www.adusaglikbilimlerikongresi.com

I. ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ ULUSLARARASI SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

"Gökyüzünün Altındaki En Güzel Yeryüzünde Buluşalım"

29 Haziran - 1 Temmuz 2017

Adnan Menderes Üniversitesi Atatürk Kongre Merkezi, Aydın

BİLDİRİ KİTABI



İÇİNDEKİLER

	Sayfa
DAVET	2
KURULLAR	3-9
BİLİMSEL PROGRAM	10-15
SÖZEL BİLDİRİLER	16-911
POSTER BİLDİRİLER	912-1155

Değerli Meslekdaşlarımız ;

Adnan Menderes Üniversitesi'nin kuruluşunun 25.yıl etkinlikleri kapsamında 29 haziran-1 Temmuz 2017 tarihleri arasında Aydın'da gerçekleştirmeyi planladığımız Adnan Menderes Üniversitesi 1. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi'nin duyurusunu yapmaktan ve sizleri davet etmekten büyük mutluluk ve onur duymaktayız.

Heredot'un 'Gökyüzünün Altındaki En Güzel Yeryüzü' olarak tanımladığı Aydın'da, sağlık bilimleri alanında yer alan bilim insanlarını, çalışanları ve öğrencileri bir araya getirmek istiyoruz. Yazın en güzel zamanlarının yaşanacağı bu tarihlerde ana temamız 'Sağlık Bilimlerinde Güncel Konular' olacaktır.

Geleneksel olarak önümüzdeki yıllarda da Adnan Menderes Üniversitesi'nde düzenlemeyi planladığımız kongremizde Ebelik, Hemşirelik,Beslenme ve Diyetetik, Çocuk Gelişimi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Odyoloji, Dil ve Konuşma Terapisi ile diğer sağlık alanlarındaki akademisyen ve klinisyen deneyimli konuşmacılarımız ile değerli bilim insanları çalışmalarını, bilgi ve deneyimlerini bizlerle paylaşacaktır. Kongrede bilimsel çalışmaların sunulabileceği sözel bildiri oturumları ve poster bildiri alanları yer alacaktır.

Deniz ve güneşin en güzel zamanlarını yakalayabileceğiniz Aydın ilimizde sizleri ağırlamanın gururu ile hepinizi bilimsel ve sosyal bir paylaşıma davet ediyor, saygı ve sevgilerimizi sunuyoruz.

Kongre Başkanları

Yrd. Doç. Dr. Sibel ŞEKER

Doç.Dr. Serdal ÖĞÜT

ONURSAL BAŞKANLAR

Prof. Dr. Cavit BİRCAN

(Adnan Menderes Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Ferda AKAR

(Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı)

KONGRE BAŞKANLARI

Doç. Dr. Serdal ÖĞÜT

Yrd. Doç. Dr. Sibel ŞEKER

KONGRE SEKRETERYASI

Yrd. Doç. Dr. Selvinaz SAÇAN

Yrd. Doç. Dr. Serap GÖKÇE

Öğr. Gör. Dr. Keziban AMANAK

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Zekiye KARAÇAM

Prof. Dr. Hilmi YAMAN

Prof.Dr.Güler ÜNAL

Doç. Dr. Ayden ÇOBAN

Doç. Dr. Ayten TAŞPINAR

Doç. Dr. Dide KILIÇALP KILINÇ

Yrd. Doç. Dr. Duygu KAYA BİLECENOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Hale UYAR HAZAR

Öğr. Gör. Mahmut ÇERİ

Öğ. Gör. Funda Güler

Öğr. Gör. Vesile Ünay

Araş. Gör. Funda Çitil Canbay

Araş. Gör. Burcu Deniz

Araş. Gör. Ahmet GÖKKURT

Araş. Gör. Damla KIZILCA ÇAKALOZ

Araş. Gör. Gizem GÜNEŞ

Araş. Gör. Gürkan GÜNAYDIN

Araş. Gör. Sercan ÖNAL

Araş. Gör. Ayçıl Özturan

Araş. Gör. Şenay ÇATAK

Araş.Gör.Betül KOSKA

Araş.Gör .Merve USTA

Araş.Gör.Pelin ATALAN

Araş.Gör.Ayşe Kübra ŞAHAN

Araş.Gör.Mesut AKAKIN

Araş.Gör.Fettah SAYGILI

Araş.Gör.Melike HAZIR

BİLİMSEL KURUL

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON

Prof. Dr. Hülya Arıkan- Hacettepe Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Kardio-Pulmoner Rehabilitasyon)

Prof. Dr. Nevin Atalay Güzel- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Sporcu Sağlığı)

Prof. Dr. Filiz Can- Hacettepe Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Ortopedik Rehabilitasyon-Geriatrik Rehabilitasyon)

Prof. Dr. Nesrin Demirtaş- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi-Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon (Geriatrik Rehabilitasyon)

Prof. Dr. Tülin Düger- Hacettepe Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon - Nörolojik ve Ortopedik Problemlerde Fizyoterapi ve Ergoterapi

Prof. Dr. Zafer Erden- Hacettepe Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Ortopedik Rehabilitasyon)

Prof. Dr. Nevin Ergun- Hacettepe Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Sporcu Sağlığı)

Prof. Dr. Nuray Kırdı- Hacettepe Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Geriatrik Rehabilitasyon)

Prof. Dr. Gül Şener- Hacettepe Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Protez Rehabilitasyonu)

Prof. Dr. Fatma Uygur - Hacettepe Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon - Ortez ve Rehabilitasyonu

Doç. Dr. Selda Başar- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Ortopedik Rehabilitasyon-Geriatrik Rehabilitasyon)

Doç. Dr. Meral Boşnak Güçlü- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Kardio-Pulmoner Rehabilitasyon)

Doç. Dr. Seyit Çıtaker- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Ortopedik Rehabilitasyon)

Doç Dr. Bülent Elbasan- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Pediatrik Rehabilitasyon)

Doç. Dr. Arzu Güçlü Gündüz- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Nörolojik Rehabilitasyon)

Doç. Dr. Derya Özer Kaya- Katip Çelebi Üniversitesi- Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Sporcu Sağlığı)

Doç. Dr. İlke Keser- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Onkolojik Rehabilitasyon)

Doç. Dr. Deran Oskay- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Romotolojik Rehabilitasyon-El Cerrahisi)

Doç. Dr. Fatma Ünver-Pamukkale Üniversitesi-Ortopedik Rehabilitasyon

Öğr. Gör. Dr. Nihan Kafa- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Sporcu Sağlığı)

Arş. Gör. Dr. Zeynep Hazar Kanık- Gazi Üniversitesi-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (Ortopedik Rehabilitasyon)

Dr. Fzt. Özge Ece Günaydın-Sportem (Sporcu Sağlığı)

ÇOCUK GELİŞİMİ

Prof. Dr. İsmihan ARTAN- Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Pınar BAYHAN- Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Figen TURAN - Hacettepe Üniversitesi

Prof.Dr.Neriman ARAL -Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Meziyet ARI- Bilgi Üniversitesi

Prof. Dr. Duyan MAĞDEN- Hacettepe Üniversitesi- Emekli Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Fatma ÇALIŞANDEMİR- Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Saniye BENCİK KANGAL- Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Arzu YÜKSELEN – Medipol Üniversitesi

Doç. Dr. Elif ÇELEBİ ÖNCÜ- Kocaeli Üniversitesi

Doç. Dr. Elif GÖKÇEARSLAN ÇİFÇİ- Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Müdriye BIÇAKÇI- Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Nurper ÜLKÜER- Gazi Üniversitesi- Emekli Öğretim Üyesi-Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Derneği Başkanı

Doç. Dr. Zeynep ÇETİN- Hacettepe Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Erhan ALABAY-Okan Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr.Sezai KOÇYİĞİT - Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Duygu ÇETİNGÖZ- Dokuz Eylül Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Fatma ELİBOL- Kırıkkale Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Şermin METİN- Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Dr. Melek ER SABUNCUOĞLU- Emekli Öğretim Üyesi

Öğr. Gör. Dr. Semra ŞAHİN- Hacettepe Üniversitesi

Dr. Selay UZMEN ÖZGÜL- Bodrum Bahçeşehir Okulları Anaokulu Koordinatörü

ODYOLOJİ

Prof. Dr. Günay KIRKIM-Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Sema BAŞAK- Adnan Menderes Üniverstesi

EBELİK - HEMŞİRELİK

Prof. Dr. Ümran SEVİL-Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Hülya OKUMUŞ-Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma DEMİRKIRAN-Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Sakine BOYRAZ-Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Gülsün ÖZENTÜRK-Ege Üniversitesi

Prof. Dr. ESİN ÇEBER TURFAN-Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Neriman SOĞUKPINAR-Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Oya KAVLAK-Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Gül ERTEM-Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER- Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Hüsniye ÇALIŞIR-Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Gülengün TÜRK-Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Sevgi ÖZSOY-Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Hilmiye AKSU-Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Zeynep GÜNEŞ-Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Hülya ARSLANTAŞ-Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Rahşan ÇEVİK AKYIL-Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Nazan TUNA ORAN-Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Şenay ÜNSAL ATAN-Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Rabia EKTİ GENÇ- Ege Üniversitesi

Doç.Dr.Şeyda ÖZBIÇAKÇI- Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Adalet KOCA KUTLU- Celal Bayar Üniversitesi

Doç. Dr. Emre YANIKKEREM- Celal Bayar Üniversitesi

Doç. Dr. Dilek ERGİN- Celal Bayar Üniversitesi

Doç. Dr. Türkan TURAN-Pamukkale Üniversitesi

Doç. Dr. Asiye KARTAL-Pamukkale Üniversitesi

Doç. Dr. Emel TAŞÇI DURAN-Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Nebahat ÖZERDOĞAN-Osman Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Nevin AKDOLUN BALKAYA – Sıtkı Koçman Üniversitesi

Doç. Dr. Sema DERELİ YILMAZ-Selçuk Üniversitesi

Doç.Dr.Serap PARLAR - Fırat Üniversitesi

Doç.Dr.Yasemin TOKEM-Katip Çelebi Üniversitesi

Doç.Dr.Medine YILMAZ-Katip Çelebi Üniversitesi

Doç. Dr. Kerziban YENAL

Doç. Dr. Nilüfer ERBİL-Ordu Üniversitesi

Doç. Dr. Ayla ERGİN-Kocaeli Üniversitesi

Doç.Dr.Elif Ünsal AVDAL-Katip Çelebi Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr.Canan DEMİR BARUTÇU-Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Filiz ADANA-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr.Gülşah GÜROL ARSLAN -Dokuz Eylül Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr.Nursen BOLSOY -Celal Bayar Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Belgin YILDIRIM-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Nurdan GEZER-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Rahşan ÇAM-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Yıldız DENAT-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Safiye ÖZVURMAZ-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Hatice ÖNER ALTIOK-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Seher SARIKAYA KARABUDAK-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Süreyya BULUT-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Özlem DEMİREL BOZKURT-Ege Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Aynur SARUHAN-Ege Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Zeynep DAŞIKAN-Ege Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Aytül HADIMLI- Ege Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Ummahan Yücel-Ege Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Selma ŞEN-Celal Bayar Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Özlem BİLİK- Dokuz Eylül Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr.Merlinda ALUŞ TOKAT - Dokuz Eylül Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Kamer GÜR-Marmara Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Belgin DİLMEN-Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Kerime Derya BEYDAĞ-Okan Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Filiz ASLANTEKİN ÖZÇOBAN- Balıkesir Üniversitesi

DİĞER ALANLAR

Prof.Dr.Ahmet CEYLAN - Adnan Menderes Üniversitesi

Prof.Dr.Çiğdem YENİSEY-Adnan Menderes Üniversitesi

Prof.Dr.Aslıhan KARUL -Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Okay BAŞAK-Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Pınar OKYAY-Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Didem EVCİ KİRAZ-Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Münevver KAYNAK TÜRKMEN-Adnan Menderes Üniversitesi

Prof.Dr.Mustafa Necmi İLHAN -Gazi Üniversitesi ,Halk Sağlığı

Doç. Dr. Filiz ABACIGİL-Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr.Mümin POLAT-Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

ULUSLARARASI BİLİMSEL KURUL

Assistant Professor, Medicine, Bertal Hüseyin AKTAŞ- Harvard Medical School-USA.

Msc. Rose BOUCAUT-University of South Australia- Australia.

Research Nurse Marie-Josèphe PRADÈRE-Nothingam University Queen Medical Hospital-UK.

Msc. Anita PRELEC- Ljubljana University Medical Centre- Slovenya Ebeler Derneği Başkanı-Slovenia.

Dr. Eunice LUMSDEN- University of Northampton-UK.

Dr.M.Bagher Rokni - Tehran University of Medical Sciences, İranian

Dr. Luke SAMMUT - Salford Üniversitesi, Birleşik Krallık - Spor Yaralanmaları ve Rehabilitasyonu, Genel Romatoloji

Dr.Fatema JAWAD -İnstitute of Urology and Transplantasyon - Pakistan

Asist. Dr. Elleda SARIYEVA - Azerbaijan Medical University, Educational Surgical Clinic, Azerbaijan

Prof. Dr. Alireza Nikbakht NASRABADİ - Tehran University, Medical Science- Iran

Assist. Prof. Dr. Mohammad Reza HEİDARİ- Shahed University, Medical Science- Iran

Lecturer Reza NOROUZZADEH- Shahed University, Medical Science- Iran

Assist. Prof. Dr. Hossein ASGAR POUR

BESLENME VE DİYETETİK BİLİMSEL KOMİTESİ

Prof.Dr.Efsun KARABUDAK-Gazi Üniversitesi , Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Prof.Dr.Necati UTLU -Atatürk Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu , Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Doç.Dr.Saniye BİLİCİ -Gazi üniversitesi ,Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Doç.Dr.Yasemin AKDEVECİOĞLU-Gazi Üniversitesi ,Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Doç.Dr.Nilüfer ACER TEK -Gazi Üniversitesi,Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Doç.Dr.Gamze AKBULUT -Gazi Üniversitesi ,Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Doç. Dr. Reci MESERİ - Ege Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Doç. Dr. Barış ÖZTÜRK - Biruni Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Özge KÜÇÜKERDÖNMEZ - Ege Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Bircan Ulaş KADIOĞLU - Fırat Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Dilek ONGAN - Katip Çelebi Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Prof. Dr. Necdet SUBAŞI - Başbakanlık Baş Danışmanı

Elmas ARUS - Sıfır Ayrımcılık Derneği

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

I. ULUSLARARASI SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

"Gökyüzünün Altındaki En Güzel Yeryüzünde Buluşalım"

BİLİMSEL PROGRAM

1.GÜN | 30 HAZİRAN 2017 CUMA

MEANDROS SALONU

08.00-09.00 Kayıt

09:00-10:10 ***ADU I. ULUSLARARASI SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ AÇILIŞ PROGRAMI***
Açılış Konuşmaları

10:10-10:30 Konferans

Prof. Dr. F. Gül ŞENER
Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı, ANKARA
Sağlık Bilimleri Dekanlar Konseyi (SABDEK) Başkanı
- Dünya'da ve Türkiye'de Sağlık Bilimleri Eğitimi

10.30-11.00 KAHVE ARASI

11:00-12:00 **Panel:"Sağlık Eğitiminde Akreditasyon"**

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Recai TUNCA, Prof. Dr. Ferda AKAR
Adnan Menderes Üniversitesi Rektör Yardımcısı,
Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı
KONUŞMACILAR
Prof.Dr. Gülseren KOCAMAN
Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İZMİR
- Akreditasyon Süreci
Prof. Dr. Ergün Ömer GÖKSOY
Adnan Menderes Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Dekanı, AYDIN
- Approval Sürecinde Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi

12:00-13:00 ÖĞLE ARASI

13:00-14:00 **Panel: "Beslenme ve Diyetetikte Güncel Konular - I"**

Oturum Başkanları: Doç. Dr. Barış ÖZTÜRK
Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul
KONUŞMACILAR
Assoc. Prof. Dr. Fiona McCullough
Nottingham Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İngiltere
- Potential models and benefits of reducing meatin take in thediet
Yrd. Doç. Dr. Gülşah KANER
Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İZMİR
- Postpartum depresyon ve beslenme

14:15-15:45 **Panel: 'Ebelik ve Hemşirelikte Örgütlenme'**

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Lale TAŞKIN, Yrd. Doç. Dr. Sibel ŞEKER
Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ANKARA
Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN
KONUŞMACILAR
Agnès SIMON
European Midwifery Association (EMA) Başkan Yardımcısı
- Historyand Role of EMA
Dr. Elleda SARIYEVA
Azerbaijan Medical University, BAKU, AZERBAIJAN
- Azerbaycan'da Ebelik ve Örgütlenme

Yrd. Doç. Dr. Nazan KARAHAN
Türk Ebeler Derneği Başkanı, Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Karabük
- Türkiye'de Ebelik ve Örgütlenme
Yrd. Doç. Dr. Fatma VURAL
Türk Hemşireler Derneği İzmir Şubesi Başkanı, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
- Türkiye'de Hemşirelik ve Örgütlenme

15:45-16:00 **KAHVE ARASI**

16:00-17:00 **Panel: "Çocuk Gelişimi Oturumu - I"**

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Neriman ARAL
Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ANKARA
KONUŞMACILAR
Prof. Dr. Meziyet ARI
Bilgi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İSTANBUL
- Çocuk Gelişiminin Dünü ve Bugünü
Dr. Eunice LUMSDEN
NorthamptonUniversity, UK.
- Early Childhood Studies in England
Yrd. Doç. Dr. Selvinaz SAÇAN
Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN
- Mutlu bir hayat, başarılı bir gelecek için sorumluluk kazandırmak

17:15-18:15 **Panel: "Odyoloji ve Konuşma Bozuklukları"**

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet Fatih ÖĞÜT
Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İZMİR
KONUŞMACILAR
Yrd.Doç.Dr. Pelin PİŞTAV AKMEŞE
Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İZMİR
- İşitme Kayıplı Çocuklarda Konuşma ve Dil Değerlendirmesi
Yrd. Doç. Dr. Aylin ERYILMAZ
Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz AD
- Kulak Burun Boğaz Açısından Baş Dönmeli Hastaya Yaklaşım
Uzm. Ody. Öğr. Gör. Gülce KİRAZLI
Ege Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, İZMİR
- Konuşma ve İşitsel Algının Değerlendirilmesi

19:00 **AÇILIŞ KOKTEYLİ**

1.GÜN | 30 HAZİRAN 2017 CUMA

MİLETOS SALONU

10:30-11:30 **Panel: "Sağlıklı Toplum İçin Egzersiz "**

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Filiz CAN
Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ANKARA
KONUŞMACILAR
Prof.Dr. Filiz CAN
Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ANKARA
- Toplum temelli rehabilitasyon
Doç.Dr. Deran OSKAY
Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ANKARA
- Egzersiz bariyerleri
Doç. Dr. Seyit ÇİTAKER
Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ANKARA
- Sağlık için egzersiz

11:45-12:45	**Panel: "İşitme Kayıpları"**
	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Günay KIRKIM, Prof. Dr. Sema BAŞAK
	Dokuz Eylül Üniversitesi,Sağlık Hizmetleri MYO, İZMİR
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, AYDIN
	KONUŞMACILAR
	Öğr. Gör. Dr. Selhan GÜRKAN
	Dokuz Eylül Üniversitesi, KBB AD, İşitme Konuşma ve Denge Ünitesi
	- İşitme cihazı ayarında gerçek kulak kazancının önemi
	Doç. Dr. Ceren GÜNEL
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz AD
	- Hastaya yaklaşım-Olgularla odyoloji
	Öğr. Gör. Dr. Serpil MUNGAN DURANKAYA
	Dokuz Eylül Üniversitesi, KBB AD, İşitme Konuşma ve Denge Ünitesi
	- Tinnitusta Odyolojik değerlendirme
12:45- 13:45	**ÖĞLE ARASI**
13:45- 14:45	**Panel: "Çocuk Gelişimi Oturumu II"**
	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Meziyet ARI
	Bilgi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İSTANBUL
	KONUŞMACILAR
	Prof. Dr. Neriman ARAL
	Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ANKARA
	- Alternatif Öğrenme Ortamlarından Ankara Çocuk Üniversitesi Örneği
	Prof. Dr. Pınar BAYHAN
	Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ANKARA
	- Çocuk Hastanesinden Erken Müdahale Merkezine; Bir Sistemin Öyküsü
	Doç. Dr. Nurper ÜLKÜER
	Çocuk Gelişimi Derneği Başkanı
	- 2030 Dünya kalkınma gündeminde Erken Çocukluk Gelişimi Hedefleri ve göstergeleri: Dünyada ve Türkiye'de durum
15:00- 16:00	**Panel: "Beslenme ve Diyetetikte Güncel Konular II"**
	Oturum Başkanları: Prof. Törün ÖZER, Doç. Dr. Serdal ÖĞÜT
	Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
	Adnan Menderes Üniversitesi Rektör Yardımcısı
	KONUŞMACILAR
	Yrd. Doç. Dr. Özge KÜÇÜKERDÖNMEZ
	Ege Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İZMİR
	- Vücut Bileşiminin Saptanmasında Kullanılan Teknolojik Yöntemler
	Doç. Dr. Reci MESERİ
	Ege Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İZMİR
	- Geçmişten Günümüze Tüm Yönleri ile Obezite
	Yrd. Doç. Dr. Duygu KAYA BİLECENOĞLU
	Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN
	- Obezite ile Mücadelede Gıda Takviyelerinin Yeri
	Dyt. Dr. Nesil GÖREN ATALAY
	Katip Çelebi Üniversitesi, Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İZMİR
	- Diyabette Tıbbi Beslenme Tedavisi
16:15-17:15	**Panel: "Anne Dostu Hastane Programı"**
	Oturum Başkanları: Prof.Dr. Sevgi ÖZKAN, Doç. Dr. Ayden ÇOBAN
	Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, DENİZLİ
	Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN
	KONUŞMACILAR
	Doç. Dr. Nüket PAKSOY ERBAYDAR
	Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara
	- Anne Dostu Hastane Programının Türkiye'deki Durumu
	Hemşire Semra TAHANCI DİRİBAŞ
	Aydın İli Kamu Hastaneleri Birliği, Aydın
	- Anne Dostu Hastane Süreci: Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi Örneği
17:30-18:30	**SÖZEL BİLDİRİLER**

19:00	AÇILIŞ KOKTEYLİ

1.GÜN | 30 HAZİRAN 2017 CUMA

MAGNESİA SALONU

10.30-18.30	SÖZEL BİLDİRİLER
19:00	AÇILIŞ KOKTEYLİ

2.GÜN | 01 TEMMUZ 2017 CUMARTESİ

MEANDROS SALONU

08:30-09:30 Panel: "Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet"

Oturum Başkanları: Doç. Dr. Ayten TAŞPINAR, Doç. Dr. Şeyda ÖZBIÇAKÇI
Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN
Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İZMİR

KONUŞMACILAR

Yrd. Doç. Dr. Ayten CAN
Adnan Menderes Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Aydın
- Toplumsal Cinsiyet

Prof. Dr. Ümran SEVİL
Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İzmir
- Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet

Prof. Dr. Oya KAVLAK
Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İzmir
- Özel Durumlarda (Gebelik, infertilite gibi) Kadına Yönelik Şiddet

09:45-10:45 Panel: "Profesyonellik"

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Gül ERTEM
Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İZMİR

KONUŞMACILAR

Prof. Dr. Hülya OKUMUŞ
Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İZMİR
- Profesyonellik

Prof. Dr. Zekiye KARAÇAM
Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN
- Ebeliğin Profesyonel Gelişimi

10:45-11:15 KAHVE ARASI

11:15-12:45 Panel: "Doğuma Yönelik Uygulamaların Geliştirilmesi"

Oturum Başkanları: Doç. Dr. Hafize ÖZTÜRK CAN, Yrd. Doç. Dr. Hale UYAR HAZAR
Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İZMİR.
Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN

KONUŞMACILAR

Doç. Dr. Fatma Deniz SAYINER
Osman Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ESKİŞEHİR
- Doğum eğitiminin geliştirilmesine yönelik çalışmalar

Prof.Dr. Hasan YÜKSEL
Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, AYDIN
- Üniversite hastanelerinin vajinal doğuma yaklaşımı

Yrd. Doç. Dr. Sibel ŞEKER
Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN
- Doğumda destekleyici bakım

12:30-13:30	**Panel: "Özel Gereksinimi Olan Çocuklar"**
	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Ayşe TOSUN, Prof. Dr. Münevver KAYNAK TÜRKMEN
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aydın
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aydın
	KONUŞMACILAR
	Yrd. Doç. Dr. Hatice AKSU
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aydın
	- Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklara Yaklaşım
	Prof. Dr. Ayşe TOSUN
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aydın
	- Hangi Çocuklara Serebral Palsy Diyelim?
	Öğretmen Şenay POLATIR
	Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Ticaret Odası İlkokulu, Aydın
	- Özel Gereksinimi Olan Çocuklar Nasıl Öğrenir?
13:30-14:00	**Kapanış**
15:00-19:00	**Sosyal Program**

2.GÜN | 01 TEMMUZ 2017 CUMARTESİ

MİLETOS SALONU

08:30-09:30	**Panel: "Beslenme ve Diyetetikte Güncel Konular III"**
	Oturum Başkanları: Doç. Dr. Serdal ÖĞÜT, Prof. Dr. E. Didem EVCİ KİRAZ
	Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, AYDIN
	KONUŞMACILAR
	Yrd. Doç. Dr. Serap GÖKÇE
	Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, AYDIN
	- Diyabette güncel yaklaşımlar
	Doç. Dr. Barış ÖZTÜRK
	Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul
	- Yeni Trend: Metabolik Sendromun önlenmesi ve tedavisinde Nutrasötik takviyeler
09:45-10:45	**Panel: "Akılcı İlaç Kullanımı"**
	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Okay BAŞAK, Prof. Dr. Ümran SEVİL
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aydın
	Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir
	KONUŞMACILAR
	Prof. Dr. Okay BAŞAK
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aydın
	- Solunum Yolu Enfeksiyonu Olan Hastalarda Antibiyotik Kullanımı ve Etkileyen Etmenler
	Prof. Dr. Münevver KAYNAK TÜRKMEN
	Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aydın
	- Çocuklarda İlaç Kullanımı
	Uzm. Dr. Ali Boray BAŞÇI
	Sağlık Bakanlığı, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Akılcı İlaç Kullanımı Dairesi, Ankara
	- Türkiye'de Akılcı İlaç ve Antibiyotik Kullanımına Yönelik Politikalar

10:45-11:15	**KAHVE ARASI**
11:15-12:45	**Panel: "Sağlıkta ve Beslenmede Güncel Konular"**
	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Abdullah OLGUN
	Kemerburgaz Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, İstanbul
	KONUŞMACILAR
	Prof.Dr. Abdullah OLGUN
	Kemerburgaz Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, İstanbul
	- Kanıta dayalı anti-aging
	Yrd.Doç.Dr. Şükrü GÜLEÇ
	İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi, İzmir
	- Bitki kökenli fonksiyonel moleküllerin ince bağırsak sistemi üzerindeki etkileri
	Doç.Dr. Serdal ÖĞÜT
	Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Aydın
	- Serbest radikaller ve antioksidan sistem
12:30-13:30	**Panel: "Türkiye'de Halk Sağlığı Hizmetleri ve Politikalar"**
	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Hülya OKUMUŞ, Dr. Aslı CANDAL
	Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir
	Aydın İl Halk Sağlığı Müdürü, Aydın
	KONUŞMACILAR
	Ebe Neşe ÇAKTÜ
	Aydın İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, Aydın
	- Doğum Öncesi, Doğum Sonu ve Bebek, Çocuk, Ergen İzlem Protokolleri
	Dr. Muazzez MEYDAN
	Aydın İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, Aydın
	- Ulusal Yenidoğan Tarama Programı
	Uzm. Dr. Şeniz KARADEMİR
	Aydın İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, Aydın
	- Ulusal Kanser Tarama Programı
13:30-14:00	**Kapanış**
15:00-19:00	**Sosyal Program**

2.GÜN | 01 TEMMUZ 2017 CUMARTESİ

MAGNESİA SALONU

09.00-14.00	**SÖZEL BİLDİRİLER**
15:00-19:00	**Sosyal Program**

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

I. ULUSLARARASI SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

"Gökyüzünün Altındaki En Güzel Yeryüzünde Buluşalım"

ADÜSEM

MOTTO
www.motto.tc

SÖZEL BİLDİRİLER

S-0001 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE POSTERİOR PELVİK TİLT KUVVETİ, GÖVDE KASLARININ STATİK VE DİNAMİK ENDURANSI İLE EGZERSİZ KAPASİTESİ, DENGE ARASINDAKİ İLİŞKİ

Elif SAKIZLI1, Cevher DEMİRCİ1, Saniye AYDOĞAN ARSLAN1, Muhammed Ayhan ORAL1, Betül ATAK2,

1Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi,

Çalışma üniversite öğrencilerinde posterior pelvik tilt kuvveti, gövde kaslarının statik ve dinamik enduransı ile egzersiz kapasitesi ve denge arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla planlandı.

Çalışmamıza 135 üniversite öğrencisi katıldı. Öğrencilerin egzersiz kapasitesini değerlendirmek amacıyla Shuttle Run test uygulandı. Posterior pelvik tilt kuvveti çengel pozisyonunda Stabilizer Pressure Biofeedback Unit ile ölçüldü. Gövde kaslarının statik enduransını değerlendirmek amacıyla Sorenson, lateral köprü, gövde fleksörleri endurans testleri; gövde kaslarının dinamik enduransını değerlendirmek amacıyla Sit-ups testi yapıldı. Denge değerlendirmesi için Flamingo denge testi yapıldı. Bir dakika süresince bireylerin dengelerinin kaç kere bozulduğu kaydedildi.

Bireylerin %31.9' u kadın; %67.4' ü erkekti. Bireylerin boyları 171.21±13.04 cm; kiloları 67.78±14.12 kg' dır. Bireylerin yaşlarının ortalaması 21.74±1.33 yıldır. Tüm bireyler sağ dominanttı. Shuttle Run testi mesafesi ile lateral köprü (r=0.338, p=0.000) ve Sorenson testi (r=0.331, p=0.000) arasında istatiksel olarak düşük bir ilişki vardı. Shuttle Run testi mesafesi ile Sit-ups testi (r=0.485, p=0.000) ve posterior pelvik tilt kuvveti (r=0.420, p=0.000) arasında istatiksel olarak orta düzeyde bir ilişki vardı. Sorenson testi (r=-201, p=0.019) ve gövde fleksörleri endurans testi (r=-0.249, p=0.004) ile denge arasında istatiksel olarak düşük bir ilişki vardı.

Koşarken core kasları gözlendiğinde, core kaslarının özellikle vücudun ayakta duruş pozisyonunda çalıştığı belirtilmektedir. İlerde spesifik core kaslarının geliştirilmesinin sportif performansla ilişkili gelişeceği düşünülmektedir. Bu literatür bilgisini destekler nitelikte çalışmamızda Shuttle Run testi mesafesi ile posterior pelvik tilt kuvveti ve gövde kas enduransı arasındaki anlamlı ilişki gösterildi. Ayrıca çalışmamızda denge ile gövdenin statik enduransını değerlendiren testler arasındaki ilişki de dikkati çekti.

S-0002 - HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ORTOPEDİK PROTEZ ORTEZ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN EL VE BİLEK ORTEZLERİ ÜRETİM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Damlagül AYDİN ÖZCAN1, Gözde YAĞCI1, Nilgün BEK1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Ortopedik Protez Ortez Programı Dönem II öğrencilerinin, dersleri kapsamında ürettikleri el ve bilek splintleri konusundaki üretim becerilerini araştırmaktı.

Çalışma yaş ortalaması 19,8 ± 1,1 yıl olan 32 öğrencinin ürettikleri splintlerin değerlendirilmesiyle yapıldı. Çalışma kapsamında değerlendirilmek üzere, öğrencilerin 2016-2017 güz dönem boyunca üst ekstremite ortezleri dersi kapsamında bireysel olarak kişiye özel ürettikleri ortezlerden, uzun opponens, kısa opponens, ulnar deviasyon ve metakarpofalangeal eklem fleksör yardımlı el bilek splinti gibi temel el ve bilek ortezleri seçildi. Üretilen splintler, amaca uygunluk, temas alanı, proksimal ve distal sınırları, gerekli parçaların tamlığı, kenar düzgünlüğü, bağlantı parçalarının düzgünlüğü, velkro bant uygunluğu, kullanılan materyal özellikleri ve hastaya teslime uygunluğunu sorgulayan 10 beceri üzerinden, 5'li likert ölçeği ile değerlendirilerek; 5 çok iyi, 4 iyi, 3 ortalama, 2 vasat, 1 kötü olarak puanlandı.

Öğrencilerin üretim beceri puanlarına bakıldığında ortalama ve standart sapma değerleri, uzun opponens ortezi için 3,9 ± 0,6 iken; kısa opponens ortezi için 3,6 ± 1,1; ulnar deviasyon ortezi için 3,6 ± 1,1 ve fleksör yardımlı el-bilek ortezi için 2,5 ± 1,7 değerindeydi. Toplam olarak el-bilek ortezi yapım puanı ise 3,4 ± 0,8'di.

Öğrencilerin üst ekstremite ortezi üretim beceri puanlama sonuçlarındaki yetersizlik, öğrencilerin derslere katılımına, uygulama gösterimi sırasındaki ilgi ve dikkatlerine, teorik ve pratik uygulamaların sentez edilmesine ve üretime yönelik yöntemlerin tekrar gözden geçirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Öğrencilerin mesleki yaşamlarında kullanacakları bu ortezlerin üretimlerine yönelik bilgi, beceri ve başarısını artırılması konusunda farklı uygulama, materyal, saha ve farklı olanakların değerlendirilmesi gerekmektedir.

S-0003 - SAĞLIK ALANINDA STAJ YAPAN ÖĞRENCİLERDE FİZYOTERAPİ MESLEĞİNİNİN TANINIRLILIĞININ ARAŞTIRILMASI

Sibel BOZGEYİK1, Esra ATEŞ NUMANOĞLU1, Selen ARSLAN1, İpek ALEMDAROĞLU1, Çiğdem ÖKSÜZ2, Ayşe KARADUMAN1, Öznur YILMAZ1,

1Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü/Ankara, Türkiye, 2Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü/ Ankara, Türkiye,

Sağlık alanında çalışan bireylerin kaliteli ve düzgün bir hizmet sunabilmeleri için birbirini tanıyan, anlayan bir sağlık ekibinin varlığı oldukça önemlidir. Bu ekipteki üyeler birbirlerinin yardımcısı değil, tamamlayıcısı olmalıdırlar. Bu nedenle sağlık ekibi üyelerinin birbirlerini mesleki anlamda iyi tanımaları, görev yetki ve sorumlulukları hakkında iyi bir bilgi düzeyine sahip olmaları gerekir. Çalışmamızın amacı sağlık bilimleri alanında eğitim gören stajyer öğrencilerin fizyoterapistlerin eğitimi ve görevleri hakkında bilgilerini öğrenmek ve fizyoterapi mesleğinin tanınırlığını belirlemektir.

Çalışmamıza eğitim ve araştırma hastanelerinde staj yapmakta olan 29'u tıp fakültesi, 25'i diş hekimliği, 21'i beslenme ve diyetetik bölümü, 27'si hemşirelik bölümü, 16'sı çocuk gelişimi bölümü, 32'si ergoterapi bölümü öğrencileri olmak üzere toplam 150 lisans öğrencisi dahil edildi ve fizyoterapi eğitim süresi, eğitimde yer alan dersler, lisans-doktora programı ve fizyoterapistin görevleri ve tedavi yöntemleri ile ilgili soruları içeren, çalışma grubu tarafından geliştirilen bir anket uygulandı.

Araştırmaya katılan lisans öğrencileri okudukları bölümlere göre gruplandırıldı. Fizyoterapistlik mesleğini tanıma, fizyoterapist görevleri hakkında bilgi açısından gruplar arasında anlamlı fark bulunurken ($p1 \leq 0.01, p2 \leq 0.01$), gruplar arasında fizyoterapistin tedavideki rolü ile ilgili farka rastlanmadı ($p=1.00$). Fizyoterapistlik mesleğinin tanınırlığı diğer sağlık bilimleri bölümleri olan beslenme ve diyetetik (%90), ergoterapi (%87) ve hemşirelikte (%81) yüksek oranlarda iken, diş hekimliği (%60) ve tıp fakültesinde (%41) daha düşük oranda bulundu.

Çalışmamızın sonucunda sağlık alanında eğitim gören lisans öğrencilerinin fizyoterapistlerin görevleri ve tedavide rol aldığı durumlar hakkında bilgilerinin eksik olduğu ve sağlık bilimleri dışındaki sağlıkla ilgili bölümlerde fizyoterapi mesleği tanınırlılığının daha az olduğu bulundu. Multidisipliner ekip kavramının geliştirilmesi için ekibi oluşturan sağlık çalışanlarının görevleri ve mesleki eğitimlerini de içinde barındıran dersler sağlık alanında eğitim veren bölümlerin lisans programına eklenmelidir.

S-0004 - HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ENFEKSİYON HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Esra ATEŞ NUMANOĞLU1, Sibel BOZGEYİK1, Selen ARSLAN1, İpek ALEMDAROĞLU1, Çiğdem ÖKSÜZ2, Ayşe KARADUMAN1, Öznur YILMAZ1,

1Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü/Ankara, Türkiye, 2Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü/Ankara, Türkiye,

Hasta ve hastaya hizmet veren sağlık personelinin sağlık ve güvenliği için enfeksiyonlardan korunma temel önceliklerdendir. Fizyoterapistler hasta ile çoğu zaman yakın temas halinde çalışmaktadırlar. Bu nedenle enfeksiyona yakalanma riski yüksek sağlık personelleri arasında yer almaktadırlar. Bu çalışmanın amacı lisans düzeyindeki fizyoterapi öğrencilerinin enfeksiyon hakkındaki bilgi düzeylerini ve enfeksiyon hakkında aldıkları eğitimlerin yeterliliklerini değerlendirmektir.

Çalışmaya Hacettepe Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü 1.,2., 3. Ve 4. Sınıflarından 300 öğrenci dahil edildi. Katılımcıların demografik bilgileri kaydedildi ve katılımcılara enfeksiyon (5 soru), el hijyeni (7 soru), izolasyon (3 soru), aşı (2 soru), bulaşıcı hastalıklar (3 soru), yürütülen programlar (3 soru), bölümümüzdeki eğitim ve eğitim düzeyi (6 soru) ile ilgili bilgi düzeylerini ölçen toplam 28 soruluk çalışma grubu tarafından oluşturulan bir anket uygulandı.

Öğrencilerin bilgi düzeyleri anket sonucuna göre 180 puan üzerinden 1. Sınıflar ort=115.49±21.55, 2. Sınıflar ort=106.34±16.43, 3. Sınıflar ort=108.50±18.30, 4. Sınıflar ort=128.32±17.58 aldılar. Bu sonuçlara göre 1.,2. ve 3. Sınıflar orta, 4. Sınıfların ise yüksek düzeyde bilgiye sahip oldukları bulundu. Tüm sınıflarda bulaşıcı hastalıklar ile ilgili bilgi düzeyi en düşük bulundu. Araştırmaya katılan öğrencilerden 1.sınıfların %86,7'sinin, 2.sınıfların %96,4'ünün, 3. Sınıfların %92'sinin, 4. sınıfların ise %89,4'ünün lisans döneminde enfeksiyon ile ilgili verilen eğitimi yeterli bulmadıkları görüldü.

Literatürde çeşitli meslek gruplarındaki sağlık çalışanlarının enfeksiyon ile ilgili farkındalık ve eğitim düzeylerini yüksek bulan çalışmalar bulunmakla birlikte, fizyoterapistlerin eğitim ya da farkındalık düzeylerini araştıran çalışmalar kısıtlıdır. Bu sonuçlar enfeksiyon alanıda daha az ya da eksik bilinen konuların fizyoterapistlerin lisans eğitimlerinin başından itibaren tüm sınıflarda yer alması gerektiğini düşünüldü.

S-0005 - POSTMENOPOZAL KADINLARDA PİLATES EGZERSİZLERİNİN DENGE VE POSTÜR ÜZERİNE ETKİSİ

Fatih UYSAL1, Özlem ÇİNAR ÖZDEMİR1,

1ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma, menopoz sonrası kadınlarda pilates egzersizlerinin denge ve postür üzerine etkisinin incelenmesini amaçladı.

Çalışmaya dahil edilmesi uygun olan, yaş ortalaması 55,71 yıl 44 birey, 2 gruba ayrıldı. Tüm bireyler değerlendirildikten sonra egzersiz programına alındı. İlk gruba (n=21) Pilates egzersizlerinden oluşan program uygulandı. İkinci gruba (n=23) ise korseleme ve solunum tekniklerinin dahil edilmediği aynı egzersizler ev programı şeklinde uygulandı. Her iki grupta da egzersiz programları ısınma ve soğuma periyotlarından oluştu ve haftada 3 gün, günde 1 saat olacak şekilde 8 hafta boyunca sürdü. Bireylerin denge değerlendirilmesinde Biodex Denge Sistemi, postür değişimleri için postural düzgünlüğü, spinal kordun şekli ve mobilitesini sagital ve frontal düzlemde ölçen ve bilgisayar destekli bir yazılım olan Spinal Mouse kullanıldı. Her iki grup da egzersiz eğitimi öncesi ve 8 hafta sonunda değerlendirildi.

Grup içi değerlendirmelerde dengenin bazı parametrelerinde anlamlı fark bulunurken, gruplar arası farkların karşılaştırılmasında da denge değerlendirilmesinin düşme parametresinde anlamlı gelişme gözlendi ($p<0,05$). Postür ölçümlerinde ise gruplar arası fark olmadığı görüldü ($p>0,05$).

Bu çalışma ile menopoz sonrası dönemde kadınlara uygulanan pilates egzersizlerinin dengelerini geliştirdiği ancak postürlerinde bir değişiklik yaratmadığı saptandı. Bireylerin egzersiz eğitiminden sonra uzun dönem takiplerinin yapıldığı randomize kontrollü çalışmaların oluşan değişimleri incelemede yararlı olacağını düşünmekteyiz.

S-0006 - CORE STABİLİZASYON EĞİTİMİNİN ÜST EKSTREMİTE PERFORMANSINA ETKİSİ

Barış SEVEN1, Gamze ÇOBANOĞLU-SEVEN1, Ahmet GÖKKURT1, Ali ZORLULAR1, Nihan KAFA1, Deran OSKAY1, Nevin ATALAY-GÜZEL1,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

İnsan vücudunda core bölgesi, kaslardan oluşmuş bir korse gibi davranarak ekstremite hareketi varken veya yokken gövde stabilizasyonunun sağlanmasında görev alır . Core stabilizasyon eğitiminin üst ve alt ekstremiteyi etkilediği çalışmalarla gösterilmiştir ancak özellikle üst ekstremiteye olan etkisiyle ilgili yapılmış araştırma sayısı oldukça azdır. Bu çalışmanın amacı; core stabilizasyon eğitiminin üst ekstremite performansına olan etkisini araştırmaktır.

Çalışmaya 20 sağlıklı katılımcı (3 erkek - 17 kadın, yaş; 22,00±1,77 , boy;168,3±8,78 ; vücut ağırlığı;61,47±11,79 , VKİ; 21,57±2,41) dahil edildi. Tüm katılımcılara 6 haftalık core stabilizasyon eğitimi verildi. Eğitim öncesi ve eğitim sonrasında gövde fleksiyon ve ekstansiyon konsentrik ve eksantrik kuvvetleri (60^o/sn açısal hızda, 60^o fleksiyon-10^o hiperekstansiyon aralığında 70^o'lik hareket açıklığı içerisinde) ve enduransları (180^o/sn'lik açısal hızda, kuvvet ile aynı hareket genişliğinde) Cybex izokinetik dinamometre değerlendirildi. Üst ekstremite performansı kapalı kinetik halka üst ekstremite stabilite testi (Closed Kinetic Chain Upper Extremity Stability test) (CKCUES test) ile değerlendirildi. CKCUES testi; eller arasında 91,44 cm (36 inç) olacak şekilde, kadınlar için modifiye push-up pozisyonunda erkekler için push-up pozisyonunda, 15 saniyelik periyot süresince bir elin yerde sabit kalan diğer ele değdirilme sayısı not edildi. Test iki kez gerçekleştirilip yüksek olan değer kayıt altına alındı. İstatistiksel analiz SPSS 22 yazılımı kullanılarak gerçekleştirildi. Veriler normal dağılmadığından öncesi ve sonrası arasındaki farkı analiz etmek için nonparametrik testlerden Wilcoxon testi kullanılmıştır.

Yapılan analiz sonuçlarına göre gövde konsentrik-eksantrik fleksiyon-ekstansiyon kuvvetlerinde ve fleksiyon ve ekstansiyon enduranslarında anlamlı bir artış olduğu bulunmuştur (konsentrik fleksiyon; p:0,015 , konsentrik ekstansiyon; p:0,009 , eksantrik fleksiyon; p:0,034 , eksantrik ekstansiyon; p:0,011 , fleksiyon enduransı; p:0,01 , ekstansiyon enduransı; p:0,004). Üst ekstremite performansında ise istatistiksel olarak yüksek düzeyde anlamlı bir artış olduğu bulunmuştur ($p<0,001$).

Core stabilizasyon eğitiminin gövde konsentrik-eksantrik fleksiyon-ekstansiyon kuvvetleri ve enduranslarının yanı sıra üst ekstremite performansını artırmaya da etkisi vardır. Core stabilizasyonunun üst ekstremite performansına olan etkisi kinetik zincir ve ya üst ekstremite ve torakolumbal bölgeyi bir bütün olarak saran torakolumbal fasya ile açıklanabilir. Üst ekstremite performansının artırılmasının amaçlandığı durumlarda core stabilizasyon eğitimi etkin bir yöntem olarak egzersiz programına eklenebilir.

S-0007 - HALLUKS VALGUS ETYOLOJİSİNDE ROL OYNAYABİLECEK FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Esedullah AKARAS1, Nevin A. GÜZEL1, Nihan KAFA1, Çağatay Müslüm GÖKDOĞAN1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Halluks valgus etyolojisinde ayak biomekaniğindeki değişimlerin, ailesel faktörlerin, ayakkabı tercihlerinin etkili olduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı, halluks valgusun etyolojisine neden olabilecek faktörlerin incelenmesidir.

Bilateral halluks valgus tanılı 28 birey (15 erkek, 13 kadın, yaş ortalaması: 23,17 ±4,04 yıl) çalışmaya dâhil edilmiştir. Günlük yaşamda sıklıkla tercih ettikleri ayakkabı tipleri (topuklu, sivri, düztaban, spor) ve soygeçmişleri sorgulanmıştır. Bireylerde bunion varlığı, , kallus dokusu ve ayaktaki deformiteler kaydedilmiştir. Ayak bileği eklemi normal hareket açıklığı, medial longitudinal ark yüksekliği ve transvers ark esnekliği (metatarsal genişlik farkı) ölçülerek kaydedilmiştir.

Olguların % 75'i spor , %7.1'i topuklu, %10.7'si düztabanlı, %7.1'iise sivri burunlu ayakkabıyı genellikle tercih ettiklerini söylemiştir. Olguların %75'inde bunion olduğu ve %67.8 bireyin ailesinde halluks valgus olduğu saptanmıştır. Dorsifleksiyon limitasyon oranı %7.1 plantar ya da medial tarafta kallus dokusu varlığı ise %82.1 oranındadır. Olguların %64.3'ünde ise pes planus görülmüştür. Spearman korelasyon analizine göre transvers ark esnekliği ile halluks valgus arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$)

Halluks valguslu olgularda bunion varlığı, pes planus, kallus dokusu ve kalıtımın literatüre benzer şekilde insidansının yüksek olduğu görülmüştür. Ayakkabı konusunda genellikle rahat olan spor ayakkabılar tercih edilmesi ağrıdan kaçınmak için başvurulan bir yöntem olabilir. Yapılacak daha geniş örneklemli çalışmalarla daha kesin sonuçlara ulaşılabilir.

S-0008 - OMUZ PROPRİYOSEPSİYON DUYUSUNUN CİNSİYET VE DOMİNANTLIK FAKTÖRLERİNE BAĞLI DEĞİŞİMİ

Barış SEVEN1, Gamze ÇOBANOĞLU-SEVEN1, Ali ZORLULAR1, Ahmet GÖKKURT1, Nihan KAFA1, Deran OSKAY1, Nevin ATALAY-GÜZEL1,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Kadın - erkek arasında ve dominant olan-olmayan ekstremite arasında kuvvet, fonksiyon ve performans bakımından fark olup olmadığı çalışmalarla gösterilmiştir ancak fonksiyonu etkileyen önemli parametrelerden biri olan propriyosepsiyon duyusunun cinsiyete ve ya dominant ekstremiteye göre farklılığını gösteren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın amacı; propriyosepsiyon duyusunun cinsiyet ve dominant taraf faktörlerine bağlı oluşan farklılığını incelemektir.

Çalışmaya 52 sağlıklı katılımcı (30 erkek - 22 kadın, yaş:24,65±3,60 , boy: 173,05±9,32 , vücut ağırlığı: 70,21±14,21 ; VKİ: 23,27±3,14) dahil edildi. Aktif eklem pozisyon hissi Cybex izokinetik dinamometre [Cybex NORM®, Humac, CA, USA] ile oturma pozisyonunda ölçüldü. Hedef açı olarak 30° eksternal ve 30° internal rotasyon belirlendi. Test dirsek 90° fleksiyonda, el bileği nötral pozisyonda olacak şekilde yapıldı. Dinamometre 3 adet deneme ve test esnasında her bir katılımcı için aynı başlangıç pozisyonunu sağlamak için 0° de sabitlendi. Daha sonra katılımcılarda 3 kez hedef açıyı bulmaları istendi. Hedef açı ile getirilen açı arasındaki hata miktarı aktif eklem pozisyon hissinin doğruluğunu tanımlamak için kullanıldı. 3 testin sonucunun aritmetik ortalaması kullanılmak üzere kaydedildi. İstatistiksel analiz SPSS 22 yazılımı kullanılarak yapıldı. Fark analizi için Mann-Whitney U ve Wilcoxon testleri kullanıldı.

Yapılan analizlere göre internal ve eksternal rotasyonda bakılan aktif eklem pozisyon hissi sonuçlarında kadın-erkek (Dominant taraf Internal Rotasyon: p:0,175 , Eksternal Rotasyon: p:0,552 , Nondominant Internal Rotasyon: p:0,253 , Eksternal Rotasyon: p:0,565) arasında ve dominant olan ve olmayan taraf (Internal Rotasyon: p:0,327 , Eksternal Rotasyon: p:0,488) arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Sağlıklı kadın ve erkeklerde omuz propriyosepsiyon duyusu bakımından anlamlı fark bulunamamıştır. Bu sonuç ilerde yapılacak olan çalışmalar için katılımcı seçimi ve ya incelemeler yapılırken araştırmacılara vakit ve enerjiden kazanç sağlayabilir. Ayrıca dominant olan ve olmayan taraf arasında da anlamlı bir fark olmadığı sonucuna da ulaşıldı. İzokinetik cihazlar çok güvenilir sonuçlar vermesine rağmen değerlendirme öncesi cihazın hazırlanması uzun sürmektedir ve değerlendirilen kişi sayısı arttıkça yorucu olmaktadır. Vaktin kısıtlı olduğu zamanlarda ve ya iki ekstremitenin birden değerlendirilmesi mümkün olmadığı durumlarda yalnızca bir tarafın değerlendirilmesi karşı taraf ekstremitenin de propriyosepsiyon duyusu hakkında fikir sahibi olmamızı sağlayabilir.

S-0009 - İNMELİ HASTALARDA POSTÜRAL STABİLİTE VE DÜŞME RİSKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Saniye AYDOĞAN ARSLAN1, Cevher SAVCUN DEMİRCİ1, Meral SERTEL1, Elif SAKIZLI1, Muhammet Ayhan ORAL1,

1Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

İnmeli hastalarda postüral kontrol yetersizliği temel problemlerden biridir. Postüral kontrol; günlük yaşam aktivitelerinin gerçekleştirilebilmesi için önemli bir yere sahiptir. Bu çalışma, inme geçirmiş hastalarda postüral stabilitenin ve düşme riskinin sağlıklı bireylerle olan farklılıklarının belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yaşları 45-75 (60±12.05) yıl arasında değişen 19 inmeli, 17 sağlıklı birey çalışmaya alındı. Tüm bireylerin sosyo demografik verileri kaydedildi. Çalışmaya, ilk kez inme geçirmiş olan, iletişim problemi ve görme kaybı olmayan hastalar dahil edildi. Kognitif bozukluk, görme bozukluğu, ciddi kalp yetmezliği ve mobiliteyi etkileyebilecek ciddi ortopedik problemi olanlar çalışma dışı bırakıldı. Postural stabilite ve düşme riski, Biodex Stability System [(BSS) BiodexInc.,Shirley, New York] ile değerlendirildi. Biodeks platformu üzerinde yardımsız ayakta durmanın sağlanabilmesi amacıyla Ashworth evrelemesine göre grade 1-2 spastisiteye sahip olma, Brunnstrom motor evreleme sistemine göre 4-5. evrede olma kriter olarak alındı. BBS ile postüral stabiliteyi değerlendiren sistemle postüral stabilite için; Overall stabilite indeksi (OSI), Antero-Posterior Stabilite İndeksi (APSİ), Medio-Lateral Stabilite İndeksi (MLSİ) ve düşme riski için fall overall stabilite index (FOSI) kaydedildi. Her bir test 20 saniye boyunca 3 tekrarlı olarak yapıldı ve ortalama skorlar kaydedildi. Postüral stabilite ve düşme skorlarındaki artma dengenin kötüleştiğini, skorlardaki azalma dengenin geliştiğini göstermektedir.

Her iki grup arasında yaş, cinsiyet ve vücut kitle indeksleri açısından anlamlı farklılık saptanmadı (sırasıyla, p=0.194, p=0.492, p=0.336). İnmeli ve kontrol grupları denge indeksleri açısından incelendiğinde postüral stabilite indekslerinden OSI, APSİ ve MLSİ değerlerinde kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı (sırasıyla, p=0.001, p=0.001 ve p=0.004). Düşme Riski İndeksi açısından her iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmadı (p=0.891). Postüral stabilite indekslerinden OSI, APSİ ve MLSİ değerleri ile düşme riski arasında pozitif yönde kuvvetli ilişki bulundu (sırasıyla, r=0.695, p=0.006; r=0.850 p=0.001 ve r=0.683, p=0.007).

Literatürde düşme riskiyle ilişkili faktörler arasında zayıf postüral stabilite de bulunmaktadır. Çalışmamız sonucunda inme geçirmiş hastaların postüral stabilitelerinin sağlıklı bireylere göre yetersiz oldukları saptandı. İnme geçirmiş hastalarda postüral kontrollerinin geliştirilmesi için, özellikle postüral stabilizasyon egzersizlerinin erken dönemden itibaren rehabilitasyon programlarına dahil edilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

S-0010 - SKOLYOZ CERRAHİSİ UYGULANAN HASTALARIN ERKEN DÖNEMDE AĞRI VE GÖĞÜS MOBİLİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Zilan BAZANCİR1, Burcu TALU1, Mehmet Fatih KORKMAZ2,

1İnönü Üniversitesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon, 2İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi Ve Travmatoloji ,

Bu çalışma posterior segmental enstrümantasyon ve füzyon skolyoz cerrahisi uygulanan hastaların erken dönemde ağrı ve göğüs mobilitesinin değerlendirilmesi amacıyla planlandı.

Çalışmaya İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezinde posterior segmental enstrümantasyon ve füzyon skolyoz cerrahisi uygulanan, hastane döneminde mobilize edilen 14 hasta (9 kadın, 5 erkek) dahil edildi. Hastaların demografik bilgileri alındıktan sonra, ağrı ve göğüs mobilitesi değerlendirildi. Vizuel analog skalası ağrı için (istirahat, aktivite ve gece ağrısı şeklinde), Göğüs mobilite indeksi göğüs mobilitesi için (aksillar, epigastrik ve subkostal) kullanıldı. Çalışmadan elde edilen verilerin analizinde SPSS 16 (Statistical package for social sciences) paket programı kullanıldı. Verilerin ortalama±standart sapma değerleri hesaplandıktan sonra, veriler arasında ilişkinin belirlenmesinde parametrik koşulları sağlamadığı için “Spearman Sıralamalı Korelasyon Katsayısı” kullanıldı.

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması 16.6 ± 2.7 yıl, Vücut Kitle İndeksi 21.3± 4.4 kg / m2, istirahat ağrı skoru 2.8±1.9, aktivite ağrı skoru 5.5±1.6, gece ağrı skoru 5.8±1.3, aksillar indeks 2.2±0.4 cm, epigastrik indeks 2.2±0.6 cm, subkostal indeks 2.5±0.6 cm’dır. Veriler arasında ilişki incelendiğinde, gece ağrısı ile epigastrik ve subkostal indeks arasında negatif yönlü güçlü korelasyon bulunurken, istirahat ağrısı ile axıllar indeks arasında pozitif yönlü orta şiddetli korelasyon bulundu.

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde post-op skolyozlu hastaların cerrahi öncesi döneme göre göğüs mobilitesinde önemli düşüşlerin olduğu görüldü. Çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında, posterior segmental enstrümantasyon ve füzyon uygulanan hastaların erken dönemde göğüs mobilitesi arttırıldığı taktirde gece ve istirahat ağrılarında önemli düşüşlerin olabileceğini düşünüyoruz. Gece boyunca hareketsiz kalan toraksın, kosta mobilitesinin artmasıyla faset eklem mobilitesini arttırdığını, böylece gece ve istirahat ağrısını azalttığını düşünmekteyiz.

S-0011 - BAĞIMSIZ YÜRÜYEMEYEN, BİLATERAL SPASTİK SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARIN EL FONKSİYON SEVİYESİNE GÖRE GÖVDE KONTROLLERİNİN İNCELENMESİ

Kübra SEYHAN1, Mintaze KEREM GÜNEL1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Erken yaşlarda SP'li çocuklarda uygulanan, amaca yönelik değerlendirme ve fizyoterapi yöntemlerinin fonksiyonel gelişmeyi olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. SP'li çocukların kaba motor fonksiyon seviyelerine göre gövde kontrolü üzerine bir çok çalışma yapılmasına rağmen farklı el fonksiyon etkilenim derecelerinin gövde kontrolü üzerine etkisini inceleyen az sayıda çalışma vardır. Bu çalışma, okul öncesi dönemde farklı el becerilerine sahip, bağımsız yürüyemeyen, Bilateral Spastik Serebral Palsili (BSSP) çocukların gövde kontrollerini incelemek amacıyla yapıldı.

Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Serebral palsi ve Nöromotor bozuklukları Ünitesine gelen, 18-60 ay arası, 56 bilateral spastik SP'li çocuklar çalışmaya alındı. Bağımsız yürüyebilen, distonisi olan, yönergeleri takip edemeyen çocuklar çalışmadan çıkarıldı. Çocukların el fonksiyonları, el becerileri sınıflandırma ölçeği (mini-MACS) ile gövde kontrolleri, erken dönem kliniksel denge değerlendirmesi (ECAB) ile değerlendirildi. Gruplar arası gövde stabilitesi farklılıkları bağımsız gruplar T testi ile analiz edildi.

Çalışmada ortalama yaşları 43.3±11.4 ay olan 27 (%50,9) kız, 26 (%49,1)erkek toplam 53 SP'li çocuk vardı. Çocukların 22'si (%41,5) diplejik, 31'i (%58,5) kuadriplejikti. MACS'A göre 17'si (%32,1) seviye 2, 25'i (47,2) seviye 3, 6'sı (11,3) seviye 4, 5'i (%9,4) seviye 5'te olmak üzere dört grup oluştu. Seviye 2-3 $p=0.02$; seviye 2-4 $p<0.001$, seviye2-5 p= $p<0.001$, seviye3-5 p= 0,04, seviye4-5 p=0,02 arasında anlamlı fark varken seviye3-4 $p=0.95$ arasında anlamlı bir fark yoktu.

Farklı el becerilerine sahip BSSP'li çocukların gövde kontrol değerleri de farklıydı. Erken dönemlerde BSSP'li çocukların gövde stabilitesine yönelik yapacağımız fizyoterapi ve rehabilitasyon yöntemleri ile el becerileri etkilenebilir. Gelecekteki çalışmalarda okul öncesi yaşlarda el fonksiyonlarını geliştirmek için uygulanan terapatik yaklaşımlarda gövde kontrolü de erken dönemlerde göz önünde bulundurulmalıdır.

S-0012 - GENÇLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİ İLE YÜRÜTÜCÜ FONKSİYONLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ

ELİF DURGUT1, KÜBRA ALPAY1, HİLAL DENİZOĞLU KÜLLİ1, HÜLYA NİLGÜN GÜRSES1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON,

Fiziksel aktivitenin dikkat, hafıza gibi yürütücü fonksiyonlar üzerinde olumlu etkileri bulunmaktadır. Literatürde özellikle çocuk ve yaşlılarda fiziksel aktivite ile yürütücü fonksiyonlar gibi kognitif fonksiyonlarda iyileşmeler olduğu bildirilmektedir. Bu çalışma, gençlerde fiziksel aktivite düzeyi ile yürütücü fonksiyonlar arasında ilişki olup olmadığını araştırmak için planlanmıştır.

Çalışmamıza lisans eğitimine devam eden 30 (15 kız, 15 erkek) olgu dahil edildi. Olguların dikkat gibi yürütücü fonksiyonları Stroop Testi-TBAG formu ile değerlendirildi. Fiziksel aktivite düzeyinin belirlenmesinde Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi -Kısa formu (UFAA) kullanıldı. İstatistiki olarak Pearson korelasyon analizi ve tek yönlü varyans analizi testleri kullanılarak, p□0.05 değeri anlamlı kabul edildi.

Çalışmaya katılan olguların yaş ortalaması 21.03± 0.99 yıl idi. UFAA'dan elde edilen sonuçlara göre olguların %30'unun fiziksel olarak aktif olmadığı, %40'ının fiziksel aktivite düzeyinin düşük olduğu ve %30'unun fiziksel aktivite düzeyinin sağlığı korumak için yeterli olduğu ve haftalık enerji tüketiminin ortalama 2445.95 ±2185.75 MET-dk/hafta olduğu saptandı. Stroop testlerini tamamlama süresi, hata sayıları ve düzeltme sayıları ile fiziksel aktivite düzeyleri (MET-dakika/hafta) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görüldü ($p>0.05$). Fiziksel aktivite düzeyi miktarlarına göre düşük, orta ve çok aktif düzey olarak gruplandırıldığında, gruplar arasında Stroop testlerini tamamlama süreleri, hata ve düzeltme sayıları arasında fark bulunmamıştır.

Gençlerde fiziksel aktivite düzeyininin dikkat gibi yürütücü fonksiyonları etkileyen faktörlerden biri olup olmadığını araştıran daha fazla sayıda olgunun incelendiği çalışmalara ihtiyaç vardır.

S-0013 - AKADEMİK ORTAMDA VE KLİNİKTE ÇALIŞAN FİZYOTERAPİSTLERİN İŞ MEMNUNİYETİ VE PSİKOLOJİK DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Sibel BOZGEYİK1, Selen ARSLAN1, Esra NUMANOĞLU1, İpek ALEMDAROĞLU1, Ayşe KARADUMAN1, Çiğdem ÖKSÜZ1, Öznur YILMAZ1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Çalışma Akademik ortamda çalışan fizyoterapistlerle klinikte çalışan fizyoterapistlerin iş yükümlülüğünün farklılığından kaynaklanabilecek iş memnuniyeti ve psikolojik farklılıkların belirlenebilmesi amacıyla planlanmıştır.

Çalışmaya 59 akademik çalışan ve 56 klinikte çalışan olmak üzere 115 fizyoterapist katıldı. Çalışmaya katılan bireylerin demografik özellikleri (yaş, boy, kilo, vki) kaydedildi. Katılımcıların psikolojik durumu Beck Depresyon Anketi ve Beck Anksiyete Anketi ile; iş memnuniyetleri iş doyum ölçeği ile sorgulandı.

Çalışmaya katılan bireylerin demografik özellikleri benzer bulundu. Beck depresyon ölçeğinde iki grup arasında anlamlı bir fark bulunurken ($p\leq0,01$) (klinikte çalışan fizyoterapistlerin depresyon puanları daha yüksek); anksiyete düzeyleri arasında fark bulunamadı. İş doyum ölçeğinin bazı parametrelerinde (ücret ($p\leq0,01$); terfi ($p\leq0,01$); yönetim ($p\leq0,01$); yan gelir-ek ödeme ($p\leq0,01$); ödül ($p\leq0,01$); işin kendisi ($p\leq0,01$)) gruplar arasında anlamlı bir fark bulunurken (akademik çalışan fizyoterapistlerin iş doyum puanları daha yüksek); bazı parametrelerinde (çalişma şartları ve kurallar ($p=0,16$); çalışma arkadaşları ($p=0,65$); kurum içi iletişim ($p=0,46$) anlamlı bir fark bulunamadı.

Sonuç olarak klinikte çalışmak fizyoterapistlerin depresyon düzeylerini artıramaktadır ve akademik çalışan fizyoterapistlerin iş doyumundaki birçok parametreden aldığı puanlar daha yüksektir.

S-0014 - FİZYOTERAPİ KANIT VERİ TABANINDA YER ALAN ÜRİNER STRES İNKONTİNANS VE ELEKTROTERAPİ KONULU KLİNİK ÇALIŞMALARIN KALİTE ANALİZİ

İlkim ÇITAK KARAKAYA1, Semiha YENİŞEHİR2, Dilara ÖZEN2, Mehmet Gürhan KARAKAYA2,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümüuğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Fizyoterapi Kanıt Veri Tabanı olan PEDro, fizyoterapi ile ilgili randomize kontrollü çalışma (RKÇ), sistematik derleme ve klinik uygulama kılavuzlarını kapsar; kullanıcıların geçerli ve klinik uygulamalar için yeterli bilgileri sağlayan çalışmalara ulaşabilmelerine rehberlik eder. Bu çalışmada, PEDro'da yer alan üriner stres inkontinans'ta (ÜSİ) elektroterapinin etkisine yönelik RKÇ'lerin kalitelerinin iç geçerlilik (inanılırlık) ve yorumlamaya yeterli istatiksel bilgiye sahip olma durumu açısından analiz edilmesi amaçlanmıştır.

Mayıs 2017 tarihinde PEDro veri tabanı özet&başlığında "üriner stres inkontinans" barındıran, elektroterapinin etkisini değerlendiren, kontinans ve kadın sağlığı alt disiplinine ait makaleleri bulmak amacıyla taranmıştır. Bu özelliklere uyan toplam 56 klinik çalışma, yayınlandıkları yıl, yapıldıkları ülke, etkisi incelenen elektroterapi yöntemi, karşılaştırma yapılan müdahale(ler), PEDro ölçeği kriterlerinden alınan puanlar (1: kriter karşılanmış/evet; 2: kriter karşılanmamış/hayır) ve toplam PEDro puanı (maksimum 10: en yüksek kalite) açısından analiz edilmiştir.

Çalışmaya dahil edilen 56 RKÇ 1984-2016 yılları arasında yayınlanmış olup, ¼'ünden fazlası Amerika kıtası ülkelerinde, sadece bir tanesi Türkiye'de yapılmıştır. Yayınların %7.1'inde elektroakupunktur, %44.6'sında nöromuskuler elektrik stimulasyonu (NMES), %26.8'inde biofeedback, %7.1'inde manyetik tedavi, %5.4'ünde enterferansiyel akım, %7.1'inde biofeedback ile birlikte NMES ve %1.8'inde stokastik rezonansın etkisi incelenmiştir. Bu yöntemlerin etkileri %3.6 oranında cerrahi, %1.8 oranında medikal tedavi, %53.6 oranında fizyoterapi ve %1.8 oranında medikal tedaviyle birlikte fizyoterapiyle karşılaştırılmıştır. RKÇ'lerin aldıkları en yüksek puan 8/10 olup, sadece 4 çalışma bu puanı almıştır. Çalışmaların %39.28'i 5/10'dan düşük puan almıştır. En düşük oranda karşılanan PEDro kriteri "terapistin körlüğü" (%0), en yüksek oranda karşılanan kriterler ise "gruplar arası karşılaştırma" (%96.4) ile "randomize dağılım"dır (%96.4). Türkiye adresli tek yayının puanı 5/10'dur.

Fizyoterapi kanıt veri tabanında yer alan çalışmalara bakıldığında, elektroterapi yöntemi olarak Üİ'de en çok NMES'in etkilerinin incelendiği, etkinlik karşılaştırmalarının sıklıkla diğer fizyoterapi yöntemleriyle yapıldığı görülmüştür. Yüksek PEDro puanına sahip çalışma sayısının kısıtlı olması, Üİ tedavisinde elektroterapi konulu çalışmaların iç geçerlilik ve yorumlamaya yeterli istatiksel bilgiye sahip olma açısından istenilen düzeyde olmadığına işaret etmektedir.

S-0015 - TOTAL DİZ ARTROPLASTİSİ SONRASI HASTANEDE KALIŞ SÜRESİ VE KİNEZYOFOBİNİN POSTOPERATİF AĞRI İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Sercan ÖNAL1, Gizem İrem KINIKLI1, Yusuf TOPAL1, Hande GÜNEY DENİZ1, Filiz CAN1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Osteoartritin en sık görüldüğü eklemden biri diz eklemidir ve özellikle ileri evrelerinde ciddi disabilite sebebidir. Osteoartritin ileri evresinde yaşam kalitesini ve fonksiyonelliği artırmak için uygulanan en yaygın cerrahi yaklaşım total diz artroplastisidir. Bu çalışmanın amacı, total diz artroplastisi cerrahisi sonrası hastaların diz fonksiyonları, hastanede kalış süresi ve hareket korkusunun postoperatif ağrı seviyeleri ile ilişkisini incelemektir.

Total diz artroplastisi cerrahisi geçirmiş olan 23 hasta (K:21, E:2) çalışmaya dahil edildi. Hastaların ağrı, tutukluk ve fiziksel fonksiyonlarını değerlendirmek için cerrahi öncesinde Türkçe Batı Ontario ve McMaster Üniversiteleri Artrit İndeksi (WOMAC) kullanıldı. Aynı zamanda hastaların hareket etme korkusu, Tampa Kinezyofobi Ölçeği (TKÖ) ile değerlendirildi. Taburculuk sırasında Vizuel Analog Skalası (VAS) ile ağrı şiddeti, gonyometre ile normal eklem hareketleri değerlendirildi.

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması 67,30 ± 6,49 yıl; Vücut Kütle İndeksi (VKİ) ortalaması ise 30,81 ± 1,57 kg/m2 idi. Hastaların TKÖ skorları ile istirahat VAS (r=0,490; p=0,018); hastanede kalış süresi (ort: 5,30 gün) ile aktivite VAS (r=0,601; p=0,002) değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu.

Çalışmanın sonuçları, total diz artroplastisi sonrası hastaların hastanede kalış süresinin ve hareket korkusunun postoperatif ağrı şiddetiyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu sebeple total diz artroplastisi sonrası, hastanın ağrısının hastanede kalış süresini etkileyen bir faktör olduğu ve taburculuk sonrası artarak devam eden hareket etme korkusunun da habercisi olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

S-0016 - BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE BEL AĞRISI GÖRÜLME SIKLIĞI VE RİSK FAKTÖRLERİ : KESİTSEL ÇALIŞMA

ÖZLEM AKÇAKAYA1, PINAR ÖZDEMİR DENİZ2, FİLİZ ABACIGİL2, ERDAL BEŞER2,

1 ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİUYGULAMA VE ARAŞTIRMA HASTANESİ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI,

İş koşulları gereği risk altında bulunan hemşirelerde bel bölgesi problemlerinin boyutu ve nedenlerinin belirlenmesi ile kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları kapsamında iyileştirme müdahaleleri yapılması önemlidir. Bu çalışmada bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerde bel ağrısı görülme sıklığı ve risk faktörlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma kesitsel tipte olup; bir üniversite hastanesinde çalışan 253 hemşirede yapılmıştır. Veriler anket ile toplanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde sosyo-demografik özellikler, bel ağrısı görülme sıklığı, bel ağrısı risk faktörleri, mevcut bel ağrısı durumu/şiddeti ve bel ağrısını ortaya çıkaran etmenler, iş yaşamında bel mekaniğini kullanma konusunda eğitim alma durumu sorgulanmıştır. İkinci bölümde ise Oswestry Bel Ağrısı Ölçeği kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde, ortanca (minimum-maksimum) olarak sunulmuştur. Analitik değerlendirmede "ki-kare testi, binominal lojistik regresyon analizi" kullanılmıştır.

Halen devam bel ağrısı prevelansı %21,1'dir. Oswestry Bel Ağrısı Ölçeğine göre %44,9'unda hafif engellilik saptanmıştır. İş yaşamında bel mekaniğini kullanma konusunda eğitim alan yüzdesi %32,8'dir. İleri yaşta olanlarda, evlilerde, travma öyküsü olanlarda, gündüz çalışanlarda, meslekte çalışma süresi 10 yıldan fazla olanlarda bel ağrısı görülme sıklığının fazla olduğu saptanmıştır($p<0,001$). Lojistik regresyon analizinde gebelik öyküsü, travma öyküsü ve meslekte 10 yıldan fazla çalışmanın riski arttırdığı izlenmiştir($p<0,05$).

Özellikle hemşireler başta olmak üzere sağlık çalışanlarına iş yerlerinde risk faktörleri ile ilgili farkındalık eğitimleri düzenlenmeli, kişilerin çalışma koşulları risk faktörleri doğrultusunda revize edilmeli, ergonomik çalışma ortamları sağlanmalıdır. Bu yaklaşımlarla sağlık personelinin yaşam kalitesi arttırılabileceği gibi, ağrının yol açtığı iş gücü kaybı da en aza indirilecek, mali anlamda da kayıplar önlenecektir.

S-0017 - ÜNİVERSİTE EĞİTİMİNDE STANDART SINIF SIRASI KULLANIMININ AĞRI VE DERSE DİKKAT ÜZERİNE ETKİSİ

Şebnem AVCI1, Ayşe Neriman NARİN1, Özlem ÖZER1, Ramazan KURUL1,

1Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu,

Uzun saatler boyu çok da rahat olmayan sıralarda sabit, çoğu zaman da uygunsuz postürde kalarak ders dinlemek uzun vadede kişilerin sağlıklarını ve başarı durumlarını etkileyebilir. Bu araştırmada, standart ölçülerde, yere çakılı durumdaki sınıf sıralarının öğrencilerin derse dikkat durumlarını ve kas iskelet sistemlerini ne derece etkilediğini araştırmak hedeflenmiştir.

Araştırmaya sedanter üniversite öğrencileri dahil edildi. Demografik verilerin ardından öğrencilerin 70 dakikalık blok dersin bitiminde derse dikkatlerinin dağılıp dağılmadığı ve bunun oturdukları sıralara ne ölçüde bağlı olduğu anketle sorgulandı. Vücut diagramı üzerinde ağrılarının bölgelerini ve şiddetini işaretlemeleri istendi. Femur uzunlukları ve oturma yükseklikleri ölçüldü. Genel akademik not ortalamaları (GANO) kayıt edildi. Etik kurul izni ve katılımcılardan onam alındı.

Araştırmadaki 71 kadın, 53 erkek bireyin yaş ortalaması 21.33±2.56; kadın ve erkeklerin boy ortalaması sırasıyla 1.63±6.36 ve 1.75±6.33'tü. Bireylerin %91.9'u derse dikkatlerinin dağıldığını; %21'i bunun 30. dakikada olduğunu söyledi ancak ağrı ile korele bulunmadı. Öğrencilerin %51.6'sı sıralarından hiç memnun olmadıklarını ifade etti. En çok ağrı duydukları bölgeler sırasıyla sırt, bel, kalça ve boyundu. Oturma yüksekliği, femur uzunluğu, dikkat dağılması ve GANO ile hiçbir ağrı bölgesi arasında ilişki bulunmadı. GANO ile sıra memnuniyeti ve dikkat dağılması arasında korelasyon bulunmadı.

Farklı antropometrik özellikleri olan bireyleri standart ve hareket ettirilemeyen sıralara uzun saatler boyunca oturtmak bu kişilerde çeşitli seviyelerde ağrıya ve dikkat dağınıklığına yol açmaktadır. Ancak bu durumun özellikle akademik başarı ile ilişkisiz bulunması, akademik başarının başka parametrelerden etkilenen bir değişken olduğunu göstermektedir. Derse dikkatinin dağıldığını ifade edenler bu durumun derse ve hocaya göre değiştiğini de ifade etmiştir. Ölçümlerin kısa bir süre sonunda yapılmış olması, bireylerin sedanter olmaları gibi durumlara bağlı olarak rahatsızlık hissinin kesin olarak mobilyalara bağlanamayacağı düşüncesindeyiz.

S-0018 - GEBELİKTE AYAK AĞRISI İLE PLANTAR BASINÇ ARASI İLİŞKİ

TUNCAY VAROL1, ASLI GÖKER2, ENİS CEZAYİRLİ2, SERKAN ÖZGÜR2, AYŞE TUÇ YÜCEL3,

1MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ , 2MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, 3MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ ,

S-0019 - KLASİK, ROCK VE POP GİBİ FARKLI MÜZİK TİPLERİNİN STATİK VE DİNAMİK DENGE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Mahmut BEŞLİ1, Turhan KAHRAMAN2, Bayram ÜNVER3, Yeşim SALIK ŞENGÜL3,

1Abant İzzet Baysal Üniversitesi Kemal Demir Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokul, 2İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu,

Günlük yaşam aktiviteleri sırasında, ikili-görevler oldukça yaygın olarak gerçekleştirilmektedir. Bu tür aktiviteler sırasında müzik dinlemenin denge üzerindeki etkilerinin belirlenmesi önemlidir. Bu çalışmada, özellikle oturup kalkma ve yürüme gibi yaygın olarak gerçekleştirilen günlük yaşam aktiviteleri sırasında farklı müzik türlerinin statik ve dinamik denge üzerindeki etkilerinin klinik ve bilgisayar tabanlı ölçümler kullanarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu kesitsel çalışmaya 36 sağlıklı yetişkin birey katıldı. Statik denge, modifiye Denge Duyusal İnteraksiyon Klinik Testi (mCTSIB) kullanılarak bilgisayar tabanlı bir denge cihazıyla değerlendirildi. Ayrıca günlük yaşamda yaygın olarak gerçekleştirilen aktiviteler sırasındaki dinamik denge Otur-Kalk Testi (Sit-to-Stand) ve Yürüme Testi (Walk Across) kullanılarak aynı cihazda değerlendirildi. Dinamik hareketliliğin klinik olarak ölçümüyse Zamanlı Kalk Yürü Testi (TUG) kullanılarak gerçekleştirildi. Bütün testler, müzik dinlemiyorken, pop müzik dinleme, rock müzik dinleme ve klasik müzik dinleme sırasında olmak üzere dört farklı durumda değerlendirildi.

mCTSIB ile değerlendirilen statik denge değişkenleri arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark yoktu ($p>0.05$). Otur-Kalk, Yürüme ve TUG testi ile değerlendirilen dinamik denge değişkenleri arasında da (müzik dinlemiyorken ile pop müzik dinleme sırasındaki TUG skoru hariç, $p<0.05$) istatiksel olarak anlamlı fark yoktu ($p>0.05$).

Bu çalışma, klasik, rock ve pop gibi farklı müzik türleri dinlemenin sağlıklı yetişkinlerde statik ve dinamik dengeyi etkilemediğini düşündürmektedir. Öyle görünmektedir ki, müzik dinlemek, günlük yaşam aktiviteleri gerçekleştirilirken kullanılan fizyolojik kaynaklar açısından yüksek maliyetli bir ikili-görev değildir.

S-0020 - SPORCULARDA AYAK/AYAK BİLEĞİ YAPISAL VE FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİNİN FONKSİYONEL UZANMA TESTİNE ETKİSİ: ÖN ÇALIŞMA

Ece ACAR1, Ayşe Neriman NARİN2, Mahmut BEŞLİ2, Özlem ÖZER2,

1Karabük Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, 2Abant İzzet Baysal Üniversitesi Kemal Demir Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu ,

Çalışmanın amacı ayak postürü, ayak taban duyusu,normal eklem hareket açıklığı ve alt ekstremite kas kuvvetinin fonksiyonel uzanma becerisine etkisini belirlemektir.

Boluspor kulübüne kayıtlı, alt yaş grubu 20 futbolcu çalışmaya dahil edilmiştir. Ayak postürü, ayak postür indeksi ile; taban altı duyusu, iki nokta diskriminasyon testi ile değerlendirilmiştir. Ayak bileği normal eklem hareketi universal gonyometre ile; kas kuvveti manuel dinamometre kullanılarak gastrocnemius ve tibialis anterior kasından ölçülmüştür.

Yaş ortalaması 18,55±1,23 olan 20 futbolcunun % 80'i sağ ayak dominant ve %20'si sol ayak dominanttı. Sağ topuk altı diskriminasyon duyusu ile sağ fonksiyonel uzanma mesafesi arasında ters yönlü bir ilişki vardı (p=0,025, r=-0,499). Sol I. Metatars altı diskriminasyon değeri ile Anterior fonksiyonel uzanma arasında pozitif yönlü bir ilişki vardı (p= 0,022,r=+508).

Topuk diskriminasyon hissinin küçük mesafelerde algılanması durumunda kişilerin öne uzanma miktarı azalmaktadır. Bu durumun deriden giden kutanöz duyuların artmasından kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz. I. Metatars altındaki iki nokta ayrımının daha küçük değerlerde olması öne erişmeyi artırmıştır. Bu durumun I. Metatars bölgesinde duyunun daha fazla alınmasının kişinin öne doğru güven duygusunu arttırmasından olabileceğini öngörmekteyiz. Rehabilitasyonda öne uzanma derecesinin artırılması amacıyla öncelikle I. Metatars olmak üzere tüm ön ayağa masaj veya duyu artırıcı manuel tekniklerin uygulanmasının olumlu olacağını düşünmekteyiz.

S-0021 - AKUT LENFOBLASTİK LENFOMA'LI ÇOCUKLARDA HOSPİTALİZASYON SÜRECİNDE KAS İSKELET SİSTEMİNİN DURUMU, UYKU VE YAŞAM KALİTESİ: TANIMLAYICI PİLOT ÇALIŞMA

Ayşe NUMANOĞLU AKBAŞ1, Nuriye ÖZENGİN2, Muhammed FATİH UYSAL2,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Abant İzzet Baysal Üniversitesi K.D. Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon YO,

Bu çalışmanın amacı Akut Lenfoblastik Lenfoma'lı (ALL) çocuklarda hospitalizasyon sürecinde kas kuvveti, kaba motor fonksiyon, dinamik denge, uyku ve yaşam kalitesi ile ilgili durumları analiz etmek ve sunmaktır

Bu çalışmaya, ALL teşhisi konulan 4-18 yaşlar arasında, hastanede tıbbi tedavi gören çocuklar dâhil edildi. Başka bir nörolojik veya metabolik hastalığı olan çocuklar ile kanseri tekrarlayan çocuklar dâhil edilmedi. Tüm çocuklar için; yaş (yıl), boy (cm), vücut ağırlığı (kg), cinsiyet, egzersiz geçmişi, kanserin tekrarlayıp tekrarlamadığı ve tıbbi tedavileri hakkında bilgiler kaydedildi. Bu çalışmada kullanılan değerlendirme ölçekleri; Kaba Motor Fonksiyon Ölçümü (GMFM), Zamanlı Kalk Yürü Testi (TUG), Otur-Kalk Testi, 1 Dakikalık Yürüme Testi (1 MWT), Çocuklar için Fonksiyonel Bağımsızlık Ölçeği (WeFIM), Aile Etkilenim Ölçeği (IPFAM), Pediatrik Yaşam Kalitesi Envanteri Ebeveyn Raporu (PedsQL) (Kanser Modülü) ve Çocuk Uyku Alışkanlıkları Anketi Kısa Formu'ydu (CSHQ).Tanımlayıcı analizler; sürekli değişkenler için minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma ve kategorik değişkenler için minimum, maksimum, medyan ve standart hata olarak sunuldu. İstatistiksel anlamlılık seviyesi olarak $p < 0.05$'i belirlendi.

Çalışmaya 7 çocuk (5 kız ve iki erkek) ve anne-baba dâhil edildi. Çocukların yaş ortalaması 6.86 ± 4.48 idi. Örneklemden elde edilen ortalama değerler; GMFM-66: 67.65 ± 15.57, TUG: 11.69 ± 5.10, 1 MWT: 55.81 ± 23.81, Otur-Kalk Testi: 23.69 ± 6.81, IPFAM toplam puanı: 72.71 ± 4.34, CSHQ toplam puanı: 48.71 ± 2.87, WeeFIM toplam puanı: 100.57 ± 7.27 ve PedsQL toplam puanı: 64.29 ± 19.17 şeklindeydi.

Çalışmamızın sonuçlarına göre, ALL; hospitalizasyon sürecinde kas iskelet sistemi durumunu, yaşam kalitesini, aile etkilenimini ve çocukların uyku alışkanlıklarını etkilemektedir. Kas güçlendirme egzersizleri ve aktiviteye odaklı müdahalelerin ALL'nin rehabilitasyonunda etkili olabileceğini, yeni çalışmalarda araştırılması gerektiğini düşünüyoruz.

S-0022 - ADÖLESANLARDA AİLENİN SOSYOEKONOMİK VE KÜLTÜREL SEVİYESİNİN FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNE ETKİSİ

Elif AYGÜN POLAT1, Nihan KAFA1, Nevin A. GÜZEL1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Bu çalışma ailelerin sosyoekonomik ve kültürel seviyelerinin adölesanlarda fiziksel aktivite düzeyine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmaya Ankara'da bulunan Cumhuriyet Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesi (59 kız, 81 erkek; yaş ortalaması 15,72±0,83 yıl; vücut kitle indeksi (vki)=21,22±3,66kg/m2) ve Gazi Üniversitesi Vakfı Koleji'nde (59 kız, 81 erkek, yaş=15,92±0,75 yıl; vücut kitle indeksi (vki)=21,34±3,42kg/m2) İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Etik Komisyondan alınan izinler sonucunda 9, 10 ve 11.sınıflarda öğrenim gören 280 adölesan öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri Adölesanlarda Fiziksel Aktivite Anketi kullanılarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin demografik bilgilerini içeren değerlendirme formu hazırlanarak anne babanın öğrenim durumu, anne babanın mesleği, kardeş sayısı ve ailenin ortalama aylık gelir düzeyi kaydedilmiştir.

Cumhuriyet Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesi'ndeki öğrencilerin Adölesanlarda Fiziksel Aktivite Anketinden aldıkları toplam puan ortalama 2,32±0,69 (kız öğrencilerin 2,11±0,59; erkek öğrencilerin 2,48±0,72) iken, Gazi Üniversitesi Vakfı Koleji'ndeki öğrencilerin 1,89±0,49 (kız öğrencilerin 1,77±0,53; erkek öğrencilerin 1,97±0,44) olarak hesaplanmıştır. Ortalama aylık gelir düzeyi ($p<0,000$) ve anne babanın öğrenim durumu ($p<0,000$) anlamlı olarak farklı olan bu iki gruptaki öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,000$).

Hızla gelişen teknoloji ve modernleşmenin beraberinde getirdiği avantajlar, çocuklarda ve yetişkinlerde hayatı kolaylaştırıp toplumsal gelişime olumlu katkı sağlarken, aynı zamanda insanları hareketsizliğe yöneltmektedir. Özellikle sosyoekonomik düzeyi yüksek ailelerde gençlerin televizyon, bilgisayar, tablet bilgisayar gibi araçlara daha kolay ulaşabilmesi, ayrıca hızlı şehirleşme ile azalan oyun ve spor alanları, oyun oynama, spor yapma gibi etkinliklere daha az zaman ayırmalarının nedeni olabilir. Bununla birlikte, sosyokültürel düzeyi yüksek aileler, spora ayrılan zamanın akademik başarıyı olumsuz yönde etkileyebileceği ve korumacı bir anlayışla sakatlanmalara neden olabileceği düşüncesi ile çocukların spor aktivitelerine katılımına yönelik olumsuz tutum sergileyebilmektedirler. Bu nedenlerle sosyoekonomik ve kültürel düzeyi yüksek ailelerde yetişen adölesanların fiziksel aktivite düzeyi azalmış olabilir. Bu durum ileride farklı sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına zemin hazırlayan faktörlerdendir.

S-0023 - ABILOCO-KİDS ÖLÇEĞİNİ TÜRKÇE VERSİYONUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ

Ayşe ŞİMŞEK1, Ramazan YILDIZ1, Erkan EROL1, Umut APAYDIN1, Bülent ELBASAN1,

1Gazi Üniversitesi,

ABILOCO-Kids Ölçeği Serebral Palsili (SP) çocuklarda yürüme becerisini ebeveyn gözüyle değerlendiren bir ölçektir. Bu çalışmanın amacı, ABILOCO-Kids Ölçeği'nin Türkçe versiyonunu yapmak, geçerlik ve güvenirliğini ortaya koymaktır.

ABILOCO-Kids Ölçeği İngilizceden Türkçeye çevrildi ve kültürel adaptasyonu yapıldı. Çalışmaya katılan 63 çocuğun motor seviyeleri Kaba Motor Fonksiyon Sınıflama Sistemi (KMFSS) ile, motor fonksiyonları Kaba Motor Fonksiyon Ölçümü-88 (KMFÖ) ile değerlendirildi. Test-tekrar test güvenirliğini belirlemek için 30 hastada ABILOCO-Kids Ölçeği bir hafta sonra tekrarlandı. Güvenilirliği değerlendirmek için sınıf içi korelasyon katsayısı ve Cronbach Alpha katsayısı hesaplandı. Ölçeğin geçerliği KMFÖ ve KMFSS kullanılarak pearson korelasyon katsayısı ile değerlendirildi.

ABILOCO-Kids Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı 0.98 idi. Bu değer ölçeğin yüksek seviyede iç tutarlılığına sahip olduğunu gösterdi. Ölçeğin Sınıf içi korelasyon katsayısı 0.91 ile 0.99 arasında değişmekteydi. Pearson korelasyon geçerliği KMFÖ ile pozitif yönde ($r: 0.87$, $p<0.001$), KMFSS seviyesi ile negatif yönde ($r: -0.82$, $p<0.001$) mükemmel korelasyon gösterdi.

ABILOCO-Kids Ölçeğinin Türkçe versiyonunun Serebral Palsili çocuklar için geçerli ve güvenilir olduğu gösterilmiştir. Bu anket, SP'li çocuklarda zaman içerisinde yürüyüşte görülen farklılıkların aile gözüyle değerlendirilmesine olanak sağlayacaktır.

S-0024 - SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARDA DENGE VE GÖVDE KONTROLÜNÜN ÜST EKSTREMİTE FONKSİYONLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ayşe ŞİMŞEK1, Ramazan YILDIZ1, Bülent ELBASAN1,

1Gazi Üniversitesi,

Serebral Palsili (SP) çocuklarda motor ve duyu yetersizliklerinden kaynaklanan postüral kontrol problemleri görülür. Postüral kontrolün sağlanmasında önemli rol oynayan gövde kontrolü oturma/mobilite, üst ekstremitenin gelişimi ve günlük yaşam aktiviteleri için temel oluşturur. Zayıf postüral kontrol üst ekstremite hareketlerini kısıtlar, hareketlerin doğruluğunu ve hızını etkiler. Bu nedenle, gövde kontrolü ile üst ekstremite fonksiyonları arasındaki ilişkiyi değerlendirmek önemlidir. Bu çalışma SP'li çocuklarda denge ve gövde kontrolünün üst ekstremite fonksiyonları üzerine etkisini incelemek amacıyla planlandı.

Çalışmaya yaşları 5-12 yıl arasında değişen, 30 hemiparetik, 32 diparetik toplam 62 SP tanılı çocuk dahil edildi. Gövde kontrolünü değerlendirmek için Gövde Kontrol Ölçüm Skalası (GKÖS), dengeyi değerlendirmek için Pediatrik Denge Skalası (PDS), üst ekstremite fonksiyonlarını değerlendirmek için Üst Ekstremite Beceri Kalitesi Testi (ÜEBKT) kullanıldı. ÜEBKT Bağımsız Hareketler Ölçeği, Kavrama Ölçeği, Ağırlık Taşıma Ölçeği ve Koruyucu Ekstansiyon Ölçeği olmak üzere dört alt ölçekten oluşur.

Çalışmanın sonuçlarına göre gövde kontrolü açısından hemiparetik ve diparetikler arasında hemiparetikler lehine fark bulundu. Hemiparetik çocukların PDS total puanı diparetiklere göre daha yüksekti ($p<0,05$). Hemiparetik çocuklar ile diparetikler arasında üst ekstremite fonksiyonları açısından fark bulunmadı ($p<0,05$). Diparetik çocukların Koruyucu Ekstansiyon Ölçeğinden aldığı puan hemiparetiklere göre anlamlı derecede yüksek bulundu ($p<0,05$). Her iki grupta da GKÖS total puanı ile Bağımsız Hareketler Ölçeği, Kavrama Ölçeği ve Ağırlık Taşıma Ölçeği ve ÜEBKT total puanı arasında anlamlı ilişki bulundu ($p<0,05$).Bu bulgular, SP tanılı çocuklarda gövde kontrolü ile üst ekstremite fonksiyonları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koydu.

Fizyoterapi rehabilitasyon uygulamaları ve değerlendirmeleri sırasında üst ekstremite ile gövde kontrolünün ilişkisinin incelenmesi gerektiği düşünüldü.

S-0025 - SPASTİK SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARDA GÖVDE KONTROLÜNÜN SOLUNUM KAS KUVVETİ VE GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Umut APAYDIN1, Zeynep ARIBAŞ1, Yasemin AYDIN1, Erkan EROL1, Bülent ELBASAN1, 1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ,

Bu çalışma, spastik Serebral Palsili (SP) çocuklarda gövde kontrolünün solunum kas kuvveti ve günlük yaşam aktivitelerine (GYA) etkisini araştırmak amacıyla düzenlendi.

Çalışmaya 6-15 yaş arasında SP tanısı almış, Kaba Motor Fonksiyon Sınıflama Sistemi (KMFSS) seviyesi 1 ile 2 arasında değişen 26 çocuk dahil edildi. Çalışmaya katılan çocukların gövde kontrolleri Gövde Kontrol Ölçüm Skalası (GKÖS) ile, GYA'ları Pediatrik Özürlülük Değerlendirme Envanteri (PÖDE) ile, solunum kas kuvvetleri ise ağız basınç ölçüm cihazı ile değerlendirildi.

Çalışmanın sonucunda, hemiparetik çocukların gövde kontrollerinin diparetik çocuklara göre daha iyi olduğu görüldü. Gövde kontrolünün Maksimum Ekspiratuar Basınç (MEB), PÖDE Fonksiyonel Beceriler Bölümü-Mobilite Alt Skalası (FBB-MAS), PÖDE Bakıcıların Yardımı Bölümü-Kendine Bakım Alt Skalası (BYB-KBAS), PÖDE Bakıcıların Yardımı Bölümü-Mobilite Alt Skalası (BYB-MAS) ve KMFSS seviyesi ile istatistiksel olarak anlamlı şekilde ilişkili olduğu bulundu. Ayrıca GKÖS puanında bir puanlık artışın MEB değerinde 1.443 cmH2O'luk, PÖDE FBB-MAS değerinde 0.678 puanlık, PÖDE BYB-KBAS değerinde 0.262 puanlık, PÖDE BYB-MAS değerinde 0.440 puanlık bir artışa sebep olduğu görüldü.

Bu sonuçlara göre, gövde kontrolü iyi olan SP'li çocukların günlük yaşamda mobilite parametrelerinde daha bağımsız olduğu, daha az bakıcı yardımına ihtiyaç duyduğu ve ekspiratuar solunum kas kuvvetinin daha iyi olduğu görüldü. Gövde kontrolünün mobil olan daha iyi seviyedeki SP'li çocuklar için de önemli olduğu, fizyoterapi ve rehabilitasyon programlarında gövde kontrolü ve gövde eğitimi üzerinde daha fazla durulması gerektiği sonucuna varıldı.

S-0026 - ALLOJENEİK HEMATOPOETİK KÖK HÜCRE NAKLİ ALICILARINDA DİSPNE, DEPRESYON VE YAŞAM KALİTESİ

Gülşah BARĞI1, Meral BOŞNAK GÜÇLÜ2, Şahika Zeynep AKI3, Gülsan TÜRKÖZ SUCAK3,

11. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye,, 2 Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye,, 32. Bahçeşehir Üniversitesi Medical Park Hastanesi, Hematoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye.,

Allojeneik hematopoetik kök hücre nakil (allo-HKHN) alıcılarında ruh hali ve yaşam kalitesi kanser tanısından, tedavilerinden ve/veya allo-HKHN için hastanede yatıştan etkilenmiş olabilir. Allo-HKHN alıcılarında dispne, depresyon ve yaşam kalitesi sınırlı sayıda çalışmada araştırılmıştır. Bu nedenle sağlıklı kontrollerle allo-HKHN alıcılarında yukarıda belirtilen sonuçları karşılaştırmayı amaçladık.

49 allo-HKHN alıcısı (nakil üzerinden >100 gün geçmiş) (38.10±13.13 yıl, 34E, 15K) ve 60 sağlıklı kontrol (40.93±10.65 yıl, 38E, 22K) karşılaştırıldı. Dispne Modifiye Medical Research Council Dispne ölçeği (MMRC), depresyon Montgomery-Asberg Depresyon Değerlendirme Ölçeği ve yaşam kalitesi Avrupa Kanser Araştırma ve Tedavi Organizasyonu Yaşam Kalitesi Ölçeği (EORTCQOL) kullanılarak değerlendirildi.

Sağlıklı kontrollerle karşılaştırıldığında allo-HKHN alıcılarında dispne ($p<0.001$), depresyon ($p<0.001$) ve EORTCQOL semptom alt ölçeği ($p<0.001$) puanları anlamlı olarak daha yüksek; EORTCQOL fonksiyonel ($p<0.001$), sosyal fonksiyon ($p<0.001$) ve genel sağlık durumu ($p<0.001$) alt ölçek puanları anlamlı olarak daha düşüktü. 9 (%18.8) alıcı ve 4 (%6.7) sağlıklı kontrolde hafif depresyon vardı; 2 (%4.2) alıcı ve 1 (%1.7) sağlıklı kontrolde orta derecede depresyon vardı.

Sağ kalan allo-HKHN alıcılarında günlük yaşam aktivitelerinde dispne, depresyon ve yaşam kalitesi etkilenmiştir. Nakil sürecinde rutin olarak bu parametreleri değerlendirmek ve rehabilitasyonu önemlidir.

S-0027 - BACK PAİN FUNCTİON SCALE (BPFS)' İN TÜRKÇE VERSİYON GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Gökhan MARAŞ1, Seyit ÇITAKER1, Jale MERAY2,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye, 2Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye,

Bel ağrısı toplumda görülen hastalıkların başında gelmektedir. Back Pain Function Scale (BPFS) bel ağrılı hastaların günlük yaşamlarında yaptıkları aktivitelerde zorlanma seviyesini sorgulayan hastanın kendi yaptığı bir ankettir. Bu çalışmanın amacı BPFS' in Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirliğini ortaya koymaktır.

Çalışmaya kronik bel ağrısı olan 18-65 yaş aralığında 180 kişi alındı. Anketin Türkçe' ye uyarı ve çevirinde Beaton tarafından önerilen çeviri süreci izlendi. Anketin geçerliği için hastalara Roland Morris Disabilite Ölçeği ve Oswestry Disabilite Ölçeği uygulandı. Anketin test-retest güvenirliğini araştırmak için 66 hastaya 7 gün arayla BPFS tekrar uygulandı. Güvenilirliği değerlendirmek için sınıf içi korelasyon katsayısı ve Cronbach alfa hesaplandı. Ölçeğin geçerliliği Roland Morris Disabilite Ölçeği ve Oswestry Disabilite Ölçeği ile Spearman's Korelasyonu bakılarak değerlendirildi.

Cronbach’s Alpha katsayısı 0,910 değeri ile yüksek seviyede iç tutarlılık gösterdi. Sınıf içi korelasyon katsayısı 0,961(% 95 güven aralığı: 0.947, 0.974) ile test retest güvenirliği mükemmel bulundu. Spearman's korelasyon geçerliği Roland Morris Disabilite Ölçeği ile negatif yönde (r: -0,800 p<0.001), Oswestry Disabilite Ölçeği ile negatif yönde (r: -0.828, p<0.001) bulundu. Sonuçlar BPFS' in yapılan diğer anketlerle mükemmel korelasyonda olduğunu gösterdi.

Bel ağrılı hastaların günlük aktivitelerini yaparken ne kadar zorlandıklarını değerlendiren BPFS' in Türkçe versiyonu geçerli ve güvenilir olup klinisyenlerce bel ağrılı hastaları değerlendirmek amacıyla kullanılabilir

S-0028 - BACK PERFORMANCE SCALE (BPS) TÜRKÇE VERSİYON GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Gökhan MARAŞ1, Seyit ÇITAKER1, Jale MERAY2,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye, 2Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye,

Bel ağrısı toplumda görülen hastalıkların başında gelmektedir. Back Performance Scale (BPS) bel ağrılı hastaların fonksiyon düzeylerini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Bu çalışmanın amacı BPS' in Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirliğini ortaya koymaktır.

Çalışmaya kronik bel ağrısı olan 18-65 yaş aralığında 180 kişi alındı. Anketin Türkçe' ye uyarı ve çevirinde Beaton tarafından önerilen çeviri süreci izlendi. Anketin geçerliği için hastalara Roland Morris Disabilite Ölçeği ve Oswestry Disabilite Ölçeği uygulandı. Anketin test-retest güvenirliğini araştırmak için 66 hastaya 7 gün arayla BPS tekrar uygulandı. Güvenilirliği değerlendirmek için sınıf içi korelasyon katsayısı ve Cronbach alfa hesaplandı. Ölçeğin geçerliliği Roland Morris Disabilite Ölçeği ve Oswestry Disabilite Ölçeği ile Spearman's Korelasyonu bakılarak değerlendirildi.

Cronbach’s Alpha katsayısı 0,827 değeri ile iyi seviyede iç tutarlılık gösterdi. Sınıf içi korelasyon katsayısı 0,931 (% 95 güven aralığı: 0.903-0.953) ile test-retest güvenirliği mükemmel bulundu. Spearman's korelasyon geçerliği Roland Morris Disabilite Ölçeği ile negatif yönde (r: -0,730 $p<0.001$), Oswestry Disabilite Ölçeği ile negatif yönde (r: -0.709, $p<0.001$) bulundu. Sonuçlar BPS' in karşılaştırılan anketlerle çok iyi derece korelasyon düzeyinde olduğunu gösterdi.

Bel ağrılı hastaların fonksiyonel düzeyini belirlemek için kullanılan BPS'in Türkçe versiyonu geçerli ve güvenilir olup klinisyenlerce bel ağrılı hastaların fonksiyonel düzeyini belirlemek için kullanılabilir.

S-0029 - SAĞLIKLI BİREYLERDE DİZ KAS KUVVETİNİN ALT EKSTREMİTE PERFORMANSI İLE İLİŞKİSİ

Gürkan GÜNAYDIN1, Seyit ÇITAKER1, Gamze ÇOBANOĞLU SEVEN1, Özge Ece GÜNAYDIN2,

1Gazi Üniversitesi, 2Sportem,

Performans testleri alt ekstremitede patlayıcı gücün ölçümü için sıkça tercih edilen yöntemlerden biridir. Kolay ve etkili olarak gerçekleştirilebilen performans testleriyle sporcuların fiziksel uygunluğu ve kassal koordinasyonu belirlenebilmektedir. Optimal fiziksel ve kassal uygunluğun sağlanması içinse performansın yanında kas kuvvetinin de gerekli olduğu ifade edilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda bu çalışmanın amacı sağlıklı bireylerde diz kas kuvvetinin alt ekstremite performans testleriyle olan ilişkisini araştırmaktır.

Bireylerin dominant taraf kas kuvveti ölçümleri 60 der./san hızda ve 0-90 der. lik açıda bilgisayar kontrollü Cybex izokinetik dinamometre (Cybex NORM® Humac, CA, USA) ile yapılmıştır. Dominant taraf performans ölçümleri ise Dikey Sıçrama ve Tek Bacak Zıplama testleri ile ölçülmüştür. Parametreler arası ilişkiler Spearman Korelasyon Katsayısı ile belirlenmiştir.

Çalışmaya 32'si erkek, 28'i kadın olmak üzere 60 kişi katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalamaları 23,22±2,71 olarak hesaplanmıştır. Yapılan analizlerin sonucunda Dikey Sıçrama testi ile Hamstring kas kuvveti (rho:0.61 $p<0.001$) arasında çok iyi düzeyde; Quadriceps kas kuvveti (rho:0.59 $p<0.001$), Hamstring/Quadriceps oranı (rho:0.41, $p<0.001$) ile iyi düzeyde ilişki olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Tek Bacak Zıplama testi ile Quadriceps (rho:0.69 $p<0.001$) ve Hamstring kas kuvvetleri (rho: 0.73 $p<0.001$) arasında çok iyi; Hamstring/Quadriceps oranı (rho:0.50, $p<0.001$) ile iyi düzeyde ilişki olduğu görülmüştür.

Bu çalışma sonucunda diz kas kuvvetinin Dikey Sıçrama ve Tek Bacak Zıplama testleri ile iyi-çok iyi derecede ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde Tek Bacak Zıplama Testi ile diz kas kuvvetini karşılaştıran çalışma sayısının azlığı dikkati çekmektedir. Ayrıca bu ilişkiyi inceleyen çalışma sonuçlarının da çelişkili olduğu görülmektedir. Bu araştırma ile hem Hamstring hem de Quadriceps kaslarının Tek Bacak Zıplama Testi ile çok iyi düzeyde ilişkisi olduğu bulunmuştur. İkincil olarak güncel yayınlar incelendiğinde performans ile ilgili araştırmaların daha çok Quadriceps kas kuvvetine odaklandığı görülmüştür. Ancak bu çalışma ile sadece Quadriceps kası değil, Hamstring kas kuvvetinin de alt ekstremite performansıyla direkt olarak ilişkisinin olduğu bulunmuştur.

S-0030 - 2-8 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA VALGİTE VE Q AÇISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Tamer ÇANKAYA1, Bahar ŞİMŞEK2, Hatice ÇANKAYA2, Hidayet TOPRAK3, Ömer DURSUN1, Barış ALKAN4,

1Abant İzzet Baysal Üniversitesi K.D.Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, 2İzzet Baysal Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 3Abant İzzet Baysal Üniversitesi İzzet Baysal Eğitim VE Araştırma Hastanesi, 4Bolu İzzet Baysal Devlet Hastanesi,

Bu araştırma 2-8 yaş arasındaki çocuklarda valgite ve Q açılarını değerlendirmek, bu yaş aralığında valgite ve Q açılarındaki değişimini incelemek, bu açıların ayakta ve oturma pozisyonundan bu açıların nasıl etkilendiğini belirlemek için yapıldı.

Yaşları 2 ile 8 arasında değişen 296 (% 49,4) kız ve 303 (% 50,6) erkek olmak üzere toplam 599 çocuk değerlendirmeye alındı. Çocuklar yaşlarına göre 2-4, 4-6 ve 6-8 yaş olmak üzere 3 gruba ayrıldı. Çocukların sosyodemografik bilgileri (yaş, boy uzunluğu, vucut ağırlığı, cinsiyet, dominant taraf) alındıktan sonra, sırt üstü ve ayakta duruş pozisyonunda, diz eklemi ekstansiyonda iken elektronik digital goniometre kullanılarak her iki bacak için valgite ve Q açıları ölçüldü.

Valgite açıları yaşla birlikte azalma gösterdi. Ayakta ve sırt üstü pozisyonda her iki ekstremitede de valgite açılarında yaş grupları arasında fark bulundu (p□0,05). Q açıları ise yaşla birlikte ayakta ve sırt üstü pozisyonda, her iki tarafta da azaldı (p□0,05). Ayakta durma ve sırt üstü pozisyonları arasında Q açısı ve valgite açısı bakımından fark bulunmadı (p□0,05).

Valgite açısındaki azalma yaşla birlikte diz ekleminde genu valgum yönüne gidiş olduğunu göstermektedir. Q açısının bu yaş grubunda giderek azalmasının femur boyunun pelvis çapına göre orantısal olarak daha fazla büyümesinden kaynaklandığı düşüncesindeyiz. Sağlıklı çocuklarda pozisyon değişiklikleri ve ekstremite üzerine ağırlık vermenin diz pozisyonunda değişikliğe sebep olmadığı görüldü.

S-0031 - COPING STRATEGIES QUESTIONNAIRE ANKETİNİN TÜRKÇE'YE ÇEVİRİSİ VE KÜLTÜREL ADAPTASYONU

Uğur SÖZLÜ1, Gürkan GÜNAYDIN1, Zeynep Beyza ALKAN1, Ömer Osman PALA1, Zeynep HAZAR KANIK1, Seyit ÇITAKER1, Selda BAŞAR1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölüm,

Bu çalışmanın amacı kronik ağrılı hastalara özgü geliştirilen ve bugüne kadar yapılmamış olan Coping Strategies Questionnaire (CSQ)'nin Türkçe'ye çevirisi ve kültürel adaptasyonunu araştırmaktır.

CSQ anketinin çeviri ve kültürel adaptasyonu Beaton ve arkadaşları tarafından belirtilen aşamalara göre yapıldı. Anketin orijinal İngilizce hali İngilizceyi iyi bilen biri fizyoterapist, diğeri sağlık çalışanı olmayan ve çok iyi düzeyde İngilizce bilen iki kişi tarafından Türkçeye çevrildi. Çevirmenler bir araya gelerek Türkçeye çevrilen anketleri tek bir çeviri haline getirdiler. Daha sonra, Türkçeye çevrilen anket anadili İngilizce olan ve iyi düzeyde Türkçe bilen iki yeminli tercüman tarafından tekrar İngilizceye çevrildi. Türkçeden tekrar İngilizce'ye çevrilen anket çeviri ekibi tarafından birleştirilerek tek bir çeviri haline getirildi. Tüm raporlar ve formlar uyarlama sürecinin sonunda orijinal anketin geliştiricisi olan Francis J. Keefe'ye değerlendirilmesi için sunularak onayı alındı. Anketin son hali anlaşılabilirliğini tespit etmek amacıyla herhangi bir sağlık şikayeti bulunmayan ve anadili Türkçe olan Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrenci ve asistanlarına (n=95; ortalama yaş, 22,6±2,7) uygulandı.

CSQ anketinin Türkçe versiyonunun anlaşılır olduğu belirlendi.

CSQ anketinin Türkçe versiyonu anlaşılabilirdir. Çalışmanın ilerleyen aşamalarında CSQ anketinin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirliği çalışması yapılacaktır. Anketin Türkçe versiyonu Türkiye'de yapılacak olan klinik çalışmalara, araştırmalara ve kronik ağrılı hastaların ağrı ile başa çıkma yöntemlerini değerlendirmede önemli katkılar sağlayacaktır.

S-0032 - FUTBOLCULARA UYGULANAN ÜÇ FARKLI GERME TEKNİĞİNİN HAMSTRİNG ESNEKLİĞİNE AKUT ETKİSİ: PİLOT BİR ÇALIŞMA

Erkan EROL1, Ramazan YILDIZ1, Fatih Emre DOĞAN2, Bülent ELBASAN1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ/FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 2OSMANLISPOR FUTBOL KULÜBÜ,

Fiziksel olarak aktif kişilerde ve sporcularda hamstring yaralanmaları yaygın görülür. Hamstring yaralanmasına neden olan faktörler arasında posterior kompartımanın yetersiz esnekliği en yaygın kabul gören nedenlerden biridir ve fiziksel aktiviteden önce germe uygulanmasının kasın, fasyanın ve nöral dokuların esnekliğini artırarak yaralanma riskini azaltacağı önerilmektedir. Bu çalışmanın amacı futbolculara uygulanan üç farklı germe tekniğinin hamstring esnekliğine etkisini incelemektir.

Çalışmaya yaşları 16 ile 20 yıl arasında olan 38 erkek futbolcu dahil edildi. Katılımcılar 3 gruba ayrıldı: 1. gruba statik hamstring germe, 2. gruba siyatik sinir nöral mobilizasyonu, 3. gruba mulligan yöntemine göre traksiyonla düz bacak kaldırma tekniği uygulandı. Uygulama süresi her 3 teknik için de 60 saniye olarak belirlendi. Uygulama öncesi ve sonrası katılımcıların dominant alt ekstremitesi gonyometre kullanılarak düz bacak kaldırma testi ile aktif ve pasif olarak değerlendirildi.

Düz bacak kaldırma testi başlangıç değerleri karşılaştırıldığında müdahale öncesinde gruplar arası fark olmadığı görüldü. Uygulamalar sonrası her 3 grupta düz bacak kaldırma testinin aktif ve pasif eklem hareket açıklığında (EHA) istatistiksel olarak anlamlı artış saptandı ($p<0,05$). Gruplar kendi arasında kıyaslandığında, mulligan yönteminin kullanıldığı grupta, uygulama sonrası hem aktif hem pasif EHA'nın diğer 2 gruptan daha fazla artış olduğu kaydedildi ($p<0,05$). Nöral mobilizasyon ve statik germe gruplarının EHA artışları arasında fark olmadığı görüldü ($p<0,05$).

Bu sonuçlara göre her 3 tekniğin de hamstring esnekliğini artırabileceği ancak mulligan yöntemine göre traksiyonla düz bacak kaldırma tekniğinin diğer uygulamalardan daha etkili olduğu görüldü. Futbolculara müsabaka öncesi mulligan yöntemine göre traksiyonla düz bacak kaldırma tekniği uygulamasının hamstring esnekliğini artırabileceği ve yaralanma riskinin azaltılmasına katkı sağlayacağı düşünüldü.

S-0033 - PRETERM ÇOCUKLARDA OKULA HAZIR OLUŞ VE MİNÖR NÖROLOJİK DİSFONKSİYON ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ramazan YILDIZ1, Ayşe ŞİMŞEK1, Azime Şebnem SOYSAL1, Bülent ELBASAN1,

1Gazi Üniversitesi,

Minör Nörolojik Disfonksiyon (MND), Serebral Palsi gibi belirli bir patolojinin yokluğunda nörolojik disfonksiyon meydana gelmesi olarak tanımlanır. MND, Basit ve Kompleks MND olarak sınıflandırılır. Preterm doğan çocuklarda MND görülme oranı daha yüksektir ve okul çağında MND görülme sıklığının arttığı bilinmektedir. MND'nin daha ağır formu olan Kompleks MND, öğrenme bozuklukları, davranışsal ve motor problemlerle ilişkilendirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, okul öncesi dönemdeki preterm çocukların Minör Nörolojik Disfonksiyon ile okula hazır oluş durumları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Çalışmaya yaşları 60-72 ay arasında değişen 36 preterm çocuk dâhil edildi. Bu çocukların nörolojik gelişimleri, yaşa özgü geliştirilmiş ve standart Touwen Nörolojik Muayenesi kullanılarak değerlendirildi. Çocuklar, nörolojik olarak normal, Basit MND ve Kompleks MND olarak sınıflandırıldı. Okula hazır oluş durumları ise Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeğinin uygulama formu ile değerlendirildi.

Nörolojik değerlendirmeye göre, çocukların % 55,6'sı nörolojik olarak normal, % 25'i Basit MND ve % 19,4'ü Kompleks MND idi. Okula hazır oluş skorları, nörolojik olarak normal olan çocuklarda 58,9 ± 9,4; Basit MND olanlarda 45,3 ± 15,7 ve Kompleks MND olanlarda 32,4 ± 20,4 idi. Bu üç grup ilköğretime hazır oluş skorları bakımından karşılaştırıldığında, sadece Kompleks MND olan çocuklarla, nörolojik olarak normal çocukların arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p=0.011$). Okula hazır oluş toplam skoru ile nörolojik durum arasında istatistiksel olarak anlamlı, orta derecede korelasyon bulundu ($r=0.527$, $p<0.05$).

Preterm çocukların akademik açıdan kritik bir dönem olan okul öncesinde MND yönünden değerlendirilmesinin önemli olduğu sonucuna varıldı. Özellikle öğrenme becerileri ile ilişkili olan Kompleks MND'nin belirlenmesi ve bu çocukların öğrenme problemlerini aşmak için uygun eğitim desteğinin sağlanmasının faydalı olabileceği düşünüldü.

S-0034 - RİSKLİ İNFANTLARDA MOTOR VE KOGNİTİF GELİŞİMLERİN 1 YILLIK TAKİBİNİN SONUÇLARI

Umut APAYDIN1, Yağmur ÇAM1, Erkan EROL1, Ramazan YILDIZ1, Ayşe ŞİMŞEK1, Bülent ELBASAN1, Şebnem SOYSAL2, Kıvılcım GÜCÜYENER2,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ , 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ PEDİATRİK NÖROLOJİ,

Bu çalışmanın amacı, perinatal veya postnatal bir risk faktörüne sahip infantların motor ve kognitif gelişimlerinin 1 yıl boyunca incelenmesidir.

Çalışmaya ortalama gestasyonel yaşları 35,4 ± 3,8, ortalama kiloları 2490 ± 953 g olan 38 infant dahil edildi. Alberta Infant Motor Scale (AIMS) infantların motor fonksiyonlarını değerlendirmek için kullanılırken, Bayley Scales of İnfant and Toddler Development (Bayley 2) hem motor hem de kognitif fonksiyonları değerlendirmek için kullanıldı. İlk değerlendirme 3. ayda gerçekleştirildi ve 1 yıllık takip süresi boyunca bebekler 6.,9. ve 12. aylarda değerlendirildi. Her değerlendirme sonunda çocukların motor gelişimine uygun aile temelli fizyoterapi programı çocukların aileleri tarafından evde uygulandı.

Her 3 aylık takibin ve 1. yılın sonunda çocukların AIMS total skorlarında ve Bayley2 motor ve kognitif skorlarında anlamlı artış gözlendi ($p<0.005$). İlk 6 aylık periyotta AIMS skorları ile Bayley 2 motor ve kognitif skorları arasında anlamlı ilişki görülmezken, 9. ve 12. ay AIMS total ve yüzde puanının sırasıyla Bayley 2 motor ve kognitif skorlarıyla anlamlı derecede ilişkili olduğu görüldü.

Risk faktörüne sahip infantların 1 yıllık takip boyunca hem motor performans hem de kognitif performans bakımından anlamlı derecede artış gösterdiği gözlendi. Ayrıca 9. aydan itibaren motor gelişimin kognitif gelişimle anlamlı şekilde ilişkili olduğu görüldü. Bu ilişkinin özellikle emekleme dönemiyle birlikte artan mobilitenin ve çevreyi keşfetmenin etkisiyle olabileceği düşünüldü. Bu konuda prospektif ve daha uzun süreli takipleri içeren çalışmalara ihtiyaç olduğu görüldü.

S-0035 - DİZ OSTEOARTRİTİ OLAN KADINLARDA KİNEZYO BANTLAMA UYGULAMASININ KISA SÜRELİ YÜRÜME PERFORMANSINA ETKİSİ

ÖZGE ECE GÜNAYDIN1, GÜRKAN GÜNAYDIN2, VOLGA BAYRAKCI TUNAY3,

1SPORTEM , 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 3HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Osteoartrit, dünyada en yaygın görülen artrit formudur. Yaş ile birlikte insidansı artmakta ve bireylerde morbidite, sakatlık, kuvvet kaybı, fonksiyonel ve fiziksel yetersizliğe sebebiyet vermektedir. Bu çalışmanın amacı, diz osteoartritli kadınlarda uygulanan kinezyo bantlamanın fonksiyonel durum göstergelerinden kısa süreli yürüme performansına olan etkisini incelemekti.

Çalışmaya, 50-65 yaş aralığında, Kellgren-Lawrence kriterlerine göre 1-3 derecede diz osteoartrit tanısı almış, kırk sekiz kadın hasta katıldı. Hastalar, tedavi öncesi, tedavi sonrası 6. ve 12. haftalarda değerlendirildi. Kısa süreli yürüyüş değerlendirmesi için, 10 metre yürüme testi kullanıldı. Hastalardan belirlenen mesafeyi olabildiğince hızlı yürümeleri istendi. 3 tekrarlı ölçüm yapılarak ortalama değer ‘sn’ cinsinden kaydedildi. Hastalara, 6 hafta boyunca haftada 2 kez Kinezyo bantlama uygulaması yapıldı.

Çalışmanın sonucunda, Kinezyobant uygulaması öncesi, uygulama sonrası 6. hafta ve 12. haftada yapılan değerlendirmelerde, hastaların kısa süreli yürüyüş sürelerinde istatiksel olarak anlamlı azalma görülmüştür (p=0,0001).

Bu çalışmanın sonucunda Kinezyo bant uygulamasının diz osteoartriti olan kadın hastalarda 10 metre mesafeyi katetme süresini anlamlı olarak azalttığından, fonksiyonel rehabilitasyonun bir parçası olarak kullanılabileceği düşünülmektedir

S-0036 - BASKETBOL OYUNCULARINDA FARKLI KAS GRUPLARINA UYGULANAN KİNEZYO BANTLAMANIN PERFORMANS ÜZERİNE ETKİSİ.

Serkan UZLAŞIR1, Zafer ERDEN2,

1Fizyo-Hand Manuel Terapi Merkezi, 2Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Bu çalışma kinezyo bant uygulamasının farklı kas gruplarında ve farklı zaman dilimlerinde sıçrama performansı üzerine etkilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmaya yaşları 18-34 yıl arasında değişen en az 3 yıldır profesyonel basketbol oynayan 13 gönüllü bayan sporcu alınmıştır. Sporcuların sosyo-demografik özellikleri, fiziksel özellikleri (yaş, boy, vücut ağırlığı) kaydedildikten sonra otur-uzan testi ile bel ve hamstring kas esnekliği, Tanita BC 418 MA vücut kompozisyonu analizatörü ile de vücut yağ %'si ve vücut kütle indeksi (VKİ) belirlenmiştir. İlk hafta bantsız dizler bükülü sıçrama (squat jump), zıt yönlü sıçrama (counter movement jump), zıt yönlü sıçrama kollar salınımlı (counter movement jump with arm swing) değeri Optojump (Microgate, İtalya) ile kaydedilmiştir. Diğer haftanın aynı gününde aynı veriler m.gastrocnemius ve m.quadriceps kas inhibisyon tekniği ile bantlama, hamstring kas grubu ise kas fasilitasyon tekniği ile bantlama yapıldıktan 45 dakika, 24 saat ve 48 saat sonra tekrarlanmıştır.

Sporcuların yaş ortalamaları 23.38±6.38 yıl, VKİ 22.20±2.06 kg/m2 ve yağ % oranı 19.78±4.59'dur. M.gastrocnemius'a kinezyo bant uygulaması yapıldıktan 45 dakika, 24 saat ve 48 saat sonra veriler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). M.quadriceps'te ise 24 saat sonra alınan verilerde azalma yönünde bir fark görülürken ($p<0.017$), hamstring kas grubunda 48 saat sonra azalma yönünde bir fark bulunmuştur ($p<0.017$).

Çalışmamız kinezyo bantın basketbol oyuncularında farklı zamanlardaki sıçrama performansını hem kas grubu hem de bantlama tekniği ile etkileyebileceğini ortaya koymuştur. Kinezyo bant uygulaması sıçrama yüksekliğinde m.gastrocnemius kasında bir etki göstermez iken, quadriceps ve hamstring kaslarına yapılan uygulamalar sonrası azalma yönünde, bir etki göstermiştir. Etki mekanizması henüz tam olarak açığa çıkarılamamış bu uygulama için kontrol grubunu da içeren geniş katılımlı ileriki çalışmalara ihtiyaç vardır

S-0037 - KAPLICA TEDAVİSİ ALAN BİREYLERİN BİLGİ VE UYGULAMALARI

Hediye ESRA ŞENSES1, Ayla BAYIK TEMEL1, Esin ATEŞ1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Kaplıca tedavisinin endikasyonları kadar kontrendikasyonları da olduğu için bilinçli kullanılması gereklidir. Kaplıca tedavisi alanlar sağlık personelinin önerilerine, hijyen ve kür programına uymaları durumunda yarar sağlayabilirler. Ülkemizde kaplıca tedavisi alan bireylerin tedavi ve uygulamalarına yönelik bilgileri, davranışlarını belirlemeye yönelik çalışmalar bulunmamaktadır. Araştırmada kaplıca tedavisi alan bireylerin kaplıca tedavisine yönelik bilgi tutum ve uygulamalarını incelemek amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı çalışma Ege Bölgesinde bir kaplıcada Nisan- Mayıs 2011 tarihlerinde 98 gönüllü bireyle yürütüldü. 50 soru içeren anket formu ile veriler görüşme yolu ile toplandı. Veriler SPSS 16.0 paket programı ile sayı yüzde dağılımı ile değerlendirildi.

Bireylerin %43.8'i 50 yaş ve üzerindedir, %67.7'si kadındır, %57.3'ü evlidir ve %80.2'si sosyal güvenceye sahiptir. Bireylerin %21.9'unun mide, %17.7'sini ürolojik, %33.3'ünün romatizma ve %64.6'sının obezite sorunu vardır. Katılımcıların %80.2'si önceden kaplıcaya gelmiştir, %89.7'si yararlandığını belirtmiştir. Gelenlerin %57.3'ü tedavi, %42.7'si tatil amaçlı, %76'sı ilkbaharda gelmiştir. Katılımcıların %44.8'i suyun özelliğini, %64.6 'sı suyun terapötik etkilerini bilmiştir. Kaplıca uygulamasında katılımcıların %47.9'u küveti kullanmaktadır. Bireylerin %59.3'ü 9 günden az kür uygulamıştır, %51.1'İ günde 2 kez suya girmiştir, %83.3'Ü 20 dakika ve daha az suda kalmaktadır. %22.9 'u kahvaltı sonrası suya girmektedir, suya girmeden önce kişisel temizlik yapan %78.1, sabun kullanan %43.8 , duş alan %83.3 dür. Yanlızca %34.4'ü doktora danışarak kaplıcaya gelmiştir, kaplıcada yalnızca %20 si hemşireye danışmıştır.

Kaplıca tedavi yanı sıra tatil amacıyla da hekim önerisi olmadan kullanılabilmektedir. En fazla romatizma ve ürolojik sorunlar nedeniyle tedavi için gelmişlerdir, etkisi kodunda katılımcıların bilgileri yetersizdir, kür için mevsim seçimi, günlük suda kalma süresi, zamanı ve hijyen davranışları doğrudur ancak sabun kullanma davranışı uygun bulunmamıştır. Kaplıca tedavisi alacaklara kuruma geldiklerinde hemşire tarafından planlı sağlık eğitimi verilmesi önerilmiştir.

S-0038 - PELVİK ORGAN PROLAPSUSLU KADINLARDA FARKLI FİZYOTERAPİ YÖNTEMLERİNİN ETKİNLİĞİ

Nuriye ÖZENGİN1, Necmiye ÜN YILDIRIM2,

1ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ KDFİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON, 2ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Bu çalışma, evre 1 ve 2 pelvik organ prolapsusu olan kadınlarda stabilizasyon egzersizleri, elektromyografik biofeedback eğitimi ve pelvik taban kas eğitiminin etkinliğinin karşılaştırılmasını amaçladı.

Yaş ortalaması 46.23 yıl olan 55 pelvik organ prolapsuslu kadının, pelvik taban kas kuvveti elektromyografi ile, prolapsus pelvik organ prolapsus sınıflama sistemi ile, yaşam kalitesi ise prolapsus yaşam kalitesi ölçeği ile değerlendirildikten sonra olgular, stabilizasyon egzersiz (n=19), elektromyografik biofeedback (n=17) ve pelvik taban kas eğitim grubu (n=19) olarak üçe ayrıldı. Stabilizasyon egzersiz ve elektromyografik biofeedback grubuna haftada 3 kez 8 hafta eğitim, pelvik taban kas eğitim grubuna ise 8 haftalık ev programı verildi. Her grup eğitim öncesi ve 8 hafta sonrası değerlendirildi.

3 grubun pelvik aktivasyon kas cevabında artış bulundu ($p<0.05$). Gruplar arası karşılaştırmada en iyi artışın elektromyografik biofeedback grubunda olduğu saptandı ($p<0.05$). Her üç gruptaki olguların Aa, Ba, C referans noktalarında ($p<0.05$) ve pelvik taban kas eğitimi grubu ve elektromyografik biofeedback eğitim grubundaki olguların TVL, Ap, Bp, D referans noktalarında ilk ve son değerlendirmeleri arasında fark ($p<0.05$) saptanmasına rağmen, gruplar arasında fark bulunmadı ($p>0.05$). Üç gruptaki olguların prolapsus yaşam kalitesi ölçeği prolapsusun etkisi alt parametresinde ve elektromyografik biofeedback eğitim ve stabilizasyon egzersiz grubundaki olguların genel sağlık algısı alt parametresinde olumlu yönde fark saptandı ($p<0.05$).

Bu çalışma ile pelvik organ prolapsuslu kadınlara uygulanan tedavilerin pelvik taban kas kuvvetini artırdığı, prolapsus evrelerinde gerileme sağladığı ve üç eğitim programının da kendine özgü avantajlarından dolayı kullanılabileceği tespit edildi.

S-0039 - FEMOROASETABULAR SIKIŞMA SENDROMU POSTOPERATİF DÖNEMDE BEDEN FARKINDALIK TEDAVİSİNİN DENGE ÜZERİNE ETKİLERİ: OLGU SUNUMU

Kübra ALPAY1, Hilal DENİZOĞLU KÜLLİ1, Elif DURGUT1,

1Bezmialem Vakıf Üniversitesi,

Beden farkındalık tedavisi (BFT) beden farkındalığını geliştirmeyi ve bedenin fonksiyonel bozukluklarını en aza indirgemeyi amaçlayan bir zihin-beden tedavi yaklaşımıdır. Hareketler, nefes, masaj, farkındalık, beden merkez hattı ve ağırlık aktarma yoluyla postür ve dengede iyileşme sağlanır. Çalışmadaki amacımız femoroasetabular sıkışma (FAS) sendromuna sahip olguda postoperatif dönemde BFT'nin denge üzerine etkilerini araştırmaktır.

Sağ kalça ekleminde FAS tanısı nedeni ile 11 ay önce operasyon geçiren 38 yaşında bayan hasta ağrı ve hareket kısıtlılığı nedeni ile fizyoterapi kliniğimize başvurdu. Hastanın tedavi öncesi ve tedavi sonrası ağrı, eklem hareket açıklığı ve denge değerlendirmeleri sırasıyla vizüel analaog skala (VAS), gonyometrik ölçüm ve Biodex Denge Sistemleri kullanılarak gerçekleştirildi. Denge değerlendirmesi statik postural stabilite, dengenin duyusal komponenti klinik testi ve tek ayak dinamik stabilite değerlendirmeleri uygulanarak gerçekleştirildi. Olgu iki haftalık tedavi programına alındı. Hastaya ağrı sınırında eklem hareket açıklığı egzersizleri ev programı olarak verildi ve haftada 3 gün ve toplamda 6 seans olmak üzere fizyoterapist eşliğinde BFT'ye dahil edildi.

Olgunun tedavi öncesi VAS değeri istirahatte 4, aktivite sırasında 10 iken tedavi sonrası istirahatte 2, aktivite sırasında ise 8 olarak değerlendirildi. Eklem hareket açıklığı değerlendirmesinde kalça fleksiyonunda 5˚, ekstansiyonda 10˚, abduksiyonda 20˚, internal ve eksternal rotasyonda ise 5˚' lik artışlar saptandı. Olgunun denge değerlendirmesinde statik postural stabilite indeksinde 7.0'den 4.2'ye, dengenin duyusal komponenti klinik testinde salınım indeksi ortalama skorunda ise 1.12'den 0.98'e ilerleme kaydedildi. Tedavi öncesi dinamik denge değerlendirme sonuçları sağ ve sol bacak için 3.90 ve 3.80 olarak ölçülmüş, tedavi sonrası ise 1.40 ve 2.80 olarak saptanmıştır.

Literatürde BFT'nin ağrı, psikiyatrik ve nörofizyolojik rehabilitasyonda etkili olduğu bildirilmektedir. Ortopedik rehabilitasyonda kullanıldığı sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bizim çalışmamızda postoperatif dönemde ev egzersiz programına ek olarak uygulanan BFT'nin denge, ağrı ve eklem hareket açıklığı üzerine kısa sürede olumlu etkiler yarattığı gösterilmiştir. Konu ile ilgili uzun süreli ve kapsamlı çalışmalara ihtiyaç vardır.

S-0040 - HEMODİYALİZ HASTALARINDA LEPTİN DÜZEYLERİ İLE PROTEİN-ENERJİ KAYBI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gamze YURTDAŞ1, Efsun KARABUDAK1,

1Gazi Üniversitesi,

Kronik böbrek yetmezliğinde (KBY) protein enerji malnütrisyonu (PEM) sık görülen bir problem olup morbitide ve mortalitenin artışına sebep olmaktadır. Son zamanlarda PEM, Uluslararası Böbrek Beslenme ve Metabolizma Derneği (ISRNM) tarafından protein-enerji kaybı (PEK) olarak tanımlanmaktadır. PEK, protein ve enerji depolarının azalması durumudur. Hemodiyaliz (HD) hastalarında PEK oranının %23-76 olduğu bildirilmektedir. Bu hastalarda PEK'in en önemli sebebi iştahsızlığa bağlı yetersiz besin alımı olmakla birlikte bu etki mekanizmaları henüz net değildir. PEK patojenezisinde adipokinlerin rol aldığı bilinmektedir. Adipokinlerin konsantrasyonu, KBY'lerde genellikle renal salgılanma azaldığından artış göstermektedir. Bu durum iştah kaybı, inflamasyon, PEK sendromu ve aterosklerozise neden olabilmektedir. Adipokinlerden leptin yüksekliği KBY hastalarında iştah kaybı, PEK'e sebep olarak mortalite riskini artırabilmektedir. Leptin ob gen tarafından kodlanan 16-kDa ağırlığında başlıca adipositlerden sentezlenen ve böbreklerde metabolize olan bir hormondur. Vücutta serbest ve bağlı olmak üzere iki formda bulunmaktadır. Leptin beyaz yağ dokusunun miktarı ile orantılı olarak kana salınmaktadır. En iyi bilinen fonksiyonu, hipotalamus üzerine negatif feedback etki ile besin alımını ve enerji metabolizmasını düzenlemek ve obezite gelişmesini engellemektir. KBY hastalarında vücut yağ kütlesinde artış olmaksızın, leptin seviyelerinde artış gözlenmiştir. Leptinin nöropeptit-Y'nin sentez ve salınımını engelleyerek iştahı azalttığı düşünülürse, böbrek yetmezliğindeki anoreksiya ve malnutrisyonda rol alabilmektedir. KBY hastalarında hiperleptineminin sebepleri arasında düşük böbrek klirensi, artan plazma insülin düzeyleri ve inflamasyon yer almaktadır. HD hastalarında yüksek olan leptin düzeyi ile BKİ arasında pozitif korelasyon olduğu savunulurken leptin ile vücut yağ oranı arasında da önemli ilişkili olduğu bildirilmektedir. Bu nedenle leptin/yağ kütlesi oranının beslenme durumunun değerlendirilmesinde iyi bir parametre olabileceği gösterilmektedir. Bu oranın malnutrisyonun değerlendirilmesinde de kullanılabileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak, HD hastalarında iştah mekanizmasını etkileyen plazma leptin düzeylerinin belirlenmesi, leptin ile protein enerji kaybının ilişkilendirilmesi morbitide ve mortalite açısından önemli olabilir.

S-0041 - DOĞURGANLIK ÇAĞINDAKİ KADINLARDA OBEZİTENİN BELİRLENMESİNDE ÜST ORTA KOL ÇEVRESİ ÖLÇÜMÜNÜ KULLANABİLİR MİYİZ?

Gülşah KANER1, Nilgün SEREMET KÜRKLÜ2,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, İzmir, 2Akdeniz Üniversitesi, Antalya Sağlık Yüksekokulu, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, Antalya,

Ciddi bir halk sağlığı sorunu olan obezite toplumun tüm yaş ve sosyal gruplarını özellikle de kadınları önemli oranda etkilemektedir. Vücut ağırlığı, beden kütle indeksi (BKİ), bel çevresi gibi antropometrik ölçümler obezitenin saptanmasında kullanılan etkili yöntemlerdendir. Son yıllarda üst orta kol çevresi (ÜOKÇ) de obezitenin değerlendirilmesinde kullanılabilecek hızlı, kolay ve ucuz yöntemlerin başında gelmektedir. Bu çalışmada doğurganlık çağındaki kadınlarda üst orta kol çevresinin diğer antropometrik ölçümler ile ilişkisini ve obeziteyi tanımlamak için ÜOKÇ kesim noktalarını (cut-off values) belirlemek amaçlanmıştır.

Çalışmaya İzmir Bozyaka Eğitim ve Araştırma Hastanesi dahiliye, endokrin ve diyet polikliniklerine başvuran 20-49 yaş grubu 482 kadın birey katılmıştır. Bireylerin vücut ağırlığı, boy uzunluğu, bel çevresi ve üst orta kol çevresi gibi antropometrik ölçümleri alınmış olup, BKİ (kg/m2) değerleri hesaplanmıştır. Vücut bileşimleri bioempedans analizi ile değerlendirilmiştir. ÜOKÇ'nin diğer antropometrik ölçümler ile korelasyonu Pearson korelasyon testi ve çoklu regresyon analizi ile değerlendirilirken, ÜOKÇ için kesim değerleri ROC analizi ile belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 32.7±8.16 yıl'dır. Kadınların vücut ağırlığı, BKİ, bel çevresi ve ÜOKÇ ortalaması sırasıyla 77.2±16.61 kg, 29.6±6.39 kg/m2, 93.4±13.51 ve 31.8±4.67 cm olduğu saptanmıştır. BKİ'ne göre sınıflandırılan bireylerin yaklaşık yarısının (%43.6) şişman (BKİ≥30 kg/m2) olduğu belirlenmiştir. ÜOKÇ ile vücut ağırlığı ($r=0.873$, $p<0.001$), BKİ ($r=0.900$, $p<0.001$), vücut yağ %'si (0.888, $p<0.001$), bel çevresi ($r=0.876$, $p<0.001$) arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki mevcuttur. Yapılan çoklu regresyon analizinde ÜOKÇ ile BKİ arasında pozitif ilişki olduğu saptanmıştır ($R2=0.810$). ROC analizi'ne göre ise ÜOKÇ'nin >32.5 cm olan bireylerin obez olarak değerlendirebileceği belirlenmiştir (AUC-ROC %95 GA:0.951; duyarlılık %86.6, özgüllük %87.0).

Bu çalışmada ÜOKÇ'nin diğer antropometrik ölçümler ile yüksek düzeyde korelasyon göstermesi, ÜOKÇ'nin obezitenin değerlendirmesinde kullanılacak en basit yöntemlerden biri olabileceğini düşündürmektedir.

S-0042 - HEMODİYALİZ HASTALARININ SERUM LEPTİN DÜZEYİ İLE SERUM LİPİT PROFİLİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gamze YURTDAŞ1, Efsun KARABUDAK1,

1Gazi Üniversitesi,

Hiperlipidemi hemodiyaliz hastalarında sıklıkla görülen problem olup kardiyovasküler hastalıklar için risk faktörüdür. Adipositlerde lipit sentezi ve mobilizasyonu üzerine etkileri olan leptinin de kardiyovasküler hastalık risk faktörleriyle ilişkili olduğu öne sürülmüştür. Bu çalışmanın amacı hemodiyaliz hastalarının serum leptin düzeyi ile serum lipit profili arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

En az bir yıldır düzenli hemodiyaliz tedavisi alan 28'i erkek, 32'si kadın olmak üzere toplam 60 hasta çalışmaya alınmıştır ve hastaların yaş ortalaması 51.7±9.89 yıldır. Hastaların genel özellikleri araştırmacı tarafından yüz yüze anket yöntemiyle öğrenilmiştir. Hastaların rutinde alınan kan örneklerinin sonuçları diyaliz merkezinin kayıtlarındaki bilgisayar ortamından alınmıştır. Serum Leptin analizi Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü Araştırma laboratuvarında "Human Leptin Elisa Kit" ile yapılmıştır.

Serum leptin düzeyi kadınlarda (38.1±28.07 ng/mL) erkek hastalara göre (16.5±15.89 ng/mL) anlamlı derece yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Serum leptin düzeyleri ile total kolesterol ($r=0.409$, $p=0.001$), trigliserit ($r=0.305$, $p=0.018$) düzeyleri arasında pozitif yönde ilişki vardır. Serum leptin düzeyleri ile HDL kolesterol ($r=0.227$ $p=0.081$) ve LDL kolesterol ($r=0.209$, $p=0.109$) düzeyleri arasında ilişki yoktur.

Bu çalışmada sonucunda hemodiyaliz hastalarında serum leptin düzeylerinin kardiyovasküler hastalıklar için bir risk faktörü olabileceği düşünülmektedir. Çalışma sonuçlarının daha geniş sayıda hasta gruplarıyla desteklenmesine ihtiyaç vardır.

S-0043 - YENİÇAĞIN FONKSİYONEL BESİNİ: ÇİYA TOHUMU

Ahmet Hulusi DİNÇOĞLU1, Özge ÖZAY1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

İnsanların kanser, diyabet, kalp hastalıkları gibi ölümcül hastalıklara olan farkındalığının artmasıyla birlikte fonksiyonel besinler gıda sanayinin en hızlı gelişen sektörlerinden birisi olmuştur. Çiya tohumu besinsel ve fonksiyonel özelliklerinden dolayı gittikçe önem kazanmakta ve günümüzde "21. yüzyılın tohumu" ve "yeni altın ve süper besin" olarak tanımlanmaktadır. Çiya yeni kullanılmaya başlanan bir besin gibi görünse de aslında eski bir besin kaynağıdır. İlk olarak M.Ö. 3500 yılında Aztekler tarafından kullanılmıştır. Çiya tohumu ve yağı beslenme ve sağlık üzerine etkileri nedeniyle Avrupa ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkede giderek popüler hale gelmektedir. Çiya tohumu; diyet lifi, omega-3 yağ asitleri, proteinler, biyoaktif bileşikler, polifenolik bileşikler ve fitokimyasallar için önemli bir kaynak olarak gösterilmektedir. Başta niasin olmak üzere çeşitli vitaminlerin ve minerallerin iyi birer kaynağıdır. Enerji düzeyi, yüksek yağ içeriğine rağmen birçok yağlı tohumdan daha düşüktür. Çiya tohumu iyi bir kıvam verici, jel oluşturucu, şelatör, köpük arttırıcı, emülgatör, süspansiyon oluşturucu ve rehidrasyon faktörü olarak görev yapmaktadır. Günümüzde, çiya tohumu fonksiyonel gıda, hayvan yemi ve kozmetik gibi çeşitli endüstri alanlarında kullanılmaktadır. Yiyecek ve içecek endüstrisinde çiya tohumu paketlenmiş süper gıda olarak ve unlu mamuller, tahıllar, müsli barlar, yerfıstığı yağı, et ürünleri, dondurulmuş ürünler ile içeceklerde bir destek ürünü olarak tanınmaktadır. Kısmen yağı uzaklaştırılmış çiya sakızı yüksek viskoziteye sahip olduğundan yoğurt, soslar ve hamur işlerinde, yağlı çiya sakızı ise emülsifiyer ve stabilizatör olarak soslar, mayonez ve et ürünlerinde kullanılabilir. Bazı çalışmalar çiya tohumu tüketiminin dislipidemi, inflamasyon, kardiyovasküler hastalıklar ve insülin direnci gibi sağlık problemleri üzerinde faydaları olduğunu ortaya koymuştur. Çiya tohumunun terapötik özelliğinden eski zamanlardan beri faydalanılmasına rağmen sağlık üzerine etkileri ve antioksidan özellikleri son zamanlarda daha dikkat çekici hale gelmiştir. Çiya tohumundaki temel fenolik bileşenlerden biri olan rosmarinik asit için anti-inflamatuar, antibakteriyel, antiviral, antimutajen ve antikoagülan gibi çeşitli biyolojik aktiviteler tanımlanmıştır. Çiya tohumu yağının temel yağ asidi olan α-linolenik asidin prostat kanseri, mesane kanseri ve meme kanseri gibi çeşitli kanserler üzerine yararlı etkileri birçok çalışmada kanıtlanmıştır. Çiya tohumu gıda endüstrisi ve sağlık üzerine etkileri sebebiyle fonksiyonel bir gıda olarak düşünülmektedir. Bu tohumun insan sağlığı üzerine etkilerini ortaya koyacak daha ileri çalışmalara ihtiyaç vardır. Gıda endüstrisi ve fonksiyonel gıdalar alanında yapılan çalışmalarda çiya tohumuna daha fazla yer verilmelidir.

S-0044 - DÜZENLİ EGZERSİZ YAPAN BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNE GÖRE SAĞLIKLI BESLENME TAKINTISININ KARŞILAŞTIRILMASI

Özge ÖZAY1, Nilüfer ACAR TEK2,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ, 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Bu çalışma düzenli egzersiz yapan bireylerde fiziksel aktivite düzeyine göre sağlıklı beslenme takıntısını karşılaştırmak amacıyla planlanmıştır.

Çalışma Ankara Üniversitesi Olimpik Yüzme Havuzu diyet polikliniğine başvuran, aynı spor merkezinde haftada en az 2 kez egzersiz yapan 18-55 yaş arası 115 gönüllü birey (66 erkek, 49 kadın) ile yürütülmüştür. Sağlıklı beslenme takıntısının belirlenmesi için Ortoreksiya Nervoza-15 (ORTO-15) ölçeği ve fiziksel aktivite sınıflandırması için Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (IPAQ) – Kısa Form ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS 15.0 programıyla değerlendirilmiştir.

Düzenli egzersiz yapan bireylerin ortorektik eğilimleri incelendiğinde, erkeklerin 58'i (%88) kadınların ise 38'in de (%78) ve tüm bireylerin 96'sında (%83) ortorektik eğilim saptanmış olup cinsiyet ve ortorektik eğilim arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Çalışmaya katılan erkeklerin 17'si (%26) minimal aktif, 40'ı (%60) çok aktif iken 9'unda (%14) ise sınıflandırma yapılamamıştır. Kadınların ise 2'si (%4) inaktif, 30'u (%60) minimal aktif, 9'u (%18) çok aktif iken 8'inde (%16) sınıflandırma yapılamamıştır. Erkek bireylerin ortorektik eğilimleri fiziksel aktivite düzeyi açısından karşılaştırıldığında minimal aktif bireylerin 16'sında (%94) ve çok aktif bireylerin ise 33'ünde (%61) ortorektik eğilim saptanmıştır. Kadınlarda inaktif bireylerin tamamında, minimal aktif bireylerin 22'sinde (%73) ve çok aktif bireylerin 8'inde (%75) ortorektik eğilim tespit edilirken hem erkek hem de kadınlarda fiziksel aktivite düzeyi ile ortorektik eğilim arsında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$).

Bu çalışma spor salonunda farklı spor dallarında düzenli olarak egzersiz yapan bireylerde sağlıklı beslenme takıntısının yaygınlık oranı ve fiziksel aktivite düzeyi ile ilişkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, düzenli egzersiz yapan bireylerde sağlıklı beslenme takıntısı yüksek oranlardadır. Düzenli egzersiz yapan bireylerin sağlıklı beslenme takıntısı cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde erkeklerde kadınlardan daha yüksek, fiziksel aktivite düzeyi açısından incelendiğinde ise erkeklerde çok aktif olanlarda kadınlarda ise minimal aktif olanlarda sağlıklı beslenme takıntısı oranı daha yüksektir. Bu nedenle düzenli egzersiz yapan bireylerin sahip oldukları beslenme bilgilerinin ve alışkanlıklarının saptanması ve duruma uygun öneriler geliştirilmesi gerekmektedir.

S-0045 - LAVANTANIN (LAVANDULA) YAYGIN ETKİLERİ VE GIDALARDA KULLANIMI

Ahmet Hulusi DİNÇOĞLU1, Zühal ÇALIŞKAN2,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hayvansal Ürünler Hijyen Ve Teknolojisi (Disiplinlerarası) Anabilim Dalı,

Eski çağlardan beri bitkilerin bazı hastalıkları tedavi edici etkisi olduğu, bu etkilerinin içerdikleri esansiyel yağlardan kaynaklı olduğu bilinmektedir. Her bitkinin esansiyel yağ bileşimi farklıdır. Bilinen yaklaşık 3000 esansiyel yağdan 300 kadarı ticari öneme sahip olup, bunların kendisi veya içerdiği bileşenlerin bazıları farmakolojide, tarımsal uygulamalarda, koruyucu ve lezzet verici olarak gıda sanayisinde, sanitasyon, kozmetik ve parfümeri ürünlerinde ve doğal tedavi edici olarak tamamlayıcı tıpta kullanılmaktadır. Esansiyel yağ üretiminde ilk sıralarda yer alan lavantanın (lavandula) dünyada 32 kadar türü (Lavandula spp.) bulunmaktadır. Fransız lavantası olarak da bilinen L. stoechas Anadolu'da da yetiştirilen ve tıp alanında yararlanılan en değerli lavantadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Türkiye'de lavanta üretimi 2013 yılında 105 ton düzeyinde iken, 2015'de 400 ton, 2016 yılında ise 747 tona ulaşmıştır. Parfüm endüstrisi için önemli bir uçucu yağ bitkisi olan lavantanın antiseptik, sedatif, diüretik, spazmolitik, antiromatik, antinevraljik, analjezik gibi iyileştirici etkileri vardır. Lavanta esansiyel yağı egzama ve rhinitis tedavisinde tamamlayıcı hekimlikte kullanılmaktadır. Cilde genel olarak uygulandığında sivrisinekleri kovar. Lavantanın esansiyel yağ ve bileşenleri, karakteristik kokuları ve lezzetlerinden dolayı aroma katkı maddeleri ve koku giderme maddeleri olarak çeşitli ev ürünlerinde yaygın olarak kullanılır. Bu karakteristik aromalarının yanı sıra antibakteriyel, antifungal ve antiviral aktivite sergilemektedirler. Aynı zamanda ekstraktlarından elde edilen fenolik asitlerin birçoğunun kuvvetli antioksidan etkiye sahip olduğu yapılan araştırmalarla ortaya koyulmuştur. Günümüzde lavantadan elde edilen esansiyel yağlar hem aroma verici hem de koruyucu etkilerinden dolayı sebze, pirinç, meyve, süt ürünleri, balık, et ve et ürünleri dahil olmak üzere çok çeşitli gıdalarda kullanılmaktadır. Lavantadan elde edilen monoterpenlerin, sakız gibi gıda maddelerinin içine dahil edilmesiyle beyinde uyarıcı ve beyin aktivitesini güçlendiren etkilerinden faydalanılabileceği düşünülmektedir. Gıdalarda lavantadan elde edilen esansiyel yağların kullanımı kısmında dikkatli olmak gerekmektedir. Çünkü bazı gıdaların aromasında kullanım dozuna bağlı olarak hoş olmayan görünümler ortaya çıkarabilirler. Lavantadan elde edilen esansiyel yağların gıdaların raf ömrünü uzattığı, mikrobiyal çoğalmayı önlediği ve antioksidatif görev yaptığına dair birçok kanıt vardır. Bu düşünceyle, yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlar lavanta esansiyel yağlarının sentetik koruyuculara alternatif olabileceğine dair umut vericidir.

S-0046 - KORONER ARTER HASTALARINDA AKDENİZ DİYETİNE UYUM VE DİYET YETERLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayfer BEYAZ COŞKUN1, Gizem ÖZATA UYAR1, Gökhan GÖKALP2, Eda KÖKSAL1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kardiyoloji Anabilim Dalı

Günümüzde kronik hastalıklardan korunmada Akdeniz diyetine uyumun etkinliği üzerinde durulmaktadır. Akdeniz tarzı beslenmenin kardiyovasküler hastalıklar, tip 2 diyabet, bazı kanser türleri ve nörodejeneratif hastalıklara karşı koruyucu etkisi olduğu belirtilmektedir. Bir diğer yandan dünyada beslenmeyle ilgili önemli sorunlar arasında diyetin çeşitliliği ve diyetin yeterliliği üzerinde durulmaktadır. Tek bir besin ya da besin öğesinin yerine genel diyet kalitesine vurgu yapılmaktadır. Bu amaçla diyetin genel yeterliliğinin belirlenmesinde ortalama yeterlilik oranı (MAR) sıklıkla kullanılmaktadır. Bu çalışmada koroner arter hastalarının Akdeniz diyetine uyumları ve diyet yeterliliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma koroner arter hastalığı tanısı alan ≥40 yaş erkek ve ≥50 yaş kadın toplam 139 birey (84 erkek, 55 kadın) ile yürütülmüştür. Bireylerden 24 saatlik hatırlatma yöntemiyle besin tüketim kaydı araştırmacılar tarafından alınmıştır. Günlük diyetle alınan enerji ve besin öğeleri, Türkiye için geliştirilen "Bilgisayar Destekli Beslenme Programı, Beslenme Bilgi Sistemleri Paket Programı (BEBİS)" kullanılarak analiz edilmiştir. Bireylerin Akdeniz diyetine uyumunu saptayan 14 maddelik Akdeniz diyeti uyum ölçeği araştırmacılar tarafından sorgulanmıştır. Diyetin kalitesinin değerlendirmesinde Besin Öğesi Yeterlilik Oranı (NAR) skorları kullanılarak Ortalama Yeterlilik Oranı (MAR) skorları hesaplanmıştır. NAR skorlarının hesaplanmasında besin öğelerinin bireysel günlük tüketim miktarlarının yaş ve cinsiyete göre önerilen DRI düzeyleriyle karşılaştırılarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada protein, A vitamini, C vitamini, E vitamini, folat, B12 vitamini, kalsiyum, demir, magnezyum, çinko ve posanın NAR skorları hesaplanmıştır. MAR skorları ise 11 besin öğesi için hesaplanan NAR skorlarının ortalaması alınarak elde edilmiştir.

Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalamaları 63.00±9.74 yıl ve Akdeniz diyet uyum ölçeği puanı ortalamaları 7.19±1.62'dir. Besin öğeleri için hesaplanan NAR skorları incelendiğinde kalsiyum (%49.63) ve magnezyum (%56.96) alımlarının düşük, protein (%84.40) ve demir (%87.32)'in yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin MAR skoru ortalaması 72.02±16.06'dır. Bireylerin Akdeniz diyeti uyum puanı ile diyet kalitesinin korelasyonu incelendiğinde; Akdeniz diyeti uyum puanı ile A, C, B12 vitamini ve kalsiyum, demir, magnezyum, çinko mineralleri arasında pozitif korelasyon saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca Akdeniz diyeti uyum puanı ile MAR arasında da pozitif korelasyon bulunmuştur ($r=0.251$, $p<0.05$).

Çalışmada bazı NAR skorlarının düşük olması MAR skorlarını da etkilemiştir. MAR değerlendirmesine göre bireylerin beslenme durumlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Akdeniz diyeti uyum skorları NAR skorlarının çoğu ve MAR skoru arasında pozitif ilişki saptanmıştır. Bu bağlamda Akdeniz diyetine uyumun arttırılması kardiyovasküler hastalıklara karşı korumanın yanı sıra hem diyet çeşitliliği hem de ortalama yeterlilik oranına katkı sağlayacaktır.

S-0047 - AMATÖR FİTNESS YAPAN SPORCULARDA BESLENME DESTEK ÜRÜNÜ KULLANIM DURUMU

Furkan Ekrem VURAL1, Mehmet AKMAN2,

1Kendi İşi, 2Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Bu çalışma, Konya il merkezinde bulunan spor salonlarında amatör olarak spor (fitness) yapan 16-45 yaş arası bireylerin beslenme destek ürünü kullanma durumlarını saptamak amacıyla planlanıp yürütülmüştür.

Araştırma, Konya il merkezinde faaliyet gösteren dört farklı spor salonunda fitness yapan 54 kadın, 346 erkek toplam 400 sporcu üzerinde yapılmıştır. Araştırma verileri, anket formu ile yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, SPSS 16.0 paket programı kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların %28,5'inin beslenme destek ürünü kullandığı saptanmıştır. Tercih edilen ürünler arasında; ilk sırayı whey protein tozu (%73,2) alırken, onu kreatin (%23,9) ve amino asit ürünleri (%21,2) izlemektedir. Sporcuların destek ürünleri kullanıma amaçları arasında "kas kütlesini artırma" amacı ilk sırayı (%78,9) almaktadır. Araştırmaya katılan sporcuların %72,0' si beslenmelerine dikkat ettiklerini belirtmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, amatör sporcuların çoğunluğunun beslenme destek ürünü kullanmadığını ve beslenmelerine dikkat ettiklerini belirtmektedir. Beslenme destek ürünü kullananların büyük çoğunluğunun, whey protein tozu kullandığı ve beslenme destek ürünü kullanmaktaki başlıca amaçlarının "kas kütlesini artırmak" olduğu görülmektedir.

S-0048 - ROMATOİD ARTRİT VE ANKİLOZAN SPONDİLİTLİ YETİŞKİNLERİN DİYET POTANSİYEL BÖBREK ASİT YÜKÜ (PRAL) İLE ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Ayşe Derya BAYAZIT1, Efsun KARABUDAK1, Şeminur HAZNEDAROĞLU2,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Romatoloji Bilim Dalı,

Bu çalışma, romatoid artrit (RA) ya da ankilozan spondilit (AS) tanısı almış yetişkin bireylerde diyet potansiyel böbrek asit yük değerleri (PRAL) ile antropometrik ölçüm değerleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma Ocak 2014-Eylül 2015 tarihleri arasında Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Romatoloji polikliniğinde RA ya da AS tanısı almış ve tanı süresi beş yılı geçmeyen, yaşları 25-65 yıl arasında değişen, 24'ü erkek (%42,3) 33'ü kadın (%57,7) toplam 57 yetişkin birey üzerinde yürütülmüştür. Bireylere yüz yüze görüşme yöntemi ile anket formu uygulanmıştır ve üç günlük besin tüketim kayıtları alınmıştır. Diyetin PRAL değeri Remer ve Manz'ın geliştirdiği formül kullanılarak hesaplanmıştır (1). 1. Remer, T. and Manz, F. (1995). Potential renal acid load of foods and its influence on urine pH. Journal of the American Dietetic Association, 95(7), 791-797.

Çalışmaya katılan RA'lı erkek ve kadın bireylerin yaş ortalaması sırasıyla 44,5□12,02 yıl ve 48,0□11,25 yıl'dır. Ankilozan spondilitli erkek ve kadın bireylerin yaş ortalaması ise sırasıyla 38,7□10,27 yıl ve 41,9□11,96 yıl olarak saptanmıştır. Romatoid artritli erkek bireylerin diyet PRAL değerleri (15,7□7,34 mEq/gün), kadın bireylerden yüksektir (2,7□13,40 mEq/gün) ($p<0,01$). Ankilozan spondilitli erkek bireylerin diyet PRAL değerleri (15,2□8,55 mEq/gün), kadın bireylerden yüksektir (2,8□10,56 mEq/gün) ($p<0,01$). Romatoid artritli ve AS'li erkek bireylerin BKİ değerleri sırasıyla 27,6±4,34 kg/m2 ve 27,2±5,41 kg/m2 olarak saptanmıştır. Romatoid artritli ve AS'li kadın bireylerin ise BKİ değerleri sırasıyla 30,2±6,44 kg/m2 ve 28,9±4,03 kg/m2' dir. Romatoid artritli bireylerde bel/kalça oranı, vücut yağ yüzdesi, total vücut suyu ve yağsız vücut kütlesi ile diyet PRAL değerleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0,01$). Ankilozan spondilitli bireylerde ise vücut yağ yüzdesi ile diyet PRAL değerleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Romatoid artritli ve AS'li bireylerde diyet PRAL değeri ile bazı antropometrik ölçümler arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Romatoid artritli bireylerde normal vücut ağırlığının sağlanmasının yanında diyetin asit yükünün azaltılması hastalık belirteçlerini olumlu etkileyebilir. Uzunlamasına müdahale çalışmaları yapılması bu ilişkinin anlaşılmasında yararlı olabilir.

S-0049 - GENÇ BİREYLERDE OBEZİTE BELİRLEYİCİSİ ANTROPOMETRİK PARAMETRELERİN KAN BASINCI İLE İLİŞKİSİ

EDA KÖKSAL1, MERVE PEHLİVAN1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ ,

Bu çalışmanın amacı 18-25 yaş arasındaki bireylerde beden kütle indeksi (BKI), bel çevresi ve bel/boy oranı ile kan basıncı arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırma örneklemi 18-25 yaş arası 75 kadın ve 75 erkek olmak üzere toplam 150 gönüllü üniversite öğrencisinden oluşmuştur. Bireylerin antropometrik ölçümleri (vücut ağırlığı, boy uzunluğu ve bel çevresi) ile kan basıncı ölçümleri tekniğine uygun olarak alınmıştır. BKI (vücut ağırlığı (kg)/ boy uzunluğu2 (m2)) ve bel/boy oranı hesaplanmıştır.

Bireylerin BKI değerleri minimum 17,0±2,40 kg/m2, maksimum 27,9±2,4 kg/m2 olarak bulunmuştur. Erkek bireylerin %2,7 si zayıf, %78,7'si normal vücut ağırlığında, %18,7'si ise hafif şişmandır. Kadın bireylerin ise %9,3'ü zayıf, %85,3'ü normal vücut ağırlığında, %5,3'ü ise hafif şişmandır. Erkek bireylerin bel/boy oranı 0,5±0,06 iken, kadın bireylerin bel/boy oranı 0,4±0,04'dür. Bireylerin %85,3'ünün kan basıncı değerleri normal, %14,7'sinin ise kan basıncı değerleri düşük çıkmıştır. Erkek bireylerin sistolik kan basıncı ortalaması 12,0±0.89 mm Hg iken, kadın bireylerin sistolik kan basıncı ortalaması 11,8±1,19 mmHg'dir. Erkek bireylerin diastolik kan basıncı ortalaması 7,4±0.81 mmHg iken, kadın bireylerin diastolik kan basıncı ortalaması 7,5±0,92 mmHg'dir. Erkek bireylerde BKI ile diastolik kan basıncı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmakta iken (r= 0,269; p=0,02), diğer parametreler arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır. Kadın bireylerde diastolik kan basıncı ile bel/boy oranı arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmakta olup (r = -0,246; p=0,033), diğer parametreler arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır. Ayrıca kadın bireylerde antropometrik ölçümler ve BKI ile diastolik kan basıncı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır. Erkek ve kadın bireylerde antropometrik ölçümler ve sistolik kan basıncı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır.

Erkek bireylerdeki BKI artışı diastolik kan basıncının anlamlı bir derecede artışına neden olmaktadır. Bu nedenle ülkemizdeki ve Dünyadaki kalp damar hastalıklarına bağlı hastalık yükünün artışı göz önüne alınarak bireylerin genç yaştan itibaren sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıkları ile vücut ağırlığı kontrolü konusunda bilinçlendirilmeleri son derece önemlidir.

S-0050 - TÜRKİYE' NİN FARKLI ŞEHİRLERİNDEN ALINAN MULTİFLORAL BALLARIN POLLEN İÇERİĞİ, ANTİOKSİDAN VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTELERİ

İlginç KIZILPINAR TEMİZER1, Aytaç GÜDER1, Duygu ODABAŞ ALVER1,

1Giresun Üniversitesi,

Bal, aşırı doymuş şeker çözeltisidir ve içerisinde fruktoz ve glukoz ana bileşendir. Fenolik bileşikler, mineraller, proteinler, serbest aminoasitler, enzimler ve vitaminler ise minör bileşenler olarak bulunmaktadır. Bal, Dünya' da insanlar tarafından çok yaygın bir şekilde tüketilmektedir. Çok fazla sayıda sağlığı destekleyici özellikleri kanıtlanmış olan bal, flavonoidleri ve fenolik asitleri içermektedir. Balın karakteri, başlıca çiçek kaynağına bağlıdır. Bunun dışında, sezonsal ve çevresel faktörler kadar işlem süreci de dış faktör olarak balın karakterini etkilemektedir.

Türkiye' nin farklı şehirlerinden (Giresun, Ordu, Kayseri ve Erzincan) alınan multifloral örneklerin önemli özelliklerini belirlemek için, farklı antioksidan test parametreleri, antimikrobiyal aktiviteleri ve palinolojik analizleri incelendi.

Melisopalinojik analizlere göre bal numunelerinin botanik orjini multifloraldır. Hidrojen peroksit giderme aktivitesi, demir indirgeme gücü tayini, DPPH radikal giderme aktivitesi, metal-şelatlama aktivitesi, toplam fenolik ve flavonoid içerikleri, pH ve Brix değerleri sırasıyla 253.65-265.52 µg/mL, 73.2-74.66%, 588.81-638.86 µg/mL, 36.51-36.8%, 36.88-62.68 mg GAE/100g, 5.29-10.71 mg CAE/100g, 3.68-5.74 ve 77.4-80.7% aralıklarında bulundu. Multifloral balların antimikrobiyal aktiviteleri B. subtillis, L. monocytogenes, C. perfringens, P. aeruginosa, S. enteritidis ve K. pneumoniae bakterilerine karşı sırasıyla 6.00-10.98, 6.00-10.01, 6.00-10.96, 6.00-10.91, 6.00-11.05 ve 6.00-10.72 6.00 mm olarak bulunmuştur. S. aureus, E. coli ve C. albicans türlerine karşı ise hiçbir etki gözlenmemiştir.

Sonuçları karşılaştırmak için, Butillenmiş Hidroksi Anisol (BHA), Butillenmiş Hidroksi Toluen (BHT) ve α-Tokoferol (TOC) standart bileşikler olarak kullanılmıştır. Örneklerin incelenen aktiviteleri farklı polen içerikleri ile ilgili olabilir.

S-0051 - PİRAZİZ ELMASININ ANTİDİYABETİK ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Sevim ÇİFTÇİ YEGİN1, Aytaç GÜDER1, Aslı KILIÇ2, Habib AYDIN2,

1GİRESUN ÜNİVERSİTESİ, 2Piraziz İlçe Gıda, Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü,

Yöre insanları tarafından Piraziz elması olarak bilinen Malus communis L., Piraziz'de (Giresun) yetişir. Bitkiler insanlar tarafından çeşitli hastalıklara karşı gerek tedavi edici gerekse koruyucu olarak binlerce yıldır kullanılmaktadır. Piraziz elmasının halk arasında antidiyabetik özellik taşıdığı da uzun yıllardır bilinmektedir.Çalışmamızda patenti alınmış olan Piraziz elmasının antidiyabetik etkisini araştırmayı amaçladık.

Piraziz elmaların temini Piraziz Kaymakamlığı İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünce yürütülmekte olan, ''Meyvenin Hası Piraziz Elması'' Projesi kapsamındaki kapama bahçesinden yapıldı. Antidiyabetik aktivite, alfa-amilaz ve alfa-glikozidaz inhibisyonunun spektrofotometrik yöntemle ölçülmesiyle belirlendi.

Yapılan analizlerde örneğe ait alfa-amilaz ve alfa-glikozidaz inhibisyon değerleri IC50 cinsinden değerleri sırasıyla 501.08 ve 924.93 mikrog/ml olarak belirlendi. Kontrol olarak kullanılan akarboz IC50 94.35 ve 75.20 mikrog/ml olarak tespit edildi.

Sonuç olarak, elde edilen verilere göre Piraziz elmasının antidiyabetik aktivitesinin istatistiksel olarak önemli olmadığı belirlendi.

S-0052 - DİYET ASİT YÜKÜNÜN KRONİK BÖBREK HASTALIĞI ÜZERİNE ETKİSİ

Burcu DENİZ GÜNEŞ1, Nilüfer ACAR TEK1,

1Gazi Üniversitesi-Beslenme Ve Diyetetik ,

Besin alımından etkilenen asit-baz durumu, kronik böbrek hastalığını (KBH) ve progresyonunu önemli ölçüde etkilemektedir.

Hayvansal kaynaklı protein (etler, yumurta ve peynir vb.) gibi asidik besinler ile meyve ve sebzeler (kuru üzüm, elma, şeftali, ıspanak ve karnabahar vb.) gibi bazik besinlerin arasındaki denge olarak ifade edilen diyet asit yükü, böbrek fonksiyonu üzerinde belirgin bir etkiye sahiptir ve KBH riskini etkilemektedir. Yüksek diyet asit yükü; metabolik asidoza neden olur, böylece böbrek hastalığının progresyon riski artabilir.

Yüksek diyet asit yükünün, artmış KBH riski ile ilişkisini açıklayan birkaç potansiyel mekanizma vardır. Özellikle metabolik asidoz, endotelin-1 üretimini indükleyebilir ve böylece böbrek hasarına yol açabilir. Ayrıca, böbrek hastalığının başlangıcına ve ilerlemesine katkıda bulunabilecek aldosteron üretimini uyararak intrarenal renin-anjiyotensin sistemini de aktive edebilir. Bir başka etkisi de artmış renal amonyum konsantrasyonları ve kompleman yolağının aktivasyonu yoluyla tübülüs hasarına neden olabileceğidir. Yapılan bir çalışmada, diyetle yüksek magnezyum ve bitkisel proteinlerin alımının böbrek hastalığına karşı koruyucu olduğu bulunmuştur. Bitkisel kaynaklı diyet protein alımının, serum fibroblast büyüme faktörü-23'ün konsantrasyonlarını düşürerek ve serum bikarbonat konsantrasyonlarını artırarak KBH'na karşı koruyabildiği belirtilmiştir.

Tüm bu etkileri göz önüne alındığında, diyet asit yükünün azaltılmasının sağlıklı bireylerde KBH'nı önleyebileceği düşünülmektedir. Ancak bu konuda kesin bir şey söylemek doğru değildir. Diyet asit yükü ve KBH arasındaki potansiyel ilişkiyi incelemek için geniş popülasyonlarda uzunlamasına çalışmalar yapılmalıdır.

S-0053 - KORONER ARTER HASTALARINDA AKDENİZ DİYETİ VE METABOLİK RİSK ETMENLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

GİZEM ÖZATA1, AYFER BEYAZ COŞKUN1, GÖKHAN GÖKALP2, EDA KÖKSAL1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kardiyoloji Anabilim Dalı ,

Akdeniz tarzı beslenmenin; sağlıklı bireylerde endotelyal disfonksiyon, koroner hastalık öyküsü, inflamasyon belirteçlerinin düşük konsantrasyonu ve yüksek riskli hastalar için kardiyovasküler hastalıklardan korunma ile ilişkili olduğu belirtilmiştir. Bu araştırma koroner arter hastalarının Akdeniz diyetine uyumu ile metabolik risk etmenleri arasındaki ilişkiyi göstermek için planlanmıştır.

Çalışmaya Gazi Üniversitesi Hastanesi Kardiyoloji Polikliniğine başvuran, koroner arter hastalığı teşhisi konulmuş ≥40 yaş 84 erkek (% 60.4), ≥50 yaş 55 kadın (%39.6) olmak üzere toplam 139 birey dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin demografik özellikleri ve antropometrik ölçümleri (vücut ağırlığı, boy uzunluğu, boyun çevresi) ile rutinde alınan biyokimyasal parametreleri (total kolesterol, LDL, HDL, trigliserit, açlık kan glukozu) hastane kayıtlarından son üç aya ait retrospektif olarak alınmıştır. Akdeniz diyetine uyumun değerlendirilmesinde ise 14 soruluk Akdeniz diyetine uyum ölçeği kullanılmıştır.

The mean BMI of individuals is 29.3 ± 4.3 kg/m2 for males and 28.3 ± 5.3 kg/m2 for females. According to BMI classification, 53.6% of male were overweight and 40.5% were obese; 14.5% of female are overweight and 83.6% are obese. Mean of the waist circumference was 103.9 ± 9.9 cm in males and 107.8 ± 30.0 cm in females. The risk and high risk assessment of individuals according to waist circumference were 25.0% and 60.7% in males, 3.6% and 96.4% in females respectively. When the lipid profile was assessed, 31% of men, 40% of female had high risk LDL levels and 44% of men and 58.2% of female had high risk triglyceride levels. In our study, the Mediterranean diet compliance score was higher in males (7.4 ± 1.7) than in females (6.8 ± 1.4) and this difference was statistically significant ($p < 0.05$). When the correlation between anthropometric measurements and biochemical parameters and Mediterranean diet compliance scores were examined by sex, there was no statistical significant correlation ($p > 0.05$).

The Mediterranean diet compliance scale is an easy and feasible method in determining the dietary habits of individuals with coronary artery disease. It can decrease metabolic risk factors by providing healthy eating habits in this patients. Similar studies need to be applied in wider sampling.

S-0054 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE GELİŞEN YEME BOZUKLUĞU: SAĞLIKLI BESLENME TAKINTISI

Ayfer BEYAZ COŞKUN1, Saniye BİLİCİ1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Bu araştırma üniversite öğrencilerinde yeme bozukluğu riski ile sağlıklı beslenme takıntısının (ortoreksiya nervoza) değerlendirilmesi amacıyla planlanıp yürütülmüştür.

Araştırma Ankara'da Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuyan sağlıklı toplam 192 üniversite öğrencisinde gerçekleştrilmiştir. Çalışma verileri sosyodemografik özellikler, antropometrik ölçümler (boy, vücut ağırlığı) ile yeme tutum envanteri (Eat-26) ve sağlıklı yeme takıntısını belirlemeye yönelik ORTO-15 anketi kullanılarak elde edilmiştir. Türkçe geçerlilik ve güvenilirliğini Savaşır ve Erol'un (1989) yaptığı yeme tutum envanteri (Eat-26) ile Bratman'ın (2000) geliştirdiği ve türkçe geçerlilik ve güvenilirliğini Arusoğlu'nun (2006) yaptığı ORTO-15 ölçeği kullanılarak değerlendirme yapılmıştır. Yeme tutum testinden (Eat-26) alınacak en yüksek puan 78 olup, puan arttıkça yeme bozukluğu eğilimi artmaktadır. Ortoreksiya ölçeğinden alınan puan 15 ile 60 arası olup, puan azaldıkça ortorektik eğilim gözlenmektedir.

Çalışmaya katılan bireylerin (n:192) %8.3'ü erkek (n:16), %91.7'si kadın (n:176) olup yaş ortalamaları 20.7±2.13 yıldır. Bireylerin %15.1'i zayıf, %73.4'ü normal ağırlıkta, %8.9'u hafif şişman ve %2.6'sı obezdir. Bireylerin Eat-26 toplam puanı 38.9±3.04, ORTO-15 puanı ise 13.1±6.8 'dir. Yeme tutum puanı ile ortoreksiya puanı arasında korelasyona bakıldığında negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-0.299$; $p<0.05$). BKİ değeri ile ortoreksiya durumu arasında istatistiksel olarak önemli ilişki bulunmamıştır.

Beslenme eğitimi alan üniversite öğrencilerinde yeme tutumları sağlıklı yeme takıntısı ile ilişkilidir. Çalışma sonucunda yeme tutum bozukluğu riski arttıkça ortoreksiya nervoza riskinin de arttığı belirlenmiştir. Bu konuyla ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

S-0055 - BESİN ETİKETLERİNDE NELERİ OKUYORUZ? KADIN BİREYLERİN ETİKETLERDE ÖNEM VERDİKLERİ İBARELER ÇEŞİTLİLİK GÖSTERMEKTEDİR

Yasemin ERTAŞ1, Makbule GEZMEN-KARADAĞ1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Besin etiketleri tüketicilere ürünlerle ilgili bilgi verdikleri, yanlış bilgilerden korunmalarını ve bilinçli seçimler yapabilmelerini sağladıkları için gıda güvenliğinin önemli parçalarından biridir. Bu çalışma ile kadın bireylerin besin etiketlerinde yer alan ibarelere dikkat etme sıklıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmaya 18-65 yaş arası 600 kadın birey dahil edilmiştir. Çalışmanın verileri bireylere uygulanan anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Bireylere ait genel bilgiler alınarak besin etiketlerinde bulunan "gramaj, üretim tarihi, son kullanma tarihi, saklama koşulları, beslenme beyanları, markası ve asitlik derecesi" bilgileri ile besinin fiyatına ne sıklıkla dikkat ettikleri sorgulanmıştır. Veriler uygun istatistik yöntemleri kullanılarak SPSS 15 programı aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Katılımcıların %69.8'i evli ve %46.2'si lise mezunudur. Kadınların yaklaşık üçte birinin besin etiketlerine dikkat etmedikleri ortaya çıkmıştır. Besin etiketlerinde "her zaman" dikkat ettikleri ilk üç ibare; son kullanma tarihi (%30.3), ürünün markası (%24.5) ve üretim tarihi (%23.2) olarak bulunmuştur. Bireylerin alacakları besinin fiyatına ise %17.7 oranında "her zaman" dikkat ettikleri tespit edilmiştir. Katılımcılar en yüksek sıklıkta ürünlerin asitlik değerine (%26.2) "hiçbir zaman" dikkat etmediklerini belirtmişlerdir. Beslenme beyanlarına yönelik ise bireylerin en yüksek düzeyde "her zaman" (%7.9) dikkat ettiklerini belirttikleri ibare trans yağ asidi içeriği olmuştur.

Çalışmanın sonucunda, besin etiketlerine dikkat eden çoğunluğun etiketlere dikkat etme sıklığının "her zaman" olmadığı belirlenmiştir. Her zaman etiket bilgilerini okuyanların ise etikette dikkat ettikleri bilgilerin çeşitlilik gösterdiği; ancak en fazla ürünün son kullanma tarihinin okunduğu gözlenmiştir. Besin etiketlerinde yer alan tüm bilgilerin ve özellikle de beslenme beyanlarına dikkat edilmesi için toplumun bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu konuda yapılacak beslenme eğitimlerine ihtiyaç bulunmaktadır.

S-0056 - BESİN ETİKETLERİNDE YER ALAN GIDA KATKI MADDELERİNE BAKIŞ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Makbule GEZMEN-KARADAĞ1, Yasemin ERTAŞ1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Gıda katkı maddeleri gıdalara istenilen özelliklerin kazandırılması veya gıdanın bozulmasının önlenmesi gibi amaçlarla mevzuat çerçevesinde belirlenmiş miktarlarda eklenen maddelerdir. Toplumda gıda katkı maddelerine karşı olumlu/olumsuz ön yargı bulunmaktadır. Bu araştırma, bireylerin gıdalara eklenen katkı maddeleri hakkındaki bilgileri ve düşüncelerinin belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür.

Çalışmaya 18-65 yaş arası 600 kadın ve 600 erkek olmak üzere toplam 1200 birey katılmıştır. Anket formu aracılığıyla katılımcıların genel bilgileri ve besin etiketlerinde yer alan gıda katkı maddeleri "renklendiriciler, koruyucular, antioksidanlar, emülsiferler, stabilizatörler, aroma zenginleştiriciler, beyazlatıcılar, nitrit/nitrat, lesitin, mono sodyum glutamat, tatlandırıcılar" şeklinde gruplar halinde sorgulanmıştır. Bireylerin bu katkı maddelerini "duyma durumları" ile "zararlı" veya "yararlı" olarak düşünmeleri hakkında beyanları alınmıştır. Veriler uygun istatistik yöntemleri kullanılarak SPSS 15 programı aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Kadın ve erkek bireylerin büyük çoğunluğu evlidir (%70.7) ve eğitim düzeyleri birbiri ile benzerdir. Hem kadın hem de erkek bireylerin yarısından fazlası renklendiriciler ve koruyucular hariç diğer gıda katkı maddesi başlıklarını duymadıklarını belirtmişlerdir. Kadınların %55'i erkeklerin %48'i renklendiricileri; kadınların %39'i erkeklerin ise %33'ü ise koruyucuları duyduklarını ve zararlı olduğunu bildirmişlerdir. Bireylerin en yüksek oranda antioksidanları duydukları ve yararlı olduklarını düşündükleri belirlenmiştir (erkek: %24, kadın: %21).

Bireylerin gıda katkı maddelerinin alt gruplarının çoğunluğu hakkında bilgisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar tarafından duyulan; ancak zararlı olduğu düşünülen gıda katkı maddeleri de beyan edilmiştir. Toplumun gıda katkı maddeleri hakkında bilgi düzeyinin artırılması gerekmektedir.

S-0057 - YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ ECZACILIK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Emine ULU BOTAN1, Sinemis ÇETİN DAĞLI1, Arel DEMİR1, Uğur GENÇ1, Yuşa Onur ASLANDAĞ1, Göksel Murat SOYLU1, İlhan İlkay TEKİN1, Enver Tansu AĞAR1,

1YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ,

Gençler çeşitli sağlık sorunlarıyla karşı karşıyadır. Dengesiz beslenme alışkanlığı ve buna bağlı gelişen hastalıklar bunlar arasında önemli yer tutmaktadır. Bu çalışmada; Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eczacılık Fakültesi(YYÜEF) öğrencilerinde beslenme alışkanlıkları ve etkileyen faktörleri saptamak amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı tipte olan bu çalışmanın evrenini 2016-2017 öğrenim yılında YYÜEF'ye kayıtlı tüm öğrenciler oluşturmaktadır(N:184). Örneklem seçilmeyip evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışma hakkında bilgi verildikten sonra katılmayı kabul eden 103 öğrenci dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında Demirezen E. Tarafından geliştirilen, 6 maddeden oluşan Beslenme Alışkanlıkları İndeksi(BAİ) ve çalışmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. BAİ puanları kullanılarak beslenme alışkanlıklarına göre risk grupları belirlenmiştir.

Katılımcıların %55,3'ü kız, %44,7'si erkektir. Yaş ortancaları 22(min:18, max:40)'dir. %4,9'u evli, %95,1'i bekardır. %15,5'i temel ihtiyaçlarını karşılayamadığını, %78,6'sı temel ihtiyaçlarını karşılayabildiğini ve %5,8'i gelirinin giderinden fazla olduğunu belirtmiştir. %22,3'ü sigarayı, %15,5'i alkolü ara sıra ya da sıklıkla kullanmaktadır. Katılımcıların %16,5'i sürekli bir hastalığının olduğunu, %9,7'si düzenli kullandığı bir ilacı olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %51,5'i mevcut kilosundan memnundur. %70,9'u öğün atladığını, %43,7'si her gün düzenli olarak kahvaltı yaptığını belirtmiştir. Katılımcıların %26,2'si düzenli egzersiz yapmaktadır. Erkeklerin BKİ ortalaması 23,4±3,4, kızların 21,0±2,5'tir. Erkeklerin BKİ kızlara göre anlamlı olarak daha yüksektir($p<0,001$). Erkeklerde sigara kullanma, kızlara göre anlamlı olarak daha yüksektir($p=0,002$). BAİ'ye göre; katılımcıların %6,8'i hafif, %63,1'i orta dereceli, %29,1'i yüksek, %1,0'ı çok yüksek risk grubunda yer almaktadır. Sigara kullanmayanların %25,0'ı, kullananların %47,8'i BAİ'ye göre yüksek ve çok yüksek riskli grupta yer almaktadır($p=0,043$). Alkol kullanmayanların %25,3'ü, kullananların %56,2'si yüksek ve çok yüksek risk grubunda yer almaktadır($p=0,019$). Cinsiyet, medeni durum, kaldığı yer, gelir durumu, okuduğu sınıf, sürekli hastalığının olması ve egzersiz yapma ile BAİ grupları arasında anlamlı fark yoktur($p>0,05$).

Katılımcıların tamamına yakını beslenme alışkanlıkları açısından orta, yüksek ve çok yüksek risk grubundadır. Sigara kullananlar ve alkol kullananlar arasında beslenme alışkanlıkları açısından riskli bireyler daha fazladır. Sağlıklı beslenme alışkanlıklarının kazandırılması konusunda hazırlanan programlar bağımlılık yapıcı madde kullanımının azaltılmasına yönelik çalışmaları da kapsamalıdır.

S-0058 - ALTERNATİF TAHIL: AMARANT

Elif Ezgi ÇEVİKER1, Aslı DÜZ1, Miyase YİĞİTOĞLU1, Yasemin GÖR1,

1Nuh Naci Yazgan Üniversitesi,

Amarant, Amaranthaceae familyasında yer alan tek yıllık bitkiler topluluğu olup tahıl, sebze, süs bitkisi, yem bitkisi veya yabancı ot olarak sınıflandırılmaktadır. Yenilebilir amarant türleri, kolay bir şekilde yetiştirilip hasat edilebilmesinden dolayı ucuz yolla tarımı yapılabilecek alternatif bir bitki grubu olarak önerilmektedir. Hem sebze hem de tahıl amarant türleri biyolojik değeri yüksek olan proteinler bakımından zengindir. Tahıl amarant ilave olarak yüksek miktarda lisin ve lif, düşük miktarda doymuş yağ taşımakla beraber gluten içermemektedir. Amarant tohumları insan için besleyici bir kaynak olarak dikkati çekmektedir, çünkü büyük hububatlarla karşılaştırıldığında, buğday ve buğday gibi tahıl tohumlarına kıyasla mineraller, vitaminler ve fitosterollerin yanı sıra dengeli bir amino asit bileşimi bulunmaktadır.

Amaranth, Amaranthus cinsi Orta ve Güney Amerika kökenli ve Mesoamerica, Asya ve Avrupa'da yaygın olarak yaygınlaşan eski bir bitkidir. Amaranth tohumları insan için besleyici bir kaynak olarak dikkati çekmektedir, çünkü büyük hububatlarla karşılaştırıldığında, buğday ve buğday gibi tahıl tohumlarına kıyasla mineraller, vitaminler ve fitosterollerin yanı sıra dengeli bir amino asit terkibi olan daha yüksek miktarda protein içeriyorlar. Tohumların ayrıca yüksek seviyelerde karotenoidler, flavonoidler, polifenoller, tokoferoller ve skualen ile ilişkilendirilen antioksidan aktiviteleri vardır. (1)

1-) Proteinler ve Aminoasitler Literatürde protein içeriği, amaranth için% 14.0 - 16.5 ve kuinoa için% 12.9 - 16.5'tir. Genel hububat taneleri ile karşılaştırıldığında, protein içeriği (ortalama% 14.60 ve% 13.80), mısıra (% 10.20) göre anlamlı derecede yüksektir ve buğdayla (% 14.30) karşılaştırılabilir. Amaranth ve quinoa fasulye (Phaseolus vulgaris) (% 28.0) veya soya (Glycine max) (% 36.1) gibi baklagiller tohumları ile karşılaştırıldığında daha az miktarda protein içeriyor. (2) Prolamin içeriği çok az veya hiç yoktur, quinoa ve amaranth glutensiz taneler olarak düşünülür. Amaranth proteinleri yaklaşık% 40 albumin,% 20 globulin,% 25-30 glutelin ve % 2 - 3 prolaminden oluşur. (3) FAO / WHO ile ilgili olarak, amaranth proteininde yeterli seviyelerde triptofan, histidin, valin, fenilalanin, lisin ve treonin var. Bazı yazarlar, kimyasal skor göz önüne alındığında lösini amaranthtaki sınırlayıcı amino asit olarak belirtmektedir. (4)

Günümüzde küreselleşme her alanda meydana gelmekte ve maalesef tarım da bundan nasibini almaktadır. Belirli bitki türlerine yönelme, sadece onların üzerine yatırımların ve çalışmaların yapılması bazı bitkileri göz ardı etmememize ve böylece genetik ve ekolojik çeşitliliğin azalmasına neden olmaktadır. Bugün dünyanın % 60'nın ana enerji ihtiyacı sadece 4 bitkiden buğday, mısır, pirinç ve patatesten elde edilmektedir. Bu kadar dar bir ürün yelpazesine yönelme büyük riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu yüzden alternatif bitkilere yönelmek büyük önem arz etmektedir. Amarant özellikle tahıllar için bir alternatif bitki olabilecek özelliktedir. (13) Bu yalancı tahıl, içerdiği

yüksek protein içeriğinden dolayı potansiyel gıda kaynağı olarak bilinir. Amarant proteinleri, esas olarak, prolaminlere kıyasla daha az glutamik asit ve prolin ve lizin, metiyonin + sistin ve histidin gibi yüksek asal amino asitler içeren globülinler ve albüminlerden oluşur. Diyet lifi, çoklu doymamış yağ asitleri, stabilitesi iyi olan fenolik bileşikler gibi doğal antioksidanlar gibi işlevsel ve biyoaktif bileşenlere de sahiptir. (2) Sonuçlarımız, amaranth tohumlarında spesifik besin maddelerinin genetik seçimi için büyük bir potansiyel olduğunu göstermiştir. Daha ileri araştırmalar tahıl amaranth genotiplerindeki temel besin maddelerinin biyoyararlanımı ve bunların tanen ve oksalat gibi anti besinsel faktörlerle etkileşimi araştırmalıdır. (12)

S-0059 - KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDE YAŞAYAN YETİŞKİN BİREYLERİN ALKOL TÜKETİM SIKLIĞI VE BEDEN KİTLE İNDEKSİ İLİŞKİSİ

Saadet SOYLUOĞLU1, Besim ÖZYEL1,

1Lefke Avrupa Üniversitesi,

Günümüzde ciddi ve kapsamlı bir sorun haline gelen aşırı alkol tüketiminin, yaşam kalitesi ve sağlık üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Akdeniz bölgesinde daha önce yapılan çalışmalar alkol-obezite ilişkisinin boyutlarını tartışsa da literatürde Kuzey Kıbrıs özelinde herhangi bir veriye rastlanamamaktadır. Dolayısıyla, bu çalışma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'nde yaşayan yetişkin bireylerin alkol tüketim sıklığı ve miktarlarının saptanarak beden kitle indeksi ilişkisini analiz etmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma KKTC'nin 6 ilçesinden seçilen 18-77 yaş arasındaki 85'i kadın ve 215'i erkek olmak üzere toplam 300 birey üzerinde yapılmıştır. Oluşturulan anket formu ile bireylerin genel özellikleri öğrenilmiş, alkol tüketim sıklık ve miktarları saptanmış ve beden kitle indeksi hesaplanmıştır.

Çalışmaya katılan erkek ve kadın bireylerin yaş ortalaması sırasıyla 34.93±12.99 yıl ve 38,74±14,05 yıl olarak belirlenmiştir. Bireylerin beden kitle indeksleri ortalaması ise sırasıyla erkek ve kadınlarda, 26.75±4.81 kg/m2 ve 25.80±6.26 kg/m2'dir ($p>0.05$). Erkek bireylerin %84.7'si, kadın bireylerin ise %83.5'i alkollü içecek tüketmektedir ($p>0.05$). Alkollü içecek tüketim sıklığı ve miktarları bölgesel farklılıklar göstermektedir ($p<0.05$). Bunun yanında tüketilen içeceğin türü de bölgeler arasında farklılıklar göstermektedir ($p<0.05$). Erkeklerin alkollü içecek tüketimi ve beden kitle indeksleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0.05$). Kadınlarda alkollü içecek tüketimi ile beden kitle indeksleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Alkollü içeceğin türü ve kadınların beden kitle indeksi arasında anlamlı ilişki görülmüştür. Kadınlarda rakı, viski ve tekila tüketim miktarının beden kitle indeksiyle ilişkili olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Alkollü içecek tüketiminin sıklık, miktar ve içecek türü açısından bölgesel farklılıklar gösterdiği ve beden kitle indeksi ölçümleriyle ilişkili olduğu görülmektedir. Elde edilen veriler toplumun alkol tüketimi hakkında bilinçlendirilmesi ve alkol tüketiminin sebeplerinin araştırılmasında yol gösterici olacaktır.

S-0060 - GIDA KATKI MADDESİ MONOSODYUM GLUTAMAT 'IN DOKULARDA NEDEN OLDUĞU TOKSİK ETKİLER

GÜLCE NAZ YAZICI1, SEREN GÜLŞEN GÜRGEN2,

1ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, 2MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU,

Sodyum glutamat veya MSG olarak da bilinen monosodyum glutamat; doğal olarak en fazla ortaya çıkan esansiyel olmayan amino asitlerden biri olan glutamik asidin sodyum tuzudur. ABD Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) MSG 'yi Genellikle Güvenli Kabul Edilir (GRAS) olarak sınıflandırırken; Avrupa Birliği gıda katkı maddesi olarak sınıflandırmıştır. MSG 'nin gıda katkı maddesi olarak E numarası E621'dir. Endüstriyel gıda üreticileri, diğer tatların genel algısını dengelediği, harmanladığı ve birleştirdiği için MSG'yi aroma artırıcı olarak pazarlamakta ve kullanmaktadır. Dünyada en çok bilinen ve kullanılan lezzet arttırıcı olan MSG; tüm cips çeşitlerinde, bazı katı yağlarda, et sularında, hazır çorbalarda, soslarda, işlenmiş kırmızı et, balık ve tavuklarda, mayonezlerde, baharat karışımlarında, renkli yoğurtlarda, bebek mamalarında ve daha birçok tüketim ürününde farklı isimler (glutamik asit, glutamin) altında karşımıza çıkmaktadır. Hazır gıda maddelerinin yanı sıra organik tarım ürünleri için kullanılan gübreler de MSG içermektedir. Hazır gıdalarda özellikle lezzet artırıcı özelliğinden yararlanılan MSG'nin güvenilirliği konusunda yapılan çalışmalarda karşıt görüşler bulunmaktadır. Lezzet arttırıcı olarak kullanıldığında göğüs ağrısı, baş ağrısı, yüzde kızarıklık, nefes darlığı, ödem ve terlemeyle kendini gösteren; Çin Restoranı Sendromu 'na neden olduğu bilinmektedir. Yapılan çalışmalar MSG'nin davranışsal, nörokimyasal ve histopatolojik etkilerinin olduğunu göstermektedir. Son yıllarda; neonatal dönemde kullanımının hipotalamus da dahil birçok beyin bölgesinde nöronal nekroza, erişkinde dişi infertilitesine, erkek deneklerde sperm sayısının azalmasına, Alzheimer, Parkinson, epilepsiyi de içeren nörodejeneratif hasara, obeziteye ve endokrin bozukluklara neden olduğu ortaya konulmuştur. Günümüzde insan ve hayvan deneklerle yapılan araştırmalar sürmektedir. Dünyada ve ülkemizde MSG kullanımının kısıtlanması ya da tamamen yasaklanması noktasında bir karar verilebilmesi için ileri çalışmalara gereksinim vardır.

S-0061 - PEPTİD YAPILI İŞTAH HORMONLARININ KONSANTRASYONLARININ KAN GRUPLARI İLE İLİŞKİLİ OLDUĞUNA DAİR DİREKT DELİL

Süleyman AYDIN1, Aziz AKSOY2, Mehmet KALAYCI3, Kader UĞUR4, Tuncay KULOĞLU5, VEDAT ÇINAR6, Meltem YARDIM1,

1Fırat Üniversitesi Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı, 2Bitlis Eren Üniversitesi, Beslenme Ve Diyeyetik Bölümü, 3Elazığ Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 4Fırat Üniversitesi, Tıp Fak.Endokrinoloji Ve Metabolizma Anabilim Dalı, 5Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Histoloji Ve Embriyoloji Anabilim Dalı, , 6Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği bölümü,

İştah açan ve iştah kapatan hormonlar iştahı ve kilo kontrolünü düzenlemektedirler. Genel olarak kan gruplarının iştahı regüle ettiğine dair inanış olsada net bir delil bulunmamaktadır. Bu yüzden de bu çalışmanın temel amacı iştah açan (Ghrelin, Galanin, Nöropeptid Y) ve iştah kapatan (Leptin, NUCB2/nesfatin-1 ve Obestatin) hormonlarının kan gruplarına göre obez ve obez olmayan insanlarda değişimlerinin kıyaslanmasıdır.

Yöntem: Çalışmaya her kan grubundan 24 adet olacak şekilde obez denek ve kontrol grubundan 24 denek olacak şekilde 4 kan grubu için toplam 200 (100 Deney+100 Kontrol) gönüllü katılım sağlanmıştır. Tüm denekler için iştah skorlama testi yapıldı. İştahı açan ve kapatan hormonların seviyesi ELISA yöntemi ile ölçüldü.

Nöropeptid Y obezlerin A,B ve AB kan gruplarında kontrol ile kıyaslandığında yüksekti. Galanin ve Ghrelin seviyeleri ise obezlerin A ve B kan gruplarında kontrol kan grupları ile kıyaslandığında daha düşüktü. İştahı kapatan hormonlardan Leptin, NUCB2/Nesfatin-1 ve obestatin Leptin (A), NUCB2/Nesfatin-1 (AB ve O kan grubu) obezlerde kontrolle kıyaslandığında daha yüksekti.

iştah açan ve iştahı kapatan hormonların seviyesindeki veriler bu hormonların seviyelerinin kan grupları ile ilişkili olduğunu ve muhtemelen de kilo kaybı ve kilo kazanımı ile doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir.

S-0062 - HEMODİYALİZ HASTALARINDA MALNÜTRİSYON DURUMUYLA İLİŞKİLİ PARAMETRELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Burcu DENİZ GÜNEŞ1, Eda KÖKSAL1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ-BESLENME VE DİYETETİK,

Diyaliz hastalarında en sık görülen komplikasyonlardan biri olan malnütrisyonun hemodiyaliz (HD) hastalarında görülme sıklığı %23-76 arasında değişmektedir. Antropometrik ölçümler, biyokimyasal parametreler, vücut kompozisyon analizi, diyetteki protein ve enerji alımının takibi ve Subjektif Global Değerlendirme (SGD) malnütrisyonu belirlemede kullanılan parametrelerdir. Bu hastalarda, malnütrisyonun doğru değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı; HD hastalarında malnütrisyonla ilişkili antropometrik ölçümleri ve biyokimyasal parametreleri değerlendirmektir.

Çalışma Ankara ilinde Şubat-Kasım 2016 tarihleri arasında yaşları 18-65 arasında değişen, 98'i erkek 96'si kadın toplam 194 yetişkin hasta üzerinde yürütülmüştür. Bireylerin demografik bilgileri sorgulanmış ve son 3 aya ait biyokimyasal parametreleri dosyalarından alınarak kaydedilmiştir. Antropometrik ölçümleri (vücut ağırlığı, boy uzunluğu) HD sonrası alınmıştır. Hastaların beden kütle indeksi (BKİ), HD sonrası vücut ağırlıkları (kg)/[boy uzunluğu (m)]2 formülüyle hesaplanmıştır. Malnütrisyonun değerlendirilmesinde BKİ (<23 kg/m2), albümin (<3,5 g/dL), prediyaliz BUN (<60 mg/dL), prediyaliz kreatinin (<10 mg/dL) ve serum kolesterol konsantrasyonu (<150 mg/dL) değerleri kullanılmıştır. Veriler SPSS-22.0 paket programıyla değerlendirilmiştir.

Yaş ortalaması 53±11 yıl olan hastaların BKİ ortalaması, 27,1±5,73 kg/m2 olarak hesaplanmıştır. BKİ değerlerine göre bireylerin %23,7'si malnütrisyon riski altındadır. Erkeklerin %23,5'inde, kadınların %20,8'inde serum albümin değeri 3,5 g/dL'den düşüktür (p>0,05). Prediyaliz BUN değerine göre, tüm bireylerin %55,7'si malnütrisyon riski altındadır. Prediyaliz kreatinin değerlerine göre malnütrisyon durumu değerlendirildiğinde ise; erkeklerin %75,5'inde, kadınların %94,8'inde serum kreatinin değeri 10 mg/dL'in altında bulunmuştur ve gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak önemlidir (p<0,05). Çalışmaya katılan bireylerin %26,3'ü serum kolesterol seviyesine göre malnütrisyonludur. Bu çalışmada malnütrisyonun değerlendirilmesinde kullanılan bu beş kriterden hastaların sadece %1,5'inin hepsini karşıladığı belirlenmiştir.

Bu çalışmada, diyaliz hastalarında malnütrisyonla ilişkili antropometrik ve biyokimyasal parametreler değerlendirilmiştir. Verilere göre; malnütrisyon riski bulunan hastalar, değerlendirilen parametrelere göre değişiklik göstermektedir. Bu nedenle; hastaların malnütrisyon durumunun belirlenmesinde tek bir parametre kullanılmamalıdır. Bunun yerine beslenme durumu saptama yöntemlerinin tüm bileşenlerini içeren çoklu değerlendirmelerin kullanılması hastaların mortalite ve morbidite riskleri açısından son derece önemlidir.

S-0063 - ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN ANNELERİNİN AKDENİZ DİYETİNE UYUMUNUN (PREDIMED) DEĞERLENDİRİLMESİ

BİRİZ ÇAKIR1, FATMA NİŞANCI KILINÇ1, MERVE EKİCİ1, ÇİLER ÖZENİR1, AYLİN BAYINDIR GÜMÜŞ2,

1KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ, 2ANKARA ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma özel gereksinimli bireylerin annelerinin Akdeniz diyetine uyumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma, Kırıkkale il merkezinde bulunan 8 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde 20 Ocak 2015 – 20 Nisan 2016 tarihleri arasında, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelliler Destek Programı tarafından desteklenmiş proje kapsamında yürütülmüştür. Çalışmada özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine devam eden özel gereksinimli bireylerin annelerine demografik bilgileri ve Akdeniz diyetine uyumlarının belirlenmesine yönelik PREDIMED ölçeğini içeren anket uygulanmıştır. Akdeniz Diyetine uyum PREDIMED puanına göre; ≤ 5 düşük, 6-9 orta, ≥10 yüksek olarak belirlenmiştir. Annelerin obezite durumu BKİ'ne göre değerlendirilmiştir.

Çalışma, özel gereksinimli çocuğu olan, yaşları 20-76 arasında değişen ve yaş ortancası 38.0 (ÇAG=14.0) yıl olan 340 anne ile yürütülmüştür. Annelerin %34.5'inin akraba evliliği yaptığı, %50.8'inin ilkokul mezunu, %95.2'sinin ev hanımı, %32.7'sinin kronik hastalığı bulunduğu, %28.6'sının aylık gelirinin 1000 TL'den az, %47.7'sinin ise 1001-2000 TL arasında olduğu belirlenmiştir. Annelerin %33.3'ünün en az 3 çocuk sahibi ve bu çocukların %52'sinin sadece zihinsel engelli, %37.4'ünün sadece bedensel engelli, %10.6'sının ise hem zihinsel hem de bedensel engelli olduğu görülmüştür. Annelerin (n=296) %1.4'ünün zayıf, %30.4'ünün normal, %36.8'inin fazla kilolu ve %31.4'ünün ise obez olduğu görülmüştür. Annelerin (n=322) PREDIMED puanları 0-11 aralığında değişirken, PREDIMED puan ortancası 6.0 (ÇAG=3.0) olarak bulunmuştur. Annelerin yaklaşık %69.6'sı orta düzeyde, %3.7'si ise optimal düzeyde uyum sağladığı görülmüştür. Altı-19 yaş özel gereksinimli çocuğu olan annelerin PREDIMED puanı ile çocuklarının BKI sınıflaması değerlendirilmiştir. Çocuk ve adölesanların BKI sınıflamasına göre; annelerinin PREDIMED puan ortancaları benzer ($p>0.05$), çocuk ve adölesanların bel çevresi sınıflamasına göre ise annelerin PREDIMED puan ortancaları farklı bulunmuştur ($p<0.05$). Bel çevresi sınıflamasına göre abdominal obezite riski taşıyan gruptaki çocuk ve adölesanların annelerinin PREDIMED puan ortancası, risk bulunmayan gruptaki çocuk ve adölesanlara göre daha yüksektir ($p<0.05$).

Özel gereksinimli bireylerin annelerinin Akdeniz diyetine uyumlarının orta düzeyde olduğu görülmüştür.

S-0064 - ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUK VE ADÖLESANLARDA VÜCUT BİLEŞİMLERİ VE OBEZİTE DURUMUNUN BELİRLENMESİ

FATMA NİŞANCI KILINÇ1, BİRİZ ÇAKIR1, ÇİLER ÖZENİR1, MERVE EKİCİ1, AYLİN BAYINDIR GÜMÜŞ2,

1KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ, 2ANKARA ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma özel gereksinimli bireylerin vücut bileşimleri ve obezite durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma, Kırıkkale il merkezinde bulunan 8 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde 20 Ocak 2015 – 20 Nisan 2016 tarihleri arasında, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelliler Destek Programı tarafından desteklenmiş proje kapsamında yürütülmüştür. Çalışmada özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine devam eden 6-19 yaş grubu 676 çocuk ve adölesana ulaşılmış genel özellikleri sorgulanmış, antropometrik ölçümleri alınmış (n=203), vücut bileşimleri TANITA BC418 ile ölçülmüş, elde edilen veriler WHO 5-19 yaş referans değerleri ile değerlendirilmiştir.

Özel gereksinimli çocuk ve adölesanların ortanca yaşı 11.0 (ÇAG=5.5) olup 114'ü (%38.9) kız, 179'u (%61.1) ise erkektir. Çocuk ve adölesanların %18'i obez, %15.5'i fazla kilolu, %54.5'i normal, %12.0'si ise zayıf bulunmuştur. Obezite erkeklerde (%15.7) kızlardan (%21.5) daha düşüktür. "Zihinsel ve bedensel engelli"lerde obezite (%30.8) sadece "zihinsel" (%19.0) ve sadece "bedensel" engellilerden (%14.1) daha yüksektir. Cinsiyet ve engellilik türüne göre BKİ sınıflaması farklılık göstermemektedir (p>0.05). 6-19 yaş grubundaki çocukların % 31.9 çok kısa (<5.persentil), % 13.7 kısa (≥5.-<15.persentil), % 48.1 normal (≥15.-85.persentil), % 3.8 uzun (≥85.-<95.persentil), % 2.5 çok uzun (≥95.persentil) olduğu belirlenmiştir. Engel türüne göre; 15-19 yaş grubunda, zihinsel engellilerin bedensel engellilere göre daha yüksek vücut yağ kütlesi ortancasına sahip oldukları (Z=2.438; p=0.007), diğer yaş gruplarında (6-9 yaş ve 10-14 yaş) engel türüne göre farklılık olmadığı (p>0.05) görülmüştür. Çalışmada çocuk ve adölesanların bel çevresi ölçümüne göre %40.4'ünün abdominal obezitesi olduğu (kızlarda %45.7, erkeklerde %36.9 (p>0.05)) abdominal obezitenin 6-9 yaşta %34.5, 10-14 yaşta %38.9 ve 15-19 yaşta %54.5 olduğu belirlenmiştir (p>0.05). Zihinsel engelliler, diğer engel türlerine göre daha yüksek abdominal obeziteye sahiptir (p>0.05). Ayrıca, engel türüne, engel oranına ve düzenli egzersiz yapma durumuna göre BKİ sınıflamaları farklılık göstermemektedir (p>0.05).

Özel gereksinimli çocuk ve adölesanların yaklaşık üçte birinin fazla kilolu veya obez olduğu, abdominal obezitenin yüksek ve yaşla birlikte arttığı görülmüştür.

S-0066 - APİTERAPİ NEDİR?

Betül BATTALOĞLU İNANÇ1, Hatice TOPAL1, Yaşar TOPAL1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,

Apiterapinin ne olduğunu anlatarak, arı ürünleri ve faydaları hakkında bilgi vermek

Literatür taranarak, elde edilen bilgilerin interaktif sunumu.

Arı ürünleri, dediğimizde, çoğunlukla, balı biliriz. Oysaki; Balmumu, Arı sütü, Polen, Propolis, Arı zehiri, Perga, Royal jelly ve Zabrus'da tüm dünyada, kullanımı olan, yurdumuzda pek bilinmeyen ürünlerdir.Arı sütü: Beyaz-krem renkte, pelte kıvamında, kendine özgü kokusu ve ekşi-acı bir tadı bulunmaktadır.Propolis: Propolisin ham maddeleri, arılar tarafından değişik bitkilerden toplanır ve ağızlarındaki tükürük enzimleriyle kısmen sindirilir. Kısmen sindirilen çeşitli maddeler balmumu ile karıştırıldıktan sonra kovanda kullanılır. İçerisinde biraz polen bulaşığı da bulunabilir. Propolis; antibakteriyal, antiviral, antifungal, antioksidan, antiparazitik özelliklere sahip bir maddedir. Arı zehiri: Arı zehiri; enzimler, proteinler ve aminoasitlerden oluşan kompleks bir karışımdır. Renksiz, berrak bir sıvıdır, hafif tatlıdır. Suda çözünebilir özelliktedir. Hava ile temas ettiğinde, opak ya da gri-beyaz kristaller şeklinde çökelir. Kuruduktan sonra, beyaz renkli bir toz halini alır. Arı ekmeği: Polenin işlenmiş hali olan ürün için arılar, doğadaki çiçek tozunu ayaklarının arkasına alarak kovana getiriyor. Arılar, bu polenleri kendi salgısıyla altıgenlerin içine depoluyor. Ardından pupadan çıkan yavru arı 5 gün boyunca bu arı ekmeğini yiyor. Arının ilk besini olduğu için bu ürüne "bebek maması" da deniliyor. Royal Jelly: şah balı: arıların larvalarını ilk birkaç gün besledikleri, sonra yalnız kraliçe olacak arıya verdikleri bal. Zabrus: bileşimi sıradan balmumundan çok daha üstündür - bu bir grup arı ürünü, doğal olarak olağandışı biyolojik olarak aktif maddeler yığınıdır. Böyle karmaşık bir biçimde uygulanan bu ürünler birbirlerinin terapötik etkilerini arttırırlar.

Çin'den sonra, kovan sayısı bakımından, ikinci sırada yer alan Ülkemiz. Henüz bu ürünleri bilmemektedir. Bunun farkında olmak, bal dışı arı ürünlerinin Ülkemize, yeni bir ekonomik avantaj sağlayacağı gibi. Yurdumuzda, doğal beslenme teşvik edilerek, yapılarında, zaten antibakteriyal, antiviral, antifungal, antioksidan, antiparazitik, antitümöral özelliklere sahip, doğal ürünlerin kullanımı da artarak, Ülkenin sağlığında da düzelme sağlanacaktır, diye düşünmekteyiz.

S-0067 - KADINLARIN GIDA VE MUTFAK HİJYENİ İLE İLGİLİ BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

SEMA ÖZMERT ERGİN1, AYSUN GÜZEL1,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ,

Araştırmanın amacı, farklı yaş, eğitim düzeyi ve meslek grubundaki kadınların gıda ve mutfak hijyeni bilgilerinin değerlendirilmesidir. Çalışmada ayrıca kadınların gıda satın alma, hazırlama, temizlik gibi davranış biçimleri de incelenmiştir.

Çalışma, Burdur ilinde ikamet eden 420 kadına uygulanan anket verileri doğrultusunda hazırlanmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması 39,25±1,25'tir ve bunların %76'sı evlidir. %43,1'i üniversite mezunu olup %47,1'i halen bir işte çalışmaktadır. Katılımcıların %55,7'si ev içi temizlik faaliyetlerinden en önemlisinin mutfak olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar gıda hijyeni açısından en çok bakterileri (%41,4), en az ise mantarları (%4,8) tehlikeli bulmuştur. Katılımcıların %94'ü mutfaktaki hijyenik kurallara tam olarak uyduklarını ifade etmişlerdir. Çiğ süt satın alma davranışının eğitim düzeyine göre değişmediği ve genel olarak yüksek olduğu saptanmıştır. Buna rağmen, eğitim düzeyi arttıkça çiğ sütten yapılan ürünleri tüketme davranışının azaldığı belirlenmiştir (İlkokul ve altı %43,8; üniversite ve üzeri %26,5). Dondurulmuş gıdaları çözdürme işleminde doğru bir davranış olan buzdolabında bekletme yöntemini %83,3 ile en çok kullanan yaş grubu 66-77 yaş grubudur. En çok bilinen bakteri türü %37,2 ile ''Brucella'' olmuştur. Son beş yıl içinde gıda zehirlenmesi yaşayanların düzeyi %11,9'dur ve en fazla zehirlenmeye neden olan gıda %20 ile tavuk etidir.

Bulgulara göre kadınların eğitim düzeyi arttıkça sağlıklı gıda satın alma ve tüketme davranışını önemseme düzeyi de artmaktadır. Ayrıca yaş seviyesindeki artışla birlikte kadınların gıda hazırlama yöntemlerinde doğru davranış gösterme düzeylerinin de arttığı görülmektedir.

S-0068 - BİTLİS DEVLET HASTANESİ'NDE GÖRÜLEN GIDA ZEHİRLENMELERİ VAKALARIYLA İLGİLİ İSTATİSTİKSEL VERİLERİN İNCELENMESİ

Seda OĞUR1,

1Bitlis Eren Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü,

Bu çalışmada 2010-2016 yılları arasında Bitlis Devlet Hastanesi'nde görülen gıda zehirlenmeleri vakalarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Gerekli izinler (Bitlis Eren Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı'ndan ve Bitlis Devlet Hastanesi Başhekimliği'nden) alındıktan sonra Bitlis Devlet Hastanesi İstatistik Merkezi'ndeki yetkiliden 2010-2016 yılları arasında görülen gıda zehirlenmeleri vakalarıyla ilgili istatistiksel veriler istenmiştir. Bu veriler arasından hastaların yaşı, cinsiyeti, işlem tarihi, teşhis, poliklinik sonucu ve işlem gördüğü ya da yatırıldığı servis bilgileri alınmıştır. Veriler SPSS 20® programında, sıklık ve Paerson ki-kare ($\chi 2$) testleriyle değerlendirilmiş, $p<0,05$ düzeyi istatistiki açıdan anlamlı kabul edilmiştir.

Bitlis Devlet Hastanesi'nde 2010-2016 yılları arasında görülen gıda zehirlenmeleri vakalarının sayısının 342 olduğu tespit edilmiştir. En çok gıda zehirlenmeleri vakası 18-65 yaş arasındaki bireylerde (%59,1), erkeklerde (%54,4) ve 2012 yılının ilk 6 ayında (%51,8) görülmüştür. Vakaların %47,7'sine A05.8 kodlu "gıda zehirlenmeleri, diğer tanımlanmış" teşhisi konulurken; %43,6'sına T62.8 kodlu "gıda olarak yenilen diğer tanımlanmış zararlı maddelerin toksik etkisi" teşhisi konulmuştur. Hastaların %83,9'u ayakta tedavi edilmiştir. Hastaların yaş aralığı ile poliklinik sonuçları arasındaki farkın anlamlı ($p<0,05$) olduğu, bağışıklık sistemi yetişkinlere göre daha zayıf olan çocukların (3-11 yaş) daha çok (%67,2) yatırılarak tedavi edildiği belirlenmiştir.

Bitlis Devlet Hastanesi'nde görülen gıda zehirlenmesi vakalarıyla ilgili istatistiksel verilerin düzenli halleri oldukça zor elde edilmiş, gıda zehirlenmeleriyle ilgili ICD-10 Kodlarının yetkililerce tanınmadığı ve istatistiksel verilerin düzgün olarak kaydedilmediği görülmüştür.

S-0069 - KURUM MUTFAKLARINDA ÇALIŞAN AŞÇILARIN GIDA GÜVENLİĞİ BİLGİ VE UYGULAMALARININ BELİRLENMESİ: BİTLİS İL MERKEZİ ÖRNEĞİ

Seda OĞUR1, Gülbin ÖZGÜN2,

1Bitlis Eren Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü, 2Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Bu çalışmada Bitlis il merkezindeki kurum mutfaklarında çalışan aşçıların gıda güvenliği bilgi ve uygulamalarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı tipte kesitsel bir araştırma olan ve tarama modeli kullanılarak 70 aşçı üzerinde yürütülen araştırmada, örneklem alınmayıp evrenin tamamına ulaşılmıştır. Araştırma Aralık 2016 ve Ocak 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan Bıyıklı (2011) tarafından geliştirilen 46 maddelik anket formu yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20® programında, sıklık ve Paerson ki-kare ($\chi 2$) testleriyle değerlendirilmiş, $p<0,05$ düzeyi istatistiki açıdan anlamlı kabul edilmiştir.

Aşçıların %75,7'si gıda güvenliği ile ilgili eğitim aldığını ve %51,9'u bu eğitimlerin kendilerine olan katkısının çok olduğunu ifade etmiştir. Ancak aşçıların %44,3'ü gıda güvenliğiyle ilgili eğitime ihtiyaç duyduğunu bildirmiştir. Ankette yer alan gıda hijyeni ile ilgili sorulardan olan "mikroorganizmalarla mücadelede tehlikeli sıcaklık aralığı aşağıdakilerden hangisidir?" sorusuna aşçıların %87,1'i yanlış cevap vermiştir. Aşçıların %48,6'sı "grip, nezle olduğumda mutfakta yemek yapımında çalışmam ve geri hizmete çekilirim" ifadesine katılmadığını belirtmiştir. Gıda güvenliği ile ilgili eğitime ihtiyacı olduğunu düşünen aşçıların %51,6'sı "dışarıda giyilen kıyafet ve ayakkabı ile yiyecek hazırlama ve pişirme alanına girerim" ifadesine katılmıştır ($p<0,05$).

Gıda güvenliği eğitimi aldığını belirten aşçılar arasında gıda güvenliği ile ilgili bilgi ve uygulamaları yanlış olan aşçıların bulunması bu eğitimlerin onlar açısından verimli olmadığını ya da uygulamada problem yaşadıklarını göstermiştir.

S-0070 - KİRAZ VE KAYISI AĞACI REÇİNELERİNİN YENİLEBİLİR KAPLAMA OLARAK KULLANIMA UYGUNLUKLARININ İNCELENMESİ

Sema ÖZMERT ERGİN1, Hilmi YAMAN2, Meltem DİLEK3,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ, 3AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ,

Yenilebilir film ya da kaplamalar gıdaların bozulmalarını önlemek, geciktirmek ve raf ömrünü uzatmak amacıyla kullanılırlar. Kaplama gıda üzerine ince bir tabaka şeklinde uygulanır ve gıdayla birlikte tüketilebilir. Karbonhidratlar, proteinler, yağlar, reçineler kaplama yapımında kullanılan doğal kaynaklardır. Bu çalışmada kiraz ve kayısı ağacı reçinelerinin bazı yenilebilir film özellikleri incelenerek kaplama yapımına uygunlukları araştırılmıştır.

Reçinelerin kimyasal içeriklerini belirlemek için elementel analizleri yapılmıştır. Ayrıca reçinelerin kuru madde miktarları, toplam fenolik madde miktarları, antioksidan kapasiteleri incelenmiştir. Reçinelerden elde edilen filmlerin termal analizleri yapılarak ısı karşısındaki davranışları ve ağırlık kayıpları belirlenmiştir. SEM (taramalı elektron mikroskobu) ile filmlerin yüzeysel görüntüleri incelenmiştir.

Reçinelerin içeriğinde karbon, hidrojen, oksijen, azot ve kükürt bulunmuştur. Nem oranları oldukça düşük bulunmuş, fenolik maddeler açısından zengin, dolayısıyla antioksidan kapasitelerinin iyi olduğu tespit edilmiştir. Her iki film de 400 oC'ye kadar ısıya dayanıklıdır. Ağırlık kayıplarındaki önemli değişiklikler 300 oC'den sonra gerçekleşmektedir. Filmler, yüzeysel görüntülerine göre homojen ve düzgün bir yapıya sahiptirler.

Sonuç olarak, kiraz ve kayısı ağacı reçineleri yenilebilir kaplama materyali olarak kullanıma uygundur ve gıda kaplamasında yararlanılabilir.

S-0071 - GELENEKSEL FERMENTE SÜT İÇECEĞİ KEFİRİN İNSAN SAĞLIĞI VE BESLENMESİNDEKİ YERİ

ASLI AKPINAR1, OKTAY YERLİKAYA2, ECEM AKAN2, SEVİNÇ AKÇA1,

1MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ,

Kefir, yüzyıllar Rusya'nın Kafkas dağlarında üretilmeye ve tüketilmeye başlayan geleneksel fermente bir süt içeceğidir. Son yıllarda yapılan araştırmalar neticesinde sağlık üzerinde olumlu etkileri ve besleyici değerinin daha iyi anlaşılması dolaysıyla; tüketimi Avrupa, Asya, Güney ve Kuzey Amerika' da hızla yayılarak artış göstermiştir. Kefiri diğer fermente süt ürünlerinden ayıran en önemli özellik; kefir tanesinde bulunan bakteri ve maya türlerinin simbiyotik olarak faaliyet göstermesidir. Hem laktik asit bakterileri hem de mayaların fermentasyonu sonucu kefirde laktik asit, asetik asit, karbondioksit, etil alkol ile yoğurda kıyasla farklı organoleptik özellikleri olmasını sağlayan aromatik bileşikler ortaya çıkmaktadır. Sütteki tüm besin maddelerini de içerdiği için kefir beslenme değeri yüksek bir süt ürünüdür. İçeriğinde bulunan yararlı mikroorganizmaların etkisiyle laktoz ve proteinlerde meydana gelen değişimler neticesinde kefir, vücut tarafından daha iyi emilerek sindirimi daha kolay olmakta ve besleyici değeri oluşan esansiyel aminoasitler, vitaminler ve mineral maddeler ile artmaktadır. Kefir; antibakteriyel, immünolojik, antitümöral ve hipokolesterolemik etkisinden dolayı çok yararlıdır. Kefirin mide ve pankreas gibi bazı organların salgılarını artırdığı gibi sinirsel rahatsızlıklara, iştahsızlığa ve uykusuzluğa karşı iyi geldiği de bilinmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalar, kefir ve kefir tanelerinin antikanserojenik özellikleri üzerine yoğunlaşmıştır. Kefir tanesi içerisinde bulunan mikroorganizmaların fekal enzim aktivitesini azaltması neticesinde özellikle bağırsak kanseri riskini azalttığı ortaya koyulmuştur. Yapılan bu bildiride amacımız, sağlık üzerine olumlu etkileri her gün geçtikçe yapılan çalışmalarla desteklenen kefirin besleyici değeri hakkında bilgi vermektir.

S-0072 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME BİLGİ DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayfer BEYAZ COŞKUN1, Saniye BİLİCİ1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Bu araştırma sağlıklı yetişkin üniversite öğrencilerinin beslenme bilgi durumlarının değerlendirilmesi amacıyla planlanıp yürütülmüştür.

Araştırma, Ankara'da bir devlet üniversitesinde okuyan 150'si sağlık, 150'si fen ve 150'si edebiyat fakültesinden olmak üzere toplam 450 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Bireylerin genel beslenme bilgi düzeyleri Parmenter ve Wardle (1999) 'nın geliştirdiği ve Aylin Alsaffar 'ın (2012) Türkçe geçerlik ve güvenilirliğini yaptığı genel beslenme bilgi anketi kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile değerlendirilmiştir. Anket toplam 127 soru ve "diyet-hastalık ilişkileri", "diyet tavsiyeleri", "besin ögesi kaynakları" ve "günlük seçilen yiyecekler" olmak üzere toplam 4 alt başlıktan oluşmuştur. Anketin değerlendirilmesi "doğru" olan her yanıt için 1 puan, "yanlış" olan ve "emin değilim" şeklinde cevaplanan her yanıt için ise 0 puan olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılan bireylerin %18'i erkek (n:81), %82'si kadın (n:369) olup yaş ortalamaları 21.3±2.74 yıldır. Sağlık bilimleri öğrencilerinin beslenme bilgi puanları 101.5±8.49, fen bilimleri öğrencilerinin 70.7±12.95 ve edebiyat öğrencilerinin 66.6±15.86 olarak bulunmuştur. Fakültelerin beslenme bilgi puanları karşılaştırıldığında sağlık bilimleri ve fen, sağlık bilimleri ve edebiyat, fen ve edebiyat fakülteleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0.05$).

Bu çalışmada beslenme bilgi puanlarının öğrencilerin okudukları bölümlere göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Sağlığın korunması ve geliştirilmesinde beslenme temel faktörlerden birisidir. Bu doğrultuda okul çağı çocukluğundan itibaren üniversite öğrenciliğine kadar ders müfredatlarına eklenecek "sağlıklı beslenme" konusu bireylerin genel sağlık durumlarının iyileştirilmesinde olumlu katkılar sağlaması nedeniyle önemlidir.

S-0073 - TÜRKİYE'DEN TOPLANAN DEREOTU, MANDALİNA, FINDIK, CEVİZ VE PIRASA ETANOLİK EKTRATLARININ ANTİMİKROBİYAL VE ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DUYGU ODABAŞ ALVER1, MELEK ÇOL AYVAZ2, ALİYE GEDİZ ERTÜRK2, ÖMER ERTÜRK2,

1GİRESUN ÜNİVERSİTESİ, 2ORDU ÜNİVERSİTESİ,

Ham bitkiler Vedik döneminden beri tüm dünyada ve Türkiye'de alternatif tıp alanında kullanılmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde toplam nüfusun büyük bir kısmı hala bitki kaynaklarından elde edilen tıbbi yöntemleri kullanarak tedavi olmaktadır. Kırsal bölgelerde yaşayan dünya nüfusu, bitkisel geleneksel ilaçlara birincil sağlık hizmeti olarak güven duymakta, tıbbi bitkilerin özelliklerine ve kullanım alanlarına olan merak giderek artmaktadır. Son yıllarda çeşitli hastalıklar için antimikrobiyal ve antioksidan aktiviteye sahip bitkilere verilen bu önemle birlikte seçilen şifalı bitkilerin antioksidan ve antimikrobiyal özelliğini değerlendirmek, etnobotanğini araştırmak için birçok çalışma yapılmaktadır. literatüre katkı sağlamak amacıyla çalışmamızda dereotu (Anethum graveolens), mandalina (Citrus reticulata), fındık (Corylus avellana), ceviz (Juglans regia) ve pırasa (Allium porrum) nın yenilebilir kısımlarının toplam fenolik içeriği, antioksidan ve antimikrobiyal aktivitelerini araştırdık.

Eksraktın toplam fenolik içeriği gallik asit eşdeğeri kullanılarak Folin-Ciocalteus solüsyonu ile tanımlandı. DPPH serbest radikal giderme aktivitesini belirlemek için stable DPPH ticari kullanıldı. Eksraktaki herhangi bir antioksidant DPPH ile reaksiyona girdiğinde hidrojen bağlar, bu indirgenmiş biçimi 517 nm absorbansı spektrofotometre kullanılarak görüntülendi. Radikal giderme kapasitesi eksrakt 1mg/ml eşdeğerliliği kullanılarak hesaplandı. Antimikrobiyal aktivite testinde ise agar disk difüzyon yöntemi kullanılarak on tane tıbbi öneme sahip bakteri (Pseudomonas aeruginosa, Proteus vulgaris, Escherichia coli, Klebsiella pneumoniae, Listeria monocytogenes, Clostridium perfringens, Salmonella enteric, Bacillus subtilis, Streptococcus mutans, Micrococcus luteus, Staphylococcus aureus) ve iki tane maya suşu (Aspergillus niger Candida albicans) kullanılmıştır.

Çalışmamızda dereotu, mandalina, fındık, ceviz ve pırasa bitkilerinin yenilenebilir kısımlarının toplam fenolik içeriği, antioksidan ve antimikrobiyal aktivitesi değerlendirildi. Ceviz ve pırasanın fenolik içerik oranı DPPH'ın en yüksek ve en düşük değeri olarak hesaplandı. Ceviz için hesaplanan bu değer standartlar ile aynı değerdedir. Ayrıca fenolik içerik ve radikal giderme aktivitesi arasında yüksek korelasyon (R2=0.7386) bulunmuştur. Antimikrobiyal aktivitede ise mikroorganizmalara karşı dereotu 0,60-1,85 cm, mandalina 1,23-2,32 cm, fındık 1,37-2,20 cm, ceviz 0,86-2,32 cm ve pırasa 1,40-1,82 cm aralığında bir zon oluşturmuştur. Ekraktlar arasında en yüksek antimikrobiyal aktiviteye mandalina ve ceviz sahiptir. Mandalina en yüksek aktiviteyi Clostridium perfringens, Listeria monocyctogenes ve Bacillus subtilis (2,32 cm)'e karşı gösterirken; ceviz ise Salmonella enteric (2,32 cm)'e karşı göstermiştir.

Meyve ve sebzeler genellikle fenolik, antimikrobiyal ve antioksidan etkinliğe sahip olduğu bilinen organik asitler içerir. Bununla birlikte, bitkilerdeki ana bileşenler, terpenler, alifatik alkoller, aldehitler, ketonlar, asitler ve izoflavonoidler gibi fenolik bileşikler içerir. Çalışmamız beş farklı meyve ve sebzenin antimikrobiyal ve antioksidan etkinlik gösterdiğini dolayısıyla bu özlerin terapötik antimikrobik maddelerin, antioksidan ve farmakolojik özelliklerin değerlendirilmesinde kullanılabileceğini göstermiştir .

S-0074 - LİSELİ GENÇLERİN BESLENME, FİZİKSEL AKTİVİTE, ENERJİ İÇECEĞİ VE TAKVİYE GIDA KULLANIMI

SELVİNAZ SAÇAN1, DERYA ADIBELLİ2,

1ADÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÇOCUK GELİŞİMİ BÖLÜMÜ, 2AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ KUMLUCA SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Bu çalışma, liseli gençlerin beslenme alışkanlıkları, enerji içeceği, takviye gıda kullanım sıklığı ve fiziksel aktivite düzeyleri ile etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Kasım 2016-Nisan 2017 tarihleri arasında yapılmış ve veriler Aydın İli Efeler ilçesinde bulunan devlet liselerinde toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini; teog başarı sıralaması yapılarak 1., 8. ve 15. Sırada yer alan liselerde öğrenim gören 9., 10. ve 11. sınıf öğrencileri oluşturturmuş ve araştırma 887 genç ile tamamlanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20.0 programı kullanılmış, analizinde frekans, yüzdelik, ki-kare testi ve lojistik regresyon analizi yapılmıştır.

Araştırmada katılımcıların yaş ortalaması 15.63±1.05'tir. %46.3'ü Anadolu lisesinde öğrenim görmektedir ve % 62.2'si erkektir. Katılımcıların babalarının eğitim düzeyi çoğunlukla üniversite ve üstü düzeyde iken (%30.2), annelerinin daha çok ilkokul seviyesinde (%35.1) olduğu bulunmuştur. Kız öğrencilerin BKI ortalamaları 20.23±3.11, erkek öğrencilerin ise 21.00±3.20'dir. Gençler günde ortalama 7.79 saat uyumaktadır. Gençlerin %0.7'si anoreksiya nevroza, %0.6'sı bulimia nevroza ve %6.8'sinin depresyon tanısı aldığı, 15.7'si sigara içmeye ve %17.5'i alkol kullanmaya 11 yaşından sonra başladığı bulunmuştur. Gençlerin % 2.9'u enerji içeceğini her gün tüketmekte, %7'si protein tozu kullanmakta ve %25.9'u enerji içeceğinin zararlı olduğunu düşünmemektedir. Gençlerin %1'i kilo vermek için kusturucu ve ishal yapıcı ilaç kullanmaktadır. %67.8'i bazen tıkanırcasına yemek yediklerini ve %35.5'i yerken kendilerini durduramadıklarını belirtmiştir. Gençlerin % 57.7'si herhangi bir takımda oynamadığını, % 48.3'ü okula her gün yürüyerek veya bisikletle, 38.4'ü ise araçla gittiklerini belirtmiştir. Yapılan ilişkisel analizde enerji içeceği tüketiminin arkadaş/akran etkisi ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Ayrıca depresyon tanısı alma ile sigara kullanımı arasında ilişki bulunmuştur (p=.001).

Gençlerin sağlık açısından riskli ürünleri tükettikleri bulunmuştur.

S-0075 - TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLERİN ANTİOKSİDAN ETKİLERİ

Fatma ZENGİN1, GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK1, MÜMİN POLAT1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) araştırmalarına göre tedavi amaçlı kullanılan tıbbi bitkilerin sayısı 20.000 civarındadır. Tıbbi ve aromatik bitkiler; hastalıklara önlem almak ve iyileştirmek, sağlığı koruyup devam ettirmek, gıdalara tat, koku ve renk vermek için antik çağlardan beri kullanılan bitkilerdir. Bir bitkinin özsuyunu yarasına süren ve bu uygulamanın olumlu sonuç verdiğini gören ilk insanlar bitkilerin iyileştirici gücü olduğunu öğrenmişlerdi. Bitkilerin çiçek, meyve, tohum, yaprak, kabuk gibi parçalarını çiğneyerek, tadından ve kokusundan onların şifalı veya zehirli olup olmadığını anlamaya çalışmışlardı.

Gün boyu soluduğumuz kirli hava, bozulmuş besinlerdeki zararlı maddeler, katkı maddeleri, bilinçsiz beslenme ve hareketsizlik vücutta serbest radikal adı verilen maddeleri oluşturmaktadır. Serbest radikaller özellikle hücre ve bağışıklık sistemine saldırmaktadır. Vücuttaki serbest radikallerin etkisini minimuma indiren, bloke eden moleküllere "antioksidan" madde denilmektedir. Bilindiği gibi antioksidanlar en çok yeşil ve kırmızı yapraklı bitkilerde bulunmaktadır.

Türkiye de yetiştirilen 31 çeşit aromatik bitkinin antioksidan etkisinin ayçiçeği yağında incelendiği bir çalışmada en güçlü antioksidan etkiye sahip biberiye bitkisinin olduğu, bunu sırasıyla adaçayı, sumak ve kekik gibi bitkilerin izlediği görülmüştür. Yaşam standardı yükseldikçe tıbbi ve aromatik bitkilerin tüketimi de artmaktadır. Bu bitkilerin en önemli kullanım alanları; ilaç, parfüm, kozmetik, diş macunu, sabun şeker sanayi olup ayrıca baharat olarak da tüketilmektedir.

Günümüzde, sentetik antioksidanların güvenirlilikleri üzerinde artan endişelerden dolayı çeşitli bitkisel materyallerden doğal antioksidanların elde edilmesi üzerinde gıda endüstrisinin yoğun bir ilgisi oluşmuştur. Yapılan araştırmalar bitkisel materyallerin güçlü antioksidan ve antimikrobiyal aktiviteye sahip çok sayıda fitokimyasal bileşik içerdiğini göstermektedir. Bu bitkilerin uçucu yağ ve bileşenlerinin farmakolojik özellikleri incelenerek tıp, kozmetik ve endüstriyel alanlarda kullanılabilme imkânlarının yararlı olabileceği bilinmektedir. Bitki ve baharatların doğal antioksidan kaynaklar olarak kullanım alanları da genişlemektedir. Tıbbi ve aromatik bitkiler konusunda toplumumuzda gerekli farkındalığın oluşturulması ve dolayısıyla bilinçli kullanımı halk sağlığı alanına önemli katkı yapabileceği kanaatindeyiz.

S-0076 - GIDA MÜHENDİSLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN FONKSİYONEL GIDALARA YÖNELİK BİLGİ VE TUTUMLARI

Renan TUNALIOĞLU1, Ferit ÇOBANOĞLU1, Sıdıka BOZKIRAN1, Halil İbrahim YILMAZ1,

1ADÜ Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Aydın, Türkiye,

Bu çalışmada eğitim ve öğretim gördükleri bilim dalını ilgilendiren fonksiyonel gıdalar hakkında, Adnan Menderes Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği bölümü öğrencilerinin bilgi, tutum, davranış, tüketim ve alışkanlıklarını araştırmak amaçlanmıştır. Bunun yanında araştırmada, öğrencilerin endüstriyel ya da ev üretimi olarak mevcut olan fonksiyonel gıdalardan en çok hangisini tükettikleri ortaya konulmuştur. Ayrıca bu öğrencilerin "Gıda Mühendisi" olarak mezun olduktan sonra, araştırma veya çalışma alanlarında söz sahibi olmaları durumunda fonksiyonel gıdaların bireyler için besleyici ve sağlık değeri ya da fiziksel ve ruhsal performanslarındaki etkisine dair farkındalık ve beklentileri incelenmiştir.

Araştırmanın orijinal verilerini, tam sayım yöntemine göre belirlenen ADÜ Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği bölümü birinci ve son sınıf öğrencileri ile yapılan yüz yüze anket çalışması oluşturmuştur. Veriler SPSS programında analiz edilmiş, tanımlayıcı istatistiklerle ile verilere ait ortalama ve yüzde değerleri bulunmuştur.

Adnan Menderes Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği bölümü öğrencilerinin her iki sınıfının da, fonksiyonel gıdaların sağlığa pozitif etkisi olduğunu farkına vardıklarını, gelecekte üretimde ve denetlemede görev aldıklarında bu farkındalıklarını devam ettirecekleri öğrenilmiştir. Ayrıca mesleki yeterliliğe hazırlanma anlamında son sınıf öğrencilerinin fonksiyonel gıdalara ilişkin bilinç düzeylerinin birinci sınıf öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

ADÜ Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği bölümü öğrencilerinin fonksiyonel gıdalara yönelik farkındalık düzeylerinin oldukça iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Son sınıf öğrencilerinin söz konusu farkındalık düzeyinin daha da artmakta olduğu tespit edilmiştir. Meslek hayatlarına geçtiklerinde, fonksiyonel gıdaları hem üretim, hem tüketim aşamasında tercih etmeyi düşündükleri belirlenmiştir.

S-0077 - TAŞKÖPRÜ'DE YETİŞTİRİLEN TIBBİ NANENİN TOPLAM FENOLİK BİLEŞİKLER, TOPLAM ANTİOKSİDAN KAPASİTE VE TOPLAM FLAVONOİD MADDE MİKTARLARININ TESPİTİ

NESRİN İÇLİ1,

1KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Bitkiler binlerce yıldır dünyadaki geleneksel ilaçların kaynağı olarak kullanılmaktadır. Nane, en önemli, en yaygın ve aromatik şifalı bitkilerden biridir. Nane türlerinden tıbbi nane olarak bilinen Mentha piperita L., Mentha aquatica L. ve Mentha spicata L.'nin melezidir. Nanenin antimikrobiyal, antiviral, anti-inflamatuar, hafifçe anestetik, antispazmodik, antiülser, sitoprotektif, hepatoprotektif olmak üzere pek çok özelliği olduğu bildirilmiştir. Ancak bitkilerin çoğunda, serbest radikallere karşı güçlü bir antioksidan aktivite gösterebilen ve bu nedenle hastalıkları hafifletebilen fitokimyasallar bulunduğu da bilinmektedir. Oksidatif stres reaktif oksijen türlerinin üretilmesiyle kanser, diyabet, nörodejeneratif bozukluklar, kardiyovasküler ve enflamatuar hastalıklar gibi hastalıklara yol açabilmektedir. Antioksidanlar, özellikle de bitkilerden elde edilen fenolik bileşikler, reaktif oksijen türlerinin neden olduğu zararlı etkilere karşı koyabilir ve bu nedenle oksidatif strese bağlı rahatsızlıkları önleyebilir. Bitkilerin antioksidan aktivitesinin, flavonoidler, antosiyaninler ve kumarinler gibi fenolik bileşikler ve bunların konsantrasyonlarına bağlı olabileceği bildirilmiştir. Bu nedenle, bitkilerin antioksidan aktivitesi, ilaçlar, alternatif tıp, doğal terapiler ve gıda muhafazası gibi birçok uygulamaya temel oluşturmaktadır. Buna ek olarak, bu doğal antioksidanlar, çeşitli hastalıkları önlemek için fonksiyonel gıdalar olarak üretilebilir.Bu çalışmada Kastamonu ili Taşköprü ilçesinde Taşköprü İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından deneme amaçlı yetiştirilen tıbbi nanenin kurutulmuş yaprak ve saplarının toplam fenolik bileşik, toplam flavonoid madde ve toplam antioksidan kapasite tayini yapılmıştır.

Numuneler asidifiye edilmiş metanol kullanılarak ultrasonik banyo yardımı ile ekstrakte edilmiştir. Daha sonra bu ekstrelerin toplam fenolik bileşik, toplam flavonoid madde içerikleri ve toplam antioksidan kapasiteleri literatürde yer alan yöntemler kullanılarak UV-Visible Spektrometre cihazı ile analiz edilmiştir.

Nane sapının ve yaprağının ortalama toplam fenolik bileşik içeriği sırasıyla 9,11 ve 17,04 mg GAE/g (Gallik asit eşdeğeri) olarak bulunmuştur. Nane sapının ve yaprağının ortalama toplam antioksidan kapasite değerleri sırasıyla 8,12 ve 11,79 mg AE/g (Askorbik asit eşdeğeri) olarak ve ortalama toplam flavonoid madde içerikleri de sırasıyla 3,19 ve2,79 mg QE/g (Kuersetin eşdeğeri) olarak bulunmuştur.

Sonuçlar Taşköprü'de yetiştirilen tıbbi nanenin genelde atık olarak görülen sap kısmının da önemli ölçüde fenolik bileşik içeriğine ve antioksidan kapasiteye sahip olduğunu göstermiştir. Böylece atık tıbbi nane saplarının ekstrelerinin çeşitli gıdalara katılarak fonksiyonel gıda olarak değerlendirilebileceği veya sapların kendilerinin de antioksidan çay şeklinde kullanılabileceği ortaya çıkmıştır.

S-0078 - AYDIN İLİNDE DİREKT KOVANLARDAN ALINAN BALLAR İLE MARKETLERDE SATIŞA SUNULAN BALLARIN HİDROKSİMETİLFURFURAL (HMF) DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Serap ÜNÜBOL AYPAK1, Aslıhan İNCİ1, Sema BAKIRCI1, Evrim DERELİ FİDAN2, Mert SOYSAL3,

1Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya AD, 2Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Zootekni AD, 3Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu,

Hidroksimetilfurfural (HMF) aromatik alkol, aromatik aldehit ve furan halkasından oluşan toksik bir bileşiktir. HMF, ısıl işlem uygulanan ballarda, heksozların parçalanması ile veya depolanma sırasında maillard reaksiyonu ile bir ara ürün olarak ortaya çıkmaktadır. HMF oluşumu balın depolama süresinin tayininde ve uygun ısıl işlemin yapılıp yapılmadığını anlamak için kimyasal bir indeks olarak kullanılmaktadır. HMF'nin yüksek dozda alınması, üst solunum yoları, göz, deri ve mukozayı tahriş eder. Ayrıca genotoksik etkisi olan bu bileşenin, vücuda yüksek miktarda alındığında tümör oluşumunu arttırabileceği de bildirilmektedir. Bu çalışmanın amacı; Aydın İlinde üretilen ve direkt kovandan alınan örneklerin HMF düzeylerini belirlemek ve bu düzeyleri marketlerde satışa sunulan bal örneklerinin HMF düzeyleri ile karşılaştırmaktır.

Bu çalışmada Aydın İlinde üretilmiş olan ve direkt kovandan alınan 20 adet bal örneği ile market raflarında satışa sunulan 20 adet bal örneği olmak üzere toplam 40 adet bal örneğinde HMF düzeyleri spektrofotometrik yöntemle belirlenmiş olup, sonuçlar birbiriyle karşılaştırılmış ve Türk Gıda Kodeksi Bal Tebliğine uygunluğu açısından değerlendirilmiştir.

Direkt kovandan alınan ballarda HMF içeriği en az 11,00 mg/kg, en çok 42,88 mg/kg ve ortalama 26,94 ± 2,07 mg/kg olarak, marketlerde satışa sunulan ballarda ise en az 27,00 mg/kg, en çok 81,21 mg/kg ve ortalama 56,70 ± 3,83 mg/kg olarak tespit edilmiştir. HMF değerlerinin istatistik hesaplaması SPSS 22.0 paket programı ile yapılmış olup, gruplar arasındaki farkı ortaya koymak için t-testi kullanılmıştır. Balların içerdiği HMF değerleri arasındaki fark istatistiksel olarak önemli ($P<0,001$) bulunuştur.

Elde edilen sonuçlara göre marketlerde satışa sunulan balların dolumu, depolanması ya da taşınması sırasında HMF içeriğinin arttığı ve Türk Gıda Kodeksinin Bal Tebliğinde müsaade edilebilir limit olan 40 mg/kg'dan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sebeple ballar mümkünse kovanlardan temin edilmeli, marketlerden temin ediliyorsa denetimi yapılan, güvenilir markalar tercih edilmeli, üretim tarihleri dikkate alınmalı ve balların satın alındıktan sonra tüketilene kadar ısı ve ışığa maruziyetleri önlenmeli ve en geç bir yıl içinde tüketilmelidir.

S-0079 - VİTAMİN D VE DEPRESYON ARASINDAKİ İLİŞKİ

MERVE PEHLİVAN1, EDA KÖKSAL1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ ,

Bu derlemenin amacı, D vitamini ve depresyon arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Depresyon dünya çapında 350 milyon kişiyi etkileyen en yaygın mental bozukluklardan birisidir ve ‘psikopatolojinin nezlesi ‘ olarak nitelendirilmektedir. Büyük bir üzüntü, endişe, suçluluk, değersiz hissetme, başkalarından uzaklaşma, uyku, iştah, cinsel istek kaybı ya da her zamanki faaliyetlere karşı ilgisizlikle belirginleşen duygu durumu olarak tanımlanmaktadır. Depresyonun altında yatan patofizyoloji tam olarak bilinmemekle birlikte psikososyal faktörler yanında, farklı biyolojik ve çevresel faktörlerin patofizyoloji de potansiyel bir rol oynadığı düşünülmektedir. D vitamini ise, nöroimmünodülasyon, nörotrofik faktörlerin düzenlenmesi, nöroproteksiyon, nöroplastisite ve beyin gelişimi de dahil olmak üzere sayısız beyin prosesine katılmaktadır. Bu durum vitaminin biyolojik süreç açısından depresyon ile ilişkili olabileceğini ve takviyesinin depresyon tedavisinde önemli bir rol oynayabileceğini düşündürmektedir.

Motsinger ve arkadaşlarının yapmış oldukları bir çalışmada, D vitamini alımı ile ruh sağlığı yaşam kalitesi skoru arasında anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur. Günlük D vitamini alımı 400 IU'dan düşük olan kadınların mental sağlık skorları, ≥400 IU /gün olan kadınlara göre anlamlı derecede daha düşük bulunmuştur. Yapılan randomize kontrollü çalışmaların yeni bir meta-analizinde ise, 800 IU/gün D vitamini takviyesinin depresyonun tedavisi için olumlu etkisinin, serum 25-hidroksivitamin D konsantrasyonlarında bir artış ile birlikte antidepresan ilaçlarınkine benzediği bildirilmiştir.

Sonuç olarak; çalışmaların araştırma yöntemi, verilen D vitamini dozu, verilme süresi ve şekli farklılık göstermesine rağmen, genel olarak D vitamini alımının depresif semptomlar üzerinde olumlu etkileri görülmektedir. Depresif semptomlar açısından D vitamini etkilerinin ve verilmesi gereken miktarın tam olarak açıklanabilmesi için daha fazla deneysel çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

S-0080 - ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ PARAZİTOLOJİ LABORATUVARINDA SON SEKİZ YILDA KUTANÖZ LEİSHMANİASİS TANISI ALMIŞ OLGULARIN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

HATİCE ERTABAKLAR1, İBRAHİM YILDIZ1, ERDOĞAN MALATYALI1, EVREN TİLEKLİOĞLU1, SEMA ERTUĞ1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ PARAZİTOLOJİ ANABİLİM DALI,

Kutanöz leishmaniazis (KL), vektör Phlebotomuslar tarafından bulaştırılan zorunlu hücre içi parazit olan leishmania'nın oluşturduğu bir deri hastalığıdır. Enfeksiyon sıklıkla klinik olarak veya parazitolojik olarak parazitin saptanması ile tanı almaktadır. Ülkemizde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde endemik olarak görülmekte ve son yıllarda da artan göçlerle batıya yayılmaktadır. Özellikle Suriye'de yaşanan savaş dolayısı ile ülkemize sığınan göçmenlerde de KL sık olarak saptanmaktadır. İlimiz batıda bulunan en önemli KL odağı olup hastalık son 20 yılda artarak varlığını sürdürmektedir. Bu çalışmada Aydın ve çevresinde KL'nin son yıllardaki durumunu değerlendirmek, hastalığın özelliklerine dikkati çekmek amaçlanmıştır.

Adnan Menderes Üniversitesi Hastanesi parazitoloji laboratuarında Ocak 2009 ve Aralık 2016 tarihleri arasında KL ön tanısı ile gelen ve Leishmania spp saptanan 104 KL olgusu retrospektif olarak değerlendirilmiştir.

Leishmania spp saptanan 104 olgunun 47'si (%45) erkek, 57'si (%55) kadındır. Olguların yaşları 1-85 arasında değişmekte ve yaş ortalaması 40,62 olarak saptanmıştır. Olguların 71 (% 68,2)'inde lezyonun süresinin 3 ay ve daha kısa olduğu öğrenilmiştir. Toplam lezyon sayısı 1-11 arasında değişirken ortalama lezyon sayısı 1.97 olarak bulunmuştur. Lezyonlar en sık yüz bölgesinde görülmüş olup (%63) bunu ekstremiteler (%26) takip etmiştir. En çok tanı alınan yıllara bakıldığında, sırası ile 2015 yılında 20 (19,2), 2012 yılında 18(%17,3), 2009 yılında ise 15 (%14,4) olgunun tanı aldığı tespit edilmiştir. Aylara göre dağılım incelendiğinde; en çok (%77) Ocak- Nisan ayları arasında başvuru olduğu görülmüştür. Olguların 59'u (%56,7) kırsal kesimde, 45'i (%43,3) il ve ilçe merkezinde yaşamaktaydı. Ayrca 2016 yılı içerisinde, Suriye kökenli olup Aydın'da ikamet eden 5 olguda pozitiflik saptanmıştır.

Aydın ilinde KL'nin son yıllarda pikler yaparak görülmeye devam ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca az da olsa Suriyeli göçmende KL saptanmış olup olguların çoğunluğunun sağlık merkezlerine ulaşımı güç olduğundan enfeksiyonun artış göstermesi olasıdır. Bu nedenle olgu saptanan bölgelerde saha taramalarının yapılması ve lezyonlu olguların tanı ve tedavilerinin yapılması enfeksiyonun bölgemizdeki kontrolü açısından önemlidir

S-0081 - LADY WINDERMERE SENDROMLU BİR VAKADA ANESTEZİ

Varlik K. EREL1, Sevinç GULER1,

1Adnan Menderes Üniv. Anesteziyoloji Ve Reanimasyon A.D,

Adını Oscar Wilde'ın Fan adlı romanındaki titiz kadın karakterinden alan Lady Windermere Sendromu, özellikle orta yaşlı kadınlarda ağrısız orta lob ve lingua bronşektazisi ile karakterize yüksek morbidite ve mortaliteye sahip Mycobacterium Avium Kompleksi (MAC) enfeksiyonunu tanımlar. Bu hastalar akciğer enfeksiyonu veya bu enfeksiyon ile ilgili iskelet deformiteleri nedeniyle opere edilebilirler, kolayca öksüremedikleri ve sekresyonları çıkaramadığından, ekstübasyon sonrası postoperatif solunum yolu komplikasyonu riski taşırlar. Bu sendromun anestezisi ile ilgili olarak herhangi bir literatür olmadığı için anestezistler immun, respiratuar, kardiyovasküler ve infeksiyoz komplikasyonları açısından dikkatli olmalıdır.

65 yaşında immunsüpresif olmayan bel ağrısı şikayeti olan rotoskolyoz ve lomber disk hernisi tanısı alan kadın hastaya beyin cerrahisi tarafından posterior stabilizasyon ve laminektomi planlandı. Migren, astım ve tüberküloz hikayesi olan bir yıldır Lady Windermere sendromu nedeniyle tedavi gören hastanın akciğer filminde sağ orta zonda artmış infiltrasyonu mecuttu. Ayrıca akciğer tomografisinde sağ orta lob bronşiektazisi vardı. Hastanın operasyonunun genel anestezi ile yapılması planlandı. Hastaya muhtemel riskler anlatıldı ve onamı alındı.

Preoperatif hastanın aryeriyel tansiyonu 140/80 mmHg, vücut ısısı 36.3, kalp hızı 90/dk and Spo2 98 idi. Uygun preoksijenizasyondan sonra anestezi indüksiyonu problemsiz olarak 2 mg/kg propofol, 1mg/kg lidokain, 1mcg/kg fentanil, 0,6 mg/kg rokuronyum ile hastaya uygulandı. Entübasyon sırasında problem yaşanmadı. Anestezi idamesi 35% O2, 65% N2O ve 2.5% sevofluran ile sağlandı. Hastada peroperatif 900ml kan kaybı olduğu ve ciddi hipotansiyon (70/40 mmHg) gözlendiği için 2 U eritrosit süspansiyonu verildi.. 3 saatte hastaya 4500ml sıvı verildi. Operasyon sonunda hasta sorunsuz kas gevşetici antagonize edilerek uyandırılıp yoğun bakım ünitesine alındı.

Lady Windermere Sendorumu orta lob ve lingula bronşiektazisi ile diğer sistemleri de tutan nadir görülen bir MAC infeksiyonudur. Hastalar sıklıkla iskelet deformiteleri ve akciğer enfeksiyonu nedeniyle cerrahi olabilir. Bu hastalar kolayca öksürüp sekresyonlarını atamadıkları için postoperatif solunum komplikasyonları ve ekstübasyon açısından yüksek risklidir. Biz muhtemelen uzun süreli başarılı tüberküloz tedavisinden dolayı problem yaşamadık. Tedavisi devam eden ve ya tedavi edilmemiş hastalar için anestezi cihazınında korunması önemlidir. Sonuç olarak ilteratürde sendromun anestezi yönetimi ile ilgili bir veri olmamasından dolayı anestezistler immun, enfeksiyöz, kardiyak ve respiratuar komplikasyonları açısından dikkatli olmalıdır

S-0082 - ULTRA MORBİD OBEZ BİR HASTADA İZOBARİK BUPİVAKİN İLE KOMBİNE SPİNAL EPİDURAL ANESTEZİ

Varlik K. EREL1, Simge KURUM1,

1Adnan Menderes Üniv. Anesteziyoloji Ve Reanimasyon A.D,

Morbid obezite doğurganlık çağındaki kadınlarda hızlıca artmaktadır. Vücut kitle indeksi 40'ın üzerinde ise morbid obezite, 50'nin üzerinde ise süper morbid obezite, 6-70'ın üzerinde ise ultra-mega morbid obezite olarak tanımlanır. Bir anestezist morbid obez bir hastada birçok problemle karşılaşabilir. Hasta bir de gebe olursa durum daha riskli hal alır. Morbid obezitenin artış hızı nedeniyle, ultra-morbid obez sezeryan olgumuzda hem nöroaksiyel blokların dezavantajlarını hemde isobarik bupivakin ile kombine spinal epidural anestezinin avantajlarını sunmayı amaçladık. Hastanın sözel ve yazılı izni anestezi konsültasyonu sırasında alındı.

34 yaşında, gravide ve paritesi 1, preeklamptik, 4 yıldır diabetik ve hipertansif olan 38 hafta 6 günlük ultra-morbid obez gebe (176 kg and 165cm BMI=64.7 kg m−2) acil sezeryan endikasyonu ile operasyon odasına alındı. ilk muayenesinde supin pozisyonda rahatsız görünüyordu. Gigantic apron abdomeni ve pelvisi vardı. Rutin olarak kullanılan spinal iğnenin (90mm) boyunun yetmeme ihtimali nedeniyle hastaya iğne içinden iğne tekniği yerine ardışık spinal epidural anestezi tekniği planlandı. Arteriyel kan basıncıs 140/70 mmHg, kalp hızı 105/dk ve SPO2 %94 idi. Hastaya hızlıca intravenöz olarak yaklaşık 500 mL 09% NaCl verildi.

Hasta oturur pozisyona alındı. Fizik muayeneden sonra , L3-L4 aralığından 60 mg %2 lidokain ile lokal anestezisi uygulandı. Sonra ultrason klavuzluğunda touhy epidural iğnesi (18G,10cm) ile basınç kaybı tekniği kullanılarak, iğne boyu yetersizliği nedeniyle yaklaşık 1-2 cm cilt sıkıştırılarak, 11cm'de epidural alana ulaşıldı. Epidural kateter 5cm epidural alanda ilerletildi. Aynı seviyeden pencil point spinal iğne (25G, 120mm) ile subraknoid boşluğa 12 cm de ulaşıldı. Berrak serebrospinal sıvının görülmesi sonrası spinalden 2 ml izobarik bupivakain uygulandı. 5. dakikada tam motor ve duyu bloğu oluşan hastanın operasyonu başlatıldı. Operasyon boyunca arteriyel kan basıncı değişikliği, kalp hızı değişikliği, bulantı ve kusma izlenmedi Yaklaşık operasyonun başlamasından 20 dakika sonra 1. dakika apgarı 8, 5. dakika apgarı 10 olan 3370 gr'lık kız bebek doğurtuldu. Operasyon seksen dakika sonra problemsiz sonlandı.

Uzun spinal ve epidural iğnelere ultra ve mega morbid obez gebelerde ihtiyaç duyulabilir. Ek olarak izobarik bupivakain ile bu hastalarda komplikasyonsuz daha stabil bir anestezi sağlanabilir. Dahası bu hastalarda gecikmiş bebek çıkış zamanı ihtimali nedeniyle de yüksek apgar skorlu bir yenidoğan için, nöroaksiyel bloklar veya kombine spinal epidural anestezi tercih edilmelidir.

S-0083 - OZON TEDAVİSİNİN FİZYOLOJİK ETKİLERİ

ÜLKÜ SAYGILI1, NURCAN DÖNMEZ2,

1 Selçuk Üniversitesi SHMYO Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü , 2Selçuk Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Fizyoloji ABD,

Ozon üç oksijen atomundan oluşan gaz halinde bir moleküldür. Oksijen molekülünün (O2) kararlı haline karşın, ozon (O3), kararsız bir moleküldür. Ozon sağaltımı, saf oksijen ile ozonun belirli oranlarda (%0,05-5 O3; %95-99,95 O2) karıştırılarak, bu karışımın değişik yöntemlerle hastaya uygulanmasını içeren bir sağaltım şeklidir. Ozon/oksijen gaz karışımı intravenöz, intramuskuler, intraartiküler, intraplevral, intrarektal ve intradiskal uygulanabildiği gibi topikal de uygulanmaktadır. Belirli bir miktarda ozon/oksijen karışımının vücut boşluklarına ya da dolaşım sistemine uygulanarak, metabolizmayı ve bağışıklık sistemini canlandıran, güçlü antioksidan enzimleri güçlendiren tekli oksijenin açığa çıkması esasına dayanır. Ozon tedavisi ile; Glutatyon, katalaz, superoksitdismutaz gibi, serbest radikallerin eliminasyonunda etkili olan enzimler aktif olur. Glikolizi uyararak oksijenin hemoglobinden ayrılmasını sağlar, yani doku oksijenizasyonun artırır. Mitokondriyal transport sistemini aktive ederek tüm hücrelerin metabolizmasını arttırır ve bu sayede mutajenik değişimlere karşı hücre savunmasını güçlendirir. Güçlü germisid aktivitesi ile birçok patojen mikroorganizmanın hücre duvarını parçalayabilir, Staphylococcusaureus infeksiyonlarında etkindir. Düşük dozlarda lökositoz ve fagositozu indükleyerek immün sistemi stimüle eder. Retikülo-endotelyal sistemi stimüle ederek dokuların tamir mekanizmasını destekler.Tekrarlayan ozon uygulamaları sonucunda antioksidan sistem uyarılarak oksidatif strese karşı direnç gelişir

Ozon tedavisi inflamatuar sürecin yoğun olarak yaşandığı ve immün sistemin ön planda yer aldığı fizyopatolojik durumlarda yardımcı tedavi yöntemi olarak kullanılmaktadır. Organizmanın antioksidan ve antiinflamatuar savunma sistemlerini destekleyen, dokulara oksijenin daha kolay bırakılmasını sağlayan fizyolojik altyapıya yönelik bir destek tedavisidir. Hiçbir zaman hastalara verilen ilaçların kesilmesini veya tedavinin değiştirilmesini gerektirmez.

S-0084 - SİSPLATİN İLE İNDÜKLENEN KLASTOJENİSİTEYE KARŞI RESVERATROLÜN ETKİSİ

Günsel BİNGÖL1, Mehmet Doğan GÜLKAÇ2, Aylin Özön KANLI2, Fikriye Polat2,

1Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 2Kocaeli Üniversitesi,

Sisplatin (cDDP) kan, akciğer, testis ve yumurtalıklar gibi çeşitli kanserlerin tedavisinde yaygın olarak kullanılan kemoterapötik bir ajandır. cDDP, tümör hücreleri üzerindeki terapötik etkileri olmakla birlikte, kanserli hastaların sağlıklı hücrelerinde kromozomal hasarlara da yol açmaktadır. Resveratrol (RES), deneysel klastojenite modellerinde yüksek etkili koruma sağlayan doğal bir polifenoldur. Bu çalışmada, sıçan kemik iliği hücrelerinde cDDP ile indüklenen kromozom hasarlarına karşı resveratrolün koruyucu etkisini araştırdık. Bu çalışma Kocaeli Üniversitesi BAP birimi tarafından desteklenmiştir (proje no: KOU BAP 2010/103).

Wistar albino erkek sıçanlar, herbirinde 6 hayvan olan toplam altı gruba ayrıldı. Resveratrol ve sisplatin hayvanlara intraperitonal (ip) olarak verildi. Çalışmada iki farklı resveratrol dozu (12.5 ve 25 mg/kg bw) kullanldı. Deneysel gruplar: kontrol grubu (sadece su); cDDP grubu (sadece cDDP 5 mg/kg bw); cDDP+RES12.5 grubu (cDDP 5 mg/kg bw ve RES 12.5 mg/kg bw); cDDP+RES25 grubu (cDDP 5 mg/kg bw ve RES 25 mg/kg bw); RES12.5 grubu (sadece RES 12.5 mg/kg bw); RES25 grubu (sadece RES 25 mg/kg bw). cDDP + RES kombinasyon grupları için belirlenen çizelge ile uyumlu olacak şekilde, resveratrol, 24 saatlik çalışma peryodunda 5 kez ip olarak uygulandı. Bu çizelgeye göre, cDDP+RES grupları cDDP (5.0 mg/kg bw) ile birlikte RES'i sisplatin uygulamasından yarım saat önce, eşzamanlı ve sonraki her 6 saatte bir olacak şekilde 12.5 veya 25 mg/kg bw dozlarında ip olarak aldı. Bütün gruplarda, kemik iliklerinin toplanması, cDDP uygulamasından 24 saat sonra olacak şekilde planlandı.

Sadece resveratrol uygulaması kromozom hasarları veya anormal metafaz frekansında kontrol grubuyla kıyaslandığında önemli bir artış sağlamadı ($p > 0.05$), bununla birlikte sadece sisplatin artışa sebep oldu ($p < 0.05$). cDDP + RES12.5 ve cDDP + RES25 gruplarında, cDDP grubu ile kıyaslandığında, resveratrol, kromozom hasarlarında ve anormal metafaz frekansında istatistiksel olarak anlamlı bir azalma sağladı ($p < 0.05$).

Çalışmamızda elde edilen sonuçlara göre uygulanan resveratrol dozları (12.5 ve 25 mg/kg bw) sisplatin indüklü kromozom hasarı ve anormal metafaz frekansını doza bağımlı bir şekilde istatistksel olarak anlamlı derecede azaltmıştır.

S-0085 - SALVADORA PERSİCA (MİSVAK) BİTKİSİNDEN ELDE EDİLEN UÇUCU YAĞIN ANTİOKSİDAN VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTELERİNİN ARAŞTIRILMASI

Elif APAYDIN1,

1Giresun Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarı,

Bu çalışmanın amacı; Salvadora persica (misvak) bitkisinden elde edilen uçucu yağın antioksidan ve antimikrobiyal etkilerini araştırmaktır. Bu bitkiyi seçmemin sebebi; misvağın uzun zamandır tüm dünyada diş sağlığı ve temizliği alanında kullanılmasıdır. Bu çalışmayı farklı spektroskobik yöntemler ve GC-MS ile açıklamaya çalıştım.

Bu amaçla 250 gram misvak tozu, hidrodistilasyon yöntemi ile clevenger aparatında yağ ekstraksiyonu yapıldı, susuz Na2SO4 ile su uzaklaştırıldı ve 4° C buzdolabında yağlar saklandı. Uçucu yağ bileşenleri GC-MS ile tanımlandı. Uçucu yağların antimikrobiyal özellikleri disk difüzyon yöntemi ile Parvathy ve arkadaşları metoduna göre yapıldı. DPPH radikal süpürme ve Hidrojen peroksit süpürme kapasitesi spetkrofotometrik yöntem ile yapıldı. Farklı mineraller ve ağır metalleri ICP-MS ile ve bazı anyon-katyon analizleri İyon kromatografi yöntemi ile yapıldı.

Misvak toz karışımı mikrodalga yakma işlemi ile sıvılaştırılmış ve ICP-MS analiz sonuçları ppb seviyesinde şöyledir: Co, Ni, Cu, Zn, Ag, Pb: 262.86, 3396.16, 5595.38, 7012.11, 17.33, 931.97. Uçucu yağın GC-MS sonucunda; Wiley kütüphanesine göre % 87 benzerlikle benzeneethanamine, % 96 benzerlikle 1 4-methanol azulene ve % 87 benzerlikle tetracosane en çok açığa çıkan bileşenler olduğu saptandı. Antimikrobiyal aktivite sonuçları ise 0,10 mg/l konsantrasyonlu yağın S. Aureus bakterisi üzerinde 45 % oranında ve E.coli üzerinde 65 % oranında inhibe edici sonucuna ulaşıldı.

Bu araştırma sonucunda misvak bitkisinin, antimikrobiyal ve antioksidan aktivite gösteren uçucu bileşenler içerdeği literatürden farklı bilimsel verilerle desteklenmiştir.

S-0086 - TÜRK POPULASYONUNDA IL-1 RA VE IL-4 VNTR POLİMORFİZMLERİ VE PROSTAT KANSERİNE YATKINLIK

Fikriye POLAT1, Günsel BİNGÖL2, Songül BUDAK DİLER3, Meltem GÜNEŞ1,

1Kocaeli Üniversitesi, 2Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 3Ömer Halisdemir Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, Türk popülasyonunda, interlökin-1 reseptör antagonist (IL-1 Ra) ve interlökin-4 (IL-4) genlerinde bulunan VNTR polimorfizmlerinin prostat kanserinde (PKa) herhangi bir rolünün olup olmadığını araştırmaktır.

Bu vaka-kontrol çalışmasına 70 prostat kanseri hastası ve 110 kontrol dahil edildi. Periferal beyaz kan hücrelerinden genomik DNA izolasyonu yapıldı. DNA izolasyonundan sonra, ilgilenilen genlerdeki moleküler varyantların genotiplemesi için polimeraz zincir reaksiyonu-agaroz jel elektroforez teknikleri kullanıldı.

Hasta ve kontrol grupları arasındaki genotip dağılımlarındaki farklılıklar Ki-kare ve Fisher Kesin Testi ile ölçüldü. %95 güven aralığında rölatif risk hesaplandı. IL-4 intron-3 VNTR polimorfizmi için heterozigot RP1/RP2 genotip sıklığı prostat kanserli hastalar ve kontrol grubu arasında istatistiksel olarak önemli bulundu (OR:1.017, CI: 0.485-2.130, p = 0.0001). Ancak Türk popülasyonunda, PKa hastaları ve kontroller arasında IL-1 Ra intron-2 VNTR polimorfizmi arasında herhangi bir ilişki bulunamadı (p>0.05).

Çalışmamızın sonuçları, Türk popülasyonunda PKa gelişimi için IL-4 intron-3 VNTR polimorfizmi RP1/RP2 heterozigot polimorfizminin bir risk faktörü olabileceğini göstermektedir. Bu, IL-4 geninde intron-3 VNTR polimorfizminin PKa yatkınlığı ile ilişkili olabileceğini gösteren ilk rapordur.

S-0087 - TERAPÖTİK MONOKLONAL ANTİKORLARIN DÜNÜ, BUGÜNÜ VE GELECEĞİ

Yasin KIZILYER1, Aynur BAŞALP2,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,

Antikorlar keşfedildiği günden günümüze kadar bir çok tekniğin, teşhis ve tedavisel yaklaşımın bel kemiğini oluşturmaktadır. İlk olarak Emil Adolf von Behring ve Kitasato Shibasaburō tarafından hayvanlar arasında serum transferi ile ortaya konan bağışıklığın nakledilebilirliği, antikorların bir çok hastalığın tedavisinde kullanılabileceğini göstermiştir. Ancak bu serum tedavisinin temelinde immünojenisite, düşük tekrar edilebilirlik, etkinlik ve saflık gibi sorunlar nedeniyle antikorların kullanımı uzun yıllar temel araştırmalarla sınırlı kalmıştır. Daha sonraki süreçte antikorların serumdan ayrıştırılabilmeleri ve poliklonal antikorların elde edilmesi alandaki önemli gelişmelerden olmuşsa da, 1975'te Köhler and Milstein tarafından istenen özgünlükte tek bir antikorun (monoklonal antikor, mAb) yüksek miktarlarda üretimine olanak sağlayan hibridoma teknolojisinin ortaya konuşu ise alanda çığır açmıştır. Hibridoma teknolojisinin rekombinant DNA teknolojisi ile birleştirilmesiyle de özellikle insanlarda tedaviye yönelik istenilen biyolojik fonsiyonlara sahip, spesifik antikorların üretiminin önü açılmıştır. Sayısı 50'yi aşmış olan klinik kullanımı onaylanmış monoklonal antikor (mAb) ve türevlerinin market hacmi 2015 yılında 85 milyar doları aşarak biyofarmasötik pazarının yaklaşık üçte birini oluşturmuştur. Bunun yanında kanser, infeksiyoz, otoimmün ve kardiyovasküler hastalıklardan immün reddin engellenmesine kadar geniş bir yelpazedeki hastalıklar için umut sağlayan 522 monoklonal antikor ve türevlerinin faz I-II-III çalışmalarına ise halen devam edilmektedir. Ancak rekombinant antikorların halen güvenlik, etkinlik, immünojenisite, yüksek maliyet, üretim ve kullanımdaki kolaylığı gibi konular üzerinde araştırmalar devam etmektedir. Bu çalışmada insan tedavisinde kullanıma yönelik geliştirilen terapötik monoklonal antikorlara odaklanılmakta, etki çalışma mekanizmaları ve geliştirme stratejileri açıklanarak yukarıda bahsedilen problemlere karşı geliştirilen yaklaşımlar değerlendirilmektedir.

S-0088 - ERKEN YAŞTA ATİPİK PREZENTASYONLA BAŞLAYAN LEWY CİSİMCİKLİ DEMANS OLGUSU

Vesile ALTINYAZAR1, Ufuk KESKİN1, Ayça ÖZKUL2, Arzu CENGİZ3, Yakup YÜREKLİ3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, 3Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nükleer Tıp Anabilim Dalı,

Lewy cisimcikli demans nörodejeneratif demans formlarının en sık ikinci sebebidir, bununla birlikte tanı karışıklığına en sık sebep olan ve en sık atlanan formdur. Özellikle genç hastalarda doğru tanıyı koymak oldukça zordur.

Burada sunduğumuz erkek hastanın şikayetleri 46 yaşında depresif yakınmalar ve görsel halusinasyonlarla başlamış ve çeşitli antidepresan ve antipsikotik ilaç tedavilerinden fayda görmemiştir. İlk başlangıçta dikkati çekmeyen kognitif belirtiler 2 yıl içinde hızla ilerlemiş ve bilişsel yetilerde ileri derecede kayıpla sonuçlanmıştır.

Hastanın MRI görüntülemesinde ciddi kortikal atrofi ve 18F-FDG-PET görüntülemede kortikal yoğun hipometabolizma saptanmıştır.

Bilgimize göre şimdiye kadar literatürde 50 yaşından önce Lewy cisimcikli demans bildirilen sadece 1 vaka mevcuttur. Sunduğumuz vaka oldukça erken yaşta atipik prezantasyonla lewy cisimcikli demansın başlayabileceğini gösteren ve ayırıcı tanıda nörodejeneratif hastalıkların akılda tutulmasının önemini vurgulamaktadır.

S-0089 - TRICHOMONAS VAGINALIS SUŞLARININ POLİMORFİK MİKROSATELLİT LOKUSLARI KULLANILARAK GENOTİPLENDİRİLMESİ

HATİCE ERTABAKLAR1, İBRAHİM YILDIZ1, ELİF PELİN ÖZÜN ÖZBAY2, SEMA ERTUĞ1, ERDOĞAN MALATYALI1, BÜLENT BOZDOĞAN3, ÖZGÜR GÜÇLÜ4,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ, TIP FAKÜLTESİ, PARAZİTOLOJİ AD, 2ÖZEL EGE LİVA HASTANESİ, KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM POLİKLİNİĞİ, 3ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ, TIP FAKÜLTESİ, MİKROBİYOLOJİ AD, 4ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ, SULTANHİSAR MYO, BİTKİSEL VE HAYVANSAL ÜRETİM BÖLÜMÜ,

Trichomonas vaginalis (T. vaginalis), anaerobik, ürogenital yerleşimli bir protozoon parazit olup cinsel yolla bulaşan hastalıkların viruslardan sonra görülen en sık nedenidir. Trichomoniasis Dünyada oldukça yaygın olarak görülmekte ve Dünya Sağlık Örgütünün verilerine göre yılda 170 milyon kişinin bu parazitle enfekte olduğu tahmin edilmektedir Enfeksiyon sıklıkla vajinit, üretrit ve prostatit'e sebep olmakta aynı zamanda pelvik inflamatuvar hastalık ve tubal infertilite riskini arttırabilmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda T. vaginalis'in özellikle HIV (Human Immunodeficiency Virüs) Tip I'in geçişini arttırdığı ileri sürülmektedir.

Bu çalışmada daha önceden belirlenmiş olan 21 mikrosatellit lokusu kullanılarak Aydın ilinden izole edilen T. vaginalis suşlarının populasyon yapısı belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında değişik şikayetlerle veya kontrol amaçlı hastaneye başvuran 500 kadın olgudan vajinal akıntı örneği toplanarak TYM besiyerine ekilmiştir. Kültürlerin 20'sinde (%4) T. vaginalis üremesi görülmüştür. T. vaginalis pozitif kültürlerden DNA izolasyonu ticari kitlerle yapılmış ve mikrosatellit lokusları PZR ile çoğaltılmıştır.

Araştırma sonucunda, T. vaginalis izolatlarından 2 (%10) monomorfik, 16 (%80) polimorfik olmak üzere toplam 18 lokusun pozitif sonuç verdiği tespit edilmiştir. Ayrıca, çalışılan mikrosatellit lokuslarında 1 ila 6 arası değişen sayıda allel tespit edilmiştir.

Trichomonas vaginalis'in genetik epidemiyolojisi hakkında çok az veri bulunmaktadır. T. vaginalis izolatları arasında genetik farklılıklar değişik gen bölgelerini hedef alan moleküler yöntemlerle saptanmaya çalışılmaktadır. Bu ülkemizde yapılan ilk çalışma olup Aydın'daki T. vaginalis izolatlarının mikrosatellit lokusları yönünden çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma TUBİTAK 300-Başlangıç AR-GE çalışmaları kapsamında 215S654 proje no ile desteklenmektedir.

S-0090 - PALYATİF BAKIMDA TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TERAPİLERİN AĞRI YÖNETİMİNE ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME

DUYGU YILDIRIM1, MERVE KIRŞAN1, SERVET KIRAY1, ESRA AKIN KORHAN1,

1İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma, palyatif bakım ünitelerindeki hastalara uygulanan tamamlayıcı ve alternatif terapilerin ağrı yönetimine etkisi ile ilgili olan yayımlanmış çalışmaların gözden geçirilmesi ve çalışmalardan elde edilen verilerin sistematik biçimde incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalışma; Google Scholar, Pubmed, ScienceDirect, ProQuest, Cochrane, EBSCOhost, Clinical Key, Ovid veri tabanlarında tarih aralığı 1 Ocak 2012- 31 Ocak 2017 ile sınırlandırılarak ve "reflexology, aromatherapy, music therapy, yoga, massage therapy, reiki, TENS, acupuncture, hypnosis, therapeutic touch, acupressure, mind and body practices, complementary and alternative medicine, pain management, palliative care" "refleksoloji, aromaterapi, müzik terapi, yoga, masaj terapi, transkütanöz elektiriksel sinir stimülasyonu akupunktur, hipnoz, terapötik dokunma, akupresür, zihin-beden uygulamaları, tamamlayıcı ve alternatif terapi, ağrı yönetimi, palyatif bakım" anahtar kelimeleri ile ulaşılan ulusal ve uluslararası çalışmalar taranarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya dâhil edilme kriterlerine uyan 13 yayın çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Bu çalışmalardan 4'ü tanımlayıcı, 2'si restrospektif, 1'i kontrol grubu olmayan, yarı deneysel, mix method, 1'i yarı deneysel (randomize olmayan gruplarda ön test-son test kontrol gruplu), 2'i yarı deneysel (tek gruplu ön test-son test), 2'i deneysel (randomize kontrollü), 1'i nitel tasarıma sahiptir.

Araştırma kapsamına alınan bu 13 çalışmada tamamlayıcı ve alternatif terapinin ağrı üzerindeki etkisinin tanımlanmasında, "Vizüel Analog Skala (VAS)", "Endişe ve İyilik Halini Ölçme Anketi", "Numerik Skala (NRS)", "İyilik Hali Skalası", "Fonksiyonel Ağrı Skalası", "Hemşirelik Ağrı Yoğunluğunu Değerlendirme Skalası", "Yüz Yüze Görüşme Tekniği", "Edmonton Semptom Değerlendirme Ölçeği" veri toplama araçlarından yararlanılmıştır. Taramalardan elde edilen 12 çalışmanın sonucu incelendiğinde kullanılan tamamlayıcı ve alternatif terapiler ile hastaların ağrı düzeylerinde anlamlı düzeyde azalma olduğu, 1 çalışmanın sonucunda ise ağrı düzeyinde değişiklik olmadığı saptanmıştır.

Konu ile ilgili çalışmaların sistematize edilmesi ile palyatif bakımdaki hastalara uygulanan tamamlayıcı ve alternatif terapiler ile hastaların ağrı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğuna dair kanıtlara ulaşılmıştır.

S-0091 - ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE OBEZİTE PREVALANSI VE OBEZİTEYİ ETKİLEYEN RİSK FAKTÖRLERİ

ELİF TUBA KOÇ1, ZEHRA ÇALIŞKAN2, EMİNE ERDEM3,

1AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU, 2Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra Ve Vefa Küçük SYO, 3Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ,

Çocukluk çağında prevalansı giderek artan ve ileri yaşlarda da devam eden obezite; morbidite ve mortaliteyi önemli ölçüde etkileyen bir sağlık sorunudur. Obezitenin erken dönemde belirlenmesi, önlem alınması için oldukça önemlidir. Araştırma, ortaokul öğrencilerinde obezite prevalansı ve obeziteyi etkileyen risk faktörlerinin belirlenmesi amacıyla kesitsel olarak yapılmıştır

Araştırmanın örneklemini, Kırşehir il merkezindeki 18 ortaokulun 5, 6 ve 7. sınıflarında öğrenim gören 500 öğrenci ve ebeveyni oluşturmuştur. Etik kurul, kurum, ebeveyn ve öğrenci onamı alınan araştırmada, veriler Anket Formu ile toplanmıştır. Anket formu uygulamasından sonra, öğrencilerin vücut ağırlığı, boy uzunluğu ve bel çevresi ölçülmüş, Beden Kütle İndeksi (BKİ) hesaplanmıştır. Veriler bilgisayar ortamında, tanımlayıcı istatistikler, ki-kare, tekli ve çoklu ikili logistik regresyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Araştırmada, öğrencilerin %14.4'ünde obezite, %11.6'sında fazla kilo, %35.2'sinde abdominal obezite belirlemiştir. Çoklu logistik regresyon analizine göre, kız öğrencilerin fazla kilolu ve obez olma durumlarını etkileyen en önemli faktörlerin sırasıyla; vücut ağırlığından memnuniyet, anne BKİ, anne eğitim düzeyi, uyku öncesi atıştırma, boş zaman uğraşısı, duygusal duruma göre yemek yeme artışı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Erkek öğrencilerin fazla kilolu ve obez olma durumlarını etkileyen en önemli faktörlerin, vücut ağırlığından memnuniyet, ailede obez birey varlığı ve anne BKİ'si olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Vücut ağırlığından memnun olmayan öğrencilerin; kızlarda 6.9 kat ($p<0.001$), erkeklerde ise 5.9 kat ($p<0.001$), annesinin BKİ'si ≥25 olan öğrencilerin; kızlarda 4.9 kat ($p<0.001$), erkeklerde ise 2.1 kat ($p<0.05$) daha fazla, kilolu ve obez olduğu bulunmuştur.

Bu sonuçlar doğrultusunda, çocukluk çağı obezitesinin erken belirlenmesi ve önlenmesi için düzenli aralıklarla öğrencilerin boy kilo izleminin yapılması, riskli çocukların daha sık izlenmesi, dengeli ve düzenli beslenme ile fiziksel aktiviteye ilişkin ebeveyn ve öğrencilere eğitim ve danışmanlık verilmesi önerilebilir. Ayrıca okullarda okul sağlığı hemşiresinin istihdamının sağlanması önerilmektedir.

S-0092 - ÇOCUK VE GÖÇ

SEDA SÜTLÜGÜL1, BAHİRE BOLIŞIK1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu derlemede amaç, göç yaşamış çocukların yaşadıkları problemlerin tespit edilmesidir.

Göç, yaşam yeri ve şartlarının, konut yeri ve şeklinin, işyerinin, yapılan işin, akrabaların, komşuların ve yaşanılan coğrafyanın değiştirilmesidir. Göçle birlikte yaşanılan mekân tamamen farklılaşır. Göçün mekânsal boyutuyla birlikte zaman boyutu da dikkate değerdir. Tekeli'ye göre (1998:9) "göç belirli bir zaman dilimi içinde belirli bir yerleşme alanından dışarıya çıkan yer değiştirmelerin toplam sayısıdır." İç göç belli bir zaman dilimi içinde belli bir yerleşme alanında yaşayanların kendi iradeleriyle yaşam yerlerini söz konusu yerleşme alanının dışına taşıyanların miktarı olarak tanımlanmaktadır. Dış göçler ise, uzun süre kalmak, çalışmak ve yerleşmek için bir ülkeden diğerine yapılan nüfus hareketleridir. Suriye'deki savaştan doğrudan etkilenen kişi sayısı 13.5 milyon iken, bunların 6 milyonu çocuktur. Birleşmiş Milletlerin tahminine göre, Suriye'de yaşanan savaşla birlikte üç yıl içinde 1 milyondan fazla Suriyeli çocuk, mülteci durumuna düşmüştür (UNHCR, 2015). Suriye'deki kriz, ebeveynsiz çocukların çoğalmasına sebep olduğu gibi çocuk işçiliğini, çocukların istismarını ve psikolojik sorunlarını da arttırmıştır. Ülkemize gelen Suriyeli sığınmacıların büyük bir kısmını kadınlar ve çocuklar oluşturmaktadır. Dünyadaki mültecilerin % 49'unu, Suriyeli mültecilerin % 51'ini çocuklar oluşturmaktadır. Bu rakam dünya ortalamasının üzerindedir. Bu çocukların % 8'inin uzman bakımına ihtiyacı vardır. Çocukların, 10.400'ü refakatsiz veya anne- babası ayrılmış, % 52'den fazlası da okul çağında olup okula gidemeyenlerdir. Magwaza (1994), çocuk ve ergenlerin göç sürecinde yetişkinlerden görece daha fazla risk altında olduklarını belirtmekte ve bunun nedenini göçle birlikte gelen ani değişim ve fiziksel-ruhsal büyümeyle aynı anda baş etme zorunluluğuna bağlamaktadır. Göç eden çocuk ve ergenlerde en sık rastlanan sorunların davranış bozukluğu, kimlik karmaşası, düşük benlik saygısı, kaygı bozukluğu, depresyon, somatik bozukluklar, çift dillilikten kaynaklanan sorunlar, altını ıslatma, düşük akademik başarı ve kuşak çatışması olduğu belirtilmektedir . Göçe maruz kalan çocuk ve ergenlerde uyum sorunları oluşabilmektedir. Bu durum çocukların eğitimlerine de yansımaktadır ve bu çocuklar göç ettikleri yerlerdeki okullarda çeşitli zorluklar yaşamaktadırlar. Çocukların yaşadıkları başlıca sorunlar, uyum problemleri, ekonomik problemler ve sosyal sınıflara ayrılmadır. Göç yaşamış çocuklar dil problemleri, ekonomik problemler, göç yaşamış çocukların çalıştırılması problemi, babaların çalışması dolayısıyla ortaya çıkan problemler ve ailede çocuk sayısının yüksek olması nedeniyle ortaya çıkan problemlerle karşılaşmaktadırlar. Göç çocukların eğitimi üzerine de etki etmektedir. Göç yaşamış çocuk psikolojik etkilenmeden ve velilerin eğitime ilgisiz kalmasından dolayı okullarda başarısız olmaktadırlar. Göç, çocukların sağlığı üzerine de etki etmektedir. Göç sonucu çocuklar sağlıksız ortamlarda çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Çocukların, uzun süreler bu ortamlarda çalışması onların fiziksel gelişimlerini ve bedensel sağlıklarını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca maddi imkan yetersizliğinden dolayı da sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanamamaktadırlar. Suriyeli sığınmacılar kendi bulundukları illerde sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanırken, başka bir ilde ücret ödemek zorundadırlar. Göç sonrası çocuğu psikolojik problemlerden koruyan ve iyi uyum yapmasını sağlayan değişkenler, literatürde; iyi aile içi ilişkiler, iyi

akran ilişkileri, sözelleştirme yeteneği, bilişsel yetenekler (okul başarısı ile ölçülebilir) ve net bir dil kimliği olarak yer almaktadır.

Göçün insanlar üzerine birçok olumsuz etkisi vardır. Ancak göçten en çok çocuklar etkilenmektedir. Çocukların göç sonucu bulundukları ortama uyum sağlayabilmeleri için sağlık uzmanlarından yeterince destek almaları gerekmektedir. Ayrıca çocukların sağlığının da olumsuz etkilenmemesi için sağlık hizmetlerine daha çok yönlendirilmelilerdir.

S-0093 - ANGİOGRAFİ ÖNCESİ SOSYAL DESTEĞİN ANKSİYETEYE ETKİSİ

Serap GÖKÇE1, SÜREYYA BULUT2, HASAN GÜNGÖR3,

1ADÜ SBF, 2ADÜ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 3ADÜ TIP FAKÜLTESİ ,

Herhangi bir sağlık problemi nedeniyle sağlık kuruluşlarına başvuran hastalarda; hastane ortamının yabancılığı, tanımadığı kişilerle iletişim kurma zorunluluğu, uygulanan tanı ve tedavi işlemleri gibi birçok nedenle anksiyete görülmektedir. Angiografi öncesi bekleme sürecinde yaşanan anksiyete mortalite ve morbiditeyi olumsuz etkilemektedir. Bu çalışma hastaların koroner anjiografi işlemi öncesinde yakınları ile görüşmesi sağlanarak sosyal desteğin anksiyete düzeyine etkisinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma örneklemini Eylül 2016- Nisan 2017 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi angiografi laboratuarında ilk kez koroner anjiografi olan 79 hasta oluşturmuştur. Çalışma kriterlerine uyan hastalar çalışma ve kontrol gurubu belirlenerek, her iki gruba da işlem öncesi Kişisel Bilgi Formu, Durumluluk-Süreklilik Anksiyete Ölçeği (STAI) işlem sonrası kliniğe alındıktan 1 saat sonra tekrar STAI ölçeği yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır.

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması 61.21 + 1.01, %63.3'ü erkek, %49.4'ü eşi ile birlikte yaşamaktadır. Çalışma grubunun işlem öncesi durumluluk anksiyete puan ortalaması 60.30 + 6.84 (37-76); işlem sonrası 58.52 + 9.03 (30-78); kontrol grubunun ise işlem öncesi 56.53 + 9.98 (26-77); işlem sonrası 52.51 + 6.30 (34-63) olarak saptanmıştır. Çalışma grubunun işlem öncesi ve sonrası ölçek puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı saptanmıştır ($P<0.05$). Süreklilik anksiyete puan ortalamasına bakıldığında işlem öncesi çalışma grubunun ortalaması 45.62 + 7.32 (32-63); işlem sonrası 42.35 + 5.20 (32-54)'dır. Kontrol grubunun işlem öncesi puan ortalaması 43.46 + 9.26 (26-60); işlem sonrası 48.92 + 7. 38 (28-63) olarak saptanmıştır. Çalışma ve kontrol grubunun anjio sonrası Durumluluk-Süreklilik Anksiyete Ölçeği puan ortalamaları karşılaştırmak amacıyla yapılan t test sonucunda hasta grupları puan ortalamaları aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P<0.05$).

Çalışma sonucunda aile desteğinin koroner anjiografi işleminde yaşanan akut dönem ve uzun dönem anksiyeteyi azaltmada etkili olduğu görülmüştür.

S-0094 - DÜŞMELERİN ÖNLENMESİNDE GÜNCEL HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Emel TOP1, Gülengün TÜRK2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,

Bu derlemenin amacı, hastanelerdeki hasta düşmelerinin önlemesinde literatürde yer alan güncel hemşirelik yaklaşımlarını içeren makalelerin incelenmesidir.

Bu derleme hazırlanırken Science Direct, Cochrane Library, Web of Science, Pubmed, Medline, OVID – LWW ScienceDirect, ULAKBİM-Ulusal Veri Tabanlarında, düşmeler, önleme, hemşirelik, kanıta dayalı uygulama anahtar kelimeleri kullanılarak bu makaleler taranmıştır.

Bu derlemede incelenen makalelerde hasta düşmelerinin önlenmesinde kullanılan güncel ve kanıta dayalı hemşirelik girişimleri açıklanmıştır. • Hemşireler tarafından hastanın bireysel özellikleri ve sağlık bakım gereksinimleri doğru bir şekilde değerlendirilmeli; bu bilgiler meslektaşlar arasında paylaşılmalıdır. • Standart değerlendirme araçları kullanılarak hastanın düşme riski değerlendirilmeli; düzenli olarak risk değerlendirmesi tekrarlanmalı ve kurum politikalarına uygun kapsamlı, düşmeyi önleyici evrensel girişimler takip edilmelidir. • Yüksek riskli hastaların etkili şekilde tanınmasını sağlamak için görsel işaretler (örneğin, hasta odalarına/yataklarına belirti işaretleri yerleştirme) kullanılmalıdır. • Hasta bakım ortamına uygun olarak, devamlı ve kanıta dayalı girişimler hakkında personel eğitimi yapılmalıdır. • Düşme oranlarını gözlemleyen ve düzenli olarak geri bildirimde bulunan personel görevlendirilmelidir. • Hasta gereksinimlerinin karşılanmasında hemşire tarafından düşme riskini azaltan bir girişim programı oluşturmalıdır (Hastalar için tuvalet çizelgesi planlamak, hastalar için dengenin güçlendirilmesine yönelik programlar düzenlemek, mobilizasyon sırasında güçsüz ya da zayıf hastalar için koridor boyunca ‘dinlenme durakları’ sağlamak vb) • Hastalar ve aileleri için düşmeyi önleyici eğitim programı hazırlanmalıdır.

Sonuç olarak; düşmelerin önlenerek hasta güvenliğinin sağlanmasında hemşirelerin önemli bir rolü vardır. Hemşireler hastane ortamındaki hasta düşmelerini tamamen önleyemese de uygulanacak etkin koruyucu önlemler ile en aza indirebilir.

S-0095 - İNSÜLİN DİRENCİ KADAR ÖNEMLİ BİR SORUN: HASTANIN İNSÜLİNE DİRENCİ

Amine DENİZ1, Aynur TÜREYEN1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,

Diyabet; yaşam boyu süren, kişinin yaşam kalitesini bozan, ciddi organ hasarları gelişmesine neden olan ve sıklığı giderek artan kronik bir hastalıktır. Dünyada, her 100 erişkinden yaklaşık 9'nun diyabetli olduğu belirtilmektedir. TURDEP-II çalışmasında Türkiye'de 12 yılda %90 artarak, %7.7'den %13.7'e çıktığı saptanmış; CREDIT-2 çalışmasında ise Türkiye diyabet prevalansı %18.3 olarak bildirilmiştir. Diyabetin yönetimi; yaşam tarzı değişiklikleri ,özbakım, oral antidiyabetik ilaçlar ve gerektiğinde insülinle sağlanmaktadır ancak diyabetli hastaların yaklaşık yarısında insülin kullanımı gerekmektedir. İnsülin tedavisi Tip I diyabetde ve tıbbi beslenme tedavisi - oral antidiyabetik tedavi ile iyi metabolik kontrolün sağlanamaması, aşırı kilo kaybı, akut enfeksiyonlar , sistemik hastalıklar, gebelik ,laktasyon, böbrek veya karaciğer yetersizliği gibi durumlar ile hiperglisemik komaların geliştiği Tip II de uygulanmaktadır. Uluslararası diyabet kılavuzları oral antidiyabetik ilaçlara ek olarak, insülin tedavisini önermesine rağmen, insüline başlama kararı, sıklıkla hastaların klinik durumu ve insüline başlama direnci nedeniyle ertelenmektedir. İngiltere'de yapılan bir araştırmada; Tip 2 diyabetlilerde iki veya daha fazla oralantidiyabetik ilacın yetersiz kaldığı ve insülin başlama kararında ortalama beş yıllık bir gecikme yaşandığı bildirilmektedir.Diğer deyişle, diyabetli hastalarda insülin tedavisinin reddedilmesi yaygındır. Araştırmalar, hastalarda insülin tedavisine başlamadaki direncinin yaklaşık %40-70 oranında olduğunu göstermektedir. Dahası insülin başlanılan hastaların da, %20-40'ı reçete edilen insülini uygulayamayacağını ifade etmektedir. Diyabetli bireylerin insülin tedavisine başlamadaki reaksiyonel tutumları ve tedaviye uyumdaki engelleri, "psikolojik insülin direnci" olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram enjeksiyon, ağrı, insülinin etkililiği konusundaki yanlış inanışlar, hipoglisemi korkusu, günlük yaşamın etkileneceği düşüncesi, insüline bağımlılık korkusu ve toplumsal damgalanma endişesi gibi psikolojik durumları içermektedir. Psikolojik insülin direnci nedeniyle insülin tedavisine başlamadaki gecikmeler ,insülin dozlarına uyumdaki yetersizlik ; diyabetin iyi yönetilememesine ve kötü prognosa neden olmaktadır. Bu nedenle diyabet ekibi özellikle diyabet hemşireleri psikolojik insülin direnci konusunda farkındalığa sahip olmalı, hastadaki direncin kırılması ve tedaviyi engelleyecek boyuta ulaşmasının önlenmesi konusunda bilgili ve dikkatli olmalıdır.

S-0096 - YAŞLILARDA KIRILGANLIK PREVALANSI VE KIRILGANLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Hülya ESKİİZMİRLİ AYGÖR1, İsmail AYVAZ2, Seçil BEYECE İNCAZLI3, Parinaz JAHANPEYMA4, Ayfer KARADAKOVAN5,

1Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, 2İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 311izmir İli Güney Bölgesi Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, Sağlık Bakım Hizmetleri Koordinatörlüğü, 4Ege Ünivetsitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı, 5Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı,

Bu çalışma; yaşlı bireylerin kırılganlık düzeyleri ve kırılganlığı etkileyen faktörleri incelemek amacıyla planlanmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir çalışmadır. Araştırma öncesi Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi etik kurulundan, Ege üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinden izin, çalışmaya alınacak yaşlılardan onam alınmıştır. Araştırmanın örneklemini 01.03.2014 – 01.10.2014 tarihleri arasında Ege Üniversitesi Hastanesi İç Hastalıkları ve Kardiyoloji kliniklerinde yatarak tedavi gören araştırmaya katılmayı kabul eden 65 yaş ve üzeri 184 birey oluşturmuştur. İletişim problemi (görme/işitme) ve el becerisini kullanma engeli olan bireyler araştırmaya alınmamıştır. Veriler Yaşlı Tanıtım Formu, Edmonton Kırılganlık Ölçeği (EKÖ) kullanılarak yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Yaşlı tanıtım formu; araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur, EKÖ geçerlik ve güvenirliğini yapan araştırmacı çalışmada yer almaktadır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 16.0 paket programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı verilerin analizinde sayı ve yüzde dağılımlarından, ölçek puan ortalaması ile diğer değişkenler arasındaki farklılıkların incelenmesinde Mann Whitney U testi ve Kruskall Wallis istatistik testlerinden yararlanılmıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 76.4 ±6.21'dir ve %58'ini erkekler oluşturmaktadır. Bireylerin% 40'ı evlidir, %32'si ilkokul mezunu ve %48.1'inin geliri giderden azdır. Bireylerin %56'si yaşlılığı normal bir durum olarak görmektedir. EKÖ puan ortalamaları 14.68± 2.37'dır. Çalışmaya alınan yaşlı bireylerin EKÖ puan ortalamaları incelendiğinde; %6.2'nin kırılgan olmadığı, %10.2'nin görünürde savunmasız, %14.3'nün hafif kırılgan, %40.9'nun orta kırılgan, %28.4'nin şiddetli kırılgan olduğu saptanmıştır. Bireylerin kırılganlık düzeyleri ile öğrenim durumu, gelir durumu ve çocuk sayısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklı olmadığı ($p>0.05$); yaş, cinsiyet, medeni durum, kendi yaşını algılama durumu, yaşlılık durumunu algılama, kronik hastalık varlığı, kullanılan ilaçlar, çocuğu ile görüşme sıklığı, düşme durumu, düşme sayısı, yaşam kalitesini algılama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Yaşlı bireylerde kırılganlık sık görülen önemli bir sendromdur ve çeşitli faktörler kırılganlığı etkilemektedir.

S-0097 - ÇALIŞAN ERGENLERDE İNTİHAR OLASILIĞI: YEME TUTUMU VE SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERLE İLİŞKİSİ

Dilek AVCI1, Selma DOĞAN2, Serap KAYNAK3, Kevser TARI SELÇUK1,

1Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Balıkesir, Türkiye., 2Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye., 3Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Balıkesir, Türkiye.,

Araştırmada çalışan ergenlerin intihar olasılığının belirlenmesi, yeme tutumu ve bazı sosyodemografik özelliklerin intihar olasılığı ile ilişkisinin saptanması amaçlanmıştır.

Kesitsel tipteki araştırma Şubat-Nisan 2017 tarihleri arasında Balıkesir ilinde bir mesleki eğitim merkezinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini mesleki eğitim merkezinde öğrenim gören 15–18 yaş grubu 174 ergen oluşturmuştur. Ebeveyni ve kendisi araştırmaya katılmaya onam veren, eksik verisi bulunmayan 154 çalışan ergen örnekleme dâhil edilmiştir. Veriler Kişisel Bilgi Formu, İntihar Olasılığı Ölçeği ve Yeme Tutumu Testi ile toplanmıştır. Değerlendirmede tanımlayıcı istatistikler, Kolmogrow Smirnow testi, t testi, Tek Yönlü Varyans ve Pearson korelasyon analizleri kullanılmıştır.

Çalışan ergenlerin intihar olasılığı puan ortalaması 78.20±16.28'dir ve %46.8'i intihar açısından yüksek risk taşımaktadır. Kız, kardeşi olmayan, ebeveyn eğitim düzeyi düşük, parçalanmış aile yapısına sahip, ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan, daha önce psikiyatri kliniğine başvuran, çalışmanın yapıldığı dönemde sigara, alkol, yasa dışı madde kullanan ergenlerin intihar olasılığı puan ortalaması anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0.05$). Ergenlerin yeme tutumu puan ortalaması 22.96±1.27'dir, %27.3'ü yeme bozukluğu açısından risk taşımaktadır. Araştırmada intihar olasılığı ile yeme tutumunun pozitif yönde orta düzeyde ilişkili olduğu belirlenmiştir ($r:0.581$, $p<0.001$).

Çalışan ergenlerin yaklaşık yarısı intihar açısından yüksek risk taşımaktadır. İntihar olasılığı açısından yeme bozukluğunun ve madde kullanımının değiştirilebilir risk faktörleri olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda kurumlar arası işbirliği yapılarak çalışan ergenler intihar, yeme bozukluğu, madde bağımlılığı riski açısından düzenli olarak izlenmeli, risk taşıyan ergenlere yönelik önleyici programlar düzenlenmelidir.

S-0098 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE İLK KLİNİK DENEYİMİN PROFESYONEL BENLİK GELİŞİMİNE VE MESLEKTE KALMA NİYETİNE ETKİSİ

Feride TAŞKIN YILMAZ1, Mükerrem BAŞLİ1,

1Cumhuriyet Üniversitesi Suşehri Sağlık Yüksekokulu,

Hemşirelik eğitimi, öğrencilikten profesyonelliğe geçmelerini sağlamayı amaçlayan teorik ve uygulamalı bir eğitim programdır. Meslekte kalma niyeti, hemşirelik eğitimi için önemlidir. Araştırma öğrenci hemşirelerin, ilk klinik deneyimlerinin profesyonel benlik gelişimine ve meslekte kalma niyetine etkisini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen çalışmaya, birinci sınıfta öğrenim gören ve ilk kez klinik uygulamaya çıkan 197 öğrenci dahil edilmiştir. Veriler öğrenci tanılama formu ve Öğrenci Hemşirelerde Profesyonel Benlik Kavramı Ölçeği (ÖHPBKÖ) kullanılarak toplanmıştır. ÖHPBKÖ, mesleki memnuniyet, mesleki yetkinlik ve mesleki nitelik olmak üzere üç alt boyuttan oluşmakta, ölçekten alınabilecek puan 45-180 arasında değişmekte ve elde edilen toplam puanın yükselmesi öğrencilerin profesyonel benlik kavramının olumlu yönde geliştiğini göstermektedir. İstatistiksel değerlendirmede frekans dağılımı, ortalama, Paired Sample t testi ve ki kare testi kullanılmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 18.74±1.30 yıl olup %63.4'ü kadındır. Öğrencilerin %86.3'ü hemşireliği isteyerek seçtiğini, %58.4'ü hemşirelik eğitiminden memnun olduğunu ve %91.4'ü hemşirelik mesleğini toplumda önemli bir meslek olarak gördüğünü belirtmiştir. Öğrencilerin ÖHPBKÖ puan ortalaması karşılaştırıldığında, klinik deneyim sonrası puan ortalamasının (147.40±14.83) klinik deneyim öncesi puan ortalamasına göre (140.64±14.07) yüksek olduğu (p=0.00), benzer şekilde mesleki yetkinlik (p=0.039) ve mesleki nitelik (p=0.000) alt boyut puan ortalamalarının da klinik deneyim sonrasında yükseldiği saptanmıştır. Klinik deneyim sonrası imkanı olsa hemşirelik dışında başka bir eğitim almak istediğini ifade eden öğrencilerin oranı (%30.5), klinik deneyim öncesine göre (%33.0) istatistiksel olarak azalma göstermiştir (p=0.000).

İlk klinik deneyiminin öğrencilerin profesyonel benlik gelişimine ve meslekte kalma niyeti üzerine olumlu etki sağladığı belirlenmiştir. Öğrencilerin eğitim sürecinin ilk yıllarından itibaren klinik uygulama alanlarında katılımlarının arttırılması önerilmektedir.

S-0099 - JİNEKOLOJİK OPERASYON GEÇİREN KADINLARDA HEMŞİRELİK/EBELİK BAKIM DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Nuriye ERBAŞ1, Gülbahtiyar DEMİREL2, Doğaner ADEM3,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 2Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, 3Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim AD, Kahramanmaraş,

Bakım kalitesini değerlendirmek, bakıma etkisi olan değişkenleri saptamak hastalar tarafından algılanan kalitenin düzeyinin izlenmesine ve sonuçlar doğrultusunda hemşirelik/ebelik uygulamalarında gerekli düzenlemelerin yapılmasına, dolayısıyla da hemşirelik/ebelik hizmetlerinin kalitesinin arttırılmasına olanak sağlayacaktır. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmada, jinekolojik operasyon geçiren kadınlarda hemşirelik/ebelik bakım davranışlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen çalışmanın örneklemini 1 Kasım 2016- 31 Ocak 2017 tarihleri arasında bir hastanede jinekolojik operasyon geçiren kadınlar (235 kadın) oluşturmuştur. Veriler "Hasta tanılama formu" ve "Bakım Davranışları Ölçeği-24" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde sayı ve yüzdelik dağılım, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Kadınların %49.4'ünün ameliyat nedeni uterus ve/veya over alınması olup verilen hemşirelik/ebelik bakımını "yeterli" bulma oranı %66, bakımdan "memnun olma" oranı %66.4'tür. Jinekolojik operasyon geçiren kadınlarda ölçek ve alt boyut (güvence, bilgi beceri, saygılı olma, bağlılık) puanları oldukça iyi durumdadır. Çalışmayan, sağlık güvencesi olan, bakımı çok yeterli bulan ve bakımdan çok memnun olan kadınlarda hemşirelik/ebelik bakım kalitesini algılama düzeyi daha yüksektir ($p<0.05$).

Jinekolojik operasyon geçiren kadınlarda hemşirelik/ebelik bakım kalitesini algılama düzeyi yüksektir. Bu sonuçlar doğrultusunda bakım kalitesinin algılama düzeyini daha da yükseltmek için kurumların, bakım kalitelerini değerlendirmeleri ve geliştirilmesinde hasta tercihlerini ve toplumsal beklentileri dikkate alarak verilen bakımın hastaların istek, değer ve beklentileri ile uyumlu olmasını sağlamaları önerilebilir.

S-0100 - YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDEKİ GÜRÜLTÜNÜN AZALTILMASINDA SAĞLIK ÇALIŞANLARINA VERİLEN EĞİTİMİN ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hüsniye Çalışır1, Tuğçe Mengi2, Dilek Arı3, Münevver Kaynak Türkmen3,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama Ve Araştırma Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, 3dnan Menderes Üniversitesi Uygulama Ve Araştırma Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi,

Araştırmada amaç yenidoğan yoğun bakım ünitesindeki gürültünün azaltılmasında sağlık çalışanlarına verilen eğitimin etkinliğini belirlemektir.

Yarı deneysel tipteki araştırma Haziran–Ekim 2016'da yenidoğan yoğun bakım ünitesinde (YYBÜ) yürütüldü. Araştırmanın evrenini YYBÜ'ndeki 55 sağlık çalışanı oluşturdu. Örneklem seçimine gidilmeden evrenin tamamına ulaşılmaya çalışıldı ve araştırma 34 sağlık çalışanı ile tamamlandı. Veriler, tanımlayıcı istatistikler ve student-t testi ile değerlendirildi. Araştırmada Gürültü Anket Formu ve Ses Seviyesi Ölçüm Cihazı kullanıldı. Eğitimden önce, eğitimden bir hafta, bir ay ve üç ay sonra ünite-içi ve küvöz-içi ses seviyeleri ölçüldü. Sağlık çalışanlarına gürültü ve gürültüyü azaltma konularında eğitim verildi.

Küvöz-içi en yüksek ses seviyesi, eğitim öncesi 62,31±6,30dB, eğitimden bir hafta sonra 59,92±4,5dB, bir ay sonra 56,70±5,06dB ve üç ay sonra 55,61±3,66dB ölçüldü. Eğitim öncesi küvöz-içi en yüksek ses seviyeleri ile eğitimden sonraki ölçülen ses seviyeleri arasındaki fark anlamlıydı ($p<0,01$). Küvöz-içi en düşük ses seviyesi, eğitim öncesi 51,41±3.30dB, eğitimden bir hafta sonra 48,65±5,53dB, bir ay sonra 48,32±3,98dB ve üç ay sonra 49,67±2,52dB'di. Eğitim öncesi küvöz-içi en düşük ses seviyeleri ile eğitimden sonraki ölçülen ses seviyeleri arasındaki fark anlamlıydı ($p<0,01$). Ünite-içi en yüksek ses seviyesi 62,40±6,38dB, eğitimden bir hafta sonra 59,49±6,95dB, bir ay sonra 62,26±6,50dB ve üç ay sonra 58,94±6,87dB'di. Eğitim öncesi ünite-içi en yüksek ses seviyesi ile eğitimden bir hafta sonra ve üç ay sonraki ses sevileri arasında fark saptanırken ($p<0,05$), eğitimden bir ay sonra ölçülen ses seviyesi ile arasında fark bulunmadı ($p>0,05$). Ünite-içi en düşük ses seviyesi eğitimden önce 49,39±7,98dB, eğitimden bir hafta sonra 50,33±4,25dB, bir ay sonra 53,70±4,16dB ve üç ay sonra 49,82±4,47dB'di. Eğitim öncesi ünite-içi en düşük ses seviyesi ile eğitimden bir ay sonraki ses seviyesi arasında anlamlı fark bulunurken ($p=0,001$), eğitimden bir hafta sonra ve üç ay sonraki ses seviyesi arasında fark bulunmadı ($p>0,05$).

Araştırmada YYBÜ'ndeki sağlık çalışanlarına verilen eğitimin küvöz içi ses seviyelerini azalttığı, fakat aynı anlamlı değişimin ünite içi ses seviyelerinde gerçekleşmediği belirlendi.

S-0101 - BABALARIN ATEŞLİ ÇOCUĞA YAKLAŞIMI VE ATEŞ FOBİSİNİN İNCELENMESİ

Nurdan AKÇAY DİDİŞEN1, Muhammet Uğur BAYTAR2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ,

Ateş vücudun savunma araçlarından biri olup, kendi başına bir hastalık değil, hastalık belirtilerinden biridir. Yüksek ateş, çocukluk çağında en sık görülen ve ebeveynleri en çok korkutan sorunlardan birisidir. Çocuğunun ateşini yüksek bulan ebeveynlerin yaşadıkları panik ve ateş fobisiyle birlikte sahip oldukları yanlış inanç ve bildikleri doğru olmayan bilgiler doğrultusunda çocuğun mevcut durumunu daha kötü bir noktaya götürecek uygun olmayan bakım yöntemleri uygulamaktadırlar. Ateşli çocuğa yaklaşım ve ateş fobisine yönelik çalışmaların ebeveyn olarak anne ile çalışıldığı, babaya yönelik böyle bir çalışmanın ise yapılmadığı yaptığımız detaylı incelemeler sonrasında belirlenmiştir.

Bu çalışma İzmir ilinde bir üniversite hastanesinde 15 Ocak-15 Haziran 2016 tarihleri arasında 6 ay-6 yaş arası çocukları olan babaların ateş konusundaki bilgi, inanış ve uygulamalarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan babaların %11'i 25 yaş ve altı , %52,5'i 26-35 yaş arası , %31'i 36-45 yaş arası ve %5,5'i 46 yaş ve üzeridir. Çocukları ateşlendiğinde babaların %61'i ılık uygulama yaptığını , %77,5'i ateş düşürücü verdiğini , %72,5i acile götürdüğünü , %53,5'i ılık duş aldırdığını belirtmişlerdir. Babaların %93,5i ateşin kendilerini başka bir hastalık açısından şüphelendireceği görüşünde iken , %6,5i bu görüşe katılmamaktadır. Babaların %95,5'i yüksek ateşin geri dönüşü olmayan beyin hasarlarına yol açabileceği görüşünde iken , %4,5'i bu görüşte değildir.

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda babaların ateşi tehlikeli gördükleri,ateşe yönelik bilgi ve uygulamalarının eksik ve yetersiz olduğu gözlenmiştir

S-0102 - ADÖLESAN OLAN VE OLMAYAN ANNELERDE DOĞUM SONU DEPRESYON RİSKİNİ ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE MATERNAL BAĞLANMA YORDUYOR MU?

Şule ÇINAKLI1, Hülya ARSLANTAŞ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu çalışma adölesan olan ve olmayan annelerde doğum sonu depresyon riskini çocukluk çağı travmaları ve maternal bağlanma yorduyor mu sorusuna yanıt bulmak amacıyla yapılmıştır.

Çalışmanın örneklemini bir üniversite hastanesinde doğum yapan 45 adölesan, 118 adölesan olmayan anne oluşturmuştur. Çalışmada Anket formu,Edinburg Doğum Sonu Depresyon Ölçeği (DSD),Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇTÖ) ve Maternal Bağlanma Ölçeği (MBÖ) kullanılmıştır. Katılımcılardan sözel onam alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde;tanımlayıcı istatistiksel analizler, Independent Sample t testi, Pearson ki-kare testi kullanılmıştır.

Çalışmamızdaki annelerin %27.6'sı adölesan, %72.4'ü yetişkindir. Adölesan annelerin yaş ortalamaları 16.5±1.3 iken, yetişkin annelerin 27.3±4.3'dür.Adölesan annelerin %64.4 'ünün, yetişkin annelerin %21.2'inin geniş aile yapısında olduğu bulunmuştur.Adölesan annelerin %64.4'ünde, adölesan olmayan annelerin ise %37.3'ünde DSD riski olduğu ve annelerin DSD puan riski açısından anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($\chi 2=9.72$; p=0.000).Adölesan annelerde DSD riski olanların ÇÇTÖ toplam puan ortalaması 51.66±15.80 iken, DSD riski olmayanlarda 35.06±10.17'dir.Adölesan annelerde DSD puan ortalamaları ile ÇÇTÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır (t=-4.273,p=0.000). DSD riski olan adölesan annelerde MBÖ puan ortalaması 73.28±6.23 iken olmayanlarda 75.06±5.36 olarak saptanmıştır. Adölesan annelerde DSD riski ile MB puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır (t=-0.965, p=0.340). Adölesan olmayan annelerde DSD riski olanlarda ÇÇTÖ puan ortalaması 37.61±9.43 iken DSD riski olmayan annelerde 34.70±11.26 olarak belirlenmiştir. Adölesan olmayan annelerde DSD riski ile ÇÇTÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark yoktur (t=-1.440, p=0.152). Adölesan olmayan annelerde DSD riski olanların ÇÇTÖ alt ölçek puanları olan Duygusal istismar, Fiziksel istismar, Fiziksel ihmal, Duygusal ihmal ve Cinsel istismar puan ortalamaları arasında DSD riski olmayanlara göre herhangi bir anlamlılık saptanmamıştır (Sırasıyla:t=-1.578, p=0.117; t=0.484, p=0.630; t=-0.805,p=0.422; t=-1.767,p=0.080;t=-0.906,p=0.367).Adölesan olmayan annelerde DSD riski olanlarda MBÖ puan ortalaması 76.84±8.53 iken DSD riski olmayan annelerde 78.62±10.07 olarak belirlenmiştir.DSD riski ile MBÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (t=0.982,p=0.328).

Adölesan annelerde adölesan olmayan annelere öre DSD riskinin yaklaşık iki kat fazla olduğu görülmüştür.

S-0103 - İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE KİLO YÖNETİMİNİ SAĞLAMADA UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMININ ETKİLİLİĞİ

Zuhal EMLEK SERT1, Ayla BAYIK TEMEL1,

1Ege Üniversitesi Hemşirlik Fakültesi,

Kilo Yönetimi, vücut ağırlığı ve yağ yüzdesinin en uygun düzeyde tutulmasıdır. Bu tanım, aynı zamanda bir hemşirelik tanısıdır. Bu araştırmada ilköğretim öğrencilerinde kilo yönetimini sağlamada uygulanan eğitim programının etkililiğini değerlendirmek amaçlandı.

Araştırma Ödemiş'te bir ilköğretim okulunda 2011-2012 yılları arasında sürdürüldü. Deneysel araştırma kapsamına 122 (66 deney 56 kontrol) ilköğretim öğrencisi alındı ve beden kitle indexi ölçüldü. Girişim grubuna araştırmacı hemşire tarafından Sosyal Bilişsel Teori (SBT) ile bütünleştirilmiş Precede-Proceed (P-P) modele dayalı sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite davranışları geliştirmek üzere sağlık eğitimi programı uygulandı. Eğitim programı; birinci dönem haftada iki ders saati kuramsal ve sınıf içi uygulamalı, ikinci dönemde ise haftada üç ders saati öğrencilere fiziksel aktiviteyi oyunlarla arttırmaya yönelik etkinlik plânı biçiminde yürütüldü. Eğitim programı posterler, flash kartlar, market ziyareti, beslenme mutfağı aktiviteleri, oyunlar, drama ile desteklendi. Bir yıllık izlem sonunda her iki grubun beden kitle indexi tekrar ölçüldü. Veri analizinde ki kare testi ve etki büyüklüğü Odds Ratio (OR) kullanılmıştır.

Eğitim programı sonrası, girişim grubu öğrencilerin % 78.8'inde, kontrol grubunun ise sadece % 55.4'ünde kilo yönetimi sağlandığı ve bu farkın anlamlı olduğu saptandı ($p<.05$). Deney grubunda kontrol grubuna göre kilo yönetimi açısından OR=2.99 bulundu.

Girişim grubu öğrenciler, kontrol grubu öğrencilere göre yaşlarına uygun boy ve kiloda kalarak, kilo yönetimlerini sağlayabilmişlerdir. Örnek eğitim programından okullarda sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivitenin geliştirilmesi yönünde yararlanılması önerilebilir.

S-0104 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIM ALIŞKANLIKLARI AMAÇLARI VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIKLARININ İNCELENMESİ

Gülcan TAŞKIRAN1, Aytolan YILDIRIM1,

1İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi,

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları, amaçları ve sosyal medya bağımlılıklarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın örneklemini çalışmaya katılmak için gönüllü olan ve bir kamu üniversitesinin hemşirelik fakültesinde öğrenim gören 603 öğrenci oluşturdu. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve 41 maddeden oluşan "Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği" kullanılarak 06 Ocak-01 Mart 2017 tarihleri arasında elde edilmiştir. Araştırma için gerekli tüm izinler alınmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması X=20.06±1.43 ve sosyal medya kullanım süresinin ortalaması X=6.79±2.47 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun sosyal medya kullanırken günlük 1-3 saat arası zaman harcadığı (%60,9) ve en fazla mobil araçları (%69,5) kullandığı bulunmuştur. Sosyal medya uygulamalarından en fazla Whatsapp (%90,5) ve Instagram'ın (%70,1) öğrenciler tarafından her gün kullanıldığı saptanmıştır. Öğrencilerin sosyal medya uygulamalarını en fazla sohbet etmek (%97,2) ve mevcut arkadaşlarıyla iletişimi devam ettirmek (%95,4) amacıyla kullandıkları bulunmuştur. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları toplam madde puan ortalaması X=99,19±29,95(min-max:41-201)'dir. Ölçeğin bağımlılık aralıklarına göre değerlendirildiğinde öğrencilerin sosyal medyaya 'az bağımlı' oldukları bulunmuştur. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği alt boyutlarıyla öğrencilerin bağımsız değişkenlerinden cinsiyet, kullanılan araç ve günlük harcanan süre karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılığın olduğu ($p \leq 0,05$) yaş, sınıf bağımsız değişkenleriyle karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p > 0,05$) saptanmıştır.

Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya 'az bağımlı' olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, şuan için çok tehlikeli bir bağımlılık sorununu ortaya koymamaktadır. Fakat geçmiş yıllara göre günümüzde sosyal medya kullanımının giderek artması, hemşirelik öğrencilerinin bağımlılık seviyesinin belirli aralıklarla izlenmesi gerektiğini göstermektedir.

S-0105 - KANSERLİ HASTALARIN ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK

BESİME GÜNAYDIN1, DUYGU SOYDİNÇ1,

1MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ,

Araştırma, kanser hastalarının algıladıkları sosyal desteği belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Çalışma Türkiye'de bir ilde üniversite hastanesine başvuran ve çalışmaya katılmayı kabul eden 18 yaş ve üzeri kanserli hastalar üzerinde yapıldı. Veriler sosyodemografik form, hastalık bilgi formu ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ile toplanmıştır. Bu ölçek aile, arkadaş ve özel insanlar olmak üzere üç farklı kaynaktan alınan sosyal desteğin yeterliliğini öznel olarak değerlendirmekte olup 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin tamamından alınabilecek en düşük puan 12, en yüksek puan 84'tur. Yüksek puan algılanan sosyal desteğin yüksek olduğunu göstermektedir.

Yaş ortalaması 51.3 olan 192 kanserli hastanın %55.7'si kadın, %86.5'i evli, %40.6'sı ilkokul mezunu, %60'ı çalışmamaktadır. Hastaların %30.2'sinde meme kanseri bulunmakta, %31.2'si RT almakta, %79.2'si tedavi nedeniyle yan etki yaşamaktadır. Hastaların en sık yaşadığı yan etkiler gastrointestinal şikayetler (%42.7), ağrı (%29.2), halsizlik (%27.1)'dir. Hastaların %59.9'u deneyimledikleri yan etkilerin günlük yaşamları üzerine olumsuz etkisi olduğunu bildirmektedir. Ayrıca hastaların %44.3'ünde başka bir kronik hastalık bulunmaktadır. Hastaların sosyal destek ölçeği aile, arkadaş ve özel insanlar alt boyut puanları sırayla 20.8+9.8, 17.9+8.6, 17.0+8.8 olup ölçeğin toplam puanı 53.7+20.9'dur.

Sonuç olarak kanserli hastalarda sosyal destek puan ortalaması orta düzeyin üzerindedir ve aile algılanan sosyal destekte ilk sırada yer almaktadır.

S-0106 - EKOLOJİK OYUN/OKUL ALANLARININ ÇOCUK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİSİ

Birsen MUTLU1, Özge Eda YILMAZ1,

1İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ FLORENCE NIGHTINGALE HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Çağımızda hızlı ve plansız kentleşme ile birlikte ekolojik çevre zarar görmekte bunun sonucunda insan sağlığı da olumsuz etkilenmektedir. Ekolojik çevreden uzak kent yaşamı çocukların doğa ile bağlantılarının kopmasına ve daha çok iç mekânlarda zaman geçirmelerine ve sonuç olarak pasif hayat tarzı benimsemelerine neden olmaktadır. Bu nedenle çocuklar için ekolojik prensipler çerçevesinde oyun ve okul alanlarının tasarlanması son derece önemlidir. Çünkü çocukların sağlıklı fizyolojik ve psikolojik gelişimlerini sürdürmek ve desteklemek için doğa ile iç içe yaşam ve oyun alanlarına ihtiyaç vardır. Oyunun doğadan uzaklaşıp bilgisayar ekranının karşısına ve alışveriş merkezlerinde yer alan oyun-eğlence merkezlerine kayması çocukta sosyal izolasyona, aşırı kilo ve kolesterol problemleri, duygusal tatminsizlik, hırçınlık, dikkat eksikliği, depresyon vb. sorunlara yol açmaktadır. Oysa doğada oynanan koşma, tırmanma sürünme gibi hareketli oyunlar çocuklarının psiko-motor yeteneklerinin artmasına, kaslarının gelişip güçlenmesine, sindirim, solunum vb. sistemlerin düzenlenmesine yardımcı olmaktadır. Çocuklar için ekolojik temelli oyun alanları bitkiler, su, toprak, kum ve hayvanların da içinde yer aldığı doğallığı bozulmamış alanlarda tasarlanmalıdır. Bu alanlar çocukların stresini azaltmakta, enerjisini uygun şekilde atarak rahatlamasına, neden-sonuç ilişkisi kurabilmesine, yeni şeyler keşfetmesine, öğrenmesine, doğayı tanımasına, sosyalleşmesine ve yaratıcılığının gelişmesine katkı sağlayacaktır. Tüm bu nedenlerle günümüzde doğal/ekolojik alanların artırılmasına yönelik girişimler başlatılmıştır. Özellikle oyun/okul alanlarında çocukların doğa bilincini geliştirme amaçlı habitat çeşitliliğini artırmak, doğa hakkında uygulamalı derslerin yapılabileceği ekoloji parklarının ve evcil hayvanların yetiştirilebileceği çiftliklerin kurulması gibi girişimler vardır. Ancak ekolojik temelli oyun/okul alanları ihtiyacı karşılayacak düzeyde değildir ve çocuk sağlığını olumlu yönde destekleyecek bu alanların arttırılmasına yönelik çalışmalara devam edilmelidir.

S-0107 - JUVENİL ROMATOİD ARTRİTLİ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ VE AİLELERİN EĞİTİM GEREKSİNİMLERİNİN BELİRLENMESİ

ÖZGE EDA YILMAZ1, SİNEM YALNIZOĞLU ÇAKA2, SERAP BALCI3, IŞIL AR3, RAHİME KOÇ4,

1STANBUL ÜNİVERSİTESİ FLORENCE NIGHTINGALE HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 3İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ FLORENCE NIGHTINGALE HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 4 SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN EĞİTİM Ve ARAŞTIRMA HASTANESİ,

Araştırma, romatoid artritli çocukların özelliklerinin ve ailelerinin eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini İstanbul'da bir eğitim ve araştırma hastanesinin Romatoloji Kliniği'nde 2014-2016 tarihleri arasında izlenen tüm romatoid artritli çocuklar, örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden ve seçim kriterlerine uyan 109 çocuk oluşturdu. Veriler çocukların ve ailelerinin sosyo-demografik özellikleri ve ailelerin eğitim gereksinimleri ile ilgili sorulardan oluşan "Bilgi Formu" ile toplandı. Elde edilen verilerin değerlendirmesinde ortalama ve yüzdelik kullanıldı.

Araştırmaya katılan çocukların çoğunluğu erkekti (%53,2). Araştırmaya katılan çocukların yaş ortalamalarının 9,51±4,34 yıl olduğu, hastalık süresinin ise ortalama 23,63±25,63 ay olduğu bulundu. Ailelerin hastalıkla bilgi düzeyleri incelendiğinde; çoğunluğunun (%87,2) bilgi aldığı, ancak yeterince bilgilendirilmediklerini düşündükleri (%68,8) saptandı. Hastalıkla ilgili bilgi alınan sağlık profesyonellerinin yalnızca %27,4'ünün hemşire olduğu belirlendi. Çocuğun bakımı ile ilgili bilgi eksikliği duyulan konular sırasıyla; %80,8 ile ilaçların kullanım şekli ve yan etkileri, %77,1 ile hastalıkla başa çıkma yöntemleri ve %76,1 ile egzersiz programlarının süresi ve uygulanması olduğu saptandı.

Ailelerin eğitim programlarının kapsamını yeterli bulmadıkları, bilgi eksikliğini önemli bir sorun olarak gördükleri ayrıca hastalığın psikolojik etkileri ve bunlarla başa çıkma konularında bilgi gereksinimleri olduğu saptanmıştır.

S-0108 - ERKEK ÖĞRETMENLERDE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI

Nurten KIRCAN1, İsmail ORHAN1,

1MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ FETHİYE SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Cinsiyet; bireyin kadına ya da erkek olarak, genetik, fizyolojik ve biyolojik özelikleri olarak tanımlanır. Bu özelikler kadın ve erkek arasında bir eşitsizlik değil, sadece bir cinsiyet farkı yaratır. Toplumsal cinsiyet ise; sosyal yönde kadın ve erkeğe verilen roller, sorumluluklar olarak tanımlanır. Toplumda insanların toplumsal cinsiyet algısı farklılık göstermektedir. Bu araştırmanın amacı; erkeklerin toplumsal cinsiyet algısını belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini, Ekim-Kasım 2016 tarihleri arasında, Muğla ili Fethiye ilçesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 11 lise, örneklemi ise, liselerde araştırmaya katılmayı kabul eden 102 erkek öğretmen oluşturdu. Veriler, erkekleri tanıtıcı bilgi toplama formu ve toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ile toplanmıştır. 2013 yılında Altınova ve Duyan tarafından yapılan Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 25-125 aralığında olup, yüksek puanlar toplumsal cinsiyet algısının olumlu olduğunu ifade etmektedir. Verilerin analizi SPSS 16.0 paket programında, sayı, yüzde, ve bağımlı gruplarda KWH, MWU, t testi ile yapılmıştır.

Araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin %70.6'sının 36-50 yaş aralığında, %92'sinin evli, %40.2 sinin 26-29 yaşlarında evlendiği, %64.7'sinin anne eğitim durumunun, %72.5'inin baba eğitim durumunun ilkokul-ortaokul olduğu, %67.6'sının ilde doğup büyüdüğü belirlenmiştir. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalaması 95.03±16.52 olarak hesaplanmıştır. 26-29 yaş aralığında evlenen ($p<0.013$) ve baba eğitim düzeyi lise olan erkek öğretmenlerin ($p<0.011$) Toplumsal Cinsiyet Algısı puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. E

Erkek öğretmenlerin genel olarak, Toplumsal Cinsiyet Algısının yüksek (olumlu) olduğu söylenebilir. Erkek öğretmenlerin, Toplumsal Cinsiyet Algısı puan ortalamalarının; yaş ilerledikçe ve bekarlarda arttığı, 18-21 yaş aralığında evlenenlerde, anne eğitim durumu üniversite ve üzeri olanlarda, baba eğitim durumu okur-yazar olmayanlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı puan ortalamalarının azaldığı belirlenmiştir.

S-0109 - YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDE SEDASYON-AJİTASYON VE AĞRI DEĞERLENDİRMESİNDE KULLANILAN İKİ ÖLÇÜM ARACININ TÜRKÇE'YE UYARLANMASI: GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Fatma SıLAY1, Asiye AKYOL2,

1Bandırma Devlet Hastanesi, 2Ege Üniversitesi Hemşirekik Fakültesi,

Bu tanımlayıcı ve metadolojik araştırma, yoğun bakım ünitelerinde sedasyon ve ajitasyonu değerlendirmede sık kullanılan Richmond Agitation-Sedation Skalası'nın (RASS), ağrıyı değerlendirmede ise kullanılan Face, Legs, Activity, Cry, Consolability Behavioral Skalası'nın (FLACC) Türkçe'ye uyarlanarak Türk toplumu için geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Balıkesir Devlet Hastanesi'nin Anestezi ve Reaminasyon Yoğun Bakım Ünitesi ile Nöroloji Yoğun Bakım Ünitesinde ve Bandırma Devlet Hastanesin'in ise Genel Yoğun Bakım Ünitesinde Nisan 2014-Haziran 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini, araştırmaya alınma ölçütlerine uyan mekanik ventilasyon desteğinde olup sedasyon ve analjezi uygulanan toplam 150 hasta oluşturmuştur. Araştırmanın verilerinin toplanmasında, sosyodemografik özellikler anket formu, Richmond Ajitasyon-Sedasyon Skalası, Amerikan Yoğun Bakım Hemşireler Birliğinin Sedasyon Değerlendirme Ölçeği, Glaskow Koma Skalası, Yüz, Bacaklar, Hareket, Ağlama, Avutabilme Davranışssal Skalası, Görsel Analog Skalası, Yüz İfadesi Skalası, Akut Fizyoloji ve Kronik Sağlık Değerlendirmesi-II kullanılmıştır. Richmond Ajitatıon Sedatıon Skalası (RASS) ve Face, Legs, Activity, Cry, Consolability (FLACC) Ölçeği'nin Türkçe'ye uygulanmasında; geçerlilik çalışmasında dil geçerliliği, kapsam geçerliliği, yapı geçerliliği yöntemleri, güvenilirlik çalışmasında ise; iç tutarlılık yöntemleri kullanılmıştır.

Yoğun bakım hastalarının büyük bölümünü (%60) 65 yaş ve üzeri hastalar ile 55-64 yaş aralığında (%18,7); %62,7'sini erkek, %58,7'sini evli olan hastalar oluşmaktadır. Araştırmada Richmond-Ajitasyon Sedasyon Skalası için elde edilen korelasyon katsayısı değerleri gözlemciler arasındaki uyumun birinci gün yüksek derecede ve önemli olduğunu, ikinci ve üçüncü gün ise mükemmel düzeyde ve önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca, bu sonuç skalanın mekanik ventilasyon desteğinde olan hastalarda sedasyon ihtiyaç düzeyini belirlemede kullanılabilecek güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. Araştırmada yüz, bacaklar, hareket, ağlama, avutabilme davranışssal skalası üç günlük toplam ortalama puan gözlemciler arası uyum korelasyon katsayısı değerlerinin yüz maddesinde mükemmel düzeyde ve önemli, bacaklar maddesinde toplam ortalama değerinin yüksek düzeyde ve önemli, hareket maddesinde mükemmel düzeyde ve önemli, ağlama maddesinde yüksek düzeyde ve önemli, avutabilme maddesinin mükemmel düzeyde ve önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca, bu sonuç skalanın mekanik ventilasyon desteğinde olan hastalarda ağrı ihtiyaç düzeyini belirlemede kullanılabilecek güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Richmond Ajitasyon-Sedasyon Ölçeği (RASS) ve yüz, bacaklar, hareket, ağlama, avutabilme (FLACC) davranışssal skalası erişkin yoğun bakım hastalarında sedasyon kalitesini ve derinliğini ölçmede ve ağrı değerlendirmesinde geçerliliği ve güvenilirliği yüksek değerlendirme araçlarıdır.

S-0110 - ÇEVRE SAĞLIĞI DERSİNİN HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE SORUNLARINA YÖNELİK FARKINDALIKLARI ÜZERİNE ETKİSİ

SEMRA KOCATAŞ1, NURAN GÜLER1,

1CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ SİVAS,

Amaç: Bu araştırmanın amacı, Çevre Sağlığı dersinin Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik farkındalıkları üzerine etkisini belirlemektir.

Yöntem: Yarı deneysel tipteki araştırmanın örneklemini; 2016-2017 Öğretim yılı bahar yarıyılında Halk Sağlığı Hemşireliği dersini alan Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünün son sınıf öğrencileri (185 öğrenci) oluşturmuştur. Veriler; öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini ve çevreye ilişkin duyarlılıklarını belirlemeye yönelik anket formu ve Çevre Sorunlarına Yönelik Farkındalık Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Ölçek, 8 saatlik çevre sağlığı dersinin başında ve sonunda olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik dağılım, independent t testi, paired t testi, ANOVA testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 22.20±0.92 ve %55.7'si yurtta kalmakta olup, %82.2'si kadın, %72.4'ü orta ekonomik düzeyde, %87.0'si çekirdek aile yapısında, %6.5'i kronik bir hastalığa sahiptir. Yüzde 91.9'u çevre konusunda daha önce eğitim almadığını, %98.4'ü ise çevre ile ilgili herhangi bir kuruluşa üye olmadığını bildirmiştir. Çevre sağlığı dersinden önce öğrenciler tarafından en fazla bilinen çevre kuruluşunun TEMA olduğu (%98.9); öğrenciler tarafından bildirilen en önemli çevre sorunlarının ülkemizde atıklar ve hava kirliliği, dünyada ise hava kirliliği ve küresel ısınma olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin son test puan ortalamasının (80.44±8.19) ön test puan ortalamasından (68.04±6.61) anlamlı düzeyde yüksek olduğu, çevre sorunlarına yönelik farkındalıklarının arttığı saptanmıştır ($p<0.05$). Öğrencilerin yaşına, cinsiyetine, ekonomik durumuna, aile tipine, en çok yaşadıkları yere, anne-baba eğitim düzeylerine, kronik hastalık durumlarına göre ön test-son test çevre sorunlarına yönelik farkındalık puanlarının ise değişmediği belirlenmiştir ($p>0.05$).

Sonuç: Çevre sağlığı dersinin öğrencilerin çevre sorunlarına yönelik farkındalıklarını artırmada etkili olduğu saptanmıştır. Çevre sağlığı dersinin, çevreye yönelik farkındalık düzeylerinin yüksek olması ve topluma bu konuda rol model olması beklenen başta hemşirelik öğrencileri olmak üzere sağlık ile ilgili bölümlerde okuyan tüm öğrencilere etkin bir şekilde verilmesi ve ayrıca bu konudaki eğitimlerin sağlık alanı dışındaki diğer bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerine de yapılması önerilmektedir.

S-0111 - HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ DERSİNİ ALAN ÖĞRENCİLERİN EV ZİYARETLERİ UYGULAMASINA İLİŞKİN YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER VE BU KONUDAKİ GÖRÜŞLERİ

SEMRA KOCATAŞ1, NURAN GÜLER1,

1CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ SİVAS,

Amaç: Araştırmanın amacı, Halk Sağlığı Hemşireliği dersini alan öğrencilerin ev ziyaretleri uygulamasına ilişkin yaşadıkları güçlükleri ve bu konudaki görüşlerini belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı araştırmanın örneklemini; 2015-2016 Öğretim yılı bahar yarıyılında Halk Sağlığı Hemşireliği dersini alan Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünün 110 son sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Veriler; öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini, ev ziyaretleri uygulamasına ilişkin yaşadıkları güçlükleri ve bu konudaki görüşlerini belirlemeye yönelik anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Form, öğrencilerin 216 saatlik saha uygulamasının son gününde uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik dağılım, ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 22.42±1.14, %79.1'i kadın ve %28.2'si ailesi ile kalmakta, %92.7'sinin ailesi orta ekonomik düzeyde, %86.4'ü çekirdek aile yapısında olup; %88.2'si iş bulma kolaylığı nedeniyle hemşireliği tercih ettiğini belirtmiştir. Ev ziyaretleri konusunun Halk Sağlığı Hemşireliği dersinin içeriğinde olmasını uygun bulmayan öğrencilerin oranı %61.8'dir. İlk ev ziyaretlerinde öğrencilerin %72.7'sinin güçlük yaşadığı ve tedirginlik-korku duygularını ağırlıklı olarak hissettikleri belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından ev ziyaretlerine ilişkin en fazla bildirilen güçlük durumlarının evlere kabul edilmeme (%54.5), kendilerini ev ortamında güvende hissetmeme (%35.4) olduğu, bunun en büyük nedeni olarak insanların birbirine güven duymamasını (%74.5) gösterdikleri saptanmıştır. Ev ziyaretlerinde güçlük yaşanmamasına yönelik olarak en çok ifade ettikleri öneriler ise; sırasıyla ziyarete çıkılacak ailelerin önceden belirlenmesi ve ziyaret hakkında bilgilendirilmeleri, ev ziyaretlerinin tamamen kaldırılması, bireylerle evlerde değil aile sağlığı merkezlerinde görüşülmesi ve ziyaretlerde aile sağlığı elemanlarının onlara eşlik etmesi olmuştur. Öğrencilerin cinsiyeti, ekonomik durumu, aile tipi, en çok yaşadıkları-şimdiki kaldıkları yer, ev ziyareti konusunu-uygulamasını gerekli bulmaları, hemşirenin sorumlulukları arasında görmeleri, öğretim elemanının danışmanlığını yeterli bulmaları ile ziyaretlerde güçlük yaşamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Sonuç: Öğrencilerin ziyaretler sırasında; evlere kabul edilmeme, kendilerini güvende hissetmeme durumları gibi güçlükler yaşadıkları saptanmıştır. Ev ziyaretlerine ilişkin düzenlemelerin yapılması ve etkili politikaların geliştirilmesi sonucunda, öğrenciler için daha sağlıklı bir uygulama ortamının ve ev ziyareti sürecinin gerçekleştirileceği düşünülmektedir.

S-0112 - KADINLARIN GENİTAL GÖRÜNÜM ALGISI VE CİNSEL SAĞLIK: KOZMETİK GENİTAL CERRAHİ

DİDEM KIRATLI1, MERYEM ERDOĞAN1, ZEYNEP DAŞIKAN1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD. ,

Bu makale ile son yıllarda popüler bir konu olan kozmetik genital cerrahinin ve cinsel sağlığın genel olarak değerlendirilmesi ve bu konunun sağlık profesyonellerinin danışmanlık rolü açısından irdelenmesi amaçlanmıştır.

Kadın kozmetik genital cerrahi, sağlıklı kadın dış cinsel organlarının tıbbi endikasyon olmadan, görünüm ve yapısını değiştirmek amacıyla yapılan işlemleri tanımlamaktadır. Genital estetik olarakda tanımlanmaktadır. Kadınlarda dış genital bölgeye yapılan genital cerrahi ve uygulamalar “kozmetik jinekoloji' alanında yer alır. Son yıllarda kadın dış genital organına yönelik estetik operasyonlar, dış görünüm konusunda gelişen farkındalık nedeni ile artmaktadır. Kadınlar; estetik, işlevsel, cinsel ve kültürel nedenlerle kozmetik genital cerrahi prosedürlerine başvurmaktadırlar. Bu kadınlar tarafından; giyim, egzersiz, cinsel ilişkiye bağlı ağrı, rahatsızlık veya tahriş gibi çeşitli fiziksel bir takım şikayetlerin yanı sıra, vajinal gevşeme hissi ve cinsel ilişkiden haz alma eksikliği de tanımlanmaktadır. Beden imajındaki memnuniyetsizlik, cinsel sağlık da dahil olmak üzere yaşamın tüm yönlerini etkiler. Genital bölgedeki bir sorun bireyin kendinde ve/veya cinsel partnerinde cinsel sorunlara yol açabilmektedir. Cinsel sağlığın bozulması fiziksel, ruhsal ailesel ve sosyal sağlığında bozulmasına yol açabilmektedir. Kozmetik genital cerrahide; labioplasti, vaginoplasti, himenoplasti, perineoplasti, klitoroplasti ve G-noktası büyütme de dahil olmak üzere genital görünümü veya performansı iyileştirmek için çeşitli prosedürler önerilmektedir. Bu prosedürler tek başına veya kombinasyon halinde uygulanabilir. Kozmetik genital cerrahisine artan ilgiye rağmen, sınırlı sayıda çalışma ve veri mevcuttur. Çalışmaların çoğu; retrospektif, tek-merkezli, kısa süreli izlenmiş vaka serileri olup, subjektif ve henüz doğrulanmamış veriler rapor edilmiştir. Kozmetik genital cerrahi operasyonu geçiren 258 kadından oluşan bir çalışmada; hastaların % 64'ünde preoperatif dönemde fiziksel rahatsızlık, % 48'inde kozmetik nedenler, % 33'ünde kendini beğenmeme (özbenlik saygısı) ve % 30'unda cinsel hayatında iyileşme istekleri tespit edilmiştir. Bu çalışmada kadınların yarıdan fazlası erkek eşin cinsel deneyimini artırmak için vajinoplasti veya perineoplasti yaptırdığını belirtmiştir(Goodman et al.2010). Kozmetik genital cerrahi başarı veya memnuniyet oranları %80'den fazla gösterilmiştir. Kadın genital kozmetik cerrahisinin cinsel fonksiyon üzerine uzun vadede etkileri bilinmemektedir. Bununla birlikte, genital kozmetik cerrahisinde doku çıkarmanın, duyusal cinsel uyarılmaya katkıda bulunabileceğini gösteren kanıtlar vardır. Kozmetik genital ameliyatların, kadın genital bölgesindeki yoğun sinir dağılımını bozabileceğinden, cinsel işlev ve haz konusunda uzun süreli zararları olabilmektedir. Literatürde bildirilen komplikasyon insidansı %3 ile %30 arasında değişmektedir. Enfeksiyon, hematom, disparoni, lokalize ağrı, yetersiz yara iyileşmesi, skarlaşma gibi postoperatif komplikasyon bildirilmiştir. Cinsellik açısından anamnez alınırken sağlık profesyonellerinin danışmalık rolü çok önemlidir. İnsanların cinsellik ile ilgili algıları ve tutumları birçok faktörden (kültürel, etnik, sosyal, ekonomik ve eğitim) etkilenmektedir. Bu nedenle sağlık profesyonellerinin içinde yaşadığı toplumu tanıması, bölgeden bölgeye farklılıklar gösteren çeşitli kültürel, dini inanca ilişkin düşünceleri bilmesi, bireyi bir bütün olarak değerlendirmesi önem arz etmektedir. Hemşireler; en başta cinsellik konusunda kendini rahat hissetmeli, bu konu hakkında

yeterince bilgi sahibi olmalı, yargılayıcı bir tutum sergilememeli, danışmanlık yapabilme kapasitesine sahip olmalı, iletişim becerisini geliştirmelidir.

Kadın genital kozmetik cerrahisi; önemli tartışmalara ve görüşlere konu olmasına rağmen, riskler, etkinlilik, komplikasyonlar ve hasta memnuniyeti hakkındaki kanıtların eksikliği devam etmektedir. Cinsel danışmanlık yaklaşımında tüm etkenler bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Hastaya ve partnerine cinsel problemlerini rahatça anlatabileceği uygun ortamların yaratılması, hasta bakım planı oluşturulması, cinsel işlevlerinin değerlendirilmesi ve cinsel sağlığın nasıl korunacağına dair eğitimler planlaması gerekmektedir.

S-0113 - KİLOYA İLİŞKİN KENDİNİ DAMGALAMA ÖLÇEĞİNİN (KKDÖ) TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Satı DOĞAN1, Nazmiye ÇIRAY GÜNDÜZOĞLU2,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,Psikiyatri Hemşireliği AD, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,İç Hastalıkları Hemşireliği AD,

Bu araştırmanın amacı, Kiloya İlişkin Kendini Damgalama Ölçeği (Weight Self-stigma Questionnaire WSSQ)"nin Türk toplumu için güvenilir ve geçerliliğini incelemek amacıyla metadolojik olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın örneklemini Beden kitle indeksi 25 ve üzeri olan 120 birey oluşturmaktadır." Kiloya İlişkin Kendini Damgalama Ölçeği (KKDÖ)" Lills ve ark. tarafından geliştirilmiş, 5'li likert tipinde, 12 madde ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır (Kendini aşağı çekme 1-6, İçselleştirilmiş damgalanma korkusu 7-12. maddeler). Ölçeğinin (KKDÖ) dil eşdeğerliği geri-çeviri yöntemi; içerik geçerliği (content validity) uzman görüşüne başvurularak; güvenirliği test tekrar test ve iç tutarlılık ile; geçerliği ise eşzamanlı geçerlilik ve yapı geçerliği (doğrulayıcı faktör analizi) ile sınanmıştır

Araştırmaya katılan bireylerin benlik saygısı puan ortalaması =14.9 ± 4.2 iken, kiloya ilişkin damgalama puan ortalaması =33.8 ± 7.7'dir. Benlik saygısı envanteri ile kiloya yönelik kendini damgalama ölçeği arasında ilişki ($p<0.01$ düzeyinde ve $r=-.282$) anlamlı bulunmuştur. Test-tekrar test $r=.89$'dur. Modelin Uyum İndeksleri incelendiğinde; $X2=66,461$ $sd=53$ ve $p=.101$ (istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur) bulunmuştur. Faktör yükleri (standartlaştırılmış regresyon ağırlıkları) .20 ile .75 arasında değişmektedir, faktör1 ve faktör 2 gizil değişkenleri arasındaki korelasyon ise r=.51olarak elde edilmiştir. Diğer uyum indeksleri de iyi ve kabul edilebilir düzeydedir (P=.439, GFI=.936, AGFI=.902, RMSEA=.012, CFI=.992, PCLOSE=.874, AIC=105, 889<).

Ölçeği Kiloya İlişkin Kendini Damgalama Türkçe formunun 12 maddelik özgün formu ile aynı alt boyutları kapsadığı ve geçerlik-güvenirlik sonuçlarının kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir.

S-0114 - EMZİRME DANIŞMANLIĞI DERSİNİN ÖĞRENCİLERİN EMZİRME MİTLERİNE İNANMA DURUMUNA ETKİSİ: VAKA-KONTROL ÇALIŞMASI

Sevgi ÖZSOY1, Hande DAĞ2, Hale UYAR HAZAR3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, 2Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 3Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Araştırmanın amacı, emzirme danışmanlığı dersi (EDD)'nin, öğrencilerin emzirme mitlerine inanma durumuna etkisini belirlemektir.

Yarı deneysel olan araştırma, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda okuyan ebelik-hemşirelik öğrencileri ile yürütüldü. EDD'ni alan 249 öğrenci deney, almayan 151 öğrenci kontrol grubunu oluşturdu. Veriler, 56 emzirme mitinden oluşan liste ile toplandı. "Katılmıyorum" olarak belirtilen her mite bir puan verilmiştir. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler ve iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi kullanıldı.

Araştırmaya katılan öğrenciler 20.73±2.00 yaşındaydı. Deney grubundaki bir öğrenci dışında, öğrencilerin tümü en az iki miti onayladı. Öğrencilerin en az %50'sinin; katıldığı mit sayısı, deney grubunda 7(%12.5), kontrol grubunda 11(%19.6), katılmadığı mit sayısı deney grubunda 46(%82.1), kontrol grubunda 22(%39.3), fikrim yok olarak belirttiği mit sayısı deney grubunda 0(%0.0), kontrol grubunda 6(%10.7)'ydı. Sorgulanan 56 mitten katılmadıklarını belirttikleri mitler için iki grubun puan ortalamaları (deney 42.96±8.06, kontrol 30.55±6.55) arasındaki fark, ileri derecede anlamlı bulundu ($t=15.825$, $p<0.000$). Deney ve kontrol grubunun en çok inandığı üç mitten ilki; "Yetersiz süt üretiminin sebebi yorgunluk, yetersiz sıvı ve gıda alımıdır" (%73.5, %94) olurken, deney grubunun "Emziren anneler gaz yapıcı besinleri tüketmemelidir" (%64.3) ve kontrol grubunun "Annenin sütü yetmediğinde mama vb. ek besin desteğinde bulunmak gereklidir" (%80.8) mitleri en çok inandığı diğer mitleri oluşturdu.

EDD deney grubundaki öğrencilerin emzirmeye ilişkin yanlış inanışlarını tümüyle düzeltmese de oldukça azalttığı saptandı. EDD dersi tüm sağlık eğitimi veren okullarda okutulması gerekmekte olup, bu eğitimin toplumda inanılan emzirme mitlerinin azalmasını ve toplum sağlığının korunmasını sağlayabileceği düşünülmektedir.

S-0115 - ANİ BEBEK ÖLÜM SENDROMU HAKKINDA BİR İNCELEME

SETENAY ZENGİ1, FATMA BAYDAŞ1, FİGEN YARDIMCI2,

1DR. BEHÇET UZ ÇOCUK HASTALIKLARI VE CERRAHİSİ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANA BİLİM DALI,

Bu derleme, ani bebek ölümü sendromunun nedenlerine, ani bebek ölümü sendromu için hemşirelik uygulamalarına dikkat çekmek ve ani bebek ölüm sendromu hakkında aile eğitiminde verilmesi gereken bilgilere katkıda bulunmak amacıyla yazılmıştır.

Ani Bebek Ölüm Sendromu (ABÖS) , "Tam bir otopsi yapılması da dahil olmak üzere ayrıntılı bir soruşturma sonrasında açıklanamayan, ölümle sonuçlanan ve uyku sırasında ortaya çıkan, 1 yaşın altındaki bebeklerin ani beklenmedik ölümü" olarak tanımlanmaktadır. ABÖS dünya çapında bir problemdir.Bebeklerde, 2-4 ay arasında diğer aylara göre daha sık rastlanmaktadır. "Back to Sleep" kampanyası gibi kampanyalar bebeklerin sırt üstü yatması için oluşturulmuş kampanyalar olmasına karşın, ani bebek ölüm sendromu 1 ay- 1 yaş arasındaki bebek ölümlerinin önde gelen nedenlerini oluşturmaya devam etmektedir. Ülkemiz'de ise ABÖS ile ilgili ayrıntılı bir bilgiye ulaşılamamıştır. Buna karşın, ABÖS önlemleri açısından hemşirelik yönetimi ve aile eğitimi ile ilgili yapılabilecek bir çok uygulama bulunmaktadır. Bu önerilerden bazıları; 1. Uykuda bebeği sırt üstü yatırın. 2. Sert bir uyku yüzeyi kullanın. 3. Emzirmek, ABÖS riskini azaltır. Kontrendike olmadıkça bebeğinizi emzirin. 4. Bebeğin 1 yaşına kadar anne-babanın yatağına yakın, fakat bebekler için ayrı bir yatakta yatması önerilir 5. Ani bebek ölüm sendromunda, boğma ve boğulma riskini azaltmak için yumuşak nesneleri ve gevşek yatakları bebeğin uyku alanından uzak tutun. 6. Uyku öncesinde ve uyurken bebeğe emzik verin

Sonuç olarak; bebeklerin sırt üstü yatırılması, yataklarının sert bir yüzeye sahip olması, yumuşak oyuncakların, minder ve yastıkların kullanılmaması, annenin sigara ve uyuşturucu kullanmaması, bebeğin beşikte yatması, ABÖS riskini azaltmakta etkilidir. Bununla ilgili araştırmaların ülkemizde arttırılması önerilmektedir. Radyo, televizyon, broşür gibi araçlarla halkın bilgilendirilmesi sağlanmalı, sağlık bakım vericilerinin bu konudaki bilgisi arttırılarak ailelere gerekli eğitimler verilmelidir

S-0116 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE KENDİNİ AYARLAMA BECERİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

FUNDA AKDURAN1, NURSAN ÇINAR1,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Bu araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin kişilik özellikleri ile kendini ayarlama becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Tanımlayıcı ve analitik tipte yürütülen çalışmada veriler, "Kişisel Bilgi Formu", On-Maddeli Kişilik Ölçeği - (OMKÖ) ve Gözden Geçirilmiş Kendini Ayarlama Ölçeği (G-KA) kullanılarak toplandı. OMKÖ; deneyime açıklık, sorumluluk, dışa dönüklük, yumuşak başlılık ve duygusal dengelilik olmak üzere beş önemli kişilik özelliğini ölçmektedir. Yedi derecelemeli Likert tipi olan bu ölçekte, her bir alt boyutta iki madde yer almaktadır. G-KA Ölçeği ise 12 maddeden oluşmakta ve altılı Likert Tipi yanıt kategorisine göre değerlendirilmektedir. Ölçek puanı, her bir madde puanının toplanmasıyla hesaplanır. Ölçekten elde edilen puanlar yükseldikçe kendini ayarlama becerisinin derecesi de yükselmektedir. Çalışmanın evrenini bir Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin tamamı, örneklemi ise verilerin toplandığı tarihte okulda bulunan ve çalışmaya katılmaya gönüllü öğrenciler (n=302) oluşturdu. Formlar öğrencilere çalışmanın amacı ve gereklerini belirten ön bilgilendirme yapıldıktan sonra uygulandı. Veriler 2016-2017 Bahar Yarıyılında toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 16.0 paket programı kullanılarak sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma hesaplandı. Spearman korelasyon testleri kullanılarak, $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Çalışmaya katılan öğrencilerin; % 79,5 (n=240)'inin kadın, % 20,5 (n=62)'inin erkek; % 77,2 (n=233)'sinin 18-21 yaş aralığında; % 30,8 (n=93)'inin hemşirelik 1.sınıf; % 23,8 (n=72)'inin 2.sınıf; % 37,1 (n=112)'inin 3.sınıf ve % 8,3 (n=25)'ünün 4.sınıf olduğu belirlendi. OMKÖ'ne göre öğrencilerin kişilik özellikleri incelendiğinde; en yüksek "Duygusal Dengelilik" (χ= 9,17 ± 2,60), en düşük "Deneyime Açıklık" (χ= 7,87 ± 2,15) kişilik özelliklerine sahip oldukları saptandı. G-KA ölçeğinin toplam puan ortalamasının χ= 41,17 ± 7,60 (min= 0, max= 60) ortalamanın üzerinde olduğu görüldü. Kişilik ölçeği'nin "yumuşak başlılık" alt boyutu ile "kendini ayarlama becerisi" arasında pozitif yönde bir korelasyon olduğu saptandı (r=0,129; p=0,025).

Hemşirelik öğrencilerinde kendini ayarlama becerisinin yüksek olduğu ve en fazla görülen kişilik özelliğinin ise Duygusal Dengelilik olduğu saptandı.

S-0117 - BABALARIN DOĞUM SONU GÜVENLİK HİSLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Nuriye ERBAŞ1, Gülbahtiyar DEMİREL2,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 2Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü,

Aile sağlığı açısından doğum sonu ilk hafta içinde güvenlik duygusu anneler için olduğu kadar babalar içinde önemlidir. Ancak babanın bu süreçte yaşadığı duygusal değişimler bilimsel açıdan çok fazla ele alınmamıştır. Bundan dolayı bu çalışmada babaların doğum sonu güvenlik hisleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen çalışmanın örneklemini 30 Temmuz-30 Aralık 2016 tarihleri arasında bir hastanede yatan lohusaların eşleri (419 baba) oluşturmuştur. Veriler "Kişisel Bilgi Formu" ve "Doğum Sonu İlk Hafta Ebeveynlerin Güvenlik Hisleri Ölçeği (Babalar İçin Olan Formu)" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde sayı ve yüzdelik dağılım, tek yönlü varyans analizi, bağımsız iki örnek t testi kullanılmıştır.

Doğum sonu dönemde babaların; %87.8'ine hastanede bilgi verilmiş, %80.9'u desteklenmiş ve %82.6'sı fiziksel, %82.3'ü psikolojik olarak kendisini iyi hissetmiştir. Doğum sonu ilk hafta boyunca babaların %54.2'si sorun yaşadıklarını (emzirme vb.) ifade ederken bu dönemde en fazla destek babaların kayınvalide ve annelerinden gelmiştir. Lise ve üniversite eğitim düzeyine sahip, şehirde yaşayan, son gebeliğinde eşleri vajinal doğum yapan, doğum sonu ilk haftada; hastanede bilgi verilen ve desteklenen, fiziksel ve psikolojik olarak iyi hisseden, sorun yaşamayan babaların doğum sonu döneme ait kendi güvenlik hisleri daha iyidir ($p<0.05$).

Eğitim düzeyi yüksek, desteklenen ve bilgi verilen babaların doğum sonu döneme ait kendi güvenlik hisleri daha iyidir. Bu sonuç doğrultusunda sağlık profesyonellerinin (hemşireler, ebeler vb.) eğitici ve danışman rollerini kullanarak doğum sonu dönemde babaları desteklemeleri önerilmektedir.

S-0118 - ANAOKULUNA DEVAM EDEN ÇOCUKLARIN AKRAN ŞİDDETİNE MARUZ KALMA, AKRAN ŞİDDETİ UYGULAMA DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ ETMENLER

Dilek AVCI1, Serap KAYNAK2, Kevser TARI SELÇUK1,

1Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Balıkesir, Türkiye., 2Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Balıkesir, Türkiye.,

Bu araştırmada anaokuluna devam eden çocukların akran şiddetine maruz kalma, akran şiddeti uygulama düzeylerinin ve ilişkili etmenlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Kesitsel tipteki araştırma Şubat-Mart 2017 tarihleri arasında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı dört anaokulunda yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini dört anaokuluna devam eden 4–6 yaş grubu 470 çocuk oluşturmuştur. Araştırmada evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş, öğretmenleri ölçekleri doldurmayı kabul eden ve ailesi onam veren 391 çocuk araştırmaya dâhil edilmiştir. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Akran Şiddetine Maruz Kalma Ölçeği ve Akran Şiddeti Uygulama Ölçeği ile toplanmıştır. Değerlendirmede tanımlayıcı istatistikler, Kolmogrow Smirnow testi, t testi, Tek Yönlü Varyans analizi ve Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak $p<0.05$ değeri kabul edilmiştir.

Araştırmada öğretmen bildirimine göre çocukların Akran Şiddetine Maruz Kalma Ölçeği puan ortalaması 4.67±1.08, Akran Şiddeti Uygulama Ölçeği puan ortalaması ise 4.58±1.10'dur. Akran şiddetine maruz kalma ile akran şiddeti uygulama arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır ($r:0.510$, $p<0.001$). Ayrıca erkek, ebeveyn eğitim düzeyi düşük, ebeveyn tutumu baskıcı olan, babası çalışmayan, parçalanmış aile yapısına sahip çocukların akran şiddetine maruz kalma ve akran şiddeti uygulama puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0.05$).

Anaokuluna devam eden çocukların akran şiddetine maruz kalma, akran şiddeti uygulama düzeyleri cinsiyet ve aile özellikleri ile ilişkilidir. Bu doğrultuda akran şiddetini önlemeye yönelik aile ve öğretmenleri de içeren müdahale programları hazırlanmalıdır.

S-0119 - BİOREZONANS VE ALERJİ

Zeynep KIVRAK1, Serkan KÖKSOY1, Canan DEMİR BARUTCU1, Mümin POLAT1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

ÖZET Ülkemizde tamamlayıcı tıp uygulamaları son zamanlarda yaygınlaşmaya başlamıştır. 27.10.2014 tarihli 29158 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Geleneksel Ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği" bu uygulamalara yasal bir boyut kazandırmıştır. Akupunktur, kupa, mezoterapi, homeopati vb gibi pek çok uygulama günümüzde sağlık merkezleri, devlet hastaneleri gibi sağlık kuruluşlarında uygulanmaktadır. Biorezonans ise bu yönetmeliğe dâhil edilmemiştir. Biorezonans; maddelerin foton yayılımlarını kullanarak kişiye zarar vermeden vücudun toksinlerden arınması prensibine dayanmaktadır. Diğer bir deyişle insan vücudunun yaydığı farklı elektromanyetik salınımları düzenler. Bu yöntemde 1014 Hz dalga boyunda biofoton adı verilen elektromanyetik dalgaların deri üzerinden temas ettirilmesiyle tedavi gerçekleştirilir. Uygulanan iki değişik biorezonans yöntemi vardır. Bunlar; klasik biorezonans (endojen ve ekzojen) ve Pulsasyonlu Elektromanyetik Alan (PEMF)'dır. Klasik bioreonansta akupunktur noktaları kullanılır. Bu alanlara yerleştirilen elektrotlar aracılığıyla tedavi gerçekleştirilir. Biorezonans günümüzde kronik, bulaşıcı olmayan hastalıklarda sıklıkla kullanılmaktadır. Bunların arasında alerjen hastalıklar (Egzama, Kontakt Dermatit, Alerjik Cilt Lezyonları, Ürtiker, Alerjik Astım, Alerjik Bronşit, Saman Nezlesi, Alerjik Konjuktivittir), kronik ağrılar (migren, diz-eklem ağrısı), kronik yorgunluk ve bağımlılık (sigara vb.) gibi pek çok hastalığa yardımcı tedavi yöntemi olarak uygulanmaktadır. Biorezonansın ilk ve en çok kullanıldığı hastalıkların başında alerji kökenli hastalıklar gelmektedir. Bunun temel nedeni IgE'ye kökenli aşırı duyarlılık reaksiyonları gibi olayların vücut kökenli olması ve semptomlarının ilaç vb gibi uygulamaların yanında biorezonans gibi farklı tedavilere de yanıt veriyor olmasıdır Biorezonansta alerjen maddelerin elektromanyetik olarak müdahale edilip salınımı azaltıldığından kişiler daha az ilaç kullanmakta veya hiç ilaç kullanmamaktadır. Özellikle herhangi bir kronik hastalığı olmayan ve erken teşhis edilmiş hastalıklarda daha iyi sonuçlar alındığı bilinmektedir. Sonuç olarak her ne kadar tamamlayıcı tıp yönetmeliğinde biorezonans yönteminden bahsedilmese de özellikle alerjik hastalıkları erken teşhis edildiği durumlarda biorezonansın etkili bir tedavi yöntemi olabileceği düşünülmektedir. Özellikle alerjik hastalıklardaki çeşitlilik kullanılan ilaçların da çeşitlilik göstereceği anlamına geldiğinden oluşabilecek ekonomik yükü ve ilaç kaynaklı yan etkileri hafifleteceği kanaatindeyiz.

S-0120 - ÖZEL BİR HASTANEDE İNTRAMÜSKÜLER ENJEKSİYONDA VENTROGLUTEAL BÖLGENİN KULLANIMINA İLİŞKİN DEĞİŞİM YARATMAK

GÜLŞAH GÜROL ARSLAN1, DİLEK ÖZDEN1, TANGÜL PEKEY2, GÜLHANIM YEL2,

1DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2KENT HASTANESİ,

Çalışmada hemşirelerin intramüsküler(IM) enjeksiyonda ventrogluteal(VG) bölgenin kullanımına ilişkin bilgi, görüş ve kaygı düzeylerine eğitimin etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırma, tek grupla öntest-sontest modelinde yarı deneysel olarak yürütülmüştür. Örneklemi IM enjeksiyonun sıklıkla uygulandığı kliniklerde çalışan, eğitime katılan 50 hemşire oluşturmuştur. Veriler, "IM Enjeksiyonda VG Alana Yönelik Bilgi Ve Görüşlerin Belirlenmesi" anket formu ve "Durumluk Kaygı Envanteri" ile toplanmıştır. Veriler, tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (frekans, ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum, sayı ve yüzdelik değerleri) yanı sıra, iki eş arasındaki farkın önemlilik testi ile değerlendirilmiştir.

Hemşirelerin yaş ortalaması 25.80±5.02'dir. Hemşirelerin %34.0'ünün IM-enjeksiyonu sıklıkla uyguladığı, %74.0'ının VG alanı hiç tercih etmediği bulunmuştur. Eğitim öncesinde VG-alanı tercih etmeme nedenleri, iğnenin kemik dokuya gelme ihtimalinin yüksek olması(%26.0), alışık olmadığı için hastaların işlemi reddetme ihtimali bulunması(%25.0), ağrıya neden olması(%16) ve bölgedeki kasın küçük olması(%6.0) olarak belirlenmiştir. Hemşirelerin %32.0'si VG alan tespitini bilmiyordu. Hemşirelerin VG alan enjeksiyonuna yönelik eğitim öncesi (12.40±6.89) ve sonrası (21.80±1.95) bilgi puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur($p<0.00$). Ancak eğitim öncesi (39.22±10.16) ile eğitim sonrası (40.56±6.01) durumluk kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$).

Hemşirelerin çoğunluğunun enjeksiyonda VG alanı tercih etmediği, tercih etmeme nedenlerinin bölge tespitine yönelik bilgi eksiklikleri ve hastaya zarar verme kaygısı olduğu söylenebilir. Eğitim sonrasında VG alan enjeksiyonuna ilişkin bilgi düzeylerinin arttığı söylenebilir.

S-0121 - ÜNIVERSITE ÖĞRENCILERI ARASINDA POLIKISTIK OVER SENDROMU YAYGINLIĞI

GULFER DOĞAN PEKİNCE1, GÜL ERTEM2, ESİN ACAR3,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SÖKE SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi. Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, 3Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi .Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi ABD,

Çalışmanın amacı, Polikistik Over Sendromu (pkos) tanısı konan öğrencileri belirlemektir.

Tanımlayıcı tipte planlanan bu çalışma, Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu, Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Söke Meslek Yüksek Okulu'nda okuyan kız öğrenciler ile yürütülmüştür. Ulaşılabilen ve gönüllü olan 556 öğrenciye araştırmacılar tarafından hazırlanan "Polikistik Over Sendromu Tanılama Formu" uygulanmıştır. Araştırma öncesinde Adnan Menderes Üniversitesi'nin ilgili birimlerinden kurum izni alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programında frekans ve yüzde dağılımları yapılarak değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılanlar arasında pkos tanısı alanların oranı %7.9'dur. Pkos tanısı alanların %46.5'i tanıya yönelik tedavi almamaktadır. Pkos tanısı konanların %15.9'unun ailesinde pkos tanısı mevcuttur. Pkos tanısı konan katılımcıların % 81.8'inin spor yapmadığı, % 72.7'sinin diyet yapmadığı belirlenmiştir. Pkos tanısı alan katılımcıların yaşadığı şikayetler sırasıyla; adet düzensizliği (% 75), kilo alma (%59.1), sivilcelenme (%54.5), hirşutizm (%38.6), stres (%2.3), huzursuzluk (%2.3) ve karın ağrısı(%2.3)'dır. Pkos'u bilmeyen ve tanı almayanların oranı %36.3'tür. Pkos'u bilmeyen ve tanı almayan riskli grupların şikayetleri sırasıyla sivilcelenme(%50.5), kilo alma(%31.2), adet düzensizliği (%30.6) ve hirşutizm (%15.6) şeklindedir.

Çalışmada, pkos'u bilmeyen ancak pkos açısından risk altında katılımcıların olması, pkosun daha iyi anlatılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Pkos tanısı konanların hemen hemen yarısının tedavi almıyor olması pkos açısından yeterli farkındalığın oluşturulmadığının göstergesidir.

S-0122 - ANNE SÜTÜ VE EMZIRME DE ANNELERİN UYGULADIKLARI GELENEKSEL YÖNTEMLERE SOSYOLOJİK BAKIŞ

Emel BULDUR1, Hale OKÇAY2, Bahire BOLIŞIK1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Ege Universitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü,

Türkiye de ki emzirme dönemindeki annelerin anne sütü ve emzirme ile ilgili geleneksel uygulamalarına sosyolojik açıdan bakış.

GİRİŞ Türk kültürü bulunduğu coğrafi yapının tarihi ve kültürel zenginliği ve dinlerin etkisiyle farklı inanç ve kültürlerden etkilenmiştir. (4) Inançlar ve gebelikler insanları gebelik öncesinden başlayarak bir takım adetlere uymaya ve adetlerin gerektirdiği işlemleri yerine getirmeye zorlamaktadır.(1) Doğum sonu dönemde verilen bakımın yetersizliği, bireylerin sağlık sorunlarını çözmek için geleneksel uygulamalar yapmaya yöneltmektedir.(1) AMAÇ Türkiye de ki emzirme dönemindeki annelerin anne sütü ve emzirme ile ilgili geleneksel uygulamalarına sosyolojik açıdan bakış. ANNE SÜTÜ VE EMZİRMENİN ÖNEMİ Günümüzde Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ilk 6 ay sadece anne sütü ve ek gıdalarla beraber 2 yaş ve sonrasına kadar emzirmeyi önermektedir.(7) Türkiye nüfus ve sağlık araştırması (TNSA) 2013 yılı raporu çocukların %50'sinin doğumdan sonraki ilk bir saat içinde emzirilmeye başlandığını göstermektedir.ayrıca rapora göre; bebeklerin %582 i yaşamın ilk iki ayında sadece anne sütü ile beslenmekte, çocuğun yaşı attıkça bu oran hızla azalmakta, 4-5 aylık bebeklerde %10' a kadar gerilemektedir.(20) SOSYOLOJİK BAKIŞ Toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesi bebeklerin sağlığına gereğince önem vermekle, bebeğin sağlığı ise bebeklerin bakımında birincil sorumluluğu üstlenen annelerin bebek bakımı hakkındaki bilgi, tutum ve uygulamaları ile yakından ilgilidir.(5) Annenin Yaşı; Annelerin yaşlarının küçük olması ve eğitim durumlarının düşük olması nedeniyle geleneksel uygulamalara çok sık başvurdukları saptanmıştır.(2) Eğitim Düzeyi; Annenin eğitim düzeyinin, emzirmenin başlatılması ve sürdürülmesinde olumlu etkisi olduğu saptanmıştır.(9) Sosyo-Ekonomik Durum; Çetinkaya ya (2008) göre gelirini giderden az şeklinde tanımlayan kadınların, doğum sonu dönemde yenidoğan sağlığı ile ilgili geleneksel uygulamaları yapma durumları, gelir düzeyini fazla yada orta şeklinde tanımlayanlara göre 4.3 kat daha fazladır .(3) Kır- Kent Yerleşimi; Türkiye genelinde kırsal alanda bebeklerin ortanca emzirilme süresi 14.2 aydır ve kente göre daha fazladır (13.8 ay) kırsal kesimde emzirme davranışı daha yaygındır ve emzirme süresi daha uzundur.(12) GELENEKSEL UYGULAMALAR Yapılan çalışmalarda bebeklerin doğumdan sonraki ilk 24 saatte hiç emzirilmediği görülmektedir. Yatkın ve ark.(2005), bebeklerin üç ezan beklendikten sonra emzirildiğini ve emzirmeden önce bebeğin ağzına zemzem suyu konulduğunu belirlemişlerdir. (2) Araştırmalar, annelerin %30-%50'sinin bebeklerine ilk gıda olarak anne sütü vermediklerini ortaya koymaktadır .ilk besinler olarak şekerli su, saf su, hazır mama ve inek sütü verildiği belirtilmektedir.(2) Anne sütünü artırdığna inanılan uygulamalar arasında loğusaya soğan, karaciğer, sütle pişirilmiş incir, haşlanmış mısır, akciğer yedirilmesi, pekmez şerbeti, boza, süt, ayran, mercimek çorbası, kızılcık çorbası ve havuç tohumu bulunan su içirilmesi yer almaktadır. Şalgam suyu, adaçayı ve maydanoz'un anne sütünü artırdığı düşünülmektedir. Rezene yaprağının kaynatılarak çayının içilmesi ile sütün arttığı belirtilmektedir. (2)

Mevcut veriler, annelerin ebe ve hemşirelerden yeterince destek almadıklarını, emzirmeyi erkenden sonlandırdıklarını ya da erken dönemde ek gıdalara başvurduklarını ve sütlerini artırmak için çeşitli uygulamalara başvurduklarını göstermektedir.(2) Bu bulgular doğrultusunda, annelere doğum öncesi bakımda daha fazla emzirme eğitiminin verilmesi, sağlık personelinin eğitime başlamadan önce veri toplayarak anne adayının emzirme durumunu etkileyebilecek fizyolojik, psikolojik ve sosyo-kültürel özellikleri değerlendirmesi gerekmektedir.(9) Emzirme sürecinde anne sütünü artıracak geleneksel uygulamalarının bilinmesi, bu dönemde birey ve ailelere sunulacak sağlık hizmetlerinde önceliklerin belirlenmesi, emzirmeyi olumsuz etkileyen faktörlerin erkenden önlenmesi, bebeklerin uzun süre, etkili bir şekilde sadece anne sütüyle beslenmelerinin sağlanması, bebek ölümlerinin azaltılması için yol gösterici olacaktır. (2)

S-0123 - ANAOKULU ÇOCUKLARINDA BÜYÜMENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatma AYDIN1, Ayla BAYIK TEMEL1, Esin ATEŞ1,

1Ege Üniversitesi,

Büyüme, genel sağlığın önemli göstergesidir. Anaokulu dönemi çocuklarda ulusal büyüme standartlarına göre büyümenin değerlendirilmesi ve büyümeyi etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar ülkemizde sınırlı sayıdadır. Araştırma, anaokulu çocuklarında büyümenin değerlendirilmesi amacıyla planlanmıştır.

Tanımlayıcı araştırmanın evrenini, bir üniversite bünyesinde iki anaokulunda 2011 yılında öğrenim gören 3-6 yaş grubu çocuklar oluşturmuştur. (N=240). Örneklem seçimine gidilmeyip araştırmaya katılmaya gönüllü 154 ebeveyn ve çocuğu örneklemi oluşturmuştur katılım oranı %64' dür. Veriler sosyo-demografik veri formu ve çocukların büyüme durumları ve etkili faktörleri değerlendirmek üzere 31 soru içeren anket formu ile toplanmıştır. Çocukların çıplak ayakla standart dijital baskül kullanılarak boy ve kiloları ölçüldü. Neyzi standartlarına göre değerlendirildi. Çocukların yaşları doğum tarihine ve çalışmanın yapıldığı tarihe göre desimal yaş olarak hesaplandı. Çalışmanın yürütülebilmesi için Etik Kuruldan ve ebeveynlerden yazılı izin alındı. Veriler SPSS 16.0 paket programı kullanılarak, sayı yüzde dağılımları Ki-kare ve Kruskal-Wallis analizleri ile değerlendirilmiştir.

Çocukların %46,8'i kız, %53,2'i erkektir. Bu çocuklardan %14,9'u üç, %38,3'ü dört, %36,4'ü beş, %10,4'ü altı yaşındadır. Çocukların %84,4'ü günde 8,5-10,5 saat uyku uyumaktadır. Çocukların %40,3'ü 60 dk. ve daha az TV izlemektedir. Çocukların %14,3'ü 4. aydan önce ek gıda almıştır. Çocukların %85,1'i öğün aralarında atıştırma yapmaktadır, %7,8'i her zaman fastfood tarzı yiyecek tüketmektedir, %8,6'sı da her zaman çikolata şekerleme yemektedir. Çocukların en çok sevdikleri yiyecek türü pilav makarna(%27,9), en az sevdikleri ise sebzedir (%64,9). Annelerin %40,2'si, babaların %74,62'sı obezdir. Ebeveynlerin %77,3'ü çocuğunu kilo ve boy açısından normal değerlendirmiştir. Çocukların %0,6 sının %3-10, %1,9'unun %10-25, %7,8'inin % 25-50, %31,8'inin %50-75, %24'ünün %75-90, %26'sının %90-97, %7,8 'inin %97 üzerinde boy persentil değerlerinde olduğu saptanmıştır. Çocukların %1,9'u %10-25, %13'ü % 25-50, %30,5'i %50-75, %19,5' i %75-90, %20,1'i %90-97, %14,9'u %97 ve üzeri kilo persentil değerlerinde olduğu bulunmuştur. Çocukların BKİ'ne göre % 6,5'i zayıf %8,4'ü şişman %85,1'i normal olduğu belirlenmiştir. Çocukların kardeş sayısı, ebeveynlerin eğitim durumu ve BKİ, doğum kilosu, doğum boyu, TV izleme, oyun süresi, ek gıdaya geçme, öğün sayısı, atıştırma yapma, fastfood tüketme ile BKİ arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Uyku süresi ile çocukların kilo persentil değerleri karşılaştırıldığında 8,5 saatten az uyuyan çocukların %95,2'si normal kilolu, 8,5-10,5 saat uyuyan çocukların %84,6'sı normal kilolu, 20'si (%5,4) obezdir. Uyku süresi ile çocukların kilo persentilleri arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Ebeveynlerin çocuklarının kilo ve boy değerlerine ilişkin öz değerlendirmeleri ile belirlenen kilo ve boy değerleri arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$) .

Anaokulu öğrencilerinin %15,5'i normal gelişim standartları dışındadır, çocuklarda düşük kilo ve bodurluk oranı, obezite ve uzun boyluluktan düşük orandadır. Uyku süresi arttıkça çocuklarda obezitenin arttığı saptanmıştır. Çocukların %92,2'si normal boyda olmasına karşın ebeveynlerin %63'ü normal olarak değerlendirmişlerdir. Çocukların %85,12i normal kilolu olmasına rağmen ebeveynlerin %77,3'ü normal olarak değerlendirmiştir.

S-0124 - KRONİK HASTALIK YÖNETİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR: HASTANIN SAĞLIĞA BAĞLILIĞI

Ayla BAYIK TEMEL1, Esin ATEŞ1,

1Ege Üniversitesi,

Bu kavramsal makalede kronik hastalık yönetiminde yeni yaklaşımlar kapsamında hastanın sağlığa bağlılığı kavramı tanıtılmıştır.

Günümüzde kronik hastalıkların etkili yönetiminin, kendi bakımına katılan, aktif bir hasta ile sağlanabileceği kabul edilmektedir. Bu durum, sadece ne yapacağını bilen değil, aynı zamanda mevcut durumu ile ilgili yetenek, motivasyon ve güvene sahip olan bir hasta ile mümkün olabilecektir. Kronik hastalıkların etkili yönetimi için Wagner ve arkadaşları tarafından geliştirilen ve DSÖ tarafından 2002 yılında yeniden yapılandırılan "Kronik Bakım Modeli "sağlık bakım kalitesini etkilemede hastaların anahtar rolde olduğunu kabul eden bir yaklaşımdır. Wagner ve arkadaşları tarafından tanımlanan modelde, sağlık bakım ekibi ile hasta arasında verimli bir etkileşimin olması vurgulanmaktadır. Anahtar soru ise: "Hastaların aktifleşmeleri veya daha etkili sağlık bakımı aktörleri olmaları için, ne tür bilgi, yetenek, inanç ve motivasyona ihtiyaçları vardır ?" şeklindedir. Hibbard ve arkadaşları, 2004'de hasta aktifliği üzerine çalışmışlar ve aktifliğin öğelerini "bilgi, beceri, inanç/güven ve davranış" olarak belirlemişlerdir. Hasta aktifliği, hastanın, sağlığını ve sağlık bakımını yönetme rolünü üstlenebilmesi ve bunun için hazır oluşluk durumudur. Bununla birlikte Ocloo ve Matthews (2016), hasta katılımı kavramı üzerinde durarak hasta katılımını; hastalar, kamu ve sağlık profesyonelleri arasındaki ortaklık olarak tanımlamışlardır. Hasta katılımında, "hasta için" kavramının yerine "hasta ile birlikte" kavramının kullanılmasının temel olduğunu belirtmişlerdir. Bu tür yeni yaklaşımlar ise Patient Health Engagement–Hastanın Sağlığa Bağlılığı olarak tanımlanan yeni bir kavram ortaya çıkarmıştır. Hastanın sağlığa bağlılığı terimi, hastaların bakım ve sağlıkla ilgili kararlarında ortak olarak bulunma fikrini temel alan, hasta merkezli bakım ve ortak karar alma da dâhil olmak üzere bir dizi ilgili kavramı kapsar. Nitekim artan kanıtlar, hastaların sağlık alanındaki bağlılığı, sağlık hizmeti sunumu ve organizasyonu için karmaşık ve değişken bağlamda, yenilikçi öncü eylemler için anahtar bir çözüm olduğunu ortaya koymuştur. Sağlık bakımında aktif ve etkili yönetim gösteren hastaların, bağlılık göstermeyen ve pasif olan hastalara göre daha olumlu klinik sonuçlar elde ettiği gösterilmiştir. Dahası, hastanın bakıma bağlılığının, sağlık bakım kalitesini ve hasta güvenliğini arttırmada çok önemli bir faktör olduğu konusunda artan bir görüş birliği vardır. Hasta bağlılığı, hastalara bakımda başrol vererek daha etkili ve verimli bir bakım sunumu süreci için onlarla birlikte çalışmayı amaçlamaktadır. Geniş kapsamlı bir terim olan hasta bağlılığının gerçekleşmesi durumunda; sağlıkla ilgili daha az olumsuz olayların yaşanması, daha iyi hasta öz yönetimi, daha az tanı testlerinin yapılması, sağlık hizmetlerinin kullanımında azalma ve hastanelerde kalış süresinin kısalması ile ilgili olumlu kanıtlar elde edilmiştir. Hemşirelerin kronik hastalık tanısı almış hastalara bakım verirken, hastaların hastalığının tanısına bilişsel, davranışsal ve duygusal açıdan uyum göstermelerinde anahtar rol olarak hastanın sağlığına bağlılık düzeyini belirlemesi ve bu düzeyine uygun girişimler ve hedefler saptaması hastanın öz yönetiminde daha ileri bir düzeye geçmesini sağlar.

Kronik hastalık yönetiminde hastanın sağlığa bağlılığı yaklaşımının hastanın öz yönetiminde yeni bir bakım kavramı olarak sağlık profesyoneli olan hemşireler için çok önemlidir. Çünkü bu kavram hastalarla en yakın ilişki içinde olan hemşirelere, öz yönetim becerileri eksik olan hastaları daha yüksek sağlık risk grubuna girmeden önce belirleyebilme, erken girişimleri uygulayabilme ve hem zamanı hem de kaynakları, hasta ve sağlık sistemi için daha değerli kullanabilme olanağı sağlar.

S-0125 - AKUT KORONER SENDROMLU HASTALARDA D TİPİ KİŞİLİK PROFİLİ

Seçil BEYECE İNCAZLI1, Parinaz JAHANPEYMA1, Serap ÖZER2, Fisun ŞENUZUN AYKAR2,

1Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı, İZMİR, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İZMİR,

Negatif duygulanımı ve sosyal kısıtlanmayı içeren D tipi kişilik profilinin; ruhsal sağlık sorunlarının yanı sıra kronik ağrı, diyabetes mellitus, ülseratif kolit, hemoroid, özellikle adolesanlarda psikosomatik semptomlar, kas-iskelet sistemi sorunları ve kardiyovasküler hastalıklar (KVH) ile ilişkili olduğu gösterilmiştir. Kardiyovasküler hastalığı olan bu kişilik profiline sahip bireylerde ventrikül ejeksiyon fraksiyonununda azalmaya bağlı mortalite oranlarının ciddi şekilde arttığı belirlenmiştir. Bu doğrultuda planladığımız çalışmada; akut koroner sendrom (AKS) ve D tipi kişilik arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki çalışmada örnekleme; bir üniversite ve iki eğitim-araştırma hastanesinin kardiyoloji kliniğinde AKS tanısı ile yatarak tedavi gören, iletişim sorunu olmayan ve katılım için gönüllü hastalar dahil edilmiştir. Çalışmanın verileri; “Hasta Tanıtım Formu" ve "D Tipi Kişilik Ölçeği-DÖ14" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde, SPSS 21.0 programı kullanılmış, uygun istatistiksel analizler (Shapiro-Wilk Testi, Fisher’s Exact ve Mann-Whitney-U Testi, Ki-kare ve Kruskal-Wallis Testi) gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya katılan 205 hastanın ortalama tanı süresi 15.53±4.1 ay ve %59.8’inin kişilik profili D tipi olarak belirlenmiştir. En yüksek oranla (%86.7) 55-59 yaş arası ve %76.8 oranıyla kadın, %88.0 oranıyla bekar ve %83.8 oranıyla da çalışan hastalarda D tipi kişilik saptanmıştır. Yaş, cinsiyet, medeni durum, çalışma/gelir durumu, meslek, yalnız yaşama, sigara kullanım durumu ve hastalık tanısı ile D tipi kişilik arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki görülmüştür ($p \leq 0,05$). D Tipi Kişilik Ölçeğinin alt boyut puan ortalamalarının negatif duygulanım alanında erkeklerde (14.26±3.7); sosyal baskılanma alanında ise kadınlarda (14.25±5.0) daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p \leq 0,05$). Hastaların algıladıkları fiziksel/ruhsal sağlık durumu ve yaşam kalitesi ile D tipi kişiliğin alt boyutları arasında ters lineer bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p \leq 0,05$).

Çalışmamızdan elde edilen bulgular; literatürle uyumlu olarak AKS tanılı hastalarda D tipi kişilik profilinin yaygın olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda; KVH’ın değiştirilebilir risk faktörleri içerisinde yer alan psikolojik faktörlerin ve kişilik tiplerinin değerlendirilmesi primer ve sekonder korunma açısından önemli bir adım olacaktır.

S-0126 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MANEVİ BAKIM ALGILARI İLE MANEVİ BAKIM YETERLİLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Aslı KALKIM1, TULAY SAĞKAL MIDILLI2, SAFAK DAGHAN1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği A.D., 2CELAL BAYAR UNIVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKULTESİ,

Araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin maneviyat/manevi bakım ile ilgili algılarını ve manevi bakım yeterliliklerini tanımlamak ve bu değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Tanımlayıcı ve ilişkisel tipteki araştırma, bir sağlık bilimleri fakültesi ve bir hemşirelik fakültesinde, Aralık 2016 - Nisan 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemine 325 hemşirelik öğrencisi dahil edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğrenci hemşire tanıtıcı bilgi formu, Maneviyat ve Manevi Bakım Dereceleme Ölçeği ve Manevi Bakım Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde sayı, yüzde dağılımı, t testi, mann whitney u testi, anova testi, kruskall wallis testi, pearson korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 22.46±1.06, %86.8'i kadın ve %54.5'i hemşirelik fakültesi öğrencisidir. Öğrencilerin %89.2'si, hemşirelik bakımında hastaya/bireye manevi bakım verilmesinin önemli olduğunu düşünmekte ve %82.5'i manevi bakımla ilgili eğitim almak istemektedir. Maneviyat/manevi bakım algılama ölçeği madde puan ortalaması 3.90±0.45 ve manevi bakım yeterlilik ölçeği madde puan ortalaması 3.69±0.68'dir. Her iki ölçeğin puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0.343$, $p<0.001$). Hemşirelik bakımında hastaya/bireye manevi bakım vermeyi önemseyen, bu bakımla ilgili eğitim almak isteyen, hemşirelik uygulamalarında hastaların/bireylerin manevi gereksinimlerini karşılamak için onları dinleyen ve empati kuran öğrencilerin maneviyat/manevi bakıma ilişkin algılama düzeyleri daha yüksektir. Hemşirelik fakültesinde öğrenim gören ve manevi bakımla ilgili eğitim almak isteyen öğrencilerin manevi bakım yeterliliklerini daha yüksek algıladıkları belirlenmiştir. İkili karşılaştırmalarda anlamlı bulunan değişkenlerle yapılan çoklu regresyon analizinde, hemşirelik bakımında hastaya/bireye manevi bakım vermeyi önemseme, bu bakımla ilgili eğitim almak isteme ve hemşirelik uygulamalarında hastaların/bireylerin manevi gereksinimlerini karşılamak için hastaları dinleme gibi değişkenlerin, öğrencilerin maneviyat/manevi bakıma ilişkin algılarında %17 oranında belirleyici olduğu bulunmuştur ($F=16.118$, $p=0.001$, $R2=0.17$). Öğrencilerin maneviyat/manevi bakıma ilişkin algılama düzeylerinin, manevi bakım yeterliliklerini açıklamada %15 oranında belirleyici olduğu saptanmıştır ($F=16.851$, $p=0.001$, $R2=0.14$).

Sonuç olarak, ülkemizde yürütülen diğer araştırmaların bulgularıyla karşılaştırıldığında bu araştırmada öğrencilerin maneviyat/manevi bakıma kavramlarını daha geniş boyutta algıladıkları saptanmıştır. Ancak öğrencilerin manevi bakım yeterlilik algılarının istendik düzeyde olmadığı ve geliştirilmesi

gerektiği belirlenmiştir. Bu nedenle öncelikle öğrencilerin manevi bakım yeterliliklerini güçlendirecek müfredat değişikliklerinin ve eğitim programlarının geliştirilmesi önerilebilir

S-0127 - GÖÇÜN BAŞKA BİR BOYUTU: KRONİK HASTALIKLAR

Amine DENİZ1, Yasemin YILDIRIM1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,

Göç; süresi, yapısı ve nedeni farketmeksizin insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleri olarak tanımlanmaktadır. Göç tanımı; mülteciler, yerinden edilmiş/çıkarılmış kişiler ve ekonomik göçmenleri de içermektedir. Dünyada ve Türkiye'de savaşlar, işsizlik, yoksulluk, doğal afetler, terör, insan hakları ihlalleri, istihdam olanakları gibi nedenlerle yıllar geçtikçe göç oranlarının arttığı görülmektedir. Avrupa ve Asyada 2000 yılında 105 milyon olarak bildirilen göç sayısının 2015 yılında 151 milyon olduğu bilinmektedir. Benzer şekilde Türkiye'de 2014 yılında 58 647 olan düzensiz göçmen sayısının 2016 yılında 174 476 olduğu bildirilmektedir. Göçle birlikte; göçmenler ve göç alan bölge halkı için toplumsal, kültürel ve ekonomik yapı değişmekte iki taraflı ciddi bir değişim süreci oluşmaktadır. Göçün insan gücü artışını sağlaması olumlu etkisi iken; işsizlik, sağlık kurumlarından yararlanamama durumu, hijyenik olmayan yaşam koşullarında kalma zorunluluğu, sosyal izolasyon, dil engeli, sağlıksız kentleşme olumsuz etkileri arasında yer almaktadır. Göç sürecinde bireylerin; yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi özellikleri bu süreçten ne derece etkilendiğini belirlemektedir. Örneğin; yaşlı bireyler göç sürecinde çevresel etmenlerden daha fazla etkilenmekte, kadınlarda istismar ve suistimal gibi durumlarla daha sık karşılaşılmakta, bireylerin eğitim seviyelerinin düşük olması sağlık ve hastalık konularında bilinçli hareket etmelerine engel olmaktadır. Yapılan çalışmalar; göçle gelen birey sayısı arttıkça; kardiyovasküler hastalıklar, hipertansiyon, diyabet ve kanser gibi kronik hastalıklarda artış olduğunu göstermektedir. İsveç'te göçmen kadınlarla yapılan bir çalışmada, 35-49 yaş grubu Polonyalı ve Bosnalı kadınlar ile 50 yaş üstü Güney Amerikalı kadınlarda serviks kanseri riskinin arttığı saptanmıştır. Almanya'da kadın göçmenlerle yapılan bir çalışmada, yüksek kalorili diyet ve fiziksel aktivitede azalmayla ilişkili olarak göçmen kadınların göçmen olmayanlara göre diyabet oranları daha yüksek olduğu bildirilmektedir. Sonuç olarak, morbidite ve mortalite oranı yüksek olan kronik hastalıklar ve bu hastalıklara ilişkin risk faktörleri göçmenlerde daha fazla görülmektedir. Toplumda özellikle göçmenlerin kronik hastalık risk faktörleri açısından değerlendirilmesi, göç alan bölgelerde sağlık eğitimi ve danışmanlık hizmetlerinin arttırılması önem taşımaktadır.

S-0128 - DİYABET HASTALARINDA SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARININ SOSYO-DEMOGRAFİK VE KLİNİK ÖZELLİKLER İLE İLİŞKİSİ

BİLGE TEZCAN1, BİLGİ GÜLSEVEN KARABACAK2,

1EDİRNE SULTAN 1. MURAT DEVLET HASTANESİ, 2MARMARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ, HEMŞİRELİK ESASLARI ANABİLİM DALI,

Bu araştırma, diyabet hastalarında sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının sosyo-demografik ve klinik özellikleri ile ilişkisini incelemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapıldı.

Araştırmanın örneklemini Haziran-Eylül 2015 tarihleri arasında Kocaeli ilinde bir kamu hastanesinde İç Hastalıkları Polikliniği'ne başvuran 267 diyabetli hasta oluşturdu. Verilerin toplanmasında "Hasta Bilgi Formu" ve "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği (SYBDÖ)-II" kullanıldı. Veriler yüzde hesaplamaları, korelasyon analizi, Mann Whitney U testi ve Kruskall Wallis H-Testi kullanılarak değerlendirildi.

Diyabet hastalarının; yaş ortalaması 57,52±13,77 yıl, %66,3'ü kadın, %55,1'i ilköğretim mezunu, BKİ ortalaması 30,199±6,73 kg/m2, %84,6'sı tip 2 diyabetti. Diyabet süresi ortalama 9,61±7,86 yıldı ve %53,6'sının diyabet eğitimi aldığı saptandı. Hastalar SYBDÖ-II'den en düşük 61, en yüksek 178, ortalamada 122,835±24,154 puan aldı. En yüksek puan kişilerarası ilişkiler alt boyutunda, en düşük puan fiziksel aktivite alt boyutunda görüldü. 18-44 yaş arası, lise mezunu, emekli, geliri gideri ile dengeli, sosyal güvencesi olan, ek kronik hastalığı olmayan hastalar SYBDÖ-II'den daha yüksek puan aldı ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıydı ($p<0,05$). Erkek, tip 1 diyabetli, diyabet komplikasyonu olmayan ve diyabet eğitimi alan hastalar fiziksel aktivite alt boyutundan diğerlerine göre daha yüksek puan aldı ($p<0,05$). Sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile yaş arasında zayıf negatif korelasyon saptandı ($r=-0.20$). Hastaların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının diyabet süresi, BKİ, ailede diyabet öyküsünden etkilenmediği görüldü ($p>0,05$).

Diyabet hastalarının sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını orta seviyede gerçekleştirdiği, sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının yaş, eğitim, diyabet tipi, diyabet komplikasyonu gibi sosyo-demografik ve klinik değişkenlerle ilişkili olduğu saptandı. Düzenlenecek eğitimler ve fiziksel aktivite programları ile diyabet hastalarına sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının kazandırılması, bu süreçte diyabet hastalarının bireysel ve hastalık özelliklerinin göz önüne alınması gerektiği sonucuna varıldı.

S-0129 - HEMŞİRELERİN YARA İYİLEŞMESİNE İLİŞKİN BİLGİ VE UYGULAMALARININ BELİRLENMESİ

Yeliz SÜRME1, Pınar TEKİNSOY KARTIN1, Gülsüm Nihal ÇÜRÜK2,

1Erciyes Üniversitesi, 2İzmir Ekonomi Üniversitesi,

AMAÇ: Bu araştırma cerrahi servislerinde çalışan hemşirelerin insizyon yeri yara iyileşmesine ilişkin bilgi ve uygulamalarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM: Araştırmanın evrenini Kayseri il merkezindeki kamu ve özel hastanelerin cerrahi servislerinde çalışan 393 hemşire oluşturmuş, araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş araştırmaya katılmayı kabul eden 311 hemşire araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından ilgili literatür incelenerek ve uzman görüşü alınarak hazırlanan anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmada etik kurul onayı, araştırmanın yapılacağı hastanelerden kurum izni ve araştırmaya katılan hemşirelerden sözlü ve yazılı olur alınmıştır. Anket formundaki bilgi soruları 100 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

BULGULAR: Hemşirelerin yara iyileşmesine ilişkin bilgi puan ortalaması 62.0±8.4 olarak bulunmuştur. Hemşirelerin eğitim düzeyi arttıkça bilgi puan ortalamalarının arttığı ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bilgi puan ortalaması ile yaş, cinsiyet, çalışılan kurum ve servis, çalışma deneyimi gibi tanıtıcı özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). Hemşirelerin yarıya yakınının yara iyileşmesine yönelik uygulamaları, yarıdan fazlasının yara bakımına ilişkin taburculuk eğitimi uygulamalarını düzenli olarak yapmadığı tespit edilmiştir.

SONUÇ: Sonuç olarak araştırmada cerrahi servislerinde çalışan hemşirelerin insizyon yeri yara iyileşmesine yönelik bilgi ve uygulamalarının yeterli düzeyde olmadığı bulunmuştur.

S-0130 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Sevil OLĞUN1, Derya ADIBELLİ2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu, 2Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma 07 Mayıs 2016- 12 Mayıs 2016 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 750 öğrenci, örneklemini ise çalışmaya katılmayı kabul eden 501 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan tanıtıcı özellikler formu ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20.0 programı kullanılmış, analizinde ortalama, yüzdelik, bağımsız gruplar t testi uygulanmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.82±1.68, %66.9'u kızdır. Hemşirelik mesleğini %65.7'si isteyerek seçtiğini ve %52.3'ü ilk tercihi olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin bölüm değiştirme istekleri ve mesleği benimseme durumları ile Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği alt boyutu olan Mesleki Uygunluk puanı arasındaki fark anlamlı olarak bulunurken (p=.000); ilgili değişkenler ile Yaşamsal Nedenler alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05). Ölçek maddelerinin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde; her iki cinsiyette de meslek seçiminde etkili olan ilk üç ifade sırasıyla "Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir (%36.4)", "Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağımı söylerler (%30.2)" ve "Hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum (%26.2)" olarak belirlenmiştir.

Araştırma bulgularından, öğrencilerin hemşirelik mesleğini benimsedikleri ve kendilerine uygun buldukları söylenebilir.

S-0131 - İNTERNET OYUN OYNAMA BOZUKLUĞU ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI, GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Ünal ERKORKMAZ1, Hamide ZENGİN2, Sümeyra TOPAL3, Nursan ÇINAR3,

1Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalı, 22Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Doktora Öğrencis, 33Sakarya Üniversitesi Sağlık Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Sakarya,

Bu araştırma, Türkçe konuşan ve gençlerden oluşan bir örneklem üzerinde İnternet Oyun Oynama Bozukluğu Ölçeğinin (Internet Gaming Disorder Scale-Short Form-IGDS9-SF) Türkçeye uyarlanması, geçerlilik ve güvenirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Metodolojik ve kesitsel tipte olan bu araştırmanın örneklemini Sakarya Üniversitesi kampüs alanı içerisindeki fakültede öğrenim gören öğrenciler ile Serdivan'da bulunan liselerdeki öğrencilerden çalışmaya katılmaya gönüllü olanlar oluşturmuş olup veriler Şubat-Mayıs 2016 tarihinde elde edilmiştir. Çalışma, 13-24 yaşları arasında, toplam 453 gönüllü katılımcı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan soru formu ve Jeroen S. Lemmens, Patti M. Valkenburg, ve Douglas A. Gentile tarafından 2015 yılında geliştirilen dokuz maddelik dikotom yapıdaki İnternet Oyun Oynama Bozukluğu Ölçeği Kısa Formu (IGDS9-SF) kullanılmıştır. Ölçeğin dil uyarlaması, İngilizceyi çok iyi düzeyde bilen iki çevirmen tarafından bağımsız şekilde orjinal dilden (İngilizce) Türkçe'ye çevrilmiştir. Önce bireysel olarak çevirinin yapılmasının ardından, birbirlerine çevirdikleri ölçeği vererek gözden geçirme süreci tamamlanmıştır. Daha sonra, ölçek maddeleri her iki dili anadili gibi bilen iki kişi tarafından birbirinden bağımsız olarak Türkçe'den İngilizce'ye tekrar çevrilmiştir. Her iki dildeki biçimlerin eşitliği sağlanarak ölçeğin Türkçe formu oluşturulmuştur. Kapsam Geçerliliği, Türkçe formu oluşturulan ölçek yönergesi ve maddelerin dil ve ifade açısından anlaşılabilirliği ve ölçmek istenen konuyu kapsayıp kapsamadığını değerlendirmek amacıyla bu konu ile ilgili çalışmaları bulunan öğretim üyelerinden uzman görüşü alınmıştır. Yapı geçerliliğini değerlendirmek için doğrulayıcı faktör analizi, iç tutarlılığı değerlendirmek için güvenilirlik analizleri yapılmıştır.

İnternet Oyun Oynama Bozukluğu Ölçeği güvenirlik analizi sonucunda Türk toplumunun da internet oyun oynama bozukluğunu değerlendirme amacıyla kullanılabilecek ayrım gücü yüksek, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu görülmüştür (Cronbach α=0.801).

İnternet Oyun Oynama Bozukluğu Ölçeği gençlerde internet oyun oynama bozukluğunun belirlenmesinde yararlanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır.

S-0132 - ONKOLOJİ HASTALARINDA EVDE BAKIM VERENLERİN YÜKÜ VE SEMTOM YÖNETİMİ

Yasin AKSOY1, Yasemin TOKEM1, Elif ÜNSAL AVDAL1, Berna Nilgün ÖZGÜRSOY URAN1,

1KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ,

kanserli hastaya bakım veren kişilerin bakım yüklerini etkileyen faktörleri belirlemek ve bilgilendirmenin bakım yüküne olan etkisini incelemek amacıyla planlanmıştır.

Yazar:Yasin AKSOY,Doç.Dr.Yasemin TOKEM,Doç.Dr.Elif ÜNSAL AVDAL,Öğr.Gör.Berna Nilgün ÖZGÜRSOY URAN Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi ÖZET İnsan sağlığını korumak ve hastanede başlayan tedaviyi ev ortamında da devam ettirmek önemlidir.Evde bakım ya da diğer bir ifade ile hasta yakınlarının da katıldığı ev ortamındaki sağlık hizmetleri bireyin semptom yönetiminde ve bakım verenlerin yükünü azaltmak amacıyla bu alanda bütün dünyada çalışmalar yapılmaktadır.Taburculuk sonrasında evde bakım ve semptom yönetimi genellikle nörolojik rahatsızlıklar ve onkolojik rahatsızlıklarda karşımıza çıkmaktadır.Nörolojik rahatsızlıklarda bireyler %50 'sinde bağımsızlık düzeyinde kayıp yaşandığı için evde bakım ve taburculuk sonrasında tedavilerin yürütülmesi önemlidir.Bunların yanı sıra tamamen bağımlı olan hastalar vardır ve bu popülasyonun da bakım ve yönetimi ev ortamında sürdürülmesi önemli olmakla beraber yanında başka problemleri de getirmektedir.Bu problemler ev ortamında bireylerin hastaya göre ev ortamının planlanması bakım verenlerin süreci yönetmekte zorlanması ve yükünün artması gibi sorunlar karşımıza çıkmaktadır.Yük,bakım veren bireylerin üstendiği,bakımın ortaya çıkardığı, psikolojik sıkıntılar, fizyolojik sıkıntılar, ekonomik sorunlar, sosyal problemler,aile ilişkilerinin bozulması,bakım verenin de kontrolün kendisinde olmadığı hissinde olması olarak karşılaşılmaktadır.Aynı sorunlar ve süreç onkolojik hasta popülasyonun da yaşanmaktadır.Son dönemde artan onkoloji hasta sayısı ile beraber evde bakım,evde semptom yönetimi ve bakım verenlerin yükü gibi durumlar oluşmaktadır.Bakıma ihtiyaç duyma,bakım veren birey haline gelme seçilemez ve beklenemez bir durumdur.Bu nedenle kanserli hastaya bakım veren kişilerin bakım yüklerini etkileyen faktörleri belirlemek ve bilgilendirmenin bakım yüküne olan etkisinde hemşirenin büyük bir rolü bulunmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER Kanser tanısı alan bireylerin değişen sağlık durumu nedeniyle öncelikle kronik hastalıklarda olduğu gibi kabullenme süreci içersinde iken bir yandan hastalığın tedavi sürecinin vermiş olduğu semptomlarla baş etmek zorunda kalmaktadır.Bu süreçte yalnız birey değil hasta kişi ile birlikte aile üyeleri de uyum sürecinin evrelerinden etkilenmektedir.Bu değişen yaşam ve sağlık koşulları içinde yanlış yönetimler yalnızca hastalığın seyrinin kötüye gitmesine sebep olduğu gibi aile içi iletişiminde olumsuz yönde ilerlemesine sebep olmaktadır.Ev ortamında da yönetilmesi gereken semptomlar yetersiz sağlık alt yapısı ve tedavi seçeneklerinin kısıtlı olması nedeniyle uyum sürecinin ev ortamına taşınmasını olumsuz etkilemektedir.Bu süreçte sağlık ekibine özellikle de hemşirelere önemli ve büyük sorumluluk düşmektedir. Hemşireler bakım verenlerin ihtiyaçlarını bilmeli,ihtiyaçlara yönelik bakımı katagorize etmelidir.Bakım verenlerin ihtiyaçlarını göz ardı etmemeli ve ev ortamında kanser hastasının ihtiyaçlarına yönelik ev düzenlemesinde bilgiler vermelidir.Hasta ve ailesine

belirlenen ihtiyaçlara yönelik eğitimler verilmelidir.Verilen eğitimler belirli aralıklarla tekrarlanmalıdır.Bakım verenlerinde kişisel ihtiyaçlarını nasıl karşılaması gerektiği konusunda destek sağlamalı.Uygun görüldüğünde diğer sağlık ekibi üyelerinin de iş birliği ile bakım verenlerin sosyal ihtiyaçlarına yönelik ilgili kurumlara sevki sağlanmalıdır.Bakım verenlerin desteklenmesi için yakın çevresini düzenlemesinde yardımcı olunur.Aile üyeleri arasında görev dağılımı yaparak bir kişinin bakım yükünü üzerine almasına izin vermeyerek diğer aile üyelerinin de içinde olduğu bir paylaşımla yük azaltılmalıdır.

S-0133 - MULTİPLE SKLEROZLU HASTALARDA İLAÇ TEDAVİSİNE UYUMU ENGELLEYEN DURUMLAR

Öznur ERBAY1, Öznur USTA YEŞİLBALKAN2, Ayşe Nur YÜCEYAR3, Ayfer KARADAKOVAN2,

1Ege Üniversitesi İç Hastalıkları ABD , 2Ege Üniversitesi İç Hastalıkları ABD, 3Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı,

MS hastalarının hastalık modifiye edici ilaç tedavisine uyumunu engelleyen durumları belirlemektir.

MS hastalarında hastalık modifiye edici ilaç tedavisine uyumu engelleyen durumları belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Araştırmaya katılan MS hastalarının %77.8'i kadın, %22.2'si erkektir. Hastaların eğitim durumunu incelediğimizde %40.4'ünün ilköğretim, %29.8'inin lise, %29.8'inin ise üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Hastalarının %72.22'si evli, %27.8'i bekar kişilerden oluşmaktadır. Hastaların %93.4'ünü RRMS, %6.6'sını ise SPMS'li hastalar oluşturmaktadır. Hastaların ilaç tedavisi olarak %35.4'ünün Copaxone, %10.6'sının Avonex, %25.8'inin Rebif, %28.3'ünün ise Betaferon kullandığı görülmektedir. MS-TAQ anket sonuçlarına göre araştırmaya katılan 198 MS hastasının 118'i (%59.6) hastalık modifiye edici ilaç tedavisine uyumlu, 80'i ise (%40,4) uyumsuz olarak değerlendirilmiştir. Uyumsuz hastaların en çok ilaç atlama nedeninin "Hafıza (bellek) sorunları" olarak bildirilmiştir. Onu "Evden uzak olmak ve ilaçlarıma erişememek", "Enjeksiyon yan etkileri", "Çok meşgul olmak" nedenleri izlemektedir. Avonex ilaç tedavisine uyum en yüksek bulunmuştur.

MS hastalarının ilaç tedavisine uyumu düşük bulunmuş ve bu durumu etkileyen bazı faktörler olduğu belirlenmiştir.

S-0134 - OBSTETRİK ÖZELLİKLERİN GEBELERDE DİSTRES ÜZERİNE ETKİSİ

Tuğba DÜNDAR1, Sevgi ÖZSOY1, Hilmiye AKSU1, Belma TOPTAŞ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu araştırmanın amacı obstetrik özelliklerin gebelerin yaşadığı distres üzerine etkisini belirlemektir.

Tanımlayıcı olarak yürütülen araştırmanın evrenini, Aydın Doğum Hastanesi polikliniklerine başvuran 2. ve 3. trimesterdeki gebeler oluşturmuştur. Örneklemi literatürde yer alan gebelikte distres prevalansından yararlanılarak hesaplanan 162 gebe oluşturmuştur. Veriler, Tilburg Gebelikte Distres Ölçeği (TGDÖ) ve obstetrik özelliklerin sorgulandığı anket formu kullanılarak Aralık 2016-Mart 2017 tarihleri arasında, yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkenini: TGDÖ puanı, bağımsız değişkenlerini: gebeliğin planlı ve istenen gebelik olma durumu, parite, gravida, toplam gebelik sayısı, düşük sayısı, gebelikte sorun yaşanma durumu, bebeğin cinsiyeti oluşturmuştur. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler, parametrik ve non-parametrik testler kullanılmıştır.

Gebeler, ortalama 26.84±5.77 yaşında ve 31.48±7.79 gebelik haftasında olup, %69.7'si 3.trimesterdedir. Katılımcıların %34.6'sının gebeliğinin plansız, %11.7'sinin istenmeyen gebeliği olduğu, %17.6'sının daha önce düşük yaptığı, %39.2'sinin nullipar, %68.6'sını multigravid, %37.2'sinin daha önce normal doğum yaptığı, %33.5'inin şimdiki, %24.8'inin önceki gebeliğinde sorun yaşadığı ve %40.4'ünün erkek çocuk beklediği saptanmıştır. Gebelerin TGDÖ puan ortalaması 13.48±8.6 olup, %9.6'sının distres yaşadığı saptanmıştır. Gebeliğin plansız ve/veya istenmeyen gebelik olması, multipar olma, gebelik sayısının 4 ve üzeri olması ile TGDÖ puanı arasında istatistiksel fark saptanmıştır ($p<0.05$). Gebeliğin farklı trimesterinde olma, düşük yapma, gravida, bebek cinsiyeti, önceki doğum şekli, gebelikte sorun yaşama durumu ile TGDÖ puanı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Plansız ve istenmeyen gebeliklerde, multiparlarda, gebelik sayısı fazla olanlarda distres anlamlı düzeyde artmaktadır. Distresi yüksek gebelerde maternal ve fetal komplikasyonlar artabilir. Bu gebelerin antenatal dönemde belirlenerek uygun desteği almaları sağlanmalıdır. Aile planlaması hizmetlerinin yaygınlaştırılması, kadın sağlığı hemşireleri ve ebelerin bu hizmetlerde daha etkin rol alması, istenmeyen gebelikleri ve distresi önleyebilir.

S-0135 - BAĞLANMA KURAMI VE HEMŞİRELİK ROLÜ

Melda ÇALIK1,

1Bezmialem Vakıf Üniversitesi,

Bebeklik dönemi olarak tanımlanan 0-2 yaş arası, psikolojik ve ruhsal gelişim açısından oldukça önemlidir. Temel güven duygusunun oluştuğu bu dönemde, çocuğun sadece fiziksel ihtiyaçlarının giderilmesi yeterli olmayıp; bebeğin, becerilerinin yeterli derecede gelişmemiş olmasına bağlı olarak, anne veya bakım verici kişiye duygusal açıdan da bağımlı olduğu görülmektedir. Bu bağımlılık sürecinde bakım veren ile kurduğu birebir ilişki ise, onun zihinsel ve duygusal gelişimi için son derece önemlidir (Tüzün ve Sayan, 2008).

Evrimsel açıdan bakıldığında bağlanma kelimesinin temelleri 13. Yüzyıla dayanmakta ve 'to attach' 'bağ' kelimesinde bir göreve bağlılık ya da yerine getirme anlamı taşımaktadır. Kavlak ve Şirin'in belirttiğine göre Bowlby 1969'da 'bağlanma' kelimesini iki kişi arasındaki güçlü bir bağ olarak tanımlamış ve karşılıklı olarak ebeveyn-bebek bağlanma sürecinin açıklanmasına yardımcı olmuştur. Bağlanma (attachment), fertilizasyondan başlayan ve duygusal yönü ağır basan kaçınılmaz bir durumdur. Bebeklikteki bağlanma kavramı; belirli bir kişiye olumlu tepkiler verilmesi, fiziksel ihtiyaçlarının onunla giderilmesi, korku yaratan bir durum veya obje karşısında hemen o kişinin aranması, bağlanılan kişinin varlığında rahatlama ve sakinlik duygusunun ortaya çıkması gibi davranışların tümüdür (Gürol,2010). Güvenli bağlanma tüm bunları sağlarken, çocuğu yüksek düzey stresten koruyan bir mekanizma teşkil eder ve birçok nörofizyolojik parametrenin gelişmesini sağlar(Dönmez,2014). Bunun aksi bir durumda ise güvensiz bağlanma söz konusudur ve güvensiz bağlanan bir bebek stres anında bakım verenine yaklaşıp rahatlayamaz. Güvensiz bağlanma geliştiren bireyleri ilerleyen yaşamlarında sosyal, akademik ve mesleki açıdan birçok sorun beklemektedir.

Anne-bebek arası bağlanmanın en önemli bölümü doğumdan hemen önce başlar ve doğumdan sonraki aylarda ilerleyerek devam eder. Doğumla birlikte anneyi bekleyen fizyolojik değişimler bebeğine bakım vermesini zorlaştırabilir, ve her zaman sosyal destekleri yanlarında olmayabilir. Bu nedenle hemşireler, bağlanma sürecini göz önüne alarak aile-bebek etkileşimini ve kalitesini artırmaya yönelik aileyi desteklemeli ve cesaretlendirmelidir(Güleşen,2013).

Sonuç olarak; kişinin ilerideki kimliğinin, ilişki biçimlerinin belirlenmesinde bağlanma kavramı büyük önem taşımaktadır. Anne-bebek bağlanmasının özellikle doğum sonrası dönemde gelişmesini sağlayan bilinçli hemşirelik yaklaşımları büyük önem kazanmaktadır.

S-0136 - GEBELERDE HUZURSUZ BACAK SENDROMU SIKLIĞI VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Pınar AKBAŞ1, Şengül YAMAN1,

1Gazi Üniversitesi,

Huzursuz Bacak Sendromu(HBS), genellikle uykuda hareketsizlik periyotları sırasında ortaya çıkan, istemsiz hareket etme dürtüsüne neden olan rahatsız edici ve hoş olmayan bir duygu ile karakterize duyu-motor bir sorundur. Bu çalışmada, gebelerde huzursuz bacak sendromu sıklığını tespit etmek ve yaşanan bu sendromun yaşam kalitesi üzerine etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Bu araştırma, tanımlayıcı tipte yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Karabük Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikinliği'ne gelen 250 gebe oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında tanıtıcı bilgi formu, HBS anket formu, HBS Şiddet Derecelendirme Skalası anket formu ve SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde; sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, ki-kare testi, studentt testi, mann-whithey u testi, varyans analizi, anova testi kullanılmıştır.

Çalışmada gebelerin yaş ortalaması 28.11±5.59, gebelik haftaları ortalaması 26.26±10.72'dir. Gebelerin %46.4'ünde HBS semptomları görülmektedir. HBS görülen gebelerin HBS Şiddet Derecelendirme puan ortalamaları 20.82±6.61'dir. Gebelerin %5.2'sinde hafif, %45.7'sinde orta, %40.5'inde şiddetli, %8.6'sında çok şiddetli düzeyde HBS bulgularına rastlanılmıştır. Gebelerin yaşam kalitesi alt ölçek puan ortalamalarında; fiziksel fonksiyon 58.04±23.35, fiziksel rol güçlüğü 25.10±33.86, ağrı 68.39±24.93, genel sağlık 67.10±22.30, enerji 46.64±24.57, sosyal fonksiyon 64.20±27.93, emosyonel rol güçlüğü 49.20±39.20, mental sağlık 77.52±19.73 olarak hesaplanmıştır. HBS yaşama durumunun gebelerde yaşam kalitesi üzerine istatiksel olarak anlamlı etkisi gözlenmiştir($p<0.005$). Anemi, yaş, sigara içme durumu, içinde bulunulan trimestir ve gelir durum algısının HBS yaşama durumunu ve HBS şiddetini istatistiksel olarak anlamlı biçimde etkilediği ($p<0.05$) saptanmıştır.

HBS gebelerin çoğunluğu tarafından yaşanmakta ve gebelerin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Tüm gebelerin HBS açısından ele alınması ve gebelikte HBS yaşama olasılığını artırdığı saptanan anemi, sigara kullanımı gibi etkenlerin ortadan kaldırılması ya da azaltılması yönünde girişimlerde bulunulması önerilmiştir.

S-0137 - KİŞİLİK BOZUKLUĞUNDA CİNSEL FİZİKSEL İSTİSMAR: MENDERES KİŞİLİK BOZUKLUĞU ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Hülya ARSLANTAŞ1, Orkun ERKAYIRAN1, Çiğdem DEREBOY2, Mehmet ESKİN2, Ferhan DEREBOY2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı,

Bu çalışma kişilik bozukluğunda cinsel ve fiziksel istismarı araştırmak amacı ile planlanmıştır.

Araştırma bir üniversite hastanesinin Psikiyatri kliniğinde Ekim 2010 ve Kasım 2011 ayları arasında tanısal değerlendirmeleri yapılan yazılı onam vererek çalışmaya alınan 120 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri DSM-III-R Eksen II Bozuklukları için Yapılandırılmış Klinik Görüşme (SCID-II) ve İstismar Öyküsü Taramaya Yönelik Anket Formu ile toplanmıştır. Araştırmada, tanı alma/almama veya istismara uğrama/uğramama oranları yüzdeler olarak hesaplanmıştır. Kişilik Bozukluğu tanısına ilişkin değişkenlerle istismara ilişkin değişkenler arasındaki ilişkinin anlamlılığı ki-kare analiziyle, ilişkinin derecesi ise Olasılık Oranı (OO) aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Çalışmada yer alan 80 kadın (% 67.7) ve 40 erkek (% 33.3) psikiyatri hastasının, yaşları 16 ile 63 yıl arasında (M= 35.7, SD = 12.5) değişmektedir. Hastaların 80'i (%66.7) genel KB tanı ölçütlerini karşılamakta, 81'inde (%67.5) en az bir DSM-III-R KB tanısı bulunmaktadır. 120 katılımcının 38'i (%31.7) herhangi bir yaşta cinsel istismara uğradığını bildirmiştir. 80 hastanın 30'u (%37.5) herhangi bir yaşta cinsel istismara maruz kaldığını belirtirken, bu oran KB tanısı almayan 40 hastanın 8'inde (%20) olarak bulunmuştur. Cinsel istismara uğrayan hastalarda, Bağımlı KB, Obsesif Kompulsif KB ve Şizotipal KB olma durumunda istatistiksel bir anlamlılık bulunmamakta olup (p=0.09), risk oranı sırasıyla 6.94 kat, 0.66 kat ve 6.94 olarak bulunmuştur. Cinsel istismara uğrayan hastalarda Sınır KB olma olasılığı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş olup (p=0.00), cinsel istismara uğrayanlarda Sınır KB olma risk oranı 6.73 kat bulunmuştur. 80 hastanın 56'sı (%70) herhangi bir yaşta fiziksel istismara maruz kaldığını belirtirken, bu oran KB tanısı almayan 40 hasta arasında (%65) bulunmuştur. SCID-II spesifik KB tanıları ile fiziksel istismar öyküsü arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik analizlerin sonuçları, Sınır ve Paranoid KB tanısı alan hastalar arasında fiziksel şiddete maruziyetin görece daha yüksek oranlarda bildirilebileceğini (OO sırasıyla 6.6 ve 3.8) ortaya koymaktadır. Herhangi bir yaşta cinsel ve/veya fiziksel istismara maruz kalmış olma oranları, KB (+) olan 80 hasta arasından 59'u (%73.8), KB (-) olan 40 hasta arasından ise 27'si (%67.5) bulunmuş olup iki grup arasındaki fark anlamlı düzeye ulaşmamaktadır ($\chi 2=0.51$; p=0.47). Spesifik KB tanıları ile genel anlamda istismar öyküsü arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik analiz sonuçları, sadece Sınır KB için anlamlı düzeyde bir ilişkiye işaret etmektedir. Buna göre, Sınır KB tanılı hastalarda pozitif istismar öyküsü olasılığı, diğer KB tanılı veya KB tanısız hastalarla karşılaştırıldığında yaklaşık 5.5 kat yüksektir.

Psikiyatri kliniğinde yatarak ve ayaktan tedavi gören kişilik bozukluğu tanılı hastalarda istismar öyküsünün üçte bir, kişilik bozukluğu tanısı olmayanlarda ise bu oranın beşte bir olduğu görülmektedir. Çocukluk çağı istismar öyküsünün özellikle Sınır KB olma ihtimalini 5.5 kat arttırdığı görülmektedir.

S-0138 - INFLAMATUAR BAĞIRSAK HASTALIKLARINDA GÜNCEL AĞRI YÖNETİMİ

Duygu AKBAŞ1, Elif ÜNSAL AVDAL1, Berna Nilgün ÖZGÜRSOY URAN2, Yasemin BATMAZ TOKEM1,

1Katip Çelebi Üniversitesi, 2Katip Çelebi Ünivrsitesi,

Derleme olduğu için amaç kısmı yer almamaktadır.

Inflamatuar bağırsak hastalığı (IBH) bağırsak mikroflorasına karşı düzensiz bağışıklık cevabının neden olduğu idiyopatik bir hastalıktır. Inflamatuar bağırsak hastalığının iki ana türü; kolondan sınırlı ülseratif kolit ve gastrointestinal kanalın ağzından anüse kadar herhangi bir bölümünü etkileyebilen crohn hastalığıdır. IBH'ın ortak semptomlarından biri sıklıkla yaşanan, karın ağrısıdır. Ağrının mekanizmasına bakacak olursak en çok inflamatuar sebeplerden striktür hastalıkları, fistül ve fissür gibi inflamatuar olmayan sebeplerden ise adhezyon ve fibrötik darlık hastalıkları hastalıklarını söyleyebiliriz Inflamatuar bağırsak hastalığının güncel ağrı yönetiminde ise, farmakolojik ve non-farmakolojik olarak iki çeşit yöntem denenmekte ve uygulanmaktadır. Ağrı yönetiminde bakım verici rolünü üstlenen hemşirelerin, ilaçları yönetmek, farmakolojik ağrı kontrolü konusunda geniş bilgiye sahip olması güncel klavuzlarla desteklenmektedir. Bu nedenle bu derlemede inflamatuar bağırsak hastalıklarında görülen ağrı ve ağrı yönetiminde kullanılan güncel yöntemlere ve hemşirelik bakımına yer verilecektir. I

Derleme olduğu için bulgular kısmı yer almamaktadır.

Derleme olduğu için sonuç kısmı yer almamaktadır.

S-0139 - DAVRANIŞ BOZUKLUĞU TANILI ERGENLERE VERİLEN PSİKOEĞİTİMİN ÖFKE YÖNETİMİNE ETKİSİ

GÜLÇİN UZUNOĞLU1, LEYLA BAYSAN ARABACI2,

1MANİSA RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HASTANESİ, 2İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma, bir bölge psikiyatri hastanesinde tedavi gören davranış bozukluğu tanılı ergenlere uygulanan psiko-eğitimin öfke yönetimine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma“ön-test son-test kontrol gruplu yarı deneysel desende” yapılmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında bir bölge psikiyatri hastanesinin Çocuk ve Ergen Psikiyatri yataklı birimlerinde yatışı yapılarak tedavi olan davranış bozukluğu tanılı 12-18 yaş arası 34 ergene “Sürekli Öfke-Öfke Tarz Ölçeği” uygulanmıştır. İkinci aşamada ise, ölçeğe göre öfke kontrol problemi olan 16 ergenden(8 uygulama-8 kontrol grubu)uygulama grubundaki 8’ine, haftada bir kez olmak üzere araştırmacı tarafından hazırlanan 6 oturumluk Öfke Kontrolü Eğitim Programı uygulanmıştır. Bu süreçte kontrol grubundaki 8 ergene ilaç tedavisi dışında herhangi bir müdahale yapılmamıştır. Eğitim programından sonra, uygulama ve kontrol grubundaki bireylere “Sürekli Öfke-Öfke Tarz Ölçeği” son test olarak tekrar uygulanmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde sayı-yüzde dağılımı ve ikili karşılaştırmalar için t-testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda; Öfke Kontrolü Eğitim Programı ile uygulama grubunda, eğitim sonrası tüm ölçek (Sürekli Öfke, Öfke İçte, Öfke Dışta, Kontrol Altına Alınmış Öfke) puan ortalamalarının öncesine göre anlamlı ölçüde değiştiği tespit edilmiştir. Kontrol grubunda ise, eğitim sonrası “Sürekli Öfke” ölçek puan ortalamaları öncesine göre farklılık gösterirken; öfke tarz alt ölçek puan ortalamalarının eğitim öncesine göre değişmediği belirlenmiştir

Davranış bozukluğu tanılı ergenlere uygulanan Öfke Kontrolü Eğitim Programı” (psiko-eğitim)ergenlerin sürekli öfke ve öfke ifade tarzları üzerine olumlu yönde etkili olmuştur. Bunun yanı sıra, kontrol grubunda yer alan ergenlerin sadece sürekli öfke puanlarında görülen olumlu yöndeki değişimin, uygulanan ilaç tedavisinin bir sonucu olduğu düşünülmektedir.

S-0140 - ROMATOİD ARTRİT HASTALARINDA AYAK DEFORMİTELERİ VE HEMŞİRELİK YÖNETİMİ

Ebru AYDEMİR1, Yasemin TOKEM1, Elif ÜNSAL AVDAL1,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,

Bu yazıda RA'li hastalarda görülen ayak deformitesi nedeniyle hastaların yaşadığı problem durumlarını incelemek ve bu hastalarda hemşirelik yönetimine ışık tutmak amaçlanmaktadır.

Romatoid artrit (RA), kronik, simetrik olarak eklem tutulumunun görüldüğü deformitelerle seyreden en sık rastlanan sistemik hastalıktır. RA'te tutulan eklem olarak ilk akla gelen genelde el deformiteleri olmaktadır ama geç dönemde ayak deformiteleri daha sıklıkla gelişmektedir. RA'te ayak deformiteleri yıkıcı süreçler halinde gelişmektedir. Ayakta olan temel patolojik değişiklikleri meydana gelmesinde sinovit ve mekanik stres rol almaktadır. Vücut ağırlığını taşıyan alt ekstremitelerde ayakların taşıdığı stresler artarken RA nedeniyle oluşan dokusal patolojiler ve eklemsel değişiklikler ayak yapısının şeklini bozulmasına yol açmaktadır. RA'te en sık görülen ayak deformiteleri arasında halluks valgus, eklemlerde subluksasyon, çekiç ve pençe parmak deformiteleridir. Arka ayakta ise valgus ve pes planus hastalarda oluşan ayak deformiteleridir. RA 'in bakım ve tedavisinde asıl amaç eklem deformitelerini önlemek, ağrıların en aza indirilmesi, eklem işlevini korumak, enflamasyonu önlemek ve ağrı, fonksiyon kısıtlığı veya kaybının yanı sıra hastanın günlük yaşamında rahat ayakkabı giyememesine, yürüyüşünde bozulmaya, beden algısında bozulmayla beraber anksiyete ve depresyona neden olabilmektedir. Hemşirelik girişimleri bireyin bakım gereksinimlerini karşılanması, biyo-psikososyal işlevlerinin sağlanması, hastanın günlük yaşam aktivitelerini sorunsuz gerçekleştirilmesi ve yaşam kalitesinin arttırılmasını sağlamaktır. Ayak deformitesinin boyutuna bağlı olarak ayakkabı seçiminde yardım edilmesi ve hastanın hareket kısıtlılığının en aza indirilmesi amaçlanır. Ağrı yönetimiyle hastanın ağrısı kontrol altına alınarak ağrılı eklem doğru pozisyonda desteklenir. Hastalarda ayak deformiteleri, ağrı ve eklem tutulumundan dolayı yürüme bozukluklarının oluşması sonucunda fiziksel harekette bozulmaya yönelik girişimler planlanmalı ve hastanın tolere edebildiği egzersiz programlarıyla günlük yaşam aktivitelerini sürdürmesine yardımcı olunur. Hastaların eklem tutulması, ayak deformitelerinin yarattığı beden imgesinde bozulma ve anksiyetesi kontrol altına alınır, hemşire aile yakınlarını da bakıma katarak hastanın baş etme mekanizmalarını geliştirmesine katkı sağlar. Hastanın ihtiyaçlarına yönelik planlanan hemşirelik yönetiminde iyileşme daha hızlı ilerleyerek hastanın ve ailenin tedaviye olan uyum süreci artacaktır.

Hastaların eklem tutulması, ayak deformitelerinin yarattığı beden imgesinde bozulma ve anksiyetesi kontrol altına alınır, hemşire aile yakınlarını da bakıma katarak hastanın baş etme mekanizmalarını geliştirmesine katkı sağlar. Hastanın ihtiyaçlarına yönelik planlanan hemşirelik yönetiminde iyileşme daha hızlı ilerleyerek hastanın ve ailenin tedaviye olan uyum süreci artacaktır.

S-0141 - İNFLAMATUAR BAĞIRSAK HASTALIĞINDA GÜNCEL BESLENME YAKLAŞIMLARI

ASLIHAN METE1, ELİF ÜNSAL AVDAL2, BERNA NİLGÜN ÖZGÜRSOY URAN2, YASEMİN TOKEM2,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, 2İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

İnflamatuar bağırsak hastalığı bireyin yaşamını derinden etkileyen kronik bir hastalık olmakla birlikte, insidansı giderek artmaktadır. Hastalık, prognozunda alevlenmeler içermekte olup tedavide ilk ve en önemli amaç bu alevlenme dönemlerinin kontrol altına alınabilmesidir. Hastalığın remisyonunun sağlamasında ise ilk başvurulan yol medikal tedavi olmakla birlikte; beslenme alışkanlıkları ve uygulanan diyet sistemi de hastalığın prognozunun kontrolünde etkili olabilmekedir. İnflamatuar bağırsak hastalığı olan her bireyde geçerli bir diyet listesi bulunmamaktadır. Hazırlanan diyet listeleri ve önerilen beslenme şekilleri bireye ve bireyin hastalığının semptomlarına yönelik olmaktadır ve beslenme içeriğindeki ilk ve asıl amaç semptomların kontrolünü sağlamak olmalıdır. Bu seminerdeki asıl amaç; inflamatuar bağırsak hastalığında beslenmenin önemini ve güncel beslenme yaklaşımlarında inflamatuar bağırsak hastalığı hemşiresinin rollerini derinlemesine incelemektir.

S-0142 - YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDEKİ HEMODİYALİZ HASTALARINA YÖNELİK KANIT TEMELLİ UYGULAMALAR

ESRA ŞULE AVCI KİRPİTCİ1, Elif ÜNSAL AVDAL2, Yasemin TOKEM2,

1İZMİR KAATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ HEMŞİRELİK ANA BİLİM DAL, 2İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ HEMŞİRELİK ANA BİLİM DALI,

YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDEKİ HEMODİYALİZ HASTALARINA YÖNELİK KANIT TEMELLİ UYGULAMALAR Esra Şule Avcı Kirpitci1, Elif ÜNSAL AVDAL2 Yasemin TOKEM2 1 İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik AD YL Öğrencisi 2 İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi SBF İç Hastalıkları Hemşireliği AD. ÖZET Yoğun bakımlar, yaşamı tehdit altında olan hasta bireylere, olabilecek en üst düzeyde yarar sağlamak amacıyla kullanılan çok sayıda yaşam kurtarıcı teknolojik araç gereçlerin bulunduğu merkezler olarak tanımlanan özellikli ünitelerdir. Birçok kronik hastalık, bireyin yoğun bakım ünitesine yatış endikasyonu olabilmektedir. Fakat hastanın yatışı hangi tür kronik hastalığa bağlı olursa olsun, yoğun bakım hastalarında, primer ve sekonder böbrek hasarları en sık görülen durumlardan biridir (Türkoğlu, 2008). Yoğun bakım ünitelerinde yaşanan En ciddi komplikasyon ise renal replasman gerektiren Akut Böbrek Yetmezliğidir(ABY). ABY'nin, Kritik hastalıklar arasında mortalite oranı çok fazladır. Bunun en önemli nedenlerinden biri ise hemodiyaliz tedavisinin hangi yöntemle, ne kadar yoğunlukta ve ne kadar süre ile uygulanacağı konusunda yeterli kaynakların bulunmaması ve bilgilerin çelişkili olmasıdır. Bu nedenle bu olgularda uygulanacak hemodiyaliz tedavileri hayati önem taşımaktadır. Ancak yoğun bakım hastasında uygulanacak hemodiyaliz yöntemine karar verilirken klinik özelliklerle birlikte teknik alt yapı ve uygulama kriterleri çok önemlidir. Mortaliteyi azaltmak diyaliz tedavisinin yanında , tedaviyi uygulayan sağlık profesyonellerinin beceri ve tecrübesi, kanıt temelli hemodiyaliz uygulamaları son derece ilişkilidir. Bu derlemede yoğun bakım ünitelerindeki hemodiyaliz hastalarının tedavilerine yönelik kanıt temelli uygulamalarla yoğun bakım hemşirelik uygulamalarını güncel tutmak hedeflenmiştir. Anahtar kelimeler: yoğun bakım, hemodiyaliz, hemşireik bakımı, kanıt temelli uygulamalar

BU BİR DERLEME OLDUĞU İÇİN BULGULAR KISMI BULUNMAMAKTADIR

S-0143 - ATİPİK ANTİPSİKOTİK KULLANAN BİR GRUP HASTADA METABOLİK YAN ETKİLERİN BELİRLENMESİ

Gül DİKEÇ1, Leyla BAYSAN ARABACI2, Gülçin BÖLÜK UZUNOĞLU3, Selin DEMET MIZRAK4,

1Istinye Universitesi,sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü., 2Izmir Katip Çelebi Universitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü , 3Manisa Ruh Ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, Çocuk Ve Ergen Psikiyatri Servisi., 4Manisa Ruh Ve Sinir Hastalıkları Hastanesi.,

Bu çalışma, Türkiye'de bir bölge psikiyatri hastanesinde yatarak tedavi gören atipik antipsikotik kullanan bir grup hastada metabolik yan etkilerin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Araştırmanın örneklemini Haziran-Aralık 2016 tarihleri arasında, yetişkin psikiyatri servislerinde yatarak tedavi gören ve parenteral (depo-IM) ya da oral Olanzapin, Ketiapin, Risperidon ve Klozapin kullanan 129 kadın ve 142 erkek olmak üzere 271 hasta oluşturdu. Araştırmada veriler literatür taranarak oluşturulan bilgi formu ile toplandı.

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalamaları 38.25 ± 13.55 olup, %73.8'i kullandıkları ilaçların yan etkilerini deneyimlediklerini belirtmiştir. Bu yan etkiler incelendiğinde, %20.7'si kilo alma, %18.1'i sersemlik, %11.2'si uykuda artma, %8.5'i uykusuzluk deneyimlediğini ifade etmiştir. Hastaların hastaneye yatış ve taburculuk aşamalarındaki beden kitle indeksi, bel çevresi, diyastolik kan basıncı ve kalp atım hızları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p < 0.05$).

Atipik antipsikotik kullanan hastaların hastanede kaldıkları süre zarfında kilo aldıkları, kardiyovasküler rikslerinin arttığı ve fiziksel sağlıklarının olumsuz yönde etkilendiği gözlendi. Ruhsal bozukluğu olan bireylerle en çok temasta bulunan ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireleri hastaların yataklı psikiyatri servislerinde kaldıkları sürede, hastalara ilaçların etkileri ve olası yan etkileri konusunda bilgi vermesi, bu ilaçların yan etkilerini takip etmesi ve hastalara metabolik yan etkilerle nasıl baş edebileceklerini öğretmesi önerilebilir.

S-0144 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ GÖZÜYLE KLİNİK ALANDA ETİK SORUNLAR

ESRA AKIN KORHAN1, BURCU CEYLAN1, ÇAĞATAY ÜSTÜN2, MERVE KIRŞAN1,

1İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ,

Hemşirelik öğrencileri klinik öğretim sürecinde sağlık profesyonellerinin ya da öğretim elemanlarının, hastalara, hasta yakınlarına ya da kendilerine karşı profesyonel olmayan tutum ve davranışları ile karşılaşabilmekte ve deneyimledikleri bu olumsuzluklar klinik öğrenme süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin bu süreçte deneyimledikleri etik sorunları saptayabilmek, öğrenmenin etkin gerçekleşmesi adına önem arz etmektedir. Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin klinik öğretimde yaşadıkları ya da şahit oldukları etik sorunları ve bu sorunlar karşısında öğrencinin tutumunu belirlemek amaçlanmıştır.

Çalışma, İzmir ilinde yer alan bir üniversitenin hemşirelik bölümünde yürütülmüştür. Tanımlayıcı türde yapılan çalışmanın evrenini 2015-2016 Eğitim-Öğretim döneminde hemşirelik bölümünde eğitim gören ve "Hemşirelik Felsefesi ve Etik"dersi alan üçüncü sınıf öğrencileri (N=204) oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyip, tüm öğrencilere ulaşılması planlanmış ve klinik öğretimde etik sorun yaşayan, araştırmaya katılmayı kabul eden 155 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.66±1.77 olup %77.4'ü kadındır. Çalışmaya katılan 155 öğrencinin ifadelerine göre belirlenen etik sorunların %41'i etik çıkmaz, %28'i etik ikilem ve %31'i etik belirsizlik olarak saptanmıştır. Etik sorunların kaynağı %46.5 oranla en fazla hemşireler olarak belirlenmiştir. Etik sorunlarda en fazla ihlal edilen değer insan onuru iken en fazla ihlal edilen etik ilke, zarar vermeme-yararlılık ilkesi olarak saptanmıştır. Etik sorunla karşılaştıklarında etik sorunu nasıl yöneteceklerine dair çözüm önerisi sunan öğrenciler (%83) sorunu etik ilke ve değerler çerçevesinde yapacaklarını bildirmiş, bunu tanımlamak için "sorunu üst yönetime bildiririm", "hukuki süreci başlatırım" ya da "etik kurula bildirimde bulunurum" şeklinde ifadelerde bulunmuşlardır.

Çalışma bulgularımız literatürle uyumlu olarak hemşirelik öğrencilerinin klinik öğretimde çeşitli etik sorunlar yaşadıklarını, bunların farkına varıp, etik duyarlılık gösterebildiklerini ancak öğrencilerin etik karar verme sürecinde aktif rol alamadıklarını göstermiştir. Hemşirelik öğrencileri etik sorun karşısında etik tutum geliştirmeyi içselleştirebilmeleri ve davranışa dönüştürebilmeleri için öğrencinin etik sorunları yalnızca teoride değil klinik etik kapsamında uygulamalı olarak görmesine, olguları analiz edebilmesine, duygu ve düşüncelerini ifade etmesine fırsat verilmelidir.

S-0145 - KRONİK HASTALIKLARIN ÖZ-YÖNETİMİ: OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

Jülide Gülizar YILDIRIM1, Zeynep ARABACI2,

1Katip Çelebi Üniversitesi, 2Kastamonu Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı herhangi bir kronik hastalığı olan ve hastalık özyönetimini sürdürebilen bireylerin hastalık ve tedavisine ilişkin özyönetimleriyle ilgili deneyimlerini anlamaktır.

Nitel araştırma deseninden olgubilim yöntemi kullanılarak araştırma yürütülmüştür. Araştırma Mart-Mayıs 2017 tarihleri arasında İzmir ilinde iki Aile Sağlığı Merkezine başvuran herhangi bir kronik hastalığı (HT, DM, KOAH, Astım, Romatoid artrit vd) olan bireylerle yürütüldü. Yüz yüze yarı yapılandırılmış görüşmeler ses bandı ile kaydedildi ve sonuçlar tematik olarak metne döküldü. Elde edilen veriler Nvivo paket programında değerlendirildi. Veriler Sosyodemografik form(9 soru) ve yarı yapılandırılmış görüşme formu(8 soru) ile toplandı. Veriler betimsel analiz yöntemleri (Çerçeve oluşturma, Tematik çerçeve, bulguların tanımlanması ve yorumlanması gibi) ile kategorilendirilerek sunuldu.

Araştırmaya katılan kişilerin yaşları 30 ile 83 arasında değişmektedir. Kişilerin 6'sı erkek, 1'i kadındır. Kişilerin tamamı evlidir. Kişilerin 3'ü ilkokul mezunu, 1'i lise mezunu ve 3'ü üniversite mezunudur. Kişilerin 2'si memur, 1'i esnaf, 2'si emekli, 1'i özel sektör çalışanı, 1'i ev hanımıdır. Tamamının sosyal güvencesi vardır. Kişilerin tamamı gelir durumunu gelir gidere denk olarak tanımlamaktadır. Kişilerin 4'ü eşi ve çocuğu ile yaşamaktadır ve evlerinde toplamda 3 kişi yaşamaktadır. Diğer 3 kişi eşleri ile yaşamaktadır ve evlerinde toplamda 2 kişi yaşamaktadır. Araştırmaya katılan kişilerin 5'i sağlık durumunu orta, 1'i iyi ve 1'i de çok iyi olarak tanımlamaktadır. Kişilerin tamamının ailelerinden(eş ve çocuk) destek aldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 7 kişinin de kronik hastalığı mevcut ve tamamı da ilaç kullanmaktadır. Çalışmaya katılan kişilerden 1'i Tip I DM, 1'i Hipertansiyon, Tip 2DM, Romatoid artrit, 1'i Kalp Kapak hastalığı, 1'i Tip 2 DM, 1'i Tip 2DM Romatoid Artrit, 1'i Hipertansiyon, Romatoid artrit, 1'i Hipertansiyon hastasıdır. Çalışmalar sosyal destek, hastalık yönetimi, hastalık hakkındaki bilgi kaynakları şeklinde tematik çerçeveden oluşturulmuştur. Kronik hastalığı nasıl tanımlarsınız sorusuna "devamlı hastalık" (G2) (DM2, Hipertansiyon, romatoid artrit), "iyileşmeyen hastalık ve sürekli hastalık "(G3)(Tip1DM), "Ömür boyu ilaç kullanımı"(G4)(Kalp kapak hastalığı) olarak tanımlamaktadırlar.

Farklı kronik hastalıklar kişilerin hastalık yönetimi etkilemektedir. Hastalıklar farklı olsa da kişiler kronik hastalığı "sürekli ilaç kullanımı olan ve iyileşmeyen bir süreç" olarak tanımladıklarını görebiliriz.

S-0146 - HEMŞİRELERİN BİREYSEL VE PROFESYONEL DEĞERLERİNDE KUŞAKLARARASI FARKLILIKLAR

Gülşen IŞIK1, Nuray EGELİOĞLU CETİŞLİ1, Yasemin TOKEM1, Dilan YILMAZ1, Aylin İLHAN1,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Bu araştırmanın amacı hemşirelerin bireysel ve profesyonel değerleri arasındaki kuşaklararası farklılıkları belirlemek ve bu açıdan karşılaştırmaktır.

Tanımlayıcı ve karşılaştırmalı olarak yapılan bu çalışma 02 Mayıs-26 Mayıs 2017 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinde çalışan, izinli/raporlu olmayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden, 85 X (doğum tarihi 1965-1979 yılları arasında olanlar) ve 79 Y (doğum tarihi 1980-1999 yılları arasında olanlar) kuşağındaki toplam 164 hemşire ile yürütülmüştür. Veriler, araştırmacılar tarafından 15-20 dakikalık süre içerisinde yüz yüze görüşme tekniği ile Birey Tanıtım Formu, Portre Değerler Anketi ve Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeği-Revize kullanılarak toplanmıştır. Portre Değerler Anketi on alt ölçekten oluşmakta ve her bir alt ölçekten alınan puanın artması kişinin verilen değerle benzeştiğini göstermektedir. Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeği'nde ise puanın artması mesleki değerlere uyumun güçlü olduğunu göstermektedir. Veriler araştırmanın yürütüldüğü üniversitenin Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan, çalışmanın yürütüldüğü hastaneden ve çalışmaya katılan hemşirelerden izinler alındıktan sonra toplanmıştır. Verilerin değerlendirmesinde tanımlayıcı istatistikler, kikare, Man-Whitney U testi ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin %51.8'i X kuşağı, %48.2'si ise Y kuşağıdır (n=164). X kuşağındaki bireylerin %96.4'ü kadın olup, %52.9'u üniversite mezunu, %72.6'sı evli; Y kuşağındaki bireylerin ise %93.7'si kadın, %51.9'u üniversite mezunu, %58.2'si evlidir ve bu özellikler açısından fark yoktur. X kuşağındaki bireylerin Portre Değerler Anketi puan ortalaması (185.44±18.81) Y kuşağındaki bireylerin puan ortalamasına (187.44±17.72) göre daha düşüktür, ancak aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Portre değerler anketinin alt ölçek puan ortalamaları kuşaklara göre incelendiğinde başarı alt ölçek puan ortalamasının Y kuşağındaki bireylerde (16.43±3.63) X kuşağındakilere göre (10.16±3.09) anlamlı olarak daha fazla olduğu belirlenmiştir (p=.033). Y kuşağındaki bireylerde Hemşirelerin Mesleki Değerler Ölçeği puan ortalaması (102.65±16.32) X kuşağındaki hemşirelere göre (98.32±16.69) daha fazla olduğu belirlenmiştir ancak aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Çalışmaya katılan X kuşağındaki hemşirelerin Portre Değerler Anketi puan ortalaması ile Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeği toplam puan ortalaması (p=.042) ve profesyonellik alt ölçek puan ortalaması (p=.006) arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Y kuşağındaki hemşirelerin Portre Değerler Anketi puan ortalaması ile Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeği toplam puan ortalaması (p=.002), bakım verme (p=.000) ve profesyonellik alt ölçek puan ortalamaları (p=.040) arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki belirlenmiştir.

Çalışmada, X ve Y kuşağındaki hemşirelerde bireysel ve profesyonel değerler açısından fark olmadığı belirlenmiştir. X ve Y kuşağı hemşirelerin birlikte çalışması, sürekli iletişim ve etkileşim halinde bulunmalarının sonucu etkilediği düşünülmektedir.

S-0147 - UZMAN HEMŞİRELER TARAFINDAN VERİLEN HEMŞİRELİK BAKIMININ HASTA SONUÇLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Ayşe AKBIYIK1, Esra AKIN KORHAN1,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,

Son yıllarda sağlıkta yapılan reformalarda maliyet etkinlikle birlikte hasta sonuçlarının geliştirilmesi üzerinde odaklanılmıştır. Araştırmalar master yada doktora düzeyinde eğitimlerini tamamlamış, ileri hemşirelik uygulamaları çerçevesinde hemşirelik bakımı hizmetini sunan uzman klinisyen hemşireler (clinical nurse specialists-CNS), uygulayıcı hemşireler (Nurse Practitioner-NP) veya ileri uygulayıcı hemşirelerin (Advanced Practice Nurse-APN) hasta sonuçlarını belirgin ölçüde etkilediğine dikkat çekmektedirler. Bu sistematik derleme, uzman hemşirelere tarafından verilen hemşirelik bakımının hasta sonuçları üzerindeki etkinliğinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Sistematik derlemede “PubMed, Science Direct, Google Scholor, Google Akademik, Ovid LWW, CAB, ProQuest Central, Taylor and Francis” veritabanlarından “klinisyen hemşire, uygulayıcı hemşire, ileri uygulayıcı hemşire, hasta sonuçları, istenmeyen olay, hasta mortalitesi, hasta memnuniyeti, hasta güvenliği, sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonlar, clinical nurse specialist, advanced practice nurse, nurse practitioners, patient outcomes, adverse events, patient mortality, patient safety, patient satisfaction, healthcare associated infection” anahtar kelimeleri ile ulaşılabilen Ocak 2007-Mayıs 2017 tarihleri arasında yayınlanan araştırmalar incelenmiştir.

Araştırmada genel tarama sonucunda 4319 veriye ulaşılmıştır. Başlığında ve/veya özetinde belirlenen anahtar kelimelerin herhangi birini veya birkaçını içeren 142 verinin özeti incelenmiş ve inceleme sonucunda tanımlayıcı, randomize kontrollü, prospektif araştırmaların da yer aldığı tam metne ulaşılabilen 11 araştırma çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmaların 5’inde APN tarafından verilen veya yönetilen hemşirelik bakımının hasta memnuniyetini arttırdığı, fonksiyonel iyileşme sağladığı, hastanede kalış süresini ve hastaneye tekrarlı başvuruları düşürdüğü, yaşam kalitesini yükselttiği ve sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonları azalttığı (SHİE) belirlenmiştir. Üç araştırmada CNS tarafından sunulan hemşirelik bakımının fonksiyonel iyileşmede ve hasta memnuniyetinde artış, advers olaylarda azalma; üç araştırmada NP tarafından sağlanan hemşirelik bakımının hastaların fonksiyonel durumunda iyileşme ve hasta menuniyetinde artış sağladığı tespit edilmiştir.

Sınırlı sayıdaki araştırma, uzman hemşireler tarafından sunulan veya yönetilen hemşirelik bakımının hasta sonuçlarını pozitif yönde etkileme potansiyelinde olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte hemşirelikte uzmanlaşmanın pozitif hasta sonuçlarının gelişimine olan etkisini inceleyen araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

S-0148 - GEBELİKTE GÖRÜLEN DEPRESİF SEMPTOMLARIN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Ekin Dila TOP1, Gül ERTEM2,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ,

Gebelik kadınlarda ruhsal sağlık problemlerinin başlaması ve alevlenmesi bakımından riskli, ebeveynliğe geçişin yaşandığı, yeni rollerin ve sorumlulukların üstlenildiği zor bir dönemdir. Özellikle bu süreçte ruhsal sağlık problemleri içerisinde depresyon, sık karşılaşılan bir duygu durum bozukluğudur. Türkiye'de yapılan birçok çalışmada gebe kadınların ortalama %18'inin major depresyon tanısı aldıkları bildirilmektedir. Gebelikte görülen depresyon, hem gebeyi hem de fetüsü uzun dönemde de olumsuz etkilemektedir. Sağlıklı yaşam biçimi, bireyin sağlığını etkileyen tüm davranışlarını kontrol etmesi, günlük aktivitelerini düzenlemede kendi sağlık statüsüne uygun davranışları seçmesi olarak tanımlanmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda bu çalışma gebelikte görülen depresif semptomların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına etkisini incelemek amacıyla planlanmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki bu çalışma Nisan 2017-Mayıs 2017 tarihleri arasında İzmir'de bir devlet hastanesinde kadın doğum polikliniklerine gelen 161 gebe ile yapılmıştır. Veriler, literatür doğrultusunda hazırlanmış Birey Tanıtım Formu, Edinburgh Postnatal Depresyon Ölçeği ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan (Araştırma protokol kodu;131-2017) ve araştırmanın yapıldığı hastaneden izinler alınmıştır. Bu çalışmada Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun şekilde yapılmış, gönüllü katılım ilkesi temel alınarak gebelere araştırma hakkında bilgi verilmiş ve katılmak isteyen gebeler çalışamaya dâhil edilmiştir.

Gebelerin yaş ortalaması 27.73±5.49, ilk evlilik yaşı ortalaması 22.62±4.44, evlilik süresi ortalaması 4.82±4.42, ilk doğum yaşı ortalaması 22.40±3.70 olup %31.7'si lise mezunu, %79.5'i çalışmıyor, %49.7'si en uzun süre ilçede yaşamış, %88.2'si sosyal güvenceli, %72.7'sinin geliri gidere denk, %88.8'i çekirdek aileye sahiptir. Gebelerin %81.4'ü 3.trimesterde, %46'sının ilk gebeliği, %86.3'ü hiç kürtaj olmamış, %88.2'si hiç düşük yapmamış, %53.4'ü gebelik öncesi Beden Kitle İndeksi normal, %52.6'sı en son vajinal doğum yapmış, %88.8'inin gebeliği planlı, %29.7'si gebeliği mutluluk olarak ifade etmekte, %91.9'u gebelikte herhangi bir problem yaşamamış, %59'u daha önce kadın doğum polikliniğine gelmiş ve bu gebelerin %64.2'si gebelik kontrolü için gelmiş, %72.7'si yaşamında stresli olaylarla baş edebiliyor, %87.6'sının yaşamında kendisine destek olan biri var ve %53.2'sinde bu desteği eşi sağlamakta, %95.7'si şiddet görmemiştir. Çalışmaya katılan gebelerin %88.2'si gebelikte sigara kullanmıyor, %83.2'si düzenli egzersiz yapmıyor, %84.5'i beslenme alışkanlığını sağlıklı buluyor, %91.3'ü kadın sağlığıyla ilgili herhangi bir bilgi almak istemiyordur. Gebelerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği puan ortalamaları 136.83±24.11 olup Tinsellik alt ölçeği puan ortalamaları 26.56±5.24, Beslenme alt ölçeği puan ortalamaları 23.93±4.43, Fiziksel Aktivite alt ölçeği puan ortalamaları 15.72±5.03, Sağlık Sorumluluğu alt ölçeği puan ortalamaları 23.82±5.22, Kişilerarası İlişki alt ölçeği puan ortalamaları 26.03±4.96 ve Stres Yönetimi alt ölçeği puan ortalamaları 20.62±4.39

olarak saptanmıştır. Edinburgh Postnatal Depresyon Ölçeği'ne göre depresif semptomlar görülme sıklığı %18.6 olarak bulunmuştur. Edinburgh Postnatal Depresyon Ölçeği'nden 12 ve üzeri puan alan gebeler ile Tinsellik (p=0.033) ve Stres Yönetimi (p=0.000) alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca Edinburgh Postnatal Depresyon Ölçeği'nden 12 ve üzeri puan alan gebelerde Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği puan ortalamalarının düştüğü ancak istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Çalışmada; gebelik döneminde her dört kadından birinin depresyon riski altında olduğu saptanmıştır. Ayrıca gebelikte görülen depresyon riski arttıkça kadının yaşam amaçları, kendini gerçekleştirmesi ve tanıması olarak ifade edilen Tinsellik ve Stres Yönetimi puan ortalamaları düşmektedir. Gebelikte görülen depresif semptomların gebelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır.

S-0149 - HEMŞİRELERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE BENLİK SAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİNİN İNCELENMESİ

Ekin Dila TOP1, FERİŞTAH SARI2, GÖKHAN TURHAN3, BURCU GÜNEŞ2,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ, 2Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 3Özel Ege Şehir Hastanesi,

İletişim; fikirlerin, duyguların, düşüncelerin, niyetlerin ve gereksinimlerin insanlar arasında karşılıklı olarak iletildiği bir süreçtir. İletişim becerisi; kişilerarası düşünce ve duygu alışverişinde mesajların doğru olarak algılanması şeklinde belirtilmektedir. İletişimin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi için hemşireler hastalarla, ekip arkadaşlarıyla ve ekibin diğer üyeleri ile olumlu bir iletişim içinde olmalılar ve iletişim becerilerini en üst düzeyde kullanmalıdırlar. İnsan yaşamı için son derece önemli bir görevin üstlenildiği hastanelerde hemşirelerin hastalarla, kendi meslektaşlarıyla ve ekibin diğer üyeleri ile yaşadıkları iletişimi etkileyen faktörler hasta bireyin bakımını, sağlığının sürdürülmesini etkilemektedir. Bu bağlamda bakim kavramının merkezi olan iletişim becerilerinin kişinin kendini algılaması, kendini tanıması ve benlik saygısından etkileyebileceği düşünülebilir. Bu bilgiler doğrultusunda, bu çalışma hemşirelerin iletişim becerileri ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki bu çalışma Nisan 2017-Mayıs 2017 tarihleri arasında Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çiğli Bölge Eğitim Hastanesi ve Özel Ege Şehir Hastanesinde çalışan hemşireler ile yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini 285 hemşire oluşturmuştur. Veriler, literatür doğrultusunda hazırlanmış Birey Tanıtım Formu, İletişim Becerileri Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan (Araştırma protokol kodu; 145-2017) ve araştırmanın yapıldığı hastanelerden izinler alınmıştır. Bu çalışmada Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun şekilde yapılmış, gönüllü katılım ilkesi temel alınarak hemşirelere araştırma hakkında bilgi verilmiş ve katılmak isteyen hemşireler çalışamaya dâhil edilmiştir.

Hemşirelerin yaş ortalaması 35.18±9.11 olup, %50.9'u üniversite hastanesinde, %36.5'i devlet hastanesinde, %12.6'sı özel hastanede ve %94'ü klinik hemşiresi olarak çalışmaktadır. Hemşirelerin %90.9'u kadın, %72.3'ü lise mezunu, ;%63.5'i evli, %80'i en uzun süre şehir merkezinde yaşamış, %46.7'sinin geliri-gidere denk, %42.8'inin yaşayan çocuğu yoktur. Hemşirelerin %86.3'ü kadrolu, meslekte ortalama çalışma süresi 14.07±9.66, çalıştıkları kurumda ortalama çalışma süresi 3.52±4.45, haftalık ortalama çalışma saati 47.10±9.66 olup, %82.5'i işini sevmektedir. Çalışmaya katılan hemşirelerin %66'sı iletişim ile ilgili daha önce bilgi almış ve %36.1'i bunu çalıştığı kurumdan almıştır. Hemşirelerin en uzun süre yaşadığı yer, gelir durumu, klinikte çalışma süresi, işini sevme durumu, iletişim hakkında bilgi alma ile İletişim Becerileri Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca hemşirelerin İletişim Becerileri Ölçeği puan ortalamaları 102.06±10.61 olup %80.7'si yüksek benlik saygısına sahiptir. Hemşirelerin İletişim Becerileri Ölçeği puan ortalamaları ile benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin

olduğu ($p<0.05$) ve benlik saygısı arttıkça İletişim Becerileri Ölçeği puan ortalamalarının arttığı saptanmıştır.

Çalışmada; hemşirelerin iletişim becerileri ile benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunurken, şehir merkezinde yaşama, iletişim hakkında bilgi alma, gelir durumu, klinikte çalışma süresi ve işini sevme durumları arttıkça iletişim becerilerinin arttığı saptanmıştır. Hemşirelerin benlik saygılarının artmasının iletişim becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

S-0150 - HEMŞİRELİK EĞİTİM SÜRECİNDE GENETİK

Deniz DEMET1, Çiğdem AYDIN ACAR1,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ BUCAK SAĞLIK YÜKSEKOKULU,

Klinik öncesi eğitimde temel bilimlerin esası olarak kabul edilen genetik biliminin hem klinikte hem de tıbbi araştırmalarda önemli uygulama alanları bulunmaktadır. İnsan genom projesinin 2003 yılında tamamlanması ve takip eden yıllarda genetik alanındaki hızlı gelişmeler, sağlığın geliştirilmesi, sürdürülmesi ve tedavi alanlarında birçok yeni uygulamanın yer edinmesini sağlamıştır. Bugün toplumda sık görülen kanser, diyabet, hipertansiyon gibi hastalıkların moleküler mekanizmalarına dair bilgilerimiz her geçen gün sayıları artan genetik araştırmalar ile tamamlanmakta, tanı ve tedaviye yönelik uygulamalara yansımaktadır. Genetiği sağlık ve sağlık bakımında kullanmada gerekli olan disiplinlerarası liderliği sağlamada en iyi konumda olan hemşireler, daha kaliteli sağlık hizmeti sunabilmek için hastalıkların genetik temelleri ve bunların klinik bakım uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmalıdırlar. Genetik hastalık riski taşıyan kişileri belirlemek, bu kişilere referans vermek, desteklemek ve bakımını yapmak temelde genetik eğitimini gerektirir. Hemşirelik eğitim süreci, her seviyede genetik eğitimini içermeli ve mezunlarını hasta ihtiyaçlarını karşılamak üzere hazırlamalıdır. Buna ek olarak, eğitim süreci öğrencilerin genetik hastalık risklerinin tanımlanması ve azaltılmasında kullanılan pek çok genetik test konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlamalıdır.

Bu makalede, genetik eğitiminin hemşireler için gerekliliği ile ilgili güncel bilgiler ortaya koyulmuş ve hemşirelikte genetik eğitiminin günümüze kadar devam eden gelişim süreci ve önemi tartışılmıştır.

S-0151 - NEBÜLİZATÖR İLE İLAÇ UYGULANAN YETİŞKİN HASTALARDA NEBÜLİZER KULLANIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Emine TARLABELEN KARAYTUĞ1, Ebru BULUT1, Sakine BOYRAZ1, Gamze ALTINÖZ2, Aysel ÇALIŞKAN2, Emel CEYLAN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabillim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama Ve Araştırma Hastanesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı,

Bu çalışma, nebülizatör ile ilaç uygulanan yetişkin hastalarda nebülizatörün etkin ve doğru kullanım durumunu saptamak amacıyla planlanmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte planlanan araştırmanın verileri, Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesinin (Yoğun bakımlar, Acil, Pediatri, KİT ünitesi ve Psikiyatri servisi hariç) dahili ve cerrahi kliniklerinde yatan, nebülizatör ile ilaç kullanan hastalardan toplanmıştır. Örneklem seçimine gidilmemiş, 2-4/01/2017 tarihlerinde kliniklerde yatan toplam 36 hastaya ulaşılmıştır. Çalışmaya bilinci açık, kognitif bozukluğu bulunmayan, konuşma-anlama problemi olmayan gönüllü hastalar alınmıştır. Veriler, literatüre dayanarak ve uzman görüşü alınarak hazırlanan "Yapılandırılmış Soru Formu" kullanılarak toplanmıştır. Formda; hastaların sosyo-demografik özelliklerini, genel tıbbi bilgilerini ve nebülizatör kullanım basamaklarını içeren sorular bulunmaktadır. Form; dört araştırmacı tarafından tedavi süresince "gözlem" yoluyla doldurulmuştur.

Katılımcıların %63,9'u (n=23) erkek, %72,2'si (n=26) evli, %75'i (n=27) ilköğretim mezunu ve yaş ortalaması 67,76 ±11,9 (min:36, max:85) olduğu saptanmıştır. Hastaların %47,4'ü (n=17) solunum sistemi hastalıkları tanısıyla yattığı görülmüştür. Hastaların %69,4'üne daha önce nebülizatör ile ilaç uygulandığı, %13,9'unun ise evde de nebülizatör cihazı kullandıklarını bildirmiştir. Hastaların tamamına ilaç, maske ile verilmiştir. Nebülizer maskesinin, %83,3 hastada ağız-burunu içine alacak şekilde takıldığı ve sadece %41,7'sine işlem hakkında bilgilendirme yapıldığı gözlemlenmiştir. Tedavi süresince; hastaların %27,8'inin dik pozisyonda oturmadığı ve %41,7'sinin burundan nefes aldığı gözlemlenmiştir. Diğer yandan %44,4'ü tedavi esnasında konuşarak, %36,1'inin ise öksürürken cihazı kapatmayarak tedaviyi kesintiye uğrattıkları saptanmıştır. Hastaların %69,4'ünün haznede ilaç bitince işlemi sonlandırdığı görülmüştür. İşlemden sonra nebülizer temizliği yapılmadığı (%94,4), hiçbir hastanın yüzünü yıkamadığı ve %63,9'unun ağzını temiz su ile çalkalamadığı saptanmıştır.

Tedavi öncesi gerekli açıklamanın yetersiz olduğu, tedavi süresince hastaların dik oturmadığı, ilacı burundan aldığı ve tedaviyi kesintiye uğratacak davranışlarda bulunduğu gözlemlenirken; tedavi sonrasında nebülizatör temizliğinin, yüz yıkamanın ve ağız çalkalamanın yapılmadığı tespit edilmiştir.

S-0152 - LAKTASYON DÖNEMİNDEKİ ANNELERİN ANNE SÜTÜNÜ ARTTIRAN FAKTÖRLERE İLİŞKİN BİLGİ VE UYGULAMALARI

Nursan ÇINAR1, Sinem YALNIZOĞLU ÇAKA1, Meral GÖKTAŞ2, Sultan PEKŞEN3, Feride ALAGÖZ4, Kübra ÇAM4,

1Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Sakarya, 2Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Hasta Bakım Hizmetleri Müdürü, Ankara, 3Sakarya Üniversitesi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Kadın Doğum Ve Çocuk Hastanesi Kampüsü, Gebe Eğitim Hemşiresi, Sakarya, 4Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Perinatoloji Kliniği, Hemşire, Ankara,

Bu çalışmanın amacı, bebeğini emziren annelerin anne sütünün arttırılması ile ilgili bilgi ve uygulamalarının incelenmesidir.

Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen çalışmanın örneklemini, Ankara ilinde Haziran-Aralık 2016 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden 18-49 yaş arasında 118 anne oluşturdu. Araştırmada veriler, çalışmanın yapıldığı hastaneden izin alındıktan sonra veri toplama formu ile elde edildi. Verilerin değerlendirilmesi bilgisayar ortamında SPSS paket programı kullanılarak yapıldı ve frekans, yüzde ve ortalama değerleri kullanıldı.

Araştırmaya katılan annelerin yaş ortalamaları 30.86±4.92 (min:18-max:43), ortalama doğum sayısı 2.30±0.92 (min:1-max:4), toplam emzirme süresi ortalamaları 15.94±9.40 ay (min:1-max:48) idi. Annelerin %27.1'i (n=32) üniversite mezunu, %46.6'sı (n=55) 10 yıl ve üzerinde evli, %70.3'ü (n=83) çalışmıyor ve %70.3'ünün (n=83) ekonomik durumu orta idi. Annelerin %79.5'i (n=89) ilk altı ay sadece anne sütü verilmesi gerektiğini, %93.2'si (n=110) doğum sonu bebeğe verilecek ilk besinin anne sütü olduğunu, %61.9'u (n=73) ilk emzirmenin yarım saat içinde gerçekleştirilmesi gerektiğini ifade etti. Annelerin tecrübelerine göre, %66.9 (n=79) suyun, %49.3 (n=58) tahılların, %46.6 (n=55) yeşil sebzelerin, %33.9 (n=35) şerbet ve kompostoların, %29.6 (n=35) meyvelerin, %19.4 (n=23) tatlıların, %11.8 (n=13) ise süt ve süt ürünlerinin anne sütünü arttırmada etkin olduğunu bildirdiği saptandı. Anne sütünü arttıran diğer uygulamalar değerlendirildiğinde anneler, moral motivasyonun %32.2 (n=38), uykunun ve dinlenmenin %28.8 (n=33), sık emzirmenin %17.8 (n=21), ılık duş almanın %5.9 (n=7) etkili olduğunu belitmişlerdir. Bununla birlikte annelerin %69.5'i (n=82) stres ve üzüntünün, %14.4'ü (n=17) uykusuzluğun ve yorgunluğun, %10.2'si (n=12) yetersiz ve dengesiz beslenmenin, %4.2'si (n=5) az ve etkisiz emzirmenin anne sütünü azaltan faktörlerden olduğunu ifade ettiği görüldü.

Annelerin çok büyük bir oranda stres ve üzüntüyü anne sütünü azaltan faktör olarak tecrübe ettikleri görüldü. Bu çalışmada en dikkat çekici sonuç ise annelerin sadece % 4.2'sinin az ve etkisiz emzirmeyi anne sütünü azaltan faktör olarak bildirmesidir. Ancak bu durum anne sütünü azaltan en önemli faktörlerdendir. Anne eğitimlerinde bu bilgi özellikle vurgulanmalıdır.

S-0153 - HEMŞİRELİK MESLEĞİNİ SEÇEN BİREYLERDE KUŞAKLAR ARASI BİREYSEL VE MESLEKİ DEĞERLERİN BELİRLENMESİ

Seda CENGİZ1, Elif ATEŞ1,

1Acıbadem Üniversitesi,

Bu araştırmada hemşirelik mesleğini seçen ve mesleği icra eden bireylerin, kuşaklar arası bireysel ve mesleki değerlerin belirlemesi amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı türde planlanan araştırmanın evrenini, Acıbadem Üniversitesi Hemşirelik Bölümü 2., 3., 4. sınıf öğrencileri ile Acıbadem Maslak Hastanesi'nde ve Acıbadem Atakent Hastanesi'nde çalışan hemşireler oluşturmuştur. Araştırma kapsamına örneklem seçimine gidilmeksizin araştırmaya katılmayı kabul eden 252 hemşire ve öğrenci alınmıştır. Veriler; "Veri Toplama Formu", "Schwartz Değerler Listesi" ve "Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeği" ile toplanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS 15.0 paket programında analiz edilmiştir.

Katılımcıların %2.8'i 1965-1980 X kuşağı, %10.7'si 1981-1989 Y kuşağının ilk yarısı, %86.2'si 1990-1999 Y kuşağının ikinci yarısı dönemindedir. Ayrıca %79.8'i bayan, %88.5'i bekar, %53.4'ünün gelir durumu gidere eşit, %59.3'ü ailesiyle yaşamakta, %75.1'inin dernek üyeliği bulunmamakta ve %77.5'i mesleği isteyerek seçmiştir. Bu araştırmadaki Hemşirelerin Mesleki Değerler Ölçeğinin Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı 0.93 olup, Schwartz Değerler Listesinin Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı 0.87'tür. Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeğinden aldıkları puanlar, kuşaklara göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$). Fakat Mesleki Değerler Ölçeğinin ve Schwartz Değerler Listesinin alt boyutlarıyla cinsiyet, medeni durum, dernek üyeliği, eğitim, mesleği isteme durumu, gelir durumu, üniversitedeki yılı, vardiyalı çalışma durumu karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0.05$). Mesleki Değerler Ölçeği ile Schwartz Değerler Listesinin alt boyutları birbirleri ile karşılaştırıldığında anlamlı yüksek düzeyde pozitif yönlü korelasyon belirlenmiştir ($p<0.05$).

Hemşire ve öğrencilerin bireysel ve mesleki değerleri, cinsiyet, medeni durum, eğitim ve gelir durumu, isteyerek meslek seçimi, üniversitedeki yılı tarafından etkilenmektedir. Ayrıca hemşire ve öğrencilerin bireysel ve mesleki değerleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

S-0154 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM DAVRANIŞLARI VE OBEZİTE İLE İLİŞKİSİ

Bilsev DEMİR1, İlker DEMİR2,

1Selçuk Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 2İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi,

Bu çalışma üniversitede sağlık okuyan öğrencilerde obezite ile sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı türde olan bu çalışma Şubat-Nisan 2017 tarihleri arasında yapıldı. Çalışmanın evrenini, Konya'da bulunan bir üniversitenin sağlık bilimleri öğrencileri, örneklemini ise 2016-2017 akademik yılında öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 110 öğrenci oluşturdu. Veriler Sosyo-demografik veri formu, Beden Kitle İndeksi, beslenme alışkanlıkları ile ilgili bazı özelliklerine yönelik sorulardan oluşan anket formu ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği (SYBDÖ) kullanılarak toplandı. Verilerin istatistiksel çözümlemelerinde bilgisayar destekli SPSS programı ile tanımlayıcı istatistikler (frekans, ortalama, minimum ve maksimum değerler, standart sapma) ve Mann Whitney U Testi, Kruskall Wallis Varyans Analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılan toplam öğrencilerin %75,4'ü kadın, yaş ortalaması 20.05±2.16 (min ve max 18-34) ve Beden Kitle İndeksi (BKİ) ortalaması 21.5±3.07 kg/m²'dir. Öğrencilerde obezite görülme sıklığı, egzersiz yapmayanlarda, ailesinde şişman birey bulunanlarda, öğünlerinde fastfood ve tahıl ağırlıklı beslenenlerde, ara öğünlerde yağlı ve şekerli besinler tüketen öğrencilerde yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Çalışma sonucunda SYBDÖ toplam puanı 120,5±16,7 olarak bulunmuş ve orta seviye olarak değerlendirilmiştir. Kendini gerçekleştirme, sağlık sorumluluğu, beslenme ve kişilerarası destek alt ölçek puanları kız öğrencilerde, egzersiz alt ölçek puanı ise erkeklerde yüksek saptanmıştır ($p<0,001$). Sağlık sorumluluğu alt ölçek puanı, fazla kilolu, obez olan grupta; zayıf, normal kilolu olan gruba göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur ($p<0,05$).

Çalışma sonucunda üniversite öğrencilerinde obezite görülme sıklığının orta olduğu, öğrencilerin dengesiz beslenme alışkanlıklarının ve yetersiz düzeyde fiziksel aktivitenin obeziteyi etkileyen faktörler olduğu saptanmıştır. Sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının geliştirilmesi amacıyla eğitimin ilk aşamalarından itibaren öğrencilerin bilinçlendirilmelerinin ve öğrencilerin spor olanaklarının arttırılması gerektiği düşünülmektedir.

S-0155 - SERVİKAL DİSK HERNİ TANISI ALMIŞ BİREYİN NEUMAN SİSTEMLER MODELİ'NE GÖRE HEMŞİRELİK BAKIM PLANI ÖRNEĞİ

HANDAN EREN1, NURCAN ÇALIŞKAN2,

1KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ , 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ,

Bu olgu sunumu, Neuman Sistemler Modeli'nin Servikal Disk Herni tanısı almış bireyin bakımında model kullanımına örnek olması amacıyla yapılmıştır.

Şubat 2016 tarihinde Servikal Disk Herni tanısı alan Bayan R.Y. 76 yaşındadır ve 2010 tarihinde Parkinson tanısını almıştır. Yatış tarihinden 2 ay önce boyunda başlayan ağrı nedeni ile 30.03.2016 tarihinde servise yatışı yapılmıştır. Daha önce hastaneye yatış öyküsü olmayan hasta her gün fizik tedavi ünitesine egzersiz tedavisi için inmektedir. İletişim problemi olmayan hasta bireysel bakım ihtiyaçlarını yardımsız karşılayabilmektedir. Hastanın verileri, Neuman Sistemler Modeli'ne göre 20.04.2016 tarihinde toplanmıştır. Toplanan veriler doğrultusunda hemşirelik tanıları belirlenmiş ve hemşirelik bakım planı hazırlanmıştır. Aynı zamanda modelde yer almayan bölümlere ilişkin saptamalar yapılmıştır.

Veriler doğrultusunda NANDA'nın hemşirelik tanı listesinden hastaya "Etkisiz solunum örüntüsü", "Fiziksel harekette bozulma", "Anksiyete" mevcut tanıları ile "Düşme riski" risk hemşirelik tanıları belirlenmiştir.

Modelde saptanan eksiklikler doğrultusunda düzenlemeler yapıldığında hemşirelik bakım sürecinde daha etkin bir şekilde kullanılabileceği belirlenmiştir. Modelin kullanımı konusunda farklı hasta gruplarıyla çalışma yapılması önerilmektedir.

S-0156 - AYDIN İLİ BİR MERKEZ İLKOKULDA GÖZ TARAMA SONUÇLARI

Belgin YILDIRIM1, Filiz ADANA1, Nukhet KIRAĞ1, Duygu YEŞİLFİDAN1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Araştırma, Aydın il merkezindeki bir ilkokulda öğrenimine devam eden öğrencilerin göz sağlık özelliklerini belirlemek amacı ile tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırma verileri Aydın il merkezindeki bir ilkokulda 2015-2016 öğretim yılı güz ve bahar dönemlerinde toplanmıştır. Araştırmanın evrenini 2583 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmanın yapıldığı günlerde okula devam etmeyen öğrenciler nedeniyle araştırmanın tamamına ulaşılamamıştır. Araştırmanın örneklemini 2531 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama sürecinde araştırmacılar tarafından geliştirilen "Sosyo-demografik Özellikler Veri Formu", "Kırma kusuru değerlendirme formu", "Şaşılık değerlendirme formu" ve "Renk körlüğü değerlendirme formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 15.0 paket programı kullanılarak yüzdelik, aritmetik ortalama, ki kare ile değerlendirilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin %10.9'u ana sınıf, %19.8'i 1. Sınıf, %16.2.'si 2.sınıf, %32.8'i 3.sınıf, %20.5'i 4.sınıftır. Öğrencilerin 49'u kız, %51'i erkektir. Öğrencilerin yaş ortalaması 7.9±1.42 (range: 4-11) dir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %9.1'inde kırma kusurunun olduğu, %3.3'ünde şaşılık olduğu, %3'ünde renk körlüğünün olduğu, %9.5'nin gözlük kullandığı belirlenirken %77.8'inin tahtaya bakarken zorluk çekmediğini ifade ettiği bulunmuştur. Araştırmadaki öğrencilerin %65.5'i kitap okurken, ödevlerini yaparken görme ile ilgili zorluk çekmediklerini belirtmişlerdir.

Araştırma sonuçlarına göre, ilkokulda öğrenimine devam eden öğrencilerde görme kırma kusuru, renk körlüğü, şaşılık gibi göz problemleri saptanmıştır. Önlenebilir körlük nedenleri çocuklarda görme azlığına yol açan hastalıkların başında yer almaktadır. Ülkemizde lisans, okul sağlığı hemşireliği yüksek lisans, halk sağlığı hemşireliği yüksek lisans mezunu ve okul hemşiresi sertifikasına sahip hemşirelerin okullarda istihdam edilmesi, okul çağı çocukların görme problemlerinin erken dönemde tarama testleriyle saptanabilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

S-0157 - İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖZ SAĞLIK DURUMLARININ ARAŞTIRILMASI: AYDIN ÖRNEĞİ

Belgin YILDIRIM1, Filiz ADANA1, DUYGU YEŞİLFİDAN1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Araştırma, Aydın il merkezindeki bir ilkokulda ve aynı ilin bir köy ilkokulunda öğrenimine devam eden öğrencilerin göz sağlık özelliklerini belirlemek amacı ile tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırma verileri Aydın il merkezindeki bir ilkokulda ve aynı ilin bir köy ilkokulunda 2015-2016 öğretim yılı güz ve bahar dönemlerinde toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini ilin bir merkez ilkokulundaki 250 öğrenci, köy ilkokulundaki 29 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama sürecinde araştırmacılar tarafından geliştirilen "Sosyo-demografik Özellikler Veri Formu", "Kırma kusuru değerlendirme formu", "Şaşılık değerlendirme formu", ve "Renk körlüğü değerlendirme formu" kullanılmıştır. VerilerSPSS 15.0 paket programı kullanılarak analiz edilip; yüzdelik, aritmetik ortalama, One Way Anova, Kruskall Wallis testi ile değerlendirilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin %22.6'sı ana sınıf, %19.7'si 1. Sınıf, %18.6.'sı 2.sınıf, %20.4'ü 3.sınıf, %18.6'sı 4.sınıftır. Öğrencilerin 49.1'i kız, %50.9'u erkektir. Öğrencilerin yaş ortalaması 7.6±1.54'dür (4-11).Çalışmaya katılan öğrencilerin %9.3'ünde kırma kusuru, %5'inde şaşılık, %5.4'ünde renk körlüğü belirlenmiştir. Öğrencilerin %9.3'nün gözlük kullandığı belirlenirken, %78.9'u tahtaya bakarken zorluk çekmediğini ifade etmiştir. Araştırmadaki öğrencilerin %68.5'i kitap okurken, ödevlerini yaparken görme ile ilgili zorluk çekmediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin yaşı arttıkça görme kusurlarının da arttığı belirlenmiştir. Köy okulunda okuyan öğrenciler ile il merkezindeki öğrenciler arasında renk körlüğü, kırma kusuru ve şaşılık arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Araştırma sonuçlarına göre, iki ilkokulda öğrenimine devam eden öğrencilerde görme problemlerine rastlanmıştır. İlkokullarda yapılan rutin göz taramalarında kırma kusurunun yanı sıra şaşılık ve renk körlüğü gibi taranabilen hastalıkların da rutin taramalar kapsamına alınması önerilmektedir. Ülkemizde lisans mezunu ve okul hemşiresi sertifikasına sahip hemşirelerin okullarda istihdam edilmesi, okul çağı çocukların görme problemlerinin erken dönemde tarama testleriyle saptanabilmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İlimiz ilkokul çağı çocuklarında göz problemlerine rastlamış olmamız, nedeniyle konunun bir halk sağlığı problemi olarak ele alınması ve ebeveynler başta olmak üzere, öğretmenlerin, sağlık çalışanlarının bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi önerilebilir.

S-0158 - TİP 1 DİABETES MELLİTUS'LU ÇOCUK ANNELERİNİN BAKIM YÜKÜ VE YAŞAM KALİTESİ

Dilara KEKLİK1, Meral BAYAT2, Öznur BAŞDAŞ2,

1Çukurova Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Erciyes Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Günümüzde tıp bilimindeki ve teknolojideki gelişmelerle birlikte çocukluk çağı kronik hastalıklarında yaşam süresinin uzaması kronik hastalığı olan çocuk ve ailesinin hastalığın getirdiği psikososyal etkilerle daha uzun süre karşı karşıya kalmasına yol açmaktadır. Kronik hastalıklı çocuğa sahip olmak bütün aile üyeleri için stres verici olmasına rağmen primer bakım verici olarak anneler en fazla bakım yükünü taşımaktadırlar. Kronik hastalıklı bireye bakım verme, bakım vericilerin bakım yükünü arttırırken, yaşam kalitesinde düşmeye yol açmaktadır Bu çalışma; Tip 1DM'li çocuk annelerinin bakım yükü, yaşam kalitesi ve aralarındaki ilişkiyi saptamak amacıyla tanımlayıcı bir çalışma olarak yapılmıştır.

Çalışmanın örneklemini, bir üniversite hastanesinin çocuk endokrinoloji polikliniğinde izlenen 106 Tip 1 DM'li çocuğun annesi oluşturmuştur. Etik kurul, kurum ve annelerin onamı alınarak yapılan çalışmada; annelerin tanıtıcı özelliklerine ilişkin oluşturulan Tanıtıcı Özellikler Formu, Zarit Bakım Verme Yükü Ölçeği ve WHOQOL-BREF Yaşam Kalitesi Ölçeği ile veriler toplanmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistikler, Shapiro Wilk, Mann-Whitney U, Student-t test, ANOVA, Kruskal-Wallis ve Spearman korelasyon testleri ile değerlendirilmiştir.

Çalışmada, annelerin bakım yüklerinin hafif/orta düzeyde (34.95±12.48) olduğu, gelir durumu ile bakım yükü arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0.05$) belirlenmiştir. Yaşam kalitesi ölçeği fiziksel, sosyal, psikolojik ve çevre alt boyutlarında ortalama puanları sırasıyla 13.92±2.69, 12.95±3.66, 13.45±2.55, 12.91±2.03 olduğu saptanmıştır. Yaşam kalitesi ölçeği çevre alt boyutu ile gelir durumu arasında, fiziksel alt boyut ile tanı alma zamanı arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bakım yükü ile yaşam kalitesi alt ölçekleri arasında negatif yönde, zayıf, anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Bu sonuçlar doğrultusunda, T1DM'li çocukların daha iyi bakım alması açısından, ailede bakım verenlerin bakım verme yükleri ve yaşam kalitelerinin tanımlanması ve bakım verenlere gerekli desteğin sağlanması önerilebilir.

S-0159 - TÜRKİYE'DE GÜNÜMÜZ SAĞLIK HİZMETLERİ BAĞLAMINDA KADIN-ERKEK EŞİTSİZLİĞİ

BERNA ORHAN1, ÖZLEM REŞAT YÜCEL2,

1MARMARA ÜNİVERSİTESİ, 2İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ,

Toplumsal cinsiyet (gender) kavramı kadın ve erkek arasındaki farkın toplumsal boyuttaki yönlerini ifade etmektedir. Türkiye nüfusun yarıya yakınını kadınlar oluşturmaktadır. Dolayısıyla çalışma hayatına katılmaları aktif ve etkin rol almaları toplumsal fayda açısından önemlidir. Türkiye'de kadınların ve erkeklerin iş gücü istihdamına katılım oranları arasında çok büyük farklılıklar bulunmaktadır. Her 100 erkekten 71,5'i iş gücüne katılırken, kadınlarda bu oran yalnızca %32 civarındadır. Son yıllarda kadınların çalışma alanlarına katılmaları büyük oranda artmıştır. Kişilerin sağlıklarını koruma geliştirme ve iyileştirme bağlamında sağlık hizmetleri önemli yer almaktadır. Sağlık sektörü emeğin yoğun olduğu ve kadın istihdamının fazla olduğu sektörlerden biridir. Türkiye'de günümüz sağlık hizmetlerinin sunumunda toplumsal cinsiyet ön plandadır ve bu durum kadın ve erkeklerin sağlık hizmetlerindeki rollerini de etkilemektedir. Kadınların ve erkeklerin farklı sosyalizasyon süreçlerinden geçmeleri, farklı toplumsal normlar içinde bulunmaları cinsiyetler arasındaki eşitsizlikleri doğurmaktadır. Her ne kadar hekimlik erkeklere, hemşirelik kadınlara özgü bir meslek olarak görünse de erkek hemşireler giderek yaygınlaşmakta ve toplum tarafından benimsenmektedir.

S-0160 - YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARI İLE FİZİKSEL TESPİT EDİCİ KULLANIMINA İLİŞKİN BİLGİ, TUTUM VE UYGULAMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gülşen KILIÇ1, Ülkü POLAT2,

1Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi, Ankara, 2Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara,

Bu çalışma yoğun bakım hemşirelerinin yaşlılara yönelik tutumları ile fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi, tutum ve uygulamaları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmış tanımlayıcı bir çalışmadır.

Araştırma Şubat-Nisan 2016 tarihleri arasında 2 özel ve bir üniversite hastanesinin yoğun bakım ünitelerinde çalışan 107 hemşire ile yapılmıştır. Araştırmada veriler, 'Anket Formu', 'Hemşirelerin Fiziksel Tespit Edici Kullanımına İlişkin Bilgi Düzeyi, Tutum Ve Uygulamaları Ölçeği' ve 'Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ)' kullanılarak toplanmıştır.

Çalışmamızda yoğun bakım hemşirelerinin fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi düzeyi puanı ile Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeğinin, yaşlının yaşamını sınırlama alt boyut puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ve zayıf yönde ilişki bulunmuştur.(r=-0,223). Ayrıca Fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi düzeyi puanı arttıkça YATÖ yaşlının yaşamını sınırlama alt boyut puanı azalmaktadır. Yoğun bakım hemşirelerinin fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin uygulama puanı ile YATÖ yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyut puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki pozitif ve zayıf ilişki bulunmuştu(r=0,304).

Hemşirelerin fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin uygulamasının daha iyi olması yaşlıya yönelik tutumlarının olumlu yönde olmasını etkilediği belirlenmiştir. Ancak hemşirelerin fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgilerinin artması ise yaşlıya yönelik tutumlarını olumsuz etkilediği saptanmıştı. Bu durum hemşirelerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin ön yargı, değer, inanç, bilgi eksikliği gibi özelliklerinin yaşlıya yönelik tutamlarını etkilemesi ile açıklanabilir. Bu nedenle yoğun bakım gibi yaşlı bireylerin sık yattığı ünitelerde çalışan hemşirelere fiziksel tespit uygulamalarına yönelik bilgi verilirken yaşlılık ve yaşlanma konusundaki farkındalıklarının artırılmasının , yaşlılara yönelik olumlu tutum göstermelerinde yararlı olabilir.

S-0161 - TERMİNAL DÖNEMDEKİ HASTAYA BAKIM VEREN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Behire SANÇAR1, Ayşe Saba YA2,

1Toros Üniversitesi,

Ölüm, yaşanılan ancak nasıl ve ne zaman olacağı bilinmeyen bir gerçektir. Beklenmedik ani ölümler olabildiği gibi hastalıkların son dönemleri veya yaşlılıkta daha uzun süren terminal dönem olarak adlandırılan ölüm öncesi dönemler yaşanabilmektedir. Bu çalışmada, terminal dönemdeki hastaya bakım veren hemşirelik öğrencilerinin onlarla iletişimde kaygı düzeylerini incelemek ve bu yönden 3. ve 4. sınıflar arasında bir farklılık olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır.

Verilerin elde edilmesinde Terminal Dönemdeki Hastaya Bakım Veren Hemşirelik Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Belirlemeye İlişkin Anket Formu" ile 40 maddelik Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği kullanılmıştır

Öğrencilerin tamamının durumluk ve sürekli kaygı ölçeklerinden aldıkları ortalama puan ve standart sapmaları sırasıyla 41.95±5.06, 48.15±5.44 dür. 3.sınıfların durumluk kaygı ölçeği puan ortalamaları 42.03±5.26, sürekli kaygı ölçeği puan ortalamaları 48.08±5.59; 4. sınıfların durumluk kaygı ölçeği puan ortalamaları 41.85±4.83, sürekli kaygı ölçeği puan ortalamaları 48.24±5.30 dur. Sınıflar arasında ölçekten alınan puanlar arasında farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Araştırmamızda, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin terminal dönem hasta bakımında iletişim esnasında ve hastaya bakım verirken durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin yüksek olduğu, bu yönden aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı ve her iki sınıftaki öğrencilerin de durumluk ve sürekli kaygı puan ortalamaları, uygulamalarda belirlenen puan ortalamalarının üzerinde bulunmuştur.

Terminal dönemdeki hastaya bakım vermenin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemesi nedeniyle gerek eğitim yaşamlarında gerekse hizmet içi eğitimlerle hasta ve hasta yakınlarıyla kurulacak olan iletişime yönelik seminerler düzenlenmesi, bu eğitimlerde hemşirelerin terminal dönem hastalarına bakım verme konusunda güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Mezunlar için hizmet içi eğitim programları düzenlenerek, terminal dönemdeki hasta ve yakınları ile iletişimde kaygı ile baş etme becerilerinin kazanılmasına daha çok yer verilebilir.

S-0162 - ÜREME ÇAĞINDAKİ KADINLARIN UYKU KALİTESİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Derya Yüksel KOÇAK1, Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN1, Şenay TOPUZ2,

1HİTİT ÜNİVERSİTESİ, 2ANKARA ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma Üreme Çağındaki (15-49 yaş) kadınların uyku kalitesini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel türdeki çalışmanın evrenini Çorum il merkezinde yaşayan 15-49 yaş arası üreme çağındaki tüm kadınlar, örneklemini ise basit rastgele örneklem yöntemiyle seçilmiş, gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden 170 kadın oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında power analizi (%80) yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın verileri literatür incelenerek araştırmacılar tarafından hazırlanan 18 maddelik anket formu ve 11 maddelik Pitssburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUTİ) kullanılarak toplanmıştır.

Çalışmaya katılan her üç kadından birisi (% 36.5) 35 yaş ve üzerinde, yarısından fazlası ise ilkokul ve altı eğitim seviyesine sahip (% 53.5) ve evlidir (% 56.5). Evli kadınların yarıdan fazlasının eşlerinin ilkokul ve altı eğitim seviyesine sahip (% 55.9) olduğu belirlenmiştir. Çalışmamıza katılan her 5 kadından 2'sinin ev hanımı olduğu (% 41.8) ve her 5 kadından 4'ünün sosyal güvencesinin olmadığı belirlenmiştir. Çalışmaya katılan kadınların çoğunluğu (% 82.7) ailesinin aylık gelirini 1001 TL ve üzerinde olduğu, her 5 kadından 4'ünün sigara kullanmadığı (% 84.1), her 5 kadından 4'ünün herhangi bir kronik hastalığının (% 81.8) ve düzenli kullandığı bir ilacının (% 81.2) olmadığı belirlenmiştir.Çalışmada kadınların Pittsburg Uyku Kalitesi İndeksi Bileşen Skorları incelendiğinde kadınların yarıdan fazlasının (% 64.7) uyku kalitesinin kötü olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada sigara kullanmayan, kronik hastalığı olmayan kadınların uyku kalitesinin daha iyi olduğu, düzenli ilaç kullanımı olan kadınların uyku kalitesinin daha kötü olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ailevi ve geçmiş uyku bozukluğu öyküsü ile fiziksel rahatsızlık öyküsü olan kadınlar ile sosyal ve ailevi problemler yaşayan ve psikolojik rahatsızlık öyküsü olan kadınların uyku kalitesinin daha kötü olduğu belirlenmiştir.

S-0163 - TÜRKİYE'DE HEMŞİRELİK ALANINDA ÜREME SAĞLIĞI- CİNSEL SAĞLIK KONULARINDA YAPILMIŞ OLAN TEZLERİN İÇERİK AÇISINDAN İNCELENMESİ

Derya Yüksel KOÇAK1, Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN1,

1HİTİT ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ulusal tez merkezi veri tabanında yer alan hemşirelik anabilim dallarında yapılmış yüksek lisans tezlerinin içerik açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmada hemşirelik anabilim dalında yapılmış olan yüksek lisans tezleri 'cinsel sağlık' ve 'üreme sağlığı' anahtar kelimeleri verilerek YÖK veri tabanında tarandı. Herhangi bir tarih aralığı verilmeden sistemde yer alan tüm tezler çalışma kapsamına dâhil edildi. Tarama sonucunda toplam 15 tez çalışmasına ulaşıldı.

Çalışmaların büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu (n=14 çalışma) ve sayının 2013 yılından sonra (9 çalışma) hızla artış gösterdiği belirlenmiştir. Analiz sonucunda çalışmaların % 46.6'sında bilgi, % 33.3'ünde davranış, % 26,6'sında tutum, %20'sinde ise eğitim etkinliği incelendiği belirlenmiştir. Çalışmaların tümü nicel ve çoğunluğu (% 73.3) tanımlayıcı türdedir. Çalışmaların yarıdan fazlasında (% 53.4) örneklem hesaplamasına gidilmiş ve örneklem sayısı en çok "evrendeki birey sayısı bilinen örneklem genişliği formülü" ile hesaplanmıştır. Çalışmaların yarıya yakınının örneklemini kadınlar (% 46.6) ve öğrenciler (%40) oluşturmaktadır. Çalışmaların yapıldığı yer incelendiğinde çoğunun iç Anadolu (%40 n=6 çalışma) ve Marmara bölgesinde yürütüldüğü görülmektedir (%33 n=5 çalışma).

Bu alanda ihtiyaç duyulan bilgilere yönelik daha çok nitel ya da deneysel çalışmaların yapılması gerektiği görülmektedir. Bundan sonra yapılacak çalışmaların örneklemini riskli bireylerin (çok eşli bireyler, dezavantajlı gruplar, göçmenler, engelli bireyler, sosyo-ekonomik ve eğitim düzeyi düşük, kırsal kesimde ve büyükşehir kapsamına girmeyen illerde yaşayan bireylerin oluşturduğu çalışmaların yapılması önerilmektedir. Ayrıca hemşirelerin ileriki yıllarda yapacakları araştırmalarda toplum sağlığı açısından önemli bir konu olan kadın üreme sağlığı ve kadın cinsel sağlığını erkek bireyler açısından ele alıp sorgulaması önerilmektedir.

S-0164 - ÇOCUKLARIN YOKSULLUĞU

ULVİYE ÖZCAN YÜCE1, HİLAL KUŞCU KARATEPE1, KEVSER SEVGİ ÜNAL ASLAN1, F.NURAY KUŞCU2, DERYA ATİK1,

1OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ, 2KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ,

Bu derlemenin amacı günümüzde çocukların yoksulluğuna dikkat çekmektir.

Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde yoksulluk sorunundan özellikle yaşlılar, engelliler, kadınlar ve çocuklar daha fazla etkilenmektedir. Ancak daha ayrıntılı incelendiğinde yoksulluğun en büyük ve önemli etkiyi, çocuklar üzerinde gösterdiği görülmektedir. Yoksulluk sosyal, ekonomik ve toplumsal cinsiyete ilişkin eşitsizlikleri pekiştirerek ya da artırarak çocukların eşit fırsatlardan yararlanmalarını, ailelerin ve toplumların çocuklar için koruyucu ortamlar oluşturmalarını engelleyerek çocukları sömürü, istismar, şiddet, ayrımcılık ve dışlanma gibi olumsuzluklara karşı savunmasız bırakmaktadır. Yoksul aileler, çocuklarının yaşama, duygusal, bedensel ve zihinsel gelişme açısından gereksinimlerini karşılayamadıkları gibi onların sömürülmesine, istismarına, şiddet ve ayrımcılığa uğramasına da neden olabilmektedirler. Çocukların fiziksel, duygusal gelişimlerini sağlayamayan aileler, çocuk yoksulluğunun etkilerinin kuşaklar boyu aktarılmasına neden olmaktadır.

Dünyada çocuk yoksulluğu oranlarına bakıldığında Danimarka, Finlandiya, Norveç ve İsveç gibi gelişmiş ülkelerde bile çocukların en az %6'sının yoksul bölgelerde yaşadığı bilinmektedir. Avusturya, Hollanda ve İsviçre'de çocukların %7-9'u yoksulluk içinde yaşamaktadır. Çek Cumhuriyeti, Almanya, Avustralya, Lüksemburg ve Birleşik Krallık 'da %10–15, İrlanda, Kanada ve Polonya'da %16–20, Amerika Birleşik Devletleri'nde %21, Guatemala ve Brezilya'da %30– 32 oranında yoksul çocuk bulunmaktadır. Türkiye'de ise yoksul yaşayan çocuk oranı, aynı durumdaki yetişkinlerin oranından daha yüksektir. On beş yaşından küçük çocukların neredeyse dörtte biri ulusal yoksulluk sınırı altındadır. Kırsal kesimde ise bu oran beşte ikinin üzerindedir. Düşük gelir gruplarında kalabalık aileler genellikle yaygındır ve bu ailelerdeki çocuklar, kimi bölgeler söz konusu olduğunda, yoksulluğa özellikle açık durumda bulunmaktadır.

Yoksulluk çocukların yoksulluğundan başlayıp yaşam boyu devam ettiği düşünüldüğünde bu sorunun çözümünde sağlık hizmetlerinin topluma sunumunda önemli bir role sahip hemşireler de çocukların yoksulluğunu uygun şekilde değerlendirebilmeli ve çözüm çalışmaları içerisinde aktif rol almalıdır.

S-0165 - OBEZİTE AÇISINDAN RİSKLİ ERGENLERE VERİLEN OLUMLU SAĞLIK DAVRANIŞLARI GELİŞTİRME EĞİTİMİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI VE FİZİKSEL AKTİVİTE ÜZERİNE ETKİSİ

Duygu YEŞİLFİDAN1, Filiz ADANA1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu çalışmada; Obezite Açısından Riskli Ergenlere Verilen Olumlu Sağlık Davranışları Geliştirme Eğitiminin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Fiziksel Aktivite Üzerine Etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır

Kasım 2014- Aralık 2015 tarihleri arasında yapılan araştırmanın başlangıç aşamasında belirlenen okuldaki tüm öğrencilerin gerekli ölçümleri (boy, kilo) yapılmıştır. Okulda obezite açısından riskli olduğu belirlenen öğrencilere konu ile ilgili araştırmacı tarafından hazırlanan anket, Çocuk Fiziksel Aktivite Anketi (ÇFAA) ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II (SYBDÖ II) uygulanmıştır. Obezite açısından riskli olduğu belirlenen öğrencilerin tamamı (n=78) eğitime alınmıştır. Obezite açısından riskli olarak belirlenen öğrencilere 4 oturum (her bir oturum 40 dakika/bir ders saati) olumlu sağlık davranışları geliştirme eğitimi verilmiştir. Eğitimler okulun eğitim salonunda gerçekleştirilmiştir. Eğitimin bitiminde ve eğitim bittikten 4 hafta sonra ölçek uygulaması (ÇFAA, SYBDÖ II) tekrarlanmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriteri Türk çocukları için belirlenmiş olan persentil eğrilerine göre 85. – 95. persentil arasında olmaktır.Araştırmaya başlamadan önce resmi izinler alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 18.0 programında ve bilgisayar ortamında değerlendirilmiş, verilerin değerlendirilmesinde; temel istatistiksel analizler, tek yönlü varyans analizi, korelasyon analizi ve eşleştirilmiş gruplarda t testi kullanılmıştır.

Çalışmamızda öğrencilerin % 48,7'si (n=38) kız, % 51,3'ü (n=40) erkek olup yaş ortalamaları 11,77±0,92'dir. Araştırmada, eğitim sonrası birinci izlem ve eğitim sonrası ikinci izlem Sağlık Sorumluluğu (5,035;0,008), Fiziksel Aktivite (6,284;0,002), Beslenme (5,709;0,004), SYBDÖ II Toplam (6,227;0,003) puanlarının eğitim öncesi puanlarına göre yüksek olduğu; Eğitim sonrası birinci izlem Kişilerarası İlişkiler (3,145;0,046) ve Stres Yönetimi (3,058;0,050) puanlarının eğitim öncesi puanlarına göre yüksek olduğu bulunmuştur.

Tüm bu sonuçlar değerlendirildiğinde; verilen eğitimin öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve fiziksel aktiviteleri üzerine pozitif etki gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

S-0166 - GECE ÇALIŞMANIN MEME KANSERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Tuğba DÜNDAR1, Sevgi ÖZSOY1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Gece vardiyasında çalışmanın meme kanseri üzerine etkisini inceleyen çalışmaların analiz edilmesidir.

PubMed veri tabanında, 2007-2017 yılları arasında yayınlanmış, başlık ya da anahtar kelimeleri içinde "breast cancer" ve "night shift work" kelimeleri yer alan, tam metnine ulaşılabilen, gözlemsel-kesitsel, vaka-kontrol, kohort ve meta-analiz çalışmaları taranmıştır.

Tarama sonucu toplam 112 makale bulunmuş, araştırma kriterlerine uygun 36 çalışma saptanmıştır. Bunlardan farelerle yapılan 1 deneysel çalışma inceleme dışında bırakılmış ve 35 çalışma incelenmiştir. Araştırmalar hemşire, tekstil işçisi ve asker gibi farklı meslek grupları ile yürütülmüştür. 16 vaka-kontrol çalışmasında gece saatlerinde çalışma ile meme CA arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu çalışmalarda gece vardiyasında çalışmanın melatonin seviyesini düşürdüğü ve melatoninin antikanserojen etkisinden faydalanılamadığı belirtilmiştir. Altı meta-analiz çalışmasında meme CA ile gece çalışma arasında anlamlı bir ilişki saptanmış ve 5 yıl boyunca gece çalışmanın meme CA riskini anlamlı derecede artırdığı belirtilmiştir. Üç kohort çalışmasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Bu çalışmalarda, 20 yıldan uzun süre gece vardiyasında çalışanların meme CA riskinin daha fazla olduğu, gece çalışmanın sirkadyen ritm geni üzerine olumsuz etki yaptığı ve meme CA tanısı ile kanserin ilerleme hızının gece çalışanlarında daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Üç kesitsel çalışmada anlamlı ilişki bulunmuş ve gece vardiyasında çalışmanın melatonin seviyesini azalttığı, östrojen gibi androjenlerin ve metabolitlerinin arttığı belirtilmiştir.

İncelenen 35 araştırmadan 30'u gece çalışmanın meme CA için bir risk faktörü olduğunu göstermektedir. Çoğunluğunu kadınların oluşturduğu hemşirelik, 24 saat sağlık hizmeti sunan bir meslektir. Sonuç olarak, çalışma ortamlarındaki yapay ışıklandırmanın en aza indirilmesinin ve gece çalışma sürelerinin azaltılmasının, meme CA olma riskini azaltabileceği söylenebilir.

S-0167 - SAĞLIK BAKIMINDA NESNELERİN İNTERNETİ, YAPAY ZEKÂ VE ROBOTLAR: GELECEĞE HAZIR MIYIZ?

Gönül BODUR1,

1İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi,

Bu makalede, nesnelerin interneti, yapay zekâ ve robotların sağlık bakımının geleceğine yönelik etkileri üzerinde durulacaktır.

Makale, gelecek, nesnelerin interneti, yapay zekâ, robotlar, sağlık anahtar kelimeleriyle Pubmed, Sciencedirect, Sagepub, Ebcohost veritabanları taranarak oluşturulmuştur.

Yirmi birinci yüzyıl teknolojide yaşanan gelişmeler, yaşamı sosyal, kültürel, ekonomik hatta politik yönden değişime uğratabilecek bir potansiyeli beraberinde getirmektedir. Yakın gelecekte biyoteknoloji, nanoteknoloji, yapay zekâ, robotik çalışmalar, nesnelerin interneti ve sağlık bilişimindeki gelişmelerin sağlık bakım sisteminin belirleyici dinamikleri olacağı öngörülmektedir. Nesnelerin İnterneti, geleneksel nesnelerin, gömülü cihazlar, çip ve sensörler, haberleşme protokolleri, algılayıcı ağlar, internet protokolü ve uygulamaları gibi temel teknolojiler kullanılarak akıllı olanlarına dönüşümüdür. Sağlık hizmetleri alanında kullanılan nesnelerin interneti tabanlı sistemler; mobil sağlık ve uzaktan bakım hizmetleri, koruyucu sistemler, teşhis, tedavi ve izleme sistemleri olarak sıralanabilir. Robotik alanındaki gelişmeler, nesnelerin interneti ile yakından ilişkilidir. Gündelik yaşantımızdaki her türlü nesnenin (telefonlar, arabalar, ev aygıtları, elbiseler hatta gıdalar) akıllı yongalarla kablosuz olarak bağlandığı, veri toplanabilen ve paylaşılabilen bir dünyaya karşılık gelmektedir. Türkiye'de sağlık bilişimi alanındaki yenilikçi teknolojilerin günden güne gelişmesine rağmen robotik uygulamalar henüz yaygınlaşmamıştır. Fütüristlere göre gelecekte akıllı ve giyilebilir veya insan tenine yapışabilen yaşam bulgularını ölçebilen fizyolojik sensörler (EKG, oksimetre, termometre, nabız), akıllı kan şekeri implantları, damar içinde çalışacak uzaktan yönetilen, yaşlı ya da engelli bireylerin bağımsız yaşamasına yardımcı olan nanorobotlar, yapay organ üretimi ve üç boyutlu yazıcılar sayesinde pek çok yenilik sağlık bakımını ve dolayısıyla hemşireliği doğrudan etkileyecektir. Hemşireliğin ve sağlık bakımının geleceğini öngören raporlar ve yayınlar incelendiğinde; yakın gelecekte nesnelerin interneti ve robotlarla birlikte hemşirelerin özellikle evde bakım, geriatri, uzaktan hasta takibi, kronik hastalıkların yönetimi, sağlık eğitimi gibi konularda uygulamalarının gelişeceği beklenmektedir.

Bu bilgiler ışığında değerlendirildiğinde; hemşirelerin/sağlık profesyonellerinin nesnelerin interneti, yapay zekâ ve robotların sağlık bakım sisteminin geleceğine yansımalarının farkında olmaları ve geleceğin teknolojilerini mesleki uygulamalarına yansıtmaları oldukça önemlidir. Sağlık profesyonellerinin/hemşirelerin geleceği etkileyecek yenilikçi fikirlerinin desteklenerek teknolojik trendlere yönelik araştırma projelerinin yapılması önerilebilir.

S-0168 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİN FACEBOOK PAYLAŞIMLARINDA KİŞİSEL MAHREMİYET ÖZENLERİ: ÖZBİLDİRİME DAYALI BİR DEĞERLENDİRME

Gülcan TAŞKIRAN1, Feride EŞKİN BACAKSIZ1, Arzu Kader HARMANCI SEREN1,

1İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi,

Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya paylaşımlarının öz bildirimlerine dayalı olarak incelenmesi ve paylaşımlarındaki mahremiyet özenlerinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın örneklemi çalışmaya katılımda gönüllü 100 öğrenciden oluştu. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan Facebook İnceleme Ölçütleri Formuyla toplandı. Gönüllü öğrenciler kendi Facebook hesaplarını inceledi ve 1 Eylül-31 Aralık 2016 tarihleri arasındaki paylaşımlarıyla ilgili bilgileri bu forma yazdı. Etik kurul onayı, kurum izni ve gönüllü öğrencilerin bilgilendirilmiş onamları alındı.

Araştırma sonucunda öğrencilerin %40'ının Facebook'ta paylaşım yapmadan önce güvenlik kaygısı nedeniyle 'bazen' tereddüt ettiği, %51'inin paylaşım yaptıktan sonra 'nadiren' pişmanlık hissettiği bulundu. Öğrencilerin %44'ünün yer bildirimi yaptıkları, %30'unun video ve güncel haberleri, %13'ünün siyasi görüşünü, %7'sinin kişisel testleri ve %6'sının spor haberlerini paylaştıkları bulundu. Öğrencilerin çoğunluğunun üniversitedeki idari personel (%44) ve öğretim elemanları (%28) ile arkadaşlıklarının olduğu ancak uygulama alanındaki sağlık profesyonelleri ile arkadaş olmadıkları (%96) saptandı. Öğrencilerin arkadaş sayılarının 87-2247 arasında değiştiği ve çoğunlukla arkadaşlarının herkes tarafından görünmediği (%55) bulundu. Öğrencilerin yaşadığı yer (%88), cinsiyeti (%79), doğum tarihi (%71) en fazla; e-posta (%1), adres (%2) ve telefon numaraları (%3) ise en az oranda herkes tarafından ulaşılabilirdir. Fotoğraflar bölümünde öğrencilerin en fazla gittikleri yerlerde çekildikleri fotoğrafları (%61), en az ise staja çıkılan birimdeki sağlık meslek üyeleriyle (%2), öğretim elemanlarıyla (%2) ve staja çıkılan kurumun içinde/dışında çekildikleri fotoğrafları (%3) paylaştıkları bulundu. Ayrıca staja çıkılan birimde hastalarla veya yakınlarıyla çekinilen fotoğrafları hiç paylaşmadıkları belirlendi.

Öğrencilerin Facebook paylaşımlarında kısmen de olsa kişisel mahremiyetlerine gerekli özeni göstermeyerek özel bilgilerini paylaştıkları ve bu konuda eğitime ihtiyaçları olduğu söylenebilir.

S-0169 - ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE MOTİVASYON VE ÖNEMİ

Sevil OLĞUN1, Gülten KAPTAN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu, 2Beykoz Ünniversitesi Meslek Yüksek Okulu,

Bu çalışma klinikte çalışan hemşirelerin çalışma şekli ve veriminin motivasyon ile ilgisini incelemek amacı ile derleme şeklinde yapılmıştır. Daha çok ülkemizde yapılan çalışmalar kaynak olarak kullanılmıştır.

Motivasyon insan davranışlarını harekete geçiren süreçleri tanımlayan kelime olarak kullanılmaktadır. Uyarılma, hareket ve beklenti anlamına gelmektedir. Motivasyon terimi, Fransızca güdü anlamına gelen motive kelimesinden türemiştir. Motivasyon kelimesi, Türkçede güdülenme, isteklendirme, özendirme ve işe geçme anlamına gelmektedir. Çoğu durumda, motivasyon, davranışa neden olan ihtiyaç yerine getirildiğinde bir miktar ödül ile sonuçlanır. Birey davranışları genellikle bir nedene dayanır. Bu nedenler ise ihtiyaçlar, istekler, inançlar ve dürtüler gibi konulardan oluşur. Hastanelerde sunulan hizmetlerin bireysel olmasından dolayı, etkinliğin sağlanabilmesi için motivasyonun ve iş doyumunun yüksek düzeyde sağlanması gerekmektedir. Hemşireler sağlık organizasyonu içinde büyük bir meslek grubudur. Hemşirelik girişimleri hastaların yaşamıyla yakında ilgilidir; hemşirelerin iş motivasyonlarının az olması hasta güvenliğini ve sağlığını olumsuz etkiler. İş stresi ve iş memnuniyetsizliği hemşirelerin iş motivasyonunu azaltır. Hemşirelerin içsel motivasyona teşvik edilmesi bakıma yönelik davranışların sıklığını ve dolayısıyla hasta memnuniyetini artırabilir. Hastanelerde yaşanan hemşire yetersizliğine bağlı olarak, hemşirelerin çalışma şartlarının ve koşullarının zorluğu bir gerçektir. Hemşirelerin çalışma koşullarının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Hemşire motivasyonu açısından ücret faktörü dikkate alınması gereken bir konu alanıdır. Hizmet kalitesi açısından ücretlerin dolgun ve doyurucu olması motive edici bir faktör olarak ele alınabilir.

Sonuç olarak, kurumda ve toplumda hemşirelik mesleğinin saygınlığının artırılması ve çalışan hemşirelere iş güvencesinin sağlanması başta olmak üzere, hemşirelerin önem verdiği motivasyon araçlarının kullanılması hemşirelerin motivasyon düzeyini artırabilir.

S-0170 - 0-12 AYLIK BEBEĞE SAHİP AİLELERİN SARSILMIŞ BEBEK SENDROMU HAKKINDA BİLGİ DÜZEYLERİ VE YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ

NURDAN AKÇAY DİDİŞEN1, SEDA ARDAHAN SEVGİLİ2, ELİF OKUMUŞ3,

1 EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Sarsılmış Bebek Sendromu (SBS), bebeğin ilk aylarda sık olan ağlama krizlerinin ebeveynde oluşturduğu hayal kırıklığı ve kızgınlık sonucu bebeği sarsmasıyla ortaya çıkan, bebekte ciddi sağlık sonuçları yaratabilen bir durumdur. Ebeveynlere, özellikle doğum sonrası erken dönemde eğitim verilmesi ile farkındalığın artması sağlanarak önlenmesi mümkündür. Bu çalışma 0-12 aylık bebeğe sahip ebeveynlerin 'Sarsılmış Bebek Sendromu' hakkında bilgi düzeyleri ve yaklaşımlarının incelenmesi amacıyla uygulanmıştır.

Araştırma 01.02-01.08 2016 tarihleri arasında İzmir ilinde bir üniversite hastanesinin çocuk hastanesine çocuklarını getiren ve 0-12 aylık bebeği olan çalışmaya katılmaya gönüllü ebeveyn (n=200) ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan anket formu kullanılmış, anket formu ise sosyodemografik özellikler, bilgi, inanış ve uygulamaları içeren toplam 26 sorudan oluşmuştur.

Çalışmada ailelerin bebekleri ağladığında ilk yaptıkları uygulamalar sorulduğunda 178 (%35,4) kişinin temel gereksinimleri kontrol etme, 49(%9,7) kişinin dikkati başka yöne çekme, 77(%15,3) kişinin bebekte sağlık sorunu olup olmadığına bakma, 127(%25,2) kişinin kucakta ya da ayakta sallama, 71(%14,1) kişinin emzik verme cevaplarını verdikleri tespit edilmiştir. Ailelere "Sarsmak bebeklere ne gibi zararlar verir" sorusu sorulduğunda %33,5'i öldürmez ama sakat bırakabilir, %37,0'ı hem öldürebilir hem sakat bırakabilir, %6,5'in öldürebilir %22,0'ı ciddi bir sorun yapmaz, %1,0'ının ise diğer diye yanıtını vermiştir. Ailelerin sadece %8,5'inin sarsılmış Bebek Sendromunu duyduğu, %91,5'inin ise Sarsılmış Bebek Sendromunu duymadığı belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan ailelerin sarsılmış bebek sendromu konusundaki bilgi düzeyleri ve yaklaşımlarının yeterli düzeyde olmadığı belirlenmiştir.

S-0171 - SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNİN ÖNÜNDEKİ ENGEL: ÇOCUK GELİNLER

ZEHRA GÖLBAŞI1, BİRNUR YEŞİLDAĞ1,

1CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ,

Çocuk gelinler olgusunun yol açtığı çok boyutlu sorunlar SKH kapsamında incelenmiş ve sorunun uluslararası kalkınma ve sağlık hedeflerine ulaşma üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Binyıl Kalkınma Hedeflerinin başarılarının üzerine inşa edilen ve 17 hedeften oluşan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) 2030 yılına kadar yoksulluğun ve açlığın sona erdirilmesi, sağlıklı birey, nitelikli eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadının güçlendirilmesi, eşitsizliklerin azaltılması, refah ve insanların esenliğini destekleme ve çevreyi koruma amacını güden kapsamlı bir gündemdir. Hem dünyada hem de ülkemizde önemli bir toplumsal sorun olan çocuk gelinler yol açtığı biyopsikososyal olumsuz sonuçlar nedeniyle SKH'nin önündeki önemli engellerden biri olarak ele alınabilir. 18 yaş altındaki çocuğun fiziksel, fizyolojik ve psikolojik olarak aile kurma ve çocuk sahibi olma gibi sorumlulukları taşımaya hazır olmadan yapılan evlilik olarak tanımlanan çocuk evliliği daha çok kızlarda görüldüğü için, sorun çocuk gelinler olarak ta tanımlanmaktadır. Erken yaştaki evlilik ve doğurganlığın mortalite ve morbidite oranları üzerindeki etkisi SKH kapsamında sağlıklı bireyler hedefi için önemli bir engeldir. Fizyolojik sorunların yanı sıra toplumsal ve sosyal boyutta hedefleri de etkileyen erken evlilikler çoğunlukla yoksul ülkelerde ve yoksul hanelerde görülmekte ve çocuklarının eğitim, sosyal ve mesleki alanda sahip oldukları olanakları bırakmalarına neden olmaktadır. Bu durum SKH'den mesleki eğitime eşit erişim sağlamayı, toplumsal cinsiyet ve varlık eşitsizliklerini ortadan kaldırmayı, nitelikli yükseköğretime herkesin erişmesini sağlamayı ve eğitimin sürdürülebilir kalkınma için en güçlü ve denenmiş araçlardan biri olduğuna dair inancı azaltmaktadır. Aynı zamanda kadın ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması, tüm kadınlar için tam ve üretken istihdam, kadın ve kız çocuklarının güçlendirilmesi gerektiği gerçeğini de engellemektedir.

S-0172 - BALIKESİR KENT MERKEZİNDE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ALAN ÇOCUKLARDA OBEZİTE PREVALANSI VE OBEZİTE GELİŞİMİNDE ROL OYNAYAN RİSK FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİ

Sibel ERGÜN1, Celalettin ÇEVİK1, Ayşe KARADAŞ1, Türkan ÇALIŞKAN2, Nuriye KARADAĞ2,

1Balikesir Sağlik Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, 2Balikesir Sağlik Yüksekokulu, Ebelik Bölümü,

Bu çalışmada Balıkesir kent merkezindeki okul öncesi okullarda öğrenim gören 2-5 yaş çocuklarda obezite sıklığı, ilişkili faktörlerin saptanması amaçlanmıştır.

Araştırma kesitsel tipte olup Balıkesir kent merkezinde okul öncesi eğitim veren 19 okulda 15.10.2015-15.01.2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini 2014-2015 yılları arasında öğrenim gören 2-5 yaş grubu 2238 çocuk oluşturmaktadır. Örnek büyüklüğü %50 görülme sıklığı, %5 tip I hata, %5 sapma ve %95 güç ile 1297 olarak saptanmış, 1326 çocuğa tabakalı sistematik örneklemeyle ulaşılmıştır. Veri boy kilo ölçümü, sosyodemografik özellikler ve aile bilgi formu ile toplanmıştır.1326 çocuğun ebeveynlerine verilen aile bilgi formlarının 1061'i (%80,0) geri dönmüştür. Veri analizi Statistical Programme for Social Sciences for Windows 22.0 istatistik paket programında yüzde, ortalama, standart sapma, ki-kare, Fisher'in kesin testi ve lojistik regresyon kullanılarak yapılmıştır.

Araştırma grubundaki çocukların persentil değerine göre (85 persentil ve üzeri) %15,3'ü z skoruna göre (+1 SD ve üzeri) ise %16,1'i fazla kilolu ya da obezdir. Lojistik regresyon modeline göre fazla kilolu yada obez olma erkeklerde 1,51 kat, apartmanda oturanlarda 2,35 kat, geniş ailede oturanlarda 2,51 kat, ailesinde obezite olanlarda 3,02 kat, öğün atlayanlarda 1,56 kat, yemekte başka şeylerle ilgilenenlerde 3,63 kat, annesi üniversite mezunu olanlarda 1,94 kat, her gün bilgisayarda üç saat ve üzeri oyun oynayanlarda 4,61 kat yüksektir($p<0,05$).

Araştırmada okul öncesi dönemdeki çocuklarda fazla kilo ve obezite sıklığının yüksek olduğu saptanmıştır. Anne babaya ilişkin özellikler ve sedanter yaşam tarzının obezite oluşumunu artırdığı saptanmıştır.

S-0173 - KENTSEL VE GECEKONDU BÖLGELERİNDE YAŞAYAN 15-49 YAŞ KADINLARIN SON 1 YILDA VE YAŞAM BOYU ŞİDDET YAŞAMA DURUMLARI

Celalettin ÇEVİK1, Sibel ERGÜN1, Nefize KEMALOĞLU1, Merve GÜLER1, Tuğçe TESKİ1, Arzu YILMAZ1, Şeyma SUNMEZ1,

1Balikesir Sağlik Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü,

Bu çalışmada Balıkesir il merkezindeki gecekondu ve kentsel bölgede yaşayan 15-49 yaş kadınların son 1 yılda ve yaşam boyu şiddete uğrama durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Balıkesir il merkezinde 15 Mart- 2 Mayıs 2017 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evreni %30 prevalans, %95 güven düzeyi, %5 sapma, 1,5 desen etkisi ve %10 yedek alınarak 532 kişi hesaplanmış 552 kişiye çok aşamalı küme örnekleme yöntemiyle ulaşılmıştır. Araştırma grubuna sosyodemografik özellikler ve literatüre dayalı oluşturulan kadına yönelik şiddet anketi 15-49 yaş kişilerle yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni son 1 yılda ve yaşam boyu şiddete maruz kalma durumu bağımsız değişkenleri ise yaşanılan yer, yaş, eğiti durumu, medeni durum, gelir durumu, aile tipi ve çalışma durumudur. Verinin analizinde sayı, yüzdeler, ki-kare testi kullanılmıştır.

Araştırma grubundaki kişilerin %50'si kentsel alanda, %50'si gecekondu bölgesinde yaşamaktadır. Katılımcıların %76,6'sı evli, %40,0'ı ilkokul mezunu, %38,5'inin eşi lise mezunu, %59,8'inin geliri giderine denk olup %67,4'ü yaşamının büyük çoğunluğunu il merkezinde geçirmiştir. Katılımcıların %65,0'ı yaşam boyu, %38,6'sı evlenmeden önce, %53,9'u son 1 yılda en az 1 kez şiddete maruz kalmışlardır. En çok maruz kalınan şiddet türü her üç dönemde de sözel şiddettir. Gecekondu bölgesinde kentsel bölgeye göre son 1 yılda şiddet maruz kalma yüksek olup 1,21 kat %95 GA (1,02-1,45) yüksektir. Son 1 yılda şiddete uğrama ileri yaş grubunda, boşanmışlarda, ilköğretim mezunlarında, eşi ilköğretim mezunu olanlarda, işçi olarak çalışanlarda, geliri giderinden az olanlarda ve yaşamının büyük çoğunluğunu köyde geçirenlerde anlamlı olarak yüksektir ($p<0,05$).

Araştırma grubunda yaşam boyu, son 1 yılda ve evlenmeden önce şiddete maruz kalma durumu yüksektir. Gece kondu bölgesinde, sosyoekonomik durumu düşük kişilerde şiddete uğrama daha yaygındır.

S-0174 - HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN DÜŞÜNME STİLLERİNE ETKİSİNİN LONGİTUDİNAL OLARAK İNCELENMESİ

Nilay ÖZKÜTÜK1, Fatma ORGUN1, Hale SEZER1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi ,

Hızlı teknolojik gelişmeler ve artan hemşirelik araştırmaları, hemşireleri "bilgili olmaya" ve "eleştirel-bilimsel düşünme" becerilerini geliştirmeye itmektedir. Bu nedenle de öğrencilerde düşünme becerisi ve alışkanlığı mesleki eğitim süreci içerisinde geliştirilmelidir. Bireylerde var olan davranış ve tutumlarını etkileyen düşünme stillerinin mesleki eğitim süreci içerisinde değişebildiği belirtilmiştir. Buradan yola çıkarak bu araştırma, dört yıllık hemşirelik eğitiminin öğrencilerin düşünme stilleri üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan betimsel ve longitudinal bir çalışmadır.

Çalışma, Eylül 2011- Haziran 2015 tarihleri arasında entegre eğitime sahip olan bir hemşirelik fakültesinde öğrenim gören 104 öğrenci hemşire ile yürütülmüştür. Veriler, "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Düşünme Stilleri Ölçeği" kullanılarak öğrencilere önce birinci sınıftayken ve sonra dördüncü sınıfa geldiklerinde uygulanarak toplanmıştır. Verilerin analizinde, SPSS for Windows 18.0 versiyonu paket programı kullanılarak sayı, yüzde dağılımları alınmış, t-testi ve wilcoxon analizleri yapılmıştır.

Öğrencilerin birinci ve dördüncü sınıftayken düşünme stilleri ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırıldığında, ilk yıla göre son sınıftayken daha az yargılayıcı, bütüncül, ayrıntıcı, yenilikçi ve gelenekçi olduğu belirlenmiştir. Cinsiyete göre düşünme stilleri ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırıldığında, erkek öğrencilerin "Eş değerci ve Kuralsız Düşünme Stilleri" alt boyutlarında, kadın öğrencilerin "Yargılayıcı, Eş değerci, Kuralsız, Bütüncül, Ayrıntıcı, Yenilikçi Düşünme Stilleri" alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Erkek ve kadın öğrenciler benzer bir şekilde birinci sınıfa göre öncelikli işlerini belirleyebildikleri ve yönergeleri daha fazla kullandıkları söylenebilir.

Sonuç olarak; Hemşirelik eğitiminin öğrencilerin düşünme stillerini etkilediği, birinci sınıfta aldıkları puan ortalamalarının beklendiği gibi son sınıftayken düştüğü saptanmıştır. Özellikle yargılayıcı, kuralsız ve gelenekçi düşünme stilleri alt boyutlarındaki puan ortalamalarının azalması hemşirelik eğitimi için sevindirici bir bulgudur. Hemşirelik eğitiminde öğrencilerin daha bütüncül, yenilikçi, özerk ve aşamalı düşünme stillerine sahip olmaları beklenmektedir. Bu doğrultuda, Öğrencilerin bütüncül, yenilikçi, özerk ve aşamalı düşünme stillerini geliştirebilecek eğitim etkinliklerinin sayısının arttırılması önerilmektedir.

S-0175 - KANSERLİ HASTA EŞLERİNİN BAKIMVERME YÜKÜ

Ayşe ÇİL AKINCI1, Rujnan TUNA1, Mahmut GÜMÜŞ2,

1İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi , 2İstanbul Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi ,

Araştırma kanserli hastaların eşlerinin bakımverme yükünü belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlandı.

Çalışma Türkiye'de bir ilde üniversite hastanesine başvuran hasta eşleri ile yapıldı. Veriler araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan sosyodemografik form, hastalık bilgi formu ve Bakımverenlerin Yükü Ölçeği ile toplandı. Bakımverenlerin yükü ölçeği; genel yük, soyutlanma, hayal kırıklığı, duygusal yük ve çevre alt boyutlarından oluşan 22 maddelik bir ölçektir. Ölçekte her bir madde 1-4 arasında puanlanmakta olup ölçeğin tamamından alınabilecek en düşük puan 22, en yüksek puan 88'dir. Yüksek puan bakımverme yükünün yüksek olduğunu göstermektedir.

Yaş ortalaması 51.1 olan 103 kanserli hasta eşinin %51.5'i kadın, %53.4'ünün ekonomik durumu orta düzeyde, %50.5'i ilkokul mezunudur. Hastaların %23.3'ünde meme kanseri, yine 23.3'ünde ürogenital kanser bulunmaktadır. Hasta eşlerinin %46.6'sı eşlerinin hastalık evresini bilmemekte olup hasta eşlerinin % 46.6'sında kronik bir hastalık bulunmaktadır. Hasta eşlerinin bakım verme yükü ölçeği puan ortalaması 61.7+14.9 olup, genel yük, soyutlanma, hayal kırıklığı, duygusal yük ve çevre altboyut puan ortalamaları sırayla 24.2+6.1, 8.0+2.5, 15.2+3.8, 6.8+3.0, 7.4+2.6'dır.

Sonuç olarak kanserli hasta eşlerinin bakımverme yükü yüksektir. En fazla yük; genel yük ve hayal kırıklığı alt boyutlarındadır. Bu sonuçlar doğrultusunda hasta eşlerinin yüklerini azaltmaya yönelik girişimlerde bulunulması ve hasta eşlerinin desteklenmesi önerilmektedir.

S-0176 - KANSERLİ HASTANIN BAKIMINDA MİZAH KULLANIMI

Özlem UĞUR1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültrsi,

Kanserli hastanın bakımında mizah kullanımının önemini farkına varmaktır.

Mizah insan deneyimlerinin bir parçasıdır. Kansere yakalanmış hastalar, hastalıklarıyla ilgili stresli deneyimler yaşarlar. Yaşam rolleri üzerindeki kontrollerini kaybederler.Fiziksel ve ruhsal yönden çökkünlük yaşayabilirler. Çoğumuz sıkıntı karşısında gülme yeteneğimizi kaybederiz. Fakat gülmek hayatta kalmak ve iyileşmek için önemlidir. Bu dönemde mizah, hasta tarafından iyileşmek için bir başa çıkma yöntemi olarak kullanılabilir. Mizah kanser hastalarının yaşamları üzerinde kontrol hissi kazanmalarına, kendilerini daha iyi anlamalarına, hayatlarının anlamını sorgulalamalarına yardımcı olur. İyileşme birinin yaşamındaki espri anlayışını farketmesiyle başlar. Tıbbi araştırmalar mizahın hastaların bağışıklık sistemini güçlendirdiği, sevilen bir sitkom veya bir komedi filmi sırasında atılan kahkahaların stres ve ağrıyı azalttığı, gevşeme sağladığı, duygu modunu iyileştirdiği, uykuya geçişi düzenlediği ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi üzerine etkili olduğunu vurgulamaktadır. Mizah kullanımı yalnızca hastalar için önemli değildir; aynı zamanda hemşirelerin hastaları yönlendirmesine ve bakımına da yardımcı olur. Fakat çalışmalar hemşirelerin profesyonel olmayacağını düşünerek hastalara karşı tedbirli davrandıklarını belirtmektedir. Mizah zor durumlarda ve zor hastalarda hemşirelerin hastalarla etkili bir şekilde anlaşmasına yardımcı olduğu, hasta ve hemşire arasındaki ilişkiyi kuvvetlendirdiği ve ilişkiyi tutarlı hale getirdiği belirtilmekte, bir tedavi yöntemi olarak kullanılabileceği vurgulanmaktadır. Hemşire bakımda mizah kullandığında ise hastalar; hemşirelerle daha rahat iletişim kurduklarını, mizahın hemşireyle olan ilişkisini güçlendirdiğini, derinleştiğini ve tutarlı hale getirdiğini, kendilerini daha iyi hissettiklerini belirtmektedirler. - Beller JL.(1989). Humor A therapeutic approach in oncology nursing. Cancer Nursing12(2): 65-70. - Bennett MP.& Lengacher C.(2006). Humor and Laugher May Influence Health: II. Complemantary Therapies and Humor in a Clinical Population. Evid Based Complement Alternat Med. 2006 Jun;3(2):187-90. - Johnson P.(2002). The Use of Humor and Its Influences on Spiritualityand Coping in Breast Cancer Survivors. Oncol Nurs Forum.;29(4):691-5.

-

Sonuç olarak; hemşire hasta etkileşiminde mizah kullanımı önemlidir. Etkileşimde mizah kullanımı planlanarak yapılabileceği veya spontan olarak rutinin bir parçası olarak da kullanılabilir. Literatürde hemşirelik eğitiminde bu boyutunda ele alınması gerekliliği vurgulanmaktadır.

S-0177 - GEBELERDE TEORİLERÜSTÜ MODEL TEMELLİ SİGARA BIRAKMA MÜDAHALESİNİN İNCELENMESİ

Ayça BALMUMCU1, Şenay ÜNSAL ATAN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri MYO, 2Ege Üniveristesi Hemşirelik Fakültesi,

GEBELİKTE SİGARA BIRAKTIRMA MÜDAHALESİ, ANNE-BEBEK SAĞLIĞINI KORUMA VE GELİŞTİRME AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR FIRSATTIR. BU DERLEMENİN AMACI, GEBELİKTE TEORİLERÜSTÜ MODEL TEMELLİ SİGARA BIRAKMA MÜDAHALESİNİN İNCELENMESİDİR.

Çalışma literatür taranarak derleme şeklinde planlanmıştır

Teorilerüstü Model davranış değişikliğinin bir süreç olduğunu ve bireyin içinde bulunduğu değişim aşamasına uygun olarak yapılan girişimlerin değişimi kolaylaştırdığını aksi halde davranış değişimine karşı direnç geliştirildiğini savunur. Literatür taraması sonucunda, hemşirelik alanında gebelere yönelik sigara bırakma konusunda davranış değişikliği sağlamak için Teorilerüstü Model temelli eğitim ve görüşmelerin uygulandığı ve sigara bırakma davranışında etkili olduğu saptanmıştır. Kadın doğum uzmanı doktorlar ve ebe-hemşireler tarafından (1994) 600 gebe kadına bireyselleştirilmiş sigara bırakma danışmanlığının yapıldığı çalışmada, sigara bırakma kontrol grubunda %2.5, deney grubunda %14.5 olarak saptanmış ve aradaki fark istatiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Lillington ve ark. (1995) tarafından yapılan yarı-deneysel bir çalışmada ise deney grubunda yer alan gebelerde gebelik sonunda sigara bırakma oranı %43, doğumdan 6 hafta sonra %25 olarak bulunurken, kontrol grubunda bu oranlar sırasıyla %25 ve %12 olarak bulunmuştur. Karatay' 'ın (2007) çalışmasında ise gebelere yapılan Teorilerüstü Model temelli görüşmeler sonucunda 3 ay sonra yapılan izlem ziyaretinde gebelerin %39.5'inin sigarayı bıraktığı; %44.7'sinin ise sigarayı başlangıçtaki içtiği miktarın %60'ı oranında azalttığı; saptanmıştır. Sigara içen gebe kadınlara uygulanan üç farklı sigarayı bıraktırma müdahalesinin etkisinin incelendiği araştırmada (2013),kısa danışmanlık, telefonla danışmanlık ve broşürü birleştiren müdahalenin sigara bırakma oranını arttırdığı bulunmuştur. Yedi çalışmayı içeren meta-analizde (2000); yoğun klinik girişimlerin başarı oranı %16.82 iken, üç dakikalık kısa klinik girişimlerin başarı oranı %6.6 olarak bulunmuştur. Yoğun davranış tedavisinden kastedilen; gebeler için özel hazırlanmış ve sigaranın zararlarını anlatan görsel materyaller ve sağlık çalışanları ile görüşmelerdir.

Rutin antenatal bakımda sigara içen gebeler fark edilse bile, etkili bir sigara bırakma yöntemi uygulanmamakta daha çok içilen sigara sayısının azaltılması önerilmektedir. Bu yaklaşım gebelerde sigara bırakma yönünde davranış değişikliğinde yetersiz kalmakta, gebeler problemle baş başa bırakılmaktadır. Gebelerin sigara bırakma davranışında Teorilerüstü Model temelli yaklaşımların olumlu sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

S-0178 - BURDUR İL MERKEZİNDEKİ EVLERDE AKILCI İLAÇ KULLANMA DURUMU VE TUTUMLARININ EV ZİYARETLERİ YOLU İLE BELİRLENMESİ

Gül ERGÜN1, Işıl IŞIK2, Serpil ABALI ÇETİN2, Furkan Cihat ARICI3, Ayşe TEKİN1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 2Yeditepe Üniversitesi, 3Amerikan Hastanesi,

Bu çalışmanın amacı Burdur il merkezindeki evlerde akılcı ilaç kullanımı durumu ile akılcı ilaç kullanımına ilişkin tutumların ev ziyaretleri yoluyla tespit edilmesidir.

Tanımlayıcı türde yapılan araştırmanın örneklemini Burdur ilindeki 400 hane ve 1121 birey oluşturmuştur. Burdur İl Valiliği'ne bağlı merkezde yer alan 35 mahalle içinden Burdur'un genel sosyodemografik yapısını yansıtabilecek 14 mahalle basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Her bir mahalledeki toplam hane içinden 400 hane basit rastgele örnekleme yöntemi ile çalışma kapsamına alınmıştır. Anketörler sağlıkla ilgili bölümde okuyan araştırma dersini başarı ile geçmiş son sınıf öğrencilerinden seçilmiştir. Hanede yaşayan bireylerle ilgili sosyodemografik bilgileri toplamaya yönelik 14 soru ve hanede kullanılan ilaçlar, ilaçların saklanma yerleri, evin eczaneye ve Aile Sağlığı Merkezi'ne uzaklığı, ilaçlara nasıl ve hangi yollarla ulaştıkları, sağlık sorunu olduğunda nasıl davrandıkları, öneri doğrultusunda ilaç kullanma durumları ve başka insanlara ilaç tavsiye etme durumları gibi akılcı ilaç uygulamalarını belirlemeye yönelik 32 sorudan oluşan Veri Toplama Formu kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul ve hane halkından bilgilendirilmiş onam formu alınmıştır.

Araştırmada toplam 400 haneye ulaşılmıştır. Hanelerde yaşayan toplam birey sayısı 1121 kişidir. Katılımcıların %51,8'i kadın, %48,2'si erkektir. Hanelerde akraba, komşu, arkadaş, vb. gibi çevrelerindeki kişilerin önerdiği ilaçları kullananların sayısı %13, kullanmayanların sayısı %87'dir. Katılımcılardan sağlık sorununu fark ettiklerinde hastaneye gidenlerin %79,2 olduğu, doktorların ilaç kullanma konusunda açıklama yapmadığını düşünenlerin % 73,7, sağlık sorunu olduğunda eczaneden ilaç alanların oranının % 57,1 olduğu saptanmıştır. Eczanenin ilaç konusunda bilgi vermesinin yetersiz olduğunda doktor tarafından order edilen ilacı bırakma durumunun istatistiksel olarak anlamlı bulunduğu ($p<0,013$), doktora gitmeden eczaneden ilaç alanlar ile internet programından önerilen ilaçları kullananlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p= 0.02$), doktora gitmeden eczaneden ilaç alanlar ile tavsiye üzerine ilaç kullanalar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ($p:0.02$) bulunmuştur.

Yapılan çalışmada doktor ve eczacılar tarafından ilaç kullanımı konusunda bilgilendirme yetersizliği olduğu ve bilgi eksikliğinin de akılcı ilaç kullanımı konusunda sorunlar yarattığı saptanmıştır.

S-0179 - YENİ TANI ÇÖLYAK HASTALIĞI OLAN ÇOCUKLARDA YAĞDA ERİYEN VİTAMİN DÜZEYLERİ

YAVUZ TOKGÖZ1, SEMİHA TERLEMEZ2, ASLIHAN KARUL3,

1ADÜ PEDİATRİK GASTROENTEROLOJİ, 2ADÜ PEDİATRİ, 3ADÜ BİYOKİMYA ,

Çölyak hastalığı tanısı almış çocuklarda tanı sırasında yağda eriyen vitamin düzeylerinin değerlendirilmesi ve bu hastalarda yağda eriyen vitamin düzeylerinin tanı sırasında rutin değerlendirmeye ihtiyaç olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Mayıs 2015- Mayıs 2016 tarihlerinde yeni tanı almış çocuk yaş gurubundaki çölyak hastalarının (CD) tanı semptomları sorgulanmış, intestinal biyopsileri ile eş zamanlı yağda eriyen vitamin düzeyleri değerlendirilmiştir. Vitamin düzeyleri sağlıklı kontrol gurubu ile karşılaştırılmıştır.

Çalışmada 27'si kız (%51.9), 25'i erkek(%48.1) toplam 52 hasta, 25'i erkek(%50), 25'i kız(%50) toplam 50 sağlıklı kontrol gurubu değerlendirilmiştir. Hastaların ortalama yaşı 9±4.3 yıl, ortalama ağırlıkları ise 16.2±6.3 kg saptanmıştır. Büyüme geriliği hastalarımızda en sık saptanan semptom olmuştur(%61.5). Karın ağrısı (%51.9) ve ishal (%11.5) sık görülen diğer semptomlar arasındadır. Hastaların histolojik incelemesinde en sık Marsh 3B n=23 (%45.1) saptanmıştır. Hastaların vitamin A ve vitamin D düzeyleri sağlıklı kontrol gurubuna göre anlamlı derecede düşük saptanmıştır. Vitamin A ve vitamin D eksiklikleri sağlıklı kontrol gurubuna göre anlamlı derecede yüksek saptanmıştır. Hastaların 48 'inde (%92.3) vitamin D yetersizliği, bunların ise 32'sinde (%61.5) vitamin D eksikliği saptanmıştır. 17 hastada (%32.7) vitamin A eksikliği saptanmıştır. Hiç bir hastada vitamin E ve vitamin K1 eksikliği saptanmamıştır. Sağlıklı kontrol gurubunda 2 hastada (%4) vitamin D eksikliği, 9 hastada(%18) vitamin D yetersizliği saptanmıştır. Sağlıklı gurupta diğer vitamin düzeyleri normal sınırlarda saptanmıştır.

Yeni tanı alan CD'lı çocuklarda vitamin D ve A düzeylerinde belirgin düşüklük saptanmıştır. Bu hastalarda tanı sırasında vitamin A ve vitamin D düzeylerinin değerlendirilmesi yararlı olur.

S-0180 - ORGANİK SELENYUM VE VİTAMİN E İLAVESİNİN YUMURTACI TAVUKLARIN KAN VE YUMURTA NUMUNELERİNDEKİ BAZI BİYOELEMENT DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ*,**

Necati UTLU1, Menekşe SOYDAN1,

1Atatürk Üniversitesi,

Yumurta tavuğu rasyonlarına vitamin-E (Vit-E) ve organik selenyumun (OS) tek başına ve kombine olarak ilavesinin serum, yumurta akı ve yumurta sarısındaki Se, Cu, Zn, Fe, Ca ve Mg düzeyleri üzerine etkilerini araştırıldı.

Çalışmada, 24 haftalık yaşta 96 adet beyaz Lohman yumurta tavuğu, her biri altı alt gruptan olmak üzere eşit sayıda 4 gruba ayrıldı. Gruplar sırasıyla bazal yem (Kontrol), bazal yem + 250 mg/kg Vit-E (D-I), bazal yem + 0.9 mg/ kg OS (DII) ve bazal yem + 250 mg/kg Vit-E+ 0.9 mg/ kg OS (D-III) içeren rasyonlarla 12 hafta beslendi. Yem ve su ad libitum olarak sağlandı. Deneme sonunda, her gruptan alınan kan ve yumurta örneklerinde; Se, Cu, Zn, Fe, Ca ve Mg düzeyleri, ICP-MS (Perkin-Elmer, Optima 2100 DV, ICP/OES, Shelton, CT 06484-4794, USA) cihazı ile analiz edildi.

Selenyum, Zn ve Fe düzeyleri serum, yumurta sarısı ve yumurta akında deneme grupları, kontrol grubu ile karşılaştırıldığında istatistiki olarak önemli derecede artarken ($p<0.05$), Cu düzeylerinin önemli derecede azaldığı ($p<0.05$), Ca ve Mg düzeylerinin ise etkilenmediği bulunmuştur.

Rasyonlara organik selenyum ve Vit-E ilave edilirken diğer biyoelementlerin (Se, Cu, Zn, Fe, Ca ve Mg gibi) numunelerdeki düzeylerinin de göz önünde bulundurulması ve düzeylerdeki değişmelerin oluşturacağı antagonist ve sinerjik etkilerinin dikkate alınması önerilmektedir.

S-0181 - ÜNİVERSİTEDE ÖĞRENİM GÖREN LİSANSLI SPORCULARDA BESİN DESTEK ÜRÜNÜ KULLANIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özge MENGİ1, H. Nezih DAĞDEVİREN2,

1Gazi Üniversitesi, 2Trakya Üniversitesi,

Bu çalışma Edirne ili Trakya Üniversitesi'ne bağlı lisanslı sporcularda besin destek ürünü kullanımını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Çalışma, Mart 2016 ile Eylül 2016 tarihleri arasında Trakya Üniversitesi'nde öğrenim gören 18-30 yaş arası 15 farklı spor branşından toplam 127 (%67 erkek, %33 kadın) lisanslı sporcunun dahil edildiği kesitsel ve tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Çalışmada sporcuların besin destek ürünleri hakkındaki bilgileri ve hangi besin destek ürünlerini kullandıkları sorgulandı. Veriler anket yardımıyla toplandı ve SPSS 22.0 versiyonunda tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testi kullanılarak değerlendirildi. $p<0.05$ anlamlılık düzeyi olarak kabul edildi.

Çalışmaya katılan sporcuların günlük ortalama antrenman süreleri 93.3±27.8 dakika olarak bulunmuştur Sporcuların %45.7'si besin destek ürünleri hakkında yeterli düzeyde bilgisi olduğunu, %46.5'i bu ürünler hakkında çok az bilgisi olduğunu, %7.9'u ise bilgisi olmadığını belirtmiştir. Antrenörler, besin destek ürünleri hakkında bilgi edinilen kaynak sıralamasında %31.5 ile birinci sırada yer almaktadır. Çalışmada sporcuların %55.1'inin besin destek ürünü kullandığı saptanırken, cinsiyetler arasında da besin destek ürünü kullanımı açısından anlamlı fark vardı ve bu ürünlerin kullanımı erkek cinsiyette daha fazla bulunmuştur ($p<0.05$). En çok kullanılan besin destek ürünleri sırasıyla sporcu içecekleri (%33.1) vitamin/mineral destekleri (%26), protein tozu (%21.3), dallı zincirli aminoasit (%13.4) ve amino tablet (%7.1) kullanımıdır. Ayrıca sporcuların besin destek ürünü olarak kreatin, glutamin, konjuge linoleik asit (CLA), L-karnitin, L-arjinin ve gainer kullanımı da saptanmıştır.

Çalışmanın sonuçlarına baktığımızda, antrenörler besin destek ürünü hakkında en çok bilgi edinilen kaynaktır. Ancak antrenörlerin bu konuda ne kadar doğru bilgi sahibi olduğu belirsizdir. Çalışmada sporcuların uzun antreman süresi ortalamalarına rağmen düşük oranda sporcunun sporcu içeceği tükettiği belirlenmiştir. Bu durum sporcu içeceklerinin öneminin ve bileşiminin sporcular tarafından tam olarak bilinmediğini düşündürmektedir. Ayrıca sporcuların %26'sının herhangi bir vitamin/mineral eksikliği olmadan vitamin/mineral desteklerini kullandığı görülmektedir. Sporcuların performans ve sağlıkları için gerekli tüm besin ögelerini dengeli bir diyetle sağlayabilecekleri unutulmamalıdır. Sporcular, besin destek ürünleri hakkındaki bilgi eksikliklerini gidermeye yönelik konu ile ilgili profesyonel bilgilendirme almalıdırlar.

S-0182 - SİGARA İÇEN BİREYLERDE DİYETİN YAĞ ASİDİ KALİTESİ VE OKSİDATİF STRES İNDEKSİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Rüveyda Esra ERÇİM1, Burhanettin BAYDAŞ1,

1Bingöl Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, sigara içen bireylerde diyetin yağ asidi kalitesi ile oksidatif stres indeksi arasında ilişki olup olmadığını incelemektir.

Çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden, 19-35 yaş aralığında, aktif olarak en az 2 yıldır sigara kullanan herhangi bir kronik hastalığı olmayan sağlıklı birey (10 erkek, 10 kadın) ve kontrol grubunda ise hiç sigara içmeyen veya en az 2 sene önce sigarayı bırakmış olan herhangi bir kronik hastalığı olmayan 20 sağlıklı bireyden (10 erkek, 10 kadın) oluşmaktadır. Bireylerin 7 gün süresince besin tüketim takibi yapılmış olup bu verilerden bireylerin diyet yağ asidi örüntüleri belirlenmiştir. Buradan da diyet yağ asidi kalitesi; omega-3 (n-3)- omega-6 (n-6) yağ asidi oranı ve çoklu doymamış yağ asidi-doymuş yağ asidi (PUFA-SF) oranları ile iki farklı şekilde hesaplanmıştır. Serum total antioksidan kapasitesi (TAC) ve serum total oksidan durum (TOS) analizi için kan örneği alınmıştır. Alınan kan örnekleri santirifüj edilerek analizlere kadar -80C'de saklanmıştır. Serum TAC ve TOS analizlerinden elde edilen verilerden oksidatif stres indeksi (OSİ) hesaplanmıştır. Çalışmanın etik izni, 31.12.2015 tarih ve 22 karar numaralı izin ve onay ile Bingöl Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurul Başkanlığı'ndan alınmıştır. Çalışma, Bingöl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından (Numara: BAP-80-326-2015) desteklenmiştir.

Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 20,8±1,1 yıldır. Sigara içen ve içmeyen bireylerde diyet yağ kalitesi indeksleri ve oksidatif stres indeksi arasındaki korelasyon incelendiğinde; diyet yağ asidi kalite indeksleri n3/n6 ve PUFA/SF değerleri arasında pozitif yönlü kuvvetli korelasyon bulunmuştur (sigara içenlerde r:0.70, p:0.001; kontrol gurubunda r:0.74, p:0.001). Diyet yağ asidi indeksleri ile oksidatif stres indeksi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Oksidatif stres, serbest radikallerin dengesizliğinden kaynaklanmaktadır. Bu çalışmada beklenen sonuç elde edilememiş olsa bile diyetle alınan başta yağ asidi olmak üzere, enerji ve besin ögelerinin yeterli ve dengeli alınması ile diyabet, kalp damar hastalıkları gibi birçok hastalığın oluşması önlenebilmektedir.

S-0183 - YETİŞKİNLERİN SIVI TÜKETİMİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ

Jiyan ASLAN CEYLAN1, Büşra BAŞPINAR2, Hülya YARDIMCI2, Ayşe Özfer ÖZÇELİK2,

1Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2nkara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Bu araştırma, yetişkinlerin sıvı tüketimi ile ilgili bilgilerinin saptanması amacıyla planlanmıştır.

Araştırma bölgesi Ankara il merkezidir. Araştırmanın örneklemini 25-50 yaş arasında 86 erkek (%30.5), 196 (%69.5) kadın olmak üzere toplam 282 gönüllü birey oluşturmuştur. Araştırma verileri anket formu ile karşılıklı görüşülerek toplanmıştır. Sıvı tüketim miktarlarının belirlenmesinde fotoğraf kataloğundan yararlanılmıştır. Bireylerin sıvı tüketimi ile ilgili ifadeleri değerlendirmek amacıyla 4 bölümden oluşan 19 soru sorulmuş, ortalama bilgi puanları hesaplanmıştır (min 0, max 19 puan). Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin ortalama yaşları 34.1±6.4 yıldır (erkek 33.4±6.4 yıl, kadın 34.4±6.4 yıl). Erkeklerin %39.5'i, kadınların %52.6'sı günlük tükettikleri sıvının yeterli miktarda olduğunu düşünmektedirler ($p<0.05$). Sıvı tüketimlerinin yeterli olduğunu düşünenlerin ortalama günlük su tüketim miktarı 230.3±90.1 mL; sıvı tüketimlerinin yeterli olmadığını düşünenlerin ise 296.2±102.9 mL'dir ($p<0.05$). Sıvı tüketimi ile ilgili ifadelerden elde edilen ortalama bilgi puanı 15.2±2.4'dır (erkeklerde 15.5±2.6 puan, kadınlarda 15.0±2.3 puan). Ortalama bilgi puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Erkeklerin %64.0'ü, kadınların %79.1'i "Yemekten önce içilen su tüketilen yiyecek miktarını arttırır" ifadesinin cevabını doğru bilmişlerdir ($p<0.05$). "Bebeklerin vücudundaki su oranı yetişkinlerden daha yüksektir" ifadesini doğru bilen erkekler %76.7, kadınlar %60.2 oranındadır. Diğer bir ifade olan "Sıcak havalarda tüketilecek içeceklerin soğuk olması gerekir" ifadesinin doğru bilinme oranı %68.8'dir (erkek: %77.9, kadın: %64.8). "Çay, kahve gibi içecekler günlük sıvı alımına katkıda bulunurlar" ifadesini ise erkeklerin %80.2, kadınların %64.3'ü doğru bilmiştir. Sıvı tüketimi ile ilgili bu ifadeler ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Sağlığın korunmasında sıvı tüketimi ve bu sıvının büyük bölümünün sudan karşılanması önemlidir. Bu çalışmada bireylerin günlük su tüketimlerinin yetersiz olduğu gözlenmiştir. Sıvı tüketimi ile ilgili bilgilerinin genellikle yeterli olduğu ancak tek başına su tüketiminin yetersiz olduğu saptanmıştır. Bireyler özellikle su tüketiminin önemi konusunda bilgilendirilmelidir.

S-0184 - SÜT VE ÜRÜNLERİNDE FİTANİK ASİT İÇERİĞİ VE FİTANİK ASİT TÜKETİMİNİN İNSAN SAĞLIĞI AÇISINDAN ÖNEMİ

ECEM AKAN1, OKTAY YERLİKAYA1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ SÜT TEKNOLOJİSİ BÖLÜMÜ,

Fitanik asit ruminant hayvanlara ait dokularda bulunan ve tüketilen yağ asitlerine bağlı olarak miktarı değişim gösteren bir yağ asididir. Fitanik asitin oluşumu, rumen mikroflorası ve deniz organizmaları tarafından oksitlenmiş fitolanın enzimatik bozulmasıyla gerçekleşmekte olup insan beslenmesinde dallanmış metil yağ asidi şeklinde bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar vücutta fitanik asit birikmesinin bazı peroksizom rahatsızlıklara ve sinirsel hasarlara sebep olduğunu göstermiş olsa da, Tip-2 diyabet ve metabolik sendrom gibi rahatsızlıkları engellediği, vücuttan bertaraf ettiği ve koruduğunu dagöstermiştir. Süt ve ruminatlardan elde edilen ürünlerdeki fitanik asit içeriği gıda alımı ve yeşil renkli bitkitüketimine bağlı olarak değişim göstermektedir. Düşük yağlı sütlerde fitanik asit miktarı (4,9 mg/100 g), tam yağlı sütlere göre (9,7 mg/100 g) daha düşük olmakla birlikte, yapılan çalışmalarda yoğurt ve benzeri fermente süt ürünlerinde 2,1mg/100g seviyesinde olduğu bulunmuştur. Konvensiyonel üretimle elde edilen sütlerde doğal olarak yüksek miktarda fitanik asit üretimi meydana gelirken, organik tarımın uygulandığı işletmelerden elde edilen sütlerde fitanik asit içeriğinin artması için ineklerin minimum % 60 kaba yem ile beslenmesi gerekmektedir. Fitanik asit üretimi yaz aylarında kış aylarına göre iki kat daha fazla olmaktadır ayrıca biyodinamik tarım ile üretilen sütlerin yağındaki miktarının geleneksel süt yağından % 50 daha fazla olduğu belirlenmiştir. Süte kıyasla peynir gibi diğer süt ürünlerindeki farklılıklar ürünlerin üretiminde kullanılan starter kültür çeşidi ve oranına bağlı olarak değişim göstermektedir. Bu çalışmada, başta süt ve ürünlerinin fitanik asit içerikleri, insan sağlığı üzerine olumlu ve olumsuz etkileri irdelecektir.

S-0185 - ÇOCUKLARDA YEME DAVRANIŞININ GELİŞTİRİLMESİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

HİLAL BETÜL ALTINTAŞ1, NİLÜFER ACAR TEK1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Çocuklarda sosyal davranışlarda olduğu gibi yeme davranışının değiştirilmesi ve geliştirilmesinde de başta aile ve yakın çevre olmak üzere birçok faktör rol oynamaktadır. Bu çalışma, dönemlerine özgü olarak çocuklarda yeme davranışın geliştirilmesinde kullanılan yöntemlerin incelenmesi amacıyla oluşturulmuştur.

Bronfenbrenner'in ekolojik sistemler kuramında çocuğun davranış değişikliğinden doğrudan yada dolaylı olarak tüm toplumun sorumlu olduğunu belirtilmektedir. Davranış değişikliğinde okul, aile ve akrabalık bağları ilk katmanda yer alırken sırayla, kültür, değerler ve kitle iletişim araçları etki mekanizmasının içinde yer almaktadır. Yeme davranışının geliştirilmesinde de tüm çevre davranış değişikliğinde rol oynamaktadır. Bu yüzden tüm yönleriyle çevrenin yeme davranışının geliştirilmesi amacıyla dizayn edilmesine çalışılmaktadır.

Yapılan çalışmalarda yeme davranışının geliştirilmesi için birçok farklı yöntem oluşturulmuştur. Bunlara, ebeveyn ve akran modelleme, ödüllendirme, yemek hazırlama programları, okul bahçelerinin oluşturulması, duyusal eğitim-tadım dersleri, erişilebilir hale getirme- tanıtma, hazırlama ve sunum farklılaştırma gibi yöntemler örnek olarak verilebilir. Ebeveyn ve akran modelleme yöntemlerinde tüketimi teşvik edilen besinlerin ebeveyn veya akranlar ile ev veya okul ortamında tüketimi teşvik edilerek bu besin/besinlerin tüketiminin sağlanmasına yönelik olarak gerçekleştirilen bir yöntemdir. Erken çocukluk döneminde yeme davranışı üzerine ebeveynlerin çocuk üzerinde daha etkili olduğu belirtilirken, adölesan dönemde akranların daha etkili olduğu bildirilmektedir. Besinin tüketiminin sağlanması amacıyla besin dışı, sözlü veya küçük maddi ödüllerin (sticker, küçük oyuncaklar) kullanıldığı yöntemdir. Özellikle neofobik çocuklarda besin dışı küçük ödüllerin, ilk aşamada besin kabulünü kolaylaştıracağı belirtilmektedir. Yemek hazırlama programları, çocukların aile veya akranları ile yemek hazırlama ve pişirmeye teşvik edildiği programlardır. Okul bahçelerinin oluşturulmasında, öğrencilerin okul bahçesinde meyve sebze yetiştirerek bunları tükettiği bir yöntemdir. Duyusal eğitim-tadım dersleri ile besinlerin tatları arasındaki farklılığın anlaşılmasını, merak ve ilgi çeken tat deneyimleriyle besin farkındalığının artırılması hedeflenmektedir. Sağlıklı besinin ulaşılabilir olması besin tercihini etkileyen önemli bir etmendir. Besinlerin ücretsiz şekilde dağıtımı sağlanarak ulaşılır hale getirilmesi ve çocuklara bilinmeyen besinlerle tanıtılması sağlanmaktadır. Tüketimi teşvik edilen besinlerin hazırlama aşamalarında veya sunumlarında değişiklikler yapılıp daha çekici hale getirilerek tüketiminin teşvine çalışılmaktadır.

Çocukların içerisinde aktif şekilde yer aldığı uygulamaların (bahçe oluşturma, yemek pişirme vb.) yeme davranışının geliştirilmesinde yalnızca beslenme eğitimi gibi yöntemlere kıyasla çok daha etkili olduğu bildirilmektedir.

S-0186 - KKTC GAZİMAĞUSA DEVLET HASTANESİ DAHİLİYE POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN TİP 2 DİYABETLİ BİREYLERİN AKDENİZ DİYETİNE UYUMLARININ (PREDIMED) DEĞERLENDİRİLMESİ

MELTEM KUDRET1, FATMA NİŞANCI KILINÇ2, SEVİLAY KARAHAN3,

2Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 3Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim ,

Bu çalışma, Gazimağusa Devlet Hastanesi Dahiliye Polikliniğine başvuran Tip 2 diyabetik (Tip II DM) bireylerin Akdeniz diyetine uyumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmaya Gazimağusa Devlet Hastanesi, Dahiliye Polikliniğine Kasım 2015 ile Mart 2016 tarihleri arasında başvuran, 30-65 yaş arası, Tip II DM tanısı konmuş 200 gönüllü birey (90 erkek, 110 kadın) katılmıştır. Bireylerin genel özellikleri ve PREDIMED ölçeğini içeren anket formu kullanılarak belirlenmiştir. PREDIMED puanına göre; ≤5 puan; düşük, 6-9 puan; orta, ≥10 puan; yüksek uyum olarak değerlendirilmektedir. Bireylerin boy uzunluğu ve vücut ağırlığı ölçülmüş, Beden Kütle İndeksleri (BKİ) hesaplanarak bulunmuş, biyokimyasal parametrelerden de son 3 aylık kan şekeri düzeyini gösteren HbA1c düzeylerine bakılmıştır. Çalışma için Doğu Akdeniz Üniversitesi Etik Kurulundan izin alınmıştır. Verilerin istatistiksel değerlendirmesinde SPSS 22.0 istatistik programı kullanılmıştır.

Diyabetik bireylerin %85.5'i evli, %48'i ilkokul mezunudur ($p<0.001$). Erkeklerin %58.9'u emekli, kadınların ise %81.8'i ev hanımıdır ($p<0.001$). Bireylerin ortalama diyabet süresi 10.1±7.2 yıldır ($p>0.05$). Kadınların HbA1c ortalaması erkeklerden daha yüksektir ($p<0.05$). Bireylerin HbA1c (%) değerine göre; %27.0'nın iyi, %36.5'inin kabul edilebilir sınırda, %36.5'inin de kötü düzeydedir ($p>0.05$). BKİ verileri değerlendirildiğinde erkeklerin %48.9'u, kadınların ise %73.6'sının şişman olduğu saptanmıştır ($p<0.001$). Erkeklerin ortalama bel çevresi 103.8±11.4 cm, kadınların ise 107.9±12.9 cm'dir ($p<0.05$). Bireylerin Akdeniz diyetine göre uyumları PREDIMED'e göre değerlendirildiğinde %56.5'inin (%65.6 erkek, %49.1 kadın) orta düzeyde uyum gösterdiği belirlenmiştir ($p>0.05$). Bireylerin medeni durum, eğitim düzeyi ve meslek durumu ile Akdeniz diyeti uyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$). Diyabetik bireylerin HbA1c ve BKİ ile Akdeniz diyetine uyumları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu çalışmada bireylerin PREDIMED'e uyumlarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Bilimsel çalışmalarla ispatlanmış, günümüzde en sağlıklı beslenme modeli olarak kabul edilen, sağlık üzerine koruyucu etkileri bulunan Akdeniz Diyetinin önemi ve sağlık üzerine etkisi konusunda düzenli eğitimlerin verilmesi ile bireylerin Akdeniz Diyetine uyumlarını arttırmak mümkün olabilir.

S-0187 - SPORCULARIN MAKRO BESİN ÖGESİ VE SIVI ALIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

EREN CANBOLAT1, İSMAİL MÜCAHİT ALPTEKİN2, ONUR ÇIRAK2, FUNDA PINAR ÇAKIROĞLU2,

1Ondokuz Mayıs Üniversitesi Turizm Fakültesi, 2Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu çalışmada sporcuların makro besin ögesi ve sıvı alımlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma için çeşitli branşlardan (20 farklı branş) gönüllü profesyonel sporcu ile yüz yüze görüşülerek; 3-günlük besin tüketim kayıtları ile sıvı tüketim miktarları alınmıştır ve bazı antropometrik ölçümleri yapılmıştır. Sporcular kuvvet/güç ve takım sporcusu olarak gruplandırılmış ve istatistiksel analizler buna göre yapılmıştır.

Çalışmaya farklı branşlarda, gönüllü ve en az 2 yıldır düzenli olarak spor yapan 60 sporcu (Erkek:40, Kadın:20) katılmıştır. Sporcuların ortalama yaşları 23,3±4,7 yıl; BKİ'leri 23,8±3,8 kg/m2dir. Kuvvet/güç (K:40) ve takım (T:20) sporcusu olarak iki gruba ayrılan sporcuların üç günlük besin tüketim kayıtları incelendiğinde; yetersiz enerji (K:42,9±16,3 kcal/kg; T:39,4±11,5 kcal/kg, $p>0,05$) ve karbonhidrat (K:4,7±2,1 gr/kg; T:5,0±1,7 gr/kg, $p>0,05$) aldıkları saptanmıştır. Kuvvet/güç sporcularının yüksek, takım sporcuların normal düzeyde protein aldıkları görülmektedir (K:2,3±1,2 gr/kg; T:1,4±0,5 gr/kg, $p<0,05$). Sporcuların diyetlerinde karbonhidrat (K:%43,7±7,5; T:%50,7±5,5) ve proteinden (K:%22,2±8,0; T:%14,8±2,2) gelen enerji yüzdeleri için gruplar arasındaki farklılık anlamlı ($p<0,05$) iken yağdan gelen enerji yüzdeleri önerilen sınırlar (%20,0-35,0) içerisinde olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (K:%34,2±10,1; T:%34,5±5,0, $p>0,05$). Üç günlük fiziksel aktivite kayıtlarına göre PAR değerleri ortalama 2,1±0,3 bulunan sporcuların %6,7'si orta düzeyde aktif iken %28,3'ü aktif, %65,0'i aşırı aktiftir. Sporcuların günlük ortalama sıvı alımları K:3536,2±1347,8 mL ve T:2995,1±1460,3 mL olarak saptanmıştır ($p>0,05$). Türkiye'ye Özgü Besin ve Beslenme Rehberi (2015)'de yetişkinler için enerji alımına göre günlük 1 mL/kcal; Türkiye Beslenme Rehberi (2015)'de 35 ml/kg sıvı alımı önerilmektedir. Buna göre sporcuların önerilen miktarda sıvı aldıkları söylenebilir (K:1,2±0,5 mL/kcal; T:1,2±0,6 mL/kcal, $p>0,05$; K:48,3±18,6 mL/kg; T:41,2±18,8 mL/kg, $p>0,05$).

Bu çalışmada çeşitli branşlardaki sporcuların diyetlerinde enerji ve karbonhidratın düşük, proteinin yüksek, sıvının ise önerilen miktarda olduğu saptanmıştır. Bu sonuçların sporcuların başarı, performans ve genel sağlıkları üzerine olumsuz etkisi olacağı muhtemeldir. Sporcuların beslenme konusunda doğru bilgi edinmesi ve beslenme programlarının hazırlanması için sporcu diyetisyenleri gibi konuda uzman kişilere danışmaları gerekmektedir.

S-0188 - ÖĞRENCİLERİN SAĞLIKLI BESLENME BİLİNÇ DÜZEYİ VE TERCİHLERİNİN BELİRLENMESİ: KÖŞK MYO ÖRNEĞİ

NURHAN GUNAY1, İSMAİL BÖLÜK2, HÜSEYİN NAİL AKGÜL2, AYSE DEMET KARAMAN2,

1Adnan Menderes Universitesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu çalışma, 2016-2017 Eğitim-Öğretim Bahar döneminde Adnan Menderes Üniversitesi Köşk Meslek Yüksekokulu Atilla Koç Yerleşkesi'nde öğrenim gören Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi, Gıda Teknolojisi, Lojistik ile Yerel Yönetimler programlarında okuyan 372 öğrenciye anket uygulanmış olup, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin sağlıklı beslenme hakkında bilgi düzeyi ve öğün tercihlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bununla beraber öğrencilerin sağlıklı beslenme tercihlerinde, farklı programlarında eğitim görmelerinin ve öğrencilerin cinsiyet farklılıklarının etkisi incelenmiştir.

Bu çalışmanın yöntemi, meslek yüksekokulu öğrencilerinin sağlıklı beslenme bilinç düzeyleri ile öğünlerdeki beslenme tercihlerini belirlemek üzerine geliştirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin sağlıklı beslenme tercihlerinde, Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi, Gıda Teknolojisi, Lojistik ile Yerel Yönetimler programlarındaki öğrencilerin cinsiyet ve programlar farklılıkları arasındaki ilişkilerin de saptanması hedeflenmiştir. Çalışma grubunu Adnan Menderes Üniversitesi KÖŞK MYO öğrenim gören 159'u erkek, 213'ü kız olmak üzere 372 öğrenciden oluşturulmuştur. Bu öğrencilerin programlara göre dağılımı ise; Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi'nde 24 erkek öğrenci 58 kız öğrenci, Gıda Teknolojisi'nde 26 erkek öğrenci 66 kız öğrenci, Lojistik 60 erkek öğrenci 38 kız öğrenci, Yerel Yönetimler 49 erkek öğrenci 51 kız öğrencidir. Araştırmaya katılan öğrencilere anket uygulanmış ve öğrenciler rastgele örnekleme metodu ile belirlenmiş olup, elde edilen veriler SPSS programı ile değerlendirilmiştir. Buna göre;" genel bilgiler" 3, "sağlıklı beslenme hakkında" 15, "Ana öğün tercihlerinde" 19 ve "öğün aralarındaki yedikleri yiyecekler ve içecekler" 11 soru olmak üzere toplamda 48 soruya cevap vermişlerdir.

Bu araştırma sonucunda; genel olarak sağlıklı beslenme üzerine cinsiyetin etkisinin 15 sorunun 7'sinde farklılığın önemli olduğu gözlemlenmişken, program etkisinin ise 11 soruda bu farklılığın istatistiksel açıdan önemli olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Öğrencilerin cinsiyetlerine göre "Besinlerimin sağlıklı olmasına çok önem veririm", "Az yağlı besinleri tercih ederim", "Yalnızca öğünlerde yerim", "Öğünler arasındaki yiyeceklerin sağlıklı olmasına önem veririm", "Kolesterol seviyemi yükselten besinleri tüketmekten kaçınırım", "Fonksiyonel gıdalar hakkında bilgim var" ve "Açıkta satılan yiyecekleri satın alırım" görüşleri arasındaki fark önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Programlar arasında ise "İçeriğini bilmediğim besinleri tüketmekten kaçınırım", "Alışverişlerde etiket bilgilerini okurum", "Yalnızca doğal olarak yetiştirilen sebze ve meyveleri yemeyi tercih ederim","Besinlerimin sağlıklı olmasına çok önem veririm","Az yağlı besinleri tercih ederim","Daima dengeli ve sağlıklı bir diyet uygularım", "Günlük besinlerimin çok fazla vitamin ve mineral içermesine önem veririm", "Yalnızca öğünlerde yerim", "Öğünler arasındaki yiyeceklerin sağlıklı olmasına önem veririm","Fonksiyonel gıdalar hakkında bilgim var" ve "Açıkta satılan yiyecekleri satın alırım" görüşleri bakımından istatistiki

fark bulunmaktadır. Dolayısıyla, sağlıklı beslenme konusunda öğrencilerin cinsiyetlerinin ve farklı programlarda öğrenim görmelerinin beslenme davranışları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Bu araştırma sonuçları öğrencilerin cinsiyetleri ve eğitim gördükleri programların sağlıklı beslenme ile ilgisinin önemli olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, sağlıklı beslenme bilincinin öğrencilerde geliştirmek için ilköğretimden başlayarak üniversite eğitimine kadar alınan eğitimlerde, sağlık ve beslenmeyle ilgili derslere önem verilmelidir. Bu çalışma verileri her ne kadar ülke genelini kapsamasa da Aydın İli Köşk ilçesindeki üniversite yönetimi, yurt görevlileri, yerel yöneticilere ve diğer meslek yüksekokulu yöneticilerine fikir vermesi açısından önemlidir.

S-0189 - STABİL KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALARINDA ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ELİF ADANUR1, HİLAL YILDIRAN1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ,

Kronik obstrüktif akciğer hastalarında (KOAH) vücut ağırlığı ve kas kütlesi kaybı, solunum ve periferik kasların fonksiyonunu, egzersiz kapasitesini ve yaşam kalitesini olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Bu çalışma erkek stabil KOAH hastalarında hastalık derecesine göre antropometrik ölçümlerin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışma Ankara Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi ve Ankara Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Göğüs Hastalıkları Kliniği'ne başvuran 35-65 yaş arası, stabil dönemde olan, GOLD 2011 birleşik sınıflamasına göre A grubunda (düşük risk, daha az semptom) 20, B grubunda (düşük risk, daha çok semptom) 20, C grubunda (yüksek risk, daha az semptom) 20 ve D grubunda (yüksek risk, daha çok semptom) 20 hasta olmak üzere toplam 80 erkek KOAH hastası üzerinde yürütülmüştür. Hastaların antropometrik ölçümleri [üst orta kol çevresi (ÜOKÇ), bel çevresi, kalça çevresi, boy uzunluğu] alınmış ve biyoelektrik impedans analizi (BİA) yöntemi ile vücut kompozisyonu [vücut ağırlığı, vücut yağ kütlesi, yağsız vücut kütlesi, vücut su kütlesi, vücut yağ oranı, bazal metabolizma hızı] analiz edilmiştir.

Çalışma sonucunda C ve D grubundaki hastaların ağırlık ortalamaları (sırasıyla 75,9 kg; 76,2 kg) A ve B grubundaki hastaların ağırlık ortalamalarından (82,0kg; 85,8kg) anlamlı olmasa da daha düşük olduğu görülmüştür ($p>0,05$). D grubundaki hastaların BKİ değeri diğer gruplardan daha düşüktür ($p>0,05$). D grubundaki hastaların bel çevresi ortalamaları (101,95±16,67 cm); A, B ve C grubundaki hastaların bel çevresinden (sırasıyla 104,65±12,61 cm; 108,15±11,70 cm ve 104,38±13,46 cm) daha düşük bulunmuştur ($p>0,05$). Çalışmada D grubundaki hastaların ÜOKÇ ortalamaları 27,55±3,68 cm olup diğer gruplardan daha düşük bulunmuştur ($p>0,05$). Bu çalışmada D grubundaki hastaların vücut yağ oranı anlamlı olmasa da diğer gruptaki hastalara göre daha düşüktür ($p>0,05$). Bu çalışmada FFM, C grubundaki hastalarda (54,87±6,41 kg) B grubundaki hastalara (61,93±9,05 kg) göre istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0,05$).

Kronik obstrüktif akciğer hastalığında (KOAH) BKİ, mortalitenin bağımsız belirleyicisidir. Şiddetli KOAH hastalarında mortalite oranı BKİ arttıkça azalmaktadır. Ancak bu çalışmada KOAH hastalarında vücut ağırlığı ve BKİ'ne ek olarak özellikle vücut bileşimlerinin klinik sonuçların daha iyi bir göstergesi olabileceği görülmüştür.

S-0190 - CHİA TOHUMUNUN KARDİYOVASKÜLER SAĞLIK ÜZERİNE ETKİSİ VAR MI?

ELİF ADANUR1, HİLAL YILDIRAN1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ,

Chia (Salvia hispanica L.), nane familyasının (Lamiaceae) bir üyesi olup Meksika ve Amerika'nın bazı bölgelerinde yetişmektedir. Sağlık üzerinde önemli etkileri olduğu yeni bulunan chia bitkisi insanların günlük beslenmesinin bir parçası olmaya başlamıştır. Bu çalışma chia tohumunun kardiyovasküler sağlık üzerine etkisini derlemek amacıyla yapılmıştır.

Chia özellikle omega-3 yağ asidi, alfa linolenik asit (ALA) 'nın en iyi bilinen karasal bitki kaynağıdır [1]. Chia tohumlarının lipid içeriği % 25 ile % 40 arasında değişkenlik gösterirken, toplam lipidlerin % 60'ı alfa linolenik asit (n-3) ve % 20'si de linoleik asitten (n-6) oluşmaktadır [2]. Omega-3 yağ asidi insan vücudunda çok sayıda fizyolojik fonksiyon ile ilişkilendirilmektedir [3]. Bu esansiyel yağ asidi hem antioksidan hem de antienflamatuar özelliklerinden dolayı kardiyovasküler sağlık üzerinde olumlu etkiye sahiptir [4]. Özellikle koroner kalp hastalıkları riskini azaltmada önemli rolü olan eikosapentaenoik asit (EPA) ve dokosaheksaenoik asit (DHA) gibi çok uzun zincirli çoklu doymamış yağ asitlerinin sentezi için prekürsör olarak görev almaktadır [5]. Ayrıca chia tohumu ω-6 / ω-3 yağ asidi oranının 1'in altında olması nedeniyle bu tohumun düzenli tüketiminin sağlıklı bir diyet oranının elde edilmesine yardımcı olabileceğini düşündürmektedir. Günlük alınan diyette ω-6 / ω-3 yağ asiti oranının düşük olması (5 veya daha düşük), kardiyovasküler hastalıklar, kanser, inflamasyon ve otoimmün hastalıklarla mücadele için sağlıklı olarak kabul edilmektedir [1].

Chia tohumu ile ilgili yapılan çalışmalarda bu tohumun domuz ve tavuk yemlerine eklenmesi, et ve yumurtada bulunan n-3 yağ asitleri seviyelerini arttırıp kolestrol miktarını azalttığı bildirilmiştir [2,6]. Ratlarda, bu tohumun kullanımının, plazma HDL kolesterol seviyelerini yükseltirken, plazma LDL kolesterol ve trigliserit seviyelerini düşürdüğü görülmüştür [2,7]. İnsan çalışmalarında chia tohumu tüketiminin serum ALA ve EPA konsantrasyonlarını anlamlı bir şekilde yükselttiği bulunmuştur [8,9].

Sonuç olarak özellikle son yıllarda chia tohumu tüketiminin zengin alfa linolenik asit içeriği nedeniyle kardiyovasküler sistem üzerine koruyucu etkilere sahip olduğu görüşü yaygınlaşmaktadır [3]. KAYNAKLAR 1. PLoS ONE.2015;10(4):e0123580. 2. Nutr Hosp.2015;32(5):1909-1918. 3. J Food Sci Technol.2016;53(4):1750–1758. 4. Plant Foods Hum Nutr.2014;69:392–398. 5. Exp Biol Med.2008;233:674–688. 6. Journal of Animal Science.2009;87(11):3798-3804. 7. Annals of Nutrition and Metabolism.2007;51(1):27-34. 8. Nutrition Research.2009;29(6):414-418. 9. Journal of Alternative and Complementary Medicine.2012;18 (7):700-708.

S-0191 - GIDA KAYNAKLI MİKROBİYAL HASTALIKLAR VE GIDA GÜVENLİĞİ

NURAL KARAGÖZLÜ1, ASLI AKPINAR1,

1MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ,

Dünyada ve ülkemizde gıda ve su kaynaklı hastalıklar her yıl milyonlarca kişinin ölümüne ve milyarca dolara mal olmaktadır. Bu hastalıklar içinde mikrobiyal orijinli olanlarda ölüm oranı genellikle bebek, çocuk, hamile, yaşlı veya kronik bir hastalığı olan diğer bir deyişle bağışıklık sistemi henüz tam gelişmemiş veya baskılanmış olan kişilerde daha yüksek olmaktadır. Gıda kaynaklı mikrobiyal hastalıklar patojen bakterilerden veya küflerin insanlarda hastalıklara neden olan metabolitleri olan mikotoksinlerden kaynaklanmaktadır. Patojen bakterinin gıdalara bulaşıp, gıdanın uygun şartlarda bekletilmesi sonucu çoğalmasını takiben tüketilmesiyle aktif gıda enfeksiyonları meydana gelmektedir. Salmonella, Clostridium perfringens, Vibrio parahaemolyticus, Listeria monocytogenes, Yersinia enterocolitica aktif gıda enfeksiyonlarına neden olan en önemli patojenlerdir. Patojenin gıdaya bulaşıp, gıdada çoğalmasını takiben toksinini sentezlemesi ve sentezlenen toksinin gıdayla beraber tüketilmesiyle ortaya çıkan hastalıklar ise gıda kaynaklı intoksikasyonlar olarak isimlendirilmektedir. Staphylococcus aureus, Clostridium botulinum, Bacillus cereus ve bazı küf türlerinin sentezlediği aflatoksin, okratoksin, patulin gibi mikotoksinler en önemli intoksikasyon etmenleridir. Tüm bu söz edilen mikrobiyal hastalık etmenleri çoğunlukla gıdaların üretiminden tüketimine kadarki aşamalarda hijyenik koşullara uyulmadan üretilmesi, uygun olmayan şartlarda gıdaların bekletilmesi, bunu takiben tüketilmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu bildiride gıda kaynaklı mikrobiyal hastalıklara genel bir çerçevede bakılacak ve bu hastalıkların önlenmesi gıda güvenliği kapsamında değerlendirilecektir.

S-0192 - TOPLUMDA BİREYLERİN DİYETİSYENE BAKIŞ AÇISININ DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ayşe Derya BAYAZIT1, Makbule GEZMEN KARADAĞ1,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Bu araştırma, toplumda bireylerin diyetisyene bakış açısının değerlendirilmesi amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

Araştırma; Ankara, Bursa, İstanbul, Kayseri, Sivas, Yozgat, Zonguldak ve KKTC'den katılan 18-24 yaş, 25-34 yaş, 45-54 yaş, 55-65 yaş arası her bir yaş grubundan 80 erkek ve 80 kadın birey olmak üzere toplam 800 katılımcı ile yürütülmüştür. Araştırma, yüz yüze anket yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu ankette bireylerin diyetisyene ilişkin bilgileri sorgulanmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetine göre 'diyetisyen kimdir?' sorusuna verdikleri yanıtlarda istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). 'Diyetisyen kimdir?' sorusuna çalışmaya katılan bireylerin %15,8'i 'beslenme ve diyet alanında uzman', %8,6'sı 'insanın doğru, sağlıklı ve düzenli beslenmesine yardımcı olan kişi', %6,8'i 'diyet yazan kişi' ve %6,5'i 'insanları zayıflatan kişi' şeklinde yanıt vermişlerdir. Hem kadın (%15,3), hem de erkek bireylerde (%16,3) diyetisyeni 'beslenme ve diyet uzmanı' olarak tanımlayanların oranı en yüksektir. 'Diyetisyen kimdir?' sorusuna 'beslenme ve diyet uzmanı' yanıtı veren bireylerin cinsiyetlerine göre eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Araştırmaya katılan bireylerin diyetisyenlik mesleğini en çok televizyon (%22,9), arkadaş (%10,1) ve çevre (%6,5) yoluyla duyduğu saptanmıştır. Bireylerin cinsiyetlerine göre 'diyetisyenlik mesleğini nereden duydunuz?' sorusuna verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$).

Bireylerin diyetisyene karşı bilgi ve tutumlarını ele alan daha fazla çalışma yapılmalıdır. Ayrıca bireylerin beslenme ve diyet konusunda destek alabilecekleri meslek grubu olan diyetisyenle ilgili farkındalıklarının artırılması gerekmektedir.

S-0193 - SENTETİK TATLANDIRICILARIN METABOLİK ETKİLERİ VE İNSÜLİN DİRENCİ İLE İLİŞKİSİ

Serap ÜNÜBOL AYPAK1, Aslıhan İNCİ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi,

Günümüzde sentetik tatlandırıcılar, tatlılık oranının yüksek olması, glisemik etkisi ya da kalorisi olmaması sebebiyle pek çok gıdada ve bazı ilaçlarda şekerlerin yerine yaygın olarak kullanılmaktadır. Tatlandırıcıların kullanıldığı ürünlerle yapılan epidemiyolojik çalışmalar; tatlandırıcıların dikkatli kullanımının bile insulin direnci, metabolik sendrom, obezite ve tip 2 diyabet gelişme riskini arttırabileceğini göstermektedir. Tatlandırıcılar; Glikozun kontrolüne ya da enerji homeostazisine müdahale ederek, glikoz toleransını uyaran barsak florasına müdahale ederek ve sindirim sisteminde insülin sekresyonunu tetikleyen ve glikoz absorbsiyonunu sağlayan reseptörlerin ekpresyonunu arttırarak metabolik hastalıkların gelişmesine zemin hazırlarlar. Glikozun sindirim sisteminden emilimi sodyum bağımlı glikoz taşyıcı 1 (SGLT1) ile aktif olarak, glikoz taşıyıcı 2 (GLUT2) ile pasif olarak gerçekleştirilmektedir. Tatlandırıcılar T1R2 ve T1R3 adlı tat reseptörlerini aktive ederek SGLT1 ekspresyonunu artırır ve intestinal epitel hücrelerinde hücre içi Ca+2 artışı sağlayarak GLUT2 reseptörlerin hücrelerin apikaline yerleşmesini sağlarlar. Böylece glikozun pasif ve aktif transportunu arttırırlar. Böylece diyetle alınan tatlandırıcılar vücutta yağlanmayı arttırarak hiperinsülinemi ve insulin direncine sebep olurlar. Yapılan pek çok deneysel çalışmada sentetik tatlandırıcıların mide-bağırsak yolunda emilmediğini ama bağırsak mikrobiyotasından trilyonlarca bakteriyle tehlikeli bir karşılaşmaya yol açtığı, hatta işlevlerini değiştirdiği, işlevi değişen bağırsak bakterilerinin de içinde bulundukları metabolizma üzerinde zararlı etkileri olduğu bildirilmiştir. Sentetik tatlandırıcılar ve onların metabolik yan ürünleri ve bileşenlerinin normal seviyelerde kullanıldığında insanlara zararı olmadığı düşünülmekte ve insülin direnci, obezite, tip 2 diyabet hastalarında şekere alternatif bir tercih olarak kullanılmaktadır. Sentetik tatlandırıcıların başta insülin direnci ve diyabet olmak üzere metabolik hastalıklarla ilişkisinin daha iyi aydınlatılması için kapsamlı çalışmalara ihtiyaç vardır.

S-0194 - MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE BESLENME ALIŞKANLIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Merve KOLCU1, Mümine KALINDEMİRTAŞ KÜÇÜK2,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, 2Yalova Üniversitesi, Çınarcık Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakımı Programı,

Beslenme; büyüme, gelişme, sağlıklı ve üretken olarak yaşamak için gerekli olan öğelerin alınması ve vücutta kullanılmasıdır. Yaşamın her döneminde önemli olan yeterli ve dengeli beslenme, ergen çağdaki üniversite öğrencilerinde en sık karşılaşılan riskli davranışlardan olup, hem kendi sağlıkları hem de örnek model olmaları nedeniyle önem teşkil etmektedir. Bu araştırma meslek yüksekokulu öğrencilerinde beslenme alışkanlıklarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı tipte planlanan bu araştırma, Yalova Üniversitesi Çınarcık Meslek Yüksekokulu'nda farklı iki programda öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 265 öğrenci ile yürütülmüştür. Örneklem seçilmemiş olup, öğrencilerin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan 232 öğrenciye gözlem altında, öğrencilerin beslenme konusunda bilgi düzeylerini belirleyen kaynaklar taranarak hazırlanmış 32 sorudan oluşan veri toplama formu uygulanmış, standart boy ve kilo ölçümleri yapılarak beden kitle indeksleri hesaplanmıştır. Araştırma verisi Ocak-Mart 2017 tarihleri arasında toplanmış olup, değerlendirmede ki-kare ve anova istatistiksel analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.01±2.69 yıl, ortalama beden kitle indeksi 22.11±3.38 kg/m²'dir. Araştırmadaki öğrencilerin %14.2'sinin düzenli spor yaptığı, %30.2'sinin sigara ve %14.2'sinin alkol kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %62.1'inin günlük öğün sayılarının 3-4 olduğu, %48.3'ünün sabah kahvaltısına en fazla önem verdiği, %41.4'ünün ise en çok öğle öğününü atladıkları bulunmuştur. Beslenme eğitimi alan öğrencilerin öğün atlamadığı ve öğün atlama nedenleri olarak unutmak/fırsat bulamadıklarını belirtmişlerdir. Cinsiyet, doğum yeri ve yaşantının büyük kısmının geçtiği yer ile yemek öğün sıklığı arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde sağlığını iyi hisseden öğrencilerin öğün atlama ve önem verilen öğün puanları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır.

Yapılan araştırmada öğrencilerin önemli bir bölümünün sağlıklı beslenme alışkanlıklarının yetersiz olduğu ve beslenmeye ilişkin herhangi bir eğitim almadıkları belirlenmiştir. Bu yaş dönemindeki beslenmenin ileri yaş dönemindeki kronik hastalıklara zemin hazırlayacağı unutulmamalıdır. Üniversite öğrencilerinde sağlıklı beslenme hem kendi sağlıkları hem de gelecek kuşaklar için önem taşıması nedeniyle bu durum ileri araştırmaların gerekliliğini ortaya koymaktadır.

S-0195 - VİŞNE SİRKESİNİN ANTİOKSİDAN VE BİYOAKTİF BİLEŞENLERİN BELİRLENMESİ

Merve ÖZEN1, Tuğba Kök Taş TAŞ1, Nilgün H BUDAK1,

1Süleyman Demirel Üniversitesi,

Bu araştırmanın amacı geleneksel yöntemler kullanılarak üretilen vişne sirkesinin antioksidan özellikleri ve fenolik bileşenlerinin belirlenmesidir.

Bu araştırmada vişne (%100) hammadde olarak kullanılmış ve geleneksel yöntem kullanılarak sirke üretimi gerçekleştirilmiştir. Son ürün olan vişne sirkesinin pH, toplam kuru madde, antioksidan içeriği ile fenolik bileşen içerikleri belirlenmiştir. Antioksidan aktivite tayini ORAC, TEAC ve DPPH yöntemleri ile belirlenmiştir. Fenolik bileşen içerikleri ise HPLC teknikleri ile tespit edilmiştir.

Yapılan analiz sonuçlarına göre, pH 2,97 bulunmuştur. Kuru madde içeriği ortalama %6,60 olarak kaydedilmiştir. Antioksidan aktivite sonuçları ORAC 6,86-9,60 µmol TE/mL; TEAC 8,14-28,0 mM aralığında; DPPH ise ortalama 81,89 % inhibisyon olarak tespit edilmiştir. Fenolik bileşenler içerisinde ise 177 mg/100g değeri ile gallik asit en yüksek olarak belirlenmiştir.

Vişne farklı antioksidan özelliklere ve farklı fenolik bileşenlere sahiptir. Vişne kısa raf ömrü sebebi ile yeni ürünlere dönüştürülmelidir. Bu sebeple vişne geleneksel yöntemler kullanılarak vişne sirkesine dönüştürülmüştür. Vişne sirkesinin duyusal özellikleri mükemmel olmuştur. Sirkenin antioksidan aktivitesi önemli düzeyde tespit edilmiştir. Vişne sirkesinin en yüksek fenolik bileşeni gallik asit olarak bulunmuştur.

S-0196 - PARKİNSON HASTALIĞI'NDA YUTMA BOZUKLUKLARI

Melike HAZIR1, Müzeyyen ÇİYİLTEPE2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, 2Anadolu Üniversitesi,

Parkinson hastalığı (PH), tipik hareket davranışıyla tanımlansa da, 1817'de James Parkinson'un gözlemlediği gibi üzerinde daha az durulmuş motor-olmayan semptomları (MOS) vardır. MOS'lar hastalığın her aşamasındaki bireylerin %90'ında görülmekte ve nöropsikiyatrik sorunlardan otonomik disfonksiyonlara kadar geniş yelpazede gözlenmektedir. Uyku bozuklukları, kabızlık, disfaji, siyalore ve ürinal problemleri de kapsayan bu semptomlar, PH'nin ileri aşamalarında hayat kalitesini olumsuz etkilemekte ve hem ailenin hem de toplumun üzerinde ekonomik bir sorumluluk oluşturmaktadır. Buna rağmen motor semptomların yanında MOS sıklıkla gözden kaçmakta ve klinik olarak değerlendirilmesi tam olarak yapılmamaktadır. PH'li birçok kişi konuşma, ses ve yutmada değişim yaşarlar. Vücudun çeşitli kaslarında meydana gelen tremor, katılık ve yavaş hareketler gibi semptomlar konuşma ve yutmada kullanılan kasları da etkileyebilir. Bu da yumuşak ses kalitesi, mırıltılı ya da hızlı konuşma, yüz ifadelerinin kaybolması, iletişim kurmada problemler, yutmada zorluk, beslenme bozukluğu, dehidrasyon ve pnömoni (zatürree) gibi olumsuzluklara sebep olabilmektedir (Mamolar ve ark., 2016). Yutma problemi olan ve olmayan PH'li bireylerin karşılaştırıldıkları bir çalışmada, disfajinin hastalığın ilerlemesi ile arttığı bulunmuştur (Potulska ve ark., 2003). Özofageal patolojiler, disfajinin ilk belirtileridir ve genellikle fark edilmezler. Disfaji semptomları yutmanın oral ve farengeal aşamalarında görülmektedir (Potulska ve ark., 2003) ve hastanın hayat kalitesini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca PH'de ölüm sebeplerinden biri olan aspirasyon pnömonisi riskini artırır (Santos ve ark., 2015). Objektif yutma değerlendirmeleri yutma anormalliği bildirmemiş hastaların %50'sinden fazlasında yutma problemi olduğunu ortaya koymaktadır (Miller ve ark., 2006). PD'de görülen disfaji semptomlarının belirgin olmaması durumun önceden tespitini ve etkili bir terapötik yaklaşımın planlanmasını zorlaştırmaktadır. Örneğin, aspirasyon henüz hasta yutmada bir sorun olduğunun farkına varmadan ortaya çıkabilir. Bu yüzden, problem oluşmadan yutma değerlendirilmesinin yapılması önemlidir (Potulska ve ark., 2003). Tehlikeli etkileri göz önüne alındığında, disfaji komplikasyonlarından kaçınmak için yutma değerlendirmesi, kilo kaybı kontrolü ve pulmoner değerlendirme mutlaka yapılmalıdır. PH'de yutma bozuklukları hastanın şikayeti olmadan da değerlendirilmeli, varsa tanısı konmalı ve ilgili müdahale programı hastanın ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmelidir.

S-0197 - GEBELERİN EMZİRMEYE İLİŞKİN TUTUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Hale UYAR HAZAR1, Fatma AŞIR1, Gökçe KAYIN1,

1Adnan Menderes Üniversitesi ,

Anne sütü, bebek beslenmesinde en temel besin öğesidir. Emzirme ise anne sütünün bebeğe verilmesinde kullanılan en doğal yoldur. Gebelerde doğum sonrası dönemdeki emzirme davranışının, istenilen düzeyde gösterilmesini sağlayan tutumların, gebelik döneminde belirlenmesi mümkündür. Doğum sonrası dönemde emzirme davranışının gösterilebilmesi için gebenin emzirme davranışına yönelik tutumu ve emzirme davranışını yapması ya da yapmaması için gebenin maruz kaldığı sosyal baskı önemlidir. Bu araştırmanın amacı, gebelerin emzirmeye ilişkin tutumlarını ve etkileyen faktörleri belirlemektir.

Analitik-kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırma verileri Ocak 2017'de toplanmaya başladı. Araştırma, Tekirdağ Devlet Hastanesi Kadın Doğum Kliniği ve Polikliniğine, Isparta Şarkikaraağaç Toplum Sağlığı Merkezi, 1No'lu ve 2No'lu ASM'ye başvuran gebelerle yürütülmeye devam etmektedir. Verilerin toplanmasında "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Emzirme Tutumunu Değerlendirme Ölçeği" kullanılmaktadır. Geçerlik-güvenirlik çalışması Arslan (1999) tarafından yapılan ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0,63, yapılan bu çalışmada 0,70'dir. Değerlendirmesi bilgisayar ortamında yapılan veriler için; tanımlayıcı istatistikler, varyans analizi (ANOVA), t testi, korelasyon, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, Cronbach Alfa analizleri kullanıldı.

Görüşme yapılan 53 gebe 29,73±6,73 yaşında ve %58.5'i 29-42 gebelik haftasındadır. Gebelerin; 2,05±0,69 kez gebe kaldığı, 1,75±0,51 kez doğum yaptığı, %71,7'si bebeğini 5-6 ay sadece anne sütü ile beslemeyi ve %69,8'i 13-24 ay toplam sürede emzirmeyi düşündükleri belirlendi. Emzirme tutum ölçeği puan ortalaması 113,49±14,24 olan gebelerin en yüksek puan aldıkları tutumları; "emzirme annenin sağlığını bozar, 3,69±0,82", "doğumdan hemen sonra emzirme doğru değildir, 3,60±0,83", "ağız sütü (ilk süt) bebeğe zarar verir, 3,41±1,02" iken, en düşük puan aldıkları tutumları; "mama ile besleyen anneler bebeklerini sevmez, 0,39±0,98", "çocuğuma sütanne tutabilirim, 0,47±0,89", "mama ile beslemek anneye zarar verir, 1,18±1,48" olduğu görüldü.

Gebelik döneminde emzirme tutumunun ebeler tarafından belirlenmesi, emzirme davranışının geliştirilmesinde önemli bir belirleyici olmaktadır. Gebelerin emzirmeye ilişkin olumsuz tutumlarının olduğu görüldü. Araştırma verilerinin toplanmasına devam edilmektedir. Çalışma tamamlandıktan sonra, yapılan analizler, regresyon analizi sonuçları ile birlikte paylaşılacaktır.

S-0198 - AKUT İSKEMİK İNMELİ BİREYLERDE DÜŞMENİN GÖVDE BOZUKLUĞU VE DENGE İLE OLAN İLİŞKİSİ

HATİCE YAKUT1, ZÜLAL YILMAZ1,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ,

Düşmeler inmenin her aşamasında yer alan yaygın ve olumsuz olaylardır. Hastane döneminde hastaların %14-%65, hastane döneminden sonra ilk 6 ay da düşmeyi rapor edenlerin oranı %37-73 arasındadır. Çalışmanın amacı akut iskemik inmeli hastalarda düşme korkusunun gövde bozukluğu ve denge ile olan ilişkisini göstermektir.

Süleyman demirel üniversitesi nöroloji servisinde yatan inme geçirmiş 23 hasta çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil olan hastaların yaşı ortalama 63,7±15.4, düşme sayıları 1.6±1.7 olarak hesaplandı. Hastalara servise yatırıldıktan 72 saat sonra mini mental test, düşme etkinlik ölçeği, gövde bozukluk ölçeği ve berg denge skalası fizyoterapist tarafından uygulandı

Hastaların %82.6' sı erkek, %17.4' ü kadın hastalardan oluşmaktadır. Hastaların %52.2' sinin eğitim seviyesi ortaokul düzeyinde %38.4' ü ise lise seviyesindedir. Hastaların %56.5'i dominant hemisfer etkilenimlidir. Ve yine hastaların %56.5'i serviste düşme varlığını tanımlamışlardır. Düşme skorları (24,5±20.6), Mini-Mental skorları (26,5±4.1), Gövde Bozukluk skorları (18,0±5.7), Berg Denge skorları(42±17.09) olarak bulunmuştur. Düşme ile gövde bozukluğu ve berg denge skorları arasında anlamlı bir negatif korelasyon bulunmuştur ($r1=-0.415$, $r2=-0.405$)($p<0.05$). Düşme ile Mini Mental skorları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunmamıştır($p>0.05$)

Literatürde inmeli hastalarda yürüme kapasitesi ve dengenin klinik ölçümleri ve düşme arasında pozitif korelasyon gösterilmiştir. Bu bulgular düşük denge skorları olan bireylerde daha etkili rehabilitasyon stratejilerini geliştirmede yardımcı olabilir, böylece düşme riskini azaltarak ve dengenin etkisini minimize ederek inmeli bireyleri kısa sürede topluma geri dönüşlerini sağlamak mümkün olabilmektir.

S-0199 - EV HANIMLARINDA KAS İSKELET SİSTEMİ RAHATSIZLIKLARI VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

TAHİR DEDEOĞLU1, ZEYNETTİN KASIRGA1, ERCAN ODABAŞIOĞLU1, ERHAN KILINÇ1,

1KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ, SHMYO,

Literatürde kas iskelet sistemi rahatsızlıkları üzerine yapılan çalışmalar, çoğunlukla meslek grupları ve çalışan bireyler üzerinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu çalışma, meslek kavramı dışında kalan ve günlük hayatta mesai ve tatil kavramı olmayan ev hanımlarında, kas iskelet sistemi rahatsızlıklarının görülme durumu ve bunun sağlıkla ilgili yaşam kalitesine olan etkilerini incelemeyi hedeflemektedir.

Araştırma, Kilis ilinde yaşayan ve herhangi bir işte çalışmayan ev hanımları üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında, araştırmaya katılmaya gönüllü 178 ev hanımına anket uygulanmıştır. Araştırmada, kas iskelet sistemi rahatsızlıklarını sorgulamak için ‘’İskandinav kas iskelet sistemi anketi’’, sağlıkla ilgili yaşam kalitesini sorgulamak için ‘’Hastalık Kontrol Merkezi Sağlıkla İlişkili Yaşam Kalitesi-4 Ölçeği’’ kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalamaları 44.32±12.12’dir. Ev hanımlarında son bir yıl içerisinde herhangi bir bölgede rahatsızlık görülme sıklığı %92,3 olarak saptanmıştır. Bu rahatsızlıkların sırasıyla en çok bel (%64,6), diz (%56,2), boyun (%47,2), sırt (%43,8), omuz(%43,3), kalça (%35,4), ayak / ayak bileği (%32,6), el / el bileği (%30,9), ve dirsek (%19,1) bölgelerinde olduğu görülmüştür. Katılımcıların %70,2’si son bir yılda bu rahatsızlıkların olağan işlerini yapmasını engellediğini bildirmiştir. Ev hanımlarının %54,5 genel sağlık durumlarını iyi olarak algılamadıkları saptanmıştır. Son 30 gün içerisinde fiziksel sağlıklarının 8,92±9,99 gün ve ruhsal sağlıklarının 7,93±10,04 gün iyi olmadığını tespit edilmiştir. Bu fiziksel ya da ruhsal problemlerinden dolayı, katılımcıların günlük kendine bakım, iş, okul ve hobi aktivitelerini 5,07±7,94 gün yapamadıklarını görülmüştür. Kas iskelet sistemi rahatsızlığı olan ve olmayan ev hanımlarının genel sağlık durumu algıları, fiziksel sağlık, ruhsal sağlık ve fiziksel ya da ruhsal probleminden kaynaklı günlük işleri yapma düzeyleri arasında istatiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$).

Araştırma sonucuna göre, ev hanımlarında kas iskelet sistemi rahatsızlıklarının görülme sıklığı çok yüksek oranlarda olduğu ve bu durumun sağlıkla ilgili yaşam kalitesini önemli derecede olumsuz etkilemektedir.

S-0200 - DİZÜSTÜ AMPUTASYONU BULUNAN BİREYLERDE İKİLİ GÖREVİN DENGEYE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Senem DEMİRDEL1, Fatih ERBAHÇECİ1,

1Hacettepe Üniversitesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Çalışmanın amacı unilateral diz üstü amputasyonu bulunan bireylerde ikili görevin dengeye etkisinin incelenmesiydi.

Çalışmaya 18 yaş ve üzerinde, unilateral diz üstü amputasyonu bulunan, en az 6 aydır protez kullanıcısı olan bireyler dahil edildi. Bireylerin demografik ve amputasyonla ilgili bilgileri kaydedildikten sonra statik dengeyi değerlendirmek için tek ayak üzerinde durma testi, dinamik dengeyi değerlendirmek için dört kare adım testi (DKAT), fonksiyonel performansı değerlendirmek için zamanlı kalk ve yürü testi (ZKYT) kullanıldı. İkili görevin dengeye etkisini incelemek için denge testleri kognitif görevle birlikte tekrarlandı. Kognitif görev olarak seri geri sayma görevi verildi. Denge testlerinin tekli görev ve ikili görev performanslarının karşılaştırılmasında Wilcoxon testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alındı.

Çalışmaya yaş ortalaması 53,6±3,6 olan 19 birey dahil edildi. Tek görev ve ikili görev sağlam bacak üzerinde tek ayak üzerinde durma süreleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu (sırasıyla 57,5±49,1 sn; 52,8±52,7 sn; $p<0.05$). Tek görev ve ikili görev ampute bacak üzerinde tek ayak üzerinde durma süreleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu (sırasıyla 0,7±0,7 sn; 0,2±0,4 sn; $p<0.05$). Tek görev ve ikili görev DKAT süreleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu (sırasıyla 12,7±3,1 sn; 14,9±3,7 sn; $p<0.05$). Tek görev ve ikili görev ZKYT süreleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu (sırasıyla 17,6±8,3 sn; 21,26±10,9 sn; $p<0.05$).

Literatürdeki çalışmalarla uyumlu olarak diz üstü amputasyonu bulunan bireylerde kognitif ikili görev ile birlikte yapılan değerlendirmelerde statik ve dinamik dengenin, fonksiyonel performansının azaldığı görülmüştür. İkili görev denge performansını geliştirecek egzersizlerin rehabilitasyona katkısı olacağı düşünülmektedir.

S-0201 - ASEMPTOMATİK GENÇ BİREYLERDE KİNESİOTAPE UYGULAMASI VE MULLİGAN SNAG TEKNİĞİNİN LUMBAL FLEKSİYON HAREKET AÇIKLIĞINA ETKİSİ

Zeliha BAŞKURT1, Tahir KESKİN2, Ferdi BAŞKURT2, Mesut ERGAN2,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ , 2SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Mulligan mobilizasyon teknikleri uygulama sonrası anlık etkisiyle bilinir ve eklem hareket açıklığını (ROM) arttırır. Kinesiotaping yönteminin de ROM'u arttırdığını çalışmalar göstermiştir. Çalışmamızın amacı mulligan SNAG tekniğinin ve KT'nin lumbal fleksiyon hareket açıklığına etkisini karşılaştırmaktır.

40 asemptomatik gönüllü birey (her grupta 20 kişi olmak üzere) basit randomizasyon yöntemiyle çalışmaya dâhil edilmiştir. A grubuna tek seans mulligan SNAG tekniği, B grubuna ise kinesiotape uygulanmıştır. Lumbal fleksiyon hareket açıklığı halo gonyometre ile ölçülmüştür. Lumbal bölge esnekliğini değerlendirmek amacıyla schober testi ve otur-uzan testleri kullanılmıştır. Ölçümler uygulamadan önce, 30 dakika sonra ve 24 saat sonra yapılmıştır.

Yapılan değerlendirmelerin analizi sonucunda; mulligan SNAG tekniği ve KT uygulaması sonrası test parametrelerinin tümünde istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğu görülmüştür (p=0,00). A grubunda otur uzan test parametresinde 30 dakika sonra yapılan ölçümlerde B grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı artış gözlenmiştir (p=0,042). Diğer test parametrelerinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Asemptomatik bireylerde mulligan SNAG tekniği ve kinesiotaping uygulaması lumbal fleksiyon hareket açıklığını arttırır. Lumbal fleksiyon hareket açıklığını arttırmaya yönelik anlık etki istendiğinde, mulligan SNAG tekniği kinesiotape' e göre daha etkilidir.

S-0203 - KADINLARDA, MENSTRUAL DÖNGÜNÜN ÜÇ FARKLI FAZINDA OMUZ EKLEM POZİSYON DUYUSU VE FONKSİYONEL PERFORMANSIN KARŞILAŞTIRMASI

ZEYNEP BEYZA ALKAN1, SELDA BAŞAR1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Menstrual döngünün menstrual, ovulasyon ve premenstrual fazlarında omuz eklem pozisyon hissi ve fonksiyonel performansı değerlendirmek.

Düzenli menstrual döngüye sahip toplam 15 kadın (ortalama yaş 25 ± 3,48; 21-30 yaş aralığında) çalışmaya dahil edildi. İlk değerlendirme kanamanın olduğu 2-4. günler arasındaki bir günde yapıldı. Ovulasyon fazı güvenilirlik ovulasyon kiti ile belirlendi. Ovulasyon fazından 7 gün sonra premenstrual faz olarak belirlendi ve 3. değerlendirme yapıldı. Eklem pozisyon hissi, her iki omuzda dijital inklinometre ile ölçüldü. Çalışma aktivitelerindeki fonksiyonel açılar hedef açı olarak belirlendi (45° iç rotasyon 75° dış rotasyon). Kapalı Kinetik Zincir Üst Ekstremite Stabilite Testi üst ekstremite fonksiyonel performansı değerlendirmek için kullanıldı.

Premenstrual, menstrual ve ovulasyon fazlarında, dominant taraf dış rotasyon ve nondominant taraf iç rotasyon yönündeki eklem pozisyon hissinde anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Dominant taraf iç rotasyon ve nondominant taraf dış rotasyon yönündeki eklem pozisyon hissinde ise ovuslayon fazında anlamlı derecede fark bulunmuştur ($p=0.002$, $p=0.038$). Üst ekstremite fonksiyonel performansı ise diğer fazlarla kıyaslandığında menstrual döngüde önemli bir azalma bulunmuştur ($p= 0.001$).

Çalışmamızda omuz eklem pozisyon hissi ve üst ekstremite fonksiyonel performansın üç farklı fazda değiştiği bulunmuştur. Bunun nedeni menstrual döngünün farklı fazlarında değişen hormon seviyeleri olabilir. Bu sonuçlar üst ekstremite sporlarında ve rekreasyonel aktivitelerde göz önünde bulundurulmalıdır.

S-0204 - AKROMİOKLAVİKULAR EKLEM DEJENERASYONU OLAN HASTALARDA BANTLAMANIN AKUT ETKİSİ (PİLOT ÇALIŞMA)

Serdar DEMİRCİ1, Dilara KARA1, Burak ULUSOY1, Taha İbrahim YILDIZ1, İrem DÜZGÜN1,

1Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Akromioklavikular (AK) eklem dejenerasyonu sıklıkla omuz ağrısına neden olmakta ve baş üstü aktiviteleri limitlemektedir. Bu çalışmanın amacı AK eklem dejenerasyonu olan hastalarda bantlamanın ağrı ve eklem hareket açıklığı üzerine akut etkisini araştırmaktır.

Çalışmaya ortopedi uzmanı tarafından AK eklem dejenerasyonu tanısı konan ve scarf testi pozitif olan 6 hasta (yaş: 42,8±14,7 yıl, vücut kütle indeksi (VKİ): 28,6±4,4 kg/m2) dahil edildi. Hastaların AK eklem üzerine rijit bant ve kinezyo bant kullanılarak akromiyonu posteriora klavikulayı inferior yönde pozisyonlayacak şekilde kombine bant uygulaması yapıldı. Uygulama öncesi ve uygulamadan 1 hafta sonra ağrı görsel analog skalası ile ağrısız omuz eklem hareket açıklığı gonyometre ile değerlendirildi. Bantlama öncesi ve bantlama sonrası sonuçların karşılaştırılmasında wilcoxon testi kullanıldı.

Bantlama öncesi ve bantlama sonrası aktivite sırasındaki ağrı (p=0,043) fleksiyon (p=0,042) ve eksternal rotasyon (p=0,043) eklem hareket açıklığı ölçümlerinde istatistiksel olarak anlamlı fark vardı.

AK eklem üzerine uygulanan bant aktivite sırasındaki ağrıda azalma ve ağrısız eklem hareket açıklığında artış sağlamıştır. Bant uygulamasının bu pozitif etkilerinin eklemde meydana gelen mekanik düzeltmeye bağlı olduğu düşünülmektedir. AK eklem dejenerasyonu olan hastalarda konservatif tedaviye ek olarak bantlama yapılması önerilmektedir. Ayrıca bant uygulamasının egzersize geçişi kolaylaştıracağı ve tedavinin etkinliğini artıracağı düşünülmektedir.

S-0205 - FİZİKSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN BAKICILARININ EV REHABİLİTASYON PROGRAMINA UYUMU

Hilal IŞIK1, Baki Umut TUĞAY2, Nazan TUĞAY2,

1Uğurlu Abla Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi, 2Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,

Serebral palsi ve nöromusküler hastalıklar gibi nörolojik durumlar çocuklarda fiziksel engelliliğin ana sebeplerindendir. Fiziksel engelli çocuklarda fonksiyonel beceriler ve hareket yeteneğinin geliştirilmesi rehabilitasyon programlarının ana hedefidir. Ev egzersiz programları bu çocukların rehabilitasyonlarının en önemli parçalarındandır bu yüzden bakım verenlerin bu önerilen ev egzersizlerine uyumu esastır. Bu çalışmanın amacı bakım verenlerin çocukları için önerilen ev rehabilitasyon programlarına uyumlarını değerlendirmektir.

Nörolojik durumlara bağlı olarak fiziksel engelli olan 93 çocuğun bakıcısı onamları alındıktan sonra çalışmaya dahil edilmiştir. Çocukların ve bakım verenlerin demografik bilgileri kaydedilmiştir. Uyum görsel analog skalası (GAS) ve araştırmacılar tarafından geliştirilen 15 maddelik Likert tipi Bakıcı Uyum Skalası (BUS) ile değerlendirilmiştir.

Çocukların ortalama yaşı 75.35±53.14 ay idi. Bakıcıların %82.2'sini çocukların anneleri oluşturdu. Bakıcıların ortez kullanımına, kuvvetlendirme egzersizlerine, germe egzersizlerine ve çocuklarıylarıyla oynamayı içeren ev programına kendi belirttikleri uyum yüzdeleri sırasıyla %55%34, %66%31, %61%33, %66%37 olarak bulundu. Bakıcıların %27'si ev rehabilitasyon programların her zaman uyguladıklarını belirmelerine rağmen %18.3'ü hiç yapmadıklarını veya nadiren yaptıklarını belirttiler. BUS sonuçlarına göre programa iyi uyum gösteren bakıcıların oranı %49.5 olarak bulundu.

Ev rehabilitasyon programları fiziksel engelli çocukların rehabilitasyon programlarının en önemli parçası olmasına rağmen ailelerin bu programlara uyumu beklenen düzeyin altındadır.

S-0206 - DOWN SENDROMUNDA TÜM VÜCUT VİBRASYONU UYGULAMASININ MOTOR FONKSİYONLAR ÜZERİNE ETKİSİ – OLGU SUNUMU

ELİF DURGUT1, HİLAL DENİZOĞLU KÜLLİ1, KÜBRA ALPAY1, HÜLYA NİLGÜN GÜRSES1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Down sendromu (DS); hipotoni, ligament laksitesi, kas kuvveti yetersizliği ve eklem hipermobiltesine bağlı olarak denge ve stabilite problemlerinin, motor gelişim basamaklarında gecikmenin ve postural bozuklukların görüldüğü genetik bir sendromdur. Tüm vücut vibrasyonu uygulamasının farklı popülasyonlarda denge, postural kontrol ve kas kuvveti üzerine olumlu etkileri olduğu bilinmektedir. Çalışmamızda, DS'li bir vakada fizyoterapi ve rehabilitasyon uygulamalarına ek olarak uygulanan tüm vücut vibrasyonunun (TVV) kaba motor fonksiyonlar üzerine etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

4 aylıktan itibaren fizyoterapi ve rehabilitasyon alan 18 aylık erkek DS'lu olguya nörogelişimsel tedavi yaklaşımlarından oluşan fizyoterapi seansına ek olarak tüm vücut vibrasyonu uygulandı. 50 Hertz frekansta TVV uygulaması, haftada 5 gün 10 dakika olacak şekilde 2 hafta süresince ayakta durma pozisyonunda yapıldı. Fizyoterapi seansı haftada 1 gün 30 dakika uygulandı. Olgu TVV uygulaması öncesi ve sonrasında, motor fonksiyonlardaki değişikliği belirlemek için Kaba Motor Fonksiyon Ölçütü (KMFÖ) ile değerlendirildi.

DS'li olgunun KMFÖ- ayakta durma modülü puanı TVV uygulama öncesi % 20,51 iken, TVV uygulama sonrası % 66,66 ; yürüme, koşma ve sıçrama modülü puanı TVV uygulama öncesi % 13,88 iken, TVV uygulama sonrası % 44,44 olarak hesaplandı.

Çalışmamızda, DS'li olguda fizyoterapi ve rehabilitasyon uygulamalarına ek olarak tüm vücut vibrasyonu uygulaması ile KMFÖ alt modüllerinde olumlu gelişmeler saptandı. Özellikle ayakta durma ve yürüme fonksiyonlarında olumlu gelişmeler gözlendi. DS'li olguda tüm vücut vibrasyonunun ayakta durma dengesini geliştirmede yararlı bir yaklaşım olabileceğini düşünmekteyiz.

S-0207 - FARKLI NÖROLOJİK HASTA GRUPLARINDA AĞRI VE YORGUNLUĞUN GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTESİ VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Gülşah SÜTÇÜ1, Ender AYVAT1, Fatma AYVAT1, Özge ONURSAL1, Cevher DEMİRCİ2, Mert DOĞAN1, Muhammed KILINÇ1, Sibel AKSU YILDIRIM1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ, 2KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ,

Nörolojik hastalıklarda ağrı ve yorgunluk rehabilitasyon süreci, fonksiyonlar ve yaşam kalitesi açısından göz önünde bulundurulması gereken iki önemli klinik bulgudur. Çalışmanın amacı, nörolojik hastalarda ağrı ve yorgunluğun günlük yaşam aktiviteleri (GYA) ve yaşam kalitesi (YK) üzerine etkilerinin belirlenmesidir.

Çalışmaya nörolojik hastalığa sahip 60 birey (22 Ataksi; 14 K, 20 E, 19 Nöromuskuler; 10 E, 9 K-19 İnme; 14 E, 5 K) dahil edildi. Hastaların demografik bilgileri alındı. Hastaların ağrı ve yorgunluk değerlendirmeleri için Visual Analog Skala (VAS), GYA'larını değerlendirmek için Fonksiyonel Bağımsızlık Ölçeği (FBÖ) ve YK'larını değerlendirmek için Nottingham Sağlık Profili (NSP) kullanıldı.

Hastaların yaş ortalaması 43,78±14,58 bulundu. Değerlendirmeler sonucunda Nöromuskuler hastalarda; VAS ağrı skoru ile NSP (r=0,730) arasında istatiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu (p<0,05). Ataksi hastalarında; VAS ağrı skoru ile NSP (r=0,472) arasında ve VAS yorgunluk skoru ile NSP (r=0,615) ve FBÖ (r=-0,432) arasında istatiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu (p<0,05). İnme hastalarında ise VAS yorgunluk skoru ile NSP (r=0,451) ve FBÖ (r=0,-684) arasında istatiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu (p<0,05).

Literatür incelendiğinde nörolojik hastalıklarda ağrı ve yorgunluk sekonder olarak gelişen ve tedavi planlarında daha az önemsenen bulgular olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmamızın sonuçları incelendiğinde ağrı ve yorgunluğun değerlendirildiği ve tedavi edildiği rehabilitasyon programlarının, hastaların GYA'larını arttıracağı ve YK'larını yükselteceği öngörülmektedir.

S-0208 - ORTOPNESİ OLAN VE OLMAYAN KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALARI ARASINDA DİSPNE, ANKSİYETE, DEPRESYON, EGZERSİZ KAPASİTESİ VE YAŞAM KALİTESİNİN KARŞILAŞTIRILMASI.

HANIM EDA GÖKTAŞ1, GÜLŞAH BARĞI1, NİLGÜN DEMİRCİ2, MERAL BOŞNAK GÜÇLÜ1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ GÖĞÜS HASTALIKLARI ANABİLİM DALI,

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) olan hastalar oturma pozisyonundan ziyade sırtüstü pozisyonda (ortopne) sıklıkla daha şiddetli nefes darlığı yaşarlar. Ortopne KOAH hastalarında yaygın semptom olmasına rağmen mekanizması hala net değildir. KOAH hastalarında artmış havayolu direncinin ortopneye sebep olabileceği düşünülmektedir. Ortopnenin varlığı KOAH'lı hastalarda hastalığın çok yönlü şiddetini gösterebilir ancak yeterince araştırılmamıştır. Bu sebeple, ortopnesi olan ve olmayan KOAH hastaları arasında egzersiz kapasitesi, dispne, pulmoner fonksiyon, yaşam kalitesi, anksiyete ve depresyonu karşılaştırmayı amaçladık.

Otuz sekiz KOAH hastası; ortopnesi olan 18 KOAH hastası (66.33±10.35 yıl, 13E) ve ortopnesi olmayan 20 KOAH hastası (66.60±8.83 yıl, 19E) karşılaştırıldı. Günlük yaşam aktivitelerindeki dispne [Modifiye Medical Research Council Dispne Ölçeği (MMRC)], yaşam kalitesi [KOAH Değerlendirme Testi (CAT)], fonksiyonel egzersiz kapasitesi [6-Dakika Yürüme Testi (6-DYT)], pulmoner fonksiyonlar (spirometre), anksiyete ve depresyon [Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HADS)] ile değerlendirildi

Ortopnesi olan KOAH hastalarında anksiyete ($p=0.022$), depresyon ($p=0.058$), HADS toplam puanı ($p=0.011$) ve CAT puanı ($p<0.001$) ortopnesi olmayanlara göre istatistiksel anlamlı olarak daha yüksekti. MMRC puanı, 6-DYT mesafesi ve pulmoner fonksiyonlar gruplarda benzerdi ($p>0.05$). Ancak ortopneli KOAH hastalarında 6-DYT mesafesi (ortalama fark=79.99, %95 CI=-14.19-174.17) klinik olarak azalmıştı ($p=0.097$). Ortopnesi olan 11 (%84.6) ve ortopnesi olmayan 14 (%70) hastanın fonksiyonel egzersiz kapasitesi beklenen değerlerin %80'inden daha düşüktü ($p=0.431$). Ortopnesi olmayan 2 (%12.5) ve ortopnesi olan 3 (%25) hastanın anksiyetesi vardı ($p=0.624$). Ortopnesi olmayan 7 (%43.8) ve ortopnesi olan 10 (%83.3) hastanın depresyonu vardı ($p=0.054$).

Ortopnesi olan KOAH hastalarında anksiyete, depresyon, yaşam kalitesi ve egzersiz kapasitesindeki yetersizlikler daha yaygındır. KOAH'ın şiddeti ile ortopne varlığı arasındaki ilişki incelenmelidir. Hastalığın iyi ilerlemesi için gevşeme egzersizi, inspiratuar kas eğitimi, aerobik egzersiz dahil olmak üzere kapsamlı pulmoner rehabilitasyon programı ve psikolojik danışmanlık da gereklidir.

S-0209 - HASTA BAZLI KALÇA ANKETİ VE HASTA BAZLI DİZ ANKETİ'NİN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

EMRE ALTINDAĞ1, TAMER ÇANKAYA2, BARIŞ ALKAN3,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 2ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 3BOLU İZZET BAYSAL DEVLET HASTANESİ KÖROĞLU ÜNİTESİ ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ DEPARTMANI,

Kalça ve dizin osteoartriti yaşlı bireylerde yaygın olarak görülen dejeneratif ve kronik bir hastalıktır. Amacımız, kalça ve diz ekleminde sıklıkla görülen osteoartritin fiziksel ve psikolojik semptomlarını değerlendirmeyi sağlayan, Hasta Bazlı Kalça Anketi (HBKA) ve Hasta Bazlı Diz Anketi (HBDA)'ni Türkçe'ye uyarlamak, geçerlik ve güvenirliğini araştırmaktır.

Çalışmaya HBKA için uzman hekim tarafından koksartroz tanısı konmuş 65 birey, HBDA için gonartroz tanısı konmuş 103 birey dahil edildi. Anketlerin Türkçe'ye uyarlanması için çeviri ve adaptasyon süreci izlendi. Sosyo-demografik bilgileri alındıktan sonra olgulara HBKA veya HBDA uygulandı. Geçerlik için Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC), osteoartrit seviyesini belirlemek için Kellgren-Lawrence sınıflaması kullanıldı. HBKA ve HBDA'nın test re-test güvenirliğini araştırmak için anket 2-4 gün sonra tekrar uygulandı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p \leq 0.05$ alındı ve hesaplamalarda SPSS (ver. 18) programı kullanıldı.

HBKA ve HBDA'nın test re-test güvenirliği Intraclass r ile analiz edildi. HBKA uyum katsayısı 0.963 ($p<0.001$), HBDA uyum katsayısı 0.939 ($p<0.001$) bulundu. HBKA ve HBDA'nın geçerliğinde WOMAC toplam puanları ve alt boyuttaki korelasyon değerlendirildi. Sonuçlarında; WOMAC tutukluk alt skoru ile HBKA test ve HBKA re-test toplam skoru arasında fark bulunmadı ($p>0.05$). HBKA ve HBDA ile hem WOMAC toplam skoru arasında, hem de diğer tüm alt boyutlar arasında anlamlı fark tespit edildi ve kriter geçerliğe sahip olduğu saptandı ($p \leq 0.05$).

Fiziksel semptomlara ek olarak psikolojik iyilik hali ve memnuniyet düzeylerini de sorgulayan HBKA ve HBDA'nın geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu saptandı.

S-0210 - ADOLESAN YÜZÜCÜLERDE DENGE FONKSİYONLARININ YÜZME SEVİYELERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Ece ACAR1, Tuba ZOROĞLU1, Gökçe Yağmur GÜNEŞ2, Tarık ÖZMEN2,

1Karabük Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, 2Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ,

Yüzme sporu, ortam ve vücut pozisyonu olarak diğer spor dallarından farklıdır. Bu nedenle, ayakta dik duruş sırasında postural dengenin etkilenebileceği düşünülmektedir. Çalışmanın amacı adolesan yüzücülerde yüzme seviyelerine gore postural dengenin değişimini incelemektir.

Çalışma 8-15 yaş arası adolesan yüzücüler ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya rekreasyonel olarak yüzme sporu yapan bireyler (RY) ile profesyonel yüzücüler (PY) olmak üzere iki grup dahil edilmiştir. Postüral denge ölçümleri denge platformu aracılığıyla, kişilerin destek yüzeylerinde, basınç merkezi (BM) değişimlerinin belirlenmesi ile gerçekleştirilmiştir. Ölçümler çift ayak, gözler açık ve kapalı pozisyonda stabil ve stabil olmayan (süngerli) zeminlerde, tekrarlanmıştır.

Çalışmaya 21 RY (%54) ve 18 PY (%46) katılmıştır. Grupların yaş ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktu (RY; 10,76±1,80, PY; 10,90 ± 1,84, p= 0,76). Vücut kütle indeksleri RY (19, 87±2, 97) ve PY (19,16±3,97) olmak üzere benzerdi (p=0.45). Gruplar arası stabilite alanı karşılaştırmalarında BM'nin yer değiştirme miktarı PY'de anterior (p=0.04) ve sağ tarafta (p=0.01) anlamlı düzeyde yüksekti. Gözler kapalı olarak yapılan postural salınım ölçümlerinde ise BM'nin yer değiştirme miktarı PY'lerde anlamlı düzeyde düşüktü (p=0.05).

PY'lerin stabilite alanının anteriorda yüksek çıkması depar taşından atlamaları sırasında öne doğru yaptıkları salınımlar ile ilişkili olabilir. PY'lerde gözler kapalı iken postural salınımların RY'lere gore az olması PY'lerin daha stabil durabildikleri anlamına gelmektedir. Bu durum yüzme sırasında diğer duyuların görme duyusuna gore daha aktif kullanılmasından kaynaklanabilir. Yalnızca PY'lerin dahil edildiği ve sporcuların en sık kullandıkları yüzme stillerine göre karşılaştırıldığı çalışmalar yapılmasını önermekteyiz

S-0211 - TEKERLEKLİ SANDALYE KULLANANLARDA OMUZ AĞRI İNDEKSİNİN TÜRKÇE ÇEVİRİSİ VE KÜLTÜREL ADAPTASYONU

Şeyda YILMAZ1, Selda BAŞAR1,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye,

Tekerlekli sandalye kullananlarda omuz ağrısına sık rastlanmaktadır. Ülkemizde tekerlekli sandalye kullananlarda omuz ağrısı şiddetinin belirlenmesi ve takip edilmesine yardımcı olacak subjektif değerlendirme yöntemlerinin kısıtlı olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın amacı Tekerlekli Sandalye Kullananlarda Omuz Ağrı İndeksi (WUSPI) nin Türkçe' ye uyarlanması ve kültürel adaptasyonun yapılmasıdır.

Orijinali İngilizce olan WUSPI indeksinin Türk katılımcılardan veri toplamaya uygun hale getirilebilmesi için bir dizi işlem gerçekleştirilmiştir. Önce indeksin orijinal versiyonu İngilizceye hakim olan iki kişi tarafından Türkçe' ye çevrildi. İki çeviri arasında farklar üçüncü bir çevirmen tarafından değerlendirilerek çeviriye son hali verildi. Türkçe versiyonu ise ana dili İngilizce olup Türkçe' ye hakim olan iki kişi tarafından tekrar İngilizce' ye çevrildi. Elde edilen çeviri ile orijinal versiyon karşılaştırılıp aradaki farklar değerlendirildi. Türk dil kullanım özelliklerine uygun değişiklikler yapılarak anketin son Türkçe versiyonu oluşturuldu. Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu'na kayıtlı tekerlekli sandalye kullanan 15 kişide ön test yapıldı.

Pilot çalışmaya katılan bireylerin soruları anlamada herhangi bir zorluk yaşamadıkları belirlenmiştir.

"Wheelchair Users Shoulder Pain Index" ölçeğinin Türkçe' ye kültürel adaptasyonu tamamlanmış ve daha geniş gruplarda geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması için hazır hale getirilmiştir.

S-0212 - CİNSİYET FARKININ DİZ PROPRİOSEPSİYON DUYUSUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Gürkan GÜNAYDIN1, Seyit ÇITAKER1, Gamze ÇOBANOĞLU SEVEN1, Özge Ece GÜNAYDIN2,

1Gazi Üniversitesi, 2Sportem,

Kas iskelet sistemi ve spora bağlı yaralanmaların kadın cinsiyette daha fazla görüldüğü belirtilmektedir. Yaralanma insidansındaki bu farklılığa kadın ve erkek cinsiyet arasındaki biyomekaniksel ve hormonal farklılıkların neden olabileceği düşünülmüştür. Ayrıca her iki cinsiyet arasındaki propriosepsiyon duyu farkının da bu insidansta etken olabileceği ifade edilmektedir. Bu çalışmanın amacı sağlıklı kadın ve erkek katılımcıların diz eklemi propriosepsiyon duyusu algılama farkını incelemektir.

Katılımcıların dominant taraf propriosepsiyon ölçümleri Cybex izokinetik dinamometre ile oturma pozisyonunda değerlendirilmiştir. Değerlendirme sırasında görsel geribildirimi azaltmak için göz bandı kullanılmış ve bireylerin dizlerini 90 derece fleksiyondan hedef açı olan 45 dereceye aktif olarak getirmesi söylenmiştir. Bu işlem deneme olarak 3 defa tekrarlandıktan sonra katılımcılardan hedef açıyı 3 kez aktif olarak bulmaları istenmiştir.

Çalışmaya 15 kadın ve 15 erkek olmak üzere toplam 30 sağlıklı gönüllü katılmıştır. Kadın ve erkek katılımcıların yaş (Kadınlar: 21.87±0.74, Erkekler: 21.20±1.37) ve VKİ'leri (Kadınlar: 21.83±3.36, Erkekler: 22.93±2.48) arasında istatistiksel fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Propriosepsiyon ölçümü sonucunda ise kadınların (3.68±3.29) hedef açıdan sapma değerleri erkeklere göre (2.23±1.29) daha yüksek olmasına rağmen, bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu çalışma sonucunda sağlıklı kadın ve erkek katılımcıların diz propriosepsiyon duyularının benzer olduğu görülmüştür. Literatürde kadın ve erkek cinsiyette propriosepsiyonu karşılaştıran çalışmaların sonuçları birbiriyle tutarsızlık göstermektedir. Sonuçlardaki çelişkilerin farklı vücut bölgelerinin farklı metodolojik yöntemler ile ölçülmesinden veya bu çalışmada da olduğu gibi kadın katılımcıların menstrual evrelerinin sorgulanmamasından kaynaklanıyor olabilir. İlerleyen çalışmalarda kadınların hormonal düzeyinin de sorgulanması sonuçların daha tutarlı olarak yorumlanmasını sağlayabilir.

S-0213 - MENOPOZ ÖNCESİ DÖNEMDE KADINLARIN İZOKİNETİK ÖLÇÜMLE KAS KUVVETİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kübra ALPAY1, Safinaz ALBAYRAK YILDIZ2, Türker ŞAHİNKAYA2,

1Bezmialem Vakıf Üniversitesi, 2İstanbul Üniversitesi,

Literatürde kas kuvveti ve kemik kitlesi arasında pozitif ilişki olduğu ve kas kuvveti zayıf olan kadınların özellikle menopoz sonra omurga ve kalça bölgesinde kemik kaybı riskine sahip oldukları bildirilmektedir. Bununla birlikte kas kuvvetinde azalma ve kaslar arasında kuvvet dengesizliği alt ekstremite ve gövdede postüral problemlere ve ağrıya yol açmaktadır. Bu nedenle kas kuvvetinin değerlendirilmesi olası kas kuvvet kaybının belirlenmesi ve uygun egzersiz programının planlanması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmadaki amacımız menopoz öncesi dönemde bulunan kadınların gövde ve kalça kas kuvvetini değerlendirmek ve ortalama değerleri ortaya koymaktır.

Çalışmamıza 35-53 yaş aralığında 33 sağlıklı sedanter kadın dahil edildi. Olgulara gövde fleksör-ekstansör ve kalça abduktör-adduktör kaslarının kuvvetini belirlemek amacıyla izokinetik dinamometre cihazında (Cybex Norm Humac) izokinetik konsantrik kas testi uygulandı. Gövde kaslarının değerlendirilmesi 60˚/sn hızda, 10˚ ekstansiyon-40˚ fleksiyon açı aralığında 4 tekrar, kalça kaslarının değerlendirilmesi ise 30˚/sn hızda, 10˚ adduksiyon-40˚ abduksiyon açı aralığında 5 tekrar uygulanarak gerçekleştirildi. İstatistiksel değerlendirmede döndürme momenti tepe değerleri kullanıldı.

Olguların yaş ortalaması 45,7±4,2 yıl ve vücut kitle indeksi (VKİ) 27,4±3,7 kg/m² olarak saptanmıştır. Olgulara ait kas kuvveti gövde ekstansör ve fleksörleri için sırasıyla 85,3±24,8 Nm ve 118,9±28,5 Nm olarak ölçülmüştür. Dominant bacak için kalça abduktör ve adduktörlerinin kas kuvveti değerleri ise 53,3±15,9 Nm ve 82,6±19,4 Nm olarak kaydedilmiştir. Korelasyon değerlendirmesinde yaş ile kas kuvveti arasında anlamlı korelasyon saptanmazken VKİ ile gövde ekstansör kas kuvveti arasında negatif korelasyon saptanmıştır. (r=-0,391, p=0,027)

Çalışmamızın sonuçları menopoz öncesi dönemdeki kadınlarda gövde ekstansör kas kuvvetinin fleksör kas kuvvetine göre daha düşük olduğunu göstermiştir. Literatürde kadınlarda kas kuvvetini izokinetik sistemle değerlendiren çalışma sayısı oldukça azdır. Mevcut çalışmalarda gövde kas kuvveti ile ilgili sonuçlar benzer olmakla birlikte bu çalışmada kalça abduktörleri daha düşük kas kuvvetine sahip bulunmuştur. Bu sonuçlar menopoz ve ileri yaşın getirdiği sorunlara karşı kadınların menopoz öncesi dönemden başlayarak koruyucu amaçlı rehabilitasyon programlarına dahil edilmelerinin önemini vurgulamaktadır.

S-0214 - SACRUM'UN MULTİ-DEDEKTÖR BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ YÖNTEMİ İLE MORFOMETRİK ANALİZİ

Musa ACAR1, Şenay Burçin ALKAN1, Mehmet Sedat DURMAZ2, Erdi SEÇKİN2, Kübra ÖZTEMEL1, Zeynep SEZGİN1, Aleyna AKBABA1,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2Konya Eğitim Araştırma Hastanesi,

Sakrumun morfolojisi, konkav bir ventral yüzeyi, konveks dorsal yüzeyi ve pelvik boşluğun boyutunu arttırmak için arka taraftan çıkıntı yapan bir tepe ile üçgen bir kemik olarak tanımlanır. Bel ağrısı tedavisinde kaudal epidural enjeksiyon yaygın olarak kullanılır, ancak kör enjeksiyonlar sakral hiatustaki anatomik değişiklikler nedeniyle enjeksiyon bölgesinde yapılan hatalara neden olur. Dolayısıyla, sakrumun morfometrisi anesteziyologlar ve cerrahlar için önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Türk toplumunun sacrumuna ait bazı parametrelerde referans aralık oluşturmaktır.

Bu çalışma Konya Eğitim Araştırma Hastanesi Radyoloji Anabilim Dalı'na kalça bilgisayarlı tomografisi için 2010-2017 yıllarında başvuran 100 hasta (50 kadın-50 erkek) üzerinde gerçekleştirildi. Multi-dedektörlü bilgisayarlı tomografi ile sakrumu tamamen görüntülenebilen hastalardan görüntüler alındı. Çalışmamızda sakral yükseklik, sakral genişlik, S1 vertebra gövde genişliği, S1 vertebra gövde orta çapı, interkornel mesafe, sakrum hiatus uzunluğu, sakral kanal uzunluğu ölçüldü. Çalışmamızda elde ettiğimiz veriler Türk toplumunun bir referans alanı oluşturmak için önemlidir.

Çalışmamızda sacrum'a ait 7 farklı parametre ölçülmüş ve ortalama değerlerini tespit edilmiştir. Kadın ve erkeklere ait ortlamalar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olup olmadığını araştırdık. 1. sacral vertebra'ya ait gövde genişliği değerleri erkeklerde kadınlardan anlamlı ($p<0.05$) derecede yüksek tespit edildi. Benzer şekilde sakrum hiatus uzunluğu değerleri de erkeklerde anlamlı ($p<0.05$) derecede daha yüksekti.

Sonuç olarak, çalışmamızda sergilediğimiz verilerin tıp eğitimi, tanı ve cerrahi tedavideki verileri yönlendireceğine inanıyoruz.

S-0215 - KANSER HASTALARINDA KAVRAMA KUVVETİ VE QUADRİCEPS KAS KUVVETİ İLE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yasin EKİNCİ1, Tülin DÜGER1,

1Hacettepe Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Fakültesi,Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Çalışmanın amacı, kanser hastalarında kavrama kuvveti ve quadriceps kas kuvveti ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Çalışmaya Hacettepe Üniversitesi Onkoloji Hastanesinde yatarak tedavi gören 35 hasta dahil edilmiştir. Hastaların kavrama kuvvetleri oturma pozisyonunda her iki el için jamar el dinamometresi ile, quadriceps kas kuvveti ise commander muscle tester cihazı ile değerlendirilmiştir. Yaşam kalitesi, European Organization for Research and Treatment of Cancer (EORTC) tarafından kanser hastaları için özel olarak geliştirilen, EORTC QLQ-C30 ölçeği ile belirlenmiştir. EORTC QLQ-C30 ölçeği fonksiyonel performans, semptom ve genel sağlık olmak üzere 3 alt başlıktan oluşmaktadır. İstatistiksel analiz için Spearman Korelasyon Analizi yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması 44,9±17,3 yıldır. Kavrama kuvveti ile fonksiyonel performans, semptom ve genel sağlık arasındaki ilişki katsayıları sırasıyla 0,63($p<0,05$),-0,50($p<0,05$), -0,15($p>0,05$)'dir. Quadriceps kas kuvveti ile fonksiyonel performans, semptom ve genel sağlık arasındaki ilişki katsayıları 0,55 ($p<0,05$), -0,32 ($p>0,05$), -0,12 ($p>0,05$) olarak bulunmuştur.

Çalışmamızın sonucunda kas kuvveti ile fonksiyonel performans ve semptom düzeyi arasında pozitif yönlü, orta düzey ilişki tespit edilmiştir. Kas kuvveti yüksek seviyede olan hastaların fonksiyonel kapasitelerinin daha yüksek olup, bu hastaların günlük yaşamdaki bağımsızlıkları üst seviyelerdedir. Diğer taraftan kas kuvveti yüksek olan hastaların hem kanserin kendisinin aynı zamanda hastaya uygulanan tedavilerin yan etkilerine bağlı görülen semptomların, daha düşük olduğu gözlemlenmektedir. Kas kuvveti ile genel sağlık düzeyi arasında ise herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Genel sağlık düzeyinin ise fiziksel performans eksikliğinden değil anksiyete ve depresyon gibi psikososyal nedenlerden daha çok etkilenmesi nedeniyle kas kuvveti arasında bir ilişki bulunamadığı düşünülmektedir. Sonuç olarak kanser hastalarında kas kuvvetini artıracak fiziksel aktivite programlarının fonksiyonel kapasiteyi artırmanın yanı sıra kanser hastalarında görülecek semptomları azaltmada da etkili olacağı düşünülmektedir.

S-0216 - YAŞLI BİREYLERDE KOGNİTİF DURUM İLE KIRILGANLIK VE MOBİLİTE DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

Yasin EKİNCİ1, Arzu DEMİRCİOĞLU1, Ayşe ABİT KOCAMAN1, Özgün ELMAS1, Ülkü Kezban ERTAN1, Yusuf TOPALOĞLU1, Nuray KIRDI1,

1Hacettepe Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Fakültesi,Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,Geriatrik Rehabilitasyon Ünitesi,

Yaşlanma ile beraber kognitif durumda kötüleşme, sıklıkla karşılaşılan bir problemdir. Bununla beraber yaşlı bireylerin mobilite düzeylerinde azalma, hastanede yatış süresi ve bakım ihtiyacında artış meydana gelmektedir. Yaşlanma ile birlikte görülen bu durumların kognitif düzey ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, hastanede yatan yaşlı bireylerde kognitif durum ile kırılganlık ve mobilite düzeyi arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

Çalışmaya Hacettepe Üniversitesi Dahiliye Servisleri' nde yatan 112 yaşlı birey dahil edilmiştir. Bireylerin yaş, cinsiyet, Vücut Kütle İndeksi (VKİ) kaydedilmiştir. Olguların kognitif durumları Basit Mental Test ile, mobilite düzeyleri Rivermead Mobilite İndeksi ile,kırılganlık düzeyi Edmonton Kırılganlık indeksi ile değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde "Spearman Korelasyon Analizi" yöntemi kullanılmıştır

Ortalama yaş 75.9±7.3 yıl, Vücut Kütle İndeksi 26.7±6.1 kg/m²'dir. Bireylerin kognitif durumları ile kırılganlık düzeyleri arasında negatif orta düzeyde ilişki bulunmuştur (r= -0.411,p<0,05). Benzer bir şekilde kognitif düzeyle mobilite arasında pozitif orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur (r= 0,320,p<0,05).

Sonuç olarak, hastanede yatan geriatrik hastalarda, yaşlanmayla birlikte kognitif durum ve mobilite fonksiyonlarında azalmalar, kırılganlık düzeyinde ise artış kaydedilmiştir. Bu veriler ışığında, geriatrik hasta grubuna mümkün olan en kısa sürede, fizyoterapi ve rehabilitasyon programları başlanmasının, mobilitelerini artırarak, günlük yaşam aktiviteleri sırasındaki bağımsızlık düzeylerini artıracağı, aynı zamanda kırılganlık düzeylerinin azalarak, kognitif fonksiyonlar üzerine olumlu etkileri olacağı belirlenmiştir.

S-0218 - ALT EKSTREMİTE PERFORMANSI DEĞERLENDİRMEDE PLANK TESTİ ETKİN MİDİR?

Ferdi Gökhan CAN1, Ayşe Neriman NARİN2, Gözde URSAVAŞ3, Özlem ÖZER2,

1Abant İzzet Baysal Üniversitesi , 2Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 3İznik Devlet Hastanesi,

Alt ekstremitede yaralanmaların gün geçtikçe yaygınlaşması ve geniş kapsamlı etkilerinin varlığı nedeniyle koruyucu mekanizmaların uygulanması gerekmektedir. Gövde ve kalça kaslarının nöromusküler fonksiyonu alt ekstremite performansını etkiler. Koruyucu veya rehabilitasyon evrelerinde buna ihtiyaç duyan bireylerin nasıl belirleneceği önemlidir. Bu nedenle, çalışmanın amacı gövde ve kalça kaslarının fonksiyonunun diz hareketlerindeki performans üzerine etkisini araştırmak ve belirleyici etkisini ortaya koymaktır.

Çalışmaya fiziksel aktivite düzeyi yüksek 31 erkek katılımcı dahil edildi. Katılımcılara Single Leg Step Down Testi(SLSD), Normal Plank Testi(NPT) ve Side Plank Testi(SPT) uygulandı. SLSD, dominant olmayan bacak ile yerde bulunan tartının üzerine vücut ağırlığının en fazla %10'u ile basarak uygulandı. NPT, bireyler yüzüstü pozisyonda, önkol ve ayak parmakları üzerinde durarak vücudu düz bir hatta tutma süresi kaydedildi. SPT, bireyler yan yatmış pozisyonda, önkol ve ayağın laterali üzerinde durarak vücudu düz bir hatta tutma süresi kaydedildi.

Grubun yaş ortalaması 18.7(±17-22) ve ortalama VKI değeri 23.19 kg/m2(±17,72-32.52 kg/m2) saptanmıştır. SLSD Testi ile NPT arasında(p=0,018, r=0,445), SLSD Testi ile Sağ SPT arasında(p=0,002, r=0,562), SLSD ile Sol SPT arasında(p=0,038, r=0,395) ilişki saptanmıştır.

Diz fonksiyonu sırasında, proksimal bölgedeki yapıların stabilitesi önemlidir. Kalça kaslarının stabilitesinin yüksek olması, distal kısımda gerçekleşecek hareketin kuvvetini, süresini, düzgünlüğünü ve performansını daha iyi hale getirir. Çalışmamız göstermiştir ki; gövde(Core stabilizasyonu) ve kalça kaslarının kuvveti/enduransı ve stabilizasyonu, diz yaralanmalarının önlenmesinde ve yaralanma sonrası rehabilitasyonun başarısında önemlidir. Plank testlerinin sonuçları ile alt ekstremite performansı hakkında bilgi edinilebileceğini öngörmekteyiz. Bulgularımızın literatür ile uyumlu olması çalışmamızın pozitif yönü iken; birey sayısının azlığı ve sadece sağlıklı bireylerin dahil edilmesini limitasyonumuz olarak düşünmekteyiz.

S-0219 - WEB TABANLI EĞİTİM VE DANIŞMANLIĞIN SİSTEMİK LUPUS ERİTEMATOZUSLU HASTALARIN ÖZ YETERLİK, YORGUNLUK VE BAKIMI DEĞERLENDİRMESİNE ETKİSİ

HÜLYA KANKAYA1, AYFER KARADAKOVAN1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Araştırma, web tabanlı eğitim ve danışmanlığın Sistemik Lupus Eritematozus (SLE)'lu hastaların öz yeterlik, yorgunluk ve bakımın değerlendirilmesine etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü (öntest-sontest kontrol gruplu model) olarak yapılmıştır.

Araştırma Ağustos 2015-Ekim 2016 tarihleri arasında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Romatoloji Polikliniği'nde yürütülmüştür. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum izni alınmıştır. Araştırmanın örnekleminini basit tabakalı rastgele düzen ile randomizasyonu yapılan 80 hasta (40 uygulama, 40 kontrol grubu) oluşturmuştur. Çalışmanın başlangıcında (0. ay) ve sonunda (6.ay); her iki gruba veri toplama formları (Birey Tanılama Formu, Kronik Hastalıklar Yönetiminde 6 Maddelik Öz Yeterlik Ölçeği, Yorgunluk Şiddeti Ölçeği, Kronik Hastalık Bakımını Değerlendirme Ölçeği-Hasta Formu) yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmış, uygulama grubunda yapılacak eğitim ve danışmanlık için web sitesi oluşturulmuştur. Çalışmanın ilk üç ayında eğitimler verilmiş, üçüncü ayından itibaren hastaların sordukları sorulara ve yapılan görüşmelere göre araştırmacı tarafından bireysel danışmanlık ve bilgi güncellemesi yapılmıştır. Araştırma sonunda; kontrol grubuna, uygulama grubuna verilen web tabanlı eğitimin basılı materyali (kitapçık) verilmiştir. Verilerin analizinde, ki-kare ve t testi, Wilcoxon, Mann Whitney U, McNemar-Bowker Testi kullanılmıştır.

Çalışmada, uygulama grubunda yer alan hastaların öz yeterlik, yorgunluk, kronik hastalık bakımını değerlendirme puanlarında anlamlı düzeyde iyileşme olduğu ($p>0.05$) saptanmıştır.

Sonuç olarak, SLE'li hastalara verilen web tabanlı eğitim ve danışmanlığın, hastaların özyeterlik algısı, yorgunluk, kronik hastalık bakımının değerlendirilmesinde olumlu etkisinin olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; SLE'li bireylere eğitim ve sürekli danışmanlığın sağlaması için hemşire yönetimli ekip yaklaşımını içeren web sitelerinin oluşturulması, diğer romatizmal hastalıklara yönelik benzer web sitelerinin oluşturulması önerilmektedir.

S-0220 - DOWN SENDROMLU ÇOCUKLARDA ENFEKSİYONUN ÖNLENEBİLİRLİĞİ: HİJYEN İLKELERİ

Hatice UZŞEN1, Selmin ŞENOL1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ ÇOCUK SAĞLIĞI VE HAST. HEMŞİRELİĞİ AD.,

Bu derlemede amaç, DS'lu çocuklarda olağanmış gibi görünen enfeksiyonların önlenebilirliğinin ciddi ve planlı eğitim programları ile ele alınıp, hijyen eğitiminin öneminin vurgulanmasıdır.

Büyüme gelişme geriliği ve mental gerilikle karakterize, kolay fark edilebilen, konjenital ve otozomal bir anomali olan Down sendromu (DS), 21.kromozom trisomisidir. DS bireyi fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden etkilemekte, yaşam alanındaki farklı riskler yaratarak yaşam kalitesini düşürmektedir. Yaşam kalitesi, bireyin fiziksel, psikolojik durumunu, bağımsızlık düzeyini, sosyal ilişkilerini ve çevresindeki önemli özellikleri içerir. DS'lu çocukların yaşam kalitesi yaşadıkları kültür ve değerlerle sınırlıdır. Bu nedenle yaşam kalitesi boyutları birbirleri ile etkileşmektedir. DS'lu çocukların fiziksel durumu günlük yaşam aktivitelerinde (beslenme,zindelik/güçlülük,sağlık/hastalık vb) fonksiyonel sınırlamalarla günlük yaşam aktivitelerini engelleyici olabilir. DS'lu çocukların yaşam kalitesini arttırmak tüm yaşam kalitesi boyutlarını ayrıntılı olarak yönetmekle mümkündür. Örneğin gevşek kas yapısı özelliklerini dikkate alarak, yürüme, yemek yeme, el yıkama, diş fırçalama gibi olağan günlük yaşam hareketlerinin nitelikli/güvenli bir şekilde sürdürülebilmesi için eğitim programlarında planlı bir şekilde yer almasını gerektirir. Güvenli hareket eğitim programı ile DS'lu çocukların yaşamını tehdit eden durumlar en aza indirilebilir, önlenebilir.

Oral hijyeni sağlanmayan çocuklar gelişen ağız mukozasında enfeksiyonların ilerlemesiyle sistemik enfeksiyonlar açısından, genital hijyeni sağlanmayan çocuklar idrar yolu enfeksiyonu açısından risk altındadır. Menstural dönemde hijyenin sağlanmaması kızlarda idrar yolu enfeksiyonun sebep olduğu kadar vajinal enfeksiyonlara da sebep olabilmektedir. Son yıllarda, DS'lu çocukların enfeksiyon yatkınlıklarına yönelik çalışmalarda, enfeksiyon kaynaklı kalp hastalıkları ve işitme problemlerine dikkat çekilmektedir. Ayrıca sık tekrarlayan enfeksiyonlarla üriner sistem enfeksiyonları, üst solunum yolu enfeksiyonları ve cilt enfeksiyonları da önlenebilir olmakla birlikte hala gündemdedir. Bu nedenle bu çalışmada, DS'lu çocuklarda olağanmış gibi görünen enfeksiyonların önlenebilirliğinde ciddi ve planlı eğitim programları ile ele alınıp, hijyen eğitiminin önemi vurgulanmaya çalışılmıştır.

Planlı bir şekilde hazırlanan hijyen eğitimlerinin günlük yaşam akışında sürekliliği sağlanan hijyen davranışlarına dönüştürülmesi önlenebilir enfeksiyonlarda son derece önemli ve etkili bir yöntemdir.

S-0221 - RADYOTERAPİ ALAN HASTALARDA CİLT TOKSİSİTELERİ VE HASTALARIN YAPTIKLARI UYGULAMALAR

Gönül DÜZGÜN1, Ayşegül ÇELİK2, Yasemin YILDIRIM3, Öznur USTA YEŞİLBALKAN3, Fatma SERT4,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Palyatif Bakım Servisi, İzmir, 2İzmir İli Güney Bölgesi Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği Kalite Akreditasyon Ve Verimlilik Koordinatörlüğü, İZMİR, 3Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları ABD, İZMİR, 4Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi ABD, İZMİR,

Kanser hastalarında radyoterapiye bağlı cilt toksisitelerinin belirlenmesi, meydana gelen cilt reaksiyonlarının şiddetinin azaltılması ve ortadan kaldırılmasına yönelik girişimlerin planlanması açısından önemlidir. Araştırmanın amacı, radyoterapi alan hastalarda cilt toksisitelerine yönelik hastaların kanıta dayalı uygulamaları bilip bilmediği ve uygulama durumlarının belirlenmesidir.

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan bu araştırma, Aralık 2016- Mayıs 2017 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin Radyasyon Onkolojisi bölümünde yapılmıştır. Araştırma örneklemine, 18 yaş üstü, sözel iletişim kurulabilen, en az 5 kür radyoterapi almış araştırmaya katılmayı kabul eden 84 kanser hastası dahil edilmiştir. Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli etik kurul izni ve hastane izni alınmıştır. Araştırmaya katılan hastalardan yazılı onam alınmıştır. Araştırma verileri yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmış olup sosyodemografik veriler için literatür eşliğinde oluşturulmuş "Hasta Tanıtıcı Özellikleri Formu" ve "Radyasyon Tedavisi İle İlişkili Deri Reaksiyonlarının Sınıflandırılması (RTOG) Formu" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı yüzde analizi kullanılmıştır.

Hastaların %57.1'i erkek, %44'ü 60-80 yaş grubunda, %46.4'ü ilkokul mezunudur. Hastaların %78.6'sı açık alanda çalışmadığını, %72.6'sı sigara, %90.5'i alkol kullanmadığını ifade etmiştir. Hastaların %33.3'ünün akciğer kanseri olduğu ve yarısından çoğunun (% 54.8) kanser dışında başka bir kronik hastalığının olmadığı belirlenmiştir. RTOG akut (Radiation Therapy Oncology Group) cilt toksisite kriterlerine göre hastaların % 44'ünün grade 1 (deride hafif kızarıklık, hassasiyet, ısı artışı, kaşıntı) düzeyinde cilt toksisite bulguları olduğu, %71.4'ünün 2 Gy ve %15.5'inin en az 30 kür radyoterapi aldığı, %42.9'unun göğüs bölgesinden radyoterapi aldığı, hastaların %51.2'sinin radyoterapi ile ilgili eğitimi sağlık personelinden aldığı belirlenmiştir. Cilt toksisitelerine karşı kanıta dayalı uygulamaları bilme ve uygulama oranları incelendiğinde % 67.9'unun tedavi alanını ovalamadığı, %76.2'sinin tahriş alanını temiz/kuru tuttuğu, %50'sinin ılık suyla yıkandığı, %76.6'sının uzun süre sıcak/soğuk uygulamadan kaçındığı, %67.9'unun cildini nemlendirmediği ve %86.9'unun pamuklu giysiler kullandığı tespit edilmiştir. Hastaların %83.3'ünün güneşe maruziyette yüksek faktörlü güneş koruyucu kullanmadığı, %56'sının reçete edilen topikal steroidleri kullanmadığı, %91.7'sinin tedavi aldığı bölgeye aleovera uygulamadığı, %63.1'inin klorlu suda yüzmediği, %61.9'unun vücut tüylerinin temizliğinde jilet kullandığı, %83.3'ünün yeterli/dengeli beslenmeye özen gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan hastaların cilt toksisitelerinden korunmaya yönelik cildi nemlendirme, jilet kullanmama, tahriş bölgesine aleovera uygulama ve yüksek faktör güneş koruyucu uygulama gibi kanıta dayalı uygulamaları büyük oranda kullanmadıkları belirlenmiştir. Hastalara cilt toksisitelerinden korunmaya yönelik uygulamalarla ilgili eğitim verilmesi, tedavi sonrası gerekli önlemlerin anlatılması gerekmektedir.

S-0222 - BEBEK LİDERLİĞİNDE BESLENME İLE EK BESİNLERE GEÇİŞ

AYŞE KAHRAMAN1, ŞEYDA BİNAY1, MERVE GÜMÜŞ1, DİDAR ZÜMRÜT BAŞBAKKAL1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bebek Liderliğinde Beslenme (Baby Led Weaning-BLW), bebeğin 6. ayı dolduğunda ek besinlere bebek liderliğinde geçiş olarak tanımlanmaktadır. BLW, bebeğin yiyeceği besin miktarını kendi belirlemesine yardımcı olmaktadır ve istediği kadar yiyerek kendi kendisini beslemesini sağlamaktadır. Bebeğin ek besinlere BLW ile geçebilmesi için 6. ayını doldurmuş olması ve desteklide olsa dik oturması gerekmektedir. BLW de besinler bebeğin tutabilmesi için parmak şeklinde kesildikten sonra buharda haşlanarak veya fırında pişirilerek bebeğin önüne konmaktadır ve bebeğin besini tanıyarak kendi istediği kadar yemesi için zaman tanınmaktadır. BLW de besinler püre veya lapa olarak verilmediği için bebek çiğneme ve yutmayı daha kolay öğrenmektedir. BLW ile beslenen bir bebeğin anne sütü veya anne sütü yokluğunda formül mama ile beslenmesine devam edilmelidir. Klasik beslemenin aksine BLW de annenin bebeğini kaşıkla beslemesi önerilmemektedir. BLW de anne bebeğine müdahalede bulunmamalı sadece bebeğini gözlemelidir. BLW, bebeğin çiğneme becerisi, el becerisi, el-göz koordinasyonunu geliştirmektedir. BLW ile beslenen bebeklerin çoğunluğu yemekle aralarında iyi bir bağ kurarak yemek saatlerinin güzel geçirilmesini sağlamakta, çocukta özgüven kazanımı sağlamaktadır. BLW'nin avantajları, obezite riskinin düşük olması, diyet kalitesinin ve motor becerilerin artmasıdır. BLW'nin büyümede gerileme, aspirasyon, demir eksikliği olasılığının artması gibi dezavantajlarının olabileceği ileri sürülmektedir. Derlemede BLW ile ek besinlere geçişin özellikleri, BLW'nin uygulanması, BLW'nin avantaj ve dezavantajları güncel literatür ışığında sunulacaktır.

S-0223 - KRONİK HEPATİT B ENFEKSİYONLU HASTALARDA YORGUNLUK VE YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DERYA KESKİN1, SERAP ÖZER2, FULYA GÜNŞAR3,

1Çiğli Bölge Eğitim Hastanesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, İzmir, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir , 3Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Gastroenteroloji Bilim Dalı , İzmir ,

Yorgunluk kronik hepatit B enfeksiyonlu (HBE) hastalarda en sık görülen şikayetler arasında yer almaktadır. Kronik karaciğer hastalığına bağlı yorgunluğun altında yatan neden/nedenler tam olarak bilinmemekle birlikte etyolojinin hastalıklı karaciğer ile beyin arasındaki sinyalden kaynaklanan merkezi sinir iletimindeki potansiyel değişiklikler ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Kronik hepatit B enfeksiyonunda yorgunluk kontrol altına alınmadığında fiziksel, sosyal, psikolojik yönlerden olumsuz etkiler oluşturmakta, günlük yaşam aktivitelerini ve yaşam kalitesini ciddi şekilde etkilemektedir.Bu nedenle; yorgunluğun ve yaşam kalitesine etkisinin belirlenmesinde hemşirelerin dikkatli ve özenli olması gerekmektedir.Bu araştırma; kronik hepatit B enfeksiyonlu hastalarda yorgunluk ve yaşam kalitesinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı nitelikteki araştırma kapsamına; bir üniversite hastanesinin Hepatoloji Polikliniği'ne başvuran, kriterlere uygun (iletişim problemi olmayan 18-70 yaş, ALT normal veya yüksek, HBsAg (+), HBeAg (+)/(-), kronik HBE veya inaktif HBsAg taşıyıcısı olanlar) ve katılım için gönüllü 206 hasta dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri "Hasta Tanıtım Formu", "Yorgunluk Etki Ölçeği" ve "Hepatit B Yaşam Kalitesi Ölçeği" kullanılarak yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır.Veriler değerlendirilirken; tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, t-testi, mann whitney U testi, tek yönlü varyans, kruskall wallis varyans ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Örneklemi oluşturan hastaların yaş ortalaması 49.55±11.15 olup, %55.8'inin erkek, %88.3'ünün evli, %87.9'unun çocuk sahibi, %32.0'ının ilkokul mezunu olduğu, %60.7'sinin herhangi bir işte çalışmadığı bulunmuştur. Hastaların %38.3'ünde komorbidite olduğu, %48.1'inde ilaç tedavisi uygulandığı saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre; "Yorgunluk Etki Ölçeği" puan ortalaması 18.24±1.51, "Hepatit B Yaşam Kalitesi Ölçeği" puan ortalaması 4.39±0.04 olarak belirlenmiştir. Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, yaşam şekli ve komorbidite varlığı yorgunluğu etkileyen faktörler iken; yaş, çocuk sahibi olma durumu, yaşam şekli ve hastanede yatma durumu yaşam kalitesini etkileyen faktörler olarak değerlendirilmiştir. Yorgunluk ile yaşam kalitesi arasında da anlamlı bir ilişki görülmüştür

Bu araştırmadan elde edilen bulgular; kronik HBE'lu hastaların düşük düzeyde yorgunluk deneyimlediklerini, yaşam kalitesinin yüksek düzeyde olduğunu ve yorgunluğun yaşam kalitesini etkilediğini göstermiştir.

S-0224 - ÇOCUKLARDA AĞRININ DEĞERLENDİRİLMESİNDE VE YÖNETİLMESİNDE KANITA DAYALI ÖNERİLER

ŞEYDA BİNAY1, MERVE GÜMÜŞ1, HATİCE BAL YILMAZ1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Ağrı karmaşık yapılı ve çok boyutlu bir deneyimdir. Ağrının kontrol altına alınması çocuğun rahatlamasını, yaşam kalitesinin yükseltilmesini, komplikasyonların azaltılmasını ve hastanede yatış süresinin kısaltılması sağlar. Bu nedenle ağrısı olan çocuğa bakım veren tüm sağlık profesyonelleri için ağrının fizyolojik ve psikososyal boyutlarının anlaşılması, ağrının değerlendirilmesi ve tedavi edilmesi açısından oldukça önemlidir. Ağrının değerlendirilmesinde ağrıyı tüm boyutları ile ele almak gerekmektedir. Ağrının yeri, yoğunluğu, niteliği, başlama zamanı, süresi, ağrının ifade edilme durumu, ağrıyı tetikleyen faktörler, daha önceki tedaviye yanıt gibi etkenler de değerlendirilmelidir. Bunun yanında çocuklarda ağrının doğru bir şekilde tanımlanabilmesi için çocuk ve aileden iyi bir öykü alınmalı, gözlem yapılmalı ve ağrının yol açtığı sorunlar değerlendirilmelidir. Çocuklarda ağrıyı ölçmek için kullanılan yaş gruplarına göre çeşitli ölçekler bulunmaktadır. Çocuklarda etkili ağrı kontrolü, sağlık ekibi üyeleri arasında işbirliğini ve farmakolojik ve farmakolojik olmayan çeşitli girişimleri gerektirir. En etkili yöntem, ilaç tedavisi ile çocuğun yaşına uygun bilişsel-davranışsal yöntemlerin birlikte kullanılmasıdır. Çocuklarda ağrıya neden olan işlemlerden önce çocuğun yaşına uygun bilgi verilmesi ve gevşeme, solunum yöntemleri ve düşleme gibi bilişsel ve davranışsal yöntemlerin kullanılması çocuğun dikkatinin ağrılı işlemden uzaklaşmasını sağlamakta, gerginliği, ağrıyı ve anksiyeteyi azaltmaktadır. Ağrı yönetiminde, doğru değerlendirme ve etkili tedavi için kanıta dayalı uygulamalara yer verilmelidir. Kanıta dayalı hemşirelik uygulaması, hemşirenin sahip olduğu klinik deneyim ile sistematik araştırmalardan elde edilen güncel ve en iyi kanıtların sonucunda elde edilen klinik kanıtların birleştirilerek, çocuğun ağrısının değerlendirilmesinde ve yönetilmesinde uygulanmasıdır. Daha güvenli ve etkili ağrı değerlendirmesi ve ağrı yönetimini, uygulamada yaygınlaştırmak ve bu alanda bilgi edinmek isteyen sağlık profesyonellerine destek olmak amacıyla kanıta dayalı klinik uygulama önerileri belirlenmiştir. Bu derlemede çocuklarda ağrının yönetilmesinde kanıta dayalı öneriler güncel literatür kapsamında sunulacaktır.

S-0225 - SOLUNUM FONKSİYON TESTİ UYGULANAN ASTIM VE KOAH'LI ERİŞKİN BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE VE YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sevcan SEVİMLİ1, Berna ORHAN2, Abdullah BEYHAN3,

1Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Hemşirelik Bölümü, 2Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 3Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı,

Solunum fonksiyon testi ölçüm birimine ilgili polikliniklerden testi uygulatmak için gelen hastaların fiziksel aktivite düzeylerini, yaşam kalitelerini ve hastalara uygulanan solunum fonksiyon testi sonuçları ile fiziksel aktivite ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır.

Veri toplama araçları olarak "Kişisel Bilgi Formu ve Onam Formu", fiziksel aktivite değişkeniyle ilgili veriler "Uluslararası Fiziksel Aktivite Değerlendirme Anketi Kısa Formu (IPAQ Short Form - International Physical Activity Questionnaire Short Form)" ile, yaşam kalitesi değişkeniyle ilgili verileri ise "Yaşam Kalitesi Ölçeği SF-36" ile elde edilmiştir. İstatistiksel veriler SPSS 21paket programı kullanılarak değerlendirilmiş, değerlendirmede ki-kare ve Mann Whitney U-testi kullanılmış; değerler, ortalama ± standart sapma (SS) olarak ifade edilmiştir. $p< 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiş olup değişkenler arasındaki ilişki ise Pearson's korelasyon analizi ile incelenmiştir.

Çalışmamıza alınan olguların % 59.2'si kadın , % 40.8'i erkektir. Hastaların büyük çoğunluğu evli olup (%79.4), % 76.4'ü eşi ve çocuklarıyla yaşamaktadır. Eğitim durumları incelendiğinde%10.9'u okur yazar olmayıp, %57.9'u ilköğretim, %22.7'si ortaöğretim, % 8.5'i yükseköğretim mezunudur. Hastaların büyük bir çoğunluğu (% 65.9) hiç çalışmıyor olup, %23.6'sı tamgün çalışıyordur. Hastalık nedeniyle çalışmayanların oranı ise %2.1'dir. Sigara içen ve içmeyen katılımcıların SF- 36 ölçeğinin Genel Sağlık ve Fiziksel Fonksiyon alt ölçekleri ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.005$). Gelir düzeyi değişkenine göre SF-36 ölçekleri puan ortalaması arasındaki farklar incelendiğinde, Ruhsal Sağlık, Emosyonel Rol Güçlüğü, Fiziksel Fonksiyon ölçekleri arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Ruhsal Sağlık alt ölçeği puan ortalamaları arasında $p< 0.0001$ düzeyinde fark bulunmuşken, Emosyonel Rol Güçlüğü ve Fiziksel Fonksiyon alt ölçeği puan ortalamaları için bu fark $p< 0.005$ düzeyinde saptanmıştır. Ancak hastaların SF-36 yaşam kalitesi alt boyutlarının ortalama puanları ile KOAH evresi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.005$). Aynı şekilde bireylerin fiziksel aktivite düzeyleri ile SF-36 puan ortalamaları arasında da fark bulunmamıştır.

Bireylerin yaşam kalitesi ile KOAH evresi arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. Sigara içmeyenlerin yaşam kalitesinin içenlerinkinden anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Genel oloarak çalışmaya katılan bireylerin aktivite düzeylerinin yüksek olduğu ve yaşam kalitesi arasında anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

S-0226 - ONKOLOJİ HASTALARINDA ORAL MUKOZİT YÖNETİMİNDE HEMŞİRELİK BAKIMI

İbrahim YILDIRIM1, Şehriban SARI1,

1Bezmialem Vakıf Üniversitesi,

Oral mukozit, kemoterapi ve radyoterapi alan kanser hastalarında görülen ülseratif ve inflamatuar bir süreçtir (Yılmaz, 2007). Stomatit olarak da adlandırılan oral mukozit, kanser tedavisinde sık görülen bir komplikasyondur. Oral mukozit epidemiyolojisi kanser hastalarında %5-15 arasında değişmektedir (Çavuşoğlu, 2007). Oral mukozitler, kemoterapilerin intravenöz uygulamasından yaklaşık bir hafta sonra ortaya çıkar ve genellikle 21 gün sonra iyileşir (Çubukçu ve Çınar 2012). Oral mukoza, hızlı hücre yenilenmesi nedeniyle kemoterapi ve radyoterapinin etkisine açıktır ve kolay zedelenir

Kemoterapi sonrasında sık görülen ağız içi komplikasyonlardan ülser, kanama, diş ve gingiva bozuklukları, ses kısıklığı, ağız kuruluğu, yutma güçlüğü ve oral mukozit hastanın günlük fonksiyonlarını, yaşam kalitesini ve beslenmesini olumsuz olarak etkiler (Çubukçu ve Çınar 2012). Bunlara ek olarak oral mukozit, enfeksiyon gelişme riski nedeniyle morbidite artırır bu durum da, hastanede yatış süresinin uzamasına ve tedavi maliyetinin artmasına neden olur. Yapılan bir çalışmada radyoterapi alan baş- boyun tümörlü hastaların %80'inde, pediatrik onkoloji hastalarının %90'ında (Yılmaz, 2007) oral mukozit görülürken, diğer bir çalışmada kanser tanısı aldığı halde tedavi almamış hastaların %48.8'inde 1. derece oral mukozit görüldüğü rapor edilmiştir (Güngörmüş ve Erdem 2014). Oral mukozitin yönetiminde temel amaç risk faktörlerinin belirlenmesi ve koruyucu önlemlerin alınmasıdır. Mukozit gelişiminde risk faktörlerinin ortadan kaldırılabilmesi için iyi ağız bakımı yapılması ve kontrolü şarttır (Çubukçu ve Çınar 2012). Hasta bakımında primer rol oynayan ekibin en önemli üyesi olan hemşireler ağız bakımından ve mukozitin önlenmesinden sorumludurlar. Hemşirelerin hastada oral mukozitin gelişmesini önlemede ve geliştiğinde takibi ve tedavisinde etkin bakım verebilmesi için konu hakkında bilgi birikimine sahip olmaları gerekir (Çıtlak ve Kapucu 2015). Mukozit oluşmadan önce hemşireler tarafından hasta her gün oral mukozit yönünden düzenli olarak kontrol edilmeli, hastanın taneli, çiğ, asitli, sıcak, soğuk, ekşi, acı ve baharatlı yiyecekler yememesi önerilmeli ve hastaya yumuşak kıvamlı yiyecekler yedirilmeli, hastaya alkol ve sigara kullanmaması yönünde eğitim verilmelidir. Mukozit oluştuktan sonra ağız içi bakım sürdürülmeli, antiseptik ve analjezik etkili gargaralar kullanılmalı ve beslenmesi bozulan hastaya mutlaka beslenme desteği yapılmalıdır. Hastanın dudaklar kuru ise nemlendiriciler kullanılmalı ve lezyonlar ağrılı ise sistemik analjezik verilmelidir(Ertem 2008).

Tedavi sırasında özel ağız bakım protokolleri kullanımının mukozit insidansını önemli derecede azalttığı, oral mukoza durumunu iyileştirdiği ve oral komplikasyonların görülme sıklığını azalttığı gösterilmiştir (Çubukçu ve Çınar 2012).

Kemoterapi alan kanser hastalarında oral mukozit yönetiminin yer aldığı hemşirelik literatürlerinde mukoziti tamamen önlemeye yönelik standart bakım uygulamaları henüz olmadığından konu üzerinde durularak yeni çalışmalarla desteklenmesi önerilmektedir (Çıtlak ve Kapucu 2015).

S-0227 - KADIN SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ ALANINDA YAPILAN ARAŞTIRMALARDA MODEL / KURAM KULLANIMI VE ÖZELLİKLERİ

KAFİYE EROĞLU1, AYGÜL AKYÜZ1, SİNEM DİNMEZ2,

1KOÇ ÜNİVERSİTESİ , 2FATİH KAMU HASTANELERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ,

Bu çalışma ülkemizde Kadın Sağlığı Hemşireliği alanında yapılmış lisansüstü tez çalışmalarında model ya da kuram kullanımı ve kullanım özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı tipte olan çalışma için Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında Kadın Sağlığı Hemşireliği alanında 1999-2016 yılları arasında yayınlanan tüm tezler online olarak Ocak-Mart 2017 tarihleri arasında taranmış olup, model ya da kuram kullanılan tüm çalışmalar (30) değerlendirmeye alınmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistiksel yöntemler ile analiz edilmiştir. Araştırma kapsamına alınan tezler; kullanılan model ya da kuram, lisansüstü tipi ve yayınlanma yılı, araştırmanın yöntemi, örneklem grubunun özelliği, çalışmanın sonucu, konu alanları, model ya da kuramın hangi kuramsal sınıflandırmaya dahil olduğu ve çalışmanın hangi aşamasında kullanıldığı olmak üzere toplam dokuz başlık altında değerlendirilmiştir.

Elde edilen verilere göre; Ülkemizde Kadın Sağlığı Hemşireliği alanında model ya da kuram kullanılan lisansüstü çalışmaların sınırlı (% 17) olduğu, bu çalışmaların dörtte üçünün 2011-2015 yılları arasında yapıldığı, en sık Orem Öz Bakım Modelinin kullanıldığı, bilim ve sanat olarak hümanistik bakım ve gereksinime odaklanan kuramcılar ile sisteme odaklanan kuramcıların diğerlerine göre daha fazla kullanıldığı, kadın sağlığı alanları içinde ilk sırada obstetri olmak üzere, jinekoloji-onkoloji, yüksek riskli gebelik, infertilite ve menopoz alanlarında çalışma yapıldığı, model ya da kuramların araştırma basamaklarının tümünde yer almadığı çoğunlukla veri toplama ve müdahale kısımlarında kullanıldığı, model ya da kuram kullanımının araştırma sonucuna olan etkisinin sınırlı olarak ifade edildiği çalışmaların çok azında kavramsal-kuramsal-deneysel yapının kullanıldığı görülmüştür.

Sonuç olarak, Ülkemizde Kadın Sağlığı Hemşireliği alanında model ya da kuram kullanılan çalışmalar nitelik ve niceliksel açıdan yeterli olmamakla birlikte son yıllarda ivme kazanmıştır. Bu alanda çalışmak isteyen araştırmacılara çalışma bulguları doğrultusunda, belirli standartlar kullanılarak yapılacak olan ve kuramsal yaklaşımların somut faydalarını ortaya koyabilecek kapsamlı çalışmalar yapmaları önerilebilir.

S-0228 - BİR EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ GÖĞÜS HASTALIKLARI VE FİZİK TEDAVİ SERVİSİNDE YATAN HASTALARIN D VİTAMİNİ DÜZEYLERİ VE D VİTAMİNİ HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Huri Seval ÇAKMAK1, Emine ÖZER KÜÇÜK1, Bilge BAL ÖZKAPTAN2,

1Ankara Numune Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Birimi, Gerçek Yaşam Verisi Sağlama Merkezi, Ankara. , 2Sinop Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Sinop. ,

Kalsiyum dengesi ve kemik metabolizması üzerinde önemli bir role sahip olan D vitamininin yetersiz alınması ya da güneş ışığından yararlanılmaması gibi faktörler nedeniyle ülkemizde D vitamini yetersizliği ve eksikliği sorunu giderek artış göstermektedir. Bu çalışma bir eğitim ve araştırma hastanesinde Göğüs Hastalıkları ve Fizik Tedavi servisinde yatan hastaların D vitamini düzeyleri ve D vitamini hakkındaki farkındalıklarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma 1 Nisan-30 Haziran 2016 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinin Göğüs Hastalıkları ve Fizik Tedavi servisinde yatan hastalarla yapılmıştır. Örnekleme araştırmanın yapıldığı tarihlerde Göğüs Hastalıkları ve Fizik Tedavi servisinde yatan, çalışmaya katılmayı kabul eden ve iletişim sıkıntısı olmayan toplam 59 hasta alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan hastaların sosyo-demografik özellikleri ve D vitamini hakkında farkındalıklarını değerlendiren sorulardan oluşan veri toplama formu kullanılmıştır. Ayrıca hastaların D vitamini değerleri hastane bilgi sisteminden alınmıştır. Etik kurul onayı ve hastane izni alındıktan sonra çalışmaya başlanmıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin %55.9'u kadın olup yaş ortalaması 60.41±15.55'tir. Katılımcıların 25 -OH D düzeyi ortalaması 16.78±12.55'dir. Katılımcıların D vitamini hakkında farkındalıkları değerlendirildiğinde %57.6'sı konu ile ilgili bilgisi olduğunu, %20.3'ü bu bilgiyi ailesinden aldığını, %37.3'ü güneşten doğru bir şekilde yararlandığını ifade etmiştir. Katılımcıların %45.8'inin ciddi D vitamini eksikliği (25 -OH D <10 ng/ml), %22'sinin D vitaminin eksikliği (25 -OH D <20) ve %15.3'ünün ise D vitamini yetersizliği yaşadığı (25 -OH D 20-30 ng/ml) belirlenmiştir. Yaşa ve cinsiyete göre 25 -OH D düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Çalışmamızın sonucunda katılımcıların çoğunluğunda D vitamini eksikliği olduğu belirlenmiş olup, D vitamini desteğinin sağlanması, bu konuda toplumun bilinçlendirilmesi ve koruyucu önlemlerin alınması önerilmiştir. Bu konuda tüm sağlık profesyonellerini önemli bir role sahiptir.

S-0229 - SAVAŞ VE ÇATIŞMA ORTAMLARINDA KADIN SAĞLIĞI: SURİYE ÖRNEĞİ

Pınar UZUNKAYA1, Ayşe Sevim AKBAY1, Esra BÜKECİK2, Gülten KOÇ1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ, 2YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ,

Bu bildiride, savaş ve çatışma ortamlarının kadın sağlığına etkilerinin Suriye Savaşı örneği ile incelenmesi amaçlanmıştır.

Günümüzde çeşitli insani krizler yaşanmaktadır. Bu krizlerin en önemlilerinden biri, savaş ve çatışma ortamlarıdır. Bu ortamlardan en fazla etkilenen savunmasız gruplardan biri özellikle kadınlar ve çocuklardır. Suriye Savaşında da, pek çok kadın; güvenlik, barınma, beslenme, istismar, göç etme, sağlık hizmetlerine erişmeme, gibi sorunlar nedeniyle fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlığı bozulmuştur.

Savaş ve çatışma ortamları, sağlık sistemini önemli derecede aşındıran, yaşam koşullarının ciddi derecede bozulmasına yol açan uzun süren bir siyasi, sosyo-ekonomik ve biyopsikolojik krizdir. Özellikle son yıllarda, Suriye'de insan hakları kolayca bertaraf edilmiş, kimyasal gazlar, terörizm ve işkence nedeniyle sağlıklı ortam koşulları bozulmuştur. Yaşamsal alt yapının bozulduğu bu bölgede, kadınların sağlığı etkilenmiş ve sağlık hizmetlerine erişimleri de engellenmiştir. Acil durumdan ciddi şekilde etkilenen, başa çıkma mekanizmalarına ve uygun hizmetlere veya destek ağlarına sınırlı erişimi olan yaşlı ve gebe gibi hassas kadın grupları, sağlık hizmetlerine erişim sınırlılığı, mevcut sağlık altyapısının ve sistemlerinin tamamen çökme tehlikesi ile bakım alamamışlardır. Şiddet, ölüm ve yaralanmalar gibi travmalar, göçler, barınma olanaklarına ulaşamama, beslenme sorunları, mevcut sağlık sorunları gibi nedenler, kadınların fiziksel ve psikolojik iyilik hali için tehdit oluşturmuştur. Hijyenik pedlere ve kontraseptiflere ulaşamama nedeniyle istenmeyen gebelikler ve isteyerek düşükler, enfeksiyonlar kadın sağlığı açısından ciddi sorun olmuştur. Suriyeli kadınlarda: menstrüel düzensizlik, şiddetli pelvik ağrı; üreme sistemi enfeksiyonları, gebelik, doğum / kürtaja ilişkin komplikasyonlar görülebilmektedir. Çatışma ortamında ve göç sırasında kadınların %21,4'ü cinsel şiddete uğramış, fiziksel ve psikolojik travma yaşamıştır.

Suriye'de savaşın devam etmesi, kadınların sağlık bakım ihtiyaçlarını artırmış ve sağlıklarını olumsuz etkilemiştir. Suriye toplumunun sağlığını iyileştirmede kilit strateji, kadınların sağlık sorunlarına odaklanmaktır. Toplumun sağlığını sürdürme ve geliştirme sorumluluğu hemşirelerin görevidir. Bu nedenle hemşireler, Suriye'deki kadınların sesi olabilmeli ve bunun için uluslararası kuruluşlarla çalışmalıdır. En temel çözüm ise, savaşın olmadığı bir dünya yaratabilmektir.

S-0230 - HEMŞİRELERİN MESLEĞE BAĞLILIK VE İŞ YAŞAMI KALİTESİNİN BELİRLENMESİ

MERVE KIRMACI1, ÖZNUR BAŞDAŞ1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ,

Hemşirelik, bireyi bütün yönleriyle ele alarak bakım veren ve bireyin tüm gereksinimlerini sağlık sistemi içinde karşılayan meslek gruplarından biridir. Bu bağlamda hemşirelik mesleği, para kazanma arzusunun ötesine geçen derin bir mesleki bağlılık gerektirmektedir.Mesleki bağlılık, iş sonuçları üzerinde güçlü bir etkiye sahip olması nedeni ile günümüzde daha fazla ele alınan bir konu haline gelmiştir.

Mesleki bağlılık, bireyin, mesleğinin ne kadar merkezi bir yere sahip olduğunu ve hayatındaki önemini, belirli bir alanda yetenek ve uzmanlık kazanmak için yaptığı çalışmalar sonucunda algılaması olarak tanımlanmaktadır. Bir hemşire için mesleğe bağlılık; hemşirenin sahip olduğu ya da seçtiği mesleğin değerlerine inanması ve kabul etmesi, bunları gerçekleştirmek için çaba göstermesi, mesleki alanda kendini geliştirmeye istek duyması ve bu mesleği sürdürme konusunda kararlı olmasıdır. Hemşirelerde mesleki bağlılığın büyük önem taşımasına karşın yapılan çalışmalarda hemşirelerde mesleğe bağlılığın orta ya da düşük düzeyde olduğu belirtilmektedir.

Mesleki bağlılık düzeyinin artırılmasında iş yaşamı kalitesi anahtar rol almaktadır. Hemşirelik, çalışma ortamından kaynaklanan pek çok olumsuz faktörün etkisiyle yoğun iş yüküne sahip stresli bir meslek olarak kabul edilmektedir. Ayrıca hemşireler, disiplinlerarası iletişim kopukluğu, ekip içinde rol karmaşası, ağır iş yükü, araç-gereç eksikliği, bireysel insiyatif ve yaratıcılıklarını ön plana çıkaramama, hastalığa bağlı gerginlik yaşayan birey/ailesi ile iletişim kurma gibi çalışma koşullarından kaynaklanan pek çok güçlük ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunun yanı sıra hemşireler hizmet yoğunluğuna göre değişmekle birlikte uzun süre ayakta kalma, nöbetlerde uykusuzluk, beslenme düzensizlikleri ve şiddete uğrama gibi pek çok olumsuzluk yaşamaktadırlar. Literatürde, hemşirelerin iş yaşamı kalitesinin orta yada iyi düzeyde olduğu ve yaşam kalitelerini düşüren faktörlerin sosyal/çevresel, iş ve yönetsel faktörler olduğu belirtilmektedir.

Hemşirelerin mesleki bağlılık ve iş yaşamı kalitesi düzeyleri, hemşirelik hizmetlerinin en iyi şekilde sunulması ve dolayısıyla kalite ve maliyet sorunlarının çözümü açısından önemlidir. Literatürde mesleki bağlılık ve iş yaşam kalitesine ilişkin araştırmaların bulunmasına karşın hemşireler üzerinde bu konuyla ilgili çalışmalar sınırlı sayıdadır.

S-0231 - LGB BİREYLER VE ÜREME SAĞLIĞI

PINAR UZUNKAYA1, AYŞE SEVİM AKBAY1, ÇİĞDEM YÜCEL1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Bu bildiride, LGB bireylerin üreme sağlığı sorunları ve etkileyen faktörler ile üreme sağlığı sorunlarına yönelik hemşirelik bakımı tartışılacaktır.

Günümüzde, LGB şemsiyesi altında yer alan lezbiyen, gey ve biseksüel bireyler, üreme sağlığı açısından heteroseksüel bireylere oranla daha riskli bir grup olmasına rağmen yaşadıkları damgalanma ve ayrımcılık gibi sosyal ve yapısal eşitsizlikler nedeniyle sağlık hizmetlerini etkin bir şekilde kullanamamaktadır.

Heteroseksist yaşam tarzı ve ikili cinsiyet sistemini toplumsal bir norm olarak kabul eden görüş, son yıllarda daha çok tartışılmakla birlikte, günümüzde hala eğitim, sağlık, istihdam, yasal haklar gibi pek çok alanda cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı eşitsizlik devam etmektedir. Bu eşitsizlikler ve çeşitli risk faktörleri LGB bireylerin üreme sağlığını tehdit etmektedir. Lezbiyenler, heteroseksüel kadınlara göre, daha fazla pelvik ağrı ve PCOS yaşamakta; madde kullanımı, yüksek BKİ, emzirmeme, pap smear testi ve mamografi gibi tarama testlerini yaptırmama gibi nedenlerle over, endometriyum, serviks ve meme kanserleri yönünden daha risklidirler. Amerika'da, lezbiyen ve biseksüel kadınların %22'sinin meme kanseri olduğu belirtilmektedir. Geyler de prostat, testis ve kolon kanseri yönünden yüksek risk altındadır. Geyler, heteroseksüel erkeklere göre human papilloma virus ile enfekte olma riski yüksek olduğu için anal kanser riski taşımaktadır. LGB bireyler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından riskli olmalarına rağmen, bu bireylerde HIV/AIDS oranları ile ilgili bilgiler kesin değildir.

İyi bir sağlık bakım anlayışı, toplumun tüm kesimlerinin yeterli sağlık bakımı alabilmesini sağlamalıdır. Üreme sağlığı açısından yüksek risk grubunda bulunan LGB bireylerin sağlık hizmetlerinden etkin bir şekilde yararlanabilmeleri için, bu hizmetlerin cinsel yönelim farklılıklarına duyarlı, adil ve hakkaniyetli bir şekilde sunulması gerekmektedir. Özellikle, LGB bireylerin üreme sağlığı sorunlarına yönelik sağlık çalışanlarının eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda hemşireler, LGB bireylerin üreme sağlığını olumsuz etkileyebilecek faktörleri ve üreme sağlığı sorunlarının farkında olmalı ve incinebilir bir grup olan LGB bireylerin sağlık hizmetlerinden faydalanabilmeleri için destekleyici olmalıdır.

S-0232 - HASTANEDE YATAN ÇOCUKLARIN DAMAR YOLU AÇMA İŞLEMİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Nazan ÇAKIRER ÇALBAYRAM1, Sebahat ALTUNDAĞ2, Bahise AYDIN3,

1Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 3Dokuz Eylül Üniversitesi Doktora Öğrencisi,

Çocukluk çağı hastalıklarının tedavisinde kullanılan tıbbi işlemler, pek çok çocuk için önemli stres kaynağıdır. Bu nedenle çalışma; okul çağı (6-12 yaş) çocukların damar yolu açma işlemi hakkindaki düşüncelerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma, kalitatif tanımlayıcı düzende yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini hastanede yatan 6-12 yaş grubu çocuklar oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, çalışmaya katılmayı kabul eden tüm çocuklar çalışma kapsamına alınmıştır. Çalışmaya 6-12 yaş grubunda, bilinci açık, sözel iletişim kurabilen çocuklar dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından hazırlanan 16 maddeden oluşan Veri Toplama Formu kullanılmıştır. Form, çocuğun sosyodemografik özelliklerini ve damar yolu açma işlemine ilişkin görüşlerini içeren sorulardan oluşmaktadır. Veriler çocukla yüz yüze görüşülerek araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik dağılımlar kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan çocukların yaş ortalaması 9.7 (min: 6; max: 12), %50'si kız, %50'si erkek, %76.7'si çekirdek aile yapısına sahipdir. Çocukların %43.3'ü daha önce hastaneye yatmamış, %90'ına damar yolunu hemşire açmış, %66.7'sine daha önce de damar yolu açılmış, %63.3'üne damaryolu bir kere de açılmışdır. Çocukların %56.7'sine işlem öncesinde herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Açıklama yapıldığını ifade eden çocuklar en çok "derin derin nefes al, elini çekme, sakin ol" denildiğini belirmiştir. Damaryolu açma işlemi sırasında yapılan en çarpıcı açıklama "Biz buradan sokacağız, kan geldiğinde bir daha denemeyeceğiz" şeklindedir. Açıklama yapılmadığını ifade eden çocuklar "acıyıp acımayacağı, damaryolunun nasıl takılacağı, neden takıldığına" ilişkin bilgi verilebileceğini belirtmişlerdir. Çocuklar damaryolu açılırken "heyecan, üzüntü, acı, korku" hissettiklerini ifade etmiştir. Çocuklar damaryolu açma işlemi sırasında "annesinin / babasının / kardeşinin yanında olmasının kendisini rahatlatacağını" ifade etmiştir.

Çocuklarda damaryolu açılma işleminine ilişkin birçok olumsuz duygu ve deneyimleri olduğu görülmüştür. Çocukların damaryolu açma işlemi gibi invaziv işlemlerde hem fiziksel, hemde psikolojik desteğe ihtiyaçları olabilir. Hemşireler çocuklara primer bakım veren kişiler olarak bu desteği vermelidirler.

S-0233 - MERMER TOZUNUN MESLEKİ AKCİĞER HASTALIKLARINA ETKİSİ HAKKINDA MERMER İŞÇİLERİNİN BİLİNÇ DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ

ÖZGE AKDENİZ1, MÜMİN POLAT1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

Mermer sert hava koşullarına dayanıklı olduğu ve bol bulunduğu için mimarinin en önemli yapı malzemelerinden biri olmuştur. Dünya rezervinin % 40'ına sahip olan Türkiye, ihracat sıralamasında ilk yedi ülke konumundadır. Türkiye'nin birçok ilinde çıkarılmakta olan mermer, bu sektörde çalışan insanların mermer tozuna bağlı olarak görülebilecek hastalıkları da akla getirmektedir. Mesleki akciğer hastalıkları diğer bir adıyla pnömokonyozlar akciğerlerde toz bulunması durumu daha geniş anlamıyla çeşitli tozların solunum yoluyla alınıp akciğerlerde birikmesi ile akciğer dokusunda reaksiyona girerek fibrinojenik bir dokunun oluşumuyla seyreden hastalığın genel adıdır. Mermer tozunun non fibrinojen olduğu ancak içindeki silika miktarlarına göre mesleki akciğer hastalıklarına yol açtığı bilinmektedir. Bu nedenle çalışmamız mermer tozunun mesleki akciğer hastalıklarına etkisi hakkında mermer işçilerinin bilinç düzeylerinin ölçülmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmamız kesitsel-tanımlayıcı bir niteliktedir. Araştırmanın örneklemini Burdur ili ve ilçelerinde yer alan mermer ocaklarında çalışan yaklaşık 120 kişi oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan 55 maddelik anket ile toplanmıştır. Sonuçlar frekans, yüzde ve çapraz tablolar kullanılarak değerlendirilmiştir.

Katılımcıların %39.2'sinin 31-43 yaş aralığında olduğu, %66.7'sinin ilköğretim mezunu, %66.7'sinin erkek, %81.7'sinin evli, %73.3'ünün ilçede yaşadığı bulunmuştur. Katılımcıların %51.7'sinin 1 ile 4 yıldır aynı işyerinde çalıştığı, %57.5'inin çalıştığı yeri tozlu ve nemli olarak değerlendirdiği, %38.3'ünün çalıştığı yerde toz ölçümü yapılmadığını ve %71.7'si çalıştığı ortamı insan sağlığı için tehlikeli olarak gördüğünü belirtmiştir. Katılımcıların %53.3'ü mermer tozundan rahatsız olduklarını, %59.2'si bundan korunmak için toz maskesi kullandığını belirtmiştir. Katılımcıların %85'i mesleki akciğer hakkında bilgisi olmadığını, %93.3'ü silikozis hastalığını bilmediğini, %70.8'i düzenli aralıklarla sağlık kontrolünden geçtiğini belirtmiştir.

Katılımcıların büyük bir oranının çalıştığı ortamı tehlikeli olarak görmesine rağmen mesleki akciğer hastalıkları ve korunma önlemleri hakkında bilgisinin yetersiz olduğu bulunmuştur. Bu nedenle mermer işçilerine hastalık ve korunma yolları hakkında eğitimler düzenlenmeli ve düzenli sağlık kontrollerinden geçmenin erken tanı açısından önemi vurgulanmalıdır.

S-0234 - ÇALIŞAN ANNELER MUTLU MU?

Sebahat ALTUNDAĞ1, Nazan ÇAKIRER ÇALBAYRAM2,

1Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, 2Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik,

Günümüzde kadınlar, gerek ekonomik zorunluluklardan dolayı aile bütçesine katkıda bulunmak amacıyla, gerekse yaşam standartlarını yükseltmek gibi birçoknedenlerle çalışma hayatında yerlerini almışlardır. Değişen yaşam ve çağın getirdiği yeni ihtiyaçlar bir yandan kadının ekonomik yaşamdaki rolünü arttırırken, diğer yandan özellikle kadının evli ve çocuk sahibi olduğu hallerde annelik kimliğini daha da zorlaşmaktadır. Bu zorlukların başında; annenin olmadığı saatlerde çocuğun bakımı, çocuğa yeterince zaman ayıramama ve çocukla sağlıklı bir iletişim kuramama gelmektedir. Bu nedenle çalışan annelerin mutlu olmaları, çocuklarına da yansıyacak ve mutlu sağlıklı nesiller yetiştirilecektir. Bu nedenle araştırma, Bir Üniversitenin eğitim kurumları ve hastanelerinde çalışan 3-6 yaş çocuğu olan tüm annelerin mutluluk düzeylerini belirlemek; çalışma yaşamı, mutluluk düzeyleri ve annelik rolleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini Pamukkale Üniversitesi eğitim kurumları ve hastanelerinde çalışan 3-6 yaş çocuğu olan, çalışamaya katılmayı kabul eden, iletişim sorunu olmayan tüm anneler oluşturmuştur. Çalışmada örneklem hesabına gidilmemiştir (n=135). Çalışmaya alınan üniversite bünyesindeki bayan meslekleri;akademisyenler, sekreterler, doktorlar, hemşireler, şirket çalışanı bayanlar, personel olarak çalışan bayanlardır. Pamukkale Üniversitesi Etik Kurulu (60116787-020/13997)'undan ve çalışmanın yapıldığı kurumdan kurum izni ve annelerden çalışmanın amacı açıklanarak, yazılı onamlar alınmıştır. Veri toplama araçları olarak, Sosyo demografik veri formu, OXFORD Mutluluk ölçeği, 3-6 yaş grubu (oyun dönemi) çocuğu olan annelerin annelik rol formu, İş doyumu ölçeği kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan annelerin yaş ortalaması 33.23 (min: 22.00- max: 46.00) ve medeni durumları çoğunlukla evli olarak belirlenmiştir (%95.6). Annelerin meslek dağılımları %26.5 hemşire, %26.5 personel, %19 memur, %11 öğretim üyesi ve öğretim görevlisi/okutman, %5.9 hasta bakıcı olarak belirlenmiştir. Çocuk sayıları %54.4 oranında 2-3 çocuk, %75 oranında gelir durumları iyi olarak belirlenmiştir. Annelerin mutluluk puan ortalamaları 3.6105 (1.86-6.21) olarak belirlenmiş ve içsel iş doyumları 3.3710 (1-5), dışsal iş doyumları 3.0491 (1-5) olarak belirlenmiştir.

Son zamanlarda toplumsal olarak şiddet eğilimlerinde, kaygı ve umutsuzluk düzeylerindeki artma mutluluk kavramının önemini bir kez daha gündeme getirmektedir. Bireyin özelliklede çalışan annelerin mutluluk düzeyleri hem iş hem de evdeki rollerindeki başarıyı beraberinde getirmektedir. Çalışan annelerin mutluluk düzeyleri, iş doyumu ve annelik rolleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi, sonuçlara göre gerekli eğitim çalışmalarının planlanması önerilmektedir.

S-0235 - MENAPOZ VE CİNSELLİK

AYŞE SEVİM AKBAY1, PINAR UZUNKAYA1, ÇİĞDEM YÜCEL1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Bu bildiride, menapoz dönemindeki kadınların cinselliği tartışılacaktır.

Menapozal dönem; yaşlanan kadında sıklıkla cinselliğin olumsuz yönde etkilendiği anatomik, fizyolojik ve psikolojik değişikliklerin görüldüğü bir dönemdir. Menapozla ortaya çıkan cinsellikle ilgili değişiklikler sadece cinsel fonksiyonlarda meydana gelen bozuklukları değil; duyguları, davranışları ve eylemleri içeren çok boyutlu bir değişimdir. Sağlıklı olma ve kendini iyi hissetmenin önemli bir parametresi de sağlıklı ve doyumlu cinsellik olduğundan, menapoz dönemindeki kadın ile cinsellik hakkında konuşmak ve yaşanan sorunların çözülmesi günümüzde zorunluluk haline gelmiştir.

Cinsellik yasam boyu süren bir davranıştır ve genel düşüncelere karşın, cinsellik menapozla birlikte sona ermez. Ancak menapozal dönemde görülen hormonal değişimler cinselliği olumsuz etkileyebilmektedir. Östrojen azalmasına bağlı ortaya çıkan ürogenital atrofi, cinsel yakınmaların ortaya çıkmasındaki en önemli nedenlerden biridir. Subkutan yağ dokusunun kaybına bağlı özellikle meme ve labialarda değişimler meydana gelebilmektedir. Vajina daha az esnek, vajinal duvar daha ince ve rugae'ler kaybolmustur. Cinsel birleşme sırasında vajinal kayganlık azalmıştır. Bunun sonucu olarak, orgazma ulaşmada güçlük yaşanır ve disparoni meydana gelebilir. Tekrarlayan disparoni, ağrı korkusundan dolayı cinsel ilişkiden kaçınmaya ve uyarı yokluğu, orgazmda başarısızlık ve cinsel ilişki isteği kaybına neden olabilmektedir. Östrojen azalmasına bağlı olarak ortaya çıkan damarsal değişimler, sekonder seks karakterlerindeki kayıplar ve duyu organlarının hassasiyetindeki değişimler de dolaylı olarak cinselliği etkileyebilmektedir. Hormonal değişimler, kadında depresyon ve anksiyete görülmesine neden olabilir. Bu durum cinsel doyumu olumsuz etkileyebilir. Ayrıca, kadının sosyal ve ekonomik var oluşunun çocuk doğurma ile ilişkili görüldüğü kültürlerde, üreme işlevinin bitmesi cinsellik eyleminin tamamlandığı anlamına gelebilmektedir. Bu durum, kadının cinselliği ikinci plana atmasına neden olabilmektedir.

Kadının bu yaşam dönemini olumlu bir şekilde geçirmesi ve yasam kalitesinin arttırılabilmesi için, hemşirelerin temel olarak sağlığı koruma ve geliştirme konusunda danışmanlık yapması gerekmektedir. Hemşirelerin bu konuda etkin ve donanımlı olabilmeleri için genel olarak menapoz dönemi ve bu dönemdeki cinsel yaşam özelliklerini bilmeleri gerekmektedir.

S-0236 - TÜRKİYE'DE VE DÜNYA'DA İNFERTİL KADINLARIN BAŞVURDUKLARI GELENEKSEL YÖNTEMLER VE KÜLTÜREL İNANÇLAR

Ruken YAĞIZ1, Özlem GÜNER1, Ümran SEVİL1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bu derleme, Türkiye'de ve Dünya'da infertil kadınların başvurdukları geleneksel yöntemler ve kültürel inançlara yönelik farklılıkların belirlenmesi ve hatalı geleneksel uygulamalara yönelik sağlık personelinin farkındalığının artırılması amacıyla yapılmıştır.

Çiftlerde biyolojik, psikososyal, ekonomik, etik ve kültürel olarak önemli sorunlar yaratan infertilite, üreme çağındaki çiftlerin bir yıl boyunca haftada üç dört kez cinsel ilişkide bulunmalarına rağmen, gebeliğin oluşmaması ya da gebeliği sürdürememe durumu olarak tanımlanır. Dünya genelinde kadın ve erkek infertil oranlarına bakıldığında; çiftlerin % 8'inin infertilitenin bir biçimini yaşadığı, Türkiye'de de çiftlerin %10-15'nin etkilendiği düşünülmektedir. İnfertilite tüm kültürler için de bir kriz durumudur. İnfertilite özellikle ciddi sosyal baskılardan dolayı ve infertilite prevalansının yüksek olduğu gelişmekte olan ülkelerde önemli bir sağlık sorunudur. Tüm toplumlarda, infertiliteye yönelik yapılan geleneksel uygulamaların yaygınlığı dikkati çekmektedir. Bu uygulamaların bazıları sağlığa yararlı, bazıları zararlı, bazılarının ise hiçbir etkisi bulunmamaktadır.

Türkiye'de yapılan çalışmalarda kadınların gebe kalmak için çok çeşitli geleneksel uygulamalara başvurdukları görülmektedir. Şimşek (2013)'in yapmış olduğu çalışmada kadınların gebe kalmak amacıyla, buhara oturma, (%7.5), vajene direk karışım uygulama (%4.2) karışımı ped üzerine koyarak uygulama (%1,4), çeşitli bitki karışımlarını içme (%4.2) gibi geleneksel yöntemlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Çakırer ve Çalışkan (2010)'ın yaptığı bir çalışmada %70.7'si gebe kalmak için geleneksel uygulamalara başvurulduğunu, bunlarında sıklıkla belini çektirme (%26.6), otu kaynatıp buharına oturma (%21.7), hocaya gitme (%7.1) gibi uygulamalar olduğunu belirtmişlerdir. Engin ve Pasinoğlu (2002)'nun yapmış olduğu çalışmada; kadınların tamamı, infertilite tedavisinde kullanılan kocakarı ilaçlarını bildiklerini, % 71 'i ise bunları kendilerine uyguladıklarını belirtmişlerdir. Kocakarı ilaçlarını uygulayan kadınların % 66'sının sağlığı olumsuz yönde etkilenmiştir. Dünya'da da yapılan çalışmalarda kadınların gebe kalmak için çok çeşitli geleneksel uygulamalara başvurdukları görülmekte olup durumun Türkiye ile benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Ali et al. (2011)'nin Pakistan'da yaptığı çalışmada, tedavi için başlangıçta çoğunluğun doktoru seçtiği ancak başarısız olursa, %75'inin hoca tedavileri, şifacılar ve diğer alternatif tedavi uygulayıcılarını seçtiklerini belirtmiştir. Schaffir et al. (2009)'ın Çin'de infertil hastalarda yaptığı çalışmada, kadınların %62.2'inin geleneksel tedavi yöntemlerini kullandıklarını, en fazla dini müdahale (%33.8), cinsel uygulamalar (%28.6) değişiklikleri ve diyet (%21.8) değişiklikleri yapıldığı saptanmıştır. Papreenve ark. (2000) Bangladeş'te çocuğu olmayan kadın Tanrının cezalandırdığı kadın olarak görülmektedir. Kadın Tanrı'ya adaklar adarsa, kutsal yerleri ziyaret ederse Tanrı'nın onu affedeceğine ve kadının çocuk sahibi olabileceğine inanılmaktadır.

Toplumlar, Dünyanın farklı coğrafik bölgelerinde yaşıyor olsalar bile infertiliteye verilen anlamlarda dikkate değer benzerlikler olduğu bir gerçektir. Bu benzerliklerin temelinde çocuk sahibi olmanın evrensel bir olay olması nedeni ile infertil kadınların çocuk sahibi olmasına yönelik yapılan uygulamalarda benzerlik olması kaçınılmaz hale gelmektedir

S-0237 - KALP HASTALARININ BAKIM VERİCİLERİNDE STRESLE BAŞA ÇIKMA VE YAŞAM KALİTESİ

Berrin KAYA1, Elif RABİA MUNGAN2, Feryal İFLAZOĞLU1, Aylin KURŞUN1, Serap ÖZER3,

1Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Kardiyoloji Anabilim Dalı, İZMİR, 2Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Onkoloji Bilim Dalı, İZMİR, 3Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İZMİR,

Kalp hastalıklarının birey üzerindeki etkileri kadar tanı aşamasından itibaren uzun bir bakım süreci gerektirmesi nedeniyle bakım vericiler üzerindeki fiziksel, psikolojik, sosyal, ekonomik ve manevi etkileri de oldukça önemli hale gelmektedir. Bakım vericiler yoğun stres ile birlikte ekonomik açıdan ağır bir yük altında kalmaktadır. Ayrıca umutsuzluk, çaresizlik deneyimlemekte, eve bağımlı olmakta ve her an ani gerçekleşen bir ölümle yüz yüze gelebilmektedir. Dolayısıyla kalp hastalığı sürecinde bakım vericilerin yaşam kalitesi de ciddi şekilde etkilenmektedir. Bu doğrultuda planlanan araştırmamızda; kalp hastalarının bakım vericilerinde stresle başa çıkma ve yaşam kalitesinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı tipteki araştırma; bir üniversite hastanesinin kardiyoloji kliniğinde yürütülmüş ve örneklemi toplam 151 bakım verici oluşturmuştur. Veriler; “Bakım Verici ve Bakım Verilen Hastaya İlişkin Tanıtıcı Bilgiler Formu”, “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği” ve “WHOQOL-BREF-TR Yaşam Kalitesi Ölçeği” aracılığı ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, SPSS 21.0 programı kullanılmış ve uygun istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir.

Kalp hastalarının bakım vericilerinin yaş ortalaması 47.58±12.63 olup, %74.2’si kadındır. %37.1 oranıyla hastaya yakınlık derecesi eş olan bakım vericilerin %78.1’i evlidir, %57.0’ı 1-2 çocuğa sahiptir, %31.1’i üniversite mezunudur ve %58.3’ü çalışmamaktadır. Bakım vericilerin %45.7’sinin altı aydan daha kısa süredir bakım verdiği görülmüştür. “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği” alt boyut puan ortalamaları sırasıyla; “kendine güvenli yaklaşım” alt boyutu için 1.98±0.63, “iyimser yaklaşım” alt boyutu için 1.72±0.61, “kendine güvensiz yaklaşım=çaresiz yaklaşım” alt boyutu için 1.02±0.56, “boyun eğici yaklaşım” alt boyutu için 0.93±0.55, “sosyal destek arama” alt boyutu için de 1.86±0.58 olarak saptanmıştır. “Yaşam Kalitesi Ölçeği” alt boyut puan ortalamalarına bakıldığında; “bedensel alan” boyutu puan ortalaması 21.96±3.57, “ruhsal alan” boyutu puan ortalaması 20.97±3.25, “sosyal alan” boyutu puan ortalaması 10.05±2.56 ve “çevresel alan” boyutu puan ortalaması 29.52±4.91 olarak bulunmuştur.

Sonuç olarak araştırmamızdan elde edilen bulgular; kalp hastalarının bakım vericilerinde stresle başa çıkmanın iyiye yakın düzeyde etkili olduğunu, yaşam kalitesinin ise orta düzeyde olduğunu göstermiştir.

S-0238 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HASTA GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAYA İLİŞKİN YETERLİLİKLERİNİ BELİRLEMEYE YÖNELİK ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Ülkü GÜNEŞ1, Huri ÖZTÜRK1, Elçin EFTELİ2,

1Ege Üniversitesi, 2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

Literatürde, hemşirelik öğrencilerinin hasta güvenliği yeterliliklerini incelemek amacıyla bazı araçlar geliştirilmiştir. Ancak bu araçlar incelendiğinde hasta güvenliğine dayalı yeterliliklerin belirlenmesinde çok kapsamlı olmadıkları ve kültürel farklılıkların olduğu görülmüştür. Geliştirilen araçların birçoğunun da spesifik bir alana özgü geliştirildiği görülmekte ve bu araçların hemşirelik öğrencilerine uygulanabilirliği sınırlı kalmaktadır. Ülkemizde de hemşirelik müfredatına uygun olarak geliştirilmiş, hemşirelik öğrencilerinin hasta güvenliği yeterliliklerini belirleyen bir araç bulunmamaktadır. Bu nedenle, bu araştırmada hemşirelik öğrencilerine yönelik "Hasta Güvenliği Yeterliliği Öz Değerlendirme Ölçeği" geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu ve Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu'nun son sınıflarında öğrenim gören öğrenciler, örneklemi ise araştırmaya katılmayı kabul eden 590 öğrenci oluşturmuştur. Veriler; "Birey Tanıtım Formu" ve araştırmacılar tarafından geliştirilen "Hasta Güvenliği Yeterliliği Öz Değerlendirme Ölçeği (HGYÖDÖ)" ile toplanmıştır. HGYÖDÖ'nün geliştirilmesi amacıyla belirlenen teorik çerçeve doğrultusunda hasta güvenliği ile ilgili literatür gözden geçirilerek 36 maddelik bir ölçek havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan ölçek havuzu alanında uzman 10 kişinin görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşlerinden sonra ölçeğe son şekli verilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde; geçerlik ve güvenirlik analizleri olarak kapsam geçerliliği, yapı geçerliliği uygulanmış olup, iç tutarlılık için cronbach alfa katsayısı ve madde toplam korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

36 maddelik ölçeğin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0.21-0.75 arasında olduğu belirlenmiştir. Ancak 2 maddenin madde-toplam korelasyon katsayısı 0.20'nin altında olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için yapılan "açıklayıcı faktör analizi" sonucunda maddelerin dört faktör altında toplandığı ve bu dört faktörün varyansın %.62.8'ini açıkladığı belirlenmiştir. Yapılan güvenirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach alfa katsayısının 0.95 olduğu belirlenmiştir.

Çalışma sonucunda HGYÖDÖ ölçeğinin hemşirelik öğrencileri için geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir.

S-0239 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN OLUMSUZ OTOMATİK DÜŞÜNCELERİ VE AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Songül DURAN1, Ayşe KARADAŞ2, Serap KAYNAK2,

1TRAKYA ÜNİVERSİTESİ KEŞAN HAKKI YÖRK SAĞLIK YÜKSEKOKULU HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ, 2BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ BALIKESİR SAĞLIK YÜKSEKOKULU, HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Amaç: Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin olumsuz otomatik düşüncelerinin bazı demografik değişkenler ve akademik başarıları ile ilişkisini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma Aralık 2015 ve Şubat 2016 tarihleri arasında Balıkesir Üniversitesi Balıkesir Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde okuyan toplam 310 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama amacıyla, bireylerin sosyo-demografik bilgilerini, akademik başarıyla ilgili düşüncelerini saptamaya yönelik 13 sorudan oluşan veri toplama formu ve 30 soruluk "Olumsuz Otomatik Düşünceler Ölçeği (OODÖ)" kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda öğrencilerin mezun oldukları okul, yaşadıkları yer, anne-baba eğitim durumu/mesleği ile otomatik düşünceler ölçeğinden alınan puanlar arasında fark olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin akademik başarı durumu ile otomatik düşünce toplam puanları arasında negatif yönde korelasyon olduğu saptanmıştır. OODÖ' nin "Kendine Yönelik Olumsuz Düşünceler" ve Şaşkınlık Kaçmaya yönelik düşünceler'' alt ölçekleri ile akademik başarı puanları arasında negatif yönde önemli bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Araştırmadan elde edilen verilere göre, hemşirelik öğrencilerinde akademik başarı ile olumsuz otomatik düşünme arasında önemli bir ilişki olduğu bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin başarılarını ve motivasyonlarını etkileyen bu tür psikososyal faktörlerin araştırılarak eğitim sürecinde gerekli desteklerin sağlanması önerilmektedir.

S-0240 - KANSERLİ BİREYLERDE TAMAMLAYICI VE ALTERNETİF TEDAVİ KULLANIMI

Ayfer BAYINDIR ÇEVİK1, Ayşe ÇİL AKINCI2, Tuba KOYUNCU3, Meryem İNCE3, Gülnihal TUFAN3, Sevgin SABANCIOĞLU4,

1Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, 2İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi , 3Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi , 4Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ,

Araştırma kanser hastalarının TAT yöntemlerini kullanma sıklığını ve kullanılan yöntemleri belirlemek amacıyla planlandı.

Yaş ortalaması 52.9 yıl olan 288 kanserli hastanın %73.3'ü evli, %46.9'u ortaöğrenim mezunu, %64.9'u kentsel alanda yaşamaktadır. Hastaların %33.2'sinde 4. evre, %22.9'unda solunum sistemi kanseri mevcuttur. Hastaların %32.3'ü en az bir çeşit TAT kullanmaktadır. En sık bitkiler (%48.4), bal (%30.1), dini uygulamalar (%29.0) ve baharat (%9.7) kullanılmaktadır. TAT olarak ortama 31 adet bitki çeşidi kullanılmakta olup en sık ısırgan (%33.3), çörekotu-çörekotu yağı (%15.6), zerdeçal (%11.1) kullanılmaktadır. Hastaların %59.1'i TAT'ı tedaviye destek olmak amacıyla kullanmakta olup %72.8'i son 1 ayda TAT kullanmıştır. Hastaların %52.2'si TAT kullanımı konusunda hekimlerine bilgi vermiştir. %45.9'u TAT'ı aktardan temin etmekte, %98.6'sı TAT'ı ağızdan kullanmakta ve %87.8'i TAT'ı tedavi ile birlikte kullanmaktadır. Hastaların %65.9'u TAT kullanımı sonrası şikayetlerde azalma olduğunu, %42'si TAT kullanımına bağlı ruhen iyileştiğini ifade etmektedir. TAT kullanım durumu sosyodemografik özelliklere göre farklılık göstermemektedir. TAT kullanım durumu; İlaçları düzenli kullanma, tedavi görülen klinikten memnun olma ve tıbbi tedavinin hastalığa iyi geldiğini ifade etme durumuna göre farklılık göstermektedir.

Sonuç olarak; kanserli her üç hastada biri TAT kullanmaktadır. En sıklıkla bitkiler, bal, dini uygulamalar ve baharatlar kullanılmaktadır. Hastaların yarıdan fazlası TAT'ı tedaviye destek olmak amacıyla kullanmakta ve yaklaşık yarısı TAT kullanımı konusunda hekimlerine bilgi vermemektedir. Hastaların TAT kullanımı konusunda sorgulanması ve sağlık profesyonelleri ile işbirliği içinde olmaları sağlanmalıdır.

S-0241 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİN SAĞLIK ALGISI İLE ÖZGÜVENLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sinem YALNIZOĞLU ÇAKA1, Sümeyra TOPAL1, Özge KARAKAYA SUZAN1, Sevin ALTINKAYNAK1, Nursan ÇINAR1,

1Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Sakarya,

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerin sağlık algısı ile özgüvenleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Tanımlayıcı olarak yapılan çalışmada evreni 2016-2017 Bahar Yarıyılı'nda Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümünde öğrenim gören 1. ve 4. sınıf öğrencilerin tamamı, örneklemini ise verilerin toplandığı tarihte çalışmaya katılmaya gönüllü öğrenciler (n=286) oluşturdu. Veriler; Kişisel Bilgi Formu, Sağlık Algısı Ölçeği (SAÖ) ve Öz Güven Ölçeği (ÖGÖ) kullanılarak toplandı. Diamond ve ark.ları (2007) tarafından geliştirilen Kadıoğlu ve ark tarafından Türkçeye uyarlanan SAÖ (2010), toplam 15 maddeden oluşan, 5'li Likert Tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek toplam puanlar 15 ile 75 arasında değişmekte ve toplam puanın yüksekliği kişinin sağlık düzeyinin yüksek olduğunu, düşük puanlar ise sağlık düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Akın tarafından geliştirilmiş ÖGÖ (2007), toplam 33 maddeden oluşan 5'li Likert Tipi bir ölçektir. ÖGÖ'nün puanları 33 ile 165 arasında değişmektedir. Öz güven Ölçeğinden alınacak puan için 2.5 puanın altı düşük, 2.5 ile 3.5 arası orta, 3.5 ve üzeri ise yüksek düzeyde öz güveni gösterdiğini belirtmiştir. Veriler bilgisayar ortamında; frekans, yüzde, ortalama, bağımsız grup t-testi ve Spearmen korelasyon analiz testi kullanılarak değerlendirildi.

Araştırmaya katılan 286 öğrencinin %88.8'i (n=254) kadın, %11.2'si (n=32) erkek öğrenci ve yaş ortalaması 20.43±2.01 idi. Katılımcıların %54.2'si (n=155) 1. sınıf, %45.8'i (n=131) 4. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin devam ettiği sınıflara göre SAÖ ve ÖGÖ puan ortalamarında anlamlı fark saptandı (sırasıyla SAÖ için; Z=-.238, p= .812; ÖGÖ için Z= -,023, p= ,982). Katılımcıların SAÖ puan ortalaması 49.61±6.28 ve ÖGÖ puan ortalaması 127.42±17.22'dir. Ayrıca öğrencilerin ÖGÖ puan ortalamaları 3.86±0.52'dir (yüksek düzey). Öz güven arttıkça sağlık algıları korelasyon puanları artmıştır (r=.292, p=.000).

Sağlık algısı yüksek olan bireylerin öz güvenlerinin de daha yüksek olduğu görülmektedir.

S-0242 - RİSKLİ VE RİSKLİ OLMAYAN GEBELERDE STRES DÜZEYİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Samiye METE1, Sevcan FATA2, Hülya ÖZBERK2,

1Dokuz Eylül Üniversitesi (emekli Öğretim Üyesi), 2Dokuz Eylül Üniversitesi,

Riskli olan ve olmayan gebelerin stres düzeyinin karşılaştırılmasıdır.

Tanımlayıcı karşılaştırmalı bir çalışmadır. Araştırma verileri Mart-Ağustos 2016 tarihleri arasında iki araştırma hastanesinde toplanmıştır. Örneklemde; spontan yolla gebe kalmış ve tanı almış hastalığı olmayan 200 kişi riskli olmayan gebeleri, yardımcı üreme teknikleri ile gebe kalmış ve gebeliğe bağlı hastalık tanısı alan 200 kişi riskli gebeleri oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu ve Prenatal Distres Ölçeği kullanılmıştır.

Kadınların yaş ortalaması 28,24'tür. Kadınların evlenme yaşı ortalama 22 yıl (SS:5,32; min: 14, max: 40), evlilik süresi ortalama 6 yıl (SS: 5,80; min: 0,3, max: 26), gebelik sayısı ortalama 2 (SS: 1,20; min: 1, max: 7), çocuk sayısı ortalama 1,5 (SS: 0,89; min: 1, max: 6) ve gebelik haftası ortalama 28'dir (SS: 8,84; min: 4, max: 41). Kadınların %80,7'si isteyerek gebe kalmıştır. Kadınların yarısı (%50) gebeliğinde sorun yaşamaktadır. Riskli olan ve olmayan gebelerde stres düzeyleri toplam puanı, gebeliğe bağlı fiziksel ve sosyal değişimler, bebek ve doğum eylemi ile ilgili endişeler ve bebeğin bakımı ve doğum sonrası yaşam ile ilgili endişeler alt boyutlarında fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Riskli olan gebelerin, sağlık bakım kalitesi ve sağlık durumu ile ilgili endişeler ve maddi endişeler konusunda riskli olmayan gebelere göre daha yüksek olarak bulunmuştur ($p<0.05$).

Riskli olan gebelerin toplam stres puan ortalamaları riskli olmayan gebelere göre daha yüksek bulunmuştur. Gebelikte riskli bir durum olmaması stresi artırdığı gibi stres nedenleri de iki grup arasında fark yaratmaktadır. Gebelerle çalışan hemşirelerin stres düzeyini belirlemesi kadar stres nedenlerini de belirlemesi bireylere özgü hemşirelik girişimlerini sağlamak açısından önemlidir.

S-0243 - ADOLESANLARDA DAVRANIŞ-İMAJ MODELE DAYANAN KISA GÖRÜŞMELERİN SAĞLIK DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Nesrin İLHAN1, Ayşe YILDIZ2,

1Bezmialem Vakıf Üniversitesi, 2Biruni Üniversitesi,

Sağlığı geliştirme programları adolesanlarda önlenebilir sağlık problemlerinin azaltılmasında çok etkili bir yaklaşımdır. Kısa görüşmeler, adolesanlar için tasarlanmış, kanıta dayalı sağlığı geliştirme programlarıdır. Kısa görüşmeler Davranış-İmaj Modele dayanmaktadır. Bu araştırma, Davranış-İmaj Modele dayanan kısa görüşmelerin, adolesanların sağlık davranışlarına etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Bu deneysel çalışma, ön test-son test kontrol gruplu bir araştırma tasarımıdır. Araştırma İstanbul'da bir devlet lisesinde yürütüldü. Araştırmaya 15-18 yaşları arasında 214 öğrenci (deney grubu=103, kontrol grubu=111) katıldı. Veriler, Öğrenci Soru Formu, Adolesan Yaşam Biçimi Ölçeği II (AYB II), Egzersiz Öz-etkililik Ölçeği, Çocuk Beslenme Öz-yeterlik Ölçeği ve Hastalık Kontrol Merkezi Sağlıkla İlişkili Yaşam Kalitesi-4 Ölçeği kullanılarak toplandı. Araştırmaya başlamadan önce öğrenciler çalışma ve çalışmanın amaçları hakkında bilgilendirildi. Ailelerden çocuklarının çalışmaya katılabilmeleri için izin alındı. Hem deney, hem de kontrol grubundaki öğrenciler soru formlarını doldurdu. Deney grubundaki öğrenciler ile Davranış-imaj modele dayanan kısa görüşmeler gerçekleştirildi. Her bir öğrenci ile 30 dakika görüşme yapıldı. Veriler kısa görüşmelerden önce ve görüşmelerden 3 ay sonra toplandı. Araştırma için etik kurul onayı alındı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımlı gruplarda t testi, bağımsız gruplarda t testi, Wilcoxon analizi, Mann Whitney U testi ve tekrarlı ölçümlerde Anova testi kullanıldı. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ kabul edildi.

Kısa görüşmelerden sonra deney grubunun fiziksel aktivite, beslenme ve sağlık sorumluluğu alt boyutları ve toplam AYB II puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı derecede arttı ($p< 0.05$). Kontrol grubunda hiç bir değişiklik olmadı ($p> 0.05$). Deney grubunun egzersiz öz-etkililik ve beslenme öz-yeterlilik ölçeği puan ortalamaları da kısa görüşmeler sonrasında anlamlı şekilde arttı ($p< 0.05$). Kısa görüşmeler deney grubu öğrencilerin ruhsal sağlığın iyi olmadığı ve okul aktivitelerini yapamadıkları gün sayılarını azaltmıştır ($p< 0.05$).

Bu çalışmada, Davranış-İmaj Modele dayanan kısa görüşmelerin adolesanların sağlık davranışlarını geliştirmede etkili olduğu belirlendi.

S-0244 - BEHÇET HASTALIKLI BİREYLERDE BEDEN İMAJI VE ÖZGÜVEN

AYŞE ÖZKARAMAN1, FİLİZ ÖZEL2, GÜLER BALCI ALPARSLAN1, HÜLYA YILMAZ ÖZEN3, ESRA SONGÜL KUL1, TİMUÇİN KAŞİFOĞLU3, CENGİZ KORKMAZ3,

1Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Kastamonu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 3Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi,

Bu araştırma, Behçet hastalarının sosyo-demografik özellikleri ile hastalık değişkenleri ve tedaviye ilişkin özelliklere göre beden imajı ve benlik saygılarının incelemesi amacıyla planlanmıştır.

Kesitsel türde tanımlayıcı çalışma, 1 Haziran-31 Temmuz 2015 tarihleri arasında Eskişehirde bir hastanenin Romatoloji polikliniğinde yapıldı. Araştırma verileri Birey tanıtım formu, Beden İmajı Ölçeği, Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır

Araştırma kapsamında hastaların, ortalama yaşı 42.89±11.56 yıl, ortalama hastalık süresi 10.90±9.04yıl ve ortalama tedavi süresi 9.48±8.83 yıldır. Sağlıklı kontrol grubunun, ortalama yaşı 35.64±8.57yıldır. Araştırmada sağlıklı kontrol grubuna göre Behçet hastalarının ortalama beden imajı skoru istatistiksel olarak anlamlı derecede düşüktür ($p=0.002$). Kontrol grubu sağlıklı bireylerin özgüven puanları Behçet hastalarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0.001$). Araştırmada beden imajı ve özgüven puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki vardır ($r=0.302$; $p<0.001$).

Sonuç olarak BS'nda oluşan belirti ve bulgular hastaların beden imajını ve öz güvenini etkilemektedir. Bu nedenle sağlık profesyonellerinin hastaların beden imajını ve özgüven düzeylerini değerlendirmeleri önerilir

S-0245 - BİR DOĞUM RİTÜELİ: LOTUS DOĞUM

Selin AHSUN1, Özlem DEMİREL BOZKURT1,

1Ege Üniversitesi,

Hemşireler kültürlere duyarlı yaklaşımda hizmet verdiği topluma ilişkin bilgi sahibi olmalıdır. Lotus Doğum (LD), kaynağı Hinduizm'e dayanan, postpartum umblikal kordun kesilmediği, düşene dek plasentaya bağlı kaldığı holistik bir uygulamadır. Amacı, bebekte oluşabilecek açık yara enfeksiyonunu önlemek ve doğumun doğasını bozmamaktır. Bu derleme, ülkemizde yeni bir doğum yöntemi olarak kullanılmaya başlayan lotus doğum uygulaması konusunda farkındalık yaratmak amacıyla literatür taraması yapılarak oluşturulmuştur.

Dünya Sağlık Örgütü, bebeğin sağlık durumuna göre göbek kordonunun bir dakika beklenip öyle klemplenebileceğini belirtmektedir. LD uygulamasında ise üçüncü evrenin pasif yönetimi vardır. Ayrılma, 3-10 gün sonra kendiliğinden gerçekleşmektedir. Normalde umblikal atım durduktan sonra fiziksel transfer tamamlanmaktadır. Ancak lotus savunucularına göre, bebeğe plasenta dokusundan transfer sürmektedir. Bu süreçte, bebeğin plasentadan oksijen almaya devam edeceği ve ekstrauterin hayata yumuşak bir geçiş yapacağı inanışı vardır. Bazı çalışmalarda, kordun kesilmesi için 30-60 saniye kadar beklenmesinin kan volümünü artırdığı, kan transfüzyonu ihtiyacını ve prematüre yenidoğanlarda intrakraniyal hemoraji riskini azalttığı belirtilmektedir. Bu yaklaşım batıda gecikmeli klempleme ya da kordun kesilmemesi şeklinde alternatif bir doğum olgusu olarak ortaya konulmakta ve lotus doğum bebeğin hakkı olarak görüldüğünden, kordun kesilerek eylemin kontrol altına alınmasına karşı çıkılmaktadır. Ayrıca, bebek ile plasenta arasında manevi bağın devam ettiği, terk edilmişlik duygusunun da ortadan kalktığına inanılmaktadır. Lotus doğumu savunanların yanı sıra idiyopatik neonatal hepatit gibi durumlara neden olabileceğini, göbek bağının nekrotik doku içermesinden dolayı bakteriyel kolonizasyona neden olarak göbek bağı enfeksiyonu yaratacağını gösteren çalışmalar da mevcuttur. Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bakteriyel kolonizasyon sonucu ortaya çıkan göbek bağı enfeksiyonu, yenidoğanın ölüm ve morbiditesinin en önemli nedenlerinden biridir. Hemşirelerin hizmet verdikleri toplumun kültürel yapısını tanıması ve değerlendirmesi, vereceği hemşirelik bakım kalitesinin yükseltilmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

Günümüzde Dünyada var olan popüler kültür bazı ritüelleri ve beraberindeki uygulamaları değiştirmekte ya da dönüştürmektedir. Hemşirelik yaklaşımı açısından literatür, lotus doğumun güvenirliği konusunda kesin veriler sağlamamaktadır. Kanıt temelli daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

S-0246 - MERSİN ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN LİSANS TAMAMLAMA VE HEMŞİRELİK LİSANS PROGRAMIYLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Fidan KARAÇİZMELİ1, Özlen Tubay BAĞDATOĞLU1, Zeynep KAYA1, Sema ERDEN ERTÜRK1, Bora REŞİTOĞLU1,

1Mersin Üniversitesi,

Dikey geçiş sınavı (DGS), meslek yüksekokulları ön lisans programlarından mezun olan başarılı öğrencilerin lisans programlarına geçiş yapmak amacıyla başvurdukları bir sınavdır. Hemşirelik Lisans Programı, sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunun farklı programlarında okuyan öğrencilerin ortak tercih edebildikleri bir bölümdür. Doğru meslek seçimi kişinin kendine en fazla doyum sağlayacağına inandığı bir mesleğe yönelmesidir. Öğrencilere uygulanan anketler, öğrencilerin mezuniyet sonrası mesleki hedeflerinin belirlenmesi amacıyla kullanılmakta olan araştırma yöntemlerindendir. Bu çalışmada; meslek yüksekokulumuzdan mezun olacak öğrencilerin lisans tamamlamaya yönelik görüşleri ve hemşirelik mesleğini tercih etme ve etmeme nedenleri belirlenmeye çalışıldı.

Çalışmaya 344 gönüllü katıldı. Anket formunda 11'i sosyo-demografik, 23'ü de hemşirelik mesleği ile ilgili olmak üzere toplam 33 soru soruldu. Tüm geri bildirimler istatistiksel olarak değerlendirildi.

344 öğrenciden %66,5'i DGS'ye başvurmak istemektedir. DGS'de tercih yapacak öğrencilerin % 50,7'si hemşirelik programı tercih etmek istemektedir. DGS sınavına gireceklerle hemşirelik programını tercih edecekler arasında bir ilişki bulunmaktadır (p:0.001). DGS sınavında hemşirelik programını en fazla ameliyathane hizmetleri programı tercih ederken, otopsi yardımcılığı ve ilk acil yardım programları en az tercih yapmak isteyen programlardır. Programlar ayrı ayrı hemşirelik mesleği tercihleri bakımından incelendiğinde, programlar ve tercihleri arasında farklılık olduğu gözlenmiştir (p:0,001). Hemşirelik programı tercih etme nedenleri arasında "İnsanlara yardım etmeyi seviyorum", "Hemşirelik mezunlarının daha kolay iş bulabildiğini düşünüyorum", "Lisans mezuniyetinin mesleki statümü yükselteceğini düşünüyorum" ve "Lisans mezunu olmak istiyorum" maddeleri öne çıkmaktadır. Katılımcıların %54,5'i ön lisans eğitiminin yeterli olmadığını düşünmektedir. Katılımcıların %57,4'ü mezun olduğu ön lisans ile ilgili bir işte çalışmak istemektedir. Katılımcıların % 51'i DGS'ye hazırlanmanın zor olacağını düşünmektedir.

Çalışma sonuçlarımız öğrencilerimizin insan sağlığı açısından önemli yeri olan hemşirelik mesleğine ilişkin algı, beklenti, görüşlerini belirlemek ve bu tercihte rolü olabilecek faktörlerin önemini vurgulamak açısından önem taşımaktadır. Elde edilen veriler öğrencilerimizin mezuniyet sonrası mesleki hedeflerinin değerlendirilmesi ve kariyer planlama aşamasına yönelik danışmanlık hizmetlerinde kullanılmasına yardımcı olabilecektir.

S-0247 - TEN TENE TEMASIN ANNE-PRETERM BEBEK ÜZERİNE ETKİLERİ: SİSTEMATİK İNCELEME

Endam ÇETİNKAYA1, Gül ERTEM1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Ten tene temasın (TTT) anne-prematüre bebekler üzerindeki etkilerini incelemeye yönelik olarak hemşire araştırmacılar tarafından yapılan çalışmaları analiz etmektir.

Literatür incelemesiyle PubMed veritabanında “skin to skin contact-22359”, “skin to skin contactand breastfeeding-236”, “skin to skin contact preterm-106”, “skin to skin contact newborn-710”, “skin to skin contactafter birth-183” ve “kangaroo care-571” anahtar kelimeleri girilerek 24165 makaleye ulaşılmıştır. Pubmed veritabanında makaleler bazı kriterler kullanılarak sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırmada tam metnine ulaşılabilen, çalışmalarda anne-bebek çiftlerine yer verilen, 2005-2015 yılları arasında hemşire araştırmacılar tarafından yapılan, hemşirelik dergilerinde İngilizce olarak yayınlanan randomize klinik çalışmalar irdelenmiş ve beş makale elde edilmiştir. Çalışmanın evrenini bu kriterlere uyan beş çalışma oluşturmuştur. Çalışma evrenin tümünü kapsamıştır.

Neu ve Robinson (2010) ile Chiu ve Anderson’ın (2009) çalışmasına bakıldığında, yapılan değerlendirmeler sonucu TTT uygulamasının anne-prematüre bebek ikililerinin etkileşimiyle ilgili farklı parametreler üzerinde pozitif etkisi olduğu görülmektedir. Raouth ve arkadaşlarının (2008) çalışması ile Ludington-Hoe ve Hosseini’nin (2005) çalışmasına baktığımızda, prematüre bebeklerin ağrı davranışlarının kanguru bakımı süreçleriyle azaldığı görülmektedir. Neu ve arkadaşlarının (2013) çalışmasında, kanguruyla taşınan prematüre bebeklerin, battaniyeyle taşınan bebeklere göre artmış davranışsal regülasyon ve gelişim gösteren tepkiler sergiledikleri görülmüştür.

Çalışmada, TTT uygulamasının anne-prematüre bebek etkileşimini olumlu yönde etkilediği ve invaziv girişimler sırasında ağrıyı azalttığı sonucuna varılmıştır.

S-0248 - KADINLARIN SİGARA İÇME, OSTEOPOROZ VE SAĞLIK GİDERİ İLİŞKİSİNE YÖNELİK ALGILARINDA BİREYSEL FARKINDALIK GİRİŞİMİNİN ETKİSİ

Sözel Bildiri / Oral Abstract

Şafak DAĞHAN1, Asli KALKIM2, Ahmet SARI3, Ayşe AVCI3, Samiye Melike ÖZTURK3,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği A.D., 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı,

Araştırmanın amacı kadınların sigara içme, osteoporoz ve sağlık gideri ilişkisine yönelik algılarını geliştirmek üzere uygulanan farkındalık girişiminin etkisini saptamaktır.

Pre-post yarı deneysel araştırmanın örneklemini, Mart-Mayıs 2016 tarihleri arasında, İzmir'de bir alışveriş merkezinde, rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenen ve araştırmaya katılmayı kabul eden, 40 yaş ve üzeri, sigara kullanan 240 kadın oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında, sosyo-demografik soru formu, osteoporoz risk testi, fagerström nikotin bağımlılık testi, calcuworld sigara harcaması hesaplama aracı, kadınların sigara içme, osteoporoz ve sağlık gideri ilişkisine yönelik algılarını değerlendirme formu kullanılmıştır. Veriler, yüz yüze görüşme yöntemi ile girişim öncesi ve sonrası toplanmıştır. Girişim olarak; görüşme sırasında kadınlara bireysel osteoporoz risk düzeyleri ve nikotin bağımlılık düzeylerine ilişkin geri bildirim verilmiştir. Sigara içme ve osteoporoz ilişkisi hakkında bilgilendirme yapılmış ve sigara kullanımına harcadıkları maliyet hesaplanarak açıklanmıştır.

Kadınların yaş ortalaması 47.93±5.98'dır. Osteoporoz risk puan ortalamaları 60.38±29.91 ve %45.4'ü osteoporoz açısından orta düzeyde risklidir. Kadınların nikotin bağımlılık puanı 3.98±2.76 olup, %53.8'i orta ve ağır düzeyde bağımlı olduğu saptanmıştır. Girişim öncesi kadınların %32.1'nin (n=80) sigara içmeye bağlı osteoporoz gelişme riskine yönelik farkındalıklarının olduğu belirlenirken, girişim sonrası bu oran beklendik biçimde %88.2'ye yükselmiştir (x2=8.50, p=0.004). Girişim öncesi, sigara içmeye bağlı osteoporoz gelişme riskine yönelik farkındalığı olan kadınların puan ortalaması 4.23±2.10 iken, girişim sonrası bu puan anlamlı olarak 6.84±1.94'e yükselmiştir (t=9.74, p=0.001). Girişim öncesi kadınların %.56.7'si sigara kullanımına ayırdıkları maliyetin sağlık giderlerine ayırdıkları bütçeyi etkilediğini düşünürken, girişim sonrası bu etkiye ilişkin oran %88.8'e yükselmiştir (x2=21.70, p=0.001).

Sonuç olarak, kadınlarda sigara içme davranışının giderek artması ve yaşam kalitesi üzerindeki olumsuz etkileri düşünüldüğünde, sigara içenlerin bireysel farkındalıklarının arttırılması ile sigara bırakma davranışlarının desteklenmesi önemlidir.

S-0249 - İNTÖRN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ HATA EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİ

Gülengün TÜRK1, Sercan ÖZDEMİR2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Nazilli Devlet Hastanesi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi,

Bu çalışma intörn hemşirelik öğrencilerinin tıbbi hata eğilimlerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Çalışmanın örneklemini Nisan-Mayıs 2017 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden 164 intörn hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Verilerin toplanmasında Özata ve Altunkan (2010) tarafından geliştirilen, "Hemşirelikte Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeği (HTHEÖ)" ve öğrenci tanıtım formu kullanıldı. Verilerin analizi ortalama ve yüzdelik hesaplamalar ile Kruskal Wallis Testi ve Mann-Whitney U Testi kullanılarak yapıldı.

Çalışmaya katılan intörn hemşirelerin yaş ortalaması 22,40±1,37 olup % 71,3'ü kadındır. Öğrencilerin %41,5'i klinik uygulamada ortalama 6-10 arasında hastaya bakım verdiğini, %70,7 si hasta bakımını hemşire ile birlikte yaptığını, %10,4'ü klinik uygulamada tıbbi hata yaptığını, %48,2 si de tıbbi hata ile karşılaştığını ifade etmiştir. HTHEÖ toplam puan ortalaması 212,15±23,92 (min:126, max:245) dir. Ölçeğin alt boyut puan ortalamalarının "İlaç ve Transfüzyon Uygulamaları" alt boyutunda 78,15±9,82, "Enfeksiyonların Önlenmesi" alt boyutunda 54,44±5,98, "Düşmelerin Önlenmesi" alt boyutunda 22,06±2,86, "Hasta İzlemi ve Malzeme-Cihaz Güvenliği" alt boyutunda 36,20±6,37, "İletişim" alt boyutunda 21,28±3,75 olduğu belirlendi. Öğrencilerin hasta bakımını hemşireden bağımsız yapma durumları ile "İlaç ve Transfüzyon Uygulamaları" alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunurken (p=0,015), cinsiyet ve bakım verdikleri hasta sayısı ile tıbbi hataya eğilim puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Çalışma bulgularına göre; intörn hemşirelik öğrencilerinin tıbbi hata yapma eğiliminin düşük olduğu, hasta bakımında ilaç ve transfüzyon uygulamalarını hemşireden bağımsız yapan intörn hemşirelerin tıbbi hata eğilim düzeylerinin hemşire ile birlikte yapan intörnlerden daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

S-0250 - ÇOCUKLARDA ÖZ-YETERLİK ALGISININ, SAĞLIK DENETİM ODAĞI ÜZERİNE ETKİSİ

Hilal YILDIRIM1, Kevser IŞIK1, Emral GÜLCEK2, Behice ERCİ1,

1İnönü Üniversitesi, 2Siirt Üniversitesi,

Araştırma çocuklarda öz-yeterlik algısının, sağlık denetim odağı üzerine etkisi belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Method: Araştırmanın evrenini, Milli Eğitim Kurumuna bağlı Hacı İbrahim Işık İlköğretim Okulunda eğitim alan 7-12 yaş grubu 440 çocuk oluşturmuştur. Evrenin tümünün araştırmaya alınması hedeflendiği için herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamıştır. Araştırmaya 398 çocuk katılmış ve evrenin %90' ine ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan çocukların demografik özelliklerini içeren tanıtıcı anket formu, çocuklarda sağlık denetimi odağı ölçeği, çocuklarda öz-yeterlik ölçeği kullanılmıştır. Veriler; 10 Nisan- 18 Mayıs 2017 tarihleri arasında, yüz yüze görüşme tekniğiyle araştırmacı tarafından sorular okunup cevapların kaydedilmesi ile toplanmıştır. Verilerin analizinde sayı, yüzde, Bağımsız gruplarda t testi, ANOVA ve Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan çocukların yaş ortalaması 9.18±0.9 olup, %48.2' si erkektir. Çocuklarda öz yeterlik ölçeği puan ortalaması 47.63±5.7 ile öz yeterlik algısı orta düzeyden biraz yüksek saptanmıştır. Çocuklarda sağlık denetimi odağı ölçeği puan ortalaması 25.46±0.5' olup, bu bulgu çocuklarda iç denetim odağının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Çocuklarda yaşın, sağlık denetimi, öz-etkilik algısında etkili olduğu ve bu etkilenme yaşla birlikte yükseldiği, en fazla 12 yaşta etkili olduğu saptanmıştır. Çocuklarda öz-yeterlik algısı ile sağlık denetimi odağı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır.

Çocukların ortadan yüksek öz-yeterliğe sahip oldukları ve kendi sağlık denetimlerinin gelişmiş olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda çocukların öz-etkiliği artırılarak ve geliştirilerek kendi sağlık kontrolleri artırılabilir.

S-0251 - GENÇLERDE ENERJİ İÇECEKLERİN TÜKETİMİNİN SAĞLIĞA ETKİSİ

Ayşe SEZER BALCI1, Kübra GÜN1,

1Marmara Üniversitesi,

Enerji içecekleri tipik olarak yüksek seviyede kafein (> 150 mg/L) içeren alkolsüz içecektir. Sporcular egzersiz sonrası yeniden hidrate olma, yorgunluğu giderme ve zihinsel uyanıklığı artırmak için kullanır (1). İlk enerji içeceği 1949'da ABD'de ortaya çıktı ve 1997'de Red Bull İLE popülerliği giderek arttı (2-4). Dünya Sağlık Örgütü, artan enerji içeceği tüketiminin özellikle gençler arasında halk sağlığı için tehlikeli olduğunu belirtti (5). Avrupa Birliği'nin 16 ülkesi için 2011 yılında, 10-18 yaşların tüketim prevalansı (%68) , 18 yaş üzeri yetişkinler (% 30) ve 10 yaşın altındaki çocuklar (% 18) ile karşılaştırıldığında, en yüksek orana sahiptir (6). Gençlerin enerji içeceği tüketim nedenleri arasında merak (33.9%), tat (28.2%) ve "uyanık kalmak" (özellikle eğitim veya çalışma (% 31.9) veya sürüş için (% 27.1) yer almaktadır (2). Enerji içeceklerinin düzenli tüketimi genlerde bağımlılık yapabilir (6). Yüksek oranda kafein içerdikleri için kafein zehirlenmesi, uyku bozukluğu ve uykusuzluk, aşırı aktif ve riskli davranışlara neden olabilir (7-9). Ayrıca diş çürükleri, obezite ve tip 2 diyabet gibi aşırı şeker alımı ile ilişkili uzun dönem sağlık etkileri olması muhtemeldir (10-13). Sonuç olarak gençler arasında enerji içecekleri ağır tüketim riskleri büyük ölçüde bilinmeyen geçmiş ve gelecekte de önemli bir halk sağlığı problemi olabilir. KAYNAKLAR 1. Visram S, Cheetham M, Riby DM, et al. Consumption of energy drinks by children and young people: a rapid review examining evidence of physical effects and consumer attitudes. BMJ Open 2016; 6: e010380. 2. Reissig CJ, Strain EC, Griffiths RR. Caffeinated energy drinks-a growing problem. Drug and alcohol dependence. 2009; 99(1):1-10. 3. Zucconi S, Volpato C, Adinolfi F, Gandini E, Gentile E, Loi A, et al. Gathering consumption data on specific consumer groups of energy drinks. External Scientific Report for European Food Safety Authority. 2013. 4. Bailey RL, Saldanha LG, Gahche JJ, Dwyer JT. Estimating caffeine intake from energy drinks and dietary supplements in the United States. Nutrition reviews. 2014; 72(suppl 1):9-13. 5. http: // www. euro. who. int/ en/ health- topics/ disease prevention/ nutrition/ news/ news/ 2014/ 10/ energy-drinks-cause-concern-for- health- of- young- people 6. Nomisma-Arete Consortium. External scientific report. Gathering consumption data on specific consumer groups of energy drinks. Parma, Italy: European Food Safety Authority, 2013. 7. Fitness. Sports drinks and energy drinks for children and adolescents: are they appropriate? Pediatrics 2011; 127(11): 82-9. 8. Seifert SM, Schaechter JL, Hershorin ER, et al. Health effects of energy drinks on children, adolescents, and young adults. Pediatrics 2011; 127: 511–28. 9. Terry-McElrath YM, O'Malley PM, Johnston LD. Energy drinks, soft drinks, and substance use among United States secondary school students. J Addict Med 2014; 8: 6–13. 10. Harris R, Nicoll AD, Adair PM, et al. Risk factors for dental caries in young children: a systematic review of the literature. Community Dent Health 2004; 21(1 Suppl):71–85. 11. Ludwig D, Peterson K, Gortmaker S. Relation between consumption of sugar-sweetened drinks and childhood obesity: a prospective, observational analysis. Lancet 2001; 357: 505–8. 12. Mrdjenovic G, Levitsky DA. Nutritional and energetic consequences of sweetened drink consumption in 6- to 13-year-old children. J Pediatr 2003; 142: 604–10. 13. Scientific Advisory Committee on Nutrition. Carbohydrates and health. London: 2015.

S-0252 - DİYABET TEDAVİSİNDE KULLANıLAN TAMAMLAYıCı VE ALTERNATİF TEDAVİLER: LİTERATÜR DERLEMESİ

Afra ÇALIK1, Sevgisun KAPUCU1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Diyabetes Mellitus diğer kronik hastalıklar gibi tam bir iyilik süreci olmayan, akut ve kronik komplikasyonlara sebep olan kronik bir hastalıktır. Bu nedenle diyabetli bireyler tıbbi tedavilerin yanı sıra hastalık sürecinde onları desteleyecek tamamlayıcı tedavi yöntemlerine başvurmayı sıklıkla tercih edebilmektedirler. Kullanılan yöntemler hastaların sosyodemografik ve kültürel özelliklerine göre değişmektir. Bu literatür derlemesinin amacı; diyabetli hastaların kullandıkları tamamlayıcı ve alternatif tedavi yöntemlerini belirlemeye yönelik yapılan araştırmaları değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada, 2007-2017 yılları arasında PubMed veri tabanında “tamamlayıcı ve alternatif tıp” ve “diyabet” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Çocuk hastalarla ve ratlarda yapılan çalışmalar tarama kapsamına dahil edilmemiştir. Detaylı literatür taraması sonucunda, 131 makaleye ulaşılmış, derleme kapsamına ise yarı deneysel, kesitsel ve tanımlayıcı tasarıma sahip toplam 10 araştırma dahil edilmiştir.

Dahil edilen çalışmaların genel amaçları; diyabetli hastalarının kullandığı tamamlayıcı ve alternatif tedavi yöntemlerinin sıklığını ve yöntemlerini belirlemek olduğu saptanmıştır Araştırmalara dahil edilen toplam hasta sayısı 4.657 olup, hastaların yaş aralığı 18-80 arasındadır. tamamlayıcı ve alternatif yöntemleri (TAT) kullanan hastaların yüzdeleri ise %34 - %92 arasındadır En fazla başvurulan TAT yöntemleri ise; bitkisel tedaviler, multi-vitamin desteği, akupunktur olarak belirlenmiştir. Farklı ülkelerde yapılan çalışmalar, hastaların TAT yöntemlerine başvuru nedenlerinin en fazla hastalık gidişatının yavaşlaması ve kan glukoz seviyelerini düşürmek olduğunu bildirilmiştir. Türkiye, İran ve Filistin de yapılan çalışmalar, tamamlayıcı yöntemlere başvuran hastaların %40 - %80,5’inin aile ve arkadaş önerisiyle bu yöntemi kullanmakta olduklarını ifade etmişlerdir. Çalışmalar incelendiğinde, hastaların çoğunluğu kullandıkları tamamlayıcı ve alternatif tedavilere ilişkin sağlık çalışanına bilgi vermedikleri saptanmıştır.

Literatür derlemesi sonucunda; diyabet tanısı alan hastaların kullandığı bitkisel ürünlerin çoğunlukla hastalık gidişatını yavaşlattığı için kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalardaki örneklem sayılarının büyük olmasına rağmen, araştırmaların tamamı tanımlayıcı niteliktedir. Bu nedenle ileride yapılacak çalışmalarda, kullanılan GAT yöntemlerinin hastaya olan etkisini ortaya koyacak şekilde randomize kontrollü çalışmalar yapılması önerilmektedir.

S-0253 - YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN YAŞAM SONU BAKIMDA ALGILANAN ENGELLER VE DESTEKLEYİCİ DAVRANIŞLAR ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİĞİ VE GÜVENİLİRLİĞİ

Asiye AKYOL1, Fatma SıLAY2, İsmail AYVAZ3,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD Öğretim Üyesi (Prof. Dr.), 2Bandırma Devlet Hastanesi, 3İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, İç Hastalıkları Hemşireliği AD (Ar. Gör.),

Yoğun bakım hemşirelerinin Yaşam sonu bakımda algılanan engeller ve destekleyici davranışlar ölçeğinin Türk toplumu için geçerlik ve güvenilirliğini saptamak ve literatürümüze kazandırmak amacıyla planlanmıştır.

Metodolojik tipte bir çalışma olup, evreni Ağustos 2015- Kasım 2016 tarihleri arasında Ege ve Marmara Bölgesi'ndeki (28) hastanelerde çalışmakta olan yoğun bakım hemşireleri oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, ölçek madde sayısının 10 katı hemşireye (n=530) ulaşılmıştır. Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anket formunda; Sosyodemografik Özellikler Anket Formu: Araştırmacılar tarafından literatür araştırması sonucunda geliştirilen form 14 sorudan oluşmaktadır. Yaşam Sonu Bakımda Yoğun Bakım Hemşirelerinde Algılanan Engeller ve Destekleyici Davranışlar Ölçeği: " Providing End-of-Life Care to Patients: Critical Care Nurses Perceived Obstacles and Supportive Behaviour": Beckstrand tarafından geliştirilmiş ve aynı kişi tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek engeller ve destekleyici davranışlar olmak üzere iki bölümden ve toplam 53 maddeden oluşmaktadır. Destekleyici Davranışlar alt boyutu; 24 maddeden ,Engelleyici Davranışlar alt boyutu; 29 maddeden oluşmaktadır. Çalışmada geçerlik ve güvenirliliği yapılması planlanan ölçek için yazarından yazılı izin alınmıştır. Ölçek İngilizce'den Türkçe'ye 10 kişi tarafından çevirisi yapılmış, uzmanlardan ölçeğin uygunluk testi için görüş alınmıştır. Geçerlik çalışmasına yönelik: dil geçerliliği, içerik geçerliliği ve yapı geçerliliği Güvenirlik çalışmalarına yönelik: Test tekrar test güvenilirliği (Pearson momentler çarpımı ile) ve iç tutarlılık (Cronbach alfa ile) kullanılmıştır.

Yaşam sonu bakımda yoğun bakım hemşirelerinde algılanan engeller ve destekleyici davranışlar ölçeğinin Madde-Toplam korelasyonları r=.710 ile r=.884 arasında olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.01$) belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısının 0.84 olduğu saptanmıştır. KMO örneklem uygunluk katsayısının 0.87; Bartlett Sphericity testi $\chi 2$ değeri ise 2460.101 olup $p<0.001$ önem düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Tüm bu bulgular verilerin faktör analizi için uygun ve yeterli olduğunu göstermektedir. Çalışmamızda Yaşam Sonu Bakımda Yoğun Bakım Hemşirelerinde Algılanan Engeller Ve Destekleyici Davranışlar Ölçeğinin; Destekleyici Davranışlar alt boyutu; Cronbach Alfa katsayısı 0.86 ve puan ortalaması = 3,60±1.20 (min:1.17–max:4.45); Engelleyici Davranışlar alt boyutu; Cronbach Alfa katsayısı 0.83 ve puan ortalaması = 3,21±1,08 (min:1.40–max:4.67) olarak saptanmıştır.

Sonuç olarak; Yaşam Sonu Bakımda Yoğun Bakım Hemşirelerinde Algılanan Engeller ve Destekleyici Davranışlar Ölçeğinin yaşam sonu bakımı sağlayan hemşirelerde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir

S-0254 - FARKLI GELİŞİM DÖNEMLERİNDE KEKLİKTE (ALECTORİS CHUKAR) PALPEBRAL KONJUNKTİVANIN HİSTOLOJİK VE HİSTOKİMYASAL YAPISI

HATİCE YAREN KULOĞLU1,

1BATMAN ÜNİVERSİTESİ,

Gözün biyolojik zırhı olarak kabul edebilecek bir yapı olan konjunktiva, gözün korneaya kadar olan bölümünü ve göz kapaklarının iç yüzeyini kaplayan ince, saydam bir zardır. Bu kaygan özel zar; gözün hareketi esnasında gözkapaklarının göz küresine zarar vermemesini, gözün iç kısmının dış ortamdan ayrılmasını ve izole olmasını sağlar. Bu çalışmada farklı gelişim dönemlerinden (8 haftalık – 16 haftalık) palpebral konjunktivanın histolojik ve histokimyasal yapısının ışık mikroskobik düzeyde belirlenmesi amaçlandı.

Bu amaçla 2 adet 8 haftalık (1 erkek ve 1 dişi) ve 2 adet 16 haftalık (1 erkek ve 1 dişi) kınalı kekliklere (Alectoris chukar) servikal dislokasyon yöntemiyle ötenazi uygulandı. Bu işlemin ardından kekliklerin alt ve üst göz kapakları alındı ve %10'luk formaldehit solüsyonunda 36 saat süreyle tespit edildi. Doku parçaları bilinen histolojik tekniklerle yıkama, dehidrasyon ve parlatma işlemlerini takiben parafinde bloklandı. Bloklardan alınan 5 µm kalınlığındaki kesitlere göz kapağının genel histolojik yapısının belirlenmesi amacıyla triple boyama metodu, alt ve üst göz kapaklarının palpebral bölgesinin histokimyasal karakterinin belirlenmesi amacıyla da PAS (Periodic Acid Schiff), AB pH:2,5 ve PAS/AB pH:2,5 boyama metotları uygulandı.

Yapılan histokimyasal boyamalarla alt ve üst göz kapağının orbital ve tarsal bölgelerinde bulunan kadeh hücrelerinin çoğunun nötral ve asidik müsinleri içerdiği saptandı. Alt ve üst göz kapağının marjinal bölge epitelinin yüzeyinde karboksilli müsinler için zayıf reaksiyon gözlenirken, orbital ve tarsal bölgelerde yoğun olarak karboksilli müsin içeren kadeh hücreleri bulunduğu tespit edildi.

Sonuç olarak sunulan çalışma ile kınalı keklik palpebral konjunktivasının histokimyasal karakteri farklı cinsiyetler arasında belirlenmiştir. Hem alt hem üst göz kapağında marjinal bölge yüzey epitelinin asidik müsin içermesinin gözün patojenlere karşı korunmasında, tarsal ve orbital bölgelerdeki müsin karakterinin ise gözyaşının pH' ının ayarlanmasında etkili olabileceği düşünülmektedir.

S-0255 - KINALI KEKLİKTE KONJUNKTİVA İLİŞKİLİ LENFOİD DOKUNUN IŞIK MİKROSKOBİK DÜZEYDE ARAŞTIRILMASI

HATİCE YAREN KULOĞLU1,

1BATMAN ÜNİVERSİTESİ,

CALT, hayvan türlerine göre konjunktivanın farklı bölgelerinde, değişik yoğunluklarda yerleşen lenfoid dokulardır. Konjunktival lenf foliküllerinin sayısı ve dağılımının gözün sağlıklı olması, yaş ve bireysel farklılıklar gibi faktörlerden etkilenebildiğinden söz edilmektedir. Bu çalışmada ülkemizde yaygın olarak yetiştirilen kınalı kekliklerin konjuktivasında yerleşen CALT'ın yapısını inceleyerek, karakteristik mukoza ile ilişkili lenfoid doku özellikleri taşıyıp taşımadığını belirlemeyi amaçlandı.

Bu amaçla yetişkin 10 adet (5 erkek ve 5 dişi) kınalı kekliklere (Alectoris chukar) servikal dislokasyon yöntemiyle ötenazi uygulandı. Bu işlemin ardından alınan doku materyalleri %10'luk formaldehit solüsyonunda 36 saat süreyle tespit edildi. Doku parçaları bilinen histolojik tekniklerle yıkama, dehidrasyon ve parlatma işlemlerini takiben parafinde bloklandı. Bloklardan alınan 5 µm kalınlığındaki kesitlere göz kapağının genel histolojik yapısının belirlenmesi amacıyla triple boyama metodu, alt ve üst göz kapaklarının palpebral bölgesinin histokimyasal karakterinin belirlenmesi amacıyla da PAS (Periodic Acid Schiff), AB pH:2,5 ve PAS/AB pH:2,5 boyama metotları uygulandı.

Agregat lenf folliküllerinin nazolakrimal punktum çevresinde kümelendiği belirlendi. Histolojik olarak agregat lenf foliküllerinin epitele yakınlaştığı ve folikül ile ilişkili epiteli (Follicle-associated epithelium, FAE) oluşturduğu görüldü. Bu foliküller germinal merkez, korona, subepiteliyal dom bölgesi ve interfoliküler alanlardan oluşmaktaydı. Dom bölgesini örten FAE, kadeh hücresi içermeyen tek katlı yassı epitelden meydana gelirken; lenfoid yapı içermeyen bölge yapısında kadeh hücreleri bulunan yalancı çok katlı pirizmatik epitel ile örtülüydü. İnterfoliküler alanlarda ve folliküllerin dip kısımlarında yüksek endoteliyal venüllere rastlandı.

Sonuç olarak, kınalı keklikte CALT'ın mukoza ile ilişkili lenfoid doku özellikleri taşıdığı belirlendi ve gözün immun korunmasında etkili olabileceği kanısına varıldı.

S-0256 - SUBKRONİK TİNER İNHALASYONUNA MARUZ KALAN RATLARDA SAFRANALIN BAZI OKSİDATİF STRES PARAMETRELERİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Sevcan SEVİMLİ1, Mürüvet DÜZ2, Yasemin KARAFAKIOĞLU1, Hikmet KELEŞ2, Ömer HAZMAN2, A. Fatih FİDAN2,

1Uşak Üniversitesi, 2Afyon Kocatepe Üniversitesi,

Endüstriyel olarak yoğun bir şekilde kullanılan tiner, toluen, benzen, ksilen ve benzeri çözücüler solunum yoluyla alındığında serbest radikal üretimini artırmakta ve makro moleküllere etki ederek hücre hasarına, yaşlamaya ve hatta ölüme kadar giden sonuçlara neden olabilmektedir. Bu çalışmada; subkronik tiner inhalasyonuna maruz kalmış ratlarda safranalın oksidan-antioksidan denge üzerine etkileri araştırılmıştır.

Çalışmada, kontrol grubu (K), Safranal grubu (S), tiner (T) ve tiner + safranal (T+S) olmak üzere, her grupta 10 adet wistar albino cinsi erkek rat içeren 4 grup oluşturulmuştur. Deneme süresi olan 8 haftanın sonunda deneklerden alınan kan örneklerinde; malondialdehit (MDA), Glutatyon (GSH), nitrik oksit metabolitleri (NOX), total anitoksidan statü (TAS) ve total oksidan statü (TOS) düzeyleri tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre MDA düzeyi kontrol grubuna göre T ve T+S gruplarında anlamlı olarak artmıştır. T+S grubunda T grubuna oranla anlamlı olmayan bir azalma dikkat çekmektedir. GSH düzeyi T grubunda K ve S gruplarına oranla anlamlı olarak azalırken, T+S grubunda T grubuna oranla anlamlı olmayan bir artış meydana gelmiştir. NOx düzeyleri T+S grubunda diğer gruplara oranla anlamlı olarak azalmıştır. TAS seviyelerinde gruplar arasında anlamlı bir fark oluşmamıştır. TOS seviyelerinde ise T grubunda diğer gruplara oranla anlamlı bir artış izlenirken T+S grubunda TOS düzeyi kontrol grubu seviyesine düşmüştür.

Sonuç olarak, çalışmadan elde ettiğimiz veriler subkronik tiner inhalasyonuna maruz kalmış ratlarda artmış oksidatif stresin olumsuz etkilerinin tamponlamasında ve komplikasyonların önlenmesi veya hafifletilmesinde safranalın koruyucu olabileceğini ortaya koymaktadır.

S-0257 - AYDIN'DAKİ VETERİNER HEKİMLERDE İŞ KAZALARI VE İŞ GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI: KESİTSEL ÇALIŞMA

ÖZLEM BEDİOĞLU1, SERCAN ÖZTÜRK2, FİLİZ ABACIGİL2,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ ARAŞTIRMA VE UYGULAMA HASTANESİ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ,

İş kazası; işyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen yada bedenen engelli hâle getiren olay olarak tanımlanmaktadır. Veterinerler; meslek gereği travma, zoonoz, pestisit maruziyeti gibi yönlerden artmış mesleki riske sahiptir. Risk faktörleri; yapılan uygulamanın şekli, veterinerin cinsiyeti, yaşı ve deneyimiyle olduğu kadar hayvan türü, hayvanın büyüklüğü ve ağırlığı gibi hayvanla ilişkili faktörlere de bağlıdır. Aydın ilinde görev yapmakta olan ve Aydın Veteriner Hekimler Odası'na kayıtlı veterinerlerde iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ile iş kazalarına maruziyetlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Kesitsel tipteki bu araştırmanın verileri Mart 2016 – Mayıs 2016 tarihleri arasında literatür doğrultusunda hazırlanan bir anket formu ile toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Aydın Veteriner Hekimler Odası'na kayıtlı 200 veteriner oluşturmaktadır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik olur alınmıştır.

165 katılımcının yaş ortalaması 37,44±8,43, %94,5'i erkek olup; %86,1'i hayatı boyunca herhangi bir iş kazası geçirdiğini belirtmiştir. %76,4'ü son bir yıl içinde yaptığı işi nedeniyle kazaya maruz kaldığını ifade etmiştir. Son bir yıl içinde geçirilen iş kazalarına bakıldığında %40,2 iğne batması, %32,8 hayvan tekmesi, %10,8 ısırılma yer almaktadır. Kaza sırasında koruyucu kullanımı sorgulandığında %22,2'si herhangi bir koruyucu kullanmadığını belirtmiş, kullanılan koruyucular olarak ise %63,3 sadece eldiven; %22,4 hem iş elbisesi hem eldiven; %9,2 sadece iş elbisesi kullandığını belirtmiştir. Kaza geçirenlerin %61,1'i kaza sonrasında hiçbir şey yapmadığını belirtmiştir. Veterinerlerin %64,2'si 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği yasasını duyduğunu ancak sadece %18,8'i çalıştığı işte güvenliğini nasıl koruması gerektiği ile ilgili çıkarılmış olan yasa, tüzük ve yönetmelikler hakkında eğitim aldığını bildirmiştir. Son bir yılda iş kazası geçirme ile mesai dışı saatlerde çalışma, daha önce mesleki hastalık öyküsü olma ve hayatı boyunca iş kazası geçirmiş olma arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark saptanmıştır ($p<0,01$).

Çalışmaya katılan veterinerlerin iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını yeterli düzeyde yerine getirmemektedirler ve iş kazalarına maruziyetleri çok yüksek orandadır. İş sağlığı ve güvenliği eğitimini alan veteriner sayısı da yetersizdir.

S-0258 - SIÇAN BÖBREK DOKUSUNDA SİSPLATİNİN İNDÜKLEDİĞİ BİYOKİMYASAL DEĞİŞİMLERE KARŞI RESVERATROLÜN KORUYUCU ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Günsel BİNGÖL1, Mehmet Doğan GÜLKAÇ2, Meltem Özlen Dillioğlugil2, Fikriye Polat 2,

1Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 2Kocaeli Üniversitesi,

Sisplatin (cDDP) antitümoral etkili bir ilaçtır, fakat sağlıklı hücrelerde ikincil malignitelere sebep olmaktadır. Ayrıca, ilacın birçok organ ve doku üzerinde ciddi toksik etkilerinin olması durumu onun kullanımını da sınırlamaktadır. Kemoterapötik ilaçların yan etkilerini ortadan kaldıracak birçok proflaktik önlemler alınmasına rağmen, bunların yeterli olmadığı görülmektedir. Bu çalışmanın amacı sıçan böbrek dokusunda sisplatin indüklü biyokimyal değişimler üzerinde resveratrolün etkisini araştırmaktır. Bu bağlamda, biz, malondialdehit (MDA), nitrik oksit (NO), Konjuge dien (CD), Glutatyon (GSH) düzeyleri ile süper oksit dismutaz (SOD) aktivitelerini belirledik. Bu araştırma Kocaeli Üniversitesi BAP birimi tarafından desteklenmiştir (proje no: KOU BAP 2010/103).

Bu çalışmada seksüel olgunluğa erişmiş 150-200 gr ağırlığında 6 haftalık Wistar cinsi albino erkek sıçanlar kullanıldı. Deneylerde kullanılan hayvanlar Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu onayı ile Kocaeli Üniversitesi Deneysel Tıp Araştırma ve Uygulama Birimi'nden sağlandı. Her grupta 6 sıçan olan toplam 6 grup bulunmaktadır: kontrol grubu (sadece su); RES12.5 grubu (RES 12.5 mg/kg bw); RES25 grubu (RES 25 mg/kg bw); cDDP grubu (cDDP 5.0 mg/kg bw); cDDP+RES12.5 grubu (cDDP 5.0 mg/kg bw ve RES 12.5 mg/kg bw); cDDP+RES25 grubu (cDDP 5.0 mg/kg bw ve RES 25.0 mg/kg bw). Resveratrolün iki farklı dozu (12.5 ve 25 mg/kg bw) kullanıldı. Resveratrol dozları, cDDP+RES grupları ile uyumlu olacak şekilde, 24 saatlik periyotta toplam 5 kere ip olarak uygulandı. cDDP uygulamasından 30 dk önce, eşzamanlı ve sonrasındaki 6 saatte bir olacak şekilde, cDDP+RES grupları cDDP'yi (5 mg/kg bw) ve 12.5 veya 25 mg/kg bw RES'i ip olarak aldılar.

Bu araştırmada, Hücresel antioksidan durumu belirlemek için, sıçan böbrek dokularındaki MDA, NO, CD ve GSH düzeyleri ile SOD aktiviteleri tayin edildi. cDDP+RES12.5 ve cDDP+RES25 gruplarındaki hayvanların böbrek dokuları MDA, CD ve NO düzeylerinde, cDDP grubuyla karşılaştırıldığında, konsantrasyona bağlı anlamlı bir düşme görülürken ($p<0.05$); kontrol grubuyla karşılaştırıldığında, anlamlı bir farklılık olmadığı görüldü ($p>0.05$). cDDP+RES12.5 ve cDDP+RES25 gruplarının GSH düzeyleri, cDDP grubuyla karşılaştırıldığında, anlamlı düzeyde yüksek bulunurken ($p<0,05$); kontrol grubuyla karşılaştırıldığında, anlamlı düzeyde düşük bulundu ($p<0.05$). cDDP+RES12.5 ve cDDP+RES25 gruplarındaki SOD aktivitelerinin, cDDP grubuyla karşılaştırıldığında, anlamlı şekilde yükseldiği gözlenirken ($p<0.05$); kontrol grubuyla karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık olmadığı görüldü ($p>0.05$).

Tek doz cDDP uygulaması sonrasında oksidatif stres 24 saat sonra en yüksek seviyede görülmektedir. Resveratrolün yarı ömrü 24 saatten çok daha kısa olduğundan, cDDP'nin oksidatif stresine karşı korumada tek doz resveratrol uygulaması onun antioksidan etkisinin zayıflamasına neden olmaktadır. Bu çalışmada bu olumsuzluğa karşı tekrarlayan resveratrol dozlarıyla koruma etkisinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Sonuç olarak, 24 saatlik periyotta tekrarlayan dozlarda uygulanan resveratrol, sıçan böbrek dokularında, cDDP'nin indüklediği artmış MDA, CD, ve NO düzeylerini anlamlı şekilde azaltmakta ve azalmış GSH düzeyleri ile SOD aktivitelerini ise anlamlı şekilde arttırmaktadır.

S-0259 - BETA GLUKANIN RATLARDA BÖBREK İSKEMİ REPERFÜZYON HASARI ÜZERİNE OLASI KORUYUCU ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

CENK ORAK1, GÖKHAN CESUR1, FERHAT ŞİRİNYILDIZ1, GÜL TAŞLI YEŞİLÇAYIR1, KEMAL ERGİN2, MERVE ŞEHNE3, AYŞEGÜL MAVİBULUT4, RAUF ONUR EK1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ FİZYOLOJİ ANABİLİM DALI, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HİSTOLOJİ ANABİLİM DALI, 3ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ HİSTOLOJİ ANABİLİM DALI, 4ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ FİZYOLOJİ ANABİLİM DALI,

Beta glukanlar (BG); ekmek mayasının hücre (Saccharomyces cerevisiae) duvarından elde edilen glukoz polimerleridir ve temel besin maddesi olan tahılların ana yapısını oluşturur. Beta glukanın fonksiyonel fagositik hücreler olan granülosit, monosit, makrofaj ve dendritik hücrelerin fagositoz yeteneğini artırdığı ve antioksidan etkileri olduğu bilinmektedir. Böbrek iskemisi böbrek nakli, kısmi nefrektomi, kardiyopulmoner bypass, sepsis, çeşitli ürolojik girişimler ve hidronefrozis gibi farklı klinik durumlarda gözlenebilen, akut böbrek yetmezliği ile devam eden bir patolojidir. Çalışmamızda beta glukanın böbrek iskemi reperfüzyon hasarı üzerine olası koruyucu etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

30 adet wistar albino dişi sıçan rastgele 3 gruba bölündü; Sham, İskemi/Reperfüzyon(I/R), I/R+BG (n=10). I/R gruplarındaki sıçanlara 10 gün boyunca BG (İMMUNEKS, MN İlaç Sanayi) 100 mg/kg peroral uygulandı. Sham grubuna sadece sağ nefrektomi yapılırken tüm I/R gruplarına sağ nefrektomi ve sol I/R prosedürü (45 dk iskemi 60 dk reperfüzyon) uygulandı. Hayvanlar sakrifiye edildikten sonra sol böbrek dokusu histopatolojik ve biyokimyasal değerlendirme için kullanıldı.

Biyokimyasal çalışmada doku katalaz (CAT), glutatyon (GSH), malondialdehid (MDA) ve miyeloperoksidaz (MPO) düzeylerine ELİSA yöntemiyle bakıldı. Katalaz düzeyi gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık göstermedi. I/R grubunda sham grubuna göre MDA ve MPO düzeylerinde anlamlı bir artış, GSH düzeyinde anlamlı bir azalma saptandı ($p<0.05$). BG grubunda I/R grubuna göre MDA ve MPO düzeylerinde belirgin azalma bulundu ($p<0.05$). Histolojik parametreler açısından BG grubu skorlamasında I/R grubuna göre anlamlı bir değişiklik elde edilemedi.

Beta glukanın sahip olduğu antioksidan etkilerin renal iskemi reperfüzyon hasarına karşı koruyucu olabileceği ve reaktif oksijen metabolitlerinin vücuttaki potansiyel zararlarını azaltabileceği düşünülmektedir.

S-0260 - DENEYSEL BÖBREK İSKEMİ REPERFÜZYON HASARINDA OMEGA 3 YAĞ ASİTLERİNİN OLASI KORUYUCU ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Ferhat ŞİRİNYILDIZ1, Rauf Onur EK1, Cenk ORAK1, GÜL TAŞLI YEŞİLÇAYIR1, KEMAL ERGİN2, ESRA GÖKMEN2, SERKAN KÖSEOĞLU3, GÖKHAN CESUR1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ FİZYOLOJİ ANABİLİM DALI, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HİSTOLOJİ ANABİLİM DALI, 3ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ FİZYOLOJİ ANABİLİM DALI,

Omega-3 (OG) yağ asitleri, eikozanoid sentez yoluna etki ederek anti-inflamatuar, analjezik, anti-trombotik, vazodilatatör, antimitojenik ve antioksidan etki gösterirler. Böbrek iskemisi böbrek nakli, kısmi nefrektomi, kardiyopulmoner bypass, sepsis, çeşitli ürolojik girişimler ve hidronefrozis gibi farklı klinik durumlarda gözlenebilen, akut böbrek yetmezliği ile devam eden bir patolojidir. Çalışmamızda omega 3 yağ asitlerinin böbrek iskemi reperfüzyon hasarı üzerine olası koruyucu etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

50 adet wistar albino erkek sıçan 5 gruba bölündü; Sham, İskemi/Reperfüzyon(I/R), I/R+OG100, I/R+OG400, I/R+OG700 (n=10). I/R+OG100, I/R+OG400 ve I/R+OG700 grubundaki sıçanlara sırasıyla 100mg/kg/gün, 400mg/kg/gün ve 700mg/kg/gün OG 14 gün boyunca peroral uygulandı. Sham grubuna sadece sağ nefrektomi yapılırken tüm I/R gruplarına sağ nefrektomi ve sol I/R prosedürü (45 dk iskemi 60 dk reperfüzyon) uygulandı. Hayvanlar sakrifiye edildikten sonra sol böbrek dokusu histopatolojik ve biyokimyasal uygulama için kullanıldı.

Biyokimyasal çalışmada doku katalaz(CAT), glutatyon(GSH), malondialdehid(MDA) ve miyeloperoksidaz(MPO) düzeylerine ELİSA yöntemiyle bakıldı. CAT düzeyleri gruplar arası anlamlı farklılık göstermemektedir. I/R grubunda sham grubuna göre MDA MPO düzeylerinde anlamlı bir artış, GSH düzeyinde anlamlı bir azalma saptandı ($p<0.05$). Tedavi gruplarında iskemi grubuna göre MDA ve MPO düzeylerinde anlamlı bir azalma varken ($p<0.05$), tedavi grupları kendi aralarında kıyaslandığında anlamlı fark bulunamamıştır. I/R grubuna göre GSH düzeyi I/R+OG400 ve I/R+OG700 gruplarında anlamlı bir artış göstermiştir ($p<0.05$). Histolojik parametreler açısından skorlamada I/R grubuna göre anlamlı bir değişiklik elde edilememiştir.

Omega 3 serbest yağ asitlerinin sahip olduğu antioksidan ve antiinflamatuar etkilerin renal iskemi reperfüzyon hasarına karşı koruyucu olabilmenin yanında reaktif oksijen metabolitlerinin vücuttaki potansiyel zararlarını azaltabileceği de düşünülmektedir.

S-0261 - WHEY PROTEİN DESTEĞİ İLE BESLENEN RATLARIN BEYİNLERİNDE MEYDANA GELEBİLECEK DEĞİŞİKLİKLERİN HİSTOPATOLOJİK OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayşe TUÇ YÜCEL1, Seren Gülşen GÜRGEN2, Gülce Naz YAZICI3, Semra KOÇTÜRK4,

1Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Anatomi Bölümü, Manisa, 2Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Histoloji Ve Embriyoloji Bölümü, Manisa, 3Erzincan Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, 4Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı, İzmir,

Whey protein desteğinin günümüzde genç nesil ve amatör sporcular tarafından bilinçsizce kullanımı oldukça artmıştır. Çalışmamızda, egzersiz yapmamış sıçanlarda Whey proteininin beyin dokusu üzerine etkilerinin uzun ve kısa dönemler süresince karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Otuz adet erkek Wistar albino sıçan üç gruba ayrıldı. 1. Grup kontrol, 2. Grup kısa dönem Whey (WK) proteini alan (5 gün, 252 gr/kg), 3. Grup uzun dönem Whey (WU) proteini alan (4 hafta, 252 gr/kg) olarak ayrıldı. Çıkartılan beyin dokularının hipokampus bölgesinde nörofilament (NF), Glial fibriler asidik protein (GFAB), Beyinden türeyen nörotrofik faktör (BDNF) ve NMDAR sinyal molekülleri immunohistokimya yöntemleri ile değerlendirildi.

İmmunohistokimya sonuçlarına göre her 3 grubun da hipokampus bölgelerinde GFAB ve NF reaksiyonu orta şiddette idi. Ekspresyonlar arasında anlamlı bir faklılık yoktu. BDNF immuno boyanmasında ise yine her üç grupta da reaksiyon zayıf ve birbirine benzerdi. NMDAR salınımı ise kontrol grubu hipokampusta orta şiddette iken kısa dönem ve uzun dönem gruplarında çok az bir miktar azalmıştı.

Elde ettiğimiz bu sonuçlar göstermektedir ki, Whey proteinin kullanımında beyinin hipokampus bölgesinde NF, GFAB ve BDNF nöral faktörlerin salınımında bir değişikliğe neden olmamaktadır. Bu da herhangi bir nöral iletim ya da nöroglial hücre yaşam problemlerinin gerçekleşmediğinin göstergesidir. Ancak Whey proteini NMDAR sinyal molekülünün ekspresyonunun hipokampus bölgesinde kontrol grubuna göre çok az miktar azalmasına neden olmaktadır. Bu da Whey proteini kullanan sporcularda zayıf da olsa hafıza ile ilgili problemlerin olabileceğini düşündürmektedir.

S-0262 - KADMİUM (CD) UYGULANAN RATLARDA ASTAKSANTİNİN DOKU DEMİR, BAKIR, ÇİNKO, MANGAN, KOBALT DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

H.Turan AKKOYUN1, Aydın Şükrü BENGÜ2, Abdurahman AYCAN3, Mahire Bayramoğlu AKKOYUN4, Banu KANDİL1, Okan ARIHAN3,

1Siirt Üniversitesi , 2Bingöl Üniversitesi, 3Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 4Siirt Üniversitesi,

Bu araştırmanın amacı Kadmium uygulanan ratlarda Astaksantinin Demir, Bakır, Çinko, Mangan, Kobalt gibi bazı doku iz element düzeyleri üzerine etkisinin incelenmesi.

Çalışmada 32 adet erkek Wistar albino Cinsi sıçan kullanıldı. Sıçanlar her grupta eşit olacak şekilde 4 gruba ayrıldı. Kontrol Grubu: Bu gruptaki sıçanlara 30 gün boyunca izotonik serum uygulandı. Kadmium Grubu : Bu gruptaki ratlara 30 gün boyunca günlük 40 mg/Lday CdCI2 uygulaması yapıldı. Astaksantin Grubu: Bu gruptaki ratlara 30 Gün boyunca intragastrik yol ile günlük 20 mg/kg konsantrasyonda AST uygulaması yapıldı. Kadmium+Astaksantin Grubu: Bu gruptaki ratlara 30 gün boyunca Kadmium (CdCI2: 40 mg/L day) ile Astaksantin (20 mg/kg/day) uygulaması yapıldı. Çalışma sonucunda ratlar anestezi altına alınarak dalak doku numuneleri alınıp kuru yakma metodu kullanılarak atomik absorpsiyon spektroskopisi ile Fe, Cu, Zn, Mn, Co düzeyleri incelendi.

Analiz sonuçları istatistiksel olarak değerlendirildiğinde kontrol grubu ile kıyaslandığında, Cd uygulaması yapılan grupta Cu ($p<0,01$), Co ($p<0,01$) düzeylerinin azaldığı, Fe ($p<0,01$), Mn ($p<0,05$) düzeylerinin ise arttığı belirlendi. Aynı zamanda kontrol grubu ile kıyaslandığında Cd+AST uygulaması yapılan grupta Zn ($p<0,05$) düzeyinde artış, Co ($p<0,01$) düzeyinde ise azalışın olduğu belirlendi. Ayrıca Cd uygulaması yapılan gruba oranla AST grubunda Fe, Cu, Mn, Co düzeyinde artış, Zn düzeyinde ise azalışın olduğu, Cd grubuna oranla Cd+AST grubunda ise Fe, Zn, Cu düzeylerinde artma, Mn ve Co düzeyinde ise azalma ($p<0,05$) olduğu tespit edildi.

Sonuç olarak Kadmium uygulamasının ratlarda Astaksantinin Demir, Bakır, Çinko, Mangan, Kobalt gibi bazı doku iz element değerleri üzerine etkisi olduğu düşünülmektedir.

S-0263 - ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ PARAZİTOLOJİ LABORATUVARINDA 2008-2015 YILLARI ARASINDA DEMODEX SPP. SAPTANAN OLGULARIN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

SEMA ERTUĞ1, EVREN TİLEKLİOĞLU1, İBRAHİM YILDIZ1, ERDOĞAN MALATYALI1, HATİCE ERTABAKLAR1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ PARAZİTOLOJİ ANABİLİM DALI,

Demodex türleri özellikle kıl folikülleri ve yüzün sebaseöz bezlerinde tek veya gruplar halinde yerleşen bir akardır. İnsanlarda, Demodex folliculorum ve Demodex brevis olmak üzere iki türün parazitlendiği bilinmektedir. Vücudun farklı bölgelerinde yerleşmekte ve sıklıkla asemptomatik olmakla birlikte; akne vulgaris, rosacea, perioral dermatit, seboreik dermatit ve blefarite yol açtığı bildirilmektedir. Demodex folliculorum ırk ve cinsiyet farkı göstermeden her yaştan insanda en sık rastlanan kalıcı ektoparazit olduğu bilinmektedir. Enfestasyonun, insandan insana yakın temas ile bulaştığı düşünülmektedir. Parazitin tanısında; deri kazıntısı, selofan-bant, punch biyopsisi ve standart yüzeyel deri biyopsisi (SYDB) gibi yöntemler kullanılmaktadır. Bu çalışmada; Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Parazitoloji laboratuvarında 2008-2015 yılları arasında değişik kliniklerden Demodex spp. araştırılması için yönlendirilen ve Demodex spp. saptanan olguların retrospektif olarak irdelenmesi amaçlanmıştır.

Parazitoloji laboratuvarına Demodex spp. şüphesi ile gönderilen 513 olgu SYDB yöntemi ile incelenmiştir. Ayrıca olguların yaş, cinsiyet, örnek alınan bölge, cm2'deki parazit sayısı, semptomları ve yıllara göre dağılımı incelenmiştir.

Toplam 513 olgunun 405'inde Demodex spp. saptanmıştır. Pozitif saptanan olguların 299'u (%73,8) kadın, 106'sı (%28,2) erkek olup, yaşları 2-84 arasında değiştiği ve ortalama yaşın 43 olduğu belirlenmiştir. Olguların %58,5'i 40 ve üzeri yaşlarda olduğu dikkati çekmektedir. Alınan biyopsi örneklerine bakıldığında, cm2'deki parazit sayılarının 1-98 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Pozitif olguların %88,4 (358)'ünün semptomatik olduğu ve semptomların yüzde kızarıklık, kaşıntı, yanma ve döküntü olduğu belirlenmiştir. Yıllara göre dağılıma bakıldığında; son yıllarda başvuran olgu sayısında artış olduğu görülmüştür.

Demodicosisde olgular değişik klinik tablolar gösterdiğinden parazitin etkensel tanısı oldukça önemlidir. Demodex spp. türleri insan derisinde kalıcı olarak bulunmakta ve görülme sıklığının yaş ile arttığı bildirilmektedir. Bizim çalışmamızda parazit saptanma oranının yaşla birlikte arttığı görülmüştür. Sonuç olarak semptomatik olguların tanı amacı ile parazitoloji laboratuvarına yönlendirilmesi ve en uygun tanı yöntemi olan SYDB kullanılmasının önemi vurgulanmıştır.

S-0264 - TÜRK VE AFRİKALI ÖĞRENCİLERİN YÜZLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Musa ACAR1, Şenay Burçin ALKAN1, Yasemin AKKUBAK1, Mahinur ULUSOY2,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2Beykent Üniversitesi,

İnsan vücudunun boyutları ile ilgili değerlerin hesaplanması ve değerlendirilmesi fiziksel antropometri ile mümkündür. Bu değerler, ekolojik, biyolojik, coğrafi, ırksal, cinsiyet ve yaş gibi faktörlerden etkilenir. Çalışmamızda elde ettiğimiz farklı değerleri iki farklı ırk ve cins arasında karşılaştırarak ve bir referans boşluğu oluşturmayı amaçladık.

Bu çalışma, Mevlana Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde 18-25 yaşları arasında değişen 40 (20 erkek, 20 kadın) Türk ve 40 (20 erkek, 20 kadın) Afrikalı öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada, morfolojik deformasyon ile tanımlanan, büyük bir travma geçiren, plastik veya rekonstrüktif cerrahi alanlar hariç tutulmuştur. Ölçüm parametreleri; Göz fissür genişliği (sağda), göz fissür genişliği (solda), intercanal mesafe, dışkardiyal mesafe, burun genişliği, burun yüksekliği, ağız genişliği'dir.

Hem ırk hem de kadın kulaklarına ait morfometrik parametreler cinsiyetler arasında karşılaştırıldı. Türk erkek bireylerin sağ ve sol tragus-helis ve tragus-antihelix mesafeleri, Afrika erkek bireylerden anlamlı derecede düşük, sağ ve sol lobüler genişlik ve lobüler yükseklik Afrika erkek bireylerden anlamlı derecede yüksek bulundu ($p < 0.05$). Türk kadın bireylerin sol ve sağ kulak uzunluğu, lobüler genişlik ve sol lobüler genişlik Afrikalı Kadın bireylerden anlamlı derecede yüksek bulundu ($p < 0.05$).

Dolayısıyla, elde ettiğimiz değerler Türk ve Afrika ırklarının bireyleri arasında referans aralık oluşturmak için önemlidir. Ayrıca, bu değerlerin anatomik eğitimdeki anatomistlere, estetik cerrahlara ve dişçilere faydalı olacağı düşüncesindeyiz.

S-0265 - YAŞLILARDA KOGNİTİF DÜZEYİN DÜŞME KORKUSU İLE İLİŞKİSİ

Tülay TARSUSLU ŞİMŞEK1, Meral SERTEL2, Eylem TÜTÜN YÜMİN3, Fatma KABAKCI4,

1Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye, 2Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Kırıkkale, Türkiye, 3Abant İzzet Baysal Üniversitesi K.D. Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu, Bolu, Türkiye,, 4Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Karaman, Türkiye,

Bu çalışma, yaşlılarda kognitif düzey ile düşme korkusu arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla planlandı.

Çalışmaya 65 yaş ve üzeri 260 yaşlı birey dahil edildi. Çalışmaya dahil edilen bireylerin sosyo-demografik özellikleri kaydedildi. Kognitif durumu Standardize Mini Mental Test (SMMT) ile, düşme korkusu da Düşme Etkinlik Ölçeği (DEÖ) ile değerlendirildi.

Çalışmaya dahil edilen bireylerin yaş ortalaması 71.85±6.51 yıl olarak bulundu. Bireylerin DEÖ toplam puanı 32.15±19.11 olarak bulundu. Bireylerin 166 (%63.1)'sı düşme korkusu yaşamıyorken, 97'si (%36.9)'u düşme korkusu yaşamakta idi. Düşük kognitif fonksiyona sahip bireylerin DEÖ toplamı 37.38±19.61 ilken, kognitif problem yaşamayan bireylerin DEÖ toplamı 29.10±18.18 idi. Kognitif problem yaşayan yaşlılar ile yaşamayan yaşlılarda düşme korkusu etkinlik ölçeği değerleri bakımından istatistiksel bir fark bulundu ($p<0.05$). Yapılan korelasyon analizinde, düşme korkusu ile yaş ve kognitif fonksiyon arasında pozitif yönde bir ilişki bulundu ($p<0.05$).

Yaşlılarda, ileri yaş ve düşük kognitif düzey düşme korkusuna neden olabilmektedir. Sonuçlarımız, yaşlılarda düşme ve düşmeye bağlı yaralanmaların azaltılabilmesi bakımından kognitif rehabilitasyonun önemini ortaya koymuştur.

S-0266 - YAŞLILARDA BEDEN KÜTLE İNDEKSİ VE AĞRI SIKLIĞININ DÜŞME KORKUSU ÜZERİNE ETKİSİ

Meral SERTEL1, Tülay TARSUSLU ŞİMŞEK2, Eylem TÜTÜN YÜMİN3, Fatma KABAKCI4,

1Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü Kırıkkale, Türkiye, 2Dokuz Eylül Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye, 3Abant İzzet Baysal Üniversitesi. K.D. Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu, Bolu, Türkiye, 4Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Karaman, Türkiye,

Bu çalışma, yaşlılarda beden kütle indeks değeri ve ağrı sıklığının düşme korkusu ile ilişkisini değerlendirmek için planlandı.

Çalışmaya yaş ortalaması 71.89±6.51 yıl olan 263 yaşlı birey dahil edildi. Sosyo-demografik özellikleri kaydedilen yaşlıların ağrı varlığı, ağrı varsa lokalizasyonu sorgulandı. Beden kütle indeks değeri (BKİ) [kilo/boy2 (kg/m2)] boy ve kilo değerleri ile hesaplandı. Düşme korkusu da Düşme Etkinlik Ölçeği (DEÖ) ile değerlendirildi.

Çalışmaya dahil edilen bireylerin 15'i (%5.7) BKİ'ye göre normal kilolu, 66'sı (%25.1) aşırı kilolu, 147'si (%55.9) obez ve 35'i (%13.3) morbid obez idi. Çalışmaya dahil edilen yaşlılarda düşük kilolu birey bulunmamıştır. Bireylerin 233'ünde (%88.6) ağrı varken, 30'unda (%11.4) ağrı yoktu. Ağrı sıklıkla, diz, kalça, omuz, bacak ağrısı şeklinde idi. Yapılan istatistik analizde, BKİ grup dağılımına göre Düşme Etkinlik Ölçeği arasında bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Ağrı sıklığı ile düşme korkusu arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuş, fakat BKİ değeri ile düşme korkusu arasında herhangi bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Çalışmamızın sonuçları, yaşlılarda ciddi derecede kilo problemlerinin yaşandığını ve ağrı sıklığının oldukça yüksek değerlerde olduğunu göstermiştir. Yaşlılarda beden kütle indeksi düşme korkusu ile ilişkili değilken, ağrı sıklığı (özellikle, alt ekstremiteyi ilgilendiren ağrılı durumlar) düşme korkusuna neden olabilmektedir. Yaşlılarda, alt ekstremite ağrılarını azaltmaya yönelik yapılacak terapatik uygulamaların düşme korkusu üzerine olumlu etkileri olacaktır.

S-0267 - SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARDA OTURMA ESNASINDA GÖVDE KONTROLLÜ VE ONUN FİZİKSEL AKTİVİTELERLE İLİŞKİSİ: BİR KESİTSEL TANIMLAYICI ÇALIŞMA

Selvin BALKİ1, Sefa ELDEMİR1,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterap Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Kaba Motor Fonksiyon Sınıflama Sistemi (GMFCS) seviye I/II'de, tek taraf veya çift taraflı serebral palsi (SP)'li çocukların otuma gövde kontrollerinin fiziksel aktivitelerle ilişkisini değerlendirmek.

22 SP'li (GMFCS 9 seviye I, 13 seviye II; 11 tek taraflı, 11 çift taraflı; ortalama yaş 12.4 yıl) çocuk (11 erkek, 11 kız) dahil edildi. Oturma gövde kontrollünün değerlendirmesinde, Gövde Etkilenim Ölçeği (TIS) kullanıldı. Bu ölçekte gövdenin motor kontrol bozukluğu, hem gövde hareketlerinin koordinasyonu hem de dinamik ve statik oturma dengesinin değerlendirilmesi yoluyla belirlenmektedir. Oturarak Atış, Kalk ve Yürü (TUG), 5 Defa Oturup Kalkma (FTSTS), 1-dakika Yürüme (1minW), 10-metre Yürüme (10mW), Yana Uzanma (LR), Öne Uzanma (FR), Dikey Sıçrama (VJ), Yandan Basamak Çıkma (LS-U) testleri ile fiziksel aktiviteler değerlendirildi. Ölçüm sonuçlarının ilişkileri, Spearman korelasyon katsayısı ile incelendi ve anlamlılık düzeyi $P < 0.05$ şeklinde kabul edildi.

TIS'ın Toplam (T) ve Koordinasyon (C) alt öğeleri ve TUG, FTSTS, 1minW, 10mW, LR, FR (sadece T öğesi için), VJ and LS-U testlerinin sonuçları arasında önemli ilişkiler vardı ($P < 0.05$). TIS'ın Statik (S) öğesi TUG, FTSTS, FR, VJ ve LS-U testler ile ilişkiliydi ($P < 0.05$). TIS'ın Dinamik öğesi TUG, VJ ve LS-U testler ile ilişkiliydi ($P < 0.05$).

Oturmadaki gövde kontrollü, ayakta yapılan fiziksel aktivitelerle orta-iyi arası ilişkilere sahipti. Bu ilişkiler, GMFCS-seviye I/II SP'li çocuklarda daha iyi bir motor performans için gövde kontrolündeki artışın gerekli olduğunu işaret etmektedir.

S-0268 - YAŞLI HUZUREVİ SAKİNLERİNDE BACAK VE GÖVDE KASLARININ İZOMETRİK KUVVETİNİN DENGE VE YAŞAM KALİTESİNE OLAN ETKİLERİ

Selvin BALKİ1, Ayişe ÖZYONAR2,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterap Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Sivas Numune Hastanesi,

Çalışmanın amacı, yaşlı kişilerde denge ve sağlıkla ilişkili yaşam kalitesi ile bacak ve gövdenin izometrik kas kuvveti arasındaki ilişkileri araştırmaktı.

Bu çalışmaya, normal kognitif fonksiyona sahip toplam 16 yaşlı huzurevi sakini (13 erkek ve 3 kadın; ortalama yaş:73.31±5.61 yıl) dahil edildi. Onların tamamı, yardımcı bir cihaz kullanmadan bağımsız bir şekilde yürüyebiliyorlardı. Değerlendirmelerde, Nottingham Sağlık Profili (NSP), Modifiye Mini Mental Durum Testi (MMSE-E), Berg Denge Ölçeği (BDÖ) ve ayak bileği, diz, kalça ve gövdenin fleksör ve ekstansör kaslarının el dinamometresi izometrik kuvvet ölçümleri kullanıldı. Normal kognisyon, MMSE-E ≥ 24 şeklinde belirlendi. Ölçüm sonuçları arası ilişkiler, Spearman korelasyon katsayısı ile incelendi ve anlamlılık düzeyi $P < 0.05$ şeklinde kabul edildi.

Ayak bileğinin dorsi fleksör kasları hariç, gövde ve bacağın izometrik kuvvet değerleri ile NSP ve BDÖ sonuçları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulundu. Ayak bileği dorsi fleksiyon kuvveti, NSP Bölüm I toplam puanı ($r = −625$; $P < 0.01$) ve BDÖ sonucu ($r = 509$; $P < 0.05$) ile anlamlı düzeyde ilişkiliydi.

Bu sonuca göre yaşlı insanların kas-kuvvetlendirme antrenmanları, ayak bileği dorsi fleksör egzersizlerini içermelidir.

S-0269 - ALT EKSTREMİTEDE QUADRİCEPS VE HAMSTRİNG KAS KUVVETİ İLE PROPRİYOSEPSİYON İLİŞKİSİ

Sinem SUNER-KEKLİK1, Nevin ATALAY GÜZEL2, Gamze ÇOBANOĞLU-SEVEN2, Nihan KAFA2,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Alt ekstremite propriyosepsiyonu ile quadriceps ve hamstring kaslarının izometrik ve konsantrik kas kuvveti ilişkisini incelemek

Çalışmaya 28 sağlıklı birey (5 kadın-23 erkek; yaş:27.10±5.62; boy:177.35±6.94; vücut ağırlığı:76.85±12.33, BKİ:24.32±2.93) dahil edildi. Kas kuvvet ölçümleri ve propriyosepsiyon değerlendirmesi dominant ekstremiteden Cybex dinamometre (NORM®, Humac, CA, USA) kullanılarak yapıldı. Quadriceps femoris ve hamstring kaslarının konsantrik kuvvet değerlendirmesi 60^o/sn hızda yapıldı. İzometrik kuvvet değerlendirmesi 60^o diz fleksiyon açısında yapıldı. Test öncesi 3 tekrarlı submaksimal ısınma tekrarının ardından 5 maksimal test yaptırıldı. Test sonucunda pik tork değerleri ölçüldü. Propriosepsiyon değerlendirmesi eklem repozisyon testi ile yapıldı. Bireylerden dizlerini başlangıç pozisyonundan (90^o diz fleksiyonu) hedef açı olan 30 dereceyi bulana kadar ekstansiyona doğru getirmesi istendi. Hedef açı 3 kez hissettirildikten sonra aynı açıyı 5 kez bulmaları istendi. Hastalara hissettirilen hedef açı ve bireyler tarafından tekrar bulunan açı arasındaki farkın aritmetik ortalaması sapma açısı olarak kaydedildi. İstatistiksel analiz SPSS 22 programı ile yapıldı.

İstatistiksel analizlere göre dominant tarafta propriyosepsiyon değerlendirmesi sonucu elde edilen sapma açısı ile izometrik quadriceps kası pik torku (r: -0.497 p: 0.007), hamstring pik torku (r: -0.429, p: 0.23) arasında ve konsantrik quadriceps pik torku (r: -0.520, p: 0.005) ve hamstring pik torku (r: -0.478, p: 0.010) arasında negatif yönde korelasyon tespit edildi.

Kassal kuvvet arttıkça propriyosepsiyondaki sapma açısı azalmakta yani propriyosepsiyon iyileşmektedir. Kas kuvveti ve propriyosepsiyonun geliştirilmesi özellikle yaralanmalar sonrası rehabilitasyon programlarında üzerinde durulması gereken parametrelerdendir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular propriyosepsiyon ve kas kuvvetinin birbirini etkilediğini ve bu yüzden antrenman ve tedavi programlarında bir arada ele alınarak geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

S-0270 - ÖN ÇAPRAZ BAĞ TAMİRİ SONRASI UZUN DÖNEMDE ATROFİ VE LAKSİTE VARLIĞI

Sinem SUNER-KEKLİK1, Nevin ATALAY GÜZEL2, Gamze ÇOBANOĞLU-SEVEN2, Nihan KAFA2, Zafer GÜNENDİ3, Baybars ATAOĞLU4,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı , 4Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi Ve Travmatoloji Anabilim Dalı,

Ön çapraz bağ (ÖÇB) tamiri yapılan hastalarda atrofi ve laksite varlığını belirlemek

Çalışmaya ÖÇB tamiri yapılmış 25 hasta (4 kadın-21 erkek; yaş:29.56±8.25; boy:175.64±8.04; vücut ağırlığı:84.22±13.35, BKİ:27.27±3.88, cerrahi taraf:12 sağ-13 sol, cerrahi üzerinden geçen zaman:2.84±1.24yıl) dahil edildi. Dizin anterior laksitesi GNRB® diz artrometresi ile değerlendirildi. Ölçümler 134 N kuvvetinde üç kez tekrarlandı. Atrofi değerlendirmesi ultrasonla Vastus medialis oblikus (VMO), rectus femoris (RF), biceps femoris (BF) ve semitendinosus-semimembranosus kas kalınlığı ölçümleri yapılarak gerçekleştirildi. Kas-subkutan yağ ara yüzeyi ve kas-kemik ara yüzeyi belirlendi. Ara yüzeyler arasındaki mesafe kas kalınlıklarını ölçmek için kullanıldı. İstatistiksel analiz SPSS 22 programı ile yapıldı.

İstatistiksel analizlere göre cerrahi olan dizde sağlam dizle karşılaştırıldığı zaman anterior laksitenin artmış olduğu görüldü (p:0.40). Cerrahi olan bacak sağlam dizle karşılaştırıldığı zaman VMO (p:0.000) ve RF kas kalınlığının (p:0.000) azalmış olduğu görüldü. Semitendinosus-semimembranosus ve BF femoris kas kalınlığının ise iki taraf arasında farklı olmadığı görüldü (p>0.05).

Literatürde ön çapraz bağ tamirinden 6 ay sonra normal aktivitelere ve spora dönüş yapılabileceği belirtilmektedir. Olgularımızın cerrahiden sonra 2.84±1.24yıl geçmiş olmasına rağmen VMO ve RF kaslarında atrofinin hala var olduğu görülmüştür. Hem kassal zayıflık hem de tespit edilen laksite eklemde stabilizasyon sorunlarına neden olabilecek ve eklem dejenerasyon ihtimalini artırabilecektir. Ayrıca greft almak için kullanılan semitendinosus kas yapısında değişiklikler olduğu, BF kasıyla semitendinosus arasında olan kuvvet eşitsizliğinin mekanik problemler yaratabileceği belirtilmektedir. Çalışma sonuçlarında VMO ve RF kasında atrofinin aradan yıllar geçse de devam ettiği ancak greft alanında oluşan değişimlerin geri dönüşümlü olduğu görülmüştür. Bu sebeple rehabilitasyon programlarında quadriceps kasında görülen atrofinin giderilmesinin üzerinde durulması gerektiği düşünülmüştür.

S-0271 - DENGE İÇİN GÜÇLÜ AYAK BİLEĞİ: ÖN ÇALIŞMA

Ufuk DOĞAN1, Ayşe Neriman NARİN2, Gözde URSAVAŞ3, Özlem ÖZER2,

1Gelişim Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi,Bolu, 2Abant İzzet Baysal Üniversitesi Kemal Demir Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu,Bolu, 3İznik Devlet Hastanesi,İznik,Bursa,

Denge ve mobilitenin sağlanmasında; vizüel, vestibüler ve proprioseptif sistem ile kas kuvveti entegre olarak birlikte çalışmaktadır. Alt ekstremite kas kuvveti, mobiliteyi destekleyen sensorimotor fonksiyonun temel bir komponentidir. Çalışmamızın amacı, ayak bileği kas kuvveti ile denge parametreleri arasında ilişkinin varlığını belirlemeye çalışmaktır.

Çalışmaya 12 sağlıklı birey dahil edildi. Ayak bileği dorsi fleksör ve plantar fleksör kas kuvveti bilateral olarak dinamometre ile ölçüldü. Denge değerlendirmesi için Biodex Denge Sistemi[Fall Risk Test(FRT), Postural Stability Test(PST)] uygulandı. PST' in Medial Lateral Index(MLI), Anterior Posterior Index(API), Overall Stability Index(OSI) değerleri kaydedildi.

Bireylerin ortalama yaşı 19,00±0,94'tür. Dorsi fleksör kas kuvveti sağ tarafta 78,77±16,41N, sol tarafta 82,28±22,09N olarak bulundu. Plantar fleksör kas kuvveti sağ tarafta 76,55±18,23N ,sol tarafta 74,10±19,05 N olarak kaydedildi. Biodex ile denge ölçümleri sonucu, FRT skoru 0,73±0,12, MLI Skoru 0,12±0,075, API Skoru 0,25±0,13, OSI Skoru 0,32±0,12 olarak bulunmuştur. Dorsi/Plantar fleksör kas kuvveti ile denge sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır($p>0,05$).

Dengenin sağlanmasında kas iskelet sisteminin içerisinde bulunan proprioseptörler ve özellikle ayak bileği, diz ve kalça eklemlerini kontrol eden kasların aktiviteleri çok önemlidir. Dengenin sağlanmasında ve sürdürülmesinde, kas kuvveti dışında, normal fizyolojik hareket açıklığı, normal tonus, endurans gibi kas-iskelet sistemine ait parametrelerin ve bunların yanında vestibüler, görsel ve kognitif sistemlerin de rolü vardır. Çalışmamız sonucu ayak bileği kas kuvveti ile denge parametreleri arasında ilişki çıkmamasını, denek sayısının az olması ve dengeyi etkileyen diğer parametrelerin değerlendirilmemesi ile açıklayabiliriz. Çalışmaya katılan bireyler genel olarak sedanter olduğundan proprioseptörlerinin zayıf olması, denge ve ayak bileği kas kuvveti arasında ilişki tespit edilememesinin bir nedeni olabilir.

S-0272 - BEDEN KİTLE İNDEKSİ PLANK BAŞARISINI ETKİLER Mİ?: ÖN ÇALIŞMA

Mahmut BEŞLİ1, Ayşe Neriman YILMAZ1, Ece ACAR2, Ömer DURSUN1,

1Abant İzzet Baysal Üniversitesi Kemal Demir Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, 2Karabük Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,

Beden kütle indeksi (BMI) artışı ile birlikte özellikle bel-kalça ve abdominal bölge dokularında yağlanma görülmektedir. Böylelikle kas kuvvet ve enduransında azalmalar görülmektedir. Ayrıca kütlenin artmasıyla plank egzersizi esnasında ağırlık taşıyan bölgelere binen yük artmaktadır. Bu çalışmanın amacı, BMI değerinin plank performansı üzerine etkisini araştırmaktır.

Fiziksel aktivite düzeyi yüksek 17 – 22 yaş aralığında olan 29 katılımcı çalışmaya alındı. Çalışmaya alınan katılımcıların BMI değerleri kaydedildi. Katılımcılara plank ve sağ ve sol taraf yan plank pozisyonlarında testler yapıldı. Testler esnasında katılımcıların olabildiğince pozisyonları bozmadan kalmaları istendi ve süre cinsinden kaydedildi.

Katılımcıların yaş ortalaması 18.69 yıl (± 1.17) ve ortalama BMI değeri 22.78 kg/m2 (± 2.69) olarak kaydedilmiştir. Plank testi ile BMI değerleri arasında ilişki tespit edilemedi ($r= -0.362$, $p> 0.05$). Sağ taraf üzerinde yapılan yan plank testi ile BMI arasında ters ilişki tespit edildi ($r= -0.440$, $p= 0.02$). Sol taraf üzerinde yapılan yan plank testi ile BMI arasında ters ilişki tespit edildi ($r= -0.403$, $p= 0.03$).

Kas gövdelerinde yer alan yağlanmalar kas uzunluk – gerilim ilişkisini bozabilmekte, ve kasın kasılabilirliğini zayıflatabilmektedir. Ayrıca yüksek BMI değerleri nedeniyle plank pozisyonunda kuvvet koluna binen yükün arttığı da düşünüldüğünde, plank sürelerini artırmak için BMI değerlerinin düşürülmesi öngörülmektedir. Normal plank testinde BMI ile ilişki bulunamayışı kasların kuvvet yayılımıyla bir bütün halinde çalışabildiğini göstermektedir. Side plank testinde saptanan ters ilişki de sinerjistik kaslarının kuvvet yayılımının engellendiğini göstermektedir. Bu nedenle egzersiz planlanmasında plank sürelerin artırılması hedefleniyorsa, BMI değerlerinin ideal seviyelere çekilmesi gerektiği öne sürülmektedir.

S-0273 - TRANSKUTANEAL ELEKTRİKSEL SİNİR STİMULASYONU VE YÜKSEK VOLTAJLI KESİKLİ STİMULASYONUN SUBAKROMİYAL AĞRI VE OMUZ HAREKETLERİ ÜZERİNE AKUT ETKİLERİ

Furkan BİLEK1, Mehmet Gürhan KARAKAYA2, İlkim ÇITAK KARAKAYA2,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Bu çalışma, transkutaneal elektriksel sinir stimulasyonu (TENS) ve yüksek voltajlı kesikli stimulasyonun (YVKS) subakromiyal ağrı sendromu olan hastalarda, istirahat ağrısı ve ağrısız omuz eklem hareket açıklığı üzerine akut etkilerini karşılaştırmak amacıyla yapıldı.

Randomize, plasebo kontrollü, çift kör, çapraz tasarımlı (crossover) olan çalışma, subakromiyal ağrı sendromu tanısına sahip 106 hasta üzerinde yapıldı. Sosyodemografik ve fiziksel özellikleri kaydedildikten sonra hastalara bir gün arayla ve ilk gün plasebo olmak koşuluyla, sıralaması kapalı zarf kura yöntemiyle randomize olarak belirlenen TENS ve YVKS uygulandı. Her uygulamanın öncesinde ve sonrasında hastaların istirahatteki ağrı şiddetleri ve ağrısız omuz eklem hareket açıklıkları (EHA) sırasıyla 0-10 cm'lik görsel analog skalası (VAS) ve dijital inklinometre kullanılarak değerlendirildi.

İstirahatteki ağrı şiddeti tüm uygulamalardan sonra anlamlı olarak azaldı ($p<0.05$). Ağrı şiddetindeki azalma miktarı TENS ve YVKS'de plasebodan daha fazlaydı ve YVKS'de en yüksekti ($p<0.05$). Ağrısız omuz EHA değerleri, TENS ve YVKS uygulamaları sonrasında anlamlı olarak artarken ($p<0.05$), plaseboda internal rotasyon hareketi dışında değişiklik gözlenmedi ($p>0.05$). Ağrısız omuz fleksiyon ve abduksiyon hareketlerindeki artış hem TENS hem de YVKS'de plaseboya göre daha yüksek bulunurken, en yüksek değişim YVKS'de oldu ($p<0.05$). Eksternal rotasyondaki artış miktarı, TENS ve plasebo uygulamalarında benzerken ($p>0.05$), YVKS'de daha yüksekti ($p<0.05$). İnternal rotasyon artışı YVKS'de plasebodan daha yüksekti ($p<0.05$) ancak TENS ile diğer uygulamalar arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$).

Subakromiyal ağrılı hastalarda hem YVKS'nin hem de TENS uygulamalarının istirahat ağrısının azaltılmasında ve ağrısız omuz EHA'nın arttırılmasında plaseboya göre daha etkili oluğu, bu etkilerin YVKS'de daha yüksek olduğu sonucuna varıldı.

S-0274 - PRETERM ÇOCUKLARDA DUYUSAL İŞLEMLEME BOZUKLUĞU VE OKULA HAZIR OLMA DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ramazan YILDIZ1, Ayşe ŞİMŞEK1, Erkan EROL1, Azime Şebnem SOYSAL1, Bülent ELBASAN2,

1Gazi Üniversitesi, 2Gazi Üviversitesi,

Duyusal işlemleme, vücuttan ve çevreden gelen duyusal uyaranların organizasyonu ve yorumlanmasıdır. Duyusal işlemleme bozuklukları, preterm çocuklarda term çocuklara göre daha sık görülür. Duyusal işlemleme bozukluğu olan çocuklar okul öncesi dönemde akademik faaliyetlerde, sosyal aktivitelere katılımda problem yaşayabilirler. Bu çalışmanın amacı preterm çocuklarda duyusal işlemleme bozukluğu ile okula hazır oluş durumları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Çalışmaya yaşları 60-72 ay arasında değişen 30 preterm çocuk dâhil edildi. Duyusal işlemleme yeteneğini değerlendirmek için, çocukların günlük yaşamda duyusal olaylara karşı yanıtlarını değerlendiren Dunn Duyu Profili kullanıldı. Çocukların okula hazır oluş durumları ise Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeğinin uygulama formu ile değerlendirildi.

Duyusal İşlemleme, Duyu Modülasyonu, Davranışsal ve Emosyonel yanıtlar ve çocukların duyusal girdiye tepkisini yansıtan faktörleri içeren 23 alanın 20'sinde duyusal işlemleme skorları ile okula hazır oluş toplam skoru arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyon bulundu ($p<0,05$).

Okul öncesi dönemde preterm çocukların duyusal işlemleme yönünden değerlendirilmesi gerekebileceği ve duyu problemlerinin bu çocukların okula hazır olma durumlarını etkileyebileceği sonucuna varıldı. Uygun duyusal yaklaşımların, bu çocukların okula hazır oluş durumlarını olumlu etkileyebileceği düşünüldü.

S-0275 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FİZİKSEL AKTİVİTE VE EGZERSİZ ALGILARININ İNCELENMESİ

ZEYNETTİN KASIRGA1, ERCAN ODABAŞIOĞLU1, TAHİR DEDEOĞLU1, ERHAN KILINÇ1, FATİH SÜNBÜL1,

1KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ, SHMYO,

Araştırmalar, fiziksel aktivite düzeyinin insan hayatı üzerinde oldukça etkili olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, Kilis 7 Aralık Üniversitesi SHMYO ve hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerinin fiziksel aktivite ve egzersiz algı düzeylerini belirlemeyi ve bu düzeylerin öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini saptamayı hedeflemektedir.

Çalışmaya toplam 481 öğrenci katıldı. Çalışmada "Kişisel Bilgi Formu", "Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (International Physical Activity Questionnaire, IPAQ) kısa formu" ve "Egzersiz Yarar/Engel Ölçeği (Exercise Benefits/Barriers Scale)" kullanılarak veriler toplandı. Araştırmaya verileri SPSS 15.0 istatistik programı kullanılarak değerlendirildi.

Çalışmanın sonucunda öğrencilerin sadece %24.3'ünün yeterli düzeyde fiziksel aktivite düzeyine sahip oldukları; öğrencilerin algıladıkları egzersiz engel ortalama puanı 37.85, egzersiz yarar ortalama puanı 59.16, egzersiz genel ortalama puanı 97,01 olduğu saptanmıştır.

Yeterli fiziksel aktivite düzeyi olanlar ile fiziksel olarak aktif olmayan öğrencilerin egzersiz engelleri ve yararlarına ilişkin algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

S-0276 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE UYKU HİJYENİ VE YAŞAM KALİTESİ ALGILARININ İNCELENMESİ

ERCAN ODABAŞIĞLU1, TAHİR DEDEOĞLU1, ZEYNETTİN KASIRGA1, ERHAN KILINÇ1, FATİH SÜNBÜL1,

1KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ, SHMYO,

Uyku, bireyde karşılanması gereken temel fizyolojik gereksinimlerinden biridir. Literatür uykuyu yaşam kalitesi ve iyilik durumunu etkileyen sağlığın önemli bir parametresi olarak tanımlamaktadır. Bireylerin uyku durumu, günlük yaşantı, iş hayatındaki performans, konsantrasyon ve iş kazalarını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu çalışma, Kilis 7 Aralık Üniversitesi SHMYO ve hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerinin uyku hijyeni ve yaşam kalitesi algı düzeylerini belirlemek ve bu düzeylerin öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini saptamayı hedeflemektedir.

Çalışmaya toplam 678 öğrenci katıldı. Çalışmada “Kişisel Bilgi Formu”, “Uyku Hijyen İndeksi” ve “CDC HRQOL-4 (Hastalık Kontrol Merkezi Sağlıkla İlişkili Yaşam Kalitesi-4) Ölçeği” kullanılarak veriler toplandı. Araştırmaya verileri SPSS 15.0 istatistik programı kullanılarak değerlendirildi.

Çalışmanın sonucunda öğrencilerin uyku hijyeni ortalama puanları 19,79±6,99 olarak saptanmıştır.

Yaşam kalitesi orta ve daha düşük olarak algılayan öğrencilerin çok iyi ve iyi olarak algılara göre uyku hijyenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

S-0277 - BAŞAĞRISI HASTALARINDA AĞRIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER, AĞRI ÖZELLİKLERİ VE BAŞAĞRISINA BAĞLI ÖZÜRLÜLÜK DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Mehmet ÖZKESKİN1, Bilge KARA2, 3,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı İzmir,Türkiye, 2Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu Nörolojik Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı İzmir,Turkiye ,

Çalışmamız başağrısı hastalarında ağrıyı etkileyen faktörler, ağrı özellikleri ve başağrısına bağlı özürlülük düzeyi arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla planlandı.

Çalışmaya 38 başağrısı tanılı hasta (26 migren ve 12 gerilim tipi başağrısı) alındı. Hastaların demografik bilgileri kaydedildi. Ağrı özellikleri(ağrı şiddeti, frekansı) Vizüel Analog Skala (VAS) ile değerlendirildi. Ağrıyı etkileyen faktörler ve başetme yaklaşımları kaydedildi. Başağrısına bağlı özürlülük düzeyi (iş gücü kaybı) “Migraine Disability Assessment Scale” (MIDAS) ile değerlendirildi.

Hastaların ortalama yaşları 42.63± 12.07 yıl idi. Hastalar ortalama 13.71± 9.29 yıldır başağrısı ile yaşamakta idi. En son yaşadıkları başaağrısı şiddeti ortalama 7.00±1.85 puan idi. En fazla başağrısını arttıran faktörler içinde sırasıyla stres anı(%80.1) ve zihinsel yorgunluk(%77.8) olarak bulundu. Hastaların başağrısıyla başetmek için kullandıkları yaklaşımlar ise sırasıyla ense ve başta ağrılı bölgeye masaj(%72.2), başa soğuk uygulama (%61.1) olarak bulundu. En çok uygulanan tedavi yöntemi ilaç kullanımı(%78.9) olarak bulundu. Son 3 ay içinde yaşadıkları başağrısı frekansı ortalama 10.47±9.86 gün idi. Son 3 ay içinde yaşadıkları başaağrısı şiddeti ortalaması 6.75±1.05 puan idi. Son 3 ay içindeki başağrısına bağlı özürlülük ortalaması 18.58±24.29 gün iş gücü kaybı (orta düzeyde özürlülük) olarak bulundu. MIDAS skoru ile son 3 ay içindeki başağrısı frekansı arasında kuvvetli pozitif anlamlı bir ilişki bulundu (r= 0.734; p=0.000) (p≤0.01). MIDAS skoru ile son 3 ay içindeki başağrısı ortalama şiddeti arasında düşük pozitif anlamlı bir ilişki bulundu (r= 0.466; p=0.004) (p≤0.01).

Başağrısı hastalarında başağrısı şiddeti ve frekansı arttıkça başağrısına bağlı özürlülük düzeyi artmaktadır. Gelecek çalışmalar daha fazla hasta sayısında yapılmalıdır. Ayrıca başağrısı (gerilim tipinde özellikle) tedavisinde farmakolojik yaklaşımlarla kombine, fizyoterapi yaklaşımlarının da (elektromyografik biofeedback tedavisi, gevşeme egzersizleri, boyun omuz kaslarına spesifik kuvvetlendirme eğitimi, masaj, pasif germe, pozisyonlama, ergonomik bilgilendirme, transkutanöz elektrik sinir stimulasyonu ve soğuk uygulama) kullanılmasının başağrısını ve buna bağlı özürlülüğü azaltacağını düşünüyoruz.

S-0278 - AYAK AĞRISI OLAN YETİŞKİN TÜRKİYE POPÜLASYONUNDA AYAK FONKSİYONU, FONKSİYONEL BECERİ VE SAĞLIKLA İLGİLİ YAŞAM KALİTESİNİN KESİTSEL ANALİZİ

Gözde YAĞCI1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Ayak ağrısı distal tibia, fibula veya ayağa etkiyen direk bir travma, kas-iskeletsel aşırı yüklenme, enfeksiyon, sistemik hastalık veya proksimal bölgelerdeki herhangi bir patoloji sebebiyle algılanan, hoş olmayan duyusal ve emosyonel bir deneyimdir. Bu çalışmanın amacı, yetişkinlerde ayak ağrısı, ayak fonksiyonel karakteristikleri, bireylerin fonksiyonel becerileri ve sağlıkla ilgili yaşam kaliteleri arasındaki ilişkisini incelemekti.

Bu çalışmaya 90 ayak ağrılı (37,5±7,5 yıl) ve yaş olarak eşleştirilmiş 40 sağlıklı birey (36,9±7,0 yıl) katıldı. Bireylere Ayak fonksiyon indeksi (AFI) ve Kısa Form SF-36 ölçeği uygulandı. Sonuçlar bağımsız örneklem t testi ile iki grup arasında karşılaştırıldı.

Ayak ağrısı olan bireylerde, AFI toplam skoru ($p<0,001$) ile skalanın ağrı ($p<0,001$), özür ($p<0,001$) ve aktivite kısıtlamasını ($p<0,001$) içeren tüm alt skorları sağlıklılara göre daha yüksekti. Ayrıca bireylerin SF-36 toplam skoru ile fiziksel fonksiyon ($p<0,001$), fiziksel sağlık sebebiyle rol kısıtlanması ($p<0,001$), emosyonel problemler ($p<0,001$), enerji/yorgunluk ($p<0,001$) ve sosyal fonksiyon ($p=0,034$) alt skala skorlarında da, sağlıklılara göre düşüş elde edildi.

Bu çalışmada, ayak ağrısı olan yetişkin bireylerde sağlıkla ilgili yaşam kalitesi, fonksiyonel beceri ve ayak fonksiyonlarında, sağlıklı yaşıtlarına göre düşüş bulundu. Bu yönüyle yetişkinlerde ayak ağrısı, erken dönemden itibaren, konservatif olarak tedavi edilmesi gereken bir sağlık problemi açısından ele alınmalıdır.

S-0279 - İZOKİNETİK GÖVDE KAS PERFORMANSI İLE DİĞER DİNAMİK VE STATİK CORE STABİLİTE SAHA TESTLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ali ZORLULAR1, Ahmet GÖKKURT1, Barış SEVEN1, Gamze ÇOBANOĞLU SEVEN1, Nihan KAFA1, Deran OSKAY1, Nevin ATALAY GÜZEL1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Çalışmanın amacı izokinetik gövde kas performansı ile diğer dinamik ve statik core stabilite saha testleri arasındaki ilişkinin araştırılması.

Çalışmaya 32 sağlıklı birey (kadın:24 erkek:8 yaş(yıl):22.25±1.50, boy uzunluğu(cm):168.12±8.97, vücut ağırlığı(kg):63.73±14.28) dahil edilmiştir. Gövde kas kuvveti ve enduransı Cybex Humac Norm İzokinetik dinamometre (Humac Norm Testing & Rehabilitation System, USA) ile değerlendirildi. Diğer dinamik ve statik core stabilite testlerini Mcgill core endurans testleri, yüzüstü köprü testi, mekik ve modifiye şınav testi oluşturmaktadır.

Spearman korelasyon analiz sonuçları izokinetik konsantrik ekstansör kas kuvveti ile modifiye şınav testi arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu göstermiştir($p<0.05$ $r=0.632$). İzokinetik eksantrik ekstansör kas kuvveti ile yan köprü test performansı arasında pozitif yönde ilişki gösterilmiştir($p<0.05$ $r=0.548$). Bir diğer pozitif yönlü korelasyon ise izokinetik konsantrik fleksör kas kuvveti ile mekik test performansı arasında bulunmuştur($p<0.05$ $r=0.494$).

Uygun core stabilite ve kuvvet günlük yaşam aktiviteleri için önemlidir. Güncel veriler zayıf core stabilite ve kuvvetin alt ekstremite ve gövde yaralanmaları için bir risk faktörü olduğunu göstermiştir. Sağlık çalışanları, yaralanma risklerinin tanımlanması için bireylerin core stabilite performanslarını değerlendirmelidir. Güvenilir olması nedeniyle izokinetik gövde kas testleri core stabilitenin değerlendirlmesinde standart yöntemdir. Bu çalışma ile izokinetik test performansları ile core stabilite saha testleri arasındaki ilişki gösterilmiştir. İzokinetik sistemlerin yokluğunda, core stabilite saha testleri bireylerin core stabilizasyonlarının yorumlanmasında kullanılabilir.

S-0280 - ARTROSKOPİK MENİSKÜS TAMİRİ VEYA PARSİYEL MENİSEKTOMİ UYGULANAN HASTALARDA KAS KUVVETİ VE FONKSİYONEL PERFORMANSIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sevim Beyza ÖLMEZ1, Selda BAŞAR1, Saliha KARATAY2, Ulunay KANATLI1, M Baybars ATAOĞLU1, Jale MERAY1, Coşkun ULUCAKÖY1,

1Gazi Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, medial menisküs yırtığı sonrası artroskopik menisküs tamiri (MT) veya parsiyel menisektomi (PM) uygulanan hastaların kas kuvveti ve fonksiyonel performansını sağlıklı kontrol grubuyla karşılaştırmaktır.

Çalışmaya medial menisküs yırtığı sonrası Gazi Üniversitesi Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı'nda 2013-2016 yıllarında aynı ekipte bulunan ve benzer cerrahi tekniği uygulayan iki farklı ortopedik cerrah tarafından artroskopik medial menisküs tamiri uygulanan (yaş: 28,6 ± 9,6 yıl) 14 erkek hasta, artroskopik parsiyel medial menisektomi uygulanan (yaş: 35,3 ± 7,3 yıl) 14 erkek hasta dahil edildi. Yaş ve cinsiyet benzeri gönüllü 14 sağlıklı erkek, kontrol grubu (yaş: 29,2 ± 6,6 yıl) olarak belirlendi. Her üç gruba; 60°/s açısal hızda izokinetik kuvvet testi, tek bacak yatay ve dikey sıçrama testleri uygulandı.

Grupların demografik özellikleri (yaş ve VKİ) benzerdi ($p>0,05$). MT hastalarında ameliyatlı ekstremitenin hamstring kas kuvveti (ortanca (IQR): 65 (53-100) Nm/kg), sağlam ekstremiteden (ortanca (IQR): 74 (64-98) Nm/kg) daha zayıf olduğu, PM hastalarında ameliyatlı ekstremitenin (ortanca (IQR): 103 (77-135)) ise hem sağlam ekstremiteye (ortanca (IQR): 124 (103-183) Nm/kg) hem de sağlıklı bireylere (ortanca (IQR): 151 (127-181) Nm/kg) oranla kuadriseps kas kuvveti kaybının devam ettiği belirlendi ($p<0,05$). MT grubunun ameliyatlı (ortanca (IQR): 112 (96-132) cm) ekstremitesinin tek bacak yatay sıçrama testi skoru, hem sağlam ekstremitesiyle (ortanca (IQR): 115 (99-141) cm) hem de sağlıklı bireylerle (ortanca (IQR): 126 (106-149) cm) eşit seviyedeydi ($p>0,05$). PM grubunun tek bacak yatay sıçrama testinde ameliyatlı ekstremitesinin (ortanca (IQR): 85 (78-104) cm), hem sağlam ekstremitesinden (ortanca (IQR): 101 (91-121) cm) hem de sağlıklı bireyler (ortanca (IQR): 126 (106-149) cm) ve MT grubundan (ortanca (IQR): 112 (96-132) cm) daha düşük performansa sahip olduğu saptandı ($p<0,05$). MT ve PM gruplarının tek bacak dikey sıçrama testi sonuçlarında; her iki grubun ameliyatlı ekstremitesinin (ortanca (IQR) MT:23 (15-26) cm, PM:17 (14-19) cm), sağlıklı bireylerden (ortanca (IQR): 28 (21-38) cm) daha düşük seviyede olduğu belirlendi ($p<0,05$).

Bu çalışmada farklı cerrahi teknikler olan menisküs tamiri ve parsiyel menisektominin kas kuvveti ve fonksiyonel perforamans üzerine etkilerinin farklı olduğunu tespit edildi. Parsiyel menisektominin kas kuvveti ve fonksiyonel performansı menisküs tamirinden daha fazla olumsuz yönde etkilediğini, hem artroskopik menisküs tamiri hem de parsiyel menisektomi sonrasında kas kuvveti ve fonksiyonel performansı arttıracak nöromusküler rehabilitasyon programlarının erken dönemde planlanması gerektiğini düşünmekteyiz.

S-0281 - KİNESİO TAPE UYGULAMASININ FARKLI DENGE TESTLERİNE ETKİSİ

Ayşe Kübra ŞAHAN1, Fatma ÜNVER2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, 2Pamukkale Üniversitesi,

Çalışmamızın amacı Halluks valgus deformitesinde kullanılan KT uygulamasının destek yüzeyini geliştirerek dengeyi pozitif yönde etkileyeceği hipotezine dayanarak kinesio bandın sağlıklı bireylerde denge üzerine akut etkisini incelemektir.

Bu çalışmaya, 10 erkek ve 10 kız olmak üzere 20 gönüllü sağlıklı birey çalışmaya dahil edildi. Demografik bilgiler kaydedildi. Çalışma protokolü sadece dominant alt ekstremite uygulandı. Statik dengeyi değerlendiren Standing Stork test gözler açık ve kapalı olarak uygulandı. 1 deneme hakkı verildi ve 3 ölçüm alındı, en yüksek skor kaydedildi. Dinamik dengeyi değerlendiren Y denge testi anterior, posterolateral, posteromedial olmak üzere 3 yönde alt ekstremitenin uzanmasını içermektedir. Katılımcılara testin nasıl yapılacağı uygulamalı olarak gösterildi 3 yöne 2 şer adet deneme hakkı verildi. 3 ölçüm yapıldı ve en yüksek skor kaydedildi. Ön testler sonrası uzun oturma pozisyonunda uygulama bölgesi alkolle temizlenerek halluks valgus deformitesinde kullanılan korrektif teknik ile KT uygulandı. I bandı başparmak mediale alınarak destek yüzeyini artıracak şekilde %75 gerimle uygulandı ve son testler alındı. Verilerin analizi SPSS 22 ile yapıldı iki eş arasındaki farkın önemlilik testi ve Wilcoxon eşleştirilmiş iki örnek testi kullanılmıştır.

KT uygulaması öncesi ve sonrasındaki Standing stork testte denge değerleri arasında anlamlı bir fark bulunamamazken ($p>0.05$), Y denge testi değerlerinde ise sadece posteriomedial yönde istatiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Çalışmamızın sonucunda KT uygulaması sonrasında sadece posteriomedial yönde anlamlı olarak daha yüksek değerlere ulaşılmıştır. Standing Stork test statik dengeyi ölçen bir testken Y denge testi dinamik dengeyi değerlendiren bir testtir. KT uygulamasının, sağlıklı bireylerde statik dengeyi etkilemeyip dinamik Y denge testinin en zor olan posteriomedial yönünde gelişime neden olması dinamik ve zorlayıcı aktiviteler sırasında aktive olarak dinamik dengede bir artışa neden olduğunu düşünmekteyiz.

S-0282 - KORONER ARTER BYPASS GREFTİ CERRAHİSİ GEÇİREN HASTALARDA BİSİKLET VE KOL ERGOMETRESİ EGZERSİZLERİNİN FONKSİYONEL KAPASİTE VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Elif Dilara DURMAZ1, Betül TAŞPINAR2, Orçin TELLİ ATALAY3, Yasemin ÖZKAN4, Taner ŞEN4, Ferruh TAŞPINAR2,

1Gazi Yaşargil Eğitim Ve Araştırma Hastahanesi, 2Dumlupınar Üniversitesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Pamukkale Üniversitesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 4Evliya Çelebi Eğitim Ve Araştırma Hastahanesi,

Bu çalışma, Koroner Arter Bypass Grefti (KABG) Cerrahisi geçiren hastalarda bisiklet ve kol ergometresi egzersizlerinin fonksiyonel kapasite ve yaşam kalitesine etkilerinin karşılaştırılması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

52-65 yaş aralığında bulunan 39 olgu (35 Erkek, 4 Kadın) bisiklet ergometresi (n=23) veya kol ergometresi grubu (n=16) olmak üzere iki gruba ayrıldı. Tüm katılımcılar eğitim öncesi ve sonrasında 6 dakika yürüme testi ve Kısa Form-36 (SF-36) anketi ile değerlendirildi. Tüm olgular 6 hafta boyunca, haftada 5 seans olmak üzere toplam 30 seans bisiklet veya kol ergometresi egzersizi programına devam etti.

Sonuçlar karşılaştırıldığında bisiklet ergometresi grubunda kol ergometresi grubuna göre yürüme mesafesinde istatistiksel olarak anlamlı bir artış belirlendi ($p<0.05$). Diğer taraftan kol ergometresi grubunda bisiklet ergometresi grubuna göre SF-36 alt parametrelerinden genel sağlık parametresinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulundu ($p<0.05$).

Bu çalışmanın sonuçları bisiklet veya kol ergometresi egzersiz programlarının KABG cerrahisi geçiren hastaların fiziksel ve psikososyal fonksiyonlarını farklı şekilde iyileştirebileceğini göstermiştir. Ayrıca optimum fayda sağlamak için bireyselleştirilmiş, düzenli ve planlı egzersiz programlarının uygulanması önemlidir.

S-0283 - TİBİAL TORSİYON VARLIĞININ Q AÇISI VE DENGE ÜZERİNE ETKİSİ

Hilal DENİZOĞLU KÜLLİ1, İpek YELDAN2,

1Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Alt ekstremite dizilim bozukluklarının ve Q açısının ön çapraz bağ yaralanmalarında bir risk faktörü olabileceği bilinmektedir. Çalışmamızın amacı, tibial torsiyonun varlığının Q açısı ve denge üzerine etkisini araştırmaktır.

Çalışmamıza yaş ortalamaları 21.14±1.16 yıl olan sağ dominant 90 gönüllü (45 kız, 45 erkek) katıldı. Katılımcılardan, ayakları omuz genişliğinde açık, birbirine paralel pozisyonda ve her iki ayağa eşit yük vererek ayakta dururken patellaların içe dönük görünümde olması tibial torsiyon olarak kabul edildi. Q açısı ölçümü için; katılımcılardan her iki ekstremiteye eşit yük vererek, ayaklar omuz genişliğinde açık olacak şekilde ayakta durmaları istendi. Daha sonra standart bir gonyometre ile manuel olarak ölçüm yapıldı. Patella merkez alınarak Spina iliaka anterior süperior'dan patellaya uzanan hat ile patelladan tuberositas tibiaya uzanan hat arasındaki açı değeri kaydedildi. Denge değerlendirmesi Star Excursion Balance Testi (SEBT) ile yapıldı. Sekiz yöndeki denge performansı bacak boyu ile normalize edilerek topladı. Elde edilen skor SEBT toplam skoru olarak değerlendirildi.

Tibial torsiyon varlığına göre gönüllüler iki gruba ayrıldı (tibial torsiyon grubu n=42, kontrol grubu n=48). Tibial torsiyon grubu ortalama Q açısı ve SEBT toplam skoru sırasıyla 12.9°±4.5° ve 523.6±49.2 cm idi. Kontrol grubunun ise 11.1°±3.7° ve 505.2±47.7 cm idi. Grupların Q açısı değerleri istatiksel olarak farklı iken (p=0.48), SEBT toplam skorlarında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir (p=077).

Çalışmamız, tibial torsiyon varlığının denge performansını etkilemediğini ancak Q açısını değiştirdiğini göstermiştir. Q açısı, frontal düzlem dizilimini gösteren bir parametre iken tibial torsiyon transvers düzlemde bir değerdir. Birçok diz yaralanması da frontal ve transvers düzlem üzerindeki hareketler ve kuvvetlerin birlikte rol oynaması ile gerçekleşmektedir. Çalışmamızda gösterilen Q açısı ve tibial torsiyon arasındaki etkileşim yaralanmalar açısından önemli olabileceğini düşündürmektedir.

S-0284 - PROPRİOSEPTİF NÖROMUSKÜLER FASİLİTASYON VE STATİK GERMENİN HAMSTRİNG FLEKSİBİLİTESİ ÜZERİNE ETKİSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Hilal DENİZOĞLU KÜLLİ1, Elif DURGUT2, Kübra ALPAY1,

1Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Esneklik, spor performansı ve günlük yaşam faaliyetlerinde bağımsızlık için önemli olan fiziksel bir niteliktir. Esneklik kazandırılması için en sık başvurulan teknikler Proprioseptif Nöromusküler Fasilitasyon (PNF) ve statik germe tekniklerdir. Çalışmamızın amacı, tek seans, eşit süre ile uygulanan iki tekniğin hamstring kası fleksibilitesi üzerine etkilerini araştırmaktır.

Yaş ortalamaları 21.6±1.2 yıl olan 16 gönüllü çalışmaya dahil olmuştur. Gönüllülere germe öncesi, sonrası ve 48 saat sonra (1.,2.,3. Ölçüm) sağ ve sol bacak düz bacak kaldırma (DBK) testi ve öne uzanma (ÖU) testi yapılmıştır. DBK testi gonyometre ölçümüyle gerçekleştirilirken, ÖU testinde mezura ile uzanma mesafesi ölçülmüştür. Statik germe uygulamasından 12 hafta sonra aynı katılımcılara PNF tut-gevşe tekniği uygulanmıştır.

Yapılan istatistiksel analizde statik germe ve PNF tedavisi öncesi ve sonrası yapılan 1.-2. ölçümlerde ve 3.-1. ölçümler arasında istatistiksel olarak fark tespit edilirken (sırasıyla sağ DBK testi için p=0.007; p=0.002, sol DBK testi için p=0,003; p=0.012, ÖU için p=0.009; p=0.013) 3.-2. ölçümler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05). Gruplar arası her üç ölçümdeki DBK ve ÖU testleri değişim farklarının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p<0.05).

Çalışmamız kullanılan her iki tekniğin esneklik üzerine etkili olduğunu ve birbirlerine bir üstünlüğünün bulunmadığını göstermiştir. Ayrıca, her iki tekniğin de bir seanslık uygulamasının 48 sonra dahi esnek üzerine etkisini devam ettirdiği belirlenmiştir. Bu etkinin devamlılığının araştırılması için ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

S-0295 - MULTİPLE SKLEROZ HASTALARINDA EXERGAMİNG VE KONVANSİYONEL EGZERSİZ YAKLAŞIMLARININ ENERJİ HARCAMASI VE YORGUNLUK AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Fatma AYVAT1, Ender AYVAT1, Gülşah SÜTÇÜ1, Mert DOĞAN1, Özge ONURSAL1, Muhammed KILINÇ1, Sibel AKSU YILDIRIM1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Exergaming yaklaşımları, son yıllarda nörolojik hastalıklarda popüler hale gelmiştir. Konvansiyonel tedavi yöntemlerine göre sağladıkları bol tekrar, tekrarsız tekrar, geribildirim, amaca yönelik anlamlı aktiviteler ve dual task gibi birçok motor öğrenme prensibi bu sistemleri avantajlı kılmaktadır. Ancak bu yaklaşımların hastaların enerji harcama ve yorgunluk düzeyleri üzerindeki etkileri net değildir. Çalışmanın amacı, MS hastalarında konvansiyonel egzersiz yaklaşımlarına karşılık olarak exergaming yaklaşımları sırasındaki enerji harcamasını ve yorgunluk düzeyini değerlendirmektir.

Çalışmaya bağımsız olarak yürüyebilen 8 MS hastası dahil edildi. Hastaların demografik bilgileri alındıktan sonra, Xbox Kinect sistemi ile yarım saat oyun tedavisi uygulandı. Bu sırada SenseWear Pro3 Armband cihazı ile enerji harcamaları ölçüldü. Aynı işlem bir sonraki tedavi seansında yarım saatlik konvansiyonel egzersizler sırasında da uygulandı. Hastaların yorgunlukları her iki tedavi seansının öncesinde ve sonrasında Modifiye Borg Skalası ile sorgulandı.

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması 39.37±8,24'dir. Hastaların egzersiz sırasındaki ortalama enerji harcamaları 94.12±29.01'dir. Oyun uygulamaları sırasındaki ortalama enerji harcamaları ise, 67.62±13.04'tür. Hastaların egzersiz ve oyun uygulamaları sırasındaki enerji harcamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu.($p<0.05$) Hastaların egzersiz ve oyun uygulamalarının sonrasında ve öncesindeki yorgunluk düzeyleri arasındaki farklar karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadı.($p>0.05$)

Exergaming yaklaşımlarının literatürde bilinen avantajlarının yanı sıra, çalışmamızda egzersiz uygulamalarına göre benzer yorgunluk düzeylerinde daha az enerji harcaması açığa çıkarması bu yaklaşımların kullanılabilirliğine katkı sağlayabilir. MS hastalarında yorgunluğun en zorlayıcı semptomlarından biri olduğu düşünüldüğünde, exergaming yaklaşımlarının daha az enerji harcamasıyla hastaların rehabilitasyonunda bu avantajıyla da tercih edilebileceğini düşünmekteyiz. Bu sonuçların yorumlanabilmesi için daha fazla sayıda hasta ile yapılan çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

S-0296 - ADELOSAN İDİOPATİK SKOLYOZLU BİREYLERDE KOR KAS ENDURANSI İLE AEROBİK KAPASİTE VE GÖĞÜS MOBİLİTE ARASINDAKİ İLİŞKİ

Burcu TALU1, Zilan BAZANCİR1, Mehmet Fatih KORKMAZ2,

1İnönü Üniversitesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon, 2İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi Ve Travmatoloji,

Bu çalışma adelosan idiopatik skolyoz hastalarında kor kas enduransı ile aerobik kapasite ve göğüs mobilite arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla planlandı.

Çalışmaya İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezinde skolyoz tanısı ile takipli Cobb açıları 20-40$_{o}$ arasında değişen 24 hasta (20 kadın, 4 erkek) dahil edildi. Hastaların demografik bilgileri alındıktan sonra kor kas endurans, aerobik kapasite ve göğüs mobilite değerlendirildi. Kor kas endurans değerlendirmede Sorenson test, Gövde fleksör test ve lateral köprü testleri kullanıldı. Aerobik kapasite değerlendirmede 6 dakika yürüme testi kullanıldı. Göğüs mobilitesi için axıllar, epigastrik, subcostal ölçümlerin yapıldığı Göğüs mobilite indeksi kullanıldı. Çalışmadan elde edilen verilerin analizinde SPSS 16 (Statistical package for social sciences) paket programı kullanıldı. Verilerin ortalama±standart sapma değerleri hesaplandıktan sonra, veriler arasında ilişkinin belirlenmesinde parametrik koşulları sağladığı için "Pearson Sıralamalı Korelasyon Katsayısı" kullanıldı.

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması 15.04±1.92 yıl, Vücut Kütle Indexi 20.35±4.3 kg/m2' dır. Sorenson 39.85±28 sn, gövde fleksör 45.76±29 sn, sağ lateral köprü 26.04±20 sn, sol lateral köprü 23.41±16 sn'dır. Axıllar indeks 6.41±1 cm, epigastrik indeks 5.25±1.3 cm, subcostal indeks 4.3±1.6 cm'dır. 6 dakika yürüme mesafesi 584±57 m'dır. Çalışma sonuçları arasında ilişki incelendiğinde, gövde ekstansör kor kas enduransı ile aerobik kapasite arasında pozitif yönlü orta şiddetli korelasyon bulundu (r:555 p:0.001). Kor kas enduransı ile axıllar ve epigastrik indeks ile arasında pozitif yönlü orta şiddetli korelasyon bulundu (r:560 p:0.01, r: 533 p: 0.01).

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde skolyozlu bireylerde kor kas enduransının, aerobik kapasitenin ve göğüs mobilitesinin azaldığı görüldü. Çalışmamızda elde edilen sonuçlar ışığında, adelosan idiopatik skolyozlu hastalarda kor kas enduransı arttırıldığı takdirde göğüs mobilite ve aerobik kapasitede artışların olabileceğini düşünüyoruz. Kor kas enduransının artmasıyla spinal düzgünlüğü sağlanması ve torakal grup kasların uygun çekiş açılarına yerleşerek maksimal kuvvet açığa çıkardığını, torakal mobiliteyi arttırdığını ve aerobik kapasiteyi olumlu yönde etkilediğini düşünmekteyiz. Kor kas enduransının artması hem antigravite kaslarımızın uzun süreli kontraksiyonla postüral kontrolü sağlamasını hem de aerobik kapasiteyi koruyacağını düşünüyoruz.

S-0297 - MEDİAL PATELLOFEMORAL LİGAMENT REKONSTRÜKSİYONU SONRASI KLİNİK VE EV PROGRAMI İLE TAKİP EDİLEN BİREYLERİN UZUN DÖNEM FONKSİYONEL SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Burak ULUSOY1, TAHA İBRAHİM YILDIZ2, SERDAR DEMİRCİ2, NİYAZİ ERCAN3, RAMAZAN AKMEŞE4, NEVİN ERGUN5,

1ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ, 2HACETTEPE UNİVERSİTESİ, 3ANKARA UNİVERSİTESİ, 4ANKARA ÜNİVERSİTESİ, 5HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Medial patellofemoral ligament (MPFL) patellanın laterale yer değişimini önlemede görev alan birincil yumuşak doku stabilizatördür. Patellar dislokasyonu takiben genellikle medial patellofemoral ligament bütünlüğünü koruyamamaktadır. MPFL yırtığı sonrası cerrahi tercih edilen bir yöntemdir fakat fonksiyonel ve klinik açıdan etkin sonuçlar sadece cerrahi ile değil cerrahi sonrası etkin ve uygun rehabilitasyon programı ile sağlanabilmektedir. Bu çalışmada medial patellofemoral ligament rekonstrüksiyonu geçiren bireylerde hastane şartlarında ve fizyoterapist eşliğinde uygulanan rehabilitasyon programı ile evde uygulanan ev egzersiz programının fonksiyonel sonuçları karşılaştırıldı.

Çalışmaya İzole MPFL cerrahisi yapılmış 19 birey dahil edildi. Bireyler rastgele randomizasyon yöntemiyle 2 gruba ayrıldı. Birinci gruba (n=10 X±SS yaş: 20,5 ± 4,8 yıl, vücut kütle indeksi (VKİ): 23,37±3,24 kg/m2) klinikte fizyoterapist gözetiminde 12 hafta, haftada 2 gün rehabilitasyon programı uygulandı. İkinci gruba (n=9 X±SS yaş: 22,6±5 yıl, VKİ: 24,8±8,9 kg/m2) aynı rehabilitasyon protokolü ev egzersiz programı olarak verildi. Bireylere cerrahi sonrası 6. aylarında Diz incinme ve osteoartrit sonuç skoru (KOOS),TAMPA kinezyofobi ölçeği, IKDC (International Knee Documentation Committee) subjektif diz değerlendirme formu ve Kujala patellofemoral ağrı skoru uygulandı. Gruplar arasındaki KOOS,IKDC, TAMPA ve Kujala değerleri arasındaki karşılaştırmalar ise ‘Mann Whitney U’ testi kullanılarak değerlendirildi

Her iki grubun tüm değerlendirme sonuçlarına göre Kujala (p=0,009), TAMPA (p=0,002), IKDC (p=0,027) ve KOOS (0,05) skorlarında klinikte takip edilen bireyler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu.

MPFL rekonstrüksiyonu geçirmiş bireylere uygulanan ev egzersiz programı fonksiyonel ve klinik parametrelerde kısmen düzelme sağlamakla birlikte klinik şartlarında ve fizyoterapist kontrolünde yapılan rehabilitasyon programı bu bireylerde daha faydalıdır.

S-0298 - HEMİPLEJİDE UYGULANAN AYAK BİLEĞİ VE AYAK MOBİLİZASYONUNUN, POSTÜRAL STABİLİTE VE DÜŞME RİSKİNE ANLIK ETKİSİ: VAKA RAPORU

Cevher SAVCUN DEMİRCİ1, Muhammet Ayhan ORAL1,

1Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

İnmeli hastalarda, ayak ve ayak bileği limitasyonu, yürüme ve ağırlık aktarma gibi bir çok fonksiyonel aktivitede kısıtlanmaya neden olur. Bu çalışmanın amacı, paretik ayak ve ayak bileği mobilizasyonunun, postüral stabiliteye ve düşme riskine olan anlık etkisini araştırmaktır.

60 yaşında, 10 ay önce inme geçirmiş ve sağ tarafı etkilenimli hasta çalışmaya dahil edildi. Etkilenen ekstremitenin fibula distaline, calcaneusa, naviculaya, cuboide ve tibiotalar ekleme mobilizasyon uygulandı. Postüral stabilite, mobilizasyondan önce ve sonra Biodex Stability System (BSS- Biodex Inc., Shirley, New York) ile değerlendirildi. Değerlendirmede genel stabilite , anterior-posterior stabilite, medial-lateral stabilite ölçümleri yapıldı. Değerlendirmeler sırasında her bir test 20 sn. boyunca 3 tekrarlı yapıldı ve ortalama skor kaydedildi. Düşme riski, fonksiyonel uzanma testi ile değerlendirildi. Mobilizasyon ve değerlendirme farklı fizyoterapistler tarafından uygulandı.

Hastanın postüral stabilite ve düşme riski sonuçları mobilizasyondan sonra daha iyiydi. Mobilizasyondan önce/sonra değerlendirme skorları; genel stabilite skoru 6,4/5,1, anterior-posterior skoru 4,6/3 ve medial-lateral skoru 4,5/4 ‘tür. Fonksiyonel uzanma skoru, mobilizasyon öncesi 19,4 iken mobilizasyon sonrası 26,7’dir.

İnmede, ayak ve ayak bileği eklemleri normal eklem hareket kısıtlılığı sık karşılaşılan bir sorundur ve ayağın yerle tam temas edememesinden kaynaklanan ağırlık aktarma ve denge problemlerine neden olur. Bu yetersizlik duyusal defisitlerle birlikte fonksiyonel kısıtlılıklara yol açar. Çalışmamız, inmeli hastalarda ayak ve ayak bileği eklemleri mobilizasyonunun postüral stabilite ve düşme riski üzerine pozitif etkisi olduğunu göstermiştir.

S-0299 - MULTİPL SKLEROZDA SPASTİSİTENİN YÜRÜME VE YAŞAM KALİTESİ İLE İLİŞKİSİ

Özge ERTEKİN1, Zuhal ABASIYANIK1, Turhan KAHRAMAN2, Asiye Tuba ÖZDOĞAR1, Taha ASLAN3, SERKAN ÖZAKBAŞ3, MS Study Group MS STUDY GROUP4,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, 2İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilimdalı, 4Multipl Skleroz Araştırmaları Derneği,

Spastisite Multipl Sklerozlu (MS) hastalarda görülen yaygın bir semptomdur. Spastisite fonksiyonelliği etkiler, yorgunluğa ve aktivite düzeyinin kısıtlanmasına sebep olur. Multipl Sklerozlu bireylerdi spastisite ve yürüme fonksiyonuna ilişkin kanıtlar tutarsızdır. MS'li hastalar spastisitenin yürüme bozukluğu ve yetiyitimi üzerindeki etkisini bildirseler de çalışmalarda kullanılan sadece alt ekstremiteyle sınırlı olmayan ve non-spesifik spastisite tanımlayıcılarını da içeren hastaların öz bildirimine dayanan ölçekler kullanılmıştır. Ayrıca bu çalışmalarda yalnızca plantar fleksörlerdeki spastisite klinik değerlendirme ölçekleriyle değerlendirilmiştir. Bu nedenle amacımız MS'li hastalarda klinik olarak değerlendirilen alt ekstremite spastisitesinin yürüme ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Çalışmaya 21'i kadın 39 kişi dahil edilmiştir. Dahil edilme kriterleri; MS tanısı almış olmak, yardımcı cihazla veya bağımsız olarak en az 10 mt yürüyebilmek. Dışlanma kriterleri; alt ekstremite fonksiyonlarını etkileyen herhangi bir ortopedik probleme sahip olmak. Yetiyitimi düzeyinin belirlenmesinde EDSS kullanılmıştır. Yürüme hızı Zamanlı 25 Adım Yürüme Testi (Z25AYT) ile değerlendirilmiştir. Algılanan yürüme kalitesi Multipl Skleroz Yürüme Ölçeği (MSYÖ) ile değerlendirilmiştir. Spastisite Modifiye Ashworth (MAS) ve Modifiye Tardieu Skalası (MTS) ile değerlendirilmiştir. Yaşam kalitesinin değerlendirilmesinde Multipl Skleroz Uluslararası Yaşam Kalitesi Ölçeği (MusiQol) kullanılmıştır.

Çalışmanın sonuçları, kalça adduktörleri, diz ekstensörleri ve diz fleksörleri, ayak bileği plantar fleksörlerinin spastisite şiddeti ile EDSS skorunun anlamlı derecede ilişkili olduğunu göstermektedir (r=0,236-0,492). Alt ekstremite kaslarının spastisite düzeyi ile T25FWT ve MSYÖkoreledir (rs=0,265-0,684). MusiQol ilekalça adduktörleri, diz fleksörleri ve ayak bileği plantar fleksörlerinin spastisite şiddetinin korele olduğu bulunmuştur alt (rs=-0,242- -0,474 yürüme hızı, algılanan yürüme kalitesi ve yaşam kalitesi koreledir. Ayak bileği fleksör spastisitesi EDSS, T25FWT, MSYÖ ve MusiQol ile diğer kaslara göre daha yüksek düzeyde ilişkilidir.

Bu çalışma, azalan yürüme hızı, algılanan yürüme kalitesi ve yaşam kalitesinde azalmanın yalnızca plantar fleksör spastisitesi ile değil diğer alt ekstremite kaslarındaki spastisite ile de ilişkili olduğunu göstermiştir. arasında korelasyon olduğunu göstermiştir.

S-0300 - SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU'NDA EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN SPORA OLAN İLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: VOLEYBOL ÖRNEĞİ

EBRU DERECELİ1, ÇAĞATAY DERECELİ2, ALPER KARTAL2,

1ADÜ ASHMYO, 2ADÜ BESYO,

Bu araştırmanın amacı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda eğitim gören öğrencilerin spora olan ilgi düzeylerinin incelenmesidir.

Araştırmaya Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda eğitim gören (kadın n=275, erkek n=125) toplam 400 1. 2. 3. Sınıf öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin spora olan ilgi düzeylerinin belirlenebilmesi için (Eski, 2010) tarafından geliştirilmiş 35 sorudan oluşan anket formu öğrencilerin ders saatlerinde açıklama yapıldıktan sonra anketör tarafından uygulanmıştır. İstatistiksel hesaplamalarda SPSS (20.0) programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin özelliklerin incelenmesinde Ki-kare analizinden yararlanılmıştır. P değerinin 0,05 den küçük olduğu değerlerde istatistiksel fark anlamlı kabul edilmiştir.

Öğrencilerin spora olan ilgi durumlarının ailenin spor yapma durumunun cinsiyete, okul türüne, sınıfa, annenin öğrenim durumuna ve annenin iş durumuna bağlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0.05$). Fakat ailede spor yapma durumu; babanın öğrenim durumuna, babanın mesleğine, ailenin ortalama aylık gelirine ve ailede voleybol ile ilgilenme durumuna bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$).

Sonuç olarak, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda eğitim gören öğrencilerin spora ve voleybola olan ilgi düzeyleri, spor branşına özel ilgi duyma, ekonomik durumuna ve babanın öğrenim durumuna bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin spora olan ilgi düzeylerinin arttırması için üniversitede verilen seçmeli derslerde öğrencilerin ilgi duydukları özel branşlar çoğaltılıp derslere katılımları aracılığı ile sağlanabilir.

S-0301 - BASKETBOL OYUNCULARINDA KOR KUVVET EĞİTİMİNİN KOR KAS ENDURANSI, DENGE PARAMETRELERİ VE FİZİKSEL PERFORMANS ÜZERİNE ETKİSİ

Nihan KAFA1, Esedullah AKARAS1, Çağatay Müslüm GÖKDOĞAN1, Gamze ERİKOĞLU ÖRER2, Pelin AKSEN CENGİZHAN3, Ali ZORLULAR1, Gamze ÇOBANOĞLU-SEVEN1, Nevin A. GÜZEL1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Yıldırım Beyaziid Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Spor Bilimleri Bölümü, 3Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,Antrenörlük Eğitimi Bölümü,

Kor, aktivite boyunca alt ekstremite ve diz hareketlerinin stabilizasyonunda önemli bir rol oynar. Kor kasları rektus abdominus, transversus abdominus/internal oblikler ve multifidustur. Reaksiyona bağlı görevlerde (koşma, yere inme) transversus abdominus/ Multifidus tamamı 'kor' olarak adlandırılan omurga, lumbopelvik bölge ve tüm gövde-pelvis segmentinin dinamik stabilizasyonunda anahtardır. Son yıllarda, kor stabilite egzersizleri spor eğitim programlarında önerilmektedir. Kor eğitiminin özellikle atletlerde statik denge, fiziksel performans ve kor kas endurans ölçümlerine nasıl etki ettiği açık değildir. Bu çalışmanın amacı basketbol oyuncularında fiziksel performans, gövde kas enduransı ve statik denge parametreleri üzerinde kor kuvvetlendirme programlarının etkisi tanımlamaktı.

20 erkek basketbol oyuncusu (yaş: 17±0,6 yıl, boy: 188,4±6,1 cm, vücut ağırlığı: 79,7±9,1kg) randomize bir şekilde control(7) ve eğitim grubu (13) olarak ikiye ayrıldı. Kor eğitim programı BOSU üzerinde haftada üç gün olacak şekilde altı hafta uygulandı. Hexagonal obstacle test ve koşu tabanlı anaerobik sprint testi anaerobik ve çeviklik performansını ölçmek için kullanıldı. Izometrik gövde kas enduransı McGill kor endurans testi olarak adlandırılan izometrik gövde fleksör, ekstansör ve lateral yan köprü testleriyle değerlendirildi. Ayrıca yüzükoyun köprü testi de gövde kas enduransını değerlendirmek için kullanıldı. Postural stabilite, stabilite limiti ve denge testlerinin duyusal bütünleşmesinin klinik testi de denge parametrelerinin değerlendirilmesi için kullanıldı.

Bulgulara göre 6 haftalık kor stabilizasyon eğitimi sonrası kor kas enduransı ölçümleri ve fiziksel performans parametrelerinde anlamlı farklılık gözlenirken ($p<0.05$), denge parametrelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı.

Bu çalışmanın sonucuna göre özellikle anaaerobik performans ve çeviklik gerektiren spor branşlarında, kor kuvvetlendirme egzersiz programı fiziksel performansı artırmak için antrenman programlarına dahil edilmelidir. Daha büyük örneklem grubunun uzun süre takip edildiği çalışmalara ihtiyaç vardır.

S-0302 - TEKERLEKLİ SANDALYE BASKETBOL VE KOŞAN BASKETBOL SPORCULARININ OMUZ İZOKİNETİK KUVVETİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Gamze ÇOBANOĞLU-SEVEN1, Nevin A. GÜZEL1, Barış SEVEN1, Sinem SUNER-KEKLİK1, Seyfi SAVAŞ2, Nihan KAFA1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye, 2Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Ankara, Türkiye ,

Tekerlekli sandalye sporcularının günlük yaşam aktivitelerinde üst ekstremitelerini ambulasyon ve ağırlık aktarma fonksiyonlarında da çok fazla kullanmaları nedeniyle omuz kuvvetlerinin koşan basketbol oyuncularından farklı olduğu ifade edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, tekerlekli sandalye basketbol, koşan basketbol oyuncuları ve sağlıklı kontrolleri omuz izokinetik kuvveti bakımından karşılaştırmaktır.

Bu çalışmaya 17 tekerlekli sandalye basketbol (yaş: 28 yıl (23/38), boy: 178 cm (165/183), vücut ağırlığı: 73 kg (64/75), VKİ: 23.67 kg/cm² (21.16/25.48)), 18 koşan basketbol (yaş: 22 (20/22), boy: 193 (185/201), vücut ağırlığı: 91 (79/96), VKİ: 23.93 (23.15/24.99)) ve 17 sağlıklı kontrol (yaş: 26 (25/29), boy: 178 (173/182), vücut ağırlığı: 82 (76/86), VKİ: 25.62 (23.99/26.58)) dahil edildi. Katılımcıların omuz internal ve eksternal kaslarının rotatörlerin kuvveti Cybex izokinetik dinamometre (Cybex NORM®, Humac, CA, USA) ile ölçüldü. İzokinetik değerlendirme oturma pozisyonunda 60°/sn ve 180°/sn konsentrik, 90 °/sn eksentrik modda skapular planda yapıldı. İstatistiksel analiz için SPSS 22 kullanıldı.

Yapılan istatistiksel analizlere göre tekerlekli sandalye basketbol ve koşan basketbol sporcuları ile sağlıklı kontrol grubu arasında dominant ve dominant olmayan tarafta 60°/sn ($p<0.017$) ve 180°/sn konsentrik ($p<0.017$), 90 °/sn eksentrik ($p<0.017$) modda omuz internal ve eksternal pik tork ve ortalama güç bakımından anlamlı fark bulundu. Tekerlekli sandalye basketbol ve koşan basketbol sporcuları arasında omuz internal ve eksternal pik tork ve ortalama güç bakımından anlamlı bir fark bulunamadı ($p>0.017$). Omuz ER/IR oran bakımından ise her üç grup arasında anlamlı fark bulunmadı ($p>0.005$).

Tekerlekli sandalye ve koşan basketbol oyuncularının omuz internal ve eksternal rotatör kuvvetleri sağlıklı sporcu olmayan kontrollere göre daha yüksek bulunmuştur. Tekerlekli sandalye basketbol ve koşan basketbol grupları arasında ise omuz kuvveti bakımından fark bulunamamıştır. Bunun nedeni çalışmaya katılan tekerlekli sandalye sporcularının yarısından fazlasının günlük yaşamda tekerlekli sandalye kullanmaması olabilir. Ayrıca her iki grubun spor yılının ve haftalık antrenman saatlerinin benzer olmasından da kaynaklanmış olabilir.

S-0303 - 13 VE 17 YAŞ ERKEK FUTBOL OYUNCULARININ FONKSİYONEL HAREKET ANALİZİ SKORLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Serdar ARSLAN1, Engin DİNÇ2, Gökmen YAPALI1,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Spor Hekimliği,

Fonksiyonel hareket analizi (FHA) insan hareketine temel oluşturan yedi hareket paterninin belirli kriterlere göre puanlanmasını esas alan bir sistemdir. Bu çalışmanın amacı 13 yaşındaki erkek futbol oyuncularının FHA skorlarını 17 yaşındaki erkek futbol oyuncularının FHA skorları ile karşılaştırmaktır.

Galatasaray futbol Akademisi'nde futbol oynayan 29 erkek çocuk çalışmaya alındı. Herhangi bir muskuloskeletal yaralanması olan futbolcu çalışmaya alınmamıştır. Katılımcılara aynı test edici tarafından FHA değerlendirmesi yapılmıştır.

Katılımcılardan 13 yaşında olanların FHA skorları toplamının ortalaması 14.07±1.63, 17 yaşındaki katılımcıların FHA skorları toplamının ortalaması 16.60±1.50 idi. İki yaş grubunun FHA skorları toplamı arasındaki fark istatiksel olarak anlamlıydı ($p<0.05$).

Futbol oynayan ve puberte başlangıç yaşında olan erkek çocukların FHA skorları, pubertenin sonuna gelmiş futbol oyuncularının skorlarından daha düşüktü. Ayrıca 13 yaş grubunun skorları bu skorlama sisteminin muskuloskeletal yaralanma için risk saydığı sınırda bulundu. Bu sonuçlara göre 13 yaşında futbol oynayan erkek çocukların 17 yaşındakilere göre muskuloskeletal yaralanmalara daha açık olduğu söylenebilir.

S-0304 - FARKLI DÖVÜŞ SANATI SPORCULARININ BİLİŞSEL İŞLEVLER YÖNÜNDEN KARŞILAŞTIRILMASI

Dilara ÖZEN1, Mehmet Gürhan KARAKAYA1, Semiha YENİŞEHİR1, İlkim ÇITAK KARAKAYA1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Çalışmanın amacı üç farklı dövüş sanatı sporcularının bilişsel işlevlerini karşılaştırmaktır.

Karşılaştırmalı, tanımlayıcı olarak yapılan çalışma Sakarya ilinde yaşayan ve üç farklı dövüş sanatından (11'i karate, 10'u güreş ve 13'ü wushu) 34 milli sporcu üzerinde gerçekleştirildi. Sporcuların fiziksel ve sosyodemografik özelliklerini belirlemek için yaş, boy, vücut ağırlığı, beden kitle indeksi, vücut yağ yüzdesi, eğitim durumu değerlendirildi. Sporcuların spor yaşları ve kaç kez milli sporcu oldukları kaydedildi. Bilişsel işlevlerini değerlendirmek için Montreal Bilişsel İşlev Değerlendirme Ölçeği (MOBİD) kullanıldı. Maksimum değeri 30 puan olan ve dikkat, konsantrasyon, yürütücü işlevler, bellek, lisan, görselleştirme becerileri, soyut düşünce, hesaplama ve oryantasyon gibi 8 farklı bilişsel alanı değerlendiren MOBİD için yüksek puanlar daha iyi bilişsel işleve işaret etmektedir.

Sporcuların yaş ortalamaları 16.22.4 (12-21) yıldı. Spor yaşları, boy ortalamaları ve vücut yağ oranları ortalamaları yönünden branşlara göre fark çıkmazken ($p>0.05$), vücut ağırlığı ve vücut kitle indeksleri karatecilerde diğer branşlara göre daha düşük bulundu ($p<0.05$). Wushu sporcularının MOBİD skorlarının diğer branş sporcularından yüksek olması, daha iyi bilişsel işleve sahip olduklarına işaret etti ($p<0.05$). İki kereden fazla milli olan sporcuların bilişsel işlev puanları ile diğerleri arasında fark bulunmadı ($p>0.05$).

Çalışmanın bulguları bilişsel işlevin yapılan dövüş sanatı ile ilişkili olabileceğine işaret etmektedir. Farklı spor branşlarında ve daha fazla sayıda sporcu üzerinde yapılacak araştırmalara ihtiyaç olduğu sonucuna varılmıştır.

S-0305 - BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNDE AMELİYATHANE RADYASYON GÜVENLİĞİ: ÇALIŞANLARIN MARUZ KALMA DURUMU, FARKINDALIKLARI, KORUNMA İLE İLGİLİ BİLGİ VE DAVRANIŞLARI

Elif ÖZÇÖLLÜ1, Ayşe TAŞ2, Burak ÇAPACI2, Ali KALKAN1, Emine Didem EVCİ KİRAZ2, Pınar OKYAY2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama Ve Araştırma Hastanesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı,

Skopinin yaygın kullanımı ile birlikte ameliyathane personeli iyonizan radyasyona maruz kalmaktadır. İyonizan radyasyona maruz kalmanın akut ve kronik dönem sağlık etkileri mevcuttur. Bu çalışmada ameliyathanede çalışan sağlık personellerinin radyasyona maruz kalma durumları, farkındalıkları, radyasyondan korunma ile ilgili bilgi ve davranışları saptanmak amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı kesitsel tipteki bu çalışma Şubat-Mart 2016 tarihlerinde anket ile veri toplanarak gerçekleştirildi. Tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare analizi yapıldı. Tip 1 hata 0,05 alındı.

Çalışmaya skopiye maruz kalma olasılığı olan 60 kişi katıldı. Çalışmaya katılan personellerden son bir yıl içinde skopiye maruz kalanların %61,5'i skopiye günde en az bir kez maruz kalmıştı. Radyasyondan korunmaya ve skopi kullanımına yönelik eğitim alanlar sırası ile katılımcıların %25'i ve %28,3'üydü. Katılımcıların %40,7'si koruyucu donanımları her zaman kullanmaktaydı. En sık kullanılan kişisel koruyucu donanım kurşun önlüktü (%98,2). Koruyucu donanımların kullanılmamasının en sık sebebi %66,7'lik oranla yeterli donanım olmamasıydı. Kurumda bulunan radyasyon güvenlik komitesinin varlığından katılımcıların %80'i haberdar değildi. Katılımcıların sadece %10,0'u çalıştıkları kurumda bir radyasyon korunma sorumlusu olduğunu biliyordu. Koruyucuların kullanım sıklığı ile meslek, mesleki deneyim, ameliyathane deneyimi, skopi kullanım eğitimi ve radyasyondan korunma eğitimi alma arasında ilişki bulunmadı.

Çalışanların radyasyona yönelik hizmet içi eğitimlerinin artırılması, koruyucu donanım kullanma sıklığının artırılması gereklidir.

S-0306 - DİYALİZ HASTALARININ ÖĞRENİM GEREKSİNİMLERİNİN BELİRLENMESİ

İrem MUTLU1, Özlem DOĞU1, Döndü SEVİMLİ GÜLER2,

1Sakarya Üniversitesi , 2Sakarya Üniversitesi,

Çalışma kronik böbrek hastası ve hemodiyalize giren bireylerin öğrenim gereksinimlerini belirlenmesiamacı ile yapılmıştır.

Çalışma, Ekim 2016- Mart 2017 tarihleriarasında bir üniversite hastanesi dahiliye kliniklerinde yatan, 51 (%96) hasta birey üzerindeyürütülmüştür. Veri toplamada bireylerin kişisel özellikleri ve Hasta Öğrenim GereksinimleriÖlçeği (HÖGÖ) ile elde edilmiştir.Ölçek Bubela ve ark. (1990) tarafından geliştirmiş vegeçerlik güvenirlik uygulamasıÇatal ve Dicle(2008) tarafından yapılmıştır. Çatal ve Dicle çalışmalarında toplam ölçek için cronbach alfa 0.95 olarak elde etmiş, bizim çalışmamızda ise 0.97 olarak yüksek güvenilir düzeyde olduğu görüldü.

Araştırmaya katılan hastaların yaş ortalaması 57.94±16.04,%60.8'i erkek, %76.5'i evli, %80,4'ünün çalışmadığı ve çoğunluğunun (58.8'i) eğitim durumunun okur yazar olarak ifade ettiği görüldü. Bireylerin ortalama hastalık süresinin 7.00±4.95 idi, ve %35,3 'ünün komorbid bir hastalığının olduğu görüldü. HÖGÖ toplam puan ortalaması 179.15±45.83, en yüksek önemlilik düzeyini 3.69 ileilaçlar ve 3.62 ile yaşam kalitesi alt boyutları olduğu görüldü.Araştırmamıza katılan hastaların HÖGÖ'ye ait alt puan ortalamalarından en yüksek puan ortalamasının 31.66±8.88 ile tedavive komplikasyonlar, en düşük puan ortalamasının ise17.64±5.25 ile cilt bakımı alt boyutlarından alındığı belirlendi.

Çalışma sonucunda diyaliz hastaların öğrenim gereksinimlerinin oldukça yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Eğitim programlarının oluşturulmasında veya mevcut eğitim içeriklerinin güncellenmesi bu durum göz önüne alınması önerilir.

S-0307 - KUAFÖRLERDE İŞ GÜVENLİĞİ VE SAĞLIK RİSKLERİ

FIRAT YOLOĞLU1, BÜŞRA AYŞE BEKTEŞ1, İBRAHİM BULDUK1,

1UŞAK ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışmanın amacı, Kuaförlerin maruz kaldıkları ergonomik, kimyasal, biyolojik, fiziksel, psikososyal riskleri sistematik olarak gözden geçirmek ve tespit etmektir. Belirlenen riskleri kontrol edebilmek için yapılabilecekleri ortaya çıkarmaktır.

Kuaförler ağırlıklı olarak çoğu doğurganlık çağında olan kadın çalışanların oluşturduğu önemli bir meslek grubunu oluşturmaktadır. Kuaförler çeşitli mesleki sağlık risklerine maruz kalmaktadırlar.

Kuaför çalışanlarının sürekli ayakta durmaları varise yol açmaktadır, AİDS'e sahip bir müşterinin vücut sıvıları makas ve tıraş aletine bulaşabilir. Bunun bilinmemesi sonucu diğer müşterilere ve kuaför sahibine bulaşabilir.

Bu meslekte çalışanlar ergonomik, kimyasal, biyolojik, fiziksel ve psikososyal risklere maruz kalmaktadırlar. Bu sorunların genellikle çok az maliyetli önlemler alınarak etkili bir şekilde üstesinden gelinebilir.

S-0308 - DEFİBRİLASYONU DOĞRU UYGULUYOR MUYUZ?

FATMA HAKYEMEZ1,

1SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU, KONYA,

Araştırma, paramedik ikinci sınıf öğrencilerinin defibrilasyon uygulama konusundaki beceri düzeylerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, 2016–2017 eğitim öğretim döneminde Selçuk Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO İlk ve Acil Yardım Programı II. Sınıfta öğrenim gören ve AHB III dersini alan 49 öğrenci ile gerçekleştirildi. Ders kapsamında teorik ve uygulamalı defibrilasyon uygulama eğitimleri yapıldı. Öğrenim rehberleri ders notu olarak öğrencilere dağıtıldı. Katılımcıların beceri kazanımları, her basamak 3 kategori olacak şekilde 9 basamaktan oluşan forma göre değerlendirildi. Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması ya da sırasında uygulanmaması 0 puan; basamağın doğru ve sırasında uygulanması fakat eksikliklerin olması 1 puan; basamağın duraksamadan, yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması 2 puan olarak değerlendirildi. Veriler SPSS paket programı ile çözümlenmiş, manidarlık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Katılımcıların %73,5'i kadın, %26,5'i erkeklerden oluşmaktadır. Değerlendirme sonucunda toplam puanlar hesaplanarak median 13±3,63 olarak saptanmış, katılımcıların %55,1 (n=27)'i orta değer ve üzerinde, %44,8 (n=22)'i orta orta değerin altında puan almıştır. Mann-Whitney U testi sonuçlarında cinsiyet ile toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > .05$). Katılımcıların %75'i göğüs kompresyonlarını başlatarak şok hazırlığına başlama, %79,6'sı uygulama alanına iletken madde sürme, %81,6'sı defibrilatör kaşıklarını uygun alana yerleştirme, %87,8'i defibrilatör kaşıkları hastanın üzerinde iken şarj etme basamaklarını doğru ve sırasında uygulamıştır. Katılımcıların %38,8'inin bilinci kapalı hasta/yaralıda monitördeki ritmi değerlendirirken eş zamanlı olarak karotis nabzını kontrol etme, %69,4'ünün etkin ve güvenli defibrilasyon için hasta ve ortamı değerlendirme (hastanın göğsünü kurulama, ıslak giysileri çıkarma gibi) basamaklarını hiç uygulamadığı saptanmıştır.

Araştırmada paramedik ikinci sınıf öğrencilerinin defibrilasyon uygulama konusundaki beceri düzeyleri incelenmiştir. Sonuç olarak, uygulama basamaklarında eksikliklerin olduğu saptanmış, buna yönelik defibrilasyon eğitimlerine belli aralıklarla devam edilmesinin gerekli olduğu görüşüne ulaşılmıştır. Öğrenci ile birebir uygulama yapma olanağını artırabilmek için sınıf kontenjanların azaltılmasının ya da şube sayılarının artırılmasının eğitimdeki başarıyı olumlu etkileyeceği düşünülmektedir.

S-0309 - BALIKESİR KREDİ YURTLAR KURUMU KIZ ÖĞRENCİ YURDUNDA KALAN ÖĞRENCİLERİN GENİTAL HİJYEN DAVRANIŞLARI

Nuriye KARADAĞ1,

1Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir Sağlık Yüksekokulu,

Türkiye'de doğurganlık çağındaki kadınlarda jinekolojik sağlık sorunları konusunda geneli temsil edecek veriler oldukça sınırlıdır. Bu çalışmada Balıkesir Kredi Yurtlar Kurumu(KYK) Kız Öğrenci Yurdunda kalan öğrencilerin genital hijyen davranışlarını belirlemek ve bu davranışlarla ilişkili değişkenleri ortaya koymak amaçlandı.

Çalışmanın evrenini Balıkesir KYK Kız Öğrenci Yurdunda kalan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada örneklem yapılmaksızın 9Nisan-9Mayıs 2017 tarihlerinde araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere(n=202) ulaşıldı. Anket formu öğrencilerin sosyo demografik özellikleriyle öğrencilerin genital hijyen davranışlarını belirlemeye yönelik sorulardan oluşturuldu. Kişi ve kurumlardan izin alındıktan sonra, yaklaşık 10dk süren uygulama öğrencilerle yüz yüze görüşülerek anket formlarının doldurulması şeklinde veriler toplandı. Toplanan veriler SPSS istatistik programında frekans dağılımları ve ki-kare testi ile değerlendirildi, $p<0.05$ anlamlılık düzeyi kabul edildi.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.5±2.0'dır. Araştırmaya katılan öğrencilerin son bir yıl içersinde %45.6'sı idrar yaparken ağrı, yanma şikayeti olduğunu, %37.6'sı kötü kokulu akıntısı olduğunu söylerken bu durumda Dr'a gidenler sadece %22.8 bulundu.%25.0' i iç çamaşırını hergün değiştirdiğini, %42.0'si iç çamaşırlarının pamuklu olduğunu, %20.0' si tuvalete gitmeden önce ellerini yıkadığını, %38.0'i arkadan öne doğru taharetlenme yaptığını ifade etmektedir. Son bir yıl içersinde idrar yaparken ağrı, yanma şikâyeti öyküsü ile öğrencilerin taharetlenme davranışları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulundu (kikare testi, $p<0.05$).

Kadınlarda ürogenital sağlığı koruma ve geliştirmede, basit gibi görünen ve sıklıkla göz ardı edilen taharetlenme davranışı, iç çamaşırı değiştirme sıklığı ve adet döneminde banyo yapma gibi alışkanlıklar önemli yer tutan davranışsal unsurlardır. Bu çalışmada, kız öğrencilerin genital hijyen ile ilgili bilgi ve davranışlarında olumsuzlar saptandı. Üreme sağlığı kapsamında genital enfeksiyonlardan korunmak için öğrencilere sağlık eğitimleri yapılması önerilebilir.

S-0310 - YOĞUN BAKIMLARDAKİ MONİTÖR ALARM AYARLARININ İNCELENMESİ

Serap GÖKÇE1, FEYZA ER2, SAKİNE BOYRAZ3, İBRAHİM KURT4,

1ADÜ SBF, 2Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama Ve Araştırma Hastanesi, 3ADÜ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 4ADÜ TIP FAKÜLTESİ ,

İyi ve doğru bir monitörizasyon yoğun bakım hastasının takibinde hayati öneme sahiptir. Monitörler, alarm özelliğine sahiptir ve hastanın durumundaki değişiklik veya ekipmandaki arızada personeli uyarmak için alarm üretmektedir. Alarmlar hasta için uyarıcı ve koruyucu rol oynayarak yoğun bakımda mortalite ve morbiditenin artışını engellemektedir Yapılan araştırmalar incelendiğinde yoğun bakım ünitelerinde monitör alarmlarının durumuna ilişkin yeterli araştırma sonucu bulunmamaktadır. Bu araştırma, bir üniversite hastanesinde yetişkin yoğun bakım ünitelerinde kullanılan monitörlerin ayarlandığı alt ve üst sınır alarm değerlerinin tespiti amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışma, kesitsel tipte bir araştırmadır. Bir Üniversite Hastanesi yetişkin yoğun bakım ünitelerinde 15. Mart 2017'de yapılmıştır. Aktif olarak kullanılan monitörler değerlendirilmiştir. Araştırmacılardan biri monitörlerin yoğun bakım ekibi tarafından ayarlanmış alt ve üst alarm limitini 1kez/1 gün içinde fotoğraflamış, araştırma ekibinden anestezi uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Anestezi uzmanı nabız, solunum, sistolik kan basıncı (SKB), Diyastolik kan basıncı (DKB) oksijen satürasyonu alt üst limitleri ve uygunluğunu değerlendirmiştir. Araştırma için Etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmada 10 yoğun bakımlardaki 93 monitörden; veri toplama saatinde aktif kullanılan 85 monitör incelenmiştir.

İncelenen monitörlerin %100'nde nabız alt ve üst limitleri girilmiş Ancak bu limitlerin %80'inin uygun olduğu saptanmıştır. Monitörlerin %88,88'inde SKB alt limiti; %61,17'sinde üst limiti girilmiştir. Bunların %75,29'unun uygundur. Monitörlerin %5,88'inde DKB alt limit, %5,88'inde üst limit girilmiş olup tamamında girilen limitlerin uygun olduğu tespit edilmiştir. Ortalama kan basıncı değerlerinin %22,35'inin alt limiti; %5,88'inin üst limiti girilmiştir. Ancak bu limitlerin %8,23'ü uygundur. Monitörlerin %94,47'sinin satürasyon üst limiti girilmiş; %70,58'inin uygun sınırlarda olduğu saptanmıştır. İncelene monitörlerin hiçbirinde solunum alt ve üst limiti girilmemiştir.

Araştırma sonucuna göre yoğun bakım hastalarının DKB ve solunum parametrelerinin girilmediği gözlenmiş olup ve bu durumun hastanın izlemi ve prognozunu olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir. Tüm monitörlerin hastanın kliniği ve gereksinimine uygun alt ve üst limit değerlerinin doğru ayarlanması ve monitörizasyon ilkelerine uyulmasının hasta üzerine etkilerinin incelendiği yeni araştırmaların yapılması önerilmektedir.

S-0311 - GESTASYONEL DİYABETLİ GEBELERİN STRESLE BAŞ ETME DÜZEYLERİ SAĞLIKLI GEBELERE GÖRE DAHA MI KÖTÜDÜR?

HAMDİYE ARDA SÜRÜCÜ1, DİLEK BÜYÜKKAYA BESEN2, MESUDE DUMAN1, YETER ERBİL3, İSHAK AY1,

1Ataturk School Of Health, Dicle University, Diyarbakır, Turkey, 2Faculty Of Nursing, Dokuz Eylul University, Izmir, Turkey, 3Association Of Public Hospitals Diyarbakir Education And Research Hospital, Diyarbakır, Turkey,

Amaç: Bu çalışmanın amacı hem sağlıklı ve GDM'li gebelerde stresle baş etme düzeylerinin karşılaştırılması hem de sağlıklı ve gestasyonel diyabetli gebelerin stresle baş etme tarzlarını karşılaştırarak incelenmesidir.

Materyal ve Metot: Bu çalışmada tanımlayıcı kesitsel araştırma tasarımı kullanılmıştır. Çalışma Türkiye'nin güney doğusunda yer alan iki hastaneye başvuran, 15 Nisan 2014-15 Ekim 2015 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden ve örneklem kriterlerine uyan 109 GDM'li ve 109 sağlıklı gebe olmak üzere toplam 218 gebede yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında; Tanıtıcı Bilgiler Formu ve Stresle Başa çıkma Tarzları Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın uygulanabilmesi için etik kurul onayı alınmıştır. Araştırma sonucunda, elde edilen veriler değerlendirilir¬ken, istatistiksel analizler için SPSS 16.0 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır.

Bulgular: Sağlıklı gebelerde kendine güvenli yaklaşım ($p<0.001$) alt boyutu ile stresle baş etme ($p<0.001$) total puanları gestasyonel diyabetli gebelere göre istatiksel olarak anlamlı daha iyi olduğu saptanmıştır. Etkisiz baş etme yöntemlerinden çaresiz yaklaşım alt boyutunda ise gestasyonel gebelerde sağlıklı gebelere göre puan ortalamasının istatiksel olarak anlamlı daha yüksek olduğu saptanmamıştır ($p<0.001$).

Sonuç: Gestasyonel diyabetli gebelerin baş etme yöntemlerinin, sağlıklı gebelere göre daha iyi olmadığı ve baş etmede daha çok çaresiz yaklaşım tarzını kullandıkları belirlenmiştir. Diyabet hemşirelerinin eğitimlerinde, psikososyal boyutları etkileyen durumları değerlendirmeleri ve etkili baş etme yöntemleri kullanmaları sağlanmalıdır.

S-0312 - TİP 2 DİYABETLİ BİREYLERDE GÜÇLENDİRMENİN YORDAYICILARI

HAMDİYE ARDA SÜRÜCÜ1, DİLEK BÜYÜKKAYA BESEN2,

1Ataturk School Of Health, Dicle University, Diyarbakır, Turkey, 2Faculty Of Nursing, Dokuz Eylul University, Izmir, Turkey,

Amaç: Çalışmanın amacı secondary data analysis (ikincil veri analizi) kullanarak Tip 2 diyabetli bireylerde güçlendirme algısının çok boyutlu belirleyicilerinin (diyabet eğitimi, yaş, sosyal destek vs) incelenmesidir.

Yöntem: Bu çalışma ikincil veri analiz yöntemiyle kesitsel tipte yapılmış bir çalışmadır. Çalışma Türkiye'de bir üniversite hastanesi ve bir eğitim ve araştırma hastanesinde Ocak-Temmuz 2014 tarihleri arasında 220 Tip 2 diyabetli bireyle yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında; Tanıtıcı Bilgiler Formu, Çok Yönlü Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Diyabet Güçlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Formların doldurulması ortalama 11 dk sürmüştür. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, korelasyon, Student t Testi, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis, One Way Anova ve stepwise çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Stepwise doğrusal regresyon analizinde Tip 2 diyabetli bireylerin güçlendirmesinde, diyabet eğitimi alma (beta=0.24, p<0.001), eğitim durumu (beta=0.22, p<0.001), yaş (beta=-0.16, p=0.009), sosyal destek (beta=0.14, p=0.033) ve çalışma durumunun (beta=0.141, p=0.042) anlamlı yordayıcılar olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre, diyabetli bireylerin sağlık sonuçlarını geliştirecek girişimlerin planlanmasında, diyabet eğitimi, yaş, eğitim durumu, çalışma durumu ve sosyal destek düzeyi, değerlendirilmesi gereken önemli alanlardır. Diyabet hemşiresi diyabetli bireylerin eğitimlerinde, hastanın güçlendirilmesi için sosyal destek kaynaklarını incelenmeli ve bakımına yansıtmalıdır.

S-0313 - BİR DEVLET HASTANESİNDEKİ HEMŞİRELERİN NÖBET DEVİR TESLİM SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Rujnan TUNA1, Birşen DALLI2,

1İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, 2Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bakırkör Dr Sadi Konuk Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Nöbet devir teslimi klinik uygulamanın temel bir birleşeni olup, güvenli hasta bakımının sürdürülmesi için gereklidir. Bakımın devamlığının sağlanması ve sunulan bakımın niteliğinin artırılması için vardiyalar arası etkin bir bilgi transferinin sağlanması gereklidir. Herhangi bir nöbet devir teslim hatası hastanın güvenliğini tehlikeye sokabilir. Çalışma hemşirelerin nöbet devir teslim sürecinin değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı tasarımda gerçekleştirildi.

Çalışma, İstanbul'da bir kamu hastanesinde ve farklı birimlerde çalışan 192 hemşire ile gerçekleştirildi. Araştırmanın verilerinin toplanmasında tanımlayıcı bilgi formu ve Hemşire Nöbet Devir Teslim Talimati Prosedürü kullanıldı. Veriler IBM SPSS Statistics 16.0 istatistik programı kullanılarak analiz edildi. Çalışma için katılımcılardan, kurum yöneticilerinden ve etik kuruldan izin alındı.

Çalışmada hemşire nöbet devir süresinin hastane genelinde 30 dakika ve altında (46.9%), sözel olarak (78.1%), vardiyada ki tüm servis hemşirelerinin katılımıyla (98.4%), hasta başında (97.4%) gerçekleştiği; sabah-akşam nöbet devir teslimi arasında ise fark olmadığı (62.0%) belirlenmiştir. Bununla birlikte yoğun bakım hemşirelerinin ise nöbet devir teslim sürecinde güvenli hemşirelik uygulamaları çerçevesinde en çok "Hastanın genel durumuna göre her vardiyada kritik noktaların vurgulanmasına", "İlaç infüzyonu konsantrasyonun kayıtlı olmasına", "İnfüzyon tüpünün değişim tarihinin kayıt edilmiş olmasına"ne (%98.6) ve "Damar yolu değişiminin yapılmış olmasına" (%100) özen gösterdikleri belirlenmiştir

Çalışma sonucunda hemşire nöbet devir tesliminin etkin olarak gerçekleştirildiği belirlenmiş olsa da hasta güvenliğinin sağlanması ve sürdürülmesi için hemşire nöbet devir teslim süreciyle ilgili olarak daha fazla çalışma yapılmasına gereksinim vardır.

S-0314 - HEMŞİRELERİN İŞ PERFORMANSI BE İŞ DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ: KAMU HASTANESİNDE BİR UYGULAMA

Ezgi DALKILIÇ1, Ayşe Merve CELEP2, Arzu AY ÖS3, Hanife ÇAKIR4, Feride EŞKİN BACAKSIZ5, Arzu Kader HARMANCI SEREN5,

1Şişli Hamidiye Etfal Eğitim Araştırma Hastanesi, 2Yedikule Göğüs Hastalıkları Ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma Hastanesi, 3Kartal Kosuyolu Yuksek Ihtisas Eğitim Araştırma Hastanesi, 4Bakırköy Mazhar Osman Mental And Neurological Diseases Eğitim Araştırma Hastanesi, 5IU Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim AD.,

Bu çalışmanın amacı bir kamu hastanesinde çalışan hemşirelerde iş doyumu ve çalışan performansı arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Çalışma İstanbuldaki bir kamu hastanesinde çalışan 276 hemşire arasından anketleri eksiksiz biçimde dolduran 118 hemşire ile gerçekleştirildi. Veriler 2016 yılında, Minnesota İş Doyumu Ölçeği ve Çalışan Performansı Ölçeği kullanılarak toplandı. Veriler tanımlayıcı, ilişki arayıcı ve psikometrik analizler kullanılarak analiz edildi.

Örneklem 118 hemşireden oluştu ve karılımcıların %85,8'i kadındı. Katılımcıların yarısı lisans mezunuydu ve çoğunluğu dahiliye servislerinde çalışmaktaydı. Minnesota İş Doyumu Ölçeği ve Çalışan Performansı Ölçeğinden elde edilen ölçümler arasında istatistiksel olarak anlamlı, orta derecede güçlü ve pozitif yönlü ($p < .001$; r: .499) ilişki bulundu.

Analizler sonucunda kamu hastanesinde hemşirelerde iş doyumu ve çalışan performansı arasında ilişki olduğu belirlendi.

S-0315 - HEMŞİRELERDE YÖNETİCİ DESTESİ VE İŞ DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİLER: ÖZEL HASTANEDE BİR ANKET ÇALIŞMASI

Ruziye EKİM1, Naide Meltem BİLEN2, Feride EŞKİN BACAKSIZ3, Arzu Kader HARMANCI SEREN3,

1Anadolu Sağlık Merkezi, 2VKV Amerikan Hastanesi, 3İÜ Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim AD.,

Özel hastanede çalışan hemşireler arasında, yönetici desteği ve iş doyumu arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlandı.

Bu tanımlayıcı çalışmanın örneklemi Kocaelindeki bir özel hastanede çalışan 239 hemşireden oluştu. Veriler Haziran 2016 tarihinde toplandı. Veriler toplanmadan önce etik kurul onayı, kurum izni ve katılımcıların bilgilendirilmiş onamı alındı. veri toplama aracı iki bölümden oluştu. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini içeren bir katılımcı bilgi formu yer aldı. İkinci bölüm ise iki ölçekten oluştu (Yönetici Desteği Ölçeği ve Minnesota İş Doyumu Ölçeği). Verilerin analizinde tanımlayıcı analizler ve Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Katılımcıların %84,3'ü kadındı ve %84,9'u yatan hasta servislerinde hemşire olarak çalışmaktaydı. Katılımcıların yaş ortalaması 31,0±6,34; mesleki deneyimlerinin ortalaması ise 9,40±6,57 yıldı. katılımcıların Yönetici Desteği Ölçeği ve Minnesota İş Doyumu ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı, yüksek güçte ve pozitif ilişki (p<,001; r: ,652) olduğu bulundu.

Hemşirelerde yönetici desteği ve iş doyumu kavramları arasında pozitif yönlü ve doğrusal bir ilişki olduğu belirlendi.

S-0316 - YÖNETİCİ HEMŞİRELERDE YATAY ŞİDDET: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Rujnan TUNA1, Birşen DALLI2,

1İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, 2Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bakırkör Dr Sadi Konuk Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Hemşireler arasında yatay şiddet saldırganlık davranışı olarak düşünülmektedir. Yatay şiddet ekip çalışmasına zarar veren bir çalışma ortamına ve hasta bakımının sunumunda ödün vermelere neden olur. Çalışma yönetici hemşirelerin maruz kaldıkları yatay şiddet konusundaki düşüncelerini ortaya konmaları, bununla birlikte yatay şiddetin bireysel ve örgütsel etkilerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma 25 yönetici hemşireyle açık uçlu, yarı yapılandırılmış ve derinlemesine 14 görüşme sorusuyla gerçekleştirilen fenomenolojik tasarımda kalitataif bir çalışmadır. Görüşmeler sonunda elde edilen verilerin benzer olanları, görüşmeyi yapan araştırmacı tarafından, içerik analizi kullanılarak, aynı kategoriler altında sınıflandırılmış, kod ve temalar oluşturulmuştur.

Yönetici hemşirelerle yatay şiddet kavramı konusunda yapılan görüşmeler sonunda; yönetici hemşirelerinin bakış açısıyla yatay şiddet (alt temalar: düşmanlık, izolasyon, dedikodu, çatışma, stres, mobbing, düşük güven, çatışma), yatay şiddetin bireysel (alt temalar: uykusuzluk, kendini yetersiz hissetme) ve örgütsel etkileri (alt temalar: kurum ve birim değişikliği, düşük performans) ana temalarına ulaşılmıştır.

Yatay şiddetin etkilerinin belirlenmesine ve önlenmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesine gereksinim vardır. Bu amaçla yatay şiddet konusunda daha fazla çalışma yapılmalıdır.

S-0317 - KOL POZİSYONUNUN RADYAL ARTERDEN YAPILAN NABIZ ÖLÇÜMÜNE ETKİSİ

EMEL TUĞRUL1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Araştırma, kol pozisyonunun radyal arterden yapılan nabız ölçümüne etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Araştırma, bir Üniversite Hastanesi'nin dahili ve cerrahi birimlerinde tanımlayıcı- karşılaştırmalı olarak yapıldı. Çalışmanın örneklemini power analizi ile belirlenen 55 birey oluşturdu. Araştırmanın verilerinin toplanmasında radyal arterden nabız ölçen elektronik cihaz kullanıldı.

Araştırmaya katılanların %45,4'ü kadın ve %54,6'sı erkek ve yaş ortalaması 49.80±22.36 bulundu. Hasta sırt üstü yatar pozisyonda avuç içi aşağı bakarken yapılan ölçümlerde; sağ koldan nabız sayısı ortalaması 78.67± 12,21/dk, sol kolda 78.09± 12.018/dk bulundu. Hasta oturur pozisyonda iken ise; sağ koldan alınan nabız sayılarının ortalaması 80.61± 12.08/dk; sol kolda 80.40±12.74/dk bulundu. Hasta sırt üstü yatar pozisyonda avuç içi yukarı bakarken yapılan ölçümlerde; sağ koldan nabız sayısı ortalaması 78,12±12,88/dk, sol kolda 76,43±12,11/dk bulundu. Oturur pozisyonda; sağ kolda nabız sayılarının ortalamaları 79,18±12,82/dk ve sol kolda 78,14±13,00/dk olduğu tespit edildi. Hastaların kolu göğsünün üzerinde yapılan ölçümlerde belirlenen nabız sayılarının ortalamaları; sağ kolda 77,54±12,72/dk, sol kolda 77,01±12,52/dk olduğu belirlendi. Hastalar yatar pozisyonda ve kol 30 cm yukarıda iken yapılan ölçümlerde, sağ kolda nabız sayılarının ortalamasının 83,00±12,83/dk ve sol kolda 82,80±12,31/dk olduğu belirlenmiştir. Hastalar oturur pozisyonda iken yapılan ölçümlerde sağ kolda nabız sayılarının ortalaması 85,87±11,34/dk ve sol kolda 80,63±12,08/dk olduğu saptandı.

Hasta oturur ve yatar pozisyonda kolu 30 cm yukarıda yapılan ölçümlerde belirlenen nabız sayıları ile diğer ölçümlerde belirlenen nabız sayıları arasında fark olduğu belirlendi.

S-0319 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK İSTİSMARI KONUSUNDA BİLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYLERİ: MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Tugay DEMİR1, Burcu ÇETİN1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

Bu çalışmadaki amaç Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 4. Sınıf öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmali konusunda bilgi ve farkındalık düzeylerini belirlemektir.

Betimleyici bir çalışma olan bu araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş; MAKÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 4. sınıf öğrencilerinden çalışmaya katılmayı kabul eden 100 öğrenciye araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu uygulanmıştır. verilerin analizinde yüzde ve ki-kare kullanılmıştır.

Çalışmaya katılanların % 60'ı kadın ve yaş aralığı ise 20-23 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %21'i çocukluklarında istismara uğradığını ve bunların % 7'si ise fiziksel istismara uğradığını ifade etmiştir. Çalışmaya katılan öğrenciler çocuk istismarı ve ihmali konusunda bir eğitim almadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılanların çocuk ihmali tanımlamalarında öne çıkan kavramlar ilgi, sevgi ve şefkat eksikliğidir. Katılımcıların istismara uğrayan çocukla karşılaşma durumu incelendiğinde % 43'ü istismara uğrayan çocukla karşılaştıklarını ve bunların %22'sinin ise fiziksel istismar olgusu olduğunu ve %31 oranında fiziksel istismarı uygulayanın çocuğun ebeveyni olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan öğrenciler çocuk istismarı ve ihmali konusunda hemşirenin rollerini ise % 62 oranında yönlendirici ve danışma rolü olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar İstismara ve ihmale uğramış bir çocukla karşılaşma durumunda ise ilk olarak adli makamlara ve/veya resmi makamlara başvuracaklarını belirtmişlerdir.

Çocuk ihmal ve istismarı ülkemizde ve dünya da sık karşılaşılan bir durum olmasına karşın sağlık personeli özellikle hemşire tarafından tanılanması, kayıt altına alınması, gerekli yasal süreçlerin, uygun tedavi ve rehabilitasyon sürecinin başlatılması konusunda zorluklar yaşanmaktadır. Bu çalışmada da elde edilen bulgularda da görüldüğü üzere fiziksel istismarın, çocuğu disipline ettiğine dair geleneksel inanç ve bu durumun aile içi bir sorun olduğuna dair algı çocuğun maruz kaldığı istismarın tanılanması ve müdahale edilmesinin önündeki en büyük engellerden biridir. Katılımcıların eğitim süreçleri içerisinde çocuk istismarı ve ihmaline dair bir eğitim almamaları, eğitim içerik ve konularının tekrar gözden geçirilmesini gerekli kılmaktadır.

S-0320 - ENGELLİ BİREYLERE EVDE BAKIM VEREN KADINLARIN BAKIM YÜKÜ VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

FATMA TANRIKULU1, HANDE BAŞARAN1, YURDANUR DİKMEN1, FUNDA AKDURAN1,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Bu araştırmada birincil amaç olarak engelli bireylere evde bakım veren kadınların bakım yükü ve yaşam kalitesi düzeylerinin incelenmesi, ikincil amaç olarak ise kadınların bakım yükü ve yaşam kalitesi düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi planlanmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel desende yürütülen çalışmanın örneklemini Sakarya Büyükşehir Belediyesi Engelli Hizmetleri Müdürlüğüne kayıtlı ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 78 kadın oluşturmuştur. Veriler, kadınların sosyo-demografik özelliklerini içeren "soru formu" ile "Bakım Verenlerin Yükü Envanteri" ve "Yaşam Kalitesi Kısa Form-36 Anketi (SF-36)" ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 16.0 paket programı kullanılarak tanımlayıcı istatistiksel analizlerinden sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma hesaplanmıştır. Ölçeğin toplam puan ortalaması hesaplanmış olup, ölçek puanlarının normal dağılma uygunluğunu belirlemek için verilere normallik testi uygulanmıştır. Bu analize göre, ölçek puanlarının normal dağılım göstermediği belirlendiği için (Kolmogorov-Smirnov $Z=2.573$, $p=0.01<0.05$), verilerin analizinde bağımsız değişkenlerle ölçek toplam puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla Kruskall-Wallis Varyans Analizi ve Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık 0.05 olarak alınmıştır.

Kadınların yaşam kalitesi boyutlarının tümünün düşük düzeyde olduğu, en düşük boyutların ise rol güçlüğü/emosyonel (1.45±10.88), rol güçlüğü/fiziksel (1.87±8.42) ve genel sağlık algılaması (14.69±15.76) olduğu saptanmıştır. Çalışmada, bakım verenlerin toplam bakım yükünün orta düzeyde olduğu, en yüksek belirtilen yükün zaman bağımlılık yükü ile fiziksel yük ve en düşük belirtilen yükün ise gelişimsel yük olduğu görülmüştür. Kadınların bakım yükü puanları ile yaşam kalitesi alt boyutları puan ortalamaları arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<0.05$). Dolayısıyla, bakım yükü arttıkça yaşam kalitesi alt boyutları puan ortalamalarının düştüğü saptanmıştır.

Bu çalışmaya katılan engelli bireylere bakım veren kadınların bakım yükü nedeniyle yaşam kaliteleri olumsuz yönde etkilenmektedir. Bakım yükü düzeyi arttıkça, yaşam kalitesi tüm boyutlarda düşmektedir. Bu nedenle özellikle koruyucu sağlık hizmetlerinde çalışan sağlık profesyonellerinin, evde bakım veren aile bireylerinin bakım yükünü değerlendirerek, bakım verenlerin eğitim ve bilgi gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanmasına yönelik eğitim ve danışmanlık programları düzenlemeleri yararlı olacaktır.

S-0321 - HEMŞİRELERİN ENFEKSİYON KONTROLÜ VE ÖNLENMESİNE YÖNELİK GÖZLEMLERİ ANKETİ'NİN GEÇERLİLİK GÜVENİRLİLİK ÇALIŞMASI

Çağrı ÇÖVENER ÖZÇELİK1, Eda AKTAŞ2, Ayşe Ferda OCAKÇI3,

1Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Yrd. Doç. Dr, İstanbul , 2Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Araş. Gör. Uzm, İstanbul , 3Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Prof. Dr., İstanbul,

Bu araştırma Hemşirelerin Enfeksiyon Kontrolü ve Önlenmesine Yönelik Gözlemleri Anketi'nin Türkçe geçerlilik güvenirliğini yapmak amacıyla planlanmıştır.

Metodolojik olarak planlanan araştırmanın örneklemini Araştırma, Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden (İç Anadolu, Ege, Marmara, Akdeniz, Karadeniz, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu bölgeleri) kura ile rastgele seçilen birer çocuk hastanesinde gerçekleştirilmiştir. Seçilen hastanelerde görev yapan 443 çocuk hemşiresi araştırmaya katılmıştır. Anketin geçerlilik güvenirliği sağlamak için kapsam geçerliği, yapı geçerliliği, iç tutarlılık güvenirliği ve madde toplam puan korelasyonu analiz edilmiştir.

Araştırmada yapı geçerliliği açıklayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.79, Barlett testi sonucu ise p=0.000 olarak saptanmıştır ve faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucuna göre anket, hasta ve çalışan güvenliği, aseptik uygulamaların yönetimi ve bireysel uygulamalar olmak üzere 3 faktörde toplanmıştır. 3 faktör toplam varyansın %36.48'ini açıklamaktadır. Anketin iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach's alpha katsayısı 0.74'tür. Madde toplam puan korelasyonu 0.15-0.51 arasında değişmektedir.

Anketin, hemşirelerin enfeksiyon kontrolü ve önlenmesine yönelik gözlemlerinin değerlendirilmesinde güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğu saptanmıştır.

S-0322 - HEMŞİRELİK VE EBELİK ÖĞRENCİLERİNDE ALEKSİTİMİ İLE EMPATİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sinem YALNIZOĞLU ÇAKA1, Sümeyra TOPAL1, Tijen NEMUT2, Nursan ÇINAR1,

1Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Sakarya, 2Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Sakarya,

Bu araştırma, hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinde aleksitimi ile empati arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Tanımlayıcı olarak yapılan çalışmada evreni 2016-2017 Bahar Yarıyılı'nda Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik ve ebelik bölümünde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerin tamamı, örneklemini ise verilerin toplandığı tarihte çalışmaya katılmaya gönüllü öğrenciler (n=240) oluşturdu. Veriler; Kişisel Bilgi Formu, Temel Empati Ölçeği (TEÖ) ve Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20) kullanılarak toplandı. Topçu ve arkadaşları tarafından geliştirilen TEÖ (2010), toplam 20 maddeden oluşan, 5'li Likert Tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek toplam puanlar 20 ila 100 arasında değişmekte ve toplam puanın yüksekliği kişinin empati düzeyinin yüksek olduğunu, düşük puanlar ise empati düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Aleksitimi, kişinin duygularını tanıma, söze dökebilme zorluğu, fiziksel duyumlarla duygusal duyumları ayırt etme güçlüğü ve hayal kurabilme yeteneğinde azalma ile giden kişilik özelliklerini ifade eder. Güleç ve arkadaşları tarafından Türkçe'ye uyarlanan TAÖ-20 (2008), toplam 20 maddeden oluşan 5'li Likert Tipi bir ölçektir. TAÖ'nün puanları 20 ile 100 arasında değişmektedir. Yüksek puanlar yüksek aleksitimik seviyeyi gösterir. Toplam puan 61 ve üzeri ise aleksitimi göstergesi olarak değerlendirilir. Verilerin değerlendirilmesinde; frekans, yüzde, ortalama, bağımsız grup t-testi ve Spearmen korelasyon analiz testi kullanıldı.

Araştırmaya katılan 240 öğrencinin %66.3'ü (n=159) hemşirelik, %33.7'si (n=81) ebelik öğrencisi ve yaş ortalaması 21.72±1.30 idi. Katılımcıların TAÖ-20 puan ortalamalarının kesme puanın altında kaldığı (51.30±8.96), TEÖ puan ortalamalarının ise ortalamanın üzerinde olduğu (75.36±9.06) saptandı ve ölçekler arasında negatif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki saptandı (r=-.167, p=.010).

Öğrencilerin aleksitimi ile empati arasında negatif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Aleksitemi eğilimi düşük bireylerin empati kurma yeteneklerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

S-0323 - ADÖLESAN ANNELERİN DOĞUM ŞEKİLLERİ VE BEBEKLERİN ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Sinem YALNIZOĞLU ÇAKA1, Öznur TİRYAKİ2, Sümeyra TOPAL1, Nursan ÇINAR1,

1Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 2T.C. Sağlık Bakanlığı Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Eğitim Hemşiresi, Sakarya,

Bu çalışmanın amacı, adölesan annelerin doğum şekilleri ve bebeklerin özelliklerinin incelenmesidir.

Retrospektif olarak yapılan çalışmada veriler Sakarya ilinde bir kamu hastanesinde Mart 2015-2016 tarihleri arasında 10-19 yaş aralığındaki 234 adolesan anne ve bebeklerine ait kayıtların incelenmesi ile elde edildi. Verilerin değerlendirilmesinde; frekans, yüzde ve ortalama değerleri kullanıldı.

Adölesan annelerin yaş ortalamaları 17.31±1.13 (min: 12, max:19) idi. Annelerin %68.8'inin (n=161) normal doğum yaptığı belirlendi. Sezeryan doğum nedenlerinin sırasıyla %25.7'sinin (n=19) baş pelvis uygunsuzluğu, %20.3'ünün (n=15) geçirilmiş uterin cerrahi, %17.6'sının (n=13) prezantasyon anomalileri ve %14.9'unun (n=11) fetal sıkıntı olduğu görüldü. 37 gestasyon haftası ve üzerinde doğan bebeklerin (n=204) doğum ağırlıkları incelendiğinde %7.8'i (n=16) düşük doğum ağırlıklı bebek (2500 gr'dan düşük doğum ağırlıklı bebek) iken %91.2'si (n=186) normal doğum ağırlığında (2500-4000 gr), %1'i (n=2) iri bebek idi. Boy uzunlukları incelendiğinde %6.4'ünün (n=13) 47 cm ve altında olduğu, %92.2'sinin (n=188) 48-52 cm aralığında olduğu, %1.5'inin (n=3) 53 cm ve üzerinde olduğu saptandı. Baş çevreleri incelendiğinde ise %4.4'ünün (n=9) baş çevresinin 32 cm ve altında kaldığı, %95.6'sının (n=197) 33-37 cm aralığında olduğu saptandı. Adölesan annelerin %12.1'inin (n=28) bebeklerinin prematüre olduğu (36+6 gestasyon haftası ve altı) saptandı. Prematüre bebeklerin %3.6'sının (n=1) 27 hafta ve altında olduğu, %17.9'unun (n=5) 28-32 hafta aralığında olduğu, %78.6'sının ise (n=22) 33-36 hafta arasında olduğu görüldü. Prematüre bebeklerin doğum ağırlığı, doğum boyları ve doğum baş çevreleri ortalamaları sırasıyla 2242.34±646.80 gr, 44.93±4.63 cm ve 31.29±2.84 cm idi. Çalışma sonuçlarını etkileyebileceğinden ikiz bebeklerin (n=2) doğum ağırlıkları, boyları ve baş çevreleri dikkate alınmamıştır.

TNSA-2013 raporunda sezaryen ile doğum giderek yaygınlaşmakta sezeryan ile doğum yapma olasılığı annenin yaşıyla birlikte artmaktadır. Bu çalışmada da adölesan gebeliklerde gözlemlenen normal doğum sıklığı dikkat çekici düzeydedir. Premartüre doğum için maternal risk faktörleri arasında anne yaşı ilk sıralarda yer almaktadır. Bu çalışmada prematüre doğum yüzdesinin yüksek olduğu görülmüştür.

S-0324 - ADÖLESANLARDA RİSK ALMA DAVRANIŞLARI İLE NARGİLENİN SAĞLIĞA ETKİLERİNE YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ-A STUDY ON RİSK-TAKİNG BEHAVİOURS OF ADOLESCENTS AND THEİR PERCEPTİON TOWARDS EFFECTS OF WATER PİPE USE ON HEALTH-

Hamide ZENGİN1, Nursan ÇINAR1,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışmanın amacı ergenlerin olumsuz risk alma davranışlarının ve nargilenin sağlığa etkileri ile ilgili algılarının belirlenmesi, aralarındaki ilişkinin incelenmesidir.

Tanımlayıcı ve analitik olarak planlanan araştırma, Sakarya ilinde farklı sosyo-ekonomik düzeydeki on bir lisede 10 Mart/6 Nisan 2015 tarihleri arasında yapıldı. Çalışmanın örneklemini gönüllü 900 lise öğrencisi oluşturdu. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan soru formu, "Nargilenin Sağlığa Etkileri Algı Ölçeği" ve "Ergenlerde Kısa Heyecan Arayışı Ölçeği" ile toplandı. Veriler bilgisayar ortamında SPSS 20 programında değerlendirildi. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik, gruplar arasındaki farklılıklar incelenirken puanların normal dağılıma uymaması nedeniyle Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis-H Testlerinden, ölçekler arasındaki ilişkiler incelenirken puanların normal dağılıma uymaması nedeniyle Spearman's Korelasyon Katsayısından ve Ölçeklerin güvenirlikleri araştırılırken Crombah's Alpha değerlerinden yararlanıldı.

Çalışmaya katılan öğrencilerin % 50,3' ünün kız, % 49,7'sinin erkek olduğu ve % 95,2' sinin ailesi ile birlikte yaşadığı saptandı. Çalışmaya katılan öğrencilerin % 50.3' ünün kız, % 49.7'sinin erkek olduğu saptandı. Çalışmada kullanılan nargilenin sağlığa etkileri algı ölçeği Cronbach's Alpha katsayısı 0.92, ergenlerde kısa heyecan arayışı ölçeğinin Cronbach's Alpha katsayısı 0.89 bulundu. Araştırmaya katılan ergenlerin nargilenin sağlığa etkileri algı ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının 61.97±11.12, ergenlerde kısa heyecan arayışı ölçeğinin toplam puan ortalamasının 10.24±3.92 olduğu belirlendi. Sigara içen ve nargile kullanan ergenlerin kısa heyecan ölçeği puanlarının kullanmayanlara göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulundu (z= -6.926 p=0.001, z= -5,226 p=0.001). Nargile içen öğrencilerin nargilenin sağlığa etkileri algı ölçeği puanlarının içmeyenlerden anlamlı derecede daha düşük olduğu saptandı (z=-11.356 p=0.001). Nargilenin sağlığa etkileri algı ölçeği puanları ile kısa heyecan arayışı ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu (r = -0,204 p=0.001).

Sigara içen ve nargile kullanan ergenlerin risk alma davranışlarının yüksek olduğu ve nargilenin sağlığa etkileri ile ilgili algılarının düşük olduğu saptandı. Ergenlerin nargilenin sağlığa etkileri ile algıları artıkça riskli davranışlara eğilimlerinin azaldığı tespit edildi.

S-0325 - ORTAOKUL 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SINAV KAYGI DÜZEYLERİ VE STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Hamire METİN1, Gülzade UYSAL2,

1İstanbul Teknik Üniversitesi,Ayazağa Kampüsü, Medikososyal Sağlık Merkezi, 2Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

Çalışma, ortaokul 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ve stresle başa çıkma tarzlarının karşılaştırılması amacıyla tanımlayıcı tipte yapılmıştır.

Araştırmada; evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş olup, örneklem seçimine gidilmemiştir. Araştırmanın örneklemini 305 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veriler, Nisan-Haziran 2016 tarihleri arasında; anket formu, Stresle Başa Çıkma Tarzı Ölçeği (SBTÖ) ve Sınav Kaygısı Envanteri kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS 21.0 paket programında uygun istatistiksel analizler ile değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 83,3'ü 14 yaşında, % 52,5'i erkektir. Öğrencilerin %84,3'ünün ders çalışmak için evde kendisine ait odası vardır. % 82,3'ü özel ders almamaktadır, % 69,2'si derslerdeki başarısını orta düzeyde olarak değerlendirmektedir. Öğrencilerin SBTÖ alt ölçeklerinden aldıkları puanlar incelendiğinde; kendine güvenli yaklaşım alt ölçek puan ortalaması 22,01±6,40; çaresiz yaklaşım alt ölçek puan ortalaması 10,05±4,81; boyun eğitici yaklaşım alt ölçek puan ortalaması 5,62±2,97; sosyal destek arama alt ölçek puan ortalaması 2,57±1,76; iyimser yaklaşım alt ölçek puan ortalaması 3,51±1,65 olarak bulunmuştur. SBTÖ toplam puan ortalaması ise 44,57±9,67 bulunmuştur. Sınav Kaygısı Envanteri duyuşsallık alt boyut puan ortalaması 24,47±8,22; kuruntu alt boyut puan ortalaması 18,92±5,52 Sınav Kaygısı Envanteri toplam puan ortalaması ise 43,39±12,68 olarak bulunmuştur. SBTÖ toplam puanlarının ve alt ölçek puanları olan; çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, sosyal destek arama ve iyimser yaklaşım puanlarının Sınav Kaygısı Envanteri toplam puanları üzerinde, anlamlı yordayıcılar olduğu saptanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınav kaygı puanlarının orta düzeyde olduğu, stresle baş etme biçimi olarak da en fazla kendine güvenli yaklaşımı kullandıkları görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda; okul sağlığı hemşireleri, öğretmenler ve yönetim tarafından, gerekli çalışmalar yapılarak sınav kaygısını yoğun olarak yaşayan öğrencilerin belirlenmesi ve uygun baş etme yöntemleri ile ilgili eğitimlerin planlanması önerilebilir.

S-0326 - ÇALIŞAN ADOLESANLARDA PSİKOAKTİF MADDE KULLANIMI

FATMA AKCAN KARA1, FİLİZ ADANA2,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu çalışma bir mesleki teknik eğitim merkezinde öğrenim gören öğrenciler (çalışan adolesanlar) arasında psikoaktif madde kullanım durumunu ve etkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Analitik-kesitsel araştırma 2015-2016 Akademik ders yılı güz döneminde yapılmıştır. Çalışmanın yapıldığı Efeler Mesleki Eğitim Merkezinde 705 öğrenci (120 kız, 585 erkek) kayıtlıdır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş öğrencilerin tamamına ulaşmak hedeflenmiştir. Ancak 120 öğrencinin kaydının silinmesi, 110 öğrencinin uygulamanın yapıldığı günlerde okulda bulunmaması, 141 öğrencinin anketleri eksik-hatalı doldurması ve 35 öğrencinin anket uygulamasına katılmayı reddetmesi nedeni ile 299 (32 kız, 267 erkek) öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilme kriterleri Efeler MeslekiTeknik Eğitim Merkezine kayıtlı öğrenci olmak ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmaktır. Anket uygulaması sınıf ortamında, gözlem altında yapılmış ve yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Uygulama öncesi Etik Kuruldan ve ilgili kurumdan gerekli olan izinler ve araştırmaya katılan öğrencilerden/velilerden yazılı onam alınmıştır. Veriler SPSS istatistik paket programında (Version 15,Chicago IL,USA) değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirmesinde; temel istatistiksel analizler, ki-kare testi kullanılmıştır.

Öğrencilerin % 10.6'sı kadın, % 89.4'ü erkek olup, %40.1'ı tek kardeşe sahip olduğunu, % 49.1'i mazeretsiz olarak devamsızlık yaptığını, % 61.4'ü akademik başarısının orta düzeyde olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %52.5'i sigara içtiğini ifade etmiştir. Öğrenciler sigaraya başlama nedeninin, %12.0'si denemek, %11.0'ieğlenmek, %22.3'ü arkadaş etkisi, %6.0'si aile etkisi, %11.0'i sıkıntılardan kurtulmak amaçlı olduğunu belirtmiştir.Öğrencilerin %56.4'ü maddeye ulaşmada güçlük çekmediğini, %3.7'si esrar, %2.3'ü eroin, %3.7'si ecstasy, %3.3'ü kokain, %3.0'ü uçucu madde (tiner/bally), %2.3'ü benzodiazepin, %2.7'si kristal, %0.32ü, kolonya/çakmak gazı, %0.3'ü jam kullandığını belitmiştir. Öğrencilerin cinsiyetleri ile sigara kullanım durumları karşılaştırıldığında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla sigara kullandığı bulunmuştur.

Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre anlamlı derecede daha fazla sigara kullandığı bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda çalışan adolesanların madde kullanım açısından daha kapsamlı çalışmalarla değerlendirilmesi ve özellikle erkek öğrencilerle bu konuda girişimsel çalışmaların planlanması önerilebilir.

S-0327 - HASTA GÜVENLİĞİ VE KARŞILANAMAYAN HEMŞİRELİK BAKIMI

Nurten ALAN1, Duygu BAYRAKTAR2,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Sağlık hizmetleri alanında tıbbi hataları önlemek için hasta güvenliği, dünya genelinde öncelikli konu haline gelmiştir(1,4,6,15). Hasta güvenliği, önlenebilir hataların hastalara zarar vermesini engellemek amacıyla sağlık kuruluşları ve sağlık çalışanları tarafından alınan önlemlerin tümüne denir(3). Hata bildirimlerinde şeffaflık, tıbbi hataların önlenmesinde sistematik bir yaklaşım ve dürüstlük, hasta güvenliği kültürünün bileşenleridir. Yönetim desteği ile birlikte, takım çalışması, kurallara uygun davranma, sistematik raporlama, eğitim, çalışanların katılımı ve güvenli sağlık sistemi hasta güvenliği kültürünü oluşturur(1,5,16,17,19). Karşılanamayan hemşirelik bakımı kavramı nitel bir çalışma ile Kalisch (2006) tarafından tanımlanmıştır(6). Landstom ve Hinshaw (2009), tarafından kavramsal analizi yayınlanmıştır. Hasta güvenliği sorunu olarak tanımlanan Karşılanmayan hemşirelik bakımı, gereksinim duyulan hasta bakımının kısmen veya tamamen gecikmesi-ertelenmesi ya da ihmal edilmesidir(6, 7, 10, 14, 20). Kalisch ve arkadaşlarının (2009b), 23 karşılanmayan hemşirelik bakımını belirledikleri çalışmada en sık karşılanamayan bakımlar; ambulasyon (% 84), pozisyon verme (% 82), ağız bakımı (% 82), hasta eğitimi (% 80). En az karşılanamayan hemşirelik bakımları ise; kan şekeri takibi (% 26), her şiftteki hasta değerlendirilmesi (% 17)'dir(8,11,12). Karşılanamayan hemşirelik bakımı ayrıca iş doyumunun elde edilememesine yol açar. Hemşireler, bakımı tamamlamadıklarında kendilerini sıkıntılı hissederler. Bu durum kendi imajlarını düşük görmelerine ve daha az yetkin hissetmelerine neden olur(2,6,14). Personel sorunu, bakım için gereken zamanın yeterli olmaması, mevcut kaynakların zayıf kullanımı, "Benim işim değil" sendromu, etkisiz yetkilendirme, görevleri tamamlamama alışkanlıkları ve görevlerin reddedilmesi ya da yardımcı personel tarafından gerçekleştirilmesi karşılanmayan bakımın nedenleri arasında sayılabilir(6,8,14).

Morbidite ve mortalite oranını azalttığı için hemşirelerinin performansının sürekli değerlendirilmesi sağlanabilir. Sağlık hataları ya da eksiklikler, gözden geçirilmeli ve kök neden analizi yapılabilir(13,18). Karşılanamayan bakım sonuçları ve hastanın güvenliğine yönelik mevcut tehdit unsurları göz önüne alınarak politikalar oluşturulabilir. Gerekli bakımı sağlamak için yeterli malzeme, iyi çalışan ekipman ve yönetilebilir hasta yükü, yüksek kaliteli bakımın sağlanmasına olanak tanır(1). İş doyumu için, katılımcı yönetim tarzı benimsenmeli ve çalışanlar arasında olumlu kurum iklimi ve kültürü oluşturulmalıdır(15).

S-0329 - GEBELERDE GÖRÜLEN ÜRİNER İNKONTİNANS VE RİSK FAKTÖRLERİ

ÇİĞDEM GÜN1, AYŞEGÜL DURMAZ2, FATMA BAŞAR2,

1MAKÜ SBF, 2DPÜ SYO,

Üriner inkontinans, sosyal ya da hijyenik açıdan sorun oluşturan, objektif olarak gösterilebilir istemsiz idrar kaçırma durumudur(1). Gebelik sırasında üriner sistemde, anatomik ve fizyolojik olarak belirgin değişiklikler meydana gelir(2). Gebelik sırasında meydana gelen mekanik veya hormonal etkiler pelvik desteği olumsuz etkileyebilir(3). Gebelikte pelvik tabanda oluşan normal fizyolojik değişiklikler konusundaki bilgiler oldukça sınırlıdır(4). Bu nedenle gebelerde inkontinans ile ilişkili faktörlerin belirlenmesine yönelik araştırmalara ihtiyaç duyulduğu düşünülmüştür.

tanımlayıcı-kesitsel planlanan araştırmada veriler araştırmacılar tarafından literatür taraması doğrultusunda hazırlanan anket formuyla Temmuz-Eylül 2016 tarihleri arasında toplamıştır. 18 yaş altı, gönüllü olmayan, ciddi kronik-psikiyatrik hastalık varlığı ve riskli gebelik tehdidi yaşayan, anket sorularının tamamını cevaplamayan gebeler araştırmaya alınmamıştır.

Araştırmaya bir devlet hastanesi polikliniğine başvuran 340 gebe alınmıştır. Gebelerin yaşı 27.56±4.97 bulunmuştur. Gebelerin %36.8'inin lise mezunu olduğu, %70.9'unun çalışmadığı, %85.9'unun çekirdek aile yapısına sahip olduğu saptanmıştır.Gebelerin %34.4'ünün ilk gebeliği olduğu belirlenmiştir. Gebelerin % 45.6'sının üriner inkontinans sorunu yaşadığı; buna rağmen inkontinans nedeniyle sadece %14.1'inin hekime başvurduğu saptanmıştır. Başvurmama nedeni olarak % 57.4'ü normal olduğunu düşündüğü için, % 24.6'sı ise utandığı için hastaneye başvurmadıklarını bildirmiştir. İşçi olarak çalışma, geniş aile tipi, köyde yaşama, sağlık güvencesinin olmaması ve aylık gelirinin giderinden az olması ile üriner inkontinans sorunu arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır($p<0.05$). Ayrıca gebelik sayısı, yaşayan çocuk sayısı, son doğan bebeğin kilosu, son iki gebelik arası süre, fetus sayısı ile üriner inkontinans arasında istatistiksel açısından fark belirlenmiştir($p<0.05$). Gebelik haftası ve sigara kullanma ile üriner inkontinans arasında istatistiksel olarak fark bulunmuştur($p<0.05$).

Sonuç olarak gebelik ve doğumların üriner inkontinans açısından risk faktörü olduğu açık olmasına rağmen sadece semptomlar açısından değerlendirme yapıldığında pelvik destek yapılarında meydana gelen hasarlar tam olarak ortaya konamayabilir. Bu nedenle gebelerle çalışan hemşireler ve ebelerin konudaki farkındalığının artırılması ve risk faktörlerini taşıyan vakalarda inkontinansın korunması-önlenmesi aşamalarına aktif katılımı ile eğitiminde rol almasının inkontinans insidansının azaltılmasında faydalı olabileceği düşünülmektedir.

S-0330 - HEMŞİRELERDE İŞ DOYUMU VE İŞ YAŞAMI KALİTESİNİN İLİŞKİSİ

Feray GÜNDAY KARABULUT1, Ayşe TAŞ2, Hülya ARSLANTAŞ3, Filiz ABACIGİL2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama Ve Araştırma Hastanesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, 3Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

İş, insan yaşamında önemli bir yere sahiptir. İş doyumu ve iş yaşamı kalitesi iş yerindeki performansın yanı sıra kişinin genel sağlık durumunu da etkilemektedir. Bu çalışmada hemşirelerin iş doyumunu etkileyen etmenleri incelemek, iş doyumu ile iş yaşamı kalitesinin ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Kesitsel tipteki bu araştırma Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi hemşirelerine Mart-Mayıs 2016 tarihleri arasında sosyodemografik bilgileri, Minnesota İş Doyum Ölçeği(MİDÖ) ve Hemşirelik İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği(HİYŞKÖ)'ni içeren anket kullanılarak yapılmıştır. Ölçekler 5'li likert tipi ölçektir. MİDÖ'nde alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan 20 olup, orta noktaya düşen 60 ise nötr doyumu ifade etmektedir. HİYŞKÖ alınabilecek toplam puanın artması hemşirelerin iş yaşam kalitelerinin yüksek olduğunu göstermektedir.Tip 1 hata 0.05, güç %80 orta etki büyüklüğüne desen etkisi eklenerek %10 yedeklerle birlikte 185 kişi çalışmaya alınmıştır.

Katılımcıların %73,0'ü kadın; %73,0'ü 18-30 yaş arasındaydı. Katılımcıların %80,0'ının meslekte çalışmasının, %98,4'ünün çalışılan birimdeki ilk 10 yılıydı. %97,3'ünün haftalık çalışma süresi 24-48 saatti. İş Doyum Ölçeği ortancası 53,0 (minimum 20,0 - maksimum 91,0); İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği ortancası 89,0 (minimum 50,0 - maksimum 149,0)'dı. Çalışma sistemi sadece gündüz olanların, mesleğini kendine uygun bulanların, çalışma saatlerinden, görev dağılımından, iş hızından, hemşire sayısından, doktor sayısından, çalışılan ortamdaki kişiler arası ilişkilerden, çalışılan birimden, terfi olanağından memnun olanların Minnesota İş Doyum Ölçeği ve Hemşirelik İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği puanları daha yüksek bulundu($p<0,05$). Minnesota İş Doyum Ölçeği ile Hemşirelik İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği'nden alınan puanlar arasında yapılan Spearman Korelasyon analizine göre güçlü derecede korelasyon bulundu($r: 0,57$ $p<0,001$).

Bu bulgular doğrultusunda hastane yönetimleri tarafından hemşirelerin iş doyumunu ve iş yaşamı kalitesini artıracak şekilde mesai saatlerinin düzenlenmesi, objektif değerlendirmeler ile terfi sisteminin getirilmesi, personel sayısının yeterli sayıya çıkarılması şeklinde düzenlemelere gidilmelidir.

S-0331 - CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN DELİCİ- KESİCİ ALET YARALANMASI KONUSUNDAKİ BİLGİ VE UYGULAMALARININ BELİRLENMESİ

Şerafettin OKUTAN1, Serdar SARITAŞ2,

1Tatvan Devlet Hastanesi, 2İnönü Üniversitesi,

Bu araştırmanın amacı, cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin Delici-Kesici Alet Yaralanması (DKAY) konusundaki bilgi ve uygulamalarını belirlemektir.

Bu araştırma, İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi (TÖTM) cerrahi birimlerinde Haziran 2015-Eylül 2016 tarihleri arasında tanımlayıcı olarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini; TÖTM' nin cerrahi birimlerinde çalışan 242 hemşire oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise örneklem seçimine gidilmeyip hemşirelerin tamamı oluşturmuştur. Araştırmaya 183 hemşire katılmış ve evrenin %75.6'sına ulaşılmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan Anket Formu kullanılarak Mayıs - Haziran 2016 tarihleri arasında, TÖTM cerrahi birimlerinde çalışan hemşirelerden toplanmıştır. Anket Formu hemşirelerin çalışma saatleri içerisinde yüz yüze görüşme yöntemi ile doldurulmuştur. Her bir görüşme 10- 15 dk. sürmüştür. Verilerin değerlendirilmesinde; Ki-kare, Bağımsız gruplarda t testi, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis varyans analizi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan hemşirelerin %67.2'sinin lisans mezunu, %33.9'unun çalışma süresinin 6-10 yıl olduğu, %98.4'ünün DKAY eğitimi aldığı, %97.3'ünün Hepatit B aşısı olduğu, %76.5'inin DKAY geçirdiği tespit edilmiştir. Çalışma süresi arttıkça Hepatit B aşısı olma durumunun arttığı, DKAY eğitimi alan hemşirelerin %33.3'ünün ampul/ flakon ile yaralandıkları, DKAY eğitimi alan hemşirelerin %76.7'sinin DKAY ile ilgili yeterince önlem aldığını düşündüğü, ampul/flakon ile yaralanmada yaş ortalamasının 28.26±4.45 olduğu, yaş arttıkça yaralanmanın rapor edilmesi durumunun da arttığı saptanmıştır. Yaralanmaya neden olan alet ile eğitim düzeyleri arasında, eğitim düzeyleri ile DKAY geçirme durumları arasında, DKAY geçirme durumları ile çalışma süreleri arasındaki fark istatistiksel olarak önemli bulunmamıştır.

Özellikle mesleğe yeni başlayan hemşirelerde DKAY ve DKAY sonucu bulaşan hastalıklar ile ilgili yeterli bilinç oluşturabilmek için düzenli aralıklarla eğitimler verilmesi, oluşturabileceği riskler konusunda hizmet içi eğitim yapılması önerilebilir.

S-0332 - HEMŞİRELERİN ROL VE YETKİNLİKLERİ ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE FORMUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ

Nazmiye ÇIRAY GÜNDÜZPĞLU1, Esra AKIN KORHAN2, Hacı DİLEMEK2, Derya UZELLİ YILMAZ2,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Araştırma, hemşirelerin rol ve yetkinliklerini belirlemek amacıyla Çhang ve arkadaşları (2012) tarafından geliştirilen "Hemşirelerin Rol ve Yetkinlikleri Ölçeği (HRYÖ)'nin Türkçe 'ye uyarlamak üzere geçerlik ve güvenirliğini test etmek amacıyla metodolojik olarak gerçekleştirilmiştir

Araştırmaya İzmir ilinde bir üniversite hastanesinde acil, yoğun bakım,dahili ve cerrahi servislerinde çalışan hemşireler dahil edilmiştir. Örneklemi çalışmada geçerlik ve güvenirliği incelenen ve toplam 51 maddesi olan HRYÖ'nin madde sayısının beş katı olan 257 hemşire oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında, hemşirelerin tanıtıcı özellikleri ile ilgili bir form ve HRYÖ kullanılmıştır. Araştırma verilerinin geçerliliğinin değerlendirilmesinde dil eşdeğerliği, kapsam geçerliği ve yapı geçerliği ve güvenirliğin değerlendirilmesinde iç tutarlılık ve test tekrar test analizleri kullanılmıştır.

HRYÖ'nin dil geçerliliği için Türkçe'ye çevirisi ve geri çevirisi yapılmıştır. Kapsam geçerliliğinin sağlanmasında 12 uzman görüşüne başvurulmuştur. Kapsam geçerlilik indeksi 0.99 bulunmuştur. Yapı geçerliliğinin sağlanmasında doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Yapılan analizde $\chi 2=5744.89$, X2/sd= 4.72, RMSEA=0.078, CFI=0.91, IFI=0.90, NNFI=0,90 ve NFI=0,89 olarak bulunmuştur. Güvenirliğin sağlanmasında ölçeğin genelinin Cronbach α değeri .97; profesyonellik boyutunun .93 doğrudan bakım boyutunun .90, klinik araştırma boyutunun .91, uygulama rehberliği boyutunun .91, tıbbi destek boyutunun .86 ve liderlik ve yenilik boyutunun .84 olduğu belirlenmiştir.

HRYÖ ölçeği ülkemizde hemşirelik çalışmalarında kullanılabilecek geçerli ve güvenir bir ölçme aracıdır. Doğrulayıcı faktör analizi ölçeğin orijinal ölçek ile uyumun iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

S-0333 - GEBELİKTE SEMPTOM YÖNETİMİNDE KANITA DAYALI UYGULAMALAR

Ayça BALMUMCU1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri MYO,

Bu derlemenin amacı gebelikte semptom yönetimi ile ilgili kanıta dayalı uygulamalar ve önerilerin incelenmesidir.

National Collaborating Centre for Women's and Children's Health Clinical Guideline Funded to produce guidelines for the NHS by NICE Antenatal care rehberi incelenmiştir.

Gebelikte semptom yönetimi ile ilgili olarak erken gebelikte bulantı kusma, mide yanması, konstipasyon ve vajinal akıntı ele alınacaktır. Erken Gebelikte Bulantı Kusma: İncelediğimiz NICE Antenatal care rehberinin bu konudaki önerisi şu şekildedir; Gebeye bulantı kusmaların çoğu vakada gebeliğin 16-20. haftasında kendiliğinden geçtiği hakkında bilgi verilmelidir. Eğer gebe kadın yine de kullanılan tedavi yöntemlerini değerlendirmek isterse aşağıdaki yaklaşımlar bulantı kusmayı azaltmada etkili görülmektedir. (A Düzeyi) Farmakolojik olmayan yöntemler: - Zencefil - P-6 noktasına (el bileğinin iç yüzünün 4–5 cm üzerindeki pericardium–6 neiguan noktası) sinir uyarısı Farmakolojik Yöntemler: Antihistaminikler, semptomlar kötüleşmediği ve anneyi güçsüz bırakmadığı sürece gebeliğin ilk trimestrinde bulantı kusma için ilaç reçete edilmez. Mide Yanması: Gebe kadın mide yanması ile ilgili belirtiler, bu belirtilerin azaltılması için yaşam tarzı ve diyette yapılabilecek değişiklikler konusunda bilgilendirilmelidir2. (İyi klinik uygulama D Düzeyi). Gebe kadın eğer yaşam tarzı ve diyet değişikliği konusunda zorlanıyor ise antiasit kullanımı önerilebilir. (A Düzeyi) Konstipasyon: Lif takviyelerinin kabızlık üzerine etkilerinin incelendiği bir sistematik review da buğday ve kepek lif takviyelerinin dışkılama sıklığını attırdığı bulunmuştur. Lif takviyelerinin etkisi olmadığı durumlarda dışkılama hissini uyaran laksatiflerin barsak içeriğini yumuşatan laksatiflere göre daha etkili olduğu saptanmıştır. Gebelikte kabızlığın önlenmesi için diyet değişiklikleri ve lif takviyeleri hakkında kadına bilgi verilmelidir. (A Düzeyi) Vajinal Akıntı: Kadınlar gebelikte vajinal akıntıdaki artışını fizyolojik olduğunu, vajinal akıntıda renk, koku değişiklikleri oluşursa doktora başvurması gerektiği konusunda bilgilendirilmelidir. (İyi klinik uygulama) Vajinal kandidiyazisli gebe kadınlar için bir hafta İmidozole ile topikal tedavi düşünülmelidir. (A Düzeyi) Gebelikte vajinal kandidiyazisin oral tedavi etkinliği ve güvenliği belirsizdir. (İyi klinik uygulama)

Hemşirelik girişimlerinin daha iyi kanıt düzeylerine temellendirilmesi için antenatal dönemle ilgili daha fazla çalışma yapılmasına gerek olduğu düşünülmektedir

S-0334 - ÇOCUKLARI HASTANEDE YATAN ANNELERİN ETKİLENME DURUMLARI

Aylin AYDIN SAYILAN1, Arzu ÖZATA2,

1Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, 2İzmir Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Bu çalışma, çocukları hastanede yatan ve onların yanında kalan annelerin bu olaydan etkilenme durumlarını incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirildi.

İlgili literatür doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu, 2 gün ara ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak 191 anneye uygulandı. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirilmesi bilgisayar ortamında, yüzdelik kullanılarak değerlendirildi.

Annelerin % 17,3'ünün eşleriyle ilişkilerinin olumsuz etkilendiği, ailelerinin büyük çoğunluğunun sosyal güvenceye sahip oldukları; fakat %53,9'unun hastalanan çocuğunu iki ya da daha sonraki günlerde hastaneye getirdikleri, %62,3'ününde çocuğuna yapılan tedaviyi anlayışla karşıladığı bulundu. Annelerin %72'sinin hastanede olduğu için diğer işlerini yapmada güçlük yaşadıkları belirlendi.

Hemşireler, sağlık kuruluşlarında, hasta çocuk ve ailesine psikolojik destek sağlamalı ve onları bilinçlendirmeye yardımcı olmalıdır. Ailelerin hastane ortamında hasta çocuğa sahip diğer ebeveynlerle ilişki içerisinde olduğu görüldü. Duygu, düşünce, önceki deneyimler ve başa çıkma yöntemleri paylaşılacak ve duygusal rahatlama yoluna gidileceği için aileler bu konuda desteklenmelidir. Çocukları hastaneye yatan annelerin bu durumdan etkilenmeleri konusunda ülkemizde çok fazla araştırma bulunmamaktadır. Bu konuda yapılan araştırmalar desteklenmeli, sadece hasta bireyi değil, onu birinci derecede etkileyen kişiler de tedavi kapsamında bütüncül olarak ele alınması görüşü savunulmalıdır.

S-0335 - TÜBERKÜLOZLU HASTALARDA STİGMA

DUYGU BAYRAKTAR1, LEYLA KHORSHTD1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Tüberküloz dünyada ve ülkemizde önemli bir sağlık sorunudur(5,6) ve birçok fiziksel, sosyal,(10) ekonomik ve mental sorunları beraberinde getirir.(16) Tüberküloz diğer birçok bulaşıcı hastalıklar gibi tüm dünyada stigmaya yol açar.(1,9) Bu derlemenin amacı tüberkülozlu hastalarda yaşanan stigmatizasyonun boyutlarını ortaya koymaktır. Stigma "sahip oldukları özel bir nitelik hakkında genellikle önyargı nedeniyle bir kişinin veya bir grubun haksız muamelesi" anlamına gelir.(1) Stigmatize edilen birey değersizlik duygusunu içselleştirir, kişilerarası ilişkilerden kaçınma, utanma, tiksinme ve suçluluk gibi tutumlar geliştirir.(7)

Yapılan çalışmalarda, tüberkülozlu hastaların damgalandığı ortaya konmuştur.(6,3,12) Gana'da yapılan niteliksel türdeki araştırmada, tüberkülozlu şüphesi olan bireylerin damgalandığı belirlenmiştir.(2) Tüberküloz nedeniyle damgalanmanın çok sayıda olumsuz sonuçları vardır. Tüberküloz stigmasının en yaygın nedeni enfeksiyona yakalanma korkusudur.(1,7) Hastalar başkalarını enfekte etmekten kaçınmak ve dedikodu konusu olma veya dışlanma gibi durumlardan kaçınmak için, sıklıkla kendilerini izole ederler.(11) Yapılan çalışmalarda tüberküloz nedeniyle hastaların sosyal izolasyon yaşadıkları saptanmıştır.(5,10) Yapılan başka çalışmalarda ise toplumdan dışlanma nedeniyle tüberkülozlu hastaların hastalıklarını gizledikleri ifade edilmiştir.(4,11,13)

Sağlık kurumuna başvuruda gecikme, tüberkülozun kontrolünde önemlidir.(15) Tüberkülozlu olarak tanınma korkusu günlük bakım için hizmet sunumuna erişmeyi engeller,(3,6) hastaneye başvurmanın gecikmesine ve tedaviye uyumu olumsuz yönde etkilemesine,(7,8) hastalığın daha uzun süreli bulaşıcı olmasına ve semptomların ağırlaşmasına ve dolayısıyla tedavinin maliyetinin artmasına yol açar.(6)

Sonuç olarak tüberkülozlu hastalar aile üyeleri, arkadaşları ve toplum tarafından damgalanma yaşamaktadır. Tüberkülozlu hastalar stigmatizasyon nedeniyle gelişen sosyal izolasyondan korunmalıdır. Sağlık çalışanları, stigmatizasyonun etkisini hafifletmeye yönelik gerekli eğitimler yapmalıdır.

S-0336 - PERİNATAL PALYATİF BAKIM VE HEMŞİRENİN ROLÜ

Esra BÜKECİK1, Gülten KOÇ2, Çiğdem YÜCEL2,

1ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 2Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,

Bu çalışma perinatal palyatif bakım ve hemşirenin rolü konusuna ilişkin yapılan çalışmalardan elde edilen bilgileri derlemek amacıyla yapılmıştır.

Perinatal palyatif bakım; yapılan tanı testleri sonucunda fetüsün/yenidoğanın yaşamını kısıtlayan ya da yaşama şansının olmadığı durumlarda aileleri buna hazırlayan, istekleri doğrultusunda doğru kararlar vermesini, ailenin yas sürecini doğru yönetebilmesini ve gelecekteki kaygılarının azaltılmasını sağlayan destekleyici bakım modelidir. Perinatal palyatif bakımın amacı yaşam kalitesini artırmak, bakım boyunca yaşanan acıyı en aza indirmek, hasta/aile istek ve tercihlerine saygı duyarak bakımın yaşam sonuna kadar devamını sağlamak ve ailelerin bebekleriyle yaşayabileceği kısıtlı süreyi planlamaktır. Perinatal palyatif bakım, antenatal dönemde tanının konulması ve karar verme süreci, doğumun planlanması ve doğum sürecinde bakım, bebeğin yaşamı ya da ölümü sırasında bakım, doğum sonu dönemde bakım, ailenin desteklenmesi konularını içermektedir. Ülkemizde perinatal ölüm hızı 1,000 ölü doğum ve canlı doğumda 11'dir. Perinatal ölümlerdeki belirtilen değerler palyatif bakımın perinatal ve neonatal süreçlerde verilmesini gerekli kılmaktadır. Perinatal palyatif bakım sürecinde ailenin ihtiyaçları tam olarak belirlenmeli, devamlı ve kapsamlı bilgilendirme yapılmalıdır. Bu nedenle perinatal palyatif bakım ekibi içerisinde aile merkezli hizmet sağlayıcısı konumunda olan hemşire oldukça önemli role sahiptir. Aile üyeleri ile ilgili veri toplama, değerlendirme ve diğer ekip üyeleri ile paylaşma, kadınların perinatal kayıptan sonra gebeliğe verdiği yanıtları incelenme ve etkin baş etme tekniklerini kullanmaları sağlama hemşirelerin sorumluluğundadır.

Ülkemizde, perinatal palyatif bakımın nasıl verilebileceğine dair bir rehber bulunmamaktadır. Bu doğrultuda bu derlemede; perinatolojide palyatif bakım ve hemşirenin rolleri ele alınmıştır.

S-0337 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİGARA BAĞIMLILIĞI, SİGARAYI BIRAKMAYA YÖNELİK İSTEK VE ÖZ-ETKİLİLİK

Kevser TARI SELÇUK1, Dilek AVCI1, Yeliz MERCAN2,

1Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bandırma/Balıkesir., 2Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu, Ebelik Bölümü, Kırklareli.,

Araştırmada öğrencilerin sigara bağımlılığı derecesinin, sigarayı bırakmaya yönelik istek ve öz-etkililik düzeyinin belirlenmesi ve etkileyen etmenlerin saptanması amaçlanmıştır.

Kesitsel tipteki araştırma Ekim-Aralık 2016 tarihleri arasında Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi'nde yürütülmüştür. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören 319 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örnek büyüklüğü hesaplanmamış, evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş, katılım oranı %94,4 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkenleri sigara bağımlılığı derecesi, sigarayı bırakmaya yönelik istek ve öz-etkililik düzeyidir. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi ve Öz-Etkililik/Teşvik Eden Faktörler Ölçeği kullanılarak araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Veriler SPSS 15.0 paket programında değerlendirilmiş, çözümlemede tanımlayıcı istatistiklerden, Ki Kare, Kolmogrow Smirnow, Mann Whitney U testi ve Kruskall Wallis varyans analizinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak $p<0,05$ değeri kabul edilmiştir.

Öğrencilerin %18,3'ü sigara içmektedir, %56,4'ü hafif, %30,9'u orta, %12,7'si yüksek derecede sigara bağımlısıdır. Yüksek derecede sigara bağımlısı öğrenciler içerisinde erkeklerin, beş yıl ve daha uzun süre sigara içenlerin oranı yüksektir ($p<0,05$). Öğrencilerin %38,2'si sigarayı bırakmak istemektedir, Öz-Etkililik/Teşvik Edici Faktörler Ölçeği toplam puan ortalaması 23,71±5,89'dur. Annesi ilkokul ve altında öğrenim düzeyine sahip olan, günlük 11 ve daha fazla sayıda sigara içen öğrencilerde Öz-Etkililik/Teşvik Edici Faktörler Ölçeği toplam puan ortalaması anlamlı düzeyde düşüktür ($p<0,05$).

Öğrencilerin yaklaşık yarısının orta ve yüksek derecede sigara bağımlısı olduğu, üçte birinden fazlasının sigarayı bırakmak istediği ve sigarayı bırakmaya yönelik öz-etkililiklerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerde sigara bağımlılığının erken müdahalesine yönelik kurumlar arası işbirliği yapılarak girişimler planlanmalıdır.

S-0338 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE FLÖRT ŞİDDETİNE MARUZİYET İLE İLİŞKİSİ

Kevser TARI SELÇUK1, Dilek AVCI1, Yeliz MERCAN2,

1Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bandırma/Balıkesir., 2Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu, Ebelik Bölümü, Kırklareli.,

Araştırmada üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısının belirlenmesi, toplumsal cinsiyet algısının psikolojik, fiziksel, cinsel flört şiddetine maruziyetle ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Kesitsel tipteki araştırma Ocak-Nisan 2017 tarihlerinde Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi'nde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören 315 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örnek büyüklüğü hesaplanmamış, evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Bekâr, veri toplanan tarihlerde devamsızlık yapmayan, araştırmaya katılmayı kabul eden 292 öğrenci araştırmaya dâhil edilmiştir. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği kullanılarak araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Çözümlemede tanımlayıcı istatistiklerden, Kolmogrow Smirnow, Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ kabul edilmiştir.

Araştırma sırasında flört ilişkisi olan öğrencilerin oranı %45,4'tür. Flört ilişkisinde psikolojik, fiziksel, cinsel şiddete maruz kalanların oranı sırasıyla %39,5, %8,5, %3,9'dur. Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalaması 97,22±15,13 (Min:55,00, Mak:124,00)'dir. Fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin maruz kalmayanlara göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşüktür ($p<0,001$).

Bu araştırmada ulusal çalışmalara kıyasla öğrencilerin yüksek oranda flört şiddetine maruz kaldığı, toplumsal cinsiyet algısı puanlarının ise istenen düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin ölçekten düşük puan alması şiddetin toplumsal cinsiyet açısından olumsuz normlarla beslenen bir sorun ve şiddet maruziyeti açısından risk faktörü olduğunu ortaya koymuştur. Bu doğrultuda geleceğin aydın bireyleri olacak üniversite gençliğine toplumsal cinsiyet konusunda olumlu normların kazandırılması sağlanmalıdır.

S-0339 - TRAPEZ KASINA YAPILAN SOĞUK UYGULAMANIN FİBROMİYALJİYE ETKİSİ

DOÇ. DR. EMİNE KIYAK1,

1Atatürk Üniversitesi/ Hemşirelik Fakültesi ,

Bu araştırma trapez kasına yapılan soğuk uygulamanın fibromiyaljiye etkisini değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Randomize kontrollü olan bu çalışma Eylül- Aralık 2016 tarihleri arasında Atatürk üniversitesi hastanesinin fizik tedavi ve rehabilitasyon polikliniğinde fibromiyalji tanısı alan 42 fibromiyalji hastasında yapıldı. Hastalar randomize olarak deney (n=22) ve kontrol (n=20) grubuna dağıtıldı. Deney grubundaki hastaların trapez kasına 10 dakika soğuk uygulama yapıldı. Soğuk uygulama yapılan deney ve yapılmayan kontrol grubundaki hastaların ağrıları bir hafta boyunca her gün izlendi. Araştırma verilerinin toplanmasında anket formu, Visual Analog Skala (VAS), Revised Fibromyalgia Impact Questionnaire (FIQR) ve ağrı izlem formu kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde independent sample test, Mann-Whitney U test, Paired sample T test, Wilcoxon, Friedman, Fisher's exact testi ve pearson chi-square testi kullanıldı.

Deney grubundaki hastaların uygulama öncesi, uygulama yapıldıktan yarım saat, 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 gün sonra ölçülen ağrı puan ortalamaları arasındaki farkın önemli olduğu bulundu ($p<0.001$). Deney grubundaki hastaların soğuk uygulamadan sonraki fonksiyon, impact, semptomlar ve total FIQR skorlarının önemli bir şekilde düştüğü tespit edildi ($p<0.001$).

Trapez kasına soğuk uygulama yapılan fibromiyalji hastalarının yarım saat, 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 gün sonraki ağrılarında önemli azalmalar olduğu bulundu. Soğuk uygulama yapılan fibromiyalji hastalarının semptomlarda önemli azalmalar, fonksiyon, etki ve genel sağlık durumlarında önemli iyileşmeler olduğu tespit edildi. Fibromyalji tedavisinde hastaların trapez kaslarına non- farmakolojik bir hemşirelik girişimi olan soğuk uygulamanın yapılması önerilmektedir.

S-0340 - DOĞU ANADOLU BÖLGESİNDEKİ BİREYLERİN EPİLEPSİYE YÖNELİK BİLGİ VE TUTUMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOÇ. DR. EMİNE KIYAK1, YRD.DOÇ.DR. NURAY DAYAPOGLU2,

1Atatürk Üniversitesi/ Hemşirelik Fakültesi , 2Atatürk Üniversitesi/ Hemşirelik Fakültesi ,

Bu çalışma Doğu Anadolu bölgesindeki bireylerin epilepsiye yönelik bilgi ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla planlanmıştır.

Tanımlayıcı olarak yürütülen bu çalışma Erzurum'da bulunan Atatürk Üniversitesi araştırma ve uygulama hastanesine 31 Ekim 2016- 10 Ocak 2017 tarihleri arasında gelen 530 sağlıklı birey üzerinde yapılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında anket formu, epilepsi bilgi ve tutum ölçeği kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde Mann-Whitney U, Kruskal Wallis, ve Spearman's correlations testleri kullanıldı.

Katılımcıların epilepsi bilgi puanı ortalamasının 6.34 (SD=3.71), tutum puan ortalamasının 50.22 (SD:11.17) ve tutum ile bilgi puanları arasında pozitif (r=0.404) bir ilişki olduğu belirlendi (p<0.001). Katılımcıların yaşları ile bilgi (p=0.036) ve tutum (p=0.000) puanları arasında negatif ilişki olduğu belirlendi. Lise ve üniversite mezunlarının, geliri giderine eşit olanların, çekirdek ailede ve il merkezinde yaşayanların bilgi ve tutum puan ortalamasının önemli bir şekilde yüksek olduğu belirlendi (p<0.001). Memur/işçi ve ev hanımlarının bilgi puan ortalamalarının, öğrencilerin ise tutum puan ortalamasının önemli bir şekilde yüksek olduğu belirlendi (p<0.001). Epilepsi hastası tanıyanların, epilepsi nöbeti görenlerin, sağlık personelinden bilgi alanların ve epilepsinin dinle ilgisi olmadığını düşünenlerin hem bilgi hem de tutum puan ortalamalarının önemli bir şekilde yüksek olduğu belirlendi (p<0.001).

Araştırmaya katılan bireylerin epilepsi hakkındaki bilgilerinin düşük olduğu ancak epilepsiye yönelik olumlu bir tutum sergiledikleri belirlendi. Bilginin artmasının tutumu olumlu yönde etkilediği, yaş azaldıkça bilginin arttığı ve olumlu bir tutumun olduğu belirlendi. Eğitim düzeyi yüksek, geliri giderine eşit, çekirdek ailede ve il merkezinde yaşayanların bilgilerinin daha fazla ve daha olumlu bir tutum sergiledikleri belirlendi. Epilepsi hastası tanıyanların, epilepsi nöbeti görenlerin, sağlık personelinden bilgi alanların ve epilepsinin dinle ilgisi olmadığını düşünenlerin bilgilerinin fazla ve tutumlarının daha iyi olduğu belirlendi.

S-0341 - İLERİ YAŞTA CİNSELLİĞİN ANLAMI: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Yeliz VARIŞOĞLU1, Ümran OSKAY2,

1Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi,

Bu çalışma 60 yaş üstü kadınların cinsel yaşam üzerindeki değişiklikleri belirlemek ve ileri yaşın cinsellik üzerindeki etkilerini tanımlamak amacıyla planlanmıştır.

Araştırmanın evrenini, Beşiktaş Toplum Sağlığı Merkezi bölgesinde bulunan Aile Sağlığı Merkezlerine başvuran kadınlar oluşturmaktadır. Örneklemimizi 60 yaş üstü, cinsel yönden aktif evli 15 gönüllü kadın oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır. Soru formu araştırmacı tarafından karşılıklı görüşme yöntemi ile uygulanmıştır.Araştırma bulguları katılımcıların cinselliği algılama ve tarif etme durumlarına göre evlilik uyumu, evlilikte uyumsuzluk, kayıp duygusuna bağlı cinsel isteksizlik, kardeşlik, arkadaşlık duygusu, vajinal kuruluk nedeniyle disparoni ve kültürün etkisiyle cinsel isteksizlik gibi temalar kullanılarak tartışılmıştır. Her bir katılımcı K harfi ile kodlanarak sıralandırılmıştır.

Katılımcıların ortalama yaşı 66.53 ve ortalama evlilik süresi 43.6 olarak tespit edilmiştir. Katılımcıları incelediğimizde sevgi ve saygının devam ettiği ve evlilik uyumu olan kadınların (K-2, 6, 9, 12, 13 ve 14) cinselliği daha olumlu algıladıkları tespit edilmiştir.Yaşlı insanlarda, eğer ayrılma seçeneği artık geçerli görünmüyorsa, bu faktörler, öfke ve yıllarca birikmiş dargınlık ve boyun eğme nedenleriyle gücünü arttırabilir. Katılımcılardan K-3, K-11, K-15 örnekleri evlilikte uyumsuzluk, sevgisizlik ve kırgınlıkları ve bu durumların cinsel yaşamlarını olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Katılımcılarımızdan K-1 örneği evlat kaybı sonrası cinsel isteksizlik yaşadığını ifade etmiştir. Klimakterik dönemde over foksiyonlarındaki azalmaya bağlı hormonal denge değişmekte östrojen ve testesteron düzeylerinin azalmasıyla ortaya çıkan değişiklikler cinsel fonksiyon bozukluğuna neden olabilmektedir. Disparoni, kadın hastalıkları ile ilgili muayene isteyen yaşlı kadınlar arasında, en çok rastlanan cinsel şikâyetlerdir. İnatçı disparoni uyarılma ve orgazm sorunlarına, bu da cinsel ilişki ve motivasyonu olumsuz etkileyerek evlilik ilişkilerinde bozulmalara neden olabilir.Partnerlerin davranış şekilleri ve toplumsal değerler kadın cinsel işlev bozukluğu oluşumu ve derecesini etkileyen faktörlerdir. Katılımcılarımızdan K-8 yetiştiği çevre ve kültürün etkisiyle cinselliğe karşı olumsuzluğunu ifade etmiştir.

Sonuç olarak yaşamın bu döneminde sağlığın geliştirilmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi için bu döneme özel hemşirelik hizmetleri ve danışmanlığına gereksinim olduğu görüşündeyiz.

S-0342 - GEBELERİN TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TEDAVİLERİ KULLANMAYA YÖNELİK TUTUM VE UYGULAMALARI

Ayşe AKYILDIZ1, Kerime Derya BEYDAĞ2,

1İSTANBUL BAYRAMPAŞA MERKEZ A.S.M, 2Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Bu çalışmayla birçok sorunla karşı karşıya kalınan ve ilaç kullanımının riskli olduğu gebelik döneminde; kadınların başvurdukları tamamlayıcı ve alternatif tedavi yöntemlerinin belirlenmesi, bu yöntemleri uygulamada nelerin etkili olduğu ve uygulanan yöntemlerin sonuçlarının saptanması amaçlanmıştır.

Araştırma Ocak- Eylül 2016 tarihleri arasında, İstanbul Avrupa yakasında hizmet veren bir Aile Sağlığı Merkezinde niteliksel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Veriler toplanırken Kişisel Bilgi Formu ve Rehber Görüşme Formu kullanılmıştır. Merkez Aile Sağlığı Merkezi'ne, verilerin toplandığı tarihler arasında kayıtlı olan ve gebelik izlemleri için kuruma başvuran gebelerden araştırmaya dahil edilme kriterlerini sağlayan 32 gebe araştırmanın evrenini oluşturmuş, okuma yazma bilen, Türkçe konuşup anlayabilen, bebeğinde herhangi bir anomali olmayan, riskli gebeliği bulunmayan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 20 gebe örnekleme dahil edilmiştir. Görüşmeler; gönüllülük esasına dayanarak yüz yüze röportaj şeklinde gerçekleştirilmiş, katılımcıların izni dahilinde ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirmeye alınmıştır.

Gebelerin çoğu (n:17) TAT yöntemlerine gebelikte de başvurulabileceğini, bazıları ise (n:3) TAT'nin yan etkilerinin de bulunabileceğinden gebelikte kullanılmaması gerektiğini dile getirmişlerdir. Katılımcılar (n:18) TAT denildiğinde ilk akla gelenin bitkisel ürünler olduğunu dile getirmişlerdir.TAT uygulamalarına ulaşmada ve bilgi sahibi olmada en sık aile büyükleri faktörü dile getirilmiştir. (n:18) Katılımcıların çoğunun (n:16) TAT yöntemlerinden fitoterapi için örnek sayılabilecek uygulamalara başvurdukları görülmektedir. Bir gebe müzik ve aromaterapinin rahatlatıcı etkisinden, bahsetmiştir. Katılımcılar; TAT kullanımına özellikle gebelikte ilaç kullanmak istemedikleri için başvurduklarını, ama TAT'ın yan etkilerinin olup olmadığını da tam bilemediklerini ifadelerine yansıtmışlardır. Katılımcıların tamamı (n:20) TAT ile ilgili uzmanından veya tecrübeli kişilerden eğitim almayı istemişlerdir.Görüşmeye katılan gebeler TAT uygulamalarını yapmadan önce sağlık personeline hiç danışmamış ya da kullanım sırasında danışmıştır. Sağlık personeline danışan gebelerden biri doktorunun desteklemediğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, gebelerin çoğunlukla TAT olarak bitkisel yöntemlere başvurdukları ancak yeterli bilgiye sahip olmadıkları, TAT kullanımlarını sağlık personelleriyle paylaşmadıkları ve TAT yöntemleri konusunda eğitim almayı amaçladıkları belirlenmiştir.

S-0343 - SANAYİ SİTESİNDE ÇALIŞANLARDA SİGARA İÇME PREVELANSI VE BAĞIMLILIK DURUMLARI

CEMİL YAVUZ1, Murat Demir1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu çalışma Fethiye Sanayi Sitesi Çalışanlarının sigara içme sıklığını ve bağımlılık durumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırma verileri 23 Aralık- 4 Ocak 2013 tarihleri arasında sanayide çalışan 120 kişi ile yüz yüze görüşerek anket yolu ile toplanmıştır. Anket iki bölüm ve 32 sorudan oluşmaktadır. İlk bölümde sosyo demografik ve sigara içme özelliklerine ilişkin 26 soru ikinci bölümde ise Nikotin bağımlılık düzeyinin ölçülmesinde Fagerström Tolerans testine ait 6 soru yer almaktadır. Bu testi nikotin bağımlılığını belirleyen belki de en yaygın ve en geçerli ölçektir. İlk kez 1978 de geliştirilmiş. 1992'de revize edilmiştir. Ülkemizde ilk kez Güneş ve ark. (2001) tarafından kullanılmıştır. Kabaca test skoru 4'ün üstünde olması bağımlılık olasılığını göstermektedir. Veriler SPSS16.0 programında sayı, yüzde ve ki kare kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılanların yaş ortalaması 34,7 olup, tamamı erkektir. Halen sigara içme sıklığı %50 bulunmuştur. Hiç içmeyenlerin oranı %29.1, bırakanların oranı %9.2, deneyenlerin oranı ise %11.7 dir. Sigaraya başlama yaş ortalaması 17,3 dür. 08-15 yaş arası sigaraya başlayanların oranı %38.3 dür. Ortalama sigara içme süresi 18 yıl dır. Çalışanların %51.7 si günde yarım paketten fazla, %36.7 si ise bir paketten fazla sigara içmektedir. Sigara içmede en önemli etken özenti(%31,7) ve merak(%26,7) bulunmuştur. Sigara en yoğun iş yerinde (%68,3) içilmektedir, evde sigara içme oranı %5 dir. Ailede sigara içmeyen bireylerin oranı %38,3 dür. Nikotin bağımlılık düzeyleri %36,6 sının az, %28,3 nün çok az, %21,6 sının orta, %10'unun yüksek, %3 nün çok yüksek bulunmuştur. Halen sigara içenlerin %65'i sigara karşıtı yasal düzenlemelerin, %66.7 'si sigara paketleri üzerindeki uyarıların, %60'ı sigara fiyatlarının artmasının daha az sigara içmesine katkısı olmayacağını düşünmektedir.

Sanayi çalışanlarında sigara kullanım oranı yüksek (%50) bulunmuştur. Ülkemizde 2014 yılı verilerine göre erkeklerin yüzde 47'si, kadınların yüzde 18'i halen sigara içmektedir. Veriler çalışanlara sigaranın zararları konusunda eğitimler verilmesi ve bırakma konusunda desteklenmelerinin gerekliliğini ortaya koymuştur.

S-0344 - UNİLATERAL BACAK DENGESİ İLE İPSİLATERAL FONKSİYONEL UZANMA İLİŞKİSİ

Ferdi Gökhan CAN1, Ayşe Neriman NARİN2, Ufuk DOĞAN3, İlker ERSİN1,

1Abant İzzet Baysal Üniversitesi , 2Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 3Gelişim Özel Rehabilitasyon Merkezi,

Denge, vücut ağırlık merkezini stabilite sınırları içerisinde tutma yeteneğidir. Denge değerlendirmesinde kullanılan objektif yöntemlerden ikisi Fonksiyonel Uzanma Testi(FUT) ve Biodex Balance System(BBS)'dir. Bu çalışmanın amacı unilateral bacak dengesinin ipsilateral yönde fonksiyonel uzanma performansına etkisini belirlemektir.

Çalışmamız sağlıklı 9 birey üzerinde yapılmıştır. FUT'nde, topuk yerde sabitken bireyin anterior ve lateral yönlerde uzanma mesafesi cm cinsinden kaydedilmiştir. BBS kullanılarak Athletic Single Leg Test parametreleri(Overall Actual Score, Anterior-Posterior Score, Medio-Lateral Score) belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 19 yıl(± 0,94) olarak saptandı. Bireylerin dominant sağ alt ekstremitesinin statik değerlendirme sonuçları alındı. Anterior FUT(p=0,01, r=0,77) ve Sağ FUT(p=0,07,r=0,81) Overall Actual Score ile anlamlı ilişki göstermiştir. Anterior FUT(p=0,001, r=0,92) ve Sağ FUT(p= 0,001, r=0,92) Anterior-Posterior Score ile anlamlı ilişki göstermiştir. Anterior FUT(p=0,00, r=0,95) ve Sağ FUT(p=0,001, r=0,93) Medio-Lateral Score ile anlamlı ilişki göstermiştir. Özetle dominant sağ alt ekstremitenin statik Athletic Single Leg Test alt parametreleri ile anterior ve lateral FUT değerleri arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki ortaya konmuştur. Testlerin dinamik komponentleri ile Anterior ve Sağ FUT arasında istatiksel olarak ilişki yoktu.

Bulgularımız sol alt ekstremite statik denge performans parametrelerinin, sol ve anterior yönde FUT sonuçları ile ilişkili olmadığını göstermiştir. Pozitif yönde ilişki gösteren sağ alt ekstremite değerlerinin bireylerin sağ dominant olması ile ilişkili olduğunu düşünmekteyiz. Sonuç olarak FUT sırasında sağ tarafa yönelen gövdenin miktarı, sağ bacağın statik stabilite değerine bağlıdır ve klinikte ekipman yetersizliği, ucuz maliyet gibi nedenlerle unilateral bacak dengesi ölçümünde FUT değerleri kullanılabilir.

S-0345 - SİNGLE LEG STEP DOWN TESTİ (SLSD) İLE DOMİNANT BACAK QUADRİCEPS KAS KUVVETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: ÖN ÇALIŞMA

GÖZDE URSAVAŞ1, AYŞE NERİMAN NARİN2, FERDİ GÖKHAN CAN2, İLKER ERSİN2,

1İZNİK DEVLET HASTANESİ, 2ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ,

Günümüzde alt ekstremite problemleri giderek artış göstermektedir. Bu problemler içerisinde en sık görüleni diz yaralanmalarıdır. Quadriceps Femoris (QF) kası, dizin en önemli stabilizatörüdür ve diz eklemi yaralanmalarından sonra çok hızlı atrofiye gidebilmektedir. Dize yönelik yapılabilecek performans testlerinden biri olan Single Leg Step Down testi (SLSD) ile kalça kuvveti arasındaki ilişkiyi inceleyen çok az çalışmaya rastlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, sağlıklı öğrenciler ile alt yaş grubu futbolcular arasındaki dominant bacak QF kas kuvvetiyle SLSD testi arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

QF kas kuvveti değerlendirilmesinde TECH®Hand-Heel Dinamometresi kullanıldı. QF kas kuvveti, katılımcı doksan derece diz fleksiyonunda arkalıksız bir sandalyede otururken dizini tam ekstansiyona getirdiğinde ölçüldü. SLSD testinde katılımcı, dominant bacağı üzerindeyken, diğer ayağıyla vücut ağırlığının %10'undan fazlasını vermeden tartıya dokundu ve başlangıç pozisyonuna döndü. 60 saniye süresince başarılı tekrar sayısı kaydedildi.

Bu çalışmaya 11 öğrenci (ortalama yaş: 19.0 ± 0.94 yıl, ortalama vücut kitle indeksi: 24.94 ± 4.24 kg/m²) ve 19 alt yaş grubu futbolcu (ortalama yaş: 18.55± 1.23 yıl, ortalama vücut kitle indeksi: 22.22± 1.77 kg/m²) dahil edildi. Çalışmamızda SLSD testi ile dominant bacak QF kas kuvveti arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Çalışmamızda anlamlı bir ilişki bulunmamasını; katılımcı sayısının azlığı, SLSD testinin bir kez yapılması ve doğru anlaşılamadığına dayandırmaktayız. Literatüre bakıldığında SLSD testi, kalça ve gövde fonksiyonu ile pozitif korelasyon göstermektedir. SLSD performansı, zayıf gövde gücüne sahip bireyleri belirleyebildiğinden, bu popülasyonlarda spor yapmaya başlamadan önce fonksiyonel değerlendirmenin bir bileşeni olarak yararlı olabilir. SLSD testinin sadece sağlıklı bireylerde değil dize ait patolojik durumlarda da bakılmasını önermekteyiz.

S-0346 - FİZİKSEL ENGELLİ ÇOCUK SAHİBİ ANNELERDE AĞRI DEĞERLENDİRMESİ VE AĞRIYI ETKİLEYEBİLECEK FAKTÖRLER: ÖN ÇALIŞMA

Beyza YAZGAN1, Ayşe Neriman NARİN1, Ufuk DOĞAN1,

1Abant İzzet Baysal Üniversitesi,

Fiziksel engelli çocuğa sahip olmak annelerin hayatlarında fiziksel ve emosyonel güçlükler oluşturmaktadır. Bu sebeple; fiziksel engelli çocuklara sahip annelerin bölgesel ağrı varlığını sorgulamak ve ağrı ile ilişkilendirilebilen faktörleri incelemek amacıyla çalışmamızı planladık.

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam eden 50 fiziksel engelli çocuğun anneleri ile görüşülmüştür. Verilen anket formu: çocukların ve annelerin demografik özelliklerini, annelerin uyku ve ağrı sorgulamalarını, eşlerin çocukla ilgilenmesini, çocukların Weefim skorlarını ve Beck Anksiyete ölçeğini içermektedir. Weefim skorları fizyoterapist tarafından belirlenmiştir. Veri analizinde SPSS 20.00 kullanılmış olup, p≤0.05 olan değerler istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir

18 kız ve 32 erkek çocuğun yaş ortalaması 6.8±4.3, annelerin ise 35.38±7.4'tür. Annelerin %60'ı günlük yaşam aktivitelerinde ağrı hissettiğini, %44'ü yeterli uyumadığını ve ağrının en fazla hissedildiği yerin lumbal(%52) bölge olduğunu belirtmişlerdir. Eşlerin %84'ü çocuklarıyla ilgilenmektedir. Beck Anksiyete ölçeği skorlarının ortalaması 13.76±11.58 ve Weefim skorlarının ortalaması 55.78±35'dir. Annelerdeki ağrının varlığı ile Weefım skorları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır(p>0,05). Annelerin yeterli uyumaması ile ağrı varlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyon bulunmuştur(p=0.02, r:-0.313). Eşlerin çocuklarıyla ilgilenmesi ile annelerdeki ağrı arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyon bulunmuştur(p=0.01, r:-0.356). Anksiyete skorları ile annelerdeki bölgesel ağrı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır(p>0.05).

Weefim skorları ile annelerin ağrısı arasında anlamlı bir ilişki bulamamamızın sebebi olarak kişi sayısının azlığını ve Weefim skorlarının düşük ortalamaya sahip olmasını düşünmekteyiz. Annenin yeterli uyumamasının arkasındaki sebep çocukların fiziksel engelinden dolayı bağımsız gerçekleştiremediği gereksinimlerini karşılamak için sık uyanması olabilir. Yeterli uyuduğunu düşünen annelerin diğer annelere göre bölgesel ağrılarının daha az olması literatür tarafından desteklenmektedir. Aynı şekilde eşlerin daha etkin bir şekilde çocuğun bakımını üstlenmesi halinde annelerdeki fiziksel problemler azalabilir. Yani çocukla ilgilenen eşlere sahip olan annelerde varolan bölgesel ağrılar, çocukla ilgilenmeyen eşlere sahip annelere göre daha azdır. Hem çocukların Weefim skorlarının düşük olması hem de çocukla ilgilenen eşlerin olması annelerdeki anksiyete skorlarını hafif düzeyde tutmuş olabilir. Sonuç olarak; fiziksel engelli çocuklara esas bakım veren annelerin fiziksel ve psikolojik sağlığı, çocuklarının hayata kazandırılması için önemlidir. Ağrı fiziksel ve emosyonel mekanizmalarla tetiklenebilir. Fizyoterapi ve rehabilitasyon merkezlerinde yalnızca çocuğun rehabilitasyonu değil aynı zamanda annenin de fiziksel ve emosyonel açıdan desteklenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

S-0347 - FRAMENTLE BACK AWARENESS QUESTIONNAIRE ANKETİNİN TÜRKÇE'YE ÇEVİRİSİ VE KÜLTÜREL ADAPTASYONU

Erkan EROL1, Ayşe ŞİMŞEK1, Ramazan YILDIZ1, Bülent ELBASAN1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye,

Bu çalışmanın amacı kronik bel ağrılı hastaların bel ağrısı farkındalıklarını değerlendiren ve bugüne kadar yapılmamış olan Framentle Back Awareness Questionnaire (FreBAQ) anketinin Türkçe'ye çevirisi ve kültürel adaptasyonunu araştırmaktır

FreBAQ anketinin çeviri ve kültürel adaptasyonu Beaton ve arkadaşları tarafından belirtilen aşamalara göre yapıldı. Anketin orijinal İngilizce hali İngilizceyi iyi bilen biri fizyoterapist, diğeri sağlık çalışanı olmayan ve çok iyi düzeyde İngilizce bilen iki kişi tarafından Türkçeye çevrildi. Çevirmenler bir araya gelerek Türkçeye çevrilen anketleri tek bir çeviri haline getirdiler. Daha sonra, Türkçeye çevrilen anket anadili İngilizce olan ve iyi düzeyde Türkçe bilen iki yeminli tercüman tarafından tekrar İngilizceye çevrildi. Türkçeden tekrar İngilizce'ye çevrilen anket çeviri ekibi tarafından birleştirilerek tek bir çeviri haline getirildi. Anketin son hali, anlaşılabilirliğini tespit etmek amacıyla yaşları 18 ile 65 arasında değişen anadili Türkçe olan 60 katılımcı tarafından doldurduldu.

FreBAQ anketinin Türkçe versiyonunun anlaşılır olduğu belirlendi.

FreBAQ anketinin Türkçe versiyonunun anlaşılabilir olduğu sonucuna varıldı. Çalışmanın ilerleyen aşamalarında FreBAQ anketinin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılacaktır. Anketin Türkçe versiyonu Türkiye'de yapılacak olan klinik çalışmalara, araştırmalara ve bel ağrılı hastaların değerlendirilmesi adına önemli katkılar sağlayacaktır.

S-0348 - KARDİYAK CERRAHİ SONRASI AKUT KARDİYAK REHABİLİTASYON PROGRAMINA ALINAN HASTA PROFİLİ

Elif SAKIZLI1, Arzu DAŞKAPAN1, Mehmet KABALCI2,

1Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp Damar Cerrahisi Anabilim Dalı,

Bu çalışmanın amacı bir yıl içerisinde, kalp-damar cerrahi sonrası Faz 1 kardiyak rehabilitasyona alınan hastaların sosyo-demografik ve klinik özelliklerinin tanımlanmasıdır.

Kasım 2015- Kasım 2016 tarihleri arasında Kalp Damar cerrahisi uygulanan 47 hasta dahil edildi. Hastaların 10' u ekstübe edilemediğinden programa alınamadı. 19 hasta Faz 1 rehabilitasyon programına yönlendirildi. Hastaların yaş, boy, kilo, sigara kullanımı, egzersiz alışkanlığı, komorbiditeleri sorgulandı. Aynı zamanda, cerrahi yaklaşımın türü, Koroner Arter Bypass Greft (KABG) cerrahisi hastalarında greft yapılan damar sayısı ve hastaların mekanik ventilasyona bağlı olduğu süre kaydedildi. Hastaların ağrı ve yorgunluk semptomları Görsel Analog Skala ile; dispne düzeyi Modifiye Borg Skalası ile değerlendirildi (post-op. 2.gün). Hastaların uyku kalitesi Likert tipi ölçekle belirlendi.

2 hasta kooperasyon ve dil problemi nedeniyle çalışmaya dahil edilemedi, 17 hasta ile araştırma tamamlandı. 14 hasta (%82,4) KABG cerrahisi, 3 hasta (%17,6) kapak replasman cerrahisi geçirmişti. Hastaların yaş ortalaması, 64.41±13.86 yıl idi. 17 hastanın 6' sı (%35,3) erkek, 11' i (%64,7) kadındı. Hastaların vücut kitle indeksleri 29.17 ± 3.43 kg/m² idi. Hastaların 3' ü sigara kullanıyordu, 8'i hiç sigara içmiyordu, 6' sı ise bırakmıştı. Hastaların %58,8'i hipertansiyon, %47,1' i diyabet, %11,8' i kalp yetmezliği, %17,6' sı kronik obstrüktif akciğer hastalığı, %5,9 romatizmal hastalığa, %11,8' i hiperlipidemiye sahipti. Egzersiz alışkanlığı %11.8' inde varken, %88.2' sinde yoktu. KABG cerrahisi hastalarında greft yapılan damar sayısı 1 olanlar %14,3; 2 olanlar %35,7; 3 olanlar %50' dir. Hastaların ağrı düzeyi, 4.24±3.28; yorgunluk düzeyi 4.50±3.11; istirahat dispne düzeyi 0.41± 1.23; aktivite esnasındaki dispne düzeyi 1.32±1.88 idi. Hastaların ortalama mekanik ventilasyona bağlı olma süresi, 6.76± 1.19' du. Hastaların % 5,9 'u çok iyi, % 41,2' si iyi, % 23,5' i orta, % 29,4'ü kötü kalitede uyuduklarını belirtti. Tüm hastalar post-operatif 1.gün mobilize edildi. Hastaların hiçbirinde kardiyak rehabilitasyon programı ile ilgili istenmeyen bir olay gelişmedi.

Akut rehabilitasyon programı alan hastalarda cerrahi sonrası komplikasyonlar ile hastanede kalış oranı azalmakta ve fonksiyonel kapasite artmaktadır.

S-0349 - ADOLESANLARDA GÖVDE KAS KUVVETİ VE ENDURANSININ SOLUNUM FONKSİYONLARI İLE İLİŞKİSİ

Saniye AYDOĞAN ARSLAN1, Arzu DAŞKAPAN1, Cihat ŞANLI2, Elif SAKIZLI1,

1Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Pediatri ABD,

Normal ventilasyonun sürdürülebilmesinde kostalar, interkostal kaslar, diyafragma ve abdominal duvar arasındaki etkileşim rol oynar. Diyafragma kası bu etkileşimin en önemli bileşenidir. diafragma core stabilizasyon kasları arasında önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle Gövde kas sinerjilerindeki etkileşim, solunum kas kontraksiyonlarını zayıflatabilmekte ve egzersiz performansını da olumsuz etkileyebilmektedir. Çalışmamızın amacı gövde kas kuvveti ve enduransının solunum fonksiyonları ile ilişkisini belirlemektedir.

Çalışmamıza; Pediatrik Kardiyoloji bölümüne başvuran 6-18 yaş arası sağlıklı çocuklar dahil edildi. Kooperasyon problemi olanlar, kardiopulmoner hastalığı olan, ortopedik problemi olan çocuklar çalışmaya dahil edilmedi. Çalışmaya dahil edilen çocukların ailelerine aydınlatılmış onam belgesi alındı. Çalışmaya katılan çocukların sosyo-demografik özellikleri sorgulandı. Lumbar ekstansörlerin ve abdominallerin kas kuvveti manuel kas testi ile değerlendirildi. Gövde kassal enduransının değerlendirilmesi için Dinamik ve Statik Kassal endurans yönünden Sorenson ve curl-up testi, solunum fonksiyonları için solunum fonksiyon testi kullanıldı. Ortalama FEV, FVC, FEF 25- 75%), PEF değerleri kaydedildi. Göğüs kafesinin esnekliği için derin inspirasyon ve ekspirasyon çevre ölçüm farkları kaydedildi.

Çocukların (39 erkek ve 44 kadın) yaş ortalaması 12.53±3.02 yıl, ortalama vücut kütle indeksleri 20.65±4.77 kg/m² idi. Ölçümler sonucu statik ve dinamik gövde fleksörleri kassal enduransı ile FVC, FEV, FEF 25-75%, PEF değerleri, axillar göğüs çevre ölçüm farkları arasında anlamlı bir ilişki saptandı ($p<0.05$); gövde fleksörleri kassal enduransı ile subkostal ve epigastrik göğüs çevre ölçüm farkları arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı ($p>0.05$).

Karın kasları solunum ekspirasyon fazına yardımcı solunum kaslarıdır. Yüksel ve ark. yetişkinleride kapsayan çalışmalarında abdominal kassal enduransı ile FEV1% değerleri arasında ilişki göstermişlerdir. Adölasanlar ile ilgili çalışmamız sonuçları literatürü desteklemektedir.

S-0350 - ÇEVREDEKİ YEŞİLLİK ORANI İLE SAĞLIKLA İLGİLİ YAŞAM KALİTESİ VE FİZİKSEL AKTİVİTE SEVİYESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Merve KURT1, Pelin ATALAN2, Tülay TARSUSLU ŞİMŞEK3,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü , 2Adnan Menderes Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu,

Bu çalışma, Türk populasyonunda yeşil çevre, fiziksel aktivite ve sağlıkla ilgili yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla planlandı.

Çalışmaya, 20-59 yıl olan 39 yetişkin birey (20 kadın, 19 erkek) katıldı. Çalışmaya katılan bireylerin sosyodemografik özellikleri kaydedildikten sonra, aktivite seviyesi Uluslararası Fiziksel Aktivite (IPAQ) kısa formu ile, sağlıkla ilgili yaşam kalitesi SF-36 ile değerlendirildi. Katılımcıların evine 1 km yakınlıktaki en az 25m2'lik yeşil alanlar ve bunların nitelikleri (orman, park, tarımsal) not edildi.

Çalışmaya dahil edilen bireylerin yaş ortalaması 29.56±8.31 yıl olarak tespit edildi. Bireylerin %30.7'si yakınlarında orman olduğunu, 92.3'ü park olduğunu ve 18'i tarımsal alan olduğunu bildirmiştir. Yapılan istatistiksel analizde, bireylerin yaşadığı çevrede bulunan toplam yeşil alan ile fiziksel aktivite düzeyi arasında (IPAQ) bir ilişki bulunmadı ($p>0,05$). Çevrede bulunan yeşil alan ile yaşam kalitesinin fiziksel fonksiyon parametresi arasında bir ilişki bulundu ($p<0.05$), fakat, emosyonel fonksiyon, ağrı, genel sağlık algısı, mental sağlık ve sosyal fonksiyon alt parametreleri arasında bir ilişki bulunmadı ($p>0.05$).

Çalışmamızın sonuçları, yetişkin bireylerde yaşanılan çevrede bulunan toplam yeşil alanın fiziksel aktivite düzeyi ile ilişkili olmadığını, fakat, yaşam kalitesinin fiziksel fonksiyon alanını etkilediğini göstermiştir. Sağlıklı yetişkin bireyler için yeşil alanlar yaşam kalitesi bakımından önemli olabilmektedir.

S-0351 - NÖROBİLİŞSEL EGZERSİZ PROGRAMI 7-13 YAŞ ÇOCUKLARDA SEÇİCİ DİKKATİ GELİŞTİRİR: RETROSPEKTİF BİR ÇALIŞMA

Nurullah BÜKER1, Derya ÖZER KAYA1, Şermin TÜKEL2,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, 2İzmir Ekonomi Üniversitesi,

Nörobilişsel egzersizler, bilişsel performansın geliştirilmesi için kullanılan popular egzersiz yaklaşımlardan birisidir. Çalışmamızın amacı, normal gelişim gösteren çocuklarda nörobilişsel egzersiz programının (NEP) seçici dikkat üzerine etkisini araştırmaktı.

Çalışmaya, aileleri tarafından dikkat düzeylerinin gelişmesi istenen 7-13 yaş arası 28 çocuk (Ortalama: 9 yaş 5 ay±1 yaş 7 ay, erkek:16, kız:12) dahil edildi. Katılımcılar, haftada 2 seans 5 hafta veya haftada 1 seans 10 hafta olacak şekilde, toplamda 10 seanslık egzersiz programına alındı. NEP otomasyon ve refleks hareketlerden kaçınarak; sürekli yeni nörobilişsel durumlara adaptasyon gerektiren ve bilişsel görevler içeren bir program olarak fizyoterapist tarafından planlandı. Katılımcıların seçici dikkat düzeyleri, NEP öncesi ve sonrası d2 dikkat testiyle değerlendirildi.

NEP öncesi ve sonrası d2 dikkat testi skorları karşılaştırıldığında; ihmal sayısı (E1), hata sayısı (E2), hata yüzdesi (%E) ve test dalgalanma frekans değerinde belirgin düzeyde düşüş gözlemlendi ($p<0.05$). İşleme hızı (TN) ve doğru işlemleme sayısında [TN-(E1+E2)] anlamlı artış bulundu ($p<0.005$).

Nörobilişsel egzersiz programının 10 seans sonunda normal gelişim gösteren çocuklarda seçici dikkat düzeylerini arttırabileceği saptandı. Programın farklı gelişim gösteren çocuk ve yetişkin popülasyonlardaki etkilerinin araştırılacağı ileriki çalışmalara ihtiyaç vardır.

S-0352 - MULTİPL SKLEROZLU BİREYLERDE ANKSİYETENİN MOTOR İMGELEME BECERİSİNE ETKİSİ

Turhan KAHRAMAN1, Sema SAVCI2, Asiye Tuba ÖZDOĞAR2, Zümrüt GEDİK3, Egemen İDİMAN4,

1İzmir Katip Celebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye, 2Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir, Türkiye, 3İzmir Katip Celebi Üniversitesi Sosyal Ve Beşeri Bilimler Fakültesi Psikoloji Bölümü İzmir, Türkiye, 4Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,

Motor imgeleme (Mİ), hareketi gerçekte yapmadan zihinsel olarak hareketi gerçekleştirme becerisi olarak tanımlanır. Her ne kadar Mİ birçok popülasyonda uzun süredir kullanılsa da, multipl sklerozlu (MS) bireylerde olası bir tedavi aracı olarak kullanımının önemi son zamanlarda anlaşılmaya başlamıştır. Rehabilitasyon programlarına Mİ'yi eklemek için, onu etkileyebilecek olası durumları bilmek gerekir. Mİ süreçleri anksiyete deneyiminde çok önemli rol oynayabileceğinden, MS'li bireylerde anksiyetenin Mİ becerileri üzerine etkilerini bilmek önemlidir. Bu çalışmanın amacı, anksiyetesi olan ve olmayan MS'li bireylerin Mİ becerilerini karşılaştırmaktı.

Bu kesitsel tipte çalışmaya 27 MS'li birey katıldı. Katılımcılar, Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği-A'nın kesim değerine (≥8) göre iki gruba ayrıldı. Mİ becerisi, Kinestetik ve Görsel İmgeleme Anketi (KGİM) ve Zamanlı Kalk Yürü (ZKY) testi için mental kronometre kullanılarak değerlendirildi. Gerçek ve imgelenen ZKY arasındaki zamansal uyuşma delta zaman cinsinden hesaplandı.

Anksiyetesi olan 12, olmayan 15 katılımcı vardı. İmgelemenin netliği ve kinestetik yoğunluğu açısından gruplar arasında anlamlı bir fark olmamasına rağmen ($p>0,05$), anksiyetesi olan bireylerde imgelemenin netliği ve kinestetik yoğunluğu anksiyetesi olmayanlara göre orta ve küçük etki büyüklüğüyle daha düşüktü (etki büyüklükleri sırasıyla -0,62 ve -0,39). ZKY testinin delta süresinde gruplar arasında anlamlı bir fark ($p>0,05$) gözlenmemesine rağmen orta etki büyüklüğüyle (-0,51) anksiyeteli bireylerde daha fazlaydı.

Anlamlılık düzeyleri yeterli olmamasına rağmen, etki büyüklükleri anksiyetesi olan MS'li bireylerde imgelemenin netliği ve kinestetik yoğunluğunun, gerçek ile imgelenen hareketler arasındaki zamansal uyumun daha az olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, Mİ becerisinin anksiyeteden etkilenebileceğini ve daha büyük örnek büyüklüğüyle daha ileri çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu düşündürmektedir.

S-0353 - NON-SPESİFİK BEL AĞRISI OLAN BİREYLERDE FONKSİYONEL YETERSİZLİĞİN BİREYLERİN SAĞLIK DENETİM ODAĞI, ÖZ YETERLİLİK VE BAŞ ETME DÜZEYLERİYLE OLAN İLİŞKİSİ

Buse ÖZCAN KAHRAMAN1, Turhan KAHRAMAN2, Cansu GENÇER3, Orhan KALEMCİ4, Yeşim SALIK ŞENGÜL1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir, Türkiye, 2İzmir Katip Celebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye, 3Özel Yeni Ses Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi, Aydın, Türkiye, 4Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Beyin Ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,

Bel ağrısının açığa çıkması ve kronikleşmesinin nedenlerinin açıklanması için çeşitli teoriler geliştirilmiştir. Bilişsel ve psikososyal etkenleri içeren teoriler son yıllarda önem kazanmaktadır. Bu bağlamda bireylerin kendi sağlık durumları üzerindeki sorumluluk ve denetim algısını yansıtan sağlık denetim odağının bel ağrısı gibi kronik hastalıkların yönteminde son derece önemli role sahip olduğu düşünülmektedir. Özellikle non-spesifik bel ağrısına bağlı fonksiyonel yetersizliği etkileyen muhtemel psikososyal etkenler tam olarak anlaşılamamıştır. Bu çalışmanın amacı, non-spesifik bel ağrısı olan bireylerdeki fonksiyonel yetersizliğin bireylerin sağlık denetim odağı, öz yeterlilik ve baş etme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Çalışmaya non-spesifik bel ağrısı tanısı almış 35 birey dahil edildi. Fonksiyonel yetersizlik düzeyini değerlendirmek için Oswestry Yetersizlik İndeksi kullanıldı. Çok Boyutlu Sağlık Denetim Odağı Anketi ile bireylerin sağlıkları üzerindeki sorumluluk ve denetim algısı ölçüldü. Anket içsel, güçlü başkaları ve şans alt ölçeklerinden oluşmaktadır. Öz yeterlilik düzeyleri Genel Öz Yeterlilik Ölçeği kullanılarak, baş etme düzeyleri ve biçimleriyse Baş Etme Yolları Ölçeği kullanılarak değerlendirildi. Baş Etme Yolları Ölçeği, planlı problem çözme, kendine saklama, sosyal destek arayışı, kaçınma, sorumluluğu kabul etme, sorumluluğu kabul etme, kadercilik, doğaüstü güçlere inanış olmak üzere 7 alt ölçekten oluşmaktadır.

Fonksiyonel yetersizlik düzeyiyle Baş Etme Yolları Ölçeğinin planlı problem çözme (r=0,407), kadercilik (r=0,484), doğaüstü güçlere inanış (r=0,451) alt ölçek puanları ve Çok Boyutlu Sağlık Denetim Odağı Anketinin şans (r=0,432) alt ölçek puanı arasında anlamlı pozitif yönde orta düzey korelasyon tespit edildi ($p<0,05$). Fonksiyonel yetersizlik düzeyiyle incelenen diğer değişkenler arasında anlamlı bir korelasyon tespit edilmedi ($p>0,05$).

Bu çalışmanın sonuçlarına göre non-spesifik bel ağrısı olan bireylerin sahip oldukları fonksiyonel yetersizlikleri özellikle kader ve şans gibi kendi ellerinde olmayan etkenlerle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bu durum bireylerin hastalığın yönetimde kendi davranışlarından çok dış etkenlere bağlı olduğunu düşündürmektedir. Tedaviye daha iyi katılım için bireylerin bu tutum ve davranışlarını modifiye edecek kapsamlı biyopsikososyal tabanlı tedavilerin kullanılması yerinde bir seçim olacaktır.

S-0354 - DAĞCILARDA GÖVDE KAS KUVVET VE ENDURANSININ DENGE İLE İLİŞKİSİ

Sevtap GÜNAY UÇURUM1, İlknur NAZ1, Yusuf EMÜK1, Nurullah BÜKER1, Kevser ŞEVİK1, Şermin TÜKEL1, Derya ÖZER KAYA1,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,

Dağcılık kas kuvveti, dayanıklılık ve denge gerektiren bir spordur. Bu çalışmada, dağcıların gövde kas kuvvet ve enduransının dinamik denge ile ilişkisini incelemek amaçlandı.

Çalışmaya 17 dağcı (9 erkek, 8 kadın, yaş: 44 (36,54) yıl, beden kütle indeksi: 24 (23,25) kg/m2) dahil edildi. Sporcuların denge değerlendirmeleri Sigma Portatif Kablosuz Dinamik Denge Sistemi (Cosmagamma, İtalya) ile yapıldı. Gövde kas kuvveti ve enduransı; abdominal kas grubu için mekik testi, ekstansör kas grubu için bacak-sırt dinamometresi (Takei, Japan) ile ölçüldü.

Sporcuların dağcılık yaptıkları süre ortancaları 4 (1, 10) yıl idi. Denge testi sonuçlarının gövde kas kuvvet ve enduransı ile ilişkisi incelendiğinde; X (antero-posterior) eksenindeki sapmaların bacak sırt kuvveti ile negatif (r= -0,125), salınım hızının bacak sırt kuvveti ve mekik testi ile pozitif (sırasıyla r= 0,407; 0,322, 0,264), Y (medio-lateral) eksenindeki sapmaların mekik testi ve bacak sırt kuvveti ile pozitif (sırasıyla r=0,690; 0,114; 0,198), salınım hızının bacak sırt kuvveti ile negatif (r= -0,230), total çevre ve alan sapma değerleri ile mekik testi ve bacak sırt kas kuvvetinin negatif yönlü ilişkisi olduğu bulundu (sırasıyla r=-0,459; -0,266; -0,266; -0,388; -0,607).

Dağcılarda bacak sırt kuvvetindeki artışın dengenin X eksenindeki salınım hızını arttırarak, sapmaları azalttığı ve dengeyi olumlu yönde etkilediği, ancak Y ekseninde aynı etkiyi oluşturmadığı gözlendi. Gövde kas kuvvet ve enduransındaki artma dengedeki total çevre ve alan sapmalarını azaltarak dengeyi olumlu yönde etkilemektedir.

S-0355 - YAŞLI MOBİLİTE ÖLÇEĞİ KABA MOTOR FONKSİYONU YÜKSEK OLAN (GMFCS SEVİYESİ I VE II) SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARDA MOBİLİTE DEĞİŞİMİNİ AÇIKLAYICIDIR

Sefa ELDEMİR1, Selvin BALKİ1,

1Cumhuriyet Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, Kaba Motor Fonksiyon Sınıflama Sistemi (GMFCS) seviye I ve II olan Serebral Palsili çocuklarda yaşlıların mobilitesini değerlendirmede kullanılan Yaşlı Mobilite Ölçeği (EMS) ile mobilite farklarını incelemektir.

Çalışmaya, (11 erkek, 11 kız; 11 tek taraflı spastik, 6 çift taraflı spastik, 5 ataksik) 22 Serebral Palsili çocuk katıldı. Mobilite durumları EMS ile değerlendirildi. Skala mobiliteyi 7 şekilde değerlendirir: oturmaya gelme (1), uzanma (2), otur kalk (3), ayakta durma (4), yürüyüş (5), süreli yürüme (6) ve foksiyonel uzanma (7). Yüksek puan alanlar daha iyi mobiliteye sahiptir. Ayrıca Nottingham Sağlık Profili (NHP)'nin Fiziksel Aktivite alt öğesi için de ölçüm yapıldı. Serebral Palsili çocuklarda GMFCS seviye I (n=9; medyan yaş 11) ve GMFCS seviye 2 (n=13 medyan yaş 14) için mobilite Mann-Whitney U testi ile değerlendirildi. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ alındı.

İki GMFCS seviyesi arasında, EMS'nin Fonksiyonel uzanma alt öğesi ($P < 0.05$) ile toplam skorunda ($p < 0.01$) ve NHP'nin alt öğesi Fiziksel Aktivite ölçümünde ($P < 0.05$) anlamlı fark bulundu. GMFCS seviyesi I olan SP'li çocuklarda mobilite ve fiziksel aktivite sonuçları daha yüksekti. Ayrıca EMS ve NHP'nin sonuçları arasında orta derecede korelasyon mevcuttu.

GMFCS seviyesi I ve II olan Serebral Palsili Çocuklarda Yaşlı Mobilite Ölçeği mobilitenin değişkenliklerini açıklamak için kullanılabilir.

S-0356 - TİBİALİS POSTERİOR KAS ENDURANSININ KOR KAS ENDURANSI VE ÇEVİKLİK İLE İLİŞKİSİ

Elif AYGÜN POLAT1, Esedullah AKARAS1, Çağatay Müslüm GÖKDOĞAN1, Gamze ÇOBANOĞLU-SEVEN1, Ali ZORLULAR1, Sinem SUNER-KEKLİK1, Nihan KAFA1, Nevin A. GÜZEL1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Bu çalışmanın amacı tibialis posterior kas enduransı ile kor kas enduransı ve çeviklik arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Çalışmaya 50 sağlıklı birey (38 kadın, 12 erkek; yaş ortalaması: 21.94±6.03 yıl) dahil edildi. Bireylerin boy ve vücut ağırlıkları ölçülerek vücut kitle indeksi (VKİ) hesaplandı. Kor kas enduransı McGill kor endurans testi ve yüzüstü köprü testi ile değerlendirildi. Çeviklik altıgen çeviklik testi ile değerlendirildi. Tibialis posterior kas enduransı topuk yükseltme testi ile değerlendirildi.

Spearman korelasyon analizi sonuçlarına göre sağ topuk yükseltme testi ile sol topuk yükseltme testi arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde yüksek korelasyon bulundu ($r=0.871$, $p<0.001$). Sağ topuk yükseltme test sonuçları ile abdominal kas enduransı ($r=0.515$, $p<0.001$), yan köprü testi ($r=0.357$, $p<0.05$), yüzüstü köprü testi ($r=0.336$, $p<0.05$) ve ekstansör kas enduransı ($r=0.430$, $p<0.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulundu. Sağ topuk yükseltme testi değerleri ile altıgen çeviklik testi değerleri arasında ise istatiksel olarak anlamlı negatif korelasyon vardı ($r=-0.333$, $p=0.018$).

Artmış kor kas enduransının pelvisten ayağa kadar uzanan kinetik zincir aracılığıyla alt ekstremite kuvvet ve dayanıklılığı üzerinde etkisi vardır. Bizim çalışmamız tibialis posterior kas enduransı ile kor kas enduransı ve çeviklik arasında anlamlı ilişki görülmesi bakımından literatürü desteklemektedir.

S-0357 - ELLERİN KRONİK ROMATOLOJİK ETKİLENİMİNİ DEĞERLENLENDİRME VE ÖLÇME SKORU ANKETİ'NİN MODİFİYE (M-SACRAH) VERSİYONUNUN TÜRKÇE GEÇERLİK, GÜVENİRLİK VE KÜLTÜREL ADAPTASYONU

N. Gizem TORE1, Fulden SARİ1, Zeynep TUNA1, Deran OSKAY1,

1Gazi Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı Ellerin Kronik Romatolojik Etkilenimini Değerlenlendirme ve Ölçme Skoru Anketi'nin modifiye (M-SACRAH) versiyonunun Türkçe geçerlik, güvenirlik ve kültürel adaptasyonunu belirlemekti.

Çalışmada herhangi bir romatolojik hastalık tanısı konmuş ve el etkilenimi olan 62 hasta değerlendirildi. Kognitif bozukluğu olan, Türkçe anlayamayan ve konuşamayan ayrıca okur-yazar olmayan, 18 yaş altı ve 65 yaş üstü hastalar çalışmadan dışlandı. M-SACRAH' ın Türkçe versiyonunun (M-SACRAH-T) geçerliği için, bütün katılımcılar M-SACRAH-T ve Kol Omuz ve El Sorunları Anketi Türkçe versiyonunu (DASH-T) cevapladılar. M-SACRAH-T anketinin test - retest güvenirliği için yedi gün sonra hastalar anketi tekrar cevapladılar.

Anketin geçerlik, iç güvenirlik ve test - retest analizleri 62 kişilik bir örneklem büyüklüğü ile yapıldı. M-SACRAH-T'nin iç tutarlılığı mükemmeldi (Cronbach α =0,91). M-SACRAH-T ölçeğinin toplam puanı ile DASH-T toplam puanı arasındaki korelasyon pozitif ve istatistiksel olarak anlamlıydı ($r=0.76$, $p<0.001$). M-SACRAH-T ölçeğinin test-retest arasındaki korelasyon pozitif ve istatistiksel olarak anlamlıydı ($r=0.94$, $p<0.001$).

M-SACRAH-T, romatolojik hastalık tanısı konmuş ve el etkilenimi olan Türk hastalarda el etkilenim düzeyini değerlendirmek için geçerli ve güvenilir bir ölçektir.

S-0358 - SOĞUK TAHAMMÜLSÜZLÜĞÜ ŞİDDETİ ANKETİ'NİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN (CISS-T) SKLERODERMA HASTALARINDA GEÇERLİĞİ

N. Gizem TORE1, Fulden SARİ1, Zeynep TUNA1, Deran OSKAY1,

1Gazi Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı Soğuk Tahammülsüzlüğü Şiddeti Anketi'nin Türkçe (CISS-T) versiyonunun skleroderma hastalarında geçerliğini belirlemekti.

Çalışmada skleroderma tanısı olan 37 hasta değerlendirildi. Koopere olamayan, Türkçe anlayamayan ve konuşamayan ayrıca okur-yazar olmayan, 18 yaş altı ve 65 yaş üstü hastalar çalışmadan dışlandı. CISS-T'nin skleroderma hastalarında geçerliği için, bütün katılımcılar CISS-T ve Kol Omuz ve El Sorunları Anketi Türkçe versiyonunu (DASH-T) cevapladılar.

Anketin geçerliği 37 kişilik bir örneklem büyüklüğü ile yapıldı. CISS-T ölçeğinin toplam puanı ile DASH-T toplam puanı arasındaki korelasyon pozitif ve istatistiksel olarak anlamlıydı ($r=0.61$, $p<0.001$).

CISS-T anketi, skleroderma tanısı konulan hastalarda soğuk tahammülsüzlüğünü değerlendirmek için geçerli bir ölçektir.

S-0359 - OSTEOARTRİTLİ HASTALARDA AĞRI, FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİ VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Fatma ÜNVER1, Nazan ÖZTÜRK2, Halise ÇİNAR2,

1Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu, 2Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu,

Osteoartrit (OA) toplumda en sık görülen romatizmal hastalıktır. Osteoartritli bireylerde ağrı, hareket kısıtlılığı, kas zayıflığı ve fonksiyonlarda azalma gibi faktörler fiziksel yetersizliği artırmakta, hastalığa bağlı ortaya çıkan fonksiyonel kısıtlılık kişinin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. OA tanısı alan 40 yaş ve üzeri bireylerde ağrı, fiziksel aktivite düzeyi ve yaşam kalitesinin incelenmesi için bu çalışma planlanmıştır.

Bu çalışmaya, Aydın ilinde Aydın Atatürk Devlet Hastanesi ve Aydın Devlet Hastanesi ortopedi polikliniğine başvuran OA tanılı yaş ortalaması 59,96±11,46 yıl olan 242 (160 Kadın, 82 Erkek) hasta alındı. Hastaların sosyo-demografik özellikleri kişisel bilgi formu, ağrı Görsel Analog Skalası (VAS), fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Düzeyi Anketi (FADA) ve yaşam kalitesi SF 36 Yaşam Kalitesi Değerlendirme Ölçeği kullanılarak belirlendi.

Bireylerin vücut kitle indeksi ile VAS (r=.150*), SF 36'nın alt başlıklarından Fiziksel kısıtlılığın rolü (r= -.194**), Sosyal fonksiyon (r= -.141*) ve Ağrı (r= .251**) arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. VAS ile FADA'nın orta şiddetteki aktivite düzeyi (r= -.129*) ve toplam MET değerleri (r= -.155**) arasında ve SF 36'nın alt başlıklarından Fiziksel fonksiyon (r= -.200**), Fiziksel kısıtlılığın rolü (r= -.130**), Ruhsal kısıtlılığın rolü (r= -.203**) ve Ağrı (r= .186**) arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. FADA'nın toplam MET değeri ile Fiziksel fonksiyon (r= .272**), Fiziksel kısıtlılığın rolü (r= .157*) ve Enerji bitkinlik (r=-.136*) arasında düşük düzey anlamlı ilişki bulunmuştur.

Osteoartritli hastalarda vücut ağırlığı ağrıya neden olarak hastaların fiziksel kısıtlılığını, sosyal fonksiyonlarını ve fiziksel aktivite düzeyini olumsuz yönde etkilemektedir. Hastalarda fiziksel aktivite düzeyi arttıkça yaşam kalitesi alt başlıklarından fiziksel fonksiyon, fiziksel kısıtlılığın rolü artarken enerji bitkinlik seviyesi azalmaktadır. Sonuç olarak osteoartritli hastalarda ağrıyı azaltacak uygulamalar ve fiziksel aktivite düzeyini artıracak programlar ile hastaların yaşam kalitesini artırabiliriz.

S-0360 - HASTA GÜVENLİĞİ VE MESLEKLER ARASI İŞ BİRLİĞİ: NİTEL BİR MÜFREDAT ÇALIŞMASI

Gizem İrem KINIKLI1, Esra ATEŞ NUMANOĞLU1, Ebru ÇALIK KÜTÜKÇÜ1, Melih ELÇİN2, Zafer ERDEN1,

1Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri, Tıp Eğitimi Ve Bilişimi Ana Bilim Dalı,

Sağlık alanında hastanın tıbbi problemlerini çözmek için farklı branşların ortak hareket etmeleri ve çözüm arayışları, farklı meslek gruplarının birbirini tanımasında ve hasta güvenliği konusunda büyük yararlar sağlayabilir. Bu çalışmanın amacı, hasta güvenliği ve meslekler arası iş birliği seçmeli lisans dersinin SWOT analizi sonuçlarını paylaşmaktır.

Hacettepe Üniversitesi'nin sağlık alanında eğitim veren bölümlerinde meslekler arası işbirliği ve hasta güvenliği ile ilgili farkındalığı artırmak amacıyla, 2013 yılından bu yana Dönem III tıp öğrencilerine yönelik bir seçmeli ders programı yürütülmektedir. Dersler, Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı'nın koordinatörlüğünde 8 farklı meslek alanını (çocuk gelişimi, diş hekimliği, diyetisyenlik, eczacılık, hemşirelik, fizyoterapi, klinik psikoloji ve sağlık teknikerliği) kapsamaktadır. Hekim adaylarına "Fizyoterapistlik" meslek alanına özel bilgi ve tutum geliştirmek üzere verilen temel bilgilerin kuramsal aktarımı (16 saat), deneyerek öğrenmenin gereği olan klinik tartışma örnekleri (4 saat panel), standart hastalar üzerinde, klinik senaryolara dayalı simülasyon uygulamaları (4 saat küçük grup tartışması), SWOT analizi ve çözümleme oturumları (28 saat simülasyon uygulamaları) gerçekleştirilmiştir.

Meslekler arası iş birliği içinde çalışmanın mesleki farkındalığı ve iş bölümünü arttırması öğrenciler tarafından SWOT analizinde güçlü bir yan olarak vurgulanırken, sağlık çalışanlarının empati ve iletişim eksikliği zayıf bir yan olarak vurgulanmıştır. Benzer şekilde, iletişim eksikliğinden kaynaklı hasta güvenliğini tehlikeye sokabilecek uygulamalar SWOT analizinde tehdit olarak belirtilmiş; lisans eğitiminden itibaren farklı meslek grupları ile iç içe eğitim görmenin mesleki yeterlilik ve sorumlulukları tanıma fırsatı verebileceği bildirilmiştir.

Geleceğin sağlık hizmeti verecek profesyonellerinin lisans eğitiminden itibaren meslekler arası işbirliği içinde çalışmaları, her bir meslek uzmanlığının klinik karar verme sürecine hasta merkezli uygulamalarla aktif katılması ve bir birleriyle etkili bir iletişimde olmalarıyla mümkündür. Bu yeni müfredat programı, sağlık bilimleri branşlarının tıp eğitimi ile harmanlandığı ülkemizdeki ilk pilot uygulamadır.

S-0361 - FİZYOTERAPİ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKLERARASI ÖĞRENMEYE HAZIRBULUNUŞLUK DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

Gizem İrem KINIKLI1, Sercan ÖNAL1, Ebru ÇALIK KÜTÜKÇÜ1, Melih ELÇİN2, Zafer ERDEN1,

1Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri, Tıp Eğitimi Ve Bilişimi Ana Bilim Dalı,

Sağlık bilimleri alanında verilen lisans eğitimi bir beceri, tutum ve davranış değiştirme süreci olduğundan ihtiyaçların bilinmesi ve hasta güvenliğinin sağlanması için öğrencilerin profesyonel hayatta meslekler arası iş birliği içinde çalışmaya hazırbulunuşluk seviyesinin ölçülebilmesi son derece önemlidir. Bu çalışma, fizyoterapi öğrencilerinin meslekler arası öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı'nda okuyan 82 lisans öğrencisine (Erkek=33, Kadın=52; yaş ort=21.12±0.91 yıl) meslekler arası öğrenmeye hazırbulunuşluk düzeylerini değerlendiren geçerli ve güvenilir bir anket uygulanmıştır. Meslekler arası Öğrenmeye Hazırbulunuşluk Ölçeği'nde (19 soru) ekip çalışması ve işbirliği, olumsuz ve olumlu mesleki kimlik, roller ve sorumluluklar ile ilgili sorular 5'li likert sistemine göre puanlandırılır. Yüksek skorlar mesleki hazırbulunuşluğun da yüksek olduğunu gösterir.

Öğrencilerin meslekler arası öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk ölçeği ile elde edilen verilerinin ortalama puanı yüksek (71.13±7.86) idi. Anket sonuçlarına göre, öğrencilerin diğer sağlık mesleklerinin görev tanımları, sorumlulukları ve yeterlilikleri ile ilgili bilgi, tutum ve davranışları ile ilgili bilgi elde etmek üzere anket sonuçlarından geri bildirimler alınmıştır. Hasta güvenliği ve meslekler arası iş birliği konularında interaktif çözümleme oturumlarının olduğu seçmeli bir ders lisans eğitim programına eklenmiştir.

Fizyoterapi öğrencilerinin meslekler arası öğrenmeye hazırbulunuşluk düzeyinin mezuniyet öncesinden başlayarak tespit edilmesinin öğrencilerin meslekler arası iş birliği, hasta güvenliği gibi konularda bilgi, tutum ve davranışlarının belirlenerek lisans eğitim programlarının geliştirilmesine katkıda bulunacağını düşünüyoruz. İleriki çalışmalarda, farklı sağlık meslek öğrencilerinin bir arada ve birbirlerinden öğrenmelerini teşvik edecek lisans eğitim programlarının oluşturulabilmesi için öğrencilerin meslekler arası öğrenmeye hazırbulunuşluk düzeylerinin karşılaştırılması ve ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekmektedir.

S-0362 - ERİŞKİN NÖROMUSKÜLER HASTALIKLARDA MOTOR PERFORMANS DEĞİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

Mustafa Ertuğrul YAŞA1, Sibel AKSU YILDIRIM2, Ertuğrul DEMİRDEL3,

11Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,

Çalışmamız erişkin nöromusküler hastalıklarda motor performans değişimlerinin incelenmesi amacıyla planlandı.

Çalışmamıza nöromusküler hastalık tanısı ile takip edilen 26 hasta ile aynı yaş grubundan 26 sağlıklı birey olmak üzere toplam 52 birey dahil edilmiştir. Bireylerde kas kuvveti ölçümü için manuel ve dinamometrik kas testi ölçümü, endurans için statik ve dinamik endurans testleri, süreli performans testleri için 10m. yürüme, 10 basamak merdiven çıkma, t-shirt giyme, yüzüstü yatıştan ayağa kalkma testleri ve fonksiyonel kapasite için Motor Fonksiyon Değerlendirme Ölçeği kullanıldı. Çalışma sonunda hasta ve sağlıklı bireylerin değerlendirme parametreler arasındaki farkın incelenmesinde Mann-Whitney U testi kullanıldı.

Çalışma sonucunda, hasta bireylerin sağlıklı bireylere göre alt ekstremite ve gövde toplam kas kuvveti, süreli performans, üst ve alt ekstremite statik ve dinamik enduransının azalmış olduğu görüldü($p<0,05$).

Çalışmamızın sonuçları erişkin nöromusküler hastalık tanısı almış bireylerin değerlendirilmesi, takibi ve tedavi programlarının etkilerinin gözlenmesi sırasında motor performans değerlendirmelerinin de mutlaka izlenmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Ayrıca hasta odaklı tedavi yaklaşımlarında hastalığın erken dönemlerinden itibaren bu hastalarda motor performansın korunmasına ve hatta geliştirilmesine yönelik uygulamaların da tedavi programlarında eklenmesinin önemi anlaşılmıştır.

S-0363 - KRONİK BEL AĞRISINDA HAREKETLE BİRLİKTE MOBİLİZASYON YÖNTEMİNİN KISA VE UZUN DÖNEM ETKİNLİĞİNİN FONKSİYONELLİK VE AĞRI ÜZERİNE OLAN ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Hatice YAKUT1,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ,

Çalışmamız nörolojik defisiti olmayan kronik bel ağrısı (KBA) tanısı almış hastalarda, hareketle birlikte mobilizasyon yönteminin kısa ve uzun dönemde etkinliğini araştırmak amacıyla planlandı.

Çalışmaya KBA teşhisi konulan 36 hasta katıldı. Hastalar rastgele yöntemle 2 gruba ayrıldı. Çalışma grubuna, lumbal ve kalça bölgesine hareketle birlikte mobilizasyon uygulamaları, self egzersizler ve genel egzersiz programı, kontrol grubuna ise plasebo mobilizasyon ve genel egzersiz programı uygulandı. Tüm bireyler tedavi öncesi; ağrı (VAS- Kısa form-McGill), fonksiyonel düzey (Oswestry Bel Ağrısı Anketi), hastaya özel fonksiyonellik (PSFS) ve hasta memnuniyeti açısından değerlendirildiler. Hastalar anlık etki açısından ilk tedavi seansı sonunda, 5 haftalık toplam 8 seanslık tedavi sonunda, 3 ay ve 6 ay sonunda değerlendirildiler. Ağrı (VAS) yönünden 12. ay tekrar değerlendirildiler.

Tedavinin anlık etkisi değerlendirildiğinde, ağrı (VAS) puanında, gruplar arasında çalışma grubu lehine anlamlı sonuçların çıktığı gözlendi ($p<0.05$); Bu parametrelere ek olarak 5 haftalık tedavi sonunda ağrı Mc Gill puanında gruplar arasında çalışma grubu lehine anlamlı sonuçların çıktığı gözlendi ($p<0.05$); hastaya özel fonksiyonellik sonuçlarında 3. ay veya 6. ayda çalışma grubu lehine anlamlı farklar ($p<0.05$) bulunmuştur.

Kronik bel ağrılı hastalarda hareketle birlikte olan mobilizasyon yönteminin ağrı ve fonksiyonellik yönünden plasebo mobilizasyona göre daha etkili olduğu, kısa dönemde kazanılan gelişmelerin uzun dönemde de korunduğu görülmüştür. Ancak daha uzun dönemlerde esneklik, endurans, fonksiyonel düzey açılarından daha bütüncül tedavilerle kombine edilebileceği düşünülmektedir.

S-0364 - WAİSMAN GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİ ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Koray ŞAHİN1, Mehmet Gürhan KARAKAYA2, Nilay YÜREKDELER ŞAHİN3, İlkim ÇITAK KARAKAYA 2, 2,

1Dumlupınar Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 2Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Sağlık Yüksekokulu Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Bu çalışma Waisman Günlük Yaşam Aktiviteleri Ölçeğini (W-GYAÖ) Türkçe'ye çevirmek, Türkçe versiyonun geçerlilik ve güvenilirliğini araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmaya, 15 yaş ve üstü Down Sendromlu (DS) bireylerin bakımını sağlayan 87 katılımcı gönüllülük esasına göre dahil edildi. Ölçeğin Türkçe versiyonu Beaton'ın (2000) tanımladığı çeviri prosedürüne uygun olarak hazırlandı. Bu versiyonun anlaşılırlığı 34 kişi üzerinde bir pilot çalışma ile test edildi. DS bireylerin ve bakım verenlerin; fiziksel ve sosyo-demografik özellikleri kaydedildikten sonra Türkçe W-GYAÖ'nün son hali bakım verenler tarafından değerlendirildi. Test-Tekrar test güvenilirliğini incelemek için bu form ilk değerlendirmeden bir hafta sonra yeniden dolduruldu. Ölçeğin iç tutarlılığı, test-tekrar test güvenirliği ve yapı geçerliği incelendi.

Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (Cronbach α) 0.93 idi. Madde-toplam korelasyonları 0.18 ile 0.77 arasında değerler aldı. Kaiser-Meyer-Olkin katsayısı (0.90), Bartlett testi (843.73, p=0.000) sonuçları ölçeğin faktör analizine uygun olduğunu gösterdi. Ölçeğin toplam varyansın %64.54'ünü açıklayan 3 faktörlü bir yapıya sahip olduğu ve faktörlerin öz değerlerinin 1.19 – 7.88 arasında olduğu bulundu.Test-tekrar test güvenilirliği R=0.80–0.93 (p=0.000) idi.

W-GYAÖ'nün DS'li bireylerin GYA'larını değerlendirmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu bulundu.

S-0365 - PRİMER SİLİYER DİSKİNEZİLİ HASTALARDA SOLUNUM FONKSİYONLARI, ANAEROBİK EGZERSİZ KAPASİTESİ, ÖKSÜRÜK KUVVETİ VE POSTÜRÜN SAĞLIKLILARLA KARŞILAŞTIRILMASI

Merve FIRAT1, Meral BOŞNAK GÜÇLÜ2, Tuğba ŞİŞMANLAR EYÜBOĞLU3, Ayşe Tana ASLAN4,

1Ahi Evran Üniversitesi, Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, 2Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Dr Sami Ulus Kadın Doğum Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bölümü, 4Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı,

Primer siliyer diskinezi (PSD) anormal siliyer hareket ve bozulmuş mukosiliyer temizlenme ile karakterize otozomal resesif geçişli bir hastalıktır. Öksürüğün etkinliği sekresyon temizliği için önemlidir. PCD okul öncesi yaştan itibaren akciğer fonksiyonlarını kötüleştirir. Kronik akciğer hastalıklarında akciğer fonksiyonlarında kötüleşme egzersiz kapasitesinin azalmasına neden olur. Literatürde PSD'li hastalarda pulmoner fonksiyonlar, anaerobik egzersiz kapasitesi, öksürük kuvveti ve postürün sağlıklılarla karşılaştırıldığı çalışma yoktur. Bu çalışmada primer siliyer diskinezili hastalarda solunum fonksiyonları, anaerobik egzersiz kapasitesi, postür ve öksürük kuvveti sağlıklılarla karşılaştırmayı amaçladık.

19 primer siliyer diskinezili çocuk (10.53±3.8yıl, 12K, 7E) ve 11 sağlıklı çocuk (11.36±3.67 yıl, 6K, 5E) dahil edildi. Solunum fonksiyonları spirometre, anaerobik egzersiz kapasitesi 3 dakika basamak testi, test öncesi ve sonrası vital bulgular, aktivite dispnesi ve yorgunluğu Modifiye Borg ölçeği, öksürük kuvveti PEFmetre, postür değerlendirme formu ile değerlendirildi.

Primer siliyer diskinezili çocukların 3 dakika basamak testi toplam basamak sayısı ($p=0.004$), FEV1/FVC ($p=0.04$), FEF25-75 litre ($p=0.002$), öksürük kuvveti ($p=0.031$) değerleri sağlıklı bireylerden düşüktü. PCD'li çocukların basamak testi Δsolunum frekans ($p=0.003$), Δaktivite dispnesi ($p=0.008$), Δyorgunluk ($p=0.005$), Δquadriseps yorgunluk algısı ($p=0.042$) ve toplam postür puanı ($p=0.001$) sağlıklı çocuklardan istatiksel anlamlı olarak yüksekti. Grupların FEV1, FVC, FEF25-75, basamak testi Δkalp hızı ve kan basıncı benzerdi ($p>0.05$).

Primer siliyer diskinezili hastalarda solunum fonksiyonları, anaerobik egzersiz kapasitesi ve öksürük kuvvetinde yetersizlikler ve postural anormallikler görülmektedir. Bu hastalarda egzersiz sonrası nefes darlığı ve yorgunluk hissi daha yüksektir. Primer siliyer diskinezili hastalarda bu yetersizliklerin azaltılması için en erken dönemde uygun pulmoner rehabilitasyon programlarına başlanmalıdır.

S-0366 - SAĞLIKLI BİREYLERDE ALT EKSTREMİTE DOMİNANTLIĞININ PROPRİOSEPSİYON HİSSİ ÜZERİNE ETKİSİ

Sevim Beyza ÖLMEZ1, Selda BAŞAR1, Saliha KARATAY2, Jale MERAY1,

1Gazi Üniversitesi,

Bu çalışma sağlıklı erkek bireylerde dominant ve dominant olmayan ekstremitelerin diz eklem pozisyon hissini karşılaştırmak amacı ile yapıldı.

Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalamaları 28,6±6,7 yıl, VKİ ortalamaları 24,8±2,8 kg/m2'ydi. Çalışmaya herhangi bir diz problemi olmayan 16 sağ dominant erkek birey dahil edildi. Çalışmaya dahil edilen bireylerin her iki dizde propriosepsiyon değerlendirmesi, Cybex 770 Norm (Lumex Inc., NY,USA) izokinetik dinamometre cihazının CPM (sürekli pasif hareket) modu kullanılarak 20° ve 40° lik açılarda aktif pozisyonlamayı içeren eklem pozisyon hissi testi ile gerçekleştirildi. Her bir açı için gerçekleştirilen 3 ölçümün mutlak açısal hata değerlerinin ortalaması hesaplandı. Dominant ekstremite topa vuruş bacakları veya sıçrama bacakları olarak tanımlandı.

20° diz fleksiyon açısındaki propriosepsiyon değerleri dominant ekstremitede ortanca(IQR): 3,5(2-4) derece iken, dominant olmayan ekstremite ortanca(IQR): 3,8(3-6,1) dereceydi. 40° diz fleksiyon açısındaki propriosepsiyon değerleri dominant ekstremitede ortanca(IQR): 2,7(2,3-3,7) derece iken, dominant olmayan ekstremite ortanca(IQR): 3,5(2,2-4,7) derecedir. Dominant ve dominant olmayan ekstremitelerin hem 20° hem de 40° lik fleksiyon açılarında propriosepsiyon benzerdir ($p>0,05$ ve sırasıyla $p=0,078$ ve $p=0,099$).

Bu çalışma sağlıklı erkeklerde farklı açılardaki diz eklem propriosepsiyonunun ekstremite dominantlığından etkilenmediğini gösterdi.

S-0367 - DİZ CEMİYETİ YENİ DİZ PUANLAMA SİSTEMİNİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN KÜLTÜREL ADAPTASYONU, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ

FATİH ÖZDEN1, NAZAN TUĞAY1, BAKİ UMUT TUĞAY1, CEM YALIN KILINÇ1,

1MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışmanın amacı "Diz Cemiyeti Yeni Diz Puanlama Sistemi (DC-YDPS)" ni Türkçeye çevirmek ve çevirilen anketin psikometrik özelliklerini değerlendirmekti.

Bu çalışma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğinde Total Diz Artroplastisi (TDA) planlanan pre-op dönemdeki 43 olgunun 66 dizi ile ameliyat tarihinden en az 6 ay süreyi geride bırakmış post-op dönemdeki 26 olgunun 50 dizi ile gerçekleştirildi. DC-YDPS, Guillemin ve Beaton'un prosedürlerine göre çevrildi ve kültürel olarak uyarlandı. Bireylerin demografik ve klinik özellikleri kaydedildi. Olgular, DC-YDPS'in Türkçe versiyonuyla birlikte WOMAC, KOOS ve SF-36 anketlerini tamamladılar. İlk değerlendirmeden bir hafta sonra, hastalardan DC-YDPS'yi tekrar doldurmaları istendi. İç tutarlılık Cronbach's katsayısı kullanılarak test edildi. Her iki testin toplam sonuçları arasındaki korelasyon, sınıf içi korelasyon katsayısı (ICC) ile belirlendi. Geçerlik, DC-YDPS ile WOMAC, KOOS ve SF-36 skorları arasındaki Spearman korelasyon katsayısı hesaplanarak değerlendirildi.

Pre-op ve post-op grupların yaş ortalaması sırasıyla 67.16 ± 7.85 ve 71.65 ± 6.95 yıl idi. Belirtiler (0.814), hasta memnuniyeti (0.947), hasta beklentileri (pre-op = 1.000, post-op = 0.997) ve fonksiyonel aktiviteler (0.864) için hesaplanan DC- YDPS'nin cronbach alfa katsayısı yüksekti (Cronbach alpha > 0.80). ICC puanları farklı alt başlıklarda 0.480-0.994 arasında değişmekteydi. KOOS ($r = -0.600$; $p < 0.01$), WOMAC ($r = 0.782$; $p < 0.01$) ve SF-36'nın ($r = -0.442$; $p < 0.01$) ağrı alt skorları ile DC- YDPS semptom alt skoru arasındaki korelasyon yüksekti. Anketler arasında ağrı ve fonksiyonel durum alt skorları ilişkili idi. SF-36'nın emosyonel rol güçlüğü (RH), ruhsal sağlık (MH) ve sosyal işlevsellik (SF) alt skorları DC-YDPS semptom alt skoru ile düşük korelasyon gösterdi. DC-YDPS skorlarında zemin veya tavan etkisi saptanmadı.

DC-YDPS'nin pre-op ve post-op dönem TDA hastalarının değerlendirmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir anket olduğu sonucuna varıldı.

S-0368 - DİZ OSTEOARTRİTLİ HASTALARDA FİZİKSEL PERFORMANS VE YÜRÜYÜŞ FAZLARININ İNCELENMESİ

Cansu ŞAHBAZ PİRİNÇÇİ1, Meltem IŞINTAŞ ARIK2, Emine ASLAN TELCİ3,

1Atatürk Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 2Dumlupınar Üniversitesi , 3Pamukkale Üniversitesi,

Çalışmanın amacı diz osteoartritli hastalarda fiziksel performans ve yürüyüşün fazlarında meydana gelen değişikliğin incelenmesidir.

Çalışma grubuna 34 diz osteoartritli kadın, kontrol grubuna sağlıklı 34 kadın dahil edildi. Bireylerin sosyodemografik verileri kaydedildi. Fiziksel performansın değerlendirilmesi için tekrarlı oturup kalkma testi, kalk ve yürü testi, 20 metre yürüme testi yapıldı. Yürüyüş fazlarının değerlendirilmesinde Zebris™ FDM-2 cihazı kullanıldı. Duruş fazı yüzdesi, sallanma fazı yüzdesi, çift destek fazı yüzdesi değerleri kaydedildi.

Grupların yaş ve boy uzunlukları benzer bulundu ($p>0.05$). Bununla birlikte iki grup arasında vücut ağırlığı ve VKİ değerleri arasında anlamlı bir farklılık vardı ($p<0.05$). Gruplar arası fiziksel performans değerlerinde fark gözlendi ($p<0.05$). Sağ ve sol duruş fazı yüzdesi, sağ sallanma fazı yüzdesi ve çift destek fazı yüzdesinde de fark bulunurken ($p<0.05$); sol sallanma fazı yüzdesinde fark bulunmadı ($p>0.05$).

Sonuç olarak diz osteoartritinin fiziksel performans değerlerinde azalmaya sebep olduğu bulunmuştur. Çalışma grubundaki hastaların VKİ yüksek olması da bu azalmanın bir diğer nedeni olabilir. Çalışmamızda çift destek fazı yüzdesi ve duruş fazı yüzdesinde artışın gözlendiği, bunun da nedeninin eklem yüklenmesini azaltan kompansatuar mekanizma olduğu düşünülmektedir. Diz OA'sı günlük yaşam aktivitelerindeki performansı etkilemekte ve yaşam kalitesini düşürmektedir. Bunun yanı sıra yürümeye olan olumsuz etkisi de göz ardı edilmemelidir.

S-0369 - CORE STABİLİZASYON EGZERSİZLERİNİN DENGE VE ÜST EKSTREMİTE FONKSİYONLARINA ETKİSİ

Ahmet GÖKKURT1, Deran OSKAY1,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Üst ekstremite fonksiyonlarının devamlılığı ve elin kullanımı için gerekli olan ön şart gövde stabilizasyonunun sağlanması ve aksiyal eksenin kontrolünün geliştirilmesidir. Manipülatif ve belirli bir hedefe yönelik aktivitelerde, proksimal segmentlerde sağlanan stabilizasyon kollarda ve ellerde hareketlere izin verir. Bu çalışmanın amacı; 6 hafta boyunca uygulanan ve core stabilizasyon egzersizlerini içeren egzersiz programının üst ekstremite fonksiyonu sırasındaki vücut dengesi ve üst ekstremite fonksiyonları üzerine olan etkisini incelemektir.

Çalışmaya 37 sağlıklı katılımcı gönüllülük esasına dayalı olarak dahil edildi. Kaba kavrama kuvveti ve üç farklı tipteki çimdikleyici kuvvet (bipod, tripod ve lateral) el dinamometresi ile, fonksiyonel el becerisi Dokuz Delikli Peg Testi (DDPT) ile, core kaslarının enduransı spesifik endurans testleri ile değerlendirildi. Üst ekstremite fonksiyonu sırasındaki denge Purdue Pegboard Testi (PPT) uygulanırken Biodex™ Biosway™ (Shirley, ABD) ile değerlendirildi. Katılımcılar 6 hafta boyunca haftada 3 gün gruplar halinde yaptırılan core stabilizasyon egzersiz programına katıldılar. Değerlendirmeler başlangıçta ve 6 haftalık eğitim sonrasında yapıldı. Sonuçlar Paired Sample T-Test ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılarak istatistiksel olarak karşılaştırıldı.

Dominant ve dominant olmayan taraf kaba kavrama kuvveti ölçümünde, DDPT skorlarında ve PPT skorunda; tüm core endurans testlerinde; mediolateral ve sonuç denge skorlarında istatistiksel olarak anlamlı gelişme gözlendi ($p<0,05$). Bipod ve tripod kavramada değişme gözlenmezken ($p>0,05$), lateral kavramada istatistiksel olarak anlamlı azalma olduğu görüldü ($p<0,05$).

Core stabilizasyon eğitiminin, core kaslarının enduranslarındaki gelişmenin yanı sıra, üst ekstremitedeki fonksiyonel gelişime de katkı sağladığı düşünülmektedir.

S-0370 - CORE ENDURANS, OMUZ KAS KUVVETİ, FONKSİYONEL KAVRAMA KUVVETLERİ VE FONKSİYONEL EL BECERİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ahmet GÖKKURT1, Gamze ÇOBANOĞLU SEVEN1, Barış SEVEN1, Ali ZORLULAR1, Nihan KAFA1, Deran OSKAY1, Nevin ATALAY GÜZEL1,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Vücut segmentleri bir zincir gibi birbirleriyle bağlantılı çalışmaktadır. Bu ilişkiyi destekleyen fasyal bağlantılar, gerilim bütünlüğü gibi teoriler mevcuttur. Bu bağlantılara göre distal segmentlerde doğru hareketin oluşması için proksimal segmentlerde stabilizasyonun iyi olması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, core kaslarının enduransı, omuz internal ve eksternal rotatör kaslarının kuvveti, elin kavrama kuvveti ve hız bağımlı fonksiyonel el becerisi ölçümü arasındaki ilişkinin incelemektir.

Çalışmaya 19 sağlıklı katılımcı gönüllülük esasına dayalı olarak dahil edilmiştir. Katılımcıların core enduransları spesifik endurans testleri ile değerlendirilmiştir. Omuz değerlendirmesinde izokinetik sistem ile internal ve eksternal rotasyon hareketleri sırasında açığa çıkan kuvvetler ölçülmüştür. Kaba kavrama kuvveti dijital el dinamometresi ile bipod, tripod ve lateral kavrama kuvveti pinchmetre ile, hız bağımlı fonksiyonel el becerisi 9 Delikli Peg Testi ile değerlendirilmiştir. Sonuçların istatistiksel analizleri Pearson veya Spearman korelasyon analizleri ile yapılmıştır.

Kavrama kuvvetleri ile omuz internal ve eksternal rotatör kaslarının kuvvetleri birbirleriyle ilişkili olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Bipod, tripod ve lateral kavrama kuvvetleri ile kaba kavrama kuvvetleri birbirleriyle ilişkili olduğu gözlenmiştir ($p<0,05$). Omuz İnternal ve eksternal rotatör kaslarının kuvvetleri birbirleriyle ilişkilidir ($p<0,05$). Core endurans testlerinden dominant taraf yan köprü testi ile dominant olmayan taraf yan köprü testi, gövde ekstansiyon testi ile dominant taraf kaba kavrama kuvveti, gövde fleksiyon testi ile gövde ekstansiyon testi ilişkili bulunmuştur ($p<0,05$). Gövde ekstansiyon testi ile dominant taraf bipod kavrama kuvveti, dominant taraf tripod kavrama kuvveti, dominant ve dominant olmayan taraf lateral kavrama kuvvetleri ilişkili bulunmuştur ($p<0,05$). Gövde fleksiyon testi ile dominant taraf bipod kavrama kuvvetinin ve dominant olmayan taraf lateral kavrama kuvvetinin birbirleriyle ilişkili olduğu gözlenmiştir ($p<0,05$).

Bulgularımız ele ait kuvvet değerlerinin omuz İnternal ve eksternal rotatör kaslarının kuvvetleri ile ilişkili olduğu yönündeydi. Dokuz Delikli Peg Testi sonuçlarının diğer parametrelerle ilişkili olmaması kuvvet ve fonksiyon hızı arasında ilişki olmadığını veya belirli bir miktarın üzerindeki kuvvetin fonksiyon hızını etkilemediğini gösteriyor olabilir. Core endurans testlerinin kuvvet parametrelerinin tümüyle ilişkili olmadığı görülmüştür. Core kaslarının enduransı, core bölgesinde oluşturulan ve bu bölgeden distal segmentlere doğru iletilen gücü tam olarak yansıtmayabilir. Core kaslarının kuvvetlerinin değerlendirilerek distal segmentlerde açığa çıkan kuvvet ile ilişkisinin incelenmesinin gerekli olduğunu düşünmekteyiz.

S-0371 - SAĞLIKLI GENÇ ERKEKLERDE QUADRİCEPS VE HAMSTRİNG ORANI İLE SIÇRAMA PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİ

TUBA İNCE PARPUCU1, ZELİHA BAŞKURT1, CEM ÇETİN2, FERDİ BAŞKURT1,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 2SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ, TIP FAKÜLTESİ,

Q:H oranı sadece quadriceps ve hamstring kuvvetleri arasındaki benzerliği değerlendirmek için kullanılmaz. Ayrıca dizin fonksiyonelliğini ve kas dengesini değerlendirir. Bu oran konvansiyonel olarak konsentrik quadriseps ile konsentrik hamstring kuvvet (Qkon:Hkon) oranıdır. Konvansiyonel oran sağlıklı kişilerde 1.66 ve 2.0 değerleri arasındadır. Fonksiyonel oran eksentrik quadriseps ile konsentrik hamstring kuvvet (Qeks:Hkon) oranı veya konsentrik quadriseps ile eksentrik hamstring kuvvet (Qkon:Heks) oranı gibi eksentrik agonist peak tork ile konsentrik antagonist peak tork ile ilgili ölçümdür. Bu çalışmanın amacı sağlıklı genç erkeklerde quadriceps ve hamstring oranı ile sıçrama performansı arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

34 genç erkek (ort ± SS, yaş: 22.7 ± 1.4 yıl, boy: 176.9 ± 5.9 cm., ağırlık: 73.3 ± 10.1 kg.) çalışmaya dahil edilmiştir. Quadriseps ve hamstring kaslarının konsentrik ve eksentrik kas kuvvetleri izokinetik dinamometre ile ölçülmüştür. Konvansiyonel Q:H oranı konsentrik quadriseps ile konsentrik hamstring peak tork kuvvetleri ile hesaplanmıştır (Ratio 1). Fonksiyonel oran eksentrik quadriseps ile konsentrik hamstring peak tork kuvvet oranı (Ratio 2) ve konsentrik quadriseps ile eksentrik hamstring peak tork kuvvet oranı olarak hesaplanmıştır (Ratio 3). Vakaların sıçrama performansları vertikal sıçrama testi, çift ayak uzun atlama testi ve tek ayak atlama testi ile değerlendirilmiştir. Ratio 1, Ratio 2 ve Ratio 3 oranları ile sıçrama performansı arasındaki ilişki Pearson korelasyon testi ile hesaplanmıştır.

Ratio 1 (ort ± SS, 2.32 ± 1.46), Ratio 2 (ort ± SS, 2.19 ± 0.82), Ratio 3 (ort ± SS, 1.71 ± 0.83). Vertikal Sıçrama Testi (ort ± SS, 39.76 ± 7.33 cm.), Çift Ayak Uzun Atlama Testi ve (ort ± SS, 154.00 ± 24.25 cm.), Tek Ayak Atlama Testi (ort ± SS, 122.14 ± 19.77 cm.). Ratio 3 Tek Ayak Atlama Testi (r = 0.36) ve Vertikal Sıçrama Testi (r = 0.41) ile korelasyon gösterirken Çift Ayak Uzun Atlama Testi (r = 0.26) ile korelasyon göstermemiştir. Ratio 1 ve Ratio 2 Vertikal Sıçrama Testi, Çift Ayak Uzun Atlama Testi ve Tek Ayak Atlama Testi ile korelasyon göstermemiştir.

Sağlıklı genç erkeklerde konsentrik quadriseps ve eksentrik hamstring oranının sıçrama performansı ile ilişkili olduğu gözlenmiştir.

S-0372 - ENGELLİ ÇOCUĞUN FONKSİYONEL BAĞIMSIZLIK SEVİYESİNİN ANNELERİNİN DEPRESYON VE UYKU DURUMU ÜZERİNE ETKİLERİ: ÖN ÇALIŞMA

Ufuk DOĞAN1, Ayşe Neriman NARİN2, Beyza YAZGAN3,

1Gelişim Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi,Bolu, 2Abant İzzet Baysal Üniversitesi,Kemal Demir Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu,Bolu, 3Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,Kahramanmaraş Sağlık Yüksekokulu,Kahramanmaraş,

Bedensel ve mental engelli çocuk sahibi olmak, ebeveynler için, özellikle esas bakım veren anneler için, muskuloskeletal rahatsızlıklara,uyku periyotlarının bozulmasına, sosyal izolasyona ve yaşamdan daha az keyif almaya sebep olabilir. Çalışmamızın amacı engelli çocukların fonksiyonel bağımsızlık seviyesi ile annelerinin uyku ve depresyon durumu arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

Çalışmaya, en az 1 engelli çocuk sahibi olan 49 anne dahil edildi. Çocukların fonksiyonel bağımsızlık seviyeleri WeeFIM ile, annenin uyku durumu kişisel bilgi formu hazırlanarak ve annenin depresyon durumu Beck Depresyon Anketi ile değerlendirildi.

Çalışmaya katılan annelerin ortalama yaşı 35,35±7,47 yıldır. Çocukların yaş ortalaması ise 83,54±54,28 aydır. Çalışmada yer alan çocukların hepsi bedensel bir engele sahiptir ve bu çocukların %60'ında mental retardasyon görülmektedir. Çocukların WeeFIM skorları ortalaması 55,78±35,08 olarak bulunmuştur. Annelerin %56'sı yeterli derecede uyuduğunu, %44'ü ise yeterli uyumadığını belirtmiştir. Annelerin depresyon skorları 12,10±9,74 olarak kaydedilmiştir. Engelli çocukların WeeFIM skorları ile annenin uyku durumu ve depresyon skoru arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur($p<0,05$).

Engelli çocuk sahibi ebeveynler, aile ve sosyal ilişkilerini etkileyen psikolojik, fiziksel ve maddi kaynaklı birçok sorunla karşılaşmaktadır. Engelli çocuğa esas bakım veren anne, yüklendiği sorumlulukların fazlalılığı ve babanın daha çok maddi konularda sorumluluk üstlenmesi sebebiyle çocuğun gelişim sürecinde babadan daha fazla olumsuz etkilenmektedir. Bu nedenle biz çalışmamızda annenin depresyon ve uyku durumunu araştırmayı uygun bulduk. Depresyon ve uyku arasındaki ilişki literatür ile uyumludur. Depresyon, annenin fiziksel yakınmalarının artması, kendi hayatının ve ilişkili olarak çocuğunun yaşam kalitesinin düşmesi, çocuğunun geleceği konusunda karamsar olması gibi etkiler oluşturabilir. Çocuğun fonksiyonel bağımsızlık kazanması annenin depresyon durumunu olumlu olarak etkileyecektir. Olumlu bir anne de çocuğuna fiziksel, ruhsal ve emosyonel olarak daha yararlı olabilecektir.

S-0373 - KRONİK BOYUN AĞRILI BİREYLERDE FARKLI YÜRÜME KOŞULLARININ YÜRÜYÜŞ ASİMETRİSİ VE YÜRÜYÜŞ HIZI ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Müge KIRMIZI1, Salih ANGIN2, Ömer AKÇALI3, İbrahim Engin ŞİMŞEK2, Ata ELVAN2,

1DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, 2DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON YÜKSEK OKULU, 3DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ CERRAHİ TIP BİLİMLERİ BÖLÜMÜ ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ ANABİLİM DALI,

Son yıllarda yapılan çalışmalar kronik boyun ağrılı bireylerin, sağlıklı bireylere kıyasla denge ve yürüme parametrelerinde bir takım bozukluklar olduğunu göstermektedir. Ancak, normal yürüyüşün önemli parametrelerinden biri olan yürüme simetrisinin, kronik boyun ağrılı bireylerde nasıl etkilendiği hala bilinmemektedir. Bu çalışmadaki amaç; kronik boyun ağrılı bireylerin farklı yürüme koşullarındaki yürüyüş simetrilerinin ve yürüyüş hızlarının, sağlıklı bireylerle karşılaştırılarak incelenmesidir.

Çalışmaya 18-65 yaş arasında 21 kronik idiyopatik boyun ağrılı birey ve benzer yaş, kilo ve boyda 21 sağlıklı birey katıldı. Boyun ağrılı bireylerin, boyun ağrısıyla ilişkili fonksiyonel durumları Boyun Özür Göstergesi (BÖG) ile, hareketten korku/kaçınma durumları ise Tampa Kinezyofobi Ölçeği (TKÖ) ile değerlendirildi. Katılımcıların 10 metre yürüyüş testi sırasında tabanlık şeklindeki dinamik pedobarograf (PEDAR, Novel GmbH) ile salınım süreleri ve kronometre ile yürüyüş hızları hesaplandı. 10 metre yürüyüş testi; normal yürüme (NY) hızında, baş rotasyonlarıyla yürüme (BRY) hızında ve maksimum yürüme (MAKSY) hızında olmak üzere üç yürüme koşulunda gerçekleştirildi. Her bir yürüme koşulu üç kere değerlendirilerek ortalaması alındı. Yürüyüş asimetrisi, sağ ve sol salınım fazları sürelerindeki farklılık temel alınarak hesaplandı.

Kronik boyun ağrılı bireyler, her üç yürüme koşulunda da daha düşük yürüme hızı sergilemişlerdir (NY ve BRY için: $p<0.001$, MAKSY için: $p=0.001$). Normal yürüme hızları, TKÖ ile orta şiddette korelasyon göstermektedir ($r=-0,435$). TKÖ skorunun ise BÖG ile orta şidette korelasyon gösterdiği belirlenmiştir ($r=0.564$). Kronik boyun ağrılı bireylerin maksimum yürüme ve baş rotasyonuyla yürüme koşullarındaki yürüyüş paternleri, sağlıklı bireylere kıyasla daha asimetrik bulunmuştur. (BRY için $p=0.033$, MAKSY için $p=0.021$). Her iki grupta da yürüyüş asimetrisi derecesi, yürüme koşullarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Çalışmamız, kronik boyun ağrılı bireylerin yürüyüşlerinde olumsuz değişimler meydana geldiğini desteklemektedir. Yürüyüş hızında azalmaya ek olarak yürüyüş asimetrisinde artış da yürümedeki olumsuz değişimlere eşlik etmektedir. Literatürde daha önce de tartışıldığı gibi, yürüme parametrelerinin değerlendirilmesi kronik boyun ağrılı bireylerin değerlendirme programının bir parçası olarak yerini almalıdır.

S-0374 - SAĞLIKLI BİREYLER İLE ALT YAŞ GRUBU FUTBOLCULARIN KAS KUVVETİ KARŞILAŞTIRILMASI

İlker ERSİN1, Ayşe Neriman NARİN1, Mahmut BEŞLİ2, Ufuk DOĞAN3,

1Aibü Sbe, 2Romatem Hastanesi, 3Gelişim Özel Eğitim Ve Reh. Merkezi,

Egzersiz, insan vücudunu fiziksel, psikolojik ve fizyolojik olarak olumlu yönde etkiler. Spor, kişinin kas kuvvetini, enduransını, kasların oksijen kullanımını arttırır, yorgunluğu ve stresi azaltır, vücudun esneklik kazandırır ve insan psikolojisini pozitif yönde etkiler. Sağlıklı kişilerde ise düzenli egzersiz yapılmadığında kas kuvvetinin artmadığı/zayıfladığı bilinmektedir. Sağlıklı bireyler(s) ile futbolcuların(U21) alt ekstremite kas kuvvetini karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Çalışmaya 31 erkek katılımcı dahil edildi. Alt ekstremitede ki tüm kas gruplarının kuvveti manuel dinanometre yardımıyla değerlendirildi.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda; iki grup arasında sağ ayak dorsifleksiyon, sağ-sol plantar fleksiyon, sağ kalça fleksiyon, sol kalça ekstansiyon ve sol kalça eksternal rotasyon değerleri arasında U21 lehine istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar bulunmuştur($p<0.05$).

Sağ dorsi/plantar fleksiyon ve kalça fleksiyonunun kuvvetli bulunmuş olmasını, futbolcuların sağ dominant bacak ile futbola özgü fonksiyonları tekrarlı kullanımıyla ilişkilendirmekteyiz. Sol plantar fleksiyon, kalça ekstansiyon ve kalça eksternal rotasyon kuvvetinin anlamlı bulunmasını, futbolcuların sağ bacaktaki spora özgü fonksiyonu sırasında sol bacağın stabilizatör olarak kullanılması ile ilşikilendirmekteyiz. Çalışma başındaki hipotezimiz alt ekstremitedeki tüm kas kuvvetlerinin iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı olacağı yönündeydi. Sonuçların beklentimiz dısında cıkmasının sebebi, sağlıklı grubun fiziksel aktivite düzeyinin yuksek olması ve katılımcı sayısının azlığı olabilir.

S-0375 - SAĞLIKLI, GENÇ KADIN VE ERKEKLERDE DİZ EKLEM POZİSYON HİSSİ

Gökmen YAPALI1, Gamze ARIN2, Bilen KÜRKLÜ3, Edibe ÜNAL2,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi, Spor Hekimliği Anabilim Dalı,

Bu çalışmanın amacı sağlıklı kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin diz eklemi pozisyon hissi (DEPH) açısından fark olup olmadığı belirmekti.

Bu çalışmaya 16 kadın ve 16 erkek birey katıldı. Propriyosepsiyon duyusunun değerlendirilmesi için bireylerin DEPH'si izokinetik dinamometre cihazı (Cybex Humac 2009®/Norm™ CSMi) kullanılarak ölçüldü. Bireylerden diz ekleminin belli hedef açılardaki (15,30,45,60 derece) pozisyonunu taklit etmesi istendi. Bireyler aktif diz ekstansiyonu yaparken, hareket 15 derecede cihaz tarafından durduruldu. Daha sonra bireylerden aktif hareket yaparak bu hedef açıyı bulmaları istendi. Aynı işlem diğer hedef açılar için de yapıldı. Bu işlem her dört hedef açı için 3 tekrar olacak şekilde yapıldı ve ortalaması mutlak hata değeri olarak kaydedildi.

Çalışmaya katılan kadın ve erkek bireylerin yaş ortalaması sırasıyla 22,69±3,09 ve 23,43±2,87 yıldı. Bireylerin DEPH ortalamaları; 15 derece için kadınlarda 2,95±1,72, erkeklerde 2,62±1,06, 30 derece için kadınlarda 2,93±1,68, erkelerde 2,40±0,83, 45 derece için kadınlarda 2,99±1,88, erkelerde 2,57±1,62, 60 derece için kadınlarda 2,52±1,50, erkeklerde 2,57±1,62 olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek gruplarında hem yaş değişkeni açısından hem de her dört açı arasında istatiksel olarak bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Çalışmamızın sonucunda benzer yaş aralığındaki sağlıklı, genç kadın ve erkeklerde DEPH açısından fark olmadığı görülmüştür.

S-0376 - SPİNOSEREBELLAR ATAKSİLİ OLGUDA SİGARA İÇMENİN YÜRÜYÜŞE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Senem DEMİRDEL1, Semra TOPUZ1,

1Hacettepe Üniversitesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Bu çalışmanın amacı spinoserebellar dejenerasyona bağlı ataksi bulunan olguda sigara içmenin yürüyüş üzerine akut etkilerini incelemekti.

39 yaşındaki erkek birey 10 yaşından beri sigara içtiğini belirtti. Yürüyüş ve denge bozukluğu belirtileri ilk olarak 25 yaşında görülmeye başlayan birey halen günde 2 paket sigara içmeye devam etmektedir. Sigara içiminden önce ve hemen sonra ayak izi yöntemiyle yürüyüş analizi yapıldı. Yürüyüş hızını ölçmek için 10 metre yürütülerek ortada kalan 6 metrelik mesafeyi yürüme süresi, yürüyüş temposunu belirlemek için 1 dakikada atılan adım sayısı hesaplandı. Ayrıca Uluslararası Ataksi Değerlendirme Skalası (UADS) kullanıldı. Düşme riskini belirlemek için Berg Denge Ölçeği kullanıldı.

Sigara içiminden önce ve hemen sonra Berg denge ölçeği skorları 36 ve 45, UADS postür ve yürüme bozuklukları skoru 7 ve 15, UADS kinetik fonksiyonlar skoru 10 ve 12 olarak bulundu. Sigara içiminden önce ve hemen sonra sağ adım uzunluğu 34 ve 22cm, sol adım uzunluğu 32 ve 14 cm, adım genişliği 12 ve 14 cm, her iki durumda sağ ayak açısı 30°, sol ayak açısı 37° olarak bulundu. Hız 45m/sn ve 37, 8m/sn olarak, tempo 105 adım/dk ve 101 adım/dk olarak bulundu.

Yürüyüş ve denge bozukluklarına sahip olan spinoserebellar ataksili bireyin sigara içiminden sonra adım uzunluklarının azaldığı, adım genişliğinin arttığı, hız ve temponun azaldığı görüldü. Bireyin düşme riski orta derecede iken sigara içiminden sonra yüksek düşme riski tespit edildiğinden dolayı sigarayı bırakması veya sigara içtikten hemen sonra mobilite aktivitelerine katılmaması önerildi.

S-0377 - FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON İLE EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ARASINDAKİ KAS İSKELET SİSTEMİ RAHATSIZLIKLARININ (KİSR) İNCELENMESİ

Emine AKBULUT1, Fatma ÜNVER2, Seher AY2,

1Denizli Devlet Hastanesi, 2Pamukkale Üniversitesi,

Çalışmamızın amacı öğrencilerin KİSR farkındalığın tanımlanması,sıklığının belirlenmesi ve aralarındaki farklılıkların incelenmesidir.

Çalışmaya PAÜ Eğitim Fakültesin'den 150 ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Y.O.'dan 133 öğrenci rastgele örneklem yöntemiyle dahil edildi.(yaş ort:21.21±1,7, boy ort:168,18±8,7, bki ort:21,84±2,9).Öğrencilerin cinsiyet,boy,kilo,beden kitle indeksi günlük masa ve bilgisayar başında kalma süreleri,eğitim yılı,egzersiz ve sigara alışkanlıkları değerlendirildi.KİSR'nı değerlendirmek için Standardized Nordic Muskuloskeletal Questionnaire (NMQ) olan anketin Türkçe versiyonu kullanıldı ve herbir NMQ alt birimi için VAS'la ağrı değerlendirmesi yapıldı.Yaşam kalitesi Nottingham Sağlık Profili ile incelendi.KİSR için yüzde değeri,gruplar arası farklılıklar için Bağımsız Örneklem T-Testi uygulandı.

Çalışmamızda Eğitim Fakültesi öğrencilerinde boyun(%33,3), omuz(%24), sırt(%40,7), el(%16,7),bel(%33,3), ayak(%20) ve FTR öğrencilerinde boyun(%40,6), omuz(%33,1), sırt(%45,9), bel(%28,6) en sık görülen KİSR'dır.FTR ve Eğitim Fakültesindeki öğrenciler karşılaştırıldığında boy(e➞167,2±8,6 ,f➞169,3±8,6), kilo(e➞58,5±9,6 ,f➞64,9±1,3), bki(e➞21,1±2,4 f➞22,7±3,2), yaş(e➞20,9±1,4 ,f➞21,5±1,8), günlük masa ve bilgisayar başında kalma süresi(e➞2,35±1,7 ,f➞3,24±2,5), boyun VAS(e➞1,25±2,2 ,f➞1,88±2i7) el VAS(e➞0.7 ±1.8, f➞0.3± 1.2) ayak VAS(e➞0.9 ±2.2, f➞0.4± 1.5)değerlerinde istatiksel olarak anlamlı fark bulundu.($p < 0.05$) Nottingham Sağlık Profili toplam değer ort : e➞126.8 ±102.3, f➞125.7± 103.6 hesaplanmıştır ama aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.($p > 0.05$)

Çalışmamıza göre FTR öğrencilerinde Eğitim Fakültesindeki öğrencilere göre daha çok omurgada KİSR görüldü.Bunun sebebebinin ftr deki uygulamalı derslerin ve öğrencilerin masa ve bilgisayar başında daha uzun süre oturmaları nedeniyle omurgaya binen yükün artması olduğu düşünüyoruz. Aynı zamanda Eğitim Fakültesi öğrencilerinde FTR öğrencileriyle kıyaslandığında daha çok ekstremitelerde KİSR bulundu.Bunun sebebinin ise eğitim fakültesi öğrencilerinin uygulama derslerinde uzun süre ayakta kalmaları ve ince el becerilerini kullanmaları olduğunu düşünüyoruz. Öğrencilerin düzenli egzersiz alışkanlığı kazanmalı, uygulamalı dersler ,hastaneler ve okullarda ergonomik düzenlemelere daha çok dikkat etmelidirler.Böylece bu popülasyonda ileride oluşabilecek KİSR'nın büyük ölçüde azaltabileceği düşünüyoruz.

S-0378 - KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALIĞINA SAHİP BİREYLERDE TORAKAL KİFOZ AÇISI İLE SOLUNUM FONKSİYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ahmet ERDOĞAN1, Betül TAŞPINAR1, Orçin TELLİ ATALAY2, Ümran TORU ERBAY3, Ferruh TAŞPINAR1,

1Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya Sağlık Yüksekokulu, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, Kütahya, Türkiye., 2Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye., 3Dumlupınar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye.,

Çalışmamızın amacı Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığına (KOAH) sahip bireylerde torakal kifoz açısı ile solunum fonksiyonları arasındaki ilişkiyi incelemekti.

Çalışmamız Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı'nda KOAH tanısı ile takip edilen 44-85 yaş aralığındaki (yaş ortalaması 68.10±8.59 yıl) toplam 105 olgu ile gerçekleştirildi. Tüm olguların demografik verileri kaydedildikten sonra torakal kifoz açısı Spinal Mouse® ile solunum fonksiyonları; solunum fonksiyon testi (SFT), göğüs çevre ölçümü (GÇÖ) ve solunum kas kuvveti ölçümleri ile değerlendirildi.

Tüm olguların SFT sonuçları sırasıyla zorlu vital kapasite (FVC) (L) 2.41±0.77, FVC % 66.93±19.80, 1. saniye zorlu ekspirasyon volümü (FEV1) (L) 1.32±0.63, FEV1 % 47.59±21.50, tepe akım hızı (PEF) (L/sn) 3.15±1.59, PEF % 41.51±20.32 olarak bulunmuştur. Solunum kas kuvvetinde ise maksimal ekspiratuar basınç (MEP) % 73.38±24.35 olarak belirlenmiştir. Torakal kifoz açısı ile solunum fonksiyonları arasında FVC (L), FVC %, FEV1 (L), FEV1 %, PEF (L/sn), PEF %, MEP % parametrelerinde negatif düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirlendi ($p<0.05$). Diğer parametreler arasında ilişki belirlenmedi.

Çalışmamızın sonucunda KOAH'lı olgularda torakal kifoz açısındaki artışın solunum fonksiyonlarını ve solunum kas kuvvetini olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir. Bu nedenle, KOAH'lı bireylerin rehabilitasyonunda solunum fonksiyonlarının yanı sıra ayrıntılı postüral değerlendirme yapılmasının ve rehabilitasyon programına postür egzersizleri dahil edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, solunum kas eğitiminde sadece inspiratuvar değil ekspiratuvar kas eğitimi de yapılmalıdır.

S-0379 - KRONİK VENÖZ YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARDA KOMPLEKS BOŞALTICI FİZYOTERAPİ VE KOMPRESYON ÇORAP UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Özlem ÇİNAR ÖZDEMİR1, Yeşim BAKAR1,

1ABANT IZZET BAYSAL Ü/FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON YÜKSEK OKULUNİVERSİTESİ,

Bu çalışma, kronik venöz yetmezliği olan bireylerde kompleks boşaltıcı fizyoterapinin etkisini incelemek amacı ile planlandı.

Çalışmaya dahil edilmesi uygun olan, yaş ortalaması 56.43 yıl olan 28 birey, 2 gruba ayrıldı. İlk gruba (n=14) Manuel Lenf Drenajı, cilt bakımı, kompresyon bandajı ve egzersizden oluşan kompleks boşaltıcı fizyoterapi, ikinci gruba (n=14) ise kompresyon çorabı, cilt bakımı ve egzersizden oluşan program uygulandı. Bireyler haftanın 5 günü olmak üzere toplam 4 hafta süresince tedaviye alındı. 4. hafta sonunda koruma fazına geçilerek her bireye hazır üretim diz altı kompresyon çorabı verildi. Bireyler tedavi öncesi, tedavi sonrası ve tedaviden 1 ay sonra değerlendirildi. Bireylerin ödem miktarları çevre ölçümleri Leg Q Meter ile, ağrıları "Görsel Analog Skala'sı ile yaşam kaliteleri "Nottingham Sağlık Profili" ve "Venöz Yetmezlikte Epidemiyolojik ve Ekonomik Çalışma-Yaşam Kalitesi Anketi" ile, depresyon durumları ise Beck Depresyon Ölçeği" ile değerlendirildi.

Grup içi değerlendirmeler sonucunda ödemde en fazla azalmanın kompleks boşaltıcı fizyoterapi grubunda olduğu görüldü. Bireylerin ağrı, yaşam kaliteleri ve ayak bileği eklem hareket açıklıkları tedavi öncesi-sonrası karşılaştırıldığında en etkili değişim kompleks boşaltıcı fizyoterapi grubunda olurken çorap grubunda herhangi bir değişimin olmadığı görüldü. Kontrol ölçümlerde çorap kullanımının yaşam kalitesi ve ağrı semptomunu iyileştirdiği belirlendi. KBF grubunun kendi içinde çevre, volumetrik, ağrı, yaşam kaliteleri ve depresyon ölçümleri ölçümleri karşılaştırıldığında, tüm ölçümlerde anlamlı bir fark olduğu ($p<0.05$) görüldü.

Bu çalışma ile ödem azalması ve buna bağlı yaşam kalitesinin artırılması bakımından en etkili yöntemin kompleks boşaltıcı fizyoterapi olduğunu gösterdi. Kronik Venöz Yetmezliğe bağlı gelişen semptomların azaltılması ve hastaların yaşam kalitelerinin artırılmasında kompresyon çorap kullanımı ve yürüyüş, bisiklete binme gibi ayak bileği hareketliliğini artıran egzersizlerin yapılması için hastaların eğitimi oldukça önemlidir. Ayrıca bu alanda uzun dönem takiplerinin yapıldığı randomize kontrollü çalışmaların oluşan değişimleri incelemede yararlı olacağını düşünmekteyiz.

S-0380 - TOPLUMUN BAŞ AĞRISININ TEDAVİSİNDE KULLANILABİLEN TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TIP YÖNTEMLERİ HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYİNİN SAPTANMASI: ISPARTA İLİ ÖRNEĞİ

Zeliha BAŞKURT1, Burçin AKTAR2, Ferdi BAŞKURT1,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 2DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON YÜKSEKOKULU,

Baş ağrısı toplumda sıklıkla görülen bir semptom olup her yıl milyonlarca insan baş ağrısı nedeniyle hekime başvurmakta ya da bilinçsizce kullanılan ilaçlarla tedavi olmaya çalışmaktadır. Ancak baş ağrısının tedavisinde 1970'lerin sonundan beri popüler olmasına rağmen son zamanlarda yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanan tamamlayıcı ve alternatif tedavi yöntemleri de yer almaktadır. Bununla beraber baş ağrısı tedavisine yönelik olarak uygulanan tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemlerinin toplumsal farkındalığı bilinmemektedir. Bu çalışmanın amacı Isparta'da yaşayan bireylerde baş ağrısında kullanılabilen tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemleri hakkındaki bilgi düzeylerinin saptanmasıdır.

Bu çalışmaya sağlık çalışanı ya da sağlıkla ilgili herhangi bir bölümde öğrenci olmayan 18-84 yaş aralığında 221 kadın, 201 erkek gönüllü katılmıştır. Katılımcıların demografik, sosyo-kültürel bilgileri ve baş ağrısı tedavisine yönelik tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemleri (osteopati, akupunktur, kraniosakral terapi vb. gibi) hakkındaki bilgi seviyeleri araştırmacılar tarafından hazırlanan bir anketle değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılanların yaş ortalaması 38.07±13.96 idi. 349 (%82.7) kişinin sosyo-ekonomik düzeyi orta derecede idi. 291 (%69.0) kişi il merkezinde yaşamakta idi. Katılımcıların 184'ü (%43.6) üniversite mezunu idi. 'Baş ağrınızı tedavi etmek için fizyoterapi ve rehabilitasyon uygulamalarının kullanıldığını biliyor musunuz?' sorusuna 'Evet, biliyorum' cevabı veren 109 (%25.8) kişidir. Katılımcıların baş ağrısı tedavisinde kullanılan tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemleri hakkındaki bilgi düzeyi; 'masaj terapi', 'egzersiz' ve 'germe' dışında 'Daha önce böyle bir kelimeyi duymadım' şeklindedir. Katılımcıların baş ağrısı tedavisinde kullanılan tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemlerini öğrenme şekli 189 kişi ile televizyon ve gazetedir. Ancak katılımcılar birden çok iletişim aracıyla bu bilgilere erişmiştir

Yaptığımız çalışmayla toplumda baş ağrısı tedavisine yönelik uygulanan tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemlerinin farkındalığının ve özellikle fizyoterapi ve rehabilitasyon uygulamaları bilincinin düşük seviyede olduğu belirlenmiştir. Toplumda baş ağrısı tedavisinde fizyoterapi ve rehabilitasyon uygulamalarının önemi konusunda farkındalığın arttırılması gerektiği düşünülmektedir.

S-0381 - HAMSTRİNG KISALIĞINA MULLİGAN BENT LEG RAİSE TEKNİĞİ VE KİNESİOTAPE' İN ANLIK ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Tahir KESKİN1, Ferdi BAŞKURT1, Zeliha BAŞKURT1, Tuba İNCE PARPUCU1,

1Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Çalışmamızın amacı hamstring kası kısalığına mulligan bent leg raise(BLR) tekniği ve kinezyoteyp (KT) uygulamasının anlık ve 24 saatlik etkisini araştırmaktır.

Çalışmaya hamstring kısalığı olan 40 kişi katılmış ve randomize olarak iki gruba ayrılmıştır. (grup 1= mulligan BLR grubu, grup 2= KT grubu). Hamstring kısalığını değerlendirmek amacıyla otur-uzan testi yapılmış ve aktif diz ekstensiyon derecesi halo gonyometre ile ölçülmüştür. Değerlendirmeler uygulamadan önce, 30 dakika sonra ve 24 saat sonra yapılmıştır.

Değerlendirmelerin analizi sonucunda her iki grupta da otur- uzan testi ve aktif diz ekstensiyon derecesinde anlamlı artış gözlenmiştir (p=0,000). Otur-uzan testinde 30 dakika sonra yapılan ölçümlerde BLR tekniğinin (p=0,041), 24 saat sonra yapılan ölçümlerde ise KT uygulamasının etkinliğinin istatistiksel olarak daha anlamlı olduğu bulunmuştur (p=0,045). Aktif diz ekstensiyon derecesinde ise 30 dakika sonra yapılan ölçümlerde BLR tekniğinin etkinliği istatistiksel olarak daha anlamlı bulunmuştur (p=0,002). Diğer test parametrelerinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Hamstring kası esnekliğinin arttırılmasında hem KT uygulaması hem de BLR tekniği etkilidir. Hamstring kısalığına yönelik anlık etki istendiğinde BLR tekniğinin, daha uzun süreli etki istendiğinde ise KT uygulamasının daha efektif olduğu belirlenmiştir.

S-0382 - FİZYOTERAPİ ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİ İLE AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

FERDİ BAŞKURT1, ZELİHA BAŞKURT1, MENEKŞE ŞAFAK1,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Akademik kariyerlerini bitirip meslek hayatına başladıklarında fizyoterapi öğrencilerinin yaşadığı kişisel dönüşüm tartışmasız yaşayacakları en zor geçişlerden biridir. İdeal olarak, meslek hayatına girdiğinde mezun olan kişinin benlik saygısı yüksek olmalı, meslek hayatına yeni başlamış olan kişinin yüksek bir yeterlilik düzeyinde, büyük bir güvenle çalışmasına izin vermelidir. Bu araştırmanın amacı, fizyoterapi öğrencilerinde benlik saygısı düzeyleri ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi saptamaktır.

Çalışma grubu Süleyman Demirel Üniversitesinde eğitim gören 308 Fizyoterapi öğrencisinden oluşmaktadır. Değerlendirme parametreleri olarak öğrencilerin genel not ortalaması ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır.

Fizyotearpi öğrencilerin benlik saygısı puanı ortalaması 1.79 ± 1.49; genel not ortalamaları ise puanı 2.65 ± 0.51 olarak belirlenmiştir. Benlik saygısı ile akademik başarı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır($p> 0.05$). Öğrencilerin başarıları benlik saygısı puanlarına göre farklılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Fizyoterapi öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin genellikle yüksek olduğu söylenebilir, ancak benlik saygısı yüksekliği akademik başarıyı etkilemez. Çalışmanın sonuçları eğitmenler için bazı öneriler ve çıkarımlar getirmiştir.

S-0383 - FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM YÖNELİMLERİNİN STRESLE BAŞETME TUTUMLARI ÜZERİNE ETKİSİ

Ferdi BAŞKURT1, Zeliha BAŞKURT1, Tuğba İnce PARPUCU1,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Bu çalışmanın amacı fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin yaşam yöneliminin stresle başetme tutumları üzerine etkisini incelemektir.

Araştırma tanımlayıcı tiptedir. Araştırmanın örneklemini, Süleyman Demirel Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümünde eğitim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 308 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, kişisel bilgi formu, Yaşam Yönelim Testi ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği uygulanarak toplanmıştır

Yaş ortalaması 20.81±1. 89 olarak belirlenen örneklem; 195 kız, 113 erkek olmak üzere toplam 308 kişiden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaşam yönelimi ile kendine güvenli (r=0,476), iyimser (r=0,539) ve sosyal destek arayıcı yaklaşım (r=0,135) arasında pozitif (p<0,05), çaresiz/kendini suçlayıcı (r=-0,371) ve boyun eğici yaklaşım (r=-0,113) arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu belirlendi (p<0,05).

Sonuç olarak, öğrencilerin iyimser yaşam yönelimleri ve iletişim becerileri arttıkça kendine güvenli, iyimser ve sosyal destek arayıcı yaklaşımlarının da arttığı, çaresiz/kendini suçlayıcı ve boyun eğici yaklaşımlarının azaldığı görüldü.

S-0384 - SOĞUK VE SICAK TERAPİNİN KURU İĞNELEME SONRASI RAHATSIZLIĞA ETKİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Mesut ERGAN1, Ferdi BAŞKURT1, Zeliha BAŞKURT1, Tahir KESKİN1,

1Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,

Bu çalışmanın amacı asemptomatik kişilerde gastroknemius kasında kuru iğneleme sonrası oluşan rahatsızlık hissi üzerine sıcak ve soğuk uygulamanın etkilerini karşılaştırmaktır.

Yaşları 21-27 arasında olan 40 gönüllü katılımcı rastgele iki eşit gruba ayrılmıştır. A grubuna kuru iğneleme sonrası soğuk jel paketi, B grubuna kuru iğneleme sonrası sıcak paket uygulaması yapılmıştır. Değerlendirme araçları olarak algometre ölçümü, Sayısal Ağrı Değerlendirme Ölçeği ve 24 Saat Ağrı Günlüğü kullanılmıştır. Bu değerlendirmeler uygulamadan önce, uygulamadan 10 dakika sonra ve uygulamadan 24 saat sonra tekrarlanmıştır.

Ağrının uygulamanın ardından ilk 3 saat içerisinde yoğunlaştığı belirlenmiştir. Sıcak ve soğuk uygulama gruplarının hem Sayısal Ağrı Değerlendirme Ölçeği hem de algometre ölçümlerinin analizinde, kuru iğneleme sonrası rahatsızlıkta istatistiksel olarak anlamlı derecede iyileşme sağlandığı gösterilmiştir. Sayısal Ağrı Değerlendirme Ölçeğinde, her iki gruptaki fark, uygulamadan 10 dakika sonraki ölçümlerden kaynaklanmaktadır. Algometre ölçümünde her iki grupta da fark, uygulama öncesi değerlendirmelerden kaynaklanmaktadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Bu çalışmanın sonuçları, hem soğuk hem de sıcak terapinin kuru iğneleme sonrası rahatsızlık hissini azaltmada etkili olduğunu ve her iki uygulamanın da klinikte kullanılabileceğini göstermektedir.

S-0385 - FİZYOTERAPİ ÖĞRENCİLERİNİN DİABETES MELLİTUS BİLGİSİNİN BELİRLENMESİ

Mesut ERGAN1, Ferdi BAŞKURT1, Zeliha BAŞKURT1,

1Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,

Bu çalışmanın amacı, lisans derecesindeki fizyoterapi öğrencilerinin diabetes mellitus ve risk faktörleri ile ilgili bilgi düzeylerini belirlemektir.

Bu çalışma kesitsel bir araştırma olarak planlanmıştır. Üç yüz öğrenci, sosyo-demografik bilgi, diabetes mellitus risk faktörleri ve Diyabet Bilgi Ölçeği olmak üzere üç bölümden oluşan ve kişilerin kendilerinin cevapladıkları anketi tamamlamıştır. Tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Öğrencilerin %37,3'ünün ailelerinde diabetes mellitus bulunmaktadır. Diyabet Bilgi Ölçeği'nde, 16 soruya öğrencilerin % 75'inden fazlası doğru yanıt verirken, 7 soruya ise öğrencilerin %60'ından daha azı doğru yanıt verebilmiştir. Dokuz diabetes mellitus risk faktöründen altısı katılımcıların %89.7'si tarafından kolaylıkla tanımlanabilmiştir. Yüksek kolesterol (%74,3), sigara (%69,3) ve yüksek tansiyon (% 55,0) ise diabetes mellitus risk faktörleri olarak kolayca tanımlanamamıştır. Öğrencilerin %78,3'ü diabetes mellitus hakkında ek eğitim almak istediklerini belirtmiştir.

Bu çalışma ile diabetes mellitus hakkındaki yetersiz bilginin hasta eğitimi ve tedavisini etkileyebileceğinden dolayı öğrencilerin diabetes mellitüs ve risk faktörleri ile ilgili kısa süreli eğitimden ziyade devamlı eğitime gereksinim duydukları belirlenmiştir.

S-0386 - JUDO ANTRENMANININ 11 YAŞINDAKİ ÇOCUKLARIN VÜCUT KOMPOZİSYONU VE OTUR UZAN TEST SONUÇLARINA ETKİSİ

Gökmen YAPALI1, Engin DİNÇ2, Serdar ARSLAN1,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Konya Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Spor Hekimliği Bölümü,

Vücut kompozisyonu ve esneklik hem sağlığın hem de sportif performansın önemli göstergelerindendir. Bu çalışmanın amacı sekiz haftalık judo antrenmanının 11 yaşındaki çocukların vücut kompozisyonu ve otur uzan test sonuçlarına etkisini incelemektir.

Çalışmaya 11 yaşında, herhangi bir fiziksel aktivite yapmayan 20 erkek çocuk katılmıştır. Çocukların kilo, boy ve otur uzan test sonuçları kaydedildi. Çocuklara bir eğitici tarafından 8 hafta haftada üç gün judoya özgü antrenman yaptırıldı. Başlangıçtaki ölçümler sekizinci haftanın sonunda tekrarlandı.

Çocukların başlangıç boy, kilo, vücut kütle indeksleri ve otur uzan sonuçlarının ortalamaları sırasıyla 148±0.04 cm , 50.15±8.75 kg, 21.80±3.15 kg/m2 ve 3.17±4.48 cm idi. Çalışma sonundaki boy, kilo, vücut kütle indeksi ve otur uzan sonuçlarının ortalamaları ise sırasıyla 149±0.05 cm,48.25±8.67 kg, 21.64±3.12 kg/m2 ve 4.25±4.60 cm idi. Boy, kilo ve vücut kütle indekslerinin ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı($p<0.05$). Fakat otur uzan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi.

Çalışma sonuçlarına göre; sekiz haftalık judo antrenmanı 11 yaşındaki çocukların vücut kompozisyonunu olumlu yönde geliştirmiştir, fakat otur uzan esnekliği üzerine katkısı olmamıştır.

S-0387 - GENÇ YETİŞKİNLERDE ALT EKSTREMİTE KAS KUVVETİNİN POSTURAL STABİLİTE İLE İLİŞKİSİ

Pelin ATALAN1, Merve KURT2, Tülay Tarsuslu ŞİMŞEK3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu,

Bu çalışma, genç yetişkinlerde alt ekstremitede antigravite kaslarının kuvvetinin postural stabilite ile ilişkisini değerlendirmek amacıyla planlandı.

Çalışmaya 18-40 yaş arası 20 sağlıklı birey dahil edildi. Çalışmaya dahil edilen bireylerin sosyo-demografik özellikleri kaydedildi. Alt ekstremitedeayak bileği dorsifleksör, diz ekstansör ve kalça ekstansör kas kuvveti dinamometre ile test edildi. Postural stabilite Balancemaster denge cihazı (stabilite limiti testi, otur-kalk testi, gözler açık ve kapalı tek ayak üzerinde durma testi) ile değerlendirildi. Süreli performans ve denge değerlendirmesi de Süreli Kalk Yürü Testi (SKYT) ve Fonksiyonel Uzanma Testi (FUT) ile yapıldı.

Çalışmaya dahil edilen bireylerin yaş ortalaması 24±1.8 yıl ve beden kütle indeks değerleri 22.12±2.61 kg/cm2 olarak tespit edildi. Yapılan istatistiksel analizde, kalça ekstansör kas kuvveti ile diz ekstansör ve ayak bileği dorsifleksör kas kuvvet değerleri arasında bir ilişki belirlendi ($p<0.05$). Kalça ekstansör kas kuvveti ile SKYT, FUT arasında ve stabilite limiti testi, gözler açık-kapalı tek ayak üzerinde durma testi, otur-kalk testi arasında bir ilişki bulunmadı ($p>0.05$). Diz ekstansör ve ayak bileği dorsifleksör kas kuvvet değerleri ile SKYT arasında bir ilişki bulundu ($p<0.05$). Diz ekstansör ve ayak bileği dorsifleksör kas kuvvet değerleri ile balancemaster denge ölçüm değerleri arasında bir ilişki bulunmadı ($p>0.05$).

Çalışmamızın sonuçları, alt ekstremitede diz ekstansör ve ayak bileği dorsifleksör kas kuvvet değerlerinin süreli performans ve denge üzerine etkisinin olduğunu, fakat, kalça ekstansör kas kuvvetinin etkisinin olmadığını göstermiştir. Rehabilitasyon uygulamalarında her iki kas grubunun kuvvetlendirilmesi denge ve postural stabilitenin devamlılığı bakımından önemli olacaktır.

S-0388 - SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN FİZİKSEL AKTİVİTE VE AKADEMİK BAŞARI DURUMLARININ İNCELENMESİ

Ayşe Merve TAT1, Necati Muhammed TAT1, Serdar ARSLAN1, Neslihan ALTUNTAŞ YILMAZ1,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Fiziksel aktivite, bazal seviyenin üstünde enerji harcanmasını arttıran, iskelet kaslarının kontraksiyonu ile oluşan vücut hareketlerinin tamamı olarak tanımlanır. Düzenli fiziksel aktivite hem sağlığı geliştirici yönde katkı sağlar, hem de birçok hastalığı beraberinde getiren artmış yağ kitlesini azaltmaya yardımcı olarak vücut kompozisyonun düzenlenmesine katkıda bulunur. Ayrıca geriatrik popülasyonda yapılan çalışmalar ile düzenli fiziksel aktivitenin zihinsel fonksiyonları geliştirdiği gösterilmiştir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerin fiziksel aktivite durumları ile başarı durumları arasında bir ilişki olup olmadığını araştırmaktır.

Bu çalışmada Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi 1. Sınıf öğrencilerinden 94 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcılar yaş, cinsiyet, akademik başarı puanı (ABP), fiziksel aktivite düzeyi (FAD), vücut kitle indeksi (VKİ) yönünden değerlendirilmişlerdir. ABP için not ortalaması baz alınmıştır. FAD ise Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi-kısa form (UFAA) ile değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 21.0 programı ile analiz edilmiştir.

Katılımcıların yaş ortalaması 20, başarı puan ortalamaları 2.54, VKİ ortalamaları 21.4'tür. VKİ oranlarına bakılırsa %8.5'i fazla kilolu olup, obez öğrenci yoktur. Kız öğrencilerin ABP'si 2.62, erkeklerinki ise 2.37'dir. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda kız öğrencilerin ABP'si erkek öğrencilerinkine göre anlamlı olarak daha yüksektir ($p=0.01$). UFAA ile ABP arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak VKİ ile ABP arasında istatistiksel olarak ters yönlü zayıf bir ilişki vardır.

Bu çalışmada, fiziksel aktivite düzeyi artırılarak VKİ'nin normal sınırlarda tutulması öğrencilerin bedensel ve ruhsal iyilik hallerini geliştirip, akademik başarılarına olumlu katkı sunabileceği belirtilmektedir.

S-0389 - ÜRİNER İNKONTİNANSLI KADINLAR VERİLEN EV ÖDEVLERİNİ YAPIYORLAR MI?

BÜŞRA İNAL1, ELİF DUYGU1, NURİYE ÖZENGİN1, YEŞİM BAKAR1,

1ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON YO,

Bu çalışmanın amacı, üriner inkontinans tedavisi için önerilen pelvik taban kas egzersizlerinin üriner inkontinanslı kadınlar tarafından, ev programı olarak uygulanıp uygulanmadığını belirlemekti.

Çalışmaya 2009-2017 yılları arasında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Kadın Sağlığı Ünitesine üriner inkontinans teşhisiyle yönlendirilen 262 kadın dahil edildi. Üriner inkontinanslı kadınların sosyodemografik bilgileri kaydedildikten sonra inkontinans şiddeti "İnkontinans Ciddiyet İndeksi" ile, inkontinans tipi "Üriner İnkontinans Diagnoz Anketi" ile değerlendirildi. Kadınlara 8 haftalık pelvik taban kas egzersizleri ev programı olarak önerildi ve 8 hafta sonunda kontrol değerlendirmesi için üniteye gelmeleri istendi. Ayrıca kadınların egzersizleri unutmamaları ve daha disiplinli bir şekilde yapmaları için kendilerine pelvik taban kas egzersiz takip çizelgesi verildi.

Çalışmaya dahil edilen kadınlardan 115'inin stres üriner inkontinans, 47'sinin urgency üriner inkontinans, 100'ünün ise mikst üriner inkontinans olduğu belirlendi. 262 üriner inkontinanslı kadından 41'inin egzersizlerini tamamladığı bulundu. Üriner inkontinans tipinin tedaviye devamlılığı etkilemediği bulundu (p=0,34). Kadınlar üriner inkontinans şiddetine göre değerlendirildiğinde ise 29'unun hafif, 113'ünün orta, 66'sının şiddetli ve 54'ünün çok şiddetli inkontinansa sahip olduğu belirlendi. Tedaviye devamlılığın inkontinans şiddetinden etkilenmediği saptandı (p=0,22).

İnkontinansı iyileştirmede olumlu etkileri olan pelvik taban kas egzersizleri üriner inkontinans tedavisinde ilk olarak önerilen konservatif tedavi yöntemidir. İnkontinans tipinden ve şiddetinden bağımsız olarak kadınların egzersiz yapma oranlarının düşük olduğu bunun da egzersiz yapma alışkanlığının olmamasından kaynaklanmış olabileceği, dolayısıyla pelvik taban kas egzersizlerinin fizyoterapist gözetiminde yapılmasının daha uygun olabileceği düşüncesindeyiz.

S-0390 - VENÖZ YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARDA DANS TERAPİSİNİN ETKİNLİĞİ

Esra DOĞRU HÜZMELİ1, Ayşe KARAGÖZOĞLU DİKİCİ2,

1Mustafa Kemal Üniversitesi, Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Okulu, Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Yalova Üniversitesi, Termal Meslek Yüksekokulu, Terapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Çalışmanın amacı KVY olan hastalarda dans terapisinin etkilerini araştırmaktır.

Çalışmaya 40 KVY olan hasta dahil edildi ve hastalar kontrol ve çalışma grubu olarak ayrıldı. Hastaların demografik bilgileri, semptomları ve ek hastalıkları kaydedildi. KVY in şiddeti ' Venöz Klinik Şiddet Skoru' kullanılarak tanımlandı. Yaşam kalitesi SF-36 ile değerlendirildi. Kontrol grubundaki hastalar sadece medikal tedavi alırken çalışma grubundaki 20 hasta haftada 3 kez, 5 hafta süre ile toplamda 15 seans terapi aldı.

Ağrı, Rivermead Mobilite İndeksi ve VCSS parametrelerinde gruplar arası fark gözlenmedi; ancak 15 seans dans terapisinden sonra çalışma grubunda SF -36 Yaşam Kalitesi Ölçeği Vücut Ağrısı Skoru kontrol grubundan anlamlı olarak yüksekti ($p<0.05$).

Dans terapisinin yaşam kalitesi üzerine pozitif etkileri vardır. Bu nedenle KVY tedavisinde klinisyenlere medikal tedavinin yanısıra egzersiz reçetesi yazmalarını öneriyoruz.

S-0391 - 0-5 YAŞ ARASI EL YANIĞI OLAN ÇOCUKLARDA EV EGZERSİZ PROGRAMI VE ORTEZ UYGULAMASI SONUÇLARI : PİLOT ÇALIŞMA

Damlagül AYDİN ÖZCAN1, Özden ÖZKAL1, Semra TOPUZ1, Ali KONAN1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, 0-5 yaş aralığındaki el dorsal veya volar yanık yaralanması olan çocuklarda ortez, rehabilitasyon protokolü ve Ev programı bulgularını sunmaktı.

Çalışma kapsamında akut el bölgesi yanık yaralanması olan 9(4Erkek, 5Kız) çocuk takibe alındı. Çocuklardan 5'i temas, 3'ü haşlanma 1'i alev yanığı olup yanık dereceleri 2. derece derin ve yüzeyel olarak değişmekteydi. Yaralanmayı takiben ilk günden itibaren 4 çocuğa statik el bilek ortezi uygulandı. Yapılan ortez, birinci veb aralığına C bar ile germe uygulayan, el bileğini nötral pozisyonda tutan ve parmaklara ekstansiyon yönde germe uygulayan hastaya özel üretilmiş bir ortezdi Bütün çocuklar epitelizasyon oluşmasını takiben 3 aylık ev programına alındı. Ev programı kapsamında hastaya statik ve dinamik germe egzersizleri, skar doku mobilizasyon ve masaj uygulamaları, oyun temelli kuvvetlendirme egzersizleri öğretildi.. Ev programı öncesinde ve sonrasında yapılan değerlendirmeler; aile sorgulaması ile Visuel Analog Skalasına(VAS) göre korku kaçınma reaksiyonu (KKR), duygu durum değişiklikleri, uyku kalitesi, ağrı ve kaşınma şiddeti 0:çok iyi- 10:çok kötü olacak şekilde değerlendirilirken, ailenin tedaviden tatminkarlık düzeyi(ATD) 0:çok kötü- 10:çok iyi şeklinde değerlendirildi. Vancouver Skar değerlendirme (VSD) ölçeği ile esneklik, vaskülerizasyon, kalınlık ve pigmentasyon alt başlıkları gözlemlenerek skar doku değerlendirmesi yapıldı.. Eklem hareket açıklığı(EHA) parmak gonyometresi ile değerlendirildi.

3 aylık ev programı şeklinde uygulanılan fizyoterapi ve takip programı sonrasında sırasıyla tedavi öncesi ve sonrası VAS değerleri; KKR (7-1), duygu durum skoru(3-0), uyku kalitesi(3-0), ağrı şiddeti(6-1), kaşıntı şiddeti (3-1) şeklinde iyileşme gösterdi. ATD tedavi sonunda 8 olarak bulundu. VSD skorları ise 7 den 4 puana iyileşme gösterdi. Tedavi sonunda herhangi bir olguda EHA'da bir kayıp gözlenmedi.

0-5 yaş arasında en sık görülen el yanıklarında yaptığımız bu ön çalışma ile erken dönemde başlanılan fizyoterapi programı ve ortez uygulamasının yanığın sekonder problemlerini iyileştirici yönde etki ettiği ve oluşabilecek komplikasyonları engellediği gösterildi. Bu yaş grubu için yanık yaralanmalarında uzun dönem takip sonuçlarının da gösterildiği daha fazla vakalı ve 0-5 yaş için uygun değerlendirme yöntemlerinin kullanıldığı ileri çalışmalara ihtiyaç olduğu görüşüne varıldı.

S-0392 - BEBEK YÜRÜTECİ KULLANIMININ BAĞIMSIZ YÜRÜME YAŞINA ETKİSİ: PROSPEKTİF PİLOT ÇALIŞMA

Halil İbrahim ÇELİK1, Müşerrefe Nur KELEŞ1, Bülent ELBASAN1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ,

Bebek yürüteçleri, birçok kültürde çocuk büyütmenin vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilmekte ve yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı; sağlıklı çocuklarda, bebek yürüteci kullanımının bağımsız yürüme yaşına etkisini prospektif olarak incelemekti.

Çalışmaya; yaşları 6-12 ay arasında değişen, yürüteç kullanan 9 ve yürüteç kullanmayan 11 term ve sağlıklı bebek dahil edildi. Sosyodemografik bilgiler alındıktan sonra; her iki grupta, bağımsız yürüme yaşının belirlenmesi için aile ile haftalık telefon görüşmesi yapıldı. Bağımsız yürüme için 'dik postürde en az 5 adım atmak' kriter olarak kullanıldı. Yürüteç kullanan grupta aileye verilen 1 haftalık yürüteç kullanım çizelgesi ile toplam yürüteç kullanım süresi hesaplandı.

Yürüteç kullanan bebeklerin, ortalama yürüteç kullanım süresi 2,44±0,58 ay, günlük yürüteç kullanımı 63,8±29,4 dakika, toplam yürüteç kullanım süresi ise 4873,3±2813,1 dakika olarak belirlendi. Yürüteç kullanmayan bebeklerin bağımsız yürüme yaşı 12,23±0,98 ay, yürüteç kulananların ise 12,28±1,05 ay olarak bulundu. Gruplar arası bağımsız yürüme yaşında fark olmadığı görüldü (p=0,878).

Bu pilot çalışma; yürüteç kullanımının bağımsız yürüme yaşını etkilemediğini gösterdi. Sağlıklı ve term bebeklerde, yürüteç kullanımının etkisinin araştırılacağı daha fazla sayıda olgu içeren çalışmalara ihtiyaç vardır.

S-0393 - OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARINDA FİZİKSEL AKTİVİTE VE OKULA HAZIR OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: PİLOT BİR ÇALIŞMA

Halil İbrahim ÇELİK1, Ramazan YILDIZ1, Bülent ELBASAN1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ,

Fiziksel aktivite; kilo kontrolü, kronik hastalıkların önlenmesi ve kas-iskelet sistemi üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra; hafıza, öğrenme ve dikkat süresinin artırılması gibi kognitif becerilerle de ilişkilidir. Bu çalışmanın amacı; okul öncesi çocuklarda fiziksel aktivite ve okula hazır oluş arasındaki ilişkiyi incemektir.

Çalışmaya; okul öncesi eğitim alan ve yaşları 60-72 ay arasında değişen 20 çocuk dâhil edildi. Sosyodemografik bilgiler alındıktan sonra, okula hazır oluş 'Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği' ile değerlendirildi. Fiziksel aktivite ise, yapılandırılmamış ve çocukların tamamen serbest bırakıldığı sınıf içi ve sınıf dışı ortamda 'Children Activity Rating Scale (CARS)' kullanılarak değerlendirildi. Çocuklar, aynı gün içerisinde sınıf içi ve sınıf dışı ortamda 30'ar dakika gözlemlendi ve fiziksel aktivite düzeyleri skorlandı. Bu değerlendirme aynı hafta içinde bir kez daha tekrarlandı ve her çocuk 2 sınıf içi ve 2 sınıf dışı olmak üzere toplam 4 seans gözlemlendi.

Okul öncesi çocuklarının sınıf içi CARS seviyesi ortalama 1.55±0.88 iken, sınıf dışı CARS seviyesi 3.8±0.61 idi. Okula hazır oluş skorları ise 61,84±9,34 olarak belirlendi. Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği norm değerleri dikkate alındığında çocukların tamamının ilköğretime hazır olduğu saptandı. Sınıf içi ve dışı CARS seviyesi ile okula hazır oluş skoru arasında ilişki olmadığı görüldü (sırasıyla; r=0,254 p>0,05 ve r=0,314 p>0,05).

Bu pilot çalışma; okul öncesi çocuklarında fiziksel aktivite seviyesi ile okula hazır oluş arasında ilişki olmadığını gösterdi. Bu yaş grubunda, fiziksel aktivite ile akademik beceri arasındaki ilişkiyi inceleyen ve daha fazla sayıda olgu içeren çalışmalara ihtiyaç vardır.

S-0394 - FİZYOTERAPİ ÖĞRENCİLERİNİN FİZYOTERAPİSTLİK MESLEĞİ HAKKINDA GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Seher EROL ÇELİK1, Tezel YILDIRIM ŞAHAN2, Hüseyin ÇELİK3,

1İnönü Üniversitesi, 2Kırıkkale Üniversitesi , 3Hitit Üniversitesi,

Çalışmamız amacı fizyoterapi öğrencilerinin "fizyoterapistlik" mesleğine bakış açılarını belirlemektir.

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümünde eğitim alan 235 öğrenci çalışmaya dahil edildi. Öğrencilerin demografik bilgileri ve üniversite sınavına ait bilgileri kaydedildikten sonra fizyoterapi mesleğiyle ilgili oluşturulan 6 soruluk anketi cevaplamaları istendi. Sonuçlar tanımlayıcı analiz kullanılarak elde edilmiştir.

Katılımcıların yaş ortalamaları 20,05±3,01 yıl idi. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin %85,5'i fizyoterapistlerin hasta veya sağlıklı tüm bireylere hareket ve bağımsızlık kazandırdığını düşünmektedir. %55,7'si fizyoterapist olunca hangi grupta olursa olsun insanlara hareket yeteneği kazandırmayı amaçlamaktadır. Gelecekte öğrencilerin %33,2'si meslekte çok fazla yığılma olacağını, %26,4'ü işsizlik yaşanacağını, %46'sı yeni fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümlerinin açılmasının dezavantaj olacağını düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin %65,1'i tekrar şans verildiğinde yine fizyoterapistlik mesleğini seçeceğini ifade etmiştir. Öğrencilerin sadece % 65,1'i "Türkiye Fizyoterapistler Derneği"nden haberdardır

Yüksek puan ve öncelikli tercihlerle fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümüne yerleştirilen öğrencilerimiz tekrar bu bölümü tercih etmeyi düşünürken mesleğin geleceği konusunda karamsardır. Teorik bilgilerin yanı sıra okullarda verilen eğitimlerin meslek hakkında bilgilendirme konularını içermesi hem daha çok yol gösterici olması hem de mesleğin geleceğinin şekillenmesinde öğrencilerin de katılımını sağlamak konusunda yararı olabilir.

S-0395 - DOKULU TABANLIKLARIN MULTİPL SKLEROZLU BİREYLERDE DENGE VE SÜRELİ PERFORMANS PARAMETRELERİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Ata ELVAN1, Metin SELMANİ1, Bilge KARA1, Egemen İDİMAN2, Salih ANGIN1, İbrahim Engin ŞİMŞEK1,

1DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON YÜKSEKOKULU, 2DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ DAHİLİ TIP BİLİMLERİ BÖLÜMÜ NÖROLOJİ ANABİLİM DALI,

Multiple Sklerozlu (MS) bireylerde var olan somato-motor problemler nedeniyle düşme riski normal popülasyona göre daha fazladır. Bu riskin kökenindeki denge ve postural kontrol mekanizmalarındaki bozukluklar, hem statik ayakta duruş postürlerinin kullanıldığı aktivitelerin yapılmasında hem de ambulasyon sırasında kullanılan dinamik hareketlerin gerçekleştirilmesinde zorluklar açığa çıkartmaktadır. Taban altı mekanoreseptörlerin uyarılması ile elde edilebilecek artırılmış taban altı taktil uyaranın hem ayakta duruş hem de ambulasyon aktivitelerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Çalışmanın amacı ayak tabanında artırılmış taktil uyarılar yaratan dokulu tabanlıkların MS'li bireylerde kullanılmasının statik ve dinamik ayakta durma dengesi ile süreli performans testleri üzerindeki etkilerini incelemektir.

Çalışmada EDSS Skoru 2-4 arasında, Relapsing-Remitting ve Sekonder Progresif tipte MS'li 18 katılımcı yer almıştır. Katılımcılar çalışma grubu (40.11±12.69 yaş) ve kontrol grubu (44.0±11.24 yaş) olarak ikiye ayrılmışlardır. Öncesi ve sonrası değerlendirmeler her iki grup için de aynı şekilde uygulanmıştır (4 hafta süresünce çalışma grubu dokulu tabanlık kullanmış, kontrol grubu ise 2mm plastozot içeren tabanlık kullanışlardır). Bilgisayar tabanlı denge değerlendirme platformu (NeuroCom Balance Master, US) and 25 Adım Yürüme testi değerlendirmelerde kullanılmıştır. Denge ve süreli performans testlerinin grup içi analizi Friedman Varyans analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Farkların anlamlılığının analizi için Wilcoxon testi, Bonferroni düzeltmesi kullanılarak yapıldı.

Çalışma grubu 25 Adım Yürüme test tamamlama süresinin kontrol grubuna göre anlamlı olarak az olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Bunun yanı sıra denge değerlendirlemelerinden stabilite limitleri test sonuçlarını dokulu tabanlıkların anlamlı olarak geliştirdiği bulunmuştur ($p<0.05$).

Bu çalışma dokulu tabanlıkların 4 hafta kullanımlarının denge ve süreli performans testleri üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Çalışmanın sonuçları bundan önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir (1, 2). Dokulu tabanlıkların denge ve süreli performans testlerinde yarattığı bu etkinin uzun dönemde de değerlendirilmesi gereklidir. 1.Kalron A, Pasitselsky D, Greenberg-Abrahami M, Achiron A. Do textured insoles affect postural control and spatiotemporal parameters of gait and plantar sensation in people with multiple sclerosis? PM & R : the journal of injury, function, and rehabilitation. 2015;7(1):17-25. 2.Dixon J, Hatton AL, Robinson J, Gamesby-Iyayi H, Hodgson D, Rome K, et al. Effect of textured insoles on balance and gait in people with multiple sclerosis: an exploratory trial. Physiotherapy. 2014;100(2):142-9.

S-0396 - SÜTTEKİ OSTEOPONTİNİN BİYOLOJİK ROLÜ, FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ VE İNSAN SAĞLIĞINA ETKİSİ

BAŞAK TULUKOĞLU1, ECEM AKAN1, OKTAY YERLİKAYA1, ÖZER KINIK1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ SÜT TEKNOLOJİSİ BÖLÜMÜ,

Sütte konsantrasyonu yüksek olan Osteopontin (OPN) çoğunlukla vücut sıvısında ve dokularında bulunan oldukça fonksiyonel bir proteindir. İnsan ve büyükbaş hayvanların sütünde bulunan OPN' un, insan sütündeki miktarı diğer canlılara göre fazladır. Ayrıca, çocukluk döneminde miktarının fazla olması immünolojik gelişim için büyük bir rol oynamaktadır. OPN büyükbaş hayvanların sütünden vücuda alınmakta ve bebek maması gibi bazı gıda maddelerine de eklenmektedir. OPN kemik mineralizasyonu, kemik oluşumu, hücresel birleşme ve göçü, bağışıklığı düzenleme, metastaz, embriyo gelişimi gibi birçok biyoaktivitesi olan çok fonksiyonel bir proteindir. Sütteki OPN, erken bebeklik döneminde immünolojik, bağırsak ve bilişsel gelişime büyük katkı sağlamaktadır. İnsan ve büyükbaş hayvanların sütünde bulunan plazma OPN seviyesinin yükselmesi, gastrit, göğüs ve yemek borusu kanserleri gibi hastalıkların teşhisinde bir gösterge olarak kullanılabilmektedir. Nitekim OPN bazı kanser tiplerinde biyolojik belirteç olarak kullanılabileceği sonucuna varılmaktadır. Ayrıca ağız yoluyla alınan osteopotonun tümor gelişimini ortadan kaldırdığı belirlenmiştir Yapılan bazı çalışmalarda ise canlılarda farklı izoform halindeki OPN' un kanser ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın amacı ise, sütte bulunan OPN biyolojik rolü, fonksiyonel özellikleri ve insan sağlığına etkisi üzerine bilgi verilmesi amaçlanmaktadır.

S-0397 - KURUTULMUŞ TURUNÇGİL KABUKLARININ KEFİR ÜRETİMİNDE KULLANIMININ RAF ÖMRÜ SÜRESİNCE BAZI MİKROBİYAL, KİMYASAL VE FİZİKSEL ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Hafize CESUR1, Begümhan YILMAZ2, Reyhan İRKİN3, Serap DOĞAN1,

1Balıkesir Üniversitesi/ Moleküler Biyoloji Ve Genetik Bölümü, 2Balıkesir Üniversitesi/ Moleküler Biyoloji Ve Genetik Bölümü, 3Balıkesir Üniversitesi/ Gıda Mühendisliği Bölümü,

Bu çalışmanın amacı kurutulmuş turunçgil kabuklarının kefirin mikrobiyal, kimyasal ve fiziksel özellikleri üzerindeki etkisini araştırmaktır. Mikrobiyolojik, fiziksel ve kimyasal analizler 1, 5, 18, 21 ve 27. günlerde yapılmıştır.

Çalışmada normal, kurutulmuş mandalina, portakal ve limon kabukları eklenmiş kefirlerin 5 gün, 18 gün, 21 gün ve 27 gün depolamaya bağlı olarak ilk güne göre % titrasyon asitliği, pH değerleri, toplam laktobasil, laktokok, maya ve toplam aerob mezofil bakteri sayısı yönünden değişimleri analiz edilerek belirlenmiştir. Örneklerde % toplam kuru madde, % toplam yağ, % toplam protein, % toplam kül miktarı belirlenmiştir. Toplam laktobasil, laktokok, maya ve toplam aerob mezofil bakteri sayısı incelenmiştir. Ayrıca duyusal analizler yapılarak uygulamalar tat, renk ve koku yönünden değerlendirilmiştir.

Genel olarak depolama süresi arttıkça pH değerlerinde düşüşler meydana gelirken; titrasyon asitliği oranı artan depolama süresine bağlı olarak artmıştır. Normal, kurutulmuş mandalina, portakal, limon kabuklu kefir örneklerinde kuru madde, kül oranı, yağ oranı, pH, laktik asit eşdeğerinde titrasyon asitliği sırasıyla % 8.64-10.38, % 0.74-0.79, % 2.50-3.10, 4.15-4.33 ve % 0.57-0.74 aralıklarında bulunmuştur. Toplam protein % 7.62-10.43 arasında bulunmuştur. Bütün örneklerde Lactobacillus spp. sayısı 6.88-8.66, Lactococcus spp. sayısı 8.6-11.41, maya-küf sayısı 7.3-10.22, toplam aerob mezofil bakteri sayısı 7.46-10.44 log (kob/mL) arasında tespit edilmiştir.

Bu çalışma ile kurutulmuş turunçgil kabuklarının kefir üretimi esnasında kullanımının kefirin kalitesini artıracağı ve bunun yanında gıda endüstrisinde atık madde olarak bilinen kabukların geri dönüşümünün sağlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

S-0398 - ANKARA VE KIRIKKALE'DE ÇEŞİTLİ SPOR KULÜPLERİNE DEVAM EDEN ADÖLESANLARIN BESLENME DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatma Nişancı Kılınç1, Biriz Çakır1, Sevinç Eşer1, Nural Erzurum Alim2,

1KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ, 2T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Kanser Daire Başkanlığı,

Çalışma, Ankara ve Kırıkkale'de çeşitli spor kulüplerine devam eden adölesanların beslenme durumunu Akdeniz Diyeti Kalite İndeksi (KIDMED) ile değerlendirmek, obezite durumunu belirlemek ve iki ili karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır.

Çalışmaya Ankara ve Kırıkkale'de çeşitli spor kulüplerine devam eden 10-18 yaş grubu 696 adölesan (403 erkek, 293 kız) katılmıştır. Adölesanların genel özellikleri ve beslenme durumları; KIDMED'i içeren anket formu kullanılarak belirlenmiştir. KIDMED puanına göre; ≥8 puan; en uygun (optimal) diyet kalitesi, 4-7 puan; orta kalite/diyette iyileştirme gerekiyor, ≤3 puan; diyet kalitesi zayıf olarak değerlendirilmektedir. Adölesanların boy uzunluğu (cm) ve vücut ağırlığı (kg) ölçülerek, BKİ (Beden Kütle İndeksi-kg/m2) değerleri hesaplanmış ve Z skora göre obezite durumu değerlendirilmiştir. Verilerin istatistiksel değerlendirmesinde SPSS 21.0 istatistik programı kullanılmıştır.

Adölesanların %84.9'u Ankara, %15.1'i Kırıkkale'de yaşamakta olup futbol (%26.4), basketbol (%20.3) ve voleybol (%19.4) en çok tercih edilen dallardır. Ankara ve Kırıkkale'deki adölesanlar BKİ'ye göre değerlendirildiğinde fazla kiloluk sırasıyla %17.3, %10.5; obezite %2.5, %1.9 olarak saptanmıştır. İllere göre BKİ karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (x2=3.301, p=0.509). Adölesanların 2 saat ve daha az süreyle bilgisayar başında kaldıkları (%78.6) ve televizyon izledikleri (%56.6) saptanmıştır. Adölesanların beslenme durumu KIDMED'e göre değerlendirildiğinde erkeklerin %19.1'inin düşük, %52.1'inin orta, %28.8'inin optimal; kızların %16.4'ünün düşük, %56.6'sının orta, %27.0'sinin optimal diyet kalitesinde olduğu belirlenmiş, cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmazken ($\chi 2$ =1.551, p=0.460), 10-14 yaş ile 15-18 yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi 2$=6.131, p=0.047). 10-14 yaş grubundakilerin %28.9'unun, 15-18 yaş grubundakilerin %22.6'sının optimal kalitede beslendiği görülmüştür. İllere göre değerlendirildiğinde adölesanların KIDMED puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($\chi 2$=3.334, p=0.189). Adölesanların en çok öğlen (%20.6) ve kahvaltı (%15.5) öğünlerini atladıkları, %30.8'inin 2 litre/gün ve üzerinde su içtiği, %14.9'unun beslenme destek ürünü kullandığı, en çok kullanılanların vitamin-mineral (%23.4) ve balık yağı (%23.0) olduğu görülmüştür.

Çalışmada adölesanların çoğunun diyet kalitesinin orta ve düşük olduğu görülmüş, sağlıklı beslenme konusunda bilgilendirilmeleri gerektiği düşünülmektedir.

S-0399 - SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME ALIŞKANLIKLARI

Seda OĞUR1, Zülküf YILMAZ1, Savaş AYKAL1, Burak KOÇ2, 1,

1Bitlis Eren Üniveristesi Sağlık Yüksekokulu Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2Bitlis Halk Sağlığı Kurumu,

Bu araştırmada Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarını, beslenme alışkanlığı ölçeğine göre değerlendirmek amaçlanmıştır.

Kesitsel araştırma olarak planlanan çalışma Bitlis Eren Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı'ndan alınan izin sonrasında 2016 yılının Nisan ayında yürütülmüştür. Çalışmanın evreni Sağlık Yüksekokulu Beslenme ve Diyetetik, Sosyal Hizmet ve Hemşirelik bölümlerinden oluşmuştur. Bu bölümlerin 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden 405 gönüllü öğrenci araştırmanın örneklemi olarak yer almıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, 13 soruluk ön bilgi formu ve Beslenme Alışkanlıkları Ölçeği (BAÖ)'nin bulunduğu bir anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20® programında, sıklık ve Pearson Ki-kare ($\chi 2$) testleriyle değerlendirilmiş, $p<0,05$ düzeyi istatistiki açıdan anlamlı kabul edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesiyle öğrencilerin bazı sosyodemografik özellikleri ve BKİ değerleri ile beslenme alışkanlıkları ölçeğinden aldıkları toplam puan, şişmanlığa karşı önyargılar alt ölçeğinden aldıkları puan, şişmanlığın getirdiği olumlu ve olumsuz düşünceler alt ölçeğinden aldıkları puan, şişmanlığa karşı kendilik algıları alt ölçeğinden aldıkları puan ve yemek yeme davranışları alt ölçeğinden aldıkları puan arasında nasıl bir ilişkinin olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Öğrencilerin çoğunun şişmanlığa karşı önyargılı olmadıkları, şişmanlığın getirdiği olumlu ve olumsuz düşüncelerle fazla ilgilendikleri, şişmanlığa karşı kendilik algılarının güçlü olmadığı ve çok fazla yemek yeme davranışında bulunmadıkları anlaşılmıştır. Ancak, hemşirelik bölümündeki öğrencilerin, 1. Sınıf öğrencilerinin ve düzenli bir uykuya sahip olmayan öğrencilerin çoğunun daha fazla yemek yeme davranışında bulundukları ortaya çıkmıştır.

Üniversite öğrencilerine verilecek olan örgün ve yaygın beslenme eğitimiyle beslenme bilgi düzeyi arttırılmalı, yanlış inanç ve tutumlar düzeltilmeli ve böylece kendisi kadar parçası olduğu diğer sorunlar da çözüme ulaşmalıdır.

S-0400 - LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE BUNLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Seda OĞUR1, Sevgi AYKAL2, Zülküf YILMAZ1,

1Bitlis Eren Üniveristesi Sağlık Yüksekokulu Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2Bitlis Eren Üniveristesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü,

Bu araştırmada Bitlis Eren Üniversitesi'nde öğrenim gören bazı lisans öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarının ve bu öğrencilerin beslenme alışkanlıklarını etkileyen faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Kesitsel araştırma olarak planlanan çalışma 2015 yılının Nisan ve Mayıs aylarında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Bitlis Eren Üniversitesi'nin farklı lisans bölümlerindeki öğrenciler oluşturmuştur. Tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilen ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 400 lisans öğrencisi örneklem olarak alınmıştır. Öğrencilere 35 soruluk bir anket formu uygulanmıştır. Öğrencilerin boy uzunluğu ve vücut ağırlığı değerleri de kendi bildirimleriyle alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20® programında, sıklık ve Paerson ki-kare ($\chi 2$) testleriyle değerlendirilmiş, $p<0,05$ düzeyi istatistiki açıdan anlamlı kabul edilmiştir.

Öğrencilerin %66,5'inin beslenmeyle ilgili bilgileri ailesinden öğrendiği, %53,8'inin öğün atladığı belirlenmiştir. Öğrencilerin genellikle ders çalışırken ve televizyon izlerken bir şeyler atıştırma gereği duyduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %36,5'i gece yemek yediğini, %21,8'i hemen hemen her gün fast-food tükettiğini ve %27,6'sı hızlı yemek yediğini belirtmiştir. Öğrencilerin %36,3'ü günde 4-6 bardak su içtiğini, %8,5'i şişmanlamamak için yediklerine dikkat ettiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin cinsiyetleri ile fiziksel aktivitede bulunma durumları arasındaki farkın anlamlı ($p<0,05$) olduğu bulunmuştur.

Öğrenciler beslenme düzenleriyle ilgili yanlış olduğunu bildikleri davranışlarını düzeltmeye ve yeni, fakat doğru beslenme düzenlerini alışkanlık haline getirmeye çalışmalıdır.

S-0401 - SAĞLIK ÇALIŞANLARININ BESLENME ALIŞKANLIKLARINDA ÇALIŞMA KOŞULLARI VE BKI İLİŞKİSİ

Hicabiye Seven AKTAŞ1, Funda ŞENSOY2,

1Edremit Asker Hastanesi Diyet Uzmanı, 2Okan Üniversitesi,

Balıkesir İlinin Edremit ilçesindeki iki farklı hastanede görevli sağlık çalışanlarının beslenme alışkanlıkları, çalışma koşulları ve BKI değerleri arasında bir ilişki olup olmadığını anlamak.

Bu tanımlayıcı özellikteki çalışmada, veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan 28 soruluk anketin ve "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği-II(SYBDÖ-II)"nin Beslenme alt grubu sorularından oluşan ölçeğin 126 sağlık çalışanına uygulanması ile toplanmıştır. Verilerin karşılaştırılmasında Mann Whitney-u testi ile Kruskall Wallis testi kullanılmıştır.

Katılımcıların SYBDÖ II Beslenme Puanı ortalaması 22,127±4,239'dur. BKI ile cinsiyet ve meslek grupları arasında, SYBDÖ II Beslenme puanı ile cinsiyet, eğitim durumu, gelir düzeyi, düzenli egzersiz, meslek grupları, fiziksel aktivite olanakları, çalışanların beslenme konusunda iş yerinden beklentileri, tüketilen ana öğün sayısı, öğün aralarında yeme davranışı, ev dışında yeme sıklığı, ev dışında yemek yenen yer, şekerli içecek tüketimi ve su içme alışkanlığı arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. BKI ile SYBDÖ II Beslenme puanı arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Sağlık çalışanlarının sağlıklı beslenme davranışlarını geliştirmesinde kişisel özellikler, beslenme alışkanlıkları ve çalışma koşullarının etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

S-0402 - ADÖLESAN DÖNEMDEKİ KIZ ÖĞRENCİLERDE ORTOREKSİYA (SAĞLIKLI BESLENME TAKINTISI) GÖRÜLME SIKLIĞI

Ayşe Merve SARI ALTINTOP1, Funda ŞENSOY2,

1Özel Medihaus Cerrahi Tıp Merkezi Diyetisyeni, 2Okan Üniversitesi,

Bu araştırma, adölesan dönemdeki kızlarda sıklıkla görülen ortoreksiya nervoza (sağlıklı beslenme takıntısı) belirtilerini saptamak amacıyla yapılmıştır.

İstanbul ili Beylikdüzü ilçesinde bulunan Özel İhlas Karma Lisesi'nde öğrenim gören toplam 175 kız öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilere uygulanan anket formu dört testten oluşmaktadır. Bu testler kullanılarak, öğrencilerin demografik bilgileri 'Kişisel Bilgi Formu' ile ortoreksiya nervoza olup olmadıklarının bilgileri 'ORTO-15 Testi' ve 'Maudsley Obsesif Kompulsif Envanteri' ile anoreksiya ve bulimiya nervoza teşhisi bilgileri ise 'Yeme Tutumu Testi (EAT-40)' ile elde edilmiştir.

Öğrencilerin yaş dağılımı 14 ile 18 arasında değişmektedir. Çalışmaya katılan 175 öğrenciden 30'u (%17,1) zayıf, 112'sı (%64,0) normal, 33'ü (%18,9) ise fazla kiloludur. YTT ve ORTO arasında pozitif bir korelasyon bulunamıştır ($p > 0.05$). Öğrencilerin % 4'ünde ortorektik özellik bulunmuştur. Ortoreksiya nervoza ile BKİ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p>0.05$) bulunamamıştır.

Uzmanlara göre ortoreksiya nervoza yeme bozukluğu olan kişilerin sayısı gün geçtikçe artmakta ve bozukluğun önümüzdeki 10 yıl içinde hızlı bir artış göstereceği beklenmektedir. Bunun önüne geçmek, ortoreksiya nervosayı bir halk sağlığı sorunu olarak görmek ve gerekli tedbirleri almayı gerektirmektedir.

S-0403 - NUTRİGENOMİK TEKNOLOJİLERİ

Murat ARI1, Serdal ÖĞÜT2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Nutrigenomik(genetik beslenme),belirli bir beslenmeye ilişkin faktörlerle insan genomu arasındaki ilişkileri ele alan bir bilimdir. Nutrigenomik teknolojileri,genomik, proteomik, transkriptomik ve biyoinformatik olarak sıralanır.Bu teknolojilerin önemi,sağlıklı yaşam tarzı ve kronik hastalık risklerini azaltmak için kişiye özel diyet reçeteleri hazırlamaktır.Derlemede,nutrigenomik teknolojileri ve insan beslenmesi arasındaki ilişki hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır.

Beslenmenin kalitesi,içeriği, miktarı,dokulardaki pekçok genin ekspresyonunu düzenleyebilmektedir. Bu nedenle kişiye özgü diyet reçetelerinin doğru oluşturulabilmesi için genetik farklılığı doğru ayırt etmek gerekir.Nutrigenomik teknolojisi, genetik farklılık ve beslenmeye dayalı olan hastalıkların önlenmesi açısından önem taşımaktadır.İnsan genomunun yaklaşık 40.000 gen içerdiği tahmin edilmektedir.Genomik(DNA), transkriptomik(RNA), proteomik(protein), metabolomik(metabolitler) ve bunların bütünleştirilmesinden oluşan, elde edilen karmaşık verilerin analizini sağlayan biyoinformatik teknolojileri nutrigenomik biliminin temel taşlarını oluşturmaktadır.Genomik, bir canlıdaki tüm genlerin ayrı ayrı tanımlanmasında, genlerin birbirleriyle ve çevresiyle etkileşimlerinin araştırılmasıyla ilgilenmektedir.Transkriptomik, hücre genomunda transkripsiyon ile oluşan mRNA transkriptlerinin eş zamanlı incelenmesidir.Proteomik, proteinlerin yapılarını, miktarlarını, translasyon sonrası modifikasyonlarını, doku ve hücrelerdeki işlevlerini, diğer proteinlerle ve makromoleküllerle olan etkileşimlerini inceler.Metabolomik, dokularda,hücrelerde ve fizyolojik sıvılarda lipid, karbonhidrat, vitamin, hormon ve diğer hücre bileşenlerinden ortaya çıkan küçük moleküllü metabolitlerin yüksek verimli teknolojiler kullanılarak saptanmasıdır.Genomik ve proteomik “gerçekte ne olabileceğinin” metabolomik ise “gerçekte ne olduğunun” bilgisini verir.Biyoinformatik,üretilen karmaşık verilerin toplanması ve depolanmasını sağlayan bir teknolojidir.Elde edilen bilgilerle büyük veri tabanları oluşturulmaktadır.Böylece başka araştırıcılar da bu veri tabanlarından faydalanabilir.

İnsanlar yaşamları boyunca yaşamlarını sürdürme ve sağlıklarını koruma amacı ile pekçok bileşenden oluşan gıdaları tüketirler. Nutrigenomik teknolojisi, genetik farklılık ve beslenmeye dayalı olan hastalıkların önlenmesi açısından önem taşımaktadır.Son zamanlarda yapılan çalışmalarda,diyet,genler ve hastalıklar arasında sıkı bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

Son yılların gözde teknolojisi, demir ve metale bağlı değil,canlıların genom bilgisine bağlı model organizmaların birer fabrika olarak kullanılacağı gen teknolojileri denilebilir.Bu teknolojilere dayanan nutrigenomik beslenme bilimi aracılığıyla, insan vücudundaki pek çok hücresel,metabolik ve biyokimyasal olaylar aydınlatılabilecektir.Bu bilgiler ışığında kişiye özel diyetler geliştirilerek,genetik farklılık ve beslenmeye bağlı hastalıkların önlemi ve erken tanısı sağlanabilecektir.Dolayısıyla insanların hayat kalitelerini arttırmaları mümkün olabilecektir.

S-0404 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANMA DURUMLARININ YEME DAVRANIŞI ÜZERİNE ETKİSİ

Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ1, Selin YILMAZ1, Zübeyde Elif GÜNAYDIN1, Doğancan DEDE1, Hüseyin KUTLU2, Alev KESER1,

1Ankara Üniversite Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Ve Uygulama Hastanesi Psikiyatri Anabilim Dalı,

Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanma durumlarının yeme davranışı üzerine etkilerini incelemektir.

Araştırmaya Ankara'da farklı üniversitelerde eğitime devam eden 17-28 yaş aralığındaki 360 öğrenci (232 kız, 128 erkek) katılmıştır. Öğrencilerin genel özellikleri, sosyal medya kullanma durumları ve yeme davranışı ile ilgili bilgileri araştırmacılar tarafından hazırlanan bir veri toplama formuyla, bireylerle yüz yüze görüşülerek toplanmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.9±1.76 (yıl) olup %38.1'i günde >120 dakika sosyal medyada vakit geçirmektedir. Beslenme alanında uzman olarak gördükleri bir kişiyi takip eden öğrencilerin oranı %11.4, beslenme haberlerinin paylaşıldığı bir gruba üye olanların oranı ise %10.8'dir. Sosyal medyada beslenme ile ilgili en çok dikkat çeken haberin "bir besinin sağlık üzerine etkileri" (%31.7) ve sosyal medyada görülüp en çok tüketilmek istenen besinin ise "fast-food (hamburger, pide, vb)" (%17.5) grubunda olduğu belirlenmiştir. Sosyal medya kullanmaya başladıktan sonra bireylerin nadiren daha fazla yemek yedikleri (%34.4), yemek yemeye ayırdıkları sürenin (%36.4), yeme isteklerinin (%44.7) ve fast food türü bir besin tüketimlerinin arttığı (%58.3) saptanmıştır. Katılımcıların %61.6'sı bir besini veya yemeği sosyal medyada gördüklerinde beslenme alışkanlığında olmasa da tüketmektedir. Ayrıca tok olsa da %44.7'si hemen, %54.7'si gün boyu aklında tutarak ve %40.0'ı ise gece geç saatte tüketmektedir. Yarıdan fazlası (%59.4) sosyal medyayı kullanırken sürekli atıştırmakta ve bunu sonradan fark etmektedir.

Araştırma, sosyal medyanın öğrencilerin yeme davranışları üzerinde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Sosyal medya kullanımının özellikle yeme davranışı bozukluklarının da yaygın olduğu üniversite öğrencilerinde giderek arttığı göz önünde bulundurulmalı ve çözümüne yönelik somut önlemler alınmalıdır.

S-0405 - NÜTRİSYONEL GENOMİK VE OBEZİTE ÜZERİNE ETKİSİ

HİLAL TOKLU1, NALAN HAKİME NOĞAY1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Nütrisyonel genomik, nütrigenomik ve nütrigenetik bilimlerinin kombinasyonu olarak düşünülmektedir.Nütrigenomik, besin maddelerinin ve bileşenlerinin gen ekspresyonu ve düzenlenmesi üzerine etkilerini belirlemektedir.Kişinin genetik yapısına göre besin gereksinimlerini, kanser, obezite,Tip2 Diyabet gibi diyetle ilişkili kronik hastalıkların etiyolojisini anlamaya yardımcı olmaktadır.Nütrigenetik, bireyin genetik yapısının çeşitli diyetsel bileşenlere nasıl yanıt verdiğini araştırmaktadır.

İnsan Genom Projesi ile birlikte, insan genomunun taslak dizilerinin yayınlanması toplumsal uygulamaların kişiye özel olarak dönüştürülebilmesi için umut yaratmıştır.Gen dizilerinde görülen ve "single nucleotide polymorphism"(SNP) adı verilen farklılıklar bireylerin diyet gibi çevresel faktörlere verdikleri yanıtın farklı olmasına neden olur. Genetik köken ve diyetle ilişkili olan; obezite,kardiyovasküler hastalıklar ve kanser türleri gelişmiş Batı ülkelerinde ölümlerin başlıca sebebidir.Obezitedeki gen ekspresyonu örnekleri,insan vücudunda aşırı yağ depolanan bölgelerle bağlantılıdır.Obeziteyle ilgili olarak, diyet-genotip etkileşimleri, enerji dengesi ve adipogenezine ilişkin genler üzerine odaklanılmıştır.Besin alımı kontrolü, tat reseptörlerini kodlayan genlerdeki polimorfizmlerden ve insülin,leptin,grelin,kolesistokinin gibi birçok periferal sinyal peptitlerinden etkilenebilir.Enerji alımının polimorfik düzenleyicileri arasında, hipotalamik nöropeptid Y, agouti gen-ilişkili protein(AgRP), melanokortin sinyal yolu, CART(Kokain ve Amfetamin Düzenleyici Transkript) diğer nöropeptitler vereseptörler bulunmaktadır.

FTO(yağ kütlesi ve obezite ilişkili protein) genindeki polimorfizmler, enerji regülasyonu ve BKİ ile ilişkilendirilmiş ve en kapsamlı şekilde araştırılmıştır.Önemli polimorfizmler, enerji harcama modülatörlerini kodlayan genlerde oluşmaktadır(alfa-beta adrenoreseptörler,termogenin vb.).Beta3 adrenoreseptör geninin diğer genlere kıyasla sedanter yaşam tarzıyla beraber obezite riskini artırdığı gösterilmiştir.

Obezite gelişiminde çevresel faktörler önemli rol oynamalarına rağmen, birçok hayvan ve insan çalışmasında gen polimorfizmlerinin obezite üzerine anlamlı etkisi olduğu ve 600'ün üzerinde gen veya kromozom bölgesinin obezitenin etiyolojisinde rol oynadığı gösterilmiştir.

S-0406 - DİYETSEL VİTAMİN E VE ORGANİK SELENYUMUN YUMURTACI TAVUKLARIN KAN VE YUMURTA NUMUNELERİNDEKİ ANTİOKSİDAN ENZİM AKTİVİTELERİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Necati UTLU1, Cihangir TİMUR1,

1Atatürk Üniversitesi,

Yumurta tavuğu rasyonlarına Vitamin E (Vit-E)ve organik selenyumun (OS) tek başına ve kombine (Vit-E+OS) olarak ilavesinin serum, yumurta akı ve yumurta sarısındaki Glutatyon peroksidaz (GSH-Px), katalaz (CAT), süperoksit dismutaz (SOD) aktiviteleri ve malondialdehit (MDA) düzeyleri üzerine etkileri araştırmaktır.

Çalışmada, 24 haftalık yaşta 96 adet beyaz Lohman yumurta tavuğu, her biri altı alt gruptan olmak üzere eşit sayıda 4 gruba ayrıldı. Gruplar sırasıyla bazal yem (Kontrol), bazal yem + 250 mg / kg Vit-E (Deneme-I), bazal yem + 0,9 mg/ kg OS (Deneme-II) ve bazal yem + 250 mg / kg Vit-E + 0,9 mg/ kg OS (Deneme-III) içeren rasyonlarla 12 hafta beslendi. Yem ve su ad libitum olarak sağlandı. Deneme sonunda, her gruptan alınan kan ve yumurta örneklerinde; GSH-Px, CAT, SOD aktiviteleri ve MDA düzeyleri spektrofotometre ile (UV-Visible spektrofotometre; Bio-Tek Epoch, Gen) analiz edildi.

Serum, yumurta sarısı ve yumurta akındaki GSH-Px, CAT, SOD aktiviteleri deneme grupları, kontrol grubu ile karşılaştırıldığında, istatistiki olarak önemli derecede artarken ($p<0.05$), MDA düzeyinin istatistiki olarak önemli derecede azaldığı ($p<0.05$) belirlendi.

Yumurta tavuğu rasyonlarına Vitamin-E ve organik selenyum ilavesinin antioksidan enzim aktivitelerini artırdığı ve MDA düzeylerini düşürdüğü, bu nedenle rasyonlara vitamin-E ve organik selenyumun kombine veya ayrı ayrı ilave edilmesinin yeterli olacağı tespit edilmiştir.

S-0407 - DİYETİN İNTESTİNAL MİKROBİYOTA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Nalan Hakime NOGAY1, Hilal TOKLU1,

1Erciyes Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı diyetin intestinal mikrobiyotanın bileşimi üzerindeki etkisini açıklamaktır.

Bağırsakta yaşayan mikroorganizmalar konakçı ile karmaşık bir ilişkiye sahiptir. Mikroorganizmaların aktivitesi insan fizyolojisini ve hastalık riskini etkiler. Diyet ve beslenmenin de yer aldığı yaşam tarzı tercihleri mikrobiyotanın bileşimini etkilemektedir. Özellikle diyet, mikrobiyotada hızlıca dikkate değer değişikliklere neden olabilir. Yüksek miktarda yağ ve şeker içeren diyetler, artmış obezite, metabolik sendrom ve inflamatuar bağırsak hastalığı ile ilgilidir. Besin bileşenleri, intestinal mikrobiyal metabolizma için substrat sağlarlar. Kompleks diyetler bakterilerin spesifik filotiplerinin büyümesini önleyici yada uyarıcı etkiler yapabilirler.

Karbonhidrat alımının azalması ile bazı Clostridium alt gruplarının azalmasının yanı sıra bifidobacterilerde de önemli azalma olur. Bu durum dışkı bütirat düzeylerinin azalması ile güçlü bir korelasyon gösterir. Bitki posasının mikrobiyal fermentasyonu antitümoral ve antioksidant etki gösteren fenolik bileşikler üretir. Yüksek posa içeren diyetler bacteroidetes and actinobacteria varlığı ile pozitif olarak ilişkilidir. Proteolitik fermentasyon faydalı bileşikler üretir fakat kokuşma olayı konakçının sağlığı için zararlı olarak dikkate alınır. Bu durum distal bağırsakta, potansiyel toksik substratlar olan aminler, amonyak, sülfit ve fenollerin üretimi sonucu meydana gelir. Birçok çalışmada yüksek yağlı diyetlerin bakteroidesleri azalttığı ve firmicutesleri arttırdığı gösterilmiştir.

Obezite, tip 2 diyabet, atherosklerosis ve otizm spektrum bozukluğu gibi birçok hastalıkta bağırsak mikrobiyotasının değiştiği gözlenmiştir. Pişirme yöntemleri, prebiyotik ve probiyotik tüketimi ve diyet değişiklikleri bağırsak mikrobiyota bileşimini etkileyebilir. Spesifik diyet faktörlerinin bağırsak mikrobiyom bileşenlerini etkilediği gösterilmiş olmasına rağmen bu konuda daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

S-0408 - OBEZİTE HASTALARI DUYGUSAL DÜRTÜ KURBANI MI?

Memnune KABAKUŞ1, Saniye BİLİCİ2,

1Gümüşhane Üniversitesi, 2Gazi Üniversitesi,

Bu derlemenin amacı duygusal yemenin obezite ve yeme davranışları üzerindeki etkilerini konuyla ilgili yapılan çalışmalar ışığında incelemektir.

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre fazla kilo ve obezite sağlığı tehdit edecek şekilde anormal ve aşırı yağ birikimi olarak tanımlanmaktadır. Vücudun yaktığı orandan daha fazla kalori alımı obezite sebebidir, çünkü vücut kullanılmayan kalorileri yağ olarak depolar. Gereken enerji besin alımı yoluyla sağlanır ve bu süreç sadece fizyolojik bir ihtiyaçtan ibaret değildir. Yeme davranışını etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Bu etkenlerden biri olan psikolojik durum irdelendiğinde insanların günlük hayatta çeşitli olaylar sonucu sıkça maruz kaldığı duygu durum değişikliklerinin yeme tutum ve davranışlarına yön verdiği görülmüştür.

Konuyla ilgili yapılan bir araştırmada duygusal durumun besin alımını etkilediği, normal ağırlıkta olan veya zayıf bireylerin olumsuz duygular karşısında daha az, fazla kilolu olanların ise daha fazla yemek yediği görülmüştür. Ouwens ve ark. yaptıkları çalışmalar sonucunda depresyon, endişe ve öfkenin diğer duygu durumlarına göre yeme tutum ve davranışları üzerinde daha fazla etkili olduğu görüşüne ulaşmışlardır. Fazla kilolu gençler üzerinde yapılan başka bir araştırmada depresyon ve endişe gibi olumsuz duyguların varlığında kontrolsüz yeme davranışının ortaya çıktığı, duygusal durumu yükseltmek amacıyla yemeye başvurulduğu ve bu kişilerde depresyon puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Olumlu/olumsuz duygular yeme davranışının yanı sıra besin seçimini de etkilemektedir. Londra üniversitesi öğrencileri ve çalışanları olan toplam 68 katılımcının dâhil olduğu bir çalışmada; strese bağlı duygusal yeme davranışı gösteren bireylerin göstermeyenlere göre daha fazla tatlı ve yağlı yiyecek tercih ettikleri görülmüştür.

Yemek yeme bilinen en eski ve ulaşımı en kolay haz ve ödül kaynağıdır. Ayrıca olumsuz duygu ve durumlardan kaçış yolu olarak addedilmesi sonucunda birey içinden çıkılmaz bir kısır döngüye düşmektedir. Bu durumun önüne geçmek adına öncelikle bir beslenme uzmanından açlık-tokluk sinyallerinin doğru algılanmasını sağlayan ve yeme ataklarını önlemeye yardımcı bir beslenme programı alınmalıdır. Ayrıca yeme ataklarına sebep olan duyguları yok saymak yerine gerekirse alanında uzman bir psikolog yardımıyla bu duygularla baş etme yolları öğrenilmelidir.

S-0409 - KARBOHİDRAT VE YÜKSEK YAĞLI DİYETİN YAĞ DOKUSUNDAKİ OKSİDATİF STRESE ETKİSİ

Cemil KAHRAMAN1, Ahmet ALVER2, İmran İNCE2, Taghi AHMADİ RENDİ2, Neslihan SAĞLAM2,

1Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyokimya,

Süperoksit dismutaz (SOD) ve katalaz antioksidan enzimlerdir. SOD süperoksidi daha az zararlı olan hidrojen peroksite ve oksijene, katalaz ise hidrojen peroksiti su ve oksijene dönüştürerek hücreyi oksidatif hasardan korur. Malondialdehit (MDA) yağ asitlerinin oksidatif hasarı sonucu ortaya çıkar. Bu molekül lipidlerin oksidatif yıkımının ve doku hasarının belirtecidir. Çalışmamızda, diyet türüne bağlı olarak (yüksek yağlı ve karbohidratlı diyetle beslenen sıçanların) yağ dokusundaki antioksidan enzimlerin (SOD ve katalaz) aktiviteleri ve oksidatif stres markırı MDA daki değişimlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada, her grupta 8 rat olacak şekilde 100 -150 g ağırlığında ve 3-5 haftalık Sprague Dawley ırkı sıçanlardan 2 grup oluşturuldu. I. Grup karbohidratlı yem ile II. Grup ise yüksek yağlı yem ile beslendi. 10 haftalık besleme döneminin sonunda sıçanlardan retroperitoneal yağ dokusu numuneleri toplandı. Bu numunelerde SOD, katalaz, MDA ve protein ölçümü yapıldı.

Ölçümler sonucunda yüksek yağlı yem ile beslenen grubun SOD ortalaması 136±43 U/mg protein, karbohidratlı yem ile beslenen grubunki ise 190±39 U/mg protein olarak bulundu. Yüksek yağlı yem ile beslenen grubun katalaz ortalaması 89±52 U/mg protein, karbohidratlı yem ile beslenen grubunki ise 70±22 U/mg protein olarak bulundu. MDA ölçümleri sonucunda yüksek yağlı yem ile beslenen grubun MDA ortalaması gram doku başına 135±39 nmolar, karbohidratlı yem ile beslenen grubun ortalaması ise 97±14 nmolar olarak bulundu. Doku SOD düzeyi yüksek yağlı yem ile beslenen grupta karbohidratlı yem ile beslenen gruba göre anlamlı derecede düşüktü ($P< 0,05$). Katalaz düzeyinde gruplar arasında anlamlı fark yoktu ($p> 0,05$). MDA ise yüksek yağlı yem ile beslenen grupta karbohidratlı yem ile beslenen gruba göre anlamlı derecede yüksekti ($p< 0,05$).

Sıçanlarda yüksek yağlı yem ile beslenme retroperitoneal yağ dokusunda SOD enzim aktivitesinde azalmaya neden olarak oksidatif stresi ortaya çıkardığı ve bunun sonucunda MDA da artışın görüldüğü kanaatine varıldı.

S-0401 - SAĞLIK ÇALIŞANLARININ BESLENME ALIŞKANLIKLARINDA ÇALIŞMA KOŞULLARI VE BKI İLİŞKİSİ

Hicabiye Seven AKTAŞ1, Funda ŞENSOY2,

1Edremit Asker Hastanesi Diyet Uzmanı, 2Okan Üniversitesi,

Balıkesir İlinin Edremit ilçesindeki iki farklı hastanede görevli sağlık çalışanlarının beslenme alışkanlıkları, çalışma koşulları ve BKI değerleri arasında bir ilişki olup olmadığını anlamak.

Bu tanımlayıcı özellikteki çalışmada, veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan 28 soruluk anketin ve "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği-II(SYBDÖ-II)"nin Beslenme alt grubu sorularından oluşan ölçeğin 126 sağlık çalışanına uygulanması ile toplanmıştır. Verilerin karşılaştırılmasında Mann Whitney-u testi ile Kruskall Wallis testi kullanılmıştır.

Katılımcıların SYBDÖ II Beslenme Puanı ortalaması 22,127±4,239'dur. BKI ile cinsiyet ve meslek grupları arasında, SYBDÖ II Beslenme puanı ile cinsiyet, eğitim durumu, gelir düzeyi, düzenli egzersiz, meslek grupları, fiziksel aktivite olanakları, çalışanların beslenme konusunda iş yerinden beklentileri, tüketilen ana öğün sayısı, öğün aralarında yeme davranışı, ev dışında yeme sıklığı, ev dışında yemek yenen yer, şekerli içecek tüketimi ve su içme alışkanlığı arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. BKI ile SYBDÖ II Beslenme puanı arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Sağlık çalışanlarının sağlıklı beslenme davranışlarını geliştirmesinde kişisel özellikler, beslenme alışkanlıkları ve çalışma koşullarının etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

S-0402 - ADÖLESAN DÖNEMDEKİ KIZ ÖĞRENCİLERDE ORTOREKSİYA (SAĞLIKLI BESLENME TAKINTISI) GÖRÜLME SIKLIĞI

Ayşe Merve SARI ALTINTOP1, Funda ŞENSOY2,

1Özel Medihaus Cerrahi Tıp Merkezi Diyetisyeni, 2Okan Üniversitesi,

Bu araştırma, adölesan dönemdeki kızlarda sıklıkla görülen ortoreksiya nervoza (sağlıklı beslenme takıntısı) belirtilerini saptamak amacıyla yapılmıştır.

İstanbul ili Beylikdüzü ilçesinde bulunan Özel İhlas Karma Lisesi'nde öğrenim gören toplam 175 kız öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilere uygulanan anket formu dört testten oluşmaktadır. Bu testler kullanılarak, öğrencilerin demografik bilgileri 'Kişisel Bilgi Formu' ile ortoreksiya nervoza olup olmadıklarının bilgileri 'ORTO-15 Testi' ve 'Maudsley Obsesif Kompulsif Envanteri' ile anoreksiya ve bulimiya nervoza teşhisi bilgileri ise 'Yeme Tutumu Testi (EAT-40)' ile elde edilmiştir.

Öğrencilerin yaş dağılımı 14 ile 18 arasında değişmektedir. Çalışmaya katılan 175 öğrenciden 30'u (%17,1) zayıf, 112'sı (%64,0) normal, 33'ü (%18,9) ise fazla kiloludur. YTT ve ORTO arasında pozitif bir korelasyon bulunamıştır ($p > 0.05$). Öğrencilerin % 4'ünde ortorektik özellik bulunmuştur. Ortoreksiya nervoza ile BKİ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p>0.05$) bulunamamıştır.

Uzmanlara göre ortoreksiya nervoza yeme bozukluğu olan kişilerin sayısı gün geçtikçe artmakta ve bozukluğun önümüzdeki 10 yıl içinde hızlı bir artış göstereceği beklenmektedir. Bunun önüne geçmek, ortoreksiya nervosayı bir halk sağlığı sorunu olarak görmek ve gerekli tedbirleri almayı gerektirmektedir.

S-0403 - NUTRİGENOMİK TEKNOLOJİLERİ

Murat ARI1, Serdal ÖĞÜT2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Nutrigenomik(genetik beslenme),belirli bir beslenmeye ilişkin faktörlerle insan genomu arasındaki ilişkileri ele alan bir bilimdir. Nutrigenomik teknolojileri,genomik, proteomik, transkriptomik ve biyoinformatik olarak sıralanır.Bu teknolojilerin önemi,sağlıklı yaşam tarzı ve kronik hastalık risklerini azaltmak için kişiye özel diyet reçeteleri hazırlamaktır.Derlemede,nutrigenomik teknolojileri ve insan beslenmesi arasındaki ilişki hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır.

Beslenmenin kalitesi,içeriği, miktarı,dokulardaki pekçok genin ekspresyonunu düzenleyebilmektedir. Bu nedenle kişiye özgü diyet reçetelerinin doğru oluşturulabilmesi için genetik farklılığı doğru ayırt etmek gerekir.Nutrigenomik teknolojisi, genetik farklılık ve beslenmeye dayalı olan hastalıkların önlenmesi açısından önem taşımaktadır.İnsan genomunun yaklaşık 40.000 gen içerdiği tahmin edilmektedir.Genomik(DNA), transkriptomik(RNA), proteomik(protein), metabolomik(metabolitler) ve bunların bütünleştirilmesinden oluşan, elde edilen karmaşık verilerin analizini sağlayan biyoinformatik teknolojileri nutrigenomik biliminin temel taşlarını oluşturmaktadır.Genomik, bir canlıdaki tüm genlerin ayrı ayrı tanımlanmasında, genlerin birbirleriyle ve çevresiyle etkileşimlerinin araştırılmasıyla ilgilenmektedir.Transkriptomik, hücre genomunda transkripsiyon ile oluşan mRNA transkriptlerinin eş zamanlı incelenmesidir.Proteomik, proteinlerin yapılarını, miktarlarını, translasyon sonrası modifikasyonlarını, doku ve hücrelerdeki işlevlerini, diğer proteinlerle ve makromoleküllerle olan etkileşimlerini inceler.Metabolomik, dokularda,hücrelerde ve fizyolojik sıvılarda lipid, karbonhidrat, vitamin, hormon ve diğer hücre bileşenlerinden ortaya çıkan küçük moleküllü metabolitlerin yüksek verimli teknolojiler kullanılarak saptanmasıdır.Genomik ve proteomik “gerçekte ne olabileceğinin” metabolomik ise “gerçekte ne olduğunun” bilgisini verir.Biyoinformatik,üretilen karmaşık verilerin toplanması ve depolanmasını sağlayan bir teknolojidir.Elde edilen bilgilerle büyük veri tabanları oluşturulmaktadır.Böylece başka araştırıcılar da bu veri tabanlarından faydalanabilir.

İnsanlar yaşamları boyunca yaşamlarını sürdürme ve sağlıklarını koruma amacı ile pekçok bileşenden oluşan gıdaları tüketirler. Nutrigenomik teknolojisi, genetik farklılık ve beslenmeye dayalı olan hastalıkların önlenmesi açısından önem taşımaktadır.Son zamanlarda yapılan çalışmalarda,diyet,genler ve hastalıklar arasında sıkı bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

Son yılların gözde teknolojisi, demir ve metale bağlı değil,canlıların genom bilgisine bağlı model organizmaların birer fabrika olarak kullanılacağı gen teknolojileri denilebilir.Bu teknolojilere dayanan nutrigenomik beslenme bilimi aracılığıyla, insan vücudundaki pek çok hücresel,metabolik ve biyokimyasal olaylar aydınlatılabilecektir.Bu bilgiler ışığında kişiye özel diyetler geliştirilerek,genetik farklılık ve beslenmeye bağlı hastalıkların önlemi ve erken tanısı sağlanabilecektir.Dolayısıyla insanların hayat kalitelerini arttırmaları mümkün olabilecektir.

S-0404 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANMA DURUMLARININ YEME DAVRANIŞI ÜZERİNE ETKİSİ

Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ1, Selin YILMAZ1, Zübeyde Elif GÜNAYDIN1, Doğancan DEDE1, Hüseyin KUTLU2, Alev KESER1,

1Ankara Üniversite Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Ve Uygulama Hastanesi Psikiyatri Anabilim Dalı,

Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanma durumlarının yeme davranışı üzerine etkilerini incelemektir.

Araştırmaya Ankara'da farklı üniversitelerde eğitime devam eden 17-28 yaş aralığındaki 360 öğrenci (232 kız, 128 erkek) katılmıştır. Öğrencilerin genel özellikleri, sosyal medya kullanma durumları ve yeme davranışı ile ilgili bilgileri araştırmacılar tarafından hazırlanan bir veri toplama formuyla, bireylerle yüz yüze görüşülerek toplanmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.9±1.76 (yıl) olup %38.1'i günde >120 dakika sosyal medyada vakit geçirmektedir. Beslenme alanında uzman olarak gördükleri bir kişiyi takip eden öğrencilerin oranı %11.4, beslenme haberlerinin paylaşıldığı bir gruba üye olanların oranı ise %10.8'dir. Sosyal medyada beslenme ile ilgili en çok dikkat çeken haberin "bir besinin sağlık üzerine etkileri" (%31.7) ve sosyal medyada görülüp en çok tüketilmek istenen besinin ise "fast-food (hamburger, pide, vb)" (%17.5) grubunda olduğu belirlenmiştir. Sosyal medya kullanmaya başladıktan sonra bireylerin nadiren daha fazla yemek yedikleri (%34.4), yemek yemeye ayırdıkları sürenin (%36.4), yeme isteklerinin (%44.7) ve fast food türü bir besin tüketimlerinin arttığı (%58.3) saptanmıştır. Katılımcıların %61.6'sı bir besini veya yemeği sosyal medyada gördüklerinde beslenme alışkanlığında olmasa da tüketmektedir. Ayrıca tok olsa da %44.7'si hemen, %54.7'si gün boyu aklında tutarak ve %40.0'ı ise gece geç saatte tüketmektedir. Yarıdan fazlası (%59.4) sosyal medyayı kullanırken sürekli atıştırmakta ve bunu sonradan fark etmektedir.

Araştırma, sosyal medyanın öğrencilerin yeme davranışları üzerinde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Sosyal medya kullanımının özellikle yeme davranışı bozukluklarının da yaygın olduğu üniversite öğrencilerinde giderek arttığı göz önünde bulundurulmalı ve çözümüne yönelik somut önlemler alınmalıdır.

S-0405 - NÜTRİSYONEL GENOMİK VE OBEZİTE ÜZERİNE ETKİSİ

HİLAL TOKLU1, NALAN HAKİME NOĞAY1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Nütrisyonel genomik, nütrigenomik ve nütrigenetik bilimlerinin kombinasyonu olarak düşünülmektedir.Nütrigenomik, besin maddelerinin ve bileşenlerinin gen ekspresyonu ve düzenlenmesi üzerine etkilerini belirlemektedir.Kişinin genetik yapısına göre besin gereksinimlerini, kanser, obezite,Tip2 Diyabet gibi diyetle ilişkili kronik hastalıkların etiyolojisini anlamaya yardımcı olmaktadır.Nütrigenetik, bireyin genetik yapısının çeşitli diyetsel bileşenlere nasıl yanıt verdiğini araştırmaktadır.

İnsan Genom Projesi ile birlikte, insan genomunun taslak dizilerinin yayınlanması toplumsal uygulamaların kişiye özel olarak dönüştürülebilmesi için umut yaratmıştır.Gen dizilerinde görülen ve "single nucleotide polymorphism"(SNP) adı verilen farklılıklar bireylerin diyet gibi çevresel faktörlere verdikleri yanıtın farklı olmasına neden olur. Genetik köken ve diyetle ilişkili olan; obezite,kardiyovasküler hastalıklar ve kanser türleri gelişmiş Batı ülkelerinde ölümlerin başlıca sebebidir.Obezitedeki gen ekspresyonu örnekleri,insan vücudunda aşırı yağ depolanan bölgelerle bağlantılıdır.Obeziteyle ilgili olarak, diyet-genotip etkileşimleri, enerji dengesi ve adipogenezine ilişkin genler üzerine odaklanılmıştır.Besin alımı kontrolü, tat reseptörlerini kodlayan genlerdeki polimorfizmlerden ve insülin,leptin,grelin,kolesistokinin gibi birçok periferal sinyal peptitlerinden etkilenebilir.Enerji alımının polimorfik düzenleyicileri arasında, hipotalamik nöropeptid Y, agouti gen-ilişkili protein(AgRP), melanokortin sinyal yolu, CART(Kokain ve Amfetamin Düzenleyici Transkript) diğer nöropeptitler vereseptörler bulunmaktadır.

FTO(yağ kütlesi ve obezite ilişkili protein) genindeki polimorfizmler, enerji regülasyonu ve BKİ ile ilişkilendirilmiş ve en kapsamlı şekilde araştırılmıştır.Önemli polimorfizmler, enerji harcama modülatörlerini kodlayan genlerde oluşmaktadır(alfa-beta adrenoreseptörler,termogenin vb.).Beta3 adrenoreseptör geninin diğer genlere kıyasla sedanter yaşam tarzıyla beraber obezite riskini artırdığı gösterilmiştir.

Obezite gelişiminde çevresel faktörler önemli rol oynamalarına rağmen, birçok hayvan ve insan çalışmasında gen polimorfizmlerinin obezite üzerine anlamlı etkisi olduğu ve 600'ün üzerinde gen veya kromozom bölgesinin obezitenin etiyolojisinde rol oynadığı gösterilmiştir.

S-0406 - DİYETSEL VİTAMİN E VE ORGANİK SELENYUMUN YUMURTACI TAVUKLARIN KAN VE YUMURTA NUMUNELERİNDEKİ ANTİOKSİDAN ENZİM AKTİVİTELERİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Necati UTLU1, Cihangir TİMUR1,

1Atatürk Üniversitesi,

Yumurta tavuğu rasyonlarına Vitamin E (Vit-E)ve organik selenyumun (OS) tek başına ve kombine (Vit-E+OS) olarak ilavesinin serum, yumurta akı ve yumurta sarısındaki Glutatyon peroksidaz (GSH-Px), katalaz (CAT), süperoksit dismutaz (SOD) aktiviteleri ve malondialdehit (MDA) düzeyleri üzerine etkileri araştırmaktır.

Çalışmada, 24 haftalık yaşta 96 adet beyaz Lohman yumurta tavuğu, her biri altı alt gruptan olmak üzere eşit sayıda 4 gruba ayrıldı. Gruplar sırasıyla bazal yem (Kontrol), bazal yem + 250 mg / kg Vit-E (Deneme-I), bazal yem + 0,9 mg/ kg OS (Deneme-II) ve bazal yem + 250 mg / kg Vit-E + 0,9 mg/ kg OS (Deneme-III) içeren rasyonlarla 12 hafta beslendi. Yem ve su ad libitum olarak sağlandı. Deneme sonunda, her gruptan alınan kan ve yumurta örneklerinde; GSH-Px, CAT, SOD aktiviteleri ve MDA düzeyleri spektrofotometre ile (UV-Visible spektrofotometre; Bio-Tek Epoch, Gen) analiz edildi.

Serum, yumurta sarısı ve yumurta akındaki GSH-Px, CAT, SOD aktiviteleri deneme grupları, kontrol grubu ile karşılaştırıldığında, istatistiki olarak önemli derecede artarken ($p<0.05$), MDA düzeyinin istatistiki olarak önemli derecede azaldığı ($p<0.05$) belirlendi.

Yumurta tavuğu rasyonlarına Vitamin-E ve organik selenyum ilavesinin antioksidan enzim aktivitelerini artırdığı ve MDA düzeylerini düşürdüğü, bu nedenle rasyonlara vitamin-E ve organik selenyumun kombine veya ayrı ayrı ilave edilmesinin yeterli olacağı tespit edilmiştir.

S-0407 - DİYETİN İNTESTİNAL MİKROBİYOTA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Nalan Hakime NOGAY1, Hilal TOKLU1,

1Erciyes Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı diyetin intestinal mikrobiyotanın bileşimi üzerindeki etkisini açıklamaktır.

Bağırsakta yaşayan mikroorganizmalar konakçı ile karmaşık bir ilişkiye sahiptir. Mikroorganizmaların aktivitesi insan fizyolojisini ve hastalık riskini etkiler. Diyet ve beslenmenin de yer aldığı yaşam tarzı tercihleri mikrobiyotanın bileşimini etkilemektedir. Özellikle diyet, mikrobiyotada hızlıca dikkate değer değişikliklere neden olabilir. Yüksek miktarda yağ ve şeker içeren diyetler, artmış obezite, metabolik sendrom ve inflamatuar bağırsak hastalığı ile ilgilidir. Besin bileşenleri, intestinal mikrobiyal metabolizma için substrat sağlarlar. Kompleks diyetler bakterilerin spesifik filotiplerinin büyümesini önleyici yada uyarıcı etkiler yapabilirler.

Karbonhidrat alımının azalması ile bazı Clostridium alt gruplarının azalmasının yanı sıra bifidobacterilerde de önemli azalma olur. Bu durum dışkı bütirat düzeylerinin azalması ile güçlü bir korelasyon gösterir. Bitki posasının mikrobiyal fermentasyonu antitümoral ve antioksidant etki gösteren fenolik bileşikler üretir. Yüksek posa içeren diyetler bacteroidetes and actinobacteria varlığı ile pozitif olarak ilişkilidir. Proteolitik fermentasyon faydalı bileşikler üretir fakat kokuşma olayı konakçının sağlığı için zararlı olarak dikkate alınır. Bu durum distal bağırsakta, potansiyel toksik substratlar olan aminler, amonyak, sülfit ve fenollerin üretimi sonucu meydana gelir. Birçok çalışmada yüksek yağlı diyetlerin bakteroidesleri azalttığı ve firmicutesleri arttırdığı gösterilmiştir.

Obezite, tip 2 diyabet, atherosklerosis ve otizm spektrum bozukluğu gibi birçok hastalıkta bağırsak mikrobiyotasının değiştiği gözlenmiştir. Pişirme yöntemleri, prebiyotik ve probiyotik tüketimi ve diyet değişiklikleri bağırsak mikrobiyota bileşimini etkileyebilir. Spesifik diyet faktörlerinin bağırsak mikrobiyom bileşenlerini etkilediği gösterilmiş olmasına rağmen bu konuda daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

S-0408 - OBEZİTE HASTALARI DUYGUSAL DÜRTÜ KURBANI MI?

Memnune KABAKUŞ1, Saniye BİLİCİ2,

1Gümüşhane Üniversitesi, 2Gazi Üniversitesi,

Bu derlemenin amacı duygusal yemenin obezite ve yeme davranışları üzerindeki etkilerini konuyla ilgili yapılan çalışmalar ışığında incelemektir.

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre fazla kilo ve obezite sağlığı tehdit edecek şekilde anormal ve aşırı yağ birikimi olarak tanımlanmaktadır. Vücudun yaktığı orandan daha fazla kalori alımı obezite sebebidir, çünkü vücut kullanılmayan kalorileri yağ olarak depolar. Gereken enerji besin alımı yoluyla sağlanır ve bu süreç sadece fizyolojik bir ihtiyaçtan ibaret değildir. Yeme davranışını etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Bu etkenlerden biri olan psikolojik durum irdelendiğinde insanların günlük hayatta çeşitli olaylar sonucu sıkça maruz kaldığı duygu durum değişikliklerinin yeme tutum ve davranışlarına yön verdiği görülmüştür.

Konuyla ilgili yapılan bir araştırmada duygusal durumun besin alımını etkilediği, normal ağırlıkta olan veya zayıf bireylerin olumsuz duygular karşısında daha az, fazla kilolu olanların ise daha fazla yemek yediği görülmüştür. Ouwens ve ark. yaptıkları çalışmalar sonucunda depresyon, endişe ve öfkenin diğer duygu durumlarına göre yeme tutum ve davranışları üzerinde daha fazla etkili olduğu görüşüne ulaşmışlardır. Fazla kilolu gençler üzerinde yapılan başka bir araştırmada depresyon ve endişe gibi olumsuz duyguların varlığında kontrolsüz yeme davranışının ortaya çıktığı, duygusal durumu yükseltmek amacıyla yemeye başvurulduğu ve bu kişilerde depresyon puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Olumlu/olumsuz duygular yeme davranışının yanı sıra besin seçimini de etkilemektedir. Londra üniversitesi öğrencileri ve çalışanları olan toplam 68 katılımcının dâhil olduğu bir çalışmada; strese bağlı duygusal yeme davranışı gösteren bireylerin göstermeyenlere göre daha fazla tatlı ve yağlı yiyecek tercih ettikleri görülmüştür.

Yemek yeme bilinen en eski ve ulaşımı en kolay haz ve ödül kaynağıdır. Ayrıca olumsuz duygu ve durumlardan kaçış yolu olarak addedilmesi sonucunda birey içinden çıkılmaz bir kısır döngüye düşmektedir. Bu durumun önüne geçmek adına öncelikle bir beslenme uzmanından açlık-tokluk sinyallerinin doğru algılanmasını sağlayan ve yeme ataklarını önlemeye yardımcı bir beslenme programı alınmalıdır. Ayrıca yeme ataklarına sebep olan duyguları yok saymak yerine gerekirse alanında uzman bir psikolog yardımıyla bu duygularla baş etme yolları öğrenilmelidir.

S-0409 - KARBOHİDRAT VE YÜKSEK YAĞLI DİYETİN YAĞ DOKUSUNDAKİ OKSİDATİF STRESE ETKİSİ

Cemil KAHRAMAN1, Ahmet ALVER2, İmran İNCE2, Taghi AHMADİ RENDİ2, Neslihan SAĞLAM2,

1Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyokimya,

Süperoksit dismutaz (SOD) ve katalaz antioksidan enzimlerdir. SOD süperoksidi daha az zararlı olan hidrojen peroksite ve oksijene, katalaz ise hidrojen peroksiti su ve oksijene dönüştürerek hücreyi oksidatif hasardan korur. Malondialdehit (MDA) yağ asitlerinin oksidatif hasarı sonucu ortaya çıkar. Bu molekül lipidlerin oksidatif yıkımının ve doku hasarının belirtecidir. Çalışmamızda, diyet türüne bağlı olarak (yüksek yağlı ve karbohidratlı diyetle beslenen sıçanların) yağ dokusundaki antioksidan enzimlerin (SOD ve katalaz) aktiviteleri ve oksidatif stres markırı MDA daki değişimlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada, her grupta 8 rat olacak şekilde 100 -150 g ağırlığında ve 3-5 haftalık Sprague Dawley ırkı sıçanlardan 2 grup oluşturuldu. I. Grup karbohidratlı yem ile II. Grup ise yüksek yağlı yem ile beslendi. 10 haftalık besleme döneminin sonunda sıçanlardan retroperitoneal yağ dokusu numuneleri toplandı. Bu numunelerde SOD, katalaz, MDA ve protein ölçümü yapıldı.

Ölçümler sonucunda yüksek yağlı yem ile beslenen grubun SOD ortalaması 136±43 U/mg protein, karbohidratlı yem ile beslenen grubunki ise 190±39 U/mg protein olarak bulundu. Yüksek yağlı yem ile beslenen grubun katalaz ortalaması 89±52 U/mg protein, karbohidratlı yem ile beslenen grubunki ise 70±22 U/mg protein olarak bulundu. MDA ölçümleri sonucunda yüksek yağlı yem ile beslenen grubun MDA ortalaması gram doku başına 135±39 nmolar, karbohidratlı yem ile beslenen grubun ortalaması ise 97±14 nmolar olarak bulundu. Doku SOD düzeyi yüksek yağlı yem ile beslenen grupta karbohidratlı yem ile beslenen gruba göre anlamlı derecede düşüktü ($P< 0,05$). Katalaz düzeyinde gruplar arasında anlamlı fark yoktu ($p> 0,05$). MDA ise yüksek yağlı yem ile beslenen grupta karbohidratlı yem ile beslenen gruba göre anlamlı derecede yüksekti ($p< 0,05$).

Sıçanlarda yüksek yağlı yem ile beslenme retroperitoneal yağ dokusunda SOD enzim aktivitesinde azalmaya neden olarak oksidatif stresi ortaya çıkardığı ve bunun sonucunda MDA da artışın görüldüğü kanaatine varıldı.

S-0410 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALKOLSÜZ ENERJİ İÇECEĞİ TÜKETİM PREVALANSI

Nazan ERENOĞLU SON1,

1Tıp Tarihi Ve Etik ABD. & Beslenme Ve Diyetetik Bölümü. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye.,

Gençler arasında zindelik sağlaması, kas yapması gibi nedenlerle çok sık nerji içeceği tüketildiği bilinmektedir. Çalışmamızda Türkiyenin batısında yer alan Afyon ilinde öğrenim gören ve sağlık alanında eğitimlerini sürdüren üniversite öğrencilerinin enerji içeceği tüketim sıklığı ve tercihlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmamız anket yöntemi ile yürütülmüştür. İstatistiksel analizler SPSS programına girilmiş ve ortalamaları alınmıştır.

Çalışmaya 115 erkek (%20.6), 443 kadın (%79.4) olmak üzere toplam 558 öğrenci katılmıştır. Yaş ortalaması 20.48±1.86 yıl olan grubun, Beden Kitle İndeksi (BKİ) ortalaması 22.17 ±3.69 kg/boy2 olarak saptanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin 32'si (%5.7) kronik bir hastalığı olduğu bildiriminde bulunmuştur. 301(%53.9) öğrenci günde 3 öğün beslendiğini ifade ederken, 164'ü (%29.4) 2 veya daha az öğün tükettiğini, diğerleri ise 4 ve üzeri öğün tükettiğini beyan etmiştir. 461'i (%82.6) yemek bütçesi olarak aylık 200-500 tl para ayırdığını ifade etmiştir. Öğrencilerin 448'i (%80.3) hiç enerji içeceği tüketmediğini bildirmiştir. 30'u (%5.8) hergün, 21'i (%3.8) haftada 2 kez, 58'i (%10.2) ise 15 günde 2 kez enerji içeceği tükettiklerini bildirmişlerdir. Enerji içeceği tüketenlerin 56'sının (%10.0) yoğun şeker, glikoz, kafein, taurin gibi içeriğinde birçok uyarıcı bulunan türleri tercih ettiği tespit edilmiştir.

Enerji içeceklerinin içerikleri ile ilgili belirsizlikler, beraberinde bir takım ciddi sağlık tehditleri oluşturmaktadır. Bu nedenle çalışmamızın daha büyük kitlelerde planlanması ve gençlerin bu konuda bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

S-0411 - TÜRK TOPLUMUNDA DİABET FARKINDALIĞININ, YAŞ GRUPLARI VE CİNSİYETLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Nazan ERENOĞLU SON1,

1Tıp Tarihi Ve Etik ABD. & Beslenme Ve Diyetetik Bölümü. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye.,

Diabetes mellitus; obeziteninde artışına bağlı tüm dünyada hızla artan, vücutta birçok organı etkileyen kronik bir hastalıktır. Bu hastalıkla başa çıkma yollarından bir tanesi de toplumlarda farkındalığı artırmaktır. Bu çalışma diabetes mellitus(DM) hastalığı olmayan bireylerin diabet farkındalığı konusunda bilgi düzeylerini değerlendirmek amacıyla planlanmıştır.

Çalışmamız Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine başvuran hasta yakınlarına uygulanan anket verilerinden oluşmuştur. İstatistiksel analizler SPSS programına girilmiş ve ortalamalar alınmıştır.

Çalışma 360 erkek (%39.4), 554 kadın (%60.6) olmak üzere toplam 914 kişi ile tamamlanmıştır. Yaşları 18-54 aralığında olan grubun, yaş ortalaması 29.24±12.64 yıldır. Beden Kitle İndeksi (BKİ) ortalaması 23.74±4.28 kg/boy2 saptanmıştır. Çalışmaya katılanların 732'si (%84.6) kronik bir hastalığı olmadığı bildiriminde bulunmuştur. Diğerleri ise DM dışında hastalıklar tanılamışlardır. Çalışmaya katılan kişilerin DM nedir sorusuna, 631'i (%69) insülin eksikliği, 170'i (%18.3) şişmanlığa bağlı bir bozukluk, diğerleri ise bilmiyorum yanıtını vermiştir. DM'nin hangi organla ilişkili bir hastalık olduğu sorusuna 409'u (%44.7) pankreas, diğerleri ise başka organ veya bilmiyorum yanıtını vermiştir. DM komlikasyonlarının neler olabileceği sorusuna (göz, böbrek, kardiovasküler) 445 (% 48.7) kişi hepsi yanıtını vermiştir. Katılımcıların 197'si (%21.6) hastalığın sadece hapla tedavi edilebileceğini, 221'i (%24.2) sadece insülinle tedavi edilebileceğini, sadece 91'i (% 10) diyetle tedavi edilebileceğini bildirmiştir. 739 (%80.9) kişi şişmanlığın DM oluşumunda etken olduğunu, 363'ü (%39.7) Tip 1 DM'nin, 194'ü (%21.2) Tip 2 DM'nin ailesel öykü taşıdığını bildirmiştir. 264 (%28.9) katılımcı HgA1c' nin ne ifade ettiği sorusuna son 3 aylık kan şekeri izlemi olarak doğru yanıt vermiştir.

Çalışmamızda DM tanısı olmayan bireylerinde DM farkındalığı konusunda bilinçli olduğunu saptadık. Bu durum kronik hastalıklar konusunda toplumda kamu spotlarının işe yaradığının göstergesidir. Ayrıca kişilerin aile bireylerinde DM olması ailenin diğer üyelerininde hastalık hakkında bilgi sahibi olmasına neden olmaktadır. Hastalıklar hakkında; Hastalar kadar hasta yakınlarınında bilgilendirilmesi, farkındalık yaratmanın bir başka yolu olarak gözükmektedir. Ayrıca hasta yakınlarının hastalık konusunda bilinçlendirilmesi, hastaların hastalıkla baş etmesinde olumlu katkılar sağlayabilir.

S-0412 - TOPLU BESLEME HİZMETİ VEREN KURULUŞLARDA İŞ GÜVENLİĞİ RİSK DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayşe Nur SONGÜR1, Funda Pınar ÇAKIROĞLU2,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ,BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ, 2ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Bu çalışmanın amacı, Ankara ilindeki toplu beslenme hizmeti veren farklı kuruluşların iş sağlığı ve güvenliği açısından risk değerlendirmesini yapmaktır.

Çalışmada Ankara ilinde toplu beslenme hizmeti sunan 10 farklı kamu kurum ve kuruluşunun mutfakları ziyaret edilerek gözlemlenmiş ve izin veren yerlerde fotoğraf çekilmiştir. Kurumların risk değerlendirilmesi, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayımlanan "Mutfak-Lokanta-Pastanelerde Risk Değerlendirmesi" formuna göre yapılmıştır. Bu formda risk alanları 11 başlıkta toplanmıştır ve her bir başlık altında farklı sayıda madde bulunmaktadır. Her bir maddeye 1 puan verilmiştir. Bütün gereklilikleri yerine getiren kurum 74 puan almıştır. Elde edilen sonuçların istatiksel değerlendirilmesi SPSS programı ile yapılmıştır.

Kurumların aldıkları minimum puan 27 maksimum puan 73 olup, puan ortalaması 52,8±13,4'tür. Altı kurum ortalama puanın altında puan almıştır. Formda yer alan risk başlıklarına göre değerlendirme yapıldığında; kurumların çoğunluğunda genel koşullarda zemin, çalışma ortamında servis alanı ve mutfak arasındaki geçiş yolları, hijyende araç- gereçlerin kullanımında gerekli hijyen şartlarının sağlanmaması, elektrikte sigortaların korunması, açık kablo bulunmaması ve prizlerin sağlamlığının kontrolü, makine-araç ve gereçlerde sıcak yağ ve sıvı içeren ekipmanların kullanımında dikkat edilmesi gerekenler, yangın ve acil durumlarda acil durum numaralarının görünür bir yerde asılı olmaması, elle taşıma ve ergonomide güvenli olarak çalışmayı sağlayabilecek yeterli alan bulunmaması ile ilgili sorunlar olduğu görülmüştür.

Yapılan bu çalışmada; kurumların genelinde iş sağlığı ve güvenliğinin iyileştirme girişimlerinin yapılmasının ve bu girişimlerin yanında denetleme mekanizmalarının geliştirilmesinin gerektiği sonucuna varılmıştır. Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının oluşturulması, iş kazası ve meslek hastalıklarını minimize edecektir. Bir yerde iş güvenliği varsa orada çalışanların sağlık ve mutluluğu da vardır. Hem işveren hem de işçi açısından memnuniyetin sağlanması için iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm gereklilikler ihmal edilmeden yerine getirilmelidir.

S-0413 - KKTC'DE ÖZEL BİR SPOR SALONUNDA VÜCUT GELİŞTİRME SPORU YAPAN BİREYLERİN BESLENME VE BESİN TAKVİYESİ KULLANIM DURUMLARININ BELİRLENMESİ

FATMA NİŞANCI KILINÇ1, ÇİLEM BOLAYIR2,

1KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma, vücut geliştirme sporu yapan 20 yaş üzerindeki bireylerin vücut bileşimleri, beslenme alışkanlıkları, besin takviyesi kullanım durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışmaya 5 Nisan-15 Temmuz 2016 tarihleri arasında Gazimağusa Bölgesinde bulunan özel bir spor salonunda vücut geliştirme sporu yapan 199 gönüllü erkek katılmıştır. Bireylerin kişisel bilgileri, beslenme alışkanlıkları, besin tüketim sıklıkları, antrenman yapılan ve yapılmayan gün için 24 saatlik geriye dönük besin tüketimi kaydı, besin takviyesi kullanım durumları ve kullanılan besin takviyesinin türünü belirlemek için anket formları uygulanmış, vücut bileşimleri Tanita BC-418 MA cihazı ile ölçülmüştür. Çalışma için Doğu Akdeniz Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır. Verilerin değerlendirmesinde SPSS 22.0 istatistik programı kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin tamamının erkek, yaş ortalamalarının 25.49 ± 6.11 yıl, % 85.9'u bekar, %89.0'u lise ve yüksek okul mezunu, %35.7'si serbest meslek, %20,1'i memur ve %44.3'ü ise öğrencidir. Bireylerin %71.9'u üç, %18.0'i iki ana öğün yapmakta, ara öğün olarak en çok meyve, kuru meyve tercih (%58,89) etmektedir. Bireylerin 1.84± 0.85 yıl vücut geliştirme sporu yapmakta ve %52.0'si de besin takviyesi kullanmaktadır. Besin takviyesi olarak en çok protein tozu (%49.5) kullanıldığı, besin takviyesi kullanımında en çok spor hocalarından (%29.5) öneri alındığı ve besin takviyelerinin spor salonlarından (%33.0) temin edildiği belirlenmiştir. Bireylerin besin tüketimleri incelenmiş; antrenman yapılan gün ile yapılmayan gün arasında karbonhidrat, protein ve yağ tüketimleri arasındaki fark istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p>0.05$). Besin takviyesi kullanan ve kullanmayan bireylerin boy uzunluğu, vücut yağ kütlesi oranı, yağsız vücut kütlesi, vücut sıvı miktarı ve üst orta kol çevresi arasında önemli fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Bu çalışmadaki bireylerin antrenman yapılan ve yapılmayan günlerdeki enerji alımlarının yetersiz, karbonhidrat tüketimlerinin düşük, yağ tüketiminin yüksek, antrenman yapılan gün protein tüketiminin fazla olduğu saptanmıştır. Spor yapan bireylerin yaptıkları sporun türüne göre enerji, makro ve mikro besin ögeleri ve sıvı tüketiminin öneriler doğrultusunda olması gerektiği konusunda düzenli eğitimler verilmelidir.

S-0414 - SAĞLIK PERSONELİNİN KOLESTEROL İLE İLGİLİ BİLGİLERİ

Büşra BAŞPINAR1, Jiyan ASLAN CEYLAN2, Ayşe Özfer ÖZÇELİK2, Hülya YARDIMCI2,

1Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2nkara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Bu çalışma sağlık personelinin kolesterol ile ilgili bilgilerinin saptanması amacıyla planlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini gönüllü 21-61 yaşları arasında olan 210 sağlık personeli (34 doktor, 176 diğer sağlık personeli) oluşturmuştur. Araştırma verileri anket formu ile karşılıklı görüşülerek toplanmıştır. Bireylerin kolesterol ile ilgili bilgilerini değerlendirmek amacıyla “doğru”, “yanlış” ve “bilmiyorum” şeklinde cevaplanan 17 soru yöneltilmiş,doğru cevaplar için 1 puan, yanlış ve bilmiyorum cevapları için 0 puan verilerek ortalama bilgi puanları hesaplanmıştır (min 0, max 17 puan). Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS (Stastical Package for the Social Science) paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılan bireylerin ortalama yaşları 33.6±8.4 yıldır. Bireylerin %16.2'si doktor, %83.8'i diğer sağlık personelleridir. Bireylerin %78.1'i üniversite, %9.5'i lisansüstü mezunudur. Doktorların %41.2’si fakülte mezunu olup %58.8’i uzmanlık yapmıştır. Diğer sağlık personelinin ise %14.8’i lise ve dengi okul, %85.2’si üniversite mezunudur.Sağlık personelinin kolesterol bilgisi konusunda aldıkları ortalama puanlar değerlendirildiğinde doktorların 14.6±1.4, diğer sağlık personelinin 10.8±3.0 puan aldığı saptanmış olup bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).Lise ve dengi okul mezunlarının ortalama bilgi puanı 9.5±3.5, fakülte veya yüksekokul mezunlarının 11.3±3.0, doktora mezunlarının ise 14.6±1.5 puan olduğu saptanmıştır. Eğitim durumuna göre alınan ortalama bilgi puanı değerlendirildiğinde grupların ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).Sağlık çalışanlarının %22.4'ünün öğrenimlerinin herhangi bir aşamasında beslenme ile ilgili eğitim almadıkları(doktorların %8.8'i, diğer sağlık personellerinin %25.0'i) belirlenmiştir ($p<0.05$).Beslenme ile ilgili ders almayanların ortalama bilgi puanı 9.9±3.6 iken ders alanların 11.8±2.9’dur. Beslenme ile ilgili ders alma durumu ile ortalama bilgi puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Araştırmada doktorlar diğer sağlık personeline göre kolesterol konusunda daha bilgili bulunmuştur. Eğitimleri sırasında tüm sağlık personellerine beslenme ile ilgili konularda daha fazla eğitim verilmelidir.

S-0415 - LAUROCERASUS OFFİCİNALİS ROEM EKSTRAKTININ ANTİOKSİDAN BİLEŞENLERİNİN TAYİNİ VE DİYABETİK RATLARDA BAZI BİYOKİMYASAL PARAMETRELERE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Aytaç GÜDER1, Sevim ÇİFTÇİ YEGİN1,

1Giresun Üniversitesi,

Çalışmada kullanılan Laurocerasus officinalis Roem (Taflan) örnekleri Giresun Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu çevresinde yer alan ağaçlardan toplanmış ve örnekler çekirdekleri çıkarıldıktan sonra 40 ºC' de etüvde kurutulmuştur.

Kurutulan örnekler blender yardımıyla toz haline getirildikten sonra ekstraksiyon işlemine kadar -18 ºC' de saklanmıştır. Ekstraksiyon işleminden sonra elde edilen örneklerin in vivo ve in vitro denemeleri gerçekleştirilmiştir. İn vivo denemelerde GSH, nitrit-nitrat, askorbik asit, MDA, katalaz ve lipid bağlı sialik asit denemeleri yapılmıştır. İn vitro olarak ise ekstraktlarda bulunan askorbik asit, likopen, β-karoten ve E vitamini içerikleri belirlenmiştir.

İn vitro denemelerde taflan örneğinde askorbik asit içeriği yaş ve kuru halde sırasıyla 240.37 ve 334.09 mg/100 g örnek olarak belirlenmiştir. Aynı örneklerin sırasıyla β-karoten içeriği ise 321.58 ve 462.35 µg/100 g örnek olarak bulunmuştur. Likopen ve E vitamini ise örneğimizde tespit edilememiştir. İn vivo denemelerde ise diyabet grubunda (D) bulunan ratlarda ortalama %17.49 kilo kaybı olurken taflan verilen diyabetli ratlarda (DT) kilo kaybı ortalama %8.09 olarak tespit edilmiştir. STZ uygulaması sonucu diyabet oluşturulan grupların kan glukoz düzeylerinde diyabet grubunda ortalama %9.17, diyabet-taflan (DT) grubunda ise %54.20 oranında azalma gözlenmiştir. Alınan kan örneklerinde MDA düzeyleri sırasıyla kontrol (K), taflan (T), diyabet-taflan (DT) ve diyabet (D) grubunda sırasıyla 1.94, 1.88, 1.96 ve 2.41 nmol/mL olarak belirlenmiştir.

Nitrit seviyeleri ise aynı gruplar için 1.92, 1.84, 1.97 ve 2.02 ppm, nitrat seviyeleri 6.91, 6.72, 9.29 ve 11.46 ppm olarak belirlenmiştir. Kan serum askorbik asit düzeyleri 28.03, 29.47, 27.70 ve 24.43 µg/mL, katalaz seviyeleri 0.604, 0.758, 0.479 ve 0.286 (mU/L) olarak belirlenmiştir.

S-0416 - GENÇ BİREYLERDE DİYET KALİTE İNDEKSLERİ, DİYET ANTİOKSİDAN KALİTE SKORU (DAQS) VE DİYET YAĞ ASİDİ KALİTE İNDEKSİ ARASINDA İLİŞKİ VAR MIDIR?

Rüveyda Esra ERÇİM1, Ayla Gülden PEKCAN2,

1Bingöl Üniversitesi, 2Hasan Kalyoncu Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, genç bireylerde diyet kalite indeksleri ile diyetin antioksidan kalitesi skoru ve diyet yağ asidi kalitesi indeksleri arasındaki ilişkinin olup olmadığının incelenmesidir.belirlenmesidir.

Bu çalışma Kkesitsel ve tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışmada Nisan- Temmuz 2012 tarihleri arasında yüksek lisans tez çalışması kapsamında toplanan besin tüketim araştırması verileri kullanılmıştır. Çalışmaya 19-35 yaş arasındaki gönüllü 498 üniversite öğrencisi (erkek: 230, %46.2; kadın: 268, %53.8) katılmıştır. Sorukağıdı ile öğrencilere ilişkin genel bilgiler ve 24 saatlik besin tüketim kaydı alınmıştır. Besin tüketim kaydından öğrencilerin besin çeşitliliği (diet quality score-DDS), diyet kalite indeksi (diet quality index international, DQI-I) ve sağlıklı yeme indeksi (healthy eating index, HEI - 2005) hesaplanmıştır. Bu çalışma için, besin tüketim kaydından öğrencilerin diyet antioksidan kalite skoru (DAQS) ve diyet yağ asidi kalitesini belirlemek için omega3-omega6 (n3-n6) oranı ve çoklu doymamış yağ asidi-doymuş yağ asidi (PUFA-SF) oranı hesaplanmıştır. Çalışmanın etik kurul izni, Hacettepe Üniversitesi Senatosu Etik Komisyonu tarafından 20 Nisan 2012 tarih ve 1861 nolu karar ile verilmiştir.

Öğrencilerin yaş ortalaması erkeklerde 22.1±2.8, kadınlarda 21.7±3 yıldır. İndeksleri ortalama± standart sapma sırasıyla değerleri DAQS: 3,2±1,0; DQI:53,7±7,5; HEI-2005: 54,8±6,8; n3-n6 oranı ortalaması 0,1±0,1 ve PUFA-SF oranı da 1,4±0,7 puan olarak hesaplanmıştır. Diyet kalite indeksleri, diyet antioksidan kalite skoru ve diyet yağ asidi kalite skorları arasındaki ilişki incelendiğinde; diyet kalite indeksleri arasında anlamlı pozitif korelasyon (p=0.001), yağ asidi kalite indeksleri arasında anlamlı pozitif korelasyon (p=0.001) olduğu görülmüştür. DAQS ile diyet yağ asidi kalitesi indeksleri arasında anlamlı ilişki bulunmazken (p>0.05), diyet kalite indeksleri arasında pozitif yönlü anlamlı korelasyon bulunmuştur (p=0.001).

Diyet kalitesi terimi, enerji ve besin ögesi yeterliliğini ifade etmektedir. Besin ögesi yeterliliği, bir diyetin hem enerji hem de tüm besin ögesi gereksinimlerini karşılayabilmesidir. Bireylerde yeterli ve dengeli beslenmenin bir göstergesi olarak çeşitli diyet kalitesi ölçekleri geliştirilmiştir. Çalışmada diyet kalite indeksleri ile hem diyet yağ asidi indeksleri hem de diyet antioksidan kalitesi indeksi arasında anlamlı ilişki çıkması, bireylerin diyet örüntüsünün takibinde diyet kalite indekslerinin yeterli olduğunu göstermektedir.

S-0417 - İNTESTİNAL MİKROBİYOTA VE PROBİYOTİKLERİN GLİSEMİK KONTROL ÜZERİNE ETKİSİ

Buse BAKIR1, Sema ÇALAPKORUR1,

1Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Son dönemlerde; metabolik, fizyolojik ve immünolojik birçok olayda rol oynayan mikrobiyotanın, tip 2 diabetes mellitus (Tip 2 DM) ve glisemik kontrol ile ilişkili olduğu öne sürülmektedir. Bu derlemede, mikrobiyotanın ve probiyotiklerin glisemik kontrol üzerine etkileri değerlendirilecektir.

İntestinal mikrobiyota, pek çok sayı ve çeşitlilikteki mikroorganizmanın oluşturduğu kompleks bir ekosistemdir. Bu ekosistem doğum şekli, bireyin yaşadığı çevre, sistemik hastalıklar, beslenme şekli, ilaç kullanımı gibi faktörlerden etkilenebilmektedir. Probiyotikler ise, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından "yeterli miktarda verildiğinde sağlık üzerine yararlı etkileri olan canlı mikroorganizmalar" olarak tanımlanmıştır.

Sağlıklı ve tip 2 DM'li bireylerin barsak florasının kıyaslandığı çalışmalarda, diyabetiklerde phylum Firmicutes ve class Clostridia türlerinin azaldığı görülmüştür. Gestasyonel Diabetes Mellitus (GDM) olan kadınlarda yapılan çalışmalar, probiyotik suplementasyonunun inflamatuar belirteçler ve glisemik kontrol üzerine olumlu etkilerini ortaya koymuştur. Ayrıca, üreme çağındaki kadınlarda en sık endokrin bozukluk olan Polikistik Over Sendromu (PKOS) hastalarında yapılan randomize kontrollü çalışmalarda, probiyotik suplementasyonunun ağırlık kaybı, insülin direnci, serum insülin düzeyleri üzerine olumlu etkileri bildirilmiştir. L.acidophilus NCFM suplementasyonunun, tip 2 DM'li bireylerde insülin duyarlılığını koruduğu da gösterilmiştir. Bununla birlikte; hiperkolesterolemi, hipertrigliseridemi ve hiperglisemisi bulunan yaşlı hastalara verilen bir simbiyotik karışımın (L.acidophilus, B.bifidum ve fruktooligosakkarit içeren) total kolesterol, trigliserit ve açlık kan şekeri düzeylerinde azalmaya; HDL düzeyinde artmaya yardımcı olabileceği bildirilmiştir. Üstelik, GDM olmayan normoglisemik hamile kadınlarda diyet danışmanlığı ile birlikte probiyotik suplementasyonunun hem gebelik süresince hem postpartum dönemde etkin bir şekilde kan şekeri kontrolü sağladığı gösterilmiştir.

Tip 2 DM'li bireylerde olduğu gibi, normoglisemik bireylerde de glisemik kontrol için mikrobiyota ve probiyotiklerin etkisi klinik çalışmalarla desteklenmiştir. Metabolik hastalıklar için profilaktik ve terapötik stratejiler geliştirilirken mikrobiyotanın etkisi de göz ardı edilmemelidir.

S-0418 - DÜZENLİ FİZİKSEL AKTİVİTE YAPAN YETİŞKİN BİREYLERDE OBEZİTE PREVALANSI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Hande ÖNGÜN YILMAZ1,

1Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü ,

Obezite pek çok hastalığın oluşmasında rol oynayan kronik ve tekrarlayıcı bir hastalık olarak tanımlanmaktadır. Obeziteyi belirleyen kriterler arasında fiziksel aktivite düzeyi ve beslenme alışkanlıkları büyük öneme sahiptir. Bu çalışmada düzenli fiziksel aktivite yapan yetişkin bireylerde obezite prevalansının saptanarak ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma İstanbul İli'nde bulunan Beyoğlu, Şişli, Kağıthane, Kadıköy, Ümraniye ve Maltepe ilçelerinden rastgele seçilen toplam 24 spor merkezine devam eden ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 18-65 yaş arası 2021 birey ile Nisan-Haziran 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu yüzyüze görüşme tekniği kullanılarak uygulanmıştır. Anket formu ile sosyo-demografik durum, sağlık durumu, yaşam tarzı, fiziksel aktivite düzeyi,beslenme alışkanlıkları ile ilgili bilgiler sorulmuş 24 saatlik besin tüketim kaydı ve antropometrik ölçümler alınmıştır. Elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) ve Beslenme Bilgi Sistemi (BeBİS7) programları kullanılarak değerlendirilmiştir.

Yaş ortalamaları 27,41±8.25 yıl olan bireylerin, %44,7'si kadın, %55,3'ü erkektir. Araştırmaya katılan tüm bireylerin ortalama beden kütle indeksi (BKI) değerleri 23,81±3,46 kg/m2 olarak bulunmuştur. BKI düzeylerinin kadınlarda (22,78±3,78 kg/m2) erkeklere (24,64±2,95 kg/m2) göre anlamlı şekilde düşük olduğu saptanmıştır (p=0,0001). Bireylerin BKI düzeyleri incelendiğinde %3,2'sinin 18,5'in altında, %63,9'unun 18,6–24,9 arasında, %27,8'inin 25–29,9 arasında, %4,9'unun 30–39,9 arasında, %0,2'sinin 40'ın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Bireylerin %71,1'inin günlük 1 saatten fazla fiziksel aktivite yaptığı, BKI düzeyi arttıkça günlük aktivite süresinin azaldığı (p=0,037) saptanmıştır. Bireylerin 24 saatlik besin tüketim kayıtlarına göre kadınların günlük ortalama enerji tüketimlerinin (1443,0±541,1 kcal) erkeklere (1859,5±751,5 kcal) göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde düşük olduğu bulunmuştur (p=0,0001).BKI düzeyi 25 kg/m2'nin üzerinde olan bireylerin (1702,5±721,8 kcal) BKI düzeyi 25 kg/m2'nin altında olanlara (1655,6±682,9 kcal) göre daha yüksek enerji tükettikleri saptanmıştır (p=0,011).

Yaşam tarzı değişiklikleri kapsamında düzenli fiziksel aktivite yapılması ve sağlıklı beslenme alışkanlıklarının kazandırılmasına yönelik çalışmaların planlanması ve yürütülmesi obezitenin önlenmesi ve sağlığın korunması açısından büyük önem taşımaktadır.

S-0419 - BARİYATRİK CERRAHİ SONRASI DÖNEMDE TÜKETİLEBİLECEK TARİFELER GELİŞTİRME

Özge YILMAZ1, Nihal Zekiye ERDEM2,

1Ataşehir Toplum Sağlığı Merkezi, 2İstanbul Medipol Üniversitesi,

Obezitenin tedavisinde sürdürülebilir diyetin çok önemli bir yeri vardır, fakat ileri derece obezitede bunu yapmak neredeyse imkânsızdır. Bu noktada, morbid obezite için cerrahi tedavi uygun ve etkili bir seçenek olarak karşımızdadır. Bariyatrik cerrahi sonrası doğru miktarda doğru besinleri tüketmek kilo kaybetmede başarı sağlar. Bariyatrik cerrahiden sonra nasıl beslenildiği iyileşme sürecinde önemli bir faktördür. Sağlıklı beslenerek kilo kaybetmeye devam etmek gereklidir. Bu çalışmanın amacı bariyatrik cerrahi sonrasında bariatrik hastanın besin öğelerinin karşılanmasına yardımcı olacak tariflerinin oluşturulmasıdır.

Çalışma 1 Eylül 2016 – 30 Mart 2017 tarihleri arasında yapıldı. Tariflerde kullanılan yiyecek ve içecekler marketten satın alındı, özel ürünler Nustil Nutition Style firması tarafından sağlandı. Tarif geliştirme aşamasında deneme yanılma yöntemi kullanıldı. Bariyatrik hastalar için geliştirilen yiyecek ve içecekler, besin değeri arttırıldıktan sonra lezzet olarak da tatmin edici düzeye ulaşana kadar denendi.

Litaratürde belirtilen günlük enerji, protein, yağ ve karbonhidrat gereksinimlerine göre yemek çeşitliliğini sağlayacak, yapımı kolay, lezzetli ve besin değeri yüksek tarifler geliştirildi.

Bu çalışmada bariyatrik cerrahi sonrası hastaların nasıl beslenmesi gerektiğine değinilmiş ve gerekli olan makro besin öğelerinin karşılanması için tarifler oluşturulmuştur. Bu sayede evde kolaylıkla hazırlanabilecek yiyecek ve içeceklerle gereksinimlerinin karşılanmasının mümkün olduğu gösterilmiştir.

S-0420 - SAĞLIKLI KADINLARDA SERUM KARNİTİN DÜZEYİ İLE VÜCUT ÖLÇÜMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Şehriban DUYAR ÖZER1, Makbule GEZMEN KARADAĞ2,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü,

Karnitin enerji metabolizmasında, uzun zincirli yağ asitlerinin taşınmasında rol alan önemli bir bileşiktir. Serum karnitin düzeyi, obezite ve kronik hastalıklardan etkilenmektedir. Bu nedenle, bireylerin vücut ölçümleri ile serum karnitin düzeyinin ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmaya herhangi bir kronik hastalığı olmayan 16 kadın birey dahil edilmiştir. Katılımcıların vücut ağırlığı (kg), vücut yağ miktarı (kg) ve yağsız vücut kütlesi (kg) uygun yöntemlerle ölçülmüş ve HPLC cihazı ile serum karnitin analizi yapılmıştır.

Çalışma sonucunda, kadınlarda serum karnitin düzeyi ile vücut ağırlığı, arasında negatif ilişki gözlenmiştir ($r=-0,676$, $p<0,05$). Kadınlarda vücut ağırlığı arttıkça serum karnitin düzeyi azalmaktadır. Benzer şekilde, serum karnitin düzeyi ile vücut yağ miktarı ($r=-0,526$, $p<0,05$) ve yağsız vücut kütlesi ($r=-0,679$, $p<0,05$) arasında da negatif ilişki tespit edilmiştir. Vücut yağ miktarı ve yağsız vücut kütlesi arttıkça, serum karnitin düzeyi azalmaktadır.

Sonuç olarak, serum karnitin düzeyi ile vücut ölçümleri arasında ilişki bulunmaktadır. Kadınlarda, serum karnitin düzeyi vücut ağırlığı, vücut yağ miktarı ve yağsız vücut kütlesine bağlı olarak değişmektedir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların gelecek çalışmalara yön göstereceği düşünülmektedir.

S-0421 - DİYABET VE ANTROPOMETRİK ÖLÇÜM RİSK FAKTÖRLERİNE GÖRE SERUM KARNİTİN DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

Şehriban DUYAR ÖZER1, Makbule GEZMEN KARADAĞ1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü,

Enerji metabolizmasındaki görevlerinden dolayı karnitin diyabetin kontrolünde rol almaktadır. Diyabetli bireylerde serum karnitin düzeyi sağlıklı bireylere kıyasla düşük bulunmaktadır. Ayrıca obezite de serum karnitin düzeyini etkileyebilmektedir. Bu yüzden serum karnitin düzeyi, obezite ve diyabet durumuna göre değerlendirilmelidir.

Çalışmaya 16 diyabet hastası ve 16 sağlıklı olmak üzere toplam 32 kadın birey dahil edilmiştir. Katılımcıların vücut ağırlığı (kg), boy uzunluğu (cm), bel çevresi (cm) ve kalça çevresi (cm) uygun yöntemlerde ölçülmüş, beden kütle indeksi (BKİ) ve bel/kalça oranı hesaplanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün sınıflamasına göre BKİ 30 kg/m2 ve üzerinde olanlar ile bel/kalça oranı 0,85 üzerinde olanlar kronik hastalıklar bakımından riskli kabul edilmiştir. Serum karnitin düzeyi HPLC cihazı ile analiz edilmiştir.

Çalışma sonucunda, her iki grupta da BKİ sınıflamasına göre serum karnitin düzeylerinde anlamlı fark gözlenmemiştir ($p>0,05$). Hastaların bel/kalça oranına göre serum karnitin düzeyleri bakımından anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Diyabetli kadınlarda bel/kalça oranına göre risk altında olan grupta serum karnitin düzeyi 74,0±12,73 nmol/mL, risk taşımayan grupta serum karnitin düzeyi 54,5±8,60 nmol/mL bulunmuştur. Sağlıklı kadınlarda bel /kalça oranına göre serum karnitin düzeyleri açısından fark gözlenmemiştir.

Sonuç olarak, serum karnitin düzeyi diyabetli kadınlarda bel/kalça oranına göre değişebilmektedir. Obezite ve diyabet sıklıkla birlikte görüldüğünden; diyabetli bireylerin serum karnitin düzeyi bakımından incelenmesi gerekmektedir. Serum karnitin düzeyine obezite ve diyabetin etkisinin açıklanması için daha fazla çalışmanın yapılması gerekmektedir.

S-0422 - HİPERLİPİDEMİDE BESLENME

Hande ÖNGÜN YILMAZ1,

1Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü ,

Kronik hastalıklar arasında yüksek mortalite ve morbidite oranı ile yer alan kardiyovasküler hastalıkların değiştirilebilir risk faktörlerinin başında hiperlipidemi gelmektedir. Total kolesterolün 200-239 mg/dl, LDL kolesterolün ise 130-160 mg/dl olması hiperlipidemi açısından sınırda yüksek değerler olarak tanımlanmakta; diyet içeriğinin düzenlenmesi, ağırlık kontrolü ve fiziksel aktiviteyi kapsayan yaşam tarzı değişikliklerinin başlatılması önerilmektedir.

Hiperlipidemili bireylerin diyetlerinde toplam kolesterol ve doymuş yağ asitlerinin(DYA) tüketiminin azaltılması ile posa alımının arttırılması ilk hedef olarak belirlenmiştir. Düşük kolesterollü beslenme modeline göre ideal vücut ağırlığının sürdürüleceği şekilde ayarlanan günlük enerjinin %50-60'ı karbonhidratlardan, %15-20'si proteinlerden, %25-35'i yağlardan sağlanmalıdır. Enerjinin %10'u çoklu doymamış yağ asitlerinden(ÇDYA), %15-20'si tekli doymamış yağ asitlerinden(TDYA) karşılanmalı, DYA'nden gelen oranının %7'inin altında olması önerilmektedir. Önerilen günlük posa tüketimi 20-35 gram arasındadır. Diyetle tüketilen toplam yağ miktarı ve yağ asitleri bileşimi kan lipid profilini etkilemektedir. Yüksek oranda DYA içeren diyetlerle toplam kolesterol ve LDL kolesterol artarken, TDYA tüketimi ile HDL kolesterol düzeyleri yükselmektedir. LDL kolesterol düzeyinin düşürülmesi için toplam diyet yağının azaltılmasının yanında, DYA yerine ÇDYA'nin tercih edilmesi gerekmektedir. ÇDYA'nin iki ana grubundan birini oluşturan omega-3 yağ asitleri LDL kolesterol yapımını azaltarak kan trigliserit düzeyini düşürmektedir. Beslenme bilimindeki son gelişmeler, sağlığın desteklenmesi, hastalıklardan korunma ve tedavi açısından diyetin önemli role sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Sağlıklı bir diyet, sebze ve meyvelerden, tam tahıl ürünlerinden ve yüksek lifli besinlerden zengin olmalı, balık içermeli, DYA ile trans yağ asitlerini çok düşük oranda içermelidir. Bu önerilerle beraber bazı besinlerde bulunan bitkisel sterol ve stanoller, soya proteinleri ve izoflavonlar kolesterolü düşürmeye yardım etmektedir. Diyetle tüketilen bitkisel sterol ve stanoller %10, soya proteini %3-10, posa %5-10, yağlı tohumlar %8 oranında LDL kolesterolün düşmesine neden olarak kardiyovasküler hastalıkların prevalansının azalmasını sağlamaktadır.

Günümüzde yaşam süresinin uzamasına bağlı olarak görülme sıklığı artan kronik hastalıklardan korunmak için sağlıklı beslenme alışkanlıklarını, düzenli fiziksel aktiviteyi ve kilo kontrolünü içeren yaşam tarzı değişikliklerinin bireysel ve toplumsal düzeyde desteklenmesi gerekmektedir.

S-0423 - HİPERTANSİF HASTALARDA GELENEKSEL VE BİTKİSEL BESİN TAKVİYESİ FAYDA DURUMLARI

Yrd. Doç.Dr. Aziz AKSOY1, Derya BAYRAKTAR1, Yrd.Doç.Dr. Nevzat GÖZEL2,

1Bitlis Eren Üniversitesi, Beslenme Ve Diyeyetik Bölümü, 2Fırat Üniversitesi Araştırma Hastanesi, İç Hastalıkları Anabilimdalı,

Hipertansif hastaların tansiyon durumlarını kontrol altına almada kullandıkları, geleneksel ve bitkisel yöntemleri kullanma vetansiyonla baş etme durumlarını saptamaktır

kesitsel bir anket çalışması olup, örneklem olarak Bitlis-Siirt-Elazığ illerinde hipertansif hastalara uygulanan 41 soruluk, tansiyon,besin takviyeleri ve tansiyonla baş etme durumları sorgulanmıştır. Anket 287(189K-98E) hipertansif hastaya uygulanmıştır. veriler IBM SSPS Statistics 20® Programı,Ki-kare,Sıklık testleri uygulanmıştır.

BKİ ortalamaları 113(%39.4) kişi 20-24.9, 85(%29.6)'i 25-29.9, 35(%12.2)'i 30-34.9, 9(%2.7) kişi ise 35 ve üstü olarak, Hipertansiyon değerini bilenler 149(%51.9), bilmeyenler 138(48.1), Hipertansiyonun sebebinin, stres ve üzüntüden 98(%34.1), diyabetten 57(%19.9) olduğu, kalp damar hastalığı 44(%15.3), obezite 33(%11.5), geri kalan ise hipertroidi+ böbrek yetmezliği+bilmiyorum şeklinde işaretlemişlerdir. Tansiyonu yükselince hangi belirtileri ortaya çıktığı sorulunca çoğunluğu baş dönmesi 47(16.4), baş ağrısı 38(13.2), baş ağrısı-ensede zonklama 53(18.5), göz kararması+baş dönmesi+baş ağrısı+baş dönmesi+ensede zonklama 149(%52) olarak bulunmuştur. Bitkilerin iyileştirme gücüne inanıyor musunuz sorusuna evet 187(%65,2), hayır 100(%34,8) demiştir. Bitkisel tedavi mi ilaç tedavisi mi daha etkili diye sorulduğunda bitkisel tedavi 90(%31,4), ilaç tedavisi 197(%68,6), Tansiyon yükselince en çok yaptıkları 155(%54) ilaç kullanmak, 61(%21,3) limon yemek, 24(%8,4) limon + sarımsak, 17(%5,9) sarımsak, 2(%0,7) bitki çayı, 5(%1.3) diğer diyenlerde görülmüştür. Uyguladığı yöntemi nereden öğrendiğini sorduğumuzda 111(%38.7) doktorumdan, 111(%38,7) çevremden, 32(%11,1) medyadan, 33(%11.4) medya+çevre+doktor+okuyarak demişlerdir. Sigara 73(%25.4) ve alkol 12(%4.2) tüketenler az sayıda, günlük tuz tüketimler genel olarak 5 gramdan az 92(%32.1), 5 gram 65(%22.6), 5 gramdan fazla 55(%19,2), 1 gram 32(%11,1), tuz tüketmem diyenler 43(%15) bulunmuştur. eğitim durumu ve cinsiyete göre bitkisel tedavi mi ilaç tedavisi mi daha etkili, sigara tüketim durumu, hipertansiyon kan değerlerini bilme durumu, bitkilerin iyileştirme gücüne inanma durumları arasında anlamlı($P<0.05$) bir ilişki bulunmuştur

Hipertansif hastaların tuzu tatamen hayatlarından çıkarmaları gerekirken tuz ve türevlerini kullandıkları, tansiyonlarını ilaç kullanarak ve yanısıra besin takviyesi alarak düzenledikleri, bitkisel ve geleneksel besin takviyelerinin iyileştirme gücüne inandıkları ancak yeterli bilgiye sahip olmadıkları için ilacın kendilerine yetecek olduğunu düşünmektedirler.

S-0424 - HASTALIKLARDAN KORUNMA VE TEDAVİSİNDE ALTERNATİF OLARAK YİYECEK SEÇİMLERİ

Günay ESKİCİ1, Elif Nisa PAK2, Gülgün ERSOY3,

1Erzincan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, 2-, 3İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Bu çalışma, yetişkinlerin hastalıklardan korunma ve tedavisinde alternatif olarak tükettikleri yiyecekler ve etkilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışma grubu, farklı illerde yaşayan, 60 yaş üzerindeki bireylerden rastgele yöntem ile seçilmiştir. Çalışmaya katılanlara yüz yüze görüşme tekniği ile anket uygulanmıştır. Anket soruları, antropometrik özellikler, sağlık durumu, herhangi bir diyet uygulanıp uygulanmadığı, hastalıklardan korunma ve tedavi yaklaşımlarında tüketilen yiyecekleri belirlemeye yönelik sorulardan oluşmuştur.

Çalışmaya yaş ortalaması 69.2±6.95 yıl olan, toplam 385 birey (%62.9'sı kadın, % 37.1'u erkek) katılmıştır. "Herhangi bir hastalığınız var mı?" sorusuna "evet" cevabı veren (n=362) katılımcıların, belirttikleri hastalıklar arasında ilk üç sırayı kalp damar hastalığı (%27.9), diyabet (%24.6) ve kemik-eklem hastalıkları (%17.7) almıştır. "Hastalanınca öncelikle ne yaparsınız?" sorusuna katılımcıların %44.2'si "doktora giderim", %41.3'ü "alternatif çözümler ararım" şeklinde yanıt vermiştir. Hastalıklara iyi geldiğine inanılan yiyecekler arasında ilk beş sırayı; sarı turuncu meyveler (n=103), yeşil yapraklı sebzeler (n=95), bitkisel çaylar (n=84), soğan-sarımsak (n=66) ve tarçın (n=42) almıştır. Sarı-turuncu meyve cevabı verenlerin %30.1'i sindirim sistemi hastalıklarına, %21.4'ü kalp-damar hastalıklarına; yeşil yapraklı sebze cevabı verenlerin %21.1'i diyabete, %13.7'si kalp-damar hastalıklarına; bitkisel çaylar cevabı verenlerin %35.7'si solunum sistemi hastalıklarına, %23.8'i sinir sistemi hastalıklarına; soğan- sarımsak cevabı verenlerin %50'si kalp-damar hastalıklarına, % 15.2'si enfeksiyon hastalıklarına; tarçın cevabı verenlerin ise %71.4'ü diyabete, %9.5'i sindirim sistemi hastalıklarına iyi geldiğini belirtmiştir.

Katılımcıların yarıya yakınının (%41.3) hastalık söz konusu olduğunda, öncelikle alternatif çözümler aradığı ve bazı yiyeceklerin (meyve, sebze ve çeşitli baharatların) özellikle bazı hastalıklara iyi geldiğine inandıkları ve yarar gördükleri belirlenmiştir.

S-0425 - SÜT KAYNAKLI BİYOAKTİF PEPTİDLERİN AĞIRLIK KONTROLÜ VE İŞTAH ÜZERİNE ETKİLERİ

Gizem ŞAHİN1, Buse BAKIR1,

1Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Süt proteinlerinin doygunluk sağlayarak besin alımını azaltmada etkili olabileceği düşünülmektedir. Whey proteinleri hızlı sindirilirken, kazein daha yavaş sindirildiğinden; whey proteinlerinin kısa dönem, kazeinin ise uzun dönem doygunlukta daha etkili olduğu ileri sürülmektedir. Bu derlemede; süt kaynaklı biyoaktif peptidlerin ağırlık kontrolü ve besin alımı üzerine etkisi değerlendirilecektir.

Süt kaynaklı biyoaktif peptidler; yapısal protein içinde inaktifken, açığa çıktıklarında insan sağlığını olumlu etkileyen aminoasit zincirleridir. Enzimatik hidroliz, fermentasyon ve proteolitik mikroorganizma kaynaklı enzimlerin etkisiyle açığa çıkabilmektedirler. Bu peptidler; geleneksel yiyecekler, suplemanlar, tıbbi ve fonksiyonel besinlerde bulunabilmektedir. Doygunluk sağlayıcı, antimikrobiyal, antilipidemik ve antikanserojenik özelliklere sahiptirler.

Whey proteinlerinin besin alımı üzerine kısa dönem etkilerinin değerlendirildiği bir çalışmada; dört çeşit whey proteini bireylere öğle yemeğinden önce verildiğinde; en fazla tokluk hissinin β-laktoglobulin verilen grupta olduğu görülmüştür. Whey, ton balığı, hindi ve yumurta albümininin kısa dönem etkilerinin değerlendirildiği bir başka çalışmada; whey proteininin daha güçlü insülin yanıtı oluşturduğu, açlık hissini ve sonraki öğünde enerji alımını daha fazla azalttığı görülmüştür. Buna ek olarak; sağlıklı, hafif şişman ve obez bireylerle yapılan daha uzun süreli çalışmalarda; whey proteinin tüketiminin vücut ağırlığı ve yağ kütlesi üzerine olumlu etkileri gösterilmiştir. Bununla birlikte; yüksek/normal kazein, soya veya whey proteini içeren kahvaltıların iştah üzerine etkisi değerlendirildiğinde, enerjinin %10'unun whey proteinlerinden sağlandığı grupta açlık hissinin daha fazla azaldığı gözlenmiştir.

Yapılan çalışmalarda süt proteinlerinin doygunluk sağlayarak besin alımını azaltmada ve ağırlık kontrolünde etkili olabileceği görülmüştür. Bu nedenle obezitenin önlenmesi ve tedavisinde alternatif bir yaklaşım olabilir. Ancak uzun dönem etkilerinin saptanması için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

S-0426 - POLİKİSTİK OVER SENDROMUNDA GÜNCEL BESLENME YAKLAŞIMLARI

Gizem ŞAHİN1,

1Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu derlemenin amacı; Polikistik Over Sendromu (PKOS) tedavisinde kullanılan güncel beslenme yaklaşımlarını değerlendirmektir.

PKOS; kronik oligo/anovulasyon, hiperandrojenizm ve polikistik overlerle karakterize endokrin bir bozukluktur. İnsülin direnci ve obezite eşlik edebilmektedir. PKOS'ta bilinen en iyi tedavi yöntemi ağırlık kaybıdır. Hastalarda ≥%5 ağırlık kaybı hiperinsülinizm ve hiperandrojenizm bulgularını azaltmaktadır. Gebe kalma şansları artmakta, insülin ve serbest testosteron seviyeleri düşmektedir.

Yapılan bir çalışmada PKOS'lu kadınlara düşük karbonhidratlı ve standart diyet uygulandığında toplam yağ kaybı düşük karbonhidratlı diyette daha yüksek bulunmuş, insülin düzeylerinde azalma olduğu görülmüştür. Bir başka çalışmada; PKOS'lu kadınlarda izokalorik düşük glisemik indeksli diyet ile insülin duyarlılığı ve lipit profilinin düzeldiği görülmüştür. Başka bir çalışmada düşük glisemik indeksli diyet uygulayan ve metformin kullanan hastalarda geleneksel diyet uygulayanlara göre insülin duyarlılığında düzelmenin daha iyi olduğu ve menstrual siklusun düzelme oranının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bir başka çalışmada DASH diyetinin normal kalori kısıtlı diyete göre ağırlık, BKİ, serum trigliserit ve LDL seviyesini anlamlı ölçüde azalttığı, total antioksidan kapasite ve total glutatyonu artırdığı saptanmıştır. Akdeniz Diyeti ile ağırlık kaybı sonrası, vücut yağ yüzdesi, total kolesterol, TG, LDL, kan basıncı ve CRP düzeylerinin düştüğü, menstruel siklusun düzeldiği ve gebe kalma şansının arttığı bulunmuştur. Yüksek ve standart proteinli diyetin karşılaştırıldığı bir çalışmada karbonhidratlar proteinlerle yer değiştirdiğinde, kalori kısıtlamadan ağırlık kaybının olduğu, glikoz metabolizmasının düzeldiği bildirilmiştir.

Çalışmaların sonuçlarına göre ağırlık kaybının PKOS'un komplikasyonlarının azalmasında/düzeltilmesinde önemli olduğu bulunmuştur. Ayrıca glisemik indeksin azaltılmasının insülin direncinin düzeltilmesinde etkili olduğu belirlenmiştir. Hastalara sağlıklı, sürdürülebilir bir beslenme planı hazırlamalı, egzersizin önemi göz ardı edilmemelidir.

S-0427 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME ALIŞKANLIKLARININ SAPTANMASI

MURAT AÇIK1, FUNDA PINAR ÇAKIROĞLU1, TAHA GÖKMEN ÜLGER1, MURAT ALTAN1,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Üniversite öğrencilerinin özellikle ailesinden ayrı olarak eğitimlerine başlayanların alıştıkları aile ortamları içerisinden ayrılmaları, dış etkilere daha açık hale gelmeleri, kendi özgür seçimlerini daha belirgin şekilde yapmaya başlıyor olmaları ve çeşitli nedenlerden dolayı ortaya çıkabilecek ekonomik güçlükler nedenleriyle beslenmelerinde yeni bir dönem başlamaktadır. Durum saptamaya yönelik planlanan bu çalışma üniversite öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmaya Ankara Üniversitesi Fen Fakültesine devam eden 400 öğrenci dahil edilmiştir. Anketle öğrencilere ilişkin genel bilgiler, öğün düzenleri, atladıkları öğünler ve nedenleri, ara öğünlerde yedikleri-içtikleri besinler, fast-food tüketim sıklığı ve tercihleri gibi beslenme alışkanlıklarına yönelik bilgiler alınmıştır.

Çalışmaya %47'si erkek, %53'ü kız olmak üzere toplam 400 öğrenci katılmıştır. Erkek ve kız öğrencilerin ortalama BKİ değerleri sırasıyla 23.44±3.37 ve 21.45±3.17 kg/m2 'dir. Öğrencilerin %63' ü düzenli ana öğün yapma alışkanlığına sahip değildir. En fazla atlanan ana öğün kahvaltı öğünü olup, öğrencilerin %49.5' inde düzenli kahvaltı yapma alışkanlığı yoktur. Öğrencilerin kahvaltı yapmama sebepleri incelendiğinde %51'i derse yetişmek için, %15,1'i alışkanlığı olmadığı için kahvaltı yapmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin kahvaltıda tercih ettiği besinler incelendiğinde, %39'unun yalnızca simit ve poğaça ile kahvaltı yaptığı, %25'inin ise yumurta, peynir, zeytin gibi besinleri tercih ettiği görülmüştür. Öğrencilerin %46'sı öğle yemeğini yemekhanede yediklerini belirtirken, %42'si yemekhane yemeklerinin lezzetsiz olmasından dolayı kantin veya lokantayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Fast-food tüketim alışkanlıkları incelendiğinde ise %65,3' ünün haftada bir kez veya daha sık hamburger ve döner gibi fast-food türü yiyecek tükettiği saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin %62.1' i haftada 1 kez veya daha sık kola ve gazoz gibi gazlı içecek tüketmektedir. Öğrenciler, ara öğünlerde en fazla tercih ettikleri yiyecekleri bisküvi ve çikolatalı gofret, içecekleri ise çay ve neskafe olarak belirtmişlerdir.

Öğrencilerin büyük bir kısmında ana öğün atlama alışkanlığının olması, fast-food türü yiyecek ve gazlı içecek tüketim sıklığının fazla olması gibi yanlış alışkanlıklar belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin büyük bir kısmında düzenli kahvaltı yapma alışkanlığının olmaması ve kahvaltının sadece simit-poğaça ile geçiştirilmesi ise saptanan diğer yanlış alışkanlıklardandır. Ara öğünlerde en fazla bisküvi ve çikolatalı gofret gibi besinlerin tüketilmesi ve en düşük tüketimin ise yoğurt, süt ve ayran gibi besinlere ait oluşu, su tüketiminin günlük ortalama gereksinimin altında kalması ve çay, kahve tüketiminin çok fazla olması belirlenen diğer yanlış beslenme alışkanlıklarındandır. Beslenme ile ilgili eğitimler verilerek üniversite öğrencilerinde sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazandırılması elzemdir. Ayrıca üniversitelerde toplu beslenme hizmeti verilen tesislerin mevcut fiziksel koşulların iyileştirilmesi ile öğle ve akşam yemeklerinde yemekhaneyi tercih edecek öğrencilerin sayısı artırılabilir.

S-0428 - PARKİNSON HASTALIĞINDA VÜCUT AĞIRLIĞI VE MALNÜTRİSYON

MURAT AÇIK1, FUNDA PINAR ÇAKIROĞLU1,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Parkinson hastalığı (PH), alzheimer hastalığından sonra en yaygın olarak görülen ilerleyici nörodejeneratif bir bozukluktur. PH' nda motor ve non-motor semptomların görülme sıklığı ve dopaminerjik tedavi yanıtı gibi durumlar vücut ağırlığı ve malnütrisyon üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu sebeple çalışmanın amacı PH' nda malnütrisyon ve ağırlık durumunu ve altında yatan etki mekanizmaları değerlendirmektir.

Literatür erişimi Google akademik, PubMed ve Science Direct veri tabanlarından sağlanmış, 2007 yılı ve sonrası yayımlanan makaleler değerlendirilmiştir.

Rijidite ve diskinezi gibi istemsiz motor semptomlarının hastalık sürecinde kontrolünün sağlanamaması ağırlık kaybında artışa neden olabilmektedir. Çünkü istenmeyen motor semptomlarından dolayı PH'nda enerji gereksinimi artmaktadır. Ayrıca yapılan bazı epidemiyolojik çalışmalarda ağırlık kaybı PH teşhisinden birkaç yıl önce gerçekleştiği belirtilmiştir. Bu durum, ağırlık kaybı, motor semptomlarının yanı sıra başka faktörlerin de etkili olabileceğini göstermektedir. PH' nda dopamin tedavisine başlamadan önce iştah üzerinde düzenleyici işlevi olan hipotalamik oreksin üreten nöronların ölümü gerçekleşmektedir ve sonuçta besin alımı olumsuz etkilenir. Parkinson hastalarının mikroplarını alan fareler üzerinde yapılan çalışmalarda ghrelin hormon düzeyinin azaldığı ve tokluk sinyali olarak görev yapan hipotalamik leptin sinyallerinin arttığı saptanmıştır. Motor semptomlarına bağlı olarak disfaji, gecikmiş gastrik boşalma ve konstipasyon gibi gastrointestinal disfonksiyonlar ve hareket sınırlaması günlük besin tüketimini olumsuz yönde etkileyebilir. Ayrıca depresyon, apati ve anksiyete gibi psikolojik sorunlarda negatif emosyonel yeme durumunu ortaya çıkarabilir. Şüphesiz bu durum PH' da malnütrisyon riski artış göstermesi kaçınılmaz olacaktır. Vaka-kontrol çalışmalar referans alınarak yapılan meta analiz derlemesinde, sağlık kontrol grubunda malnütrisyon riski prevalansı %0-24 arasında iken, parkinsonlu bireylerde ise %3-60 arasında değişmektedir. Malnütrisyon riski PH' nın şiddetine bağlı değişebilmektedir. Her ne kadar PH ile ağırlık kaybı özdeşlese de modern batı toplumları üzerinde yapılan çalışmalarda, parkinsonlu bireylerde hem ağırlık kazanımı hem de hafif şişman ve obezite prevalansı yüksek bulunmuştur. Bu durumu özellikle modern ilaç tedavisine bağlamaktadırlar.

Sonuç olarak, PH progresifinde malnütrisyon ve ağırlık durumunun ve bunların altında yatan fizyolojik faktörleri araştırılması oluşacak olumsuzluklara karşı önlemlerin alınması önemlidir.

S-0429 - FEKAL MİKROBİYOTA TRANSPLANTASYONU: ÜLSERATİF KOLİT TEDAVİSİNDE YENİ ÇAĞ AÇABİLİR Mİ ?

MEHMET ÇAVDAR1, MELİHA ÇAVDAR1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ,

Bağırsak mikrobiyatası bir organ sistemi gibi fonksiyon gören trilyonlarca mikroorganizmayı içeren bir ekosistemdir. Ülseratif kolit (ÜK), kolonik mukozanın inflamasyonu ile karakterize, relapslar ve remisyonlarla devam eden kronik bir gastrointestinal sistem hastalığıdır. ÜK'nin etiyolojisi henüz tam olarak anlaşılamamakla birlikte; intestinal mikrobiyota, beslenme, çevresel, immünolojik ve genetik faktörler gibi çeşitli risk bileşenlerinin tetikleyiciler oldukları bilinmektedir.

Çeşitli çalışmalarda bağırsak mikrobiyotasında oluşacak bozulma olarak tanımlanan disbiyozisin, ÜK gelişimine neden olabileceği ileri sürülmüştür. Fekal Mikrobiyota Transpalantasyonu (FMT) işleminde, sağlıklı bireylerden alınan gaita süspansiyon haline getirilir. Hazırlanan bu süspansiyon hastanın intestinal lümenine lavman, nazoduodenal/nazojejunal sonda veya endoskopik yöntem vasıtasıyla verilir. Standart tedavi metodlarının aksine sağlıklı bir donörden alınan gaita ile yapılan FMT, aktarılan bireydeki yararlı bakteri filumlarının sayısını arttırmakta ve disbiyozisin düzeltilmesinde rol oynamaktadır.

FMT, refrakter Clostridium Difficile (CD) infeksiyonunda %95 kür oranı ile tedavide altın standart haline gelmiştir. Bununla birlikte FMT'nin inflamatuar bağırsak hastalığı, irritabl kolon sendromu, kronik konstipasyon ve alkolik olmayan yağlı karaciğer hastalığı gibi birçok hastalığın tedavisinde kullanılması hakkında çalışmalar yürütülmektedir. Ancak ÜK'de FMT kullanımı hakkında yayınlanmış az sayıda çalışma vardır. Sun ve ark. yürüttükleri meta-analiz çalışmasında 2 randomize kontrollü, 1 açık etiketli vaka kontrol, 8 kohort çalışmasını incelemiş ve 133 katılımcıda klinik remisyonun %30.4 olduğunu göstermişlerdir. Öte yandan Kamai ve ark. ile Rossen ve ark. yaptıkları çalışmalarda FMT'nin ÜK remisyonu üzerine olan klinik etkinliğini kanıtlayamamışlardır.

Sonuç olarak FMT'nin ÜK tedavisinde kullanılabilmesi için daha fazla sayıda iyi tasarlanmış çalışmaya, doğru hasta popülasyonunun tanımlanmasına ve FMT sürecini standartlaştırmak için oluşturulacak rehberlere ihtiyaç vardır.

S-0430 - ADOLESAN BESLENMESİNDE ÖNEMLİ BİR SORUN: YEME DAVRANIŞ BOZUKLUĞU

Fatma KARTAL1,

1Gümüşhane Üniversitesi,

Bu çalışma adolesanlarda yeme davranış bozukluğu gelişmesine yol açan nedenleri saptamak, adolesanların yeme bozukluklarına karşı duyarlılığının belirlenmesi, yeme bozukluklarının erken tanısı ve önlenmesi için planlanmıştır.

Adolesan dönem fiziksel büyüme ve olgunlaşmanın pik yaptığı, obezite ve yeme davranış bozuklukları gibi çeşitli sağlık sorunlarının gelişimi açısından savunmasız bir dönemdir. Adolesan dönemde beslenme normal büyüme ve gelişmeyi sağlamak, sağlık ve refahı arttırmak, kronik hastalık riskini azaltmak için oldukça önemli olup, teşvik edilmelidir. Yeme bozuklukları adolesanları fiziksel ve psikolojik olarak etkileyen, sıklıkla gelişen, mental bir halk sağlığı sorunudur. Yeme davranışlarının bozulmasıyla karakterize, vücut şekli ve vücut ağırlığıyla aşırı ilgili olma ve endişe duyma halidir. Yeme davranış bozuklukları erkek ve kadın ayrımı gözetmeksizin her iki cinsiyeti ve tüm yaş gruplarını etkileyen, özellikle adolesan dönemde ve kadınlarda daha sıklıkla karşımıza çıkan psikiyatrik bir sorundur. Adolesanlarda yeme davranış bozukluğu insidansı son yıllarda önemli derecede artmıştır. Yeme davranış bozuklukları sıklıkla obez ya da fazla kilolu bireylerde karşımıza çıkan bir sorun olmasının yanında, adolesanlardaki düşük benlik saygısı, utanç veren deneyimler, ilgisiz ve baskıcı aileler gibi bazı durumlar yeme davranış bozukluğu gelişiminde önemli risk faktörleri olabilir. Özellikle adolesan dönemde görülen depresif semptomlar ve beden memnuniyetsizliği gibi sorunlar da yeme davranış bozukluğu için bir risk faktörü olarak ele alınmaktadır. Yemek yeme üzerindeki kontrolün kaybolması, kilo vermek amacıyla aşırı fiziksel aktivite yapma, öğün atlama, sık sık diyet yapma gibi problemler yeme davranış bozukluğu olan ya da risk altında olan bireylerde sıklıkla karşılaşılan arınma davranışlarıdır. Ayrıca adolesanlarda yeme davranış bozuklukları gelişimini, adolesanların anne baba ve arkadaşlarındaki vücut şekli ve ağırlığı ile ilgili takıntılar, besinlere ve besin içeriğine karşı aşırı ilgili olma, sık sık tartılma ve erken ergenliğe girme gibi sorunlar etkilemektedir. Hem kadınlar hem de erkekler ince olunmanın gerekliliği konusunda medya ve toplum baskılarından etkilenirler. Bu baskılar nedeniyle de adolesanlar daha ince ve narin olunması gerektiğine inanır, bu yüzden diyet yapar ve aşırı egzersiz programları uygularlar. Sonunda anormal düşünceler bireyleri özellikle de adolesanları yeme bozukluklarına yol açabilecek tehlikeli diyetlere kadar götürür.

Yeme bozukluğu gelişimi riski açısından adolesan dönem önemle izlenmesi gereken bir evredir. Adolesanlar üzerindeki ince ve narin olunması gerekliliği konusundaki aile ve arkadaş çevresi, medya ve toplum baskıları önlenmelidir. Yeme bozukluklarının tedavisinde psikoterapötik ve psikofarmakolojik müdahalelerin yanı sıra tıbbi beslenme tedavisi birlikte uygulanmalıdır.

S-0431 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE UMUTSUZLUK DÜZEYİNİN BESLENME DURUMU VE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER İLE İLİŞKİSİ

ZEYNEP UZDİL1, NERMİN KILIÇ2,

1ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ, 2ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, TIBBİ BİYOKİMYA ,

Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerine beslenme durumu ve demografik özelliklerin etkisinin araştırılmasıdır.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde 4 yıllık lisans düzeyinde eğitim gören 733 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Bütün katılımcılara demografik bilgiler, beslenme alışkanlıkları ve antropometrik ölçümleri sorgulamaya yönelik bir anket formu ve umutsuzluk düzeyini belirlemek için "Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ)" uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20.0 istatistik paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin BUÖ puan ortalaması 4,63±3,75 olup çoğunluğun (%50,1) umutsuzluk ölçeği puanı ortalaması normal sınırlardadır. Uyku süresi 5-6 saat ve ≥10 saat olan, sigara ve alkol kullanan, haftada en az 1 kez veya daha sık alkol kullananların BUÖ puanı yüksek iken öğün atlayan, kahvaltı ve öğle öğününü atlayanların BUÖ puanı düşüktür ($p<0,05$). Sağlıksız besinlerden işlenmiş et ürünü, sebze ve patates kızartması, hazır çorba, fıstık ezmesi, şekerlemeler, hamburger, ketçap, margarin, mayonez, cips, toz içecek, meşrubat ve tüketilen miktara bağlı sağlıksız sayılabilen besinlerden tost, simit, börek, kek, kaymak, pekmez, tahin, şerbetli tatlıyı sık (her gün veya haftada 5-6 kez) tüketenlerin umutsuzluk puanı yüksektir ($p<0,05$).

Çalışma kapsamında incelenen üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun, BUÖ puan ortalamasının normal aralıkta olduğu tespit edilmiştir. Uyku süresi, sigara ve alkol kullanımı, sağlıksız besinlerin sık tüketilmesi gibi özelliklerin, umutsuzluk puanını etkilediği belirlenmiştir.

S-0432 - ANOREKSİYA NERVOZALI HASTALARDA GHRELİN FRAKSİYONLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

EMİNE ELİBOL1, EFSUN KARABUDAK2,

1ANKARA YILIDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ, 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma anoreksiya nervozalı hastalarda ghrelin fraksiyonlarının değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yeme bozukluklarının nörobiyolojisindeki artan klinik ve terapötik ilgi bu hastalığa olan dikkatin de arttığını göstermektedir. Yeme bozuklukları arasında, kısıtlayıcı tipte anoreksiya nervoza, aşırı derecede obezite korkusu ve zayıf olma arzusu nedeni ile kronik besin alımının kısıtlamasından dolayı vücut ağırlık kaybı ve şiddetli kusma ile karakterizedir. Ayrıca bu hastalarda metabolik bozukluklar, infertilite, osteopeni ve osteoporoz gibi hastalıklarda görülebilmektedir. Anoreksiya nervoza (AN) tedaviye dirençli bir hastalıktır ve bu nedenle hastalarda mortalite riski artmaktadır. AN'nin altında yatan patofizyolojik durum bilinmemekle birlikte, yeme davranışlarında yer aldığı bilinen değişik hormonların rol alabileceği düşünülmektedir. Son yıllarda, ghrelin de dahil olmak üzere bazı peptidlerin, AN'nin patolojik beslenme davranışını etkilediği ileri sürülmektedir. Bu peptitlerden 28 amino asit içeren ghrelin hormonun acyl ve desacy ghrelin olmak üzere iki ana formu bulunmaktadır. Acyl ghrelin düzeyi besin alımında artışa neden olurken desacyl ghrelin düzeyi besin alımında azalışa neden olmaktadır. Yapılan araştırmalarda AN hastaların acyl ghrelin düzeyleri ile sağlıklı bireyler arasında anlamlı bir fark bulunmazken, AN'li hastalarda desacyl ghrelin düzeyinin sağlıklı bireylerden daha yüksek olduğunu bulunmuştur.

Sonuç olarak, bu hastalarda ghrelin fraksiyonlarının AN ile ilişkisinin açıklanmasına ihtiyaç vardır. AN'lı hastalarda beslenme davranışının altında yatan patolojik durumun anlaşılmasında ghrelinin yeni bir tedavi olarak düşünülmesi gerektiğini göstermektedir

S-0433 - HEMODİYALİZ HASTALARININ YAŞAM KALİTESİ, EL KAVRAMA GÜCÜ VE DİYET ENERJİ ALIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

EMİNE ELİBOL1, EFSUN KARABUDAK2,

1ANKARA YILIDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ, 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ,

Hemodiyaliz (HD) hastalarında beslenme tedavisi oluşabilecek önemli sağlık sorunlarını önleme de önemli bir yere sahiptir. Bu hastalarda beslenme durumunun yaşam kalitesini etkilediği ve yaşam kalitesinin de mortalite ve morbidite açısından önemli olduğu bilinmektedir. Bu çalışma hemodiyaliz hastalarının yaşam kalitesi, el kavrama gücü ve diyet enerji alımlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmaya 42 erkek, 38 kadın toplam 80 hemodiyaliz hastası katılmıştır. Hastaların el kavrama gücü ölçülmüş ve 3 günlük besin tüketim kaydı (2 diyaliz dışı ve 1 diyaliz günü) alınmıştır. Hastalara yaşam kalitesi ölçeği (SF-36) yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan hastaların yaşları ortalaması 55.2±8.05 yıldır. Erkeklerin el kavrama gücü (27.6±7.19 kg), kadın hastalara (14.9±3.87 kg) göre istatistiksel olarak daha yüksektir ($p<0,005$). Günlük enerji gereksiniminin %50'sinden azını karşılayan hastaların yaşam kalitesi medyan değeri (33.5) gereksiniminin %50'si ve daha fazlasını karşılayanlardan (41.5) düşük bulunmuştur ($p>0.005$). Hastaların yaşam kalitesi ile el kavrama gücü ($r=0,337;p=0,002$) ve enerji alımı ($r=0,124$; $p=0,274$) arasında pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca hastaların enerji alım değerleri arttıkça el kavrama gücü değerinin de arttığı bulunmuştur ($r=0,176;p=0,119$). Yaşam kalitesi değeri 52'nin altında olan hastaların el kavrama gücü 34.8 kg iken 52'nin üzerinde olanların 46.21 kg olarak saptanmıştır ($p<0.05$).

Hemodiyaliz hastalarının yaşam kalitesi ile el kavrama gücü arasında pozitif yönlü bir ilişki varken diyet enerji alımlarının da pozitif yönde etkilendiği belirlenmiştir.

S-0434 - KADINLARA VERİLEN EĞİTİMİN İYOTLU TUZ KULLANIM BİLGİ VE DAVRANIŞINA ETKİSİ

Ummahan YÜCEL1, İrem BAŞAR2, Aslı GÜNEŞ3,

1Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İzmir, 2Özel Ege Liva Hastanesi, Aydın, 3Özel Bayındır Hastanesi, İstanbul,

Kadınlara iyotlu tuzun doğru saklanmasına ve kullanılmasına yönelik verilen eğitimin bilgi ve davranış değişikliğine etkisini değerlendirmektir.

Deneysel eğitim müdahalesi olan çalışmaya 2015 yılında İzmir Karşıyaka Halk Eğitim Merkezinde verilen kurslara kayıtlı 290 kadın dahil edilmiştir. Kursiyerlere ön test uygulanmış, broşür kullanılarak eğitim verilmiştir. 2 hafta sonra son test uygulanmış, verilerin analizi SPSS programı ile yapılmıştır. Kadınların ön test ve son test bilgi ve davranış puan ortalamaları arasındaki fark bağımlı gruplarda t testi ile analiz edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların %38,6'sı 50 yaşın altındadır, %76,8'inin aylık geliri asgari ücretten yüksektir, %80'i yüksek okul mezunu, %60,8'i evinde kronik hastalığı olan, %12,7'sinin evinde guatra sahip bireyler yaşamaktadır. Kadınların %1,7' si iyotlu tuzu daha önce duymamış olduklarını belirtmiş, %59,1'i iyotlu tuz kullandıklarını, %69,6' sı tuz satın alırken iyotlu olmasına dikkat ettiğini, %68,5'i tuz satın alırken ambalajını okuduğunu belirtmiştir. Kadınların eğitim öncesi %29,3' ü tuzu şeffaf bir kapta, %50,3'ü ise koyu renkli kapta saklamaktadır. %49,2'si şeffaf bir tuzluk, %39,2'si koyu renk bir tuzluk, %1,1'i de tuzu çay tabağında kullanmaktadır. Katılımcıların %6,1'i tuzu yemeği ocağa koymadan, %76,2'si yemek pişerken, %13,8'i yemeği ocaktan aldıktan sonra eklemektedir. Eğitim sonrası kadınların %20,4'ü tuzu şeffaf bir kapta, %63,5'i ise koyu renkli kapta sakladığını belirtmiştir. Kadınların %32'si şeffaf, %49,7'si koyu renk bir tuzluk, %1,1'i de tuzu çay tabağında kullanmaktadır. %2,8'i tuzu yemeği ocağa koymadan, %24,3'ü yemek pişerken, %71,3'ü ise yemeği ocaktan aldıktan sonra eklemektedir Araştırmaya katılan kadınların 6.11 ± 2.38 olan ön test bilgi puan ortalaması, son testte 8.94 ± 1.76'ya yükselmiştir (p:0.00).. Araştırmaya katılan kadınların 0.96 ± 0.83 olan ön test davranış puan ortalaması, son testte 1.82 ± 1.01'e yükselmiştir (p:0.00).

Kadınların iyotlu tuz saklama ve kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı, verilen eğitim ile bilgilerinin arttığı, doğru iyotlu tuz saklama ve kullanım davranışı edindikleri görülmüştür.

S-0435 - TÜRKİYE'DE VE DÜNYA'DA OKUL BESLENME PROGRAMLARI

HİLAL BETÜL ALTINTAŞ1, NİLÜFER ACAR TEK1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Okul çağı dönemi, çocuk ve adölesan dönemde doğru beslenme alışkanlıklarının kazandırılmasında önemli bir alanı oluşturmaktadır. Bu dönemlerde kazanılan doğru beslenme alışkanlıkları ile yetişkinlik dönemde bu alışkanlıkların sürdürülebilmesi daha kolay olabilmektedir. Bu çalışma, Türkiye'de ve Dünya'da okul beslenme programlarının incelenmesi ve farkındalık oluşturulması amacıyla hazırlanmıştır.

Okul çağı döneminde yeterli ve dengeli beslenme alışkanlıklarının kazandırılabilmesi amacıyla birçok özel ve devlet kurumu tarafından okul beslenme programları oluşturulmaktadır. Türkiye'de Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen okul beslenme programları bulunmaktadır. Bunlar Okul Sütü Programı, Okullarda Kuru Üzüm Dağıtımı Programı ve Beslenme Dostu Okullar Programı'dır. Okul sütü programı çerçevesinde haftada 3 gün sade UHT sütün öğrencilere dağıtılması ve böylelikle çocuklara süt ve süt ürünleri tüketim alışkanlıklarının kazandırılması amaçlanmaktadır. Okullara kuru üzüm dağıtımı programında ise, haftada 1 gün öğrencilere 25 gram olmak üzere kuru üzüm dağıtımı yapılmakta ve ara öğün alışkanlığının doğru ara öğün seçenekleriyle geliştirilmesi hedeflenmektedir.Beslenme Dostu Okullar programında ise öğrencilere yıllık planda doğru beslenme ve fiziksel aktivite alışkanlıklarının kazandırılması amacıyla alanında uzman bireyler tarafından uygulanmak üzere eğitimler ve etkinlikler planlanmaktadır.

Dünya'da okullarda sağlıklı beslenme alışkanlıklarının geliştirilmesi çerçevesinde gerçekleştirilen çok farklı programlar bulunmaktadır. Özellikle okullarda çocuklara sabah kahvaltısı ve öğle yemeği verilmesi için çeşitli programlar geliştirilmektedir. Bu programlardan bazılarına, Ulusal Okul Öğle Yemeği Programı, Okul Kahvaltı Programı, Çocuk ve Yetişkin Bakımı Yiyecek Programı, Yaz Gıdası Hizmeti Programı, Taze Meyve ve Sebze Programı ve Özel Süt Programı örnek verilebilir. Taze sebze ve meyve tüketimi sağlıklı beslenme ve ara öğün alışkanlıklarının kazandırılması ve tüm sağlık parametreleri ile ilişkilendirilmektedir. Bu nedenle özellikle okullarda taze sebze meyve tüketiminin artırılmasına yönelik çok farklı çeşit ve yöntemde program bulunmaktadır. Literatürde birçok çalışmada okullardaki programların taze meyve sebze tüketiminin etkisi ve farklı yöntemlerdeki uygulaması incelenmektedir.

Okullarda beslenme programları ve eğitimlerin çocuk ve adölesanlara doğru beslenme alışkanlıklarının kazandırılmasında etkili olduğu belirtilmektedir. Yaş grupları dikkate alınarak doğru yöntemlerle uygulanan beslenme programları yetişkinlik döneminde de sürecek doğru beslenme alışkanlıklarının kazanımının mümkün olacağı bildirilmektedir.

S-0436 - İŞİTME ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP OLAN VE OLMAYAN ANNELERİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI

Kamer GÜR1, Abdullah BEYHAN1, Sefanur SARI2, Beyza KUYUMCU2, Medine ANŞİN3, Rabia Hilal KAYIKÇI3, Feyza ÇAYTAŞ3,

1Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı , 2Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Bölümü Öğrencisi, 3rmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Bölümü Öğrencisi,

Bu araştırma işitme engelli çocuğa sahip olan ve olmayan annelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını karşılaştırmak amacıyla planlanmıştır.

Araştırmanın evrenini, İstanbul'da bulunan üç işitme engelli ilköğretim okulunda ve engelli olmayan öğrencilerin öğrenim gördüğü iki ilköğretim okulunda bulunan 1561 öğrencinin anneleri oluşturdu. Evrenin tamamına ulaşılması planlandı, ancak 117'si engelli, 133'ü engelli olmayan çocuğa sahip toplam 250 anneye ulaşıldı. Veri toplama araçları; kişisel bilgi formu ve kendini gerçekleştirme, sağlık sorumluluğu, egzersiz, beslenme, kişilerarası destek ile stres yönetimi alt boyutlarından oluşan 48 maddeli dörtlü likert tipi Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları (SYBD) Ölçeğiydi. Veriler, çocuklar aracılığıyla eve gönderilip, doldurulması sağlandı. Marmara Üniversitesi Etik Kurulundan izin ve veli onamı alındı. Tanımlayıcı istatistik ve t testi, One-Way ANOVA testleri kullanıldı.

Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması 39,14±7,29'dur. Engelli çocuğa sahip olan annelerin %42,7'sinin, olmayan annelerin ise %15,8'inin eşleri ile akrabalık bağı vardı. Engelli çocuğa sahip olan annelerin %75,2'si ilkokul ve %13,7'si lise mezunu iken diğer annelerin ise %25,6'sı ilkokul, %66,9'u lise mezunu idi. Engelli çocuğa sahip olan annelerin %25,6'sının, olmayan annelerin ise %42,1'inin çalıştığı tespit edildi. Engelli çocuğa sahip olan annelerin %50,4'ünün, olmayan annelerin ise %18,8'inin gelirinin giderinden az olduğu belirlendi. Engelli çocuğa sahip olan annelerin %33,3'ü ailesinde başka bir engelli birey daha olduğunu ve %76,9'unun ne psikolojik ne de maddi bir destek almadığını bildirdi. Engelli çocuğa sahip olan annelerin SYBD toplam ölçek puanı 116.1±23.2 iken olmayan annelerin SYBD toplam ölçek puanı 132,7±20,5'dır (t:5.99 p:,000). Engelli çocuğa sahip olan ve olmayan annelerin SYBD toplam ölçek puanı ve tüm alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı ve engelli çocuğu olan annelerin toplam ve tüm alt boyut puanları diğer gruptan daha düşüktü.

İşitme engelli çocuğa sahip olan anneler, olmayan annelere göre sağlıklı yaşam biçimi ile ilişkili olarak sağlığı geliştiren davranışları daha az uygulayabilmektedir.

S-0437 - ULUSLARARASI ÖĞRENCİ DEĞİŞİM PROGRAMI KAPSAMINDA ÇEK CUMHURİYETİ VE TÜRKİYE ARASINDAKİ HEMŞİRELİK EĞİTİMİ VE UYGULAMA FARKLILIKLARI: DENEYİM RAPORU

Şeyma KİLCİ1, Sevgi ÖZSOY1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Erasmus deneyimi kapsamında Türkiye'de ve Çek Cumhuriyeti'nde ki hemşirelik eğitimini ve klinikte yapılan uygulama farklılıklarını ortaya koymaktır.

Çek Cumhuriyeti'nde zorunlu eğitim 6-15 yaş arası ve temel eğitim 9 yıldır. 4 yıllık eğitimden sonra lise diploması verilir. Hemşirelik eğitimi için öğrenciler üniversite okuyabilirler ancak zorunluluk konusu halen tartışmalıdır. Üniversiteye girmek için ise öğrenciler bir üniversite sınavına girmek zorundadır. Bu sınav 50 sorudan oluşan psikoloji, sosyoloji, hukuk, kimya ve biyolojiden oluşmaktadır. Mezuniyet sonrası ise hemşirelikte yüksek programları bulunmaktır. Çek Cumhuriyeti'nde hemşirelik eğitimi veren 13 üniversite bulunmakta ve üniversite eğitim sisteminde Türkiye'de de kullandığımız Avrupa Kredi Sistemi (ECS) kullanılmaktadır. Çek Cumhuriyeti'nde okul iki yarı yıldır. Her yarı yılda öğrenciler iki buçuk ay okula giderler sonra 6 hafta boyunca klinik uygulamalara katılırlar. Fakat Türkiye'de öğrenciler dönem boyunca hem okula gider hem de klinik stajlara katılırlar. Ayrıca klinik uygulamalarda hemşirelik öğrencileri, Türkiye de ki gibi invaziv girişimleri bağımsız olarak yapamazlar. Öğrenciler klinik uygulamaları hemşireler ile birlikte yaparlar ve öğretim elemanları tarafından hafta da 1 gün denetlenirler. Türkiye de ise klinik uygulamalarda tüm girişimler, öğretim elemanları tarafından denetlenir. Türkiye de olduğu gibi Çek Cumhuriyeti'nde de erkek öğrenciler hemşirelik ve ebelik üzerine eğitim alabilirler ancak Türkiye'de her iki disiplinde de erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranı Çek cumhuriyeti'nde ki erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranına göre daha azdır. Çek Cumhuriyeti'nde ki hastane sadece doğum ve neonatoloji için ayrı bir binaya sahiptir. Burada doğum sonrası hizmetler, riskli gebelik hizmetleri, doğum odası, yenidoğan ve yoğun bakım hizmetleri verilmektedir. Ayrıca çiftler doğum öncesi eğitim almak zorundadır. Türkiye'de ise doğum öncesi eğitim yeni yaygınlaşmaktadır. Hemşireler hastalardan önceki gebelikler hakkında bilgi toplar ve anamnez alırlar. Doğum servisinde yapılan uygulamalarda Temmesvary testini kullanılmakta, bununla gebeden gelen sıvının amnion sıvısı olup olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca doğumhanede yapılan rutin lavman uygulamasında 1,5 litre sabunlu lavman uygulanmaktadır. Türkiye de ise B.T. Enema uygulaması yaygındır. Doğumu yaklaşan gebe, 20 dakika boyunca ılık duş alır ve hemşireleri veya ebeleriyle birlikte doğum egzersizleri yaparlar. Bütün doğum boyunca gebeye herhangi bir invaziv girişim uygulanmamaktadır. Sadece gerekli durumlarda damar yolu açılıp infüzyon başlanır. Türkiye'de ise birçok yerde yaygın olarak rutin invaziv girişimler uygulanmaktadır. Doğumdan sonra bebek giydirilmeden annenin göğüsüne konur ve eşiyle beraber doğum odasında 2 saat vakit geçirirler. Anne postpartum kanama durumuna karşı bu 2 saatlik sürede yemek yemeden 2 saat aç kalır. Daha sonra postpartum servisine anne ve bebek gönderilir. postpartum servisinde, pediatri hemşireleri tarafından anneye yenidoğanın bakımını nasıl yapacağı öğretilir. Anneler kahvaltı, öğle ve akşam yemeklerini ayrı bir yemek bölümünde yerler. Sezaryenden sonra oral alım, üriner kateter çekilmesi, mobilizasyon, emzirme, taburculuk daha Türkiye ye göre daha geç gerçekleşmektedir.

Herhangi bir komplikasyon yaşamazlarsa 3 gün sonra doğum sonrası servise giderler. Sezaryende, lohusanın doğum salonunda uzun süre kaldığı durumda ya da lohusanın kendini iyi hissetmediği durumlarda bebek yenidoğan servisinde bakılır. Hemşireler annelere alt bakımı, emzirme ve bebek banyosu gibi bebek bakımı konusunda eğitim verirler. 48 saat sonra umblikal kord kesimi ve kilo, boy, baş çevresi ölçümleri alınır. Bebeğin bilirubin düzeyi elektronik bir cihazla takip edilir. Türkiye'de bir cihazla değil, bebeğin kanıyla takip edilmektedir. Hemşirelik okullarında daha fazla hemşirelik öğrencisinin Erasmus programından yararlanabilmesi için işbirliği yapılmalı ve öğrenciler teşvik edilmelidir.

S-0438 - İŞ KAZALARININ HASTANEYE YANSIYAN YÜZÜ

HALENUR BAL1, AHSEN MUMCU1, FİLİZ PEHLİVAN1, ÖZCAN ERDOĞAN1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ,

İş kazaları ve meslek hastalıkları çalışma hayatının en önemli sorunlarından biridir. Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO)'na göre iş kazaları "önceden planlanmamış çoğu zaman yaralanmalara yol açan olay" şeklinde tanımlanmıştır.30 Haziran 2012 tarihinde kabul edilen 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının ortaya çıkmadan önlenmesi ve standartlarda düzen sağlanması amaçlanmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği konusunda işverenlerin sorumluluklarını ele alan kanun, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının sayısının azaltılmasında tarafların mesuliyetlerini arttırmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği alanında işverenlerin sorumluluklarından birisi de çalışanlarına ihtiyaç duydukları eğitimi vermektir. Eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinde ise çalışanların yaşları, eğitim düzeyleri gibi bulgular oldukça önemlidir. İş güvenliği düzeyinin yüksek olması gereken sektörlerden biri de şüphesiz sağlık sektörüdür. Hekim ve hemşireler başta olmak üzere birçok sağlık çalışanı büyük risk altındadır.

Sağlık kuruluşlarında çalışan sayısının yetersizliğine bağlı uzun çalışma süreleri ve ağır iş yükü nedeniyle yorgunluk ve stres faktörlerine bağlı olarak iş kazalarının yaşanma olasılığı daha yüksektir. Sağlık kuruluşunda karşılaşılan sorunların en sık görüleni kesici-delici alet yaralanmalarıdır. Bu yaralanmalar başta hemşireler olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliğini tehdit etmekte HBV,HCV,HIV gibi bulaşıcı hastalıkların geçişine ortam hazırlamaktadır. Sağlık çalışanlarının yaşadıkları sorunlardan biri de vücut mekaniğine dikkat edilmemesi nedeniyle meydana gelen bel ağrılarıdır. Hekim ve hemşirelerin hastaya uyguladıkları bakım ve tedavi girişimlerinde bel seviyelerine dikkat etmemeleri ciddi kas-iskelet sistemi sorunlarına neden olmaktadır. Sağlık çalışanlarının şiddete maruz kalmaları da iş sağlığı ve güvenliği haklarını ihlal eden diğer bir durumdur.

Geçtiğimiz son 20 yıldan beri sağlık çalışanlarına ait meslek hastalıklarının, iş kazalarının, işe bağlı sağlık sorunlarının ortadan kaldırılmasına yönelik çok sayıda çözüm yaklaşımı bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda sağlık çalışanlarının çoğunun Hepatitler konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı gösterilmiştir. Yeni işe alımlarda işveren tarafından bulaşıcı hastalıklara yönelik gerekli eğitim programları düzenlenmeli, çalışanlar bilinçlendirilmeli ve alınacak personel gerekli taramalardan geçirilerek bağışıklık kazanmaları sağlanmalıdır. Araştırmalarda sağlık personelinin en yaygın iş kazası olarak kesici delici alet yaralanmasına maruz kaldığı ancak bu şekilde yaralanan personelin çoğunun da durumu enfeksiyon kontrol komitesine rapor etmediği bildirilmiştir.

Hastanelerdeki iş kazalarının azaltılması ve önlenmesine yönelik olarak: • Sağlık çalışanları raporlamanın önemini bilmeli, bu konuda yöneticileri tarafından teşvik edilmeli, kazalar karşısında

yapmaları gerekenler hakkında eğitilmelidir. • Sağlık çalışanları vücut mekaniğini desteklemeleri için dikkat etmeleri gereken konularda eğitilmeli, hasta bakımına yönelik güç gerektiren işlemler için kullanılacak teknolojik destek materyalleri kurum yöneticileri tarafından sağlanmalı, personel iş yükünü azaltmak ve personel başına düşen hasta oranında denge sağlamak için iyi bir personel planlaması yapılmalıdır. • Sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti önlemek amacıyla kurumda yeterli güvenlik tedbirleri alınmalı, hasta hakları biriminde hasta ve hasta yakınlarının sorunları ile ilgilenecek uzman personel görevlendirilmeli, sağlık personeli hastaya yaklaşım konusunda eğitilirken halk da kamu spotu vb. görsel kaynaklarla eğitilmelidir • Aynı zamanda iş sağlığı ve güvenliği uzmanları gerekli denetlemeleri belirli aralıklarla yapmalı, eksiklikleri saptayarak kurum yönetimine rapor etmelidir.

S-0439 - BESİN ZEHİRLENMESİNDE HEMŞİRENİN ROLÜ

AHSEN MUMCU1, FİLİZ PEHLİVAN1, HALENUR BAL1, ÖZCAN ERDOĞAN1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ,

Önemli bir halk sağlığı sorunu olan besin zehirlenmesi zararlı bakterilerin ürediği herhangi yiyecek ve içeceğin tüketiminden sonra ortaya çıkan enfeksiyon ve intoksikasyon durumudur. Ülkemizde zehirlenme vakalarının %5ini besin kaynaklı zehirlenmeler oluşturmaktadır. Besin kaynaklı zehirlenmelerin %90dan fazlası da besin içeriğindeki bakterler nedeniyle görülmektedir. Hazır yemek endüstirisinin gelişimi ile bu durumun sıklığı da artış göstermiştir.

Besin zehirlenmelerine neden olan mikroorganizmalardan bazıları; Campylobacter jejuni, Vibrio cholerae, Escherichia coli, Staphylococcus aureus, Shigella dysenteriae, Listeria monocytogenes vb. olarak sıralanabilir. Besin zehirlenmesine neden olan bu mikroorganizmaların başlıca kontaminasyon kaynakları hasta veya taşıyıcı olan insan ve hayvanlar, su, toprak, toz ve çöpler, bakteri içeren araç gereçler, eller, mutfak tezgahları ve giysiler olarak sıralanabilir. Besin zehirlenmeleri kaynaklara ve konağa bağlı olarak çoğu zaman hafif seyirli ve kendini sınırlayan hastalıklar olmasına karşın, bazen ağır seyirli hatta ölümcül bir tablo ile de seyredebilmektedir. Kontamine besin tüketildikten sonra 30 dakika ile 72 saat arasında hastalık semptomları görülebilir. Bu semptomlar genelde mide bulantısı, kusma, diyare, halsizlik, ateş, bulanık görme ve bilinç kaybı, deride kızarıklıklar, karın bölgesinde şiddetli kramplar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hastanın bu şikayetlerle başvurduğu sağlık kurumlarında ilk karşılaştığı sağlık çalışanı olan hemşireler, • Öncelikle tüm zehirlenmelerin adli bir vaka olabileceğini bilmeli, • Zehirlenme nedenini hastanın anemnezini doğru, detaylı ve eksiksiz bir şekilde alarak öğrenmeye çalışmalı, • Hastanın kimlik bilgilerini, fiziksel muayene sonuçlarını iyi bir şekilde kayıt altına almalı • Hastanın sıvı elektrolit dengesini değerlendirmeli hekimin istemine göre sıvı desteği yapmalı • Hastanın oksijen ihtiyacı değerlendirilmeli ve ihtiyaç varsa desteklemeli • Hasta kusuyorsa aspirasyon riskine karşı tedbirler almalı • Hastayı sakin bir ortama almalıdır. Tüm zehirlenmelerde erken tanı ve müdahale önemlidir. Bu konuda hastaları bilinçlendirmek hemşirelerin sorumluluklarındandır. Hastalar tarafından; patojene karşı vücudun koruyucu bir mekanizması olan ishal ve kusmanın önlenmemesi bu amaçla herhangi bir ilaç kullanılmaması, defekasyonun artacağı düşüncesiyle sıvı ve gıda alımının azaltılmaması aksine bol sıvı tüketilmesi öncelikle bilinmesi gerekenlerdendir. Buna ek olarak yoğurt haşlanmış patates pirinç lapası vb. besinlerin tüketilmesi hastalara önerilebilir.

Hemşirelerin görevleri sadece hastane içinde ve besin zehirlenmesi ortaya çıktıktan sonra yapacakları işlemlerle sınırlı değildir. Besin zehirlenmesi ortaya çıkmadan da hemşireler olarak bizlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Besinlerin yeteri kadar ve homojen pişirilmesi, hijyen kurallarına uyulması, gıda pişiriminde kullanılan araç gereçlerin temizliğine özen gösterilmesi, kullanılacak gıdaların son tüketim tarihine dikkat edilmesi, bakterilerin en iyi oda sıcaklığında çoğalmasından dolayı besinlerin +4 derece altında saklanması, gıda sektöründe çalışanların düzenli olarak portör taramalarından geçirilmesi konularında hemşireler halkı uygun olan her ortamda eğitmelidir.

S-0440 - KUŞAKLARARASI HEMŞİRELİK

FİLİZ PEHLİVAN1, HALENUR BAL1, AHSEN MUMCU1, ÖZCAN ERDOĞAN1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ,

Üç bin yıl önce başlayan insanlık tarihinden günümüze kadar olan süreçte, yakın yıllarda doğmuş, aynı çağın koşullarını ve benzer sorumluluklarını yüklenmiş kişiler topluluğu kuşak olarak adlandırılmaktadır. Kuşaklar beş gruba ayrılmış ve farklı gruba mensup kişilerin göstermiş olduğu bazı farklı düşünce ve davranışlar kuşak farklılıklarını meydana getirmiştir. Kuşak farklılıkları aralarında uçurum oluşturan algılar da olduğu gibi aynı mesleği yapan insanların işten beklenti ve iş doyumlarında da değişikliğe neden olmuştur. Pek çok mesleğin aksine doğumdan ölüme yaşamın her anında bulunan hemşirelik mesleği beklentileri birbirinden farklı olan çalışanları bünyesinde barındırmaktadır.

İlk kuşak olarak bilinen Sessiz Kuşak 1925-1945 yılları arasında doğmuş olan kişileri kapsamaktadır. Çalışkan, uyumlu ve kanaatkardırlar. Sorunsuz bir kariyer yaşantıları vardır. Genellikle ilk girdikleri işten çokça terfi alır, oradan da emekli olurlar. Baby Boomer Kuşağı 1946-1964 yılları arasında doğan kişilerden oluşur. Kuralcıdırlar. İşkolik gibi görünmeyi isterler çünkü onlara göre işe bağlılık çalışılan saatle ölçülmektedir. Ben merkezcidirler. Buna bağlı olarak kariyerlerini birinci, ailelerini ise ikinci planda tutmakla suçlanırlar. X Kuşağı 1965-1979 yılları arasında doğanlardan oluşur. Çalışmak yaşamlarının bir parçasıdır. Maddiyata önem verirler. Gerçekçidirler. Otoriteye saygılı oldukları kadar eğlenmeyi de seven bu kuşak mensupları çalıştıkları kurumlarda heyecan ararlar. Geribildirim almak ister, tek yönlü iletişimden hoşlanmazlar. Süreçten çok sonuca önem verirler. Y Kuşağı 1980-1999 yılları arasında doğan topluluğa verilen isimdir. Sorgulayıcı ve girişimcidirler. Birçok şeyi hemen şimdi isterler ve eleştirilmekten hiç hoşlanmazlar. Çoklu görevlerde, birçok faaliyeti eş zamanlı yürütmekte başarılıdırlar. Ekip olarak çalışmayı severler. “Ya dediğimi yaparsın ya da çekip gidersin” tutumuna karşı çekip gitmeyi seçecek olan özgüvenli bir kuşaktır. Son kuşak olan Z kuşağı ise 2000’li yıllardan sonra doğanların yer aldığı kuşaktır. İş yaşamıyla ilgili yönleri pek tespit edilmemiş olsa da iş hayatlarında sadakatsiz olacakları, azimli ve hırslı olmayacakları, çok kolay vazgeçecekleri tahmin edilmektedir. Diğer yandan ise yaratıcılık, hak arama gibi konularda daha başarılı olmaları onların iş hayatında elde edebileceği başarıları göstermektedir.

Hemşirelik mesleğini kuşaklara göre değerlendirdiğimizde; Florence Nightingale’in öncülüğünde modernleşen Sessiz kuşak hemşireleri, hemşireliğin temel değerlerini oluşturmuşlar, hastayı iyileştirmek için bakım vermenin yanı sıra hasta çevresini düzenleme, hijyen kuralları ve kayıt tutma gibi girişimlerde bulunmuşlardır.

Baby Boomer Kuşağı hemşireleri ile ilgili çok fazla kaynak bulunmamakla beraber bu kuşakta işsizlik ve buna bağlı rekabet olduğu bilinmekte ve hemşirelik mesleğinin de bu durumdan etkilendiği düşünülmektedir. X ve Y kuşağı hemşireler değerlendirildiğinde X kuşağı hemşirelerinin Y Kuşağı hemşirelerinin aksine bireysel bir yol izlediği, ekip çalışmasından kaçındığı görülmektedir. X kuşağının denetlenmeye veya çalışmak için teşvike ihtiyacı yokken Y kuşağı için yenilikçi fikirler üretmelerinde teşvik edilmeleri ve denetlenmeleri başarı yüzdelerini arttıracak niteliktedir. Yapılan çalışmalarda; genç neslin yaşlı nesle göre sadakat ve bağlılık açısından zayıf olduğu Y kuşak hemşirelerinin mesleği bırakma isteme oranlarının yüksekliğiyle kanıtlanmıştır. Hemşirelik mesleğinde Z kuşağının nasıl bir yol izleyeceği ise merak konusudur.

S-0441 - KOAH TANISI ALMIŞ HASTALARDA POSTURAL DRENAJ VE DERİN SOLUNUM-ÖKSÜRÜK EGZERSİZLERİNİN HEMODİNAMİK PARAMETRELERE ETKİSİ

SELMA ARIK1, KIVAN ÇEVİK2,

1SAĞLIK BAKANLIĞI, 2YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU,

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) olan hastalara uygulanan postural drenaj ve derin solunum-öksürük egzersizlerinin hemodinamik parametrelere (kan basıncı, nabız, solunum, vücut ısısı, oksijen saturasyonu, triflo volümü, solunum fonksiyon testi değerleri) etkisini incelemek amacıyla yapıldı.

Araştırma, Kasım 2016-Nisan 2017 tarihleri arasında bir devlet hastanesinde yatan, KOAH tanısı almış 100 hasta ile yürütülen yarı deneysel bir çalışmadır. Verilerin toplanmasında Hasta Tanıtım Formu, Derin Solunum-Öksürük Egzersizleri ve Spirometre Uygulama Basamakları Formu, Hemodinamik Parametre Veri Kayıt Formu kullanıldı. Hastalara 7 gün boyunca sabah ve akşam olmak üzere günde 2 kez postural drenaj ve derin solunum-öksürük egzersizleri yaptırıldı. Egzersiz öncesi ve egzersiz sonrası olmak üzere günde 4 kez hemodinamik parametreleri kaydedildi. Solunum Fonksiyon Testi (SFT) sırasında elde edilen zorlu vital kapasite (FVC), zorlu ekspiratuvar volüm (FEV1), FEV1/FVC değerleri ise hastanın ilk izlem gününde egzersizlere başlamadan önce ve izlem bitimi olan 7. günün sonunda değerlendirildi

Araştırmaya katılan hastaların yaş ortalaması 66.58±0,78 olup, % 74'ü erkektir. Yapılan analizler sonucunda hastaların sistolik kan basıncı, nabız sayısı, oksijen saturasyonu, triflo volümü ve solunum fonksiyon testi değerlerinde egzersiz öncesi ve egzersiz sonrasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanırken ($p<0.05$); diastolik kan basıncı, vücut ısısı ve solunum sayısı değerlerinde anlamlı bir fark saptanmadı ($p>0,05$).

KOAH'lı bireylerin bakım ve yönetiminde pulmoner rehabilitasyon programının bir parçası olan postural drenaj ve derin solunum-öksürük egzersizleri oksijen saturasyonu, triflo volümünü ve solunum fonksiyon testi değerlerini arttırmada etkilidir.

S-0442 - SON DÖNEM YOĞUN BAKIM HASTALARININ BAKIMINDA ETİK SORUNLAR VE ETİK YAKLAŞIM

Özlem İBRAHİMOĞLU1,

1Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi,

Bu makale, yaşam sonu yoğun bakım hastalarının bakımında etik sorunları ve etik yaklaşımı vurgulamayı amaçlayan bir literatür derlemesidir.

Değerler felsefesi olarak da kabul edilen ETİK, yaşamsal değerlerle sorunları çözümleyen, karar ve eylemlere rehberlik eden, davranışları doğruya, iyiye yönlendiren, ahlaki normları ve nedenleri araştıran, anlamlandıran, kuramlar geliştiren bilimsel, insancıl bir alandır. Hemşire bakım sorumluluğunu üstlendiği bireyi, değerleri, inanç ve tutumları, eylem ve davranışları ile bir bütün olarak değerli ve eşsiz bulduğundan, üst düzeyde hizmet alma hakkının var olduğuna inanır. Bu inanç bakımda etik yaklaşımı gerekli kılar. Aksi halde bakım/tedavide ikilem ya da çelişkiler yaşanır. Yoğun bakım modern sağlık sisteminin bir parçası olup iki temel fonksiyonu vardır: Birincisi; akut veya potansiyel olarak geri dönüşümlü hayatı tehdit eden acil durum riski altındaki hastaların bakımı, ikincisi ise organ sistem desteği sağlamaktır. Yoğun bakım ortamı, enfeksiyon, yaralanma ve tehlikeli maddelerle karşı karşıya gelme olasılığı nedeniyle yüksek riskli; hızlı karar vermeyi gerektirmesi, beklenmeyen bulguların ve yaşamı tehlikeye sokan durumların tehdidi nedeni ile de stresli bir ortamdır. Etik problemler hızla gelişebilir ve bu durum sıklıkla farklı disiplinleri ilgilendirebilir. Süreç boyunca bakım verme sorumluluğu olan hemşirelerin, bu sorumluluğu tam anlamıyla yerine getirebilmeleri etik ilkeleri anlamalarını ve bu doğrultuda bakım vermelerini gerektirir. Yoğun bakımlarda özelleşen etik konular; aydınlatılmış/bilgilendirilmiş izin (hastanın kendi kaderini tayin etme hakkı), klinik araştırmalar, gerçeği söyleme/söylememe, gizlilik/mahremiyet, HIV ve AIDS, kardiyopulmoner resüsitasyon yapma ve yapmama, tedavinin verilmemesi ve sonlandırılması kararları, organ donörlüğü/transplantasyon konularıdır. Hemşireler, hasta ve ailesi ile uzun süreli ilişkiye izin veren konumları, savunuculuk, danışmanlık ve eğiticilik rolleri gereği, sağlık alanında moral değerlerin gelişmesinde anahtar kişilerdir. Bu nedenle, hemşirelerin etik ile ilgili temel kavramları, teorileri, ilkeleri, etik problemleri ve etik karar verme modellerini anlamaları zorunludur.

S-0443 - ORAK HÜCRELİ ANEMİ VAZO-OKLUZİF KRİZ YÖNETİMİNDE HİDRASYON

SEDA ARDAHAN SEVGİLİ1, SELMİN ŞENOL1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Orak Hücreli Anemi (OHA); HbS'nin neden olduğu bir hastalıktır. DSÖ verileri her yıl 310.000'den fazla OHA tanılı doğum bildirmektedir. OHA'nın temel bulguları kronik hemolitik anemi ve iskemik doku harabiyetiyle ağrılı vazo-oklüzif krizdir. Ağrı, vazo-okluzyon nedeniyle kemik iliği ve kemiklerde görülen iskemi ve inflamasyondan kaynaklanır. Vazo-oklüzif kriz akut ağrı ataklarının ve hastaneye yatışların başında yer alır. Ağrı ani bir şekilde başlar ve tipik olarak sırtta, eklemlerde ve ekstremitelerde görülür. Yaşamın ilk yıllarında görülebilen vazo-oklüzif krizler doku ve organlarda kalıcı hasar nedeni yaratabilir. Bu nedenle vazo-okluzif kriz yönetiminin yaşamsal önemi vardır. Bu çalışma, vazo-okluzif kriz yönetiminin temel girişimi olan hidrasyonun sağlanmasına dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır.

OHA'lı çocuklarda artmış sıvı ihtiyacı, ateş, enflamasyon ve hipostenüri nedeniyle görülen dehidratasyon oraklaşmayı arttırır. Hidrasyonun sağlanması, sıvı-volüm dengesinin korunması OHA'lı çocuklarda vazo-okluzif kriz yönetiminde temel girişimler arasındadır. Yeterli hidrasyonun sağlanması oraklaşma hızını düşürmede önemli bir rol üstlenir. OHA tanılı bir çocukta minimum 1600ml/m2/gün sıvı alımı yaşamsaldır. Ailelerin evde yeterli hidrasyonu sağlaması konusunda eğitimi sağlanır. Ebeveynler çocuklarına günde kaç bardak su içirmeleri gerektiğinin yanı sıra; çorba, yoğurt, meyve suyu gibi sıvı takviyeler konusunda da bilinçlendirilmelidir. Sıvı hesaplamasında standart oluşturmak amacıyla her zaman aynı bardak ya da şişe ile sıvı alımının desteklenmesi konusunda hatırlatmalar yapılır. Bardağın ya da şişenin, çocukların her zaman ulaşabileceği bir konumda bulunması önemlidir.

OHA'lı çocuklarda vazo-okluzif kriz yönetiminde etkin hidrasyon basamaklarının bireyselleştirilmiş bakım kapsamında uygulanması, krizlerin sıklığını da azaltacaktır.

S-0444 - İNFERTİL KADINLARDA PRENATAL BAĞLANMA

Oya KAVLAK1, Endam ÇETİNKAYA1, Figen KAZANKAYA1, Sayime MISIRLI2, Belgin İYİK AKSAKAL2,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Ege Üniversitesi Kısırlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Tüp Bebek Servisi,

Bu çalışma, infertilite tedavisi sonucu oluşan gebeliklerde anne-bebek bağlanma düzeyini incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Araştırmanın evrenini Ege Üniversitesi Kısırlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Tüp Bebek Servisi'ne ve Doğum Kadın Hastalıkları Obstetri Polikliniği'ne gelen, infertilite tedavisi sonucu gebe kalan tüm kadınlar oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini 01.01.2015–31.06.2015 tarihlerinde hastaneye başvuran ve çalışmaya katılmayı kabul eden 135 gebe kadın oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında "Gebe Tanıtım Formu" ve "Prenatal Bağlanma Envanteri-PBE" kullanılmıştır. Araştırmanın verilerinin değerlendirilmesinde SPSS programı kullanılmış, tanımlayıcı analizlere yönelik sayı-yüzde ve ortalama dağılımları, karşılaştırmalara yönelik olarak da oneway-anova analizi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi α=0.05 düzeyinde kabul edilmiştir.

Çalışmaya katılan gebelerin tanımlayıcı özel¬likleri incelendiğinde yaş ortalamalarının 33.26±4.87 olduğu, %29.6'sının ilköğretim mezunu, %29.6'sının üniversite mezunu olduğu, %51.9'unun çalışmadığı, ortalama gelirin 2504.81±1425.32 olduğu ve %97.8'inin çekirdek tip aile yapısına sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan gebelerin ortalama 5.41±4.33 yıldır çocuk istediği, 3.24±3.52 yıldır infertilite nedeniyle tedavi gördüğü, %77.8'inin gebelikte rahatsızlık yaşadığı, %79.3'ü gebelikte meydana gelen hastalık nedeniyle hastanede yattığı belirlenmiştir. Çalışmaya katılan kadınların %74.1'i tek, %24.4'ü iki ve %1.5'i üç fetüse gebedir. Tek gebeliği olan kadınların PBE puan ortalamaları 42.10±10.45, ikiz gebeliği olan kadınların PBE puan ortalamaları 45.51±9.61, üçüz gebeliği olan kadınların PBE puan ortalamaları 39.00±4.24 olarak bulunmuştur. Puan ortalamaları arasında yapılan varyans analizinde istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır (F=1.531, p>0.05).

Gebelikte, gebe kadınların fetüs sayısının bağlanma düzeyini etkilemediği sonucuna varılmıştır.

S-0445 - BEBEK BAKIMINDAKİ GİRİŞİMLERİN BESLENME, UYKU, AĞLAMA ÜÇLÜSÜ İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ; SİSTEMATİK DERLEME ÇERCEVESİNDE DEĞERLENDİRME

Hilal YILDIRIM1, Zeliha KARAPELİT2,

1İnönü Üniversitesi, 2Amasya Üniversitesi,

Araştırma bebek bakımındaki girişimlerin beslenme, uyku, ağlama üçlüsü ile ilişkilendirilmesi amacı ile sistematik derleme çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Araştırma Pubmed, Cochrane veri tabanından, 2017-2006 yılları arasında yapılan, sistamatik derleme, deneysel ve kohort çalışmaları incelenmiştir. Bebek bakımına ilişkin 161088 çalışmaya ulaşılmıştır, bebek beslenmesi, ağlaması, uyuması anahtar kelimeler taranarak 58 araştırmaya, yıl sınırlaması dolayısıyla 34 çalışmaya indirgenmiştir. Bu araştırmalar içinden de özel ve riskli gruplardaki bebekler, 6 aydan büyük bebekler, tanımlayıcı araştırmalar dışlanarak 8 çalışmaya ulaşılmıştır.

Bebek bakımında 1) aralıklı beslemek, bebeğe cevap vermeyi ertelemek ve bebeğin yanında yatırılmaması, bebeğin uzun süre uyumasını sağlamıştır, fakat bebekleri daha fazla strese sokmuştur ve ağlama periyodu uzamıştır 2) bebekle olan fiziksel temasın artması ve yatağı anne ile paylaşmak bebeği daha stabil ve huzurlu olmasını sağlamıştır fakat uyku aralıkları kısaltmıştır 3) gece emerken uyuyan bebekler ve sadece anne sütü ile beslenen bebekler ve sallanarak veya sallanan yatakta uyuyan bebekler gece daha sık uyandığı ve ağladığı saptanmıştır. 4) emzik ve kundaklama yöntemi bebekleri sakinleştirdiği, ağlamayı azalttığı ve uykuyu geliştirdiği literatürler doğrultusunda saptanmıştır.

Sonuç olarak bebeklerin beslenme-ağlama-uyku döngüsü arasında kuvvetli bir bağ olduğu, bebek bakımının girişimsel müdahalelerin karşılaştırmalı olarak araştırılması, bebek bakımının ebeveynlere yol gösterici olması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

S-0446 - GÖÇÜN SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Aykut AYDIN1, Aylin AYDIN SAYILAN2, Arzu ÖZATA3,

1Kırklareli Üniversitesi İİBF, 2Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, 3İzmir Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Sağlık, sadece hastalık ve sakatlık durumunun olmayışı değil kişinin bedenen ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlığı, "sadece hastalıklardan ve mikroplardan korunma değil, bir bütün olarak fiziki, ruhi ve sosyal açıdan iyi olma hali" olarak açıklar.

Türk dili ve kültüründe “göç” sözcüğü, evi barkı ile birlikte yer değiştirme işi/eylemi olarak tanımlanmaktadır (Çakır 2011). Göçün farklı nedenleri olabilmektedir. Nüfus artışı, deprem, sel gibi doğal afetler, konut kiraları, sağlık, beslenme, eğitim, ulaşım gibi imkanların yetersizliği, iş olanaklarının azlığı bu nedenler arasındadır (Gür ve Ural 2014).

Göçün nedeni ne olursa olsun, fiziksel, sosyal ve kültürel olarak olarak bireyleri ve toplumu etkisi altına almakta ve sağlığı etkilemektedir (Gümüş ve Bilgili 2015). Göçün en çok ruhsal sorunlar yarattığı, stres ve depresyonu tetiklediği belirtilmektedir. Yine literatürde (Mackenbach, and et. al. 2005; Norredam and et. al. 2012; Nørredam 2015) göçün infeksiyonu, kanseri, kardiyovasküler hastalıkları ve yaralanmaları arttırdığı vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, göçmenlerin ruhsal ve fiziksel olarak daha fazla risk altında olduğu görülmektedir. Bu konuda sağlık politikalarının geliştirilmesi, duyarlılığın artması ve göçmenlerin risk altında olduğunun bilinmesi, sağlık hizmetlerine erişimlerinin kolaylaştırılması gerekmektedir.

S-0447 - MESLEKİ EĞİTİMDE ETKİNLİK, UYGULAMA ALANLARINDA ETKİNLİK... NİTELİKLİ SAĞLIK PERSONELİ

EMİNE GERÇEK1, SELVİNAZ SAÇAN2, HATİCE YILDIZ1, HİLAL YÜCEYILMAZ3, HALİSE ÇİNAR3, NAZAN ÖZTÜRK3, AYÇA BALMUMCU3, GÜLFER DOĞAN PEKİNCE3, GÖKÇE SİBEL TURAN3,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 3Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,

Sağlık hizmetlerinin niteliğinin belirleyicisi verilen eğitimin yeterliliği, teorik bilgi, uygulamanın bütünleşmesidir. Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin yüksek okulda verilen eğitim-öğretim faaliyetlerinden, sağlık personellerinin de öğrencilerden beklentilerini belirlemektir.

Tanımlayıcı türde olan bu araştırmanın evrenini 1 Aralık 2016 – 25 Şubat 2017 tarihleri arasında Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda (SSHMYO) öğrenim görmekte olan 546 öğrenci ve öğrencilerin uygulama alanlarında görev yapan 1037 sağlık personeli oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü statcalc ile hesaplanmış, araştırmayı katılmayı kabul eden 226 öğrenci ve 282 sağlık çalışanı örnekleme alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen “SSHMYO Öğrencilerinin Yüksekokuldan Beklentileri Formu” ve “Uygulama Alanında Çalışan Sağlık Personellerinin Öğrencilerden Beklentileri Formu” kullanılarak toplanmıştır. Soru formlarının kapsam geçerlilik indeksleri Davis tekniğiyle hesaplanmıştır. Verilerin analizde ikili grup karşılaştırmaları için Mann Whitney U testi, çoklu grup karşılaştırmaları için Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Çalışmaya katılanların %39,8’i 112’lerde, %23,3’ü acil servislerde, %24,4’ü ameliyathanelerde, %12,4’ü radyolojide görevlidir. Sağlık çalışanlarının öğrenciler hakkındaki görüşleri yaş ve cinsiyete göre değişiklik göstermezken, lisans ve üstü düzeyinde eğitimi olanlar öğrencilerin teorik, mesleki ve iletişim becerilerinin iyi olduğu görüşüne daha fazla katılmaktadır ($p<0,05$). Ameliyathane çalışanları, öğrencilerinin ekip çalışmasına uygun davrandıkları ($p<0,001$), iletişim becerilerinin iyi olduğu ($p=0,033$), hastalara yapılan tüm girişimlerde etik davranış ilkelerine uydukları ($p=0,006$) ve mesleklerini iyi bir şekilde temsil edecekleri ifadelerine ($p=0,007$) daha fazla katılmaktadırlar. Katılımcıların %60,9’u öğrencilerinin klinik/saha uygulamalarını yeterli bulurken, yetersiz bulan sağlık çalışanlarının yarıya yakını uygulama günlerinin arttırılmasını önermişlerdir. Öğrencilerin mesleki hayatında en fazla faydasını göreceğini düşündüğü dersler travma, ameliyathane uygulamaları ve tıbbi görüntüleme dersleridir. Birinci sınıf öğrencilerinin mezun olduğu alanda daha fazla çalışmak istediği, müfredattaki teorik derslerin sayı ve süresinin daha fazla oranda yeterli olduğunu düşündüğü saptanmıştır. İlk ve acil yardım bölümü ile tıbbi görüntüleme bölümü öğrencileri yüksekokula ait bir beceri laboratuvarı olması gerektiğini daha fazla düşünmektedir ($p<0,05$).

Sağlık çalışanlarının çoğunlukla öğrencilerin klinik/saha uygulamalarını yeterli bulurken öğrencilerin yüksekokula ait bir beceri laboratuvarına ihtiyaç duydukları belirlenmiştir.

S-0448 - ÜÇÜNCÜ BASAMAK SAĞLIK KURULUŞUNDAKİ HEMŞİRELERİN KANSER TARAMA PROGRAMLARI BİLGİLERİ İLE TARAMA TESTLERİNİ YAPTIRMA DURUMLARI

Neslihan ŞEKER1, Yağmur KÖKSAL YASİN2, Esma ÖZAYDIN2, Burak ÇAPACI2, Pınar OKYAY2,

1Tatvan Devlet Hastanesi , 2Adnan Menderes Üniversitesi Araştırma Ve Uygulama Hastanesi,

Dünya'da her yıl 8,2 milyon insan kanserden ölmektedir. Türkiye'de de 2014 yılında gerçekleşen ölümlerin %20,7'sinin sebebi kanserdir. Türkiye'de 2008 yılından itibaren meme, serviks ve kolorektal kanserlerin ulusal tarama programları mevcuttur. Hemşirelerin kanser tarama programlarını bilme, kanserin belirti ve bulgularını saptama, risk gruplarını belirleme ve erken tanı yöntemlerinin önemi hakkında toplumun eğitiminde vazgeçilmez rolü vardır. Bu çalışmanın amacı; üçüncü basamak bir sağlık kuruluşunda çalışan hemşirelerin kanser tarama programları ile Kanser Erken Teşhis, Tarama Ve Eğitim Merkezleri (KETEM) hakkındaki bilgilerini ve tarama testlerini yaptırma durumlarını saptamaktır.

Şubat-Mart 2016 tarihleri arasında yapılan araştırma, tanımlayıcı-kesitsel tipte olup Adnan Menderes Üniversite Uygulama ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan 325 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara yüz yüze görüşme yöntemiyle 18 soruluk anket formu uygulanmıştır. Tanımlayıcı veriler için yüzde ve ortanca(en az-en çok) değerler kullanılmıştır. Tip 1 hata düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

Katılımcıların ortanca yaş değeri 25 ve %85,5'i kadındır. Katılımcıların %30,1'i ailesinde kanser öyküsü olduğunu belirtmiş, bunların yalnızca %9,1'ine tarama önerilmiştir. Her beş katılımcıdan biri KETEM'i duymamıştır. Katılımcıların %32'si mezuniyet sonrası kanser taraması ile ilgili bilgiyi televizyon-radyodan öğrendiklerini belirtmişlerdir. Kanser taramalarının amacına katılımcıların yalnızca %46,4'ü 'kanseri erken dönemde yakalamak' olarak tam doğru cevap vermiştir. Katılımcılardan 30 yaş üstündekilerin %20,7'si Pap-smear, 40 yaş üstündekilerin %45,4'ü mamografi yaptırmıştır.

Bu çalışma katılımcıların KETEM ve kanser tarama programları ile ilgili bilgilerinin yeterli olmadığını göstermiştir. Hemşirelerin kendi farkındalıklarındaki artış toplumun farkındalığını da artıracaktır. Hemşirelerin meslek hayatı boyunca da hizmet içi eğitimlerle bilgilerini güncellemeleri sağlanmalıdır. Böylece hem kendileri hem de verecekleri danışmanlık hizmetleri için doğru ve tam gerçek bilgi sağlanacaktır.

S-0449 - ÜLKELERİN İNSANİ GELİŞME ENDEKSİ VE BAZI TEMEL BİLEŞENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Hüseyin DEMİR1, Cuma ÇAKMAK1, Okan ÖZKAN2,

1Hacettepe Üniversitesi, 2Ankara Üniversitesi,

Bu çalışmada United Nations Development Programme'ın (UNDP) 2014 yılı insani gelişme endeksi ve doğumda beklenen yaşam süresi, ortalama okullaşma yılı ve gayri safi milli gelir değişkenlerinin kullanılması ile ülkelerin sınıflandırılması amaçlanmıştır

Çalışmada diskriminant (ayırma) analizi kullanılmıştır. Analize 188 ülke dâhil edilmiştir. Ülkelerin insani gelişim düzeyi, yüksek insani gelişim düzeyinden (1) düşük insani gelişim (4) düzeyine doğru sıralanmıştır. İnsani gelişim indeksine ilişkin veriler SPSS 20.0 yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizin yapılması için gerekli varsayımlar sağlanmıştır. Yapılan Box's M testi sonucunda grupların kovaryans matrislerinin eşit olduğu (sig= ,000) ve değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin olmadığı saptanmıştır. Sınıflandırmanın doğruluğunu değerlendirmek için nispi (% 29) ve maksimum şans kriterleri (% 64) elde edilmiştir. Çalışmada doğru sınıflandırma oranı % 88,8'dir ve bu oran nispi ve maksimum şans kriterlerinden büyük olduğundan diskriminant analizinin başarılı olduğu söylenebilir.

Kanonik ayırma fonksiyonuna göre elde edilen model bağımlı değişkendeki varyansın % 91,3'ünü açıklamaktadır. Ortalama okullaşma yılı ve doğumda beklenen yaşam süresi, insani gelişmişlikte en önemli ayırt edici değişkenlerdir. Kişi başı gayri safi milli gelir de önemli bir değişken olarak öne çıkmaktadır. Çok yüksek insani gelişim düzeyine sahip ülkelerin % 83,7'si doğru % 16,3'ü yanlış; yüksek insani gelişim düzeyine sahip ülkelerin % 100'ü doğru; orta insani gelişim düzeyine sahip ülkelerin % 84,6'sı doğru % 15,4'ü yanlış ve son olarak düşük insani gelişim düzeyine sahip ülkelerin % 84,1'i doğru % 15,9'u yanlış sınıflandırılmıştır. Analiz sonucunda 21 ülkenin gerçek gruplarına göre farklı bir grupta yer aldığı görülmüştür.

Yapılan analiz UNDP'nin sınıflandırması ile büyük oranda örtüşmektedir. Ancak her insani gelişim düzeyine ilişkin grupta sınıflandırma farklılıklarının olduğu ve bu farklılıkların çok yüksek insani gelişim ve düşük insani gelişim düzeyine sahip gruplarda daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerin insani gelişim düzeylerini yükseltmeleri için öncelikli olarak eğitim ve sağlık alanında birtakım iyileştirmeler yapma yoluna gitmeleri gerektiği söylenebilir.

S-0450 - ULUSAL SAĞLIK

Aykut AYDIN1, Aylin AYDIN SAYILAN1, Arzu ÖZATA2,

1Kırklareli Üniversitesi, 2İzmir Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Çalışmada, Dünya'da ve Türkiye'deki sağlık politikalarına yer verilmektedir.

Sağlık en temel insan hakkıdır. Sağlığın ırk, din, dil, politik inanç, ekonomik ve sosyal durum ayırımı gözetilmeksizin doğuşta kazanılan temel bir hak olduğu uluslararası bir belgede ilk kez 1947 yılında Dünya Sağlık Örgütü'nün anayasasında yer almıştır. Sağlığın bir hak olması ve yaş, cinsiyet, ekonomik durum gibi her hangi bir etmene bağlı olmaksızın kişiye sağlanması zorunluluğu hükümetlere önemli bir sorumluluk yüklemiş ve bu sorumluluk 1948 yılında İnsan hakları Evrensel Bildirgesi'nde "tıbbi bakım alma hakkı" olarak tanımlanmıştır. Hükümetler, kendi halklarının sağlığından sorumludur. Yirminci yüzyılın başında bu gelişimlere paralel olarak, sağlık alanında geleneksel birikim yerine bilimsel bilgiye dayanan profesyonelleşme, yani sağlık meslekleri ve uzmanlıkları gelişmeye, güç kazanmaya başlamıştır. Avrupa ülkelerinde gelişen genel sağlık sigortası, sağlık hizmeti verenlere bir fon oluşturduğu gibi, hükümetlerin sağlık hizmetlerinin sunumu ve sağlık harcamaları konusunda denetleyici-düzenleyici rol almasına da yardımcı olmuştur.

Ülkemizde sağlık hizmetlerinin içeriğine baktığımızda; koruyucu, iyileştirici / tedavi edici ve rehabilite edici olarak ayrılmaktadır.

2011 yılında 663 sayılı kanun hükmünde kararname ile Kamu Hastaneler Kurumu kurularak Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarında yeniden yapılanma gerçekleştirildiği görülmektedir

S-0451 - ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP OLAN AİLELERİN SAĞLIK DURUMLARI VE PROBLEMLERİ

Betül BATTALOĞLU İNANÇ1, Hatice TOPAL1, Yaşar TOPAL1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,

Having multiple disabled child is stressful for parents because they continue to carry out demanding care procedures in everywhere. Also, systematic knowledge of the parental experience and of their support needs is missing.

The universe of the study consists of the families of 10 disabled children registered in Counseling and Research Center affiliated with Muğla Provincial Directorate of National Education in Turkey. No sampling was executed in this study, and 10 parents accepting to participate into the study voluntarily were involved. An exploratory, qualitative study was conducted, including individual interviews with parents focus groups.

‘‘Concerns for the child's well-being” was central for the parents and focussed on the areas of their “Development”. Perception of the child's well-being governs the extent of the “Parents' Work” and defines the parental “Support needs” to “Receive information and training”, “Be known and experience continuity”, “Be taken seriously and experience communion”.

Parents work hard to safeguard the well-being of their disable child first. They are protecting their children, but sometimes they are feeling burnout themselves. And of course, they need professionals care sometimes. Becuse,still they do not know, how will live their own lifes.

S-0452 - GÖÇ EDEN KADINLARIN SAĞLIĞI

Betül BATTALOĞLU İNANÇ1, Hatice TOPAL1, Yaşar TOPAL1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,

Göç eden kadınların, sorunları, ailenin bundan etkilenmesi ve bu göç olgularında çözüm yolları neler olabilir.

Göçmen kadınlar sağlığa etkileri son derece olumsuz olan çoklu baskılar ve zorluklarla baş etmek zorunda bırakılmaktadır. Mesleki sıkıntılar yorgunluklar (ya da işsizlik gibi sorunlar) ve ailenin ihtiyaçlarının karşılanması beklentisi ile birlikte farklı bir kültürde yaşamanın getirdiği zorluklar ortadadır. Ayrıca göçmen kadınlar, hem kadın oldukları, hem de göçmen oldukları için, cinsel taciz, tecavüz ve şiddete de maruz kalabilmektedirler. Göçmen kadınların karşılaştığı önemli bir sorun fuhuşa zorlanmalarıdır. Bu durum aynı zamanda kadınları istenmeyen gebelikler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve HIV enfeksiyonu açısından risk grubuna sokmaktadır. Avrupa'da enfeksiyon hastalıklarının sosyo ekonomik belirleyicilerinin incelendiği literatür taramasında, enfeksiyon hastalıklarının çoğunluğunun alt sosyo-ekonomik düzeyde ve göçmenlerde görüldüğü saptanmıştır

Göçmenlerin üreme sağlığı günümüzde hala çözüm bekleyen bir sorun olarak varlığını korumaktadır. Kadınlar özellikle 15-49 yaş grubu dönemde sadece cinsiyetleri nedeniyle yaşadıkları gebelik ve doğum sırasında -aslında normal fizyolojik ve sosyal süreçler olmasına rağmen, sağlıkları üzerinde hastalık ya da ölüm gibi özel etkisi olan durumlarla karşılaşırlar ve daha özel sağlık bakımına gereksinimleri olur.

1.Stratejik planlar yapılarak ülkenin ve şehirlerin göçmen kotalarının belirlenmesi, 2.Göçmenlere gerekli hizmetin verilebilmesi, ihtiyaçlarının tespiti ve gerekli olduğunda kolay ulaşılabilmesi amacıyla bulundukları yerlerde kayıtlarının yapılması, gereksinim halinde ulaşabilecekleri sağlık kuruluşları ile ilgili bilgilendirilmesi, 4.Göçmenlerin ülkeye ve kültüre uyum sağlayabilmesi için oryantasyon programları düzenlenmesi 5.Dil sorunu nedeniyle sağlık kuruluşlarında da göçmenler ile iletişim kurmak amacıyla tercümanlar bulundurulması, 6.İletişim sorununu ortadan kaldırmak amacıyla göçmenlere dil eğitiminin verilmesi, 8.Sağlık kurumlarında sağlık hizmetleri ile ilgili sevk zinciri konusunda göçmenleri yönlendirecek birimlerin olması, 9.Sağlık kuruluşlarında göçmen sağlık personelinin çalıştırılması, göçmenlerin sağlık işleriyle direkt ilgilenim olması, 10.Kayıt sisteminin güçlendirilmesi, bakımından aile sağlığı merkezlerine kayıtlarının yapılması 11.Ya da, kendi dillerinde hizmet veren aile sağlığı merkezleri oluşturulması, 12.Göçmenlerin ruhsal sorunlarını önlemek ya da etkili baş etme becerileri kazandırabilmek için psikolojik danışmanlık hizmeti verilmesi,

S-0453 - SAĞLIK PROFESYONELİ ADAYLARININ ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİNİN BELİRTİ VE RİSKLERİ KONUSUNDA BİLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYİ

Yeliz MERCAN1, Kevser TARI SELÇUK2,

1Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, 2Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu araştırmada sağlık profesyoneli adaylarının çocuk istismarı ve ihmalinin belirti ve riskleri tanılaması konusunda bilgi ve farkındalık düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma kesitsel tiptedir. Şubat-Mart 2017 tarihleri arasında, Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Ebelik ve Hemşirelik Bölümlerinde okuyan, 3. ve 4. sınıf 201 öğrenciyle yürütülmüştür. Araştırmada Çocuk İstismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerinin Tanılanmasına Yönelik Ölçek Formu kullanılmıştır. Çalışma için kurumdan izin alınmıştır. Verilerin çözümlemesinde SPSS 22.0 kullanılmıştır. Çözümlemede tanımlayıcı istatistikler, Student's t ve Mann Whitney-U testinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ kabul edilmiştir.

Öğrencilerin Çocuk İstismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerinin Tanılanmasına Yönelik Ölçeğin toplam madde puan ortalaması 3,81±0,33 (Min:3,09, Max:4,09)'dür. Ölçeğin alt alanlarını oluşturan ihmal ve istismarın çocuk üzerindeki fiziksel belirtileri, davranışsal belirtileri, ihmalin çocuk üzerindeki belirtileri, istismar ve ihmale yatkın ebeveyn, çocuk ve ailesel özellikler madde puan ortalamaları sırasıyla; 3,94±0,35, 3,87±0,38, 4,21±0,57, 3,59±0,44, 3,28±0,57, 3,78±0,56'dır. Ölçeğin toplam madde puan ortalaması kızlarda ($p=0,002$), şüpheli olgu ile karşılaşanlarda ($p=0,017$), eğitim alanlarda ($p=0,007$) anlamlı düzeyde yüksek belirlenmiştir. Çocuk istismar ve ihmalinde ailesel özellikler hariç ($p>0,05$), ölçeğin diğer tüm alt alanlarında kız öğrencilerin madde puan ortalamalarının erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir($p<0,05$). Şüpheli olgu ile karşılaşmayan öğrencilerin madde puan ortalamaları ihmalin çocuktaki fiziksel belirtileri ($p=0,007$), davranışsal belirtileri ($p=0,001$), istismar ve ihmale yatkın ebeveyn özellikleri ($p=0,040$) alt alanlarında daha düşük düzeydedir. Eğitim alanların madde puan ortalamaları ihmalin çocuktaki davranışsal belirtileri ($p=0,001$), istismar ve ihmale yatkın ebeveyn özellikleri ($p=0,001$) alt alanlarında anlamlı düzeyde yüksektir. Ölçeğin toplam madde puan ortalamaları ve tüm alt alanlarının madde puan ortalamaları ile öğrencilerin medeni durumu, yaşadığı yer, şüpheli olgularda uygulanacak prosedürü bilme arasında; çocuk istismar ve ihmalinde ailesel özellikler alt alanı ile değişkenler arasında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır($p>0,05$).

Yaklaşık yarısı mezun durumda olan öğrencilerin, çocuk ihmali ve istismarında davranışsal ve fiziksel belirtileri kısmen tanılayabildiği, ancak istismar ve ihmale yatkın çocukların özelliklerini ve ailesel özellikleri tanılamada yeterli olmadığı belirlenmiştir. Kız öğrencilerin bilgi düzeylerinin daha fazla olduğu, tüm grubun şüpheli olgularda uygulanacak prosedür hakkında yetersiz bilgiye sahip olduğu belirlenmiştir. Çocuk ihmali ve istismarında öğrencilerin eğitiminin önemli olduğu bir kez daha karşımıza çıkmıştır. Çocuk istismarı ve ihmali olgularıyla karşılaşma olasılığı yüksek bu gruplara belirti ve riskler, şüpheli olgularda uygulanacak prosedürler hakkında derslerde daha fazla ağırlık verilmesi gerekmektedir.

S-0454 - MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL AĞ SİTESİ KULLANIM ALIŞKANLIKLARININ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE İLİŞKİSİ

Demet ÜNALAN1, Mustafa BAŞTÜRK2, Sinem SOMUNOĞLU İKİNCİ3, Ayşegül AYDIN2,

1Erciyes Üniversitesi , 2Erciyes Üniversitesi, 3Uludağ Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanım alışkanlıklarını incelemek, kişilik özellikleri ile sosyal ağ sitesi kullanımı arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

Kesitsel tipteki bu çalışma, 02-31 Ocak 2017 tarihleri arasında Erciyes Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda bulunan 10 farklı programda öğrenim gören ve aktif olarak bir sosyal ağ sitesini kullanan 300 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın yapılması için Erciyes Üniversitesi Etik Kurulu'ndan gerekli olan izinler alınmış ve araştırmaya katılan öğrenciler de Gönüllü Olur Formunu doldurmuştur. Veri toplama aracı olarak, öğrencilerin demografik ve sosyo-kültürel özellikleri ile sosyal ağları kullanma durumlarını yansıtan bir anket formu, Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği ve Beş Faktör Kişilik Ölçeği (BFKÖ) kullanılmıştır. Araştırma verilerinin istatistiksel analizinde Student t testi ve varyans analizi uygulanmış, değişkenler arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde ise Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Bulgular incelendiğinde öğrencilerin BFKÖ'nden en yüksek puanı gelişime açık kişilik özelliğinden almış oldukları görülmüştür. Öğrencilerin sosyal ağ sitelerini en çok sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı kullanırken, en az eğitim amaçlı kullandıkları tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin özdisiplin kişilik özelliği puanları ile sigara içmeyen öğrencilerin nörotiklik ve özdisiplin kişilik özelliği puanları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Alkol kullanan öğrencilerin dışadönük kişilik özelliği puanları anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır ($p<0.05$). Sosyal ağ sitelerinde üyeliği olan öğrencilerin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği alt boyut ve toplam puanlarının da anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Öğrencilerin sosyal ağ sitelerini en çok sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı kullanırken en az eğitim amaçlı kullandıkları tespit edilmiştir. Çalışmanın bu konuda yapılacak benzer çalışmalar açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

S-0455 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN SORUN ÇÖZME BECERİLERİ DERSİNİN ÖĞRENCİLERİN SORUN ÇÖZME BECERİLERİ VE BAZI DEĞİŞKENLER ÜZERİNE ETKİSİ

Sözel Bildiri / Oral Abstract

Hülya ARSLANTAŞ1, Mehmet ESKİN1,

1Adnan Menderes Üniversitesi ,

Araştırma üniversite öğrencilerine verilen sorun çözme becerileri dersinin öğrencilerin sorun çözme becerileri ve bazı değişkenleri üzerine etkisi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma ön test-son test düzende yarı deneysel olarak tasarlanmıştır.Araştırmada örneklem hesabına gidilmemiş,üniversitenin ortak ders havuzundan"Sorun Çözme Becerileri Dersini"2013-2014 bahar döneminde alan öğrencilerden araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler(N=57)örnekleme dahil edilmiştir.Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan"Kişisel Bilgi Formu"ayrıca"Gözden Geçirilmiş Sosyal Sorun Çözme Envanteri (GGSSÇE)","Beck Depresyon Ölçeği(BDÖ)","İntihar Olasılığı Ölçeği (İOÖ)","Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)"ve"Süreklilik Kaygı Ölçeği(SKÖ)"kullanılmıştır.GGSSÇE;Olumlu Sorun Yönelimi (OSY),Olumsuz Sorun Yönelimi (OZSY),Akılcı Sorun Çözme Tarzı (ASÇT),Dürtüsel-Dikkatsiz Sorun Çözme Tarzı(DDSÇT) ve Kaçıngan Sorun Çözme Tarzı(KSÇT) olmak üzere beş alt ölçekten oluşmaktadır.Öğrencilere eğitim öncesi formlar uygulanmış ve 12 hafta süren eğitimden 2 hafta sonra ölçek uygulaması tekrarlanmıştır.Verilerin değerlendirilmesinde; temel istatistiksel analizler,bağımsız gruplarda t testi,bağıntı katsayısı ve regresyon analizi teknikleri kullanılmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 19,91±2,15,%73,7'si erkek,%94,7'si gelir durumunu orta olarak tanımlamakta,%63,2'sinin annesi,%47,4'ünün babası ilkokul mezunu, %82,5'inin annesi çalışmamakta,%100'ünün babası çalışmaktadır. Öğrencilerine verilen sorun çözme becerileri dersinin öğrencilerin toplam GGSSÇE puanları (t=788;p>0,05) ile OSY(t=0,666;p>0,05), OZSY(t=0,799;p>0,05),ASÇT (t=0,453;p>0.05),DDSÇT (t= 834; p>0,05) ve KSÇT(t=543;p>0,05) alt ölçek puan ortalamalarına etki etmediği bulunmuştur. Ayrıca, sorun çözme becerileri dersinin BDÖ (t=903;p>0,05),İOÖ (t=998;p>0,05),RBSÖ(t=584;p>0,05) ve SKÖ (t=815;p>0,05) puan ortalamalarını da etkilemediği bulunmuştur. Yapılan korelasyon analizinde öğrencilerin sosyal sorun çözme becerileri arttıkça; depresyonlarının (r=-0,485;p=0,000) ve intihar olasılıklarının azaldığı (r=-0,734;p=0,000), benlik saygılarının arttığı (r=-0,743;p=0,000) kaygılarının azaldığı (r=-0,740;p=0,000) bulunmuştur. Öğrencilerin depresyonları arttıkça; intihar olasılıklarının arttığı (r=0,689;p=0,000) benlik saygılarının azaldığı (r=-0,598;p=0,000) ve kaygılarının arttığı (r=0,679;p=0,000) bulunmuştur. Öğrencilerin intihar olasılıkları arttıkça; benlik saygılarının düştüğü (r=-0,734;p=0,000) ve kaygılarının arttığı (r=0,791;p=0,000) bulunmuştur. Öğrencilerin benlik saygıları arttıkça kaygılarının azaldığı (r=-0,779;p=0,000) bulunmuştur.

Sorun çözme becerileri eğitiminin öğrencilerin sosyal sorun çözme becerilerine, depresyonlarına, intihar olasılıklarına, benlik saygılarına ve sürekli kaygılarına etki etmediği bulunmuştur. Depresyon puanlarını yordamada kaygı ve benlik saygısı puanlarının önemli olduğu gözlenmiştir. İntihar risk puanlarını yordamada kaygı, sorun çözme ve benlik saygısı puanlarının önemli olduğu görüldü.

S-0456 - TELETIP VE YENİ UYGULAMA ALANLARI

Mürüvvet ABBAK1, Tugce OKTAV1, Hilal Hatice ÜLKÜ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Tele sağlık, bilgi ve iletişim teknolojisini kullanarak hastalara ve diğer sağlık sunucularına uzaktan sağlık hizmetleri (tavsiye, tanı, tedavi planlaması ve eğitim) sunma anlamına gelir. Teletıp ve telesağlık sistemlerinin en genel hedefi, yaygın, ucuz ve kaliteli sağlık hizmeti sağlanmasıdır. Tele tıp, çevrimiçi olarak hem sağlayıcı hem de hasta aynı anda iletişim kuran servislerin uzaktan faydalanması anlamına gelmektedir. Teletıp için kılavuz ilkelerin ve standartların geliştirilmesi, kaliteli sağlık hizmetlerinin etkin ve güvenli bir şekilde sunulmasına yardımcı olmak için önemli ve değerli bir süreçtir. Günümüzde internet gibi tüm dünyayı kapsayan iletişim ağı ve gelişen web teknolojileri sayesinde, sağlık bilgi sistemleri ve teletıp sistemleri web üzerinde taşınmaktadır. Internet' in yaygınlığı ve ucuzluğu nedeni ile sağlık hizmetleri daha büyük kitlelere ulaştırabilmektedir. Mobil teknoloji ile çeşitli alanlarda pilot uygulamaya geçilmiştir. Bunlara örnek olarak Tıp,hemşirelik,diş hekimliği,eğitim,yönetim,uğraş terapisi,rahatlatıcı tıp,psiko terapi ,sosyal bilimler ve konuşma terapisi verilebilir. Önümüzdeki günlerde Teletıp gelişmeye devam edecek ve sadece geleneksel klinik ortamlarda değil, daha fazla sağlık çalışanı ve hastalar tarafından kabul edilecektir.

S-0457 - SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA İKİNCİL TRAVMATİK STRES

Ramazan KOCAKAYA1, Canan AYDOĞAN1,

1Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,

Çolak ve arkadaşlarına göre (2012) travmayı dolaylı yaşayan bireylerde ortaya çıkan değişiklikleri tanımlamak için farklı kavramlar kullanılmıştır: tükenmişlik (burnout), şefkat yorgunluğu (compassion fatigue), ikincil travmatik stres (secondary traumatic stress) ve dolaylı travmatizasyon (vicarious traumatization). Siegfried (2008) ikincil travmatik stres, merhamet yorgunluğu, vekaleten travma ve dolaylı travmanın aynı anlama geldiğini belirtmiştir. Bu çalışmada ikincil travmatik stres kavramı kullanılacaktır. İkincil travmatik stres, bir kişinin bir başkasının birincil travma deneyimlerini duyması durumunda ortaya çıkan duygusal zorlanmadır. Belirtileri, travma sonrası stres bozukluğunu ile benzerdir (NCTSN, 2011). McCann ve Pearlman'a göre (1990) nasıl Travma Sonrası Stres Bozukluğu anormal bir olaya verilen normal bir tepki ise, ikincil travmatik stres de mağdurlarla yapılan stresli ve bazen de travma yaratan çalışmalarda normal bir tepki olarak görülmelidir. Bu çalışmanın amacı, sağlık çalışanlarında ikincil travmatik stresle ilgili araştırmaları değerlendirmektir. Gates ve Gillespie (2008) acil serviste ve yoğun bakımda görev yapan hemşirelerin ikincil travmatik stres açısından yüksek risk altında olduğunu belirtmektedir. Yeşil ve arkadaşları (2009) sağlık çalışanlarında tükenmişlik, travmatik stres ve diğer psikopatolojik belirtiler saptamışlar ve doktor ve hemşirelerin duygusal tükenme, travmatik stres düzeyleri ile genel psikopatoloji puanlarının diğer sağlık çalışanlarına göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bride'ın (2007) çalışmasında, sosyal hizmet uzmanlarının neredeyse tamamının travmaya maruz kalan bireyler ile çalıştığı, dolayısıyla sosyal hizmet uzmanlarının ikincil travmatik stres açısından risk taşıdığı ortaya çıkmıştır. Alanyazın incelendiğinde ikincil travmatik strese maruz kalan birçok sağlık çalışanının (doktor, hemşire, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, bakım veren profesyoneller vb.) olduğu görülmektedir. İkincil travmatik strese neden olan belirtilerin tanınmasının yanı sıra oluşumunu önleyen koruyucu faktörlerin ve kolaylaştıran risk faktörlerinin bilinmesi de sağlığın koruması açısından önemlidir. (Hiçdurmaz ve Arı İnci, 2015) Bu nedenle sağlık çalışanlarının karşılaştığı bu durumun etkilerini azaltmak için çalışmalar yapılmalı, yapılan çalışmaların mikro düzeyden ziyade makro boyutta ve politikalar kapsamında yürütülmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

S-0458 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ZAMAN YÖNETİMİ BECERİLERİ

F.NURAY KUŞCU1, HİLAL KARATEPE2, ULVİYE ÖZCAN YÜCE2, DERYA ATİK2, EMİNE YILMAZ2,

1KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ, 2OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ,

Çalışmanın amacı Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin incelenmesidir

Çalışma tanımlayıcı tipte tasarlanmıştır.

Öğrencilerin %74.3'ü 18-20 yaş aralığında, % 53.4'ü kadın , %46.6'sı erkek ve %2.7'si evlidir. Çalışmadaki öğrencilerin %64.2'si birinci sınıf, %33.1'i hemşirelik, %22.3'ü posta hizmetleri, %19.6'sı muhasebe ve vergi, %14.2'i işletme bölümlerinde olup %66.9'u birinci öğrenimdir. Öğrencilerin %31.1'inin akademik not ortalaması 2,01-2,50 aralığında iken %35.1'i günde altı saat ve üzerinde boş vaktinin olduğunu bildirmiştir. Çalışmadaki öğrencilerin Zaman Yönetimi Envanteri toplam puan ortalaması 80.52±17.27 olarak belirlenmiştir. Zaman Yönetimi Envanterinin "zaman planlaması" alt grup puanı 45.88 ± 12.73, "zaman tutumları" alt grup puanı 22.79 ± 5.12, "zaman harcattırıcılar" alt grup puanı ise 9.58 ± 2.81 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin aldıkları bu ölçek puanları zamanlarını yönetmede başarılı olduklarını göstermektedir.

İnsan sınırlı bir yaşama sahip olması nedeniyle zamanı en etkili biçimde kullanmak zorundadır. İnsan yaşamının her alanında zaman algısı ve zamanı doğru kullanmanın önemi ortaya çıkmaktadır. Artık işletmeler de verimliliklerini arttırabilmek adına daha bilinçli ve eğitimli işgücü depolanamayan ve eşsiz bir kaynak olan zamanı etkili kullanabilir. Bu bilinç ve eğitimde genç yaşlarda bireylerde çok daha kolay şekillenebilir. Genel bir sonuç olarak "Zamanı nasıl daha iyi yönetebiliriz?" sorusuna cevap olarak bazı noktalar vurgulanabilir.

S-0459 - KOVANCILAR DEVLET HASTANESİ SAĞLIK ÇALIŞANLARININ ORGAN NAKLİ VE BAĞIŞINA İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİ

İlker DEMİR1, Bilsev DEMİR2,

1İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi, 2SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU,

Bu çalışma sağlık çalışanlarının organ nakli ve bağışına ilişkin düşüncelerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı türde olan bu çalışma Nisan-Mayıs 2015 tarihleri arasında yapıldı. Çalışmanın evrenini, Elazığ'da bulunan bir hastanenin sağlık çalışanları, örneklemini ise araştırmanın yapıldığı tarihler arasında hastanede görev yapmakta olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 90 kişi oluşturdu. Verilerin toplanmasında çalışanların sosyo-demografik bilgileri, organ ve doku bağışı ile ilgili bilgi ve tutumlarını içeren anket formu uygulanmıştır. Araştırmanın bulgularının değerlendirilmesinde SPSS 16.0 programı kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel çözümlemelerinde ortalama, standart sapma, yüzdelik, Student t testi kullanılmıştır.

Sağlık çalışanlarının % 78 'i kadın, % 40 'ı lisans ve lisansüstü eğitime sahip olduğu ve %47.7' sinin meslekteki çalışma yılının 1-5 yıl arasında olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılanların % 85.2'si organ/doku bağısı ve naklini desteklerken,%78.8'sinin organ/doku bağısı kartına sahip olmadığı görülmüştür. Araştırmaya katılan sağlık çalışanlarının; %98.3'ü böbrek, %89,5'i karaciğer, %84,2'si kalp, %87.2'si kornea, %77,9'u kemik iliği, %32,9'u akciğer, %19,6'sı pankreas, %3,2'si ince bağırsak naklinin gerçekleştirilebileceğini ifade etmişlerdir. Çalışmaya katılanların %78'i dini açıdan organ/doku bağışı ve naklini uygun görmektedir. Araştırmaya katılanların % 90.85'i birinci dereceden yakınlarına organ ve dokularını bağışlamayı düşünürken, % 9.15'inin kararsız olduğu saptanmıştır. Geri dönüşümsüz beyin ölümü gerçekleşen ancak yaşam destek sisteminde tutulan kişilerin potansiyel organ donörü olduğunu çalışanların %78'i doğru yanıt vermiştir. Ölen hastanın organ donör kartı varsa ancak ölen kişinin ailesi organlarını bağışlamak istemiyorsa hastane ölen kişinin arzusunu yerine getirmek zorundadır sorusuna çalışanların %84'ü yanlıştır şeklinde doğru yanıt verdiği saptanmıştır. Yenidoğan ile 70 yaşına kadar değişen yaş aralığında organ donörü olunabilir sorusuna çalışanların %78'i doğru yanıtladığı saptanmıştır. Son olarak ülkemizde beyin ölümü kararının 2 uzman doktor tarafından onaylandığını çalışanların %63'ü doğru yanıtladığı saptanmıştır.

Çalışmanın sonuçları doğrultusunda sağlık çalışanlarının genel olarak organ/doku bağışı ve nakli ile ilgili bağışın ve naklin dini, etik ve yasal boyutları ülkemizdeki organ/doku bağışı ve nakli ile ilgili çalışmaları ve dünyada bu konu ile ilgili yapılan örnek çalışmaları içeren eğitimler verilmelidir.

S-0460 - TÜRKİYE'DE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ MOTİVASYON DÜZEYLERİ: SİSTEMATİK DERLEME

Tangül AYTUR ÖZEN1, Filiz KANTEK2,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAK., 2AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bir sağlık kuruluşunun başarısı, mevcut insan kaynaklarını amaçlar yönünden, istekli biçimde harekete geçirmesine bağlıdır. Bu da motive olmuş personelle sağlanabilir. Bu çalışma; Türkiye'deki sağlık çalışanlarının motivasyon düzeylerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Çalışmada literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmalara ulaşmak için Türk Tıp Dizini, Süleyman Demirel Üniversitesi Kütüphanesi Arama Motoru, Google Akademik, YÖK Tez Tarama, Pubmed, Google Scholar, EBSCO Host, Web of Science veri tabanları taranmıştır. Tarama yapılırken "motivasyon", "sağlık çalışanı ve "Türkiye" anahtar sözcükleri Türkçe ve İngilizce olarak kullanılmıştır. Yapılan inceleme sonucunda 26 çalışmanın dahil edilme kriterlerine uygun olduğu belirlenmiştir.

Türkiye'de sağlık çalışanlarının motivasyon düzeylerini inceleyen çalışmaların çoğunlukla 2010 yılından sonra artış olduğu, sekiz çalışmanın İstanbul, üç çalışmanın Ankara ve diğerlerinin farklı illerde yapıldığı saptanmıştır. Çalışmaların çoğunun kamuya bağlı sağlık kuruluşunda yapıldığı, sekiz farklı ölçüm aracı kullanıldığı ve motivasyon düzeylerinin orta seviyede olduğu bulunmuştur

Türkiye'deki sağlık çalışanlarının motivasyon düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu; kamu hastanelerinde daha fazla yapıldığı bu nedenle konuyla ilgili daha fazla çalışmanın yapılmasına ve farklı sağlık kurumlarında da konunun ele alınmasına gereksinim olduğu söylenebilir. Ayrıca yöneticilerin, sağlık çalışanlarının orta düzey saptanan motivasyonlarının arttırılmasına yönelik olarak uygulamalarını yeniden gözden geçirmelerinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

S-0461 - TÜRKİYE'DE HASTANE ÖRGÜT KÜLTÜRÜNÜ İNCELEYEN ÇALIŞMALARA BAKIŞ

Filiz KANTEK1, Hakan KURNAZ2,

1Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Türkiye'de hastane örgüt kültürü araştırmalarını incelemek ve bu alandaki gereksinimlere ve araştırma önceliklerine dikkat çekmektir.

Çalışma literatür tarama modeli ile gerçekleştirildi. Literatür taramasında ulusal ve uluslararası elektronik veri tabanları kullanıldı. İlgili çalışmalara ulaşabilmek için Türk Tıp Dizini, Google Akademik, YÖK Tez Tarama, Pubmed, EBSCO Host, Web of Science veri tabanları tarandı. Taramada "örgüt kültürü", "kurum kültürü", "kültür", "hastane", "hemşire", "sağlık çalışanları" "doktor" anahtar sözcükleri Türkçe ve İngilizce olarak kullanıldı. Literatür taramasında Ocak 2017 tarihine kadar mevcut çalışmalara ulaşılması hedeflendi. Dahil edilme kriterlerine 38 çalışma uygundu. Verilerin analizinde Microsoft Excel ve UCINET programları kullanıldı.

Hastanelerin örgüt kültürünü inceleyen çalışmaların 2000 yılında başladığı ve sayısının yıllara göre artış gösterdiği, çalışmaların çoğunlukla büyük şehirlerde yürütüldüğü, yaygın olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçüm araçlarının kullanıldığı, çalışmaların yoğun olarak tezlerden oluştuğu, en sık incelenen anahtar kelimelerin "Örgüt kültürü", "Hastane", "Örgütsel Bağlılık", "Kültür" ve "Hemşire" olduğu belirlenmiştir.

Hastanelerde algılanan baskın kültüre ilişkin güç, kontrol, sorumluluk ve otoriteyi temel alan hiyerarşi, bürokratik ve güç kültürünün yaygın olarak tanımlandığı söylenebilir. Ayrıca, Türkiye'deki hastanelerin örgüt kültürü hakkında daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Gelecek çalışmalarda geçerliği ve güvenirliği sınanmış ölçüm araçlarının kullanılması ve farklı şehirdeki hastaneleri içeren geniş kapsamlı çalışmaların yapılması hastanelerin örgüt kültürünü anlamada yararlı olacaktır.

S-0462 - CHANGE.ORG'DA SAĞLIK BAKANLIĞI

Ramazan KOCAKAYA1, Canan AYDOĞAN1,

1Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı change.org isimli sitede muhatabı Sağlık Bakanlığı olan kampanyaların içeriğini değerlendirmektir.

Sitede "Sağlık Bakanlığı" adı altında arama yaptırılmış ve toplam 903 kampanyaya ulaşılmıştır. Arama sonucunda 10.05.2016 – 10.05.2017 tarihleri arasında muhatabı ya da muhataplarından birisi Sağlık Bakanlığı olan kampanyalar incelenmiş olup diğer kampanyalar araştırma dışında bırakılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular altı kategoriye ayrılmıştır ve 19 kampanya, herhangi bir kategoriye dâhil edilememiştir. Bunlar: Meslek sorunları, sağlık çalışanının korunması, tedavi talebi, halk sağlığı, sağlık hizmetlerine yönelik şikâyet ve talepler, hayvan sağlığıdır. Kadro sorunları, staj sorunları, sertifika sorunları, özlük hakları sorunları vb. sorunlar, meslek sorunları içerisinde ele alınmış olup toplam 146 kampanyaya ulaşılmıştır. Sağlık çalışanının korunması kategorisine, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi, şiddet uygulayanların cezalandırılması ve hekim tayinlerinin iptali gibi konular dâhil edilmiş olup toplam 19 kampanyaya ulaşılmıştır. Tedavi talebi kategorisine, tedavi masraflarını karşılayamayan, tedavi için gerekli ilacın masrafını karşılayamayan, ilaca ulaşamayan, rapor sorunu yaşayan kişilerin başlattığı kampanyalar dâhil edilmiş olup toplam 152 kampanyaya ulaşılmıştır. Halk sağlığı kategorisine, farkındalık, gıda güvenliği ve hijyeni, çevre sorunları vb. konular dâhil edilmiş olup 48 kampanyaya ulaşılmıştır. Sağlık hizmetlerine yönelik şikâyet ve talepler kategorisine, hastane eksikliği, ekipman yetersizliği, sağlık çalışanlarının tutumu, personel yetersizliği gibi konular dahil edilmiş olup toplam 64 kampanyaya ulaşılmıştır. Hayvan sağlığı kategorisine ise hayvanların istismarı, hayvanların korunması gibi konular dâhil edilmiş olup toplam 11 kampanyaya ulaşılmıştır.

Sonuç olarak Sağlık Bakanlığı'na yönelik beklentilerin büyük çoğunluğunu tedavi talebi ile meslek sorunları oluşturmaktadır. Sağlık Bakanlığı'nın öncelikle bu iki soruna eğilmesi gerektiği düşünülmektedir. Sağlık personelinin eğitimi ve istihdamı konularında planlama yaparak personel mağduriyetinin en aza indirilmesi gerekmektedir. Tedavi talebinde bulunanların benzer hastalıklara sahip olduğu görülmüştür. Bu da sorunun, kişisel bir sorun olmadığını göstermektedir. Bu hastalıkların tedavisi ile ilgili yeni düzenlemelere ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır.

S-0463 - ELEKTROMANYETİK RADYASYON VE HALK SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Merve KOLCU1, Mümine KALINDEMİRTAŞ KÜÇÜK2,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, 2Yalova Üniversitesi, Çınarcık Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakımı Programı,

Bu makalenin amacı, elektromanyetik radyasyon ve halk sağlığına etkilerini güncel bilgiler ile özetlemektir.

Elektromanyetik radyasyon ile çevremize yayılan elektrik ve manyetik alan anlatılmak istenir. Bu alanlar vücudumuzla devamlı etkileşim halindedir. Canlıların vücutlarında biyokimyasal ortamlar ve iyonlar olduğundan cep telefonları, baz istasyonları, elektrik iletim ve dağıtım hatları, kablosuz haberleşme araçları, elektronik ekipmanın yaydığı elektromanyetik alanların insan vücuduna ve diğer canlılara etkileri bulunmaktadır. Elektrikli cihazlar, çalışma alanında yüksek seviyede, çalışmaz durumdayken fişe takılı iken de belli seviyede elektromanyetik dalga yayarak elektromanyetik kirlilik oluşturur. Kablosuz telefonlar, bluetoothlar, bebek monitörleri, internet erişim kartları iç ortamlarda birer elektromanyetik kirlilik kaynağıdır. Bunların yanı sıra tasarruflu ampul, mikrodalga fırın, saç kurutma makinesi, elektrikli traş makinesi, elektrik süpürgesi, fırın, çamaşır makinesi, ütü, bulaşık makinesi, bilgisayar, buzdolabı, renkli televizyon gibi evlerde kullanılan cihazlar da yüksek kaynaklı radyasyon kaynaklarındandır.

Hava, su ve besinler yolu ile bulaşabilen elektromanyetik radyasyon halk sağlığını olumsuz etkileyebilmektedir. Non-iyonize radyasyonun; alzheimer ve parkinson gibi sinirsel hastalıklar, beyin hücrelerinin zarar görmesi, kusurlu doğum, kısırlığın yanı sıra gelecek nesillere geçen kalıcı genetik etkiler gibi tıbbi etkileri bulunmaktadır. İyonize radyasyonda ise <5000 Rem doz maruz kalındığında iki gün içinde %100 oranında ölümle sonuçlanan vakalar tespit edilmiştir. Yayınlanan raporlarda elektromanyetik radyasyonun olumsuz etkilerinden korunmada bireysel olarak evlerde uygulayabilecek önlemlere yer verilmiştir. Bunlardan bazıları; elektrikli cihazlar kullanılmadığında fişten çekilmesi ve yatarken en az 2 metre mesafede tutulması, uyurken bu cihazların düğmeden kapatılması ve baş ucu bölgesinin prize yakın olmaması, yatağın altından uzatma kablosu geçmemesi, mikro dalga fırınlar çalışırken özellikle gözlerin en az 1 metre mesafede kalınarak korunması gibi önlemleri içermektedir. Elektromanyetik radyasyonun olumsuz etkilerinin yanı sıra olumu etkileri de bulunmaktadır. Tıpta; x-ray kullanımı, radyasyon terapisi, kanser tedavisi ve sterilizasyonun yanı sıra endüstri, tarım gibi alanlarda da olumlu etkilerinden yararlanılmaktadır.

Mevcut durum elektromanyetik radyasyonun halk sağlığına etkilerinin saptanması için kapsamlı çalışmalara gereksinim olduğunu göstermektedir.

S-0464 - TOPLUMSAL CİNSİYET ROLÜ TUTUMLARININ GEÇMİŞTEKİ ŞİDDET YAŞANTILARI İLE İLİŞKİSİ: GELENEKÇİ Mİ? EŞİTLİKÇİ Mİ?

YELİZ MERCAN1, KEVSER TARI SELÇUK2,

1KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÜKSEKOKULU, 2BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ,

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolündeki tutumlarının geçmişteki şiddet yaşantıları ile ilişkisinin belirlenmesi ve etkileyen faktörlerin saptanması amaçlanmıştır.

Araştırma kesitsel tiptedir. Şubat-Nisan 2017 tarihleri arasında, Kırklareli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulunda okuyan 4.sınıf 396 öğrenciyle yürütülmüştür. Araştırmada Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma için izin alınmıştır. Verilerin çözümlemesinde SPSS 22.0 kullanılmıştır. Çözümlemede tanımlayıcı istatistikler, Kolmogrow Smirnow, Mann Whitney-U, Kruskall Wallis, Spearman Korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ kabul edilmiştir.

Araştırma grubunun yaş ortalaması 22,49±1,85 (min:20, max:42), %67,9'u kız, %76,3'ü Sağlık Yüksekokulu öğrencisidir. Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rolü Tutum Ölçeği'nin toplam puan ortalaması 151,48±23,19 (Min:61, Max:190)'dir. Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği toplam ve fiziksel, duygusal, cinsel istismar alt alan puan ortalaması sırasıyla; 67,41±21,80 (Min:42, Max:155), 25,81±9,49, 35,62±11,51, 5,97±2,48'dir. Erkek (p=0,000) ve annesi çalışmayan (p=0,009) öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolü tutumu puan ortalamaları anlamlı düzeyde düşük saptanmıştır. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolü tutumu puan ortalamaları ile çocukluk örselenme yaşantıları toplam (r=-0,270, p=0,000), fiziksel (r=-0,253, p=0,000), duygusal (r=-0,256, p=0,000) ve cinsel (r=-0,278, p=0,000) istismar puan ortalamaları arasında düşük düzeyde, ters yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Araştırmada erkeklerin ve annesi çalışmayan öğrencilerin, toplumsal cinsiyet rollerinde gelenekçi tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Çocukluk çağında fiziksel, duygusal ve cinsel istismar düzeyleri arttıkça toplumsal cinsiyet rollerinde gelenekçi tutumun arttığı, eşitlikçi tutumun ise azaldığı saptanmıştır.

S-0465 - KİLİS İLİNDE 2011-2015 YILLARI ARASINDA ÇOCUKLARIN HASTANEYE BAŞVURU NEDENLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yadigar POLAT1, Muazzez HARUNOĞULLARI1, Hasan Hüseyin ÇAM1,

1Kilis 7 Aralık Üniversitesi,

Çocukların sağlık düzeyi; toplumların sosyoekonomik gelişimi, içinde yaşanılan çevrenin hijyenik durumu ve sağlık hizmetlerinin yaygınlık ve niteliği ile yakın ilişki gösterir. Her düzeydeki sağlık hizmetlerinin etkin biçimde planlanabilmesi için, hizmet verilecek bölgedeki sorunların boyutlarının ve çeşitli özelliklere göre dağılımının bilinmesi zorunludur. Kilis ilinde yapılan bu çalışmada Suriyeli sığınmacı çocuklar da ele alınmıştır. Bu çalışmada Kilis'te yaşayan Türk ve Suriyeli çocukların en önemli sağlık sorunlarının dağılımının belirlenmesi ve boyutlarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Retrospektif ve tanımlayıcı araştırma tasarımı kullanılarak yapılan bu çalışmanın evrenini, Kilis Devlet Hastanesi polikliniklerine 2011-2015 yılları arasında başvuran 0-14 yaş aralığındaki çocuklar (735.358 kişi) oluşturmaktadır. Veriler, 01 Ocak 2016 – 15 Ocak 2016 tarihleri arasında Hastane Bilgi Yönetim Sisteminden elde edilen hasta kayıtlarından alınmıştır. Hasta kayıtlarından hastanın yaşı, cinsiyeti, uyruğu ve ICD koduna göre hastalığın tanısı elde edilmiştir. Bu çalışma için Kilis Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği'nden yazılı izin alınmıştır. Verilerin işlenmesi ve değerlendirilmesinde SPSS 16,0 kullanılmıştır. Tanımlayıcı analizler için veriler frekans ve yüzdelik olarak ifade edilmiştir.

Hastaneye başvuran çocukların ortanca yaşı 4 olup (en küçük yaş 0, en büyük yaş: 14), %45,3'ü 3 yaş ve altı, %24,5'i 4-7 yaş, %17,1'i 8-11 yaş ve %13,1'i ise 12-14 yaş grubunda yer almaktadır. Başvuruların %55,7'sini erkek çocuklar, %44,3'nü kız çocuklar oluşturmaktadır. Türk uyruklu hasta çocukların başvuru oranı %62,1 iken, Suriye uyruklu hasta çocukların başvuru oranı ise %37,9'dur. Başvuruların ICD koduna göre önde gelen ilk on nedeni; Türk uyruklu çocuklarda akut tonsilit %9,7, akut üst solunum yolu enfeksiyonları, birden fazla ve tanımlanmamış yerlerin %8,3, akut farenjit %3,9, diğer yumuşak doku bozuklukları, başka yerde sınıflanmamış %3,0, malnütrisyon ve diğer beslenme eksikliklerinin sekeli %2,8, yumuşak doku bozuklukları, kullanma, aşırı kullanma ve basınç ile ilişkili %2,5, gastroenterit ve kolit diğer, tanımlanmış enfektif olmayan %2,3, konjonktivit %2,2, akut sinüzit %1,8, dermatit, diğer %1,6 olup; Suriye uyruklu çocuklarda akut tonsillit 13,8, akut üst solunum yolu enfeksiyonları, birden fazla ve tanımlanmamış yerlerin %10,0, akut farenjit %4,6, dermatit, diğer %4,3, gastroenterit ve kolit diğer, tanımlanmış enfektif olmayan %3,6, diğer yumuşak doku bozuklukları, başka yerde sınıflanmamış %2,7, malnütrisyon ve diğer beslenme eksikliklerinin sekeli %2,6, akut bronşiolit %2,1, akut sinüzit %2,0, anemi, diğer %1,7 olarak bulunmuştur.

Kilis ilinde çocukluk döneminde hastaneye yapılan başvuruların yarıya yakınının 0-3 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Çocuklarda solunum yolu enfeksiyonlarının ilk sıralarda yer aldığı ve malnütrisyon, yumuşak doku bozuklukları, gastroenterit, konjonktivit, dermatit, anemi gibi sağlık sorunlarının da yaygın olduğu belirlenmiştir.

S-0466 - MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ORGAN BAĞIŞINA İLİŞKİN TUTUMLARI

MÜMİNE KALINDEMİRTAŞ KÜÇÜK1, MERVE KOLCU2,

1Yalova Üniversitesi, Çınarcık Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakımı Programı , 2Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı,

Yaşamın her döneminde görülebilen sağlık problemlerinin bir kısmı farmakolojik ve/veya cerrahi yöntemler ile tedavi edilebilirken, bir kısmı da organ yetmezliği ile sonuçlanmaktadır. Organ yetmezliği yaşayan hastalarda tek seçenek organ naklidir. Organ nakli; vücutta görevini yapamayan bir organın yerine canlı bir vericiden veya ölüden alınan sağlam bir doku veya organın nakledilmesidir. Ülkemizde organ nakilleri Sağlık Bakanlığının Organ ve Doku Nakli Hizmetleri Yönetmeliğine göre yapılmaktadır. Organ nakillerinde kaynak canlı veya ölü olabilir. Ülkemizde organ naklinde kullanılacak organ büyük oranda hastanın yakınları tarafından temin edilmektedir. Sağlık Bakanlığının yayınlamış olduğu istatistiklere göre (2017); 24.783 hasta organ nakli için sıra beklemektedir. Bu durum organ bağışının ülkemizde son derece hayati olduğunu göstermektedir. Bu çalışma meslek yüksekokulu öğrencilerinin organ bağışına ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı tipte planlanan bu çalışmada örneklem seçilmemiş olup, çalışma Yalova Üniversitesi Çınarcık Meslek Yüksekokulu'nda farklı iki programda öğrenim gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden 265 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışma süresince 238 öğrenciye ulaşılmıştır. Konuyla ilgili literatür incelenerek öğrencilerin sosyo demografik özellikleri ve organ nakline yönelik, inanç, düşünce ve bilgi düzeyini belirleyen 26 sorudan oluşan anket formu oluşturulmuştur. Araştırma verisi Ocak-Mart 2017 tarihleri arasında oluşturulan anket formu ile toplanmış olup, değerlendirmede ki-kare ve anova istatistiksel analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 19.80±1.74'tür. Eğitim hayatları süresince organ bağışı konusunda yeterli bilgi verilmediğini düşünen öğrencilerin, organ bağışı ile ilgili ilk bilgiyi çevrelerinden edindikleri tespit edilmiştir. Eğitim hayatı süresince organ bağışı ile ilgili yeterli eğitim verildiğini düşünenler ile organ bağışı ile ilgili yeterli bilgisi olanlar arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Yapılan çalışma sonuçları eğitimin organ bağışı konusunda etkili olduğunu göstermektedir. Organ naklinin son derece hayati olduğu ülkemizde hem genç kuşak üniversite öğrencileri hem de topluma yönelik organ bağışı konusunda yapılandırılmış eğitimlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durum konuyla ilgili ileri araştırmaların yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

S-0467 - TIPTA RADYASYON FARKINDALIĞI

Figen TUNALI TÜRKDOĞAN1, Özüm TUNÇYÜREK1, Ersen ERTEKİN1, Yasemin ÇETİN2, Burak ÇAPACI2, Filiz ABACIGİL2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakultesi Radyoloji Anabilimdalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakultesi Halk Sağlığı Anabilimdalı,

Radyasyon hakkında tıp öğrencilerinin farkındalık düzeyini ölçümlemek.

Toplam 65 tıp fakültesi öğrencisi ve uzmanlık öğrencisine 15 adet anket sorusu soruldu. Sorulara verdiği doğru cevap sayısı istatistiksel olarak (ki kare ve Phi-Chramer V korelasyon testleri) değerlendirldi.

Ankete katılanlara toplam 15 soru aktarıldı. Bir kaç soru cevaplarına göre irdelendiğinde; “Hamilelerde abdominal direkt grafi gebeliğin normal gelişimini etkiler mi?” sorusuna 54 (%83,1) kişi yanlış , 8 (%12,3) kişi doğru ve 3 (%4,6) kişi bilmiyorum olarak cevapladı. “Gebelik sırasında kaç kere abdominal direkt grafi çekilebilir?” sorusuna 37 (%56,9) kişi sıfır, 25 (%38,5) kişi 1-4 arası, 2 (%3,1) kişi 5 ve üzeri ve 1 (%1,5) kişi işaretlememiştir. “Fetüs gelişiminde Abdominal direkt grafinin en sık yan etkisi hangisidir?” sorusuna 37 (%56,9) kişi yanlış , 5 (%7,7) kişi doğru ve 23 (%35,4) kişi bilmiyorum olarak cevapladı. “Hangi durumlarda hamilelere abdominal direkt grafiyi önerirsiniz?” sorusuna 50 (%76,9) kişi yanlış , 7 (%10,8) kişi doğru ve 8 (%12,3) kişi bilmiyorum olarak cevapladı. “Hamilelerde kontrast madde kullanımı fetüsü etkiler mi?” sorusuna 2 (3,1%) kişi yanlış , 51 (%78,5) kişi doğru ve 12 (%18,5) kişi bilmiyorum olarak cevapladı “Hamilelerde hangi tetkik abdominal direkt grafiden daha az oranda fetüsü etkiler?” sorusuna 1 (%1,5) kişi yanlış , 60 (%92,3) kişi doğru ve 4 (%6,2) kişi bilmiyorum olarak cevapladı. “Hamilelerde hangi tetkik abdominal direkt grafiden daha fazla oranda fetüsü etkiler?” sorusuna 16 (%24,6) kişi yanlış , 47 (%72,3) kişi doğru ve 2 (%3,1) kişi bilmiyorum olarak cevapladı. “Hangi tektik veya tetkikler X ışını içerir?” sorusuna 1 (%1,5) kişi yanlış , 64 (%98,5) kişi doğru olarak cevapladı. “Hamile yakınınıza veya kendiniz hamile iken akut appendisit veya pulmoner emboli durumunda BT çektirirmisiniz?” sorusuna 30 (%46,2) kişi yanlış , 24 (%36,9) kişi doğru ve 11 (%16,9) kişi bilmiyorum olarak cevapladı. “Düşük doz BT nedir- biliyormusunuz?” sorusuna 18 (%27,7) kişi yanlış , 15 (%23,1) kişi doğru ve 32 (%49,2) kişi bilmiyorum olarak cevapladı Soruların cinsiye göre doğru yanlış ya da bilmiyorum şeklindeki cevap oranları irdelendiğinde; sadece “Düşük doz BT nedir- biliyormusunuz?” sorusuna verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var idi (p=0,028). Soruların anket yapanların sınıfına göre doğru yanlış ya da bilmiyorum şeklindeki cevap oranları irdelendiğinde; asistanlar , “Hamilelerde abdominal direkt grafi gebeliğin normal gelişimini etkiler mi?”, “Kontrast maddeler anne sütüne geçer mi?” ve “Düşük doz BT nedir-biliyormusunuz?” sorularına verdiği doğru cevap istatistiksel olarak anlamlı bulunurken (sırasıyla p=0,007; p=0,036 ; p<0,001) 5.sınıf öğrencilerinin sadece “Gebelik sırasında kaç kere abdominal direkt grafi çekilebilir?” sorusuna verdiği doğru cevap istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p=0,006).

Radyasyon içeren tetkikler hakkında tıp eğitiminde, eğitim süresi arttıkça farkındalık artmaktadır.

S-0468 - ALGILANAN STRES VE ÜNİVERSİTE YAŞAMINA UYUM İLİŞKİSİNDE BİR ARACI DEĞİŞKEN: AYRILIK ANKSİYETESİ

Miraç Neslihan AKHUNLAR-TURGUT1, Özge SARIOT2, Feyza KARSLI3, Mehmet ŞAKİROĞLU2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, 3Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Doktora Programı,

Bu araştırmada, üniversite birinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları stres ile üniversite yaşamına uyumu arasındaki ilişkide öğrencilerin ayrılık anksiyetesi belirtilerinin aracı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmaya Adnan Menderes Üniversitesi'nde öğrenim gören 269 birinci sınıf öğrencisi (86 Erkek, 183 Kadın) katılmıştır (Yaş ort.=20, ranj 17-29, SS = 1.40). Öğrencilere, Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği, Yetişkinler İçin Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği, Algılanan Stres Ölçeği ve Demografik Bilgiler Formu kağıt-kalem testi olarak uygulanmıştır. Bu çalışmada veriler, aracı değişken rolü test etmek amacıyla SPSS regresyon analiziyle test edilmiştir.

Sonuçlarda, algılanan stres ve ayrılık anksiyetesi arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür. Hem algılanan stres hem de ayrılık ankiyetesi üniversite yaşamına uyumun tüm alanlarıyla negatif yönde bir ilişkiye sahiptir. Ayrılık anksiyetesinin algılanan stres ve üniversite yaşamına uyum, akademik uyum, duygusal uyum ve karşı cinsle ilişkilerde uyum düzeyleri arasında kısmi aracılık rolüne sahip olduğunu görülmüştür.

Ayrılık anksiyetesi, üniversite öğrencilerinin algıladıkları stres ve üniversite uyum dereceleri arasındaki ilişkiyi açıklayan faktörlerden birisidir.

S-0469 - PAZARYERİ VE ALIŞVERİŞ MERKEZİNDE BİR DURUM SAPTAMA: BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETLERİ HAKKINDA NE DÜŞÜNÜLÜYOR?

Sercan ÖZTÜRK1, Yağmur KÖKSAL YASİN1, Emine Didem EVCİ KİRAZ1, Pınar OKYAY1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ,

Sağlık hizmetlerinden faydalanan kişilerin hizmet kullanımı ve düşünceleri sağlık hizmetlerinin değerlendirilmesinde önemlidir. Bu çalışma Aydın Efeler'de yaşayanların sağlık sorunlarında başvurdukları sağlık kurumu ve tercihlerini etkileyen faktörleri saptamak amacıyla yapılmıştır.

Bu tanımlayıcı çalışmanın verileri, Ağustos 2016'da Aydın Efeler'de en kalabalık pazaryeri olan Salı pazarında ve en büyük iki farklı alışveriş merkezinde yüz yüze görüşmelerle tıp fakültesi dördüncü sınıf öğrencileri tarafından toplanmıştır. Uygunluk örnekleme kullanılmış, örneklem büyüklüğü p=0,5; d=0,05; %15 yedekle 452 kişi olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için Etik kurul ve valilikten izin alınmıştır. Ki-kare testi kullanılmış ve tip I hata düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

Çalışmaya 450 kişi katılmıştır. Katılımcıların %49,6'sı kadın; %64,7'si evli; %98,0'i en az okuryazar; %13,0'ü öğrenci; %66,8'i bir meslek sahibidir. Yaş ortancaları 40; 25-75 persentil yaş değeri 28-51'dir. %69,3'ün bulunduğu yere en yakın sağlık kuruluşu aile sağlığı merkezidir (ASM) ve %84,0'ü ASM'ne ulaşmada zorluk çekmemektedir. %74,4'ü aile hekimini (AH) tanımaktadır. AH'ni kadınlar (%82,1) erkeklerden (%67,0) daha fazla tanımaktadır (p<0,001). AH'ne ilk üç başvuru sebebi; muayene, ilaç yazdırma ve kontrol iken ilk üç tercih nedeni; ASM'nin yakınlığı, hekimden memnuniyet ve sıra beklememektir. %38,4'ü son başvurularını AH'ne yapmıştır. Son bir yıl içinde ASM'ne başvuran 162 kişiye yöneltilen değerlendirme soruları; hekimin hastayla iletişimi, vakit ayırması ve muayenesi en yüksek oranda iyi veya çok iyi şeklinde; ASM'nin tıbbi cihaz ve donanım yeterliliği ise en yüksek oranda kötü veya çok kötü şeklinde değerlendirilmiştir. ASM'nin acil sağlık hizmetlerinin ve koruyucu sağlık hizmetlerinin sorulduğu sorular ise dörtte birden fazla oranda fikrim yok olarak yanıtlanmıştır. ASM'nde verilen hizmetler genel olarak %1,2 çok kötü, %2,5 kötü, %22,8 orta, %46,3 iyi, %24,7 çok iyi şeklinde değerlendirmiştir.

Katılımcılar AH'den genel olarak memnundur. Her üç başvurudan birinin AH yapılmış olması, ASM'lerin birinci basamak görevi açısından düşündürücüdür. Üstelik bu başvurularda tedavi edici hizmetler daha çok kullanılmıştır. Halk AH'nin sunmuş olduğu acil hizmetler ve koruyucu sağlık hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değildir.

S-0470 - BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNDE YATAN ONKOLOJİ HASTA YAKINLARININ BAKIM SÜRECİNDE KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR VE SAĞLIK ALGILARI ÜZERİNE ETKİLERİ

Ali KALKAN1, Sercan ÖZTÜRK2, Pınar OKYAY2,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ ARAŞTIRMA VE UYGULAMA HASTANESİ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ,

Kanserli hastaya bakım verme, hastalık olayının bakım verenlerin günlük yaşamına girmesine ve kendi sağlıkları açısından fiziksel, psikolojik, sosyal ve ekonomik güçlükler ve sorunlar yaşamasına neden olmaktadır. Bu çalışma bir üniversite hastanesindeki onkoloji hasta yakınlarının bakım sürecinde karşılaştıkları zorluklar ve sağlıkları üzerine etkileri saptanmak amacıyla yapılmıştır.

Bu tanımlayıcı araştırmanın verileri Mart 2017'de bir üniversite hastanesinde araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşmelerde toplanmıştır. Uygunluk örneklemi kullanılmış, o tarihlerde onkolojide yatan hastaların yakınları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. McNemar-Bowker testi kullanılmış ve tip I hata düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

Çalışmaya 50 kişi katılmıştır. %60,0'ı kadın, %74,0'ü evli, %94'ü en az ilkokul mezunu, %30,0'u şehirde yaşamakta, %32,0'si ev hanımı, %8,0'i öğrenci ve %60,0'ı bir meslek sahibidir. Yaş ortalamaları 46,58±13,71'dir. %6,0'sı yalnız yaşarken %74,0'ı eş ve/veya çocukları ile yaşamaktadır. Bakım verenlerin hastalarına yakınlıkları %44,0'ü çocuğu, %36,0'sı eşi, %12,0'si anne baba veya kardeşi, %8,0'ı da diğer şeklindedir. Hasta ile birlikte yaşam süresi ortalama 31,47±14,04 yıldır. %16,0'sı hastaya tek başına bakım vermektedir. Hastaya bakım verilen alanlar %6,0'sında sadece psikolojik, %12,0'sinde sadece öz bakım ihtiyaçları, geri kalanlarda ise birden fazla alandadır. Bakım verirken %6,0'sı herhangi bir zorluk yaşamadığını belirtirken zorluk yaşadığını belirtenlerin %38,3'ü sadece psikolojik, %12,8'i sadece ulaşım, %6,4'ü sadece öz bakım ihtiyaçları %4,3'ü sadece maddi açıdan geri kalanlar ise birden fazla alanda zorluk yaşamaktadır. Hastaya bakım verirken %30'u herhangi bir sağlık sorunu yaşamamış, sağlık sorunu yaşadığını ifade edenlerin %80,0'i psikolojik, %8,6'sı fizyolojik %11,4'ü hem psikolojik hem de fizyolojik sorunlar yaşamıştır. Bakım verenler kendi sağlık durumlarını tanı öncesinde %50,0 çok iyi, %38,0 iyi, %12,0 orta veya kötü şeklinde değerlendirirken tanı sonrası yalnızca %8'i çok iyi %26,0'sı iyi, %66,0'sı orta veya kötü şeklinde değerlendirmiştir ve bu fark istatistiksel açıdan anlamlıdır (McNemar-Bowker:33,000; p<0,001).

Kanser tanısı bakım verenlerin kendi sağlık algılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu süreçte sadece kanser hastalarının değil bakım verenlerin de desteklenmesine önem verilmelidir.

S-0471 - SAĞLIK ÇALIŞANLARININ MOTİVASYON KAYNAKLARININ PERFORMANS DEĞERLENDİRME SİSTEMİ ALGISINA ETKİSİ

Tangül AYTUR ÖZEN1, H. İlker ÇARIKÇI2,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 2SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLMLER FAKÜLTESİ,

Bu araştırma, sağlık çalışanlarının motivasyon kaynaklarının performans değerlendirme sistemi algısına etkisini saptamak amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Isparta ilinde iki devlet hastanesi, bir üniversite hastanesi, üç özel hastaneden tabakalı örnekleme yöntemi ile 650 sağlık çalışanı örnekleme alınmıştır. Veriler; Sağlık Çalışanının Özelliklerine Yönelik Bilgi Formu, Motivasyon Kaynakları Envanteri ve Performans Değerlendirme Sistemi Algısı Envanteri olmak üzere üç form kullanılmıştır. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Elde edilen veriler korelasyon, regresyon, Anova ve Student t testleri ile analiz edilmiştir.

Katılımcıların yaş ortalaması 34,84±7,96481olup; % 45,7'si kamu, % 43'ü üniversite ve % 11,3'ü özel hastanede çalışmakta, % 64,8'i kadın ve % 36,8'i lisans mezunudur. Motivasyon kaynakları ile performans değerlendirme sistemi algıları arasında pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır ($r=.280; p<0,05$). Motivasyon kaynaklarından "iç benlik, dış benlik, hedef içselleştirme, araçsallık ve içgüdüsel" değişkenlerinin her birinin performans değerlendirme sistemi algısının "paylaşım, değerlendirme süreci, çalışana katkı, kuruma katkı ve topluma katkı" bağımsız değişkenlerini pozitif yönde etkilediği bulunmuştur ($p<0,05$). Sağlık çalışanlarının en çok içsel motivasyon kaynakları ile çalıştıkları ve kuruma katkı değişkeninin performans değerlendirme sistemi algı puanının en yüksek değişken olduğu saptanmıştır.

Motivasyon kaynakları, sağlık çalışanlarının performans değerlendirme sistemine yönelik algılarına pozitif yönde etki etmektedir. Performans değerlendirme sistemine yönelik olumlu algılara ulaşabilmek için öncellikle ele alınması gereken motivasyon kaynaklarının belirlenmesi ve bu doğrultuda planlamaların yapılması önerilebilir.

S-0472 - SAĞLIK ALANINDA BİLİMSEL ARAŞTIRMALARDA KULLANILAN İSTATİSTİKSEL YÖNTEMLER; TÜRKİYE ÖRNEKLEMİ

Özel SEBETÇİ1, Gamze YILDIZ1, Baran KAYA1, Ayşe SARAY1, Gizem Gürel DÖNÜK1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Akademik çalışmaların birçok alanında olduğu gibi sağlık alanındaki çalışmalarda da istatistik bilimi ve bilgisinin önemi oldukça yüksektir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, istatistikte verilerin ölçüm biçimi, tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, verilerin analizinde kullanılan parametrik olan ve olmayan istatistiksel yöntemlerin gözden geçirilmesi ve bu analizleri yapan araştırmacıların istatistik bilgilerinin ne seviyede olduğunu belirlemek ve araştırmacının bu bilgisine yön vermektir.

Bu çalışma kapsamında scopus veri tabanından 'information system' anahtar kelimesi tarandı. 2010 yılı ve sonrası makaleler 'medicine' kategorisinde gözden geçirildi. Bu tarama için kısıt olarak Türkiye de yapılan çalışmalar konuldu. Yapılan çalışmalarda kullanılan istatistiksel yöntemler tasnif edilerek belirlendi.

Bu veri tabanının sorgulanmasında 252 adet makale elde edildi. Kullanılan istatistiksel yöntemler belirlendi. Araştırmacıların sağlık alanında genel olarak 15 adet yöntem kullandığı tespit edildi. Ancak çok geniş istatistik bilgisi gerektiren bazı yöntemlerin kullanılmadığı görüldü.

Sonuç olarak , sağlık alanındaki araştırmaların güvenirliğinin ve geçerliliğinin sağlanması , verilerin uygun istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmesine bağlıdır. Bu nedenle çalışmaların planlama aşamasında araştırmacıların bir istatistik uzmanına danışarak çalışmalarını hazırlaması analiz işlemlerini doğru şekilde gerçekleştirmesi açısından önemlidir. Ya da araştırmacıların kendilerinin bu bilgilere sahip olması beklenendir. Bu aşamada kullanılan bu yöntemleri araştırmacıların kendilerinin mi bildiği yoksa bir istatistik uzmanından mı yardım aldığının araştırılması planlanmaktadır. Belirlenen sonuçlar konusunda araştırma ve öneriler sunulmalıdır ve geniş istatistik bilgisi gerektiren araştırmalar için de önerilerde bulunulmalıdır.

S-0473 - HIMSS STANDARTLARINA UYGUN HASTANELERİN DÜNYADA VE TÜRKİYE' DEKİ GENEL DURUMUNUN İNCELENMESİ.

Özel SEBETCİ1, Nuryıl AKSOY1, Yeliz YILDIRIM1, Mehmet Can HANAYLI1, 1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Türkiye'deki Hastane Bilgi Sistemleri ile ilgili yapılan çalışmalar değerlendirilip bu sistemi puanlandıran EMRAM skorlamasının durum analizinin yapılması, mevcut durumdaki eksikliklerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmada HIMSS standartlarına uygun hastanelerin Dünyadaki ve Türkiye'deki genel durumu araştırılmıştır. Ayrıca Hastane Bilgi Sistemlerinin Türkiye'deki ve Dünyadaki durumları incelenmiştir. Türkiye'deki kâğıtsız hastanelerin gelişmiş ülkelere oranla, daha az olduğu ortaya konulmuş, nedenleri araştırılarak buna bağlı olarak çözüm önerileri sunulmuştur.

EMRAM skorlamasını kullanan hastaneler ile ilgili çalışmalar incelenmiştir. Proxy veritabanında 'EMRAM' , 'HIMSS' anahtar kelimeleri ile Google Akademik veritabanında 'e-health' , 'dijital hastane' , 'hastane bilgi sistemleri' sorgulatılarak elde edilen çalışmalar değerlendirildi. Akademian veri tabanında HIMSS-EMRAM uygulamaları ile ilgili yapılan çalışmalar araştırıldı.

İncelenen araştırmalara göre örneğin İran Hastanelerinde e-sağlığın başarıyla uygulanmasını engelleyen birçok sorun vardır. Bu sorunlar e-sağlıkla ilgili verilerin korunması için yetersiz IT güvenliği, yanlış eğitim ve eğitim sorunları, yasal zorluklar, gizlilik kaygısı gibi sıralanabilir. İncelenen farklı bir araştırmada ise bilgi teknolojilerinin benimsenmesini, kullanılmasını, sağlık hizmetlerinin kalitesini ve güvenliğini ölçmek adına Hollanda hastaneleri tarafından yapılan çalışmada HIMSS Analytics EMRAM verileri kullanılarak elde edilen sonuçların ihtiyaç duyulduğu kadar hassas olmadığı düşünülmektedir. Kanada'nın bir eyaleti olan Yeni İskoçya'da da e-sağlık zorlukları söz konusudur. Sağlıkta dönüşüm sürecindeki kaydedilen ilerlemeyi ölçen EMRAM skorundan yararlanılarak yapılan araştırma ile Yeni İskoçya sağlık paydaşları, hasta bilgilerinin gizliliğini korumada, hasta verilerinin toplanmasında ve paylaşımında e-sağlık ilerlemesinin sürüp sürmemesi konusunda endişe verici olduğu görülmüştür. İngiltere, Avustralya ve Kanada'da yapılan çalışmalar sonucunda ortalama personel oranı arttıkça EMRAM puanının da arttığı savunulmuştur. Dünya çapında yapılan araştırmalar sonucunda 2005 yılından bu yana EMRAM standartlarına uygun hastaneler daha fazla ülkede kullanılmaya başlandığı gözlemlenmiştir. Singapur, Belçika, Fransa, Almanya, İrlanda, İtalya, Hollanda, Portekiz, İspanya, İsviçre, Birleşik Krallık Ülkelerinde ve Tükiye'de Emram Standartlarına uygun hastane sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bu durumda dünya üzerinde dijital hastane (kağıtsız hastane) projesinin uygulanması yönünden EMRAM ortak bir proje olarak sürmektedir. Türkiye'de 15 hastane Emram 6.seviyede, 1 hastane de Emram 7. Seviyesinde hizmet vermektedir.

Türkiye'deki hastanelerin durumunu değerlendirecek olursak, Avrupa'daki kimi hastanelerle kıyasladığımızda bile çok iyi durumda olduğunu ve seviye 6-7 için büyük bir aday olduğu görülmektedir. Seviye 7'nin altında olan Türkiye'deki hastanelerin sorunlarını bir an önce çözüp sağlık

alanında ülke genelinde ilerlemek öngörülmektedir. Bir üst seviyeye geçememe nedenlerinden başlıcaları şunlardır; etkileşimli klinik karar destek sistemi ve yüksek ilaç uygulama güvenliği , tamamen elektronik tanısal görüntü yönetimi , karar destek sistemi ile entegre elektronik order (kullanıcı) girişi ile sonuç raporlama , klinik order ve dokümantasyon (özellikle Emar) , hasta kaydı odaklı elektronik veri deposu gibi etkenler ...Bu çalışmayla birlikte Türkiye'deki hastanelerde uygulanan HIMSS-EMRAM uygulamalarının hangi seviyede olduğu ve neden bir üst seviyeye geçemediğine değinmiş bulunmaktayız. Bu etkenleri düşünecek olursak bir üst seviye için yazılım yetersizliklerinin ön planda olduğu görülmektedir.Bunun için yazılım güncellemesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır .

S-0474 - PARAMEDİK ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI CİSİME BAĞLI HAVAYOLU TIKANIKLILARI KONUSUNDA BİLGİ VE BECERİ DÜZEYLERİ

FATMA HAKYEMEZ1,

1SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU,KONYA,

Araştırma, paramedik öğrencilerinin bebeklerde yabancı cisime bağlı havayolu tıkanıklıkları konusunda zamana bağlı bilgi ve becerilerini unutma düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, 2016–2017 eğitim öğretim döneminde Selçuk Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO İlk ve Acil Yardım Programı I. Sınıfta öğrenim gören 58 öğrenci ile gerçekleştirildi. Araştırmadan 3 ay önce öğrencilere, konu ile ilgili teorik ve uygulamalı eğitimler verildi. Öğrenciler uygulama manevralarını eksiksiz yapana kadar uygulamalar bebek mankeni üzerinde tekrar edildi ve eğitim sonrasında da kendilerini yeterli hissedene kadar ders dışında uygulama yapma olanağı tanındı. Verilerinin toplanmasında "Bebeklerde yabancı cisim çıkarma öğrenim ve değerlendirme rehberi'' kullanıldı ve değerlendirmeler gözlem sırasında yapıldı. Veriler SPSS istatistik paket programında yüzde ve frekans hesaplanarak değerlendirildi.

Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin %94,8'i bebekteki belirti ve bulgulara göre havayolunda tam tıkanıklık tanısını doğru koymuştur. %84,5'i bebeğin başı desteklenerek ve havayolu açık olacak şekilde tutuş, %62,1'i bebeği yüzükoyun pozisyonda kurtarıcının ön kolu üzerine alma, %74'ü bebeğin yatırıldığı kolu kurtarıcının uyluk kısmına yerleştirme ve %81'i sırt vuruşu basamağını duraksamadan ve yardıma gerek kalmadan gerçekleştirmiştir. Öğrencilerin %25,9'u bebeği göğüs vurusu yapmak üzere sırtüstü ve başı gövdesinden aşağıda olacak şekilde çevirme basamağını doğru ve sırasında uygulamış fakat uygulama sırasında eğitimcinin hatırlatmasına gerek duyulmuştur. %82,8'i parmaklarını doğru noktaya yerleştirmiş, %53,4'ü yardıma gerek kalmadan uygun açı ile doğru uygulamayı gerçekleştirmiştir.

Araştırmada öğrencilerin eğitimden 3 ay sonra bebeklerde yabancı cisime bağlı havayolu tıkanıklıkları konusunda zamana bağlı bilgi ve becerilerini unutma düzeyleri incelendi. Uygulamalı eğitimlerin sağlık profesyonelleri için önemi bilinen bir gerçektir. Bu doğrultuda öğrencilerin gerçekleştirmekte zorlandıkları basamakların üzerinde daha çok durulması ve sık aralıklarla uygulama yapmaya teşvik edilmeleri gerektiği sonucuna ulaşılabilir. Zamana bağlı unutma düzeylerini belirlemek amacıyla, araştırmaya katılan öğrenciler ile 'Bebeklerde yabancı cisim çıkarma öğrenim ve değerlendirme rehberi' kullanılarak 6 ay sonra çalışma tekrarlanacak ve sonuçlar karşılaştırılacaktır.

S-0475 - SAVAŞ VE DOĞURGANLIK

Özlem IŞIL1, Özcan ERDOĞAN1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Göç kavramı; siyasal, toplumsal ya da ekonomik nedenlerle bireylerin oturdukları yerleşim yerini bırakarak başka bir yerleşim yerine ya da ülkeye gitme eylemi olarak tanımlanmaktadır. Suriye'de 15 Mart 2011'de rejim karşıtı çatışmalar nedeniyle iç savaş çıkmış ve bunun sonucunda pek çok Suriyeli başta Türkiye olmak üzere komşu ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. 2016 yılında Türkiye'de yakalanan düzensiz göçmen sayısı 174.466 olup bunlardan sadece Suriye vatandaşları 69.755 kişi ile ilk sırada yer almaktadır.

Türkiye'de düzensiz göçmen olan bireyler devlet tarafından geçici koruma altına alınarak pek çok hizmetten yararlanmaktadır. Bu hizmetlerden sağlık hizmetleri kapsamında doğurganlık durumu incelendiğinde AFAD verilerine göre kamplarda 31 Aralık 2016 tarihine kadar 184.390 doğum gerçekleştiği rapor edilmiştir. 2011-2016 yılları arasında Türkiye'de tahminlere göre 200 bin Suriyeli çocuk doğmuştur Suriyeli kadınların doğurganlık hızı incelendiğinde kendi ülkelerinde 2015 yılı doğurganlık hızının 2,55 olduğu, aynı şekilde doğurganlık hızındaki yüksekliğin göçmen olarak geldikleri Türkiye'de de devam ettiği tespit edilmiştir. Göçmen olarak gelinen ülkede gelecek kaygısı yaşanması, vatansızlık ve barınma sorunlarının olması, ekonomik sıkıntılar, işsizlik, istismar ve şiddet gibi olumsuzluklar nedeniyle doğurganlık oranının düşük olması beklenir. Ancak tarihsel sürece baktığımızda, ikinci dünya savaşı sonrasında başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere pek çok dünya ülkesinde "Baby Boom" olarak adlandırılan bir nüfus artış hızı ortaya çıkmış olup benzer olarak günümüzde de savaşlar sonrasında yüksek doğurganlık hızı görülmektedir.

Suriyeli göçmen kadınların yüksek doğurganlık hızının nedenlerini aşağıdaki başlıklar altında özetleyebiliriz: • Evrimsel olarak tehlike altındayken soylarını devam ettirme içgüdüsünün aktive olması nedeniyle üreme davranışında ve doğurganlıkta artma • Savaş ve kötü koşullar sonucunda nüfusta, özellikle de erkek nüfusunda azalma, • Savaşa gönderilecek genç neslin yetiştirilme ihtiyacı,

Suriyeli göçmen kadınların yukarıda bahsedilen nedenlere bağlı olarak içgüdüsel bir şekilde soylarını devam ettirebilmek için hamile kaldıkları ve çok çocuk sahibi oldukları, içinde yaşadıkları toplumu oluşturan bireylere sağlık personeli tarafından anlatılmalı ve bu kadınların toplumun çeşitli kesimleri tarafından kabul görmeleri, damgalanmamaları ve yargılanmamaları sağlanmalıdır.

S-0476 - SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KİŞİSEL ÖZELLİKLERİNİN KURUMSAL İTİBAR ALGILARI ÜZERİNE ETKİSİ

Fuat KORKMAZER1, Reha SAYDAN2,

1Muş Alparslan Üniversitesi, 2Yüzüncüyıl Üniversitesi,

Sağlık sektöründe sunulan hizmetler, insan hayatını doğrudan ilgilendirmektedir. Bu hizmetler sunulurken yapılan basit bir hata insan hayatına mal olacağından dolayı bu alanda çalışanlar da kritik bir öneme sahiptir. Hastalar, başvurdukları sağlık kurumuna ve çalışanlarına güven duyarak tedavi yoluna gitmektedirler. Bu güveni sarsan bir durum sonucunda oluşan olumsuz bir algı, hastaların bu kurumu tercih etmemesine neden olmaktadır. Kazanılması zaman alan buna karşın çok kolay şekilde kaybedilebilen itibar, sağlık kurumları açısından hayati öneme sahip bir hale gelmiştir. Çalışanlarına çalıştıkları işten zevk alacakları kaliteli bir çalışma ortamı sağlayan bir sağlık kuruluşu müşterilerine de kaliteli bir hizmet verecektir. Hastalara sunulan kaliteli bir hizmet ve oluşturulan olumlu bir itibar da sağlık kurumlarının varlığını güçlendirecektir.

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Fombrun'un İtibar Ölçeği kullanılmıştır. Bu anket kamuya bağlı bir hastanede çalışan 217 sağlık personeline uygulanmıştır.

Elde edilen bulgular neticesinde; kurumsal itibar algısının toplam çalışma süresi ve eğitim düzeyinden etkilendiği; yaş, cinsiyet, medeni durum ve çalıştığı birimin çalışanların kurumsal itibar algısı üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre eğitim düzeyi ve kurumdaki çalışma süresi ile kurumsal itibar algısı arasında ters yönlü bir ilişki bulunmaktadır.

Bu çalışmada çalışanların çalıştıkları kuruma ilişkin olarak sahip oldukları olumlu kurumsal itibar algısının, bireylerin kurumlarına aidiyet sağladığı sonucuna varılmıştır. Yapılan bu çalışmalarda çalışanlarına kaliteli bir çalışma ortamı sağlayan bir sağlık kuruluşunun müşterilerine de kaliteli bir hizmet vereceği sonucuna varılmıştır. Sektörel bazda yapılacak araştırmalarda daha fazla katılımcının dâhil edilmesiyle katkı sağlayıcı sonuçlara ulaşılabileceği ve sektörel bazda değerlendirmelerin yapılacağı söylenebilir.

S-0477 - KADINLARIN AİLE İÇİ ŞİDDETE BAKIŞI: BALIKESİR HASAN BASRİ ÇANTAY MAHALLESİ ÖRNEĞİ

Nuriye KARADAĞ1,

1Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir Sağlık Yüksekokulu,

Aile içi şiddet, önemli bir halk sağlığı sorunu olarak değerlendirilebilir. Bu çalışma Balıkesir Hasan Basri Çantay mahallesinde yaşayan annelerin kadına yönelik aile içi şiddete bakışlarını belirlemek amacıyla planlandı.

Çalışmanın evrenini Balıkesir Hasan Basri Çantay mahallesinde yaşayan anneler oluşturdu. Araştırmada örneklem yapılmaksızın 11 Nisan-11 Mayıs 2017 tarihlerinde araştırmaya katılmayı kabul eden annelere (n=250) ulaşıldı. Anket formu annelerin sosyo demografik özellikleriyle kadına yönelik aile içi şiddete bakış açılarını belirlemeye yönelik sorulardan oluşturuldu. Annelerle yüz yüze görüşülerek anket formlarının doldurulması şeklinde veriler toplandı. Toplanan veriler SPSS istatistik programında frekans dağılımları ve ki-kare testi ile değerlendirildi, $p<0.05$ anlamlılık düzeyi kabul edildi.

Annelerin yaş ortalaması 33.0±8.4'dür. Annelerin %42.4'ü lise mezunu, %63.2'si gelir düzeyini orta olarak belirtmektedir. %53.1'i çocukluğunda annesi yada babası tarafından fiziksel/sözel şiddete maruz kaldığını, %22.2'si eşi tarafından fiziksel/sözel şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir. Annelerin %12.0'si şiddetin çocukları terbiye amaçlı kullanılabileceğini, %44.3'ü çocuklarına duygusal şiddet, %30.3'ü fiziksel şiddet uyguladığını, %92.5'i şiddet uyguladıktan sonra pişmanlık duyduğunu söylemektedir. Şiddete maruz kalmada ailenin gelir durumuna göre farklılık saptanmazken (kikare testi, $p>0.05$) çocukluğunda annesi yada babası tarafından şiddete maruz kalan annelerin çocuklarına fiziksel ve duygusal şiddet uygulamaları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur(ki kare testi $p<0.05$)

Araştırma sonucunda çocukluğunda ve eşi tarafından şiddete maruz kalmış annelerin çocuklarına daha fazla şiddet uyguladıkları söylenebilir. Ülkemizde aile içi şiddet döngüsünü kıracak annelere yönelik bilgilendirme programlarının düzenlenmesine ihtiyaç olduğu söylenebilir.

S-0478 - FONKSİYONEL KABIZLIĞI OLAN ÇOCUKLARIN ANNELERİNE VERİLEN EĞİTİMİN KABIZLIK TEDAVİSİ ÜZERİNE ETKİSİ

Arzu YILDIRIM1, Rabia HACIHASANOĞLU AŞILAR1, Şenol BİÇER2, Hilal ŞAHİN2,

1Erzincan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Erzincan Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı,

Çocukluk çağı kabızlığının patofizyolojisi çok etkenlidir ve hastaların %90'ında organik bir neden bulunmamaktadır. Bu araştırma fonksiyonel kabızlığı olan çocukların annelerine verilen eğitimin kabızlık tedavisi üzerine etkisini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Tek grup öntest-sontest deneysel tasarımda yürütülen araştırma Sağlık Bakanlığı-Erzincan Üniversitesi Mengücek Gazi Eğitim ve Araştırma Hastanesi çocuk cerrahisi polikliniğinde Rome III tanı ölçütlerine göre fonksiyonel kabızlık tanısı alan 6ay-5 yaş grubu 50 çocuğun anneleri ile yapılmıştır. Annelere psikiyatri hemşiresi ve diyetisyen tarafından iki haftada bir, toplam 4 oturumda tamamlanan kabızlığı önleme ve tedavisine yönelik sağlıklı beslenme ve davranış değiştirme, iletişim becerileri, sorun çözme becerileri, stresle baş etme ve öfke kontrolü konularında eğitim verilmiştir. Ayrıca telefon görüşmeleri ile gereksinim duyulan konularda danışmanlık yapılmıştır. Araştırmanın verileri Şubat 2016-Mart 2017 tarihleri arasında tanımlayıcı soru ve besin tüketim sıklığı formu ile toplanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan çocukların %56'sının 4-5 yaş arasında olduğu, bu çocukların %67.8'inin dışkı kaçırdığı, %32'sinin doğduğundan itibaren kabız olduğu, %44'ünde ek gıdaya 6. ayda başlandığı, %20'sinin 24 ay anne sütü aldığı, %60'ında saldırganlık, bağırma, öfke nöbeti ve kendine zarar verme gibi davranışlar olduğu belirlenmiştir. Eğitim programından sonra her gün yoğurt yeme oranı %36'dan %74'e ve her gün sebze-meyve tüketimi %0'dan %10'a yükselmiştir. Olumsuz davranışlar gösterme oranı %60'dan %22'ye, haftada iki ya da daha az dışkılama %68'den %16'ya düşmüştür.

Kabızlık fiziksel ve ruhsal sağlık sonuçlarıyla ilişkili bir sorun olduğundan tedavisi çok alanlı ekip anlayışı ve bütüncül yaklaşım ile yapılmalıdır.

S-0479 - ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELİNİN ETİK DURUM DEĞERLENDİRMESİ

EMİNE GERÇEK1, HİLAL YÜCEYILMAZ2, HALİSE ÇİNAR2, İSMET ÇELEBİ3,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 3Aydın İl Sağlık Müdürlüğü Komuta Kontrol Merkezi,

Etik, insanlar arasında var olan ahlaki değerlerden, iyi ya da kötü, doğru ya da yanlış olanlarının niteliklerini ve temellerini araştıran bilim dalıdır. Meslek ahlakı, ancak söz konusu mesleği yapanların zihinsel ve davranışsal olarak bu kuralları benimsemesiyle geçerli olabilir, dışarıdan dayatılamaz. Mesleki etik eğitimi, sağlık personelinin mesleki yaşantısında etik ve sorumlu davranabilmesini ve etik kararlar verebilecek duruma gelmesini amaçlamaktadır.

Araştırma acil sağlık hizmetlerinde çalışan sağlık personelinin etik durum değerlendirmesini yapabilmek amacıyla planlanmıştır. Tanımlayıcı olarak planlanan araştırmamıza Aydın 112 Acil Sağlık Hizmetleri bünyesinde çalışan 240 sağlık personeli katılmıştır.Veriler haziran-kasım 2016 .tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin toplanmasında sekiz sorudan oluşan birey tanıtım formu ile Etik Durum Ölçeği kullanılmıştır.Veri çözümlemesi için SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır.Araştırmada EDÖ için güvenirlilik analizi, Ki-kare, t testi, ANOVA ve varyans analizi çözümleme yöntemi kullanılmıştır.

Katılımcıların yaş ortalaması 29.55±5.83(min:18,max:48)'tür. Araştırmaya katılanların %37.1'i(n=89) "23-27" yaş grubu, %55.4'ü(n=133) önlisans mezunu, %59.6'sı(n=143) evli ve %58.8'i(n=141) kadındı. Çalışmamıza katılanların %43.3'ü(n=104) ATT, %47.5'i(n=114) "6-10yıl" arasında 112'de görev yapmakta ve ortalama çalışma suresi 7.77±4.97 yıldır. Katılımcıların %87.1'i(n=209) 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonları görev yapmaktadır. Yapılan bağımsız t – testi sonucuna göre, 30 yaş üzeri katılımcıların idealizm unsurunun ortalaması 30 yaş ve altındaki katılımcılara göre daha yüksek ve anlamlı bulunmuştur(p=0.012). Görev süresi sekiz yıl üzeri olan katılımcıların idealizm ortalaması çalışma süresi sekiz yıl ve daha az olan katılımcılardan anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur(p=0.044). Yaş ilerledikçe görelilik durumu anlamlı olarak artmaktadır(p=0.028).Yine görelilik durumu görev süresi arttıkça anlamlı olarak artmaktadır(p=0.007). Uygulanan ANOVA testi aracılığı ile kişilerin mesleği ile görelilik boyutunda anlamlı bir fark(p:0,044) tespit edilmiştir.Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için post hoc testlerinden LSD testi uygulanmıştır. Post hoc testine göre paramedik ve doktorlarda fark olduğu tespit edilmiştir.

30 yaş ve üzeri, görev süresi sekiz yıldan fazla olanlarda idealizm ve görelilik ortalaması daha yüksek bulunmuştur.

S-0480 - GÖÇ VE SAĞLIK: TÜRKİYE'DE BULUNAN SURİYE VATANDAŞLARININ SAĞLIK HİZMETLERİNE ULAŞMA İMKÂNLARI

Aynur BAYKAL1, Hicran YILDIZ1,

1ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Göç; demografik, coğrafik, ekonomik ve sosyopolitik nedenlerle, çalışmak ve kendilerine daha iyi yaşama olanakları bulmak umuduyla, insanların yaşadıkları yeri bırakıp başka yerlere giderek orada kesin ya da geçici olarak yerleşmeleridir. Özellikle, savaş durumunda insanlar, zulme uğrayacağından ya da ölebileceğinden korktuğu için göç edebilmektedir. Bu derleme, Türkiye'de bulunan Suriye vatandaşlarının sağlık hizmetlerine ulaşma imkânlarının gözden geçirmek amacıyla hazırlanmıştır. Göç, ani ve hızlı çevre değişimi yaratan, sosyal, kültürel ve fiziksel olarak toplumu ve bireyleri etkileyen, sağlık ve sağlık değişkenleri üzerinde çok önemli etkilere sahip bir süreçtir. Suriye'de 2011 yılında başlayan yönetim karşıtı protestolar, zaman içerisinde iç savaşa dönüşmüştür. Ülkede devam eden çatışmalar, 150 bine yakın kişinin yaşamını yitirmesine, yaklaşık 3 milyon kişinin Türkiye, Lübnan, Ürdün ve Irak gibi komşu ülkelere sığınmasına ve 6 milyondan fazla kişinin de ülke içinde yer değiştirmesine yol açmıştır. Suriye ile 911 kilometrelik sınıra sahip Türkiye, yaşanan olaylardan en fazla etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Bu karışıklıkların başlamasından bu yana uluslararası koruma bulmak amacıyla Türkiye 'ye gelen Suriye vatandaşlarının sayısı giderek artmaktadır. Göç eden bireylerde, özellikle depresyon, posttravmatik stres bozukluğu ,psikosomatik şikayetler ve anksiyete gibi mental sağlık sorunları, diyabet gibi kronik hastalıklar, tüberküloz, hepatit gibi enfeksiyon hastalıkları yerli halka göre daha sık görülmektedir. Bu nedenle, sağlık hizmetlerinin planlanmasında göç eden bireylerde görülen sağlık problemlerinin ve risklerinin belirlenmesi çok önemlidir. Ülkemize sığınan her Suriye vatandaşı sağlık hizmetlerinden yararlanabilmektedir. Ancak, göç eden bireylerin sağlık durumları hakkındaki bilgilerin yetersizliği, dil farklılığı nedeniyle etkili bir iletişim kurulamaması, bu konudaki yapılacak araştırmaların maliyetlerinin fazla olması, konuya gereken önemin verilmemesi gibi nedenlerle göç eden bireylerin sağlık hizmetinden yararlanması zorlaşmaktadır. Oysa ki, sağlık hakkı evrensel bir haktır. Bu nedenle, hem yerli halkın sağlığının korunması, hem de göç eden bireylerin sağlık hakkının korunması için, göç eden bireylerin sağlık hizmetlerine ulaşımı kolaylaştırılmalıdır.

S-0481 - ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYET ÖNCESİ MESLEKİ KAYGILARI ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Yağmur KÖKSAL YASİN1, Sercan ÖZTÜRK1, Çiğdem DEREBOY2, Pınar OKYAY1,

1Adnan Menderes Üniversiresi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı,

Kaygı nesnel olmayan bir tehlikeye karşı duyulan endişe duygusu olarak tanımlanmaktadır. Tıp fakültesi eğitimi sonrası insan sağlığı ile doğrudan ilişkili bir sorumluluk yüklenen hekimlerde yüksek kaygı durumunun görülmesinin psikolojik ve duygusal olarak yıpranmaya yol açabileceği ve hasta bakım kalitesini olumsuz olarak etkileyebileceği; stres altındaki hekimlerin, hastalarının medikal ve psikolojik tedavilerini en iyi şekilde yapamayacakları ve hata yapmaya açık oldukları düşünülmektedir. Bu nedenle, meslek yaşamları ile ilgili kaygılarının değerlendirilmesi ve bunun nedenlerinin belirlenmesi çok önemlidir. Bu çalışmanın amacı tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyet öncesi mesleki kaygılarını değerlendirebilmektir.

Çalışma tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinde mezuniyet öncesi kaygı düzeyi ile ilgili nitel araştırma, sonrasında bulgulara dayanarak ölçek geliştirme ve ölçeğin geçerlilik-güvenilirliği olarak tasarlanmış olup bu bildiride birinci aşama olan nitel veri analizi bulgularına yer verilecektir. Öğrencilerin mezuniyet öncesi meslek kaygılarını ölçmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış form ile gruplardan biri ADÜ Halk Sağlığı Anabilim Dalı asistan hekimleri olmak üzere ve ADÜ Tıp Fakültesi son sınıf öğrencileri ile verilerde doygunluğa ulaşılana kadar en az 6 kişilik gruplar ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Kolay ulaşılabilir ve benzeşik örnekleme yöntemi ile seçilen katılımcılardan görüşmelerde sözel onam alınarak ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Araştırma fenomenolojik desen ile tasarlanmış ve betimsel analiz yapılmıştır. İstatistiksel analizlerde nitel verilerin analizi elle ve NVİVO programı ile yapılmıştır.

Veri doygunluğuna ulaşılana kadar katılımcı sayıları 7, 10 ve 13 olmak üzere üç odak grup görüşmesi yapılmıştır. Veri analizinde başlıca ortaya çıkan temalar tıpta uzmanlık sınavına hazırlanamamak, kazanamamak; pratisyen hekim olarak çalışmak; mecburi hizmette istenilmeyen yere gitmek, bilinmeyen yerde çalışmak, aileden uzak kalacak olmak, personellerle, hasta ve hasta yakınlarıyla iletişim kurmak, güvenlik; mesleği yapmakla ilgili klinik yetersizlik, doğru tanı koyamamak, reçete yazamamak, acil hastayla baş edememek, şiddete ve mobinge maruz kalmak; işsiz kalmak; evlilikle ilgili oluşan kaygılardan oluşmaktadır.

Tıp fakültesi eğitimi ile ilgili ortaya çıkan temalardan yola çıkarak daha fazla uygulama ve olgu çalışması gibi yöntemler ile eğitimin metodolojik olarak şekillendirilmesi ve şiddet, mobing başta olmak üzere hizmet verirken karşılaşacakları sorunlarda hem davranışsal hem de hukuki yeterlilik geliştirmeleri sağlanmalıdır.

S-0482 - HALK SAĞLIĞI ESENLİK ÖLÇEĞİ: TÜRKÇE VERSİYONU GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Selma İNFAL KESİM1, Fatih KARA2,

1Selçuk Üniversitesi Akşehir Kadir Yallagöz Sağlık Yüksekokulu, Akşehir/Konya, Türkiye, 2Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD, Konya, Türkiye,

Bu çalışma Halk Sağlığı Esenlik Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenirliliğinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Veri toplama aracı olarak; bir veri formu, Halk Sağlığı Esenlik Ölçeği ve ölçüt geçerliği için Algılanan Esenlik Ölçeği uygulandı. Halk Sağlığı Esenlik Ölçeği'nin ilk halinde toplam 34 yargı bulunmaktadır. Bu doğrultuda en az 340 kişilik bir örneklemin araştırmanın evrenini temsil etmede yeterli olduğu varsayıldı. Güvenilirlik analizi için; iç tutarlılık katsayısını belirlemede Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı, madde-toplam analizini belirlemede madde - toplam puan korelasyonları hesaplandı. Geçerlik analizi için; dil geçerliğini belirlemede İngilizce'den Türkçe'ye çevirisi ve Türkçe'den İngilizce'ye geri çeviri yapıldı, kapsam/içerik geçerliği belirlemede uzman görüşü alındı (Davis Tekniği uygulandı), Kapsam Geçerlik İndeksi hesaplandı, ölçüt (kriter) geçerliğini belirlemede eş zamanlı ölçek geçerliği yöntemi kullanıldı, yapı geçerliği belirlemede açıklayıcı faktör analizi yapıldı.

Çalışmaya alınan bireylerin % 31,9'u 40-49 yaş arasındadır. Katılımcıların % 42,9'u kadın, % 71,4'ü evli, % 42,6'sı yükseköğretim mezunudur. Halk Sağlığı Esenlik Ölçeği'nin kapsam geçerliği için ölçek maddelerine beş uzman tarafından verilen KGİ puanları değerlendirildi. Ölçeğe ait KGİ 0,97 (23 ve 34 hariç)'dir. Ölçeğe ait 23. ve 34. maddelerin skorları 0.80'in altında olması nedeniyle kapsam/içerik geçerliği yönünden 23. ve 34. madde ölçekten çıkarıldı. HSEÖ'nin iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayısı 0,90 bulunmuştur. Orjinaline benzerlik göstermesi için ölçeği temsil eden 12 madde seçildi. 12 maddelik ölçek aslına uygun olarak 5'ten fazla likert veya skora sahip cevaplar 5'li likert haline dönüştürülerek değerlendirildi.

12 maddelik ölçeğin geçerliği ve güvenilirliği sağlanmıştır. Birinci faktörde (mental) altı madde bulunmaktadır. İkinci faktör (sosyal) ve üçüncü faktör (bedensel) ise üçer maddeden oluşmaktadır

S-0483 - PESTİSİTLERİN İNSANLARA VE ÇEVREYE ETKİSİ: SİSTEMATİK BİR İNCELEME

Deniz DEMET1, Hatice CEYLAN1, Derya ŞAHİN2,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ BUCAK SAĞLIK YÜKSEKOKULU, 2SİNOP ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÜKSEKOKULU,

Bu derlemenin amacı Pestisitlerin İnsanlara ve Çevreye Etkilerini tanımlamaktır.

Pestisitlerin İnsanlara ve Çevreye Etkisi ile ilgili çalışma sonuçlarını değerlendirmek için sistematik bir literatür taraması yaptık. MEDLINE, CINAHL, Sciencedirect, Cochrane kütüphanesi, Pubmed, Wiley Interscience, Ulakbim, Ovid dahil olmak üzere Akdeniz Üniversitesi merkez elektronik veritabanları "Pestisitlerin İnsanlara ve Çevreye Etkileri" ve "klinik çalışmalar" ile anahtar kelimeleriyle İngilizce olarak araştırılmıştır. 2492 makale içinde arama sonuçları ulaştı ve dört makale örneklendi.

Bir çalışma sonucunda; Pestisitler, kırsal kesimdeki erkeklerde mevcut HCV ve HBV enfeksiyonuna ilave risk faktörleri oluşturmaktadır. Gelecekteki araştırmalar, pestisitlerin muhtemel hepatokarsinojenikliğini maruz kalmanın biyolojik belirteçlerini kullanan ve doz-yanıt ilişkilerini daha iyi tahmin etmek için diğer teknikleri ele almalıdır. Terlemeyi değerlendiren bir çalışmada, Terleme, aktif çocuklar ve işçilerde maruz kalmanın bir belirleyicisi olabilir. Ölçülen ADD'ler, CP depozisyonu, California silindiri ve katılımcılar tarafından giyilen giyim dozimetreleri dahil çevresel ölçümlerden yapılan ADD tahminlerinden daha düşüktü. Bir araştırma maternal kandaki organochlorine böcek ilaçlarının plasenta üzerinden geçebileceğini ve yeni doğan tiroid hormon düzeylerini etkileyebileceğini ileri sürdü. Bir başka çalışmada; Çiftli bir probit modeli, çiftçilerin böcek ilacı yetersiz bilgisine, böcek ilacı perakendecilerinin etkisine ve sentetik olmayan zararlı metotlara erişimi olmadığına işaret etmektedir. Aşırı eğitim eğilimi, daha yüksek eğitim seviyeleri, Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) eğitimi ve böcek ilacının güvenli kullanımı ve kullanımı ile uzatma desteğine erişim ile azalmaktadır.

Sonuç olarak; tarımda pestisitlerin aşırı yaygın kullanımı, pestisitlerin insan sağlığı ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri konusunda artan endişeler yaratmıştır.

S-0484 - HASTANE ÖNCESİ ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNDE ALGORİTMAYA UYGUNLUK

HASAN KÜÇÜKKENDİRCİ1, OSMAN ULUSAL2, KADER ATALAY3, FATMA HAKYEMEZ4,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi Halk Sağlığı AD, Konya, 2İl Sağlık Müdürlüğü, Konya, 3İl Ambulans Komuta Kontrol Merkezi Başhekimliği, Konya, 4Selçuk Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Konya,

Araştırma, hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde görev yapan sağlık personelerinin acil tıbbi yardım ve bakım yetişkin uygulama kılavuzu akış şemalarına yönelik bilgi ve beceri düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, Mayıs 2014- Nisan 2015 tarihleri arasında Konya İl Ambulans Komuta Kontrol Merkezi Başhekimliği 112 acil sağlık hizmetleri acil yardım ambulanslarına görev yapan 513 sağlık personeli ile gerçekleştirildi. Verilerin toplanmasında, Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan 'hastane öncesi acil tıbbi yardım ve bakım yetişkin uygulama kılavuzu akış şemaları' dikkate alınarak hazırlanan 17 senaryo kullanıldı. Her katılımcı rastgele seçtiği bir senaryo uygulaması sırasında gözlendi ve uygulama basamaklarını eksiksiz tamamlayanlar başarılı olarak kabul edildi. Veriler SPSS istatistik paket programında yüzde, frekans ve ki kare testi ile analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılanların 11,7%'si hemşire/sağlık memuru, 67,3%'ü ATT ve 21,1%'i paramediktir. Bulgulara göre katılımcıların; hipo/hiperglisemi algoritmasında 94,3%, havayolunda kısmi/tam tıkanıklıkta 92,7%, hipovolemik şok tedavisinde 97,4%, ektremite-pelvis travmalarında 96,3%, kafa travmalarında 95,8%, anaflaktik hastaya yaklaşımda 91,4%, SVO'da 94,1%, Akut miyokard enfarktüsü vakasına yaklaşımda 97,1% ve Astım-KOAH-amfizem senaryolarında 93,3% oranında başarılı oldukları saptanmıştır. En düşük başarı 80% oranı ile taşikardi senaryosuna yaklaşımda saptanmıştır. Ünvan ile senaryolara ait başarı durumu ki-kare ile analiz edildiğinde, asistoli ve toraks travmasına ait senaryolar ile unvan arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<,05). Ancak başarısız olanların sayısı <5 olduğu için farklılık önemsenmeyebilir.

Araştırmada hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde görev yapan sağlık personellerinin acil tıbbi yardım ve bakım yetişkin uygulama kılavuzu akış şemalarına yönelik bilgi ve beceri düzeyleri incelendi ve personelin başarılı olduğu saptandı. Sonuç olarak, sağlık personelinin güncel algoritmaları takip ettiği, verilen hizmet içi eğitimlerin yeterli olduğu ve sık aralıklarla yapılan eğitim ve denetlemelerin başarıyı olumlu etkilediği görüşüne ulaşılabilir. Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerindeki kaliteyi artırmak ve sürdürebilmek için bilgi ve becerilerin güncellenmesi, tekrarlanması ve devamlılığın sağlanması önemlidir.

S-0485 - TÜRK KIZILAYI SUDAN-DARFUR /NYALA SAHRA HASTANESİNE GELEN HASTALARIN PARAZİTER İNFEKSİYON ETKENLERİ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Mustafa TOKAR1, Murat HÖKELEK2,

1Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD.,

Bu çalışmada, Sudan Darfur/Nyala bölgesindekurulu Türk Kızılayı Sahra Hastanesi Laboratuvarına gönderilen hastaların periferik kan, idrar, vajinal akıntı ve dışkı örneklerinde paraziter infeksiyon etkenlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Dışkıların mikroskobik incelenmesinde nativ-lugol, kanların mikroskobik incelenmesinde periferik ince yayma ve kalın damla , Giemsa boyama, idrarın incelenmesinde santrifügasyon ve vajen sıvısı incelenmesinde direkt preparasyon yöntemleri ile hazırlanan preparatlar ışık mikroskobunun 10x, 40x ve 100x'lik büyütmeye sahip objektifleri altında incelenmiştir. Ayrıca, perianal bölgenin incelenmesi amacı ile selofanbant yöntemi uygulanmıştır. Tüm sonuçlara ait istatistiksel analizler, SPSS ver. 21,0 kullanılarak ki-kare testi ile gerçekleştirilmiş ve anlamlılık sınırı $p<0,05$ olacak şekilde çift yönlü olarak kabul edilmiştir.

Araştırma 2010 yılının Şubat ve Mart aylarında yapılmıştır. Farklı yaş grubu ve yerleşim yerlerinden gelen 630 hasta incelenmiştir. 274 hastada farklı türde kan, idrar ve dışkı parazit etkenleri izole edilmiştir İncelenen 630 örneğin 274'ünde (%43.5) farklı parazit türleri saptanmıştır. Parazit görülen örnekler içerisinde, en yüksek oranda tespit edilen parazit Plasmodium falciparum 74 (%27) olmuştur. Diğerleri Trichomonas vaginalis 30 (%10.9) Giardia intestinalis, 29 (%10,6) Enterobius vermicularis , 28 (% 10,2) Ascaris lumbricoides , 27 (%9,8) Entamoeba histolytica/dispar , 20 (% 7,3) Schistosoma mansoni , 15 (% 5,5) Schistosoma haemotobium 13 (%4,7) Mikroflaria spp. 12(%4,4) Trypanosoma spp. 10 (%3,6) Babesia spp 8 (%3), Taenia saginata 8 (%3)' dır

Küçük yerleşim yerlerinden büyük şehirlere kadar yaşanılan tüm mekanlarda planlı bir kentleşme, halkın yaşam kalitesinin ve sosyoekonomik standartlarının arttırılmasının özellikle Sudan başta olmak üzere tüm dünyada paraziter infeksiyonları önlemede önemli kilometre taşları olacağı kanısındayız. Ayrıca Sudan'da paraziter intestinal infeksiyon etkenlerinin tanısında; dışkı inceleme tekniklerinden çoklaştırma, trichrome ve modifiye asit-fast boyama yöntemlerinin mutlaka rutin koproloji laboratuvarlarında uygulanmasının doğru olacağı kanısına varılmıştır. Yine intestinal parazitlerin saptanması ve identifiye edilmesinde PCR gibi moleküler yöntemlerin kullanılması da, hem paraziter hastalık kontrolünde daha etkin kararlar vermeyi hem de parazitin epidemiyolojisine ilişkin daha net bir bakış açısı kazanılmasını sağlayacaktır

S-0486 - GÖRME ENGELLİ ÇOCUKLARA SAHİP İKİ ANNENİN DENEYİMLERİ

Rabia ERTEN1,

1Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi,

Araştırma; görme engelli çocukları olan annelerin çocuklarının doğumundan itibaren yaşadıkları süreçleri tespit etmek, duygu ve düşünceleri hakkında bilgi edinmek amacıyla yapılmıştır.

Çalışma kapsamında niteliksel yöntem kullanılmıştır. Bu çalışma, görme engelli iki çocuğa sahip iki anne ile Mayıs 2017'de yapılmıştır. Araştırma verileri yüz yüze gerçekleştirilen derinlemesine mülakat yoluyla elde edilmiştir. Yapılan yüz yüze görüşmeler araştırmacı tarafından kayıt edilmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile katılımcıların uygun gördüğü mekânlarda toplanmıştır. Verilerin analizinde nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

İçerik analizi sonucunda; annelerin birinci ve ikinci çocuklarının doğumunda yaşadıkları, doğum sonrasındaki duygu ve düşünceleri, çocuklarının eğitim sürecinde yaşadıkları, sosyal destek kaynakları, gündelik hayatlarını nasıl geçirdikleri, yaşadıkları problemler karşısındaki baş etme yöntemleri öne çıkan temalar olarak belirlenmiştir. Araştırmaya dâhil olan ilk anne; 34 yaşında, ev hanımı ve evlidir. Biri 15 yaşında diğeri 6 yaşında görme engelli iki erkek çocuğa sahiptir. Diğer anne; 38 yaşında, ev hanımı ve evlidir. Biri 19 yaşında diğeri 13 yaşında görme engelli iki kız çocuğuna sahiptir.

Araştırma sonucunda; görme engelli çocuğun yaşamında annenin çok önemli bir yere sahip olduğu, annelerin çocuklarının bakımı, tedavisi ve eğitimi ile ilgili konularda birincil kişi olduğu, annelerin gündelik yaşamlarını ve sosyal hayatlarını çocuklarına göre ayarlamak, bir plan ve program çerçevesinde hareket etmek zorunda oldukları, çocuklarının engel durumu aynı olsa da annelerin her iki çocuğunun kişisel özelliklerine ve yeteneklerine göre çocuklarına yönelik muamele ettikleri, engelli çocuğa sahip annelerin çocuklarıyla ilgili bütün süreçlerde eş desteğinin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

S-0487 - RUHSAL HASTALIKLA MÜCADELE EDEN BİR ANNENİN GELİŞTİRDİĞİ BAŞ ETME STRATEJİLERİ

Zeynep NEGİZ1,

1Erzincan Üniversitesi,

Bu çalışma; aile içerisinde ruh sağlığı bozulmuş bir veya birden fazla kişi ile yaşayan bir kadının sıkıntılarını tespit etmek ve bu sıkıntılara karşılık bir anne olarak sergilediği baş etme stratejilerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmada; nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan derinlemesine mülakat tekniği kullanılmıştır. Çocukluk ve gençlik yıllarını ruh sağlığı bozulmuş bireyle yaşayarak geçiren, evlendikten sonra eşinin ve kayın validesinin de psikiyatri hastası olduğunu fark eden bir annenin yaşam tecrübesi, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile öğrenilmeye çalışılmıştır. Annenin istediği yer ve saatte gerçekleştirilen görüşme sonucunda elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiş ve temalar belirlenmiştir.

Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler 4 (dört) ana temadan oluşmuştur. Bu temalar, "ailenin geçim sorumluluğunu üstlenme", "tükenmişlik", " sosyalleşme" ve "pişmanlık" üzerine kurulmuştur. Annenin hayattan beklentileri, ruh sağlığı bozulmuş bireylerle yaşamanın zorluğu ve tedavinin aile hayatlarına yansıması gibi temel kriterler sorgulanmıştır. Verilen cevaplarda annenin bu durumla yaşamaya mecburen alıştığı ve geçmiş yıllara dönük “asla” cümleleri kurduğu fark edilmiştir. Söz konusu annenin aile kurumunun dağılmaması için mücadele ettiği, hayata tutunma sebepleri aradığı öğrenilmiştir.

Hayatın ve aile kurumunun devamlılığı için bireylerin sorunlarla yaşamayı öğrenmesi ve baş etmesi gerekmektedir. Bu noktada aileye psiko-sosyal açıdan yardımcı olacak kuruluşlar, daha aktif, etkin ve ulaşılabilir hale getirilmelidir. Ruh sağlığı bozulmuş kişinin medikal tedavi görmesinin yanı sıra toplum temelli ruh sağlığı hizmetlerinden faydalanması sağlanmalı, ilgili yönlendirmeler yapılmalıdır. Ruhsal hastalıklar çözümü imkansız kötü bir olay olarak görülmemeli, bu konuda toplumsal bilgilenme ve bilinçlenme sağlanmalıdır.

S-0488 - SAĞLIK HİZMETLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ DERSİNİN ÖĞRENCİLERİN BİLGİ VE TUTUMLARINDAKİ ETKİSİ

Bora REŞİTOĞLU1, Özlen Tubay BAĞDATOĞLU1, Leyla BAHAR1, Sema ERDEN1, Sevinç APAYDIN1, Esra PEKOĞLU1,

1Mersin Üniversitesi,

Öğrenci anket çalışmaları, eğitim-öğretim sürecinde ulaşılan düzeyi saptamada, eksikleri belirleme ve tamamlamada yaygın olarak kullanılan araştırma yöntemlerinden biridir. Bu nedenle günümüzde yoğun olarak bu araştırma yöntemine başvurulmaktadır Yaptığımız çalışmanın amacı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunun 2. sınıfında verilen İş Sağlığı ve Güvenliği Dersinin öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgi ve tutumlarına etkisini göstermektir.

Araştırmanın örneklemini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Mersin Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda Dokuz Programın (Anestezi, Ameliyathane Hizmetleri, İlk ve Acil Yardım, Perfüzyon Teknikleri, Tıbbi Görüntüleme, Tıbbi Laboratuvar, Otopsi Yardımcılığı, Yaşlı Bakımı, Tıbbi Dokümantasyon) birinci ve ikinci sınıfında okuyan 187'si erkek 320'si kız toplam 507 gönüllü öğrenci oluşturmuştur. Veriler öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgi ve tutumlarını göstermeyi amaçlayan likert tipindeki 23 soruluk bir anket formu ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Statistica ve www.e-picos.com online istatistik hesaplama programında Ki-Kare Testi kullanılmıştır.

Öğrencilere sorulan "İş sağlığı ve güvenliği dersi sayesinde işçi sağlığı, güvenliği hakkında bilgilendirildim" (P:0,001), "Sağlık alanında çalışacağım için maruz kalabileceğim kaza ve hastalıklar hakkında bilgi sahibiyim" (P:0,001), "İş kazalarında uygulanabilecek ilk yardım uygulamaları hakkında bilgi sahibiyim" (P:0,001) "Sağlık alanında iş yerinde oluşabilecek meslek hastalığı ve kazalarla ilgili yasal hak ve sorumluluklarımı biliyorum" (P:0,009), gibi ve benzeri sorulara öğrencilerin verdikleri cevaplar analiz edildiğinde; birinci ve ikinci sınıf öğrenciler arasında hemen hemen tüm sorularda anlamlı bir fark çıkmıştır.

İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin amacı öğrencilerde gereken bilinci oluşturarak, uygun bilgi ve davranış kazandırmaktır. Öğrencilere uygulanan anketler, eğitim hedeflerinin öğrencilerdeki yansımasını görmek ve eğitim sürecindeki olası eksiklikleri tespit edip, tamamlamak amacıyla kullanılan araştırma yöntemlerindendir. Alınan geri bildirimler ile öğrencilerin dolaylı olarak eğitime katkıları sağlanmaktadır. Çalışmamızda birinci ve ikinci sınıf öğrencilerimizin sorulara verdiği cevaplardaki farklar iş sağlığı ve güvenliği dersinin önemini göstermektedir. Dersin öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgi birikimlerini arttırdığı ve konuyla ilgili tutumlarına olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

S-0489 - ÖĞRENCİLERİN KENDİ KENDİNE MEME MUAYENESİ (KKMM) YAPMA DURUMU İLE SAĞLIK ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Aynur KIZILIRMAK1, Bahtışen KARTAL2, Pelin CALPBİNİCİ1,

1Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, 2Gaziosmanpaşa Üniversitesi,

Bu çalışma Meme Kanseri ve Kendi Kendine Meme Muayenesi yapma durumu ile sağlık algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma 869 kız öğrenci üzerinde tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Verilerin toplanmasında Tanımlayıcı Anket Formu ve Sağlık Algısı Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma için etik kurul izni, kurum izni ve katılımcılardan sözel onam alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatislikler (ortalama, standart sapma, yüzde) ve Many Whitney U test kullanılmıştır.

Öğrencilerin %26'sı iktisat öğrencisi, %35.6'sı birinci sınıf, yaş ortalamaları 20.81±1.7'dir. Çalışmaya katılan öğrencilerin % 84.7'si meme kanserinde erken tanının önemli olduğunu, yarısından fazlası (%60.5) KKMM sini bildiğini, üçte biri (%33.3) ise muayeneyi yaptığını, bu öğrencilerin %64.7'si ne zaman aklına gelirse o zaman yaptığını belirtmiştir. Çalışmada öğrencilerin %80.8'i ailede meme kanseri öyküsünü risk faktörü olarak, %67.4'ü memede ağrı, %60,1'i koltuk altında şişlik meme kanseri belirtisi olduğunu, %33.7'si doktor muayenesi ile, %30.8'i mamografi ile %20.3'ü KKMM ile meme kanserinde tanı konulacağını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %33.7'si KKMM nasıl yapıldığını bilmediği, %12.3'ü yaşının genç olduğunu düşündüğü için KKMM yapmadığını belirtmiştir. Çalışmada KKMM yapanlarda yapmayanlara göre sağlık algısı puanının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada öğrencilerin yarıdan fazlasının KKMM bildiği ancak muayeneyi yapma oranının düşük olduğu ve her ay düzenli olarak muayene yapma oranının ise oldukça düşük olduğu görülmektedir. Çalışmada KKMM yapanlarda yapmayanlara göre sağlık algısı puanının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

S-0490 - İNTÖRN ÖĞRENCİLERİN HEMŞİRELİK EĞİTİM PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Fatma ORGUN1, Nilay ÖZKÜTÜK1, Fahriye VATAN1, Meltem DURSUN ENGİN1, Hale SEZER1, Hatice ÇAMVEREN2,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi , 2Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Eğitim programının iyi tasarlanması ve uygulanması ne kadar önemli ise, programın uygun yöntemlerle değerlendirilip, değerlendirme sonuçlarının program tasarımına yansıtılması, bir başka deyişle geliştirilmesi bir o kadar önemlidir. Eğitim programlarının sürekli gözden geçirilmesi, saptanan eksikliklerin ve aksaklıkların düzeltilmesi için programların değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, bu araştırma, intörn hemşirelerin hemşirelik eğitim programına yönelik görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma, Ocak-Mayıs 2017 tarihleri arasında entegre eğitime sahip olan bir hemşirelik fakültesinde öğrenim gören intörn 207 öğrenci hemşire ile yürütülmüştür. Veriler, "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Hemşirelikte Lisans Programını Değerlendirme Ölçeği (HPLDÖ) (alt boyutlar; Evrensel, ulusal ve mesleki değerleri kazandırma, öğretim süreci, mesleki gelişim ve yeterlilik ve bireysel gelişim)" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde, SPSS for Windows 18.0 versiyonu paket programı kullanılarak sayı, yüzde dağılımları ve ortalamaları alınmış, t testi ve varyans analizi yapılmıştır.

İntörn öğrencilerin %90.3'ünün kadın (n:187), %70'inin düz lise mezunu (n:145) ve yaş otalamalarının 22.69±1.01 olduğu saptanmıştır. İntörn öğrencilerin %73.4'ü lisans eğitim programının meslek hayatı boyunca yeterli olmayacağını ve %75.8'i aldıkları lisans eğitim programının geliştirilmesi gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. İntörn öğrencilerin HPLDÖ toplam puan ortalaması 62.01±18.40 bulunmuş olup program etkinliğinin orta düzeyde olumlu olarak değerlendirildiği saptanmıştır. İntörn öğrencilerin Hemşirelikte Lisans Programını Değerlendirme Ölçeği (HPLDÖ) puan ortalamaları ile cinsiyetleri karşılaştırıldığında, yalnızca Bireysel Gelişim alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Kadın öğrencilerin Bireysel Gelişim alt boyutu puan ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Almış oldukları hemşirelik lisans eğitim programının mesleki hayatı boyunca yeterli olma durumuna göre HPLDÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında yalnızca öğretim süreci alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Almış oldukları hemşirelik lisans eğitim programının meslek hayatı boyunca yeterli olacağını belirten öğrencilerin öğretim süreci alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. İntörn öğrencilerin aldıkları hemşirelik lisans eğitimi programı görüşü ile HPLDÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Hemşirelik lisans eğitim programını yeterli olarak gören intörn öğrencilerinin puan ortalamalarının tüm alt boyutlarda yüksek olduğu saptanmıştır. İntörn öğrencilerin HPLDÖ toplam puan ortalaması 62.01±18.40 bulunmuş olup program etkinliğinin orta düzeyde olumlu olarak değerlendirildiği saptanmıştır.

Sonuç olarak; intörn öğrencilerin almış oldukları hemşirelik lisans eğitiminin bireysel gelişimlerini olumlu yönde etkilediği ve lisans eğitiminin geliştirilmesi gerektiği saptanmıştır. Bu doğrultuda, hemşirelik lisans eğitiminin evrensel, ulusal ve mesleki değerleri kazandırma, öğretim süreci, mesleki gelişim, yeterlilik ve bireysel gelişim başlıklarını içerecek şekilde gözden geçirilmesi önerilmektedir.

S-0491 - AMELİYATHANE HEMŞİRELERİNDE OJE KULLANIMININ CERRAHİ EL YIKAMA SONRASI BAKTERİYEL KOLONİZASYONA ETKİSİ

Dilek YILDIRIM TANK1, Sevim ÇELİK2,

1Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Doktora Programı , 2Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

Cerrahi alan enfeksiyonları morbiditeyi, mortaliteyi, hastanede yatış süresini ve hastane masraflarını artırması bakımından cerrahinin çok önemli ve ciddi bir problemidir. Cerrahi alan enfeksiyonlarının önlenmesinde ameliyathane çalışanlarının el yıkama uygulamalarının oldukça önemli olduğu bilinmektedir. Literatürde, ameliyathane hemşirelerinin oje kullanımının el yıkama üzerine etkisi hakkında kesin yargılara ulaşılamamıştır. Araştırma ameliyathane hemşirelerinde oje kullanımının cerrahi el yıkama sonrası bakteriyel kolonizasyona etkisini incelemek amacıyla yapıldı.

Bu araştırma, ameliyathane hemşirelerinin oje kullanımının cerrahi el yıkama sonrası bakteriyel kolonizasyona etkisini incelemek amacıyla kendi kendisinin kontrolü olan ve aynı grupta önceki ve sonraki değerlerin karşılaştırıldığı, deneysel çalışma olarak gerçekleştirildi. Araştırmada 33 ameliyathane hemşiresinin el florası üzerindeki bakteri kolonizasyonunu ölçmek için eldiven sıvı yöntemi (glove juice methodu) kullanıldı. Alınan örnekler 1 saat içerisinde hastanenin mikrobiyoloji laboratuvarına ulaştırılarak besiyeri ekildi ve 48 saat sonra uzman bir mikrobiyolog tarafından değerlendirildi. Bu işlemden elde edilen sonuçlar temel değer olarak kabul edildi. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin yanı sıra Wilcoxon testi kullanıldı.

Hemşirelerin % 54.56’ sının lisans mezunu olduğu, % 78.8’ inin 11 yıl ve üzerinde hemşirelik yaptığı, % 63.7’ sinin de 11 yıl ve üzerinde ameliyathanede hemşire olarak çalıştığı bulundu. Cerrahi el yıkamayı etkileyen bireysel faktörler incelendiğinde ise; hemşirelerin % 66.7’ sinin tırnak uzunluğunun 2 mm’ den kısa olduğu, % 60.6’ sının bazen nemlendirici kullandığı, saptandı Araştırmada, hemşirelerin cerrahi el yıkama sonrası oje sürülen ve oje sürülmeyen ellerinden alınan örneklerdeki bakteri sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadı ($p>0.05$).

Araştırma bulguları, taze sürülmüş ojenin bakteriyel kolonizasyonda etkisi olmadığını gösterdi.

S-0492 - HEMŞİRELİKTE KLİNİK KARAR VERME İLE İLİŞKİLİ SON 10 YILDA YAPILAN RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

ESRA ARDAHAN1, ZEHRA TOLAR SÖZKESEN2, FİGEN YARDIMCI3,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ AD, 2İZMİR BUCA KADIN DOĞUM VE ÇOCUK HASTALIKLARI HASTANESİ, 3EGE ÜNİVERSİTESİ ,

Hemşirelikte klinik karar verme becerisi, topluma kaliteli ve güvenli hemşirelik bakımını sağlama ve hasta bakım sonuçlarını geliştirmede önemli rol oynayan bir faktördür. Bu çalışma, hemşirelikte klinik karar verme ile ilişkili Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları alanında son 10 yılda yapılan randomize kontrollü çalışmaları incelemek ve bilgi boşluklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmada 01 Ocak 2007-9 Mayıs 2017 tarihleri arasında Pubmed-Science Direct ve EBSCOHost veritabanlarında İngilizce olarak yayınlanmış, “clinical decision making in nursing” anahtar kelimesiyle; tam metnine ulaşılabilen ve Çocuk Sağlığı ve Hatalıkları Hemşireliği alanında yapılmış olan randomize kontrollü çalışmalar taranmıştır.

Tarama sonucunda toplam 69 adet sonuca tam metin olarak ulaşılmıştır. Yapılan inceleme sonucunda 69 çalışmadan 64’ü değerlendirme dışı bırakılmış, kriterleri karşılayan 3’ünün sonucu henüz açıklanmamış olan 5 makale PICO (Population, Intervention, Comparison, Outcome) Makale İnceleme Yöntemi’ne göre incelenmiştir. Pediatri Hemşireliği alanında klinik karar verme ile ilgili yeterli sayıda randomize kontrollü çalışma olmadığı görülmüştür.

Gelişen teknoloji ve artan küreselleşme pek çok sağlık sorununa çözüm sağlayıp mortaliteyi azaltırken; bakım ihtiyacını da arttırmaktadır. Bu doğrultuda hemşireler mevcut sorumluluklarına ek olarak bilgi ve becerilerini yenilemek durumundadır. Hemşireler, mesleğine özgün teorik ve uygulama bilgisini etkili ve verimli biçimde kullanarak doğru kararlar almak, topluma kaliteli ve güvenli bakım sunmalıdır. Gelecekte bu alandaki araştırma boşluğunun tamamlanması için kanıt temelli ve geniş örneklemli araştırmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

S-0493 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI, SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI VE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ NOMOFOBİ DÜZEYİ ÜZERİNE ETKİSİ

Dijle AYAR1, Gülçin ÖZALP GERÇEKER1, Zahide ÖZDEMİR2, Murat BEKTAŞ1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi ,

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileri yaşantımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması (2016) verilerine göre; hanelerin %96.8'inin cep telefonu/akıllı telefona sahip olduğu, çocukların ise ortalama yedi yaşında akıllı telefon kullanmaya başladığı belirlenmiştir. Türkiye'de özellikle gençlerde akıllı telefon kullanımının artmış olması ve gelecekte bağımlı bir neslin hem topluma hem de bireylere getireceği sağlık ve mali yük açısından bu konuya yönelik ayrıntılı bir çalışmanın yapılması gereklidir. Bu çalışmanın amacı; hemşirelik öğrencilerinde problemli internet kullanımı, sosyal görünüş kaygısı ve sosyal medya kullanımının nomofobi düzeyleri üzerine etkisini incelemektir.

Bu araştırma, tanımlayıcı-kesitsel ve korelasyonel nitelikte bir araştırmadır.

Bu çalışma hemşirelikte lisans eğitimi gören 755 öğrenci ile yapılmıştır. Öğrencilerin sosyo-demografik verilerinin değerlendirilmesinde sayı, yüzde ve ortalama kullanılmıştır. Öğrencilerin problemli internet kullanımı, sosyal görünüş kaygısı ve sosyal medya kullanımının nomofobi düzeyleri üzerine etkisi basit doğrusal regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 21.4±1.3 olup öğrencilerin %20.3'ü (n=153) birinci sınıfa, %45.2'si (n=341) ikinci sınıfa, %14.8'i (n=112) üçüncü sınıfa ve %19.7'si (n=149) dördüncü sınıfa devam etmektedir. Öğrencilerin %82.5'i (n=623) kız öğrencidir. Öğrencilerin %59.7'sinin (n=450) gelir durumu gider durumuna eşittir. Yapılan regresyon analizine göre; hemşirelik öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin problemli internet kullanım durumları ile pozitif yönde güçlü anlamlı bir ilişki olduğu (β =0.39, $p<0.000$), sosyal görünüş kaygısı puan ortalamaları ile pozitif yönde güçlü anlamlı bir ilişki olduğu (β =0.27, $p<0.001$), sosyal medya bağımlılık durumları ile pozitif yönde güçlü anlamlı bir ilişki olduğu (β =0.28, $p<0.001$) belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin nomofobi düzeylerini etkileyen faktörlerin %21'ini bu değişkenlerin açıkladığı belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin problemli internet kullanımı, sosyal görünüş kaygısı ve sosyal medya kullanım düzeyleri arasındaki korelasyona bakıldığında; nomofobi düzeylerini, problemli internet kullanımı ile pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($r=0.259$, $p<0.001$); sosyal görünüş kaygısı ile pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($r=0.320$, $p<0.001$) ve sosyal medya kullanım düzeyleri ile pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($r=0.433$, $p<0.001$) olduğu saptanmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin problemli internet kullanımı, sosyal görünüş kaygısı ve sosyal medya kullanımı ile doğrudan ilişkili olduğu ve bu kavramların birbirlerini etkilediği belirlenmiştir. Nomofobi düzeylerini azaltmaya yönelik girişimsel çalışmaların yapılması, ayrıca hemşirelikte lisans eğitim müfredatında "nomofobi" kavramının tüm hemşirelik öğrencilerine ders olarak işlenmesi önerilmektedir.

S-0494 - DAHİLİ VE CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Melek ARDAHAN1, Ebru KONAL1, Cansu ÇALIŞKANGENÇ1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Araştırma, dahili ve cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelerin tükenmişlik düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla planlanmıştır.

Tanımlayıcı araştırmanın evrenini, Tepecik Eğitim ve Araştırma hastanesinde Dahili (221) ve Cerrahi (198) birimlerde çalışan hemşireler oluşturmaktadır (N=419). Evrendeki birey sayısı biliniyorsa formülünden yararlanılarak örneklem belirlenmiştir (n=300).Veri toplama aracı olarak, literatür çerçevesinde hazırlanan ve 29 sorudan oluşan bireye ait tanıtıcı bilgileri içeren anket formu ve 22 soru üç alt gruptan oluşan Maslach Tükenmişlik Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20.0 (Statiscal Package of Social Science) paket programı kullanılarak sayı, yüzde dağılımları ve regresyon analizi yapılmıştır.

Çalışma grubundaki bireylerin yaş ortalaması 33.66±8.70 olup, %85.3'ü kadın, %49.3'ü üniversite mezunudur. Hemşirelerin Maslach Tükenmişlik Ölçeği puan ortalaması 45.39±7.65, dahili kliniklerde çalışan hemşirelerin puan ortalaması 45.62±7.98, cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelerin ise 45.17±7.32'dir. Bireylerin çalıştıkları birimlere göre puan ortalamaları karşılaştırıldığında; dahili kliniklerde çalışan hemşirelerin "kişisel başarı" puan ortalaması (20.44±4.13) yüksek, "duyarsızlaşma" puan ortalaması (5.98±3.66) düşük, cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelerin ise "kişisel başarı" puan ortalaması (20.90±4.63) yüksek, "duyarsızlaşma" puan ortalaması (6.60±3.45) düşük bulunmuştur. Hemşirelerin çalışma yılının, mesleği isteyerek seçme durumunun, nöbet sayısının toplam puan ve alt boyut puanını doğrusal olarak arttırdığı belirlenmiştir. İlişkinin doğrusallığı değerlendirildiğinde ise istatistiksel olarak oldukça anlamlıdır (p=0.000)

Dahili ve cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelerin Maslach Tükenmişlik Ölçeği puan ortalaması arasında fark bulunamamıştır ancak duyarsızlaşma açısından daha fazla, kişisel başarı açısından ise daha az tükenmiş oldukları belirlenmiştir. Hemşirelerin çalıştığı klinik tükenmişlik düzeylerini etkilemektedir. Ayrıca, hemşirelerin çalışma yılının, mesleği isteyerek seçme durumunun, nöbet sayısının toplam puan ve alt boyut puanını doğrusal olarak arttırdığı belirlenmiştir. Mesleki tükenmişliği minimum seviyeye düşürebilmek için hemşirelerin hizmet verdikleri ortam ve koşulların iyileştirilmesi, işlerinden doyum elde edebilmeleri adına örgütsel desteklerin sağlanması, duygusal açıdan desteklenmeleri ve kişisel başarı düzeylerinin yükseltilmesi amacıyla yapılacak uygulamaların artırılması önerilebilir.

S-0495 - EV KADINLARI VE ÇALIŞAN KADINLARIN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI

Melek ARDAHAN1, Ebru KONAL1, AYŞEGÜL EKİNCİ1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu araştırma, ev kadınları ve çalışan kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışları arasındaki farkın incelenmesi amacıyla planlanmıştır.

Tanımlayıcı araştırmanın evreni, İzmir Karşıyaka Cumhuriyet Mahallesi'nde ikamet eden 18 yaş üzeri kadınları kapsamaktadır (N=970). Evrendeki birey sayısı biliniyorsa formülünden yararlanılarak örneklem belirlenmiştir (n=315).Veri toplama aracı olarak, literatür çerçevesinde hazırlanan ve 21 sorudan oluşan bireye ait tanıtıcı bilgileri içeren anket formu ve 48 soru, altı alt gruptan oluşan "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği" (SYBDÖ) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20.0 (Statiscal Package of Social Science) paket programı kullanılarak sayı, yüzde dağılımları ve Mann Whitney U analizi yapılmıştır.

Çalışma grubundaki kadınların yaş ortalaması 36.02±10.73 olup, %69.2'si ev hanımı, %72.4'ü evli ve %40.3'ü sigara kullanmaktadır. Kadınların SYBDÖ puan ortalaması 120.58±20.42 olarak bulunmuştur. Çalışan kadınların SYBDÖ puan ortalaması 125.56±23.23, çalışmayan kadınların SYBDÖ puan ortalaması 118.36±18.68'dir. Bireylerin SYBDÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında; çalışan kadınların "kendini gerçekleştirme" puan ortalaması (40.43±8.18) yüksek, "stres yönetimi" puan ortalaması (12.38±3.23) düşük çıkarken, çalışmayan kadınların ise "kendini gerçekleştirme" puan ortalaması (37.24±6.47) yüksek, "egzersiz" alt grubuna ait puan ortalaması (10.60±3.90) düşük çıkmıştır. Çalışma durumuna göre SYBDÖ puan ortalamaları incelendiğinde; çalışan kadınların puan ortalamaları, çalışmayan kadınlardan daha yüksektir ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (Z= -2.30 p=0.021).

Çalışma grubundaki bireylerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları genel puanı orta düzeyde bulunurken, çalışan kadınların puan ortalaması çalışmayan kadınların puan ortalamasından yüksektir. Bireylerin kendini gerçekleştirme alt grubu puan ortalamaları yüksek çıkarken, çalışan kadınların stres yönetimi, çalışmayan kadınların ise egzersiz alt grubu puan ortalamaları düşük bulunmuştur. Çalışma durumu kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını etkilemektedir. Kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını geliştirebilmeleri için; birinci basamak sağlık çalışanları tarafından bu davranışların ve davranışlarını etkileyen değişkenlerin belirlenmesi, gerekli eğitim programlarının yapılması ve kadınlarda olumlu davranış değişikliğinin gözlenmesi önerilebilir.

S-0496 - KIRSAL ALANDA YAŞAYAN YETİŞKİN BİREYLERİN İLAÇ KULLANMA YETİSİNİN BELİRLENMESİ

Meryem ÖZTÜRK HANEY1, Aslı AKDENİZ KUDUBEŞ1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi,

Bu çalışmada kırsal alanda yaşayan yetişkin bireylerin ilaç kullanma yetilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı çalışma İzmir ilinde bir köyde yaşayan ve son bir aydır en az bir ilaç kullanan toplam 61 yetişkin birey ile yürütülmüştür. Veriler bireylere ev ziyareti yapılarak ve soru formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Katılımcıların %32.8'i üç ve daha fazla sayıda ilaç kullanmaktaydı ve en fazla kullanılan ilaç türü (%68.9) antihipertansif ilaçlardı. Reçetesiz ilaç kullanma sıklığı % 27.9 ve reçete edildiği halde ilaç kullanmama sıklığı %18 idi. Katılımcıların %62.3'ünde ilaç kullanma ile ilgili sorun vardı ve az sayıda ilaç kullanan bireylerin ilaç kullanımında daha fazla sorun olduğu belirlendi ($p < .05$).

Kırsal alanda yaşayan bireylerin büyük çoğunluğu ilaç kullanımı ile ilgili sorun yaşamaktadır. İlaç kullanma konusunda riskli gruplar hemşireler tarafından daha yakından izlenmelidir.

S-0497 - KRONİK HASTALIKLARDA BESLENME

MERVE KIRMACI1, ÖZNUR BAŞDAŞ1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ,

Beslenme; yaşamın sürdürülmesi, büyüme ve gelişme, sağlığın iyileştirilmesi, korunması ve geliştirilmesi, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için gerekli olan besinlerin tüketilerek vücutta kullanılmasıdır. Beslenme, uluslararası insan hakları belgelerinde bir hak olarak ifade edilmekte ve bir ülkenin beslenme durumu o ülkenin en önemli refah göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Türkiye beslenme durumu yönünden hem gelişmekte olan, hem de gelişmiş ülkelerin sorunlarını birlikte içeren bir görünüme sahiptir. Beslenme, sadece optimal sağlığın oluşumu ve gelişiminde değil, dengesiz beslenmeye bağlı şişmanlık ve diyete bağlı kardiyovasküler hastalıklar, kanser, tip 2 diyabet, osteoporoz gibi kronik hastalık riskini azaltmada da potansiyel bir etkisi vardır. Günümüzde diyete bağlı hastalıklar; ölümlerin %60.0'ında, kronik hastalıkların %46.0'ında temel neden olarak belirtilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde 2020 yılında görülen toplam ölümlerin %71.0'ının iskemik kalp hastalıkları, %75.0'ının inme, %70.0'ının diyabet nedeniyle olacağı öngörülmektedir. Bu nedenle kronik hastalıklar günümüzün önde gelen sağlık sorunlarını oluşturmaktadır. Kronik hastalıklar, uzun dönemli ve genellikle yavaş ilerleme gösteren, tıbbi girişimlerle tedavi edilemeyen, hastalığın derecesini azaltmak ve öz bakımında kişinin işlevini ve sorumluluğunu en üst düzeye çıkarmak için periyodik izlem ve destek bakım gerektiren durumlardır. Kronik bir hastalığa sahip olmak, hastalık belirtileri ile baş etmek, tedavinin getirdiği sıkıntı ya da kısıtlamalar, geleceğe yönelik yaşanan endişeler gibi pek çok olumsuz duygu bireyin fiziksel, bilişsel ve sosyal yaşamını etkilemektedir. Bu doğrultuda, sağlığın korunması ve geliştirilmesinde anahtar rol alan hemşirelerin, beslenmeye bağlı kronik hastalıklara yönelik koruyucu önlemlerin alınması, çevre koşullarının düzeltilmesi ve geliştirilmesi, sağlıklı besine ulaşımın sağlanması, sağlığın geliştirilmesi amacıyla toplumun besin güvenliği, beslenme ve sağlık konularında bilinçlendirilmesinin ve katılımının sağlanması gibi sorumlulukları yerine getirmesi önemlidir.

S-0498 - GESTASYONEL HİPERTANSİYONLU GEBELERE ROY ADAPTASYON MODELİNE GÖRE VERİLEN EĞİTİMİN GESTASYONEL HİPERTANSİYON, GEBELİK UYUMU VE GEBELİK SONUÇLARINA ETKİSİ

Keziban AMANAK1, Ümran SEVİL2, Zekiye KARAÇAM1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Araştırmanın amacı gestasyonel hipertansiyonlu gebelere Roy Adaptasyon Modeline göre verilen eğitimin gestasyonel hipertansiyon, gebelik uyumu, maternal ve neonatal gebelik sonuçlarına etkisini incelemektir.

Araştırma, ön test-son test kontrol gruplu, yarı deneysel olarak, Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'inde, Kasım 2012- Şubat 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma eğitim grubunda 68 ve kontrol grubunda 64 olmak üzere toplam 132 gestasynel hipertansiyon tanısı almış gebe ile yapılmıştır. Araştırma verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Prenatal Kendini Değerlendirme Ölçeği-Gebeliğin Kabulü Alt Ölçeği, Roy Adaptasyon Modeline Dayalı Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu, Gestasyonel Hipertansiyon Prognoz Formu, Maternal ve Neonatal Sonuçları Değerlendirme Formu ile toplanmıştır. Eğitim grubuna Roy Adaptasyon Modeline göre eğitim verilmiştir. Veriler t-testi, ki-kare, Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir.

Eğitim öncesinde eğitim ve kontrol grupları sosyo-demoğrafik, obstetrik özellikler ve Prenatal Kendini Değerlendirme Ölçeği-Gebeliğin Kabulü Alt Ölçeği puan ortalaması bakımından istatistiksel olarak benzerdi. İkinci izlemde eğitim grubundaki gebelerin %14.7'sinde ve kontrol grubundakilerin %3.1'nde hafif preeklamsi olduğu, eğitim grubundaki gebelerin %16.2'sinde ve kontrol grubundakilerin %57.8'inde ağır preeklamsi geliştiği ve yapılan istatistiksel analizde gruplar arası farkın önemli olduğu bulunmuştur. Üçüncü izlemde eğitim grubundaki gebelerde preeklamsi olmayan (%64.7) ve hafif preeklamsi olan (%16.2) gebelerin oranı kontrol grubundakilerden (preeklamsi olmayan: %23.4, hafif preeklamsi olan: %1.6) daha fazla iken, ağır preeklamsi görülme oranının (eğitim: %19.1, kontrol: %75.0) daha düşük olduğu saptanmıştır. İkinci izlemde eğitim grubunun Prenatal Kendini Değerlendirme Ölçeği-Gebeliğin Kabulü Alt Ölçeği puan ortalamasının (28.57±4.79) kontrol grubundan (35.45±6.32) daha yüksek olduğu ve yapılan istatistiksel analizde de bu farkın önemli olduğu bulunmuştur.

Bu araştırma Roy Adaptasyon Modeline göre verilen eğitimin gestasyonel hipertansiyon proğnozuna, gebeliğe uyum sürecine ve maternal sonuçlara olumlu katkı sağladığı ve neonatal sonuçları etkilemediği sonuçlarını ortaya koymuştur. Roy Adaptasyon Modeline göre verilen eğitim programının gestasyonel hipertansiyonlu gebelerin bakımına entegre edilmesi ile anne-bebek sağlığının geliştirilmesine katkı sağlanabilir.

S-0499 - OFİS ÇALIŞANLARINDA SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI

Emre YILDIZ1, Selin KARA1, Esma ERDOĞAN1, Merve ÇETİN1, Ayşe SEZER BALCI1, Nurcan KOLAÇ1,

1Marmara Üniversitesi,

Çalışmanın amacı; ofis çalışanlarında sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını belirlemektir.

Tanımlayıcı-kesitsel tipteki araştırmanın çalışma grubunu Ocak 2017-Nisan 2017 tarihleri arasında İstanbul İlinde bulunan özel bir banka ve şirketin ofis çalışanları oluşturmuştur Çalışmaya katılmaya gönüllü 140 kişi ile tamamlanmıştır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II (SYBDÖ II) kullanılarak toplanmıştır. Bahar ve ark. (2009) tarafından Türkçeye uyarlanan SYBDÖ II altı alt boyutu vardır. Bunlar, sağlık sorumluluğu, beslenme, stres yönetimi, fiziksel aktivite, manevi gelişim, kişilerarası ilişkilerdir. Ölçeğin cronbach alpha değeri .92'dir. Ölçek, hiçbir zaman (1), bazen (2), sık sık (3), düzenli olarak (4) şeklinde derecelendirilerek puanlanmıştır. Ölçeğin tamamı için en düşük puan 52, en yüksek puan 208' dir. Araştırma öncesi Marmara Üniversitesi Tıp Etik Kurulu'ndan etik izin alınmış, katılımcılara çalışmanın amacı açıklanarak Gönüllü Onam Formu imzalatılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, ANOVA ve bağımsız gruplarda t testi kullanılmıştır.

Katılımcıların %50'si kadın,% 62.1'i evli, % 52.9'u üniversite ve üzeri eğitim düzeyine sahip, %22.9'unda kronik bir hastalık vardır ve %36.4'ü sigara içmektedir. Bireylerin BKİ değerlerine bakıldığında %42.9'u normal ağırlıkta ve %36.4'ü fazla kiloludur. Kadınlarda abdominal obezite oranı % 45.7, erkeklerde % 28.6 olarak bulunmuştur. SYBDÖ II puan ortalaması 141.96±25.34 (min=89, maks=205) olarak bulunmuştur. SYBDÖ II puan ortalaması kilolu çalışanlarda 124.50±9.19, normal kilolularda 148.20±26.85 ve aşırı kilolu büro çalışanları arasında 138.19±23.59'dur. SYBDÖ II'nin puan ortalaması ve bağımsız değişkenler karşılaştırıldığında kadınların sağlık sorumluluğu ve beslenme alt ölçek puan ortalaması kadınların erkeklerden daha yüksek bulunmuştur (Z=-33.18, p=.00; Z=-2.76, p=0.00). Ölçeğin toplam puan ortalaması yaşla birlikte artış göstermesine rağmen bu durum anlamlı değildir (Z= -0.63 p=.52). Ofis çalışanlarının eğitim düzeyi arttıkça SYBDÖ II alt boyutlarının puan ortalaması artmıştır (x2=17.71, p=.00). Tuz tüketimi ile beslenme alt ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı fark vardır (x2=9.02. p=.02). Buna göre tuz tüketmeyen ya da az tüketenlerin puanları diğerlerinden daha yüksektir. Medeni durum kendisinde veya ailesinde kronik hastalık bulunmasıyla SYBDÖ II toplam puan ortalaması arasında anlamlı fark bulunmamıştır (p>0.05).

Sonuç olarak ofis çalışanlarının Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışı ölçek puanları orta düzeyde olup, kadınların abdominal obezite oranı erkeklerden daha yüksektir.

S-0500 - LİSE ÖĞRENCİLERİNİN MEDYADA YER ALAN ÇOCUK OYUNCULARA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Araş.Gör. Dilara ŞAHİN1, Doç Dr. Ayşe Sonay TÜRKMEN1,

1Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi,

AMAÇ: Bu çalışma lise öğrencilerinin medyada yer alan oyuncu çocuklara yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapıldı.

YÖNTEM: Araştırmanın evrenini Karaman ili merkez ilçesinde bulunan liseler oluşturdu. Örneklem küme örnekleme yöntemi ile belirlendi. Üç farklı lise türünün her birinden birer lise çalışma kapsamına alındı. Çalışma toplam 303 öğrenci üzerinde gerçekleştirildi. Veriler, araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda geliştirilen anket formu ile toplandı. Veriler sınıf ortamında araştırmacılar tarafından toplandı. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanıldı.

BULGULAR: Öğrencilerin yaş ortalaması 16,20±0,86 yıl (min=14 yıl, maks=18 yıl), yarıdan fazlası erkek (%62) idi. Çocukların çoğunluğu çekirdek aile yapısında (%88,8) ve ekonomik durum orta düzeyde (%56,4) idi. Öğrenciler genellikle yetişkin oyuncuların dikkatini daha çok çektiğini belirtti. Öğrenciler medyada çocuk oyuncu görmek istemelerine rağmen (%51,2), örnek aldıkları herhangi bir çocuk oyuncu bulunmamakta idi (%93,4). Öğrencilerin çoğunluğu çocuk oyunculuğu ile ilgili fikri olmadığını (%60,4) belirtirken, %20,5'i çocuk oyuncuları desteklediğini %19,1'i desteklemediğini belirtti. Öğrencilerin çocuklar hakkındaki düşüncelerini çocuk oyuncuların etkileme durumu değerlendirildiğinde %68,3'ü etkilemediğini, %18,2'si olumlu etkilediğini %13,5'i olumsuz etkilediğini belirtti. Öğrencilerin çoğunluğu oyuncuların giyim (%74,6) ve konuşma tarzını (%88,8) takip etmekte idi. %62'si çocuk oyuncuları başarılı bulduklarını belirtirken en başarılı bulunan kategori komedi (%30,4) idi. Öğrencilerden yarıya yakını (%43,6) oyuncu olmak istediğini, %11,6'sı herhangi bir ajansa bağlı olduğu bildirdi.

SONUÇ: Lise öğrencileri oyunculuğa karşı ilgili bulundu. Ancak çocuk oyunculardan ziyade yetişkin oyuncuları takip etmekte idiler. Oyuncuların en çok takip edilen özellikleri giyim ve konuşma tarzı idi. Bu nedenle adölesan dönemdeki çocukların olumlu gelişme gösterebilmeleri için oyuncuların özellikle giyim ve konuşma tarzına dikkat etmeleri gerektiği söylenebilir.

S-0501 - METABOLİK SENDROMUN KANSER İLE İLİŞKİSİ: LİTERATÜR TARAMA

Kübra TERZİ1, Sevgisun KAPUCU1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Metabolik Sendrom (MS), temelinde insülin direnci ile ortaya çıkan, klinik tablosunda tip 2 diyabet, abdominal obezite, esansiyel hipertansiyon, dislipidemi, hiperürisemi, gibi sistemik problemlerle ortaya çıkan bir hastalıktır (1). Oluşan bu sistemik bozukluklar kanserin belirti-bulgusu ve tedavisi sonucunda da gelişebilmektedir. Bu durum MS'in kanser ile olan ilişkisini incelemeye değer kılmıştır. Bu literatür taramasının amacı metabolik sendromun kanser ile ilişkisini belirlemek ve oluşan problemleri saptayabilmektir.

MS'nin kanser ile ilişkisini belirlemek ve oluşan problemleri saptamak amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması, Pubmed ve Web of Science (WOS) Online veri tabanlarında İngilizce dilinde 3 anahtar kelime kullanılarak yapılmıştır. Taramada 'metabolic syndrome', 'cancer' ve 'adult' anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Literatür incelemesinde spesifik kanser ile ilişkisini inceleyen çalışmalar dışlanmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterleri, 2012-2017 yılları arasında olma, ingilizce tam metin olma, Pubmed ve WOS veri tabanında ulaşma, MS ve kanseri içeren çalışmalardır. Tarama sonucunda ulaşılan 71 makaleden kriterlere uygun 10 çalışma araştırma kapsamına alınmıştır. Çalışmalar yapıldığı yıl, örneklem sayısı ve özellikleri ve önemli sonuçlar yönünden değerlendirilmiştir.

Taranan çalışmalar incelendiğinde, bazı çalışmalarda MS ve kanser arasında ilişki bulunur iken, bazılarında ise bulunamamıştır (2,3,4,5,10). Kanser ile ilişkiyi doğrulayan çalışmalar, çocukluk dönemlerinde kanser öyküsü olan yetişkinlerin, ileriki yaşamlarında MS ve sekonder kanser olma risklerinin daha fazla olduğu bulunmuştur. Bu riskin artmasında bireylerin sağlıksız beslenme ve yaşama koşullarının olmasının pozitif yönde etkili olduğu vurgulanmaktadır (6,7,8). Ayrıca MS'li kanser hastalarının bakım maliyetlerinin diğer kanser hastalarından daha yüksek olduğu belirtilmiştir (9). Kanser hastalarının ileriki dönemde MS ve sekonder kanser öyküsü yaşamamaları için sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite de bulunulması gerektiği tavsiye edilmiştir (7). MS ve kanser ile ilişki bulamayan çalışmada ise, örneklem sayısının genişletilmesi gerektiği ve obezitenin kadınlarda meme kanseri ile ilişkisinin olabileceği belirtilmiştir (3,11).

Sonuç olarak, MS ve kanser ilişkisini araştıran örneklem sayısı fazla olan tanımlayıcı ve kanıta dayalı Randomize Kontrollü Çalışmaların yapılması önerilir.

S-0502 - NÖROŞİRURJİ YOĞUN BAKIM HASTALARINDA UYGULANAN DERİN VE YÜZEYEL ENDOTRAKEAL ASPİRASYONUN HEMODİNAMİK PARAMETRELER VE AĞRI ÜZERİNE ETKİLERİ

SİBEL ALTINTAŞ KÖSTEKLİ1, SEVİM ÇELİK 1, EMRAH KESKİN2,

1BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ, 2ZONGULDAK ATATÜRK DEVLET HASTANESİ,

Amaç: Yoğun bakımda entübe bir şekilde takip edilen nöroşirurji hastalarına uygulanan derin ve yüzeyel endotrakeal aspirasyon uygulamalarının etkileri ve bu etkilerin gözlenmesi erken komplikasyon belirtileri açısından çok fazla önem kazanmaktadır. Dolayısı ile bu hastalara uygulanan derin ve yüzeyel endotrakeal aspirasyonun arteriyel kan basıncı, kalp atım hızı, vücut ısısı, solunum sayısı, oksijen satürasyon düzeyi ve ağrı üzerine etkilerini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Gereç-yöntem: Araştırmada, açık sistem endotrakeal aspirasyon yöntemi ile 37 hastaya derin endotrakeal aspirasyon, 37 hastaya yüzeyel endotrakeal aspirasyon uygulandı. Verileri toplamak üzere veri toplama formu, Davranışsal Ağrı Ölçeği ve Glaskow Koma Skalası kullanıldı. Endotrakeal aspirasyon öncesi, sonrası 1. dk, 5. dk ve 30. dk' da hastaların arteriyel kan basınçları, kalp atım hızları, vücut ısısı, solunum sayıları, SpO2 değerleri ve ağrı durumları veri toplama formlarına kaydedilerek karşılaştırıldı.

Bulgular: Hastaların uygulama öncesi, uygulamadan 1 dk, 5 dk ve 30 dk sonra ölçülen ortalama sistolik kan basınçları derin endotrakeal aspirasyon uygulanan hastalarda istatistiksel anlamlı şekilde daha yüksek bulundu. Hastaların ortalama diyastolik kan basınçları karşılaştırıldığında, derin endotrakeal aspirasyonu uygulamadan önce ve uyguladıktan sonra tüm zamanlarda ortalama diyastolik kan basınçlarının daha yüksek olduğu belirlendi. Ancak, derin endotrakeal aspirasyon uygulamasından 5 dk ve 30 dk sonra ölçülen ortalama diyastolik kan basıncı değerleri istatistiksel anlamlı farklılık gösterdi ($p<0,05$). Derin endotrakeal aspirasyon uygulanan hastalarda uygulama sonrası 1. dk' da ölçülen kalp atım hızında istatistiksel anlamlı farklılık gösterdi.

Sonuç: Bu güncel araştırmanın verileri doğrultusunda daha az travmatik olduğu ve hastaların oksijenlenmesinde derin endotrakeal aspirasyon kadar etkili olduğunu düşünülen yüzeyel endotrakeal aspirasyonun öncelikle tercih edilmeli ve hemşireler bu uygulamalar sırasında ve sonrasında hastayı monitorize ederek yakından izlemelidirler.

S-0503 - ADÖLESANLARDA UYKU KALİTESİNİN ÖFKE VE ÖFKE KONTROLÜNE ETKİSİ

Dilan BAŞAKÇI1, Ayşe ERGÜN1, Fatma Nevin ŞİŞMAN1,

1Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Adölesanlarda uyku kalitesinin öfke ve öfke kontrolüne etkisini incelenmektir.

Kesitsel türde planlanan araştırmanın evrenini İstanbul'da bulunan 27 lisede öğrenim gören öğrenciler oluşturdu. Örneklem seçimi için okullar türüne göre 3 tabakada (anadolu lisesi, meslek lisesi ve imam hatip lisesi) listelendi ve her tabakadan bilgisayar ortamında rastgele seçim yapıldı. Araştırma örneklemini tabakalı küme örnekleme yöntemi ile seçilen 749 öğrenci oluşturdu. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Sürekli Öfke /Öfke İfade Tarzı Ölçeği (SÖİTÖ), Uykusuzluk Şiddeti İndeksi (ISI) ile toplanıldı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanıldı.

Öğrencilerin yaş ortalaması 16,29±1.16 ve % 55'i kadındı. Yüzde 30.8'i kendine ait odasının bulunmadığını, % 50.9'u tamamen karanlık bir odada uyumadığını ve %19.3'ü yattığı odanın çevresinin gürültülü olduğunu ve %22'si uyku sorunu yaşadığını ifade etti. Uykusuzluk Şiddeti İndeksine göre öğrencilerin % 11.7'sinde orta şiddette uykusuzluk belirlendi. Uykusuzluk düzeyleri ile öfke içe vurumu alt boyut puanları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu (Kwx2=40.38, p=0.00). Şiddetli uykusuzluk yaşayanların puanı (22.75±4.38) uykusuzluk sorunu yaşamayanlardan (17.26±4.59) anlamlı yüksekti (Z=-4.15, p<0.00). Uykusuzluk düzeyleri ile öfke dışa vurumu arasında da anlamlı fark saptandı (Kwx2=38.69, p=0.00). Şiddetli uykusuzluk yaşayanların puanı (21.00±6.52) uykusuzluk sorunu yaşamayanlardan (17.20±5.04) anlamlı yüksekti (Z=-2.40, p<0.00). Uykusuzluk düzeyleri ile öfke kontrolü arasında da anlamlı fark bulundu (Kwx2=10.98, p=0.00). Şiddetli uykusuzluk yaşayanların öfke kontrolü puanı (18.68±6.28) uykusuzluk sorunu yaşamayanlardan (20.96±5.08) düşüktü. Uykusuzluk düzeyleri ile sürekli öfke puanları arasında anlamlı fark bulundu (Kwx2=56.97, p=0.00). Şiddetli uykusuzluk yaşayanların puanı (26.81±7.46) uykusuzluk sorunu yaşamayanlardan (20.90±5.66) anlamlı yüksekti (Z=-3.21, p<0.05).

Şiddetli uykusuzluk sürekli öfkeyi, öfke içe vurumunu, öfke dışa vurumunu ve öfke kontrolünü olumsuz etkileyen bir faktör olarak belirlendi.

S-0504 - DİZ OSTEOARTRİTİ VE METABOLİK SENDROM İLİŞKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME

Sibel ŞENTÜRK1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu,

Diz Osteoartriti (OA), gelişmiş ülkelerdeki kas-iskelet sistemi hastalık yükünün ve artritin en yaygın şeklidir. Son zamanlarda yapılan çalışmalar metabolik faktörlerin OA patogenezine önemli katkıda bulunabileceğini ortaya koymaktadır. Diz OA ve metabolik sendrom (MetS) arasındaki ilişkiyi anlamak için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bazı çalışmalarda, Metabolik sendromun bileşenleri olan hipertansiyon, tip 2 diyabet ve dislipidemi ile diz OA arasında bağlantı olduğu ifade edilmektedir. Bu sistematik literatür taramasının amacı, MetS ve diz OA arasındaki ilişkiyi incelemek ve MetS parametreleri ile diz OA arasındaki ilişkileri saptamaktır.

Tarama, MEDLINE, Sciencedirect, Cochrane library, Pubmed, Wiley Interscience gibi elektronik veri tabanları 'knee osteoarthritis and metabolic syndrome' anahtar kelimeleri kullanılarak İngilizce yayımlanan çalışmalar açısından yıl sınırlaması olmaksızın incelenmiş ve tarama sonucunda 5404 makaleye ulaşılmıştır. Analiz sonucunda 10 çalışma derlemeye dahil edilmiştir.

Çalışmaların sonuçlarına göre, yüksek BKI kadınlarda ağırlıklı olarak metabolik sendrom ile diz osteoartriti arasında bir ilişki bulunmuşken, erkeklerde yüksek BKI ile metabolik sendrom ve diz osteoartriti arasında bir ilişki bulunamamıştır. Yüksek tansiyonun, özellikle de diyastolik basınç yüksekliğinin hem kadınlarda hem de erkeklerde diz OA gelişimi arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Metabolik sendromun diz osteoartriti riskini arttırdığını ifade eden kanıtlar bulunmaktadır. Diz OA ve yüksek tansiyon, BKI, yüksek trigliserit seviyeleri, yüksek açlık glikozu arasındaki ilişkiyi gösteren daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

S-0505 - ÜRİNER İNKONTİNANSI OLAN 65 YAŞ VE ÜZERİ KADINLARIN YAŞAM KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ

İlknur GÖKŞİN1, Güler DURU AŞİRET1,

1Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma üriner inkontinansı olan 65 yaş ve üzeri kadınların yaşam kalitelerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Aksaray Devlet Hastanesi iç hastalıkları, cerrahi ve göğüs hastalıkları kliniklerinde inkontinans dışındaki hastalıkları nedeniyle yatarak tedavi gören ve ayrıca inkontinans yakınması olan 65 yaş ve üzeri kadın hastalar oluşturmuştur (n=108). Hastalara idrar kaçırıp kaçırmadıkları sorularak idrar kaçırdığını ifade eden tüm hastalar üriner inkontinansın tipini ve şiddetini ayırt etmeden örnekleme alınmıştır. Araştırmanın örneklemini ise, bu kliniklerde 15 Temmuz-30 Aralık 2016 tarihleri arasında yatarak tedavi gören, fiziksel ve bilişsel sağlık düzeyleri araştırmada uygulanması planlanan formları cevaplamaya uygun ve araştırmaya katılmaya istekli, üriner inkontinansı olan 65 yaş ve üzerindeki kadın hastalar oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında 19 sorudan oluşan kadınların sosyo-demografik özelliklerini, doğurganlık özelliklerini, sağlık durumunu ve idrar kaçırma ile ilgili bilgileri içeren tanıtıcı bilgiler formu ve üriner inkontinansın kadınların yaşam kalitesine etkisini değerlendirmek için İnkontinans Yaşam Kalitesi Ölçeği (İYKÖ) kullanılmıştır. Verilerinin analizi SPSS 23.0 istatistik programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanıtıcı istatistiksel yöntemlerin yanı sıra Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Araştırmanın yapıldığı kurumdan resmi izinler, katılımcılardan ise sözlü onamları alınmıştır. Araştırmanın etik açıdan uygunluğu için Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır.

Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalamasının 72.26±6.32 olduğu, %74.1'inin okur-yazar olmadığı, % 62'inin ekonomik durumun orta düzeyde olduğu ve %80.6'sının en az bir kronik hastalığa sahip olduğu belirlenmiştir. Kadınların %89.8'i vajinal doğum ve %80.6'sı 3 ve üzeri doğum yapmıştır. Çalışmamız kapsamındaki bireylerin %27.8'inin 7 yıldan daha uzun süredir üriner inkontinansının olduğu ve %43.5'inin inkontinans türünün sıkışma tipi olduğu saptanmıştır. Kadınların %58.3'ünün üriner inkontinans nedeniyle herhangi bir sağlık kuruluşuna başvurmadığı ve kadınların %63.9'unun üriner inkontinansı bir sağlık sorunu olarak görmediği belirlenmiştir. Çalışmamız kapsamındaki kadınların İYKÖ puan ortalamasının 59.06±19.1 olduğu belirlenmiştir. Bireylerin, yaş, eğitim, ekonomik durum, kronik hastalığa sahip olma, ilaç kullanma durumu ile İYKÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır. Üriner inkontinas nedeniyle sağlık kurumuna başvurmayan (p=0.015) ve üriner inkontinası sorun olarak görmeyen (p=0.000) bireylerin İYKÖ puan ortalamasının, inkontinansı sorun olarak görüp ve bu nedenle sağlık kurumuna başvuran bireylerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Çalışmamız sonucunda, bireylerin yaşam kalitelerinin orta düzeyde olduğu ve üriner inkontinansı ciddi bir sağlık sorunu olarak görmeyen ve sağlık kurumuna başvurmayan bireylerin yaşam kalitesinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu nedenle tüm sağlık personelinin, birey hangi yaş grubunda olursa olsun inkontinansı sorgulaması ve bu konuda danışmanlık yapması önerilmektedir.

S-0506 - DİYABET VE SEYAHAT

Sibel ŞENTÜRK1, Derya BIÇAK2, Derya AKÇA2,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, 2 İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi,

Seyahat, insan hayatının ayrılmaz bir parçasıdır. Seyahati önceden planlamak başarılı seyahatin anahtarıdır. Diyabetli hastalar diğer bireylerden farklı olarak özel seyahat düzenlemeleri yapmalıdırlar. Önceden planlama diyabetik komplikasyonları en aza indirgemek ve evden uzakta oluşabilecek acil durumları önlemek suretiyle hoş bir seyahat deneyimi sağlamaktadır. Yapılan planlama bireyin nereye, ne kadar süre için gideceği, zaman dilimlerini geçip geçmeyeceği, ne zaman-ne tür yemek yiyeceği, her zamankinden daha fazla-az aktif olacağı gibi sorular ve cevaplarına bağlı olmalıdır.

Bu derlemede, diyabetik bireylerde seyahat ile ilişkili ortaya çıkabilecek sorunlar ve çözüm önerileri ile diyabet hemşirelerinin rollerine ilişkin öneriler incelenmiştir

Yapılmış çalışmalarda, diyabetik bireyler için olası sorunların, artmış enfeksiyon riski ve metabolik düzensizlik olduğu bildirilmektedir. Uluslararası uzak mesafedeki seyahat, diyabetli bireylerde, özellikle de insülin kullananlarda özel sorunlar oluşturmaktadır. İnsülin dozajlaması, zaman dilimindeki değişiklikler, yemek saatlerinde meydana gelen değişiklikler üzerine karışıklık, iklim ve hava koşullarındaki değişiklikler ile uzun süreli hareketsiz kalmak glisemik kontrolle ilgili sorunlara yol açabilir.

Diyabetli bireylerde seyahat, çeşitli rahatsızlıkların ve komplikasyonların gelişmesine sebebiyet verebilmektedir. Seyahat öncesi verilecek olan hasta eğitimi, diyabetli hastalarda seyahat ile ilgili sorunların görülme sıklığını azaltmaya yardımcı olabilir.

S-0507 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞI İLE MOTİVASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

MELTEM KÜRTÜNCÜ1, HİCRAN YILDIZ2, AFİDE COŞKUN3,

1Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 2Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 3Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği,

Hemşirelik öğrencilerinde akademik erteleme davranışı ile motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın evrenini 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılında, Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 1.sınıf ve 4. sınıf öğrencileri, örneklemini ise bu öğrenciler arasından araştırmaya katılmaya gönüllü 251 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, literatür doğrultusunda hazırlanan "Sosyodemografik Özellikler Veri Formu", "Akademik Erteleme Davranışı Ölçeği" ve "Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği" ile toplanmıştır. Veriler SPSS20.0 programında değerlendirilmiştir. Değerlendirmede ortalamalar, yüzdelikler, ki-kare, Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Yaş ortalamaları 20.92±2.39 olan öğrencilerin %80.9'u kadındır. Öğrencilerin %57'si birinci sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %51.8'i Anadolu Lisesi mezunudur. Öğrencilerin %49'unun derse katılım düzeyi orta, %48.2'sinin okul başarı düzeyi iyi düzeydedir. Öğrencilerin akademik başarı ölçek puanı ortalaması 95,56±22,33'dir ve aldıkları en düşük puan iç etkiler; en yüksek puan dış etkiler alt boyutundadır. Öğrencilerin başarı motivasyon ölçeği puanı ortalaması 127,96±23,26'dır. Ve aldıkları en düşük puan sorumsuzluk, en yüksek puan öğretmenlere İlişkin olumsuz algı alt boyutundadır. Olguların akademik erteleme ölçeği alt boyut puanlarından sorumsuzluk ve akademik görevin algılanan niteliği alt boyut puanları, toplam puanı ile başarı motivasyon ölçeğinin tüm alt boyut puanları ve toplam puanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Sosyodemografik özelliklerinden cinsiyetin akademik erteleme ölçeği alt boyutlarından sorumsuzluk ve ölçek toplam puanına; sınıfın, derse katılım düzeyinin ve okul başarı düzeyinin sorumsuzluk ve akademik görevin algılanan niteliği ile ölçek toplam puanına anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$).

Öğrencilerde sorumsuzluk ve akademik görevin algılanan niteliği başarı motivasyonunu etkilemektedir. Öğrencilerde akademik erteleme davranışını azaltmak ve başarı motivasyonunu arttırmak amacıyla, sorumluluğun doğru algılanmasını sağlayacak ve sorumluluk davranışını geliştirecek uygulamaların yapılması, derslerde sorumluluğun gelişimini desteklemeye yönelik projelerin verilmesi önerilmiştir.

S-0508 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KONSTIPASYON VE ALT ÜRİNER SİSTEM SEMPTOMLARININ TUVALET KAYGISINA ETKİSİ

Beyza KOCATÜRK1, Esra ASLAN1, Enes ÖZTÜRK1, Ayşe ERGÜN1, Fatma Nevin ŞİŞMAN1,

1Marmara Üniversitesi,

Üniversite öğrencilerinde konstipasyon ve alt üriner sistem semptomlarının tuvalet kaygısına etkisini belirlemektir

Tanımlayıcı türde planlanan araştırmanın evrenini İstanbul'da bir devlet üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi öğrencileri ve iki devlet yurdunda kalan öğrenciler oluşturdu. Gelişigüzel örnekleme yöntemiyle seçilen 606 öğrenci çalışmaya katıldı. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı, kurumlardan yazılı, öğrencilerden sözlü onam alındı. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan Tuvalet Alışkanlığı Anketi ve tuvalet kaygısını değerlendirmek için kullanılan Utangaç Bağırsak ve Mesane Ölçeği ile toplandı. Verilerin tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri ile analiz edildi.

Öğrencilerin %53,3'ü kadın, %78,4'ü yurtta kalmakta ve %33'ünün odasında tuvalet bulunmaktadır. Utangaç Mesane ve Bağırsak Ölçeği toplam puan ortalaması 12.72±10,18 (min:0- maks:64), Utangaç Mesane için 6,14±5,77(min:0- maks:32), Utangaç Bağırsak için 6,57±5,60 (min:0- maks:32) olarak hesaplandı. Öğrencilerden kadın olanlar, sigara ve alkol kullanmayanlar, düzenli ilaç kullananlar, evde kalanlar, kendi odalarında tuvalet bulunanlar, kamusal alandaki tuvaletleri kullanmayanlar ve alaturka tuvalet tercih edenler, daha önce idrar yolu enfeksiyonu geçirenler, idrar yaparken ağrı yaşayanlar; defekasyonda zorlanma, kuru sert dışkı, ıkınma, ağrılı defekasyon ve rektal dolgunluk/basınç hissi sorunu yaşayanların UMBÖ toplam puanı diğerlerinden istatistiksel olarak anlamlı yüksek bulundu.

Öğrencilere konstipasyon ve idrar yolu enfeksiyonlarından korunma ve kamusal alanda tuvalet kullanımı konularında eğitim yapılmalıdır.

S-0509 - KRONİK HASTALIKLARDA SOSYAL DESTEK SİSTEMLERİ

GAMZE ÖZTÜRK1, GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK1, MÜMİN POLAT1, CANAN DEMİR BARUTCU1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

İnsanların sağlıkla ilgili bir problemi oluştuğunda, yaşamdan doyum alma düzeyleri ve sosyal ilişkileri bozulabilir. Bu durumda insanlar çevresinden gerekli sosyal desteği alabildikleri zaman savunma mekanizmalarını daha iyi kullanarak olaylara pozitif bakabilir. Sosyal destek; bireyin duygusal problemleriyle mücadele edebilmesi için psikolojik dinamiklerini güçlendiren, bireye duygusal, maddi ve bilişsel yardım sağlayan aile, arkadaşlar, komşular ve kurumlardan aldığı destek olarak tanımlanabilir.

Sosyal desteği ifade eden duygusal destek, araçsal destek, bilgi desteği ve güven desteği olarak dört işlev olduğu tanımlanmıştır. Duygusal destek: Empatinin, bakımın ve bireye olan ilginin ifade edilmesidir. Kişiye sevilme, rahatlık, şefkat, yakınlık gibi duygular verir. Araçsal destek: Bireyin yapmakla yükümlü olduğu günlük işleri yapmak gibi doğrudan yardımları içermektedir. Bilgi desteği: Bilgi, öğüt, yönlendirme, öneri içerir. Güven desteği: Çevresindekilerin bireyi desteklemesi, onunla aynı duygu ve düşünceleri paylaştıklarını bildirmeleri gibi davranışları içerir. Bu işlevlerin hangi türünün daha yararlı olduğu bireyin kullanım durumuna göre değişmektedir.

Bireyin gereksinimi ile ona verilecek destek türünün ve destek verecek kişinin uyumlu olması gerekmektedir. Ancak bu uyum sağlandığında etkili sosyal destek varlığından söz edilebilir. Sosyal destek bakımın merkezinde yer alan bir kavram olması açısından hemşireleri yakından ilgilendirmektedir. Hemşirelerin en önemli bağımsız fonksiyonlarından biri olan danışmanlık hizmetlerinde hastaların ihtiyaç duydukları gereksinimleri belirlenmeli, sorunları saptanmalı, çözüm yolları aranmalı, ne tür sosyal desteğin verileceğine karar verilmeli yani hemşirelik süreci ele alınarak hastaya destek sağlanmalıdır

Bu süreçte hemşire hastaların algıladıkları kriz durumlarını, kişisel güçlerini, sosyal ilişkilerini, sosyal izolasyon yaşama durumlarını, ekonomik durum, yaş, kültür gibi özelliklerini ayrıntılı şekilde tanımlamalıdır. Eğer sosyal destek sorunun çözülmesine katkı sağlamıyorsa nedenleri sorgulanmalı, birey merkezli veya dışarıdan kaynaklanan engeller saptanmalı ve hemşire sosyal desteğin etkisini arttırmaya yönelik girişimlerde bulunmalıdır. Bu alanda veriler toplandıktan sonra benlik saygısında bozulma, aile içi ya da bireysel etkili baş etmede yetersizlik, sosyal izolasyon, aile sürecinde bozulma, umutsuzluk, güçsüzlük gibi hemşirelik tanıları düşünülmeli ve krizin çözülmesi, etkili baş etme becerilerinin kazanılması gibi hedefler belirlenmelidir.

S-0510 - PRETERM YENİDOĞANLAR OLAN ANNELERE YÖNELİK DÜZENLENMİŞ EMZİRME ÖZ-YETERLİLİK ÖLÇEĞİNİN (KISA ŞEKLİ) GÜVENİRLİK VE GEÇERLİLİK ÇALIŞMASI

Merlinda ALUŞ TOKAT1, Çiler YEYĞEL2, Semra ELMAS3, Hülya OKUMUŞ1, Meryem ÖZTÜRK HANEY1,

1Dokuz Eylül Hemşirelik Fakültesi , 2Karatay Üniversitesi, 3Ege Üniversitesi Doktoras Öğrencisi,

Preterm yenidoğanı olan annelere yönelik düzenlenmiş olan Emzirme Öz-Yeterlilik (EÖY)Ölçeğinin kısa şeklinin Türkçe güvenirlik geçerliliğini yapmaktır.

Metodolojik bir çalışmadır. Çalışma, İzmir Ege Doğumevinde yenidoğan yoğun bakım ünitesinde erken doğum yapmış 135 anne ile yürütülmüştür. Veri toplamak amacıyla Tanıtıcı ve Obstetrik Özellikler Formu, Preterm Yenidoğanların Anneleri için düzenlenmiş (EÖY)-kısa şeklinin Türkçe versiyonu ve Beck Anksiyete ölçeği kullanılmıştır.

Cronbach alfa 0.72 bulunmuştur. Ölçek ortalaması 43.32 ± 5.76 ve madde ortalaması 2.40 ± 0.32 olarak saptanmıştır. Bilinen grup analizi için, 28. haftadan önce doğum yapan kadınlar ile 28. haftada ve sonrasında doğum yapan kadınlar arasında düzenlenmiş olan Emzirme Öz-Yeterlilik (EÖY)Ölçeğinin skorlarında anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca EÖY ölçek puanı ile ile Beck anksiyete puanı arasında negatif bir korelasyon bulunmuştur. Tahmin geçerliliği için hastaneden taburcu olduktan 4 hafta sonra kısmi ve tam emzirme durumu değerlendirilmiştir, hastaneye taburcu edilmesinden 4 hafta sonra bebeğini kısmen ve tam emziren annelerin EÖY puanı arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir

Preterm yenidoğanı olan annelere yönelik düzenlenmiş olan Emzirme Öz-Yeterlilik (EÖY)Ölçeğinin kısa şeklinin Türk toplumu için uygun bir ölçüm aracı olduğu tespit edilmiştir

S-0511 - SERVİKAL KANSERİN ERKEN TANISINA YÖNELİK KADINLARIN BİLGİ VE TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Havva ŞEN1, Merve AKŞİT1, Sümeyye KESKİN1, Zülal YILMAZ1, Dilek COŞKUNER POTUR1,

1Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Servikal kanserden korunmada, kanserin erken tanı ve tedavisi için Pap Smear testi etkin, kolay uygulanabilir ve ucuz bir yöntemdir. Gelişmiş ülkelerde son elli yıl içinde rutin pap smear taramaları ile invazif serviks kanseri görülme sıklığının azalması pap smear testinin önemini ortaya açık bir şekilde koymaktadır. Ancak ülkemizde dahil olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde yapılan çalışmalarda pap smear testinin yaptırılma oranı istendik düzeyde olmadığı ve kadınların bu konuda sağlık sorumluluk almadıklarının bir göstergesi olarak yorumlanmıştır. Bu çalışma; jinekoloji polikliniğine başvuran kadınların servikal kanserin erken tanısına yönelik bilgi ve tutumlarının değerlendirmek ve elde edilen sonuçlara göre öneri geliştirmek amacı ile tanımlayıcı olarak planlanmıştır

Araştırmanın örneklemini Şubat 2017-Nisan 2017 tarihleri arasında İstanbul Anadolu Kuzey Kamu Hastaneleri Birliği'ne bağlı Kadın ve Çocuk Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesinin Jinekoloji polikliniğine başvuran 947 kadın oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, tanatıcı bilgi formu, Servikal Kanserin Erken Tanısına Yönelik Tutum Ölçeği ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışı Ölçeği ile elde edilmiştir. Veriler SPSS programı ile değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması 38.20 ± 9.21'dir. Kadınların %93.3'ü evli, %49.1'i ilköğretim mezunu, %63.7'sinin çalışmadığı belirlenmiştir. Katılımcılardan %21.9'nun servikal kanser için risk faktörü olan sigara alışkanlığı olduğu, %23.8'inin ailesinde kanser öyküsü olduğu saptanmıştır. Kadınların %78'i pap smear testini bildiği, %51.3'ünün pap smear testi yaptırdığı belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların, %43.2'si cinsel yönden aktif her kadının, %43.1'i her yıl pap smear testinin yaptırılması gerektiğini, %33.5'inin HPV'nin servikal kansere neden olduğunu bildiği saptanmıştır. Pap smear testi yaptıran kadınlar ile hiç pap smear testi yaptırmamış kadınların serviks kanserinin erken tanısına yönelik algıladıkları ciddiyet engel, yararlar, duyarlılık ve ölçek toplam puanları gruplar arası karşılaştırıldığında aralarında ileri derecede anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.001$). Pap smear testi yaptıran (125.92 ± 15.91) ve hiç pap smear testi yaptırmamış (125.84 ± 18.69) kadınların sağlıklı yaşama biçimi davranışları açısından karşılaştırıldığında benzer oldukları belirlenmiştir ($p>0.05$).

Servikal kanserinin erken tanısında önemli yer sahibi olan pap smear testi yaptıran kadınların servikal kanserinin erkan tanısına yönelik algılarının yüksek olduğu ve olumlu tutum geliştirdikleri belirlenmişken hem pap smear testi yaptıran, hem de yaptırmayan kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışları orta düzeyde ve benzer bulunmuştur. Araştırma sonucunda; jinekoloji polikliniğinde çalışan sağlık peronelinin (doktor, hemşire, ebe) kontrol ya da muayene amaçlı başvuran kadınlara sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına yönelik bilgilendirme için bir fırsat olarak değerlendirilmesi sağlıklı yaşam biçimi davranışları açısından jinekoloji kliniğine başvuran tüm kadınları değerlendirilmesi önerilmektedir.

S-0512 - WİLSON SİROZLU HASTANIN BAKIMINDA LEVİNE KORUMA MODELİNİN KULLANIMI

Kadriye SAYIN KASAR1, Serap ÖZER1, Yasemin YILDIRIM1,

1Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,

Wilson Sirozu, bakır metabolizmasındaki bozukluğa bağlı olarak karaciğer ve beyinde dejeneratif değişikliklere yol açan, 13. kromozomun uzun kolunda değişik mutasyonlarla karakterize, otozomal resesif geçiş gösteren, nadir görülen bir hastalıktır. Hastalık nedeniyle ortaya çıkan endokrin ve fizyopatolojik değişiklikler, yorgunluk, uyku sorunları, aktivite azlığı, kanama ve ensefalopati gibi komplikasyonlar günlük yaşam aktivitelerini ciddi şekilde etkileyerek yaşam kalitesini bozmaktadır. Bu nedenle bakım yönetimi sürecinde; hasta ve ailesinin, tedaviye uyum, komplikasyon kontrolü ve koruyucu uygulamalar açısından desteklenmesi, psikososyal yardımın sağlanması ve sağlık eğitimi ile güçlendirme yaklaşımlarının uygulanması gerekmektedir. Hemşirelik teorilerine dayandırılmış bakım modelleri; bakım yönetimi sürecinin sürdürülmesinde rehberlik etmektedir. Ayrıca, modeller hemşirenin analitik düşünme becerisini geliştirmesinde, amaç belirleme ve geliştirme yeteneğini kazanmasında yardım sağlamaktadır. Bu modellerden birisi olan Levine Koruma Modeli; uyumu destekleyerek koruma ilkelerini kullanmayı ve bireyin bütünlüğünü sağlamayı amaçlamaktadır. Modelde hemşire; enerjinin, yapının, bireysel ve sosyal bütünlüğün korunması yoluyla hedeflerine ulaşmaktadır. Aynı zamanda tepkiler üzerine odaklanmaktadır. Bu doğrultuda çalışmamızda; Levine Koruma Modeli temel alınarak Wilson Sirozu tanısıyla bir eğitim ve araştırma hastanesinin gastroenteroloji kliniğinde yatan 29 yaşındaki kadın hastanın dört alana yönelik (enerji, yapısal, bireysel ve sosyal bütünlük) verileri toplanmış, hemşirelik tanıları belirlenerek girişimler ve değerlendirme aşamaları ile bakım yönetimi süreci açıklanmaya çalışılmıştır. Modelin “enerjinin korunması” boyutunda; beden gereksiniminden az beslenme, uyku örüntüsünde bozulma, yutma güçlüğü ve yorgunluk hemşirelik tanıları belirlenmiştir. Diğer bir boyut olan “yapısal bütünlük”te belirlenen hemşirelik tanıları; ağrı, konstipasyon, kaşıntı, travma riski, deri bütünlüğünde bozulma riski ve enfeksiyon riski olmuştur. Üçüncü boyut olan “bireysel bütünlük” boyutunda; benlik kavramında rahatsızlık, anksiyete tanıları konurken dördüncü ve son boyut olan “sosyal bütünlük” boyutunda ise; rolleri yerine getirmede yetersizlik tanısı ele alınmıştır. Bu tanılara yönelik girişimler uygulanmış ve gerekli değerlendirmeler yapılmıştır. Sonuç olarak; Wilson sirozlu hastanın bakımında Levine Koruma Modeli kolaylıkla kullanılabilmiş, uygulamaların kalitesi arttırılmış ve olumlu hasta sonuçları elde edilmiştir.

S-0513 - DOĞUMA HAZIRLIK SINIFI EĞİTİCİ EĞİTİMİ ALAN İNTÖRN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DOĞUMA HAZIRLIK SINIFLARINA İLİŞKİN ALGILARI

HÜLYA OKUMUŞ1, MERLİNDA ALUŞ TOKAT2, ÖZLEM ÇİÇEK2, ELİF ULUDAĞ3, HANDE DAĞ2, BUSE BAHITLI2, NURAN NUR AYPAR2,

1 Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD., İzmir, 2Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD., İzmir, 3Bozok Üniversitesi, SağlıkYüksekokulu, Ebelik Bölümü, Yozgat,

Bu araştırma; doğuma hazırlık sınıfı eğitici eğitiminin (DHSEE) intörn hemşirelik öğrencilerinin Doğuma Hazırlık Sınıflarına ilişkin algılarını incelemek amacıyla planlanmıştır.

Çalışma yarı-deneysel olarak Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşerilik Fakültesinde yürütülmüştür. Toplam 36 intörn hemşirelik öğrencisine 16 saatlik teorik ve uygulamalı eğitim programı uygulanmıştır. Bu program doğuma hazırlık eğitiminin önemi ve tarihçesi, bu eğitimlerde kullanılan felsefeler, uygun eğitim ortamı oluşturma, iyi bir eğiticinin özellikleri neler olmalı, grup yönetimi, solunum, gevşeme ve kas egzersizleri gibi konular içermiştir. Eğitimlerde, rol-playler, uygulamalı egzersizler, beyin fırtınası, deneyim paylaşımı, video ve sunumlara yer verilmiştir. Eğitime katılan öğrencilere eğitim öncesinde ve sonrasında "Doğuma hazırlık sınıfları (DHS)"eğitimlerine ilişkin algılarını değerlendiren dokuz soruluk bir soru formu uygulanmıştır. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 23±2.19 (21-34). Eğitim öncesinde öğrencilerin %38.9'u doğuma hazırlık eğitimi konusunun güncel olması nedeniyle bu eğitimin kendi meslek kariyerlerine katkı sağlayacağını, %30.5'ı eğitim becerilerini arttıracağını, %30.6'sı doğum ağrısı ve korkusunu azaltıcı yöntemlerini öğrenerek gebelere yardımcı olabilmelerini sağlayacağını düşünmüştür. Eğitim sonrasında öğrencilerin %38.9'u DHS'nin önemini ve olumlu etkilerini daha iyi anladıklarını, %27.8'inin grup yönetme ve eğitici becerileri bilgilerinin arttığını ve %16.7'si kendilerinin de korktuğu doğum ağrısının aslında hayattaki en keyifli ve en özel an olduğunu öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %35.5'i bu alanda profesyonelleşme ve kariyer yapma isteklerinin arttığını, %25.8'i DHS'nda eğitimcinin rolünün çok önemli olduğunu fark ettiklerini ve %3.2'si ise tam olarak eğitimci olmaya kendini hazır hissetmediğini bu nedenle bu eğitimi aldıktan sonra kendilerini geliştirecek birçok eğitim daha almayı planladıklarını belirtmiştir.

İntörn hemşirelik öğrencileri aldıkları DHSEE'nin sonucunda bu eğitimin önemini, etkisini ve kapsamını daha iyi anladıklarını vurgulamışlardır. İstenilen amaca ulaşmak için sadece gebelere kısa süreli ve yalnızca teorik bilgiyi vermenin etkisiz olduğunu ve bu alanda eğitimci olmak için deneyim, grup yönetimi ve iyi iletişim becerilerinin gerektiğini fark etmişlerdir

S-0514 - HEMŞİRELERDE ÖRGÜTSEL ADALET ALGISI

Yasemin ERGÜN1, Elif EKİCİ ÇABUCAK2,

1MARMARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ, 2Avclar Dr. Murat Kölük Devlet Hastanesi,

Bu araştırma, İstanbul ilindeki Sağlık Bakanlığı'na bağlı akredite olmuş üç eğitim ve araştırma hastanesi ve bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin örgütsel adalet algılarını belirlemek amacıyla 360 hemşire ile tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırma evrenini, 2013 yılında İstanbul ilinde kalite belgesi almış üç Sağlık Bakanlığı'na bağlı üç eğitim ve araştırma hastanesi ve bir üniversite hastanesinde çalışan 1833 hemşire oluşturmaktadır. Bu hastanelerde çalışan 360 hemşire örnekleme alınmıştır. Veriler, tanıtım formu ve örgütsel adalet ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metodlar ile parametrik ve nonparametrik testler kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 32, çoğunluğu kadın (%87,8), yarıdan fazlası evli (%59.4) ve çocuk (%51.7) sahibi, %87.5'i hemşire, mesleki deneyimi 11 yıl, kurum deneyimi 6 yıl, yarıdan fazlasının nöbet usulü (%66.1) ve aynı yöneticiyle 4 yıl çalıştığı, %53.6'sı lisans mezunu, yöneticilerin yöneticilik deneyiminin 5 yıl ve yarıya yakının gelirinin yetersiz olduğu (%40.8) belirlenmiştir. Katılımcıların yarıdan fazlası kararları yönetimin aldığını (%63.3), yöneticinin adaletli olduğunu (%63.8) ve hizmet içi eğitimi desteklediğini (%89.4) belirtirken; %57,7'si kaynakların adil dağıtılmadığını, yarıdan fazlası takdir edilmediğini (%65.6), %47.5'i özel sorunlarında ve yarısı kongrelere katılma durumlarında (%50) desteklenmediğini belirtmiştir. Hemşirelerin genel adalet (3,13±0,80) ile işlem (2,91±0,91) ve dağıtım adaleti (2,81±0,95) algısının düşük; kişilerarası (3,51±0,92) ve bilgisel adalet (3,63±0,95) algısının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. 36 yaş ve üstü (p=0,000), evli (p=0,001) ve çocuğu olanların (p=0,047), yöneticilerin (p=0,00), ödüllendirmenin (p=0,00) ve kaynak dağıtımının (p=0,00) adil olduğunu düşünenlerin örgütsel adalet algısı diğerlerinden anlamlı düzeyde yüksek; dahiliyede çalışanların (p=0,001), gelir düzeyinin yetersiz olduğunu belirtenlerin (p=0,00), yöneticilerinin otokratik olduğunu (p=0,00) ve kararları yönetimin aldığını düşünenlerin (p=0,00) örgütsel adalet algısının diğerlerinden anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir. Kararlara katılımların beklenilen düzeyde olmadığı, örgütsel adalet algılarının düşük (3,13±0,80) olduğu söylenebilir.

Hemşirelerin örgütsel adalet algısı düşük düzeydedir, kararlara katılımı sınırlı düzeydedir.

S-0515 - ÇOĞUL GEBELİKLERDEN DOĞAN BEBEKLERDE BESLENME

Nurdan AKÇAY DİDİŞEN1, Tuğba ALBAYRAK2,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bu derlemenin amacı çoğul gebeliklerden doğan bebeklerde beslenme sorunlarını ve uygun yaklaşımları detaylıca paylaşmaktır.

Çoğul gebelik; uterin kavitede birden fazla fetüsün varlığıdır. Son yirmi yılda çoğul gebelik oranları yardımcı üreme tekniklerinin gelişmesi, infertilitede kullanılan ilaçlar ve ileri yaşta gebelik nedeniyle artmıştır. Ancak çoğul gebelik, fetüs/yenidoğanda prematürite, respiratuvar distres sendromu, asfiksi, konjenital anomaliler ikizden ikize transfüzyon sendromu ve IUGG açısından risk altındadır. Bu sorunlardan en önemlilerinden birisi beslenmedir.

İtalya'da yayınlanan "Emzirmenin Korunması, Özendirilmesi ve Desteklenmesini" içeren Innocenti Bildirgesi'nde, kadınların emzirmelerine imkân sağlayacak ortam oluşturulması, yaşamın ilk altı ayında sadece anne sütü ve devamında ek gıda ilave ederek anne sütüne devam edilmesi önerilmektedir. Ayrıca ikiz bebek sahibi annelerin doğumdan sonraki ikinci ve yedinci aylarındaki emzirme durumları ve emzirmeyi bırakma nedenleri araştırılmıştır. İlk sırada emzirmek için yeterli zamanın olmadığı(ikinci ayda%30, yedinci ayda %32,4), ikinci sırada annenin yorgunluğu, hastalığı(ikinci ayda %16,7) ve annenin çalışması(yedinci ayda %29,7) yer almaktadır. Annelerin ikinci ayda(%40) ve yedinci ayda(%21,6) sütlerinin yetersizliği nedeniyle emzirmeyi bıraktıkları bildirilmektedir. Çoğul bebekleri olan dokuz annenin katıldığı başka bir çalışmada, postpartum dönem altı ay sonunda bebeklerini kısmen emziren dört annenin 24 saat boyunca ürettiği süt miktarının 0,42--1,39 kg, bebeklerini sürekli emziren üç annenin 24 saat boyunca ürettiği süt miktarının ise 0,84--2,16 kg arasında olduğu bildirilmiştir. Dolayısıyla emzirmede sürekliliğin sağlanması ayrıca önem taşımaktadır. Sağlık profesyonellerinin çoğul gebeliklerde emzirme konusunda rolü büyüktür. Emzirmenin başlatılması, özendirilmesi, korunması ve devamlılığının sağlanmasında önemli rollere sahiptir.

Sağlık Personelleri olası beslenme problemlerinin çözümüne yardımcı olmaları ve anne ve bebeğe yönelik riskli durumları önceden saptayıp temel bilgi, destek ve danışmanlık sağlama becerileri ile hayati önem taşımaktadır. Dolayısıyla daha çok çalışmalar yapılmalı, annelerin yaşadığı sorunlar detaylı incelenmeli, duruma uygun kanıta dayalı uygulamalar ve rehberler geliştirilmeli, sağlık profesyonelleri annelerin yanında destek, danışman ve ulaşılabilir olmalı ve bu konudaki bilgi, deneyim ve tecrübelerini bilimsel yöntemler, sürekli eğitim ya da ailelere yönelik seminerler düzenleyerek paylaşmalıdır.

S-0516 - KANSER HASTALARINDA PALYATİF BAKIM VE HEMŞİRELİK

Öykü ÖZTÜRK1, Ayten ZAYBAK2,

1Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Kanser hastaları tanı aşamasından başlayarak, tedavi süreci boyunca farklı fiziksel, psikolojik, sosyal ve ekonomik sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunlar arasında ağrı, bulantı, kusma, yorgunluk, kabızlık, iştahsızlık gibi fiziksel semptomların yanı sıra kaygı, korku, çaresizlik, umutsuzluk, tükenme ve depresyon gibi psikolojik sorunlar da sıkça görülmektedir. Hastalar, bu süreçte birçok sosyo-ekonomik sorunla da baş etmek durumunda kalmaktadırlar. Bu problemler etkili bir şekilde yönetilemediğinde, hastaların yaşam kaliteleri olumsuz etkilenmektedir. Kanser tanısıyla başlayan ve tedavi sürecinin farklı aşamalarında hastaların yaşadıkları sorunların giderilmesi ve yaşam kalitelerinin artırılmasına odaklı sağlık hizmetine “palyatif bakım” adı verilmektedir. Hastaların ağrı ve diğer semptomlarının giderilmesi, beslenme desteği, psikolojik ve sosyal destek, hasta konforunun sağlanması, hasta ve ailesinin eğitimi ve hastanın fonksiyonel durumunun artırılması odaklı olan palyatif bakım, multidisipliner bir yaklaşım gerektirir. Bu çalışmada, “Kanser hastalarında palyatif bakım ve hemşirelik” konusu ilgili literatür doğrultusunda gözden geçirilerek tartışılmıştır.

Çalışma EBSCOHOST, Pubmed, Cochrane, ve Google Scholar veri tabanlarında yapılan literatür taraması sonucunda 2010-2017 yıllarında ''kanser, palyatif bakım, hemşirelik'' anahtar kelimeleri kullanılarak ulaşılan çalışmalardan uygun olanları seçilerek derleme olarak planlanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu raporuna göre, 2015 yılında 49.946 erkek, 27.022 kadın kanserden ölmüştür. Gelecek on yılda bu rakamın 22 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir(Kuzucuoğlu, Temizal ve ark.). Bu rakamlar palyatif bakıma olan gereksinimin her geçen gün artmakta olduğunu göstermektedir. Palyatif bakımın gelişimine bakıldığında, ilk kez 1960’lı yıllarda İngiltere’de hemşire Cicely Saunders tarafından kurulan “St. Christopher’s Hospice” ile başlatıldığı görülmektedir (Özkan 2011). Günümüzde birçok ülkede yaygın hale gelen palyatif bakım, ülkemizde “destek bakım” ve “son dönem bakım” olarak ele alınıp, ağrı kontrolü ile eşdeğer tutulmakta, ağrı ve semptom kontrolü hastanelerde medikal onkoloji ve algoloji bölümleri tarafından sağlanmaktadır. İl Sağlık Müdürlüğü verilerine göre, ülkemizde sadece 11 adet palyatif bakım merkezi bulunmaktadır. Bununla beraber, palyatif bakım gereksinimindeki artışa paralel olarak, Sağlık Bakanlığı “Palyatif Bakım Projesi Payla-Türk” ile hemşire temelli, proje hazırlanmıştır. Yapılan çalışmalarda, hastalık ilerlediğinde bakımın amacının yaşam süresini uzatmak yerine, yaşam kalitesini yükseltmeye dönüştürülmesi gerektiği ve semptom kontrolünde palyatif bakımın önemi üzerinde durulmuştur. Ayrıca tedavi sürecinde, semptom kontrolü sayesinde, hastaların yaşam kalitelerinin tedavi öncesine göre daha iyi olduğu ve tedavi sürecine uyum sağlayabildikleri belirlenmiştir. Diğer taraftan sağlık personelinin semptom yönetimi ve palyatif bakım konusunda bilgi eksikliğinin olduğu belirtilirken, ebe ve hemşirelerin yarıdan fazlasının (%52.3) palyatif bakım konusunda bilgi almadığı rapor edilmiştir (Uslu,2013). Lofmark ve arkadaşları (2007), hemşire ve doktorların palyatif bakım kavramına ilişkin karmaşa yaşadıklarını, hastalarının küratif tedaviden palyatif tedaviye geçişi konusunda karar veremediklerini

belirtmişlerdir. Ferrel ve arkadaşları da (2010) 2000-2010 tarihlerinde palyatif bakım eğitimi verilerini inceledikleri çalışmalarında, kanser hastaları ve ailelerinin hastalık süresince fiziksel, psikososyal belirtilerle ruhsal endişeler taşıdıkları belirlemiş ve bu nedenle onkoloji hemşirelerinin hasta ve ailelerine hak ettikleri bakımı sağlayabilmeleri için palyatif bakım alanında eğitilmesi gerektiğini bildirmişlerdir.

Sonuçta, kanser tedavisinde, küretatif tedavinin yanında verilen palyatif bakımın tedavi seyrine ve yaşam kalitesine etkisi oldukça önemlidir. Bu durum, hastalara daha kaliteli yaşam sunmayı amaçlayan palyatif bakımın, profesyonel ekip ve organizasyonla sunulmasını gerektirir. Hemşirelik, hastayla en fazla zaman geçiren ekip üyesi olarak bu ekibin merkezinde yer alır. Bu nedenle, palyatif bakımın amacına ulaşabilmesi için, palyatif bakımda hemşireliğin yeri ve önemi konusu, üzerinde durulması gereken önemli bir konudur.

S-0517 - İNTERN HEMŞİRELERİN SİMÜLASYONA DAYALI EĞİTİME YÖNELİK ALGILARI

Hilal Hatice ÜLKÜ1, Gökçe Banu ACAR2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, 2Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,

Hemşirelik bilişsel, psikomotor ve tutumsal davranışların kazandırılmasını gerektiren bir meslek olması nedeniyle eğitimde yenilikçi uygulamaların kullanılması önem taşımaktadır. Beceri eğitiminde kullanılan simülasyon uygulamalarının; teori ve klinik arasında bağ kurulmasını, psikomotor becerilerin geliştirilmesini, karar verme, kritik düşünme ve terapötik iletişim yöntemlerini geliştirdiği bilinmektedir Bu nedenle simülasyonun, geleneksel temel beceri öğretimine alternatif bir eğitim yöntemi olarak kullanılıp değerlendirilmesine gereksinim vardır. Bu araştırmanın amacı hemşirelik intern öğrencilerinin simülasyona dayalı eğitime yönelik algılarını belirlemektir.

Bu araştırma bir üniversitede öğrenim gören hemşirelik intern öğrencileriyle yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Simülasyona Dayalı Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Pınar ve arkadaşları tarafından 2016 yılında geliştirilmiştir. Ölçekte 5'li Likert derecelendirme yöntemi kullanılmıştır. Cronbach alpha değeri 0,72'dir. Ölçek 18 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Memnuniyet-Özgüven: 6 madde, Klinik yeterlilik-öz etkililik: 5 madde, Motivasyon-Önemseme: 4 madde, Sınırlılıklar-güçlükler: 3 maddeden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 22,4±1,2 (min=21, max=28), %72,3'ü kadın (n=94), %43,1'i Anadolu Lisesi mezunu (n=56), %37,7'si düz lise mezunu (n=49), %16,2'si meslek lisesi mezunu (n=21)'dur. Öğrencilerin %44,6'sı hemşirelik mesleğini bilerek kendi isteği ile seçtiğini, %26,9'u kolay iş bulacağını düşündüğü için seçtiğini, %17,7'si, ailesinin isteği ile seçtiğini, %6,2'si sınavdan aldığı puanın yetmesinden dolayı seçtiğini belirtmiştir. Öğrencilerin mezun olduğu okul türleri ve simülasyona dayalı eğitim almanın hoşuna gideceğini düşüncesi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,036<0,05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin mezun olduğu okul türleri ve simülasyona dayalı eğitimin öğrenme isteğini artırma düşüncesi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,024<0,05$). Öğrencilerin mezun olduğu okul türü ile simülasyona dayalı eğitimin iş yükünü artırdığı düşüncesi ile anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0,010<0,05$). Öğrencilerin cinsiyetleri ve simülasyona dayalı eğitimin klinik uygulamalardaki hataları en aza indireceği düşüncesi arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0,028<0,05$). Öğrencilerin simülasyona dayalı eğitime yönelik tutum ölçeğinin alt boyutlarına verdikleri puan ortalaması memnuniyet-özgüven 3,96, klinik yeterlilik-öz etkililik 4,00, motivasyon- önemseme 4,08, sınırlılıklar- güçlükler 2,10'dur. Öğrencilerin cinsiyetleri ve hemşirelik mesleğini seçme nedenleri ile ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

İnteraktif yöntemlerden olan simülasyonun, öğrencilere klinikte mevcut durumu gerçekçi bir öğrenme ortamında deneyimleyerek hem bilişsel hem de psikomotor becerilerin gelişmesi yönünde katkı sağladığı düşünüldüğünde bizim araştırmamızda öğrencilerin simülasyon ile eğitime verdikleri puanlar memnun edici düzeydedir.

S-0518 - KARACİĞER NAKLİ OLAN ÇOCUKLARA UYGULANAN TERAPÖTİK OYUNUN ÇOCUKLARIN KAYGI VE TIBBİ İŞLEM KORKULARINA ETKİSİ

Mehmet Emin DÜKEN1, Emriye Hilal YAYAN1, Mikail ÖZDEMİR1, Yeliz SUNA DAĞ1,

1İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ,

Bu araştırma; Karaciğer nakli olan çocuklara uygulanan terapötik oyunun çocukların kaygı ve tıbbi işlem korkularına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Organ nakli çocuk kliniğinde Ocak-Nisan 2017 tarihleri arasında yatmakta olan 31 çocuk ile yürütülmüştür. Araştırmada "Çocuk ve Bilgi Formu", "Çocuklar için Durumluluk ve Süreklilik Kaygı Envanteri" ve "Tıbbi İşlem Korku Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada ön test-son test model kullanılarak deneysel bir uygulama yapılmıştır. Araştırmada klinik materyaller kullanılarak çocuklar ile terapötik oyun oynanmıştır. Bağımlı değişkenlere ilişkin deney öncesi ve sonrası ölçümler yapılmıştır. Ölçekler terapötik oyun öncesi, sonrası ve birkaç gün sonra tekrar uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan çocukların %73'i erkek %27'i kız ve çocukların yaş ortalamaları 6.42±1.25'dir. Araştırmada uzun süre klinikte yatan ve birçok tıbbi işleme maruz kalan çocuklara klinik malzemeler, kukla ve bebekler ile oynanan terapötik oyun sonrası çocukların durumluluk ve süreklilik puanlarının anlamlı şekilde daha düşük olduğu ve tıbbi işlem korkularının anlamlı şekilde azaldığı bulunmuştur.

Çocuklara uygulanan terapötik oyunun çocukların kaygı ve korkuları üzerinde etkili olduğu ve oyundan sonrada durumun süreklilik gösterdiği bulunmuştur. Uzun süre hastanede çoklu tıbbi müdahale uygulanan çocuklara terapötik oyunun uygulanması önerilmektedir.

S-0519 - SESSİZ BAŞLAYAN ÖLÜMLE SONUÇLANABİLEN CİDDİ BİR KOMA: ADDİSON KRİZİ

Hülya KESKİN1, Aynur TÜREYEN1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Addison krizi başka bir tanınmış adı ile adrenal kriz ya da akut adrenal yetmezlik; hipotansiyon ve şok tablosu olup,daha önceden tanı almamış veya tanısı olduğu halde tedaviye uyumu bozulan ya da stres ile karşılaşmış hastalarda ortaya çıkar.Akut adrenal kriz;adrenokortikal yetersizliğin akut olarak ortaya çıkması şeklinde olabileceği gibi,kronik olarak seyretmekte olan yetersizliğin enfeksiyon,travma,cerrahi girişim,miyokard infarktüsü gibi bir nedenle provoke olmasıyla da gelişebilir.Primer adrenokortikal yetmezlik seyrinde ortaya çıkmışsa Addison Krizi olarak da tanımlanır.Krize adını veren Thomas Addison bu hastalığı 1855'de 11 vakada krizi tanımladığında iki taraflı adrenal yetersizliğin en sık nedenini tüberküloz olarak belirtmiştir.Günümüzde ise vakaların sadece % 7-20 sinden tüberküloz sorumlu olup %70-90'ı otoimmun kökenlidir.Addison Hastalığı'nda adrenal kortekste bulunan üç tabaka da etkilenir.Temel sorunlar;glukokortikoid,mineralokortikoid,androjen eksikliği ve melanin pigmentasyonudur.Addison krizinde görülen en önemli ve erken dönem semptomları hipotansiyon,bulantı-kusma,karın ağrısı olmakla birlikte halsizlik,yorgunluk, anoreksiya,dehidratasyon,hiperpigmentasyon,diyare ve aşırı tuz yeme isteği gibi yakınmalar da görülebilmektedir.Hafızada azalma,apati,mental durgunluk,konfüzyon,deliryum ve stupor gibi organik beyin sendromu bulguları,depresyon ya da psikoz gibi ruhsal değişiklikler gözlenebilir.Bulgular korteksten salınan hormonların eksikliğine bağlı görülmekte olup glukokortikoid eksikliğine bağlı açlık ölümcül hipoglisemiye yol açabilir. Addison krizinde tedavi ilkeleri;kortikosteroid replasmanı,sıvı açığınının dengelenmesi için izotonik NaCl, hipoglisemi mevcut ise % 5 veya % 10 dextroz replasmanı, elektrolitler,glikoz ve BUN değerlerinin tedavi süresince monitorize edilmesini içermektedir. Hemşirelik yönetimi:Addison krizinde hemşirelik yönetimi hemşirenin temel sorumlulukları olan primer,sekonder ve tersiyer koruma ilkeleri göz önüne alındığında 3 kategoride değerlendirilebilir.Primer sorumluluğu kronik adrenal yetmezlik tanısı alan ya da bu tanıya doğru giden belirtileri taşıyan hastalarda olası riskleri göz önüne alarak,hastanın kortizon,su,sodyum ve glikoz açlığını önceden hissederek,hekimle işbirliği halinde çalışarak olası risklerden yola çıkıp olası komplikasyonlardan krizi önlemektir.Hemşirenin sekonder sorumluluğu ise önleme süreci aşılmış,tedavi uyumsuzluğu yaşadığı için addison krizi yaşamış ve addison kriziyle gelmiş hastayla karşılaştıktan sonra şok ve koma tablosundan çıkarma ve kriz yönetimi devreye girer ve hemşirenin sorumlulukları da yukardaki tedaviye koşullu olarak devam edilmelidir.Akut kriz esnasında sessiz sakin bir çevre sağlanmalı,en az aktivitede bulunması,kriz sonrasında aktivitesini yavaş yavaş arttırması,hasta ve ailesine tüm yapılanlar hakkında bilgi verilmeli ve anksiyeteleri azaltılarak yaşam konforu sağlanmalıdır.Şoka kadar ilerleyebilen akut adrenal yetmezlik tablosunda hemşirelik bakımının temel ilkeleri;yaşam bulguları,sıvı elektrolit dengesizlikleri değerlendirilmelidir.Günlük kilo izlemi,kortikosteroid uygulama, enfeksiyon ve travmalara karşı koruma ve hijyen önemli hemşirelik girişimleridir.Hastanın cilt rengi ve turgoru hipovolemi yönünden düzenli aralıklarla değerlendirilmelidir.Hasta aşırı gürültü,ışık ve sıcaklıktan korunmalıdır.Tersiyer

korumada ise başta hasta olmak üzere,ailesi ve primer bakım vericilerine evde bakımda dikkat edilmesi gerekenler,addison krizini önlemek için verilen hormon tedavisinin yaşam boyu devam edeceği,aynı zamanda hastalık,sıcak hava ve diğer stres durumlarında ilaç dozlarını değiştirmesi,tuz alımını arttırması,aldığı çıkardığı sıvıya dikkat etmesi,aşırı aktivitelerden kaçınması,sıcak ve nemli havalarda dışarıda dolaşmaması,yüksek karbonhidratlı ve proteinli gıdalar alması,planlanan izlem randevularını düzenli takip etmesi gerektiği konusunda bilgilendirilmelidir.Hastaya yanında devamlı olarak kimlik ve durumunu belirten bir kart bulundurması önerilir.Sonuç olarak addison krizi sessiz başlayan,hızlı ve sinsi ilerleyen ancak ciddi sonuçlara neden olarak ölümle sonuçlanabilen ağır klinik durumdur.Bu nedenle özelikle acil ve endokrin kliniğinde çalışan hemşirelerin olmak üzere bütün hemşirelerin hastaların adrenal bez yetmezlikleri ile ilgili adrenal yetmezlik bulgularını tanılamaları primer olarak krizi önlemek,sekonder olarak krizi yönetmek ve prognozu düzeltmek,tersiyer olarak da yaşam kalitesini yükselten uygulamalar ile yeni krizlerin ortaya çıkmasını önlemektir.

S-0520 - VAJİNAL DOĞUM ORANLARINI ARTTIRMAK İÇİN MULTİDİSİPLİNER EYLEM PLANI: BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİ ÖRNEĞİ

HÜLYA OKUMUŞ1, MERLİNDA ALUŞ TOKAT1, ÖZLEM ÇİÇEK1, SEVCAN FATA1, HÜLYA ÖZBERK1, DİLEK BİLGİÇ1, HANDE DAĞ1, MEHMET İRFAN KÜLAHÇIOĞLU2, 2,

1DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, 2DOKUZ EYLÜL UNIVERSITESI,

Vajinal doğum oranlarını artırmak için multidisipliner planlama sürecinin paylaşılmasıdır.

Giriş: Sezaryen doğumların artışı ülkemizde anne, bebek ve toplum sağlığını etkileyen önemli bir problemdir. TNSA-2008'de sezaryen oranı %37 iken 2013'te %48'e ulaşmış, Sağlık Bakanlığı 2015 sağlık istatistikleri yıllığında da %53,9 olarak belirtilmektedir. Giderek artan sezaryen oranlarını iyileştirmek için Sağlık Bakanlığı tarafından "anne dostu hastane" uygulaması başlatılmıştır. Güvenli ve kaliteli gebelik izlemi, doğum hizmetinde kanıta dayalı uygulamaları kullanma; gebe okulu gibi uygulamalar ise sağlık profesyonelleri tarafından bu süreçte yapılan girişimlerdir. Bu eylem planının amacı vajinal doğum oranlarını artırmak için multidisipliner planlama sürecinin paylaşılmasıdır. Yöntem: Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum AD işbirliğinde vajinal doğum oranlarını arttırmak üç basamaklı bir program planlamış ve yürütülmektedir. Programın birinci basamağı Kadın Hastalıkları ve Doğum AD hekimlerine yönelik planlanmıştır. Bu aşamada Hemşirelik Fakültesi öğretim üyeleri tarafından 19 yıldır yürütülen Doğuma Hazırlık Programının önemi ve içeriği tanıtılmıştır. Ayrıca gebenin doğuma hazırlığı ve doğum sürecindeki uygulamalara ilişkin hastanemizde yapılan uygulamalar, literatürde var olan kanıtlar ve anne dostu kriterleri karşılaştırılmış ve kanıta dayalı uygulamaların bazılarının yapılmama nedenleri ve nasıl geliştirilebileceği tartışılmıştır. Programın ikinci basamağı ilgili AD'da gebelere yönelik "Doğuma Hazırlık Sınıflarını" yürütmek olmuştur. Bu basamak için tanıtım afişleri hazırlanmış ve ayrıca gebe polikliniği hekimleri tarafından yönlendirmeler yapılmıştır. Üçüncü trimestırda olan gebeler haftada bir gün olacak şekilde dört haftalık "Doğuma Hazırlık" programına katılmıştır. İki aylık süreçte toplam 19 gebe eğitim almıştır, eğitim alan dokuz gebe (5 vajinal doğum, 4 sezaryen) doğum yapmıştır. Programın son basamağı ise doğumhanede çalışan hemşireler yönelik olup, hemşireleri gebelere verilen eğitimler konusunda bilgilendirerek, doğumhane ortamını kanıtlara ve verilen eğitime paralel olarak hazırlamak olmuştur. Doğumhane ekibi ile beraber kanıtlar ve yapılan uygulamalara yönelik görüş paylaşımı gerçekleşmiştir. Ayrıca hemşirelere 16 saatlik "Doğuma Hazırlık Eğitici Eğitimi" verilmiştir. Sonuç: Gebeleri doğuma hazırlarken hastanedeki ekiple ortak adımlar atmak ve kanıta dayalı uygulamaları uygulamada görebilmek sürecin başarılı olacağını konusunda ümit verici olmuştur. Eğitim alan ve vajinal doğum yapan gebelerin ekibin ifadesi ile kontraksiyonları "bağırarak" değil "gülerek" karşılaması doğru yolda ilerlediğimizi bize gösteren önemli bir veridir. Program çıktıları çok yeni olup, izlem sürecindedir. Bu programın antepartum ve intrapartum sürecinin hem gebe hem de ekip için daha keyifli ve sağlıklı geçeceğini ayrıca vajinal doğum oranlarını artıracağına düşünmekteyiz.

S-0521 - AMELİYATHANEDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN CERRAHİYE BAĞLI BASINÇ ÜLSERLERİNE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYİ

Dilek AKTAŞ1, Sema KOÇAŞLI1,

1ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Bu çalışma ameliyathanede çalışan hemşirelerin intraoperatif dönemde basınç ülseri risk faktörleri ve önleme yöntemlerine ilişkin bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla kesitsel tipte tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Ankara ilinde yer alan 3 eğitim araştırma hastanesinin ameliyathanesinde çalışan 100 hemşire oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise ameliyathanede çalışan araştırmaya katılmayı kabul eden 85 hemşire oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından literatüre dayanılarak oluşturulan veri toplama formu kullanılmıştır. Araştırmanın uygulanabilmesi için "Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'ndan" etik izin, kurumlardan da yazılı izinler alınmıştır. Anket formu uygulanmadan önce katılımcılara açıklama yapılmış ve hemşirelerin onamları alınmıştır.

Hemşirelerin büyük çoğunluğu 31-40 yaş aralığında, lisans mezunu, 6-10 yıldır hemşirelik mesleğini sürdüren ve 6-10 yıldır ameliyathanede çalışmaktadır. Hemşirelerin %72,9'unun basınç ülserleri ile ilgili herhangi bir eğitim almadığı, %76,5'inin başınç ülserleri ile ilgili kurum politikasının olup olmadığını bilmediği, %71,8'inin intraoperatif sürecin basınç ülseri gelişiminde rol aldığını düşündüğü, %60'ının cerrahi girişim uygulanacak bireylere risk değerlendirmesi yapmadığı, cerrahi girişim uygulanacak bireylere risk değerlendirmesi yapan hemşirelerin ise %76,4'ünün basınç ülseri risk değerlendirmesi yaparken basınç ülseri risk değerlendirme skalası kullanmadığı saptanmıştır. İntraoperatif sürece ilişkin basınç ülseri risk faktörleri ve önleme yöntemlerine ilişkin likert tipi maddeler incelendiğinde katılımcıların bilgi eksikliklerinin olduğu görülmüştür.

Araştırma sonucunda ameliyathane hemşirelerinin intraoperatif süreçte basınç ülseri gelişimine etki eden risk faktörleri ve önleme yöntemlerine ilişkin bilgi eksikliklerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle ameliyathane hemşirelerine yönelik basınç ülserleri ile ilgili hizmet içi eğitimlerin yapılması ve kurum politikalarının geliştirilmesi önerilmektedir.

S-0522 - KADINA KARŞI CİNSEL ŞİDDETİN CİNSEL MİTLERLE İLİŞKİSİ

Zehra GÖLBAŞI1, Kafiye EROĞLU2,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 2Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Kadına yönelik en yaygın şiddet türleri arasında yer alan cinsel şiddet önemli bir halk sağlığı sorunu ve insan hakları ihlalidir. Cinsel şiddet kadının, yaşama, ayrımcılıktan uzak olma, bireysel bütünlüğünü ve güvenliğini sağlama ve erişilebilir en yüksek sağlık seviyesine ulaşma hakları dahil olmak üzere insan haklarının ihlali olarak kabul edilmektedir. Cinsel şiddet kadınların fiziksel, ruhsal, cinsel sağlık ve üreme sağlığı üzerinde çeşitli olumsuz sonuçlar doğurabilecek potansiyele sahip travmatik bir deneyimdir. Dünya Sağlık Örgütü dünya genelinde yaklaşık her üç kadından birinin aile içinde fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kaldığını, %7.2'sinin ise eş dışındaki bireylerin cinse şiddetine uğradığını bildirmektedir. Türkiye'de ise kadınların %12'sinin yaşamlarının herhangi bir döneminde aile içi cinsel şiddete maruz kaldığı belirtilmektedir. Hemen hemen her toplumda yaygın olarak görülen cinsel mitler kadına yönelik cinsel şiddet olgusunu da çevrelemekte ve konuya yaklaşımda önemli bir belirleyici olmaktadır. Cinsel şiddet olayına, şiddet uygulayana ve şiddet mağduruna yönelik önyargılı ve gerçeği yansıtmayan inanışlar sorunun meşrulaştırılmasına, yaygınlaşmasına, hafife alınmasına, gizlenmesine ve mağdurun suçlanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle toplumun ve özellikle sağlık çalışanlarının cinsel şiddet mitleriyle ilgili farkındalıkların geliştirilmesi önemlidir. Bu derlemede kadına yönelik cinsel şiddet, konuyu etkileyen cinsel mitler çerçevesinde ele alınmış ve güncel bilimsel bilgiler ışığında tartışılmıştır.

S-0523 - STRESLE BAŞETME YÖNTEMİ OLARAK MİZAH KULLANIMI

Berna KURT1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Mizah olaylara ve durumlara eğlenceli bakabilme ve görebilme becerisi olarak tanımlanabilmektedir. Mizahın kişiler arası ilişkilerde olumlu etkileşimleri artırması, kendini daha kolay ifade etme, stres ve gerginliğin azaltması (1,2) gibi pek çok yönlerinin yanı sıra mizah olumlu kullanıldığında stres, kaygı ve depresyonu azaltmaktadır (3,4,5). Mizaha verilen tepki oldukça farklıdır. Mizah yaş, cinsiyet, kültür, etnik köken gibi bir çok faktöre bağlıdır (6,7). Sultanoff 'a göre mizah biyopsikososyal olarak pek çok boyutu etkilemektedir(8). Fizyolojik olarak; gülme sırasında kas gerginliği ve ağrıya verilen tepki azalır (9). Ayrıca gülme sırasında immün globülin A (IgA) arttığı için bağışıklık sistemini güçlendirdiği belirtilmektedir (6). Psikolojik olarak; espri yapan birey diğer bireylerle göz iletişimi kurar. Bireylerin mizah duygusunun olmamasının düşük benlik saygısıyla ilgili olduğu belirtilmektedir (8). Sosyal olarak; Mizah aracılığı ile kişilerarası iletişimin gücü artar, gülmek samimiyet, yakınlık ve birliktelik duygularını geliştirir (10). Mizah dış ortamdaki stresörlerle baş etmeye yardımcı olan öz-bakım yöntemidir (11,12). Hem hasta için hem de hastalarla primer ilgilenen hemşireler için bu yöntem oldukça maliyetsiz, kolay ve pratiktir. Mizah ile ilgili yapılan çalışmalarda stresle baş etmede en sık kullanılan yöntemlerden birinin mizah olduğunu göstermiştir. Hematoloji/Onkoloji hastalarının yaşadıkları biyopsikososyal değişmelerle baş etmek için kullanılan yöntemlerden biri “mizahı” kullanmak(13) olduğu, ileri evre meme kanserli hastaların stresle baş etme yöntemi olarak “mizah”ı kullandıkları (14), menapoz dönemindeki kadınların yaşadıkları bilişsel ve fiziksel baş etme yöntemlerinin araştırıldığı bir çalışmada ise yine “mizah”ın (Price et al. 2007) en çok tercih edilen yöntem olduğu ortaya konmuştur. Bazı hastalar hastalığın stresi ile baş etmek için mizahı etkili biçimde kullanabilmektedir ve bu durumda hastalarla hemşirenin mizah konusunda aynı durumu paylaşması ve sürdürmesi hem hasta için hem de hemşire açısından oldukça önemli bir tutumdur.

S-0524 - GEBELİKTE MATERNAL-FETAL BAĞLANMA DÜZEYİ VE BAĞLANMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Tuba UÇAR1, Zehra GÖLBAŞI2,

1İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Malatya, 2Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Sivas,

Anne ve fetüs bağlaması gebeliğe başarılı bir şekilde uyum sağlamak için önemlidir. Bağlanma seviyesi yüksek olan gebe kadınlar gebelik sırasında daha iyi öz bakım davranışları gösterdikleri için, başlanma hem anne hem de fetal sağlıkta anahtar bir rol oynar. Bu çalışma gebelikte maternal-fetal bağlanma düzeyini ve bağlanmayı etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini bir devlet hastanesinin kadın doğum polikliniklerine müracaat eden gebeler oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü power analizi yapılarak hesaplanmış ve 366 gebe olarak bulunmuştur (%5 yanılgı düzeyi, %95 güven aralığında ve %80 evreni temsil etme yeteneği). Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu ve Doğum Öncesi Bağlanma Ölçeği (DÖBÖ) kullanılarak toplanmıştır. Polikliniklere başvuran ve araştırmaya katılmayı kabul eden gebelere poliklinik muayenesi sonrası veri toplama araçları yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanmıştır. Araştırmanın verileri SPSS 16.0 programında bilgisayarda değerlendirilmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde bağımsız gruplarda t testi, tek yönlü varyans analizi ve pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Sonuçlar % 95'lik güven aralığında, anlamlılık $p<0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Gebe kadınların DÖBÖ puan ortalaması 68.18 (SD=9.49) bulunmuştur. Gebelerin yaş, gebelik, doğum ve yaşayan çocuk sayısı ile DÖBÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak önemli negatif yönde bir ilişki olduğu saptandı ($p<0.05$). Gebelerin trimestirine göre DÖBÖ puan ortalaması arasında önemli bir fark olduğu, ikinci trimestirdeki gebelerin puan ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bebeğin cinsiyetini bilmeyen gebelerin DÖBÖ puan ortalamasının bilenlerden daha düşük olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Gebeliğini istemiş olan kadınların DÖBÖ puan ortalamasının, istenmeyen gebelik yaşayanlardan yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Bu çalışmada yer alan gebe kadınların maternal bağlanma düzeyi ortanın üzerindedir. İkinci trimestirde bağlanma düzeyi en yüksek seviyesindedir. İstenmeyen ileri yaş grubunda, gebelik, doğum ve çocuk sayısı fazla olan, istenmeyen gebelik yaşayan ve bebeğinin cinsiyetini bilmeyen kadınlar maternal bağlanma açısından riskli grup olarak değerlendirilebilir.

S-0525 - BİTLİS İLİNDEKİ SAĞLIK KURULUŞLARINDA GÖREVLİ SAĞLIK PERSONELLERİN PALYATİF BAKIM HAKKINDAKİ BİLGİ VE TUTUMLARI

Seda OĞUR1, Faruk YILDIZER2,

1BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÜKSEKOKULU BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ, 2İstanbul Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp Ve Damar Cerrahisi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Bu araştırmada; Bitlis İlinde görev yapan sağlık personellerinin palyatif bakım hakkındaki bilgi ve tutumlarını değerlendirmek amaçlanmıştır.

Çalışmanın evreni Bitlis Merkez ve Tatvan İlçesi'ndeki sağlık kuruluşlarında çalışan sağlık personellerinden oluşmuştur. Sağlık personellerinden rastgele seçilen, araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 176 sağlık personeli örneklem olarak alınmıştır. Veri toplama aracı olarak sağlık personelleri hakkında niteleyici bilgilere ulaşmamızı sağlayan 7 soruluk ön bilgi formu ve palyatif bakım ile ilgili 20 sorudan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20® programında, sıklık ve Paerson ki-kare testleriyle değerlendirilmiş, $p<0,05$ düzeyi istatistiki açıdan anlamlı kabul edilmiştir.

Ankete katılan sağlık personelinin %25,0'i palyatif bakımı duyduğunu, ancak ne olduğunu bilmediğini ifade etmiştir. Sağlık personelinin %73,8'i palyatif bakımın kanser hastalarına verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan sağlık personellerin %67,6'sı palyatif bakım merkezlerinde ağrı tedavisinin uygulanabileceğini ifade etmiştir. Sağlık personellerinin %47,2'si "palyatif tedaviye küratif tedavinin fayda sağlamadığı, hastalığın ilerlediği son evrede başlanmalıdır" ifadesine katılmadığını belirtmiştir. Sağlık personellerinin eğitim durumları ve meslekleri ile ankette yer alan palyatif bakımla ilgili bilgilerini ölçmeyi sağlayan birçok soruya verdikleri yanıtlar arasındaki farkın anlamlı ($p<0,05$) olduğu bulunmuştur.

Palyatif bakımda yönetici ve ekip koordinatörü olarak görev yapan hemşirelerin oldukça az bir kısmı palyatif bakımı bildiğini ifade etmiştir. Aynı zamanda doktorların bazılarının da palyatif bakım konusunda tam bilgi sahibi olmadığını dile getirmeleri aldıkları eğitimin yeterli olmadığını göstermiştir.

S-0526 - CERRAHİ HEMŞİRELİĞİNDE KANITA DAYALI UYGULAMALAR

Seda BAYDEMİR1, Gizem GÖNÜL1, Aylin AYDIN SAYILAN1, İlknur METİN AKTEN1,

1Kırklareli Üniversitesi,

Hemşirelikte, kanıta dayalı uygulamalar, bakımı etkileyecek klinik bir karar vermek için en iyi bilimsel kanıtı, klinik uzman ve hasta tercihlerini uygun olanakların bulunduğu bir çevrede kullanma sürecini ifade etmektedir.

Hemşirelik uygulamalarının kanıta dayalı olması, bakım kalitesini ve bakım sonuçlarını iyileştirme, klinik uygulamalarda ve hasta bakım sonuçlarında fark yaratma, bakımı standardize etme vb. olumlu etkilerinden dolayı gerekli görülmektedir.

Cerrahi hemşireliğinde kanıta dayalı uygulama süreci; araştırma ruhunun geliştirilmesi, klinik soruların sorulması, mevcut en iyi kanıtın araştırılması, kanıtın geçerliliğinin ve uygunluğunun değerlendirilmesi, kanıta dayalı uygulama kararlarının sonuçlarının değerlendirilmesi ve kanıta dayalı uygulamanın karar ve değişim sonuçlarının yayılması olmak üzere yedi adımdan oluşmaktadır.

Standart ve yenilikçi bakım temelli yaklaşımda en önemli rolü üstlenen cerrahi hemşirelerinin, kanıt temelli uygulamaları bilmesi ve uygulaması büyük önem taşımaktadır.

S-0527 - SAKİNLEŞTİRME GİRİŞİMLERİNİN BEBEĞİN ÖZ DÜZENLEME DAVRANIŞLARINA (UYKU, AĞLAMA, BESLENME) ETKİSİ

Renginar ÖZTÜRK DÖNMEZ1, Ayla BAYIK TEMEL1,

1Ege Üniversitesi,

Bu araştırmanın amacı, annelere sakinleştirme girişimleri (sarmalama, kucakta yan tutma, beyaz gürültü dinletme, sallama) öğretiminin, bebeklerin 3.-23. haftalarda uyku, ağlama ve beslenmeye ilişkin öz düzenleme davranışlarına etkisini belirlemektir.

Sakinleştirme girişimlerinin uygulandığı öntest son test, kontrol gruplu düzeninde olan bu deneysel araştırma, Temmuz 2012- Ocak 2014 tarihleri arasında İzmir ilindeki beş aile sağlığı merkezinde yürütüldü. Araştırma, seçim ölçütlerine uyan 21 uygulama ve 21 kontrol grubu anne ve bebeği ile tamamlandı. Araştırma veriler; dört ev ziyareti (gebeliğin 36. Haftası, doğumdan sonra 3., 7., ve 23.hafta) ve üç telefon görüşmesinde (7., 11. ve 15. hafta), Anne ve Bebek Tanıtım Formu ve Bebek Uyku Günlüğü Formu ile toplandı. Sakinleştirme girişimlerinin öğretimi, deney grubu annelere 3. haftada ev ziyaretinde videofilm gösterimi ile yapıldı. Araştırma çıktıları; 3., 7., 11. ve 23. haftalardaki deney ve kontrol grubu bebeklerin uyuma süresi, uyanma sıklığı, ağlama süresi ve beslenme sıklığıdır. Araştırmanın yürütülmesi için; Bilimsel Etik Kurul ve İl Sağlık Müdürlüğü'nden yazılı, katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alındı. Veriler, SPSS 16.0 programında analiz edildi.

Deney ve kontrol grubu bebeklerin girişim öncesinde (3. hafta), gündüz ve gece olmak üzere, toplam uyuma süresi, ağlama süresi, beslenme sıklığı, gece uyanma sıklığı arasında anlamlı farklılığın olmadığı belirlendi ($p>0.05$). Sakinleştirme girişimlerinin uygulanmasından sonraki 7., 11. ve 23. izlem haftalarında deney grubu bebeklerin kontrol grubu bebeklere göre gece uyanma sıklığının sırası ile 1.68, 2.9 ve 0.91 kez daha az olduğu; toplam uyuma süresinin 40.1 dk, 83.8 dk, 39.09 dk daha fazla olduğu; toplam ağlama süresinin 51.07 dk, 45.05 dk ve 15.96 dk daha az olduğu; beslenme sıklığının sırası ile 3.3, 4.2 ve 2.5 kez daha az olduğu saptandı ($p<0.05$). Sakinleştirme girişimleri dışında öz düzenleme davranışları üzerinde etkisi olan değişkenlerin; bebeğin anneleri tarafından algılan mizacı, annenin sigara içmesi, aile tipi ve gelir durumu olduğu belirlendi($p<0.05$). Regresyon analizine göre 7., 11. ve 23. izlem haftalarında uyuma süresini (%36.6, %10.9, %3.4); gece uyanma sıklığını (%1.5, %1.3, %0.4); ağlama süresini (%52,3, %23,4, %14,7 ve beslenme sıklığını (%3.2, %1.7, %1.6) en fazla yordayan ve istatistiksel olarak da anlamlı olan değişkenin sakinleştirme girişimleri olduğu belirlendi.

Sakinleştirme girişimlerinin bebeklerin öz düzenleme davranışlarını oluşturmada olumlu etkisinin en fazla 7. ve 11. haftalarda olduğu belirlendi. Anne ve bebeğe ait diğer değişkenlerin bebeklerin öz düzenleme davranışları üzerinde etkisinin sınırlı olduğu belirlendi.

S-0528 - HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN İNTÖRN UYGULAMALARINDAN ELDE ETTİKLERİ KAZANIM, BEKLENTİ VE ÖNERİLERİ

Melek ARDAHAN1, Renginar ÖZTÜRK DÖNMEZ1, Mehmet IŞKIN1, Berivan ABAY1,

1Ege Üniversitesi,

Hemşirelik fakültesi son sınıf öğrencilerinin intörn uygulamalarından elde ettikleri kazanım, beklenti ve önerileri belirlemektir

Tanımlayıcı araştırma Mart- Haziran 2016 tarihleri arasında bir Hemşirelik Fakültesinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, hemşirelik fakültesinde öğrenim gören intörn öğrenciler oluşturmuştur (N=250). Araştırmada herhangi bir örneklem seçimine gidilmemiş olup, tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır (n=230). Katılım oranı %92.0'dır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulmuş olan 24 soru içeren anket formu ile toplanmıştır. Hemşirelik müfredat çıktılarına yönelik kazanımlar; NANDA hemşirelik süreci, iletişim, temel hemşirelik bilgisi ve uygulama alanlarında olmak üzere 4 alanda incelenmiştir. Her bir kazanım için verilen ifadelerdeki değerlendirmeler 0=kendimi hiç yeterli bulmuyorum ile 10=kendimi çok yeterli buluyorum arasında derecelendirilmiştir. Veriler SPSS 22.0 programında, sayı yüzde dağılımları ile değerlendirmiştir. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dekanlığı'ndan yazılı, öğrencilerden sözel izin alınmıştır.

İntörn öğrencilerin yaş ortalaması 22.87±1.03 olup, %90.0'ı düz liseden mezun olmuştur. Öğrenciler "NANDA hemşirelik süreci" basamaklarında kendilerini en düşük düzeyde veri toplama (6.35±2.73), en yüksek düzeyde ise tanı koyma (6.90±2.20) aşamasında yeterli bulmaktadırlar. Öğrenciler "İletişim" alanı ile ilgili olarak kendilerini; sağlıklı ya da hasta birey ile iletişimde 7.29±2.41, sağlık ekibi üyeleri ile iletişimde 7.17±2.28 düzeyinde yeterli görmektedirler. Öğrenciler "Temel hemşirelik bilgisi" alanında kendilerini en düşük düzeyde araştırma yapabilme (6.50±2.53), en yüksek düzeyde ise eğitim yapma alanında (7.28±2.60) yeterli bulmaktadırlar. Öğrenciler "Uygulama" alanı içinde kendilerini en düşük düzeyde tıbbi araç gereç kullanma (6.92±2.55), en yüksek düzeyde ise etik kurallara uyma (7.34±2.53) aşamasında yeterli görmektedirler. Öğrencilerin öğretim elemanlarından beklentileri, en fazla oranda uygulamada teorik yönden kendilerini desteklemeleri (%42.2), kendilerini yönlendirmeleri (%34.8) ve uygulama alanında öğrencilerin yanında daha fazla bulunmaları (%23.0)'dır.

Öğrencilerin müfredat kazanımlarına yönelik kendilerini orta düzeyde yeterli buldukları saptanmıştır. Öğrencilerin hemşirelik süreci, iletişim, teorik bilgi ve beceri alanındaki yetersizlikleri belirlenmeli, yetersizliklerine yönelik uygulamalar yaptırılmalıdır. Öğrencilere uygulamaya yönelik beklentiler hakkında sadece sözlü değil yazılı geri bildirimlerde verilmelidir.

S-0529 - BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNDE ÇALIŞAN HASTABAKICI VE HİZMETLİLERDE İŞ DOYUMUNUN YAŞAM DOYUMUNA ETKİSİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA AYDIN,2016

Esma ÖZAYDIN1, Burak ÇAPACI2, Fatma ÇAKIR2, Neslihan ŞEKER1, Pınar OKYAY2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama Ve Araştırma Hastanesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi,

Bu çalışmanın amacı bir üniversite hastanesinde çalışan hastabakıcı ve hizmetlilerde iş ve yaşam doyumu düzeyleri ve birbiri ile ilişkisinin incelenmesidir.

Çalışma 15 Aralık 2015-15 Mayıs 2016 tarihleri arasında yapılmış olup çalışmanın evrenini Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama Ve Araştırma Hastanesinde çalışan hasta bakıcı ve hizmetliler oluşturmaktadır(n:216). Çalışma kesitsel tipte olup veriler anket ile toplanmıştır. Anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler sorgulanıp; ikinci bölümde İş Doyum Ölçeği (İDÖ) , üçüncü bölümde Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) yer almaktadır. İDÖ 36 madde ve her biri 4 maddeyle değerlendirilen 9 alt boyuttan oluşmaktadır; YDÖ ise 5 maddeden oluşan 7'li likert tipinde bir özbildirim ölçeğidir. Analitik değerlendirmede Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis testi ve korelasyon analizleri kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler ortanca (minimum-maksimum) olarak sunulmuştur. Tip 1 hata düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

Katılımcıların %52,3ü kadın(n:113), %47,7si erkektir(n:103). Kadınların yaş ortalaması 38,0±6,9 yıl, erkeklerin yaş ortalaması 35,2±6,9 yıldır. Çalışanların %56,0'ı hasta bakıcı (n:121),%44,0'ı hizmetlidir (n:95). Katılımcıların tamamında İDO ortanca skoru:125 (min:78-maks:183), YDÖ ortanca skoru 17(min:5-maks:35), İDO alt boyutlarında en yüksek ortanca skoruna sahip iki alt boyut sırasıyla işin doğası (18(min:6-maks:24)ve iş arkadaşları (16(min:6-maks:24) alt boyutlarıyken, en düşük ortanca skoruna sahip iki alt boyut ise yan haklar (12(min:4-maks:23) ve ödeme (12(min:4-maks:24) alt boyutlarıdır. İş doyum toplam ve yaşam doyum toplamı arasında anlamlı pozitif yönde zayıf korelasyon bulunmuştur(rho:0,201,p:0,003). Sırasıyla ödeme, yan haklar, koşullu ödüller alt boyutlarıyla yaşam doyum toplamı arasında anlamlı pozitif yönde korelasyon bulunmuştur (rho:0,166,p:0,015;rho:0,142,p:0,036;rho:0,159,p:0,019). Erkeklerde yaşam doyum toplamı ile ödeme alt boyutu arasında anlamlı ve pozitif yönde korelasyon bulunmuştur (rho:0,219,p:0,019).

İş doyumunun yaşam doyumunu etkilediği görülmüştür. Her iki cinsiyette yan haklar tanınması ve ödüllendirmeyle yaşam doyumu artmaktayken, ödeme özellikle erkeklerde yaşam doyumunu artırmaktadır. Çalışanlara yan haklar tanınması, ödemelerin artırılması ve ödüllendirmelerin yapılması ile yaşam doyumunun artacağı düşünülmektedir.

S-0530 - GERİATRİK KANSER HASTASINA BAKIM VEREN AİLE BİREYLERİNİN YORGUNLUK DÜZEYİ VE BAŞ ETME TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Figen YILDIZELİ1, Özlem OVAYOLU2,

1ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, 2Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu çalışma geriatrik kanser hastasına bakım veren aile bireylerinin yorgunluk düzeyi ve baş etme tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla yapıldı.

Bu çalışma Şubat-Mart 2017 tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesi Onkoloji servis ve polikliniklerinde tedavi gören geriatrik kanser hastalarına bakım veren aile bireyleri ile tanımlayıcı olarak yapıldı. Araştırmanın evrenini belirtilen tarihlerde yukarıda verilen polikliniklerde tedavi gören geriatrik hastalara bakım verenler, örneklemini ise çalışma kriterlerine uygun olan ve bakım veren aile bireyleri oluşturdu. Örneklem sayısı power analizi ile hesaplandı. Araştırmanın verileri soru formu, mini mental test, Piper Yorgunluk Ölçeği (PYÖ) ve Baş Etme Tutumları Ölçeği (BETÖ) ile toplandı. PYÖ; dört alt boyut ve toplam yorgunluk puanı (0-10)'ndan oluşmakta ve puan arttıkça yorgunluk düzeyi de artmaktadır. BETÖ ise 15 alt boyuttan oluşmakta, alt boyutlardan alınacak puanların yüksekliği hangi başa çıkma tutumunun, kişi tarafından daha çok kullanıldığını ifade etmektedir. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında Anova, Shapiro Wilks, Tukey HSD post hoc testi ve Pearson korelasyon analizi ile değerlendirildi.

Bakım verenlerin yaş ortalamasının 48.1±14.4, %50'sinin kadın, %35'inin okur-yazar veya ilköğretim mezunu olduğu, %53'ünün annesine bakım verdiği, %68'inin bakım verdiği hasta ile aynı evi paylaştığı, bakım verme sürelerinin medyanının 10 ay olduğu, %50'sinin bakmakla yükümlü olduğu başka birinin de bulunduğu, %58'inin günlük 0-8 saat süre ile hastaya bakım verdiği, %37'sinin bakım verme rolü nedeniyle sağlık sorunu yaşadığı ve %65'inin bakım konusunda başkasından yardım aldığı saptandı. Bakım verenlerin toplam yorgunluk puan ortalamasının 4.4±2.4 olduğu, BETÖ alt boyutlarından en çok "yararlı sosyal destek kullanımı 12.4±2.5", "duygusal sosyal destek kullanımı 12.2±2.3" ve "plan yapma 12.8±2.2"yı kullandıkları tespit edildi.

Bakım verenlerin "orta" düzeyde yorgunluk yaşadığı, başetme tutumları alt boyutlarından en çok "sosyal ve duygusal destek kullanımı ile plan yapmayı" kullandıkları belirlendi. Bu sonuçlar doğrultusunda, geriatrik kanser hastalarına bakım verenlerin yorgunluk düzeyi ve baş etme durumunun değerlendirilerek bu konuda desteklenmeleri önerilebilir.

S-0531 - PREMATÜRE BEBEKLERDE AĞRI VE GELİŞİMSEL BAKIM YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ

AYŞE KAHRAMAN1, ŞEYDA BİNAY1, DİDAR ZÜMRÜT BAŞBAKKAL1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ AD,

Yenidoğan ve prematüre bebekler yaşamlarının ilk 2 haftası içinde günde 2-14 kez girişimsel işlem/ağrıya ve toplamda taburculuktan önce yüzlerce invaziv işleme maruz kalmaktadır. İnvaziv işlemler ağrı ve strese yol açarak bebeğin konforunu bozmakta ve bebeğin klinik durumunu etkilemektedir. Prematüre bebebeklerde akut ağrı ve stres spinal kordun ve hipotalamusun uyarılmasına, serebral kan akımı ve kan volümünün artmasına, uzayan, tekrarlayan ve kronik ağrı ise intraventriküler veya periventriküler hemorajiye neden olabilmektedir. Premetüre bebeklerin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde aşırı uyarıldığı düşünüldüğünde ve ağrı alıcı alanlarının genişliği göz önüne alındığında ağrı deneyimlerinin şiddetli ve ağrının etkilerinin uzun süreli olduğu belirtilmektedir. Prematüre bebeklerde etkili ağrı yönetimi ile ağrı etkilerinin azaltılması ve bebeğin ağrı ile baş etmesine yardımcı olunmaktadır. Ağrının kontrolünde farmakolojik ve non-farmakolojik yöntemler kullanılmaktadır. Opioidler, asetominofen ve topikal anestezikler farmakolojik yöntemlerdendir. Farmakolojik yöntemlerin yan etkilerinin fazlalığı gelişimsel bakım kapsamında yer alan nonfarmakolojik ağrı giderme yöntemlerinin benimsenmesine neden olmuştur. Prematüre bebeklere ağrılı girişimler sırasında kanguru bakımı, anne sütü, sukroz ve glikoz solüsyonları, emzirme, besleyici olmayan emme ve emzik kullanımı, masaj, kundaklama ve pozisyon uygulamaları ve duyusal girişimleri (anne sesi, anne kokusu vs.) içeren bireyselleştirilmiş gelişimsel bakım yaklaşımları uygulanmaktadır Yenidoğan hemşiresinin görevi prematüre bebeklerin tıbbi uygulamaları ile primer bakım arasındaki dengeyi koruyarak bebeklerin ağrı ve stres belirtilerinin azaltılmasını sağlamaktır. Derlemede prematüre bebeklere ağrılı işlemler sırasında uygulanan gelişimsel bakım uygulamaları güncel literatür ışığında sunulacaktır.

S-0532 - STOMALI BİREYDE HEMŞİRELİK BAKIMI VE EĞİTİM

GİZEM GÖNÜL1, SEDA BAYDEMİR1, AYLİN AYDIN SAYILAN1, İLKNUR METİN AKTEN1,

1Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu,

Günümüzde artan kanser insidanslarına paralel olarak uygulanan cerrahi girişimlere bağlı stoma açılması yaygınlaşmaktadır. Stoma, gastrointestinal ya da üriner sisteme ilişkin kanserlerin, inflamatuar bağırsak hastalıklarının ve travmaların cerrahi tedavisinde kullanılan yaygın bir girişimdir.

Eğitim, stomalı hastaların rehabilitasyonunda vazgeçilmez bir unsurdur. Her bireyin gereksinimlerinin saptanması ve bu gereksinimlerin kendi ülkesinde mevcut olan en iyi araç- gereç ve yöntemlerle karşılanmasını isteme hakkı vardır. Bu konuda stoma, yara, inkontinans ve fistül sorunu olan bireylere yönelik tanı, tedavi ve bakım hizmetlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesinden sorumlu özel dal hemşireliğine "Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği" olarak adlandırılmaktadır.

Bu hemşirelerin görevleri arasında; stomalı bireye bakım vermenin yanı sıra, stomalı birey ve ailesine yönelik eğitim vermek te bulunmaktadır. Stomalı bireyin ailesinin gereksinimleri ameliyat öncesi dönemden itibaren belirlenmeli ve uygun hemşirelik girişimlerinin planlanması ve uygulanması gerekmektedir. Verilen bakımın içeriğinde; stoma bakımının yanısıra; Stoma bakımının temel amacı, stomalı hastalara kaliteli bir yaşam temin etmektir. Hastanın yeni yaşam şekline uyum sağlaması, vücut bütünlüğündeki imaj değişimini kabul edebilmesi ve daha sonraki hayatını mümkün olduğunca bağımsız olarak devam ettirebilmesi önem taşımaktadır.

Stoma bakımı hakkında alanında uzman olan kişilerden bakım ve eğitim alan stoma hastalarının, bu duruma daha kolay uyum sağlayabildiklerini ifade ettikleri bildirilmektedir.

S-0533 - AİLELERİN ÇOCUKLUK ÇAĞI DİYABETİNE YÖNELİK FARKINDALIKLARI

Sinem ZENCİRCİ1, Buket CABİR2, Tuğba ZEYBEK3, Çağdaş KAYMAZ4, Nevin AKDOLUN BALKAYA5,

1ÖZEL SAĞLIK HASTANESİ, 2GÖZTEPE MEDİCAL PARK HASTANESİ, 4MUĞLA SITKI KOÇMAN EĞT. VE ARAŞTIRMA HASTANESİ, 5MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Ailelerin çocukluk çağı diyabetine yönelik farkındalıklarını belirlemek

Tanımlayıcı özellikteki çalışma, Muğla il merkezinde Tip I diyabetin en fazla görüldüğü Toki 5 No'lu Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı 0-14 yaş grubu çocukların ebeveynleri (433 aile) ile gerçekleştirilmiştir. Örneklemi, gelişigüzel örnekleme yöntemi ile belirlenen, ulaşılabilen ve gönüllü 107 aile oluşturmuştur. Veriler, literatüre göre hazırlanan soru formu ile toplanmıştır. Form, 01 Ocak-30 Haziran 2016 tarihleri arasında, katılımcıların evlerinde ve özbildirim yöntemiyle doldurulmuştur. Veri toplamadan önce etik kurul onayı, kurum izinleri ve katılımcıların sözlü-yazılı onamları alınmıştır. Veriler, tanımlayıcı istatistikler ve Ki-Kare analizi ile ve $p<0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Yaş ortalaması 34.52±6.49 olan katılımcıların %79.4'ünü kadınlar oluşturmuştur. Tamamına yakını (%94.4) çekirdek aileden oluşan ebevenylerin %61.7'si yüksek öğrenim görmüştür. Ebeveynlerin %43.9'unun çocuğu obezdir ve %29'unun kendisinde/ailesinde Tip I/II diyabet bulunmaktadır. Ebeveynlerin 43'ü (%40.2) çocukluk çağı diyabetini bilmektedir. Bilgiler TV, komşu, internet gibi çoklu kaynaklardan (%48.8) ve sağlık personelinden (%14) alınmıştır. Hastalığı bilen ebeveynlerin yarısı (%51.2) bunu "şeker hastalığı" olarak tanımlamıştır. Diyabet tipi (%55.8), genetik risk faktörü (%62.8), hangi organdaki bozukluğa bağlı geliştiği (%58.1), görülme yaşı (%62.8), sürekli susama hissi/ağız kuruluğu (%62.8) gibi belirtileri ve tedavisi (%58.1) yeterince bilinmemektedir. Buna karşın komplikasyonları (%83.7) ve erken tanılanabileceği (%86) daha iyi bilinmektedir. Ailelerin %20.6'sı çocuklarının diyabet riski altında olduğunu düşünmektedir. Risk algısı, ailede diyabet öyküsü olan ve çocukluk çağı diyabetini "biliyorum" diyenlerde yüksektir ($p<0.05$). Ailelerin %74.8'i çocuğunun diyabet olmaması için beslenmesine dikkat etmekte, %26.2'si diyabet ve risk faktörlerine yönelik tahlil/kontrol yaptırmaktadır. Ebeveynlerin %88.8'i hastalığı önlemede anne-babanın rolünü önemsemektedir ($p>0.005$). Ebeveynler hastalığa yönelik farkındalıklarını orta (%43) ve iyi (%33.6) olarak değerlendirmekte ve farkındalığın artırılması için sağlık personelinin eğitim vermesi gerektiğini (%47.7) düşünmektedir.

Ailelerin çocukluk çağı diyabetine yönelik farkındalıkları yeterli değildir. Bu nedenle sağlık personeli, özellikle aile hekimleri ve ebe/hemşirelerin ailelere belli aralıklarla planlı eğitimler vermeleri, risk altında olan aile ve çocukları tespit ederek değerlendirmeleri önerilebilir.

S-0534 - PERİFERAL INTRAVENÖZ KATETER YERLEŞTİRME İŞLEMİNDE KULLANILAN YENİLİKLER

HANDAN EREN1,

1KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ ,

Bu derleme periferal intavenöz kateter yerleştirme işleminde kullanılabilecek yeni cihazların tartışılması amacıyla yazılmıştır.

Pivk (periferal intravenöz kateter) yerleştirme işlemine hastaneye kabul edilen birçok bireyde başvurulmaktadır. Kateterin yerleştirilmesi ve bakımından hemşireler sorumludur. İşlem uygun yapılmadığı takdirde birçok komplikasyon görülmektedir.

Pivk yerleştirme işlemi hastaneye kabul edilen bireylerde tedavi uygulama, sıvı replasmanı, beslenme gibi nedenlerle sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Bu işlem sırasında ve sonrasında görülebilen IV kateter komplikasyonlarının çoğu uygun venin belirlenmesi, kateterin uygun teknik ile yerleştirilmesi ile önlenebilmektedir (Güner, Ovayolu ve Karadağ 2005; Ulusoy ve Görgülü 2001). Uygun venin belirlenmesi aşamasında; turnike uygulanması, kolu göğüs seviyesinin altında tutma, avuç açma kapama, sıcak uygulama kullanılan bazı yöntemlerdendir. Bu yöntemlerin yanında teknolojinin gelişmesi ile birlikte damar görüntüleme cihazları ve ultrason cihazı yardımıyla ven belirlenerek kateter yerleştirilmektedir (Portavi ve ark., 2016; Kohyar ve ark., 2016; Aulagnier ve ark., 2014). Bu cihazlardan ultrason, bir prop yardımıyla uygun çapta venin belirlenerek kateterin yerleştirilmesinde kullanılmakta ve damara giriş süresini, sayısını azalttığı çalışmalara rastlanmaktadır (White, 2010; Kohyar ve ark., 2016). Bunun dışında hemoglobinin ışığı yansıtma özelliğinden yararlanan damar görüntüleme cihazları, yüzeyde elle hissedilemeyen damarların kolaylıkla bulunması sağlamaktadır. Özellikle ven görünürlüğünün az olduğu pediyatri hastalarında kullanımıyla ilgili çalışmalar var olup kateter yerleştirme süre ve başarısında olumlu etkilerinin olduğu görülmüştür (Ramer ve ark., 2015; Sun ve ark., 2015; Szmuk ve ark., 2013).

Hasta ve yakınları, işlemi gerçekleştiren hemşire için anksiyete kaynağı olan pıvk yerleştirme işleminde bu cihazların kullanımı tekrarlı girişimlerle oluşabilecek komplikasyonları önlemede, zamanı etkin kullanmada, hasta ve yakınlarının anksiyetelerinin azaltılıp, konforlarının sağlanmasında maliyet etkin bir yöntem olmaktadır.

S-0535 - DİYABETİK HASTALARIN METABOLİK KONTROL KRİTERLERİ İLE RETİNOPATİ DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Hürü BEYAZASLAN1, Özlem OVAYOLU2,

1ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, 2Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Çalışma diyabetik hastaların metabolik kontrol kriterleri ile retinopati düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapıldı.

Bu çalışma Şubat-Mart 2017 tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesi Göz Hastalıkları Poliklinik ve Kliniğine başvuran diyabetik hastalarla tanımlayıcı olarak yapıldı. Çalışma öncesi; Etik Kurul'dan, kurumdan ve hastalardan izin alındı. Çalışmaya dahil edilecek hasta sayısı power analizi (n: 166) ile belirlendi. Araştırmanın verileri soru formu ile toplandı. Metabolik kontrol kriterleri ve retinopati düzeyi ile ilgili veriler hasta dosyalarından alındı. Ayrıca araştırmacı tarafından hastaların kan basıncı, beden kütle indeksi ve bel çevresi ölçümleri yapıldı. Sonuçlar; Shapiro Wilks, Student t, Mann Whitney U, Kruskal Wallis, Ki-Kare, Continuity (Yates) düzeltmesi ve Fisher Kesin Ki-Kare testi ile değerlendirildi.

Hastaların yaş ortalamasının 61,0±8,7 yıl, %55.4'ünün kadın olduğu belirlendi. Hastaların diyabet tanı süresi ortalamalarının 15.4±7.3 yıl olduğu, %97,0'ında diyabete bağlı kronik bir komplikasyonun yaşandığı, %92.8 'inde diyabetik retinopati görüldüğü tespit edildi. Diyabetik retinopatisi olanların beden kütle indeksi, bel çevresi ve sistolik kan basıncı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptandı ($p<0,05$). Metabolik kontrol kriterleri ile retinopati görülme durumu ve retinopati evreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı belirlendi ($p>0,05$).

Hastaların büyük çoğunluğunda retinopati başta olmak üzere diyabete bağlı kronik bir komplikasyonun bulunduğu, metabolik kontrol kriterleri ile retinopati düzeyi arasında istatistiksek olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı belirlendi. Bu nedenle diyabetik hastaların, gelişebilecek komplikasyonlar açısından yakından takip edilmesi ve eğitimle desteklenmeleri gerektiği söylenebilir.

S-0536 - GÖÇMEN HASTALARA BAKIM VEREN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DENEYİMLERİ VE KÜLTÜREL DUYARLILIKLARI: KARMA YÖNTEM ARAŞTIRMASI

Sibel Serap CEYLAN1, Bengü ÇETİNKAYA1,

1Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Hastanın kültürel değerleri, inançları ve uygulamaları bütüncül hemşirelik bakımının önemli bir parçasıdır. Günümüzde primer bakım verici rolde olan hemşireler çok farklı kültürlere sahip bireylere bakım vermektedirler. Hemşirelik öğrencilerinin kültürel farklılıkları, kültürel açıdan nasıl duyarlı olunacağını öğrenip öğrenmedikleri ve bakım verirken kültürel farklılıklara nasıl tepki verdikleri hakkında çok az şey bilinmektedir. Çalışmanın amacı, klinik veya saha uygulamalarında göçmen hastalara bakım veren hemşirelik öğrencilerinin bakım vermede karşılaştıkları güçlükler ve kültürel duyarlılıklarını incelemektir.

Çalışmada karma araştırma yöntemlerinden açıklayıcı desen kullanılmıştır. Çalışma verileri Nisan-Mayıs 2017 tarihlerinde toplanmıştır. Klinik ve saha uygulamalarında göçmen hastalara bakım vermiş hemşirelik öğrencileri çalışmaya dahil edilmiştir. Toplam 50 öğrenciye ulaşılmıştır. Çalışma verileri iki aşamada toplanmıştır. Birinci aşama çalışmanın nicel kısmıdır. Nicel veriler sosyo-demografik özellikler formu ve kültürlerarası duyarlılık ölçeği (KDÖ) ile toplanmıştır. İkinci aşama çalışmanın nitel kısmıdır. Nitel veriler derinlemesine görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Görüşmeler veri doygunluğu ve aşırılığa ulaşıldığında sonlandırılmıştır. Toplam 15 öğrenci ile görüşülmüştür. Nicel verilerin analizinde betimsel istatistiklerden sayı, yüzde, ortalama kullanılmıştır. Normal dağılıma uyum normallik testleri (Shapiro-Wilk) ile değerlendirilmiştir. Veriler normal dağılama uymadığı için karşılaştırmalar nonparametrik testlerden Mann Whitney U, Kruskal Wallis testleri ile yapılmıştır. Nitel verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır ve bulgular temalara ayrılmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.68±1.70 olup %78'i kadındır. Öğrencilerin %56'sı yabancı dil bilmekte, en çok bilinci yabancı dil ise İngilizcedir (%85.7). Göçmen hastaya bakım vermeyle ilgili olarak; %94'ü bu konu ile ilgili eğitim almamış, %82'si sorun yaşamıştır. Öğrencilerin yaşadığı sorunların %85.37'si iletişim, %35'i mahremiyet, %24.39'u geleneksel uygulama, %21.95'i bakımı red etmedir. Öğrencilerin KDÖ puan ortalamaları 92.58±9.97'dir. Öğrencilerin yaş, sınıf ve cinsiyeti kültürel duyarlılıklarını etkilememiştir. Araştırmada yapılan görüşmeler sonucunda oluşan temalar; iletişim ve saygıdır. İletişim teması; engeller ve çözüm yolları alt temalarından oluşmaktadır. Saygı temasının alt temaları ise empati, geleneksel uygulama ve mahremiyet alt temalarını içermektedir.

Sonuç olarak hemşirelik öğrencileri göçmen hastaya bakım verirken sorun yaşamaktadır. Bu sorunların aşılmasında hemşirelik eğitiminde kültürel bakımın ayrıntılı ele alınması önerilir. Anahtar kelime: Kültür, hemşirelik eğitimi, hemşirelik öğrencileri, kültürel yeterlik

S-0537 - ERKEK ÖĞRENCİLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARI VE ŞİDDET DENEYİMLERİ

Funda TOSUN GÜLEROĞLU1, Nazan KILIÇ AKÇA1,

1BOZOK ÜNİVERSİTESİ,

Bir üniversite de eğitim gören erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve şiddet deneyimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini üniversite bünyesindeki fakülte ve yüksekokullarda lisans eğitimi gören erkek öğrenciler (N=3538) oluşturmuştur. Tüm öğrenciler çalışmaya dahil edilmiş ve yerleşke içerisinde Nisan ayı süresince rastgele ulaşılan 903 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Veriler sosyo-demografik bilgi formu, şiddet deneyimlerini sorgulayan form ve Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul edenlerden yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Araştırmanın yapılacağı kurumdan izin ve Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalamasının 21±2.3 (min-max:18-49) ve %96'sının bekar olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin aile içi şiddet deneyimleri değerlendirildiğinde, %12.7'sinin aile içinde şiddet gördüğü ve %13.4'ünün aile üyelerinden birinin diğerine şiddet uygulamasına şahit olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %24.6'sı ise başka birine şiddet uyguladığını ifade etmiştir. Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği puan ortalamalarının 116.2±13.6 olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin şiddet deneyimleri ile Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumları arasındaki ilişki incelendiğinde, şiddet görme, şiddete şahit olma ve şiddeti bizzat kendisi uygulama ile öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği puan ortalamaları arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin aile içinde şiddet gördüğü, aile içinde şiddet uygulanmasına şahit olduğu ve öğrencilerin yaklaşık dörtte birinin bir başkasına şiddet uyguladığı saptanmıştır. Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumlarının ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet tutumlarını artırmak için tüm bölümlerde müfredat içine bu konunun entegre edilmesi ve öğrencilerin şiddet uygulama nedenlerini saptamak için kalitatif çalışmalar yapılması önerilebilir.

S-0538 - KALP YETERSİZLİĞİ OLAN YAŞLI BİREYLERDE EGZERSİZ PROGRAMININ SONUÇLARI: GÜÇLENDİRME MODELİ

Emine KARAMAN1, Çiçek FADILOĞLU1, Yasemin YILDIRIM1, Mehdi ZOGHİ2, Yaşar Güneri ŞAHİN3, Fisun ŞENUZUN AYKAR1,

1Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, 2Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, 3İzmir Ekonomi Üniversitesi, Mühendislik Ve Bilgisayar Bilimleri Fakültesi,

Çalışmanın amacı, kalp yetersizliği olan yaşlı bireylerde güçlendirme modeli ile yapılandırılan ev temelli egzersiz programının sonuçlarını incelemektir.

Örneklemi, bir üniversite hastanesinin kardiyoloji kliniğine kalp yetersizliği tanısı ile başvuran ve daha önce herhangi bir egzersiz eğitim programına alınmayan 21 hasta (11 egzersiz, 10 kontrol) oluşturmuştur. Örneklemi oluşturan bireyler basit ve tabakalı randomizasyon yöntemi ile seçilmiştir. Yaşlı bireylerin günlük yaşam aktiviteleri giydikleri chestrap'lara yerleştirilmiş ivme ölçerler tarafından kayıt edilmiştir. Geliştirilen bir yazılım ile yaşlıların düşme durumlarına yönelik bilgiler anlık kayıt edilmiş ve anomaliler tespit edilmeye çalışılmıştır. Verilerin değerlendirmesinde numerik verilerin normal dağılıma uygunluğu shapiro-wilk testi ile değerlendirilmiş; uygun bulunan verilerde t testi, uygun bulunmayanlarda ise mann-whitney u testi kullanılmıştır.

Çalışmayı oluşturan egzersiz ve kontrol grubundaki hastaların demografik özellikleri ve bazı hastalığa bağlı özellikleri açısından aralarında anlamlı fark bulunmamıştır. Hastaların çoğunlukla New York Kalp Cemiyeti (NYHA) sınıf I - II düzeyinde olduğu ve 60 - 69 yaşları arasında olduğu görülmüştür. Çalışma gruplarındaki hastaların çalışma amacı doğrultusunda ilk ve 12 hafta sonraki ölçümleri yapılmıştır. Çalışma sonucunda egzersiz grubunun total kolesterol, düşük yoğunluklu lipoprotein (LDL), trigliserid (TG) level, açlık kan şekeri (AKŞ) düzeyi, egzersiz kapasitesi, denge düzeyi, düşmelerde anlamlı azalmanın olduğu; egzersiz kapasitesi, yaşam kalitesi ve genel güçlendirme düzeylerinde de anlamlı derecede iyileşme olduğu saptanmıştır. Ancak, yüksek yoğunluklu lipoprotein (HDL) düzeyi, beden kütle indeksi (BKI) ve güçlendirmenin alt boyutlarında ise anlamlı bir iyileşme saptanamamıştır.

Kalp yetersizliği olan yaşlı bireylerle yapılan bu çalışmada, güçlendirme modeli ile yapılandırılan ev temelli egzersiz programının etkinliği görülmüştür. Bu hasta grubu ile güçlendirme ve egzersiz programının uygulandığı daha büyük örneklemli çalışmaların yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, çeşitli kronik hastalıklarda ve çeşitli geriatrik popülasyonlarda benzer çalışmanın etkinliğinin değerlendirilmesi önerilmektedir.

S-0539 - KOKLEAR IMPLANT(BİYONİK KULAK) KULLANAN ÇOCUKLARDA ALICI VE İFADE EDİCİ DİL GELİŞİMİNİN İNCELENMESİ

Figen GÜNDÜZER1, Ayça ÇİPRUT2,

1Hacettepe Üniversitesi, 2Marmara Üniversitesi,

Bu çalışmada; koklear implant kullanan çocuklarda alıcı ve ifade edici dil gelişiminin incelenmesi, koklear implantlı çocukların normal işiten yaşıtları ile karşılaştırılması hedeflenmiştir. Araştırmanın ikincil amacı, Türkçe dili için geliştirilen Türkçe İfade Edici ve Alıcı Dil Testi (TİFALDİ) ve Türkçe Erken Dil Gelişimi Testi (TEDİL) testleri kullanılarak koklear implant kullanan çocuklarda alıcı ve ifade edici dil becerilerini değerlendirmek, iki test ile elde edilen bulguları karşılaştırmak ve farklı yaşlarda koklear implant uygulanan çocuklarda alıcı ve ifade edici dil gelişimindeki farklılıkları incelemektir.

Marmara Üniversitesi Hastanesi'nde koklear implant ameliyatı olmuş; konuşma ve dil gelişimini etkileyecek fiziksel ve psikolojik engeli olmayan, yaşları 2;0 – 7;11 ay arasında 50 koklear implant kullanıcı çalışmada yer almıştır. Araştırmaya katılan koklear implantlı çocuklar Türkçe Erken Dil Gelişimi (TEDİL) testi ve daha önce koklear implantlı çocuklara uygulanmayan Türkçe İfade Edici ve Alıcı Dil Testi (TİFALDİ) ile değerlendirilmiştir.

36 ay(3 yaş) ve daha önce koklear implant ameliyatı olanlar daha başarılı dil performansı sergilemişlerdir. Ayrıca, yenidoğan işitme taramasının, koklear implant öncesi işitme cihazı kullanımının, işitme kaybının tanılanma zamanının, özel eğitim desteğinin ve anne eğitim seviyesinin koklear implantlı çocuklarda alıcı ve ifade edici dil gelişimi başarısını arttıran durumlar olduğu analizler ile elde ortaya konmuştur.

Sonuç olarak; koklear implantlı çocukların ameliyat sonrası dil gelişimlerini değerlendirmek için TEDİL ve TİFALDİ'nin kullanılabileceğini ayrıca çalışmanın en önemli sonuçlarından olan erken yaşta koklear implant ameliyatının, alıcı ve ifade edici dil becerisi üzerinde önemli bir etken olduğu ortaya konmuştur.

S-0540 - DİKOTİK DİNLEME TESTİ SIRASINDA PREFRONTAL BÖLGEDEKİ HEMODİNAMİK DEĞİŞİMLER

Emre ESKİCİOĞLU1, Serhet TAŞLICA1, Çağdaş GÜDÜCÜ1, Barış NARİN1, Adile ÖNİZ1, Murat ÖZGÖREN1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik Anabilim Dalı,

Fonksiyonel yakın kızılötesi spektroskopisi (fNIRS), hemodinamik ölçümlerde kullanılan; iyonize ışınım içermeyen, girişimsel olmayan, yüksek zamansal çözünürlüklü, düşük maliyetli, uygulama kolaylığı ve taşınabilir bir sistem olması nedeniyle sıklıkla kullanılır hale gelmiştir. Ulaşılabilinen İngilizce literatürde dikotik dinleme testi (DDT) sırasında beyindeki hemodinamik değişimin fNIRS ile ölçüldüğü bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada DDT ile dikkatin beyindeki hemodinamik değişimi etkileyip etkilemediğini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Nörolojik, psikiyatrik hastalığı olmayan, sürekli ilaç kullanmayan, normal işiten sağlak 26 birey (yaş ort. 21,50±3,73; 12 kadın) çalışmaya katıldı. /ba/, /da/, /ga/, /ka/, /pa/, /ta/ hecelerinin ikili kombinasyonları kullanıldı. 75 dB SPL şiddetinde 36 hece çifti 2,5 saniye ile 5 saniye arasında rasgele değişen aralıklarla sunuldu. Katılımcılardan ilk veya en iyi duydukları heceyi 6 tuşlu yanıt klavyesine sağ ellerini kullanarak işaretlemeleri istendi. Katılımcılara ilk oturumda hiçbir kulağa dikkat yöneltilmeyen DDT yapıldıktan sonra ikinci oturumda bir kulaklarına, üçüncü oturumda diğer kulaklarına dikkat etmeleri istendi. Oturumlar sırasında fNIRS ölçümleri alındı.

Davranışsal yanıtları incelediğimizde, dikkat yönlendirilmemiş durumda sağ kulak tercihi sol kulak tercihlerinden anlamlı olarak fazla bulundu ($p<0.001$). Sağ kulağa dikkat edilen durumda, sağ kulak tercihi, sol kulak tercihlerinden anlamlı olarak fazla bulundu ($p<0.001$). Sol kulağa dikkat edilen durumda ise sol kulak tercihleri sağ kulak tercihlerinden büyüktür ancak anlamlı bir fark bulunmadı. Bunlara ek olarak fNIRS bulguları incelendiğinde, prefrontal lobun orta ve sağ bölgesinde oksihemoglobin ($p<0.01$, $p<0.001$) ve toplam hemoglobin miktarının ($p<0.05$, $p<0.001$) dikkat yönlendirilen durumda dikkat yönlendirilmeyen duruma göre anlamlı olarak fazla olduğu bulundu.

Çalışmamızda DDT sırasında dikkat yönlendirilmesiyle toplam kan akımının arttığı gösterilmiştir. Bu değişimin sol bölgede görülmeyip orta ve sağ bölgelerde görülmesi dikkatin yönlendirilmesinde beyin yanallaşmasına işaret etmektedir.

S-0541 - HAFİF DERECEDE İŞİTME KAYBI, HAFİF BİR PROBLEM DEĞİLDİR: BİR OLGU SUNUMU

Figen GÜNDÜZER1, Deniz TUZ1, Özlem İÇÖZ1,

1Hacettepe Üniversitesi,

İşitme kaybı, çocukların dil gelişimini olumsuz etkilemektedir. İşitme kayıpları, iletim tipi, mikst ve sensörinöral tip işitme kayıpları olarak sınıflandırılmaktadır. Bu çalışmada, gecikmiş konuşma nedeniyle kliniğe başvuran hastanın, hafif derecede sensorinöral tip işitme kaybı elde edilmesi sonucunda, hastalara, işitme değerlendirilmesi yapılmadan dil-konuşma terapisine başlatılmamasının önemini vurgulamak amaçlanmıştır. Ayrıca, tespit edilen işitme kaybına göre işitme cihazı uygulamasına dikkat çekmek hedeflenmiştir.

4 yaşında gecikmiş konuşma ön tanısı ile kliniğimize başvuran erkek hastanın, ailesi tarafından işitme kaybı şikayeti belirtilmemiştir. Anne-baba arasında akrabalık yoktur. Yenidoğan döneminde fototerapi hikayesi bulunmayan hastada herhangi bir risk faktörü bildirilmemiştir. Üç kelimeli cümle kurabilmekte fakat konuşma anlaşılırlığının çok düşük olduğu gözlenmiştir. Yenidoğan işitme taraması yapılmayan hastanın, işitmesi farklı bir yöntemle değerlendirilmemiştir.

Yapılan KBB muayenesinde, normal bulgular elde edilmiştir.Çocuklarla yapılan oyun odyometrisine koopere olan hastanın, davranım eşikleri güvenilirdir. Hafif derecede sensörinöral işitme kaybı elde edilen hastanın, işitsel beyin sapı cevaplarına da bakılmıştır. Davranım eşikleri ile uyumlu sonuç elde edilmiştir. Otoakustik emisyonlardan cevap alınamamıştır. Orta kulakta herhangi bir patoloji gözlenmemiştir. Dil değerlendirmesi PLS-4 ile yapılan hastanın alıcı dili: 3 yaş, ifade edici dili 2.5 yaş olarak bulunmuştur.Yapılan tetkikler sonucunda, hastaya işitme cihazı önerilmiştir.

Hafif derecede işitme kaybı, çoğu zaman konuşma problemi şeklinde kendini göstermektedir. Fakat detaylıca incelendiğinde, iki durumun birbiri ile karıştırılmaması ve objektif testlerle sonuçların ortaya konması gerekmektedir. Dil-konuşma problemi ile başvuran hastalara mutlaka işitme testi yapılmalı ve işitme kaybı durumunda işitme cihazı ile desteklenmelidir. Hafif derecede işitme kaybı olan hastaya, işitme cihazı önermek konusunda odyologların fikir birliği artmıştır.

S-0542 - ASİMETRİK VE PROGRESİF İŞİTME KAYBINDA RADYOLOJİK DEĞERLENDİRMENİN ÖNEMİ: BİR OLGU SUNUMU

Özlem İÇÖZ1, Figen GÜNDÜZER1,

1Hacettepe Üniversitesi,

İşitme kayıpları iletim tipi, sensörinöral ve mikst tip işitme kayıpları olarak sınıflandırılmaktadır. Sensorinöral işitme kaybının nedenlerinden biri olan inkomplet partisyon tip – II anomalisinde sıklıkla asimetrik ve progresif işitme kaybı görülmektedir. Bu çalışmada asimetrik ve progresif işitme kayıplarında, radyolojik görüntüleme yöntemlerinin işitme kaybının etyolojisinin belirlenmesinde kritik rol oynadığını göstermek amaçlanmıştır.

5 yaşındaki erkek hasta yenidoğan işitme taramasından geçmiş olup, nefrokalsinozis tanısıyla nefroloji bölümünde takip edilmektedir. Yıllık rutin odyolojik kontroller sırasında 2 yaşında işitme kaybı tanısı konulmuş olan ve 3 yaşında işitme cihazı kullanmaya başlayan hasta, mecvut işitme cihazlarından fayda sağlayamama şikayetiyle kliniğimize başvurmuştur.

Yapılan odyolojik değerlendirmede sol kulağındaki işitme kaybının hafif dereceden orta dereceye; sağ kulağında ise işitme kaybının orta dereceden çok ileri dereceye ilerlediği gözlenmiştir. Dil gelişimini değerlendirmek için Okul Öncesi Dil Ölçeği-4 (PLS-4) uygulanmıştır. PLS-4 sonucuna göre; alıcı dil 4.6-5.0 yaş, ifade edici dil 4.0 – 4.6 yaş bulunmuştur. Ses algısının erken dönem gelişimini değerlendirmek amacıyla yapılan Anlamlı İşitsel Deneyim Skalası (MAIS) testinde 20 puan elde edilmiştir. Temporal kemik bilgisayarlı tomografi (BT) ve kulak manyetik rezonans görüntüleme (MRG) incelemesinde; bilateral tip-II inkomplet partisyon tanılanmıştır. İşitsel implant konseyinde görüşülen hastanın işitme cihazından yarar sağlayamayacağı ve koklear implant uygulanması gerektiği konusunda görüş birliğine varılmıştır.

Bu çalışmada; asimetrik ve progresif işitme kayıplarında koklear anomali görülme ihtimalinin gözönünde bulundurulması ve radyolojik değerlendirme yöntemlerine başvurmanın önemi vurgulanmaktadır.

S-0543 - PRİMER HİPERTANSİYON HASTALARINDA KOKLEAR FONKSİYONLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arzu KIRBAÇ1, Bilgehan BÖKE2,

1ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ, 2HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Hipertansiyon (HT) arter içi kan basıncının artması ile karakterize genetik, edinsel etmenler ve metabolik bozuklukların birlikte rol oynadığı, artan oranda önemli tıbbi ve halk sağlığı sorunudur. Oldukça hassas bir organ olan iç kulak bir çok sistemik hastalık, metabolik bozukluk, dolaşım yetersizliği, enfeksiyon ve toksik maddeden önemli ölçüde etkilenebilmektedir.Bu çalışmada amacımız Hipertansiyon hastalarının koklear fonksiyonlarını değerlendirmektir.

Çalışma grubunu (grup I) en az bir yıldır yalnızca antihipertansif ilaç kullanan primer HT hastası 17 birey (8 erkek, 9 kadın yaş ortalaması = 41.18 ± 6.93) ve kontrol grubunu ise (grup II) sağlıklı 17 (5 erkek, 12 kadın yaş ortalaması = 34.12 ± 9.34) birey oluşturmaktadır. Kulak burun boğaz muayenesi normal olan tüm bireylerin 125-6000 Hz arasında ki saf ses işitme eşikleri ve 250-4000 Hz kemik yolu işitme eşikleri ölçülmüş değerlendirmelerde ISO-1964 standartları esas alınmıştır. Bilgisayar tabanlı Otodynamics ILO88 DP OAE V6y versiyonu kullanılarak Transient Evoked Otoacoustic Emission (TEOAE) ve Distortion Product Otoacoustic Emission (DPOAE) ölçümleri yapılmıştır.

Sağ ve sol kulak 250-500-1000-2000 ve 4000Hz kemik yolu eşikleri ve 125-250-500-1000-2000-4000 ve 6000 Hz hava yolu işitme eşiklerinin karşılaştırılmasında hiçbir frekansta istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Çalışmada her iki kulak için ; 1-1.4-2-2.8-4 kHz frekanslarında TEOAE ve DPOAE amplitüd cevaplarına bakılmış , TEOAE amplitüdleri açısından sağ kulakta 1-1.4-4 kHz' de sol kulak da ise 1-1.4-2.8-4 kHz frekanslarda çalışma ve kontrol grubu arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Gruplar arası DPOAE amplitüd karşılaştırmasında ise her iki kulak 1-1.4 Hz frekanslarda gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Hava ve kemik yolu eşik değerlendirmesinde gruplar arası fark bulunmayışının hasta grubumuzun HT süresinin 5 yılın altında olmasına bağlıyoruz, koklear fonksiyonları değerlendirmek amaçlı yaptığımız Otoakustik Emisyon amplitüd ölçümlerinde ise belli frekanslarda HT hastası grupta amplitüd düşmesi ortaya çıkmıştır. Çalışmamıza göre HT'nin önce kokleada ki dış tüy hücreleri etkileyerek Otoakustik Emisyon amplitüdleri düşürdüğü ,ilerleyen dönemde de işitme eşiklerini etkileyeceği ve yükselteceği sonucuna vardık. Bu nedenle HT hastalarında yapılacak odyolojik değerlendirmede Otoakustik emisyon ölçümlerinin yapılmasının faydalı olacağı inancındayız

S-0544 - KONUŞMA SESİ UYARANLI İŞİTSEL BEYINSAPI CEVABI

Arzu KIRBAÇ1, Didem TÜRKYILMAZ2, Süha YAĞCIOĞLU2, Armağan İNCESULU1,

1ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ, 2HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Auditory Brainstem Response (ABR) ; akustik sinyale cevaben işitme siniri ve beyinsapında ki nukleuslar tarafından yaratılan, senkronize nöral aktivitelerin yansıması olup, bir uzak saha ölçümüdür. Klinik uygulamalarda ,işitsel nöral bütünlüğü değerlendirmek için tone burst ya da klik gibi non-speech uyaranlar kullanılır fakat bu uyaranlar , konuşma seslerinin beyinsapı seviyesinde işlemlenmesi hakkında gerçek bilgi vermez. Konuşma sesi gibi kompleks uyaranlara karşı beyinsapı davranımının belirlenmesi için konuşma sesi uyaranlı işitsel beyinsapı (speech ABR / sABR) cevaplarının elde edilmesi gereklidir. Beyinsapı cevapları konuşma hecesinin ses yapılarının işitsel sistem tarafından nasıl kodlandığı hakkında direk bilgi verir.Speech ABR oldukça yeni bir test yöntemidir ve 5 yaşından itibaren çocuklar da güvenilir şekilde yapılabileceği gösterilmiştir. Speech ABR dalga formu /ba/,/da/ gibi consonant vowel (CV) hece ile elde edilir.Uyaran durasyonu 40-170 ms arasında değişmektedir. Consonant (sessiz) ve vowel (sesli) kısmı ayrı ayrı analiz edilir. Consonant kısmı: hızlı, geçici ve aperiyodik kısmıdır ve Onset response (OR) olarak isimlendirilir. Hızlı ve geçici olması sebebi ile uyaranın algılanması zor olan bu bölüm, konuşmanın anlaşılması için önemli akustik ip uçlarını içerir ,arka plan gürültüden kolaylıkla etkilenir, pozitif dalga V ve negatif dalga A dan oluşur. Vowel ise; konuşma uyaranının periyodik ve devam eden kısmıdır, cevabın frequency following response (FFR) bölümünü oluşturur. Stimulusun sesli periyodik kısmına karşılık oluşan D,E,F pik cevaplarıdır, pik C sessiz fonemden sesli foneme geçişin kodlanmasını temsil eder, pik O ise stimulusun bitiş cevabının kodlamasını gösterir.Dalga formu içersinde 7 adet dalga pikinin bulunması beklenir. Öğrenme bozukluğu olan çocukların tanı ve eğitim etkinliğinin değerlendirilmesinde,insan beyinsapı plastisite çalışmaları ,dili işlemleme becerisinin anlaşılmasında ,spesifik dil bozukluğu, otizm spektrum bozukluğu, disleksi vb. değerlendirmelerinde, konuşma sesleri için işitsel işlemleme süreci üzerinde yaşın etkisini belirlemede , koklear implant ve işitme cihazı kullanımı öncesi ve sonrası ,İşitsel nöropati spektrum bozukluğu ,gürültüde ayırt etme problemi gibi bir çok alanda işitsel santral sinir sistemine hangi bilginin girdiğini gösteren bir pencere olarak değerlendirilen speech ABR' nin , normatif verilerinin belirlenerek klinik kullanıma sokulması büyük önem teşkil etmektedir

S-0545 - KONUŞMA SESİ BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARDA FONOLOJİK FARKINDALIK BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Özlem İÇÖZ1, Esra ÖZCEBE1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı; 4-6 yaş arası konuşma sesi bozukluğu olan çocukların fonolojik farkındalık becerilerini değerlendirmek ve normal gelişim gösteren yaşıtlarıyla karşılaştırmaktır.

Çalışmaya 4-6 yaş aralığında 30 konuşma sesi bozukluğu olan, 30 normal gelişim gösteren birey katılmıştır. İlk oturumda odyolojik değerlendirme yapıldıktan sonra klinik değerlendirme formu doldurularak aileden bilgi alınmış, AAT ve TEDİL testleri uygulanmış ve bireyin çalışmaya dâhil olma kriterlerini sağlayıp sağlamadığına bakılmıştır. Çalışmaya dâhil olma kriterlerini karşılayan bireyler aynı hafta içinde tekrar çağrılarak uyak becerileri, hece farkındalığı ve fonem farkındalığı alt testlerinden oluşan fonolojik farkındalık kontrol listesi uygulanmıştır. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde IBM SPSS Statistics 20 programı kullanılmıştır. Gruplara ait verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro Wilk's Testi ile belirlenmiş, gruplar arası karşılaştırılmasında Parametrik olmayan Mann Whitney U Testi kullanılmıştır.

Çalışma ve kontrol grubunda yaş ve cinsiyet açısından benzer dağılım gösterdiği bulunmuştur. Kontrol Grubunda uyak becerileri, sözcük farkındalığı, fonem farkındalığı ve toplam test puanı çalışma grubundan yüksek bulunmuştur ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$).

Araştırmadan elde edilen sonuçlar; konuşma sesi bozukluğu olan çocukların, aynı yaş grubundaki normal gelişim gösteren çocuklara göre tüm fonolojik farkındalık becerilerinde daha zayıf performans sergilediği gösterilmiştir.

S-0546 - YENİDOĞAN İŞİTME TARAMASI VE ÖNEMİ

Deniz Uğur CENGİZ1, Murat KILIÇ1,

1İnönü Üniversitesi,

Yenidoğan işitme taraması, doğumdan hemen sonra bebeklerde işitme kaybının tespiti, işitme kaybı varsa kaybın türü ve derecesinin belirlenmesi ve müdahale edilmesini kapsayan odyolojik testler bütünüdür. İşitme kaybı 1000 canlı doğumda 1-3 oranla görülen en yaygın doğumsal bozukluktur. Yenidoğan işitme taraması sırasında objektif odyolojik testlerden olan Otoakustik Emisyon (OAE) ve Auditory Brainstem Response (ABR) kullanılır. OAE, dış kulak yolundan işitsel uyaran verilmesi ile iç kulakta korti organında bulunan dış tüy hücrelerinin uyarılması ve yanıt alınması esasına dayalı bir testtir. ABR ise verilen işitsel uyarana karşı beyin sapında oluşan elektriksel cevabın kaydedilmesidir. Yenidoğan işitme taraması programları erken tanı ve tedavi hizmetlerinin temelini oluşturmaktadır. Yenidoğanların işitme kaybı yönünden erken dönemde tanılanması ve tedavilerine başlanması ile hem işitme kaybının hem de gelişimsel ve iletişimsel alandaki olumsuzlukların önüne geçilebilmektedir. Yaşamın ilk ayları dil ve konuşma gelişimi bakımından en önemli dönemlerdir. Normal işitmeye sahip altı haftalık bir bebek, insan sesine diğer seslerden daha fazla tepki verir. 6 aylık olduğunda ise dili analiz etmeye başlayarak parçalara böler ve tekrar birleştirmek üzere belleğine kaydeder. Yani dili öğrenmenin ilk şartı işitmedir. Konuşma, insanın en geç gelişen yeteneğidir. Konuşma gelişimi en hızlı 0-3 yaş aralığında olup yaklaşık 6-7 yaş civarında tamamlanır. Bebeklerde ve çocuklarda dil ve konuşma becerisinin kazanılması, sosyal, bilişsel ve akademik gelişimin sağlanması için işitmenin normal olması gereklidir. Yenidoğan işitme taramasında temel prensipler, yenidoğanların ilk bir ay içinde test edilmesi, ilk tarama testini ve daha sonraki tarama testini geçemeyen yenidoğanların işitme kaybının 3. ayını doldurmadan uygun odyolojik ve tıbbi değerlendirmelerle teyidinin sağlanması ve kalıcı işitme kaybı tespit edilen yenidoğanların 6. ayını doldurmadan cihazlandırılmasını içermektedir. İşitme kaybı tanısının geç konulması ve buna bağlı olarak amplifikasyon ve eğitimin gecikmesi, bebeğin iletişim becerisinin gelişmesinde geri dönüşü olmayan bozulmalara neden olur. İletişim becerisi kazanamayan çocukların duygusal, sosyal ve zihinsel gelişimleri de olumsuz etkilenir. Erken dönemde saptanamayan işitme kaybı ilerleyen dönemlerde alıcı ve ifade edici dil gelişiminde gecikmelere, öğrenme güçlüğüne, düşük akademik performansa, iletişim güçlüğüne, özgüven eksikliğine ve mesleki seçim olanaklarında olumsuzluklara yol açar.

S-0547 - İŞİTME ENGELLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ VE İLETİŞİM YÖNTEMLERİ

Deniz Uğur CENGİZ1, Murat KILIÇ1,

1İnönü Üniversitesi,

İşitme, sesleri algılama eylemi veya süreci olarak tanımlanmaktadır. İşitme kaybı ise dış, orta, iç kulak ve işitme sinirinde meydana gelen hasarlar sonucu ses algısının azalması ya da kaybolmasıdır. İşitme kaybı patolojinin olduğu yere göre altı grupta sınıflandırılır. Bunlar; iletim tipi işitme kaybı, sensörinöral tip işitme kaybı, mikst tip işitme kaybı, nöral işitme kaybı ve fonksiyonel işitme kayıplarıdır. İşitme cihazları ise temel olarak dış ortamdaki sesleri yükselterek hastanın duymasını sağlayan cihazlardır. İşitme kayıplarında eğitim ihtiyacı orta derecede işitme kaybı ile başlamaktadır. Çok hafif ve hafif derecede işitme kaybı olan çocuklara ev ve sınıf ortamlarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Sınıfta ön sırada oturma, duvarların ve yerlerin sesi geçirici özellikler taşıması, sesin yankılanmasını en az seviyeye getirme ve rahat dinleme koşulları sağlanmalıdır. Çocukların işitme kaybı dereceleri arttıkça kullanılan iletişim modelleri ve eğitim teknikleri farklılık göstermektedir. Örneğin, orta derecede kaybı olan bir çocuk işittiğini anlama, kelime haznesi ve lisan gelişimi, konuşma bozukluğu terapisi ve okuma becerilerini destekleyici eğitim almalıdır. Ayrıca okul öğretmeni de programa dahil edilmelidir. İşitme kayıplı çocuğun içinde bulunduğu ortamda bazı özel düzenlemelerin yapılması onun gelişimi için oldukça faydalı olacaktır. Bu sebeple öncelikle çocuğun bulunduğu ortamda resimler, baskılar, posterler, kitaplar, çizimler ve fotoğraflar gibi malzemeler olmalıdır. Çocuğa sağlanacak bu zengin çevre, onun oyun aracılığıyla çok daha rahat, hızlı ve kalıcı bir şekilde öğrenmesini sağlayacaktır. Çocuğun etrafında bulunan yetişkinlerin onunla sık ve uygun şekilde iletişim kurması çocuğun onları örnek alarak benzer şekilde iletişim kurmaya çalışmasını sağlayacaktır. Bu çocuklar için okul seçimi yapılırken takvim yaşı, konuşma yaşı ve lisan yaşı arasındaki farklılıklar göz önünde bulundurmalıdır. Burada önemli olan çocuğun takvim yaşının okul çağı seviyesine gelmesi değil, lisan ve konuşma yaşının okul yaşantısını sürdürebilecek durumda olmasıdır. Bu nedenle okul seçimi yapılırken çocuğun zihinsel, duygusal, lisan ve konuşma gelişimleri dikkatlice değerlendirilmelidir. Ayrıca, ailenin eğitime katılımı ve desteği de okul seçimini etkiler. Bu kriterlere uygun olan çocuklar, özel eğitim ve danışmanlık programlarında ve normal işiten çocukların eğitim aldıkları okullarda eğitim yaşantılarını sürdürebilirler. İşitme kayıplı çocukların eğitiminde uygulanan yöntemler işaret desteği alan eğitim yöntemleri ve işaret desteği almayan eğitim yöntemleri olarak iki ayrı grupta toplanmaktadır. İşaret dili, el ile yaratılan ve ulusal veya yerel işaretleri kullanan görsel bir iletişim sistemidir. Konuşma dilinden farklıdır ve kendi gramer kuralları vardır. İşaret dilini ana dil olarak öğrenen çocuklar daha sonra konuşma dilini ikinci ve yabancı bir dil olarak algılamakta ve buna bağlı olarak konuşma güçlükleri çekmektedirler. İşaret dili kullananlar, konuşmayı anlayabilmek için görsel uyaranları temel olarak kullanırlar. Bu sebeple, işitme cihazı kullanıyor olsalar da dikkatlerini işitmeye değil görmeye verdikleri için dinlemeyi öğrenmekte zorlanmaktadırlar. İşitsel ve sözel yöntem ile işitme engelli çocuklar işiten çocuklar gibi ana dillerini kazanabilir ve işiten çocuklardaki dili kazanma süreçlerini geç de olsa yakalayabilirler. İşitme kaybı olan çocuklar çevrelerindeki bireylerle anlamlı etkileşim yolu ile dillerini geliştirebilirler. Çocuklara sağlanan uygun işitme cihazları çocukların dili belli ölçüde normal işiten bireyler gibi algılamalarına yardımcı olur ve bu çocuklar yavaş da olsa normal işiten bireyler gibi dili kazanabilir. Bu yöntemle konuşma dilini doğrudan kalıplarla öğretmek yerine doğal yaşantılar içinde işitsel algının geliştirilmesine olanak sağlanmaktadır. İşitme cihazı kullanılması bu yöntemde büyük önem taşımaktadır.

S-0548 - İŞİTME ENGELLİ ÇOCUKLARDA AİLE DESTEĞİ VE AİLENİN EĞİTİMİ

Deniz Uğur CENGİZ1, Murat KILIÇ1, Sıla ÇELEBİ1,

1İnönü Üniversitesi,

Çocuklar neslin devamlılığını sağlayan ve aile bağlarını güçlendiren bireylerdir. Çocuğun işitme engelli doğması, aile için yorucu bir dönemin başlaması demektir. İşitme engelli çocukların aileleri sırasıyla şok, tanıma/anlamlandırma, yadsıma, kabullenme ve yeniden yapılanma evrelerinden geçer. Bu evrelerin uzunluğu ve yoğunluğu her anne baba için değişiklik göstermektedir. Engelli çocuğun yetersizliklerinin azaltılması ve aile bireylerinin bu sorunlarla başa çıkabilmesi için profesyonel kişilerce destek hizmetleri verilmektedir. Bunlardan en önemlileri araçsal destek ve duygusal destektir. İşitme engelli bireylerinin özelliklerinin gösterdiği farklılıklar, bu bireylerin eğitimlerinin önemini ortaya çıkarmaktadır. Anne babaların katılımı da bu eğitimde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle anne baba çocuk iletişiminin, aile fonksiyonlarının, duygusal güçlerinin, problem çözme becerilerinin belirlenmesi önemlidir. Bu konularda yapılan her destek ailelerin ve çocuklarının yaşam kalitelerine olumlu etki etmektedir. Engelli çocuğu olan ailelerin gereksinimlerinin belirlenmesi; çocuğun ve ailenin içinde bulunduğu durumun olumsuz etkilerinin minimum düzeye indirilmesini, çocuğun sağlıklı gelişiminin ve ailenin gereksinimlerini maksimum düzeyde desteklenmesini sağlamaktadır. Engelli çocuğun eğitiminde erken eğitim programlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, çocuğun eğitimine ailenin katılımı daha da önem kazanmıştır. Anne babaların kişilik özelliklerinin, beklentilerinin, aile ilişkilerinin, sosyoekonomik ve kültürel özelliklerinin, destek gereksinimlerinin ve aile içi görev dağılımlarının, çocuklarının eğitim programlarına katılımlarını etkilediği belirlenmiştir. Bu nedenle, aile katılımının arttırılabilmesi için çocuğun performans düzeyinin değerlendirilmesinin yanı sıra anne-baba-çocuk etkileşiminin, ailenin yapısının, fonksiyonlarının, duygusal güçlerinin, problem çözme becerilerinin, kaynaklarının ve gereksinimlerinin belirlenmesi önemlidir. Aile, işitme engelli çocukların ilk iletişim kaynağı olup dil modeli oluşturma açısından önemli bir güce sahiptir. Bu durum ailenin rollerinde önemli değişikliklere yol açmış ve aile çocuğunun eğitiminde doğrudan görev üstlenir hale gelmiştir. İşitme engelli çocuğu olan anne babalar için hazırlanacak eğitim programlarında ailelerin gereksinimlerinin belirlenmesi, ailenin katılımını ve programın başarısını artırmada etkili olacaktır. Ülkemizde bu aileleri bilgilendirme ve yönlendirme hizmetlerinin sınırlı olmasıyla birlikte yapılan araştırmalar, ailelerin ihtiyaçlarının karşılanmasının; streslerini azaltacağını, durumu kabullenmelerini kolaylaştıracağını ve çocuğun eğitimine daha çok katkıda bulunmalarını sağlayacağını ortaya koymuştur. Ailenin gereksinimlerinin belirlenmesi; aileye sağlanacak hizmetlerin türü, içeriği, niteliği ve yönteminin seçimi açısından çok önemlidir. Hizmetlerin gereksinimleri karşılamadığı durumlarda programın başarısı düşmekte, ailenin programı kabul etmesi ve programa aktif katılımı da güçleşmektedir. Aile gereksinimlerini belirleme, anne-baba gereksinimlerini; bilgi gereksinimi, destek gereksinimi, çocuğun durumunu diğerlerine açıklayabilmek, toplumsal servisler, maddi gereksinimler ve ailenin işleyişi ile ilgili toplumsal gereksinimlerdir.

S-0549 - YAŞA BAĞLI İŞİTME KAYBININ BİLİŞSEL SÜREÇLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Merve DENİZ SAKARYA1, Yusuf Kemal KEMALOĞLU2,

1Başkent Üniversitesi, 2Gazi Üniversitesi,

Bu derlemenin ana amacı yaşlılıkta işitme kaybı ve bilişsel süreçler arasındaki ilişkiyi açıklayan olası mekanizmaları özetlemektir. İkinci amaç, işitme cihazı ve işitsel rehabilitasyonların bilişsel fonksiyonları arttıran bir faktör olup olmadığını tartışmaktır.

Son yıllarda literatürde bilişsel fonksiyonlardaki gerilme/demans oluşumu ile yaşa bağlı işitme kaybı arasındaki ilişkiyi gösteren çalışmalar popülerlik kazanmıştır. Bu derlemede yaşa bağlı işitme kaybı ile bilişsel fonksiyonların gerilediğini gösteren son çalışmalar özetlenmiştir. Ayrıca işitme kaybı ile bilişsel gerileme/demans ilişkisini açıklayan olası mekanizmalar tartışılmıştır. Eğer işitme kaybı demans için yordayıcı ise işitme cihazı kullanımı ile demansın önlenebileceği ya da bilişsel fonksiyonların artacağı düşünülebilir.

İşitme ve biliş arasındaki ilişkiyi açıklayan mekanizmalardan Aşırı Tanılama ve Ortak Etiyoloji Modelinden günümüzde uzaklaşılmıştır. Duyusal yoksunluk, sosyal izolasyon ve bilişsel kaynak bölüştürme gibi farklı aracı roller üzerinde daha çok durulmaktadır. Literatürde işitme cihazı ile bilişsel fonksiyonların arttığını gösteren bazı çalışmalar bulunmakla beraber çoğu araştırmacının işitme cihazı kullanımının bilişsel fonksiyonları arttırdığına dair bir bulgu elde edemediği görülmüştür. Ancak son yıllardaki çalışmalar yaşlılarda işitsel rehabilitasyonların bilişsel fonksiyonları arttırdığını göstermektedir.

İşitme ve biliş arasındaki ilişkiyi açıklayacak daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. İşitme cihazı kullanımı önemlidir. Ancak bilişsel fonksiyonların arttırılmasında odyolojik rehabilitasyon daha çok önem taşımaktadır.

S-0550 - BAŞ DÖNMELİ HASTALARA KLİNİK YAKLAŞIM VE TEST BULGULARI

FULYA GÖKER1, UĞUR DOKUZLAR1, MURAT CEM MİMAN1,

1MEDICAL PARK IZMIR HASTANESİ,

Bir baş dönmesi kliniğine toplumda sıklıkla görülen ve hastaların günlük hayatlarını oldukça zora sokan baş dönmesi yakınması ile kliniğe başvuran hastaların retrograd datasını elde etmek amaçlanmıştır.

Medical Park İzmir Hastanesi'ne baş dönmesi ve/veya dengesizlik şikayetleri ile KBB ve/veya Nöroloji Polikliniklerine başvuran hastalar dahil edilmiştir. Hastalar klinik muayeneleri yapıldıktan sonra detaylı odyovestibüler incelemeler için Odyoloji kliniği ve Baş Dönmesi Merkezine refere edilmiştir. Çalışmaya 11-90 yaş aralığında 681 hasta dahil edilmiştir. Hastaların 458'i (% 67.25) kadın, 239'u (% 32.75) erkekti. Hastalara öncelikle komple odyolojik tetkikler yapılmış ve ardından ayırıcı vestibüler testler uygulanmıştır. Vestibulospinal testler, servikojenik testler, videogoggle ile pozisyonel testler, video head impulse test (vHIT), videonistagmografi, cVEMP ve kalorik testler uygulanmıştır.

681 hastanın 172'sinde (%25.26) BPPV, 257'sinde (% 37.74) kronik subjektif dengesizlik, 117'sinde (% 17.18) servikojenik vertigo, 58'inde (% 8.52) kronik vestibüler yetmezlik, 42'sinde (% 6.7) vestibüler nörinit, 16'sında (%2.35) vestibüler migren, 6'sında (% 0.88) fobik postural vertigo, 5'inde (% 0.73) Meniere Hastalığı, 4'ünde (% 0.59) vertebrobaziler yetmezlik, 3'ünde (% 0.44) presbiastazis ve 1'inde de santral vertigo saptanmıştır.

Komple odyovestibüler testler vertigo ayırıcı tanısı için önemlidir. KBB, Nöroloji ve FTR Polikliniklerinin multidisipliner yaklaşımı bu hastalarda tanı ve tedavi için uygun olacaktır.

S-0551 - İŞİTME KAYIPLI BİREYLERDE ERKEN TEŞHİS VE ERKEN CİHAZLANDIRILMANIN ÖNEMİ

Deniz Uğur CENGİZ1, Muzaffer MUTLU1, Taner TORUN1, Sema EVCİ1, Nazlı UÇAN1, Sıla ÇELEBİ1,

1İnönü Üniversitesi,

İnsanların düşünebilme, düşündüğünü karşısındakine anlatabilme,diğer insanlarla iletişim kurabilme yeteneği, toplumsal yaşamın temelini oluşturmaktadır. İnsan iletişiminin birinci amacı, bilginin konuşma, yazı, jest ve mimiklerle hızlı ve tam olarak iletilmesidir. Çocukların sosyal ya da akademik alanda iyi bir gelişim göstermesinde işitme sağlığını büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, tüm çocukların doğumdan sonraki en kısa süreçte işitme tarama programına dahil edilmesi gerekmektedir. İşitme kaybı, kulağın anatomik olarak dış, orta, iç kulak olmak üzere herhangi bir bölümünde meydana gelen hasar sonucu bireyin işitme duyusundaki bozulma olarak tanımlanmaktadır. Cerrahi ya da tıbbi tedavisi olanaksız olan bireylere, işitme kaybının getireceği sorunları hafifletmek üzere işitmeye yardımcı cihazlar uygulanmaktadır. İşitme cihazları, işitmeyi kolaylaştırmayı amaçlayan, seslerin şiddetini yükseltmek için tasarlanmış elektronik aygıtlar olarak tanımlanabilir. İşitme engelli çocuklar, işitme kaybının derecesine ve tipine bağlı olarak gelişim sürecinde bazı farklılıklar göstermektedirler. Ancak, bu onların normal işitmeye sahip akranlarından tamamen farklı olduğu anlamına gelmemektedir. Konjenital işitme kaybı veya çok erken dönemde edinilen işitme kaybı çocuklarda sosyal, psikolojik, akademik, kültürel ve tıbbi alanlarda sorunlar ve toplum içinde ayrımcılık ve psikolojik sorunları sıklıkla yaşamalarına neden olmaktadır. İşitme engelli çocukların en fazla olumsuzluk yaşadıkları alanlardan birisi dil gelişimidir. Sesleri işitemeyen ve sözel uyaranları algılayamayan çocuğun dil kazanımı tam olarak gerçekleşmemektedir. Doğumdan sonraki ilk yıl içinde işitme kaybı belirlenen bir çocuğun, tanılanmasından hemen sonra cihazlandırılması ile dil gelişiminin en hızlı olduğu dönemde çevresinden gelen işitsel uyarıları, gündelik konuşmaları alması ve dilini geliştirme olanağı kazanması mümkün olmaktadır. Dilin gelişimi, iletişim becerilerinin yanı sıra sosyal psikolojik ve akademik olarak yaşıtlarıyla eşit gelişim göstermesine de fayda sağlamaktadır. Bu sebeplerden dolayı işitme kayıplı bireylerin yaşadığı sosyal, akademik, psikolojik sıkıntıların çözümünde anne ve babanın aktif katılımı, çocuğun aldığı özel eğitim ve destek programlarının sıklığı, kalitesi ve bu programlara çocuğun dahil edilme yaşının yanı sıra işitme kaybının erken teşhisi, erken tedavisi ve erken cihazlandırılmasının da büyük önem taşımaktadır.

S-0552 - VESTİBÜLER SİSTEMİN BİLİŞSEL SİSTEM ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ: DERLEME ÇALIŞMASI

BUŞRA ALTIN1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ODYOLOJİ BÖLÜMÜ,

Dengenin sürdürülmesi, vestibüler, somatosensor ve görsel girdilerin merkezi sinir sistemi seviyesindeki entegrasyonuyla gerçekleştirilir ve postür bozukluklarını kompanse etmeyi amaçlayan motor efektörlerin kalitesine ve bütünlüğüne bağlıdır. Vestibüler sistem; bakış ve dengenin beyinsapı/serebellar seviyedeki refleks sensörimotor kontrolü, hareketin algılanması, istemli hareket ve dengenin kortikal/subkortikal seviyedeki kontrolü ve bilişsel duyularında katıldığı daha yüksek vestibüler fonksiyonlar olmak üzere üç temel fonksiyonel gruba ayrılabilir. Bu derleme çalışmanın amacı vestibüler ve bilişsel sistem arasındaki ilişkiyi inceleyen güncel çalışmaları bir araya getirerek, bilişsel- motor bağlantılar ve boyutları hakkında genel bir fikir sağlamayı amaçlamaktadır.

Yapılan çalışmalarda kullanılan yöntemler incelendiğinde; Kognitif fonksiyonların anatomik bağlantılarının nöral izleyiciler, elektrofizyoloji, immünhistokimya, fonlsiyonel görüntüleme ile araştırıldığı görülmüştür. Bilişsel süreç üzerindeki vestibüler etkiyi araştırmada en sık kullanılan tekniklerin ise Kalorik (CVS) ve Galvanik (GVS) vestibular stimülasyon ve Vestibülo-Elektromiyojenik Potansiyeller (VEMPs) olduğu görülmüştür. İkili görev çalışmalarında ise motor fonksiyonların daha çok postürografi testleri ile değerlendirildiği, bilişsel fonksiyonlarda ise spatial algı, hafıza, dikkat ve konsantrasyon ile ilişkili görevler verildiği görülmektedir.

Vestibüler sistem fizyolojisi hakkında yapılan çalışmalarda vestibüler çekirdekçikten serebral kortekse projeksiyonlar olduğu belirtilmiştir. Vestibüler sistemin, mekansal belleğin ve mekansal gezinmenin daha üst düzey bilişsel süreçlerini destekleyen mekansal yönelim hakkında önemli bilgiler verdiği görülmektedir. Motor kontrol için görsel ve propriyoseptif bilgilerin işlenmesinde kritik bir rolü olan Posterior Parietal Korteksin (PPC)'nin ve temporo-parietal kavşağın vestibüler bilgilerin algısal görevlerine önemli derecede dahil olduğu gösterilmiştir.

Sonuç olarak, yapılan çalışmalar vestibular sistemin, algılama / görsellik yeteneği, hafıza, dikkat ve yürütme fonksiyonu gibi çeşitli bilişsel işlev alanlarına önemli katkılar sağladığını göstermektedir. Vestibüler-bilişsel sistem arasındaki ilişkinin bütün yönleriyle anlaşılmasının vestibüler probleme sahip hastaların rehabilitasyonuna da büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

S-0553 - ODYOLOJİ VE KONUŞMA BOZUKLUKLARI ALANINDA LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ÖĞRENCİLERİNİN İŞİTME KAYIPLI ÇOCUKLARIN DİL, İLETİŞİM BECERİLERİNİN DESTEKLENMESİ VE EĞİTİMLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Pelin PİŞTAV AKMEŞE1, Gülce KİRAZLI2, Nilay KAYHAN3, Fatih ÖĞÜT4, Tayfun KİRAZLI4,

1EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ, 2Ege Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, 3Hasan Kalyoncu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü, 4Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi KBB ABD,

Doğuştan veya sonradan meydana gelen bir nedenle, işitme kaybı yaşayan çocuklar için erken dönemde yapılacak olan klinik ve eğitim uygulamaları multidisipliner bir çalışmayı gerektirmektedir. İşitme kaybı tanısı alan çocukların tedavi süreçleri ile rehabilitasyonlarının sağlanması, eğitim ortamlarında gerekli düzenlemelerin yapılması bir bütün olarak ele alınmalı; kulak burun boğaz doktorları, odyoloji ve konuşma bozuklukları uzmanları, öğretmenleri ile ailelerin içerisinde yer aldığı bir ekip çalışması şeklinde olmalıdır. Ülkemizde işitme kayıplı çocukların gereksinimlere yönelik yapılacak düzenlemelerin, sağlık ve eğitim alanlarındaki personelin ortak görüşleri doğrultusunda ilerlemesinin hizmetlerin niteliğine katkı sağlayacağı düşüncesi ile gerçekleştirilen bu çalışmada odyoloji ve konuşma bozuklukları alanında lisansüstü eğitime devam eden öğrencilerin, işitme kayıplı çocukların dil, iletişim becerilerinin desteklenmesi ve işitme gereksinimi alanındaki müdahalelere yönelik klinik uygulamalar ile öğretim düzenlemeler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Betimsel desende gerçekleştirilen çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu ile toplanmıştır. Amaçlı örnekleme yolu ile belirlenen katılımcılara yönelik yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, lisansüstü tercih nedeni, gereksinim duyduğu eğitimler gibi 12 farklı demografik bilgi ile 12 görüşme sorusunun yer aldığı veri toplama aracı kullanılmıştır. 15'i odyoloji, fizik, biyoloji ve lisanslarından mezun ve 2'si KBB uzmanı olan toplam 17 katılımcı ile lisansüstü eğitim dersleri sonunda araştırmacılar tarafından bilgilendirme oturumları yapılmış, yüz yüze görüşülmüş ve katılımcılar görüşme formlarındaki soruları yazılı olarak yanıtlamışlardır. Veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir.

İşitme kayıplı çocukların tanı, tedavi, eğitimleri, aileleri ile işbirliği, okul çağındaki işitme kayıp çocuklar için yapılacak düzenlemeler, işaret dili ile ilgili uygulamalar ve yasal düzenlemeler, programların niteliğine yönelik bulgular elde edilmiştir.

Çalışmada elde edilen bulguların, işitme kayıp çocukların tanı ve değerlendirme süreçleri, aileler ve diğer uzmanlarla işbirliğinin sağlanması, iletişim yaklaşımları, sağlık ve eğitim programlarının hazırlanması, destek eğitim hizmetlerinin ve programın izlenmesi, değerlendirilmesi yoluyla uygulamalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu alanda eğitim alacak personel görüşlerinin çalışanların mesleki yeterliklerinin geliştirilmesi sürecinde lisans ve yüksek lisans eğitim programlarındaki düzenlemelere katkı sağlaması beklenmektedir.

S-0554 - REITER'S EAR-KISS SENDROMU: OLGU ÇALIŞMASI

BUŞRA ALTIN1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışmanın amacı akustik bir şok dalgasından sonra baş dönmesi ve kulak dolgunluğu yaşayan hastanın odyolojik ve vestibüler bulgularını paylaşmaktır.

Baş dönmesi ve mide bulantısı şikayetleri ile başvuran 27 yaşındaki kadın hasta, bunlarla beraber sağ kulağında dolgunluk ve ağrı da hissetmektedir. Baş dönmesi özellikle sağ tarafta hızlı baş hareketleri ile artmaktadır. Hastanın şikayetleri kardeşinin onu kulağından öpmesi ile başlamış, hasta önce kulakta dolgunluk ardından da baş dönmesi hissetmiştir. değerlendirmede, odyometri, timpanometri, östaki tüpü disfonksiyon ve akustik refleks testleri yapılmıştır. Denge fonksiyonu değerlendirmesinde ise Duyu Organizasyon Testi (DOT), adımlama testi, okülomotor, serebellar ve pozisyonel testler uygulanmıştır. Ayrıca BPPV'yi teşhis etmek için Dix-Hallpike ve Roll testleri kullanılmıştır.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda, hastanın normal iştmeye sahip olduğu görülürken sağ kulakta östaki disfonksiyonu tespit edilmiştir. Dix Hallpike ve serebellar testler normal elde edilirken, Roll testi ile sağ kulakta lateral kanal BPPV tespit edilmiştir. Posturografik değerlendirmede ise DOT bileşik denge puanı 40 elde edilirken, görsel, somatosensör ve vestibüler parametreler normalin altında bulunmuştur. Okülomotor testlerde anormal bir bulgu görülmemiş ve spontan nistagmus gözlenmemiştir.

Sonuç olarak, hastaya Barbeque manevrası uygulanmış ve vestibüler rehabilitasyon egzersizleri verilmiştir. Hastanın semptomları zamanla azalmış ve 3 ay sonra tamamen kaybolmuştur. Bu çalışmada iyi hasta hikayesi almanın ve kulaktaki birden fazla problemde bütüncül bir tanı ve tedavi programının önemi vurgulanmak istenmiştir. Diğer bir yandan, mevcut çalışmanın kulak sağlığını korumaya da dikkat çekeceği düşünülmektedir.

S-0555 - SÜT ÇOCUKLUĞU DÖNEMİNDE BESLENME

Hatice Feray ARI1, Murat ARI2,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Ve Cerrahisi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Genel Pediatri, 2Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı,

Çocuklarda sağlıklı beslenme gebelikte başlar, süt çocukluğu ve erişkinlik dönemini etkiler. İleri yaşlarda diyabet, obezite, kalp hastalıkları, hipertansiyon ve kanserden koruduğu belirlenmiştir. Süt çocukluğu dönemi, çocuklarda büyüme ve gelişmenin hızlı olduğu ilk 2 yaşı kapsar ve hayata sağlıklı başlamak için önemlidir. Derlememizde amacımız; sağlıklı nesillerin oluşmasında süt çocuğu beslenmesinin önemini vurgulamaktır.

Dünya Sağlık Örgütü ve Amerikan Pediatri Akademisi 0-6 ay boyunca bebeklerin sadece anne sütü ile beslenmelerini, 6. ayda ek gıdalara geçilmesini ve emzirmenin 2 yıl ve sonrasında devamını önermektedir.Doğumdan sonraki ilk 5 günde salgılanan süt 'kolostrum'dur, 6-15 gün 'geçiş sütü' ve 15 günden sonra 'olgun süt'tür. Kolostrum daha az yağ ve karbonhidrat içerir, ancak protein, sodyum, IgA, laktoferrin, makrofaj, lizozim, fibronektin, büyüme faktörleri, lökositlerden zengindir. Bebeği erken dönemde enfeksiyonlardan korur, gastrointestinal sistemine uygun mikrobiyota sağlar. Preterm bebeklerin annelerinin sütleri başlangıçta term annelere göre sodyum, yağ ve proteinden daha zengindir, ilerleyen haftalarda olgun süt içeriği oluşmaktadır. Beslenme süresince de anne sütünün içeriği değişmektedir. Emzirmenin ilk kısmında karbonhidrat oranı yüksekken, sonunda yağ oranının artışı tokluk hissi sağlanmaktadır. Bu nedenle anne sütü bebeğe spesifik, zengin içerikli ve ekonomiktir; fakat K ve D vitamini içeriği azdır, takviye edilmelidir.

6. aydan itibaren anne sütüne ek gıdalarla beslenme, planlı ve belirli sıklıkta, tüm besin gruplarından ve bebeğin biyopsikososyal gelişmine uygun olmalıdır. Beslenmeye adaptasyon sürecinde bebeğin motor, duygusal ve sosyal gelişimi yanında ebeveynin tutumu da önemlidir. Ebeveyn hangi besini ne zaman vereceğini, bebek ise ne kadar yiyeceğini belirler. Yeni gıdaya bebeğin enfeksiyonun olmadığı zamanda zorlama yapılmadan başlanılmalıdır. Uygunsuz yeme davranışı gösterenlere zorlama veya korkutma yapılmasının beslenmeyi kötü etkilediği bulunmuştur. Ek gıda döneminden itibaren bebek mama sandalyesine oturtulmalı, yemekleri aile ile yemesi desteklenmelidir.

İlk 6 ay tek başına anne sütü ve 6. aydan itibaren anne sütüne ek olarak uygun, yeterli ve güvenli gıdaların başlanması süt çocukluğu döneminde doğru beslenme seçeneğidir. Annelerin ve bebeğe bakacak kişilerin eğitimi sağlıklı nesillerin gelişimi için önemlidir.

S-0556 - 0-3 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN UYKU ALIŞKANLIKLARININ BELİRLENMESİ

Özlem GÖZÜN KAHRAMAN1, Şehnaz CEYLAN1, Nida KILINÇ2,

1Karabük Üniversitesi, 2MEB,

Bu araştırmada 0-3 yaş grubu çocukların uyku alışkanlıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada çocukların uyudukları yere ait özellikler, uykuya geçiş şekilleri ve uyku probleminin olup olmadığı çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir.

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya 0-3 yaş grubu çocuğa sahip 325 anne katılmıştır. Araştırmada çocukların uyku durumlarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulmuş anket ve çocuğun sosyo-demografik özellikleri ile ilgili bilgilerin bulunduğu (yaş, cinsiyet, anne- baba yaşı, anne- babanın eğitim düzeyi vb.) kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Çalışma grubunun betimsel niteliklerinin belirlenmesinde çapraz tablolar kullanılmıştır.

Uyudukları yere ait özellikler açısından bakıldığında, çocukların büyük çoğunluğunun anne babasıyla yattığı ve bu oranın yaş ilerledikçe daha azaldığı , kız çocuklarının anne babasıyla yatma oranının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Üniversite mezunu olan anne-babaların çocuklarının tek başına kendi odasında uyuma oranlarının yüksek olduğu gözlenmiştir. Uykuya geçiş şekilleri açısından incelendiğinde ise erkek çocuklarının kız çocuklarından daha fazla sallanarak uykuya geçtiği; emzikle ve anne babayla uykuya geçme oranının ise kız çocuklarda daha fazla olduğu görülmüştür. Uyku probleminin görülme durumuna göre ;7-24 ay arası çocuklarda, erkek çocuklarda ve üniversite mezunu anne ve babaların çocuklarında uyku probleminin daha yüksek oranda görüldüğü belirlenmiştir. Tablet-telefon verilen, iki saat ve üzeri televizyon izleyen çocuklarda uyku probleminin daha fazla olduğu görülmüştür. Anneler tarafından zor mizaçlı olduğu ifade edilen çocukların da daha yüksek oranda uyku problemi gösterdiği saptanmıştır.

Çocuğun gelişiminde büyük önemi olan uyku alışkanlıklarına yönelik ebeveynlerin bilinçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

S-0557 - HEMŞİRE VE EBELERİN BEBEĞİN GELİŞİMİNİ DESTEKLEMEYE YÖNELİK DAVRANIŞINI BELİRLEME ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Özlem GÖZÜN KAHRAMAN1, Şehnaz CEYLAN1,

1Karabük Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, aile hekimliğinde çalışan hemşire ve ebelerin bebeğin gelişimini desteklemeye yönelik davranışını belirlemede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Aynı zamanda, hemşire ve ebelerin bebeğin gelişimini destekleme davranışını yaş, eğitim durumu, çalışma yılı ve ilgilenilen çocuk sayısı değişkenlerine göre incelemektir.

Araştırmanın çalışma grubunu, aile sağlığı merkezlerinde çalışan 185 hemşire ve ebe oluşturmuştur. Ölçeğin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için öncelikle "Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı" ve "Barlett Sphericity Testi" yapıldı ve ölçeğin faktör analizi için uygun olduğu tespit edildi. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirleyebilmek için faktör analizi yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirliğini tespit etmek amacıyla Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Hemşire ve ebelerin bebeğin gelişimini destekleme davranışı yaş, eğitim durumu, çalışma yılı ve ilgilenilen çocuk sayısı değişkenlerine göre Kruskal Wallis Testi kullanılarak incelenmiştir.

Analizler sonucunda yapılan faktör analizi çalışması, ölçeğin tek faktörlü olduğunu ve 11 maddeden oluştuğu göstermektedir. Ölçekte bulunan maddelerin faktör yükleri 0,41 ile 0,72 arasında değişmektedir. Açıklanan varyans madde toplamında %38'dir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayı değeri 0,82'dir. Hemşire ve ebelerin bebeğin gelişimini destekleme davranışı yaş, eğitim durumu, ilgilenilen çocuk sayısı değişkenlerine göre farklılık göstermezken, çalışma yılına göre farklılık göstermiştir.

Tüm bu sonuçlar, geliştirilen "Hemşire ve Ebelerin Bebeğin Gelişimini Desteklemeye Yönelik Davranışını Belirleme Ölçeği (HEBGDÖ)"nin, sağlık personelinin bebeğin gelişimini desteklemeye yönelik davranışını belirlemede kullanılabileceğini göstermektedir.

S-0558 - ÜSTÜN ZEKALI ERGENLERİN MÜKEMMELİYETÇİLİK KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Erhan ALABAY1, Alev KURU1,

1Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı ,

Bireyin kendisi ve başka kişiler için yüksek standartlar hedeflemesi, sürekli her şeyi düzenli olmasını arzulaması "mükemmeliyetçilik" olarak tanımlanır (Litteauer ve Litteauer, 1997). Çocukların hem fiziksel hem ruhsal açıdan büyümesi esnasında ailelerine mükemmelim duygusunu yansıttıklarında ve yaşattıklarında çocuklar, ailesi ve çevresi tarafından daha fazla onay aldıklarını fark ederler. Aile ve yakın sosyal çevresinin isteklerini cevaplayamadıklarında kendilerini başarısız ve çaresiz hissederler. Ayrıca anne ve babaların çocuklarından yüksek beklenti içine girmesi ve psikolojik baskı uygulaması ya da hiçbir beklenti içinde bulunmaması çocuklar için aynı derecede olumsuz hisler uyandırır. Bu açıdan bilim insanlarına göre çocuklardan bazılarında mükemmeliyetçilik duygusunun gelişmesinde ailelerin aşırı ilgisi ya da ilgi yoksunluğu ile başa çıkma çabası olabilmektedir. Çocukların mükemmel olmaya iten dürtüde ailelerinden işittikleri abartılı övgünün de olabileceği belirtilirken, çocukların özellikle annelerinden gördükleri sevgi, yakınlık artmasıyla mükemmeliyetçiliğin de arttığı açıklanmaktadır (Önder ve Kırdök, 2009). Bu çalışmanın amacı, 10-14 yaş üstün zekalı ergenlerin mükemmeliyetçilik kavramına ilişkin görüşlerini ve metaforik algılarını belirlemektir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden tematik analiz kullanılarak, fenomenoloji (olgubilim) araştırma deseni kullanılmıştır. Bu araştırma, 2016-2017 öğretim yılının 1.döneminde, İstanbul ilinde ve üstün zekalı özel eğitim programında öğrenin gören 10-14 yaş aralığında ki 9 üstün zekalı çocukla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın katılımcıları 6' sı erkek, 3'ü kızdır. Katılımcıların 1 tanesi 4.sınıfta, 1 tanesi 5.sınıfta, 2 tanesi 6.sınfta, 3 tanesi 7. Sınıfta ve 2 tanesi 8. Sınıfta öğrenim görmektedir. Örneklemin seçiminde, amaçlı örnekleme türünden maksimum örnekleme kullanılmıştır. Araştırma verileri, çocuklarla bireysel olarak yüz yüze yapılmış ve yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Ayrıca "Mükemmeliyetçilik …. gibidir, " Mükemmeliyetçilik….. benzer ya da farklıdır şeklinde metafor kalıplarını bulunduran kısa form kullanılmıştır. Kavramlara farklı bakış açısı ile bakan üstün zekalı çocukların mükemmeliyetçilik kavramına ilişkin algıları, literatürü aydınlatması açısından dikkat çekicidir.

Araştırmanın veri analiz ve raporlaştırma süreçleri devam etmekte olup,araştırmaya dair bulgu, tartışma ve öneriler daha sonra paylaşılacaktır.

Araştırmanın veri analizi devam etmekte olup,araştırmanın sonuçları daha sonra paylaşılacaktır.

S-0559 - ÜSTÜN ZEKALI ÇOCUKLARIN BESLENME ALIŞKANLIKLARI HAKKINDA ANNELERİN GÖRÜŞLERİ

Alev KURU1, Hatice ÖZTÜRK1,

1Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı ,

Çocuklar, yaşamlarının ilk aylarından itibaren kalıcı beslenme alışkanlıkları edinmeye başlarlar. Çocukların kendilerine model aldıkları bireylerin yeme davranışları, onların beslenme davranışlarının şekillenmesinde büyük önem taşır. Çocukların model aldıkları bireylerin besinlere karşı olumsuz davranışlar sergilemesi, kahvaltı veya herhangi başka bir öğünü atlamaları, sağlıksız ve yetersiz beslenmeleri çocukların da bu davranışları edinmelerine neden olabilir. Bu nedenle evde aile bireyleri okulda da öğretmenler sağlıklı beslenme davranışı sergilemelidir. Ailenin bu kadar etkin ve önemli olduğu beslenme konusunda, ailenin besin seçimi ve kullanımına bakmak gerekir. Ebeveynlerin kendi yeme davranışları ve çocuğun yaşamının ilk yıllarında maruz kaldığı beslenme şekli, tüm yaşamı boyunca sergileyeceği yeme davranışının gelişiminde etkilidir (Gezgin, 2012). Bu araştırmanın amacı, üstün zekalı çocukların beslenme alışkanlıkları hakkında annelerin görüşlerini incelemektir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden tematik analiz kullanılarak, fenomenoloji araştırma deseni kullanılmıştır. Bu araştırma İstanbul ilinde yaşayan çocuğu üstün zeka tanısı almış anneler ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın katılımcı sayısı 8 annedir. Araştırmaya katılan annelerden 4'ü lisans mezunu, 2'si lise, 2'si ise ortaöğretim mezunudur. Örneklemin seçiminde, amaçlı örnekleme türünden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmaya katılan anne adaylarının seçiminde çocuklarından bir veya bir kaçı üstün zeka tanısı almış olması temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırma verileri, annelerle bireysel olarak yüz yüze yapılmış ve yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşmelere yaklaşık 30-35 dakika sürmüştür. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde tematik analiz tekniğiyle özetlenerek veriler yorumlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen temalar ve her soruya verilen cevaplar incelenerek bu temalara vurgu yapan anneler belirlenerek ortak görüşler ele alınmıştır.

Analizlerden elde edinilen sonuçlara göre; üstün zekalı çocuğa sahip annelerin beslenme ile ilgili bilgi sahibi olma açısından beslenme konusundaki yeterlikleri olduğu belirlenmiştir. Bazı konularda annelerin yarısının genellikle de yarısından daha fazlasının; çocuklarının beslenmesine ilişkin olarak beklenen davranış ve görüşlerle uyum içinde olduğu gözlenmiştir.

Üstün zekalı çocuğa sahip annelerin çoğunluğu beslenme konusundaki bilgilerini yeterli gördüğünü, geri kalanı ise ya bilgilerini çok az olarak değerlendirdiğini ya da yeterliğinden kuşku duyduğunu ortaya koymaktadır.

S-0560 - ÇOCUK GELİŞİMİ ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI İLE ANNE BABAYA BAĞLANMA ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Fatma Elif KILINÇ1, Gülseren ÇITAK TUNÇ2,

1ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ, 2ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ,

Benlik saygısı, bireyin kendisini yetenekli, önemli, başarılı ve değerli biri olarak algılama derecesidir. Benlik, kişinin başkalarının kendisine nasıl tepkide bulunduğu ile ilgilenmesinin bir sonucu olarak sosyal iletişim içinde ortaya çıkmaktadır. Kişiliğin temellerinin atıldığı aile ortamında kazanılan deneyimler kişinin benlik kavramının gelişiminde son derece etkilidir. Ancak benlik saygısı ergenlik döneminde önem kazanan bir boyuttur. Bu dönemde geliştirilen benlik saygısı bireyin erken yıllardan itibaren ona sunulan yaşantının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle araştırmada bireyin algısı açısından anne babasıyla kurduğu ilişki örüntüsü ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için betimsel yöntem kullanılmıştır. Çalışma grubunu Uludağ Üniversitesi Yenişehir İbrahim Orhan Meslek Yüksekokulu'na devam eden Çocuk Gelişimi Programı 1. ve 2. Sınıf öğrencilerinden 103 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak "Kisisel Bilgi Formu", "Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri" ve "Ana-Babaya Bağlanma Ölçeği" kullanılmıştır.

Bireyin ana babasıyla kurulan ilişki örüntüsünü -geriye dönük olarak değerlendiren çalışmada benlik saygısı yüksek bireylerin anne babalarını sıcak, anlayışlı ve kabul edici olarak algıladıklarını göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar literatür ışığında tartışılmıştır.

S-0561 - ÇOCUK GELİŞİMİ ÖĞRENCİLERİNİN "HOŞGÖRÜ" KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORLARI

Fatma Elif KILINÇ1,

1ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ,

Araştırmada Çocuk Gelişimi Bölümü öğrencilerinin “hoşgörü” kavramına ilişkin sahip oldukları algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü son sınıf öğrencilerinden 50 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış açık uçlu soru formu aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma grubunun hoşgörü kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla onların her birine “Hoşgörü… benzer, Çünkü…” cümlesini tamamlamaları istenmiştir.

Katılımcıların hoşgörüye ilişkin ürettikleri metaforlar ve mantıksal dayanakları araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur. Çalışmadan elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz ve içerik analizi tekniği birlikte kullanılmıştır.

Katılımcıların ürettikleri tüm metaforlar ve gerekçeleri incelenerek ortak özellikleri tespit edilmiş ve bunları temsil edebileceği düşünülen temalar oluşturulmuştur.

S-0562 - İLKOKUL ÖĞRENCİ EBEVEYNLERİNİN ÇOCUKLARINA YÖNELİK TELEVİZYON VE İNTERNET KULLANIMLARINA İLİŞKİN TUTUM VE DAVRANIŞLARININ ARAŞTIRILMASI

Son yıllarda dünyada ve ülkemizde görsel medya çok yaygınlaşmış ve neredeyse girmediği ev çalmadığı kapı kalmamıştır. Küçük büyük her yaştan insanı kendi çemberi içine almayı başaran görsel medya bu durumu günden güne hızlı bir şekilde arttırmaktadır. Neredeyse her evde birden fazla televizyon, bilgisayar, kişisel tablet ve akıllı telefonlar bulunmaktadır. Yetişkin bireyleri bile çok fazla etkisi altına almayı başaran görsel medyanın henüz gelişiminin ilk basamaklarında, çevrenin etkilerine daha açık ve savunmasız olan çocuklarımızı da çok büyük boyutlarda etkilemektedir. Bu etkilerin kendini psikomotor alan, bilişsel alan, psikososyal alan ve dil gelişim alanında gösterdiği düşünülmekte olup bu konu da araştırma yapılmaktadır.

Konya'daki belirli ilkokullara İETT-Ebeveyn Ölçeği uygulandı.Anketler analiz edilerek, sonuçlar yorumlanacaktır.

Araştırma analiz aşamasında olduğu için bulgular, tartışma, sonuç ve öneriler kısımları sonra yazılacaktır.

Araştırma analiz aşamasında olduğu için bulgular, tartışma, sonuç ve öneriler kısımları sonra yazılacaktır.

S-0563 - ERKEN ÇOCUKLUKTA BİLİNGUALİZMİN SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİME ETKİSİ

Abdulkadir KABADAYI1, Emine ARSLAN KILIÇOĞLU2, Ayber ACAR3,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2KTO Karatay Üniversitesi,

Dünya üzerinde giderek artan göçler, farklı uluslardan kişiler arasında yapılan evlilikler ve bazı bölgelerde çok eskiden beri var olan etnik özellikler nedeniyle birçok insan iki veya daha fazla dil öğrenmektedir. İki dillilik (bilingualizm) terimi, her iki dilde eşit oranda iletişim kurma becerisi olarak tanımlanabildiği gibi anadiline ek olarak bir başka dil veya dillerde de çok iyi iletişim kurabilme becerisi gösterme şeklinde de tanımlanabilir. Gelişimsel olarak dilin karmaşıklık düzeyinin, okul öncesi dönemde çevresel uyaranlarla birlikte hızlı bir artış göstererek, bireyi gelecekteki okuma-yazma süreçlerine hazırlayacak ön koşul becerilere doğru ilerlediğini söylemek mümkündür.

Bu araştırmanın amacı, erken çocuklukta bilingualizmin (iki dillilik) sosyal- duygusal gelişim üzerine etkilerinin incelenmesidir. Bu çalışma, erken çocukluk döneminin dil gelişim sürecini etkileyen bilingualizm ile ilgili olumlu ve olumsuz etkilerinin sosyal duygusal gelişim açısından değerlendirilebilmesi için, üzerine ulusal ve uluslararası literatür taranarak gerçekleştirilmiştir. Alan yazın taraması yapılırken, erken çocukluk dönemi, dil gelişimi, sosyal-duygusal gelişim ana başlıklar ve alt başlıklarda ise alanların birbirleriyle olan ilişkilerine yönelik içerikler yer almaktadır. Bilimsel yaklaşıma ulaşmak için Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim alanlarında insan ve toplum davranışlarının incelenmekte olduğu nitel araştırma yöntemlerinin verilerine dayalı çalışmalar analiz edilerek bir araştırma olarak derleme çalışması şeklinde hazırlanmıştır. Derleme çalışması birkaç alt başlıkta belli bir periyotta literatür taramaları yapılarak belli bir süzgeçten geçirilmiştir. Konu ile ilgili yapılan çalışmalar tarandığında, bu çalışmanın yöntemi ve içeriği açısından, farklı bir perspektiften, farklı bir senteze ulaşması ve bu sentezi bir çalışma olarak ortaya çıkarması açısından önemlidir. Bireyin tüm gelişim alanlarının etkileşimi önemsenerek dil gelişimi kapsamında, bilingualizm bugün mülteciliğin her an hayatımızın odağında olması nedeniyle önemsenerek incelenmelidir. Yapılan bu çalışma ile hem bireylerin sosyal duygusal gelişimine hem de toplumların sosyal duygusal gelişimlerine katkı sağlaması açısından önemli bulguları içeriğinde bulundurmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Erken Çocukluk, İki dillilik, Sosyal Duygusal Gelişim

S-0564 - OYUNUN DEĞİŞEN YÜZÜ: YETİŞKİNLERİN ÇOCUKLUK OYUNLARI İLE GÜNÜMÜZ ÇOCUKLARININ OYUNLARININ KARŞILAŞTIRILMALI OLARAK İNCELENMESİ

Erhan ALABAY1, Sevcan YAĞAN GÜDER2,

1Okan Üniversitesi, 2Kültür Üniversitesi,

Bu araştırmanın amacı, 60 yaş ve üzeri yetişkinlerin çocuklukta oynamayı en sevdiği oyunlar ile 6-10 yaş arasındaki çocukların oynamayı en sevdiği oyunların karşılaştırılmasıdır.

Araştırma temel nitel araştırma modeli ile tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, İstanbul ilinde yaşayan 60 yaş ve üzeri 99 yetişkin ve 6-10 yaş arası 99 çocuk oluşturmaktadır. Çalışmada katılımcılara ait demografik bilgi formu ve yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Ham veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir.

Bulgular sonucunda, yetişkinlerin %85,86'sı çocukken dış alanda oynanan oyunları sevdiklerini belirtirken, günümüz çocuklarının ise %36,37'sinin dış alanda oynanan oyunları sevdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yetişkinlerin %91,92'si grup oyunlarını, %75,76'sının araçlı oyunları ve %63,64'ünün ise hareketli oyunları sevdiklerini belirtirken; çocukların %56,57'sinin hareket gerektirmeyen oyunları, %49,50'sinin bireysel oyunları ve %31,32'sinin araçlı oyunları tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca günümüz çocuklarının %34,34'ünün en çok teknoloji ile ilgili oyunları sevdiği ve tercih ettiği tespit edilmiştir.

S-0565 - ÇOCUK GELİŞİMİ VE EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUĞUN KATILIM HAKKINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR BAKIŞ

Elifcan DİDİN1, Kevser TOZDUMAN YARALI1, Ayça ŞOLT1,

1Kırklareli Üniversitesi,

Çocuk haklarının önemli bir boyutu olan katılım hakkı, çocukların hakların öznesi konumunda bir birey olduklarını ve seslerinin duyulmasını engelleyen geleneksel tutumlardan uzaklaşılması gerektiğini vurgular. Araştırmada, sağlık kurumlarında çocuğun katılım hakkının sağlanmasına yönelik çocuk gelişimi ve ebelik öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Nitel modelde tasarlanan araştırmada durum deseni kullanılmıştır. Araştırmaya bir üniversitenin sağlık yüksekokulu bünyesinde lisans eğitimine devam eden üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri dahil edilmiştir. Kartopu örnekleme yönteminin kullanıldığı çalışmaya ölçüt olarak çocuk haklarına yönelik doğrudan ya da dolaylı olarak yer veren bir ders almış olan yedi çocuk gelişimi, yedi ebelik öğrencisi katılmıştır. Veriler görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Ses kaydı yoluyla toplanan veriler içerik analizi yapılarak kodlanmıştır. Araştırmanın geçerliliği için öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilirken güvenirlik için kodlayıcı güvenirliği yapılmıştır.

Öğrenciler, çocuğun katılım hakkını çocuğun her konuda söz sahibi olmaları gerektiği şeklinde yorumlamışlardır. Bununla birlikte, sağlık kurumlarında çocuğun katılım hakkının sağlanmasını sağlık hakkı kapsamında değerlendirmişlerdir. Buna göre öğrencilerin, çocuğun katılım hakkını sağlık hakkı yerine koydukları belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin çocuk haklarına yönelik bir ders almış olmalarına karşın çocuk katılımı konusunda yetersiz ve yanlış bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Araştırmanın bulguları doğrultusunda çocuklarla birebir çalışacak olan çocuk gelişimi ve ebelik öğrencilerinin çocuğun katılım hakkına yönelik bir vizyon oluşturabilmeleri ve sağlık kurumlarında daha demokratik bir ortam sağlayabilmeleri için ders içinde ya da dışında farklı uygulamalara ihtiyaç olduğu görülmektedir.

S-0566 - ÇOCUKLARIN GÖZÜYLE YAŞLILIK: KALIP YARGILAR

Hurşide Kübra ÖZKAN1, Kevser TOZDUMAN2,

1Gazi Üniversitesi, 2Kırklareli Üniversitesi,

Toplumuzda yaşlılara ve yaşlılığa yönelik birçok kalıp yargı mevcuttur. Yaşlıların huysuz, hasta, zihinsel olarak zayıf, üretici olmayan bireyler olmaları gibi birçok efsane, zamanla gerçek olgular olarak kabul edilir duruma gelmiştir. Resim, bireyin hayata bakış açısı ile ilgili olduğundan, resim yapanın kişilik özelliklerinin yanı sıra o bireyin hayatın farklı yönleriyle ilgili tutumları hakkında da bilgi vermektedir. Resimler, çocukların olguları nasıl gördüğünü ve anlamlandırdığını ortaya koyan görsel verilerdir. Bu araştırmada, okul öncesi çocuklarının "yaşlı" kavramını nasıl algıladıklarını ve anlamlandırdıklarını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Bu araştırma, nitel araştırma modelinde fenomenolojik desen şeklinde tasarlanmıştır. Resimlerin analizinde fenomenolojik yaklaşımın kullanılması, çocukların resimlerinde sınırlı bir perspektiften ziyade bütüncül bir açıdan yaklaşma imkânı sağlar. Bu araştırmada açıklanmaya çalışılan fenomen "yaşlılık" kavramıdır. Araştırmanın çalışma grubu seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Çalışma grubuna 2016-2017 eğitim yılı bahar döneminde Ankara merkezde bir okul öncesi kuruma devam eden beş-altı yaş grubu 34 çocuk dahil edilmiştir. Bu araştırmanın verileri çizim ve görüşme tekniklerinin bir arada kullanılmasıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir.

Çocuklar resimlerinde ve çizimlerinde yaşlılığı pasif bir dönem olarak değerlendirmişler ve ölümle bağlantı kurmuşlardır. Dolayısıyla, çocuklar yaşlı olmayı istemediklerini belirtmişlerdir. 33 çocuğun resimlerinde yaşlı bir birey olarak yakınlarını çizdikleri görülürken, 32 çocuğun yaşlı bireyi açık havada çizdikleri belirlenmiştir. Araştırmanın bir diğer sonucuna göre, çocuklar, yaşlıların çocuklarla birlikteyken daha mutlu olduklarını belirtmişleridir.

Araştırma sonucunda farklı kültürlerde yapılan çalışmaların aksine, çocukların yaşlılığa ilişkin görüşlerinin kalıp yargılar çerçevesinde şekillendiği görülmüştür.

S-0567 - HASTANEDE TEDAVİ GÖREN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNDE BAKIM VERME YÜKÜNÜN İNCELENMESİ

GÖNÜL TAŞÇIOĞLU1, UTKU BEYAZIT1, AYNUR BÜTÜN AYHAN2,

1YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ, 2ANKARA ÜNİVERSİTESİ ÇOCUK GELİŞİMİ BÖLÜMÜ,

Hastalık deneyiminin çocuklar ve ebeveynleri üzerinde önemli etkileri vardır. Çocuğun geçirdiği hastalıklar tüm ailenin yaşamını psiko-sosyal ve ekonomik yönden etkilemektedir. Hastalığın süresi ve etkileri arttıkça sonuçları da belirginleşmekte, bakım verme yükü artmakta, hem çocuk hem de çocuğa bakım veren ebeveynler açısından kaygı yaratan örseleyici bir yaşantı haline gelebilmektedir. Bakım verme, tedavi için gerekli maddi koşulları sağlama, ilaçların ve tedavinin takibi, çocuğun yıkanma ve beslenme gibi kişisel bakımının gerçekleştirilmesi ve diğer kardeşlerinin bakımının gibi pek çok boyutu olan, aynı zamanda bakım verenler için psiko-sosyal, ekonomik, fiziksel pek çok güçlüğü içeren bir süreçtir. Hastalık karşısında ebeveynlerin gösterdiği olumsuz tepkiler, yaşadıkları yoğun kaygı, hastalık sürecindeki çocuğu da olumsuz etkilemektedir. Ebeveynlerin bu süreçte etkili bir şekilde bakım verebilmesi için, psiko-sosyal ihtiyaçlarının karşılanması, bu amaçla da bakım verme yüklerinin değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Bu amaçla bu çalışmada, hastanede tedavi gören çocukların ebeveynlerinde bakım verme yükünün incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu Lefkoşa il merkezinde bulunan kamu hastanesinde çocukları tedavi gören 160 ebeveyn oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”, bakım verme yükünü değerlendirmek amacıyla Zarit ve arkadaşları (1980) tarafından geliştirilen “Zarit Bakım Verme Yükü Ölçeği” ve durumluk ve sürekli kaygıyı değerlendirmek amacıyla Spielberger ve Gorsuch (1994) tarafından geliştirilen “Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri” kullanılmıştır. Verilerin analizinde öncelikle normallik testi yapılmış ve elde edilen verilen normal dağılım gösterdiği saptanmıştır.

Araştırma sonucunda bakım verme yükünün ebeveynlerin gelir düzeyine ($F=7.089$, $p=.001$), günlük çalışma sürelerine ($F=4.051$, $p=.021$), doğum yerlerine ($t=-2.185$, $p=.03$), çocuklarının hastalığının akut ya da kronik olmasına ($t=-3.053$, $p=.003$) ve çocuklarının yatarak ya da ayaktan tedavi görme durumlarına ($t=2.747$, $p=.007$) göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca Zarit Bakım Verme Yükü Ölçeği ile Sürekli Kaygı Ölçeği puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki ($r=,155$, $p\leq0,05$) tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda sağlık personeline hasta çocuğa ve ebeyenlerine yaklaşımla ilgili önerilerde bulunulacaktır.

S-0568 - 7-12 YAŞLARI ARASINDA ÇOCUĞA SAHİP OLAN EBEVEYNLERİN YAZ KUR'AN KURSLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

İsmail Berat UZUN1, Yunus Emre TURAN2,

1Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu ,

Bu çalışmada anne ve babaların, çocuklarını yaz aylarında gönderdikleri Kur'an kurslarına ilişkin bilgilerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Aydın, Muş, Konya ve Antalya illerinde yaşayan, yedi-on iki yaş arasında çocuğa sahip olan anne –babalar oluşturmaktadır. Araştırmaya gönüllü katılım esas olup anket formunda yer alan sorulara yüz yüze görüşme ile cevap aranmıştır

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen "Çocuk, Din Eğitimi ve Ebeveyn" soru formu ile toplanacaktır.

. Bulgular anket sonuçlarına göre değerlendirilip tam metinde ayrıntılı olarak verilecektir.

Araştırma verileri halen toplanmakta olup sonuçlar kongrede paylaşılacaktır.

S-0570 - ÇİZGİ FİLM SADECE ÇİZGİ FİLM MİDİR?

Sibel COŞKUN CENK1, Eyüp AKÇETİN2, Deniz ŞARLAK1, Selda CERİM3,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Seydikemer Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, 3Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Fethiye Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu,

Bu çalışmanın amacı toplum kültürü üzerinde büyük tesiri olan medyanın, çocuklar üzerine bırakmış olduğu etkinin psiko-sosyal açıdan analizini yapmaktır. Analiz kapsamında Cartoon Network (CN) isimli çocuk kanalında yayınlanan "Power Puff Girls" isimli çizgi filmin, çocuklara verdiği görsel ve sözel mesajlar ele alınmıştır.

Power Puff Girls isimli çizgi film CN kanalının resmî web sayfasında hafta için her gün saat 09:30'da ve 13:00'da, hafta sonu ise saat 09:00'da ve akşam 19:30'da gösterilmektedir (Cartoon Network, 2017). Kötülüklerle savaşan üç kız karakterden oluşan ve ortalama 11 dakika süren Power Puff Girls isimli çizgi filmin rastgele seçilen 4 bölümün görsel ve sözel içerikleri analiz edilmiştir. Şiddet, cinsellik, eşcinsellik, tüketim, moda, mantıklı konuşma ve hareket etme, davranışların topluma ve Türk kültürüne uygunluğu göz önünde bulundurularak incelenmiştir. Çizgi filmde verilen mesajların görsel öğeler ile bağlantısı ele alınarak batılı yaşam tarzı, tüketim kültürü ile popüler kültürü destekleyen görsel ve sözel öğelerin frekansları da analiz edilmiştir.

CN'de yayınlanan Power Puff Girls çizgi filminin Moda Rüzgârı isimli bölümünde verilen mesajlar şunlardır; 12 şer kez "Görüntü her şeyden önemlidir." ve "Moda tutkunları." Ayrıca "Hemen satın almalısın yoksa insanlar dalga geçer.", "Bu dünyada lider olmak istiyorsan saygın bir şekilde giyinmelisin.", "Elmas kızların en iyi dostudur." gibi cümleler yer almaktadır. Panda allegro bölümünde ise 10 kez "Parti zamanı", 8 kez "Sarılalım mı?", "Ders çalışmak yerine eğlenmek önemlidir." mesajlarına yer verilmektedir. Böcek istilası bölümünde 9 kez "Onu ez", 10 kez "İğrenç", "istila edip, parçalayabiliriz", "Öldürün bunları", "Günleriniz sayılı", "Neslinizin tükenmesine çok az kaldı" gibi şiddet cümleleri kullanılmıştır. Başkanın asistanı adlı bölümünde ise cinsel ögeler yoğun olup "Bayan Belım benim her şeyimdir", "Bayan Belıma sanırım biraz fazla bağlanmışım", "Ben onsuz ne yaparım", "Duvarları yıkarız" sözleri geçmekte ve 2 kez Öpücük sesi duyulmaktadır. İzlediğimiz bölümlerde tüketime yönelik yönlendirici mesajlar, şiddet ve cinselliği çağrıştıracak davranışlar, objeler ve şekiller, eşcinselliği çağrıştıran karakterler dikkati çekmektedir. Ayrıca fast food öğeleri ve aşırı kilolu ve/veya süslü karakterler ile modern batılı yaşam tarzı simgelerinin çocuklara sistemli biçimde izlettirildiği tespit edilmiştir.

Analiz edilen çizgi filmler kanunların yaptığı düzenlemelere uygun bulunmamıştır. Bir toplumun geleceği ve teminatı olan bugünün çocukları, bu yayınlarla tehlike altındadır. Bu nedenle çizgi filmler denetlenirken özel hassasiyet gösterilmesi gereklidir. 6112 sayılı "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun" ile 3984 Sayılı "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınlar

Hakkında Kanun'un", televizyon kanallarınca uygulanıp uygulanmadığı sıkı takip altına alınarak özellikle çocuklara verilen bilinçaltı mesajlar tespit edilip bunları kullanan kanallara ağır yaptırımlar uygulanmalıdır. Türk örf, âdet ve kültürüne uygun çizgi filmlere, animasyonlara, çocuk programlarına ve dijital oyunlara yönelik devlet destekleri artırılmalıdır. Bu konuda toplumsal farkındalığın artırılması için sivil toplum kuruluşlarının denetimde bağlayıcı roller üstlenmesi gereklidir.

S-0571 - ÇOCUK GIDALARINDA ANİMASYON KARAKTERLERİN KULLANIMI VE ETKİSİ

Sibel COŞKUN CENK1, Eyüp AKÇETİN2, Deniz ŞARLAK1, Selda CERİM3,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Seydikemer Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, 3Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Fethiye Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu,

Günümüzde çocuklara yönelik tüm ürünlerde animasyon karakterlerine bolca yer verildiği gözlenmektedir. Bu çalışmanın amacı animasyonlu gıdaların satış stratejilerini, içeriklerinin sağlıklı olup olmadığını incelemek ve animasyon karakterin çocukların gıda seçimine etkisini araştırmaktır.

Çalışma kapsamında farklı büyüklüklerde marketler ziyaret edilerek animasyonlu ve animasyonsuz çocuk gıdalarının raf dizilimleri, rafta ürünlerin hizalanması, marketteki konumları, ürün oranları gibi etmenler incelenmiştir. Animasyonlu ve animasyonsuz aynı cins üründen aynı sayıda alınarak çocukların tercihine sunulmuştur. Böylece animasyonlu ürünlerin çocukların tercihine etkisi değerlendirilmiştir.

Animasyonlu ürünlerin yoğunluğu (paketli yiyecek ve içecek gıda reyonlarında animasyon karakterli ürünlerin oranı yaklaşık ¼ civarı olarak gözlenmiştir. Organik ürünler üst raflarda yer alırken sağlıksız ve animasyonlu ürünler genelde çocukların göz hizasına dizilmiştir. Ayrıca bu tür gıdalara yönelik raflar köşe başlarında, kasa çevresinde yer almaktadır. Üzerinde animasyon karakter bulunan 15 kutu kakaolu süt ile 15 kutu üzerinde çikolata resmi olan 30 adet süt alınmıştır. Yapılan deneysel çalışmada 15 çocuktan, animasyonlu ve animasyonsuz iki üründen birini seçmesi istenmiştir. Çocukların 15'ide çikolatayı sevmelerine rağmen üzerinde çikolata resmi bulunan süt yerine üzerinde animasyon karakter bulunan sütü tercih etmiştir. Bu çalışmada çocuklara verilen tüm sütlerin içeriği kontrol edildiğinde selüloz (E460); odundan üretilen bu sentetik maddenin, şişkinlik, kabızlık, ishal gibi bağırsak problemlerinin yanı sıra birçok araştırmada kanserojen olduğu ispatlanmıştır. Bu nedenle tüm dünyada yasaklanması için çağırılar yapılmaktadır. Karragenan (E407); 1969 yılında yapılan hayvan deneylerinde idrar ve kana geçerek büyüme sorunlarına ve bağırsak ülserine neden olduğu görülmüştür. Alerjilerinin yanı sıra bağışıklık sisteminin zayıflamasına yol açabilir. Özellikle bebek ve çocuklarda vitamin ve mineral alımının azalmasına neden olabilir. Son yapılan araştırmalarda tümörlere neden olduğu tespit edilmiştir. Türkiye'de organik gıdalar dâhil tüm bebek ve çocuk ürünlerinde kullanımına izin verilmektedir. Likoben (E160d); günlük tüketilen gıdalardan likoben alındığından gıdalara eklenmesi risk oluşturur. Mutlaka sakınılması gereklidir ama günlük alınabilecek değer çoğunlukla aşılır. Çocuklara kesinlikle verilmemelidir. Bitkilerden elde edilme yöntemi genellikle genetik değiştirme yöntemidir. Bazı ülkelerde kullanımı yasaklanmıştır. Metil Selüloz (E461); 1961 yılında yapılan araştırmalar ile kansere yol açtığı ispatlanarak yasaklanmıştır. Bu ürünlerin Türkiye'de kullanımı organik çocuk gıdalarında bile serbesttir.

Animasyonlu ürünlerin çocukların tercihini doğrudan etkilendiği bu çalışmada tespit edilmiştir. Bu nedenle gıda sektörünün pazarlama stratejisi olarak animasyonlu ürünlere bolca yer verdiği ve marketlerde çocuklara hitap edebilecek şekilde konumlandırıldığı görülmüştür. Manipülatif satış stratejileri konusunda tüketici ve ebeveynlerin bilinçlendirilmesi, animasyon karakterlerinin sağlıklı çocuk gelişimini destekleyen gıdalara konulması yönünde yasal düzenleme yapılması önerilmektedir.

S-0572 - OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNA DEVAM EDEN 3-6 YAŞ ÇOCUKLARININ SAĞLIKLI BESLENME VE FİZİKSEL AKTİVİTE HAKKINDA GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Semra ŞAHİN1, Hülya TERCAN1, Esra ACAR1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 3-6 yaş çocuklarının sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite hakkında ifade ettikleri görüşlerin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda Ankara ilinde özel okul öncesi eğitim kurumuna devam eden, 3-6 yaş arası tahmini 16 çocuk ile görüşmeler yapılacaktır. Araştırmanın amacına ulaşmada uygun veriler elde edebilmek için nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi seçilerek veriler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış Görüşme Formu aracılığıyla toplanmaktadır. Araştırmada; çocuk hakkında demografik bilgileri toplamak için oluşturulan Genel Bilgi Formu ile çocukların sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite hakkında ifade ettikleri görüşlere yönelik soruların bulunduğu Görüşme Formu kullanılacaktır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz kullanılarak temalarla ilişkili yorumlarda bulunulacaktır.

Araştırmada uygun verileri elde edebilmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi seçilmiştir.

Bu düşüncelerle planlanan araştırmada, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 3-6 yaş çocuklarının beslenme ve fiziksel aktivite hakkındaki görüş ve ifadelerine yer verilecektir. Ayrıca çalışmaya katılan çocukların ifadeleri doğrultusunda günlük yaşam içerisinde fiziksel aktivite ve sağlıklı beslenmenin hayatlarındaki yeri ve bu kavramları nasıl algıladıkları konuları derinlemesine irdelenmektedir. Alınan cevaplar doğrudan alıntılar şeklinde sunulacaktır. Araştırmanın veri toplama süreci şu anda devam etmektedir.

Çocukların sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite hakkında bilgi düzeylerinin belirlenmesi, araştırma sonuçlarını oluşturacaktır. Tüm bunlar dikkate alındığında araştırma sonuçlarının okul öncesi eğitim programının uygulanması sırasında eğitimcilere ve alan uzmanlarına rehber niteliği taşıyacağı öngörülmektedir. Bunun yanı sıra, 3-6 yaş grubu çocukların sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite alanlarına yönelik ihtiyaçlarının belirlenerek uygun düzenlemelerin yapılması, erken dönemde sağlıklı yaşamla ilgili bir bilincin oluşturulmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

S-0573 - AYDIN HUZUREVİ DÜŞME RİSK TARAMASI

Engin PÜLLÜM1, Ülkü Nur SÖKMEN2, Rahşan ÇEVİK AKYIL3,

1Aydın Devlet Hastanesi Fizyoterapi Birimi, 3Söke Sağlık Yüksek Okulu,

Kamuya bağlı Aydın Huzuevi sakinleri arasından düşme riski yüksek olan yaşlıları belirlemek.

Demografik ve sağlık bilgileri kaydedildi, süreli 3-m yürüme, 30-s otur-kalk testleri ile tinetti denge-yürüme ölçeği uygulandı.

Huzurevinde yaşayan 52 yaşlının 41'i (%79) çalışmamıza gönüllü olarak katıldı. Katılımcıların yaş ortalaması 74.5 yıl, ortalama eğitim süreleri 5.2 yıl, ortalama iş bırakma süreleri 13.03 yıl, ortalama BKİ 34.0 kg/m², ortalama bel-çevresi 103.6 cm bulundu.

S-0574 - YAŞLI İŞGÜCÜNÜN ÇALIŞMA HAYATINDAKİ SAĞLIK SORUNLARI – KIRKLARELİ İLİ ÖRNEĞİ

Aykut AYDIN1, Aylin AYDIN SAYILAN1, Arzu ÖZATA2,

1Kırklareli Üniversitesi, 2İzmir Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Son dönemlerde dünya genelinde gerçekleşen nüfus artış hızındaki önemli azalış ve ortalama yaşam beklentisindeki yükseliş, genel nüfus içindeki yaşlı nüfus oranının artmasına neden olmakta ve dünyadaki demografik yaşlanma sürecine dikkati çekmektedir. İleri yaştaki işgücünün istihdamı, söz konusu kesimin ekonomik imkânlarını geliştirmenin yanında, onların sosyal ve kültürel alanlara da katılımlarını arttıracaktır. Tanımlayıcı amaca yönelik prospektif olarak gerçekleşen çalışma; Kırklareli İli yaşlı işgücünün sağlık sorunlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Olasılıklı örnekleme yöntemlerinden gelişigüzel örnekleme yöntemiyle toplanan veriler kodlandı ve istatistiksel analizler SPSS 13 paket programında yapıldı.

Çalışma sonucunda, işverene özgü; teknoloji kullanımının bilinmediği (% 67) ve işverenlerin % 47'sinin ağır iş yükü olan işlerde genç yaş grubunu; hafif derece işlerde ise ileri yaş grubunu istihdam etmek istedikleri belirlendi. İşçi açısından bakıldığında ise; % 67'sinin fiziksel rahatsızlık yaşadığı; iş yerinde yaşanan psikolojik gerilimin-stresin işçilerin % 87'sine negatif yönde etki ederek çalışma kalitesini ve iş doyumunu düşürdüğü; katılımcıların % 73'ünün yaşa bağlı ayrımcılığa maruz kaldığını düşündüğü ve %34'ünün kronik yorgunluk yaşadığı görüldü.

Yaşlı iş gücünün sağlık sorunlarına yönelik duyarlılığın artması ve işverenin ilgili kolaylıkları göstermesi önerildi.

S-0575 - TÜRKİYE'DE YAŞLININ BAKIM SORUNU VE YAŞLI BAKIM PROGRAMLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Emre BİRİNCİ1,

1Anadolu Üniversitesi, Yunus Emre Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu-Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Bu çalışmada, Türkiye'de yaşlı nüfus oranının hızlı bir şekilde artması ve toplumsal yapıda meydana gelen değişimler sonucu ortaya çıkan yaşlı bakım sorunu ve yaşlı bakımı konusunda kapsamlı eğitim veren yaşlı bakım programları ve mezunlarının istihdam sorununun ele alınması amaçlanmıştır.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yaşlı nüfus oranları artış göstermektedir. Türkiye'de yaşlı nüfus son beş yılda %17.1 artarak 2016 yılında 6 milyon 651 bin 503 kişiye çıktı. Yaşlı nüfus oranı toplam nüfus oranı içerisinde % 8.3 'e yükseldi. Yaşlı nüfus oranının artması, bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunlardan biri de yaşlı bakım sorunudur. Geleneksel toplumlara sahip olan ülkelerde yaşlı bakımı sorunu aile içerisinde çözülebilen bir sorun olarak görülmektedir. Modern toplumlarda aile yapılarındaki değişim ve kadının iş hayatına daha çok katılımıyla birlikte yaşlı bakım sorunu ortaya çıkmıştır. Türkiye'de yaşlı kişilerin bakımı, genellikle aile bireyleri, komşular ya da eğitimsiz bakıcılar tarafından yürütülmektedir. Yaşlının bakımının profesyonelce yapılması gerektiği düşüncesiyle 2004 yılında ön lisans eğitimi veren ilk yaşlı bakımı bölümü açılmıştır. Yaşlı bakım programlarında, fizyoloji, anatomi, temel bakım hizmetleri derslerinin yanı sıra, yaşlılık psikolojisi, kişisel bakım, sosyal rehabilitasyon ve uğraş terapisi gibi yaşlıların yaşam kalitelerini arttırmaya yönelik kapsamlı bir eğitim verilmektedir. Yaşlı bakım bölümünden mezun olanlar, huzurevleri, yatılı ve gündüzlü bakım merkezleri, devlet ve üniversite hastaneleri ve evde bakım hizmeti veren kuruluşlarda çalışabilmektedir.

Tüm dünya yaşlanma trendine girmiştir. Bu durum yaşlılara yönelik hizmetlerin çeşitlenmesine yol açacaktır. Yaşlı nüfus oranının artışının sonucu olarak Yaşlı bakım programları açılmaya başlanmıştır. Bölümlerden mezun olanlar mevzuat eksikliği nedeniyle iş bulamamakta ve başka alanlara yönelmek durumunda kalmaktadır.

S-0576 - SAĞLIK PROFESYONELİ VE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARI; SİSTEMATİK DERLEME

Gizem HELVACI1, Sercan ÖZBEK YAZICI2, Işıl KALAYCI3, Metin ÖZKUL3,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi , 2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 3Süleyman Demirel Üniversitesi

Dünyada olduğu gibi, Türkiye'de yaşlı nüfusu diğer yaş gruplarına göre daha hızlı bir şekilde artmaktadır. Yaşlılık döneminde kronik ve dejeneratif hastalıkların ilerleyen yaşa paralel olarak artması nedeniyle, yaşlıların tedavi ve bakım gereksinimleri yaşamın diğer dönemlerine göre fazladır. Sağlık profesyoneli, sağlık bakım kalitesinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Yaşlılar ve yaşlanmaya karşı olumsuz tutumlar, yaşlılara sağlanan sağlık hizmetlerinin kalitesinin azalmasına neden olmaktadır.Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki sağlık profesyoneli ve öğrencilerinin yaşlıya yönelik tutumunu araştıran çalışmaları tanımlamak ve sistematik olarak gözden geçirmektir.

Türk sağlık profesyonelleri ve öğrencilerinin yaşlılara yönelik tutumlarına değerlendiren İngilizce ve Türkçe yayınları kapsayan sistematik bir veri tabanı araştırması gerçekleştirildi.

İncelenen araştırmaların çoğunluğu sağlık profesyoneli ve öğrencilerinin yaşlılara yönelik tutumlarını olumlu olarak bildirmiştir. Araştırmalar, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, yaşlı ile yaşama ve çalışma deneyiminin tutum üzerindeki etkisini sık olarak değerlendirmiştir. Fakat çalışmalarda bu değişkenlerin tutum üzerine etkisi karşılaştırıldığında, sonuçların tutarlı olmadığı görülmektedir. Ayrıca çalışmalar yaşlılara yönelik öğrencilerin pozitif tutumlarının geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Son 50 yıldır sağlık hizmetleri uzmanları ve öğrencilerinin yaşlılara yönelik tutumlarının belirlenmesine yönelik ilgi giderek artmaktadır. Fakat tutumlar ile ilgili yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar tartışmalıdır.

Çalışmaların sonuçlara göre, sağlık profesyonelinin yaşlılara yönelik tutumları konusunda daha kapsamlı çalışmalar yapılması önerilebilir.

S-0577 - YAŞLI BAKIM HİZMETLERİNİN PLANLANMASINDA KULLANILAN YAŞLI BAKIM KRİTERLERİNİN İÇERİK ANALİZİ VE BÜTÜNCÜL DEĞERLENDİRME İHTİYACI

ÖZLEM ŞAHİN1,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ,

Dünya'da doğumların azalması, yaşam beklentisinin yükselmesi ve teknolojik gelişmeler yaşlı nüfusun artmasında etkili olmuştur. Yaşlı nüfusun artması ile birlikte demografik değişimle karşı karşıya kalan gelişmiş ülkeler yaşlı nüfusun ihtiyacı olan sosyal politika ve sağlık bakımı gibi konularda uyum sürecine girebilmiştir. Ancak gelişmemiş ülkeler de sosyal politika ve sağlık bakımı alanlarında henüz ihtiyaçlar tamamlanmamıştır. Gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşlılık alanında çalışmaların daha çok yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle yaşlı bireylerin bakım ihtiyaçlarının tanımlanması ve bakıma ilişkin kriterlerin tespit edilebilmesi önemli hale gelmiştir. Örneğin; Belçika'da yaşlılara sunulan mevcut hizmetler kurumsal bakım, toplum bakımı ve evde bakım şeklinde sınıflanmaktadır. Yaşlı bireylerin karşılaştıkları ekonomik sıkıntılar, kadın istihdamının artması ile aile yapılarının küçülmesi ve yaşanan sağlık sorunları yaşlılara sunulan bakım hizmetlerinde devlet politikalarının tekrar yapılandırılmasını teşvik etmektedir. Mevcut hizmetlerin yaşlı bireyin bütüncül değerlendirilmesini ve ihtiyacına göre hizmet alması konusunda yetersiz olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle yaşlı bireyin geriatrik değerlendirilmesi yapılarak yaşlıların ihtiyacı olan bakımın tespit edilerek ona yönelik bakımın verilmesi hedeflenmektedir. Diğer yandan İngiltere'de evde bakım hizmetinde yaşlılara yönelik belirlenen ulusal bakım standartları geliştirildiği görülmektedir. Bu standartlar yaşlı bireyin karmaşık ihtiyaçlarının yanı sıra özbakım kapasitesi, başetme becerileri gibi kapsamlı değerlendirmeyi içermektedir. İhtiyaçların değerlendirilmesinde yaşlı bireyin kendisinin belirttiği ihtiyaçlar öncelikli olarak dikkate alınmakla birlikte profesyonel olarak sosyal, psikolojik, ekonomik, fiziksel boyutları ile yaşlının bütüncül bir değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Dünya'da farklı bilim dalları tarafından yaşlı bakım kriterlerinin belirlenmesini sağlayan ölçme ve değerlendirme araçları bulunmaktadır. Bu çalışmada bu ölçme araçlarının içerik analizi yapılarak bütüncül değerlendirmeye yaptıkları katkılar incelenecektir. Çalışmada bütüncül değerlendirme için ihtiyaç duyulan kriterlerin ortaya konulması ve örnek bir model sunulması amaçlanmaktadır.

S-0578 - TÜRKİYE'DE ALZHEİMER HASTASI YAŞLIYA BAKIM VERENLERİN YAŞAM KALİTESİ KONUSUNDAKİ ALAN YAZIN ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Emine ÖZMETE1, Özlem ŞAHİN1,

1Ankara Üniversitesi,

Son yıllarda literatür incelemelerini esas alan çalışmaların arttığı görülmektedir. Literatür incelemeleri çerçevesinde yapılan çalışmaların içeriklerinin ve sonuçlarının değerlendirilmesi, daha sonra yapılacak olan araştırmaların problemlerinin belirlenmesine yol gösterici olmaktadır. Bu çalışma Türkiye'de Alzheimer hastalığı olan yaşlıya bakım verenlerin yaşam kalitelerini inceleyen makaleler, tezler ve bildirilerin içerik, ölçme araçları, yöntem ve sonuçları çerçevesinde incelenmesini ve bu çalışmaların odaklarının ortaya konulmasını, bundan hareketle gelecek araştırmalara problem olabilecek konuların ortaya konulmasını amaçlamaktadır. Bu çalışmanın yönteminde Alzheimer hastası yaşlıya bakım verenlerin yaşam kalitesini konu olarak ele alan ve 2007–2017 yılları arasında (son 10 yıl) Türkiye'de yayınlanan hakemli dergilerde makaleler ve ulusal ve uluslararası kongre sonrası hazırlanan bildiri kitapları ile lisansüstü tezler incelenmiştir. Bulguların tespitinde nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde döküman analizi yöntemi kullanılmış, metinlerin incelenmesinde ise veri içerik analizi tekniği uygulanmıştır. Verilerin analizinde, araştırmalar yayınlandıkları yer, tarih ve sayılarına göre kodlanarak sınıflandırılmıştır. Sonuç olarak birçok çalışmanın içerik, yöntem ve bulgu olarak benzerlik gösterdiği ortaya konulmuştur. Bu konuda yapılmış çok az araştırmaya rastlanmıştır. Son yıllarda hem Dünya'da hem de Türkiye'de yaşlı nüfusun hızlı bir şekilde artması ile beraber Alzheimer Hastalığının sıklığı da artmaktadır. Türkiye'de Alzheimer nedeniyle hayatını kaybedenlerin oranı 2011 yılında %2.9 (6 bin 155 kişi) iken 2015 yılında %4.3'e (11 bin 997) yükselmiştir. Kadınlarda Alzheimer hastalığının görülme sıklığı daha fazladır. Bu konuda 2007 ve 2017 yılları arasındaki alan yazının ağırlıklı olarak derleme çalışmalardan oluştuğu; çoğunluğunun bakım verenlerin bakım yükünü ve bakım verenlerin yaşadıkları depresyonları araştırdıkları görülmüştür. Ayrıca bu konuda yüksek lisans ve doktora tezlerinin de olduğu dikkat çekmiştir. Bu çalışmada alan yazından elde edilen sonuçlar alt konu alanlarına göre ayrılarak, Alzheimer hastalarının öncelikli ihtiyaçlarının tespit edilmesine ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için sonraki araştırmalarda ele alınabilecek araştırma problemlerine odaklanılacaktır.

S-0579 - YAŞLI POSTMENOPOZAL KADINLARDA OSTEOPOROZ İLE BESLENME BOZUKLUĞU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yalkın ÇALIK1, Ümit AYGÜN2,

1BOLU FTR HASTANESİ, 2BOLU İZZET BAYSAL DEVLET HASTANESİ,

Osteoporoz (OP) düşük kemik kütlesi ve azalmış kemik mineral yoğunluğu ile karakterize kronik metabolik kemik hastalığıdır. Yaşlı kadınlarda ve menopoz sonrasında sık görülmektedir. Yaşlılarda olan başlıca sorunlardan biri beslenme bozukluğudur. Beslenme bozukluğu sonucu günlük kalsiyum alımı azalmış olur. Kalsiyum doruk kemik kütlesi ve kemik mineral yoğunluğu için önemli bir mineraldir. Kalsiyum eksikliği osteoporoza neden olan sebeplerin başında gelir. Bizim bu çalışmadaki amacımız yaşlı postmenopozal kadınlardaki osteoporoz sıklığı ile beslenme bozukluğu arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

Çalışmaya 65 yaş üzeri 82 postmenopozal kadın alındı. Daha önce erken menapoz olanlar, cerrahi operasyon geçirenler, OP tedavisi alanlar, kronik gastrointestinal sistem hastalığı olanlar, kırık öyküsü olanlar dahil edilmedi. OP tanısı için dual enerjili X-ray absorbsiyometri (DEXA) kullanılarak sol femur boyun ve/veya ap spine (L1-L4) T skorlarına göre ≤-2,5 olanlar OP, -1,0 ile-2,5 olanlar osteopeni ve ≥-1,0 olanlar normal olarak sınıflandırıldı. Beslenme bozukluğu için mini nutrisyonel değerlendirme (MND) anketi kullanıldı. 24 puan altı beslenme bozukluğu, üstü ise normal beslenme olarak kabul edildi.

Çalışmaya katılanların kadınların ortalama yaşı 69,78±1,14,ortalama menapoz yaşı 12,05±0,59'du. Kadınların %58,5'inde beslenme bozukluğu saptandı. DEXA ölçümlerine göre %43,9'unda OP, %31,7'sinde osteopeni ve %24,3'ü normal bulundu. Beslenme bozukluğu OP'si olanlarda %63,8 osteopenililerde %76,9 normal olanlarda %25 bulundu. OP'si olanlar ile Osteopenililerde beslenme bozukluğu normal gruba göre istatistiksel anlamlı olarak daha yaygındı ($p<0,05$). Fakat OP'si olanlar ile osteopenililer arasında istatistiksel anlamlı fark gözlenmedi ($p>0,05$).

Beslenme bozukluğu yaşlı postmenopozal kadınlarda sık görülebilmekle beraber OP ve osteopenililerde beslenme bozukluğu daha fazla görülebilir. Yaşlı popülasyonda yaygın görülen OP'nin önlenmesinde beslenme bozukluğuna da dikkat etmek oldukça önemlidir.

S-0580 - 65 YAŞ VE ÜZERİ BİREYLERLE NİTEL BİR ÇALIŞMA ÖRNEĞİ; NEDEN TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TEDAVİ?

Deniz SAY ŞAHİN1,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ,

Dünya genelinde birçok ülkede yapılan çalışmalar, medikal tedavilerin ve tıp araştırmalarının hızlı bir şekilde ilerlediği günümüz dünyasında,insanların alternatif tedavileri ailelerinden ya da medya araçlarından öğrendikleri şekliyle kullandıklarını ortaya çıkarmıştır. Bu sonuçlar karşısında birçok ülke duruma kayıtsız kalmayıp etkileri kanıtlanmış birçok geleneksel yöntemi medikal alternatif yöntem olarak kabul etmiş, hastanelerde bu uygulamaları hizmete dönüştürmüştür. Türkiye' de de Sağlık Bakanlığı' nca Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Daire Başkanlığı'nın kurulması tamamlayıcı ve alternatif tedavilerin modern tıp uygulamaları içerisinde geleceğimiz günlerde daha fazla yerini alacağının göstergelerindendir. Özellikle yapılan çalışmalar göstermiştir ki 65 yaş ve üzerindeki bireyler diğer yaş gruplarına oranla bu tedavilerden bir yada daha fazlasını en az bir kere denemiş ve geleneksel uygulamalar hakkında gençlere oranla daha fazla bilgi sahibidirler. Bu nedenle geleneksel uygulamalar hakkında 65 yaş ve üzeri bireylerin bilgi ve düşünceleri, bu uygulamaların günümüzde neden tercih edildiğini anlamak için önemlidir.

Çalışma tanımlayıcı ve nitel tipte bir araştırma olup, araştırmaya katılmaya gönüllü, geleneksel ve tamamlayıcı tedavileri en az 1 kere kullanmış, 65 yaş ve üzerinde ki 18 katılımcıyla 01.01.2016-01.01.2017 tarihleri arasında Burdur' da gerçekleştirilmiştir. Araştırma için yapılandırılmış soru formu eşliğinde, ses kayıtları alınıp sonrasında görüşmelerin transkripsiyonu 2 araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Katılımcıların hepsinin doğal yöntemlerin bazı durumlarda medikal tedavilerden daha fazla işe yaradığını düşündükleri, sağlık açısından modern ve alternatif tedavilerin birlikte kullanılmasının daha yaralı olduğuna inandıkları, ilaç fiyatları ve tedavi masraflarının pahalı olması ve geleneksel yöntemlerin doğal ve ucuz olmasının yanında modern ilaçların iyileştirse bile zarar verdiğini düşünürken doğal bitkiler ve ilaçların zararlı etkilerinin olmadığına inandıkları görülmüştür. Tüm bunlarla birlikte dua etme, kurban verme, sadaka verme, evde nazarlık, adak adama, bulundurma gibi uygulamaların sağlık ve refahı artıracağını düşünmektedirler.

Bulgularımız alternatif ve tamamlayıcı tedavi yöntemlerinin gelecekte modern tıpla daha içi içe olabileceklerini göstermektedir. Bu nedenle bu alanda yapılacak araştırmalar bu yöntemleri kullanan insanların düşüncelerini ortaya çıkaracak ve bu düşüncelerin belki de gelecekteki tıbbi uygulamalara yön verebilecektir.

S-0581 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLI AYRIMCILIĞINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Derya ÇINAR1, Ayfer KARADAKOVAN2, Sibel KARACA SİVRİKAYA3,

1EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ AD, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ AD, 3BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÜKSEK OKULU HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Yaş ayrımcılığı, bireylere yaşı nedeniyle gösterilen olumlu ya da olumsuz tutumlar, önyargılı davranış ve eylemleri içinde barındıran çok boyutlu bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma, farklı alanlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı kesitsel tipte yapılan çalışmanın evrenini, Balıkesir Üniversitesi il merkezindeki tüm fakülte ve yüksekokullarında 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde eğitim alan 22.677 öğrenci oluşturmuştur. Tabakalı örnekleme yöntemi ile örneklem sayısı 416 olarak belirlenmiş olup, öğrenciler basit rastgele örneklem ile seçilmişlerdir. Veriler "Tanıtıcı Bilgiler Formu" ve "Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ)" kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %59.6' sı kadın, yaş ortalaması 20.54±2.01' di. Öğrencilerin genel YATÖ toplam puan ortalaması 67.7±6.0'dır. Katılımcıların yaşlının yaşamını sınırlamaya yönelik alt ölçek puanı 20.4±4.7, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt ölçek puanı 30.1±5.4 ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt ölçek puanı 18.8±3.6 olarak hesaplanmıştır. Erkek öğrencilerin YATÖ toplam puanı ve yaşlının yaşamını sınırlama puanı kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Yaşlı bireyle aynı evde yaşayanların YATÖ toplam puanı ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt ölçek puanı, yaşlı bireyle birlikte yaşamayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Farklı alanlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir.

S-0582 - İLAÇ KULLANAN VE KULLANMAYAN YAŞLI BİREYLERDE FİZİKSEL UYGUNLUK, DENGE VE YAŞAM KALİTESİ

Tamer ÇANKAYA1, Serkan SEVİM1, Necmiye ÜN YILDIRIM2, Özlem ÖZER1, Münevver KARACAN3,

1Abant İzzet Baysal Üniversitesi Kemal Demir Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Y.O., 2Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Biimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Bolu 12 Kasım Aile Sağlığı Merkezi,

Bu çalışmanın amacı, yaşlı bireylerde ilaç kullanımının fiziksel uygunluk, denge ve yaşam kalitesine etkisini araştırmaktır.

Çalışmamıza, yaş ortalamaları 72,13 ± 5,3 yıl olan 49 kadın 39 erkek olmak üzere, toplam 88 yaşlı birey dahil edildi. Bunlardan 75 bireyin en az bir kronik hastalığı bulunmaktaydı. Bireyler günlük ilaç kullanma sayılarına göre; ilaç kullanmayanlar, 1-3 adet arası ilaç kullananlar ve 4 adet ve üstü ilaç kullananlar olarak 3 grupta incelendi. Bireylerin fiziksel uygunluğunu değerlendirmek için; Senior Fitness Test (sandalyeye oturup kalkma testi, kalk yürü testi, iki dakika adımlama testi ve ağırlık kaldırma testi, sandalyeye otur uzan testi ve sırt kaşıma testi), dengeyi değerlendirmek için Berg denge testi, yaşam kalitesini değerlendirmek için Notthingham sağlık profili kullanıldı. İki dakika adım alma testinden önce ve sonra bireylerin nabızları kontrol edildi. One – way ANOVA testi ile gruplar arası farklılıklar analiz edildi.

Çalışmamızda yaşlı popülasyonda ilaç kullanımının fiziksel uygunluk, denge, yaşam kalitesi, esneklik ve kalp hızı üzerinde anlamlı bir değişiklik yaratmadığı gösterildi ($p<0.05$).

Doğru reçetelendirme ile ilaç kullanan yaşlı bireylerin denge, yaşam kalitesi ve esneklik bakımından ilaç kullanmayan yaşıtları ile aynı fiziksel uygunluk düzeyinde kalmaları sağlanabilir.

S-0583 - ACİL SERVİS HEMŞİRESİNDE BİLGİ VE FARKINDALIK GEREKTİREN BİR DURUM: GERİATRİK SENDROMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gönül DÜZGÜN1, Aynur TÜREYEN2, Derya ÇINAR3,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Palyatif Bakım Servisi , 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı , 3Balıkesir Devlet Hastanesi Eğitim Birimi,

Acil servisde çalışan hemşirelerin, acil servislere başvuran geriatrik hastalarda sık görülen geriatrik sendromları fark etmeleri, tanımaları ve değerlendirmeleri için geriatrik sendromlarla ilgili hemşirelerde farkındalık oluşturmaktır

Yaşlı nüfusun artmasıyla birlikte acil hizmetlere gereksinim ve acil sağlık hizmetlerinin yaşlı sağlığı açısında önemi artmaktadır. Acil servise başvuran geriatrik hastalar; diğer hastalardan daha kırılgan oldukları, uzun süre izlem gerektirdikleri ve kompleks sorunlara sahip oldukları için ayrı bir önem taşımaktadır. Yaşlanma ile oluşan fizyolojik değişiklikler nedeniyle yaşlılarda bazı durumlara yatkınlık, hassasiyet gelişebilmekte ve kardiyovasküler, nörolojik, metabolik, endokrin hastalıklar daha kolay ortaya çıkmaktadır. Yaşlılarda enfeksiyonlar, beslenme bozuklukları, sıvı- elektrolit dengesizlikleri gibi pek çok olumsuz nedenle birlikte mevcut kronik hastalığın seyri kötüleşebilmektedir. Geriatrik sendrom, yaşlı hastalarda sık görülen, atipik semptomlarla kendini gösteren, hastalık tanımı ile açıklanamayan, yaşam kalitesini bozan, morbidite ve mortaliteyi arttırabilen klinik durumları ve semptomları ifade etmektedir. Geriatrik sendromlar başlığı altında malnutrisyon, sarkopeni, deliryum, düşme, polifarmasi, osteoporoz, inkontinans ve bası yarası gibi birçok durum tanımlanmaktadır. Sık görülen geriatrik sendromlar; immobilizasyon, inkontinans, depresyon, delirium, demans, düşme, bası yarası, osteoporoz ve kırılganlıktır. Geriatrik hastalarda; mevcut kronik hastalıkların getirdiği fiziksel yetersizliklerin yanında acil servise başvuru sırasında, geriatrik sendromların varlığı nedeniyle, hastane yatışları ve acil servis kullanımı artabilmektedir. Acil servis hemşiresi, geriatrik hastaların sıklıkla karşılaşabilecekleri düşme, deliryum, inkontinans, bası yaraları gibi durumları fark edilmesi, tanılanması, değerlendirilmesi ve geriatrik sendromların türünün ve sıklığının araştırılması konusunda önemli bir noktadadır. Hemşirelerin, acil serviste izlenen geriatrik hastaların sadece acil ortamında bulunması nedeniyle bile gelişebilecek olası geriatrik sendromlar açısından daha bilgili ve dikkatli olmasıyla, geriatrik hastalarda daha kaliteli bakım sonuçları elde edilebilir. Bu derlemenin amacı; acil servisde çalışan hemşirelerin, acil servislere başvuran geriatrik hastalarda sık görülen geriatrik sendromları fark etmeleri, tanımaları ve değerlendirmeleri için geriatrik sendromlarla ilgili hemşirelerde farkındalık oluşturmaktır.

S-0584 - KRONİK HASTALIĞI OLAN YAŞLI BİREYLERDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI VE SAĞLIK ALGISI İLİŞKİSİ

Zühal ARAS1, Ayla BAYIK TEMEL2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ İÇ HASTALIKLARI KLİNİĞİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Kronik hastalığı olan yaşlı bireylerde sağlık okuryazarlığı ve sağlık algısı ilişkisini incelemek amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı ve ilişkisel çalışma bir üniversite hastanesinde iç hastalıkları kliniklerinde 2015 yılında yatarak tedavi gören 65 ve üzeri yaş 550 bireyle yürütülmüştür.Veriler birey tanıtıcı anket formu ve Toci, Bruzari and Sorensen tarafından geliştirilmiş ve Türkçeye Aras, Bayık Temel tarafından uyarlanmış Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği ile bireylerle görüşülerek toplanmıştır.Ölçek 25 madde ve dört alt ölçek (erişim, anlama, değer biçme, uygulama) içermektedir. Maddeler 1-5 arasında likert yapıda yanıtlanır. Alınacak puan arttıkça bireyin sağlık okuryazarlık düzeyi artmaktadır. Veriler SPSS 15 paket programı kullanılarak student t test, varyans, regresyon analizleri ile değerlendirilmiştir. Etik kurulundan yazılı izin ve katılımcılardan sözel onam alınmıştır.

Yaşlıların % 54.9' u kadın, %69.9' ı evlidir, %46.4' ü ilkokul eğitimi almıştır, %39.1'i sigara,% 32.5'i alkol içmektedir. Sağlık kuruluşlarını kullanmada %51.3 'ü zorluk çekmektedir.Yaşlıların %34.7'i sağlık algısını ve% 35'i yaşam kalitesini iyi düzeyde değerlendirmiştir. %32.5'inin 5-10 yıldır kronik hastalığı vardır, % 82.5'i ilaç kullanmaktadır, % 37.1'i hastaneye 1-3 kez yatmış, % 73.3' ü acile başvurmuştur. Bireylerin ölçek madde puan ortalaması 87.96±13.89, alt ölçekler için madde puan ortalamaları 17.73±3.28 ve 28.60±5 arasında bulunmuştur. Kadınların ve evlilerin ölçek puanı daha yüksektir, yaş düştükçe (p≤.05), eğitim düzeyi yükseldikçe puanı artmıştır (p≤.05). Sağlık algısı iyi/çok iyi olanların puanı daha yüksektir. Sağlık kuruluşlarını kullanmada zorluk çekmeyenlerin, ilaç kullanmayanların, hastaneye ve acile başvurmayanların puanların daha yüksektir. Ölçek toplam puanı ile değişkenler arasında korelasyon değeri R=.447, R2=.200 bulundu. Ölçek puanındaki değişimin %20.0'sinin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, en uzun yaşanılan yer, sağlık algısı, sağlık hizmetlerine erişimi değişkenlerine bağlı olduğu saptandı. (p<.05).

Yaşlı bireylerin sağlık okuryazarlığı az-biraz zorluk çekme düzeyindedir, yaş, cinsiyet, eğitim, sağlık algısı ve sağlık kuruluşlarını kullanma zorluğu sağlık okuryazarlığında etkili değişkenlerdir. Yaşlı hastalarda sağlığı algılama ve sağlık okuryazarlığı düzeyinin belirlenmesi hastaların kronik hastalıkların yönetiminde verilecek hemşirelik bakımının kalitesini arttıracaktır.

S-0585 - HUZUREVİNDE YAŞAYAN BİREYLERDE UYUM GÜÇLÜĞÜ, ÖLÜM KAYGISI VE ÖLÜME İLİŞKİN DEPRESYON DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Şükran ERTEKİN PINAR1, Gülbahtiyar DEMİREL1,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sivas,

Araştırma huzurevinde yaşayan bireylerde uyum güçlüğü, ölüm kaygısı ve ölüme ilişkin depresyon düzeylerinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Tanımlayıcı türdeki araştırmanın örneklemini bir huzurevinde yaşayan 62 birey oluşturmuştur. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Yaşlılarda Uyum Güçlüğünü Değerlendirme Ölçeği (YUGDÖ), Ölüm Anksiyetesi Ölçeği (ÖAÖ) ve Ölüme İlişkin Depresyon Ölçeği (ÖİDÖ) ile toplanmıştır.

Yaş ortalaması 73.43±10.44 'dür. YUGDÖ'nin alt boyutlarından rol ve kendini gerçekleştirme biçimi 1.01±0.55, karşılıklı bağlanma 0.57±0.55, fizyolojik durum 0.76±0.47 ve benlik tarzı puan ortalaması 0.95±0.58'dir. ÖAÖ 8.61±2.97 ve ÖİDÖ puan ortalaması 9.45±4.25'dir. Cinsiyete ve eğitim durumuna göre ÖAÖ; yaşa göre ÖİDÖ; cinsiyete, eğitim durumuna, sağlık durumunu algılamasına ve günlük işlerini yapabilme durumuna göre rol ve kendini gerçekleştirme biçimi; cinsiyete, eğitim durumuna, sağlık durumunu algılamasına ve günlük işlerinini yapabilme durumuna göre fizyolojik durum; cinsiyete ve sağlık durumunu algılamasına göre benlik tarzı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Bireylerin uyum durumları daha iyidir. Bununla beraber ölüme ilişkin anksiyete ve depresyon düzeyleri orta düzeyin üzerindedir. Erkek, lise ve üzeri eğitimli olanlarda ölüm anksiyetesi, 58-70 yaş arasında olanlarda ölüme ilişkin depresyon puanları yüksektir. Erkek, lise ve üzeri eğitimli, sağlık durumunu iyi olarak algılayanların ve günlük işlerini bağımsız olarak yapabilenlerin rol ve kendini gerçekleştirme biçimi ve fizyolojik durum yönünden, erkek ve sağlık durumunu iyi olarak algılayanların benlik tarzı yönünden uyum düzeyleri daha iyidir. Bireylerin ölüme yönelik anksiyete ve depresyon düzeylerini azaltmaya yönelik uygulamaların yapılması, uyum durumlarının desteklenmesi önerilmektedir.

S-0586 - BİR ÜNİVERSİTENİN YAŞLI BAKIM PROGRAMINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEĞE VE YAŞLILARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

DUYGU BAYRAKTAR1, TUNÇ ELİŞ2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2KAFKAS ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU,

Bu tanımlayıcı çalışma, bir üniversitenin yaşlı bakım programında öğrenim gören öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Kafkas Üniversitesi'nin Yaşlı Bakım Programı'nda 2016-2017 yılında öğrenim gören öğrenciler çalışmanın evrenini oluşturmuştur. Çalışmaya katılmayı kabul eden 152 öğrenci çalışma kapsamına alınmıştır. Veriler, öğrencilerin mesleğe ve yaşlılara ilişkin görüşleri hakkında 34 sorudan oluşan bir anket formuyla toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 23.0 programında yapılmıştır. Verilerin analizinde Ki-Kare testi kullanılmıştır. Araştırma Etik Kurulu'ndan ve çalışmanın yürütüldüğü Meslek Yüksekokulu'ndan yazılı izin alınmıştır.

Öğrencilerin %56.6'sı kadındır, %78.9'unun ailesinin ekonomik durumu orta düzeydedir, %40.8'inin annesinin eğitim durumu ilkokuldur, % 44.7'sinin babasının eğitim durumu ilkokuldur. Öğrencilerin yaş ortalaması 21.18 + 2.33 yıl'dır (min: 18, max: 41 yıl). Öğrencilerin %59.9'unun yaşlı akrabasıyla yaşama deneyiminin olmadığı, %62.5'sinin yaşlılarla çalışmak istediği belirlenmiştir. Öğrencilerin %57.9'unun yaşlı bakım programını isteyerek tercih ettiği, %52'sinin bu bölümü okumaktan memnun olmadığı, %93.4'ünün bölümle ilgili kaygılarının bulunduğu belirlenmiştir. Bölümü okumaktan memnun olma durumunun mezun olduktan sonra mesleği yapmayı isteme durumunu etkilediği saptanmıştır. Daha önce yaşlı bir akrabasıyla aynı evde yaşama deneyiminin mezun olduktan sonra yaşlıların bulunduğu bölümlerde çalışmayı isteme durumunu etkilediği belirlenmiştir.

Bölümü okumaktan memnun olan öğrencilerin mezun olduktan sonra mesleği yapmak isteme oranı daha yüksek bulunmuştur. Daha önce yaşlı bir akrabasıyla aynı evde yaşayanların mezun olduktan sonra yaşlıların bulunduğu bölümlerde çalışmayı isteme oranı daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin bölümü okumaktan memnun olma durumunun ve yaşlıyla aynı evde yaşama deneyiminin mesleğe ve yaşlılara ilişkin görüşlerini etkilediği saptanmıştır. Öğrencilerin yaklaşık yarısının öğrenim gördüğü programa ilişkin görüşlerinin olumsuz olduğu belirlenmiştir.

S-0587 - HUZUREVİNDE YAŞAYAN YAŞLILARIN YAŞAM KALİTELERİ VE YAŞLANMAYA YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Aynur UYSAL TORAMAN1, Gülengül MERMER1, Aslı KALKIM1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği A.D.,

Araştırmanın amacı huzurevinde yaşayan yaşlıların yaşam kaliteleri ile yaşlanmaya ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Tanımlayıcı ilişkisel tipteki çalışma, İzmir ilinde bulunan bir huzurevinde Temmuz – Kasım 2016 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini huzurevinde kalan yaşlı bireyler (n=308) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemine 147 birey dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında sosyo-demografik soru formu, Yaşlılar için Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Modülü (WHOQOL-OLD) ve Dünya Sağlık Örgütü - Avrupa Yaşlanma Tutumu Anketi'nin Türkçe sürümü (AYTA_TR) kullanılmıştır. Soru formlarının kullanım izni alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından, yaşlılar ile yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, spearman korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Yaşlı bireylerin yaş ortalaması 74.32±6.65 (min=65, mak=91) ve %64.6'sı erkektir. Yaşlı bireylerin çoğunluğunda (%82.3) en az bir kronik hastalık bulunmaktadır. Sıklıkla görülen kronik hastalıklar içerisinde diyabet (%30.6), hipertansiyon (%29.8) ve kalp hastalığı (%29.8) yer almaktadır. Yaşlı bireylerin WHOQOL-OLD toplam puan ortalaması 60.49±16.99, AYTA_TR toplam puan ortalaması 52.84±14.17 olarak saptanmıştır. WHOQOL-OLD toplam puan ortalaması ile AYTA toplam puan ortalaması arasında pozitif yönde, çok güçlü korelasyon saptanmıştır ($r=0.827$, $p<0.001$). Çoklu regresyon analizinde yaşlı bireylerin yaşlanmaya ilişkin tutumlarının, yaşam kalitelerini belirleyici bir faktör olduğu görülmüştür ($F=53.114$, $p<0.001$, $R2=0.70$).

Bu sonuçlar doğrultusunda, yaşlı bireylerin yaşam kalitesi ile yaşlanma tutumları arasında önemli bir ilişki olduğu ve yaşlılıkla ilgili tutumlarının yaşam kalitelerini açıklayan önemli bir değişken olduğu belirlenmiştir. Sağlık profesyonelleri tarafından bireylerin yaşlanma sürecine hazırlanmasının ve bu süreç içerisinde yaşlanmaya ilişkin olumlu tutumlarının geliştirilmesinin, yaşlı bireylerin yaşam kalitelerini olumlu olarak etkileyebilecek nitelikte önemli bir uygulama olacağı düşünülmektedir.

S-0588 - YAŞLILARDA TERAPÖTİK DOKUNMANIN MANEVİ VE SOSYAL DESTEK ETKİSİ

Fethiye Yelkin ALP1, Şebnem Çınar YÜCEL1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Günümüzde hemşireler bakım verirken; bireylerin fiziksel, sosyal, psikolojik boyutlarına ek olarak manevi boyutlarını da göz önünde bulundurmaktadır. Hastayı dinlemek, gülümsemek, dokunmak, elini sıkmak, sorularını yanıtlamak, endişe alanlarını keşfetmek, manevi bakımı diğer temel bakım alanlarına entegre etmenin yollarıdır. Bu derleme yaşlılarda terapötik dokunmanın manevi ve sosyal desteğe etkisini açıklamak için yazılmıştır.

Bireylerin manevi yönlerinin değerlendirilmesi terapötik iletişim tekniklerinin kullanılması ile mümkündür. Bireyin umut, yaşamın anlamı, amacı, sevgi ve ait olma gibi gereksinimleri manevi gereksinimlerdir ve hemşirenin bu gereksinimlere yanıt vermesi tedavi edici bir uygulamadır. Yaşamsal krizler, kronik hastalıklar, yaşlılıkta ölüm korkusu ve çaresizlik duygularının yaşanması, güvenlik, yaşamın anlamı, sevgi, ait olma, kabul görme gibi manevi gereksinimleri ön plana çıkarır. Terapötik Dokunma, kişinin dengesini bulmasına ve sağlığına kavuşmasına katkıda bulunmak amacıyla, evrensel enerjinin belirli bir amaçla niyet edildiği ve şefkatle kullanıldığı, kanıtlanmış tamamlayıcı bir yöntemdir.Hemşireler dokunma yoluyla hastalara ilgi, güven, cesaret, içtenlik, empati, saygı, destek, anlayış, gibi mesajları iletmelerine karşın, uygulamada hemşirelerin sadece 1/3'ünün dokunsal teması kullandıkları belirtilmektedir. Literatürde korku, anksiyete ve depresyon yaşayan, terminal dönemde olan, yaşlı, fiziksel bozukluğu olan, duyma-görme kaybı yaşayan, bireylerin dokunmaya en çok gereksinimi olan kişiler olduğu belirlenmiştir. Yaşlının çevresindeki eş, aile ve arkadaşlarından oluşan sosyal ağ, bireylerin sevgi, bağlılık, benlik saygısı ve bir gruba ait olma gibi temel sosyal gereksinimlerini karşılar. Literatürde, huzurevi koşullarının, yalnızlık duygusu yaşanmasının, aidiyet duygusu yaşanmasının, sosyal desteğin az olmasının, huzurevinde kalmayı seçme hakkının kendisinde olmamasının, anksiyete ve depresyon gelişmesinde önemli rol oynayan etkenler olduğunu belirtmişlerdir. Hemşireler, sosyal desteğin elde edilmesi için gerekli koşulları bilmeli, sosyal desteğin yeterli olup olmadığını anlamalı, sosyal desteğin yetersiz olduğu durumlarda danışmanlık yapmalıdır.

Yaşlılarda hemşirenin yalnız günlük planlanan girişimleri için dokunması eksik bir iletişim şekli olduğundan, şefkat, ilgi, destek mesajları içeren terapötik dokunma düzeyini kullanması, yaşlı-hemşire ilişkisini sosyal ve manevi olarak güçlendirecek bir yaklaşım olacaktır.

S-0589 - TÜRKİYE'DE YAŞLI KADINLARDA MEME KANSERİ

MÜMİNE KALINDEMİRTAŞ KÜÇÜK1, MERVE KOLCU2,

1Yalova Üniversitesi, Çınarcık Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakımı Programı , 2Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı,

Yaşlı nüfusun artmasına bağlı kanser vakalarının prevelansı da artmaktadır. Yaşlı kanser hastalarının tanı ve tedavisi, genç kanser hastalarına göre farklılık göstermektedir. Bu nedenlerle tanı ve tedavide yaşlıların özellikleri göz önüne alınmalıdır. Bu çalışmanın amacı yaşlı kadınlarda meme kanseri vakalarına dikkat çekmektir.

Tıp ve teknoloji alanındaki gelişmeler, antibiyotiğin keşfi, sağlık hizmetlerindeki gelişmeler beklenen yaşam süresini uzatmıştır. Gelişmiş toplumlarda doğum oranının azalması, beklenen yaşam süresinin uzaması, toplam nüfus içerisinde yaşlı nüfusunun artmasına neden olmuştur. Türkiye'de 2016 yılında yaşlı nüfus oranı %8.3 ulaşmıştır (TUİK, 2016). Kadınlar için beklenen yaşam süresi 80.7 yıldır. Yaşlı nüfusun % 56.2'sini kadın nüfus oluşturmaktadır.

Kansere bağlı ölümler kardiyovasküler hastalıklardan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Kanser, organizmada hücreleri kontrolsüz büyüyen kötü huylu tümörlere verilen genel addır. Yaşlılarda en fazla görülen kanser türleri % 84 ile epitelyal kanserlerdir. Bunları sıklık sırasına göre meme (%11), prostat (%10), akciğer (%10) kanseri izlemektedir. Mevcut veri ışığında; meme kanserinin hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerdeki kadınlarda en sık görülen kanser türü olmasının yanı sıra yaşlı kadın nüfusunun artması ile ülkemizde meme kanseri vakalarının da artacağı öngörülmektedir. Meme kanserinde tanı mamografi ile konmaktadır. Yaşlı hastalar tarama mamografilerini nadiren yaptırmaktadır. Bundan dolayı tanı ilerlemiş evrelerde konulabilmektedir. Kanserli hastaya tedavi seçenekleri sunulurken yaşlıda var olan kronik hastalıklar ve çoklu ilaç kullanımı dikkate alınmalıdır. Kronik hastalıkların varlığı tedaviyi güçleştirmektedir. Diğer bir tedavi seçeneği olan cerrahi müdahale ise yaşlı hastanın fiziksel bulgularının kötü olmasından dolayı yapılamayabilir ve genellikle yaşlı kanser hastalarını daha az tedavi etme eğilimi mevcuttur. Çeşitli çalışmalarda yaşlı hastaların genç hastalar kadar kemoterapiden fayda görebilecekleri, toksisite oranlarının gençlerden daha fazla olmadığı bildirilmiştir.

Yaşlı hastaların da genç hastalar gibi tedavi alma hakları vardır. Bu nedenle kanser tanısı almış hastalarda tedavi bireysel özelliklere göre planlanmalı ve sağlık çalışanları geriatri alanında bilgi sahibi olmalıdır. Literatür tarandığında konuyla ilgili yeterli kaynak olmaması kapsamlı çalışmalara gereksinim olduğunu göstermektedir.

S-0590 - HİPERTANSİF VE NONHİPERTANSİF YAŞLI YAŞLILARDA HUZURSUZ BACAK SENDROMU GÖRÜLME SIKLIĞI

Zeynep GÜNEŞ1, Hanife DURAN1, Tuğba VURUŞ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,

Bu çalışmanın amacı hipertansiyonu olan yaşlı hastalarda huzursuz bacak sendromu sıklığını belirlemektir.

Tanımlayıcı, kesitsel bir çalışma olan bu araştırmanın evrenini 01.02.2017-30.05.2017 tarihler arasında bir devlet hastanesinin iç hastalıkları kliniklerinde yatan, 65 yaş üzerindeki hastalar oluşturdu. Evreni oluşturan hastalardan araştırmaya katılmayı kabul eden 102 hasta örnekleme alınmıştır. Tüm hastalara "hasta bilgi formu", "huzursuz bacak semptomları" anket formu bu çalışmada veri toplama aracı olarak kullanıldı. Huzursuz bacaklar sendromu Uluslararası Huzursuz Bacaklar Sendromu Çalışma Grubu'nun kriterleri doğrultusunda tanımlandı. Uluslararası huzursuz bacak sendromu çalışma grubu kriterleri doğrultusunda bir ayda ≥5 sıklıkta yakınması olan ve en az üç soruya evet yanıtı veren hastaların HBS'si olduğu varsayıldı. Veriler SPSS 17.0 paket programında kodlanarak değerlendirildi.

İç hastalıkları kliniklerinde yatan 102 yaşlının %42.2 si erkek, %57.8'i kadınlardı. Yaş ortalamaları 74.40±6.72'dir. Yaşlıların 48(%47.1)'inde hipertansiyon tanısı bulunmaktadır. Huzursuz bacak sendromu prevelansı yaşlı hastalarda %11.8(12) ve erkeklerde %9.3(4), kadınlarda %13.6(8) idi. HBS prevelansı hipertansiyonlu hastalarda %10.4 idi. Böbrek yetmezliği, tip 2 diyabet, solunumsal hastalık, artrit, gibi HBS ile ilişkilendirilen hastalığı bulunan grupta HBS prevelansı %15.4 idi. Hipertansiyonu olan ve ko-morbidetin eşlik ettiği hastalığı bulunan grup arasında HBS görülme sıklığı açısından önemli bir farklılık yoktu($p>0.05$).

Huzursuz bacak sendromu yaşlılarda sık görülen bir durumdur ve sendromla ilişkili durumu bulunan hastalarda durum belirlenmesi gerekliliği açıktır.

S-0591 - HUZUREVİ SAKİNLERİNİN ÜRİNER İNKONTİNANS KONUSUNDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ

İlkim ÇITAK KARAKAYA1, Semiha YENİŞEHİR1, Mehmet Gürhan KARAKAYA1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,

Üriner inkontinans, huzurevi sakinlerinde sık karşılaşılan, hijyen ve deri problemlerine, uyku bozukluğuna ve yaşam kalitesinde azalmaya neden olan bir sorundur. Bu çalışma, Muğla huzurevlerinde yaşayan sakinlerin üriner inkontinans konusundaki bilgi düzeylerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya 64 (19 kadın, 45 erkek; 73.34±8.67 yaş) gönüllü huzurevi sakini dahil edilmiştir. Fiziksel ve sosyodemografik özellikler, günlük yaşam aktiviteleri (Barthel İndeksi), üriner inkontinansın şiddeti, sıklığı, tipi ve kişinin yaşam kalitesine etkisi (International Consultation on Incontinence Questionnaire Short Form: ICIQ-SF) ile tedavi hikayeleri sorgulanmıştır. Olguların üriner inkontinans konusundaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için İnkontinans Kısa Testi kullanılmıştır.

Olguların huzurevinde kalış süreleri ortalama 34.48±33.16 aydır. Eğitim düzeyleri düşük ve çoğu bekardır. Günlük yaşam aktivitelerindeki bağımsızlık durumları yüksektir (Barthel İndeksi puanı: 89.75±13.00). ICIQ-SF'ye göre %18.8'inin urge, %4.7'sinin stress ve %15.6'sının diğer tiplerde üriner inkontinansa sahip oldukları görüldü (n=25). Olguların ortalama ICIQ-SF puanı 8.08±4.24'tür. Olguların %44'ünün daha önce hiç tedavi görmedikleri ve hiç birisinin fizyoterapi almadığı saptanmıştır. İnkontinans Kısa Testi puan ortalaması 4.88±1.96 olup, düşük bilgi düzeyine işaret etmektedir. En yüksek oranda yanlış cevaplananlar 2 ve 14. sorulardır ve inkontinansla ilgili tedavi arayışlarına yönelik sorulardır.

Bulgular, huzurevi sakinlerinin üriner inkontinansın nedenleri ve tedavi seçenekleriyle ilgili bilgilerinin arttırılması gerekliliğini ortaya koymuştur. İleriki çalışmalarda bu populasyonun üriner inkontinans konusundaki bilgi düzeylerini geliştirmek için uygun stratejilere odaklanılmalıdır.

S-0592 - HUZUREVİNDE ÇALIŞAN BAKIM VERENLERİN ÜRİNER İNKONTİNANS KONUSUNDAKİ BİLGİ VE UYGULAMALARI

Semiha YENİŞEHİR1, İlkim ÇITAK KARAKAYA2, Dilara ÖZEN3, Mehmet Gürhan KARAKAYA4,

1MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ/FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ , 2MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ//FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 3MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ/FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ/FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 4MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ/FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Bu çalışmanın amacı Muğla huzurevlerinde çalışan bakım verenlerin üriner inkontinans (Üİ) konusundaki bilgi ve uygulamalarını değerlendirmektir.

Çalışmaya huzurevlerinde çalışan 34 bakım veren (30 bakım elemanı, 3 hemşire, 1 fizyoterapist) dahil edilmiştir. Fiziksel ve sosyodemografik özellikleri, huzurevlerinde çalışma süreleri, inkontinanslı bireylere bakım verme deneyimleri ve Üİ ile ilgili hizmetiçi eğitim alma durumları kaydedilmiştir. Konuyla ilgili geçerlilik ve güvenilirliği gösterilmiş, standardize bir Türkçe ölçek bulunmadığından, bakım verenlerin Üİ konusundaki bilgi ve uygulamaları Knowledge and Practice Instrument (KPI) ve Urinary Incontinence Knowledge Scale (UIKS)'den esinlenerek oluşturulan bir form ile değerlendirilmiştir. Üİ konusundaki bilgi düzeyini değerlendirmede ayrıca Türkçe İnkontinans Kısa Testi (İKT) kullanılmıştır.

Sadece 3 katılımcı üniversite mezunu olup, diğerleri en fazla lise mezunudur. Huzurevinde çalışma süreleri ortalama 8.06±5.19 yıl olup, hepsi inkontinanslı hastalara bakım vermektedir ve hemen hepsinin Üİ konusunda hizmetiçi eğitim deneyimi bulunmaktadır. KPI-bilgi ölçeğine göre sadece %8.8'i Üİ'nin sadece psikolojik nedenlerden kaynaklanmadığını bilmektedir. KPI-uygulama ölçeğine göre katılımcıların %20.6'sı demanslı hastaların Üİ miktarını hiç kontrol etmemekte; hafif mental yetersizliği olan veya mental yetersizliği bulunmayan sakinlerin Üİ miktarını kaydetmemekte ve bir tuvalet planı oluşturmamaktadır. UIKS'e göre 6 katılımcı haricinde hepsi Üİ'nin yaşlanmanın normal bir sonucu olduğunu sanmaktadır. Ayrıca, katılımcıların ortalama İKT puanı 5.53±2.01 olup, Üİ konusunda düşük bilgi düzeyini ifade etmektedir.

Bulgular, huzurevinde çalışan bakım verenlerin Üİ konusundaki bilgi ve uygulamalarının yetersizliğine işaret etmektedir. İleride yapılacak çalışmalar, bakım verenlerin farklı kognitif düzeydeki huzurevi sakinleri için Üİ konusundaki bilgi ve uygulamalarını geliştirmeye yönelik stratejilere odaklanmalıdır.

S-0593 - 65 YAŞ VE ÜZERİ BİREYLERDE DEPRESYON DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

Rukuye AYLAZ1, Nuri YILDIRIM2,

1İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2İnönü Üniversitesi Uzaktan Eğitim Halk Sağlığı Hemşireliği,

Yaşlılık, yapısal ve fonksiyonel değişikliklerin yaşandığı, bunlara bağlı olarak çoğunlukla korunma, gözetim ve bakım gereksiniminin arttığı bir dönemdir. Yaşlılık döneminde bireyler çeşitli nedenlerle yavaş yavaş yakınlarını, tanıdık değerlerini kaybetmekte, sosyal hayata, teknolojik gelişmelere ayak uyduramama gibi nedenlerle, ruhsal sarsıntı ve sık tekrarlayan depresyonlar yaşayabilmektedir. Bu çalışma, 65 yaş ve üzeri bireylerin depresyon düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Kesitsel tipte olan bu araştırmanın evrenini Eylül 2015- Mart 2016 tarihleri arasında Uludere İlçesinde yaşayan 65 yaş ve üzeri 3146 yaşlı oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise evreni bilinen örnekleme hesaplamasına göre minimal örneklem büyüklüğü 333 olarak belirlenmiştir. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", Yesevage ve arkadaşları tarafından 1983 yılında geliştirilen "Geriatrik Depresyon Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistik, bağımsız gruplarda t testi, Kruskal-Wallis ve Varyan analizi kullanılmıştır.

Katılımcıların yaş ortalaması 71.46±4.67, %55.6'sı erkek, %36.9'u kadındır. Katılımcıların %41.4'ü eşi ve çocuğu ile beraber yaşadığı, %74.5'inin 65 yaş aylığı ile geçimini sağladığı, %69.1'inde en az bir kronik hastalığın olduğu, %62.8'i nin okuryazar olmadığı tespit edilmiştir. Yaşlı bireylerin cinsiyetlerine göre depresyon yaygınlıkları incelendiğinde; kadınların %70.7'sinde, erkeklerin ise %63.8'inde depresyon varlığı görülmüş, cinsiyetler arasında istatistiksel olarak önemli fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Yaşlıların GDÖ puan ortalamaları 17.24±6.13 olarak saptanmıştır. Bireylerin %68.2'sin de depresyon belirtilerinin olduğu belirlenmiştir.

Bu çalışma Doğu Anadolu bölgesinde yer alan Uludere ilçesinde yaşayan 65 yaş üzeri bireylerin GDÖ sonuçlarına göre katılımcıların yarıdan fazlasının kesin depresyon, %15.6'sının ise olası depresyon riski taşıdığı belirlenmiştir. Ekonomik durumu, kronik hastalığın varlığı, eğitim ve diğer kişilerle beraber yaşama durumları ile GDÖ puan ortalamaları arasındaki ilişki istatistiksel olarak önemli bulunmuştur. Yaşlılıkta depresyon risklerini artıran unsurların belirlenerek; sağlık politikaları üretenlerin ve uygulayıcılarının gereken önlemleri alması konusunda harekete geçmesi önem arz etmektedir.

S-0594 - GERİATRİDE TELETIP TEMELLİ BAKIM UYGULAMALARI

İlknur METİN AKTEN1, Figen DIĞIN1, Aylin AYDIN SAYILAN1, Eda KALAYCI1,

1KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÜKSEKOKULU,

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ülkemizdeki yaşlı nüfusu 2016 yılında 6 milyon 651 bin 503 kişi olarak belirlenmiştir. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise; 2015 yılında %8,2'yken, 2016 yılında %8,3'e yükselmiştir(1). Yaşlanan toplumların giderek artması, sağlıklı ve başarılı yaşlanmayı gündeme getirmiştir. Sağlıklı ve başarılı yaşlanma; bireyin sağlığının, fiziksel, sosyal, ruhsal iyilik halinin en üst düzeyde olması; yaşadığı çevrede bağımsız olarak işlev görebilmesi, yaşam kalitesinin korunması ve yükseltilmesi olarak tanımlanmaktadır(2). Bu nedenle yaşlı bakımı kavramı önem kazanmaktadır. Günümüzde uygulanması gereken bakıma ilişkin maliyetlerin oldukça yüksek olduğu vurgulanmaktadır. Bu da yaşlı bireylerin bakımında, maliyeti düşürmeye yönelik yeni uygulama yöntemlerini gerekli kılmaktadır. Bu uygulama yöntemlerinden biri olan Teletıp, geriatrik temelli bakımda son derece önemli ve gerekli bir uygulama aracıdır(3,4). Teletıp hastaların, yaşlıların, özürlülerin evinde ya da bakım kurumlarında, gerekli tıbbi tanı, tedavi, danışmanlık ve/veya sağlığı korumak amacıyla iki yollu bilgi ve verilerin aktarıldığı bir elektronik iletişim ağının kullanılması olarak tanımlanmaktadır(5).Teletıp; telekonsültasyon; depolama ve iletme, uzaktan izleme, olmak üzere üç ana kategoriye ayrılabilir. Bu kategoriler arasında yer alan telekonsültasyonda, video-konferans ve telefon gibi teknolojiler kullanılır. Depolama ve iletme, daha sonra değerlendirmek üzere hasta verilerinin hekime aktarımı sürecini içerir. Uzaktan izleme ise, evde bakım hastalarının fizyolojik parametrelerini izlemek için cihaz kullanımıdır(6). Teletıp temelli bakım, yaşlıların özel gereksinimlerini ve beklentilerini karşılamayı amaçlar. Teletıp temelli bakım; yaşlılarda tanı, tedavi, eğitim ve rehabilitasyon uygulamaları için yeni fırsatlar sağlar. Ayrıca birçok kronik hastalığı olan yaşlıları izlemeyi mümkün kılar. Bu uygulamalar sayesinde, bakıma erişimde yaşanan sosyoekonomik farklılıklar azalır.Teletıp temelli bakım; yaşlıların var olan gereksinimleri, yetenekleri ve tercihlerine göre bireyselleştirilmelidir. Yaşlılar tarafından kolay kullanılabilen, arzu edilen, uygun maliyetli ve yaşam alanlarına göre uyarlanabilen teknolojilerin tanıtımının yapılması gereklidir. Bu uygulamalar sonucunda, yakın zamanda teletıp temelli bakım yaşlıların yaşamlarında ayrılmaz bir parça haline gelecektir(7).

S-0595 - ORAL ANTİKOAGÜLAN TEDAVİ YÖNETİMİNDE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Jülide Gülizar YILDIRIM1, Ayla BAYIK TEMEL2,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği AD, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği AD,

Varfarin yaygın olarak tromboemboliyi önleme amacıyla kullanılan oral antikoagülanlardandır. Oluşturduğu komplikasyonlar nedeniyle tedavinin yönetiminin (İlaç yönetimi, beslenme yönetimi ve INR izlemi) iyi yapılması hastaların öz-sorumluluğudur. Amaç, oral antikoagülan kullanan hastaların tedavi memnuniyetini etkileyen ilişkili faktörleri incelemektir.

Tanımlayıcı araştırmaya alınacak hastalar olasılıksız örnekleme yöntemiyle seçildi. Örneklem hacmi güç analizi sonucunda (%5 hata ve %80 güven) 28 hasta alınması yeterliydi. Araştırma gönüllü 36 hasta ile yürütülmüştür. Araştırma verileri birey tanılama formu, HAS-BLED kanama riski skoru ve Duke Antikoagülan memnuniyet ölçeği(DAMÖ) kullanılarak toplanmıştır. Veriler sıklık, lojistik regresyon, bağımsız örneklerde T testi ve oneway ANOVA analizleri ile değerlendirildi.

Araştırmaya katılanların yaş ortalaması 62.27±12.36 (31-79 yaş), %47.2'si kadın, %86.1'i evli, %55.6'sı emekli ve %50'si ilkokul mezunu idi. Hastalar Atrial fibrilasyon/aritmi(%50) ve kapak ameliyatı nedeniyle Varfarin kullanmaktaydı. Hastaların HAS-BLED kanama riski ortalaması 2.86±1.198(1–5 puan) idi. Antikoagülan tedaviye ilişkin memnuniyet algısı hastalık öyküsüyle ilgili özellikler açısından incelendiğinde; DAMÖ puan ortalaması ile kronik hastalık varlığı ($p>.05$), kanama ($p>.05$) ve morarma öyküsü ($p>.05$) arasında fark saptanmadı. Hastaların ilaç öz-yönetimi davranışlarından; Varfarini diğer ilaçlarla birlikte kullanma ($p<.05$), izlem yönteminden memnuniyet durumu($p<.05$) ve ilaç doz ayarı zorluğu ($p<.01$) açısından farklılık olduğu belirlenmiştir. Buna karşın beslenme yönetimi ve INR izlemleri davranışları açısından bir farklılık olmadığı saptandı ($p>.05$). Genel sağlık algısı ($p<.05$) ile, HAS-BLED kanama riski ortalamasının($p<.05$) DAMÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı. Doğrusal regresyon analizine göre, ilaç yönetim davranışlarından ilaç doz ayarı zorluğu, Varfarin'i diğer ilaçlarla birlikte alma, genel sağlık algısı ve HAS-BLED kanama riski ortalamasının hastanın memnuniyetini etkileyen bir değişken olduğu belirlendi($p<.05$).

Bu çalışmada hastaların orta düzeyde kanama riski yaşadıkları, oral antikoagülan tedavi alan hastalar için, öz-yönetim davranışlarını geliştirmede, hasta memnuniyetini kanama riski, genel sağlık algısı ve ilaç kullanım davranışlarının etkilediğine ilişkin kanıtlar sağlamıştır. Araştırmada, hastanın bakıma katılımının sağlanarak öz-yönetim davranışlarının geliştirilmesinin, daha yararlı sonuçlar sağlaması nedeniyle etkili değişkenlerin sağlık bakımında göz önünde bulundurularak bakımın planlanması önerilmektedir.

S-0596 - ANTİKOAGÜLAN KULLANAN YAŞLILARIN ÖZ-YÖNETİMİNİ GÜÇLENDİRMEDE 5A MODELİ İLE MOTİVASYONEL GÖRÜŞME TEKNİĞİNİN KULLANILMASI

Jülide Gülizar YILDIRIM1,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği AD,

Varfarin tromboemboliyi önleyen bir ilaçtır. 5A modelinin değişim aşamalarına odaklı motivasyonel görüşmelerle, bireyin değişim nedenlerini daha iyi anlaması sağlanarak bireyin davranış değişimi sağlanabilir. Çalışmanın amacı grup eğitimi ve motivasyonel görüşmelerin 5A modeline dayandırılarak Varfarin kullanan hastaların INR düzeylerine etkisini belirlemektir.

Deney ve kontrol gruplu yarı deneysel olarak planlanan araştırma Ege Üniversitesi Kardiyoloji Coumadin Polikliniğinde Ocak- Mayıs 2016 tarihleri arasında dört izlem yapılarak yürütüldü. Polikliniğine başvuran 450 hasta arasından Varfarin'e ilişkin gönüllü 28 hasta ile grup eğitimleri yapıldı. Araştırmanın örneklemine %80 güven ve %5 hata ile her grupta 14'er kişi alındı. Deney grubundaki hastalara 3 ay süre ile 7 kişilik iki gruba 90 dk ön eğitim verildikten sonra her ay bireysel motivasyonel görüşmeler yapılmıştır. Kontrol grubu sadece hemşire eğitimi almıştır. Veriler Duke Antikoagülan memnuniyet ölçeği ve INR izlem çizelgesi ile toplandı. Hastaların INR değerleri aylık olarak INR izlem gününde biyokimya sonuçları değerlendirildi. Veriler sıklık, kikare, manwhitney U, wilcoxon testi ile değerlendirildi.

Araştırmaya katılanların yaş ortalaması 70±6.84(60-81 yaş) idi. Yaşlıların %53.6'sı erkek, %85,7'si evli, %64,3'ü ilk ve orta okul mezunu, %64,3'ü emekli, %60,7'si aritmili idi. Araştırma başında INR değerlerinin hedef aralıkta kalma oranı deney(%14.3) ve kontrol(%17.9) grupta benzer iken($p>0.05$) araştırma sonunda deney grubun hedef aralıkta kalma oranı(%35.7) kontrol gruba göre(%14.3) yükseldi($p<.005$). Ölçek toplam puanı araştırma sonrasında öncesine göre deney grupta azalırken ($p<.05$), kontrol grupta değişmedi($p>.05$). Araştırma öncesinde deney grubunda kısıtlılıklar(24,08±16,51) ve yükler(28,75±22,0) fazla iken araştırma sonunda kısıtlılıklar(16,58±12,56) ve yükler(15,25±14,28) azaldı($p<.05$). Araştırma öncesinde kontrol grubunda kısıtlılıklar(24,08±16,51) ve yükler(33,17±11,48) fazla iken araştırma sonunda kısıtlılıklar(30,4±10,81) ve yükler(34,33±13,21) değişmedi($p>.05$).

Sonuç: Bu çalışma varfarin tedavisi alan yaşlılarda, hemşirenin yürüttüğü motivasyonel görüşme tekniğinin öz-yönetim davranışlarını geliştirmede, hasta memnuniyetini artırdığı ve INR düzeylerinin hedef aralıkta kalmasını etkilediğine ilişkin kanıtlar sağlamıştır. Araştırmada, hastanın bakıma katılımının sağlanarak öz-yönetim davranışlarının desteklenmesinin, rutin hastane bakımına göre daha yararlı sonuçlar sağladığından bu tekniğin sağlık profesyonelleri tarafından etkili şekilde kullanılabileceklerdir.

S-0597 - AZALMIŞ OVER REZERVİ OLAN KADINLARDA DEPRESYON, KAYGI VE KRONİK PSİKOSOSYAL STRESÖRLER: İNFERTİL KADINLARLA BİR ÇALIŞMA

Cennet ŞAFAK ÖZTÜRK1, Semra GÜN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, 2Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Üreme çağındaki çiftlerin ortalama %10-15'i infertilite tanısı almaktadır. Temelde tıbbi bir durum olarak ele alınsa da, çalışmalar infertilite ve psikolojik faktörler arasında karmaşık bir etkileşim örüntüsü olduğunu göstermektedir. İnfertilite nedeni ile psikolojik faktörler arasındaki ilişkide çelişkili sonuçlar elde edilmiştir. Bu araştırmanın amacı azalmış over rezervi (AOR) olan infertil kadınlarda depresyon, kaygı ve psikososyal stresörler arasındaki ilişkilerin incelenmesidir.

Çalışmaya 102 (50 AOR ve 52 diğer faktör tanısı alan) infertil kadın katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 31.63±4.74 (yaş aralığı 23-41) dır. Tüp bebek kliniğine adetlerinin 1-3. günü kan tahlili yaptırmaya gelen katılımcılara Kişisel Bilgi Formu, Beck Depresyon Envanteri (BDE) ve (Süreksiz) Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (D-SKE) uygulanmıştır. Katılımcıların follicle stimulating hormone (FSH) değerleri tıbbı kayıtlarından alınmıştır.

AOR tanısı alan infertil kadınlar ile diğer faktörler nedeniyle infertilite tanısı alan kadınlar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. AOR olan kadınların alt gelir grubundan oldukları ($p=0.026$), görücü usulü ile evlendikleri ($p=0.048$), daha çok çay ($p=0.017$), daha az kahve ($p=0.048$) içtikleri ve ailede erken menopoz öyküsünün ($p=0.010$) daha fazla olduğu bulunmuştur. AOR olan kadınlarda depresyon ($p=0.015$) ve durumluk kaygı ($p=0.027$) ve sürekli kaygı ($p=0.049$) puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. FSH ile yaş ($p=0.032$) ve depresyon ($p=0.001$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. FSH yaş, gelir ve ailede erken menopoz öyküsü tarafından anlamlı olarak yordanmıştır ($p<0.001$).

Over rezerlerinde biyolojik faktörler kadar psikososyal faktörlerde önemlidir. Elde ettiğimiz sonuçlar AOR tanısı alan infertil kadınların hem değerlendirilmesi hem de tedavi süreçlerinde psikolojik faktörlerinde göz önüne alınmasının önemini göstermiştir.

S-0598 - KADIN SAĞLIĞINA YENİ BİR YAKLAŞIM: HOMEOPATİ

Ayça ŞOLT KIRCI1, FİGEN DIĞIN1, YELİZ MERCAN1,

1Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu,

Özünde enerji tedavisi olan, Yunancadan köken alan homeos (benzer) ve pathos (hastalık) kelimelerinin birleşmesinden oluşan homeopati, ilk kez 1796 yılında Alman Doktor Samuel Hahnemann tarafından "benzeri ile tedavi etme" ilkesi doğrultusunda geliştirilmiştir. Hastalıkla savaşan bedende meydana gelen değişikliklerle birlikte herkesin bedeninin kendine özgü savunma mekanizması vardır. Modern tıpta kullanılan ilaçlar, o an ki süreçte hastalığı baskıladığından dolayı, beden kendi kendini onaramadığı için belirtiler ortadan kalkmaz. Homeopati ise bedene ihtiyacı olduğu enerjiyi yükleyerek bedenin kendi kendine iyileşme kapasitesini artırmaktadır. Böylece kişi sadece fiziksel hastalıklarını değil aynı zamanda zihinsel ve ruhsal yönden de sahip olduğu hastalıkları kendi kendine iyileştirecek güce kavuşur. Holistik değerler ile daha çok uyumlu olan ve kullanılan remedilerin (homeopatik ilaçlar) seyreltik olması, toksik etkilerinin daha az olması, uygulama yapan kişi ve hasta için maliyetinin düşük olması homeopatinin tercih edilme sebebidir. Homeopati özellikle Kanada, Amerika, Avusturya, Almanya, İsviçre, İngiltere gibi birçok gelişmiş ülkede, genel popülasyonun %5-75 (ortalama %23)'i tarafından tercih edilmekte ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından alternatif ve tamamlayıcı bir tıp olarak kabul görmektedir. Homeopati, solunum sistemi ve gastrointestinal sistem hastalıklarında, pre-menstrual sendrom, fertilite, endometriosiz, menapoz, makat geliş, gebelik süresince meydana gelen rahatsızlıklar, pika, postpartum dönem, anemi, mide bulantısı ve mastit gibi sorunların çözümünde başvurulan yöntemlerden biridir. Homeoaptinin yasal olduğu Avrupa ve Amerika'daki birçok ülkede, uzun yıllardır sertifikalı ebe ve hemşireler tarafından kadın sağlığının geliştirilmesinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu ülkelerde homeopati eğitimi almış sertifikalı ebe-hemşireler tarafından kadın hastalıklarına, gebelik ve doğum sürecine yönelik uygulamalar yapılmaktadır. Ülkemizde ise Sağlık Bakanlığı tarafından "Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği" hazırlanmıştır. Ancak bu yönetmelik kapsamında ebe ve hemşirelere homeopati uygulama yetkisi verilmemiştir. Bu nedenle ebe-hemşirelerin bağımsız rolleri içinde yer alan homeopatinin ülkemizde de uygulanabilmesi için ilgili yönetmeliğin tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.

S-0599 - EMZİRME DÖNEMİNDE SÜT ARTTIRMAK AMACIYLA KULLANILAN METOKLOPRAMİD YENİDOĞANDA EKSTRAPİRAMİDAL REAKSİYONA NEDEN OLUR MU?

Seren Gülşen GÜRGEN1, Ceyhun GÖZÜKARA2, Ayşe TUÇ YÜCEL3, Gülce Naz YAZICI4, Selda İLDAN ÇALIM5, Ece ONUR6,

1Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Histoloji Ve Embriyoloji Bölümü, 2Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı, Manisa, 3Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Anatomi Bölümü, Manisa, 4Erzincan Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji Ve Embriyoloji Anabilim Dalı, 5Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, 6Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı,

Klinikte anti-emetik ilaç olarak kullanılan Metoklopramid, son yıllarda laktasyon döneminde hiperprolaktinemi etkili olarak da kullanılmaya başlanmıştır. Çalışmamızda laktasyon döneminde uygulanan Metoklopramid'in yenidoğan ratlarda merkezi sinir sisteminde neden olabileceği yan etkilerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada 18 adet yeni doğum yapmış Wistar-albino dişi sıçanlar yavruları ile birlikte 3 gruba ayrıldı. 1.Grup: Sağlıklı kontrol, 2.Grup: Metoklopramid düşük doz uygulanan grup (10 mg/kg, günde 2 doz ip), 3.Grup: Metoklopramid yüksek doz uygulanan grup (45 mg/kg, günde 2 doz ip). Deney laktasyon dönemi boyunca devam etti ve 21 gün sonunda her annenin 6 adet yavrusunun beyin dokuları alındı. Beyinde ekstrapiramidal reaksiyon belirleyicileri olan BDNF (Beyin Kökenli Nörotrofik Faktör), DRD2 (Dopamin D2 Reseptörü) ve NGF (Nöral Büyüme Faktörü) sinyal molekülleri kullanılarak immunohistokimyasal yöntem uygulandı.

Beyinin prefrontal korteks bölgesi incelendiğinde, kontrol grubunun nöronlarında oldukça kuvvetli BDNF reaksiyonu belirlenirken, diğer iki grupta orta şiddette idi. DRD2 reaksiyonu ise kontrol ve yüksek doz gruplarında nöron sitoplazmalarında granüler formda ve kuvvetli salınım gösterdiği, düşük doz grubunda ise bir miktar azaldığı belirlendi. NGF ekspresyonunda tüm gruplar arasında anlamlı bir fark gözlenmedi. Beyinin hipokampus bölgesinde, kontrol ve düşük doz gruplarının dentat girustaki (DG) glutamaterjik granül hücrelerinde BDNF ekspresyonu orta şiddette iken, yüksek doz grubunda zayıf olarak izlendi. Kontrol grubunda DRD2 hipokampusun DG hücrelerinde orta şiddette gözlenirken, düşük ve yüksek dozlarda ekspresyonun azaldığı belirlendi.

Since high-dose metoclopramide caused a decrease in DRD2 expression in the external pyramidal layer in the prefrontal cortex, and since both high and low doses reduced BDNF expression, care needs to be taken with the use of metoclopramide in the lactation period due to the possibility of extrapyramidal reactions in infants.

S-0600 - CİGARETTE SMOKİNG BEHAVİOR AND ATTİTUDE TOWARDS SMOKİNG CESSATİON AMONG LİTHUANİAN PHARMACY ASSİSTANT, MİDWİFERY AND DENTAL ASSİSTANT STUDENTS

Jurgita DAUKSİENE1, Aurimas GALKONTAS2, Regina MOTİENE1,

1Kaunas University Of Applied Sciences, 2Kaunas University Of Applied Science,

The present study aims to obtain data about smoking habits, attitudes, and knowledge among Lithuanian pharmacy assistant, midwifery and dental assistant students

Introduction: Smoking is a practice in which a substance is burned and the resulting smoke breathed in to be tasted and absorbed into the bloodstream. Smoking is the biggest preventable cause of morbidity and mortality in the world. Lung cancer has been the main cause of death from cancer among men for many decades in Lithuania. Every year more than 1300 patients in Lithuania die of lung cancer. Training health professionals' students in smoking cessation counseling has a measurable effect on professional performance. Methods: Setting and sample. This study was conducted among under graduated pharmacy assistant, midwifery and dental assistant students at the Kaunas University of Applied Sciences (Lithuania). Data collection. Data were collected by cross-sectional survey. The questionnaires were distributed during the 2015 - 2016 academic year at the Kaunas University of Aplied Sciences (Lithuania) to the intensive pharmacy assistant, midwifery and dental assistant course students.

Results: Females largely outnumbered males (91.9% versus 8.1%). Current smokers were 14.7%. Most students with active smoking status are midwifes - 12 students (5.7%), pharmacy assistant - 10 students (4.7%) and dental assistant – 9 students (4.2%). More than half of the respondents, 67.7% of current smokers trying to quit smoking, while 32.3% had no desire to stop smoking

We conclude that in Lithuanian smoking habits of training pharmacy assistants, midwives and dental assistants are not higher than those of other European students, but our students showed many positive attitudes towards tobacco, but much more work is needed because future pharmacy assistants, dental assistants, midwives develop their role against smoking effectively

S-0601 - GEBELERİN FONKSİYONEL OLMAYAN İNANÇ VE UYGULAMALARININ BELİRLENMESİ

Melike PÜNDÜK YILMAZ1, Kerime Derya BEYDAĞ2,

2Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Araştırma, anne adaylarının gebelik, loğusalık ve bebek bakımına ilişkin fonksiyonel olmayan inanç ve uygulamalarını hangi durumlardan etkilendiğini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini, 10.09.2014-10.11.2014 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemi ile İstanbul Gaziosmanpaşa Bağlarbaşı Aile Sağlığı Merkezinde bulunan ve çalışmaya katılmayı kabul eden, Türkçe konuşup anlaşabilen, okuma-yazma bilen, gebe 114 anne oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında, kadınların tanımlayıcı özelliklerini içeren anket formu ve "Fonksiyonel Olmayan İnanç ve Uygulamalar Ölçeği" (FOİUÖ)kullanılmıştır. Yalçın ve Koçak tarafından 2012 yılında geliştirilmiş olan ölçek ile gebelerin, kendi sağlıkları ve bebek bakımındaki etkisiz ve zararlı uygulamalara yönelik tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Ölçek, gebelik, doğum, lohusalık ve bebek bakımına ilişkin olmak üzere 4 alt boyut ve toplam 58 maddeden oluşmuş, 5'li likert tipi bir tutum ölçeğidir.Toplamda ölçekten alınabilecek en düşük puan 58, en yüksek puan 290'dır. Verilerin analizinde; ortalama, standart sapma, medyan en düşük, en yüksek, frekans ve sıklık değerleri, Kolmogorov Simirnov test, Kruskal-wallis, Mann-Whitney U test, Spearman Korelasyon kullanılmıştır.

FOİUÖ puan ortalamalarına göre gebelerin; "Gebeliğe ilişkin fonksiyonel olmayan uygulamalar" düzeyi düşük (92,518±15,715); "Doğuma ilişkin fonksiyonel olmayan uygulamalar" düzeyi düşük (32,570±5,924); "Lohusalığa ilişkin fonksiyonel olmayan uygulamalar" düzeyi düşük (34,693±7,616); "Bebek bakımına ilişkin fonksiyonel olmayan uygulamalar" düzeyi düşük (71,123±14,895); "fonksiyonel olmayan inanç ve uygulamalar toplam" düzeyi düşük (230,904±41,223) olarak bulunmuştur. Gebelerin çalışma durumu, mesleği, eğitim durumu, nereli olduğu, gebelik sayısı, ilk gebelik yaşı ve bebek bakımı ile ilgili konularda kime danıştığı ile FOİUÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır ($p<0.05$).

Öncelikle, birinci basamak sağlık hizmetinde çalışan ebe/hemşirelerin gebelik, doğum, doğum sonrası dönemlere ilişkin sundukları bakımın etkili ve gereksinime uygun olması için kadının içinde yaşadığı çevre ve bu çevrenin özellikleri ile bir bütün olarak ele alınması ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Ebe/ hemşireler gebe, loğusa ve annelerin ne kadar ve hangi alanda eğitime gereksinim duyduklarını doğru şekilde saptamalı ve gereksinim duyulan eğitimi planlı bir şekilde ve standartlar doğrultusunda yerine getirilmelidir.

S-0602 - ERKEN DOĞUM SONRASI DÖNEMDE KARŞILAŞILAN EMZİRME PROBLEMLERİ VE PROBLEMLERE İLİŞKİN YAPILAN GİRİŞİMLER

SONGÜL CİHAN1, Zekiye KARAÇAM2,

1AYDIN KADIN DOĞUM VE ÇOCUK HASTALIKLARI HASTANESİ OBSTETRİ KLİNİĞİ, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Anne sütü ile besleme bebeklerin sağlıklı büyüme ve gelişmeleri için en iyi yöntemdir. Dünya Sağlık Örgütü, bebeklerin yaşamlarının ilk altı ayında sadece anne sütü ile beslenmelerini önermektedir. Ancak doğum sonrası erken dönemde gelişen bazı emzirme ile ilgili problemler, bebeklerin bu sürede sadece anne sütü / anne sütü ile beslenmesini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle erken doğum sonrası dönemde karşılaşılan emzirme problemlerinin tespiti ve mümkün olan en kısa zamanda çözümlenmesi anne ve bebek sağlığı için gereklidir. Araştırmanın amacı erken doğum sonrası dönemde karşılaşılan emzirme problemlerini ve bu problemlere ilişkin yapılan girişimleri belirlemektir.

Araştırma Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinde kesitsel olarak erken doğum sonrası dönemde olan ve gelişigüzel örnekleme yöntemi ile belirlenen 202 kadın ile yapılmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından literatüre dayalı olarak geliştirilen anket formu ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistikler ve ki kare testi ile analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalamasının 27,08±6,09 (min. 17- max. 41), %28,7'sinin ilkokul, %31,'sinin ortaokul ve %21,8'inin lise eğitimine sahip oldukları bulunmuştur. Kadınların %22,3'ünde emzirme problemi bulunduğu ve bu problemlerin meme başı çatlağı (%37,8), bilgi eksikliği (%20,0), anne sütü azlığı (%15,6), meme başı çöküklüğü (%13,3), bebeğin prematüre olması (%8,9) ve düz meme başı (%4,4) olduğu belirlenmiştir. Araştırmada klinik ebe ve hemşirelerinin bu emzirme problemlerinin çözümü için bilgilendirme (%57,8), emzirme tekniğinin doğru kullanımı (%24,4), laktasyonun artırılması (%6,7), annenin öz güvenini sağlama (%6,7) ve meme başına krem uygulama (%4,4) girişimlerini yaptıkları saptanmıştır. Bu girişimler sonrasında mevcut problemlerin %62,2'sinin devam ettiği görülmüştür.

Bu çalışma, kadınların önemli bir bölümünün emzirmeye ilişkin sorunlarının bulunduğunu, ebe ve hemşirelerin bireye özel farklı yöntemler ile bu problemleri çözmeye çalıştıklarını, ancak mevcut uygulamaları ile çoğunlukla bu dönemde çözüme ulaşamadıkları sonuçlarını ortaya koymuştur.

S-0603 - DOĞUM SONU DÖNEMDE KADINLARIN MODERN AİLE PLANLAMASI GEREKSİNİMLERİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

MAHİDE DEMİRELÖZ AKYÜZ1, MELTEM ÇİÇEKLİOĞLU2, ESİN CEBER TURFAN1, ŞAFAK TANER2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,EBELİK BÖLÜMÜ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ,HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI,

Bu araştırmada, son iki yılda doğum yapan 15-49 yaş arası evli kadınların doğum sonu dönemde modern aile planlaması yöntem gereksinimleri ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Kesitsel analitik olarak planlanmış bu çalışmanın evrenini, 75. Yıl, Cengizhan ve Alpaslan mahalle muhtarlıklarına kayıtlı, son bir yılda doğum yapan kadınlar oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini Mahalle muhtarlıkları listesinden elde edilen son bir yılda doğum yapan, toplam 363 kadından 347'si oluşturmuştur.

Doğum sonu dönemde herhangi bir yöntem kullanan kadın oranı, %70.9 olmak üzere; %51.9'unun modern, %19'unun geleneksel yöntem kullandığı bulunmuştur. Kadınların, doğum sonu dönem karşılanmayan modern AP gereksinim düzeyi %48.1 olarak belirlenmiştir. Doğurganlık çağı boyunca isteyerek düşük yapan kadınlarda hiç düşük yapmayanlara göre karşılanmayan modern aile planlaması gereksinimi daha yüksek saptanmıştır ($p<0.05$).Lohusalık döneminde izlem yapılmayanlarda karşılanmayan modern AP gereksinim düzeyi daha yüksek elde edilmiştir ($p<0.05$). Gebelik ve lohusalık dönemlerinde aile planlaması danışmanlığı almayan kadınlarda doğum sonu dönem karşılanmayan modern aile planlaması gereksinimi yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Lohusalık döneminde Aile Sağlığı Merkezi'nden danışmanlık alanlarda karşılanmayan aile planlaması gereksinimi daha düşük bulunmuştur ($p<0.05$). Aile Sağlığı Merkezi'nde çalışan ebelerden aile planlaması danışmanlığı alan kadınların karşılanmayan aile planlaması gereksinimi daha düşük saptanmıştır($p<0.05$).

Gebelik ve lohusalık dönemlerinde aile planlaması danışmanlığı almayanlarda, doğum sonu karşılanmayan modern aile planlaması gereksiniminin daha fazla görülmesi ve danışmanlık alanların yaklaşık yarısının bu hizmeti birinci basamaktan alması modern aile planlaması danışmanlığında birinci basamak hizmetlerinin önem ve gerekliliğini vurgulamaktadır.

S-0604 - HPV (+) KADINLARDA SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI (SYBD) GELİŞTİRMENİN SERVİKS KANSERİ'Nİ ÖNLEMEYE ETKİSİ

Ayşegül DÖNMEZ1, Birsen KARACA SAYDAM2,

1Adnan Menderes, 2Ege Üniversitesi,

HPV (+) tespit edilen kadınlara Serviks Kanserini önlemeye yönelik verilen planlı eğitimin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına etkisini araştırmaktır.

Araştırma retrospektif ve tanımlayıcı tipte planlanmış bir eğitim müdahale çalışmasıdır. Araştırma 15.01.2013-30.09.2013 tarihleri arasında T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu İzmir İli Kamu Hastaneleri Birliği Kuzey Genel Sekreterliği Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde uygulanmıştır. Araştırma evrenini; hastanenin jinekoloji polikliniğine 01.07.2012-30.09.2012 tarihleri arasında başvuran, Pap-smear ve HPV taraması yapılan 91 kadın oluşturmuş ve tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Veriler, araştırmacıların geliştirmiş olduğun "Kadınların Tanımlayıcı ve Sosyo-Demografik Özelliklerini İçeren Bilgi Formu" ve HPV (+) kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını değerlendirmek için Walker tarafından (1987) geliştirilip Bahar ve ark. (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olan "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği-II" (SYBD-II) kullanılarak yüz-yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Kadınlara araştırmacılar tarafından eğitim yapılmış ve bir broşür verilmiştir. Altıncı ay ve 12. ay smear kontrolüne gelen kadınlara tekrar uygulanan SYBD-II ölçeği uygulanarak eğitimin etkisi değerlendirilmiştir.

Kadınların, %50.5'inin ilköğretim mezunu, %80.2'sinin herhangi bir işte çalışmadığı, %14.3%20.9'unun 35-39 yaş grubunda ve yaş ortalamalarının 37.87±9.9 (min=19-max=58) olduğu saptanmıştır. Kadınların SYBD-II ölçeğinden eğitim öncesi 122.63±1.31 (min=120.01-max=125.25), altıncı ayda yapılan ilk izlemde 166.06±1.20 (min=163.66-max=168.45) ve 12. ayda yapılan ikinci izlemde 150.32±1.70 (min=146.94-max=153.71) puan aldıkları saptanmıştır ve ortalamalar arasında bulunan fark istatistiksel olarak anlamlıdır (p=.00). Ölçek alt boyutlarından fiziksel aktivite alt boyutu genel olarak en düşük puan alınan alt boyut olarak belirlenmiştir.

Kadın kanserleri arasında dünyada en sık görülen ikinci, Türkiye'de ise ilk on kanser türü içerisinde yer alan serviks kanseri, kadın sağlığını tehdit eden önemli bir sağlık sorunudur. Erken tanıya yönelik Pap-smear ve HPV testleri ile kadınların birçoğu henüz kanser evresine gelmeden tespit edilebilmektedir. Kadın sağlığını ilgilendiren birçok alanda kadınlarla olan ebeler; verecekleri eğitimlerle farkındalıklarını artırarak serviks kanseri erken teşhis ve tedavisinde önemli rol alabilirler.

S-0605 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MENSTRUAL SEMPTOM YAŞAMA DURUMU VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Yeşim AKSOY DERYA1, Çiğdem ERDEMOĞLU1, Zeliha ÖZŞAHİN1,

1İnönü Üniversitesi,

Bu araştırma ile, üniversite öğrencilerinde menstrual semptom yaşama durumu ve yaşam kalitesine etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikte planlanan bu araştırma Nisan-Mayıs 2017 tarihleri arasında bir kamu üniversitesinde yürütülmüştür. Örneklem büyüklüğü; %99.9 güven aralığı, 0.05 yanılgı düzeyi ve %80 evreni temsil etme yeteneği ile 1019 kız öğrenci olarak belirlenmiştir. Veriler, "Kişisel Tanıtım Formu", "Menstruasyon Semptom Ölçeği (MSÖ)" ve "Yaşam Kalitesi Ölçeği (SF -12)" aracılığı ile elde edilmiştir. İstatistiksel değerlendirmede; sayı, yüzde, ortalama, standart sapma ve pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Yaş ortalaması 20.82±1.67 olan öğrencilerin %30'u birinci sınıf öğrencisi olup, %84.4'ü gelirinin giderine eşit olduğunu belirtmiştir. Menarş yaş ortalaması 13.50±1.55 olan öğrencilerin, %70.2'si menstruasyonunun düzenli olduğunu, %45.2'si ise ailesinden en az birinin (anne/kız kardeş vb) menstrual yakınmaları yaşadığını belirtmiştir. Araştırmada MSÖ toplam puan ortalaması 69.36±17.59'dir. Öğrencilerin MSÖ "negatif etkiler/somatik yakınmalar" alt boyutu puan ortalamasının 40.45±10.63, "menstrual ağrı belirtileri" alt boyutu puan ortalamasının 21.22±6.07 ve "baş etme yöntemleri" alt boyutu puan ortalamasının 7.67±4.08 olduğu belirlenmiştir. SF-12 yaşam kalitesi "fiziksel bileşen özet skoru" ve "mental bileşen özet skoru" ile MSÖ tüm alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve menstrual sendrom şiddeti arttıkça fiziksel ve mental yaşam kalitesinin azaldığı saptanmıştır ($p<0.001$).

Öğrencilerde menstrual semptom yaşama sıklığının yaygın olduğu ve menstrual sendrom şiddeti arttıkça yaşam kalitesinin azaldığı saptanmıştır.

S-0606 - GEBELİĞİN CİNSEL YAŞAM ÜZERİNE ETKİSİ : NİTEL BİR ÇALIŞMA

Esra YURTSEV1, Ümran YEŞİLTEPE OSKAY2,

1Şişli Hamidiye Etfal EAH , 2İstanbul Üniversitesi,

Gebelikte kadının yaşadığı fizyolojik ve psikolojik değişiklikler kadının ve eşinin cinsel yaşamı etkilemektedir. Bu araştırma; Gebelik dönemindeki kadınların cinsel yaşamları ile ilgili deneyimlerini, düşüncelerini ve yaşadıkları sorunları saptamak amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışma 01. 05.2014-01.06.2014 tarihleri arasında Şişli Hamidiye Etfal Eğitim Araştırma Hastanesi Gebe okulunda eğitim alan,çalışmaya katılmaya istekli, kronik hastalığı, psiyatrik hastalığı olmayan, sağlıklı 30 gebe kadınla gerçekleştirilen fenomelojik (olgu bilim) yönteminin kullanıldığı nitel bir çalışmadır. Verilerin toplanması; araştırmacı tarafından oluşturulan sosyo-demografik özellikleri sorgulayan soruları ve gebe kadınların cinsel yaşamları ile ilgili düşüncelerini, deneyimlerini ve sorunlarını sorgulayan açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında kodlanarak içerik analiz yöntemiyle konuyla ilişkin temalar oluşturularak analiz edilmiştir.

Olguların 10'u 1. Trimester, 10'u 2.trimester, 10'u 3.trimester olmak üzere toplamda 30 olgu ile görüşülmüştür. Olguların, 11'i primipar, 19'u multipar gebeden oluşmaktadır. Olguların 17'si fiziksel görünümündeki değişimden memnun olmadığını bildirdi. 19 Multipar gebeden 12'si, 11 primipar gebeden ise 10'u gebeliğin cinsel yaşamlarını etkilediğini bildirdi. 9 gebe eşlerinin cinsel ilişki sırasında bebeğe zarar vermekten korktuklarını, 2 gebe de eşlerinin cinsel ilişki sırasında doğumu başlatmaktan korktuklarını bildirdi.

Bu çalışma ile gebeliğin kadınların ve eşlerinin cinsel yaşamlarını etkilediği saptanmıştır.

S-0607 - GÖÇÜN ÇOCUK SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Nilsu BOZ1, Rabia EKTİ GENÇ2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Göç, insanın içine doğduğu çevreyi bırakıp yeni bir çevreye gitmesidir. Göç sürecini yaşayan bireyler; sağlık, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan olumsuz olarak etkilenir. Göç her yaşta insan sağlığını olumsuz etkilediği gibi çocuk sağlığını da olumsuz etkilemektedir.Bu derlemenin amacı göç sorununu çocuk sağlığına etkilerini göz önüne alarak incelemektir.

Bu çalışma derleme niteliğinde olup,konuyla alakalı güncel literatür taranması ile derlenmiştir.

Türkiye tarih boyunca farklı faktörlerin etkisiyle göçe maruz kalmış bir ülkedir. Ülkenin tarihinde en fazla göç aldığı zamanlar ise Balkan Savaşları ve son Suriye iç savaşı nedeniyle yaşanan göçlerdir.Türkiye nüfusu 2016 yılı verilerine göre 79 milyon 814 bin 871kişidir ve 2016 yıllarında 3 milyon 551 bin 78 göçmen (mülteci) nüfusumuzu 83 milyon 369bin 488'e yükseltmiştir.Göçmen nüfusunun içinde çocuk gelişiminde önemli bir yaş aralığı olan 0-4 yaş arası çocuk sayısı 372.266 kişi olarak belirtilmektedir. Bu çocukların bazılarının da Türkiye' de doğduğu bilinmektedir. Mülteci çocuklar barınma,beslenme,güvenlik,eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanamama gibi yetersizliklerden dolayı sağlık açısından riskli grupta yer alırlar.Göçmen gebeler doğum öncesi bakıma erişim sağlayamadıklarından çocuklarında doğumdan sonra çeşitli mineral eksiklikleri (folik asit,demir,çinko gibi)sonucunda çeşitli hastalıklar (nöral tüp defektleri, anemi, zihinsel gerilik, beslenme bozuklukları vb) görülebilmektedir. Özellikle bu yaş grubu çocukları doğum sonu bağışıklama hizmetlerini yetersiz almaları nedeniyle bulaşıcı hastalıklara sıklıkla maruz kalırlar. Aynı zamanda mevcut kronik hastalığı olan çocuklar ise gerekli bakımlarını elde etmekte sıkıntılar yaşamaktadır. Sosyal yönden ise yaşadıkları uyum stresi ile akademik başarısızlık,iletişim bozuklukları,dışlanma gibi ruhsal sorunlar yaşanmaktadır.Eğitim haklarından yararlanmalarından yararlanamamaları da dolaylı olarak sağlıklarını olumsuz etkilemektedir.

Ebeler göçmen gebe,bebek ve çocuklarla karşılaştığında gereksinimleri olan sağlık problemlerini belirlemek konusunda önemli bir role sahiptir.Göçmen çocukların sağlığının korunup geliştirilmesi için destek olmalı, çocukların sağlık haklarının korunmasında savunucu rollerini yerine getirmelidirler.

S-0608 - EVRENSEL BİR SORUN: GÖÇ VE KADIN SAĞLIĞI

Nilsu BOZ1, Birsen KARACA SAYDAM2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Göç;İnsanların tek başına ya da aileleri ile birlikte gönüllü veya savaş,şiddet,doğal afetler gibi sebeplerle zorunlu olarak yaşadığı yerden başka bir yerleşim yerine giderek yaşaması olarak tanımlanabilir.Göçten sosyal statüsü ve fizyolojisi sebebiyle en çok etkilenenler kadınlardır.Göç ile yaşanan yeni yaşama alışma,ekonomik sıkıntılar,dil engeli ve en önemlisi sağlık hizmetlerine ulaşamama kadın sağlığında olumsuzluklara sebep olmaktadır.Bu derlemenin amacı göç etmenin kadın sağlığına etkilerini gözler önüne sermektir.

Bu çalışma derleme niteliğinde olup,konuyla alakalı güncel literatür taranması ile derlenmiştir.

Türkiye'nin aldığı ilk göç 1922-1938 yılları arasında Yunanistan'dan en son ise 2011- 2013 yılları arasında Suriye'den yaşanan göçtür. Türkiye nüfusu 2016 yılı verilerinde 79 milyon 814 bin 871 kişidir. 2016 yılında 3 milyon 551 bin 78 mülteci nüfusumuzu 83 milyon 369 bin 488'e yükseltmiştir. Bunların %47'sini kadın göçmenler oluşturmaktadır. Büyük bir çoğunluğu doğurganlık çağındadır. Elverişsiz konaklama mekanları, toplu yaşama, ekonomik yetersizlik, sağlık sigortalarının olmaması, dil engeli vb. nedenlerle göç mülteci sağlığını olumsuz etkilemektedir. Bu durum erkeklere oranla kadınları özellikle sağlık hizmeti almada dezavantajlı hale getirir.15-49 yaş grubundaki bu kadınlar bulaşıcı hastalıklar, anksiyete, sakatlık gibi göçün getirdiği sorunların yanı sıra gebelik ve doğum açısından da riskli grubu oluşturmaktadırlar. Göçmen gebeler sağlık hizmetine erişimde sorunlar yaşadıklarından yeterli antenatal bakım alamamakta ve düşük, anne/bebek ölümü, perinatal travma, prematüre doğum, enfeksiyonlar ve postpartum kanama/depresyon görülme riski artmaktadır. Genellikle geldikleri kültürde statü için doğum yaptıklarından doğum kontrol yöntemlerini kullanmak istememektedirler. Bu durum düşük ve tehlikeli doğum riskini artırmaktadır.Kadınların savaş-göç durumlarında şiddet, cinsel istismar ve tecavüze uğradıkları bilinen bir durumdur. Bir kısım kadın gittikleri ülkelerde seks işçisi olarak çalıştırılmaktadır. Tüm bunlara sosyal destek eksikliği de eklendiğinde göçmen kadınların ruhsal sıkıntı yaşamalarıyla sonuçlanmaktadır.

Ebeler koruyucu sağlık hizmeti kapsamında göçmen kadınların sağlığının korunması ve geliştirilmesinde rol oynamaktadır. Göçmen kadınları bulup, ihtiyaçları olan üreme sağlığı gereksinimlerini fark edip uygun bakım vermeli ve bu kadınların topluma entegre olmasında destekçi olunmalıdırlar.

S-0609 - İNTESTİNAL MİKROBİYOTANIN YENİDOĞAN SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Şeyma ÇATALGÖL1, Rabia EKTİ GENÇ2,

1Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü, 2Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü,

GİRİŞ AMAÇ: Mikrobiyota bedenimizi paylaşan kommensal, simbiyotik ve patojenik mikroorganizmaların oluşturduğu ekolojik yapıdır. Yenidoğan dönemi, yetişkin intestinal mikrobiyotası ve bireyin yaşam boyu sağlığını etkileyen gastrointestinal kolonizasyon için çok önemli bir dönemdir. Bu çalışma, intestinal mikrobiyotanın yenidoğan üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. YÖNTEM Araştırma, bir literaür tarama çalışması olup; Nisan 2017 tarihinde Balıkesir Üniversitesi ağı üzerinden EBSCOhost arama motoru ve Cochrane kütüphanesi kullanılarak 2006–2017 yılları arasında yayınlanmış makaleler incelenerek yapılmıştır. Yapılan literatür taramasında, "Microbiota, İntestinal Microbiota, Newborn" anahtar kelimeleri kullanılmıştır. 18 makale incelenerek, içerik analizi yapılmıştır. TARTIŞMA Çalışmada incelenen makalelerde ortak bulgu, vajinal yolla doğan ve anne sütüyle beslenen yenidoğanlarda, yararlı mikroorganizmalar bebeğe daha çok geçerek, intestinal mikrobiyota gelişimini olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca intestinal mikrobiyota, beyin ve bağırsak arasında bir ilişki oluşturarak, insan sağlığı üzerinde önemli bir rol oynar. Obezite, diyabet gibi metabolik hastalıklar ve şizofreni, otizm, anksiyete, depresyon gibi neuropsikiyatrik bozukluklarla, intestinal mikrobiyota arasında ilişki olduğuna dair güçlü kanıtlar bulunmaktadır. Bağırsak kolonizasyonu, çevre, gebelik yaşı, doğum şekli, hastaneye yatış, antibiyotik kullanımı ve beslenme şekli gibi çeşitli faktörlerden etkilenir. Lee ve Ark.'nın (2015) anne sütü ve mamayla beslenen 4 haftalık bebeklerin intestinal mikrobiyota özelliklerini karşılaştırdıkları araştırma sonuçlarına göre, anne sütüyle beslenen bebeklerin bifidobacterium longum gibi prebiyotik mikrobiyota yoğunluğu, mamayla beslenen bebeklere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Dominguez ve Ark'nın (2010) 9 anne ve 10 bebekte (biri ikiz) yaptıkları araştırma sonuçlarına göre; vajinal yolla doğan bebeklere annenin vajinal florasının geçtiği ve birkaç saat içinde laktobasil kolonizasyonun olduğu; sezaryenle doğan bebeklerde ise annenin cilt bakterilerinin (Stafilokoklar) bebeğe geçtiği tespit edilmiştir. SONUÇ Yenidoğanın doğumuyla birlikte İntestinal mikrobiyotada bulunan yararlı mikroorganizmalar sayesinde yenidoğan pek çok hastalığa karşı korunur. Normal vajinal doğum ve anne sütüyle beslenme, yenidoğan intestinal mikrobiyotasının gelişiminde önemli olumlu etkilere sahiptir. Bu bakımdan yenidoğanın ve gelecekteki yetişkinin sağlığı açısından normal vajinal doğumların ve anne sütüyle beslenme oranlarının arttırılması önemlidir.

S-0610 - SEZARYEN İLE DOĞAN BEBEKLERİN İLK ALTI AY BESLENME ŞEKİLLERİ

FUNDA ÇİTİL CANBAY1, ZEKİYE KARAÇAM1,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü,

Araştırma, sezaryen ile doğan bebeklerin ilk altı ay beslenme şekillerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Şubat 2016-Mayıs 2017 tarihleri arasında Aydın il merkezindeki Efeler 1 No'lu Aile Sağlığı Merkezi'nde 7-12 aylık bebeği olan, gelişigüzel örnekleme yöntemi ile belirlenen 152 anne ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri sosyodemografik ve obstetrik özellikler ile bebeklerin beslenme şekillerini sorgulayan 31 soruluk anket formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare analizi kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan annelerin yaş ortalaması 29,45±4,4 (19 – 43)'tür. Annelerin çoğunluğu (%97,4) bebek beslenmeyle ilgili eğitim aldıklarını ve bu daha çok ebelerden (%65,1) aldıklarını belirtmişlerdir. Annelerin %69,7'u bebeklerine ilk altı ay içinde emzik vermişlerdir. Bebeklerin %38,8'i ilk 2 saat içinde ve %16,4'ü ilk yarım saat içinde emzirmeye başlanmış ve % 80,9'u her istediğinde emzirilmiştir. Annelerin %66,4'ü bebeklerini ilk altı ayda biberon ve %47,4'ü kaşık ile beslemişlerdir. İlk altı ayda bebeklerin %78,9'una su, %55,9'una hazır mama ve %25,7'sine yemek suyu verilmiştir. Annelerin çoğunluğu (%47,4) ek gıda verme nedeni olarak anne sütünün yetmediğini belirtmişlerdir. İlk 6 ayda erkek çocuklarına muhallebi verilme oranının %22,5 ve kızlarda %9,9 olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (X2=8,733; p=0,033).

Bu araştırma annelerin tümümün bebeklerini emzirdiklerini, ancak ilk 30 dakikada emzirmeye başlama oranın düşük ve ilk 6 ay sadece ek gıda verme oranının çeşitli nedenlerle yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Sezaryen sonrası erken dönemde emzirmeye başlamanın sağlanması ve erken ek gıdaya başlanmayı azaltabilecek biçimde emzirme danışmanlığı hizmetlerinin verilmesi ile bebeklerin ilk altı ayda sadece anne sütü ile beslenmesi ve bebek sağlığının geliştirilmesine katkı sağlanabilir.

S-0611 - DOĞUMA HAZIRLIK EĞİTİMİNİN PRENATAL BAĞLANMA VE DEPRESYON RİSKİ ÜZERİNE ETKİSİ

Yasemin AYDIN KARTAL1, Tuğba KARAMAN2,

1SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSTESİ, 2Sakarya Üniversitesi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Bu çalışma doğuma hazırlık eğitiminin, gebelerin depresyon riskleri ve prenatal bağlanma düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Tek grup ön test-son test tasarımlı yarı deneysel olarak planlanan çalışma, bir kamu hastanesinin doğuma hazırlık sınıfına başvuran 44 gebe ile yürütüldü. Verilerin toplanmasında Gebe Tanıtım Formu, Prenatal Bağlanma Envanteri (PBE), Beck Depresyon Envanteri (BDE) kullanıldı. Veriler araştırmacı tarafından karşılıklı görüşme yöntemi ile toplandı.

Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 26,29±4,34, gebelik haftasının 30,47±3,00 ve gebelikte izlem sayısının 8,06±2,33 olduğu belirlendi. Gebelerin doğuma hazırlık sınıfına katılmadan önce BDE puan ortalaması 14,77±7,40, PBE puan ortalamasının 59,90±12,40 olduğu, eğitim sonrası ise BDE puan ortalaması 8,06±5,26 iken, PBE puan ortalamasının 71,88±8,25 olduğu belirlendi. Gebeliği planlı, çekirdek aile tipi olan ve çalışan kadınlarda prenatal bağlanmanın yüksek olduğu, multipar kadınlarda ise depresyon riskinin düşük olduğu saptandı.

Doğuma hazırlık eğitiminin gebelerin depresyon riskini azalttığı ve anne-bebek bağlanma düzeyini artırdığı belirlendi.

S-0612 - RİSKLİ GEBELERİN RUHSAL DURUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Şükran ERTEKİN PINAR1, Nefise UÇAR2,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sivas, 2Keles Entegre İlçe Hastanesi, Bursa,

Araştırma riskli gebelerin ruhsal durumları ve etkileyen faktörlerin incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Tanımlayıcı türdeki araştırmanın örneklemini preterm eylem tanısı ile hastaneye yatan 147 riskli gebe oluşturmuştur. Veriler, hastaların hastaneye yattığı birinci gün Kişisel Bilgi Formu ve Kısa Semptom Envanteri (KSE) ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı ve yüzdelik dağılım, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak değerlendirilmiştir.

Gebelerin yaş ortalaması 25.52±5.98 (min:16; max: 42)'dir. KSE'nin alt ölçeklerinden anksiyete 13.82±9.84, depresyon 18.04±10.37, olumsuz benlik 11.87±9.07, somatizasyon 12.86±6.08 ve hostilite puan ortalaması 8.11±5.06'dır. Gelir durumunu algılama, gebelik sayısı, eşi ile iletişimini algılama, yatak istirahatini evde yapmayı ve gebeliğinde ruhsal yönden yardım almayı isteme durumuna göre KSE alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Gebelerin anksiyete, depresyon, somatizasyon ve hostilite puanları orta düzeyin altında, olumsuz benlik algıları ise düşüktür. Geliri giderinden az olanların anksiyete ve depresyon, gebelik sayısı iki ve daha fazla olanların depresyon, eşi ile iletişimini orta düzeyde algılayanların anksiyete, depresyon ve olumsuz benlik puanları daha yüksektir. Yatak istirahatini evde yapmayı istemeyenlerin anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite, şu andaki gebeliğinde ruhsal yönden yardım almayı isteyenlerin ise anksiyete, depresyon, olumsuz benlik ve hostilite puanları daha yüksektir. Bu bulgular doğrultusunda riskli gebelerin ruhsal durumlarına neden olabilecek faktörlerin azaltılması ve destekleyici yaklaşımların sağlanması önerilmektedir.

S-0613 - PRENATAL BAĞLANMA VE FETAL SAĞLIK KONTROL ODAĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Habibe BAY1, Mahide DEMİRELÖZ AKYÜZ1, Aytül HADIMLI1, Mert KAZANDI2,

1Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi,

Araştırma, riskli ve sağlıklı gebelerde doğum öncesi dönemde prenatal bağlanma ve fetal sağlık odağı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiş kesitsel bir çalışmadır.

Araştırma, Ege Üniversitesi Kadın Hastalıkları ve Doğum AD polikliniğine başvuran gebeler ile 01.08.2015-01.02.2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Örneklemi, mevcut gebeliğinde risk saptanan 79 kadın ve risk saptanmayan 77 sağlık gebe oluşturmuştur (n=156). Veri toplamada, gebelerin sosyo-demografik özellikleri ile obstetrik bilgilerini içeren görüşme formu, “Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri” ve “Anne Karnındaki Bebek Sağlık Denetim Odağı (AKBSDO) Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın yürütülebilmesi için yerel etik komiteden ve ilgili anabilim dalından izin alınmıştır. Veriler, SPSS 16.0 programında sayı ve yüzde dağılımları ile t testi ve Pearson korelasyon analizi değerlendirilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan gebelerin yaş ortalaması 29.55±5.39 (Min:18, max:42) olarak saptanmıştır. Gebelerin %35.9’u lise mezunu ve %63.5’i ev hanımıdır. İlk kez gebe kalanlar tüm gebelerin %32.7’sini oluştururken, gebelerin %76.9’u ilk gebeliğinde herhangi bir sorun yaşamamıştır. Çalışmaya katılan gebelerin risk durumu varlığıyla “Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri” toplam puanları karşılaştırıldığında; risk durumu olan gebelerin toplam puanının (61.45±10.47) olmayanlara (60.48±8.88) oranla yüksek olduğu ancak anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Benzer şekilde “AKBSDO Ölçeği” ile risk durumu karşılaştırıldığında riskli gebelerin "Şansa Bağlı Alt Ölçeği” ve “Güçlü Değerler Alt Ölçeği" toplam puanlarının riskli olmayanlara oranla yüksek olduğu ancak arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). "Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri" toplam puanı ile AKBSDO alt ölçek puanları arasındaki ilişki incelendiğinde "İçsel SDO Alt Ölçeği” ve “Güçlü Diğerlerine Bağlı Alt Ölçeği" toplam puanları arasında istatistiksel açıdan pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$).

Araştırma sonucunda riskli ve sağlıklı gebelerin prenatal bağlanma durumları ile anne adayının gebelik sürecini kontrol edebilmesini gösteren AKBSDO Ölçeği puanları arasında ilişki olmadığı belirlenirken, annelerin prenatal bağlanma düzeyleri arttıkça gebelik döneminde ortaya çıkan değişikliklerin, sık karşılaşılan sorunların ve komplikasyonların kendileri tarafından kontrol altına alabileceklerini gösteren içsel denetimlerinin de arttığı saptanmıştır.

S-0614 - EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN EPİZYOTOMİ VE EPİZYOTOMİ SONRASI AĞRI YÖNETİMİNE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİ

AYÇA ŞOLT KIRCI1, FİGEN DIĞIN1, YELİZ MERCAN1,

1Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü,

Bu araştırma ebelik bölümü öğrencilerinin epizyotomi uygulaması ve epizyotomi sonrası ağrı ile ilgili bilgi düzeyini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Bu tanımlayıcı araştırma, Nisan-Mayıs 2017'de Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü'nde 3. ve 4. sınıf 70 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışma için gerekli izinler alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından literatüre dayalı hazırlanmış anket formu yardımıyla toplanmıştır. Veriler SPSS 22.0 istatistik programında değerlendirilmiş, çözümlemede tanımlayıcı istatistiklerden sayı, yüzde ve ortalamalardan yararlanılmıştır.

Araştırma grubunun yaş ortalaması 22,24±1,78 (min:20, max:31)'dir. Grubun %51,4'ünün 3.sınıf olduğu, %72,5'inin mesleğini kendisinin tercih ettiği, %65,7'sinin mesleğini icra ederken yüksek lisans yapmak istediği belirlenmiştir. Öğrencilerin %98,6'sı epizyotomi uygulamasını stajlarda gördüğünü, %75,7'si hiç epizyotomi uygulaması yapmadığını, dördüncü sınıflarda ise bu oranın %73,5 olduğu belirlenmiştir. Bunun ise Öğrencilerin %85,7'si epizyotominin rutin olarak açılmaması gerektiğini belirtirken, %61,4'ü müdahaleli doğumlarda, %85,7'si iri fetüs, %72,9'u kardiyovasküler risk söz konusu ise aşırı ıkınmayı engellemek için epizyotominin açılması gerektiğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %55,7'si epizyotomi sonrasındaki onarım sürecinin anne-bebek bağlanmasını geciktirmediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %50,0'si epizyotomi sonrası ağrı yönetiminde farmakolojik-non farmakolojik yöntemlerin her ikisini, %37,1'i sadece farmakolojik, %7,1'i ise non-farmakolojik yöntem kullandığı ifade etmiştir. Öğrencilerin tamamına yakını (%91,4) uygulama sonrasında ağrıyı tekrar değerlendirdiğini ve lohusalara bireysel ağrı ile baş etme yöntemleri hakkında bilgi verdiğini bildirmiştir.

Çalışma sonucunda öğrencilerin epizyotomi hakkındaki yeterli bilgiye sahip olduğu fakat epizyotomi sonrası ağrı yönetiminde kullanılan farmakolojik ve non-farmakolojik yöntemler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı görülmüştür. Bu nedenle ilgili ders müfredatlarında ağrı yönetiminde farmakolojik ve non-farmakolojik yöntemlere daha fazla yer verilmesi, staj alanlarında teorik ve uygulama bilgisinin birleştirilmesi önerilmektedir.

S-0615 - PLASENTA RETANSİYONUNDA ELLE HALAS YÖNETİMİNİN KULLANIMI: GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE KANITA DAYALI UYGULAMALAR

Gizem GÜNEŞ1, Zekiye KARAÇAM1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, maternal kanamalar anne ölümlerinin %27,1'inden sorumludur ve önde gelen doğrudan anne ölümü nedenidir. Maternal kanamaya bağlı bu anne ölümlerinin üçte ikisi doğum sonrası dönemde gerçekleşmektedir. Doğum sonrası kanamalara neden olan etiyolojik faktörlerden birisi plasenta retansiyonudur. Elle halas plasenta retansiyonu durumunda kullanılan yöntemlerden birisidir. Ulusal ve uluslararası standartlara göre plasenta retansiyonu durumunda ebelerin elle halas yönetimini kullanma yükümlülükleri bulunmaktadır. Literatüre dayalı olarak hazırlanan bu çalışmada plasentanın elle çıkartılması işlemi ile ilgili kanıta dayalı güncel yaklaşımların ve uygulamaların paylaşılması amaçlanmıştır.

Plasenta Retansiyonu, doğumun üçüncü evresinin aktif yönetimine rağmen belirli bir süre içerisinde plasentanın ayrılmamasıdır ve yaygınlığı %0,5-3 arasında değişmektedir. Plasenta retansiyonu teşhisi koymadan önce plasentanın doğumu için gereken süre ile ilgili kesin bir fikir birliği yoktur. Londra'daki Sağlık ve Mükemmelliyet Kliniği intrapartum uygulama rehberi plasentanın ayrılması için 30 dakika, Dünya Sağlık Örgütü ise 60 dakika beklenmesini önermektedirler. Son yıllarda (2016) yapılan bir kohort çalışmasında ise postpartum hemorojiyi önlemek için üçüncü devrenin optimal süresi 18 dakika olarak bildirilmiştir. Plasenta retansiyon tedavisinde plasentanın elle veya operatif olarak çıkarılması gerekebilir. Elle halas önemli bilgi ve becerileri gerektiren bir uygulamadır. Bu uygulamanın kontrollü kord çekilmesi ve uterotonik ilaçlar uygulandıktan sonra başarısız olduğu durumlarda kullanılması gerekmektedir. Bu işlem sırasında el uterusun içine sokularak plasentanın implantasyon bölgesinden ayrılması sağlanır. Bu uygulama postpartum kanama, enfeksiyon ve hastanede kalış süresinde uzama riski taşır. Literatürde plasentanın elle ayrılmasından sonra profilaktik antimikrobiyal ilaçların kullanımının yararı ya da zararını destekleyen kanıt bulanamamıştır. Yine farklı olarak bazı araştırmalarda sulproston (prostoglandin analoğu) infüzyon uygulamasının, plasentayı elle çıkarma işlemine olan ihtiyacı ve kan kaybını anlamlı olarak azalttığı bildirilmiştir.

Günümüzde ebelik, bilim ve sanatı birleştiren, bilimsel ve etik değerler üzerine temellenmiş profesyonel bir disiplin olarak sağlık meslekleri içinde yerini almıştır. Türkiye'deki ebelik yasasında belirtildiği gibi ebenin doğum sürecini yönetme, bu süreçte normalden sapmaları belirleme ve acil durum tedbirlerini alarak tabibe haber verme, tabibin direktifleri doğrultusunda acil müdahalede bulunma sorumluluğu bulunmaktadır. Bu süreçte gelişebilecek plasenta retansiyonunun yönetiminde elle halas yöntemini ebeler güvenle kullanabilirler. Böylece doğum sonrası kanamaların önlenmesine, anne sağlığının korunmasına ve geliştirilmesine katkı sağlayabilirler.

S-0616 - TÜRKİYE'DE GEBELİKTE SİGARA KULLANMA SIKLIĞI VE İLİŞKİLİ DURUMLAR: SİSTEMATİK DERLEME VE META-ANALİZ

Deniz BATMAN1, Gizem GÜNEŞ2, Zekiye KARAÇAM2, Ayden ÇOBAN2,

1Aydın Kadın Doğu Ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı, ülkemizde yapılan çalışmalara dayalı olarak gebelikte sigara kullanım sıklığı ve ilişkili durumları belirlemektir.

Çalışma sistematik derleme ve meta-analiz niteliğindedir ve Şubat–Mayıs 2017 tarihlerinde Türkçe ve İngilizce literatür taranarak yapılmıştır. Çalışmaya Türkiye'de 2006-2016 yıllarında yapılmış ve yayımlanmış, gebelikte sigara kullanım prevalansı ve/veya 1≤ ilişkili durumları bildiren 8'i İngilizce ve 81'i Türkçe olmak üzere toplam 89 makale dâhil edilmiştir. Gebelikte sigara kullanım sıklığı birleştirilmiş yüzde ile belirlenmiştir.

Bu sistematik derlemede yer alan çalışmaların tamamında soru formu ile gebelikte sigara kullanımı sorgulanmıştır. Yapılan taramalarda, 61491 gebeden 6037'sinin gebelikte sigara kullandığı saptanmıştır. Bu verilere dayalı olarak yapılan hesaplamada, birleştirilmiş gebelikte sigara kullanım sıklığının %9,8 (aralık: %0,08-%48,8) olduğu bulunmuştur. Yine çalışmada 12273 gebenin 3896'sı (%31,7; aralık: %0,08-%48,8) gebelik öncesinde sigara kullandığı, 9181 gebenin 3638'inin (%39,6; aralık: %0,08-%48,8) gebelikte sigara dumanına maruz kaldığı belirlenmiştir. Araştırmada gebelikte sigara kullanımı ile ilişkili 24 adet durum saptanmıştır. Bunlardan en fazla bildirilenler ruhsal problemlerin sigara kullanan gebelerde daha sık görüldüğü (depresyon, anksiyete /kaygı), eşinin veya başka birinin gebenin yanında sigara içmesinin sigara kullanımını arttırdığı ve gebelikte sigara kullanan annelerin bebeklerinin doğum kilolarının, boy ve baş çevresinin azaldığıdır.

Bu sistematik derlemede, gebelikte sigara kullanımının yayın olduğu, geniş bir aralıkta değişim gösterdiği, gebelikten önce sigara içen ve gebelikte sigara dumanına maruz kalan kadınların oranının oldukça fazla olduğu, gebelikte sigara kullanımının çok sayıda ve değişik durumlar ile ilişkili olduğu sonuçları elde edilmiştir. Uygulayıcı, eğitici ve yönetici sağlık çalışanları, sağlık hizmetlerinin planlanması ve sunumunda bu çalışmanın sonuçlarından yararlanarak anne, bebek, aile ve toplum sağlığının gelişimine katkı sağlayabilirler.

S-0617 - EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN İLK KLİNİK DENEYİM BAŞLANGICI VE SONUNDA ANKSİYETE VE STRES DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Yasemin AYDIN KARTAL1, Saadet YAZICI1,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi,

Bu çalışma ebelik birinci sınıf öğrencilerinin ilk klinik deneyim sırası ve sonrası yaşadıkları klinik stres düzeyleri, durumluluk-sürekli kaygı düzeyleri ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yürütülmüştür.

Tanımlayıcı ve analitik desende yürütülen çalışma, bir kamu üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü birinci sınıfta öğrenim gören 75 öğrenci çalışmanın evrenin oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçimini gidilmemiş olup, çalışmaya katılmayı kabul eden 70 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur (Katılma Oranı:%93). Veriler, “Kişisel Bilgi Formu”, “Klinik Stres Anketi”, “Durumluluk-Sürekli Kaygı Envanteri” ile toplanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 18,92±1.04 olduğu belirlendi. Ebelik öğrencilerinin ilk kez klinik uygulama sırası stres düzeyleri, sonrasına göre anlamlı olarak yüksek bulunurken, klinik uygulama sırası ve sonrasında en fazla stresin mücadele alt boyutunda yaşandığı belirlendi. Bununla birlikte öğrencilerin bildirdiği stres faktörleri arasında hastaya zarar verme korkusu ve klinik hekim-hemşirelerinin tutumları ilk sırada yer aldığı saptandı. Klinik uygulama sırası öğrencilerin durumluluk-sürekli kaygı puan ortalamaları klinik uygulama sonrasına göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Ebelik bölümünü isteyerek seçen öğrencilerin durumluluk kaygı düzeyleri ve sağlık meslek lisesi mezunu olan öğrencilerin stres düzeyleri ve durumluluk kaygı düzeyleri anlamlı olarak düşük bulunmuştur.

Öğrencilerin durumluluk-sürekli kaygı ve stres düzeyleri ilk klinik deneyim sırasında yükselirken, klinik deneyim artıkça kaygı ve stres düzeylerinin azaldığı belirlendi.

S-0618 - DOĞUM POZİSYONLARININ DOĞUM VE DOĞUM SONU DÖNEME ETKİLERİ

Sevim Elif URGAN1,

1Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi,

Bu çalışmada doğum pozisyonlarının bilinmesi, doğum için uygun pozisyonun belirlenmesi ve bu pozisyonların anne ve bebek için getirdiği yararların saptanması amaçlanmıştır.

Doğum pozisyonu, doğumda kadının iç güdüleri doğrultusunda kendini rahat hissettiği hale gelmesidir. Günümüzde birçok kadın hastanelerde sağlık personelinin tercihi üzerine sırtüstü ya da yarı yatar pozisyonda doğum yapmaktadır. Oysa bu durum doğumda aktif rol oynayacak olan kadını pasif hale getirmektedir. Doğum pozisyonları supin(sims, rekumbent, litotomi, trendelenburg) ve dikey(ayakta durma, çömelme, oturma, diz üstü) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Aktif doğum yaklaşımında doğumun tüm süreçlerinde ayakta durma, yürüme, dizüstü durma, oturma veya çömelme gibi dik pozisyonlar önerilmektedir. Serviksin daha hızlı açılması, perine dokusunun genişleyip epizyotomi ihtiyacını azaltması, doğum eyleminin 1.fazının daha kısa sürmesi, fetüse oksijenin daha rahat ulaşması dik pozisyonların doğuma sağladığı avantajlar arasında sayılabilir. Lawrence ve ark(2009) doğumun ilk safhasında yürüme ve dik pozisyonlarının doğum süresini kısalttığı, anne ve bebeğin negatif etkilenmediğini; Souzal ve ark(2006), doğumun ilk safhasında kadınların dik pozisyon önerilmesi gerektiğini; Zhang ve ark(2017), diz-göğüs pozisyonunun epizyotomi ihtiyacını azalttığını saptamışlardır. Oysa sırtüstü ya da yarı yatar pozisyonda gerçekleşen doğumlarda; fetüs kalp atımlarında bozulma, annede hipotansiyon, ve epizyotomi ihtiyacının artması görülmektedir. Hofmeyr(2005) gebelerin sürekli supine pozisyonda kalması uterin kontraksiyonları ve plesental perfüzyonu olumsuz etkilediğini bildirmiştir. Doğumun 2. fazında gene dik pozisyonda kalma; yer çekiminden daha çok yararlanılmasını, fetusün daha kolay doğum pozisyonu almasına ve pelvisin daha fazla genişlemesine neden olmaktadır. Doğum sonu dönemde ise Lamaze felsefesine göre kadının doğum sürecinde pozisyon değiştirmesi, bebeğini doğumdan sonra hemen kucağına alması ve hemen emzirmesi ile anne-bebek iletişimi güçlenecektir.

Kanıta dayalı rehberlerde dikey pozisyonlarının doğumun 1. ve 2 fazında anne ve bebek için güvenli olduğu, doğum sürecine olumlu etki ettiği ve doğum sonu dönemde de anne ve bebek için yararlı olduğu, sırtüstü ve yarı yatar pozisyonların ise olumsuz sonuçlarının olduğu vurgulanmıştır. Bu anlamda doğumda dikey pozisyonların uygulanması ve yaygınlaştırılması yararlı olacaktır.

S-0619 - EBE VE HEMŞİRELERİN ANNE DOSTU HASTANE UYGULAMALARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİ: HAKKARİ ANNE DOSTU HASTANE ÖRNEĞİ

Canan SÜER1, Mustafa YOLDAŞ1, Gizem GÜNEŞ2, Zekiye KARAÇAM2, 2,

1Hakkari Devlet Hastanesi, 2ADÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu araştırma Hakkari'de anne dostu bir hastanede ebe ve hemşirelerin anne dostu hastane uygulamalarına yönelik görüş ve deneyimlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, Nisan-Mayıs 2017 tarihleri arasında, Hakkari Devlet Hastanesinde doğumhane ve lohusa servislerinde çalışan 21 ebe ve 3 hemşire ile tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.Araştırma verileri ebe/hemşirelere ilişkin tanıcı bilgileri ve anne dostu hastane uygulamaları hakkında görüş ve uygulamaları değerlendiren 22 sorudan oluşan bir anket formu ile toplanmıştır.Verilerin değerlendirmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan sağlık çalışanlarının yaş ortalamasının 28,87±7,1, %45,8 (n=11)'inin lisans mezunu olduğu, %58,3 (n=14)'inin doğumhanede çalıştığı, haftalık çalışma süresi ortalamalarının 48,39±2,8 olduğu, %66,7 (n=16)'sının anne dostu hastane uygulamaları kapsamında eğitim aldığı belirlenmiştir. Sağlık çalışanları anne dostu hastane uygulamaları kapsamında en çok gebenin isteğine göre refakatçi alınması (n=17), gebelerin hareketinin kısıtlanmaması (n=6) ve alternatif doğum pozisyonlarının (n=7) kullanılması bildirmişlerdir. Yine anne dostu hastane uygulamalarının doğum masalarını kullanma zorunluluğunu kaldırdığını (n=5), iş yüklerini azalttığını (n=15), yenidoğan sağlığı açısından ten tene taması arttırdığını (n=14), gebelerin kendilerini daha çok ev ortamında gibi hissettiklerini (n=6) bildirmişlerdir. Yine bu çalışmada anne dostu hastane uygulamaları sonucunda kadınların daha mutlu ve memnun oldukları (n=18), ebelerin gebe ve yakınları ile olan iletişiminde iyileşme/artma/güçlenme olduğu (n=11), anne dostu hastane uygulamaları ile ilgili yönetimsel veya başka problem/engel yaşamadıkları (n=22), uygulamaların geliştirilmesi için düzenli eğitimler yapılması gerektiği (n=6) belirlenmiştir.

Sonuç: Bu çalışmada, anne dostu hastane uygulamalarının gebenin isteğine göre refakatçi alınması ve alternatif doğum pozisyonlarının kullanılması, sağlık çalışanlarının iş yüklerini azalttığı, ten tene taması arttırdığı, gebelerin kendilerini ev ortamında hissettikleri, gebelerin daha mutlu ve memnun oldukları, ebelerin gebe ve yakınları ile olan iletişimi geliştirdiği, anne dostu hastane uygulamaları ile ilgili yönetimsel veya başka problem/engel yaşanmadığı ve uygulamaların geliştirilmesi için düzenli eğitimlerin yapılması gerektiği sonuçlarına varılmıştır. Uygulayıcı, eğitici ve yönetici sağlık çalışanları, anne dostu uygulama hizmetlerinin sunumunda bu çalışmanın sonuçlarından yararlanarak anne ve bebek, aile sağlığının gelişimine katkı sağlayabilirler.

S-0620 - MATERNAL OBEZİTENİN GEBELİKTE OLUŞAN YAKINMALARA VE ÖZ-BAKIM GÜCÜNE ETKİSİ

HALE UYAR HAZAR1, HALİME AYDEMİR2,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ EBELİK BÖLÜMÜ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA HASTANESİ,

Maternal obezite (MO)'nin gebelikte oluşan yakınmalara ve öz-bakım gücüne (ESCA) etkisini belirlemektir.

Tanımlayıcı ve kesitsel araştırmadır. Veriler Türkiye, Aydın'da Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Doğum Salonunda toplandı. "a government hospital in Aydın, Turkey". The Identifying Information Form (IIF), The Antepartum Symptoms Checklist (ASC) ve The Exercise of Self-Care Agency Scale (ESCAS) kullanıldı.

Araştırma, Ağustos-Ekim 2013 tarihleri arasında yürütüldü. Güç analizinde etki büyüklüğü 0.50, yanılgı düzeyi (α) 0.05, evreni temsil gücü (güven aralığı) %95 alındı. 64 obez gebe ve 64 normal gebe olmak üzere 128 gebe ile görüşüldü. Gebelik öncesi BMI≥30.0 ve BMI=18.5-24.9 olan gebelerin 20-39 yaş aralığında benzer olması sağlandı. Obez gebeler; 27.38±4.54 yaşında, %50'si ilkokul eğitimlidir. Obez gebelerin %45.3'ü hazımsızlık, (p=0.007), %62.5'i yorgunluk (p=0.047), %26.6'sı kabızlık yaşamakta (p=0.028), %48.4'ü dinlenmemiş uyanmaktadır (p=0.042). Obez gebelerin ESCAS toplam puanı 110.15±15.19'dur (p=0.065). Kas krampları, kabızlık, hemoroid, mizaç değişiklikleri, gerginlik-sinirlilik şikayeti yaşayan obez gebelerin ESCAS puan ortalaması düşük bulundu (p<0.05). Verilerin analizinde Mann Whitney U Testi, Ki-kare analizi ve Student's t Testi kullanıldı.

MO, gebelikte oluşan yakınmaları etkilemekte fakat ESCA'sını etkilememekte, gebelikte oluşan yakınmalar ise maternal obez gebelerin ESCA'sını etkilemektedir.

S-0621 - EBELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI VE ÇALIŞMA BECERİLERİ

Emine Serap SARICAN1, Sevil GÜNER1, Serap ÇETİNTAŞ ÖNER1, Rabia EKTİ GENÇ1,

1Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu çalışma ile ebelik bölümü öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları ve çalışma becerilerini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Çalışma kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü birinci,ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan öğrenciler oluşturmuştur (N:350). Araştırmada örneklem seçme yöntemine gidilmemiş, araştırmanın örneklemini Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü birinci,ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan, veri toplama aşamasında okulda olan ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler oluşturmuştur (n:237). Araştırmada veri toplama aracı olarak; sosyo- demografik anket formu ve Senemoğlu tarafından geçerlik ve güvenilirliği yapılmış "Öğrenme Yaklaşımları Ve Çalışma Becerileri" ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizi Statistical Package for Social Science (SPSS) paket programında gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya katılım oranı % 68 dir. Öğrencilerin yaş ortalaması 20,69±2,13 (min:18, max: 39) dur. Öğrencilerin % 63,7' si Anadolu lisesinden mezun olmuştur, %42,6' si kredi yurtlar kurumunda kalmaktadır. Öğrencilerin %68,8'i ebelik bölümünü isteyerek tercih etmişlerdir. Öğrencilerin günlük ders çalışma ortalaması 1,24 ± 0,95 olarak belirlenmiştir ve % 76,4 ' ü sadece sınavlar yaklaştığında ders çalıştıklarını belirtmişlerdir. Ders çalışmalarını motive eden şeyler sorulduğunda %64,1' i sessiz ortamda daha iyi çalışabildiklerini belirtmişlerdir. Ölçeğin birinci bölümünde yer alan öğrencilerin ders çalışma ve öğrenme stilleri konusundaki sorularda ölçek puan ortalamaları 173,26 ±21,58 (min:89, max: 230) olarak saptanmıştır. Ölçeğin ikinci bölümünde öğrencilerin öğrenme konusunda bilgi puan ortalamasının 25,28 ± 4,06 olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %48,9' u kendilerinin başarı durumlarını iyi olarak değerlendirmiştir. Ebelik öğrencilerinin mesleği tercih etme durumları ve ders çalışma stilleri karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p \leq 0,05$).

Çalışma sonucunda ebelik öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları ve ders çalışma stilleri konusunda puan ortalamalarının yüksek olduğu, mesleği isteyerek tercih eden öğrencilerin ders çalışma konusunda daha istekli oldukları saptanmıştır

S-0622 - GÖÇMEN KADINLAR VE ÇOCUKLARA UZANAN EL: İLK KULAÇ!

Keziban AMANAK1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Savaşlar ve savaşlara bağlı göçlerden en çok olumsuz olarak etkilenen gruplar kadınlar ve çocuklardır. Bu etkilenmenin en aza indirgenmesi için yapılacak uygulamalardan birisi göçmenlerin ülkemizden deniz yolu ile Avrupa'ya geçişlerinde yaşanan deniz kazalarındaki ölüm ve sakatlık oranlarının azaltılmasıdır. Bu çalışmada göçmenlerin deniz yolu geçişlerindeki boğulma vakalarıyla ilk karşılaşma ihtimali olan kişilere ilkyardım eğitimi verilerek ilkyardım becerilerinin kazandırılması ve Otomatik Eksternal Defibralatör (OED) kullanımının öğretilmesi ile genelde tüm boğulma vakalarında, özelde ise kadınlar ve çocuklardaki ölüm ve sakatlık oranların azaltılması hedeflenmiştir.

Çalışma yarı deneysel tipte yapılmıştır. Çalışmanın evrenini Kuşadası ve Didim'de boğulma vakalarıyla ilk olarak karşılaşma ihtimali olan tüm kişiler oluştururken, örneklemini ise bu kişilerden proje kapsamında eğitimlere katılan 83 kişi oluşturmuştur. Bu kişilere uygulamalı ilkyardım eğitimi verilmiş ve OED kullanımı öğretilmiştir. Eğitimlerden altı ay sonra eğitimin etkinliği "Eğitim Etkinliği Değerlendirme Formu" ile değerlendirilmiştir. Bu formda eğitim konularını içeren 18 soru yer almıştır ve form yüz yüze görüşme yöntemi ile doldurulmuştur. Veriler tanımlayıcı istatistikler ile değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş ortalaması 36,09±7,1 olup, %88'i erkek, %12'si kadın ve %39.8'i üniversite mezunudur. Eğitimlerden altı ay sonra yapılan eğitim etkinliği değerlendirilmesinde; katılımcıların %88.0'ı ilkyardımın tanımını, %89.3'ü olay yerinin değerlendirilme amacını, %56.0'ı ateşle, kimyasal maddeyle, elektrik çarpmasıyla oluşan yanıklarda, 73.3'ü donmalarda, %86.7'si sıcak çarpmasında yapılması gereken ilk yardım uygulamalarını, %82.7'si solunum yolunun tam ve kısmi tıkanma belirtilerini, %73.3'ü bilinçli, bilinci kapalı, yetişkin, çocuk ve bebeklerde Heimlick manevrasının nasıl yapılması gerektiğini, %92.0'ı boğulmalarda genel ilk yardım uygulamalarını, %78.7'si Temel Yaşam Desteği sağlanması gereken yetişkin hastada "Kalp Masajı / Solunum Sayısı " oranını, %82.7'si kalp masajında göğüs kemiği basısı ile kaburgaların ne kadar çöktürülmesi gerektiğini, % 93.3'ü Temel Yaşam Desteğinin nasıl bir zeminde yapılması gerektiğini, %94.7'si OED'nin ne işe yaradığını, %52.0'ı cihazın parçalarını, %37.3'ü cihazın nasıl kullanılması gerektiğini doğru olarak cevaplamıştır.

Altı ay sonra yapılan eğitim etkinliği değerlendirilmesinde OED kullanımı dışındaki diğer bilgilerin %50'nin üstündeki oranlarda kalıcılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Bu sonuca istinaden ilkyardım eğitimlerinin yıllık olarak tazeleme eğitimi şeklinde sürdürülmesi önerilmektedir.

S-0623 - EBELİK ÖĞRENCİLERİNDE ÖZGECİLİK VE EMPATİK EĞİLİM İLİŞKİSİ

Şükran ERTEKİN PINAR1, Gülay YILDIRIM2,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sivas, 2Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Sivas,

Araştırma, ebelik öğrencilerinde özgecilik ve empatik eğilim ilişkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı türdeki araştırmanın örneklemini bir üniversitenin ebelik bölümünde öğrenim görmekte olan 251 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Özgecilik Ölçeği ve Empatik Eğilim Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik dağılım, t testi, anova, Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.47±1.52'dir. Empatik eğilim ölçeği puan ortalaması 71.23±7.94'dür. Özgecilik ölçeği alt boyutlarından aile 18.77±2.87, sosyal 14.04±4.51, yardımseverlik 16.97±3.51, sorumluluk 18.62±2.89 ve toplam özgecilik puan ortalaması 68.42±9.88 olarak bulunmuştur Öğrencilerin empatik eğilim puanları ile özgecilik ölçeğinin alt boyutlarından aile ($r=0.235$; $p=0.000$), sosyal ($r=0.226$; $p=0.000$), yardımseverlik ($r=0.266$; $p=0.000$), sorumluluk ($r=0.235$; $p=0.000$) ve toplam puan ($r=0.335$; $p=0.000$) arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfa, mesleği kendisine uygun bulma durumuna, hastaları anlayabilme becerisine göre empatik eğilim ölçeği puanları arasında; öğrenimi sırasında yaşadığı yere, aile tipine, mesleği kendisine uygun bulma durumuna ve hastaları anlayabilme becerisine göre toplam özgecilik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Öğrencilerin empatik eğilim düzeyleri arttıkça özgecilik düzeyinde aile, sosyal, yardımseverlik, sorumluluk ve toplam özgecilik puanları artmaktadır. Yurtta yaşayan, geniş ailede yaşayan, mesleği kendisine çok uygun bulan ve hastaları her zaman anlayabildiğini belirten öğrencilerin toplam özgecilik puanları yüksektir. Öğrencilerin hasta bakımında özgeci davranışlar sergileyebilmeleri için empatik becerilerinin desteklenmesi ve empatik becerilere yönelik seminer, kurs gibi aktivitelerin yapılması önerilmektedir.

S-0624 - KADINLARIN DOĞUMDA FARKINDALIK EĞİTİM SINIFI HAKKINDA DUYGU VE DÜŞÜNCELERİ: KALİTATİF BİR ARAŞTIRMA

MERVE ERTUĞRUL1, SAMİYE METE2,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ,

Günümüzde dünyada olduğu gibi ülkemizde de doğuma hazırlık sınıflarında (DHS) belirli bir felsefeden ziyade farklı birçok metod bir arada kullanıldığı gibi herhangi bir felsefeye dayanmayan eğitimlerde yürütülmektedir. DHS giderek yaygınlaşmakta, verilen önem artmaktadır ve DHS eğitimlerine katılan kadınların sınıflara yönelik görüşlerinin ortaya konmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmanın amacı 'Doğumda Farkındalık Eğitimi' sınıflarına katılan kadınların duygu, düşünce ve görüşlerini belirlemektir.

Bu araştırmada fenomenolojik araştırma deseni kullanılmıştır. Amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenen DoFES'na katılan 13 kadın çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak derinlemesine görüşme yöntemi ile 23 Aralık 2014- 4 Nisan 2015 tarihlerinde toplanmıştır. Verilerin analizi içerik analizi yöntemi kullanılarak tümevarım analizi ile yapılmıştır.

Doğuma hazırlık sınıfına katılan kadınların eğitimin etkilerine yönelik duygu ve düşünceleri 'Paylaşım, Değişim' ve 'Doğuma Hazıroluşluk: Ben Yapabilirim' olmak üzere iki kategoriden oluşmuştur. 'Paylaşım, Değişim' kategorisi 'eşle ilişki; eşim benimle', 'bebekle iletişim, etkileşim', 'diğer çiftlerle paylaşımdan etkilenme; yalnız değilim' tema ve alt temalarından oluşmaktadır. 'Doğuma Hazıroluşluk: Ben Yapabilirim' kategorisi 'duygularda olumlu değişim', 'kendine güven artışı', 'karar verme gücünde artış', 'bilgi düzeyinde artış', 'gebelik ve doğumu rahatlatıcı uygulamalar yapma' tema ve alt temalarından oluşmaktadır.

Doğumda Farkındalık eğitim programı, doğum öncesi hazırlık ve doğumla ilgili olumlu beklenti ve duygular konusunda rehber olarak yararlı olabilir.

S-0625 - SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

NAZAN TUNA ORAN1, SİBEL İÇKE1, RANA NAGİHAN TAŞKIRMAZ1, SİNEM ÇALLI1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Öğrenmek için birçok yöntem vardır. Herkes öğrenebilir, ancak herkes aynı şekilde öğrenemez. Öğrenme stili; öğrencilerin tutumları ve öğrenciler arasındaki çeşitliliğin bir göstergesi olarak kullanılmaktadır. Bazı öğrenciler teorik ve soyut kavramları daha kolay öğrenirken, bazıları ise gerçek hayat ve gözle görülen olayları anlamada daha rahat olmaktadır. Bazı öğrenciler aktif öğrenmeyi tercih ederken, bazıları içsel gözlemle öğrenir; bazıları bilginin görsel sunumunu tercih ederken, diğerleri ise sözel açıklamaları tercih edebilirler. Bu çalışmamızda amaç; Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin öğrenme stillerinin değerlendirilmesidir.

Çalışma analitik kesitsel bir çalışmadır. Çalışma verileri öğrencilerin teorik derslerin devam ettiği 01.03.2017-07.04.2017 tarihleri arasında toplanmıştır. Ebelik Bölümü'nde toplam 379, Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nde ise toplam 245 öğrenci kayıtlı bulunmaktadır. Öğrencilerin tümüne ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak, çeşitli nedenlerden dolayı Ebelik Bölümü'nden 297 öğrenci, Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nden ise 208 öğrenci (n=505) çalışmayı tamamlamıştır.

Öğrencilerin %41.2'si Beslenme ve Diyetetik, %58.8'i Ebelik Bölümü'nde okumaktadır. %50.9'u 21-24, %46.3'ü 17-20 yaş grubundandır. Öğrencilerin %55.6'sı (n=281) düz lise mezunu, %68.9'unun (n=348) ailesindeki kişi sayısı 4-5 kişidir. %73.3'ü (n=360)bölümlerini isteyerek tercih etmiş. %36.6'sı (n=185) devlet yurdunda kalmaktadır. Öğrencilerin %87.9'unun (n=444) özel ders çalışma alanına sahipken, %46.5'i (n=235) akşam-gece saatlerinde daha verimli ders çalıştıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin %46.1 (n=233) oranında AGNO'ları 2.50-2.99 arasındadır ve alttan dersi olanların ise oranı %29.7 (n=150)'dir. Öğrencilerin öğrenme stili alt boyutlarından "yaparak/düşünerek", "hissederek/sezgisel", "görsel/işitsel" ve "sıralı/bütünsel" öğrenme stili açısından iki bölüm arasında fark saptanmamıştır.

Genel olarak, öğrenme stilleri açısından her iki grup arasında anlamlı fark olmamasının, her iki bölümün de uygulamalı sağlıkla ilgili bölüm olmasından kaynaklı olduğu sonucuna varılabilir. Eğiticilerin, eğitimde kalite standartlarını yükseltebilmeleri için öğrencilerin öğrenme stillerini araştırmaları ve bu doğrultuda eğitim planı hazırlamaları önemlidir.

S-0626 - RİSKLİ GEBELİKLER VE GEBELİKTE RİSKİ BULUNMAYAN KADİNLARİN GEBELİĞE ILİŞKİN PSİKOSOSYAL UYUMUNUN KARŞILAŞTIRILMASI

Ruşen ÖZTÜRK1, Özlem GÜNER1, Aynur SARUHAN1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bir gebenin izlemlerinde tıbbi değerlendirmesi yapılırken, fiziksel değerlendirmenin yanı sıra psikososyal değerlendirmenin ve neden olabilecek risk etkenlerinin de değerlendirilmesinin, bütüncül bir yaklaşım açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır. Gebelikte sorun yaşayan ve yaşamayan kadınların psikososyal uyumlarının hangi düzeyde etkilendiğini belirlemek ve hemşirelik yönünden ele alınması, gereken konuları saptayarak çözüm yolları geliştirmek büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, araştırmanın temel amacı, gebelikler ve gebelikte riski bulunmayan kadınların gebeliğe ilişkin psikososyal uyumunun karşılaştırılması amacıyla planlanmıştır.

Araştırma verileri, bir devlet hastanesi ve bir üniversite hastanesi olmak üzere iki hastanede 15.04.2016-15.04.2017 tarihleri arasında kadın doğum servisinde yatmakta olan riskli gebeler ile polikliniğe başvurmuş olan sağlıklı gebeler olmak üzere toplam 253 gebeden toplanmıştır. Araştırmada verileri toplamak için araştırmacı tarafından hazırlanan ve toplam 27 sorudan oluşan Demografik Bilgi Formu, Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Anketler araştırmacı tarafından birebir görüşme tekniği ile doldurulmuştur. Çalışmaya katılmayı kabul eden, okuma-yazma bilen, gebelikte riskli ve riskli olmayan gebeler ile gebelikte pskiyatrik hastalığı olmayan kadınlar, ikinci trimestir gebeler çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler SPSS paket programında yüzdelik dağılımlar, ki-kare ve bağımsız gruplarda t testi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Yaş ortalaması 28.9±6.66 olan 253 gebe ile bu araştırma yürütülmüştür. Araştırmaya alınan gebelerin %40.3'ünün ilk gebeliği olduğu, %74.3'ünün gebeliği istediği, %77.5'inin gebelik sürecinde destek aldığı ve %36.4'ünün bu desteği ailesinden aldığı bulunmuştur. Araştırmaya alınan gebelerin %37.2'sinin gebelikte riskli durum yaşadığı ve %13.8'inin risk olarak abortus yaşadığı bulunmuştur. Araştırmaya alınan gebelerin sosyo-demografik özelliklerinin karşılaştırılması incelendiğinde; grupların sosyo-demografik özellikleri arasında (gebelikteki kontrol sayısı, daha önceki doğum şekli, kronik hastalık durumu ve gebelikte destek varlığı hariç) istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur ($p>0.05$). Riskli olan ve olmayan gebelerin Psiko-sosyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; gebelik ve eş ilişkisine ait özellikler, kaygı ve strese ait özellikler, aile içi şiddete ait özellikleri, psiko-sosyal destek gereksinimine ait özellikler, ailesel özellikler, gebeliğe ilişkin fiziksel-psikososyal değişikliklere ait özellikler alt boyutları ve ölçek toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan bütün gebelerin psiko-sosyal sağlığının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Gebeliğin riskli ya da risksiz olmasının Psiko-sosyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği toplam puan ortalamalarını etkilediği ve risksiz gebelerin ölçek toplam puan ortalamasının riskli gebelere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

S-0628 - ÇOCUK CERRAHİ SERVİSİNDE YATAN ÇOCUKLARA UYGULANAN TERAPÖTİK OYUNUN ÇOCUĞUN AĞRISI VE EBEVEYNİN KAYGI DURUMUNA ETKİSİ

Emriye Hilal YAYAN1, Mehmet Emin DÜKEN1, Yeliz SUNA DAĞ1,

1İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ,

Bu araştırmada; çocuk cerrahi servisinde yatan çocuklara uygulanan terapötik oyunun çocuğun ağrısı ve ebeveynin kaygı durumuna etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma çocuk cerrahi kliniğinde Ocak-Nisan 2017 tarihleri arasında yatmakta olan 68 ile yürütülmüştür. Araştırmada "Çocuk ve Ebeveyn Bilgi Formu", "Çocuklar için Ağrı Skalası" ve ebeveynler için "Durumluluk kaygı Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmada ön test-son test model kullanılarak deneysel bir uygulama yapılmıştır. Araştırmada klinik materyaller kullanılarak çocuklar ile terapötik oyun oynanmıştır. Bağımlı değişkenlere ilişkin deney öncesi ve sonrası ölçümler yapılmıştır.

Araştırmaya katılan çocukların %76.5'i erkek %23.5'i kız ve çocukların yaş ortalamaları 6.42±4.25'dir. Çocukların %29.4'ü hipospadias iken %32.4'ü yanık nedeniyle hastanede yatmaktadır. %10.3'ünün bir kronik hastalığı, %14.7'sinin ağrılı bir hastalığı bulunmaktadır. Ebeveynlerin %92.6'sını anneler oluşturmakta ve ebeveynlerin yaş ortalaması 37.17±7.05'dir. Çocukların %25'i daha önce ameliyat olmuş, %57.4'ü daha önce hastanede yatmıştır. Çocukların terapötik oyun öncesi ağrı puan ortalamaları 3.55±1.13'tür. Terapötik oyun sonrası ilk ölçüm ağrı puan ortalamaları 1.11±0.85'dir. Yarım saat sonraki ölçüm puan ortalaması 0.61±0.64, bir saat sonraki puan ortalaması 0.26±0.56 olarak bulunmuştur. Terapötik oyun öncesi ağrı puan ortalamaları ile sonraki ağrı puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Terapötik oyun sonrası ağrı puan ortalamaları her ölçümde düşüş göstermiş ve ölçümler arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Ebeveynlerin terapötik oyun öncesi durumluluk kaygı puan ortalamaları 63.16±13.97 terapötik oyun sonrası puan ortalamaları 40.63±6.97 olarak bulunmuştur. Ebeveynlerin terapötik oyun sonrası puan ortalamaları önemli bir düşüş göstermiş ve iki ölçüm arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Çocukların ağrı puanları ile ebeveynlerin kaygı durumları arasındaki ilişki incelendiğinde terapötik oyun öncesi çocuğun ağrı puan ortalaması ile ebeveynin durumluluk kargı puanı arasında pozitif yönde güçlü ilişki bulunmaktadır. Terapötik oyun sonrası yapılan ölçümlerde ebeveynin durumluluk kaygı puanı ile ağrı puanları arasında ilk iki ölçümde ilişki bulunmaz iken son ağrı ölçümü ile aralarında pozitif yönde orta düzeyde ilişki bulunmaktadır.

Çocuklara uygulanan terapötik oyunun çocukların ağrı durumları üzerinde etkili olduğu ve oyundan sonrada bir süre çocuğun ağrı algısını etkilediği bulunmuştur. Çocuğun ağrı durumunun ile ebeveynin kaygısını ciddi düzeyde etkilemekte olduğu ve bu kaygının çocuğun ağrısı azaldıktan bir süre sonrada devam ettiği bulunmuştur.

S-0629 - ÖYKÜ TEMELLİ BESLENME EĞİTİMİ PROGRAMININ OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ BESLENME DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Yeliz SUNA DAĞ1, Ayşegül ULUTAŞ1, Emriye Hilal YAYAN1, Mehmet Emin DÜKEN1, Mikail ÖZDEMİR1,

1İnönü Üniversitesi,

Bu araştırma öykü temelli beslenme eğitimi programının okul öncesi dönem çocuklarının beslenme davranışlarına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Malatya merkezde bulunan 5-6 yaşında 66 çocuk (32 deney, 34 kontrol) ile yürütülmüştür. Araştırmada bilgi toplamak için "Yeme Davranışları Ölçeği" ve "Çocuk Bilgi Formu" kullanılmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu model kullanılarak deneysel bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Deney ve kontrol grubuna bağımlı değişkenlere ilişkin deney öncesi ve sonrası ölçümler yapılmıştır. Araştırmada deney grubuna sekiz hafta süren öykü temeli program uygulanmıştır. Verileri analiz etmek için SPSS 22 paket programı kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan çocukların %53 kız, %47 erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Çocukların annelerinin %45' babaların %53'ü lisans eğitimine sahiptir. Çocukların %97'si çekirdek ailede yaşamakta ve %68.2'si bir kardeşe sahiptir. Araştırma katılan çocuklar sekiz haftalık eğitimin ardından deney ve kontrol grupları karşılaştırılmıştır. Ön test ve son test puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu ($p<0.05$) saptanmıştır.

Okul öncesi dönemdeki çocuklara uygulanan öykü temeli eğitimin çocukların yeme davranışlarını olumlu yönde etkilediği ve çocuklarda davranış değişikliğine neden olduğu bulunmuştur. Öykü temeli eğitimin okul öncesi dönem eğitimlerine rutin olarak eklenmesi önerilmektedir.

S-0630 - SİMÜLASYON YÖNTEMİ İLE EĞİTİM ALAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SİMÜLASYON EĞİTİMİNİN KLİNİK UYGULAMALARA ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Esra ARSLAN GÜRCÜOĞLU1, Mehtap UZUN AKSOY1, Sıdıka PELİT AKSU1, Ayten ŞENTÜRK ERENEL1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Araştırmada doğum, kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinde simülasyon yöntemi ile uygulama yapan öğrencilerin simülasyon eğitiminin klinik uygulamaya etkisine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma bir devlet üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde 2016-2017 bahar yarıyılında doğum, kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi alan 107 öğrenci ile tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Ders programı sırasıyla öğrencilerin teorik eğitim, senaryolar eşliğinde simülasyon eğitimi ve klinik uygulama yapmaları şeklinde planlanmıştır. Öğrencilere simülasyon laboratuvarında klinik uygulama öncesi 32 saat simülasyon eğitimi verilmiştir. Klinik uygulamanın bitiminde 103 öğrenciye 14 sorudan oluşan anket formu uygulanmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalamaları 21,13±2,16 ve %84,5'i kız öğrencidir. %70,9'u Anadolu/fen lisesi mezunudur. %58,3'ü devlet yurdunda kalmaktadır. Öğrencilerin %72,8'i gelirini giderine eşit olarak belirtmiştir. Öğrencilerin akademik not ortalamaları 2,85±0,39'ken, doğum, kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi vize sınavı notu ortalamaları 70,32±10,52 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin %87,4'ü simülasyon eğitimi almanın klinik uygulamaya hazırlanmalarını olumlu etkilediğini düşündüğünü belirtmiştir. Simülasyon eğitiminin klinik uygulamada özgüveni etkileme durumu sorulduğunda öğrencilerin %95,1'i olumlu etkilediği yönünde görüş bildirmiştir. Öğrencilerin %80,6'sı simülasyon eğitiminin klinik uygulamadan memnuniyetlerini olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Simülasyon eğitiminin klinik uygulama başarısı etkisine dair düşünceleri sorulduğunda öğrenciler ilk üç sırada eksikliklerini önceden görmelerini sağladığını (%75,7), klinik başarılarını arttırdığını (%72,8), hata yapma riskini azalttığını (%61,2) ifade etmiştir. Öğrencilerin % 93,2'si simülasyon eğitiminin yaygınlaştırılması gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin %70,9'u simülasyon senaryolarının konuyu anlamalarını kolaylaştırdığını, %52,4'ü simülasyon senaryolarının öğrenciyi ders çalışması için teşvik ettiğini ve %51,5'i derse katılımlarının arttığını belirtmiştir. Buna karşın, öğrencilerin %64,1'i sınav başarısını olumlu etkilemediği yönünde görüş bildirmiştir. Öğrencilerin % 72,8'i simülasyon eğitiminin klinik becerilerini arttırdığını, %71,8'i teorik bilgilerini klinik uygulama sırasında daha iyi kullanabildiğini belirtmiştir. Buna karşın, öğrencilerin yalnızca %29,1'i ekip içi işbirliğini arttırdığını düşünmektedir.

Öğrencilerin çoğunluğu simülasyon eğitiminin klinik uygulama, klinik becerileri ve dersi kavrama durumları üzerine olumlu etkisi olduğunu belirtmiş ve büyük bir çoğunluğu simülasyon eğitiminin yaygınlaştırılması gerektiğini yönünde görüş bildirmiştir.

S-0631 - ÇOCUKLARDA SOLUNUM SİSTEMİ ENFEKSİYONLARINDA PROBİYOTİKLERİN KULLANIMI

Nevin USLU1, Fahriye PAZARCIKCI2,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Burdur, 2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Burdur,

Amaç: Bu bildirinin amacı, çocuklarda solunum sistemi enfeksiyonlarında (SSE) probiyotiklerin kullanımını değerlendirmektir.

Derleme: Bu derlemede Google Akademik', 'PubMed', 'Cochrane' veri tabanları Türkçe-İngilizce olarak taranmış, 2007-2017 yılları arasındaki araştırmalar çalışma kapsamına alınmıştır. SSE farklı yaştaki çocuklarda küresel morbidite ve mortalitenin önde gelen nedenlerinden biridir. Probiyotikler bu enfeksiyonların tedavisinde önemli bir tamamlayıcı ve alternatif yöntem olabilir. Probiyotikler, yeterli miktarda alındığında konakçının bağırsaklarında mikrobiyal dengeyi düzenleyerek sağlığı üzerinde olumlu etkileri olan canlı mikroorganizmalardır. Patojen ve zararlı bakterilerin sayılarını azaltarak, mikrobiyal metabolizmayı değiştirerek bağışıklık sistemini iyileştirerek etki ederler. Probiyotiklerin solunum sistemine etkisine ilişkin henüz tüm mekanizmalar bilinmemekle birlikte çeşitli immünomodülatör etkilerinin olduğu bildirilmektedir. Literatürde probiyotiklerin prematürlerde dahil olmak üzere 0-18 yaş grubunda nezle, grip ile birlikte farenjit, tonsilit, sinüzit, bronşit, pnomoni gibi SSE'de kullanıldığı görülmektedir. En çok kullanılan probiyotiklerin; Lactobacillus casei rhamnosus, Lactobacillus rhamnosus T cell-1, Lactobacillus reuteri, Bifidobacterium lactis, Lactobacillus rhamnosus GG , Lactobacillus fermentum CECT5716, Streptococcus salivarius K12, Bacillus clausii olduğu belirtilmektedir. Bazı çalışmalarda bunlardan biri kullanılırken bazılarında bunların karışımları kullanılmıştır. Probiyotikler literatürde kapsül, tablet, süspansiyon, toz gibi farklı şekillerde kullanılmakta ve uygulanma süreleri 10 gün-12 ay arasında değişmektedir. SSE'de probiyotiklerin kullanımı ile akut otitis media gelişme riskinin, soğuk algınlığı ve nezle semptomlarının, antibiyotik kullanımının, SSE geçirme sıklığı ve semptomlarının azaldığı, daha az pulmoner enfeksiyon geliştiği belirtilmektedir. Laboratuvar çalışmalarında probiyotik kullanılanlarda T hücre yanıtının daha fazla olduğu, IgA düzeyi ve natürel killer hücrelerinde artış olduğu bildirilmektedir. Ayrıca çocukların okula devamsızlık oranlarının ve ebeveynlerin iş gücü kaybının azaldığı belirtilmektedir.

Sonuç: Probiyotiklerin kullanımının güvenli olduğu belirtilmesine karşın yan etkilerinin bildirilmesinin az olması ve uzun vadeli sonuçları hakkında kanıt bulunmaması nedeniyle probiyotiklere ilişkin bilgi boşlukları bulunmaktadır. Gelecekteki klinik araştırmalarda optimal probiyotik suşlar, doz, uygulama şekli, müdahale süresi ve uzun süre takip edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Ancak SSE'nda çocukların sağlığının korunması ve yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik enfeksiyon şiddetini azaltmada ve engellemede kullanılabilir.

S-0632 - ZİHİNSEL ENGELLİ BİREYLEİRN EBEVEYNLERİNDE HİSSEDİLEN DAMGALANMA

Songül DURAN1, Sibel ERGÜN1,

1 TRAKYA ÜNİVERSİTESİ KEŞAN HAKKI YÖRÜK SAĞLIK YÜKSEKOKULU HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Bu çalışmanın amacı, zihinsel engelli bireye sahip ebeveynlerin hissettikleri damgalanma algılarını ve bununla ilişkili deneyimlerini ortaya koymaktır.

Nitel araştırma modeli ile yapılan bu araştırma Nisan 2015-Eylül 2016 tarihleri arasında, Balıkesir'de Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Sevgi Özel Eğitim ve Uygulama Merkezi, Edremit Hamiyet-Feridun Sözen Özel Eğitim Uygulama Merkezi ile Burhaniye Ticaret Odası Özel Eğitim ve Uygulama Merkezinde eğitime devam eden 19 zihinsel engelli bireyin ebeveyni ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında, ebeveyne ve çocuğa yönelik soru formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup formlar araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda oluşturulmuştur. Görüşmeler rehabilitasyon Merkezleri'nde gerçekleştirilmiştir. Derinlemesine görüşme tekniği kullanılarak yüz yüze yapılan görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Görüşmelerden elde edilen ses kayıtları yazılı döküm haline getirilmiş, veriler kodlanıp temalara göre sınıflandırılmış, yorumlanarak rapor haline getirilmiştir.

Çalışmada zihinsel engelli bireye sahip ebeveynlerin, aile üyelerinden, arkadaş çevresinden ve toplumdan yeterli desteği almadığı ve damgalanma hissettiği saptanmıştır.

Bu bireylere psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetinin sunulması ve toplumun da bu konuda eğitilmesi, bilinçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

S-0633 - ÖRGÜTSEL ERDEMLİLİĞİN İŞTEN AYRILMA NİYETİ VE HEMŞİRE PERFORMANSINA ETKİSİ: ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEK VE YÖNETİCİ DESTEĞİNİN ARACI ROLÜ

Arzu Kader HARMANCI SEREN1, Feride EŞKİN BACAKSIZ2,

1İÜ Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim AD, 2İÜ Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi,Hemşirelikte Yönetim AD ,

Bu çalışmanın amacı örgütsel erdemliliğin işten ayrılma niyeti ve hemşire performansına etkisinin ve algılanan örgütsel destek ve yönetici desteğinin bu ilişkideki aracılık rolünün belirlenmesidir.

Tanımlayıcı ve metodolojik tipteki bu çalışmanın verileri dört hastanede (iki kamu ve iki özel hastane) çalışan hemşirelerden 2016 yılında toplandı. Veri toplamada katılımcı bilgi formu, Örgütsel Erdemlilik, Algılanan Örgütsel Destek, Yönetici Desteği, Minnesota İş Doyumu ve İşten Ayrılma Niyeti ölçekleri kullanıldı. Verilerin analizinde tanımlayıcı, karşılaştırmalı, psikometrik analizler ve yapısal eşitlik modellemesi kullanıldı.

Katılımcıların çoğu kadın (%85,0), yatak başı hemşiresi (%84,6), lisans mezunu (%50,4) olup özel hastanelerde çalışmaktadır (%54,9). Katılımcıların ölçeklerden aldıkları ortalama puanlar örgütsel erdemlilik için 3,76 (Ss=0,98), algılanan örgütsel destek için 3,31 (Ss=1,06), yönetici desteği için 3,66 (Ss=0,95), işten ayrılma niyeti için 3,63 (Ss=0,99) ve hemşire performansı için 5,67 (Ss=1,09) olarak hesaplandı. Algılanan örgütsel destek ve yönetici desteğinin birlikte etkisiyle, örgütsel erdemlilik ve işten ayrılma niyeti arasındaki korelasyon katsayısının r=-0,39'dan r=-0.12'ye ($p<0,05$), örgütsel erdemlilik ve hemşire performansı arasındaki korelasyon katsayısının ise r=0,37'den r=0.11'e ($p>0,05$) gerilediği bulundu. Modelin uyum iyiliği indekslerinin x2= 248,77; df=98; RMSEA=0,076; GFI=0,89; AGFI=0,85; CFI=0,95, IFI=0,95 olduğu bulundu.

Elde edilen bulgulara göre örgütsel erdemliliğin işten ayrılma niyeti ve hemşire performansı ile ilişkisinde algılanan örgütsel destek ve yönetici desteğinin kısmi aracılık rolü vardır.

S-0634 - HEMŞİRELERİN ELEKTRONİK TIBBİ KAYITLARIN KULLANIM, KALİTE VE KULLANICI TATMİNİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Özlem ÖZER1, Fatih ŞANTAŞ2, Deniz SAY ŞAHİN3,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi Bölümü, 2Bozok Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi Bölümü, 3Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İİBF Sosyal Hizmetler Bölümü,

Bu çalışmanın amacı, hemşirelerin elektronik tıbbi kayıtlara ilişkin kullanım, kalite ve kullanıcı tatmini açısından görüşlerini değerlendirmek ve demografik özelliklerin elektronik tıbbi kayıt algıları üzerinde etkili olup olmadığını ortaya koymaktır.

Çalışmanın evrenini Burdur'da faaliyet göstermekte olan yedi kamu hastanesinde görev yapan tüm hemşireler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçilmemiş, bütün evrene (645) ulaşılmaya çalışılmış ve toplam 398 kişiden veri elde edilmiştir. Veriler anket tekniğiyle toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan hemşirelerin elektronik tıbbi kayıtların her üç boyutuna ilişkin puanlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermiştir. Buna göre her üç boyutta da kadın katılımcıların puan ortalamaları erkek katılımcılara göre daha yüksektir. Ayrıca kullanıcı tatmini boyutunda hemşirelerin bilgisayar eğitimi alıp almamasına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş ve kullanıcı tatmini bilgisayar eğitimini alanlarda almayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Elektronik tıbbi kayıtlar konusuna ilişkin olarak yapılan literatür taraması sonucunda konunun çok fazla çalışılmadığı görülmektedir. Bu yüzden bu çalışmanın sonuçlarının sağlık sektöründe yürütülecek sonraki çalışmalara rehberlik edebileceği düşünülmektedir.

S-0635 - MARDİN İLİ ÖMERLİ İLÇE DEVLET HASTANESİ TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZİNE BAŞVURAN KADINLARIN GENİTAL HİJYEN DAVRANIŞLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖLER

Rukiye USTA1, Kerime Derya BEYDAĞ2,

1Giresun Eğitim Araştırma Kadın Doğum Çocuk Hastalıkları Hastanesi, 2Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Araştırma, Mardin ili Ömerli İlçe Devlet Hastanesi Toplum Sağlığı Merkezi'ne başvuran 15-49 yaş arası evli kadınların genital hijyen davranışlarını ve bu davranışı etkileyen faktörleri belirlemek için tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini, Haziran-Eylül 2015 tarihleri arasında toplum sağlığı merkezine başvuran, çalışmaya katılmayı kabul eden, Türkçe konuşup anlaşabilen ve okuma yazma bilen 275 evli kadın oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında kadınların tanımlayıcı özelliklerini içeren anket formu ve geçerlilik ve güvenilirliği Ege ve Eryılmaz tarafından yapılmış olan (2005), Genital Hijyen Davranışları Envanteri kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı- yüzdelik hesaplamaları, t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında yer alan kadınların %36,7'si son 1 yıl içerisinde genital enfeksiyon yaşadığını, %85,4'ü genital hijyen ile ilgili bilgi almadığını ve %60,7'si genital hijyen ile ilgili bilgi almak istediğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kadınların "Genital Hijyen Davranışları" düzeyi 63,2436±11,638 olarak saptanmıştır. Kadınların yaş grubu, çalışma durumu, yaşanılan bölge, gebelik sayısı, yaşayan çocuk sayısı ve evde tuvaletin yeri ile Genital Hijyen Davranışları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Kadınların öğrenim durumu, gelir durumu, aile tipi, sosyal güvencesi olma durumu, aile planlaması yöntemi kullanma durumu, son bir yılda genital enfeksiyon yaşama durumu, genital hijyen ile ilgili bilgi alma durumu ve genital hijyen ile ilgili bilgi almayı isteme ile Genital Hijyen Davranışları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$).

Çalışma sonucunda, kadınlara özellikle birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan ebe/hemşireler tarafından genital yol enfeksiyonlarından korunma, doğru genital hijyen uygulamaları, genital yol enfeksiyonlarının belirtilerine yönelik eğitim ve danışmanlık verilmesi önerilmektedir.

S-0636 - HEMŞİRELERDE BOYUN EĞİCİ DAVRANIŞLAR VE ETKİLEYEN ETMENLER

Nurten KIRCAN1, Özge ÖZTÜRK1,

1MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ FETHİYE SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Hemşirelik, çağdaş, bilgili, araştıran, sorgulayan, plan yapan, karar veren ve uygulayan profesyonellerin sahip olduğu bir meslektir. Hemşire iyi bir bilgi donanımının yanında etkili iletişim kurabilme becerilerine sahip olmalıdır. Boyun eğici olmayan hemşire, hasta ile iyi iletişim kurarak, bütüncül ve istendik düzeyde hemşirelik bakımını sağlayabilir, hasta ve ailesini bakıma katabilir, hasta savunuculuğu ve liderlik rollerini gerçekleştirebilir. İletişimin bu kadar önemli olduğu bir meslek olan hemşirelikte, boyun eğici davranışların saptanması ve çözümlenmesi oldukça önemlidir. Bu araştırma, hemşirelerin boyun eğici davranışlarını ve etkileyen etmenleri belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Araştırmanın evreni, Muğla İli Kamu Hastaneleri Birliği Fethiye Devlet Hastanesinde Kasım-Aralık 2017 tarihleri arasında çalışmakta olan 262 hemşireden oluşmaktadır. N-[N.r2.p.q] /(N-1).d2+ r2.p.q] formülünü kullanarak örneklem 131 olarak hesaplanmış, hesaplanan sayının %10 fazlası alınarak toplam 145 hemşire örnekleme dahil edilmiştir. Veri toplama formu 6 sosyodemografik soru ve 16 sorudan oluşan Boyun eğici davranışlar ölçeğinden oluşmaktadır. Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği Gilbert ve Allan tarafından 1991 yılında geliştirilmiş ve Şahin ve Şahin (1992) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. 5'li Likert tipi, 16 maddelik bir ölçektir. En düşük 16, en yüksek 80 puan alınabilir. Yüksek puanlar daha fazla boyun eğici davranışa işaret eder. Verilerin analizi SPSS 16.0 paket programında, sayı, yüzde, ve bağımlı gruplarda T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan hemşirelerin, %57.9'u 31-40 yaş aralığında, %40.7'si lise mezunu, %77.9'u evli. %41.4'ünün 11-20 yıldır hemşirelik mesleğini yaptığı, %53.1'inin servislerde çalıştığı, %64.1'inin çalıştığı birimi isteyerek tercih ettiği belirlenmiştir. Hemşireler boyun eğici davranışlar ölçeğinden 30.61±9.08 puan aldıkları tespit edilmiştir. .

Hemşirelerin demografik bilgilerine göre ölçek puanları karşılaştırıldığında 40 ve üzeri yaş, lise mezunu, evli, hemşirelik mesleğini 1-10 yıl arasında yapan, hastanenin diğer (acil servis, enjeksiyon vb.) birimlerinde görev yapan, çalıştığı birimi isteyerek tercih edenlerin boyun eğici davranışlar puanı daha yüksek olarak belirlenmiştir.

S-0637 - ELEKTRİKLİ ISITICIYA BAĞLI YANIK: OLGU SUNUMU

DÖNDÜ ŞANLITÜRK1, MESUT ARDIÇ1,

1GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ,

Sıklıkla kaza orijinli olarak karşımıza çıkan elektrikli araç yanıkları, yüksek mortalite ve morbidite ile seyretmektedir. Elektrikli araç yanıklarına bağlı olarak hastanelere başvuran olguların prognozu ağır seyretmekte, sıklıkla yara debridmanı, sinir dekompresyonu ve ampütasyon operasyonları gerekmektedir. Yanık, tüm sağlık profesyonellerinin multidisipliner çalışması ile tedavi edilebilecek, zaman alıcı, hastaları sadece fiziksel olarak değil aynı zamanda da psikolojik olarak etkileyen bir travmadır. Yanıklı hastanın etkin tedavisinin yanı sıra verilecek bütüncül hasta bakımı hastanın hayatta kalmasını ve prognozunu önemli ölçüde etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı; elektrikli ısıtıcıya bağlı kaza sonucu gelişen 3. derece yanıklı bir hastanın hemşirelik bakımını literatür ışığında tartışılmasıdır.

Olgumuz 18 yaşında erkek hasta elektrikli ısıtıcının sol bacak tibia üzerine düşmesi sonucunda üçüncü derecede yanık gerçekleşmiş. Acil servise başvurmuş ve günlük pansuman tedavisi verilerek taburcu edilen hasta verilen tedavisine uymayarak bir ay sonra tekrar hastaneye başvurarak yanık ünitesine yatışı yapılmıştır.

Olgu servise kabulünde ileri tetkik ve tedavi için yanık odasına yatırıldı. Hasta ilk servise alındığında ağrı, hareket, yara bakımı ve enfeksiyon, kişisel temizlik ve hijyen problemleri saptanmıştır. Hastanın fiziksel değerlendirilmesinde solunum, kardiovasküler ve periferik vasküler sistem normaldir. Yara, idrar ve boğaz kültürü alındıktan sonra üreme saptanmamıştır. Hastanın aile öyküsünde herhangi bir özellik bulunmamıştır. Verilere göre belirlenen ve girişimlerde hemşirelik tanıları olarak; yanık izine bağlı beden imajında değişiklik, yanığa bağlı psikolojik bozukluk, tekrarlı hastaneye yatışla ilgili terapötik rejimin etkisiz yönetme, enfeksiyon, bilgi eksikliği, ağrıdır.

Hemşirelik bakımını hemşirelik sürecine uygun olarak, tanılama, planlama ve amaç saptama, girişimleri uygulama ve değerlendirme olmak üzere dört aşamada ele alarak planlanmıştır. Bu olgu sunumunda, hastaya verilen bakım bu başlıklar altında irdelenerek yapılan hemşirelik girişimlerinin etkinliği ve hasta sonuçları tartışılmıştır. Hastamız yarası tamamen iyileşmiş durumda yanık ünitesinden yürüyerek taburcu edildi.

S-0638 - PALYATİF BAKIM ALAN HASTADA BASINÇ ÜLSERİ: OLGU SUNUMU

DÖNDÜ ŞANLITÜRK1, MESUT ARDIÇ1,

1GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ,

Palyatif bakım hizmeti alan hastalar, kronik hastalığa sahip olmanın yanında beslenme bozukluğu, zayıflık, hareketsizlik ve cilt değişiklikleri yaşamaları nedeniyle basınç ülseri gelişimi riski altındadırlar. Yapılan çalışmalarda palyatif bakım ünitelerinde basınç ülseri gelişim oranı %20'nin üzerindedir. Bazı sağlık profesyonelleri palyatif bakım alan hastalarda gelişen basınç ülserinin tedavisinin çok zor hatta imkansız olduğunu iddia etmektedir. Gerçekten de bu tür olgularda standart tedavi girişimleri hastanın konforunu bozmakta ve hastaya ızdırap vermektedir. Bu yüzden girişimler hastaya özgü planlanmalıdır. Palyatif bakımda önemli bir yer tutan bu sağlık probleminin sakral bölgede evre III basınç ülseri bulunan bu olgu sunumuyla uygulanan hemşirelik bakımının etkinliğinin literatür ışığında tartışılması amaçlanmıştır.

Olgumuz 86 yaşında bayan hasta merdivenlerden düşme sonucu sağ femurda fraktür gelişmiş. Fraktür nedeniyle opere olan hastanın post-op dönemde immobilizasyonuna bağlı basınç ülseri gelişmiş. Kontrol için hastaneye başvuran olgumuzun palyatif bakım ünitesine yatışı yapılmıştır.

Üniteye ilk kabulünde olgumuzda uykusuzluk, huzursuzluk ve basınç ülseri problemleri saptanmıştır. Hastanın fiziksel değerlendirmesinde solunum, kardiyovasküler ve periferik vasküler sistem normal, kas iskelet sisteminde üst ekstremitelerde nörolojik defisit yok. Geçirilen kaza nedeniyle bacaklarda ağrı ve güçsüzlük mevcut. Mesane kateterizasyonu, periferik venöz katateri mevcut. Olgumuzdan alınan kültürlerinde (idrar, burun, rektal sürüntü, kan kültürü) ve basınç ülserinden alınan sürüntü kültüründe üreme saptanmamıştır. Verilere göre belirlenen ve girişimlerde bulunulan bazı hemşirelik tanıları şunlardır: immobilizasyon ilişkili hastaya uygun pozisyon verilememesi sonucu oluşan basınca bağlı Evre III basınç ülseri; fraktürlere bağlı ağrı; yaşanılan travmaya bağlı uyku örüntüsünde rahatsızlık; immobilizasyona bağlı konstipasyon; kırık ve basınç ülseri nedeniyle fiziksel fonksiyonlarındaki değişime uyum gösterememe ve etkisiz baş etme; İyileşememe korkusuna bağlı kaygı ve ümitsizlik; mesane kateterizasyonu ve hastanede olmaya bağlı enfeksiyon riski.

Belirlenen hemşirelik tanılarına yönelik hemşirelik girişimleri planlanmış ve değerlendirmeler yapılmıştır. Olgumuzun basınç ülserinde iyileşme gözlenmiştir. Palyatif bakımda basınç ülserine yönelik girişimlerin standartlardan ziyade hastaya özgü planlanması ve planlama aşamasında hasta ve yakınının da dahil edilmesi önemlidir.

S-0639 - ALTMIŞ BEŞ YAŞ ÜSTÜ BİREYLERDE YAŞAM MEMNUNİYETİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Neslihan TÜRKÇÜER1, Gamze ÖZBEDEN2,

1PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 2Pamukkale Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı,

Dünyada ve Türkiye'de yaşlanmanın yanı sıra ileri yaştaki bireylerin nüfus içindeki paylarının artığı gözlenmektedir. Bu araştırmada Denizli ili Pamukkale ilçesindeki 65 yaş üstü bireylerde yaşam memnuniyetini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlandı.

Araştırmanın evrenini Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV)'na başvurusu olan 65 yaş ve üstü 1056 birey oluşturdu. Araştırmaya katılmayı kabul eden 869 kişi örneklem grubuna alındı. Katılımcılara sosyodemografik bilgileri ve yaşam biçimleri ile ilgili soruları içeren anket uygulandı. Veri toplama da yüz yüze görüşme tekniği veya telefon görüşmesi kullanıldı.

Evreni oluşturan bireylerden 17 sinin vefat etmesi, 33 ünün verilen adreste bulunmaması, 137 kişinin de görüşmeyi kabul etmemesi sebebiyle toplam 869 kişi araştırmanın örneklemini oluşturdu. Araştırmaya dahil edilen bireylerin %74,9'u (n:651) kadın, % 25,1'i (n:218) erkek, yaş ortalamasının 78 (±7,5) olduğu tespit edildi. Bu kişilerin %78,6'sının (n:683) okur-yazar olmadığı, %68,92sının (n:599) dul olduğu, ortalama 4 (±2) çocuk sahibi olduğu, %41,1 (n:357) yalnız yaşadığı, %21,6 (n:188) engelli, %80,9 (n:703) unda kronik hastalığı olduğu belirlendi. Çalışma kapsamındaki bireylerden % 50,9'u (n:442) yaşlı aylığı, %14,6'sının (n:127) engelli aylığı, % 34,4'nün (n:299) eşi vefat eden kadın (EVEK) aylığı aldığı, yine bu kişilerin %20'sinin kirada oturduğu tespit edildi. Sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranı %96,5 (n:839), ulaşımda sıkıntı yaşayanların oranı %15,3 (n:133), günlük ihtiyaçlarında sıkıntı yaşayanların oranı %68,0 (n:591), kişisel bakımını kendisi yapabilenlerin oranı %52,0 (n:452) olarak belirlendi. Araştırma kapsamındaki bireylerin %97,4'ü (n:846) yalnız yaşamak istediklerini söylerken, %3,3 (n:33) 'ü yalnızlık duygusu hissettiği tespit edildi. Sabit geliri olmadığı için SYDV'nden aylık maaş alan 65 yaş üstü bireylerin %5,9'u (n:51) kurumdan memnun olmadığını, %1,8'i (n:16) belediye hizmetlerinden memnun olmadığını ifade etti. Eğitim seviyesinin, kiminle birlikte kaldığının, bakım aldığı kişinin ve ulaşımda sıkıntı yaşayanların sağlık hizmetlerinden memnuniyeti etkilediği belirlendi. Diğer sosyodemografik değişkenlerle, yaşam memnuniyeti ile ilgili değerler arasında anlamlı fark bulunmadı (p>0,05).

65 yaş ve üstü bireylerin farklı yaşam biçimleri olmakla birlikte, yaşam memnuniyetlerinin benzer olduğu belirlenmiştir.

S-0640 - KAPİLLER KAN ALMADA PARMAK UCUNA ALTERNATİF YÖNTEM: KULAK MEMESİ

ELİF ERBAY1, NURSAN ÇINAR1,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ,

Kapiller kan alımı için sık kullanıldığında komplikasyon gelişen parmak ucuna alternatif bölgelerden biri olan kulak memesinden kan almaya dikkat çekmektir.

Kapiller kan örneği; hasta tanılanması, yönetimi ve tedavisinde yardımcı bir tıbbi prosedür olup dünya genelinde kullanımı hasta başı teste ulaşılabilirliğinin artması nedeniyle giderek artmaktadır. Venöz kan alımına göre, daha az kan hacmi gerektirmesi, hızlı ve kolay bir şekilde uygulanabilmesi gibi avantajlara sahiptir. Ciddi yanığı olan hastalar, obez, yaşlı, tromboz riski olan, tedavi uygulamaları için yüzeyel damarları korunması gerekenler, kırılgan, erişilemeyen damarları olanlar, örnek alımı ile ilgili yoğun korku ve endişe yaşayanlar, kendi kendine kan testi yapması gereken bireyler için cilt ponksiyonu kan örneklemesi önerilir. Geleneksel olarak, parmak uçları zengin vaskülaritesi ve erişilebilirliği nedeniyle rutin glikoz testi için kullanılır. Ancak parmak ucundan kan almada yaşanan en önemli sorun ağrıdır. Ağrının nedeni parmak ucunun hassas liflerden zengin olması ve tekrarlanan örnek alımlarıdır. Kan şekeri ölçümü için alternatif bir bölge olarak daha az ağrılı olarak kulak memesi gösterilir. Çalışmalarda; parmak uçları ile kulak memesi arasındaki kan glikozu konsantrasyon seviyesinin hipoglisemik durum dışında yüksek oranda karşılaştırılabilir olduğu ve hastaların kulak memesinden işlem yapıldığında daha az ağrı hissettiklerini belirttikleri vurgulanmaktadır. Bu nedenle kulak memesi, şüpheli hipoglisemik durum haricinde, kapiller kan şekeri kontrolü için güvenli bir alternatif alan olarak önerilir. Aynı zamanda kulak memesi ponksiyonu kan gazı analizi için de önerilmektedir. Bu kan aslında hafifçe dilüye olmuş arteriyel kandır. Fakat çoğu analiz için yeterlidir. Arteriyel kana benzerliği nedeniyle, birçok hastada kan nerden alınırsa alınsın pH ve pCo2'yi değerlendirmek için kullanılabilir. Ancak pO2 ölçümü için sadece kulak memesinden alınan kan önerilir. Bebeklerde, kapiller kan alma için en yaygın kullanılan bölge topuktur, daha büyük çocuklarda çoğu kez parmak ucu veya kulak memesi kullanılır. Sık örnek alma ağrıya ve doku hasarına sebep olmaktadır. Bu nedenle, daha az ağrı veren ve parmak bölgelerinden elde edilen ölçümler ile laboratuvar referans değerleri arasında iyi bir korelasyona sahip olan alternatif alanları keşfetmek önemlidir.

S-0641 - TÜRKİYEDE KADINLARIN MENOPOZ SEMPTOMLARINA YÖNELİK TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TIP (TAT) YÖNTEMİ KULLANMA DENEYİMLERİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Hacer ATAMAN1, Yılda Arzu ABA2, Melike DİŞSİZ3, Sevcan SEVİMLİ4,

1İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 2Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 3Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum Ve Kadın Hastalıkları Anabilim Dalı, 4Uşak Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu ,

Bu çalışma, kadınların menopoz semptomlarına yönelik kullandıkları tamamlayıcı ve alternatif tıp uygulamalarının etkinliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Uşak Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi jinekoloji polikliniğine başvuran kadınlar ile kesitsel ve tanımlayıcı tasarımda yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, menopozal yakınmalar ile başvuran 45-60 yaş arasındaki kadınlar, örneklemini ise 629 kadın oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında “Anket Formu” ve “Menopoz Semptomlarını Değerlendirme Ölçeği (MRS)” kullanılmıştır.

55 yaş ve üzerinde, evli, eğitim durumu beş yılın üzerinde, diyabet, hipertansiyon gibi kronik hastalığı olan ve bu kronik hastalığına yönelik tedavi gören kadınların MRS toplamından ve alt boyutlarından anlamlı olarak yüksek puanlar aldıkları belirlendi ($p < .05$), Kadınların %52’si menopozal yakınmalarla baş edebilmek için TAT uygulamalarından birini kullandıklarını ifade etmiştir; en fazla kullanılan yöntemler sırasıyla dua/ibadet (%33.2), masaj (%19.2), fitoterapi (%14.8) şeklindedir.

Kadınların yakınmalar karşısında çeşitli başetme yöntemleri kullandıkları tespit edilmiştir. Genellikle kültürel yapılarıyla bağdaşan tedavi yöntemlerini tercih eden kadınlar ülkemizde yaygın olarak dua/ibadet, masaj ve fitoterapi yöntemlerini kullanmaktadır. TAT uygulamalarından dua/ibadet edenlerde, masaj uygulayanlarda, vitamin/mineral desteği alanlarda ölçeğin çeşitli alt boyutlarında menopozal yakınmalarda artış saptanmışken; hidroterapi, karyopraktik, kupa uygulaması, refleksoloji ve osteopati yöntemlerini uygulayanlarda menopozal yakınmaların azaldığı ve yaşam kalitesinin arttığı belirlenmiştir.

S-0642 - NIMV UYGULANAN HASTALARDA TRANSPARAN FİLM KULLANIMININ NAZAL BÖLGEDE BASINÇ ÜLSERLERİNİ ÖNLEMEDE ETKİSİ

GİZEM ÖZBUDAK1, ÖZNUR USTA YEŞİLBALKAN2,

1Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Göğüs Hastalıkları Kliniği, İZMİR, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İZMİR,

Noninvaziv mekanik ventilasyon (NIMV), endotrakeal tüp kullanılmadan bir maske aracılığı ile pozitif basınçlı solunum desteği vermeyi sağlayan bir yöntemdir. Bantlarla sabitlenen maske ve basınç etkisiyle burun köprüsü üzerinde basınç ülseri meydana gelmektedir. NIMV uygulanan hastalarda, transparan film kullanımının nazal bölgede basınç ülseri oluşum süresi üzerine etkisini incelemektir.

Araştırma kapsamına örneklem seçim ölçütlerine uyan ve araştırmayı katılmayı kabul eden 25 uygulama grubu, 21 kontrol grubu olmak üzere 46 hasta alınmıştır. Araştırmanın verileri, sosyodemografik ve hastalıkla ilişkili bilgilerin olduğu "Birey Tanıtım Formu", "NIMV Parametreleri İzlem Formu (hastaların IPAP ve EPAP basınç değerleri, hava kaçağı miktarı (lt/dk)), NIMV uygulanan süre (saat/gün) ve Basınç Ülseri Evrelendirme Formları (4 saat aralıkla) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın yürütülebilmesi için etik, kurul, kurum ve hastalardan yazılı izin alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı 16.0 versiyonu, verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metodlar, kategorik değişkenlerin gruplar arası karşılaştırılmasında ki-karetesti, bağımlı (paired sample t test) ve bağımsız (independent sample t test) gruplarda t testi, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır.

Uygulama grubundaki hastaların basınç ülseri oluşma sürelerinin, kontrol grubundaki hastaların basınç ülseri oluşma sürelerinden daha uzun olduğu ve bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Araştırma sonucunda, transparan film kullanımı ile NIMV uygulanan hastalarda burun köprüsü üzerinde basınç ülseri oluşum süresinin geciktiği saptanmıştır. NIMV uygulanan hastalarda burun köprüsü üzerinde basınç ülseri oluşumunun değerlendirilmesi, önlenmesi gerekmektedir. Nazal bölgede basınç ülseri oluşumuna yönelik hemşirelerin farkındalıklarının arttırılacağı eğitim programlarının uygulanması, daha geniş hasta gruplarında randomize kontrollü çalışmaların yapılması, farklı tipte koruyucu materyallerin nazal bölgede basınç ülseri oluşma süresine etkisini belirleyen araştırmaların yapılması, araştırma bulgularının daha sonra yapılacak olan araştırmalarda veri kaynağı olarak kullanılması önerilebilir.

S-0643 - İNTRAVENÖZ KAN ALINAN YETİŞKİN HASTALARDA VİBRASYONUN AĞRI VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ

SEDA DÜZTEPELİLER1, GÜLŞAH GÜROL ARSLAN1,

1DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu araştırma periferal intravenöz kan alınan yetişkin hastalarda vibrasyon uygulamasının ağrı şiddeti ve anksiyete düzeyine etkisini incelemek amacıyla randomize kontrollü, metodolojik olarak planlanmıştır.

Araştırmanın verileri Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Merkez Laboratuvarı Kan Alma Birimi' nde 01.06.2016-30.06.2016 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmanın örnekleminde 18-82 yaş arasında olan toplam 401 hasta yer almıştır. Randomize yöntemle seçilen 204 hasta uygulama, 197 kişi kontrol grubunu oluşturmuştur. Araştırma verileri "Görsel Kıyaslama Ölçeği" ve "Durumluk Kaygı Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Kan alma işlemi sefalik, bazilik ve elin dorsal yüzündeki venler tercih edilerek birimdeki hemşireler tarafından gerçekleştirilmiştir. Uygulama grubunda vibrasyon aracı olarak Buzzy® cihazı kullanılmıştır. Kontrol grubu hastalarda ise standart kan alma prosedürü uygulanmıştır. Ağrı puanları ve anksiyete düzeyleri araştırmacı tarafından hesaplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; ki-kare, Mann-Whitney-U ve Kruskall Wallis analizleri uygulanmıştır.

Araştırma bulgularına göre; yetişkin hastalarda periferal intravenöz kan alma işlemi sırasında vibrasyon uygulamasının girişim sırasında hissedilen ağrıya (p=0.44) ve anksiyete düzeyine (p=0.718) etkisinin istatiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır.

Yetişkin bireylerde kan alma işlemi sırasında vibrasyon uygulamasının hissedilen ağrı şiddetine ve anksiyete düzeyine etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı, fakat alternatif bir yöntem olarak hastaya sunulabileceği düşünülmektedir.

S-0644 - KEMOTERAPİ ALAN HASTALARDA ORAL MUKOZİT GELİŞME SIKLIĞI VE RİSK FAKTÖRLERİNİN İNCELENMESİ

GİZEM GÖKTUNA1, GÜLŞAH GÜROL ARSLAN1,

1DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Kemoterapi alan hastalarda oral mukozit gelişme sıklığı ve risk faktörlerini belirlemek üzere yapılmış tanımlayıcı bir çalışmadır.

Araştırmaya, örnekleme dâhil olma kriterlerine uygun 150 hasta seçilmiş ve araştırma verileri her bir hastayla yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Hasta kemoterapi kürünü almaya geldiğinde (0.gün) "Hasta Tanılama Formu" kullanılarak bilgileri alınmış, ağız içi "Ağız Mukozasını Değerlendirme Formu" ile değerlendirilmiştir. Hasta diğer kürünü almaya geldiği 14. günde "Hasta Tanılama Formu-2" ile gerekli bilgileri tekrar alınmış, ağız içi " Ağız Mukozasını Değerlendirme Formu" ve ağız içi ağrı durumu da "Sayısal Ağrı Ölçeği" ile değerlendirilip veriler tekrar toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik, Ki-Kare testi ve Lojistik Regresyon analizi kullanılmıştır.

Oral mukozit başlangıç günü 4.16 ± 2.13 gün, bitiş günü 8.72 ± 2.32 gün olarak tespit edilmiştir. Hastaların ağız bakımı yapma sıklığı ile oral mukozit gelişimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.05$) bulunmuştur. Yapılan regresyon analizine göre önceki kanser tedavilerinde mukozit gelişme durumunun oral mukozit gelişimini 5.76 kat arttırdığı belirlenmiştir. Ağız bakım eğitimi alma durumu incelendiğinde ise ağız bakım eğitimi almanın oral mukozit gelişme riskini 2.49 kat arttırdığı tespit edilmiştir.

Kemoterapi alan hastalarda ağız bakımı yapma sıklığının mukozit gelişimini azalttığı, mukozit öyküsü varlığının ve ağız bakım eğitimi almasının oral mukozit için risk faktörü olduğu söylenebilir.

S-0645 - YAŞLILIK DÖNEMİNDE MENTAL İYİ OLUŞ VE MUTLULUK DÜZEYLERİ: BİR HUZUREVİ ÖRNEĞİ

Filiz ADANA1, Melek Yasemin SEVİMOĞLU2, Gülengün TÜRK1, Fatma DEMİRKIRAN1,

1Adü Hemşirelik Fakültesi, 2Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aydın İl Müdürlüğü Haluk Alıcık Huzurevi,

Yaşlılık dönemi sosyal sorunların yanı sıra pek çok sağlık sorunu ile karşılaşılan ve bunlarla baş edilmesi gereken önemli bir yaşam dönemidir. Bu dönemde sağlık bakımına gereksinim yaşamın diğer dönemlerine oranla oldukça farklı ve yoğundur. Yaşlılık döneminde bireyin mental durumu ve mutluluk düzeyi, var olan sorunların algılanması ve yaşamın son döneminde bu sorunlarla baş edilmesinde önem taşır. Bu çalışmada Aydın'da bir huzurevinde yaşayan bir grup yaşlının mental iyi oluş ve mutluluk düzeylerinin değerlendirmek amacıyla yapılmıştır

Çalışma 2017 yılında Aydın ilinde bir huzurevinde yaşayan 33 yaşlı ile yapılmıştır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş anket sorularına cevap verebilecek tüm yaşlılar araştırmaya dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Warwıck-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği" ve "Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Form" kullanılmıştır. Araştırmamızda ölçeğin Alpha güvenirlik katsayısı Mental İyi Oluş Ölçeği için0.843, Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Form için0.738 bulunmuştur. Veriler SPSS istatistik paket programında(Version 15, Chicago IL, USA)değerlendirilmiştir. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodların (Yüzdelik Hesaplamalar, Aritmetik Ortalama, Standart sapma) yanı sıra pearson korelasyon analizi ve student t test kullanıldı. Sonuçlar % 95'lik güven aralığında, anlamlılık $p<0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan yaşlıların yaş ortalaması 72,57±5,48 olup, % 78,8'i erkek, hayatının en uzun bölümünü % 75,8'i Ege Bölgesinde ve % 42,4'ü ilçede yaşamış, % 63,62'sı ilköğretim mezunu ve önceden evde yalnız yaşamış, % 51,5'i 2-5 yıldır huzurevinde yaşamakta, %63,6'sı emekli, % 90,9'unun kronik bir hastalığı % 15,2'sinin de son üç ayda hastaneye yatışı vardır. Yaşlıların Warwıck-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği puan ortalaması 54,60±4,96 ve Oxford Mutluluk Ölçeği puan ortalaması 25,03±4,082dir. Mental iyi oluş ile mutluluk düzeyleri arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmış; yaşlıların kişisel özellikleriyle ölçek puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır

Yaşlı bireylerin mental iyi oluş ile mutluluk düzeylerinin orta düzeyde olduğu ve mental iyi oluş düzeyleri arttıkça mutluluk düzeylerinin de artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

S-0646 - YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE YATAN BEBEKLERDE TERAPOTİK HİPOTERMİ UYGULAMASI SIRASINDA GELİŞEN SORUNLAR VE HEMŞİRELİK BAKIMI: BİR RETROSPEKTİF ÇALIŞMA

Hüsniye ÇALIŞIR1, Zeynep BALACAN2, Emel GÜLEROĞLU2, Münevver KAYNAK TÜRKMEN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireli AD. Aydın, 2Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, Aydın.,

Terapotik hipotermi, hipoksik iskemik ensefalopati (HİE)'li bebeklerde mortalite ve nörogelişimsel yetersizliği azaltmada en etkili nöroprotektif tedavi yöntemidir. Terapotik hipoterminin temel işlevi vücut ısısında kontrollü düşüş sağlayarak serebral hücresel metabolizmayı yavaşlatmaktır. Bu çalışma bir üniversite uygulama ve araştırma hastanesi yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yatan bebeklerde terapotik hipotermi sırasında gelişen sorunlar ve hemşirelik girişimlerinin incelenmesi amacıyla planlandı.

Retrospektif, tanımlayıcı tipte olan bu çalışma Mayıs – Haziran 2017 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Araştırmada Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi yenidoğan yoğun bakım ünitesinde Haziran 2014-Mayıs 2017 tarihleri arasında terapotik hipotermi uygulanan 20 bebeğin dosya bilgilerine ulaşılmaya çalışıldı. Dosya bilgilerine ulaşılan ve en az 72 saat süreyle terapotik hipotermi uygulanan 16 bebek araştırmaya alındı. Veriler, bebeklerin sosyodemografik bilgileri, hastalık tanısı, hipotermi tedavisi, hipotermi süresince gelişen sorunlar/komplikasyonlar ve hemşirelik girişimlerini içeren 23 maddeli soru formu ile elde edildi. Araştırmanın yapıldığı hastanenin başhekimliğinden yazılı izin alındı.

Bebeklerin gestasyon yaşı 39,12±1,40 hafta ve doğum ağırlığı 3193,43±421,15 gr idi. Hipotermi süresince bebeklerin 13'üne oksijen ve mekanik ventilasyon uygulandı, tamamına IV damar yolu ve bunlardan 12'sine umblikal venöz yol açıldı. Bebeklerin hiçbirisinde apne, lökopeni ve sübkütan yağ nekrozu gelişmedi. En fazla gelişen sorun veya komplikasyonlar sırasıyla; bradikardi (n=16), taşipne (n=13), iç ısı düşüklüğü (<33,50C); (n=12), stres/ajitasyon (n=10), nöbet aktivitesi (n=10) ve satürasyon düşüklüğü (<%90; n=9) idi. Bunlara yönelik en fazla uygulanan hemşirelik girişimleri vital bulguları ve stres belirtilerini izleme, pozisyon verme, aspire etme, çevresel uyaranları azaltma, toplu bakım verme ve minimal dokunma sağlama idi. Hipotermi süresince bebeklere en fazla uygulanan ilaçlar sırasıyla antikonvülzan (n=11), sedatif (n=9) ve inotrop (n=9) ilaçlardı.

Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşirelerin, terapotik hipotermi uygulanan HİE'li bebeklerin hipotermi süresince tedavi, izlem ve bakımını yapma, hipoterminin olası komplikasyonlarını önleme, komplikasyon geliştiğinde ise tedavi ve bakımını sürdürme sorumlulukları vardır.

S-0647 - OBEZİTE CERRAHİSİ OLMUŞ HASTALARIN AMELİYAT SONRASI BESLENME PROGRAMINA UYUMLARININ İNCELENMESİ

Müjgan KABATAŞ SOLAK1, Handenur YENTÜRK1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bu çalışma beden kitle indeksi 40 kg/m² ve üzerinde olan 18 yaş ve üzeri yetişkin obez hastaların obezite cerrahisi sonrasında ilk 1 aylık dönemde uygulanması gereken beslenme programına uyum davranışlarını incelemek amacı ile tanımlayıcı kesitsel tipte bir çalışmadır.

Obezite cerrahisi sonrası beslenme büyük önem taşımaktadır. Özellikle cerrahi sonrası berrak sıvı alımıyla başlayan ve katı gıdalara geçiş dönemine kadar ki beslenme periyotları yakından izlenmelidir. Araştırmanın evrenini 1 Ocak 2016- 30 Mayıs 2016 tarihleri arasında İzmir'de bulunan bir üniversite ve bir özel hastanede obezite cerrahisi olmuş ve ameliyat sonrası ilk 1 aylık dönemi geçirmiş tüm hastalar oluşturmuştur. 1 Ocak 2016- 30 Mayıs 2016 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden 60 kişi örneklemi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından ilgili literatür taranarak oluşturulan sosyo-demografik özelliklerin, obezite cerrahisine ve beslenme programına yönelik soruların yer aldığı soru formu kullanılmıştır. Araştırma verileri analizinde sayı, yüzde ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için üniversite ve özel hastaneden gerekli yazılı izinler, hastalardan sözlü onam alınmıştır.

Araştırmaya katılan hastaların %70'inin kadın, %60'ının evli, %43.3'ünün üniversite mezunu, %23.3'ünün serbest meslek, %71.7'inin ilde yaşadığı ve %83.3'ünün ameliyat öncesi BKİ değerlerinin 40 ve üzerinde olduğu belirlenmiştir. Hastaların yaş ortalaması x=37.85 ±11.08, boy ortalaması x=167.88 ±9.26'dir.

Hastaların %38.3'ünün (n:23) ameliyat öncesi kilosunun 120-139 kg, 50'sinin (n:30) ameliyat sonrası kilosunun 78-97 kg arasında olup kilo ortalaması X=90.33±17.012'dir. Hastaların ameliyat öncesi kilo ile ameliyat sonrası kiloları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Hastalar ameliyattan sonra beslenmeye ilk olarak berrak sıvılar ile başlayıp tanesiz yoğun olmayan çorbalar ve püre haline getirilmiş gıdalar ile devam ettiği beslenme programına çoğunun uyduğu saptanmıştır. Obezite cerrahisi olmuş hastaların beslenme programına uyumları ile ilgili yaşadıkları zorluklar ve hastaların adaptasyon sürecine uyumlarına ilişkin araştırmalar yapılması önerilmektedir.

S-0648 - TÜRKİYE'DE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE ELEŞTİREL DÜŞÜNMEYİ İNCELEYEN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK PROFİLİ

Nezaket YILDIRIM1, Filiz KANTEK1,

1AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ,

Türkiye'de hemşirelik öğrencilerinde eleştirel düşünme konusundaki makalelerin mevcut bilgi yapısı ve eğilimlerini ortaya koymaktır.

Çalışma literatür tarama modeli ile gerçekleştirildi. Literatür taramasında ulusal ve uluslararası elektronik veri tabanları kullanıldı. İlgili çalışmalara ulaşabilmek için Türk Tıp Dizini, Google Akademik, Pubmed, EBSCO Host, Web of Science veri tabanları tarandı. Taramada "eleştirel düşünme", "kritik düşünme", "hemşirelik", "öğrenci" anahtar sözcükleri Türkçe ve İngilizce olarak kullanıldı. Literatür taramasında Nisan 2017 tarihine kadar mevcut çalışmalara ulaşılması hedeflendi. Dahil edilme kriterlerine 30 çalışma uygun olduğu belirlendi. Verilerin analizinde Microsoft Excel programı kullanıldı.

Hemşirelik öğrencilerinde eleştirel düşünme konusunu inceleyen çalışmaların 2006 yılında başladığı, en fazla çalışmanın 2015 yılına (%20) ait olduğu, çoğunun tanımlayıcı nitelikte olduğu, ölçüm aracı olarak Kaliforniya Eleştirel Düşünme Ölçeği'nin kullanıldığı (%93.3) ve en sık incelenen anahtar kelimelerin "eleştirel düşünme", "hemşirelik öğrencileri", "hemşirelik eğitimi" olduğu belirlenmiştir.

Çalışmalarda, genellikle öğrencilerin eleştirel düşünme düzeyinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Gelecek çalışmalarda, eleştirel düşünme eğilimini arttırmada etkili olabilecek yöntemlerin kullanıldığı deneysel çalışmalara da yer verilmesi literatüre katkı sağlamak açısından faydalı olacaktır.

S-0649 - ADÖLESAN OLAN VE OLMAYAN ANNELERİN SOSYODEMOGRAFİK VE KLİNİK ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ŞULE ÇINAKLI1, HÜLYA ARSLANTAŞ1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma adölesan olan ve olmayan annelerin sosyodemografik ve klinik özelliklerini karşılaştırmak amacı ileyapılmıştır.

Çalışmanın örneklemini bir üniversite hastanesinde doğum yapan 45 adölesan,118 adölesan olmayan anne oluşturmuştur.Araştırma verileri 01.12.2014-29.02.2016 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma için Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu 2014/468 numaralı izni alınmıştır.Çalışmadaadölesan olan ve olmayan annelerin sosyo demografik ve klinik özelliklerini tanımlayan bir anket formukullanılmıştır.Katılımcılardan sözel onam alınmıştır.Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistiksel analizler,Pearson ki-kare testi kullanılmıştır.

Çalışmamızdaki annelerin %27.6'sı adölesan,%72.4'ü yetişkindir.Adölesan annelerin yaş ortalamaları 16.5±1.3 iken, yetişkin annelerin 27.3±4.3'dür.Adölesan olan ve olmayan anneler arasında eğitim durumu ($\chi2=25.37$:$p=0.000$), meslekleri ($\chi2=10.88$;$p=0.012$), eşlerinin yaşları ($\chi2=85.17$;$p=0.000$) ve eğitim durumları ($\chi2=11.56$;$p=0.009$),aylık gelirleri ($\chi2=17.09$;$p=0.000$),aile yapıları ($\chi2=27.51$;$p=0.000$),evlilik süreleri ($\chi2=50.83$;$p=0.000$), yaşamış oldukları toplam gebelik sayıları ($\chi2=22.10$;$p=0.002$),gebeliği isteme durumları ($\chi2=10.95$; $p=0.004$),gebelik süresince düzenli olarak kontrole gitme ($\chi2=41.19$;$p=0.000$),gebelikte sorun yaşama ($\chi2=5.89$;$p=0.015$),doğum sırasında sorun yaşama ($\chi2=4.97$;$p=0.026$)ve doğumdan sonra bebeklerini kucaklarına alma ($\chi2=10.58$;$p=0.014$), eşleri ile olan ilişkileri ($\chi2=17.45$;$p=0.000$),çocukluk dönemlerini geçirdikleri kişiler ($\chi2=18.09$;$p=0.001$) çocukluk dönemlerinde aileden ayrı kalmaları ($\chi2=4.05$;$p=0.044$), çocukluk dönemlerinde anneleri ($\chi2=15.91$;$p=0.000$) ve babaları ile olan ilişkileri ($\chi2=23.97$;$p=0.000$), kendilerini anneliğe hazır hissetme durumları ($\chi2=18.40$;$p=0.000$), bebeklerini besleme şekilleri açısından ($\chi2=22.70$;$p=0.000$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Adölesan olan ve olmayan annelerin doğum şekilleri ($\chi2=4.79$;$p=0.091$), bebeklerini emzirmeleri ($\chi2=5.37$;$p=0.147$), bebek bakımında destek almaları($\chi2=0.971$;$p=0.324$), bebek bakımında destek aldıkları kişiler ($\chi2=3.65$;$p=0.161$),eşleri ile olan ilişkilerinde doğum sonrası dönemde değişiklik olması ($\chi2=0.635$;$p=0.426$), çocukluk dönemlerinde aileden ayrı kalma süreleri ($\chi2=3.29$;$p=0.349$), anne olmadan önce bir bebeğe bakmaları ($\chi2=0.007$;$p=0.936$), bebeklerinin cinsiyetleri ($\chi2=3.27$;$p=0.071$) ve doğum kiloları ($\chi2=71.66$;$p=0.620$), bebeklerinin istedikleri cinsiyette doğmaları açısından ($\chi2=0.561$;$p=0.454$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Adölesan annelerin yaklaşık dörtte üçünün ilkokul mezunu, tamamına yakınının ev hanımı, aylık gelirlerinin yaklaşık dörtte üçünün gelirlerinin giderlerinden az, tamamının toplam gebelik sayılarının 1-5 arasında olduğu, çocukluk dönemlerinde anne ve babaları ile ilişkilerinin kötü olduğu, üçte birinin kendini anneliğe hazır hissetmediği sonucuna varılmıştır.

S-0650 - BEBEĞİ YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE YATAN EBEVEYNLERİN STRES DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Emriye Hilal YAYAN1, Mikail ÖZDEMİR1, Mehmet Emin DÜKEN1, Yeliz SUNA DAĞ1,

1İnönü Üniversitesi,

Yenidoğanın hastalanması ve hastaneye kabulünün, aile üyelerinin tümünde kaygı,korku,suçluluk gibi duyguların yaşanmasına neden olabileceği bilinmektedir.Bu nedenle yenidoğan yoğun bakımda prematüre bebeği yatan ebeveyinlerin stres düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir araştırmadır. YYBÜ bebeği yatmakta olan ebeveynlere yüz yüze görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri “Ebeveyn Bilgi Formu” ve “YYBÜ Anne-Baba Stres Ölçeği” veri toplama araçları ile ocak-nisan 2017 tarihleri arasında toplanmıştır

Araştırmaya bebeği YYBÜ yatmakta olan 160 ebeveyn katılmıştır. Araştırmaya katılan ebeveyinlerin % 70 anne ve % 30'u babalardan oluşmaktadır. Pretermlerin % 49.4 düsük doğum ağırlıklı olmaları nedeniyle hastanede yatmakta % 31.9 solunum sorunları ile yatmaktadır. Araştırmaya katılan ebeveynlerden %28.1’nin daha önce bir prematüre bebeğini kaybettiğini bildirmiştir (kardiyak ve solunum problemleri,metabolik hastalıklar, hidrosefali, gelişim geriliği). Yenidoğan yoğun bakım ünitesi Anne-Baba Stres ölçeği puan ortalaması 134.47 ±16.23 bulunmuştur. Ölçek alt boyutlarından; Görüntü ve sesler alt boyut puan ortalaması 18.30±4.97, Görüntü ve davranış alt boyut puan ortalaması 71.46 ±9.40, Anne-Baba rolü alt boyut puan ortalaması 42.41±7.11 olduğu tespit edilmiştir. Puan ortalamaları arasında pozitif yönde güçlü ilişki bulunmaktadır. Ebeveynlerin stres ölçek puanlarının oldukça yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçek puan ortalmalarının doğum şekli, hastanede bulunma süresi, planlanan gebelik olması, haftasının küçük olması, bebeğe dokunma, bebeği görme gibi durumlardan etkilenmediği tesbit edilmiştir. Diğer tarafdan ebeveynler bebeklerinin tıbbi tanısı, gebelikte sorun yaşama durumları, bebeği ile ilgili yeterli bilgi almama durumularında anlamlı olarak daha yüksek stres puanına sahip olduklarını bildirmişlerdir.

Bebeği yenidoğan yoğun bakımda yatan ebeveyinlerin yüksek stres düzeyine sahip oldukları bulunmuş olup bebeği görmek, bebeğe dokunmak gibi bir çok faktörün ebeveynlerin stres düzeylerini etkilemediği tesbit edilmiştir. Bebeği YYBÜ yatan ebeveynlerin stresini düşürmeye yönelik araştırmaların yapılması önerilmektedir.

S-0651 - ÇOCUK VE GÖÇ

Fatma BOZDAĞ1, Öznur BAŞDAŞ2,

1Dr.siyami Ersek Göğüs Ve Kalp Damar Cerrahisi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 2Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Göç ve mülteci yaşam çocukların bedensel, ruhsal, sosyal gelişimlerini etkilemekte ve "Çocuk hakları" bildirgesinin temeli olan; yaşama, korunma, gelişme ve katılım haklarında "boşluk" yaratan bir durum olmuştur. Çocuk Hakları Sözleşmesinin maddelerinde "ayrımcılığa", "her şartta öncelikle çocuğun yararının düşünülmesine", "mülteci kavramına" ve "çocuk işçiliğine" değinilerek mülteci çocukların hakları koruma altına alınmıştır. 2011 yılında başlayan Suriye mülteci krizi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra en büyük mülteci krizidir. Dünya genelinde 11 milyondan fazla Suriyeli yerinden edilmiş durumdadır. Ülkemizde yaklaşık 2.7 milyon, komşu ülkelerde ise yaklaşık 4 milyon kişi mülteci konumundadır. Ülkemizde'ki Suriyeli nüfusun %54'ü yani 1.5 milyon civarı çocuklardır ve mülteci krizi karşısında en büyük bedeli ödeyen ve en ağır yükü taşıyan kesimdir. Suriyeli mülteci çocukların kamplarda ve diğer yaşam alanlarında açlık, hastalık, istismar, çocuk kaçakçılığı, şiddet, cinayet, iş kazaları, psikolojik bozukluklar, çocuk evlilikleri ve silahlı gruplara dahil edilme ve başka ülkeye göçleri sırasında yaşam hakları ihlale uğramaktadır. Suriyelilerin hukuki statüsü ve faydalanabileceği yasal çerçeve 22.10.2014 tarihli ve 29153 sayılı resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamında oluşturulmuştur. Bu genelge ile Türkiye'deki resmi kayıt olmuş Suriyeli çocuklar sadece Suriyeli öğrencilerin devam ettiği Geçici Eğitim Merkezleri'ne veya Türkiye'deki devlet okullarına yasal olarak kayıt olma olanağı kazanmıştır. Ayrıca bu genelge ile mülteciler Sağlık Bakanlığına bağlı ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına sevk aranmaksızın doğrudan başvurma hakkına sahip olmuşlardır.

S-0652 - GELECEĞİMİZ ONDA SAKLI: OYUN

Maksude YILDIRIM1, Öznur TOSUN1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKLTESİ,

Çocuk deyince akla ilk olarak oyun gelir, bu nedenledir ki Çocuk Hakları Bildirgesinin 31. Maddesi "Taraf Devletler çocuğun dinlenme, boş zaman değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence (etkinliklerinde) bulunma ve kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar" şeklinde düzenlenmiştir.

Oyun, yaşamın her alanında var olan, insanın kendini bulmasını, tanımasını sağlayan hareket, düşünce ve duygulardan oluşan bir üründür. Tarih boyunca var olan bütün toplumlarda oyun ile ilgili materyallerle karşılaşılması oyunun, insan hayatında önemli bir yeri olduğunun kanıtı niteliğindedir. Çocuklar oyun ile cinsiyet rolü, arkadaşlık kurma, paylaşma, yardımlaşma, kendi haklarını koruma, başkalarının haklarına saygılı olma ve sorumluluk alma gibi pek çok yetenek kazanmakta ve ilerleyen yaşlarda sahip olacakları kişilik özellikleri de şekillenmektedir.

Çocukların, sağlıklı bir şekilde gelişimlerini tamamlamaları için beslenme ve uykunun yanı sıra oyuna da ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçların karşılanmaması veya sınırlandırılması, çocukların gelişimlerini olumsuz bir şekilde etkileyebilmektedir. Bununla birlikte, günümüzdeki teknolojik gelişmeler sonucunda; oyun şekli, oyun oynanan ortam, oynayan kişi sayısı ve kullanılan araç-gereçler bakımından değişmeye başlamıştır. Geçmişte sokaklarda koşan, eğlenen oynayan çocuklar günümüzde sanal ortamda bu ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır. Ancak bu durum obezite, hiperaktivite, duruş bozuklukları, sosyal anksiyete gibi pek çok sağlık riskini de beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla çocuğun sağlığını, büyüme ve gelişmesini olumsuz şekilde etkilemektedir.

Yarınlarımız olan çocukların sağlıklı bir şekilde büyüme ve gelişmelerini sürdürmeleri için hemşirelere önemli görevler düşmektedir. Çocuklar ve oyun konusunda yetişkinlerde farkındalık oluşturularak çocukların gelişimine katkı sağlayacak oyunlara yönlendirilmesi gerekmektedir.

S-0653 - EPİLEPSİ ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

ÖZNUR ADADIOĞLU1, SIDIKA OĞUZ2,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ, 2MARMARA ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma Epilepsi Öz Yeterlik Ölçeği (Epilepsy Self-Efficacy Scale)'ni Türkçe'ye uyarlayarak, geçerlik ve güvenirliğini belirlemek amacıyla yapıldı.

Araştırmanın örneklemini, Mayıs 2016- Şubat 2017 tarihleri arasında Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi epilepsi polikliniğine gelen 18 yaş üstü en az 6 aydır epilepsi tanısı ile izlenen 330 hasta oluşturdu. Veriler araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle, Hasta tanıtım formu ve Epilepsi Öz Yeterlik Ölçeği kullanılarak toplandı. Epilepsi Öz Yeterlik Ölçeği Dilorio ve ark.(2000) tarafından geliştirilen 33 maddelik, 11'li Likert tipinde bir ölçektir.

Ölçeğin dil geçerlik çalışması 3 uzman tarafından yapıldı. Ölçeğin kapsam geçerliği için yedi uzmandan görüş alındı. Kapsam geçerliğinin değerlendirilmesinde, Kapsam Geçerlik İndeksi kullanıldı. Çalışmada yapılan yüzdelik değerlendirmeye göre KGİ değeri %98 olarak bulundu. Açıklayıcı faktör analizinde faktör yükü 0.40 ve büyük olan maddeler analize dahil edildi. Faktör ağırlıkları 0.40'ın altında olan 2 madde ölçekten çıkarıldı. Toplam varyansın % 48.9'unu açıkladığı 4 faktörlü bir yapı elde edildi. Toplam ölçeğin ve alt boyutların Cronbach Alfa iç tutarlılık değerleri incelendiğinde Tıbbi yönetim faktörü için 0.885, Genel yönetim faktörü için 0.836, Hastalık ve ilaç yönetimi faktörü için 0.820, Nöbet yönetimi faktörü için 0.546 ve toplam ölçek için 0.910 olarak saptandı. Doğrulayıcı faktör analizinde, RMSEA, NFI, SRMR ve RFI ölçümleri kabul edilebilir uyum gösterdi. Test-tekrar test için uygulanan ICC analiz sonuçlarına göre; Tıbbi yönetim puanının test-tekrar test ölçümleri arasında %91.2, Genel yönetim puanının test-tekrar test ölçümleri arasında %95.7, Hastalık ve ilaç yönetimi puanının test-tekrar test ölçümleri arasında %91.8, Nöbet yönetimi puanının test-tekrar test ölçümleri arasında %92.2 ve toplam puanının test-tekrar test ölçümleri arasında %95.8 düzeyinde uyum görülmektedir.

Epilepsi Öz Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe versiyonunda elde edilen ölçümlerin, Türk toplumu için geçerli ve güvenilir olduğu bulundu. Ölçeğin, Türk toplumunda epilepsi hastalığı olan hastaların öz yeterliliklerini değerlendirmede kullanılabileceği saptandı.

S-0654 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EPİLEPSİ HAKKINDAKİ BİLGİ VE TUTUMLARININ DEĞERLENDİRMESİ

ÖZNUR ADADIOĞLU1, SIDIKA OĞUZ2,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ, 2MARMARA ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma; Konya ili Akşehir İlçesi'nde sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümüne devam eden öğrencilerin epilepsi hakkındaki bilgi ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapıldı

Çalışma, 20 Nisan 2016-20 Mayıs 2016 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden 249 hemşirelik öğrencisi ile tanımlayıcı olarak yapıldı. Çalışmanın planlanması aşamasında Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu'ndan gerekli izin alındı. Verilerin toplanmasında kullanılan anket formu 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; öğrencilerin sosyodemografik özellikleri haricinde epilepsiye dair herhangi bir şey bilip bilmedikleri, sahip oldukları bilgiyi yeterli olarak değerlendirip değerlendirmedikleri ve bilgi kaynaklarının ne olduğu soruldu. İkinci bölümde de; Aydemir tarafından geliştirilen Epilepsi Bilgi Ölçeği, Epilepsi Tutum Ölçeği sorularını cevaplamaları istendi. Bilgi ölçeği 16 maddeden oluşmakta ve toplam puan 0-16 arasında değişmektedir. Epilepsi tutum ölçeği 14 maddeden oluşmakta ve toplam puan 14-70 arasında değişmektedir. Verilerin değerlendirilme aşamasında; kategorik veriler için frekans ve yüzdelikler, nicel veriler için de aritmetik ortalama±standart sapma kullanıldı. İstatiksel analizde Mann Whitney U, Kruskal Wallis H testi kullanıldı. Analiz sonuçlarında istatistiksel anlamlılık sınırı 0,05 olarak alındı.

Yaş ortalaması 20,68±1,565 olan öğrencilerin %74,7'sinin kadındır. %30,5'i ikinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin % 42,2'sinin epilepsi nöbeti gördüğü, %35,3'ünün epilepsili tanıdığı olduğu belirlendi. Öğrencilerin %58,6'sı epilepsi konusundaki bilgilerini orta düzeyde şeklinde değerlendirdi. Öğrencilerin %51,8'inin bilgiye okul, dergi ve kitaptan ulaştığı görüldü. Öğrencilerin epilepsi bilgi ölçeği toplam puan ortalamalarının 10,55±3,51 olduğu tutum ölçeği toplam puan ortalamalarının da 57,79±7,26 olduğu belirlendi. Öğrencilerin bulundukları sınıf, epilepsi nöbeti görme, epilepsili bireyi tanıma, epilepsi bilgi düzeyleri ile bilgi ölçeği puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi. Öğrencilerin, cinsiyet, sınıf, epilepsi nöbeti görme, epilepsi bilgi düzeyleri, epilepsili bireyi tanıma ile tutum ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı($p>0,05$).

Ölçeklerden alınan yüksek puan daha fazla epilepsi bilgisine ve epilepsiye ve epilepsisi olan bireylere yönelik daha olumlu bir tutuma işaret ederken, çalışmamızda elde ettiğimiz ölçek puan ortalamaları orta düzey bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

S-0655 - ÇOCUKLARDA UYKU SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE ÇOCUK SAĞLIĞI HEMŞİRESİNİN ROLÜ

Derya DEMİR UYSAL1, Bircan KAHRAMAN2, Hüsniye ÇALIŞIR2,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD. Muğla, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD. Aydı,

Uyku bozuklukları çocuklarda yaygın bir sorundur. Zamanında teşhis ve tedavi edilmezse, günlük işlevler üzerinde olumsuz etki yapabilir. Epidemiyolojik çalışmalar çocukların %50'sinin uyku sorunu deneyimlediğini ve yaklaşık %4'ünün uyku bozukluğu tanısı aldığını ortaya çıkarmıştır. Yetersiz uyku çocukların bilişsel gelişim, duygu durumu ve yaşam kalitelerini olumsuz etkileyebilir. Çocuklarda uyku sorunları, uykuya dalma güçlüğü uykuyu sürdürme güçlükleri, gece uyanmaları, ebeveynlerle uyumak isteme, gün içinde uyuklama ve huzursuz ağlama biçiminde yaygınlık göstermektedir. Çocuklarda uyku sorunlarına neden olan pek çok faktör vardır. Mevsime özgü ışık periyotları, gün ışığı-karanlık süresi, gastroözafagial reflü, uyku apnesi, annedeki stres düzeyi, aile içi sorunlar çocukta uyku sorunlarına yol açabilir. Uyku sorunları tedavisinde uykuyu bozan nedenler giderilmeli, primer hastalıklar tedavi edilmeli, ruhsal ve organik bozukluk yoksa ebeveyn ve çocuğa uyku hijyeni eğitimi verilmelidir. Uyku bozukluklarında masaj, gevşeme teknikleri gibi tamamlayıcı terapiler, hidroterapi, termoterapi, psikoterapi ve davranış tedavisi gibi yöntemler kullanılır. Bu yöntemlerin başarısız olduğu zamanlarda farmakolojik tedavi kullanılmaktadır. Çocukların uyku problemlerinin değerlendirilmesinde çocuğun uyku düzeni, alışkanlıkları ve uykuya ilişkin sorunları hakkında detaylı uyku öyküsü alınır. Öykü problemin nedenini açıklamaya yeterli olmazsa uyku günlüğü tutulmalıdır. Pediatri hemşirelerinin çocukların uyku sorunlarına hemşirelik sürecinde yer vermeleri, yaş dönemlerine göre uyku sorunlarını saptamaları, güvenli uyku ve uyku hijyeni ile ilgili danışmanlık yapmaları önemlidir. Okul hemşireleri öğrencilerdeki uyku sorunlarının farkında olmalıdır. Uyku alışkanlıkları ile ilgili sorunu olan öğrencileri bireysel olarak yakından izlemeli, ebeveyn ve öğretmenlerin de çocuklarla ilgili gözlem ve değerlendirmelerini almalı, ebeveynlere ve öğrencilere uykunun önemi ile ilgili eğitim vermeleri uyku hijyeni konusunda farkındalıklarını arttırmalıdır. Bu derlemede, çocuklarda sık karşılaşılan uyku sorunları ve uyku sorunlarının çözümünde çocuk sağlığı hemşirelerinin rolü sunulmuştur.

S-0656 - EĞİTİMİN HEMŞİRELİK TANILARINI BELİRLEME ÜZERİNE ETKİSİ

Gülengün TÜRK1, Filiz ADANA1, Ayden ÇOBAN1, Fatma DEMİRKIRAN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi , 2Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu çalışma eğitimin hemşirelik tanılarını belirleme üzerine etkisini incelemek amacıyla yarı deneysel olarak gerçekleştirildi.

Çalışma Mart –Mayıs 2016 tarihleri arasında hemşire olarak çalışan toplam 15 yüksek lisans öğrencisi ile yürütüldü. Araştırma verilerinin toplanmasında Anket Formu ve Vaka Örneği Formu kullanıldı. Anket Formu hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine ilişkin 15 adet sorudan oluşmaktadır. Vaka örneği ise bir üniversite hastanesinin Nefroloji kliniğinde yatan bir hastadan Fonksiyonel Sağlık örüntüleri modeline göre toplanmış veri toplama formundan oluşmaktadır. Çalışma verilerinin toplanması iki aşamada gerçekleştirildi. İlk aşamada çalışmaya katılan hemşirelere sınıf ortamında vaka örneği verildi. Hemşirelerden bu vakayı inceleyerek kendilerine verilen NANDA-I listesine göre tanı saptamaları beklenmiştir. İkinci aşamada hemşirelere hemşirelik tanılarının saptanması ile ilgili iki saat teorik iki saat uygulamadan oluşan dört saatlik eğitim verildi. Eğitimde hemşirelere hemşirelik tanılarının bileşenleri, tanı tipleri ve vaka üzerinde tanıların nasıl belirleneceği anlatıldı. Eğitimden bir ay sonra hemşirelere aynı vaka örneği tekrar verildi. Hemşirelerden bu vakayı inceleyerek kendilerine verilen NANDA-I listesine göre yine tanı belirlemeleri beklendi. Hemşirelerin eğitimden önce ve sonra aynı vaka örneği üzerinde belirlediği hemşirelik tanıları NANDA-I Taksonomi II alanları altında gruplanmış hemşirelik tanılarına göre sınıflandırıldı. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik dağılımları kullanıldı.

Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 30.46±6.96 olup sadece biri erkektir. Hemşirelerin hemen hemen yarısı (7 hemşire) yoğun bakım ünitelerinde çalışmaktadır. Hemşirelerden 11'i bakımı hastaya bir plan doğrultusunda vermediğini, sadece bir hemşire çalıştığı klinikte hemşirelik tanılarının kullanıldığını ifade etmiştir. Hemşireler eğitimden önce NANDA-I listesine göre toplam 31, eğitimden sonra toplam 38 tanı belirlemişlerdir. Hemşirelerin en çok belirledikleri tanılar hem eğitimden önce hem eğitimden sonra sırasıyla, eliminasyon, aktivite/egzersiz, sağlığı algılama-sağlığın yönetimi ve beslenme-metabolik alanlarında idi. Eğitimden sonra hemşirelerin en çok belirlediği tanıların sayısı beslenme-metabolik alan ile eliminasyon alanında artış göstermiştir. Beslenme–metabolik alanda saptanan tanı sayısı 6'dan 11'e, eliminasyon alanında 9'dan 12'ye çıkmıştır. Diğer alanlarda belirlenen hemşirelik tanılarının sayısı eğitimden önce ve sonra benzerlik göstermektedir.

Hemşirelerin eğitimle birlikte hemşirelik tanılarını belirleme düzeyinin arttığı sonucuna varılmıştır.

S-0657 - METABOİK HASTALIKLARIN MİKROBİYOTA İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Tuba Eda ARPA1, Memnune KABAKUŞ1, Seda YAĞBAKAR1, Elif SABANCI1,

1GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ,

Mikrobiyota; konak, konakçı ve çevresel etmenlerin birbiriyle sürekli etkileşim halinde olduğu bir sistemdir. İnsan vücudundaki mikroorganizmaların tamamına mikrobiyota, mikroorganizmaların genomuna mikrobiyom denilmektedir. İnsan vücut hücrelerinin büyük çoğunluğunu mikrobiyal hücrelerden oluşmaktadır. İnsan mikrobiyotasının büyük kısmını başta gastrointestinal sistem olmak üzere deri, genitoüriner sistem ve solunum sistemi oluşturmaktadır. Gastrointestinal sistemin vücudumuzda geniş bir yüzey alanı oluşturması ve mikroorganizmaların gelişip çoğalabilmeleri için uygun besin öğelerini içermesi sebebiyle mikroorganizmalar için en uygun ortamdır. İnsan bağırsak florası faydalı ve zararlı mikroorganizmaların belirli oranlarda bulunduğu bir ortamdır. Faydalı bakteri sayısının, zararlı bakteri sayısından az olduğu durumlarda mikrobiyal disbiyozis adı verilen bir durum meydana gelmektedir. Sindirim sisteminin sağlığı için dengeli bir miktobiyota varlığı gerekmektedir. Dengesi bozulmuş bir mikrobiyota beraberinde alerji, enflamatuvar bağırsak hastalığı, kanser, lupus, astım, multipl skleroz, parkinson hastalığı, çölyak, obezite, diyabet ve kardiyovasküler hastalıklar gibi pek çok hastalığı getirebilmektedir. Çağımızın en önemli hastalıklarından biri olan obezite, diyebet gibi metabolk hastalıklar, şizofreni, otizm, anksiyete, depresyon gibi psikiyatrik bozukluklarla bağırsak mikrobiyotası arasında kuvvetli bir bağ olduğunu gösteren kanıtlar bulunmaktadır. Gastrointestinal sistemde yaşayan mikroorganizmaların bağışıklık sistemini, nöral yolları ve merkezi sinir sistemini uyardığı belirtilmiştir. İnsanlarda, kolon mikrobiyotası başta beslenme olmak üzere metabolik, fizyolojik ve immünolojik olarak pek çok olayda önemli rol oynamaktadır. Bağırsak mikrobiyotasının metobolik hastalıkların patofizyolojisindeki rolünün anlaşılması ile diyabet ve obezite başta olmak üzere metabolik hastalıkların tedavisinde mikrobiyota hedefli ajanlar kullanılmaya başlanmış ve bu amaçla özellikle probiyotikler, prebiyotikler, sinbiyotikler ve fekal transplantasyon gibi yeni tedavi yöntemleri denenmeye başlamıştır.

S-0658 - ZENCEFİLİN TERAPÖTİK ÖZELLİKLERİ: IRAN'DA BİR SİSTEMATİK İNCELEME

HOSSEIN ASGAR POUR1, Reza NOROUZZADE2, Mohammad Reza HEIRAI2, SERDAL ÖĞÜT3, Hilmi YAMAN3, Serap GÖKÇE3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, 2Hemşirelik Ve Ebelik Fakültesi, 3Adnan Menderes Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Fakültesi ,

S-0659 - KRONİK HASTALIKLARıN ÖNLENMESİNDE POLİFENOLLERİN ÖNEMİ

FUAT NİHAT ÖZAYDIN1, FUNDA ŞENSOY2, AYŞE NİLÜFER ÖZAYDIN3,

1OKAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ FARMAKOLOJİ BD, 2OKAN ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ, 3MARMARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI BD,

Ülkemiz Sağlık Bakanlığının yayınladığı "Kronik Hastalıklar ve Risk Faktörleri" raporunda kronik hastalıkların gelişmesinde "sigara, alkol, hareketsiz yaşam ve dengesiz beslenme"yi risk faktörleri olarak tanımlanmıştır. Kronik hastalıklardan tip 2 diyabet mellitus sıklığı yaklaşık %10, hipertansiyon sıklığı yaklaşık %30 civarındadır. Ortalama kalp krizi yaşı ise 58 yaş civarındadır. Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında erken yaş kardiyovasküler ölüm oranımız daha yüksektir. Kısacası günümüzde kronik hastalık sıklığı artmakta, daha erken yaşta kronik hastalıklar ortaya çıkmakta ve erken yaşta mortalite ile sonlanmaktadır.

Bu derlemede kronik hastalıkların önlenmesinde beslenmenin rolünü göstermek için pubmed veri tabanında literatür araştırması yapılmıştır. Kronik hastalık, ölüm, beslenme, polifenol, serbest oksijen radikali, antioksidan, mitokondri, ATP, hücre araştırmada kullanılan referans kelimelerdir.

Hücre mitokondrisi enerji olarak ATP üretmektedir. ATP üretimi sırasında yan ürün olarak serbest oksijen radikalleri %0.8-4 oranında oluşmaktadır. Bu oran normal olup vücudun sağlıklı yaşlanmasına neden olmaktadır ve insan vücudu maksimum 120 yıllık bir süre civarında serbest oksijen radikallerinin zararlı etkilerine dayanabilmektedir. Hava kirliliği, hareketsiz yaşam, fazla ve yanlış beslenme gibi faktörler mitokondri içinde ATP üretim verimliliğini azaltmaktadır. Azalan ATP üretimi yorgunluk halsizlik olarak algılanmaktadır. Diğer tarafdan hücreye zararlı serbest oksijen radikal üretimi daha fazla artmaktadır. Artmış serbest oksijen radikalleri hücreyi oluşturan protein, yağ, hücre genetik yapısına zarar vermektedir. Bu oluşan zarar uzun vadede kanser, hipertansiyon, depresyon, kalp krizi gibi ölümle sonuçlanan ve yaşam kalitesini bozan kronik hastalıklara neden olmaktadır. ATP üretimini artırmak, zararlı serbest oksijen radikal oluşumunu normal sınırlarına çekerken oluşmuş radikallerin zararlı etkilerini antioksidan yöntemle önlemek için beslenmenin doğru düzenlenmesi gerekmektedir. Serbest oksijen radikal üretimini azaltmak için şeker, işlenmiş karbonhidrat, yüksek kalori tüketimi azaltılmalıdır. Dengeli beslenme için tuz alımı günde 5 gram civarında olmalı, tam tahıldan elde edilen ürünler, zeytinyağı, ceviz, fındık gibi yağlı tohumlar, zeytin, soğan, sarımsak ve baharat, bakliyat, yumurta, süt ürünleri, günde 5-9 porsiyon sebze ve meyve tüketilmelidir. Bol su içilmelidir. Bu gıdalarda bulunan polifenoller antienflamatuvar, antioksidan ve organ koruyucu etkileri ile serbest oksijen radikallerinin oluşumunu, hücre üzerindeki zararlı etkilerini ve kronik hastalıkların gelişmesini azaltmaktadır. Ancak ülkemizde insanların ortalama sebze ve meyve tüketimi 2.7 öğündür. Günde ortalama 14 gram tuz, işlenmiş karbonhidrat ve şeker tüketmektedir. Tam karbonhidrat tüketimi düşüktür.

Polifenol içeriği zengin Akdeniz Tipi Beslenme modelinde insan ömrünün uzadığı, kalp krizi gibi ölümle sonuçlanan kronik hastalık sıklığının anlamlı azaldığı büyük ölçekli izlem çalışmalarında gösterilmiştir. Ülkemizde kronik hastalık sıklığının azaltılması için toplum bazında sağlıklı/doğru beslenme alışkanlığının kazandırılmasına dönük politikalar üretilmesi ve gündemde tutulması çok önemlidir.

S-0660 - KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN VÜCUT BİLEŞİMLERİNİN VE OBEZİTE DURUMLARININ BELİRLENMESİ

FATMA NİŞANCI KILINÇ1, BİRİZ ÇAKIR1, HALİL DAŞGIN2, MERVE EKİCİ1, MURAT GÖKGÖZ1,

1KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi öğrencilerinin vücut bileşimlerinin ve obezite durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma Haziran 2013-Ağustos 2016 tarihleri arasında BAP projesi (BAP No:2013/50) desteği ile yapılıp toplam 1082 öğrenciye ulaşılmıştır. Antropometrik ölçümlerin alınmasını kabul eden 927 öğrencinin antropometrik ölçümleri ve vücut bileşimleri alınmış, morbid obez olan öğrenciler ise çalışmaya alınmamıştır. Öğrencilerin genel özellikleri ve beslenme alışkanlıkları anket formu kullanılarak belirlenmiş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, bel çevresi (BÇ) ölçümleri alınmış, TANITA MC780 marka vücut analiz cihazı ile vücut kompozisyonları ölçülmüş, yaş grubuna uygun referans değerleri ile karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Fakültelerden alınacak öğrenci sayısının belirlenmesinde çok aşamalı tabakalama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın etik kurul izni bulunmaktadır.

Antropometrik ölçümleri alınan öğrencilerin BKİ'ye göre obezite durumu incelendiğinde %8.1'inin zayıf, %68.6'sının normal, %18.9'unun hafif şişman ve %4.4'ünün ise obez olduğu belirlenmiştir. Erkeklerin %7.3'ü, kızların %2.7'si obez bulunmuştur. Öğrencilerin BKI ortalamaları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0.05$). Vücut yağ oranı (%) erkeklerde 18.1±6.4, kızlarda ise 25.3±5.9 olarak bulunmuştur. Bel çevresi ölçümlerine göre riskli grupta yer alan öğrencilerin %32.5'i (n=49) erkek, %67.5'i (n=102) kızdır. Öğrencilerin %50.5'i her gün kahvaltı yaptığını, %66.7'si öğün atladığını belirtmiştir. En sık atlanılan öğünlerin sabah kahvaltısı (%49.2) ile öğlen öğünü (%36.4) olduğu görülmüş, öğrencilerin %91.8'i hiçbir vitamin-mineral desteği almadığını belirtmiştir. Son üç ayda düzenli fiziksel aktivite yapma oranı %31.6 iken, bu öğrencilerin %6.8'i profesyonel olarak sporla ilgilendiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin çoğu hiç sigara içmemiş (%76.7) ve hiç alkol almamıştır (%87). Cinsiyet, gıda takviyesi kullanma durumu, en sık atlanılan öğün ve son 3 ayda egzersiz yapma durumu ile BKI arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$).

Çalışmada öğrencilerin yaklaşık %30'unun normal vücut ağırlığa sahip olmadığı, erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla kilolu ve obez oldukları belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerine yönelik düzenlenecek beslenme eğitimleri, fiziksel aktivite ve medya kampanyaları ile sağlıklı beslenme konusunda farkındalığın arttırılmasına ve obezitenin önlenmesine yönelik etkili programlara ihtiyaç duyulmaktadır.

S-0661 - ÇÖREK OTU UÇUCU YAĞINDAKİ BİYOAKTİF BİLEŞENLERİN SİTOTOKSİK AKTİVİTELERİNİN ÇİNKO İLE MODİFİKASYONU

Olcay BOYACIOĞLU1, Seda ÖRENAY BOYACIOĞLU2, 3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Aydın, TÜRKİYE, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik Anabilim Dalı, Aydın, TÜRKİYE,

Çinko, hücresel işlevlerde önemli bir elementtir. Çinkonun yokluğunun veya aşırı varlığının kanser ilaçlarının etkinliğini modüle ettiği gösterilmiştir ki, kanser tedavisi için çinko çalışmalarına daha fazla yer verilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada çörek out çekirdek uçucu yağında bulunan biyokimyasal bileşenlerin, timokinon (TQ) ve alfa-hederin (AH), sitotoksik ve apoptotik özellikleri insan prostat ve kolon kanseri hücre hatları üzerinde tespit edilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında TQ ve AH'nin bu etkileri aşırı çinko varlığında ve güçlü bir çinko şelatörü kullanılarak hücre içi çinko yokluğunda ölçülmüştür.

İki insan kolon (HT-29 ve HCT-116) ve bir prostat (PC3) kanser hücre hatları çalışıldı. Kolon ve prostat hücre hatları sırasıyla % 10 sığır fetüsü serumu (FBS) ile takviye edilmiş DMEM veya RPMI 1460 ortamında 37°C'de % 5 CO2 altında tutuldu. Doz tepkisini belirlemek için hücre hatları 24 saat boyunca TQ (0-100uM) ve AH (0-50uM) muamelesine tabi tutuldu. Zn konsantrasyonu 24 saat ZnCl2 (0-250uM) kullanılarak yükseltildi ve Zn şelatlaması 24 saat süreyle güçlü bir Zn şelatörü olan N,N,N',N'-tetrakis (2-piridilmetil) etilendiamin (TPEN) (0-7uM) ile gerçekleştirildi. İşlemlerden sonra hücre canlılığı Cell Titer-Glo Luminescent Assay kullanılarak ölçüldü.

TQ ve AH'nin sitotoksisitesi doza bağımlı bir şekilde artış gösterip 100uM TQ veya 50uM AH ile yaklaşık %100 sitotoksisite elde edilmiştir. TPEN, 5uM'den sonra sitotoksite göstermeye başladı ve 6uM ile hücrelerin çoğu ölmüştür. ZnCl2 250uM'de PC3 hücrelerinin yaklaşık %50'sini öldürürken, kolon hücre dizileri üzerinde dikkate değer bir etki göstermedi. TQ ve AH, hücre hatları üzerinde TPEN veya ZnCl2 ile ayrı ayrı muamele edildiklerinde önemli bir sinerjik etki gözlenmemiştir.

Bu çalışma, TQ ve AH'nin sitotoksisitesinin çinko metabolizmasına gereksinim duymadığını ve sinerjik bir ilişki bulunmadığını ortaya koymuştur. TQ ve AH'nin toksik etkilerinin apoptoz vasıtası ile olup olmadığı halen devam eden araştırmalar ile cevaplandırılmaya devam edecektir.

S-0662 - BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN SIVI VE KAFEİN ALIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Havvanur TAŞKIN1, Meryem AYRANCI2, Şenay Burçin ALKAN2, Hasan Hüseyin KARA2,

1NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ, KONYA, TÜRKİYE, 2NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinin günlük sıvı alımı, alınan sıvıların enerjiye katkısı ve kafein alımının değerlendirilmesidir.

Bir devlet üniversitenin Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nde öğrenim gören 1.sınıf öğrencilerinin Aralık 2016'da birbirini takip eden yedi günlük besin ve sıvı tüketim bilgileri toplanmıştır. Elde edilen verilerden öğrencilerin ortalama bir günlük besin ve sıvı tüketimi hesaplanmıştır. Günlük enerji ve kafein alımı BEBİS 7 (Beslenme Bilgi Sistem 7) programı kullanılarak belirlenmiştir. Veriler SPSS 22 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Yaş aralığı 18-20 olan 9'u erkek, 62'si kız olmak üzere toplam 71 öğrencinin sıvı ve kafein alımı değerlendirilmiştir. Öğrencilerin günlük ortalama sıvı alımı 1426.0±775.1 ml olarak belirlenmiştir. En çok tüketilen ilk 5 sıvı türü içme suyu (1097.1±685.9 ml), siyah çay (258.4±191.6 ml), kahve (106.8±88.7 ml), bitki çayı (101.5±21.9 ml) ve ayran (89.3±82.9 ml)'dır. Tüketilen sıvılardan alınan günlük ortalama enerji 78.3±64.9 kkal'dir. Sıvıların günlük enerjiye katkısı ortalama %4.9±3.4'dür. Öğrencilerin kafein alımı ise 57.9±44.5 mg'dır. Ayrıca hiçbir öğrenci alkol ve enerji içeceği tüketmemektedir.

Türkiye Beslenme Rehberi'ne göre yetişkin erkek bireylere 2500 ml/gün, kadın bireylere ise 2000 ml/gün sıvı alımı önerilmektedir. Öğrencilerin günlük sıvı alımının yetersiz olduğu söylenebilir. Yetişkin bireylerin günlük kafein alımının 400 mg'dan daha az olması önerilmektedir, öğrencilerin kafein alımı bu miktardan daha azdır. Suyun günlük yeterli miktarda alınması yaşam için elzemdir. Öğrenciler, günlük sıvı alımını artırmak ve doğru sıvı kaynaklarını tüketmeleri için teşvik edilmelidir.

S-0663 - DIYETTEKI YAĞ ASITLERI SPERM KALITESI VE FONKSIYONLARINI ETKILEMEKTEDIR

HATİCE BÖLÜKBAŞI1, YASEMİN AKDEVELİOĞLU1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Bu derleme ile obezitenin erkek üreme sistemindeki etkilerinin klinik yönlerine odaklanarak obez erkelerde beslenmeyle ilişkili fertilite problemlerini vurgulamak amaçlanmaktadır.

Erkek infertilitesi yaygın bir problem olmakla birlikte, abdominal obezite, insülin direnci ve dislipidemi ile ilişkilendirilmektedir. Vücut ağırlığındaki artışın sperm üretimine etkisi hipotalamik-pituitary-gonadal eksende meydana gelen değişikliklerden sorumlu tutulmaktadır. Yüksek enerjili besinlerin aşırı tüketimi, iştah ve besin alımının kontrolünden sorumlu mekanizmaları değiştirmekte ve adipoz dokunun endokrin fonksiyonlarını bozarak üreme sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir.

Değişen enerji metabolizması, sperm kalitesinin bozulmasında önemli bir rol oynamakta ve obezite gelişimi düşük sperm sayılarıyla ilişkilendirilmektedir. İnsülin direnci, normal endokrin fonksiyonu bozmakta ve semen parametrelerini değiştirmektedir. Lipid profilindeki değişiklikler erkek infertilitesinde önemli rol oynamaktadır. Yüksek yağlı diyet, vücut ağırlığında önemli bir artışa neden olurken hiperglisemi, hiperinsülinemi ve dislipidemi profilini de ağırlaştırmaktadır. Yapılan bir çalışmada; yüksek yağlı diyet tüketen sıçanlarda sperm konsantrasyonunun ve motilitesinin azaldığı tespit edilmiştir. Güncel bilgilere göre; doymuş yağ alımındaki artışın sperm konsantrasyonunu ve toplam sperm sayısını azalttığı saptanmıştır. Trans yağ asidi tüketimi erkek üreme fonksiyonlarında üretkenliğin azalması, serum testosteron miktarında azalma, sperm sayısı ve motilitesinde azalma gibi istenmeyen etkiler oluşturabilmektedir. Bununla birlikte deneysel hayvan çalışmaları trans yağ asidi alımının bozulmuş spermatogenezise ve testis hasarına neden olabileceğini düşündürmektedir. Omega-3 yağ asitleri sperm morfolojisi ile pozitif ilişkilendirilmektedir. Diyetle w-3/w-6 yağ asitlerinin uygun oranda alımı sperm kalitesini artırmakta, testis ve spermlerin yapısal bütünlüğünü korumaktadır.

Sonuç olarak; sağlıklı beslenme alışkanlıkları, özellikle toplam motil sperm sayısı düşük erkeklerde semen parametreleriyle pozitif yönde ilişkilendirilmektedir.

S-0664 - BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNDE YEME DAVRANIŞ BOZUKLUĞU VE VÜCUT ŞEKİL ALGISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Şenay Burçin ALKAN1, Havvanur TAŞKIN2, Meryem AYRANCI2, Abdullah ÖKSÜZ2,

1NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ, KONYA, TÜRKİYE, 2NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Yemek davranış ve vücut şekil algı bozukluğu üniversite öğrencileri arasında sık görülen bir sorundur. Bu çalışmanın amacı, gelecekte toplumda yeterli ve dengeli beslenme bilincinin oluşturulmasında önemli rol oynayacak Beslenme ve Diyetetik bölümü öğrencilerinin yeme davranışı ve vücut şekil algısını değerlendirmektir.

Bir devlet üniversitesinin Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nde 1.sınıfta öğrenim gören 59 öğrenciye Aralık 2015'te anket formu uygulanarak veriler toplanmıştır. Ankette genel özellikler (cinsiyet, yaş, vücut ağırlığı, boy uzunluğu vb.), Yeme Tutum Testi (YTT-40) ve Vücut Şekli Algısı Sınıflama Ölçeği'ne yer verilmiştir. Türkiye'de geçerlilik ve güvenirlilik çalışması Savaş ve Erol tarafından yapılan YTT-40, 40 maddeden oluşan, altı basamaklı, likert tipi öz bildirim ölçeğidir. Ölçeğin kesme puanı 30 olarak saptanmıştır. YTT-40'tan alınan toplam puanın 30 ve üzerinde olması, bozulmuş yeme davranışını tanımlamaktadır. Vücut Şekli Algısı Sınıflama Ölçeği'nde ise vücut şekli resimleri bulunmakta ve bireyden kendi vücuduna benzettiği şekli seçmesi istenerek vücut şekil algısı saptanmaktadır. Veriler SPSS 22 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çalışmaya 13'ü erkek, 46'sı kız olmak üzere toplam 59 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin beden kütle indeksi değerlendirildiğinde %72.9'unun normal, %15.3'ünün ise hafif şişman olduğu bulunmuştur. YTT-40 puan ortalaması 13.4±8.9 olarak saptanmış olup yeme davranış bozukluğu riski %6.8 olarak belirlenmiştir. Vücut Şekli Algısı Sınıflama Ölçeği'ne göre yapılan öz değerlendirmede öğrencilerin %44.1'i zayıf, %47.5'i normal ve %8.4'ü fazla kilolu olarak değerlendirmiştir.

Yapılan değerlendirmede yeme davranış bozukluğu riski düşük bulunmuştur. Öğrencilerin lisans eğitimindeki 4 sene boyunca yeme davranışları değerlendirilip daha sonra gerekli görülmesi durumunda psikolojik destek almaları yararlı olabilir. Bununla birlikte öğrencilerin çoğunun beden kütle indeksi normal olmasına rağmen kendisini zayıf olarak değerlendirenlerin oranı da yüksektir. Bu durum öğrencilerde aşırı besin tüketimine neden olarak ilerleyen dönemlerde obeziteye yol açabilir.

S-0665 - ZEYTİN YAPRAĞININ POTANSİYEL SAĞLIK ETKİLERİ

SERDAL ÖĞÜT1, MURAT GÜRBÜZ2,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ, 2KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ,

Zeytin ağacının sadece meyvesi ve meyvesinden elde edilen yağı değil, aynı zamanda yaprağı da insan sağlığı açısından önemlidir. Yüzyıllardan beri yetiştiği coğrafyalarda zeytin yaprağı, ilaç olarak kullanılmaktadır. Günümüzde de zeytin yaprağının sağlık açısından faydalarını gösteren birçok bilimsel çalışma mevcuttur.Zeytin yaprağının bileşiminde birçok fenolik bileşen bulunmaktadır. Zeytin yaprağının ekstraktlarında tanımlanan en bilinen fenolik bileşikler ; oleuropein, hidroksitirozol, verbaskozid, apigenin 7-glukozid ve luteloin 7-glukozid'tir.Bu fenolik bileşenler dünya çapında bilim insanlarının ilgisini uyandırmakta ve hayvan ve insan deneyleri üzerinde sağlık açısından yararları rapor edilmektedir. Bu sağlık yararı çalışmaları genellikle antioksidan etki, anti-hipertansif etki, hipoglisemik etki, hipokolesterolemik etki, kardiyoprotektif etki, anti-inflamatuar etki, antiviral-antimikrobiyal etki üzerine yoğunlaşmıştır.

S-0666 - PROFESYONEL SPORCULARIN ERGOJENİK DESTEK KULLANIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ONUR ÇIRAK1, İSMAİL MÜCAHİT ALPTEKİN1, EREN CANBOLAT2, FUNDA PINAR ÇAKIROĞLU1,

1Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Ondokuz Mayıs Üniversitesi Turizm Fakültesi,

Son yıllarda dünya genelinde sporcular performans arttırıcı bazı ürünlerin kullanımına yönelmişlerdir. Bu ürünler diyet suplemenleri, sporcu suplemenleri, besin suplemenleri veya ergojenik destek ürünleri gibi isimler ile adlandırılmaktadır. Ülkemizde de profesyonel sporcular arasında performansı geliştirmek, immün fonksiyonları güçlendirmek ve egzersiz sonrası toparlanma dönemini kısaltmak için ergojenik destek kullanım ilgisi artmaktadır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı profesyonel sporcular arasındaki ergojenik destek kullanımını değerlendirmektir.

Araştırma için çeşitli branşlardan (20 farklı branş) gönüllü profesyonel sporcu ile yüz yüze görüşülerek ergojenik destek kullanım durumları belirlenmiştir ve bazı antropometrik ölçümleri yapılmıştır. Sporcular yaptıkları spor branşları dikkate alınarak, kuvvet/güç ve takım sporcusu olarak gruplandırılmış ve istatistiksel analizler SPSS paket programı ile cinsiyete, BKI ve spor türüne göre incelenmiştir.

Araştırmada toplam 60 profesyonel sporcuya ulaşılmıştır. Sporcuların %66,7'i erkek (n=40), %33,3'ü kadındır (n=20). Sporcuların %66,7'si kuvvet/güç, %33,3'ü takım sporu türünde profesyonel olarak spor yapmaktadır. Çalışmaya katılan sporcular ortalama 8,76±6,14 yıldır spor yapmaktadırlar. Sporcuların ortalama yaşı 23,3±4,7 yıl, BKİ'leri 23,8±3,8 kg/m2'dir. Branş dağılımı değerlendirildiğinde erkek sporcuların en çok ''Vücut geliştirme'' spor branşında (%25,0), kadın sporcuların ise en çok ''Kickbox'' branşında (%20,0) yer aldıkları görülmüştür ($p<0,05$). Kadın sporcuların %18,5'i, erkek sporcuların %81,5'i ergojenik destek kullanmaktadır ($p<0,05$). Ergojenik destek kullanımın en fazla ''Vücut geliştirme'' spor branşında olduğu belirlenmiştir (%24,3). Kuvvet/güç sporcularının %66,7'si, takım sporcularının %33,3'ü ergojenik destek kullanmaktadır ($p>0,05$). En fazla tüketilen ergojenik destek ürünü''Whey proteini'' (%16,0) ve ''Aminoasit'' tir (%16,0). Ergojenik destek kullanımı ile sporcuların BKİ'leri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$).

Bu çalışmada profesyonel sporcuların ergojenik ürün kullanma durumları değerlendirilmiş olup, tüm branşlardaki sporcularda ergojenik ürün kullanımı gözlenmiştir. Sporcuların ergojenik destekleri kullanma durumlarına ilişkin daha kapsamlı çalışmalar yapılması ve sporculara ergojenik destekler ile ilgili eğitim verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

S-0667 - FERMENTE ÜRÜNLERİN SAĞLIK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Havva Nilgün BUDAK1, Tuğba Kök TAŞ2, Bilge Ertekin FİLİZ2, Zeynep GÜZEL-SEYDİM2,

1Süleyman Demirel Üniversitesi,Eğirdir Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Programı, , 2Süleyman Demirel Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü,

Fermente ürünler yüzyıllardır bilinen ve tüketilen ürünlerdir. Farklı mikroorganizmalar gıdalarda bulunan organik maddeleri kullanarak fermente ürünleri oluşturmakta ve gıdaların raf ömrünü uzatmaktadır.

Fermente gıdaların üretiminde başlıca mikroorganizma olarak mucizevi laktik asit bakterileri (LAB) ve asetik asit bakterileri (AAB) kullanılmaktadır. Bu fermente süt ürünlerindeki mikroorganizmaların bazıları probiyotik özelliktedirler. Fermente ürünlerde bulunan özellikle Streptococcus thermophilus, Lactobacillus bulgaricus, Lactobacillus acidophilus, Lactobacillus kefiranofaciens, Bifidobacterium spp. Kluyveromyces spp. (yoğurt, kefir, kımız), Acetobacter aceti, Gluconobacterium spp. (sirke), Lactobacillus plantarum (turşu, zeytin), Saccharomyces cerevisiae (şarap) gibi çeşitli mikroorganizmalar insan sağlığında çok önemlidir. Bu bakteriler kendi gelişimlerini sürdürmek için ham madde içerisinde bulunan başlıca karbonhidrat kaynaklarını kendi enzim sistemleriyle metabolize ederek oluşturdukları metabolitlerle ürünün karakteristik özelliklerini oluştururlar. Fermente ürünlerde kullanılan mikroorganizmalar, fermantasyon sürecinde kendilerine özgü biyokimyasal reaksiyonlar sonucu organik asitler, yağ asitleri, kısa zincirli yağ asitleri, bütirik asit, konjuge linoleik asit (CLA), bakteriosinler gibi biyoaktifleri oluşturmaktadır.

Bakteri ve mayaların insan sağlığı üzerine; bağırsak enfeksiyonlarında, bağışıklık sisteminin kuvvetlendirilmesinde, bağırsak florasının iyileştirmesinde, kolon kanserinin önlenmesinde, kandaki kolesterol seviyesinin düşürmesinde, mineral absorpsiyonunu güçlendirmesinde, laktoz intoleransının engellenmesinde, hipertansiyon, depresyon, kas hasarlarının azaltılması, idrar yolu enfeksiyonlarında etkili olduğu bilimsel araştırmalarda belirtilmektedir.

Fermente ürünlerin endüstride kullanımına yönelik bilimsel araştırmalar ile izolasyon/identifikasyonlarının yapılarak kaliteli ve seçici kültürler oluşturulmaktadır. Bu ürünlerin standardizasyonu sağlanarak fermantasyon prosesleri iyileştirilir ve yeni fermente ürünler üretilmektedir.

S-0668 - PROSTAT KANSERİ HÜCRELERİNİN OKSİDATİF STRESE DUYARLILIĞININ MODÜLASYONUNDA PTEN'İN ROLÜ

Seda ÖRENAY BOYACIOĞLU1, Olcay BOYACIOĞLU2, 3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik Anabilim Dalı, Aydın, TÜRKİYE, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Aydın, TÜRKİYE,

Prostat kanseri erkekler arasında en fazla teşhis edilen ikinci kanserdir. Genellikle prostat kanseri, bir tümör baskılayıcı gen olan fosfataz ve tensin homoloğu (PTEN) geninde bir mutasyona atfedilebilir. Mutasyonlu PTEN genine sahip prostat kanseri oldukça agresif hale gelebilir. Bu mutasyon, prostat kanserinin PC3 ve C4-2 hücre hatlarının bir karakteristiğidir ve her iki allel mutasyona uğramıştır. 22Rv1 hücre hattında PTEN geni mutasyonlu değildir. DU-145 hücre dizisinde PTEN gen alelleri mutasyon bakımından heterozigot; bir yabanıl allelin varlığı hücrelerin oksidatif strese tepki vermesine neden olabilir. Çalışmamızda PTEN mutasyonunun, hücrelerin oksidatif stresini yönetme yeteneğini değiştireceği hipotezi ileri sürülmüştür. Bunun nedeni, PTEN'in bir substrat olarak fosfatidilinositol 3,4,5 trisfosfat (PIP3) içeren bir fosfataz olması gerçeğidir. PIP3, sırasıyla süperoksit dismutaz 2 (SOD2) ekspresyonunu düzenleyen serin/treonin kinaz AKT aktivasyonunda görev alır.

Deneylerimizde arsenik trioksit (As2O3) ilacı ile bu hücre hatlarında oksidatif stres oluşturulmuştur. Bir başka ilaç, bir hücrenin temel bileşenlerinden biri olan çinkonun kuvvetli bir şelatörü olan N,N,N',N'-tetrakis (2-piridilmetil) etilenediamin (TPEN) idi. Çinko şelasyonu meydana geldiğinde SOD1 etkilenir ve hücre oksidatif strese cevap verme yeteneğini kaybeder. Toplam 6.000 hücre 96 kuyulu plakalara ekildi ve zemine bağlanmaları için gece boyu inkübe edildi. 6.5uM'ye kadar PTEN ve 25uM'ye kadar As2O3 tek tek ve kombine olarak bireysel ve sinerjik etkileri tespit etmek için ilave edildi. Hücre canlılığı, 24 saat sonra Cell Titer-Glo assay kullanılarak ölçüldü.

Bu çalışma, yabanıl PTEN'in bu prostat kanseri hücre hatları içerisinde eksprese edildiğinde, oksidatif strese karşı hücrelerin reaksiyonunda bir fark olduğunu gösterdi. As2O3 en büyük etkiyi 22Rv1 üzerinde gösterirken bunu C4-2, PC-3 ve DU-145 izledi. Aynı genel eğilim TPEN muamelesinde de gözlendi. As2O3 ve TPEN'in birlikte PC3 ve 22Rv1 hücre hatlaru üzerinde uygulanmasında potansiyel olarak bir fayda olabilir. TPEN varlığının As2O3'ün etkisini arttırdığı görülmektedir. 22Rv1 hücrelerinin PC3'e göre kombine As2O3 ve TPEN muamelesine daha duyarlı olduğu bulundu.

Çalışmanın bir sınırlaması, PTEN durumuyla birlikte birçok karakteristik farklılığa sahip olan hücre çizgileri üzerinde gerçekleştirilmesidir. Bununla birlikte, bulgular yine de oksidatif stres yaratan ajanların oluşturduğu etkilerin hücrelerin PTEN durumuna bağlı olduğu hipotezimizle tutarlıdır. TPEN ve As2O3'ün kombine tedavisi DU-145 ve C4-2 üzerinde incelenebilir. Ayrıca, PC3 hücrelerinde vahşi tip PTEN geninin klonlanmasıyla daha kontrollü bir çalışma tasarlanabilir.

S-0669 - BETA GLUKAN UYGULAMASININ TNBS İLE İNDÜKLENMİŞ DENEYSEL KOLİT MODELİ ÜZERİNE TERAPÖTİK VE KORUYUCU ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

FERHAT ŞİRİNYILDIZ1, GÖKHAN CESUR1, CENK ORAK1, GÜL TAŞLI YEŞİLÇAYIR1, KEMAL ERGİN2, MERVE ŞEHNE3, DEREN TOKMAK4, RAUF ONUR EK1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ FİZYOLOJİ ANABİLİM DALI, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HİSTOLOJİ VE EMBRİYOLOJİ ANABİLİM DALI, 3ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ HİSTOLOJİ VE EMBRİYOLOJİ ANABİLİM DALI, 4ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ FİZYOLOJİ ANABİLİM DALI,

İnflamatuar Bağırsak Hastalığı (İBH), gastrointestinal kanalın zor iyileşen mukoza ülserasyonlarıyla tetiklenen barsak inflamasyonuyla karakterize kronik ve etiyolojisi tam olarak bilinmeyen bir hastalıktır. Beta glukanlar (BG); ekmek mayasının hücre (Saccharomyces cerevisiae) duvarından elde edilen glukoz polimerler olup immün sistem üzerine etkileri bilinen, toksik ve yan etkisi olmayan güçlü immünostimülatör ve antioksidan olarak tanımlanmaktadırlar. Bu çalışmada, TNBS uygulanarak deneysel kolit oluşturulmuş sıçanlarda, Beta Glukan'ın sahip olduğu antioksidan ve anti-inflamatuar etkilerin araştırılması amaçlanmıştır.

Deneysel kolit, 2,4,6-trinitrobenzen sulfonikasid(TNBS) ile oluşturulmuştur. Çalışmada 40 adet Wistar türü sıçan kullanılmıştır. Sıçanlar; Kontrol, Sham, Kolit, Kolit+3 günlük Beta Glukan (BG3), 7 günlük Beta Glukan+Kolit+3 günlük Beta Glukan (BG10), olmak üzere 5 gruba ayrılmıştır (n=8). Sham grubu hayvanlara kolit grubundaki işlem yapılmış fakat TNBS yerine serum fizyolojik verilmiştir. BG3 grubu hayvanlara TNBS ile kolit oluşturduktan sonra 3 gün 100mg/kg BG verilmiştir. BG10 grubu hayvanlara 7 gün boyunca hergün 100mg/kg dozunda BG gastrik gavaj ile verilmiş, 7. Günde TNBS ile kolit oluşturulduktan sonra 3 gün daha BG aynı dozda verilmeye devam edilmiştir. Gruplara gerekli işlemler uygulanmış, çalışma sonunda sakrifiye edilerek kolonları alınmıştır.

Histolojik çalışmada, kolon dokularında mukozal hasar/nekroz, inflamasyon, ödem ve hemoraji durumları değerlendirilmiştir. Kolit grubunda kontrol ve sham gruplarına göre anlamlı şekilde artmış hasar, nekroz, infllamasyon ve hemoraji saptanmış, tedavi gruplarında ise kolit grubuna kıyasla bunların iyileştiği görülmüştür. Biyokimyasal incelemelerde Katalaz (CAT), Malondialdehit (MDA), Myeloperoksidaz (MPO), Glutatyon (GSH) değerleri ELISA yöntemiyle ölçülmüş ve CAT değerleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır($p>0,05$). MDA ve MPO değerleri kolit grubunda kontrol ve sham grubuna göre anlamlı şekilde artmış, bu değerler tedavi gruplarında anlamlı şekilde azalmış, kontrole yaklaşmıştır($p<0,05$). GSH seviyeleri kontrol ve sham grubuna göre kolit grubunda anlamlı şekilde azalırken, tedavi sonucu bu değerler artmış, özellikle BG10 grubunda anlamlı şekilde yükselerek kontrol grubuna yaklaşmıştır($p<0,05$).

Beta glukanın antioksidan ve antiinflamatuar etkileri deneysel kolit çalışmasında olumlu sonuçlar vermiş, kalın barsakta TNBS'nin oluşturduğu yapısal ve biyokimyasal bozulmalara karşı koruyucu etkileri saptanmıştır.

S-0670 - TNBS İLE İNDÜKLENMİŞ DENEYSEL KOLİT MODELİNDE TOKOFEROL VE DEXPANTHENOL'UN OLASI KORUYUCU ETKİLERİNİN AYRI AYRI VE BİRLİKTE ARAŞTIRILMASI

CENK ORAK1, RAUF ONUR EK1, FERHAT ŞİRİNYILDIZ1, GÜL TAŞLI YEŞİLÇAYIR1, KEMAL ERGİN2, ESRA GÖKMEN2, SEMAHAT ÇELİKTEN3, GÖKHAN CESUR1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ FİZYOLOJİ ANABİLİM DALI, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HİSTOLOJİ VE EMBRİYOLOJİ ANABİLİM DALI, 3ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ FİZYOLOJİ ANABİLİM DALI,

İnflamatuar Bağırsak Hastalığı (İBH), gastrointestinal kanalın zor iyileşen mukoza ülserasyonlarıyla tetiklenen barsak inflamasyonuyla karakterize kronik ve etiyolojisi tam olarak bilinmeyen bir hastalıktır. Dekspantenol anti-inflamatuar ve anti-irritan özellikleri olan, yara iyileşmesini uyaran ve iyi nemlendirici özellikleri olan Pantotenik asitin bir formudur. Tokoferol ise dokularda antioksidan etkisi gösterilmiş olan güçlü bir hidroksil radikal temizleyicisidir. Çalışmada tokoferol ve dekspantenolün TNBS ile oluşturulmuş deneysel kolit modelinde olası etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Deneysel kolit, 2,4,6-trinitrobenzen sulfonikasid (TNBS) ile oluşturulmuştur. Çalışmada 36 adet Wistar-albino sıçan kullanılmıştır. Sıçanlar; Sham, Kolit, Kolit+4 günlük tokoferol(T), Kolit+4 günlük Dexphantenol(D), Kolit+4 günlük Tokoferol+Dexphantenol(TD) gruplarına ayrılmıştır. Sham grubu sıçanlara kolit grubundaki işlem yapılmış fakat TNBS yerine serum fizyolojik verilmiştir. T grubu sıçanlara TNBS ile kolit oluşturduktan sonra 4 gün boyunca 30UI/kg/gün tokoferol, D grubu sıçanlara 500mg/kg/gün dexphantenol, TD grubu sıçanlara ise 30UI/kg/gün tokoferol ve 500mg/kg/gün dexphantenol verilmiştir. Gruplara gerekli işlemler uygulanmış, çalışma sonunda sakrifiye edilerek kolonları işleme alınmıştır.

Histolojik çalışmada, kolon dokularında mukozal hasar/nekroz, inflamasyon, ödem ve hemoraji durumları değerlendirilmiştir. Kolit grubunda kontrol ve sham gruplarına göre anlamlı şekilde artmış hasar, nekroz, infllamasyon ve hemoraji saptanmış, dekspantenol ve kombinasyon tedavi gruplarında ise kolit grubuna kıyasla bunların iyileştiği görülmüştür($p<0,05$). Biyokimyasal incelemelerde Katalaz-CAT, Malondialdehit-MDA, Myeloperoksidaz-MPO, Glutatyon-GSH değerleri ELISA yöntemiyle ölçülmüş ve CAT değerleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır($p>0,05$). MDA ve MPO değerleri kolit grubunda kontrol ve sham grubuna göre anlamlı şekilde artmış, bu değerler dekspantenol ve kombinasyon tedavi gruplarında anlamlı şekilde azalmış, kontrole yaklaşmıştır($p<0,05$). GSH seviyeleri kontrol ve sham grubuna göre kolit grubunda anlamlı şekilde azalırken, tedavi sonucu bu değerler artmış, özellikle dekspantenol ve kombinasyon grubunda anlamlı şekilde yükselerek kontrol grubuna yaklaşmıştır($p<0,05$).

Dekspantenolün antioksidan, antiirritan ve antiinflamatuar etkileri deneysel kolit çalışmasında olumlu sonuçlar vermiş, kolonda TNBS'nin oluşturduğu yapısal ve biyokimyasal bozulmalara karşı koruyucu etkileri saptanmıştır. Bununla beraber, tokoferolün kolit grubu üzerine olumlu etkileri olsa da istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilememiştir. Kombinasyon sonuçları ise dekspantenol sonuçlarıyla koordine şekildedir.

S-0671 - KÖK HÜCRE

YASEMİN TİN ARSLAN1,

1PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ,

Kök hücreler, vücudumuzda doku ve organları oluşturan ana hücrelerdir; vücut yapılanmasının temelini oluşturur. Bölünüp, farklılaşarak yeni hücre tipine dönüşebilme potansiyeline sahip olmasının yanı sıra kendini yenileyebilme özelliği ile yeni kök hücrelerde oluşturabilir. Bu şekilde sayılarını sabit tutarlar, yaşam boyunca farklılaşmış hücre oluşumuna kaynak teşkil eder. Hasar gören alıcıya nakil sonrasında hedef dokuyu çoğalarak yeniden oluşturabilirler. Farklılaşma özelliklerine göre totipotent, pluripotent , multipotent ve unipotent kök hücreler olmak üzere dört grupta toplanır. Totipotent kök hücre her üç germ yaprağına ait hücrelere dönüşebilir, sınırsız farklılaşma gücü ile bütün membran ve dokuları oluşturabilir. Zigot, tek başına bütün organizmayı oluşturabilecek fonksiyona sahiptir, bu nedenle her şeyi yapabilen anlamına gelen totipotent olarak adlandırılır. Fakat bu özelliği döllenmeden sonraki beşinci gün olan blastula evresine kadar devam eder, sonra hücreler bütün organizmayı oluşturabilme gücününü kaybederler. Pluripotent kök hücre, sadece her üç germ yaprağına ait hücrelere dönüşebilir, ancak tek başlarına vücudu oluşturamazlar. Döllenmeyi takip eden beşinci günden itibaren hücreler blastosit adı verilen küresel bir şekil alır. Bu kürenin içindeki hücreler, tüm hücre tiplerine dönüşebilir, ancak organizmayı oluşturamazlar. Multipotent kök hücre ise sadece bir germ yaprağına ait hücrelere diferansiye olur. Unipotent kök hücre tek bir yönde farklılaşır. Elde edildikleri yere göre kök hücreler, embriyonel, erişkin ve fetüs kök hücresi olmak üzere üçe ayrılır. Embriyonik kök hücreler blastosit küresindeki her bir hücredir, uzun dönem farklılaşmadan çoğalabilir, her üç germ yaprağına dönüşebilir. Erişkin kök hücreleri erişkin dokuda az sayıda bulunan farklılaşmamış olan hücreleri ifade eder. Organizmanın yaşamı boyunca sınırlı da olsa kendilerini yenileyebilme özelliklerini muhafaza ederler. Erişkin kök hücre bir doku ve organda farklılaşmış hücreler arasında yer alan farklılaşmamış hücrelerdir. Bunlar dokularda uygun mikro çevre (kök hücre nişi) içesinde uykudadır ihtiyaç olması durumunda bulundukları dokuya özgü hücre tiplerine dönüşebilirler. Adipoz doku, göz, karaciğer, deri, kas ve kemik iliği ve sinir dokularında bulunur. Fakat son zamanlarda yapılan çalışmalar, belirli dokudaki kök hücrelerin tamamen farklı doku tiplerine dönüşebildği gösterilmiştir, bu olay “plastisite” olrak adlandırılır. Farklılaşma potansiyelleri emriyonik kök hücrelerden daha azdır. Erişkin kök hücreler hematopoetik kök hücreler ve mezankimal kök hücreler olarak ikiye ayrılır. Hematopoetik kök hücreler, tek hücre düzeyinde bütün kan elemanlarına diferansiye olabilmesinin yanı sıra iskelet kasına, endotele, nöroektoderme ve epitelyum dokusuna diferansiyasyonu gösterilmiştir. Mezankimal kök hücreler bağ dokusunda bulunur. Kıkırdak, kemik, yağ, tendon, kas dokusuna farklılaşabilirler. Kök hücreler, kalp damar hastalıklarından, endokrin sistem ve sinir hastalıklarına kadar bir çok hastalığın tedavisinde çok önemli bir yere sahiptir. Kendini yenileme ve onarım kapasitesi olmayan hücrelerin hasarına bağlı olarak gelişen hastalıklara çözüm bulunabilmektedir. İnsan embriyonik kök hücrelerinden kardiyovasküler öncü hücreler, sinir hücreleri elde edilmiştir. Lösemi tedavisinde de kök hücreler çok önemli bir yere sahiptir. Kök hücre yaşamımızın başlangıcı ve organizmanın şekillenmesinde genetik bilgiyi de bünyesine barındıran temel güçtür. Bugüne kadar yapılan çalışmalar doku onarımı, hastalıkların tedavisi konusunda çok önemli sonuçlar vermesine rağmen; kök hücre konusu bir deryadır, gizemini korumaktadır. Bilim dünyasının üzerinde çalışmalarına hızla devam ettiği bir alandır. Bu anlamda kök hücre alanında yapılan çalışmalar akademisyenler, doktorlar, hastalar başta olmak üzere tüm insanlık için yeni gelişmeleri de beraberinde getirecektir.

S-0672 - VÜCUT BİLEŞİMLERİ SAPTANAN ÖĞRENCİLERİN İMMÜN SİSTEMLERİNİN LÖKOSİT FORMÜLÜ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatma ÇOLAKOĞLU1,

1Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi,

Günümüzde beslenme ve bağışıklık sistemi arasında çok yakın bir ilişkinin olduğu bilinmektedir. Bu konu üzerinde yapılan birçok araştırma beslenmede amacın sadece kişinin enerji ve protein ihtiyaçlarını karşılamak olmadığını bunun yanı sıra hastalıklara karşı vücut direncini artırarak şekillenen inflamatuar yanıtı da kendi lehine çevirmek olduğunu ortaya koymaktadır. Her ne kadar bu bilgiler edinilmiş olsa da beslenme amacı kişiden kişiye değişmekle birlikte ailelerinden uzakta yaşamakta olan üniversite öğrencileri için sadece karın doyurmaktan ibaret kalmaktadır. Bu çalışmanın amacı; aile ortamından uzakta olup mevcut beslenme alışkanlıklarına bağlı olarak değişen vücut bileşimlerinin immün sistem üzerine olan etkilerini değerlendirmektir.

Aile ortamından uzakta yaşadığı saptanan 46 üniversite öğrencisinin vücut analizleri JAWON GAIA 359 PLUS marka vücut analiz cihazı kullanılarak usülüne uygun bir şekilde yapıldı. Analiz sonucunda toplam vücut yağ yüzdesine ilişkin değerler kaydedilerek normal, düşük ve yüksek yağ yüzdesine sahip 3 grup oluşturuldu. Bu gruplardaki her bir öğrencinin parmak ucundan usülüne uygun olarak kan alınarak 2 adet froti çekildi. Bu frotiler uygun tespit işleminden sonra May Grünwald-Giemsa yöntemi ile boyanıp lamelle kapatıldı. Ardından ışık mikroskobunun 100‟lük objektifi ile incelendi. 100 lökosit hücresi (nötrofil, eozinofil, bazofil, lenfosit, monosit) sayılarak % oranları belirlenip formül lökositleri çıkarıldı. Sonuçların istatistiki değerlendirmesinde SPSS 17.0 istatistik programı yardımıyla DUNCAN testi kullanıldı.

Monosit hücresi dışındaki diğer lökositlerin istatistiki değerlendirmesinde gruplar arası fark tespit edilmemiştir ($P>0,05$). Yüksek yağ yüzdesine sahip grubun monosit değerinde istatistiki olarak önemli bir artışın olması diğer gruplara göre farklı ($P<0,05$) olduğu kanaatine ulaştırmıştır.

Toplam vücut yağ yüzdesi yüksek olan grubun monosit değerlerinin yüksek olması yağ dokusunda makrofaj birikimine ve inflamasyona işaret etmektedir. Bu metabolik olaylar adipoz dokuda bazı sitokinlerin salınımının artmasını, yağ metabolizmasındaki dengesizlikleri, adipozit oluşumunu ve hipoksiyi ilgilendiren mekanizmalardır.

S-0673 - METİSİLİN DİRENÇLİ STAPHYLOCOCCUS AUREUS (MRSA) ŞUŞLARINDA EKSFOLİATİF TOKSİN A, B, D, TOKSİK ŞOK SENDROMU TOKSİN VE PANTON-VALENTİNE LEUKOSİDİN (PVL) GENLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Kübra GÜNEY KAYA1,

1ADÜ REDPROM,

1Kübra Güney-Kaya, 2İlknur Dabanoğlu,1Erman Oryaşın,3Orhan Aktepe, 4Uğur Aslan, 5 Gülçin Bayramoğlu, 6Ahmet Yıldız Çoban, 7Seher Ayten Coşkuner, 8Hüseyin Güdücüoğlu, 9Nihal Karabiber, 10Serkan Öncü, 11 Müşerref Tatman Otkun, 12Nuri Özkütük, 13Mustafa Özyurt, 14Aslı Gamze Şener, 1,15Bülent Bozdoğan 1 Adnan Menderes Üniversitesi REDPROM, Aydın2 Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı3 Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Afyon.4 Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Konya. 5 Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Trabzon.6 Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Samsun.7 Bozyaka Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Bölümü, İzmir.8 Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Van.9 Yüksek İhtisas Hastanesi, Mikrobiyoloji Laboratuvarı, Ankara.10 Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Aydın.11 Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çanakkale.12 Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Manisa.13 Gülhane Askeri Tıp Akademisi Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Servisi, İstanbul.14 İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Mikrobiyoloji Laboratuvarı, İzmir.15Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Aydın. Giriş: Metisilin ilk olarak 1959-1960 yıllarında bulundu ve bir yıl içinde metisiline dirençli izolatlar bildirilmiştir. Staphylococcus aureus (MRSA), günümüzde tüm antibiyotik sınıflarına karşı ortaya çıkan direnç nedeniyle mücadele etmek giderek zorlaşan hastane kaynaklı enfeksiyonların en önemli nedenidir. Staphylococccus aureus çeşitli hastalıklara neden olan tehlikeli bir patojendir. En sık olarak deri enfeksiyonları ve solunum yolu enfeksiyonlarına neden olmaktadır. Nozokomiyal patojenler arasında Staphylococcus aureus en sık görülen ve yüksek morbidite ve mortalite ile ilişklidir. Materyal ve Metod: Türkiye'de farklı coğrafi bölgelerdeki 12 merkezden 2006-2011 yılları arasında izole edilen 424 metisiline dirençli S. aureus (MRSA) suşu dahil edilmiştir. Çalışmaya katılan merkezler Afyon (n= 38), Aydın (n= 15), Edirne (n= 39) , Konya (n= 30), Manisa (n= 30), Trabzon (n= 54) , Samsun (n= 51), Van (n= 39) illerinden ve Ankara (n= 4), İzmir (n= 50), İstanbul (n= 74). MRSA dirençli suşlarda eta, etb, etd, tst ve pvl genleri için PCR yapıldı. Bulgular: MRSA dirençli suşlar ile eta, etb, etd ve tst genleri için yapılan PCR sonucunda eta gen bölgesi için İstanbul dan 1 tane pozitif suş ve etb geni için pozitif sonuç bulunmazken, etd 8 tane pozitif ve tst için ise 7 tane pozitif suş bulunmuştur. etd geni için pozitif çıkanların iki tanesi samsun üç tanesi İzmir bölgesi ve İstanbul dan 3 tane pozitif iken tst gen bölgesi için pozitif çıkan İzmir bölgesinden bir suş ve İstanbul bölgesinde 6 suş pozitifdir. PVL geni pozitif samsundan 2 suş, İzmir'den 1 tane pozitif suş, Trabzon'dan 2 tane pzitif suş bulunmuştur.Sonuç: Virulans faktörleri enfeksiyon gelişimi için önemli faktörlerdir. Çalışmamızda Türkiye'nin farklı bölgelerinden izole edilen MRSA suşları arasında toksinler için kodlayan genlerin varlığı taranmış ve toksin genlerinin suşlar arasında yaygın olmadığı, en yaygın toksin geninin oranının <%2 olduğu saptanmıştır

S-0674 - TRİCHOMONAS VAGİNALİS' TE BULUNAN CP39 SİSTEİN PROTEAZ GENİNİN KLONLANMASI

ZEYNEP ERDEM AYNUR1, SEMA ERTUĞ2, BÜLENT BOZDOĞAN3, HATİCE ERTABAKLAR2,

1ADÜREDPROM/ADÜ TIBBİ PARAZİTOLOJİ , 2ADÜ TIBBİ PARAZİTOLOJİ , 3ADÜ REDPROM ,

Giriş: Trichomoniasis, protozoan bir parazit olan Trichomonas vaginalis' in neden olduğu insanlara cincel yoldan bulaşan ikinci enfeksiyondur. Sistein proteaz (CP) ise; konak hücreye bağlanmada, sitotoksik etkili ve IgG ve IgA degredasyonuna neden olmaktadır. Bu çalışmanın amacı Trichomonas vaginalis te bulunan CP39 geninin klonlanmasıdır.

Materyal ve Metot: Bu çalışmada ADU32 koduyla koleksiyonumuzda bulunan : T. vaginalis kullanılmıştır. Kültüre alınması için Trypticase- Yeast extract -Maltose (TYM) Besiyeri kullanılmıştır. DNA izolasyonu için Nucleospin Tissue Kit kullanılmıştır. CP 39 geni için GenBank: EU141965.1 sekansı kullanılarak primer dizayn edilmiş, PCR işlemine tabii tutulmuş ve klonlanmıştır. CP39 geni amplifiye edildikten sonra pET28a (+) vektörü içine klonlandı ve Escherichia coli BL21 içinde eksprese edildi. Elde edilen klonlar moleküler ve mikrobiyolojik metodlarla doğrulanmıştır

Bulgular: T. vaginalis'in cp39 geni, EcoRI ve XhoI için restriksiyon bölgeleri eklenerek değiştirilen spesifik primerler kullanılarak amplifiye edildi. 987 bp'lik bir fragman çoğaltıldı ve doğrulama için sekansa gönderildi. PCR ile çoğaltılan gen bölgesi ve plazmid pET28a XhoI ve EcoRI ile kesime tabii tutuldu. Restriksiyonu takiben E. coli BL21 kompetan hücreye transforme edilmiştir. Transformasyon işlemi ardından seçici besiyerinde üreyen koloniler PCR işlemi doğrulanmıştır. Plazmid ekstraksiyonu PCR pozitif klonlardan yapıldı ve insertin varlığı klon T1'de gösterildi ve klon T1 ileri çalışmalar için kullanıldı.

Sonuç: Ürogenital epitel hücrelerinde CP39 un sitotoksik etkileri çok iyi bilinmektedir. Bu ilave olarak bu proteazlar immünojenik etki gösterir ve CP39'a spesifik antikorlar enfeksiyonlu hastalarda bulunur. CP39'ın rekombinant üretimi ile , T. vaginalis için hızlı tanı teşhis aracı geliştirmek için kullanılabilir. Conclusion: The cytotoxic effect of CP39 on urogenital epithelial cells is well known. Also this protease show immunogenic effect and CP39 specific antibodies are found among infected patients. Recombinant production of CP39 may be used to develop a fast identification diagnostic tool for T. vaginalis.

S-0675 - KANSER KÖK HÜCRELERİNİN KANSER TEDAVİSİNDEKİ YERİ

Özde ÖĞÜTLÜ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu makale, kanser kök hücrelerinin kanser tedavisindeki yerini ve önemini vurgulamayı amaçlayan bir literatür derlemesidir.

Kanser, hücrelerin anormal şekilde farklılaşması ve kontrolsüz olarak çoğalması ile karakterize önemli bir hastalık grubudur. Kanser dokusunda, patogenezden sorumlu tutulan artmış büyüme potansiyeline sahip uzun ömürlü hücreler kanser kök hücreleri (KKH) olarak adlandırılırlar. KKH'leri kemoterapiye dirençli, saldırgan ve tekrarlayan tümörlerden sorumludurlar. Günümüzde kemoterapi ve radyoterapi tedavilerine rağmen çoğu kanser tekrarlamakta ve diğer organlara yayılmaktadır. Kanser kök hücrelerinin neden olabileceği bu durum, bu hücrelerin daha yavaş hücre döngülerinden dolayı, tedaviden sağ kurtulup tümörün daha sonra yeniden büyümesine neden olabilirler. Birçok kanser hücresi normal hücrelerden daha hızlı çoğaldığı için kanser tedavileri geleneksel kemoterapi ve radyoterapiler özellikle hızlı bölünen hücreleri hedef almaktadır. Ancak bu tedaviler normal kök hücreler ve çoğu diğer hücreler gibi yavaş bölünen hücrelere zarar vermemektedir. Yapılan çalışmalar tedaviden kanser kök hücrelerinin kurtulduğunu ve bu hücrelerin çoğalmaya başlayarak daha agresif ve tedaviye öncekilerden daha dirençli hücrelere dönüşerek yeniden tümörlere neden olduklarını göstermektedir. Bu durumda çözüm, spesifik olarak kanser kök hücrelerini hedef alan tedavilerin geliştirilmesi olmasına rağmen; halen tümör içindeki hangi hücrelerin kanser kök hücreleri olduğunu saptayan güvenilir yöntemler bulunamamıştır.

S-0677 - HALK İLAÇLARINDAN EŞEK HIYARI (ECBALLİUM ELATERİUM): KULLANIM ŞEKİLLERİ, TEDAVİ EDİCİ VE TOKSİK ETKİLERİ

NESRİN İÇLİ1,

1KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Bu çalışmada halk arasında eşek hıyarı, acı düvelek, cırtlak, cırtlavuk, delidülek gibi isimlerle de bilinen ve ülkemizde de halk tıbbında kullanılan Ecballium elaterium L.'nin kullanım şekilleri, tedavi edici özellikleri, toksisitesi ve sağlık riskleri hakkında etraflı bir bilgilendirme yapmak amaçlanmıştır.

Ecballium elaterium L., bir çiçekli bitkiler familyası olan Cucurbitaceae (kabakgiller) içinde bulunan 1,5 metreye kadar boylanabilen, sarı çiçekli, otsu bir bitki ve bu bitkinin sulu meyveleridir. Genellikle kumsal yerler, yol kenarları ve güneşe karşı olan yamaçlarda yetişir. Meyvesi oval yapıda, 3-5 cm çapında, sarı-yeşil renkte, üzeri tüylü ve Akdeniz coğrafyası ile Anadolu'da yaygın olarak yetişen bir bitkidir. Taze meyvesi sıkıldığında, bitkinin tohumlarını da içeren mukus benzeri bir salgı fışkırtır. Meyvenin içindeki basınç 6 bar'a ulaşabildiği için, meyve kapsülü patladığında içindeki tohumlar 36 km/h hıza ulaşabilir. Bu çalışmada Ecballium elaterium L.'nin kullanımı, sağlık etkileri ve toksisitesi ile ilgili literatür taraması yapılarak elde edilen bulguların sistematik bir düzende birleştirilmesi derleme yöntemi olarak benimsenmiştir.

Literatürde eşek hıyarının meyve suyunun sinüzite karşı etkin olduğunu gösteren çeşitli çalışmalar mevcuttur. Ayrıca hepatitli deney hayvanlarında eşek hıyarı meyve suyunun bilirubin düzeylerini azalttığını ve bir ön klinik deneyde de karaciğer koruyucu etkisi olduğunu gösteren çalışmalar da vardır. Eşek hıyarı etken madde olarak farklı organlarında Kukurbitasin türevlerini (Kukurbitasin E, A, B, D, I) farklı oranda içerir. İçerdiği en önemli madde Kukurbitasin E (α-Elaterin)'dir. Kukurbitasin E ve diğer Kukurbitasin türevlerinin anti tümör etkileri olduğunu gösteren çalışmalar literatürde mevcuttur. Ayrıca bu bitkinin yapısında steroller, fenolik bileşikler, vitaminler, flavonoidler, alkaloidler, reçine, nişasta, amino asitler ve yağ asitleri de bulunmaktadır. Yapraklar, saplar, kökler, ve testasında bulunan bileşikler zehirli ve antibakteriyel özellikler de göstermektedir. Mekanizması tam olarak bilinmeyen bakterisidal ve sitotoksik etkileri olan eşek hıyarının boğaz ağrısı, irritasyon, salgı artışı, burun, ağız ve solunum yollarında ödem ve nekroza ilerleyen yan etkilerinin yanı sıra, hayati tehdit eden anafilaktik reaksiyonlar, kanlı ishal ve hipovolemik şoka neden olduğu bildirilmiştir. Literatürde çok sayıda eşek hıyarı meyvesinin suyunun bilinçsiz şekilde kullanımı nedeniyle meydana gelen uvular ödem (küçük dilin ödemi) vakaları bulunmaktadır.

Halk tıbbında özellikle sinüzit tedavisi için kullanılan eşek hıyarının faydaları görülse de toksik etkileri nedeniyle bilinçsiz ve aşırı kullanımı son derece tehlikelidir. Bu nedenle bu bitkinin tedavi amaçlı kullanımı konusunda halkı bilgilendirmek ve toksik etkileriyle ilgili farkındalık oluşturmak son derece önemlidir.

S-0678 - DİJİTAL ANATOMİK BEYİN MANYETİK REZONANS ATLASLARI VE KLİNİK KULLANIM ALANLARI

MUKADDER SUNAR1, NİYAZİ ACER2,

1ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, 2ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ,

Beyin içindeki her bir yapının görselleştirilmesi sonucu beyin anatomisinin daha iyi anlaşılması ve anatomi ve klinik eğitimde katkı sunması amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Magnetik rezonans görüntüleme (MRG) insan vücudunun yüksek kontrast çözünürlükte görüntülenmesine olanak sağlayan bir görüntüleme tekniğidir. MRG, özellikle santral sinir sistemi, olmak üzere insan vücudunun hemen her yerinde görüntüleme ve patolojik durumların teşhisi için yaygın olarak kullanılmaktadır. MriStudio beyin görüntüleme çalışmalarının MR T1 sekansında kullanılmaktadır. Son yıllarda değişik yazılımlar ve web tabanlı sistemler kullanılarak beyin ile ilgili hacim hesaplamaları ve üç boyutlu gösterilmesi yapılabilmektedir. MriStudio bu yazılımlar içerisinde olan yeni bir otomatik bir yazılım olup bu program kullanılarak tam otomatik segmentasyon yapılabilmektedir. MriStudio 3 yazılımdan oluşmaktadır: DTIStudio, DiffeoMap ve ROIEditor. DTIStudio MR T1 verilerinin görüntülenmesi ve işlenmesi için kullanılan bir paket programdır. DiffeoMap büyük deformasyon diffeomorfik metrik haritalama'ya (LDDMM) dayalı görüntü transformasyonu için kullanılan bir programdır. ROIEditor hem voksel ve hem de bölgesel düzeyde tek bir atlasta görüntü analizi gerçekleştirmek için DiffeoMap sonuçlarını kullanır. Bu amaçla tüm MR T1 veri setleri 32 ya da 64 bit'lik bilgisayar-Windows 8 ya da 10 işletim sisteminde DTIStudio, DiffeoMap ve ROIEditor yazılımları kullanılarak işlenir. Her katılımcının maskelenmiş beyin görüntüleri, Büyük Deformasyon Diffeomorfik Metrik Eşleme (LDDMM) için kullanılmıştır. Her bir katılımcının maskelenmiş görüntüleri ilk olarak doğrusal olarak dönüştürülmüş (trilinear enterpolasyon ile afine Otomatik Görüntü Kayıt (AIR) dönüşümü kullanılarak) ve daha sonra ilgili Johns Hopkins Üniversitesi MNI uzayı tek katılımcının kafatası çizgili şablonlarıyla (JHU_MNI_T1_ss) doğrusal olmayan (0.01, 0.005 ve 0.002 basamaklı alfa ile LDDMM kullanılarak) mümkün olduğu kadar dönüştürülmüştür. Daha sonra, her katılımcının orijinal beyin alanı içinde olan ROI 'lerini elde etmek için, 181 anatomik yapıya beynin parselasyonunu sağlamak amacıyla ROI atlasına (JHU_MNI_SS_WMPM_TypeII) ters dönüşüm algoritmaları (ters LDDMM ve daha sonra ters AIR) uygulandı.

Sonuç olarak, her katılımcı için 189 adet parsellenmiş beyin yapısı için nicel hacim değerleri (voksel sayısı) elde edildi.

Bu çalışmada MriStuido oluşturulmuş T1 anatomik görüntüler üzerinde beyin parselasyonu yapılmasının avantajları ve diğer web tabanlı yöntemler ile yapılan analizlerin karşılaştırılması ve bir birlerine göre üstünlüklerinin belirlenmesi üzerine yapılmıştır.

S-0679 - KEMİK METABOLİZMASI

Yasemin TİN ARSLAN1,

1Pamukkale Üniversitesi,

Kemik Yapısı, Fonksiyonu ve İçeriği Kemik, katı, hafifçe esnek ve hareketi kolaylaştıracak özellikte bir dokudur. Kemiği diğer materyallerden ayıran spesifik karakteristiği, bu dokunun hasarın derecesi ve lokalizasyonuna göre yanıt verme özelliğinde olması, hasarı uzaklaştırması ve yeni kemikle değiştirmesidir. Kemik dokusu mekanik, koruyucu ve metabolik olmak üzere üç temel fonksiyona sahiptir. Organizmaya hareketlilik, destek sağlar, iç organları ve diğer yumuşak dokuları korur. Kalsiyum, fosfat gibi iyonlar için depo görevi görür ve bunların vücut dengesinin sağlanmasında önemli rol oynar. Vücuttaki kemikler anatomik açıdan yassı kemikler (kafatası, skapula, mandibula vs.) ve uzun (tibia, femur, humerus) kemikler olarak ikiye ayrılır. Kemik yapı itibariyle ise primer (olgunlaşmamış, immatür) ve sekonder (olgunlaşmış, matür) olarak iki kategoride değerlendirilir. Olgunlaşmamış kemik örgü, fibröz ve süngerimsi kemiğe denmektedir ve çeşitli yönlere giden kollajen fibrilleri içermektedir, paralel bir yönelim olan her katmanında kollojen fibrillerin bitişik katmanlar halinde uzaması nedeniyle sıklıkla lameller kemik olarak adlandırılmaktadır. Kemik organik ve inorganik kısımdan oluşur. Organik kısım %30-35'ini oluşturur ve bunun %98'i matriks geri kalanı hücrelerdir. İnorganik kısmın en önemli bileşenleri kalsiyum, fosfat, sitrat, magnezyumdur. Matriks yapısının %90'ını kollojen (en çok tip 1), %10'unu kollojen dışı proteinler, büyüme faktöreri, osteoblastlarca salınan diğer maddeler ve mineraller oluşturur. Kemik hücreleri osteoblastlar, osteositler ve osteoklastlardır. Osteoblastlar kemik yapım hücreleridir, temel görevi organik matriks sentezi ve minerilizasyonudur. Osteositler kemik hücreleri içinde sayısı en fazla olandır. Osteoblastlar matriks içinde kaldıkça görünümü ve fonksiyonu değişir ve osteosit adını alır. Osteoklastlar kemik yıkım hücreleridir. Kemik Formasyonu, Remodeling ve Aktivasyonu Kemik yapım (formasyon) ve yıkım (rezorbsiyon) yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Büyüme metabolik aktivitenin kemik yapımı lehine olmasının sonucudur, buna kemiğin yapılanması (modelling) denir. Büyüme ve gelişimini tamamlamış olgun bir yetişkinde kemiğin fonksiyonlarını devam ettirebilmesi için yapım ve yıkım olayları dengeli olmak zorundadır, bu olaylar zincirine kemiğin yeniden yapılanması olan "remodelling" denir. Kemik yıkımı matriksin yıkımı ve minerallerin çözünmesi, yapımı ise matriksin yeniden sentezi ve minerilizasyonudur. Buna ''Coupling'' olayı (eşleşme) denir. Yapım ve yıkım olayları organizmanın gelişim sürecine parelel olarak dengelenir. Çocukluk ve adölesan dönemde denge kemik yapımı lehinedir. Büyüme tamamlandıktan sonra ve erişkin yaşlar boyunca dengegedir, yaşlanma ve gonad fonksiyonların kaybı ile denge yıkım lehine bozulur. Kemik yapım ve yıkımı birbirini izleyen sikluslar şeklindedir, buna "kemik turnover" (kemik döngüsü) denir. Kemik Yapım ve Yıkımını Etkileyen Faktörler Paratirot hormon (PTH), vitamin D [1,25(OH)2D3], kalsitonin, glukokortikoidler, tiroid hormonları, östrojen, androjen gibi hormonlar sistemik etkili faktörler; transforme edici büyüme faktörü (TGF-β), insülin benzeri büüyüme faktörü (IGF), fibroblast büyüme faktörü (FGF), platelet kaynaklı büyüme faktörü (PDGF) ile prostaglandinler lokal etkili kontrol faktörleri olrak değerlendirilebilir. İnterlökin 1 ve 6 (IL-1,IL-6), Tümör nekrozitan faktör (TNF-α) gibi sitokinlerde kemik metabolizması üzerine etkilidir.

S-0680 - PEDİATRİK OLGULARDA BÖBREK MORFOLOJİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nazlı Gülriz ÇERİ1, Ersen ERTEKİN2, Aygül YILDIZ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Anatomi Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi Radyoloji Anabilim Dalı,

Radyolojik yöntemler kullanılarak böbreklerin boyutunun ve şeklinin incelenmesinin böbrek hastalıklarının tanı ve tedavisinde önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Yaşın ilerlemesi ile birlikte böbreklerin morfolojisinde görülen değişikliklerin böbrek hastalıklarının patolojisinde önemli bir rol oynamaktadır. Bunun yanında böbrek hacmi ve boyutu atrofi, hipertrofi ve çeşitli böbrek anomalilerinin değerlendirilmesinde kullanılan önemli birer parametredirler. Böbreklerin yaş gruplarına göre morfolojik özelliklerinin değerlendirilmesi ile birtakım patolojilerin erken teşhis edilerek klinik komplikasyonların azaltılabileceği düşünülmektedir. Konjenital üriner sistem malformasyonlarında erken tanı ve tedavi prognozda önemli rol oynamaktadır. Ayrıca üriner sistem patolojilerinde takip ya da girişim kararının verilmesinde fonksiyonel ve anatomik bilgilere birlikte ihtiyaç duyulur. Bu açıdan üriner sistemin değerlendirilmesinde ultrasonografi, diüretikli renal sintigrafi, intravenöz ürografi ve voiding sistoüretrografi gibi konvansiyonel tanısal metodlar olarak uzun yıllardır kullanılmaktadır. Bu çalışmada 0-3 yaş arası çocuklarda böbreklerin anatomik lokalizasyonun ve morfolojik özelliklerinin değerlendirilmesinde renal ultrasonografinin (USG) fonksiyonel katkılarının saptaması amaçlanmaktadır.

Bu çalışma Ocak (2015) – Nisan (2016) tarihleri arasında herhangi bir şikayetle Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi' ne başvuran ve renal ultrasonografi değerlendirmesi istenen 0-3 yaş arası pediatrik olgular üzerinde gerçekleştirildi. Olguların kilo ve boy ölçümleri kaydedilerek vücut kitle indeksleri (VKİ) hesaplandı. Renal ultrasonografi değerlendirmesi sırasında her iki böbreğin parankim kalınlığı (BPK), parankim dokusunun sinüs renalis'e oranı (BPS) ve parankim ekosu (BPE) ölçüldü. Yine her iki böbreğin lokalizasyonu normal veya ektopik yerleşimli olarak ve böbrek toplayıcı sistemi hidronefroz varlığına göre değerlendirildi. Hidronefroz varlığı Fetal Üroloji Topluluğu'nun renal parankimin ve pelvikalisyel sistemin uzun aksinin USG değerlendirmesine bağlı olarak geliştirdikleri sisteme dayanarak normal, I., II., III. ve IV. derece hidronefroz varlığı olarak değerlendirildi. Bu derecelendirmeye göre postnatal hidronefrozlar içerisinde sadece evre III ve evre IV'ün klinik olarak anlamlı olduğu bildirilmektedir. Aynı zamanda USG incelemesi sırasında saptanan böbrek patolojileri de kaydedildi. Verilerin istatiksel analizi SPSS 23.0 programı kullanılarak yapıldı. Normal dağılıma uygunluk kontrolünde Kolmogorov Smirnov testi kullanıldı. Normal dağılım gösteren değişkenler ortalama±ss, normal dağılım göstermeyen değişkenler ise median (25.-75. persentil değerleri) olarak ifade edildi.

Toplam 704 olgunun 42'si 0-1 yaş aralığında (0 yaş), 356'sı 1-2 yaş aralığında (1 yaş), 199'u 2-3 yaş aralığında (2 yaş) ve 107'si 3-4 yaş aralığında (3 yaş) idi. 0 yaş olguların 1'inde, 1 yaş olguların 4'ünde, 2 yaş olguların 6'sında ve 3 yaş olguların 4'ünde renal agenezis saptandı. Toplam 15 renal agenezis (%2,13) olgusunun tümü unilateral olarak 5'i sağ ve 10'u sol tarafta, 11'i erkek çocuklarda (5 sağ, 8

sol) 4'ü ise kız çocuklarda (2 sağ, 2 sol) tespit edildi. Çalışmamızda renal agenezisler dışında kalan olgular içerisinde 11'i sağda 20'si sol böbrekte olmak üzere III. derece hidronefroz, 4'ü sağda 3'ü de sol böbrekte olmak üzere IV. derece hidronefroz saptandı. Böbreklerde ektopik lokalizasyon gösteren olgu sayısı 4'ü kız (2 sağ, 2 sol böbrekte) 3'ü erkek (1'i sağ, 2'si sol böbrekte) çocuklarda olmak üzere toplamda 7 (%1,01) olarak kaydedildi.

Renal ultrasonografi ile gerçekleştirdiğimiz ölçümlerin böbrek hastalıklarının tanı ve tadavisinde klinisyenlere rehber olacağını düşünmekteyiz.

S-0681 - RATLARDA DENEYSEL BİSFENOL A TOKSİKASYONUNDA FOLİK ASİT'İN KORUYUCU ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Zeki AYDOS1, Murat BOYACIOĞLU1,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Farmakoloji Ve Toksikoloji Anabilim Dalı, Aydın.,

Bisfenol A (BPA) propan yapısında, iki fenol ve polikarbonat moleküllerinin birleşmesiyle elde edilen bir maddedir. BPA önemli bir çevresel kirletici olup, insan ve hayvanlar başta olmak üzere tüm canlı yaşam üzerinde pek çok olumsuz etkiye sahiptir. Bu etkilerin birisi de oksidatif hasardır. Folik asit, pteridin, para-aminobenzoik asit ve glutamik asitten oluşan pteroilglutamik asit yapısında, suda çözünen B grubu bir vitamindir. Yapılan çalışmalarda folik asidin reaktif oksijen türlerine karşı etkili olduğu bildirilmiştir. Bu çalışmada BPA ile deneysel olarak oluşturulmuş oksidatif hasarda folik asitin koruyucu etkinliği araştırıldı.

Çalışma kapsamında 35 adet erkek Wistar albino rat kullanıldı ve sıçanlar kontrol, BPA, folik asit, sikloofosfamid ve BPA+folik asit olacak şekilde 5 gruba ayrıldı (n=7). BPA ve folik asit hayvanlara 10 gün süreyle, sırasıyla 50 mg/kg/gün ve 20 mg/kg dozda oral yolla verildi. Çalışma sonunda hayvanların karaciğer, böbrek, beyin ve testis dokularında süperoksid dismutaz (SOD) ve katalaz (CAT) aktivitesi ile malondialdehid (MDA) ve glutatyon (GSH) seviyesi analiz edildi.

BPA grubuyla karşılaştırıldığında BPA+ folik asit grubunun beyin dokusunda SOD ve CAT aktivitelerinin ($P<0.001$), karaciğer dokusunda GSH seviyesi ve SOD aktivitesinin ($P<0.001$), böbrek dokusunda SOD ve CAT aktiviteleri ile GSH seviyesinin (sırasıyla $P<0.001$, $P<0.01$, $P<0.01$) istatistiksel olarak yüksek olduğu belirlendi. Her iki grup MDA yönünden değerlendirildiğinde karaciğer, böbrek ve testis dokularına ait MDA seviyelerinin BPA+ folik asit grubunda anlamlı olarak düşük olduğu saptandı ($P<0.001$).

Bu sonuçlar, folik asitin BPA'nın neden olduğu oksidatif hasarı engellediğini ve folik asitin koruyucu bir rolünün olabileceğini gösterdi.

S-0682 - THE ROLE OF RESVERATROL ON FULL -THİCKNESS UTERİNE WOUND HEALİNG IN RATS

Oya SAYIN1, Searp Cilaker MICILI2, Aslı GÖKER3, Gonca KAMACI4, Bekir ERGÜR2, Osman YILMAZ4, Gül AKDOĞAN 5,

1Dokuz Eylül Üniversiesi Tıp Fakültesi Araştırma Laboratuvarı, 2Dokuz Eylül Üniversiesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD, 3Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Kdın Doğum ABDa, 4Dokuz Eylül Üniversiesi Tıp Fakültesi Deney Hayvanlarıı Laboratuvarı, 5İzmir Ekonomi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü ,

Uterin iyileşmesi sezaryen ameliyatları ve myom operasyonlarından sonra klinik açıdan çok önemlidir. Bu araştırmada uterus kesisi oluşturulduktan sonra resveratrol ile tedavi edilen sıçanlarda uterin yara iyileşmesi üzerine resveratrolün etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yirmi bir dişi sıçan üç gruba ayrıldı (1) kontrol grubu, hiçbir müdahale olmayan (2) tam kat uterin hasarı uygulanmış grup (3)) tam kat uterin hasarı uygulanmış grup + resveratrol verilen grup. Resveratrol sıçanlara tam kat uterin hasarını takiben 30 gün boyunca 0.5 mg/kg/gün oral gavaj yöntemi verildi. Yara bölgesi ve uterusun histolojik tabakalarındaki VEGF ve PDGF'nin dağılımları immunohistokimyasal yöntemle, doku homojenatındaki miktarları ELISA ile değerlendirildi. Ayrıca Işık mikroskobisi ile histolojik olarak da resveratrolün uterus histolojisi üzerine etkileri değerlendirildi. Doku homojenatındaki malondialdehit konsantrasyonu yüksek basınçlı sıvı kromatografisi (HPLC) ile, antioksidan enzimler glutatyon peroksidaz ve süperoksit dismutaz aktiviteleri kolorimetrik yöntemle değerlendirildi.

Resveratrol ile tedavi edilen sıçanlarda, uterus yara iyileşmesi sürecinde resveratrolün uterus duvar kalınlığını, doku VEGF düzeyini ve antioksidan GPX ve SOD enzim aktivitelerini istatistiksel anlamlı arttırdığı ($p<0.05$) ve oksidan MDA konsantrasyonunu istatistiksel anlamlı azalttığı ($p<0.05$) saptandı

Bu sonuçlar resveratrolün antioksidan etkileri ile uterus yara iyileşme sürecinde olumlu katkısı olabileceğini göstermektedir.

S-0683 - SERAMİK ENDÜSTRİSİNDE SİLİKA TOZUNA MESLEKİ MARUZİYETİN İŞÇİLERDE SOLUNUM ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

FIRAT YOLOĞLU1, BÜŞRA AYŞE BEKTEŞ1, İBRAHİM BULDUK1,

1UŞAK ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma, seramik üretim endüstrisinde solunabilir toz ve silisin maruziyet düzeyini ve pulmoner komplikasyonlarla olan ilişkisini değerlendirmeyi amaçlamıştır.

İşsizlik korkusuyla ortaya çıkan belirsizlik,insanları; düşük ücretli ve sağlıksız ortamlarda yüksek risk taşıyan, sağlıklarını tehlikeye atan istikrarsız planlara ve iş sözleşmelerine tabi tutmaktadır. Seramik ve fayans üretimi çalışanlarının mesleki solunabilir kristal silikaya maruz kalmaları, silikoza neden olmakla birlikte geri dönüşümsüz pulmoner komplikasyon insidansını da artırmaktadır. Konu ile ilgili çalışma sayısı ise oldukça azdır.

Seramik üretimi sürecinde oluşan tozlar çalışanlarda ciddi rahatsızlıklar oluşturmaktadır. Bunlar solunum rahatsızlıkları ile başlayıp akciğer rahatsızlıklarına ve ilerlediği takdirde meslek hastalığına yol açmaktadır. Literatürde 2009 yılında yapılan çalışmada çeşitli silika formları arasında kuvarsın tehlikeli olduğu, silikoza ve akciğer kanserine neden olabileceği bildirilmiştir. Ayrıca bir diğer çalışmada seramik ürünleri imalatı yapan işyerlerinde çalışanların silikoz radyografik bulguları ile silis tozu arasında bir ilişki olduğu belirtilmiştir.

Silise maruz kalan çalışanlarda solunum şikayetlerinin yaygınlığı aşağıdaki sonuçları göstermiştir: balgam oluşumunun yaygınlığı, aktivite esnasında nefes darlığı, sık öksürük, göğüs sıkışması ve nefes darlığı ve hırıltılı solunum sıklığı. İncelenen endüstride silika içeren solunabilir toza maruz kalma, bazı akciğer fonksiyonlarında, solunum semptomlarında ve komplikasyonlarda değişikliklere neden olmaktadır. Kısaca oluşan bu tozlar çalışanların sağlığını olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle uzun vadeli ve ciddi komplikasyonları önlemeye yönelik önleyici tedbirler alınmalıdır. Oluşan toz; kaynağında, kaynak ile alıcı arasında ve alıcıda kontrol edilmeli ayrıca havalandırma sistemleri etkin çalıştırılmalı ve çalışanların Kişisel Koruyucu Donanım kullanımı sağlanmalıdır.

S-0684 - ŞİZOFRENİ VE ŞİZOFRENİ SPEKTURUMUNDA YER ALAN HASTALARDA METABOLİK SENDROM SIKLIĞI, SEYRİ VE İLİŞKİLİ ETMENLER

Gökhan SALKIN1, Vesile ALTINYAZAR2, Ufuk KESKİN2,

1Sağlık Bakanlığı Çeşme Devlet Hastanesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı,

Metabolik sendrom (MetS) artmış diyabet, kalp-damar hastalığı ve mortalite riski ile ilişkilidir. Bu çalışmada geçmişe dönük olarak 2 yıl boyunca şizofreni hastalarında metabolik parametrelerdeki değişimleri saptamak ve MetS sıklığı ile hastaların kullandıkları ilaçlar ve diğer ilişkili etmenler arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Çalışmaya Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri polikliniğinde takipli DSM-IV kriterlerine göre şizofreni, şizoafektif bozukluk ve sanrısal bozukluk tanıları almış 135 hasta dahil edilmiştir. Hastaların geriye dönük olarak dosya kayıtları incelenerek, bel çevresi, kan basıncı, beden kitle indeksi, kan şekeri, TG, HDL, LDL total kolesterol düzeyleri, PANSS skorları ve aldıkları antipsikotiklerin eşdeğer klorpromazin dozları değerlendirmeye alınmıştır. İlk muayene, 6 ay, 1 yıl ve 2 yıl verileri çalışmada belirtilmiştir.

Hastalardaki MetS sıklığı ilk muayene sırasında ATPIII sınıflamasına göre %28.1 (n=38), ATPIIIA sınıflamasına göre %30.4 (n=41) ve IDF kriterlerine göre %34.8 (n=47) olarak tespit edildi. 24.cü ay muayenelerinde ise ATPIII sınıflamasına göre %33.3 (n=22), ATPIIIA sınıflamasına göre %33.3 (n=22) ve IDF kriterlerine göre %45.5 (n=30) olarak tespit edildi. İki yıllık gözlem boyunca MetS sıklığının istatistiksel olarak aynı kaldığı saptanmıştır. Yaş aralığı 36-56 olan hastalarda MetS sıklığı diğer yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde yüksek olarak saptandı. Hastalık süresi MetS olan grupta olmayana göre daha uzundu. MetS sıklığı açısından cinsiyet farkı saptanmadı. Hastaların ilk ve 24. ay kontrollerinde tek ya da ikili antipsikotik kullanımları, biperiden kullanımı ve PANSS skorları ile MetS sıklığı arasında anlamlı ilişki saptanmadı.

Şizofreni hastalarında MetS sıklığı, ülkemizde ve diğer ülkelerde daha önce yapılan çalışmaların sonuçlarıyla uyumlu bulunmuştur. İki yıllık izlem boyunca hastalarda MetS sıklığında önemli bir değişim saptanmamıştır. Özellikle ileri yaş ve hastalık süresi MetS gelişimi için önemli risk faktörleri olarak tespit edilmiştir.

S-0685 - İRRİTABL BAĞIRSAK SENDROMU İLE MİKROBİYOTA VE PSİKOSOYAL DURUM İLİŞKİSİ

ÖZCAN ERDOĞAN1, ÖZLEM IŞIL1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ,

İnsanoğlu yaşamını sürdürebilmek için boyut olarak gözle görülemeyecek kadar küçük ama fonksiyonel ve sayısal olarak oldukça büyük olan mikroorganizmalar ile sürekli bir etkileşim içindedir. Bu etkileşim sırasında insan vücudu mikrobiyotayı oluşturan, daha önceleri flora olarak isimlendirilen, kommensal ve saprofit mikroorganizmalardan yarar sağlarken, patojen mikroorganizmalardan da zarar görebilmektedir.

Belirli bir denge içinde olan mikrobiyotada faydalı/zararlı mikroorganizma oranının bozulması nedeniyle gelişen disbiyozis sonucunda kişide, alerji, enflamatuvar bağırsak hastalığı, irritabl bağırsak sendromu(İBS), kanser, lupus, astım, multipl skleroz, parkinson hastalığı, çölyak hastalığı, obezite, diyabet ve kardiyovasküler hastalıklar gibi birçok hastalık gelişebilmektedir.

Mikrobiyotanın kompozisyonunda görülen denge bozukluğu sonucu gastrointestinal semptomların ortaya çıktığı, bu semptomların psikososyal süreçlerin de etkisiyle beyin-bağırsak aksındaki regülâsyonu bozduğu ve İBS na yol açtığı pek çok çalışmada gösterilmiştir. Bu psikososyal etkenler; çevresel faktörler, ruhsal çatışmalar, aile ilişkileri, travmatik yaşantılar, kişilik özellikleri, sağlık inançları, başa çıkma güçlükleri ve çeşitli ruhsal sorunlar olarak sıralanabilir. Bu ruhsal sorunlar, anksiyete, suçluluk duygusu, öfke ve saldırganlık şeklinde olabileceği gibi; içe kapanma, sosyal izolasyon gibi depresif belirtiler ve hipokondriyak davranış şeklinde de ortaya çıkabilir.

İBS, toplumda sık rastlanan, yaşam kalitesini bozan, iş gücü kaybı ile ciddi ekonomik yük oluşturan kronik bir hastalıktır. Bu hastalığın tedavisinde meteorizm, spazm ve diyareye yönelik semptomatik medikal tedavinin yanı sıra, mikrobiyata dengesinin korunması ve psikososyal olarak kişinin desteklenmesi gerekir. IBS nin yönetiminde gereksiz antibiyotik kullanımının önlenmesi, diyetin doğru planlanması, prebiyotik ve probiyotiklerle destek sağlanarak mikrobiyota dengesinin korunması önemlidir. İBS'nin psikososyal sorunlardan kaynaklanmasının yanı sıra psikiyatrik hastalıklara da eşlik etmesi nedeniyle tedavi planlanmasında terapötik iletişim kurularak etkin dinleme yapılması, hastanın kaygısının giderilmesi, tedavi planına hastanın katılması ve stresle baş etmeye yönelik olarak bilişsel-davranışçı terapiler önerilmektedir.

S-0686 - ASTIM KONTROL TESTİNİ VE İNHALER TEDAVİ UYUMUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLER: PİLOT ÇALIŞMA

Emel CEYLAN1, Hüseyin ÖRÜN2, Mert ALTAŞ2, Sertan BULUT3, Dicle AKCAN KAHVECİOĞLU4,

1Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Aydın, 2Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aydın, 3Atatürk Göğüs Hastalıkları Ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Ankara, 4Bucak Devlet Hastanesi, Burdur,

Astım dünya üzerinde en sık görülen kronik hastalıklardan biridir ve yaklaşık %30-70 hasta kontrol altında değildir. Bu çalışmada astımlı hastaların inhaler tedavi uyumuna ve hastalık kontrolüne etkili faktörleri incelemeyi amaçladık.

Araştırma kesitsel olarak planlandı ve bu amaçla çalışmaya 25 Mart-25 Mayıs 2017 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama Araştırma Hastanesi Göğüs Hastalıkları Polikliniği'ne başvuran astımlı hastalar dahil edildi. Astım kontrolünü olası etkileyebilecek faktörler ve inhaler tedavi bilgi düzeylerini ölçen 30 soruluk orijinal bir anket ve astım kontrol testi(AKT) kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi için $p<0.05$ kabul edildi.

56 hasta(39 kadın, 17 erkek) çalışmaya dahil edildi. 16 hastada(%28.6) sigara kullanım öyküsü mevcuttu ve kadınlarda erkeklere göre daha azdı($p=0.004$). Kadınlar ve erkekler arasında AKT skorları bakımından anlamlı farklılık bulunmadı($p=0.409$). 14 hastanın(%25) inhaler tedavi kullanımları daha önce kontrol edilmemiş ve yine aynı hasta grubu hastalık hakkında daha önceden bilgi almamış($p=0.005$). Başka cihaz kullanım öyküsü olan hastalar planlanmamış doktor ziyaretlerine daha çok ihtiyaç duymuşlar($p=0.027$). 36 hastanın(%57.1) komorbid durumu mevcuttu. Herhangi bir komorbiditeye sahip hastalar daha kötü AKT skorlarına sahipti($p=0.028$).

Bu çalışma astım hastalarının hastalıkları hakkındaki bigilerini gösteriyor. Komorbiditeler AKT skorlarını etkileyebilir. Hastalık hakkında bilgi almak inhaler tedavi uyumu için önemli olabilir.

S-0687 - BLASTOCYSTİS SUŞLARININ GENOTİPLERİNİ BELİRLEMEK İÇİN ÇOKLU MİKROSATELLİT DİZİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Sema ERTUG1, Erdogan MALATYALI1, Hatice ERTABAKLAR1, Bülent BOZDOGAN2, Ozgur GUCLU3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Parazitoloji AD, Aydın, Türkiye, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji AD, Aydın, Türkiye, 3Adnan Menderes Üniversitesi, Sultanhisar MYO, Bitkisel Ve Hayvansal Üretim Bölümü, Aydın, Türkiye,

Blastocystis intestinal yerleşimli, anaerobik bir protozoon olup insanlarda ve diğer birçok organizmada görülmektedir. Ayrıca rutin tanı laboratuvarında ve epidemiyolojik çalışmalarda insan dışkı örneklerinde en sık saptanan ökaryotik mikroorganizmaların başında gelmektedir. Blastocystis' in genetik çeşitliliği farklı yöntemler kullanılarak araştırılmış ve parazitin patojenitesi, konak özgüllüğü gibi konularla ilişkilendirilmiştir. Bu çalışma ile organizmaların genom farklılıklarını belirlemede oldukça faydalı bir araç olan türe özgü mikrosatellit markerları kullanılarak dünyada ilk kez Blastocystis izolatlarının genotipleri tespit edilmesi ve Aydın'da izole edilen suşların genetik çeşitliliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda "Genescope" veri tabanından Blastocystis ST7'nin bütün genom dizisi alınmış ve bu dizideki mikrosatellit bölgelerini kapsayan 50 farklı primer çifti dizayn edilmiştir. Primer çiftleri Blastocystis ST7, ST3, ST2 ve ST1 izolatlarından elde edilen DNA örneklerinde PCR ile denenmiştir.

Sonuç olarak, tasarlanan primerler ile sadece Blastocystis ST7 izolatlarına ait mikrosatellit bölgelerinin elde edildiği, diğer tiplerin bu primerlerle çoğaltılmadığı tespit edilmiştir.

Yakın türlerin mikrosatellit lokuslarının eldesinde aynı primer setlerinin büyük oranda olumlu sonuç verdiği bilinmektedir. Bulgular ışığında alt tip olarak tanımlanan farklı Blastocystis izolatları arasında genetik farkın çok yüksek olduğu ve bu durumun taksonomisi tartışmalı olan Blastocystis cinsine ait günümüzde "alt tip" olarak ortaya konan durumun aksine, bu cins içinde farklı türlerin olmasının büyük oranda mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra Blastocystis genotiplendirmesinde ilk kez mikrosatellit yöntemi uygulanması Blastocystis ile ilgili başta patojenite olmak üzere birçok biyolojik özelliğini açıklama potansiyeli olduğunu göstermiştir. Gelecek çalışmalarda Dünya'da en yaygın görülen diğer Blastocystis alt tiplerinin mikrosatellit bölgelerinin belirlenerek popülasyon içindeki veya arasındaki dağılımlarının belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu çalışma TUBİTAK 300-Başlangıç AR-GE çalışmaları kapsamında 215S655 proje no ile desteklenmektedir.

S-0688 - THE INTEGRATION OF MOBILE TECHNOLOGY TO LOWER THE RISK OF DEVELOPING CERVICAL CANCER IN HIV POSITIVE WOMEN

Tugce KINIK1,

1Michigahn Technologcial University,

The aim is to reduce the prevalence of cervical cancer in HIV positive women, determine physicians' satisfaction, and the quality of our application.

Cervical cancer has long precancerous period that may give the opportunity of diagnosis and treatment on time. Until that time, we have the chance to foresee risk and reduce the prevalence. There are some processes, show the relations between attitudes of society and health problems. We created a mobile application which is designed to collect and analyze data about patients. This application provides critical preventive education about cervical cancer, shows the risks associated with poor health habits, helps to eliminate risk factors, and cervical cancer cases.

Prior to using the application, 60% of found their patients did not have adequate education regarding the correlation between HIV and cervical cancer. 80% agreed that the application will help patients understand the correlation, 60% agreed while another 40 % strongly agreed with the calculated risk correlation algorithm of contracting cervical cancer, given the input variables, was accurate in its assessment. 40% of found the sample education section helpful 40% of found it very helpful to changing patients habits in the prevention of cervical cancer. 40% of found very easy and 60% of found easy to navigate the application. 40% of strongly agreed and 40% of strongly disagreed that the application will help to improve patients' attendance in their follow up clinical appointments. 80% of rated the application over all satisfied.

Our research described the analysis of our application on predicting of cervical cancer probability in HIV positive women. As it is seen in the results, physicians are quite satisfied about the application that will help both patients and physicians. After applying the applciation on patients and aiming to reach more physicians, we may have more accurate data.

S-0689 - HEPATİT B AŞILARINDA FARKLI ADJUVANTLARIN ETKİSİ

Aynur BAŞALP1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi ,

Hepatit B enfeksiyonu, etkin HBV aşılarına rağmen günümüzde hala dünyanın önemli sağlık sorunları arasında yer almaktadır. Her yıl yaklaşık 1 milyon kişi hepatit B ilişkili hastalıklardan ölmektedir ve yaklaşık 250 milyon kişi kronik hepatit B virüsü (HBV) taşıyıcısıdır. Günümüzde dünya nüfusunun yaklaşık yarısı HBV taşıyıcılığının yüksek görüldüğü bölgelerde yaşamaktadır ve hepatit taşıyıcıları hastalığı etrafına yayma konusunda bir rezervuar gibi davranmaktadır. Yetişkinlerin büyük bir kısmı hastalıktan iyileşmekle birlikte çocukların % 90'ı virüsten tamamen kurtulamazlar ve kronik taşıyıcı haline gelirler. HBV aşıları alüminyum hidroksit ile hazırlanır ve sağlıklı normal bireylerde üç kez aşılama sonrası yaşam boyu etkindir. Ancak HBV taşıyıcıları, hepatit hastaları, immün yetmezliği olan bireyler, organ transplantasyonu geçirmiş hastalar ve böbrek yetmezliği olan hastalar HBV aşılarına iyi yanıt vermez. Bu çalışmada daha etkin HBV aşısı geliştirme amacına yönelik olarak farklı adjuvantların etkileri fare modelinde karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir.

Hepatit B aşılarında farklı adjuvantların etkisi deney hayvanlarında incelenmiştir. Bu amaca yönelik olarak fareler alüminyum adjuvantı ile hazırlanan Ticari aşı; Ticari aşı + antikor kompleksi; Freund'un mineral yağ adjuvantı ve Faj partikülleri ile immünize edilmiş ve farelerde hepatit B yüzey antijenine (HBsAg) karşı gelişen spesifik antikor yanıtı ELISA ile belirlenmiştir.

Farelerin alüminyum adjuvantı ile hazırlanan ticari HBV aşısıyla immünize edilmesi IgM tipi antikor yanıtına neden olurken, mineral yağ adjuvantı ise daha güçlü bir immün yanıt oluşturarak IgG tipi antikor yapımını uyarmıştır. Ticari aşı formulasyonunda anti-HBV antikorlarının bulunması ise hepatit B yüzey antijenine karşı gelişen immün yanıtı artırıcı yönde etki göstermiştir.

HBV aşılarına karşı tüm bireylerde hem humoral hem de hücresel immün yanıt oluşturmak üzere daha etkin adjuvantlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada alüminyum bileşikleri, mineral yağ ve fajların adjuvant etkilerinin karşılaştırılması sonucu, fare modelinde en güçlü adjuvant sisteminin mineral yağ olduğu ve aşı formülasyonunda antikorların bulunmasının immün yanıtı artırıcı etki gösterdiği belirlenmiştir.

S-0690 - DİŞİ VAN BALIĞI (ALBURNUS TARİCH, GULDENSTAEDTİİ, 1814)'INDA SİTOKROM P450 AROMATAZ İZOFORMLARIN EKSPRESYONU.

Güler ÜNAL1, Emily C. MARQUEZ2, Mara O'BRİEN2, Pericles STAVROPOULOS2,

1YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ FEN FAKÜLTESİ, BİYOLOJİ BÖLÜMÜ,

Önceki çalışmamızda Van Gölü'nün Van Edremit Körfezi'inde (VEG) yaşayan Van balığında (Alburnus tarichi) gonad gelişiminin engellendiği, bazı dişi balıklarda oosit gelişiminin previtellojenik sayfada durduruldugu belirlendi. Bu balıklarda gonadosomatik indeks (GSI) ve plazma 17β-östradiol (E2) seviyesi normal ovaryumlara sahip dişilere göre oldukça düşükdü. Bu iki grup üreme bakımından anormal (RA) ve normal (RN) olarak tanımlandı. Bu çalışma, P450 aromataz alttiplerin cDNA sekuenslerini belirlemek ve RN ve RA balıkların hipothalamus ve ovaryumunda mRNA seviyesini ölçmek için yapıldı.

Balıklar VEG'den Nisan'da (vitellogenic) yakalandı. Ovaryum ve beyin dokuları çıkarıldı. Trizol kullanılarak donmuş ovaryum ve hipoyhalamustan total RNA ekstrakte edildi. CYP19A ve CYP19B'nin bir kısım cDNA'sı klonlandı ve mRNA seviyeleri RA ve RN balık dokularında qPCR ile öçlüldü.

Çalışmada, P450 aromataz izoformları (CYP19a and CYP19b)'nın cDNA sekuensleri belirlendi ve mRNA seviyeleri RA ve RN balık dokularında ölçüldü. Cypb ekspresyonu hipothalamusta ve Cyp19a ekspresyonu ovaryumda daha fazlaydı. Cyp19b mRNA seviyesi RA balığın hipothalamus ve ovaryumunda RN balık dokularından belirgin olarak düşüktü. Cyp19a mRNA seviyesi, RA ve RN balığın hipothalamusunda fark bulunmazken RA balığın ovaryumunda RN balığın ovaryumundan belirgin olarak düşükdü.

Bulgular, Van Gölü'nün bu bölgesinde yaşayan balıkların endokrin bozucu kimyasallara maruz kaldığını ve bunların bazı balıklarda Cyp19a ve Cyp19b gen ekspresyonunu engelleyebildiğini gösteriyor.

S-0691 - BAZI NSAID GRUBU BİLEŞİKLERİN İYONLAŞMA SABİTLERİNİN ASETONİTRİL-SU İKİLİ KARIŞIMLARINDA UV-VİS SPEKTROSKOPİ YÖNTEMİ İLE TAYİNİ

Hale SEÇİLMİŞ CANBAY1,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK MİMARLIK FAKÜLTESİ BİYOMÜHENDİSLİK BÖLÜMÜ,

Analjezik ilaçlar arasında en sık kullanılan grup olan nonsteroid anti-inflamatuvar (NSAID) ilaçlar, analjezik etkileri yanında antipiretik (ateş düşürücü etki) ve antiinflamatuvar (inflamasyon önleyici) etkiler de gösterirler. "Non-steroidal" terimi bu ilaçları benzer etkileri olan (çok daha geniş etki alanları vardır) steroidlerden ayırmak için kullanılır [1]. İyonlaşma sabiti (pKa), sadece analitik işlemler için değil aynı zamanda ilaç endüstrisinde yeni ilaç dozaj formlarının geliştirilmesi için de (ilaçların absorpsiyon, dağılım v.b.) oldukça önemlidir. Bu sabitin tayini için, farklı analitik yöntemler (spektroskopi, kromatografi, potansiyometri ve elektroforez) kullanılmaktadır.

Çalışmada, UV-Vis spektroskopi yöntemi, NSAID grubu bileşiklerden naproksen ve flurbiprofene ait iyonlaşma sabitlerinin tayini için kullanılmıştır. Çalışma, farklı pH değerlerinde, bileşiklere ait absorpsiyon değerlerindeki değişimi temel almaktadır. Veriler STAR programı kullanılarak değerlendirilmiştir [2].

NSAID grubu bileşiklerin yapısında bulunan, karboksil grubuna ait iyonlaşma sabiti değerleri asetonitril-su ikili karışımlarında, UV-Vis spektroskopi yöntemi kullanılarak tayin edilmiştir. Bu bileşiğin su ortamında çözünürlüğü az olduğundan asetonitril yüzdeleri % 40 ve % 45 (h/h) olan asetonitril-su ikili karışımlarında tayin edilmiştir. Bu yöntemde, bileşikleri içeren % 40 ve % 45 asetonitril-su karışımının pH'sı 2,5-10 arasında değiştirilerek titre edilmiştir.

Naproksenin % 40'da pKa değeri, 5,71; % 45'de 5,91'dir. Flurbiprofenin ise, % 40'da pKa değeri, 5,38; % 45'de 5,79'dur.

S-0692 - YAŞLI HASTALARDA AMELİYAT ÖNCESİ GECE UYKU KALİTESİ

Funda ÇETİNKAYA1, Cemile KÜTMEÇ YILMAZ2,

1AKSARAY Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 2Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Bu çalışma yaşlı hastalarda ameliyat öncesi gece uyku kalitesini değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Araştırma 1 Şubat – 10 Mayıs 2017 tarihleri arasında bir devlet hastanesinin cerrahi kliniklerinde (üroloji, ortopedi, genel cerrahi ve beyin cerrahi) yürütüldü. Araştırmanın evrenini cerrahi kliniklerinde ameliyat öncesi dönemde olan hastalar oluşturdu. Araştırmanın örneklemini ise; iletişim kurabilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü 65 yaş ve üzeri toplam 106 hasta oluşturmuştur. Araştırma verileri, Hastaların Tanıcı Özellikleri Formu ve Görsel Kıyaslama Uyku Ölçeği (GKUÖ) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizi, yüzdelik dağılım, ortalama ve Mann Whitney U test kullanılarak yapıldı

Bu çalışmada katılımcıların yaş ortalaması 72.55±8.24'dür. Çalışmadaki yaşlı bireylerin %61.3'i kadın, %81.1'i evli, %96.2'si ilköğretim mezunudur. Yaşlı bireylerin %80.2'sinin kronik bir hastalığı olduğu, %67'sinin ameliyat deneyimi ve %72'sinin daha önce hastanede yatma deneyimi olduğu belirlenmiştir. Bireylerin GKUÖ puan ortalaması 430.79±201.57 olduğu saptanmıştır. Yaşlı bireylerin demografik verileri ile GKUÖ puan ortalaması karşılaştırıldığında, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, kronik hastalığa sahip olma durumu, daha önce hastanede yatma ve ameliyat denemi olma durumu ile GKUÖ puan ortalaması karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Hastaların tedavi gördükleri klinikler ile GKUO puan ortalaması karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (p=0.017). Farklılığın üroloji ve ortopedi kliniklerinden kaynaklandığı saptanmıştır. (p=0.002).

Çalışma sonucunda yaşlı bireylerin ameliyat öncesi uyku kalitesinin orta düzeyde olduğu ve özellikle üroloji, ortopedi kliniklerinde ameliyat olmak için yatan yaşlı bireylerin uyku kalitelerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin tüm kliniklerde ameliyat için yatan hastaların uyku kalitesini değerlendirmeleri ve danışmanlık yapmaları önerilmektedir

S-0693 - BARİATRİK CERRAHİ SONRASI GÖRÜLEN KOMPLİKASYONLAR VE HEMŞİRELİK YÖNETİMİ

Hatice ÖZSOY1, Nurdan GEZER2, 3,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/ Gölhisar Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye,

Bariatrik cerrahi sonrası görülen komplikasyonlar ve bu komplikasyonlara yönelik hemşirelik yönetimini literatür doğrultusunda ele almak.

Günümüzde evrensel bir sağlık problemi olarak kabul edilen obezite; Dünya Sağlık Örgütü(DSÖ) tarafından vücut yağ miktarının sağlığı bozacak şekilde aşırı ya da anormal birikmesi olarak tanımlanmaktadır. Obeziteye neden olan durumlar; dengesiz beslenme, yetersiz fiziksel aktivite, bazı endokrin hastalıklar: metabolik sendrom, diyabetes mellitus, hipotiroidi, polikistik over sendromu, cushing sendromu, büyüme hormonu yetmezliği, cinsiyet hormonlarında seks hormon azlığı, ilaçlar: metabolik kontrolü bozan ilaçlar (antipsikotikler, glukokortikoidler, anabolizan steroidler), obezite ile seyirli genetik sendromlar olarak sıralanabilir. Morbid obezite ameliyatları üç farklı grupta toplanabilir. Bunlar; sadece gıda alımını kısıtlayan ameliyatlar (Laparoskopik Ayarlanabilir Gastrik Bant, Sleeve Gastrektomi) malapsorpsiyon yapan ameliyatlar (Biliopankreatik diversiyon (BPD)), hem malabsorpsiyon hem de gıda alımını kısıtlayan(Roux-en-Y gastrik by-pass, BPD ile beraber duodenal switch (DS)) ameliyatlardır.

Bariatrik cerrahi sonrası görülen tipik komplikasyonlar kanama, cerrahi alan enfeksiyonları, sepsis, atelektazi ve pulmoner embolidir. Komplikasyonlar direkt bariatrik cerrahi prosedürleri ile ilişkilidir. Ameliyat sonrası erken dönemde komplikasyonlar ameliyat sonrası veya ameliyat tekniklerine bağlı gelişebilmektedir. Komplikasyonlar erken dönemde sıklıkla anastomoz kaçağı, stapler hattında sızıntı, venöz tromboemboli, bağırsak obstrüksiyonu, akut gastrik dilatasyon ve abdominal duvar komplikasyonları, geç dönemde ülser, stenoz, gastrogastrik fistül, insizyonel herniler ve aşırı yeme davranışlarıdır. Bu komplikasyonlar genellikle ölümcül olmayan, küçük ve yönetilebilen problemlerdir. Obesiteye bağlı görülen hipertansiyon, diabet, uyku apne sendromu ve benzeri ek sağlık sorunları hasta için cerrahi girişim sırasında ve sonrasında ayrıca risk oluşturmaktadır. Bu nedenle bariatrik cerrahide ameliyat öncesi hemşirelik bakımı, hastanın ve ailesinin cerrahi ve ameliyat sonrası bakım hakkında eğitimi, hastanın destek sistemlerinin tanımlanması, kapsamlı bir değerlendirmeyi içermelidir. Ameliyat sonrası dönemde ise; ağrı kontrolü, yara bakımı, derin ven trombozu profilaksisi, sıvı yönetimi, erken ambulasyon, beslenme bozukluğunu engellemek için vitamin desteği, ameliyat öncesi var olan sağlık sorunları nedeniyle yakın takibini kapsar.

Hemşirelik yöntemi; ameliyat sonrası komplikasyonların erken fark edilmesi ve olası komplikasyonları önlemek, yeni yemek yeme alışkanlıklarına, hayat tarzına,egzersiz düzenine alışmasına yardımcı olmak, kilo kayıplarını kaydederek hastadaki kilo değişimin farkına varmasına yardımcı olunmalıdır.

S-0694 - SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM ALAN ÖĞRENCİLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN ALGI VE TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Birgül VURAL DOĞRU1, Kadriye SAYIN KASAR1, Hülya KANKAYA1, Emine KARAMAN1, Ayfer KARADAKOVAN1, Yasemin YILDIRIM1, Fisun ŞENUZUN AYKAR1, 3,

1Ege Üniversitesi/Hemşirelik Fakültesi,

Toplumsal cinsiyet, toplumsallaşma süreci ve kültür içinde edinilen kadın ve erkek olma özelliklerini, kadının ve erkeğin sosyal olarak belirlenen rol ve sorumluluklarını; toplumsal cinsiyet algısı ise; bireylerin toplumda kadın ve erkeklere yüklenen sorumluluk ve görevlerine yönelik bakış açılarını tanımlamaktadır. Kadına ve erkeğe yüklenen rollerin, toplumu oluşturan genç nesiller tarafından nasıl algılandığı önemlidir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin toplumsal cinsiyete ilişkin algı ve tutumlarını değerlendirmektir.

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte planlanan bu araştırma, Nisan-Haziran 2017 tarihleri arasında bir üniversitenin Hemşirelik, Sağlık Bilimleri (Ebelik, Beslenme ve Diyetetik) ve Tıp Fakültesi'nde eğitim alan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 814 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri "Birey Tanıtım Formu", "Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği (TCRTÖ)" ve "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ)" kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Veriler, SPSS programında sayı-yüzde ve ortanca hesaplamaları, Kruskal-Wallis ve Mann Whitney U analizleri ile değerlendirilmiştir. Araştırmada gerekli izinler alınmıştır.

Öğrencilerin %82.2'si kadın, %17.8'i erkektir. TCRTÖ puan ortancası '=96.50 (69.00±147.00), TCAÖ puan ortancası '=67.00 (53.00±102.00)'dir. Kadın öğrencilerin TCAÖ puan ortancası '=67.74 (53.00±101.00), erkek öğrencilerin TCAÖ puan ortancası '=69.74 (53.00±102.00)'dır. TCRTÖ puan ortancası ise, kadın öğrencilerin '=96.00 (74.00±135.00), erkek öğrencilerin '=101.00 (69.00±147.00)'dir. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ve rolleri puan ortancaları arasında cinsiyetler açısından anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Öğrencilerin sınıfları arasında ise, toplumsal cinsiyet algısı ve rolleri bakımından anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği alt boyutlarından olan kadın cinsiyet rolü ile cinsiyet arasında anlamlı fark bulunmazken, diğer 4 alt boyutta anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Bulgular, sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algıları ve rolleri üzerinde cinsiyetin etkili olduğunu göstermektedir. Araştırmada literatürden farklı olarak; her iki ölçek puanı da erkek öğrencilerde daha yüksek olmakla birlikte her iki cinsiyetin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutumlara sahip olduğu bulunmuştur. Bu farklılığın erkek öğrencilerin ağırlıklı kadın öğrencilerle birlikte eğitim almalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

S-0695 - BEBEKLERİN AĞRI YÖNETİMİNDE HEMŞİRELER TARAFINDAN KULLANILAN NONFARMAKOLOJİK GİRİŞİMLER

Tuğba GÜNGÖR1, Özlem ÖZTÜRK2,

1Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bilimi Anabilim Dalı, 2Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

Bebeğin yaşadığı ağrı, davranışlarını, aile bebek etkileşimini, bebeğin dış dünyaya uyumunu engelleyebileceği gibi beyin ve duyuların gelişiminde de değişikliklere neden olmakta ve büyüme olumsuz etkilenmektedir. Özel bir grup olan bebeklerde ağrının olumsuz sonuçlara yol açması da hemşirelerin ağrı yönetimindeki önem ve sorumluluklarını artırmaktadır. Bu çalışmada, bebeklerde ağrının olumsuz etkilerini azaltmada kullanılabilecek nonfarmakolojik uygulamalar hakkında hemşirelerde farkındalık oluşturulması ve hemşirelere bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Bebeklerdeki ağrıyı gidermek amacıyla uygulanan nonfarmakolojik girişimler içeren çalışmalar incelenmiş olup, literatür doğrultusunda bulgulara yer verilmiştir. Bulgular doğrultusunda ise sonuçlar belirtilmiştir.

Pediatrik ağrı yönetiminde amaç, ağrıyı en aza indirerek riski azaltıp maksimum yarar sunmaktır. Ağrıyı tamamen gidermek mümkün olmasa bile bebeği rahatlatacak biçimde ağrıyı azaltmak önemlidir. Yapılan birçok çalışma nonfarmakolojik yöntemlerin ağrının giderilmesinde ya da şiddetinin azaltılmasında etkili olduğunu bildirmiştir. Bebeklerde nonfarmakolojik ağrı giderme yöntemlerinden başlıcaları; soğuk uygulama, sıcak uygulama, emzik verme, kundaklama, müzik dinletilmesi, masaj uygulanması, emzirme, ağız yoluyla şekerli, yağlı solüsyonlar veya süt verilmesi ve anneyle cilt temasının sağlanmasıdır. 18-24 aylık bebeklerde yapılan bir çalışmada; aşı enjeksiyonu sırasında uygulanan soğuk uygulamanın ağrıyı azaltmada etkili olduğu bildirilmiştir. Anne sütü ve emzirmenin ağrı mekanizması ile ilişkisinin araştırıldığı çalışmalarda da bebeklerde emzirmenin ağrıyı azalttığı sonucuna varılmıştır. Yapılan başka bir çalışmada ise nonfarmakolojik yöntemlerden biri olan bebeğe verilen cenin pozisyonunun ağrıyı azalttığı belirtilmiştir.

Literatür incelemesi sonucunda, hemşirelerin bebeklerin ağrı yönetiminde kullanılabileceği birçok nonfarmakolojik girişimin olduğu ve bunların kanıta dayalı araştırmalar sonucu etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

S-0696 - İNTRAVENÖZ KATETERİZASYON BECERİSİNİ KAZANDIRMADA SANAL SİMÜLATÖR VE PLASTİK KOL MAKETİ KULLANIMININ ETKİNLİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Elif GÜNAY İSMAİLOĞLU1, Ayten ZAYBAK1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Araştırma, hemşirelik öğrencilerine intravenöz kateter uygulama becerisi kazandırmada "sanal intravenöz simülatör" ve "plastik kol maketi" kullanımının etkinliğinin incelenmesi amacıyla randomize kontrollü yarı deneysel olarak yapılmıştır.

Araştırma evrenini; 2014-2015 öğretim yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi ikinci sınıfında öğrenim gören 381 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçiminde tabakalı rastgele örnekleme yöntemi kullanılmış; 33 öğrenci deney, 32 öğrenci kontrol grubunda olmak üzere toplam 65 öğrenci araştırma örneklemine dahil edilmiştir. Veriler anket ve gözlem yoluyla toplanmıştır. Verilerin toplanmasında "Birey Tanıtım Formu", "İntravenöz Kataterizasyon Bilgisi Değerlendirme Formu", "İntravenöz Kateterizasyon Becerisi Kontrol Listesi", "Görsel Kıyaslama Ölçeği", "Korku Semptomları Ölçeği", kullanılmıştır. Deney grubundaki öğrencilere sanal intravenöz simülatör (Virtual intravenöz Simulator, Laerdal), kontrol grubundaki öğrencilere ise yetişkin plastik intravenöz enjeksiyon kol maketi (Nasco) ile "intravenöz kateter uygulaması" laboratuvarı gerçekleştirilmiştir. Değerlendirme aşamasında öğrencilerin ön test son test bilgi, psikomotor beceri, klinik psikomotor beceri, özgüven ve memnuniyet düzeyleri ve korku semptomları değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik dağılımlar, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Araştırmanın uygulanabilmesi için; Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Etik Kurulu'ndan ve Dekanlığı'ndan yazılı izin alınmıştır.

Araştırma sonucunda; öğrencilerin yaş ortalamasının 20.49±0.78 yıl olduğu, %86.2'sinin kadın olduğu, %55.4'ünün hemşirelik mesleğini kendine kısmen uygun gördüğü, %46.2'sinin hemşirelik mesleğini isteyerek tercih ettiği, %87.7'sinin bilgisayara sahip olduğu, %69.2'sinin her gün bilgisayar kullandığı saptanmıştır. Kontrol grubundaki öğrencilerin; intravenöz kateterizasyon ön test bilgi puan ortalaması 30.53±13.56, son test bilgi puan ortalaması 65.56±12.91 olarak bulunmuştur. Yapılan analizde ön test son test bilgi puan dağılımları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$). Öğrencilerin psikomotor beceri puan ortancası 20.44, klinik psikomotor beceri puan ortancası 15.62, özgüven puan ortancası 31.78, memnuniyet puan ortancası 21.77 olarak bulunmuştur. Deney grubundaki öğrencilerin; intravenöz kateterizasyon ön test bilgi puan ortalaması 33.55±10.83, son test bilgi puan ortalaması 66.15±13.25 olarak bulunmuştur. Yapılan analizde ön test son test bilgi puan dağılımları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$). Öğrencilerin psikomotor beceri puan ortancası 45.18, klinik psikomotor beceri puan ortancası 16.28, özgüven puan ortancası 34.18, memnuniyet puan ortancası 43.89 olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin psikomotor beceri puanlarının ve memnuniyet puanlarının deney grubunda daha yüksek olduğu ($p<0.05$), klinik psikomotor beceri puanlarının ve özgüven puanlarının ise her iki grupta benzer olduğu bulunmuştur ($p>0.05$). Öğrencilerin İV kateter uygulaması sırasında hissettikleri korku semptomlarından "ellerin nemli ve buz gibi olması", "belirgin derecede huzursuzluk hissetme" ve "kaslarında gerginlik olduğunu belirtme" durumlarının deney grubunda daha düşük olduğu saptamıştır ($p<0.05$). Cinsiyet, hemşirelik mesleğini kendine uygun görme, hemşirelik mesleğini isteyerek tercih etme, bilgisayara sahip olma ve bilgisayar kullanma sıklığı değişkenlerinin kontrol ve deney grubundaki öğrencilerde psikomotor beceri puan dağılımını etkilemediği ($p>0.05$), saptanmıştır.

S-0697 - PREADOLESANLARIN AİLE İLİŞKİLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Doç.Dr. Ayşe Sonay TÜRKMEN1, Araş.Gör. Dilara ŞAHİN1,

1Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi ,

AMAÇ: Bu çalışma preadolesan dönemdeki çocukların ebeveyn-çocuk ve aile ilişkilerini belirlemek amacı ile yapıldı.

YÖNTEM: Tanımlayıcı olarak yapılan bu araştırmanın evrenini Karaman ili merkez ilçesindeki okulların 5. sınıfına devam eden öğrenciler oluşturdu. Örnekleme, küme örnekleme yöntemi ile belirlenen iki okulda öğrenim gören, toplam 200 öğrenci alındı. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu ve "Çocuklar İçin Aile İlişkileri Ölçeği" kullanılarak sınıf ortamında toplandı. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımsız gruplarda t testi, Anova ve Tukey testleri kullanıldı.

BULGULAR: Araştırmaya 10-12 yaşları arası 200 öğrenci katıldı. Öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımları benzerdi. Annelerin %44'ü ilkokul, %28'i ortaokul, %27'si lise ve üzeri okullardan mezun idi ve %67'si ev hanımı idi. Babaların eğitim durumlarına göre dağılımları benzerdi. Çocukların yarıya yakını ilk çocuk (%47) idi. Çocukların aile ilişkileri ölçeği alt boyut puan ortalamaları destekleyici alt boyutu için 26,75±3,14, engelleyici alt boyutu için 14,86±3,33 olarak belirlendi. Ölçek alt boyutlarından alınan puanları açısından annenin eğitim durumu (F=3,604; p=0,029), çocukların cinsiyeti (t=-2,774; p=0,006), çocuk sırasına (F=4,600 p=0,011) göre gruplar arasında farklılık olduğu belirlendi. Annesi lise ve üzeri okullardan mezun olan öğrencilerin aile ilişkilerini daha destekleyici buldukları belirlendi. Ayrıca erkek çocukların (15,49 ± 3,50) ve ailenin ikinci çocuğu olan öğrencilerin (15,67±3,72) aile ilişkilerini daha engelleyici buldukları belirlendi (p<0,05).

Sonuç: Öğrencilerin aile ilişkilerini destekleyici bulma oranları daha yüksek olup bu puanlar bazı demografik özelliklere göre değişmekte idi.

S-0698 - GEBELERDE DÜŞÜK D VİTAMİNİ DÜZEYİNİN ANNE VE YENİDOĞANA ETKİSİ

Özlem ÖZTÜRK1, Tuğba GÜNGÖR2, Aysel TOPAN3,

1Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 2Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Bilimi Anabilim Dalı, 3 Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

D vitamini kemik-mineral metabolizmasında önemli rol alan hormon özellikli yağda eriyen bir vitamindir. D vitaminin yeterli alımı, anne karnında bebeğin gelişiminden yaşlılığa kadar yaşamın her aşamasında önemlidir. Özellikle gebelik döneminde ihtiyacın artması ve bebeğin gelişimi için gerekli olması nedeniyle daha büyük önem arz etmektedir. Ancak gebelik döneminde D vitamini eksikliğinin sık görüldüğü bildirilmiştir. Bu nedenle çalışmada, gebelerde düşük D vitamini düzeyinin anne ve yenidoğana olan etkisinin güncel literatür eşliğinde tartışılması amaçlanmıştır.

Gebelikte D vitaminin anne ve yenidoğana olan etkisini içeren çalışmalar incelenmiş olup, literatür doğrultusunda bulgulara yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda ise sonuç belirtilmiştir.

Gebelik döneminde düşük D vitamini düzeyi öncelikle annenin kendisini olumsuz şekilde etkilemektedir. Gebelikte D vitamini eksikliği, kilo alımında azalmaya ve normal vajinal doğum yapmayı engelleyen pelvik deformitelere neden olabilmektedir. Yapılan çalışmalarda düşük D vitamini düzeyine sahip olan gebelerde preeklemsi, preterm doğum ve gestasyonel diyabet oranlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Maternal D vitamini eksikliği yenidoğan sağlığı açısından da büyük risk faktörüdür. Annenin D vitamini düzeyi düşük ise bebekte hızla rikets gelişebilir. Kemik metabolizmasına ek olarak annedeki D vitamini eksikliğinin fetal büyümeyi ve akciğer gelişimini etkileyebildiği belirtilmektedir. Yapılan çalışmalarda, gebelik sırasında D vitamini yetersizliği olan annelerin çocuklarının astım, konjenital katarakt, multiple skleroz, şizofreni, tip 1 diyabet gibi hastalıklara daha sık karşılaştığı bildirilmiştir.

Literatür incelemesi sonucunda, gebelik döneminde görülen D vitamini eksikliğinin hem anne hem de bebeği olumsuz yönde etkileyebileceği görülmüştür. Bu sonuç doğrultusunda; gebelikte uygun şekilde D vitamini alımı, anne ve bebek sağlığı açısından önem göstermektedir.

S-0699 - CİLT SICAKLIĞI ÖLÇÜMÜ BASINÇ ÜLSERİ GELİŞİMİNDE BİR TAHMİN ARACI OLABİLİR Mİ?

İLKİN YILMAZ1, ÜLKÜ GÜNEŞ2,

1DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ,

Dokulara giden kan akımının basınç nedeniyle azalması sonucu meydana gelen basınç ülserleri, uzun süreli basınca maruz kalan dokularda gelişen iskemi ve enflamatuvar süreç ile karakterizedir. Riskli bölgelerde saptanabilecek cilt yüzey sıcaklığındaki artış, cildin beslenmesinde bozulmayı ve cilt kan akımında artışı dolayısıyla iskemik bir süreci göstererek basınç ülseri gelişimini önceden bildirebilir. Bu çalışmanın amacı, yoğun bakım ünitesinde yatan hastalarda basınç ülseri gelişiminde cilt sıcaklığındaki değişimlerin basınç ülseri gelişimindeki etkisini incelemektir.

Tanımlayıcı nitelikte planlanan araştırmanın evrenini, bir üniversite hastanesinin Dahiliye Yoğun Bakım ünitesinde yatan yıllık 400 hasta, örneklemini ise bu yoğun bakım ünitesindeki en az 18 yaşında olan, yatış günü sakral ve gluteal bölgede basınç ülseri olmayan, Braden Risk Değerlendirme Ölçeği ile "yüksek riskli" olarak değerlendirilen, basınç ülseri gelişmeyen hastalarda hastanede yatış süresi en az beş gün olan 37 hasta oluşturmuştur. Veriler, ilgili literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından oluşturulan "Tanılama Formu" ve "Braden Risk Değerlendirme Ölçeği" kullanılarak her gün toplanmıştır. Hastalar, yatış süreleri sonuna kadar veya basınç ülseri gelişene kadar izlenmiştir. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik dağılımları, Student t testi ve One-Way Anova testi kullanılmıştır.

Basınç ülseri gelişen hastalarda sistolik kan basıncının daha düşük olduğu ($p<0.05$), diyastolik kan basıncı, hemoglobin ve vücut sıcaklığı parametrelerinde basınç ülseri gelişmeyen hastalara göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ($p>0.05$) tespit edilmiştir. Hastaların basınç ülseri gelişim durumu, cinsiyet ve beden kitle indeksine göre sakral cilt sıcaklıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ($p>0.05$), yaş ve yatak türüne göre anlamlı farklılıklar olduğu ($p<0.05$) saptanmıştır.

Yoğun bakım ünitelerinde, cilt sıcaklığının basınç ülseri gelişiminde bir tahmin aracı olarak kullanılamayacağı, fakat sistolik kan basıncı, yaş ve yatak türünün basınç ülseri gelişiminde bir risk faktörü olarak değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır. Yoğun bakım hastalarının cilt sıcaklığını etkileyebilecek tanıları ve klinik durumları olması göz önünde bulundurularak, çalışmanın farklı hasta gruplarında tekrarlanması önerilmektedir.

S-0700 - ÇOCUK KLİNİKLERİNDE UYGULAMA YAPAN ÖĞRENCİLERE VERİLEN ENDOTRAKEAL ASPİRASYON EĞİTİMİNİN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

Elif ERBAY1, Serap HIRA1, Sinem YALNIZOĞLU ÇAKA1, Nursan ÇINAR1,

1Sakarya Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı hemşirelik bölümü 3. sınıf öğrencilerine verilen eğitimin etkisini belirlemektir.

Bir üniversite hastanesinin çocuk klininklerinde uygulama yapan öğrencilerin tamamı örneklemi oluşturdu (n=22). Öğrencilere hastanenin konferans salonunda toplanarak dersin öğretim elemanı tarafından hazırlanmış 5 sorudan oluşan soru formu doldurtuldu. Sonra "Endotrakeal aspirasyon ve Hemşirenin rolü" ile ilgili 33 slayttan ve soru-cevap yöntemi ile desteklenen eğitim verildi. Eğitim sonrasında aynı soru formu öğrencilere tekrar doldurtuldu. Soru formu; 1) Endotrakeal entübasyon nedir?, 2) Endotrakeal aspirasyon işlemi endikasyonları nelerdir?, 3) Başarılı aspirasyon işleminin göstergeleri nelerdir?, 4) aspirasyon işleminin süresi ne kadardır?, 5) Aspirasyon işlemi ağrılı bir işlem midir? Sorular doğru cevap (D) "1" puan ve yanlış cevap (Y) "0" puan olarak değerlendirildi. Testten alınacak maksimum puan "5" idi. Veriler bilgisayar ortamına aktarılarak yüzdelik, ortalama ve Wilcoxon signed ranks test kullanılarak değerlendirildi.

Puan ortalamaları incelendiğinde ders öncesi puanlara (2,14±1,0372) kıyasla ders sonrası puanlarda (4,73±,550) anlamlı bir artış görüldü (Z= -4.054; p=0.000).

Endotrekeal aspirasyon ile ilgili verilen eğitimin öğrencilerin bu konudaki bilgisini arttırdığı görülmüştür. Aynı zamanda, öğrenci eğitimlerindeki eksikliklerin gidderilmesine de katkıda bulunduğu saptandı.

S-0701 - AĞRIYA YÖNELİK GELENEKSEL UYGULARMALARIN ÜÇ KUŞAKTA DEĞİŞİMİ: ADIYAMAN İLİ ÖRNEĞİ

Öznur BAŞDAŞ1, Maksude YILDIRIM1, Emine ERDEM1, Yağmur SEZER EFE1,

1Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Sağlık alanında meydana gelen gelişmelere karşın; toplumda halen geleneksel döneme ait inanç ve uygulamaların uzantıları devam etmektedir. Son zamanlarda bu yönelimde artış olduğu görülmekle birlikte geleneksel uygulamalar, dünyanın hemen her yerinde yöreden yöreye, aileden aileye ve bireyden bireye değişebilmektedir. Bu çalışma Adıyaman ilinde ağrı durumunda uygulanan geleneksel uygulamaların üç kuşak (anneanne, anne ve çocuk) arasında nasıl değiştiğini incelemek amacıyla planlanmıştır.

Çalışmada; tanıtıcı özellikler ve yarı-yapılandırılmış görüşme sorularını içeren veri toplama formu kullanılmış ve derinlemesine bireysel görüşme yöntemi ile 7 gruptan (7 anneanne-7 anne-7 çocuk) veri toplanmıştır.

Birinci kuşaktaki (anneanne) bireylerin ağrıya yönelik kullandığı geleneksel uygulamaların çoğunu "bitki kaynatıp suyunu tüketmek" olduğu belirlenmiştir. Kaynatılıp suyu tüketilen bitkilerin ceft (palamut şapkası), çetene, kekik, tolik (ebe gümeci), hira çiçeği ve çiçeki mest olduğu ifade edilmiştir. Ağrıya yönelik diğer yapılan uygulamaların ise soğan kaynatıp ağrıyan yere sarma ve dolmalık kabağı közleyip ağrıyan bölgeye koyma olduğu saptanmıştır. İkinci kuşaktaki bireylerin ağrıya yönelik kullandığı geleneksel uygulamaların zeytin yaprağı suyu kaynatıp içme, dinlenme, hazır bitki çayları içme, ağrıyan bölgeye masaj yapma yada sıcak su torbası koyma ve ağrı kesici kullanma olduğu belirlenmiştir. Üçüncü kuşaktaki bireylerin ise ağrıya yönelik geleneksel uygulamaları tercih etmediği, ağrı kesici kullanma, dinlenme, hazır bitki çayları içme, ağrıyan bölgeye masaj yapma yada sıcak su torbası koyma uygulamalarını yaptıkları saptanmıştır. Her üç kuşağın uygulamaları incelendiğinde, birinci kuşakta daha çok geleneksel uygulamalar tercih edilirken, ikinci ve üçüncü kuşakta ağrı kesici ilaç kullanımında artma olduğu görülmektedir.

Subjektif bir deneyim olan ağrı durumunda farmakolojik yöntemlerden önce nonfarmakolojik yöntemlerin (masaj, soğuk-sıcak uygulama, gevşeme egzersizleri vb) kullanılarak ağrının hafifletilmesi yada giderilmesi önemlidir.

S-0702 - İNMELİ BİREYLERE BAKIM VERENLERİN GEREKSİNİMLERİ VE YAŞADIKLARI SORUNLAR NELERDİR?

Ayşegül ÇELİK1, Öznur USTA YEŞİLBALKAN2,

1İZMİR İLİ GÜNEY BÖLGESİ KAMU HASTANELERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI ,

Bu derlemede inmeli bireye bakım verenlerin akut dönemde ve taburculuk sonrası dönemde hangi konularda bilgi gereksinimlerinin olduğu ve yaşadıkları sorunların neler olduğu konu ile ilgili yapılmış araştırmalar incelenerek ele alınmıştır

İnme sonucu gelişen nörolojik defisit, hasta ve bakım verenlerin yaşamını olumsuz etkilemekte ve bu bireylerin birçok zorlukla karşı karşıya gelmelerine neden olmaktadır. İnmeli bireyin bakım sürecinde bakım verenlerin farklı dönemlerde farklı gereksinimleri ortaya çıkmaktadır. Bu gereksinimlerin karşılanmaması bakım verenlerin iyilik hallerini ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bakım verenlerin gereksinimlerinin değerlendirilmesi ve belirlenmesinde multidisipliner ekibin üyesi olarak hemşirelerin, hastanın kabulünden taburculuk sonrası döneme kadar olan süreçte bakım verenlerin gereksinimlerini göz önünde bulundurarak hasta bakımını planlamaları ve uygulamaları önemlidir.

Yapılan literatür taramaları sonucunda, inmenin akut döneminde ve taburculuk sonrası dönemde bakım verenlerin bilgi gereksinimlerinin olduğu ve psikososyal ve duygusal sorunlar, fiziksel sorunlar ve spiritüel sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir.

İnmeli bireylere bakım verenler bakım sürecinin her aşamasında farklı gereksinimlere ihtiyaç duyarlar. Bu gereksinimlerin değerlendirilmesi, sağlık bakım çalışanlarının bakım verenlerle ilgili mevcut sorunları anlamalarına olanak sağlar. Sağlık bakım çalışanları tarafından verilen bilgilendirme ve danışmanlık, bakım verenlerin ihtiyaç duydukları desteğe ulaşmalarına yardım eder. İnmeli bireylerin bakım sürecinde hemşirelerin bakım verenlerin gereksinimlerini göz önünde bulundurarak, planlı ve sürekli eğitimler ve etkili danışmanlık ile hasta bakımı planlanmalı ,uygulanmalı ve sonuçları değerlendirilmelidir.

S-0703 - İNMELİ BİREYLERDE İNME RİSK FAKTÖRLERİNİN VE UYARI İŞARETLERİNİN FARKINDALIĞI

Ayşegül ÇELİK1, Öznur USTA YEŞİLBALKAN2,

1İZMİR İLİ GÜNEY BÖLGESİ KAMU HASTANELERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI ,

Çalışmanın amacı, inmeli bireylerde inme risk faktörlerinin ve uyarı işaretlerinin farkındalığının belirlenmesidir.

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırmanın verileri 10 Nisan-30 Ağustos 2016 tarihleri arasında İzmir'de bir üniversite hastanesinin Nöroloji AD Klinik ve Polikliniğinde toplanmıştır. Araştırmanın örneklemi en az bir kez inme atağı geçirmiş, 18 yaşından büyük olan, sözel iletişim kurabilen, Standardize Mini Mental Test sonucunda 24'den yüksek puan alan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 105 birey oluşturmuştur. Veriler; "İnmeli Birey Tanıtıcı Bilgi Formu", "Standardize Mini Mental Test" ve "İnmeye İlişkin Bilgi Formu" kullanılarak araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmanın yürütülebilmesi için Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Etik Kurulundan, araştırmanın yürütüleceği kurumdan ve araştırmaya katılan hastalardan yazılı izin alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmış olup, verilerin sayı, yüzde dağılımları ve sayısal değişkenlerin ortalama ve standart sapması hesaplanmıştır.

Araştırmada hastaların %67.6 'sının erkek, %75.2'sinin 55 ve üstü yaş grubunda, %94.3'ünün evli, %63.8'inin emekli, %49.5'inin ilkokul mezunu olduğu, %90.5'inin ilk kez inme geçirdiği, %80'inin iskemik inme tanısının olduğu tespit edilmiştir. Hastaların %27.6'sı inme sırasında yaşadıkları ilk belirtilerin baş dönmesi, dengesizlik ve kuvvet kaybı/uyuşukluk olduğunu, %72.4'ü acile başvurduğunu bildirmiş; %66.7'si inmeyi "Hareket kısıtlılığına neden olan bir hastalıktır." şeklinde tanımlamıştır. Hastaların %75.2' si sigarayı, %66.7'si alkolü, %84.8'i fazla kiloyu, %46.7'si erkek cinsiyeti, %75.2'si yetersiz fiziksel aktiviteyi, %95.2'si hipertansiyonu, %85.7'si stres durumunu, %87.6'sı yüksek kolesterol düzeyini, %81.9'u sağlıksız diyeti, %77.1'i aile öyküsünü, %78.1'i ileri yaş düzeyini, %68.6'sı ilaç kullanımını, %70.5'i diyabeti, %63.8'i geçirilmiş inme öyküsünü ve %81.0'i kalp hastalıkları öyküsünü inme risk faktörü olarak bildirmiştir. Katılımcıların %98.1'i ani konuşma bozukluğu, %87.6'sı ani baş dönmesi, %98.1'i vücudun tek tarafında ani güçsüzlük, zayıflık, %80.0'ı şiddetli ve nedeni belli olmayan ani baş ağrısı, %94.3'ü vücudun tek tarafında ani uyuşma hissi, %98.1'i yüzde ani uyuşma hissi, %56.2'si nefes darlığı, %58.1', tek ya da iki gözde oluşan ani görme problemi, %81.9'u anlamada ani zorluk/ konfüzyon, %56.2'si göğüs ağrısı, %84.8'i kan basıncı yüksekliği, %73.3'ü kol ve bacaklarda ağrı ve %87.6'sı ani denge ya da koordinasyon kaybı durumlarını inmenin uyarı işaretleri olarak bildirmiştir.

Çalışmada inmeli bireylerin, inme risk faktörleri ve uyarı işaretlerine ilişkin bilgi düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Hemşirelerin hasta bakım sürecinin her aşamasında inmeli bireylerin, inme risk faktörleri ve uyarı işaretlerine ilişkin eğitim ve danışmanlık hizmeti vermeleri önerilmektedir

S-0704 - TEKNOLOJİYE BAĞIMLI ÇOCUK VE EVDE BAKIM

Esin KESKİN1, Nurdan AKÇAY DİDİŞEN1, Hamidenur ÇEVİK ÖZDEMİR1,

1Ege Üniversitesi,

Bu derlemenin amacı teknolojiye bağımlı çocuğun evde bakım konusuna dikkat çekmektir

Günümüzde sağlık teknolojileri alanındaki hızlı gelişmelerin tıp ve hasta bakımına yansımasıyla birlikte teknolojik aletlere bağımlı olarak ev ortamında yaşamını sürdüren, özel bakım ihtiyacı olan çocuk sayısı da giderek artmaktadır.. Evde teknolojiye bağımlı çocuklar diğer kronik bozukluğu olan çocuklardan farklı olarak özel birtakım gereksinimlere sahiptir.

Teknolojiye bağımlı çocuğun hastanedeki kalış süresi uzamakta bu durumda hastane masraflarının artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle evde sağlık bakımı teknolojiye bağımlı kronik hastalığı olan çocukların aileleri için uygun bir alternatiftir. Bu çocukların evde bakımı, multidisipliner, multifonksiyonel bir bakım gerektirmektedir. Bakımın sunulmasında hekim, hemşire, fizyoterapist, sosyal hizmet uzmanı, psikolog gibi sağlık profesyonelleri birlikte koordinasyon sağlamaktadırlar. Yüksek riskli çocuklarda etkili bir bakımın koordinasyonunu sağlamak vaka yönetiminin bir parçasıdır ve kişiye özel bakım planları kullanmayı gerektirir. Vaka yöneticileri belirlenen hedeflere yönelik ilerlemeyi değerlendirir, ilgili hizmetler için gerekli onayı verir, hizmetlerin yürütülmesini takip eder, ailelere destek verir, bakım çalışanlarının eğitimini sağlar. Ailenin bakım planını oluşturma sürecine dahil edilmesi teknolojiye bağımlı çocuğun bakım hedeflerinin başarıya ulaşması açısından önemlidir. Bakım verme süreci aile bireyleri için fiziksel, psikolojik, duygusal ve ekonomik yük oluşturmaktadır. Yapılan çalışmaların sonuçları, ebeveynlerin genellikle bilgi, teknik ve tıbbi bakımı hazırlamada yetersizolduklarını, fiziksel ve emosyonel açıdan fazla sıkıntı hissettiklerini, aile ilişkilerinde değişimler yaşandığını, bunların yanı sıra çocuk ve ailelerin sosyal izolasyon, tükenmişlik gibi sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını göstermektedir.

Teknolojiye bağımlı çocukların evde bakımlarının iyileştirilmesi için hem aile eğitimleri hem de evde bakım hizmetlerinin iyi planlanması gereklidir. Bu nedenle evde bakım hizmetlerinin planlanması, değerlendirilmesi, aileye eğitim ve destek sağlanması, teknolojiye bağımlı çocuğun evde bakımına ilişkin yasal düzenlemelerin getirilmesi, kamu desteği ile evde bakımın finanse edilmesi gibi konularda çalışmalara gereksinim vardır.

S-0705 - DİYABET HASTALARINA SAĞLIK İNANÇ MODELİ DOĞRULTUSUNDA VERİLEN EĞİTİMİN HASTALARIN SAĞLIK İNANCINA ÖZ ETKİLİK ALGISINA VE KARAR VERME DÜZEYİNE ETKİSİ: BAKIM ETİĞİ BOYUTUYLA

Merve AYDOĞAR1, Gülay YILDIRIM2,

1Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sivas/Türkiye, 2Cumhuriyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi , Tıp Tarihi Ve Etik Anabilim Dalı, Sivas/Türkiye,

Bakım etiği çerçevesinde diyabet hastalarına sağlık inanç modeli doğrultusunda verilen eğitimin hastaların sağlık inancına, öz etkilik algısına ve karar verme düzeyine etkisini belirlemektir.

Tez olarak yürütülen çalışmada güç analizi sonucu örnekleme 30 birey alındı. Veriler Hasta Tanıtım Formu, Diyabet Hastalarında Sağlık İnanç Modeli Ölçeği, Diyabet Yönetimine İlişkin Öz- Etkilik Ölçeği ve Melbourne Karar Verme Ölçeğiyle toplandı. Ölçekler uygulandıktan sonra bireylere diyabet eğitimi verildi. Eğitimden 21 gün sonra ölçekler yeniden aynı bireylere uygulandı. Verilerin değerlendirilmesinde Kolmogorov Smirnov, Varyans Analizi, Tukey testi, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis testi, Khi-kare testi, Wilcoxon testi, kolerasyon analizi kullanıldı ve yanılma düzeyi 0,05 olarak alındı.

Bireylerin sağlık inanç modeli ölçeği, öz etkililik ölçeği ve karar verme ölçeği puan ortalamaları, eğitim sonrasında eğitim öncesine göre istatiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p= 0,001). Verilere göre diyabet hastalarında sağlık inanç modeli ölçeği ile diyabet yönetimine ilişkin öz etkililik ölçeği arasında ve öz etkililik ölçeği ile karar verme ölçeği arasında orta düzeyde anlamlı pozitif bir ilişki saptandı (r=638; p=0.000).

Sağlık inanç modeli ölçeği puanları yüksek olan katılımcıların diyabet yönetimine ilişkin öz etkililik düzeyleri artmakta, özetkilik düzeyleri arttıkça hastalar daha yüksek özsaygı ile karar almaktadırlar. Hemşirelik uygulamalarında sağlık inanç modelinin yaygın kullanımı bakım etiği çerçevesinde artırılmalıdır.

S-0706 - AKTİF DOĞUM VE KANITA DAYALI UYGULAMALAR

Fatma BAŞAR1, Hacer ATAMAN2,

1Dumlupınar Üniversitesi, 2Medeniyet Üniversitesi,

Aktif doğum ilk olarak JanetBalaskas tarafından tanımlanan bir felsefedir. Aktif doğum, tamamen annenin isteğiyle gerçekleşen ve kendiliğinden olan bir doğumdur. Aktif doğum doğum öncesi eğitim yöntemlerinden biridir. Ancak ülkemizde henüz yaygın olmayan bir metottur. Bu derlemenin amacı, doğuma hazırlıkta aktif doğum yaklaşımına açıklık getirmek ve bu yaklaşımı kanıta dayalı uygulama perspektifiyle incelemektir. Aktif doğumda diğer doğum felsefelerinden farklı olarak üç temel özellik vurgulanmaktadır; doğumda kadının pozisyonu, kadında salgılanan hormonlar, gebelikte ve doğumda yoganın önemidir. Aktif doğumun felsefesinde, doğum için en uygun pozisyonunun; kan damarları üzerine bası yapmayan, hareketi kısıtlanmayan, pelvisin tam olarak mobil olduğu, bedenin yerçekimi ile uyumluçalışabildiği pozisyonlar olduğu vurgulanmaktadır. Kanıta dayalı uygulamalar incelendiğinde doğumun tüm süreçlerinde ayakta durma, yürüme, dizüstü durma, oturma veya çömelme gibi dik pozisyonlar önerilmektedir. Doğumun uygun şekilde ilerlemesini sağlayan dört hormon vardır. Bunlar; oksitosin, endorfin, adrenalin ve prolaktindir. Doğumda oksitosin, uterus kaslarının düzenli ve ritmik kasılmasını sağlamaktadır.Endorfin doğuma müdahale edilmezse, uterus kasılmaları sırasında en yüksek düzeyde salgılanarak ağrının azalmasını sağlamaktadır.Adrenalin doğumun ilk evrelerinde oksitosin ile zıt çalışmaktadır. Adrenalin yüksek olduğunda oksitosin baskılanmakta ve doğum engellenmektedirProlaktinise annede bir miktar endişe oluşturarak, annenin tetikte olmasını ve bebeğinin ihtiyaçlarına öncelik vermesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca süt oluşumunda önemli rol oynadığı bilinmektedir Aktif doğum yaklaşımında önemli diğer bir nokta ise gebelikte yapılabilecek yoga egzersizlerdir.Kanıta dayalı uygulama rehberlerinde kadının doğum kasılmalarıyla baş etmesinde solunum ve gevşeme egzersizlerinin kullanılması önerilmektedir Aktif doğum, doğal doğuma odaklı olması, kadını doğumda hareket etmeye cesaretlendirmesi, gebelik egzersizlerinin ve doğum yapılan Mekânın önemini vurgulaması açısından önemlidir. Doğumla ilgili kanıta dayalı araştırmalar ve uygulama rehberleri incelendiğinde aktif doğum yaklaşımında önerilen uygulamaların doğumu olumlu etkilediği görülmektedir. Bu nedenle aktif doğum yaklaşımının ülkemizde de yaygınlaştırılması, sağlıklı doğal doğum oranlarını arttırmak açısından yararlı olacaktır.

S-0707 - ANNELERİN BİBERON KULLANIMI İLE İLGİLİ HATALARININ İNCELENMESİ

Pınar BEKAR1, Duygu ARIKAN2,

1Erzincan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,

Annelerin biberon kullanımı ile ilgili hatalarının belirlenmesi ve incelenmesidir.

Araştırma, Erzurum il merkezinde bulunan Atatürk Üniversitesi Araştırma Hastanesinde tanımlayıcı nitelikte yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2016 yılında Nisan-Haziran aylarında 0-2 yaşında çocuğu hastanede yatan ulaşılabilen tüm anneler oluşturmuş, herhangi bir örneklem seçim yöntemine gidilmeden, uygulamanın yapıldığı zamanda hastanede olan ve araştırmaya katılmak isteyen tüm anneler araştırma kapsamına alınmıştır. 112 anneden anket toplanmış olup 12 anket eksik doldurulduğu için 12 anket çalışmaya alınmamış olup toplam 100 anket değerlendirilmiştir. Araştırmada veriler literatürden yararlanılarak geliştirilen anket formu ile toplanmıştır. Etik kurul ve araştırmanın yapılacağı hastaneden yazılı izinler alınmıştır. Verilerin toplanmasından önce araştırmanın amacı annelere anlatılmış, annelerden sözel ve yazılı izin alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 17.0 paket programında değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik, ki-kare testi analizi yapılmıştır.

Çalışmada annelerin % 51'inin çocuğunu halen emzirdiği, %55'inin kaşık, %18'inin bardak %68'inin biberon kullandığı belirlenmiştir.annelerin %89.7'si ilk kez 0-6 ayda çocuğuna biberon kullandığı saptanmıştır. Biberon kullanan çocukların %72.1'i biberonu günde 3 ve daha fazla sıklıkta kullanmakta, %1.5'i biberonu emzik olarak kullanmakta, %60.3'ü biberondan beslenirken hava kabarcığı yutmakta olduğu belirlenmiştir. Çocuğuna biberon kullanan annelerin %82.4'ü biberonu yukarı aşağı yönlerde çok fazla çalkalayıp biberonun içinde hava kabarcıkları bırakmakta, %86.8'i çocuğu yarı dik pozisyondayken biberonla beslemektedir. Çocuğun biberon kullanma durumu ile annenin eğitim durumu arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Çocuğun biberona başlama zamanı, çocuğun biberonu kullanma sıklığı çocuğun biberonu kullanma süresi ile annenin eğitim durumu arasında fark istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($p>0.05$)

Çocuklarda biberon kullanımı herhangi bir yaş grubu için önerilmemesine rağmen ülkemizde maalesef kullanımı yaygındır. Bu sonuca göre hemşirelerin annelerin anne sütünü arttırmak ve çocuğu enfeksiyonlardan korumak için biberon kullanmaması için anneleri eğitmesi gerekir. Tüm çabalara rağmen dirençli olan ve kullanan annelere ise doğru kullanımı için yardımcı olması çocuk sağlığı açısından önemlidir.

S-0708 - SAVAŞ VE ÇOCUK

Duygu ARIKAN1, Pınar BEKAR2,

1Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, 2Erzincan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Günümüzde en önemli halk sağlığı sorunlarından biri olan “savaş”, çatışmalar ve terör saldırıları halen dünyanın birçok yerinde sürmekte, bu durumdan en çok incinebilir grupta yer alan kadın ve çocuklar etkilenmektedir. Savaşın çocuklar üzerindeki etkileri yıkıcıdır. Savaşın yıkıcı sonuçları sadece gerçekleştiği bölgeyi değil başka bölgelerde yaşayan insanları da olumsuz etkilemektedir. Savaş, insanların biyolojik, psikolojik ve sosyal sağlığını bozmakta, dünya genelinde mortalite ve morbiditeyi arttırmaktadır. Savaşı, uluslararası bir halk sağlığı sorunu olarak kabul edebiliriz. Savaşın çocukların yaşamında oluşturduğu olumsuz sonuçlardan bazıları şunlardır; yaralanma, engelli kalma, öldürülme, işkence, kötü muameleye silah sesleri ve patlamalara maruz kalma, ebeveynleri ve yakınlarının yaralanması ve ölümü, şiddet (fiziksel, psikolojik, cinsel) mağduru ya da faili olma, zorunlu göçe maruz kalma, çocuk asker olarak savaşlarda kullanılma, hastalık, yoksulluk ve yetersiz beslenmedir. Hemşirelerin, dünya genelinde savaşların önlenmesinde çocuk-merkezli yaklaşım, çocuk haklarının ihlallerinin önlenmesi ve korunmasını arttırmak, etkili eğitim programları hazırlamak gibi girişimlerde bulunmalıdır.

S-0709 - ÇOCUK İSTİSMARINI ÖNLEME: İYİ DOKUNUŞ VE KÖTÜ DOKUNUŞU ÖĞRETME

Ayşe SEZER BALCI1, Merve AKPOLAT1,

1Marmara Üniversitesi,

Çocuklarda cinsel istismar büyüklük ve hasar bırakma yönünden evrensel ve önemli bir problemdir (1). Dünya Sağlık Örgütünün tanımlamasına göre 'çocuk cinsel istismarı; istismarı tam olarak idrak edemeyen, rıza göstermeye yeterli olmayan ya da gelişim açısından hazır olmayan kız ya da erkek çocuklarını cinsel aktiviteye dahil etmektir'(2). Dünya çapında yapılan son çalışmalarda kız çocuklarında %10-20, erkek çocuklarında %5-10 oranında 18 yaşından önce bu deneyimi yaşayarak cinsel istismara maruz kalma oranı öngörülmüştür. Bu cinsel istismarın alanı istenmeyen dokunuşlardan cinsel suçlara kadar uzanır. (3-6) Çocukların güvenliği sadece ebeveynlerini, öğretmenlerini ve eğitimcileri ilgilendirmemeli aynı zamanda tüm toplumu da ilgilendirmelidir (7). Çocuk cinsel istismarı engellemek için en yaygın kullanımlardan bir tanesi 'İyi Dokunuş ve Kötü Dokunuş 'tur. Bu slogan çocuğa istismar içermeyen iyi dokunuşları (örneğin aileden birinin sarılması, sırta küçük bir dokunuş ya da el sıkışmak) ve buna karşın çocuğun özel vücut bölgelerine dokunmanın kötü dokunuşlar ve istismar olduğunu öğretmeyi işaret eder. (8,9). Çocuğun iyi, kötü ve karışık dokunuşları anlamaya ihtiyacı vardır. Onlara iyi kötü ve karışık dokunuşlarla ilişkili duyguları ve fiziksel işaretleri tanımlamaları için yardım edilmelidir. Çocuklara vücutlarının kendilerine ait olduğunu ve onları dokunuşlarıyla rahatsız hissetmelerine neden olan kişilere hayır deme hakkına sahip olduklarını idrak ettirmeliyiz (10). Güvenli olmayan bir durumda olduklarında güvenilir bir yetişkini tanımlayabilme ve erişebilme becerileri kazandırılmalıdır. Cinsel istismar programları katılımcıların koruyucu davranışlar becerilerini ve cinsel istismar önleme kavramları bilgilerini arttırıcı etkidedir. Anahtar Kelimeler: iyi dokunuş, kötü dokunuş, cinsel istismar ve çocuk Kaynaklar 1. Walsh K, Zwi K, Woolfenden S, Shlonsky A (2015). School based education programs for the prevention of child sexual abuse. Cochrane Database of Systematic Reviews 2015, 4, 1-5. 2.

http://www.who.int/violence_injury_prevention/resources/publications/en/guidelines_chap7.pdf 3. Barth 2013 Barth J, Bermetz L, Heim E, Trelle S, Tonia T. The current prevalence of child sexual abuse worldwide: a systematic review and meta-analysis. International Journal of Public Health 2013;58(3):469–83. 4. Ji 2013 Ji K, Finkelhor D, Dunne M. Child sexual abuse in China:a meta-analysis of 27 studies. Child Abuse & Neglect 2013; 37(9):613–22. 5. Pereda 2009 Pereda N, Guilera G, Forns M, Gómez-Benito J. The international epidemiology of child sexual abuse: a continuation of Finkelhor (1994). Child Abuse & Neglect 2009;33(6):331–42 6. Stoltenborgh M, Van Ijzendoorn MH, Euser EM, Bakermans-Kranenburg MJ. A global perspective on child sexual abuse: meta-analysis of prevalence around the world. Child Maltreatment 2011;16(2):79–101 7. Finkelhor, 2009 8. Natalie A. Cherrix (2012). Good Touch, Bad Touch" May Send Confusing Message to Children about Sexual Abuse, http://www.hollyshouse.org/uploads/3/2/0/9/32090669/notgoodbadtouch.pdf 9. https://www. scanva. org/ support-for-parents/ parent-resource-center2 /inappropriate touching/ 10. Ain NE (2017). Prevention of Child Abuse through Awareness and Curriculum Design, Psychology Research, 7(2), 112-118.

S-0710 - HASTANEDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN ÇOCUKLARDAKİ BÜYÜME GÖSTERGELERİ İLE İLGİLİ BİLGİ DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özlem ÖZTÜRK1, Pelin SARIKAYA2, Şeymanur ÖZDEMİR3,

1Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 2Bartın Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk Ve Acil Yardım Programı, 3Karabük Özel Medikar Hastanesi, Hemşirelik Hizmetleri,

Çocuklarda büyümenin izlenmesi, beslenmenin değerlendirilmesinde, hastalık durumunun ve büyümede meydana gelen duraksamanın erken tanılanmasında önemli bir yere sahiptir. Hemşireler, çocukta büyümenin izlenmesinde birinci derecede sorumluluk taşıyan sağlık profesyonelleridir. Bu çalışma, hemşirelerin çocuklardaki büyüme göstergeleri ile ilgili bilgi durumlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı olan bu çalışma, 1 Şubat-1 Nisan 2016 tarihleri arasında Türkiye'de Karabük İlinde yer alan bir üniversite hastanesinde çalışan 200 hemşirenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, anket formu ve Türk çocuklarında kullanılmakta olan büyüme eğrilerine göre hazırlanmış örnek soruların verildiği soru formu ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde istatistiksel analizler kullanılmıştır.

Hemşirelerin %86'sının kadın, %22.5'inin persentil hakkında bilgiye sahip olmadığı, %40'ının persentil değerini okumayı, %45.5'ini ise yorumlamayı bilmediği saptanmıştır. Çocuk hastaların yattığı servislerde çalışan hemşirelerin %38.1'i çocuklarda rutin boy, kilo ölçümü yapmadıklarını, %64.9'u ise bakım verdikleri çocuk hastalarda persentil değerlerini kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Kullanmama nedenlerinde ise %23 ile "hastane rutinlerinde kullanılmaması" ilk sırada yer almıştır. Boy uzunluğu, ağırlık ve baş çevresi ile ilgili persentil eğrilerinin verildiği 3 soruyu, sırasıyla hemşirelerin %55.5'i, %60'ı ve %62.5'i yorumlayamamıştır. Hemşirelerin çalıştıkları klinik ile persentil değerlerini yorumlamayı bilme (p=0.006) ve persentil değerlerini kullanma (p=0.000) durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur.

Çalışmada, hemşirelerin yarıya yakının Türk çocuklarında kullanılmakta olan büyüme eğrilerindeki persentil değerlerini okumayı ve yorumlamayı bilmediği saptanmıştır. Çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelerin diğer kliniklerde çalışan hemşirelere göre daha yüksek oranda persentil değerlerini yorumlayabildikleri sonucuna varılmıştır.

S-0711 - KEMOTERAPİ ALAN HASTALARDA LAVANTA KOKUSUNUN KAYGI VE UYKU KALİTESİNE ETKİSİ

Ayşe ÖZKARAMAN1, Özlem DÜĞÜM2, Hülya YILMAZ ÖZEN 3, Öznur USTA YEŞİLBALKAN4,

1Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Eskişehir Özel Ümit Hastanesi, 3Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, 4Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,

Randomize kontrollü araştırma, kemoterapi alan hastalarda lavanta koklamanın kaygı durumuna ve uyku kalitesine etkisini incelemek amacıyla yapıldı

Araştırmaya katılan 70 hasta lavanta yağı grubu(n=30), çay ağacı yağı grubu (n=20) ve kontrol grubuna (n=20) randomize edildi. Lavanta yağı grubuna 3 damla lavanta yağı; çay ağacı yağı grubuna 3 damla çay ağacı yağı koklatılırken kontrol grubuna her hangi bir girişimde bulunulmadı. Durumluluk kaygısı 0.haftada kemoterapiden önce ve sonra; süreklilik kaygısı ve uyku kalitesi 0.hafta ve 4. haftada değerlendirildi.

Araştırmada kemoterapiden önce ve sonra durumluluk kaygı değerlerinde meydana gelen değişim, gruplara göre farklılık göstermedi (p=0.442). Süreklilik kaygı durumu 0. ve 4. hafta ölçüm değerleri karşılaştırıldığında sadece lavanta yağı grubunda iki ölçüm değerleri arasında anlamlı bir fark saptandı ($p<0.001$). Çalışmada PUKI açısından 0. ve 4. haftada elde edilen ölçümlerde anlamlı bir değişim belirlendi ($p<0.001$). Bu değişim grup bazında karşılaştırıldığında lavanta ve çay ağacı yağı gruplarının her ikisinde 0. ve 4. hafta ölçümleri arasında anlamlı bir fark vardır ($p<0.001$).

Bu araştırmada lavanta yağının koklanmasıyla süreklilik kaygı düzeyinin azaldığı, uyku kalitesini arttığı belirlendi.

S-0712 - BÖBREK NAKLİ SÜRECİNDEKİ BİREYLERE VERİLEN DANIŞMANLIĞIN DEPRESYON VE ANKSİYETE DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

GÜL ERGÜN1,

Bu araştırma, böbrek nakli olan bireylere verilen danışmanlık hizmetinin nakil sonrası süreçlerindeki depresyon ve anksiyete düzeyleri üzerine etkisini belirlemek amacıyla deneysel olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini, bir üniversite hastanesinin organ nakli ünitesinde Temmuz 2009 ile Ekim 2010 tarihleri arasında böbrek nakli olan 417 hasta oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise "Basit Rastgele Örnekleme" yöntemi ile seçilen 74 (37 kontrol, 37 deney) kişi oluşturmuştur. Araştırmada deney grubu ile nakil öncesinden başlayan, taburculuk sonrası 6. ayı da kapsayan 12 görüşme yapılmıştır. Araştırma verileri, böbrek nakli sonrası 3 ve 6. ayda Kişisel Bilgi Formu, Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri, Beck Depresyon Envanteri kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın verileri bilgisayar ortamında SPSS-19 programında değerlendirilmiştir. Sosyodemografik özelliklerin değerlendirilmesinde Ki-kare testi, deney ve kontrol grubu arasındaki farkların ve ölçeklerin puan ortalamalarının değerlendirilmesinde Student t testi, ölçek puanlarının 3 ve 6. aydaki değişimlerinin incelenmesinde tekrarlı ölçümlerde Varyans Analizi testi kullanılmıştır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; 3 ve 6. ayda yapılan deney grubundaki bireylerin depresyon envanter puanlarının, sürekli kaygı ve durumluk kaygı envanter puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farkla daha düşük olduğu düşük olduğu saptanmıştır.

Çalışmada deney grubunda danışmanlık hizmeti verilen hastaların depresif belirtilerinin azaldığı, durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin düştüğü belirlenmiştir.

S-0713 - SPORCU İLE SEDANTER ÖĞRENCİLERİN PREMENSTURAL SENDROM VE DİSMENORE SIKLIĞI

Bahtışen KARTAL1, Aygül KISSAL1, Mustafa KAYA2,

1Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 2Gaziosmanpaşa Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu,

Premenstruel sendrom ve dismenore genç kadınlarda en sık karşılaşılan sorunlardandır. Bu çalışma; sporcu öğrenciler ile sedanter öğrencilerin PMS ve dismenore yönünden karşılaştırılması amacıyla yapılmış tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.

Çalışmanın örneklemini 342 öğrenci oluşturmuştur. Bu araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan Tanılayıcı Bilgi Formu, VAS ağrı skalası ve Premenstruel Sendrom ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (yüzdelik, ortalama, standart sapma), One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test, ki kare, t testi ve Mann-whitney U testleri kullanılmıştır.

Sporcu ve sedanter öğrencilerin kilo, medeni ve ekonomik durum ve barınma özellikleri bakımından benzer, yaş ve boy ortalaması bakımından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Alkol ve sigara kullanımının yanı sıra kola, kahve ve tuz tüketiminin sporcularda, çikolata ve çay tüketiminin ise sedanter öğrencilerde daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca sedanter öğrencilerde meyve ve tahıl tüketimi daha yüksek iken, süt tüketimi ve vitamin alımı sporcu öğrencilerde daha yüksektir. Menarş yaşı sporcularda daha yüksektir. Sedanter öğrencilerin % 77,4'ü, sporcu öğrencilerin % 67,7'si mensturasyonun düzenli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca sedanter öğrencilerin % 30,3'ünün, sporcu öğrencilerin %12,1'inin mensturasyon süresinin 7-10 gün olduğu, gruplar arasındaki farkın istatistiksel açıdan önemli olduğu belirlenmiştir. Dismenore ve premenstural sendrom sıklığı hem sedanter hem de sporcularda yüksekti (sırasıyla% 92.3,% 74.6 -% 92.5,% 72.7). Sedanter ve sporcu öğrencilerin premenstural sendrom puan ortalamaları bakımından önemli fark yoktu.

Sonuç olarak dismenorede ağrı skorları sporcularda daha yüksek, sedanter ve sporcu öğrencilerin premenstural sendrom puan ortalamaları benzerdi.

S-0714 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI

CEMİL YAVUZ1, GÜLAY ÖKSÜZ1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu çalışma üniversitede hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını incelemeyi amaçlamaktadır.

Çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini 2012-2013 eğitim öğretim yılında Fethiye Sağlık Yüksek Okulunda öğrenim gören 468 hemşirelik öğrencisi, örneklemini ise birinci (132) ve dördüncü sınıfta(111) okuyan 243 öğrenci oluşmuştur. Çalışmanın verileri 1987 yılında Pender tarafından geliştirilen ve 1997 yılında Esin tarafından Türkçeye uyarlanan Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği (SYBDÖ) kullanılarak toplanmıştır.Ölçek 52 soru ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Tüm ölçeklerin toplamından alınabilecek en düşük puan 45 en yüksek puan 128 dir. Ölçeğin toplam puanı sağlıklı yaşam biçimi davranışları puanını vermektedir. Araştırma verileri 17-26 Aralık 2012 tarihlerinde araştırıcılar tarafından toplanmıştır. Etik kurul onayı sonrasında çalışmanın yapıldığı kurumdan yasal izin, kişilerden bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Veriler SPSS programında sayı, yüzde dağılım, Anova, T testi ve Kruskal Wallis testleri ile değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin SYBDÖ aldıkları ortalama puan 86.41 dir. Bu puan birinci sınıflarda 86.84, dördüncü sınıflarda 85.91 dir. Sınıflara göre SYBDÖ ve ölçek alt boyutlarından aldıkları ortalama puanlar arasında anlamlı farklılık yoktur. Ölçek alt boyutlarının tümünde alınabilecek maximum puanın %50 sinden fazla puan alınmıştır. En fazla puan alınan alt boyutlar; Manevi gelişim, kişiler arası ilişki alt boyutlarıdır.Bu alt boyutta alınan ortalama puanlar alınabilecek maximum puanın %70'i düzeyindedir. En düşük ortalama puan alan alt boyut sağlık sorumluluğu alt boyutudur. Sağlık sorumluluğu alt boyutundan alınan puan ortalaması, alınabilecek maximum puanın %54,42'si düzeyinde olmuştur. Yaş, en uzun yaşadığı yerleşim yeri, kardeş sayısı, annenin eğitim düzeyi, alkol kullanma durumu ve spor yapma durumlarına göre SYBDÖ toplam puanları arasında anlamlı farklılık saptanmıştır.

Hemşirelik öğrencilerinin SYBDÖ toplam puan ortalaması yüksektir. Toplam puan ortalaması arasında sınıflara göre farklılık yoktur.

S-0715 - PRETERM BEBEKLERDE GAVAJLA BESLENMEDEN TAM ORAL BESLENMEYE GEÇİŞİ DESTEKLEYEN İYİ BAKIM UYGULAMALARI

FAHRİYE PAZARCIKCI1, EMİNE EFE2, 3,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BURDUR, 2AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ, HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, ANTALYA,

Bu bildiride, yenidoğanda beslenme deneyiminin kalitesini arttıran ve preterm bebeklerde gavajla beslenmeden tam oral beslenmeye geçişi destekleyen iyi bakım uygulamalarının önemine dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Pek çok preterm bebekte doğum sonrası erken dönemde oral beslenme ertelenmekte, yenidoğan beslenmesi gavajla ya da parenteral yolla gerçekleştirilmektedir. Preterm bebeklerde oral beslenmenin gelişimi, uzun hospitalizasyon, solunum güçlüğü ve prematüre doğumla ilişkili faktörler nedeniyle zor olabilmektedir. Yenidoğanın ventilatöre bağımlı olması, ağız ve burnun sık aspirasyonu gibi bakım uygulamaları da, beslenme becerisini olumsuz etkileyebilmektedir. Yapılan araştırmalarda, gavajla beslenen bebeklerin oral beslemeye geçişini destekleyen çeşitli iyi bakım uygulamalarından söz edilmektedir. Literatürde, besleyici olmayan emmenin (emzik), anne memesinin boşaltıldıktan sonra emzirilmesinin, beslenme öncesinde ve sırasında parmak ile oral sitimülasyon sağlanmasının ve kanguru bakımının gavajla beslenmeden tam oral beslenmeye geçiş ve hastanede kalış süresini kısalttığı ve emme becerisini geliştirdiği saptanmıştır. Ayrıca, bu uygulamaların besinlerin sindirimini olumlu yönde etkilediği, tartı artışı sağladığı, bebeğin üzerinde sakinleştirici ve rahatlatıcı bir etkiye sahip olduğu, anne bebek etkileşimini güçlendirip, anne sütü ile beslenme süresini arttırdığı da bildirilmektedir. Bunların dışında gavajla besleme fizyolojik gereksinimi karşılamakta ancak, oral doyumu sağlayamamaktadır. Bu nedenden dolayı da tam oral beslenmeye geçişte yenidoğanın desteklenmesi önemlidir.

Belirtilen yararlarına, dünyada konuyla ilgili bir çok rehber bulunmasına rağmen ülkemizde yenidoğanlar için gavajla beslenmeden tam oral beslenmeye geçiş sürecini destekleyen bakım uygulamalarının yaygın olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda, yenidoğan ünitelerinde çalışan sağlık profesyonellerine konu ile ilgili hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi, yenidoğan sağlığının geliştirilmesi açısından oldukça önemlidir.

S-0716 - BASINÇ YARASI OLUŞTURULMUŞ SIÇANLARDA OZON YAĞININ YARA İYİLEŞMESİ ÜZERİNE ETKİSİ

BERNA ORHAN1, GÜLAY MANAV2,

1MARMARA ÜNİVERSİTESİ, 2ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ,

Basınç yarası hastanın yaşam kalitesini azaltır, hastanede yatış süresini ve sağlık bakım sistemleri için maliyeti artırır. Bu çalışmanın amacı, ozon yağı uygulamasının basınç yarasının iyileşmesi üzerine etkisini incelemektir.

21 adet sıçanda basınç yarası oluşturmak için iskemi reperfüzyon siklus modeli kullanılmıştır. Model doğrultusunda 2 magnet silindir arasında 50 mmHg basınç oluşturulmuş olup, 16 saat sonra magnet çıkartılarak 8 saatlik reperfüzyon sağlanmıştır. İşlem 3 gün boyunca devam etmiştir. Ozon yağı, zeytinyağı ve % 0.9 NaCl grupları oluşturulmuştur.

Yara alanı değişim yüzdesi, ilk ve son ölçüm arasında, ozon yağı grubu için % 97.35, zeytinyağı grubu için % 91.88, % 0.9 NaCl grubu için ise % 86.87 olarak bulunmuştur. Yara iyileşmesi takibinde 21. gün değerlendirme sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak fark anlamlı çıkmıştır ($F=10.366$, $p=0.001$).

Ozonun basınç yarasının iyileşmesi üzerine de olumlu etkisi olacağı hipoteziyle bu çalışmanın klinik uygulamalara yol göstereceği düşünülmektedir.

S-0717 - KADIN DOĞUM KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN VE EBELERİN DOĞAL DOĞUM HAKKINDA BİLGİ VE GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

DUYGU GÜLEÇ ŞATIR1, ŞENAY ÜNSAL ATAN1, AYLİN TANER2, SEMRA GÜN3,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ KADIN SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI, 2MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ, 3SAĞLIK BAKANLIĞI KUZEY BÖLGESİ GENEL SEKRETERLİĞİ TEPECİK EĞİTİM ARAŞTIRMA HASTANESİ KADIN DOĞUM KLİNİĞİ,

Araştırma kadın doğum kliniklerinde çalışan hemşirelerin ve ebelerin doğal doğum konusunda bilgi ve görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini, İzmir'de bir hastanenin Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniklerinde çalışan 106 ebe ve hemşire oluşturmuştur. Veriler, çalışanlara ait tanıtıcı bilgilerin de yer aldığı, doğal doğum hakkında hemşire ve ebelerin bilgi ve görüşlerini belirleyen literatür doğrultusunda hazırlanmış anket formu ile Temmuz-Aralık 2016 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırmaya alınan çalışanların %43.4'ü ebe, % 56.6'sı hemşiredir. Çalışanların yaş ortalaması 36,48±7.81 olup, ortalama 15.1±9.0 yıldır meslekte çalışmakta, 8.6±7.9 yıldır kadın doğum kliniğinde çalışmaktadırlar. Çalışanların %64.2'si fakülte/yüksekokul mezunudur. Çalışanların % 67.9'u doğal doğum kavramını daha önce duyduklarını, en sıklıkla (% 50) öğrenim hayatlarında duyduklarını belirtmiştir. Duyanların sadece % 51.4'ü doğal doğum kavramını doğru tanımlamıştır. Çalışanların %61.3'ü doğal doğum konusundaki bilgilerinin yetersiz olduğunu, %70.8'i doğal doğum konusunda eğitim almak istediğini belirtmiştir. Ebe ve hemşirelerin doğumda uygulanan müdahalelere ilişkin görüşleri incelendiğinde yaklaşık yarısı doğumda sürekli fetal monitörizasyonun (%50.9), beslenme ve sıvı alımının kesilmesinin(%48.1) ve İ.V. damar yolunun açık kalacak şekilde sürekli sıvı infüzyonunun(%51.9) gerekli olmadığını düşünmektedir. Yaklaşık üçte ikisi ise rutin amniyotomi(%65.1), rutin oksitosin infüzyonu(%65.1) ve rutin epizyotominin(%62.3) gerekli olmadığını düşünmektedir. Perineal traşın ve lavmanın gerekli olduğunu düşünenlerin oranı ise sırasıyla %62.3 ve %49.1 olarak saptanmıştır. Ebe ve hemşirelerin büyük çoğunluğu doğumda ilaç dışı ağrı giderme tekniklerinin uygulanması gerektiğini (%75.5), doğumda ayakta durma, yürüme, çömelme gibi dikey pozisyonlar tercih edilmesi gerektiğini(%61.3) düşünmektedir.

Araştırmaya katılan ebe ve hemşirelerin doğal doğum kavramına yönelik bilgilerinin yetersiz olduğu saptanmıştır. Ebe ve hemşirelerin çoğu doğumda lavman ve perineal traşın yapılmasının gerekli olduğunu düşünürken, diğer müdahalelerin çoğunlukla gerekli olmadığını düşünmektedir. Ebe ve hemşirelerin çoğunun doğumda alternatif ağrı giderme yöntemlerinin kullanılması ve litotomi dışında diğer pozisyonların da kullanılması yönünde görüşe sahip oldukları saptanmıştır. Kadın doğum kliniklerinde çalışan hemşirelerin ve ebelerin doğal doğum konusunda hizmet içi eğitimlerle eğitilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

S-0718 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALKOL KULLANIMINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Serkan KÖKSOY1, Mümin POLAT1, Canan DEMİR BARUTCU1, Zeynep KIVRAK1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

Giriş Alkol tüketimi küresel bir halk sağlığı sorunudur. Dünyanın her yerinde, her kültürde, yaşta, cinsiyette ve ekonomik çeşitlilikte de tüketilebilmektedir. Puberteye erişim ile birlikte kişinin dış dünyaya açılması, çevresini merak etmesi, rol model olarak belirlediği kişilerin davranışlarını taklit etmesi, onu dışarıdan edinebileceği risk faktörlerine açık hale getirmektedir. Bu risk faktörlerinden en önemlilerinden biri alkoldür. Günümüzde alkol bağımlısı olan kişilerin genellikle ergenlik-gençlik döneminde alkol tükettiği bilinmektedir. Artan yaş ile birlikte kişinin çevresel farkındalığının artması ve bağımlılık yapıcı maddelere olan merakı, kişiyi alkolü denemeye sevk etmektedir. Özellikle ailesinden yeni ayrılmış ve farklı bir ortama girmiş üniversite öğrencilerinin bu maddeyi kullanma isteği mümkündür. Bu nedenle araştırmamızda sağlıkla ilgili bir programda okuyan öğrencilerin alkol tüketim durumlarının incelenmesi hedeflenmiştir.

Materyal ve Metod Araştırmamız kesitsel-tanımlayıcı bir niteliktedir. Araştırmanın örneklemini Burdur Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Bucak Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören 354 öğrenci oluşturmuştur. Sonuçlar frekans, yüzde ve çapraz tablolar kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular Öğrencilerin ortalama yaşı 20.90±2.14 olarak bulunmuştur. İlk alkol deneyimi 16.16±3.44 yaş olarak bulunmuştur. İlk deneyimdeki en önemli neden merak (%56.16), arkadaş çevresi (%17.24) ve alkollü mekânlar (%10.84) olarak bulunmuştur. Alkol tüketim prevelansı %34.46 olarak bulunmuştur. Cinsiyet ile alkol kullanımı arasındaki fark istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Katılımcıların %26.55'inin ilk kullandığı alkollü içeceğin "bira" olduğu bulunmuştur.

Sonuç Alkol tüketimi günümüzde problem olduğu kadar gelecekte de problem olmaya devam edecektir. Özellikle puberte döneminde başlayan ve farklı ortamlara girildikçe kullanımı artan bu maddeye olan merakın giderilmesi gerekmektedir. Bu dönemde oluşan merakın, bilimsel bilgiye ulaşılması halinde azalacağını düşünmekteyiz. Öğrencilere verilecek konferans ve seminerler ile farkındalığın arttırılması ile sorunun uzun vadede önüne geçilebileceği kanaatindeyiz.

S-0719 - OBEZ HASTALARIN KİLO VERMEK İÇİN KULLANDIKLARI DİYET DESTEKLERİ

Zeynep ERDOĞAN1, Meltem KÜRTÜNCÜ2, Mehmet Ali KURÇER3, Derya ATİK4, Aysel TOPAN2,

1Bülent Ecevit Üniversitesi Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Zonguldak, 2Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Zonguldak, 3Bülent Ecevit Üniversitesi,Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı ABD, Zonguldak, 4Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Osmaniye,

Bu çalışma obez hastaların kilo vermek için kullandıkları diyet desteklerini belirlemek ve sağlık personelini bilgilendirmeye engel teşkil eden durumları saptamak amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı tipteki bu çalışma Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları Bilim Dalına bağlı Endokrinoloji ve Diyabet polikliniğinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini Ocak 2016- Haziran 2016 tarihleri arasında Endokrinoloji ve Diyabet polikliniğine başvuran 755 obez hasta oluşturmuştur. Örneklemini ise 755 kişiden basit rastgele yöntemle randomize olarak seçilen 151 hasta oluşturmuştur. 18 yaş ve üzerinde olanlar, obezite tanısı alanlar, herhangi bir mental veya iletişim sorunu olmayanlar ve çalışmaya katılmaya istekli olan hastalar araştırmaya dahil edilmiştir.

Çalışmada obez bireylerin %33.6'sının kilo vermek için diyet desteği kullandığı bulunmuştur. En çok ticari ismi gano excel (%41), herbalife (%37.2) olan diyet desteklerini, aktar ve süper marketlerden alınan form çaylarını (% 33.3) ve ticari ismi FX 15 (%29.4) olan bitkisel tabletleri kullandıkları bulunmuştur. Kadınların, kronik hastalığı olmayanların, düzenli egzersiz yapanların ve düzenli sağlık kontrollerine gelenlerin diyet desteklerini daha çok tercih ettiği bulunmuştur ($P<0.05$). Yaş, medeni durum,eğitim durumu,sosyal güvence, gelir düzeyi ve BKİ diyet desteği kullanımını etkilememektedir ($p>0.05$). Obez bireylerin %82.5'inin diyet desteğini sağlık personeline söylemeden kullandığı bulunmuştur.

Obez bireylerin üçte biri kilo vermek için diyet desteği kullanmakta olup bunların da büyük çoğunluğu sağlık personelinin bilgisi dışında kullanımdır. Hasta güvenliğini artırmak, için bu ürünleri kullanan hastalar yakından izlemeli ve diyet desteği kullanımı rutin olarak değerlendirilmelidir.

S-0720 - KİLO NEDENİYLE KENDİNİ DAMGALAMA ANKETİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Zeynep ERDOĞAN1, Mehmet Ali KURÇER2, Meltem KÜRTÜNCÜ3, Afide COŞKUN4,

1Bülent Ecevit Üniversitesi Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Zonguldak, 2Bülent Ecevit Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı ABD, Zonguldak, 3Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Zonguldak, 4Level Hospital, Zonguldak,

Bu araştırma, obez bireylerin kilo nedeniyle kendini damgalama durumunu değerlendiren "Weight Self-stigma Questionnaire" (WSSQ) anketinin Türk toplumunda geçerlik ve güvenirliğini test etmek amacıyla metodolojik ve tanımlayıcı olarak yapıldı.

Bu çalışma Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları Bilim Dalına bağlı Endokrinoloji ve Diyabet polikliniğinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini Ocak 2016- Haziran 2016 tarihleri arasında Endokrinoloji ve Diyabet polikliniğine başvuran 755 obez hasta oluşturmuştur. Polikliniğe günde ortalama 5 obez hasta başvurmakta ve bu 5 hastadan günde 1 tanesi basit rastgele yöntemle seçilmiş ve örneklemi 151 hasta oluşturmuştur. 18 yaş ve üzerinde olanlar, obezite tanısı alanlar, herhangi bir mental veya iletişim sorunu olmayanlar ve çalışmaya katılmaya istekli olan hastalar araştırmaya dahil edilmiştir. Boy, kilo ölçümleri Poliklinik hemşiresi tarafından alınmış ve BKİ'leri hesaplanmıştır. Araştırmanın verileri hastaların sosyodemografik ve hastalık özelliklerini içeren 10 sorudan oluşan Hasta Tanıtım Formu" ve 12 maddeden oluşan "Kilo Nedeniyle Kendini Damgalama Anketi" ile toplandı.

WSSQ'nin eigenvalues (öz) değeri 1'den büyük ve üç faktör olduğu, bu faktörlerin toplam varyansın %69.63'sini açıkladığı saptanmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonunun iç tutarlılığını göstermek için Türkçe versiyonunun Cronbach's Alpha değeri 0.877 olarak saptanmıştır. Bu değer ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin alt boyutlarının cronbach alpha değerleri sırasıyla 0.74,0.85 ve 0.87'dir.

Lillis ve arkadaşları tarafından geliştirilen "Kilo Nedeniyle Kendini Damgalama Anketi" Türkçe versiyonu ülkemiz için geçerli ve güvenilirdir.

S-0721 - HEMŞİRELİK VE EBELİK ÖĞRENCİLERİ ARASINDA İNTİHAR DAVRANIŞ VE TUTUMLARI

Hülya ARSLANTAŞ1, Filiz ADANA1, Hacer HARLAK1, Mehmet ESKİN1,

1Adnan Menderes Üniversitesi ,

Araştırmada hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin intihara ilişkin davranış ve tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır.

Kesitsel tipte olan çalışmanın evrenini bir üniversitede Hemşirelik ve Ebelik Bölümünde 2013-2014 Bahar döneminde okuyan toplam 670 öğrenci, örneklemini ise olasılıksız örnekleme yöntemi ile belirlenen 403 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, sosyodemografik özelliklere ilişkin tanıtım formu, İntihar Davranışı, Eskin İntihara Karşı Tutumlar Ölçeği ve Eskin İntiharı Düşünen Yakın Bir Arkadaşa Tutumlar Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma için Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu Okul İdaresinden onay ve anket formu uygulamasından önce öğrencilerden sözel onam alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; temel istatistiksel analizler ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri sosyodemografik özellikler, bağımlı değişkenleri ise İntihar Davranışı, Eskin İntihara Karşı Tutumlar Ölçeği ve Eskin İntiharı Düşünen Yakın Bir Arkadaşa Tutumlar Ölçeği puanlarıdır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 21,14±1,96, % 85,4'ü kadın, % 14,6'sı erkek, %57,6'sı hemşirelik, %42,4'ü ebelik bölümünde okumaktadır. Öğrencilerin % 54,5'inin yaşamının herhangi bir döneminde intihar fikrinin olduğu, % 42,9'unun ise intihar girişiminde bulunduğu saptanmıştır. İntihar davranışı olanların intihar davranışı olmayanlara göre intiharı daha kabul edilebilir buldukları (F=20,39; P=0,000), intihar davranışı olmayanların ise intiharı akıl hastalığı olarak görme (F=12,87; P=0,000), psikolojik sorunların anlatılması (F=12,00; P=0,001) ve intiharın açıkça bildirimi ve tartışılması (F=4,27; P=0,039) puan ortalamalarnını intihar davranışı olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. İntihara karşı tutumlar ile intihar edebilecek birine karşı tutumlar arasındaki bağlantı katsayıları incelendiğinde psikolojik sorunların anlatılması düşük intihar kabulüyle ilişkiliyken (r= – 0.10 ; p=0.05), intihar davranışının gizlenmesi yüksek intihar kabulüyle ilişkilidir (r= 0.12 ; p=0.05).

İntihara ilişkin belirtilerin erken saptanması intihara bağlı ölümleri önleme ve tedavisi, destek yaklaşımlarının belirlenmesi açısından önemli olacaktır.

S-0722 - HEMŞİRELİK/EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN BAKIM DAVRANIŞLARI VE EMPATİK EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİ

Ahmet ÖZDEMİR1, Emine Kaplan SERİN1, Saadet BOYBAY KOYUNCU1, Ramazan KULBAY2, Neslihan ATLI2,

1Adıyaman Üniversitesi, 2Adıyaman Üniversitesi/Öğrenci,

Bu araştırma hemşirelik/ebelik öğrencilerinin bakım davranışları ve empatik eğilimlerinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır.

Tanımlayıcı nitelikte yapılan araştırmanın evrenini Adıyaman Üniversitesi hemşirelik/ebelik bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem seçilmemiş, Ocak 2017 yılında çalışmaya katılmayı kabul eden 276 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler anket formu ve Bakım Değerlendirme Ölçeği (BDÖ), Empatik Eğilim Ölçeği (EEO) ile toplanmıştır. Verilerin analizinde sayı, yüzdelik dağılımları, ortalama, standart sapma, t testi korelasyon ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Araştırmaya alınan öğrencilerin; %42.4'ü 2 sınıf, %15.9'u 3 sınıf, %41.7'si 4 sınıf; %67.4'ünün hemşirelik bölümünde olduğu; yaş ortalamalarının 20.80±3.85; 75.7'sinin kadın olduğu; %92.4'nün bekar olduğu; %75'inin aile yapısının çekirdek aile olduğu; kardeş sayı ortalamasının 4.82±2.01; %46.7'sinin Anadolu/Fen lisesinden mezun olduğu; %50.4'ünün hemşirelik mesleğini isteyerek tercih ettiği saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Empatik Eğilim Ölçek puan ortalamaları 68.47±8.03, bakım değerlendirme toplam puan ortalamaları ise 5.11±1.00 olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin Bakım Değerlendirme Ölçeğinin içerdiği alt boyutlardan aldığı puanlar incelendiğinde; ulaşılabilirlik 5.11±1.23, açıklamalar ve olanaklar 5.02±1.10, konfor 5.21±1.37, beklentiler 4.72±1.21, güven verici iletişim 5.12±1.11, gözlemler ve izlemler 5.30±1.30 olarak belirlenmiştir. İki ölçek arasında yapılan korelasyon analizinde; Empatik Eğilim Ölçek puan ortalamaları ile Bakım Değerlendirme Ölçeğinin toplam puanı arasında pozitif yönde orta derecede ilişki saptanmıştır. Güven verici iletişim ve gözlemler ve izlemler ebelik öğrencilerinde hemşireliğe oranla yüksek ve anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Gözlemler ve izlemler ile beklenti haricinde kadınların erkeklere oranla puan ortalamaları yüksek ve anlamlı bulunmuş, Mezun olunan lise ve güven verici alt boyut arasında anlamlılık ilişki saptanmıştır ($p<0.05$). Mesleği isteyerek tercih etme durumu ile beklentiler dışında bütün alt boyutlarda anlamlı ilişki saptanmıştır ($p<0.05$).

Öğrencilerin bakım davranışları algılamalarının iyi düzeyde, empatik eğilimin orta düzeyde olduğu; öğrencilerin bakım davranışlarını mesleği isteyerek tercih etme, mezun olunan lise, cinsiyet gibi faktörlerin etkilediği belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda; öğrencilerin mesleği isteyerek tercih etmelerinin sağlanması; hemşirelik eğitimi süresince öğrencilerin olumlu bakım davranışlarının sürekliliğinin sağlanmasına ve empatik becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamaların yapılması önerilmektedir.

S-0723 - OKUL ÇAĞINDAKİ ÇOCUKLAR İÇİN SAĞLIK OKURYAZARLIĞI ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ

Meryem ÖZTÜRK HANEY1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi,

Okul çağındaki çocuklar için sağlık okuryazarlığı ölçeği'nin Türkçe eşdeğerliğini sağlamak, geçerlik ve güvenirliğini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Metodolojik araştırma İzmir ilinde iki ortaokul ve iki lisenin altıncı ve dokuzuncu sınıfında okuyan toplam 563 öğrenci ile yürütülmüştür. Paakkari ve arkadaşları tarafından geliştirilen ve 10 maddeden oluşan okul çağındaki çocuklar için sağlık okuryazarlığı ölçeği'nin dil geçerliği geri çeviri yöntemi; içerik geçerliği uzman görüşüne başvurularak; güvenirliği iç tutarlılık ve madde-toplam puan korelasyonu; geçerliği uyum, yakınsama, yapı ve ayırıcılık geçerliği ile sınanmıştır. Ölçek dil geçerliği için Türkçe'ye çevrildikten sonra ön uygulama yapılmıştır. Veriler soru formu, adölesan yaşam biçimi ölçeği ve okul çağındaki çocuklar için sağlık okuryazarlığı ölçeği ile toplanmıştır.

Okul çağındaki çocuklar için sağlık okuryazarlığı ölçeği'nin uzman görüşlerine dayalı uyum katsayısı % 96.25, iç tutarlık güvenirlik katsayısı 0.77, madde- toplam korelasyonları 0.49- 0.61 bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi ölçeğin original beş faktörlü yapısını doğrulamıştır (RMSEA=0.035, GFI=0.99, CFI=0.99,NFI=0.98, x2 /df=1.68). Ölçek ile adölesan yaşam biçimi ölçeğinin fiziksel aktivite, beslenme ve sağlık sorumluluğu alt faktörleri arasında pozitif yönde (r=0.32, 0.31, 0.47) anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ölçek sağlıklı yaşam biçimini çok önemseyen ve hiç önemsemeyen öğrencilerin puanlarını anlamlı şekilde ayırmıştır (33.71 ±3.87; 28.40 ±5.75).

Okul çağındaki çocuklar için sağlık okuryazarlığı ölçeği çocukların sağlık okuryazarlığının belirlenmesi için geçerli ve güvenilir bir araçtır.

S-0724 - KIRSAL VE KENTSEL ALANDAKİ ÇOCUKLARIN BESLENME DAVRANIŞLARI VE KİLO DURUMUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Arzu CEYLAN1, Meryem ÖZTÜRK HANEY1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi,

Bu araştırmada, kırsal ve kentsel alanda yaşayan çocukların beslenme davranışları ve kilo durumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışma tanımlayıcı, kesitsel araştırma tasarımı ile yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı dokuz ilkokul oluşturmuştur. Veriler kentsel alandaki iki, kırsal alandaki yedi ilkokulun öğrenci (n=500) ve velilerinden Şubat 2017 –Nisan 2017 tarihleri arasında toplanmıştır. Veriler sosyo-demografik soru formu, ebeveyn yemek zamanı davranışları ölçeği, çocuklarda yeme davranış ölçeği, çocuk beslenme davranış ölçeği ve antropometrik ölçümler ile toplanmıştır. Araştırma verileri tanımlayıcı istatistikler, ki-kare testi, student- t testi ve korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Kırsal alandaki çocukların % 18'i, kentsel alandaki çocukların %14.5'i şişman olarak belirlenmiştir. Kentsel alandaki çocukların kırsal alandaki çocuklara göre daha sağlıklı beslenme davranışına sahip oldukları belirlenmiştir. Kırsal alandaki ebeveynlerin ödül, olumlu ikna, özel yemekler ve atıştırma modeli yemek zamanı davranışlarını, kentsel alandaki ebeveynlerin ise ısrar ve atıştırmalık yemek zamanı davranışlarını anlamlı olarak daha fazla sergiledikleri belirlenmiştir ($p<0.000$). Kırsal alandaki çocukların gıda heveslilği, içme tutkusu ve yemek seçiciliği yeme davranışlarını kentsel alandaki çocuklara göre anlamlı olarak daha fazla sergilediği bulunmuştur ($p<0.000$). Çocuklarda şişmanlık ile ebeveyn yemek zamanı ve çocuk yeme davranışları arasında orta düzey ilişki bulunmuştur ($p<0.000$).

Kırsal alanda yaşayan çocuklar ile kentsel alanda yaşayan çocukların şişmanlık durumları karşılaştırıldığında fark olduğuna rastlanılmıştır. Çocuklarda şişmanlık durumunun ebeveyn yemek zamanı davranışları ve çocukların yeme davranışları ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

S-0725 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HOMOFOBİK TUTUMLARININ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

İlknur Münevver GÖNENÇ1, Ayten ŞENTÜRK ERENEL2,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ EBELİK BÖLÜMÜ, 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Çalışma, hemşirelik öğrencilerinin homofobik tutumlarını ve bu tutumları etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Örneklem 295 öğrenciden oluşmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Hudson ve Rickett Homofobi Ölçeği (HRHÖ) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın verileri 2014-2015 eğitim öğretim yılı bahar döneminde dersler tamamen bittikten sonra toplanmıştır. Veri toplama işlemi öncesinde öğrencilere çalışmanın amacı konusunda bilgi verilmiş, gönüllü olanlar örnekleme dahil edilmiştir Verilerin değerlendirilmesinde, frekans ve yüzde hesaplamaları, sample T testi, tek yönlü varyans analizi ve Tukey HSD testi kullanılmıştır.Araştırma Helsinki Deklerasyonu 2008 prensiplerine uygun olarak yapılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için ilgili üniversitelerden yazılı izin alınmıştır.

Öğrencilerin %87.8'i eş cinsel bir arkadaşı olmadığını, %71.9'u ailesinin eş cinsel bir arkadaşı olmasını onaylamayacağını ifade etmiştir. Öğrencilerin %98.6'sı şimdiye kadar eşcinsel bir hastaya bakım vermediğini, %74.6'sı bakım verdiği bir hastanın kendisine eşcinsel olduğunu söylemesi halinde o hastaya karşı tutumunun değişmeyeceğini belirtmiştir. Öğrencilerin HRHÖ puan ortalaması 91.83±23.83'dür. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi yükseldikçe ölçek puanları azalmaktadır ($p<0.05$). Cinsel sağlık dersi alan öğrencilerin HRHÖ puan ortalaması, almayanlardan anlamlı düzeyde düşüktür ($p<0.05$) HRTÖ puan ortalamasının: eş cinsel bir arkadaşı olan öğrencilerde olmayanlardan; eş cinsel bir arkadaşı olsa ailesinin onaylayacağını ifade edenlerin onaylamayacağını ifade edenlerden anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır ($p<0.001$). Bakım verdiği hastanın homoseksüel olduğunu öğrendiklerinde davranışlarında bir değişiklik olmayacağını ifade edenlerin HRHÖ puan ortalamasının (88.74±23.44, diğerlerinden düşük olduğu, bakım vermek istemeyeceğini belirtenlerin (136.66±2.30) ise en yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0.001$)

Çalışmada annenin eğitim düzeyinin, cinsel sağlık dersinin, homoseksüel bir arkadaşa sahip olmanın ve ailenin homoseksüel arkadaşı onaylamasının homofobik tutum ve davranışları azaltmada etkili olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonucuna göre, aile üyelerini, özellikle de anneleri kapsayacak ve geniş kitlelere ulaşabilecek halk eğitimlerinin planlanıp uygulanması, ayrıca hemşirelere hizmet içi eğitimler kapsamında, homofobik tutumları azaltmaya yönelik spesifik kurslar düzenlenmesi ve hemşirelik eğitim programlarına cinsel sağlık dersinin eklenmesi önerilmiştir.

S-0726 - İNTÖRN ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİĞE İLİŞKİN KANITA DAYALI UYGULAMALAR KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Rahşan ÇAM1, Gökçe BAŞER1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi intörn öğrencilerinin kanıta dayalı hemşirelik uygulamaları konusunda görüşlerinin incelemesi amacıyla tanımlayıcı-kesitsel bir çalışmadır.

Araştırma 4.sınıf hemşirelik intörn öğrencileri ile yapılmıştır. Veriler 15 Nisan-15 Mayıs 2017 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Araştırma gönüllü 150 intörn öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama formu olarak yurtiçi ve yurtdışı makalelerden yararlanılarak araştırmacılar tarafından 23 soruluk bir anket formu oluşturulmuştur. Katılımcılardan 10-15 dakika içinde bu formu eksiksiz ve doğru bir şekilde doldurmaları istenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamalarının 22.70 ± 1.30 (min:21, max:33) olduğu, % 75.3'ünün kız öğrenci olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %45.3'ünün cerrahi bilimler kiniklerinde staj yaptıkları, %60'ının hemşirelik mesleğini isteyerek seçtiği, %32'si hemşirelik mesleğini kazancının iyi olması ve iş imkanlarının fazla olması nedeniyle tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %54'ünün orta seviyede ingilizce bildiği, %91.3'ünün mesleğe ilişkin Türkçe ya da yabancı bir süreli yayın takip etmediği, %76.7'sinin mesleğe ilişkin bir derneğe üye olmadıkları belirlenmiştir. Mesleğe ilişkin derneğe üye olanlardan %10'unun Türk Hemşireler Derneğine üye oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin 79.3'ünün mesleğe ilişkin herhangi bir kongre/sempozyuma katılmadıkları, %84.7'sinin bir araştırma ekibinde yer almadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin %6'sının araştırmalarında kanıta dayalı bir uygulama kullandıkları saptanmıştır. Öğrencilerin %78'inin kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarını (KDHU) duydukları belirlenmiştir. Öğrencilerin %72.7'sinin kanıt dereceleri hakkında bilgi sahibi olmadıkları, %68'inin kanıta dayalı uygulama rehberlerini (guideline) bilmedikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin %38.8'inin geleneksel bakım anlayışından vazgeçmek için, %30.7'sinin ise yeni bilgilere ayak uydurmak için KDHU' ların gerekli olduğunu ifade ettikleri bulunmuştur. Öğrencilerin %78'i hemşirelik uygulamalarının araştırma sonuçlarına dayandırılmasının önemli olduğunu ifade ettikleri, önemli olduğunu ifade eden %41.5'inin ise hemşirelik uygulamalarının bilimsel temelli olması gerektiğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin %62'sinin staja çıktıkları kliniklerde KDHU 'larının kullanılıp kullanılmadığını bilmedikleri, %79.3'ünün KDHU'larının rutin hasta bakımında kullanılması gerektiğini ifade ettikleri, %87.3ünün KDHU'larının hasta bakım kalitesini arttıracağını ifade ettikleri belirlenmiştir.

Kanıta dayalı uygulama objektif araştırmaya dayalı olup, günümüzde hemşirelik alanında geniş olarak kullanılmaya çalışılmaktadır. Ancak mevcut hemşirelik eğitimimiz henüz tam anlamıyla kanıta dayalı uygulamalar konusunda istendik düzeyde değildir. Bu konuda daha detaylı ve yeterli çalışmaların yapılması ve var olan kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarının kliniklerde kullanılması gerekmektedir.

S-0727 - EBELİK/HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KENDİNİ ANLATMA VE İLETİŞİM BECERİLERİ

Emine KAPLAN SERİN1, Ahmet ÖZDEMİR1, Şerafettin OKUTAN2, Veziha Büşra TURAN3, Zülal EHİ3,

1Adıyaman Üniversitesi, 2Tatvan Devlet Hastanesi, 3Mehmet Akif İnan Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Bu araştırma Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Kendini Anlatma ve İletişim Becerilerinin incelenmesi amacı ile planlanmıştır.

Adıyaman Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinden 2017 Nisan ayında toplanmıştır. Kurumdan yazılı izin alınmış ve 239 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu", Korkut tarafından geliştirip geçerlilik güvenilirliği üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği", Voltar Acar tarafından geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmış olan "Kolej Kendini Anlatma Ölçeği" kullanılmıştır. Verileri SPSS 17.0 istatistik programında değerlendirilmiş, verilerin analizinde; frekans, korelasyon, student t testi kullanılmıştır. İstatistikî analizlerde anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak seçilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.35±2.3 (n=239), %33'ü 4. Sınıf, %78,2'sinin bayan, %55.6'sının hemşirelik öğrencisi olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %7.5'inin evli ve %82.8'i çekirdek aileye sahip olduğu, kardeş sayıları 1-10 arasında değişmekle birlikte ortalama 4.76±1.92 olduğu, %58.2'sinin annesinin 58,6'sının babasının ilköğretim mezunu olduğu belirlenmiştir. %62,3'ünün yaşamlarının çoğunu şehir de geçirdiği, yakın arkadaş sayısının ortalama 5.46±4.55 olduğu, %50.6 'sının genel liseden mezun olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik/ebelik bölümünü tercih etme nedenleri arasında % 54.8'i iş imkanı, sosyal etkinliklere katılımlarında % 52,7'sinin kısmen yeterli bulduğu, %90,8'i herhangi bir işte çalışmadığı, %25.9'u Duygularını ifade etmekte güçlük çektiği saptanmıştır. Kolej kendini anlatma ölçeğinden alınan puan ortalaması 93.62±2.09, İletişim becerileri ölçeğinden alınan puan ortalaması 66.09±1.93 olarak saptanmış, aralarında anlamlı ilişki belirlenmiştir ($p<0.05$). İletişim kurmada ebelik 3. sınıf öğrencilerinin daha başarılı olduğu, lise mezunu olanların kendini anlatma düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Kendini anlatma ile kardeş sayısı ve anne eğitimi arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir ($p<0.05$).

Hemşirelik ve ebelik öğrencilerine kendilerini daha iyi anlatmaları konusunda eğitimlerin düzenlenmesi bakımın kalitesinin arttırılması adına önerilebilir.

S-0728 - POSTPARTUM KANAMANIN ÖNLENMESİNDE BİR YAKLAŞIM: DOĞUMUN ÜÇÜNCÜ EVRESİNİN AKTİF YÖNETİMİ

ESRA BÜKECİK1, PINAR UZUNKAYA2, AYŞE SEVİM AKBAY2, SENA KAPLAN1,

1YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ, 2HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışmada, erken postpartum kanamanın önlenmesinde doğumun üçüncü evresinin aktif yönetiminde kanıta dayalı güncel çalışma sonuçlarına vurgu yapılması amaçlanmıştır.

Doğum sonrası gerçekleşen bütün ölümlerin %50'sinden fazlası ise post-partum hemorajiye bağlı gelişmektedir. PPK'dan kaynaklanan mortalitelerin çoğu ise ilk 24 saatte gerçekleştiğinden doğumun üçüncü evresinde zamanında ve uygun şekilde yönetimi önem taşımaktadır. Doğum sonrası gerçekleşen bütün ölümlerin %50'sinden fazlası ise post-partum hemorajiye bağlı gelişmektedir. PPK'dan kaynaklanan mortalitelerin çoğu ise ilk 24 saatte gerçekleştiğinden doğumun üçüncü evresinde zamanında ve uygun şekilde yönetimi önem taşımaktadır. The International Confederation of Midwives (ICM) ve The International Federation of Gynecology and Obstetrics (FIGO) tüm kadınlar için doğumun üçüncü evresinin aktif yönetimini desteklemek için dünya çapında bir program başlatmıştır. Doğumun üçüncü evresinin aktif yönetimi, uterotonik ajanların uygulanması, kontrollü kord traksiyonu, umblikal kordun erken klemplenmesi ve plasenta doğduktan sonra uterus masajı gibi müdahalelerden oluşmaktadır. Sağlık profesyonellerinin PPK'yı önlemek, geliştiğinde en kısa sürede tespit ederek uygun ve zamanında müdahalede bulunmaları gerekmektedir. Bu bakımdan multidisipliner ekip çalışmasına ihtiyaç duyulmakta ve uygulamaların en iyi kanıt üzerine temellendirilmesine gereksinim giderek artmaktadır.

Kanıta dayalı uygulamalarda, hemşire hastaların bakımı hakkında karar verirken, araştırma sonuçları ile kanıtlanmış bilgileri dikkatli, özenli, açık ve mantıklı bir şekilde, hastaların tercihlerini de dikkate alarak kullanmakta ve ekibin en önemli üyesini oluşturmaktadır. Hemşirelik uygulamalarının kanıta dayalı olması bakım kalitesini ve bakım sonuçlarını iyileştirmek, klinik uygulamalarda ve hasta bakım sonuçlarında fark yaratmak, bakımı standardize etmek ve hemşire memnuniyetini artırmak gibi sonuçlar açısından önemlidir.

S-0729 - AYDIN İLİNDE EVDE BAKIM HİZMETİ ALAN DİYABETLİ BİREYLERİN HASTALIĞA UYUM DURUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Hediye GÜL1, Meryem ÖZTÜRK HANEY1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi,

Bu çalışma ile Aydın ilinde kamu hastanelerinden evde bakım hizmeti alan diyabetli bireylerin öz bakım aktiviteleri, hastalığa uyumları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tanımlayıcı, kesitsel araştırma, Mayıs 2015-Mayıs 2016 tarihlerinde Aydın il merkezindeki iki devlet hastanesinin evde bakım biriminden hizmet alan 108 yetişkin diyabetli birey ile yürütülmüştür. Çalışmada veriler soru formu, diyabet öz bakım aktiviteleri anketi, hastalığı kabul ölçeği ile bireylere ev ziyareti yapılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, t testi ve mann whitney u testi kullanıldı.

Katılımcıların yaş ortalaması 74.12 ± 9.16, % 56.5'i kadın, % 34.3'ü fazla kilolu ve % 61.1'inin tanı süresi 0-9 yıl arasında idi. Diyabetli bireylerin %88.9'u diyabet türünü bilmediğini, %86.1'i diyabet dışında başka bir hastalığı olduğunu ve en sık karşılaşılan komplikasyonun retinopati (% 39.8) olduğunu belirtti. Sadece insülin kullanan bireylerin HBA1c değerleri diğerlerine göre anlamlı olarak daha yüksekti. Evde kan şekeri ölçen hastaların kan şekeri toplam puanları, ayak bakım puanları ve hastalığa uyum puanları ölçmeyenlere göre anlamlı olarak daha yüksek bulundu.

Diyabetli yetişkin bireylerin öz bakım aktiviteleri ve hastalığa uyumları yeterli değildir. Hastaların özbakım aktivitelerini ve uyumlarını geliştirici programların geliştirilmesi önerilmektedir.

S-0730 - ÇOCUK HASTALARDA TİMPANİK MEMBRAN TERMOMETRESİ İLE YAPILAN ÖLÇÜMLERDEKULAK KEPÇE POZİSYONUNUN VÜCUT SICAKLIĞI ÖLÇÜM DEĞERLERİNE ETKİSİ

Nilay ORKUN1, İsmet EŞER1,

1Ege Üniversitesi ,

Bu araştırma, çocuk hastalarda timpanik membran termometre ile yapılan ölçümlerde kulak kepçe pozisyonunun vücut sıcaklığı ölçüm değerlerine etkisini incelemek amacıyla planlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini bir üniversitenin çocuk hastanesi sağlıklı çocuk polikliniği'ne Haziran-Temmuz 2016 tarihleri arasında ayaktan başvuran hastalar oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında Veri Toplama Formu, Yüz İfadeleri Ölçeği, timpanik membran termometresi ve kronometre kullanılmıştır. Araştırmanın yapılması için bilimsel araştırma etik kurulundan izin, çalışmanın yapılacağı hastanenin de başhekimliğinden yazılı izin alınmıştır. Ayrıca Araştırmaya dahil olma ölçütlerine uygun hastalar belirlendikten sonra çocukların ebeveynlerinden bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Verilerin toplanmasında Veri Toplama Formu, görsel kıyaslama ölçeği, timpanik termometre ve kronometre kullanılmıştır. Hastalar basit randomizasyonla gruplara ayrılmışlardır. A grubundaki hastaların vücut sıcaklığı önce kulak kepçesi pozisyonu değiştirilerek ölçülmüş iki dakika ara verilip ölçme işlemi hastanın kulak kepçesi pozisyonu değiştirilmeden yapılmıştır. B grubundaki hastaların vücut sıcaklığı ölçümü ise, önce kulak kepçesi pozisyonu değiştirilmeden, daha sonra kulak kepçesi pozisyonu değiştirilerek yapılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan hastaların, yaşları 6 ile 13 arasında değişmekte olup grubun yaş ortalaması 10.25+1.83'tür ve %58.3'ü erkektir. İki ayrı pozisyonda gerçekleştirilen ölçüm değerlerinin arasındaki farkın 0.35 0C olduğu, Bland Altman grafiği ile inceleme yapıldığında her pozisyona ait grafikte farkların 0.35 değeri etrafında sistematik bir dağılım gösterdiği saptanmıştır. İki ayrı pozisyonda yapılan ölçüm işlemlerinin süreleri arasındaki farkın 1.07 saniye olduğu saptanmıştır. Kulak kepçesine pozisyon verilerek (%67,7) ve verilmeden (76,4) yapılan vücut sıcaklığı ölçme işlemlerinden hastaların0 düzeyinde rahatsızlık hissettiği saptanmıştır.

Bu çalışmadan elde ettiğimiz sonuçlar doğrultusunda; doğru ölçüm yapmak için timpanik membranın eksternal serebral artere yakın olması nedeniyle kulak kepçesine pozisyon verilerek kulak yolunun düzleştirilmesi önemlidir. Vücut sıcaklığı ölçümünün hemşirelerin sorumluluğunda olması nedeni ile bu vücut sıcaklığı ölçüm yöntemi becerisinin hemşirelerin hizmet içi eğitimlerine eklenmesi ve vücut sıcaklığı ölçümlerinde etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

S-0731 - TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ: CİNSİYET SEÇİMİ

Sözel Bildiri / Oral Abstract

1Cumhuriyet Üniversitesi,

Bu derleme yazıda, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında ki engellerden biri olan cinsiyet seçiminin ve sonuçlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Cinsiyet Seçimi Özet Uluslararası Hemşireler Birliği, 2017 Dünya Hemşireler Günü için, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine (SKH) Ulaşmada Hemşire: Önderlik için Bir Ses, başlıklı temayı seçmiştir (1). SKH, 2030 yılına kadar yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegenimizi korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak için evrensel eylem çağrısıdır. SKH'den beşincisi: Toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşmak ve tüm kadınları ve kızları yetkilendirmektir (2). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) toplumsal cinsiyette eşitliği, karar verme, seçme, fırsatları kullanma, kaynakların ayrılması, kullanılması ve hizmetleri elde etmede cinsiyete bağlı ayrımcılık yapılmaması olarak tanımlamaktadır (3). Üzücüdür ki eşitsizlik, kadın cinsiyeti aleyhine daha dünyaya gelmeden cinsiyet seçimi ile başlamaktadır. Cinsiyet seçimi medikal ve medikal olmayan nedenlerle uygulanmaktadır. Medikal nedenler, genetik hastalıkların veya etkilenen çocukların doğumunun önlenmesidir (4). Medikal olmayan nedenler, ailelerin sahip olmadıkları bir cinsiyetten çocuk sahibi olmak istemesi, ailenin ölen çocuğunun yerine aynı cinsiyetten çocuk istemesi veya sosyal, kültürel, ekonomik nedenlerle bir cinsiyet (genellikle erkek) yönünde tercih kullanılmasıdır (4,5). Teknolojik ilerlemeler, doğum öncesi tanı ve fetüs cinsiyetinin seçilmesini sağlamıştır. DSÖ 1998'de prenatal tanının cinsiyet seçimi amacıyla yapılmasının kabul edilemeyeceğini bildirmiştir. Erkek tercihi uygulaması, kadınların yaşam süresince sağlığını, refahını etkileyen yalnızca ayrımcı bir süreç değil, aynı zamanda erkek-kadın oranını etkileyecek temel insan haklarını yerine getirmede başarısızlıktır (6). Cinsiyet seçimi nedeniyle kadın nüfusunun azalması, bazı ülkelerde cinsiyet oranlarında dengesizliklere yol açmıştır (7). Farklı hesaplamaları olmakla birlikte, kabul edilen cinsiyet oranı 102–106 yenidoğan erkeğe, 100 kız şeklindedir (5,8). Çin'de 20 yıl önceki verilere göre, doğumdaki cinsiyet oranı 108/100 iken; 2000 yılında 117/100 olarak tespit edilmiştir (5). Türkiye 2015 doğum istatistiklerine göre, doğumdaki cinsiyet oranı 104/100 şeklindedir (9). Yapılan araştırmalar kız çocuklarının daha az emzirildiğini ve aşılandığını, sağlık hizmetlerinden ve eğitim hakkından daha az yararlandığını göstermektedir. Bu derleme yazıda, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında ki engellerden biri olan cinsiyet seçiminin ve sonuçlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Anahtar kelimeler: Cinsiyet Seçimi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

S-0732 - HALLUKS VALGUS DEFORMİTESİNDE ALT EKSTREMİTE PERFORMANSININ İNCELENMESİ

Ertuğrul DEMİRDEL1, Ayşe KARADUMAN2,

1Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 2Hacettepe Üniversitesi,

Bu çalışma, fleksible halluks valgus tanısı konmuş bireylerde, deformitenin alt ekstremite performansına etkilerini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Son 6 ay içinde halluks valgusa yönelik herhangi bir tedavi almamış, halluks valgus açısı 15˚ – 30˚ arasında ve deformitenin fleksible olduğu 20–60 yaş arası toplam 40 halluks valguslu birey ile herhangi bir sağlık problemi bulunmayan 16 sağlıklı birey değerlendirildi. Bireylere süreli performans testlerinden 10 metre yürüme, 10 basamak merdiven çıkma ile tek ayak ve çift ayak parmak ucunda durma testleri uygulandı ve süreleri kaydedildi. Halluks valguslu bireyler ile sağlıklı bireylerin ölçüm sonuçları karşılaştırıldı. Uygun istatistiksel testler yapılarak, “p” değeri 0.05 anlamlı kabul edildi.

Araştırmaya sadece kadın bireyler dahil edildi. Halluks valgus deformitesine sahip tüm bireylerde deformite bilateraldi. Halluks valgus deformitesine sahip bireyler ile sağlıklı bireylerin yaş, boy, kilo ve vücut kütle indeksi sonuçları benzerdi ($p>0,05$). Yapılan performans ölçümlerinde 10 metre yürüme süresi ve 10 basamak çıkma süresi değerlerinin sağlıklı bireylerde daha kısa olduğu, parmak ucu duruş sürelerinde ise sağlıklı bireylerin parmak ucu duruş sürelerinin halluks valgus deformitesine sahip bireylere göre daha uzun olduğu belirlendi ($p<0,01$).

Çalışmamızda halluks valgus deformitesi olan bireylerin, ayakla ilgili fiziksel fonksiyonları yerine getirmede deformiteye sahip olmayan bireylere göre daha düşük performans gösterdikleri bulundu. Halluks valgus patomekaniğini açıklayan birçok çalışma, MTF eklemde meydana gelen açısal değişiklikle birlikte bu eklemle ilişkili kasların da fiziksel aktiviteler sırasında doğru açılarla fonksiyonlarını yerine getiremediğini, bu açısal sapmanın deformiteyi artırıcı yönde çalıştığını söylemektedir. Çalışmamızdan elde edilen sonuçlar, açısal değişikliklerle kassal aktivitede meydana gelen fonksiyonel değişimin, alt ekstremite performansındaki etkilenimin başlıca nedeni olduğunu düşündürmüştür.

S-0733 - STAJ YAPAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BEL VE BOYUN SAĞLIĞI İLE TÜKENMİŞLİK SEVİYELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Seher EROL ÇELİK1, Aybüke SEVEN1, Ayşe Tuba YANGIRHEP1, Cemre YONTAN1, Nazire Nur YILDIZ1,

1İnönü Üniversitesi,

Çalışmamızın amacı farklı sağlık alanlarında uygulama yapan üniversite öğrencilerinde bel ve boyun ağrı varlığının belirlenerek bu değerler ile öğrencilerin tükenmişlik seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Çalışmaya farklı bölümlerde (fizyoterapi ve rehabilitasyon, ebelik, odyoloji, hemşirelik, tıp, diş hekimliği) eğitim alan ve staj yapan 593 öğrenci katıldı. Öğrencilere ait genel bilgiler alındıktan sonra bireylerden Oswestry Skalası (OS), Boyun Özür Göstergesi (BÖG) ve Maslach Tükenmişlik Ölçeği-Öğrenci Formu'nun Tükenme (ÖFT), Duyarsızlaşma (ÖFD) ve Yetkinlik (ÖFY) alt ölçeklerini cevaplamaları istendi. Verilerin analizinde tanımlayıcı analiz, Kruskal Wallis ve ANOVA kullanılmıştır.

Katılımcıların 419'si kadın, 174'si erkek ve yaş ortalamaları 21,42±1,95 (18-30) yıl idi. Bireylerin staj yaptıkları süre 18,9±9,78 saat/hafta olarak kaydedildi. Elde edilen sonuçlara göre OS ile ÖFT arasında, BÖG ile ÖFT ve ÖFD arasında pozitif yönde korelasyon bulundu. Bulunan sonuçlar istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$). Ancak OS ile ÖFD ve ÖFY ve BÖG ile ÖFY arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadı ($p>0.05$).

Sağlık alanında staj yapan öğrencilerde bel ağrısındaki artış ile tükenme alt boyutunda, boyun ağrısındaki artış ile tükenme ve duyarsızlaşma alt boyutunda yüksek tükenmişlik yaşamaktadır. Sonuç olarak staj yapan öğrencilerde bel ve boyun ağrılarının tükenmişlik seviyesini etkileyebilecek önemli bir etken olduğu söylenebilir.

S-0734 - PARAMEDİKLERDE KAVRAMA KUVVETİ İLE OMUZ PROPRİYOSEPSİYONUNUN İLİŞKİSİ

TUBA ZOROĞLU1, S.SEÇİL BAYRAM1, ECE ACAR1,

1KARABÜK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MYO,

Acil bakım hizmetleri sırasında paramedikler gün içerisinde uzun mesafelerde hasta ve ekipman taşıması, hastanın kaldırılması ya da pozisyonlanması gibi işlerde kavrama aktivitesini sıklıkla kullanmaktadır. Taşıma işi birçok kas grubuna, özellikle de omuz ve gövde kaslarına statik bir yük yüklemektedir. Tekrarlanan bu statik yük yaralanmaların oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Propriyosepsiyon, vücut parçalarının birbirlerine göre pozisyonlarını algılama, eklem hareketini başlatma ve yönlendirme yeteneğidir. Propriosepsiyon düzeyi az olan kişilerde yaralanmalar daha sık görülebilmekte, aynı zamanda yaralanmalar propriosepsiyonu daha kötüye götürebilmektedir. Çalışmamızda; paramediklerde kavrama kuvveti ile omuz ekleminde propriyosepsiyonun ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Çalışmaya 6 kadın, 12erkek toplam 18 paramedik katıldı. Yaş ortalamaları 19,61±1,28, vücut kitle indeksi ortalamaları ise 21,66±2,77 kg/m2'dir. Tüm katılımcıların dominant tarafları sağdı. Kavrama kuvveti kol 0° abduksiyonda standart pozisyonda (dirsek 90° fleksiyon ve dirsek tam ekstansiyonda olarak Jamar el dinamometresi ile ölçüldü. Propriyosepsiyon dijital inklinometre (BASELINE) ile eklem pozisyon hisi (EPH) testi ile değerlendirildi. EPH testi önceden belirlenen 45°, 90° ve 135° skapular düzlemde elevasyonda eklem pozisyonunun aktif olarak tekrarlanması şeklinde yapıldı. EPH testi sonuçları hata skoru olarak kaydedildi. Kavrama kuvveti ve EPH arası ilişki Spearman korelasyon analizi ile belirlendi.

Dominant tarafta kol 0° abduksiyonda standart pozisyonda ve kavrama kuvveti ile 90° ve 135° elevasyonda EPH arasında negatif yönlü orta düzeyde ilişki (r= -0,522 p=0,02; r=-0,619 p=0,00); dirsek tam ekstansiyonda kavrama kuvveti ile 90° ve 135° elevasyonda EPH arasında da negatif yönlü orta düzeyde ilişki (r=-0,615 p=0,00; r=-0,619 p=0,00) bulunmuştur. Non-dominant tarafta ise hiçbir parametrede anlamlı fark bulunamamıştır.

Kavrama kuvveti azaldıkça EPH bozulmaktadır. Kavrama kuvveti yetersiz olan paramediklerin dominant taraf omuz yaralanma riski artmaktadır.

S-0735 - EL YANIK YARALANMASI OLAN HASTALARIN UZUN DÖNEM FİZYOTERAPİ PROGRAMI TAKİP SONUÇLARI: VAKA SERİSİ

ÖZDEN ÖZKAL1, DAMLAGÜL AYDIN ÖZCAN1, SEMRA TOPUZ1, ALİ KONAN1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

El yanıkları Amerikan Yanık Birliği sınıflandırmasına göre ağır yanık yaralanması kapsamındadır. Elin fonksiyonları günlük yaşam aktivitelerinde insanların bağımsızlığı için en önemli faktördür. Bu yüzden, çalışmamızın amacı, el yanık yaralanması olan bireylerde uzun süreli fizyoterapi programı takip sonuçlarını araştırmaktı.

Çalışmamıza 5 bilateral el yanığı olan birey (5 E; yaş: 19±5 yıl, toplam yanık yüzey alanı %18±10, yanık tipi: alev yanığı) dahil edildi. Bireyler yanık yaralanmasını takiben hastanede yatış süreleri boyunca (1 ay) her gün, taburculuk sonrası 3 ay boyunca haftada 3 gün fizyoterapi programı ile takip edildi. 4.ayın sonunda bireyler ev programı takibine alındı ve aylık kontrollerle 8 ay boyunca takip edildi. Fizyoterapi programı normal eklem hareket açıklığı egzersizleri, pasif ve aktif germe egzersizleri, kuvvetlendirme egzersizleri ve mesleki rehabilitasyondan oluşmaktadır. Bireyler yanık yaralanmalarını takiben 1 yıl sonra değerlendirildi. El fonksiyonları Minnesota Manuel Beceri testi ve Ouick Dash anketi ile değerlendirildi. Kavrama kuvveti, lateral kavrama ve pinch kavrama Jamar el Dinomometresi ile değerlendirildi. Hipertrofik skar, hasta ve gözlemci skar doku değerlendirme anketi ile değerlendirildi. El reaksiyon süreleri Nelson Reaksiyon testi ile ve yaralanmaya bağlı hareket korkusu Tampa Kinezyofobi ölçeği ile değerlendirildi.

Dominant el değerlendirme sonuçları: Kaba kavrama kuvveti:29.58±9.65 kg, lateral kavrama kuvveti:8.40±2.47 kg, parmak kavrama kuvveti:4.79±0.86 kg. Nelson el reaksiyon testi: 9.47±4.11 sn. Minnesota Manuel beceri testi iki şekilde uygulandı; yerleştirme ve döndürme testi. Yerleştirme testi:69.40±8.11 sn, döndürme testi:73.80±10.63 sn. OuickDash anketi puan:14.54±27.58, Tampa Ölçeği Puan:37.00±10.00. Hasta ve gözlemci skar değerlendirme skalasına göre dominant el hasta skalası puan:26.60±12.77;gözlemci skalası puan:20.80±12.33.

Bireylerin el fonksiyon testi sonuçları incelendiğinde, el fonksiyon testi sonuçlarının normal değerlerle benzer olduğu görülmektedir. Anket sonuçları incelendiğinde bireylerin bazı ince motor becerileri yapmada halen hafif derecede zorluklar yaşadığı görülmektedir ve bireyler açısından en önemli sorun hipertrofik skardan dolayı elin görünüşüdür. Bu çalışma göstermektedir ki, uzun süreli rehabilitasyon programının bireylerin fiziksel fonksiyonlarının gelişmesinde önemli etkileri mevcuttur. En erken dönemden itibaren el yanıkları rehabilitasyon programına dahil edilmelidir ve multidisipliner bir ekip ile takip edilmelidir

S-0736 - TEMPOROMANDİBULAR EKLEM DİSFONKSİYONUNDA AĞRI VE BASINÇ AĞRI EŞİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Bahar KÜLÜNKOĞLU1, N. Tolgahan YILDIZ2, Yasemin AKKUBAK1,

1Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 2Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi,

Temporomandibular eklem disfonksiyonu (TMED); çiğneme kasları, Temporomandibular eklem (TME) veya her ikisinde birden ortaya çıkan ağız açmada kısıtlılık, ağrı, ağız açma yolunda sapma, eklem bölgesinde klik sesi ve eklemde kilitlenme gibi problemleri kapsayan bir terimdir. TMED'de görülen en belirgin semptom çiğneme kaslarında ya da eklemin kendisinde, istirahat veya çiğneme esnasında hissedilen ağrıdır. TMED hastalarında ağrının tedavi öncesinde ve sonrasında visuel analog skala (VAS) ve algometrik basınç ağrı eşiği (BAE) gibi yöntemlerle değerlendirilmesi uygulanan tedavinin etkinliği hakkında bilgi sağlamaktadır. Bu çalışmadaki amacımız TMED olan bireylerde iki farklı ağrı ölçüm yöntemi olan VAS ve BAE yöntemleri arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

Çalışmaya yaş ortalaması 29,72±11,18 olan TMED tanısı konmuş 18 erkek (% 29,5) 43 kadın (% 70,5) olmak üzere 61 hasta dahil edildi. Bireylerin sağ ve sol TME'lerinde dinlenme ve aktivite sırasında algıladıkları ağrı şiddeti VAS ile 10 cm'lik düz çizgi üzerinde değerlendirildi. Basınç Ağrı Eşiği (BAE) sağ ve sol TME'nin lateralinden, elde edilen değeri kg/cm² cinsinden gösteren mekanik algometre ile ölçüldü. Hastadan ağrı hissettiğinde haber vermesi istendi. İşlem otuz saniye arayla üç kez tekrarlandı. Üç ölçümün ortalaması alınarak BAE değerleri kaydedildi. Daha sonra sağ sol taraf için ayrı olmak üzere VAS değerleri ile BAE değerleri arasındaki ilişki incelendi.

VAS'a göre TME ağrısı şiddeti dinlenmede sol taraf için 1,90±1,90, sağ taraf için 1,76±1,80, aktivite sırasında sol taraf için 3,66±2,69, sağ taraf için 3,45±2,97 birim (cm)'di. TME'deki BAE değerleri ise sol taraf için 2,65±0,68 kg, sağ taraf için 2,66±0,56 kg'dı. VAS'a göre dinlenme sırasındaki sol TME değeri ile sol BAE arasında (r:-0,622, p<0,001), sağ TME değeri ile sağ BAE arasında (r:-0,596, p<0,001), ve VAS'a göre aktivite sırasındaki sol TME değeri ile sol BAE arasında (r:-0,719, p<0,001) ve sağ TME değeri ile sağ BAE arasında (r:-0,615, p<0,001) negatif bir ilişki bulundu.

Sağ ve sol TME'de VAS ile BAE arasında bütün parametrelerde negatif bir ilişki olduğu saptandı. VAS'a göre algılanan ağrı şiddeti arttıkça BAE değerleri azalmaktadır. Bunların ışığında ağrıyı değerlendirmede subjektif bir yöntem olan VAS ve objektif bir yöntem olarak kullanılan algometrik analizin sonucu olan BAE'nin birbiri ile ilişkili olduğunu ve klinikte birbirlerinin yerine kullanılabileceklerini düşünmekteyiz.

S-0737 - TEMPOROMANDİBULAR EKLEM DİSFONKSİYONUNDA SERVİKAL EKLEM HAREKETİ VE BAŞIN ANTERİOR TİLT DERECESİ DEĞİŞİR Mİ?

Bahar KÜLÜNKOĞLU1, Yasemin AKKUBAK1, N. Tolgahan YILDIZ1,

1Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,

Temporomandibular eklem disfonksiyonu (TMED); çiğneme kasları, temporomandibular eklem (TME) veya her ikisinde birden ortaya çıkan ağız açmada kısıtlılık, ağrı, ağız açma yolunda sapma, eklem bölgesinde klik sesi ve eklemde kilitlenme gibi problemleri kapsayan bir terimdir. Çalışmalarda, TMED olan bireylerde servikal disfonksiyona ait klinik belirti ve bulgular olduğu ve TMED ile servikal postür, normal eklem hareketi (NEH) ve baş anterior tilti (BAT) arasında bir ilişki olduğu belirtilmektedir. TMED olan hastalarda sağlıklı bireylere göre daha fazla baş anterior tilti görülürken servikal normal eklem hareketlerinin daha kısıtlı olduğu öne sürülmektedir. Çalışmadaki amacımız TMED olan bireyler ile sağlıklı bireyler arasındaki servikal NEH ve BAT parametrelerini karşılaştırmaktır.

Çalışmaya TMED olan 50 hasta (TMED grubu) (yaş ort.: 28,36±10,12) ve 50 sağlıklı birey (kontrol grubu) (yaş ort.: 27,54±10,21) dahil edildi. Servikal NEH (fleksiyon, ekstansiyon, lateral fleksiyon, rotasyon) ve BAT'ı belirlemek için kranio-vertebral açı (KVA) universal gonyometre ile ölçüldü ve sonuçlar derece olarak kaydedildi. KVA'nın 50º nin altında olması durumunda BAT var olarak kabul edildi.

TMED grubunda servikal NEH'lerine bakıldığında fleksiyon: 44,89±5,96 º, ekstansiyon: 40,31±5,72 º, lateral fleksiyon sol / sağ: 38,10±4,33 º / 38,70±4,35 º ve rotasyon sol / sağ: 74,43±7,10 º / 74,82±7,82 º olarak bulunurken kontrol grubunda fleksiyon: 55,62±5,36 º, ekstansiyon: 48,31±6,56 º, lateral fleksiyon sol / sağ: 45,13±2,67 º / 44,38±6,30º ve rotasyon sol / sağ: 80,51±10,73 º / 81,30±10,74 º olarak bulundu. İki grup arasında servikal NEH fleksiyon ($p<0,001$, t: 10,458), ekstansiyon ($p<0,001$, t:7,359), lateral fleksiyon sol / sağ ($p<0,001$, t:10,792) / ($p<0,001$, t:5,778) ve rotasyon sol / sağ ($p<0,001$, t:3,689) / ($p<0,001$, t:3,805) parametreleri arasında anlamlı fark vardı. Kontrol grubunun servikal NEH'leri TMED grubundan daha yüksekti. TMED grubunda KVA 48,16±4,02 º iken kontrol grubunda 55,70±4,11 º olarak bulundu ve arada anlamlı fark vardı ($p<0,001$, t:10,229). TMED grubunun KVA değeri kontrol grubundan anlamlı derecede daha yüksekti. TMED grubunda 29 kişide (% 58) BAT mevcut iken kontrol grubunda sadece 2 kişide (% 4) mevcuttu.

İki grup arasında servikal NEH ve KVA / BAT parametreleri arasında anlamlı fark vardı. TMED ile servikal NEH ve BAT arasında literatürü destekler şekilde ilişki vardı. Klinikte TMED değerlendirilirken servikal NEH'nin de değerlendirilmesi gerektiğini ve gerekliyse tedavi aşamasında servikal NEH, germe egzersizleri ve düzeltici postür egzersizlerinin tedaviye dahil edilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

S-0738 - FARKLI SEVİYELERDEKİ DMD'Lİ VE SAĞLIKLI ÇOCUKLARIN FONKSİYONEL KAPASİTE VE PERFORMASINDAN SONRA KALP HIZLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Halil ALKAN1, Akmer MUTLU1, Kübra SEYHAN1, Ayşe KARADUMAN1, Öznur YILMAZ1,

1Hacettepe Üniversitesi ,

Duchenne Muskuler Distrofi (DMD) 3500 canlı erkek doğumun birinde gözlenir, X'e bağlı resesif geçiş gösteren progresif kas hastalıklarından en yaygın olanıdır. Önceki çalışmalarda farklı fonksiyonel seviyelerdeki DMD'li çocukların kalp hızları karşılaştırılmamıştır. Bizim amacımız sağlıklı çocuklar ile farklı fonksiyonel seviyelerdeki DMD'li çocukların kalp hızlarını karşılaştırmaktır.

Bu çalışma,Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümün, kas hastalıkları ünitesinde takip edilen DMD'li hastaları içerdi. 6-11 yaş aralığında 18 seviye 1, 17 seviye 2, 17 seviye 3 DMD'li çocuk ve 17 benzer yaşta sağlıklı çocuktan oluşan dört grup vardı. DMD'li çocukların fonksiyonel seviyelerini belirlemek için Brooke Alt Ekstremite Sınıflandırma Ölçeği kullanıldı. Fonksiyonel kapasite için 6 dk yürüme testi kullanıldı. Test öncesi ve sonrası kalp hızı Oksimetre ile ölçüldü.

Sağlıklı grup ile seviye 1 arasında dinlenme kalp hızı arasında fark vardı; sağlıklı grup ile seviye 3 arasında ($p<0.0083$) fark vardı, diğer gruplar arasında ise anlamlı bir fark yoktu. 6 dakika yürüme testinden sonra kalp hızları arasında anlamlı bir fark gözlenmedi.

DMD'li çocukların sağlıklı çocukların dinlenme kalp hızı değeri karşılaştırıldığında taşikardiye sahip oldukları bulundu ve gruplar içerisinde en çok taşikardisi olan grup seviye 1'di. Fizyoterapi takipinde olan farklı fonksiyonel seviyelerdeki DMD'li çocukların dinlenme kalp hızı çeşitliliğine dikkat edilmesi gerekir.

S-0739 - ALT EKSTREMİTE DEFORMİTELERİNİN POSTÜRAL STABİLİTE ÜZERİNE ETKİSİ: ÖN ÇALIŞMA

TUBA ZOROĞLU1, S.SEÇİL BAYRAM1, TARIK ÖZMEN2, ECE ACAR1,

1KARABÜK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MYO, 2KARABÜK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Alt ekstremite gerek vücut ağırlığını taşıma gerek proprioseptif girdi açısından kas, eklem, tendon yapılarıyla bir bütündür. Oluşan herhangi bir deformite bütün yapılarda değişiklikler oluşturur. Bu değişiklikler sonucu yük dağılımında bozukluk, biyomekaniksel dengesizlik, nöromuskuler değişiklikler ortaya çıkarak dengeyi olumsuz yönde etkileyebilmektedir.Özellikle aktif dönemde bulunan genç yetişkinlerde bu denge kaybı günlük yaşam faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Çalışmanın amacı; gençlerde alt ekstremitede bulunan deformite varlığının postüral stabilite üzerindeki etkilerini belirlemektir.

Çalışmamıza 23 kadın 7 erkek toplam 30 birey katıldı. Yaş ortalamaları 22,13±1,38, vücut kitle indeksi ortalamaları ise 21,82±5,24 kg/m2'di. Tüm katılımcıların dominant tarafları sağdı. Bireyler anterior, posterior ve lateral postür analizi ile değerlendirilerek alt ekstremite deformitesi olanlar belirlendi. Postüral stabilite ölçümleri denge platformu (BERTEC) aracılığıyla, kişilerin destek yüzeylerinde, basınç merkezi (BM) değişimlerinin belirlenmesi ile gerçekleştirilmiştir. Ölçümler çift ayak ve tek ayak, gözler açık ve kapalı pozisyonda stabil ve stabil olmayan (süngerli) zeminlerde, tekrarlandı.

30 bireyin 9'unda deformite vardı, 21'inde yoktu. Tespit edilen deformiteler halluks valgus (n:2), pes planus(n:5), subtalar valgus (n:1), tibial torsiyon (n:2), genu valgum (n:2), genu rekurvatum (n:1) ve anterior pelvik tiltti (n:2). Deformitesi olanlar ve olmayanlar postüral stabilite açısından karşılaştırıldığında non-dominant taraf üzerinde tek ayak duruşta sola BM değişimi anlamlı düzeyde düşüktü (p=0,00). Diğer parametreler benzerdi (p>0,05).

Postüral stabilite, deformite varlığında non-dominant taraf yönünde olumsuz etkilenmektedir. Postüral stabilitedeki bu kayıp günlük yaşam aktivitelerini olumsuz etkileyebilmektedir. Daha fazla birey dahil edilerek, deformiteler ayrı ayrı sınıflandırılarak ve deformitelerin düzeltilmesine yönelik tedavileri yapılarak ileri çalışmalar planlanmaktadır. *Bu çalışma Karabük Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir. Proje Numarası: KBÜ-BAP-15/2-KP-065.

S-0740 - İNME HASTALARINDA YAŞ İLE POSTÜR, DENGE, MOBİLİTE VE BAĞIMSIZLIK SEVİYESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Tuğçe DUMAN1, Oğuzhan KURŞUN2, İlke KESER1, Neşe ÖZTEKİN2,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Ankara Numune Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Yaşlanma ile birlikte motor fonksiyon, denge ve mobilitede bazı kayıplar olabilir. Bu yaş bağımlı kayıplara inme ile yenileri eklenebilir. Bu durum aynı zamanda bireyin bağımsızlığını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı yaş ile postür, denge, mobilite ve bağımsızlık seviyesi arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Nörolog tarafından akut inme tanısı ile hastanenin nöroloji bölümünün yataklı servisinde izlenen 47 hasta çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden ve doktor tarafından stabil olduğu söylenen hastalara fizyoterapist tarafından değerlendirme yöntemleri uygulanmıştır. İnme şiddeti, postür, denge, mobilite ve bağımsızlık düzeyi sırasıyla Ulusal Sağlık Enstitüsü İnme Skalası (NIHSS), İnme için Postürel Değerlendirme Skalası (PASS), Berg Denge Skalası (BBS), Rivermead Mobilite Indeksi (RMI), İnme Rehabilitasyonu Hareket Değerlendirme Ölçeği (STREAM) ve Barthel Indeksi (BI) ile değerlendirilmiştir.

Hastaların ortanca yaş değeri 64 yıldı (min.43-max.83). Ortanca skorlar sırası ile NIHSS 4, PASS 23, BBS 32,RMI 7, STREAM 52, BI 75 idi. STREAM, PASS, BBS ve BI skorları arasında pozitif yönde, çok kuvvetli düzeyde, anlamlı bir korelasyon bulundu ($p<0.001$). NIHSS ile STREAM, PASS, BBS ve BI arasında negatif yönde, kuvvetli düzeyde, anlamlı bir korelasyon bulundu ($p<0.001$). Yaş ile STREAM, PASS, BBS ve BI skorları arasında düşük-orta kuvvette, negatif yönde, anlamlı bir korelasyon bulundu ($p<0.05$).

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, inme hastalarında hastaların yaşı arttıkça daha detaylı değerlendirmelerin yapılmasının gerekli olduğu düşünüldü. Postür, denge, mobilite ve bağımsızlık seviyesi güçlü ilişkide bulundu. İnme hastalarında sadece tüm bu parametreler değil aynı zamanda yaşın da önemli bir belirleyici olduğu düşünülmüştür.

S-0741 - MULTİPL SKLEROZLU HASTALARDA SPASTİSİTE DÜŞMELER İLE İLİŞKİLİDİR

Zuhal ABASIYANIK1, Turhan KAHRAMAN2, Asiye Tuba ÖZDOĞAR1, Taha ÖZASLAN3, Özge ERTEKİN1, SERKAN ÖZAKBAŞ3, MS Study Group 4,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, 2İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 3Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilimdalı, 4Multipl Skleroz Araştırmaları Derneği,

Düşmeler Multipl Sklerozlu (MS) hastalarda en sık karşılaşılan sorunlardandır. Aktivite düzeyinin azalmasına, katılımın kısıtlanmasına ve yaşam kalitesinin azalmasına sebep olabilir. Düşmeyi önleme yaklaşımlarının planlanmasında düşmelere yol açan modifiye edilebilir risk faktörlerinin belirlenmesi önemlidir. Düşmelerin sebeplerinin çok faktörden etkilendiği bilinmektedir. Önceki çalışmaların bir çoğunda denge ve yürümenin düşmeler üzerindeki etkisi incelenmiştir. Spastisitenin ve düşme arasındaki ilişkiyi doğrudan araştıran çalışmalar çok az sayıdadır. Bu çalışmanın amacı MS hastalarında görülen alt ekstremite spastisitesi ile düşme arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

EDSS 0-4,5 arasında değişen MS'li hastalar bu kesitsel çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcılara yaş, yardımcı cihaz kullanımı, son 3 aydaki düşme sayısı ve düşmelerinin yaralanmalarla sonuçlanıp sonuçlanmadığını soran bir anket uygulanmıştır. Kalça adduktörleri, diz fleksörleri ve ekstensörleri, ayak bileği plantar fleksörlerini içeren alt ekstremite spastisite değerlendirilmesi Modifiye Ashworth ve Modifiye Tardieu Skalası ile yapılmıştır. Katılımcılar son 3 ayda en az bir kez düşme yaşamış düşenlerle düşmeyenler olarak iki gruba ayrılmıştır.

Çalışmaya toplamda 39 katılımcı (21 kadın) katılmıştır. Katılımcılardan 15'i düşen, 24'ü düşmeyen gruba dahil edilmiştir. Düşen ve düşmeyen hastalar karşılaştırıldığında diz fleksörleri ve ayak plantar fleksörlerindeki spastisite şiddeti düşen hastalarda anlamlı olarak daha yüksek bulundu ($p<0.05$).Düşme sayısı ile diz fleksör ve ekstensörlerindeki spastisite şiddeti arasında düşük- orta düzeyde korelasyon saptandı ($rs=0,208-0,377$, $p<0,05$). Ayak plantar fleksörlerindeki spastisite ve düşme sıklığı arasında orta-yüksek düzeyde korelasyon tespit edildi. ($rs=0,383-0,552$, $p<0,05$).

Bu çalışma, MS'li hastalarda düşme sayısı ile alt ekstremite spastisitesinin ilişkili olduğunu göstermektedir. Spastisite yönetimi düşme önleme programlarında ön plana çıkmalıdır.

S-0742 - ÇALIŞANLARIN HASTANE ETİK İKLİM ALGILARININ ÖLÇÜLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

FUAT KORKMAZER1, MAHFURE PİROL2, ELİF KIZILKAYA GÜNEYSU3,

1MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ, 2SELÇUK ÜNİVERSİTESİ, 3MUŞ DEVLET HASTANESİ,

Etik, felsefenin en eski ve en temel disiplinlerinden birisidir. Etik soru ve sorunlar, felsefenin bilinen başlangıcından bu yana filozofları en çok meşgul eden soru ve sorunlar arasında yer almıştır. Etik sorun ve sorular, yalnız filozofların değil, herkesin her gün karşılaştığı, içinde taşıdığı sorun ve sorulardır. Çünkü "doğruyu aramak" hiç bir bireyin vazgeçemediği bir şeydir. Örgütsel etik iklim algısı ahlaki tutum ve davranışlar açısından kurumsal değerleri ve uygulamaları bünyesinde barındırdığı için çalışan performansı ve kuruma olan bağlılığı üzerinde önemli etkiye sahiptir. Diğer bir ifade ile çalışanların kurumsal etik iklim algıları, çalışan performansı, hizmet kalitesi ve örgütsel bağlılıklarını ve dolayısıyla etkinliğini ve verimliliğini etkilemektedir.

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Olson (1995) tarafından geliştirilen, Bahçecik ve Öztürk (2003) tarafından Türkçeye uyarlanan Hastane Etik İklim Ölçeği (HEİÖ) kullanılmıştır. Anket soruları Muş Devlet Hastanesi' nde çalışan 186 hemşireye sorulmuştur.

Elde edilen bulgular sonucunda hemşirelerin hastane etik iklim algılarının yüksek düzeyde olumlu olduğu, hastalar alt boyutu puan ortalamalarının yüksek, doktorlar ve hastane alt boyutu puan ortalamalarının daha düşük olduğu görülmüştür. Hemşirelerin hastane etik iklim algılarının yüksek düzeyde olma algısını eğitim düzeyi ve çalışma süresinin etkilediği söylenebilir.

Bu bulgular doğrultusunda; sağlık çalışanlarının etik iklim algılarının belirlenmesi, etik sorunların çözülerek sağlık hizmetlerinin kalitesinin arttırılmasına yönelik stratejilerin belirlenmesi, kurumdaki olumlu etik davranışların desteklenip ödüllendirilmesi, etik konusunda çalışanların duyarlılıklarının arttırılması ve hemşirelerde etik iklim algısını etkileyebilecek parametrelerle ilişkisini inceleyen çalışmaların yapılması önerilebilir.

S-0743 - CPAP TEDAVİSİ ALAN YENİDOĞANDA NAZAL KOMPLİKASYONLARA YÖNELİK ATRAVMATİK BAKIM UYGULAMALARI

Nevin USLU1, Fahriye PAZARCIKCI2,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Burdur , 2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Burdur,

Amaç: Bu bildirinin amacı CPAP tedavisi alan yenidoğanda nazal komplikasyonlara yönelik atravmatik bakım (AB) uygulamalarına dikkat çekmektir.

“CPAP, yenidoğan, cilt bakımı, atravmatik bakım” anahtar kelimeleri kullanılarak ‘Google Akademik’, ‘PubMed’, ‘Cochrane’ veri tabanları Türkçe-İngilizce olarak taranmış, 2007-2017 yılları arasındaki araştırmalar çalışma kapsamına alınmıştır. Yenidoğan yoğun bakım servislerinde sürekli pozitif hava basıncının (CPAP) önemi giderek artmakta, özellikle preterm, düşük doğum ağırlıklı bebeklerde nazal yöntemler tercih edilmektedir. CPAP'ın erken kullanımı entübasyon, sürfaktan ihtiyacını, Kronik Akciğer Hastalığını, pnomotoraks, mortalite oranını ve üçüncü basamak neonatal merkezlere geçişi azaltmaktadır. CPAP'ın yararlarının yanında komplikasyonları da bulunmaktadır. Nazal komplikasyonlar bunlardan biridir. Çoğunlukla nazal cilt ve mokoza da irritasyon, tahriş, hiperemi, kanama, nekroz, ülserasyon, granülasyon, vestibüler stenoz gibi komplikasyonlar gelişmektedir. Yenidoğan cildinin hassas, immatür olması, burun anatomik yapısı, CPAP cihazlarının burun bölgesine lokal basıncı komplikasyon riskini daha da artırmaktadır. Yenidoğanda bu komplikasyonlar ağrı ve rahatsızlığa neden olabilmektedir. Bu fizyolojik-psikolojik stresi azaltmada ve gidermede AB kullanılabilir. AB, bakım uygulamalarından kaynaklanan fiziksel, psikolojik stresi azaltan ya da gideren bir terapötik bakım felsefesidir. AB uygulamalarında bedensel yaralanma ve acıyı önlemek veya en aza indirmek önemlidir. Nazal komplikasyonlarına yönelik kullanılabilecek AB uygulamaları; CPAP sistem ve kanüllerin basınç noktaları oluşturmaması için CPAP yerleşiminin periyodik kontrol edilmesi, temas ettiği bölgelerde köpük\hidrokoloid bariyer kullanılması, nazal kanüllerin cilde tutturulmasında poliüretan koruyucu ara bant kullanılması, flaster tercihinin azaltılması, yenidoğan cilt risk değerlendirme ölçek ve sınıflandırmalarının kullanılmasıdır. Bunlara ek olarak yenidoğana uygun çap ve uzunlukta kanül seçilmesi, kanüldeki gazın uygun basınç ve nemlilikte olması, yenidoğana pozisyon verilmesi, boyun ya da göğsünün rulo ile desteklenilmesi, doğru beslenilmesi, hidrasyonunun sağlanmasıdır.

Sonuç: Yenidoğanda nazal mukozanın korunması, cilt bütünlüğünün korunmasında önemli bir alanı oluşturmaktadır. Atravmatik bakım felsefesi çerçevesinde CPAP tedavisi alan yenidoğanlarda cilt bütünlüğünü korumaya yönelik kanıta dayalı bakım rehberleri oluşturmalı ve hemşirelik bakımı verilmelidir.

S-0744 - HEMŞİRELERİN VE ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK İHMALİ VE İSTİSMARI BELİRTİLERİNİ TANIMLAYABİLME BİLGİ VE TUTUMLARI

Özcan AYGÜN1, Gonca Karayağız MUSLU1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

Bu araştırmada, ilköğretim okulu öğretmenleri ile hemşirelerin çocuk istismarı ve ihmaline ilişkin farkındalık düzeylerinin ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma, Fethiye'de bulunan 932 öğretmen ve 75 sağlık çalışanından oluşan evrenden tabakalama yapılarak, evreni bilinen örneklem formülü kullanılarak ve örneklem sayısı %20 arttırarak, 295 kişi örneklem alınarak gerçekleştirilmiştir. Etik onay Üniversite Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan ve kurum izinleri Halk Sağlığı Müdürlüğü ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınmıştır. Çalışmada 22 sorudan oluşan çocuk istismarı ve ihmali farkındalık anketi kullanılmış ve veriler yüz yüze görüşme ile toplanmıştır. Verilerin analizinde sayı ve yüzdelikler, ikili grup karşılaştırmalarında bağımsız değişkenlerde t ve Mann Whitney U testleri, ikiden daha fazla olan grup karşılaştırmalarında ise Tek Yönlü Varyans Analizi ve Kruskal-Wallis H testleri kullanılmıştır. Çalışmada istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Katılımcıların %52.5'i erkek, 2/3'ü oranla da 35 yaş üstü, büyük çoğunluğu evli, evlilerin çoğu ise ebeveyn, %80'i öğretmen, 2/3' ü 10 yıldan fazla süredir çalışmaktadır. Katılımcıların, %45.4'ü çocuk haklarını ve kanununu bildiğini ve %45.1'i çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili kurumlarında tartışılabildiklerini belirtmişlerdir. Ancak, eğitim alma, çocuk kanununu ve haklarını bilme, kurumlarında çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili tartışma yapabilme durumları ile anketten aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Katılımcıların cinsiyet, medeni durum, kurumda çalıştıkları süre ve ekonomik durumları ile anket puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Ancak, 25-34 yaş grubunun puan ortalamaları hem 35-44 ($p=0.036$) hem de 44 yaşın üzerindeki yaş gruplarına ($p= 0.002$) göre daha düşüktür ve istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$). Ayrıca, ebeveyn olanların ($p=0.038$) olmayanlara, hemşirelerin hem sınıf ($p=0.003$) hem de branş öğretmenlerine ($p= 0.002$) göre çocuk istismarı ve ihmali farkındalık anketi puan ortalamaları daha yüksek ve istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$). Çocuk ihmal ve istismarı konusunda hizmet içi eğitim alanların oranı %24.7, bilgiye ihtiyacı olanların oranı %72.9'u ve destek talep edenlerin oranı %76.6'dır. Çocuk ihmal ve istismarı konusunda bilgiye ihtiyacı olduğunu belirtenler ($p=0.009$) ve destek talep edenlerin ($p=0.021$) puan ortalamaları da belirtmeyenlere göre daha yüksek anlamlıdır ($p<0.05$).

Çalışma sonucunda çocuk ihmali ve istismarı konusunda farkındalığın yetersiz olduğu, yaşı 35 üzerinde olanların, ebeveyn olanların ve hemşirelerin konuyla ilgili duyarlılıklarının daha ileri düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar ışığında özellikle kurumlarda çalışanların çocuk ihmali ve istismarı konusunda bilgilerini artırmak ve olumlu tutum sergileyenleri ödüllendirmek önerilebilir.

S-0745 - ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Gonca Karayağız MUSLU1, Özcan AYGÜN1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

Bu araştırmada Muğla ili Fethiye ilçesinde ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin sosyal anksiyete düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma evrenini, Fethiye merkezde bulunan üç ortaokula devam eden toplam 1363 öğrenci oluşturmuştur. Evreni bilinen örneklem formülünde olayın görülme ve görülmeme sıklığı 0.5 örneklem sayısı %20 arttırarak, toplam 360 kişi örneklem olarak belirlenmiştir. Gücünü arttırmak için çalışma 550 öğrenci ile yürütülmüştür. Tabakalı rastgele örnekleme yöntemi ile öğrencilerin homojen dağılımı sağlanmıştır. Araştırmanın etik onayı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan ve kurum izinleri Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınmıştır. Araştırmada Sosyo-demografik Soru Formu ve Çocuk için Sosyal Anksiyete Ölçeği kullanılmıştır. "Sosyo-demografik Soru Formu" araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. "Çocuklar için Sosyal Anksiyete Ölçeği" 18 sorudan oluşan beşli likert tipi bir ölçek olup, puanının artışı sosyal anksiyetenin artışını göstermektedir. Verilerin analizinde sayı ve yüzdelikler, ikili grup karşılaştırmalarında bağımsız değişkenlerde t ve Mann Whitney U testleri, ikiden daha fazla olan grup karşılaştırmalarında ise Tek Yönlü Varyans Analizi ve Kruskal-Wallis H testleri kullanılmıştır. Çalışmada istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Öğrencilerin %51.3'ü kız, %30.9'u 7. sınıf öğrencisi ve 13 yaşındadır. Öğrencilerin %56'sının annesi, %63.6 'unun babası ilkokul mezunudur. Öğrencilerin sosyal anksiyete puan ortalamaları 43.97±13.29 (min-max: 18-90) olarak bulunmuştur. Öğrencilerin yaş, anne ve baba eğitim düzeyi ile sosyal anksiyete ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Kızların erkeklerden ($p=.021$), 6. sınıfların 7 ($p=.002$) ve 8. sınıflardan ($p=.007$), kardeşi olmayanların ($p=.041$) ve yakın arkadaşı olmayanların ($p=.024$) olanlardan, düşük gelir düzeyine sahip olanların ($p=.045$) orta ve yüksek gelir düzeyine sahip olanlardan, akademik başarısı kötü olan ($p=.033$) öğrencilerin orta ve iyi düzeyde olanlardan sosyal anksiyete ölçeği puan ortalamaları yüksek ve istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$).

Çalışma sonucunda ortaokul öğrencilerinde sosyal anksiyetenin orta düzeyde olduğu, öğrencilerin cinsiyet, sınıf, gelir düzeyi, kardeşe ve yakın bir arkadaşa sahip olma, akademik başarı düzeyleri gibi değişkenlerin sosyal anksiyete düzeylerini etkiledikleri bulunmuştur. Bu sonuçlar ışığında risk grubunda bulunan öğrencilere yönelik rehberlik, danışmanlık ve eğitim hizmetlerinin sunulması servisi, okul sağlığı önerilebilir.

S-0746 - ANNELERİN HUMAN PAPİLLOMA VİRÜS AŞISI İLE İLGİLİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

AYSEL TOPAN1, ÖZLEM ÖZTÜRK2, TÜLAY KUZLU AYYILDIZ1, FUNDA VEREN1, ZEYNEP ERDOĞAN1,

1BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ, 2KARABÜK ÜNİVERSİTESİ,

Human papilloma virüs (HPV) enfeksiyonunun serviks kanseri ile olan ilişkisi bilinmektedir. Proflaktik HPV aşıları, enfekte olmamış kişileri HPV enfeksiyonuna ve onun getireceği risklere karşı korumaktadır. Bu yüzden özellikle 5-18 yaş arası kız çocuğu olan annelerin bilgilendirilmesi oldukça önemlidir. Bu çalışma 5-18 yaş arası kız çocuğu olan annelerin HPV aşısı ile ilgili bilgi düzeylerini saptamak amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Zonguldak İl merkezinde bulunan 11 aile sağlığı merkezinde bulunan 5-18 yaş kız çocuğu olan anneler oluşturmaktadır. Araştırma verileri Ocak 2016-Mayıs 2016 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmada örneklem seçimi yapılmamış olup evren üzerinde çalışılmıştır. Verilerin toplanmasında; literatür ve uzman görüşleri doğrultusunda annelere, HPV Aşısı hakkında bilgi düzeyini belirlemek amacı ile hazırlanmış olan anket formu kullanılmıştır. Anketler araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır.

Araştırmaya katılan annelerin %53,6'sının 31-40 yaş arasında, %36.5'inin ilköğretim mezunu, 57,8'inin ev hanımı ve %51'inin 1 çocuk sahibi olduğu saptanmıştır. Annelerin %74'ü HPV'yi hiç duymamışken % 58,9'u nasıl bulaştığını bilmemektedir. Araştırmaya katılan annelerin %51,6'sı serviks kanserinden korunma yolunun olduğunu, %82,8'inin serviks kanseri aşısı hakkında herhangi bir şey duymadığını belirtirken, %82,4'ü HPV aşısı ile ilgili herhangi bir bilgiye sahip olmadığını ifade etmiştir. Annelerin %95,3'ü HPV aşısının fiyatı hakkında bilgisi olmadığını söylerken, annelerin %48,4'ünün HPV aşısının kimlere yapıldığını bilmediğini belirtirken, %41,7'si HPV aşısının 1 doz uygulanması gerektiğini düşünmektedir. Araştırmaya katılan annelerin %65.6'sı HPV aşısını 5-25 yaşları arasında yapılması gerektiğini belirtirken, %31.8'i 0-55 yaş arasında yapılması gerektiğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan annelerin %99,5'inin aşı yaptırmadığını, %72,4'ü HPV aşısı hakkında herhangi bir şey duymadığı için HPV aşısını yaptırmadığını, %78,6' sı HPV aşısının zararlı olmadığını, %97,4'ü çocuğuna HPV aşısını yaptırmadığını ve %67,7'si de HPV aşısını çocuğuna yaptırmayı düşünmediğini ifade etmiştir.

Araştırma sonucunda 5-18 yaş arası kız çocuğu olan annelerin HPV ve HPV aşısı ile ilgili bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu saptanmış olup çoğunluğunun aşı hakkında bilgi sahibi olmadığı ve çocuklarına yaptırmak istemedikleri saptanmıştır.

S-0747 - KANSER HASTALARININ MİZAH TARZLARI İLE HEMŞİRELERLE OLAN ETKİLEŞİMLERİNDE MİZAHİ OLARAK ALGILADIKLARI DURUMLAR

PELİN KARATAŞ1, FATMA DEMİRKIRAN1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bu araştırmanın amacı, kanser hastalarının mizah tarzları ile hemşirelerle olan etkileşimleri sırasında mizahi olarak algıladıkları durumları incelemektir.

Araştırma 2013 yılında, Türkiye'de bir üniversite hastanesinin onkoloji servislerinde yatark tedavi gören hastalarla yapıldı. Evreni 974; örneklemi ise olasılıksız-uygun örnekleme yöntemi kullanılarak hesaplanan 280 hasta oluşturdu. Veriler, "Mizah Tarzları Ölçeği" ve "Kişisel Veri Toplama Formu" kullanılarak yüz-yüze görüşme yöntemiyle toplandı. Sonuçlar % 95 güven aralığında, anlamlılık $p<0,05$ düzeyinde çift yönlü olarak değerlendirilmiştir. İstatiksel analizler için Kruskal Wallis, Mann Whitney U ve T-testi kullanıldı. ADÜ Girişimsel Olmayan Etik Kurul İzni, kurum izni ve hastalardan yazılı/sözlü onam alındı. Araştırmaya alınma kriterleri; Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde yatarak tedavi gören, 18 yaş üzeri kanser hastası olan, Kliniğe yatış süresi en az bir gün olan, Araştırma sorularını yanıtlayabilecek zihinsel kapasiteye sahip olan, Ruhsal bozukluğa sahip olmayan hastalar araştırmaya alınmıştır.

Hastaların%45,4'si kadın, %54,6'si erkek olup yaş ortalamaları 49,1±13,33'dir. Hastaların çoğu "Kendini Geliştirici" ve "Katılımcı" mizah tarzını kullanmaktadır. Hastaların %52,1(n=146)'i servisteki hemşirelerle olan iletişimini sıcak/samimi olarak değerlendirmesine rağmen, %93,9(n=263)'unda hemşirelerle aralarında mizahın nadir kullanıldığı saptanmıştır. Hastaların % 78,2'si hemşirelerle olan iletişimlerinde kendilerini iyi hissetmeleri için, hemşirelerin nasıl davranmalarını isterdiniz sorusunu cevaplamıştır. Hastaların %53,2(n=150)si güleryüzlü, konuşkan, tatlı dilli, azarlamayan/terslemeyen, sıcakkanlı, ilgili, yardımsever hemşire istemektedir.

Hastalar, hemşirelerin mizahı kullanmalarını istemekte ve yararlı bulmaktadır. Ayrıca hastalar en çok hemşirelerle iletişimde geçmelerine rağmen, onlarla mizahı paylaşmamaktadır. Sağlık personeli içinde en çok doktorlarla mizah kullanan hastaların kullandıkları mizah tarzı ise kendini yıkıcı mizahtır. Kanser hastalarının mizah tarzları ile hemşirelerle olan etkileşimlerinde mizahi olarak algıladıkları durumları inceleyen araştırma, ülkemizde hemşirelik alanında bir başlangıç niteliğindedir.

S-0748 - İNFANTİL KOLİK HAKKINDA NETNOGRAFİK BİR ANALİZ: BLOGGER ANNELER

Selmin ŞENOL1, Canan Sümeyra GÜN 2,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, AD, İzmir, Türkiye, 2Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, İzmir, Türkiye,

Neonatal süreç yenidoğanın yaşama uyum sağlamaya çalıştığı dönemdir. Bu dönemde tüm sistemler maturasyonunu tamamlama, dış uyaranlarla uyumlu bir sistematik döngü oluşturma çabasındadır. Yenidoğandaki farklı tepkiler, sistemler bu uyum noktasına ulaşana dek devam eder. İnfantiil kolik bunlardan biridir ve yenidoğanlık(ilk 28 gün) döneminde başlayarak sonraki süt çocukluğu(30.günden sonra ilk yaşına dek)'nun özellikle ilk altı ayında görülen aşırı ağlama ile karakterize tablodur. Ağlama tepkisinin olağan kabul edilebilirliğin dışında seyretmesini Wessel, üç haftadan uzun süre, haftada en az üç gün, her gün en az üç saat süren ağlama olarak tanımlar. Anneler ise, birbirinden güzel hayallerle bebeklerini henüz kucağına almış ve umut içindedirler. Hayallerin arasında yer almayan bu ağlama nöbetleri ile anneler kendilerini düş kırıklığı içinde, çaresizce bir arayış içinde bulurlar. Çalışmamızda tam da bu noktada annelerin bebeklerinin kolik ağlama nöbetleri için arayış içindeki durumlarının internetteki paylaşımları üzerinden incelenmesi ve "blogger anneler" olarak bu konuda neler paylaştıkları araştırılmıştır

İnternet pek çok bilgiye ulaşılabilir bir yer olduğu gibi tıp biliminde de önemli bir kaynakçadır. İnternetin kolay ve ucuz ulaşılabilir olması bilgiye ulaşmada ön safhalarda tutulmasına neden olmuştur. Özellikle ebeveynler bebekleri ile ilgili merak edilen bilgi ve sorunları internetten taramakta var olan deneyimlerinde blog ve sosyal medya profillerinde paylaşmaktadır. Bu çalışmada, yaşamın ilk yıllarında ortaya çıkan koliğin "kolik bebek" adı altında sosyal medya profillerinde blogger annelerin sitesinde paylaşılan bilgilerin ve deneyimlerin farklılığı ve doğruluğu literatür ışığında ele alınmıştır.

Çalışmada internet taraması sonucu bulunan ve izin alınan sosyal medya/anne blogları ebeveyn profilleri netnografik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bloger profilleri eğitim ve kariyer sahibi annelerden oluşmuştur. Annelerin kolik ile ilgili bilgileri tanımlanan literatürle eş değer tanımda olup kolikle baş etme yöntemlerine genelde literatüre eş değer yanıtlar verilmiştir(örneğin kucağa alma, kundaklama, beyaz gürültü gibi). Bloglarda zaman zaman bir hekime başvurulması uyarıları da saptanmıştır.

Araştırma sonucları, internetteki sosyal medya profilleri/blogger annelerin paylaşımları literatüre uygun, gerçeği yansıtabilen özellikler taşımakla birlikte, annelerin kolik ağlama krizinde internetteki bilgiden önce çocuk sağlığında uzman hekim görüşü alınarak bebeğin kolik olup olmadığının saptanmasına yönlendirilmesi gerekliliği saptanmıştır. Bu konuda bilimsel yönlendirme eğitimlerine yer verilmesi önerilebilir.

S-0749 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI İLE YAŞAM KALİTELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

KÜBRA GÜNEŞ1, GİZEM ŞAHİN1,

1ACIBADEM ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ,

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile yaşam kaliteleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapıldı.

Tanımlayıcı – ilişki arayıcı tipte yapılan bu araştırmanın evrenini, bir vakıf üniversitesinde Hemşirelik eğitimi alan 255 öğrenci, örneklemi ise araştırmaya katılmayı kabul eden 181 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Araştırma verileri etik kurul ve kurum çalışma izinleri tamamlandıktan sonra; 31 Ocak – 10 Şubat 2017 tarihleri arasında Kişisel Bilgi Formu, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği-II ve SF-36 Formu ile toplandı. Çalışmanın amacı katılımcılara açıklandı ve yazılı onamları alındı.

Öğrencilerin; yaş ortalamalarının 20,5 ± 2,04 ve %87,3'ünün kadın olduğu, %76,8'inin sigara tüketmediği, %79'unun alkol ve/veya madde kullanmadığı, %93,9'unun kronik hastalığının olmadığı ve beden kitle indeksi (BKİ) değerlerinin ortalamasının 22,1 ± 3,17 olduğu belirlendi. Öğrencilerin SYBDÖ-II toplam puanı ile; ölçeğin sağlık sorumluluğu (r=0,809), fiziksel aktivite (r=0,657), manevi gelişim (r=0,797), kişilerarası ilişkiler (r=0,748), stres yönetimi (r=0,773) ve beslenme (r=0,731) alt boyutları ve SF-36 formunun fiziksel sağlık (r=0,249) ve mental sağlık (r=0,382) bileşenleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptandı (p<0,001). SF-36 formunun alt boyutu olan sosyal fonksiyon ile BKİ değerleri (r=-0,147, p=0,048) arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulundu. Sigara içmeyen öğrencilerin SF-36 formunun mental sağlık bileşeni ($\chi 2$=7,680, p=0,021) ve SYBDÖ-II ölçeği alt boyutu olan stres yönetimi ($\chi 2$=6,848, p=0,033) puan ortalamalarının diğerlerinden daha yüksek olduğu saptandı.

Araştırmanın sonucunda; hemşirelik öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile yaşam kaliteleri arasında anlamlı ilişkinin olduğu, beden kitle indeksi değerinin artmasının sosyal fonksiyonu olumsuz etkilediği ve sigara içmeyen öğrencilerin ruh sağlıklarının ve stres yönetimlerinin daha iyi olduğu belirlendi.

S-0750 - AĞRI YÖNETİMİNDE NONFARMAKOLOJİK UYGULAMALARA SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİN ETKİLERİ

Özcan ÖZENÇ1, 2,

1Balıkesir Üniversitesi Balıkesir Sağlık Yüksekokulu,

İnsanların ortak deneyimlerinden biri olan ağrı, karmaşık ve hoş olmayan bir duygudur. Bireylerin yaşadığı ağrı uyku düzenini, aile yaşantısını, sosyal yaşantısını, iş verimini ve günlük yaşam aktivitelerini sürdürmesini etkileyerek yaşam kalitesini düşürür. Nonfarmakolojik yöntemler, ağrının ilaç dışı yöntemlerle kontrol edilmesidir. Nonfarmakolojik yöntemlerin ağrı gidermede kullanım amacı analjeziklerin kullanım oranının azaltılması, hastanın ağrı sorununun olabildiğince giderilerek yaşam kalitesinin yükseltilmesidir. Bu yöntemlerin birey tarafından kolaylıkla uygulanabilir olması, analjezikler gibi yan etkilerinin olmaması ve bireye ekonomik yük getirmemesi gibi avantajları vardır. Araştırma karmaşık ve hoş olmayan bir duygu olan ağrının giderilmesinde ilaç dışı uygulamaların kullanımına sosyodemografik özelliklerin etkilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı tipteki araştırma Hemşirelik Esasları ve Uygulamaları dersi kapsamında 03 Ekim-02 Aralık 2016 tarihlerinde Balıkesir ili Plevne Mahallesinde yaşayan anket sorularını cevaplamayı kabul eden ve çalışmanın örneklemini oluşturan 236 kişi ile yapılmıştır. Veriler SPSS istatistik 22 programında değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik, Oneway Anova, Ki-kare testi kullanıldı.

Araştırmaya katılanların %55.9'u kadın,%43.2'si evli, %66.1'i lise ve yüksekokul mezunu %39.0'unun geliri 1200 ile 2500TL arasında olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılanların başı ağrıdığında %34.2'si masaj uyguladığını veya yaptırdığını,%4.2'si başını alnından tülbentle sıkıca bağladığını, %28.5'i sırt ağrısında sıcak uygulama yaptığını,%53.7'si sırtına masaj yaptırdığını, %47.3'ü vücut ağrılarında mentollü merhem kullandığını,%12.7'si ağrıyan dişine karanfil %9.3'ü alkollü pamuk koyduğunu, %48.3'ü boğaz ağrısını geçirmede nane limon içtiğini ve sirke ile gargara yaptığını ifade etmektedir. Cinsiyet ve,yaş ile ağrıların giderilmesinde kullanılan nonfarmakolojik yöntemler arasındaki ilişki istatiksel olarak anlamlı bulunmuştur($p<0.05$). Medeni durum ile baş ağrısının giderilmesinde kullanılan nonfarmakolojik yöntemler arasındaki ilişki istatiksel olarak anlamlı bulunmuştur($p<0.05$).Öğrenim durumu ile ilaçsız ağrı giderme arasında anlamlı ilişki görülmektedir ($p<0.05$).

Çalışmaya katılanların ağrı giderilmesinde nonfarmakolojik yöntemleri kullandığı görülmektedir. Toplumun nonfarmokolojik yöntemleri kullanmaları hakkında bilinçlendirilmesi, kullanılan yöntemlerin olası yan etkilerinin önlenmesi açısından önemlidir.

S-0751 - BİR GRUP EBELİK ÖĞRENCİSİNDE DUYGUSAL YEME VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

SEHER İNALKAÇ1, HÜLYA ARSLANTAŞ2, RÜVEYDA YÜKSEL2,

1TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU, 2YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU,

Araştırma bir grup ebelik öğrencisinde duygusal yeme ve duygusal yemeyi etkileyen faktörleri belirlemek amacı ile kesitsel olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini, Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında ebelik bölümünde kayıtlı öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada olasılıksız örnekleme yöntemi kullanılmış olup; araştırmanın yapıldığı günlerde sınıfta olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 145 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan 4 bölümden (Kişisel Bilgi Formu, Duygusal Yeme Ölçeği, Oxford Mutluluk Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçeği) oluşan anket formu ile toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 15.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (Yüzdelik, Ortalama, Standart sapma) yanı sıra Ki-Kare ve One Way Anova Testi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %99.3'ü kadın, %98.6'sı bekar ve yaş ortalamaları 20.24±1.74'dür. Öğrencilerin %35.2'si üzgün olduğunda, %44.1'i yoğun ve stresli olduğunda, %62.8'i canı sıkkın olduğunda duygusal yeme ihtiyacı duymaktadır. %66.9'u çikolatadan vazgeçemediklerini bildirmişlerdir. Öğrencilerin %42.1'i stres, %38.6'sı yalnızlık, %29'u depresif duygu hali ve %17.2'si ilişki sorunları nedeniyle yemek yeme isteklerinin ortaya çıktığını bildirmişlerdir. Öğrencilerin %38.6'sı abur cubur (Hamburger, cips, kola vb.) yedikten sonra pişmanlık hissetmektedirler. Öğrencilerin duygusal olarak yemek yemelerine neden olan faktörlerin; üzgün olmaları ($\chi2$=10.777;p=0.001), yoğun-stresli olmaları ($\chi2$=15.805; p=0.000), can sıkıntısı ($\chi2$=6.763;p=0.009), çikolata yeme ($\chi2$=11,672; p=0.001), stres ($\chi2$=13.277;p=0.000), depresyon hissi ($\chi2$=7.213;p=0.007), ilişki sorunları ($\chi2$=3.990;p=0.046) ve yaşadıkları pişmanlık duyguları ($\chi2$=20,652;p=0.000) olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %21.4'ünde depresyon riski, % 66.9'unda duygusal yeme olduğu ve Oxfort Mutluluk Ölçeği puan ortalamalarının 111.97±22.52 olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin duygusal yeme durumları ile depresyon riskleri ve Oxford Mutluluk Ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlılık bulunamamıştır (p>0.05).

Öğrencilerin yaklaşık dörtte birinde depresyon riski, yaklaşık dörtte üçünde duygusal yeme olduğu ve mutluluk düzeylerinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin duygusal yemeye neden olan faktörlerin çoğunlukla olumsuz yaşam olayları ve stresör faktörler olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilere problem çözme becerilerinin ve stresle baş etme tekniklerinin öğretilmesi uygun olacaktır.

S-0752 - TÜRKİYE'DE GEBELİKTE ŞİDDET: SİSTEMATİK DERLEME

FUNDA ÇİTİL CANBAY1, AYDEN ÇOBAN1, AYŞEGÜL DÖNMEZ2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, 2İzmir Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Eğitim Birimi,

Bu çalışma, Türkiye'de gebelikte şiddetle ilgili yayınlanmış çalışmaların gözden geçirilmesi ve çalışmalardan elde edilen verilerin sistematik bir biçimde incelenmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Çalışma Ocak 2000–Nisan 2017 tarihlerinde yayınlanan makalelerin "gebelik ve/veya şiddet" ve "Türkiye" anahtar kelimeleri ile Türkçe ve İngilizce olarak taranmasıyla yapıldı. Konuyla ilgili 45 adet araştırmaya ulaşılmış olup, dâhil edilme kriterlerine uygun olan 11 adet ulusal ve 12 adet uluslararası olmak üzere toplam 23 adet yayın çalışma kapsamında değerlendirdi.

Çalışmalar sistematik olarak değerlendirildiğinde, gebelerin toplam sayısı 8517 idi. Çalışmalarda gebelikte şiddeti değerlendirmek için genellikle anket formu (19 adet) kullanılmış olup sadece 4 çalışmada konuya ilişkin ölçek kullanılmış idi. Şiddete maruz kalan gebelerin çoğunluğu ilkokul ve altı mezunu olduğu görülmekte idi. Gebelikte en fazla görülen şiddet türü fiziksel şiddet olup diğer şiddet türleri sırasıyla psikolojik, cinsel ve ekonomik idi. Gebelerin çoğunlukla eşlerinden şiddet gördükleri belirlendi. Gebeler şiddet görme nedenlerini günlük ev işlerini aksatma, eşin bir anlık öfkesi, ekonomik sıkıntılar, gebelik öncesi şiddetin varlığı gibi nedenler olarak ifade etmekte idi. Şiddete maruz kalan gebelerin şiddet sonrası düşük ve gebeliği riske sokacak durum, depresif belirtiler ve anksiyete yaşadıkları görülmekte idi. Çalışmalarda gebelerin şiddetle karşılaştıklarında nereye başvuracaklarını bilmedikleri ve çoğunlukla hiçbir şey olmamış gibi davrandıkları görülmekte idi.

Bu sistematik derlemede, gebelikte şiddetin ülkemizde önemli bir sorun olduğu görülmektedir. Çalışma kapsamında incelenen çalışmalar gebelikte şiddetin boyutlarını ortaya koyan önemli sonuçlar içermektedir. Gebeler çoğunlukla maruz kaldıkları şiddetin farkında olmalarına rağmen nerelere başvuracaklarını ve şiddetin sonuçlarıyla nasıl baş edeceklerini bilmemektedir.

S-0753 - EKLEMPSİYE BAĞLI 36 HAFTALIK İNTRAUTERİN FETAL MORTALİTE: OLGU SUNUMU

İsmihan POLAT1, Ayden ÇOBAN2,

1Sağlık Bakanlığı , 2Adnan Menderes Üniversitesi,

Eklampsi; ağır preeklampsi belirtilerine konvülsiyonların eklenmesiyle ortaya çıkan anne ve fetüs sağlığını olumsuz etkileyen ciddi bir tablodur. Eklampside oluşan konvülsiyon ve komanın nedeni bilinmemekle birlikte serebral ödem, iskemi, kanama veya vazospazmın neden olduğu düşünülmektedir. Eklampside başlıca maternal mortalite nedenleri beyin kanaması ,pulmoner ödem, karaciğer, böbrek ve solunum yetmezliğidir. Perinatal mortalite ise %10-28 arasındadır ve erken doğum, intra uterin gelişme geriliği ve ablasyo plasenta görülebilir. Bu olgu sunumunda Ödemiş Devlet Hastanesi jinekoloji sevisinde takip ve tedavisi yapılan 32 yaşında olan H.S'nin, 36. gebelik haftasında intrauterin fetal mortalite tanısıyla sezaryen sonrası bakım ve tedavisinde ebelik uygulamalarının önemi vurgulanmıştır.

S-0754 - DİYABETLİ GEBEDE DOĞUM SONU İZLEM: OLGU SUNUMU

Safiye EVCİ1, Ayden ÇOBAN2,

1Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, 2Adnan Menderes Üniversitesi,

Diyabetes Mellitus; insülin kullanımında ya da üretimindeki yetersizlik sonucunda gelişen kronik endokrin ve metabolizma hastalığıdır. Dünya nüfus dağılımına göre standardize diyabet prevalansı %8 olarak hesaplanmıştır. Diyabetes mellitus, gebeliğin en yaygın tıbbi komplikasyonudur. Diyabetes mellitus gebelikte perinatal mortalite ve konjenital anomaliler açısından risk oluşturur. Gebelikte diyabetes mellitus pregestasyonel ve gestasyonel olarak ikiye ayrılır. Diyabetes mellitus tüm gebeliklerin %1-%14'ünü etkilerken pregestasyonel diyabet tüm gebeliklerin %0,02-%0,03'ünü etkiler. Bu olgu sunumunda Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde takip ve tedavisi yapılan Tip I Diyabeti olan ve doğum sonu izlemi yapılan bir kadının bakım ve tedavisinde ebelik uygulamalarının önemi vurgulanmıştır.

S-0755 - İNTERNET KAFELERİN SAĞLIK RİSKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ

Kamuran ÖZDİL1, Ayşegül ÖZCAN1, Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK1, Samet ÇALOĞLU1, Hüseyin ERCÜMENT1,

1Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi,

Bu çalışma internet kafelerin sağlık riskleri açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın evreni, Nevşehir ilinde bulunan internet kafe işletmecilerinden oluşmaktadır. Mart-2017 tarihi Nevşehir Valiliği tarafından alınan listede ki 13 internet kafeden 11 internet kafe işletmecisi görüşmeyi kabul etmiştir. Literatür taranarak ve bir internet kafede ön gözlem yapılarak geliştirilen 10 kriter içeren bir kontrol listesi, 2 gözlem sorusu yer alan form ve 9 soruluk anket formu kullanılmıştır. Etik Kurulu izni ve katılımcıların sözel onam alınmıştır. Verilerin analizinde sayı ve yüzde dağılımları kullanılmıştır.

Katılımcılar; öğrencilerin %.85,7'sinin oyun oynamak için sık sık, %71,4'ünün sosyal medyayı kullanmak ve %42,8'si kaynak taramak için bazen, sadece %28,5'inin ödev yapmak/haber okumak için nadiren internet kafeye geldiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların %42,8'i kafenin en yoğun olduğu saatleri 17.30-23.00 saatleri arasında, sadece 1 kafe sahibi ise 12.00-13.00 saatleri arasında yoğun olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların tamamı internet kafelerin toplum tarafından güvensiz olarak görüldüğünü ancak kendi görüşlerinin tam tersine güvenilir ve denetimli olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar öğrencilerde gözlemledikleri sorunları; "çocuklar oyun sırasında argo kelimeleri çok kullanıyorlar", "oyun sırasında kendilerini oyuna kaptırıyorlar gözleri başka bir şey görmüyor", "çocukların oyun oynarken boyunları ağrıyor, başlarını sağa sola hareket ettiriyorlar" şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcıların %42,8'i çevre okullardaki öğretmen ve yöneticilerin, %71,4'ü ailelerin öğrencileri takip etmek için kafeye geldiklerini belirtmişlerdir. Kafelerin %42,8'inde havalandırmanın yetersiz olduğu, %71,5'inde tuvalet temizliğinin yeterli olduğu ancak kafelerin tamamında tuvaletlerde sabun ve tuvalet kâğıdının olmadığı gözlemlenmiştir. Anketörler kafelerin tamamında oyun oynarken çocukların öfkelendiği, bağırdığını, argo konuştuklarını agresif olduklarını, birbirlerine şiddet içeren söylemlerde bulunduklarını gözlemlemişlerdir.

Araştırmanın sonucunda internet kafelerin en yoğun olduğu saatlerin çoğunlukla 17.00-23.00 olması dikkat çeken bir bulgudur. Çağımızın vazgeçilmez bir unsuru olan internete güvenli erişiminin sağlanması konusunda özellikle ailelerin bilgilendirilmesi önemlidir. Çocukların internete bağlı yaşayacakları sağlık sorunlarının önlenmesinde sağlık çalışanlarının öğretmenler, aileleri ve öğrencileri kapsayan çalışmalar yapması önerilmektedir.

S-0756 - DİABETİK ANNE BEBEĞİNİN DOĞUM SONRASI DEĞERLENDİRİLMESİ

FAHRİYE PAZARCIKCI1, EMİNE EFE2, 3,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BURDUR, 2AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ, HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, ANTALYA,

Bu çalışma, diabetik anne bebeği (DAB) tanılı yenidoğana doğum sonrası uygun, kapsamlı ve çok boyutlu bir hemşirelik bakımı sağlanabilmesi için doğru, eksiksiz ve tam bir değerlendirmenin önemine vurgu yapmak amacı ile yapılmıştır.

Akdeniz Üniversitesi EBSCO Discovery Service 2017 yılı abone veri tabanları taranmıştır. Ulaşılan kaynaklardan konuyla ilgili güncel çalışmalar araştırma kapsamına alınmıştır.

Diyabet, perinatal bakımdaki ilerlemelere rağmen fetal gelişimi olumsuz etkileyen ve yenidoğanda metabolik, kardiyak ve konjenital pek çok riske neden olan bir hastalıktır. Yapılan araştırmalar metabolik kontrolü iyi olmayan diabetik bir annenin bebeğinde makrozomi, hipoglisemi, hipokalsemi, hiperbilirubinemi, polisitemi, perinatal asfiksi, respiratuar distres sendromu, merkezi sinir sistemi defektleri, doğum travması, kardiyak anomaliler gibi risklerin daha da artmış olduğunu bildirilmektedir. DAB'nin doğum sonrası erken dönem değerlendirilmesi ekstrauterin yaşama geçişle, doğum odasında başlar ve bu değerlendirme hemşirelik sürecinin ilk aşamasını oluşturur. Amaç, acil girişim ve özel bakım gerektiren bir durum olup olmadığının tespit edilmesidir. Doğumu izleyen ilk 1-5 dakika içerisinde APGAR değerlendirmesi yapılmalıdır. Daha sonra geç dönem değerlendirme ile yenidoğan ve ailesinin fizyolojik, psikolojik, sosyokültürel, spiritüel durumuna ilişkin bakım gereksinimlerinin belirlenmesi sağlanmalıdır. Potansiyel ya da var olan problemleri tanımlamak için hemşirenin yenidoğana özgü normal değerleri, normalden sapmaları ve bunlara neden olabilecek faktörleri çok iyi bilmesi elzemdir. Uygun ve doğru hemşirelik tanıları koyabilmek ve gerekli bakımı zamanında uygulayabilmek için yenidoğanın değerlendirilmesine, bu doğrultuda değerlendirme araçlarının geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

DAB'nin etkin ve yeterli değerlendirilmesi ve bütüncül bakımı ile yenidoğanın ekstrauterin yaşama uyumu, uygun glukoz metobolizması, kardiyorespiratuvar adaptasyonu sağlanabilir, hiperbilirubinemi, polisitemi ve beslenme intoleransı önlenebilir, verilen bakımının kalitesi artırılabilir.

S-0757 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Melek ARDAHAN1, Aysun ÇOBADAK ÇALT1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Kesitsel araştırmanın evrenini, İzmir'de bir hemşirelik fakültesinde 2015-2016 yılları arasında eğitim gören son sınıf hemşirelik öğrencileri oluşturmaktadır (N=233). Örneklem seçimine gidilmemiş, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak araştırmanın yapıldığı tarihlerde araştırmaya katılmak isteyen gönüllü öğrenciler araştırmanın örneklemini oluşturmuştur (n=176). Veriler, 11 sorudan oluşan tanıtıcı özellikler formu ve 35 soru, 3 alt boyutu olan Problem Çözme Envanteri (PÇE) ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20.0 (Statiscal Package of Social Science) paket programı kullanılarak sayı, yüzde dağılımları ve regresyon analizi yapılmıştır.

Ankete katılan öğrencilerin %90.3'ü 25 yaşın altındadır, %86,9'u kız, %13,1'i erkektir. Öğrencilerin %65,9'unun geliri giderine denktir. Öğrencilerin kendi problem çözme becerilerini %48,3'ünün yüksek, %42,0'ının orta, %9,7'sinin ise düşük olarak değerlendirdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin problem çözme ile ilgili eğitim alma durumlarına bakıldığında; %32,4'ünün eğitim aldığı, %67,6'sının ise eğitim almadığı belirlenmiştir. Problem çözme envanterinden aldıkları puan ortalaması 84,47 ± 21,21'dir. "Problem çözme güveni" alt boyutu puan ortalaması 24,03 ± 8,77, "yaklaşma-kaçınma" biçimi puan ortalaması 45,54 ± 13,88, "kişisel kontrol" boyutu puan ortalaması ise 17,07 ± 4,04 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyetinin, gelir düzeyinin, kendi problem çözme becerilerini değerlendirme durumlarının toplam puan ve alt boyut puanını doğrusal olarak arttırdığı belirlenmiştir. İlişkinin doğrusallığı değerlendirildiğinde ise istatistiksel olarak oldukça anlamlıdır (p=0.000)

Bu bulgular doğrultusunda; hemşirelik son sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin problem çözme becerileri, cinsiyet, gelir düzeyi ve kendi problem çözme becerilerini değerlendirme durumlarından etkilenmektedir. Öğrencilerin problem çözme becerileri düzeyi ve etkileyen faktörler göz önüne alınarak eğitim programlarının düzenlenmesi, olumlu davranış değişikliklerinin gözlenmesi ve var olan eksikliklerin düzeltilmesi önerilebilir.

S-0758 - UNUTULMAMASI GEREKEN GERÇEKLER: SURİYELİ GÖÇMEN KADINLAR

Melek ARDAHAN1, Aysun ÇOBADAK ÇALT1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bu derlemede de, göçün kadınlar üzerine etkisi, Suriyeli kadınların sağlık sorunları ve sorunların çözümüne yönelik hemşirelik yaklaşımları anlatılmaktadır.

Göç süreci ve sonrasında yaşananlar değişken bir yapıya sahiptir. Süreci yaşayan insanların sosyoekonomik durumları, etnik ve dini kimlikleri ile kültürel özellikleri süreçten nasıl etkileneceklerini belirleyen önemli faktörlerdir. Bu değişimin kadınlar ve erkekler üzerinde farklı etkiler yarattığı ve göç eden bireylerin tutumlarından, yaşam deneyimlerinden etkilendiği apaçık bir gerçektir. Savaş nedeniyle göç etmek zorunda kalan kadınların sağlık sorunları, sığındıkları ülkede yaşayan diğer kadınlara göre daha fazladır. Düşük gelirli bir ülkeden yüksek gelirli bir ülkeye göç eden kadınlar, sağlığa ulaşım ve sağlık tarama programlarından faydalanma şansı daha fazla olmasına rağmen, o ülkenin dilini konuşamama nedeniyle bu imkânlardan yeterli düzeyde yararlanamamaktadır. Yakın tarihte Suriye'de yaşanan savaş sonrası Türkiye'ye göç eden kadınlar ise; genel olarak barınma, sağlık ve beslenme koşullarının yetersizliği, kültürel farklardan kaynaklanan sosyal uyum sorunları ile sosyal dışlanma, emek sömürüsü, kadınların fuhuş sektöründe ticarete dönüşen gayri resmi evlilikler aracılığıyla cinsel istismarı ve kadınlara yönelik tacizler gibi pek çok olumsuz durumla karşı karşıya kalmaktadır.

Suriyeli kadınların gerçek gereksinimleri ve korunmasızlıkları ile ilgili üreme sağlığı, gebelikten korunma, doğum, doğum öncesi-sonrası bakım, vitamin ve mineral eksiklikleri, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, düşük, istenmeyen gebelik, doğum komplikasyonları gibi konularda nerdeyse hiç bilgi yoktur. Türk Tabipler Birliği'nin "Suriyeli Sığınmacılar ve Sağlık Hizmetleri Raporu'na göre, mülteci kadınlar Türkiye de bulundukları süre içinde bu konularda herhangi bir yardım almadıklarını belirtmektedirler. Hatta "Birinci basamak sağlık kurumları olan Toplum Sağlığı Merkezleri ve Aile Sağlığı Merkezleri ile Kamu Hastaneleri'ne bu amaçla başvuru yaptıklarında bu hizmetlerin verilmediğinin söylendiği" belirtilmektedir.

İşkence, tecavüz veya fiziksel ya da cinsel istismara maruz kalmış kadınlar başta olmak üzere, danışmanlık hizmetlerinin sağlanması ve bu hizmetler verilirken kadınların güvenliğinin ve mahremiyetinin korunması gerekmektedir. Göç eden kadınlara sağlığı koruyucu ve geliştirici davranışlar öğretilmeli, sağlık hizmetlerine ulaşım anlatılmalıdır

S-0759 - KLİNİK UYGULAMADA ÖĞRENCİLERİNİN KULLANDIĞI HEMŞİRELİK TANILARININ BELİRLENMESİ

Gülengün TÜRK1, Sercan ÖZDEMİR2, Emel TOP3,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi , 2Nazilli Devlet Hastanesi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, 3Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu çalışma hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin klinik uygulamada kullandıkları hemşirelik tanılarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirildi.

Çalışmanın örneklemini çalışmaya katılmayı kabul eden 143 hemşirelik birinci sınıf öğrencisi oluşturdu. Çalışma verileri çalışmaya katılan öğrencilerin hazırladığı 143 bakım planının incelenmesiyle toplandı. İncelenen bakım planlarındaki hemşirelik tanıları NANDA-I Taksonomi II alanları altında gruplanmış hemşirelik tanılarına göre sınıflandırıldı. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzde hesaplamaları kullanıldı.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %84,6'sı kadındır. Öğrenciler NANDA-I' ın 8 alanında 38 farklı hemşirelik tanısı belirledi. Öğrencilerin belirlediği hemşirelik tanılarının sırasıyla en çok beslenme ve metabolik (%45,0), aktivite-egzersiz (%13,9) ve sağlığı algılama-sağlığın yönetimi (%13,4) alanlarında olduğu saptandı. Bu alanlarda en çok kullanılan hemşirelik tanılarının sırasıyla enfeksiyon riski, düşme riski, uyku örüntüsünde rahatsızlık, yorgunluk ve akut ağrı olduğu belirlendi. Rol-ilişki (%1,3), eliminasyon (%4,9) ve kendini algılama (%5,3) alanlarındaki hemşirelik tanılarının en az kullanıldığı saptandı. Öğrencilerin uygulamada cinsellik-üreme, başetme-stres toleransı ve değer-inanç alanlarında hiç tanı kullanmadığı belirlendi.

Öğrencilerin NANDA-I'ın 8 alanında 38 farklı hemşirelik tanısı kullandığı ve daha çok hastaların fizyolojik gereksinimlerine yönelik tanılar belirledikleri sonucuna varılmıştır.

S-0760 - HASTANEDE YATAN ÇOCUĞUN BAKIMINA EBEVEYN KATILIMI

Zühal ÇAMUR1, Seher SARIKAYA KARABUDAK1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu derlemenin amacı; hastanede yatan çocuğun bakımına etkin ebeveyn katılımının ebeveyn ve çocuk açısından etkisini ortaya koymaktır.

HASTANEDE YATAN ÇOCUĞUN BAKIMINA EBEVEYN KATILIMI Zühal Çamur[1], Seher Sarıkaya Karabudak[2] [1]Adnan Menderes Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın [2]Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi, Aydın Çocuğun hastaneye yatması hem çocuk hem de ailesi için stresli bir deneyimdir. Hastaneye yatış çocuğun yaşına ve yatış nedenine bağlı olarak değişik ölçülerde örseleyici olabilen bir durum olarak tanımlanmaktadır. Çocuk her şeyden önce güçsüzdür; bakılmak, korunmak ve kollanmak ister. Bu nedenle anne ve babasına bağımlıdır sürekli deneme ve öğrenme çabası içindedir öte yandan mantıklı düşünme yeteneği sınırlı duygu ve düşüncelerini anlatım gücü zayıftır, yaşantı ve deneyimlerinin azlığı nedeniyle çevresindeki olayları gerçeğe uygun olarak tartamaz, gördüklerini yanlış algılar ve yanlış yorumlar, olup bitenleri kendi hayal gücüne ve korkularına göre çarpıtır. Çocuğun tedavi ve bakımının kesintisiz ve istenilen düzeyde yürütülebilmesi için tedavi ve bakımla ilgili kararlara ailenin katılımının sağlanması gerekmektedir. Ailedeki sağlık alışkanlıklarının açığa çıkarılması, gereksinimlerin saptanması için ebeveynlerin görüşleri alınmalı ve onların önerileri önemsenmelidir. Ebeveynlerin hastane ortamında çocuklarının bakımına katılabilmeleri için sağlık personeli ile aralarında etkin bir iletişim olmalıdır. Ebeveynlerin çocuğun bakımına katılmaları sağlık çalışanlarına güveni arttırmakta ve bakım kalitesini yükseltmektedir. Bunun içinde çocuğun servise kabulünden itibaren, servis tanıtımı, servis rutinleri, tedavi süreci gibi çocuk ile ilgili bilgilerin ebeveynlerle paylaşılması ebeveyn katılımı ile ilişkili önemli hemşirelik uygulamalarıdır. Farklılıkların en aza indirilmesi için ebeveynlerin soru sorabilmelerine fırsat verilmesi ve soruların yanıtlanmasına zaman ayrılması gerektiği yapılan araştırmalar sonunda belirlenmiştir. Yapılan araştırmalara göre ebeveynlerin çocuklarına yapılacak tedavi ve bakım ile ilgili kararlara katılmak istediklerini göstermektedir. Bu derlemenin amacı; hastanede yatan çocuğun bakımına etkin ebeveyn katılımının ebeveyn ve çocuk açısından etkisini ortaya koymaktır.

Çocuğun tedavi ve bakımının kesintisiz ve istenilen düzeyde yürütülebilmesi için tedavi ve bakımla ilgili kararlara ailenin katılımının sağlanması gerekmektedir. Ailedeki sağlık alışkanlıklarının açığa çıkarılması, gereksinimlerin saptanması için ebeveynlerin görüşleri alınmalı ve onların önerileri önemsenmelidir. Ebeveynlerin hastane ortamında çocuklarının bakımına katılabilmeleri için sağlık personeli ile aralarında etkin bir iletişim olmalıdır.

S-0761 - ÖZEL GEREKSİNİMİ OLAN BİR HASTA GRUBU: OTİZMLİ ÇOCUKLARDA BESLENME SORUNLARI

Özlem ÖZTÜRK1, Aysel TOPAN2,

1Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 2Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

Otizm, yaşamın ilk üç yılı içinde ortaya çıkan ve yaşam boyu devam eden, sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişimde problemler, tekrarlayıcı davranış ve kısıtlı ilgi alanları ile kendini gösteren, karmaşık gelişimsel bir bozukluktur. Yapılan çalışmalar, otizmli çocuklarda beslenme sorunlarının oldukça yaygın olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, otizmli çocuklarda görülen beslenme sorunlarının güncel literatür eşliğinde tartışılması ve otizmli çocuklara bakım veren sağlık personelinde farkındalık oluşturulması amacıyla yapılmıştır.

Otizmli çocuklarda beslenme uygulamaları ve sorunlarını içeren çalışmalar incelenmiş olup, güncel literatür doğrultusunda bulgulara yer verilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda ise sonuçlara varılmıştır.

Otizmli çocuklarda, katı yiyeceklerin reddi, gıdaları rengine veya sıcaklığına göre atma ya da reddetme, pika bozukluğu, çiğneme bozukluğu, yeni tat ve kokulara alışmakta zorluk çekme, aşırı yemek seçme ve nadiren çok yeme görülebilen davranışlardan bazılarıdır. Otizmli çocuklarda vitamin ve mineral eksikleri, gastrointestinal sorunlar, besin alerjileri ve Çölyak hastalığı aynı zamanda ilaç kullanımına bağlı kilo kazanımı ya da kaybı görülebilir. Otizm tanısı alan çocukların diğer kardeşlerine kıyasla mide-barsak sistemiyle ilgili ishal, kabızlık, özofajiyel reflü, kusma, gaz sancısı, karında şişlik ve huzursuzluk gibi daha fazla yakınma sergiledikleri de ileri sürülmektedir. Yapılan son çalışmalarda, gluten ve kazein içeren gıdaların immünolojik süreçler aracılığıyla otistik belirtilerin ortaya çıkmasına neden olduğu ileri sürülmektedir. Gluten ve kazeinden yoksun gıdaların otizm üzerine etkisini değerlendiren çalışmalarda da ağırlıklı olarak bazı otistik belirtiler ya da davranışsal sorunlar üzerine yarar sağladığı bildirilmiştir.

Yapılan derlemede, otizmli çocuklarda beslenme sorunlarının sık görüldüğü, otistik belirtilerin ortaya çıkmasında ise beslenme düzeni ve diyetin önemli bir etken olduğu sonucuna varılmıştır.

S-0762 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI İLE RUHSAL DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ayşegül ÖZCAN1, Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK1, Kamuran ÖZDİL1,

1Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi,

Bu araştırma üniversitesi öğrencilerinde internet bağımlılığı ile ruhsal durumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı nitelikte olan araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde öğrenim gören 16.371 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem olayın görülüş sıklığı 0.20, 0.05 anlamlılık düzeyinde hesaplandığında tabakalı örneklem yöntemiyle 243 olarak hesaplanmıştır. Bu sayı, minimum olmakla birlikte; uzman görüşü alınarak örnekleme 500 öğrenci alınmıştır. Etik Kurul izni ve sözlü onam alınmıştır. Tanıtıcı Bilgi Formu, Ruhsal Belirti Tarama Ölçeği (SCL-90-R) ve İnternet Bağımlılık Ölçeği kullanılmıştır. SCL-90-R ölçeği Cronbach's Alpha değeri 0.97, bağımlılık ölçeği Cronbach's Alpha değeri 0.92 olarak bulunmuştur. SCL-90-R ölçeği güvenilirlik katsayıları alt ölçeklere göre sırayla; Somatizasyon 0.83, Obsesif-Kompulsif 0.77, Kişilerarası Duyarlılık 0.84, Depresyon 0.87, Kaygı 0.83, Öfke – Düşmanlık. 0.78, Fobik Anksiyete 0.74, Paranoid Düşünce 0.73, Psikotizim 0.78, Ek Skala 0.69'dur. Veriler sayı, yüzde, ki kare, ve spearman korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.86 ± 1.39 olup, %55,7'si lisans, %44.3'ü ön lisans bölümlerinde okuduğunu, %6,9'u ruhsal hastalığı olduğunu bildirmiştir. SCL-90-R ölçeği puanlarına göre öğrencilerin %53,7'si araz düzeyde yüksek belirti gösterdiği, internet bağımlılığı ölçeğinde ise %34,4'ünün sınırlı semptom gösterdiği bulunmuştur. Cinsiyet, eğitim düzeyleri, spor yapma, sigara içme durumu ile SCL-90-R ölçeği toplam puanları, gelir düzeyi, aile yapısı ile internet bağımlılığı arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (P<0.001). SCL-90-R ölçeği toplam puanı ile internet bağımlılığı ölçeği puanı arasında zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (r=0.220, P<0.001). Öğrencilerde SCL-90-R ölçeği alt ölçek boyutlarından; psikotizmde %56,4'ünün araz düzeyde çok yüksek, depresyonda %44,9'unun, obsesif kompülsifde %47.6'sının araz düzeyde yüksek belirtiler saptanmıştır. SCL-90-R ölçeği alt boyut puanlarından kaygı, öfke, düşmanlık, fobik anksiyete, paranoid düşünce ve psikotizm ile internet bağımlılığı ölçeği puanı arasında zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0.001).

Bu bulguların, risk gruplarının saptanması, önlenmesi ve tedavisi aşamalarında klinisyenlere ve araştırmacılara yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

S-0763 - OFİS ÇALIŞANLARNDA KARDİYOVASKÜLER HASTALIK RİSKİ VE BİLGİ DÜZEYİ

Esra YILMAZ1, Demet ŞAHİNKAYA1, Cansu NİRGİZ1, Ayşe SEZER BALCI1, Nurcan KOLAÇ1, iş Yeri Hekimi Ali Demircan2,

1Marmara Üniversitesi, 2Eczacıbaşı Holding ,

Çalışmanın amacı ofis çalışanlarının kardiyovasküler haslık riski ve kardiyovasküler hastalıklar konusunda bilgi durumunun belirlenmesidir.

Tanımlayıcı türdeki araştırmanın evrenini İstanbul İli Anadolu Yakasında özel bir holdingin ofis bölümü çalışanları oluşturmuştur (N=1200). Bu evrenden anlamlılık düzeyi 0.05, %95 güven aralığında, ülkemizde Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan ulusal hastalık yükü çalışmasında kardiyovasküler hastalık sıklığı değeri olan %19.3 baz alınarak hesaplanmış ve asgari örneklem sayısı 240 olarak hesaplanmış, Örneklemin %71.6'sına ulaşılmıştır (n=172). Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Kardiyovasküler Hastalık Bilgi Düzeyi (KARDİF-BD) Ölçeği, Framingham Risk Skoru ile toplanmıştır. Arıkan ve ark (2009) tarafından geliştirilen KARDİF-BD Ölçeği 28 madde olup, ölçekten alınabilecek en yüksek puan28'dir. Ölçek puanı arttıkça, bireyin bilgi düzeyinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ölçeğin cronbach alfa değeri 0.76'dır. 10 yıllık koroner risk profili için Framingham Risk Skoru her iki cinsiyet için de özelleştirilmiştir. Hesaplama için 6 risk faktörü vardır: cinsiyet, yaş, kolestrol, HDL, sistolik (veya diyastolik) kan basıncı ve sigara içimi. Değerlere ve kategorilere göre skorlar toplanır ve bireyin riskine karşılık gelen 10 yıllık bir olasılık belirlenir. Skorlar <% 10 düşük risk, %10-20 orta risk, >%20 yüksek risk olarak alınmaktadır.

Bireylerin %59.9'u kadın, %63.4'ü evli, %43'ü lisans mezunudur. %49.4' ü sigara, %20.9'u alkol kullanmakta, %18'inin kronik hastalığı olduğu belirlenmiştir. %59.9'u ise 8 saat ve üzeri sürede masa başında çalışmakta, %51.7'si hiç egzersiz yapmamaktadır. Framingham Risk Skoru hesaplamasına göre kadınların %39.8'inde riski yokken, %60.2'sinin 10 yıllık kalp hastalığına yakalanma riski %1-8 arasında değişmektedir. Erkeklerin %18.8'inde risk yokken, %81.2'sinde 10 yıllık kalp hastalığına yakalanma riski %1-30 ve üzeri arasında değişmektedir. Kalp Hastalığı Riski %20-30 ve üzeri olan kişiler grubun %10,1'ini oluşturmaktadırlar. Araştırmaya dahil edilen tüm bireylerin %56.4'ünün 10 yıllık kalp hastalığına yakalanma riski %1-30 ve üzeri arasında değişmektedir. Bireylerin KARRİF BD ölçek puan ortalamaları 19.23±3.03 (min=8, max=27) dir. Kalp hastalığı riski ile KARRİF BD ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($x^2=42.22$, $p<0.00$).

Kalp hastalığına yakalanma riski olmayan bireylerin bilgi düzeyleri, kalp hastalığı riski %1 oranında olanlardan daha yüksek bulunmuştur.

S-0764 - AİLE GÜÇLENDİRMESİ VE PEDİATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI

PELİN KARATAŞ1, HÜSNİYE ÇALIŞIR1, SEHER SARIKAYA KARABUDAK1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bu derlemenin amacı ailenin güçlendirilmesinin, aile bireyleri, hasta ve sağlık çalışanlarına yararları, uygulama adımları ve pediatri hemşireliğinde kullanımı ile ilgili bilgileri paylaşmaktır.

Aile gücü aileleri stresli dönemlerinde destekleyen ve koruyan ilişki/süreç dizisi olarak tanımlanır. Ailenin gücünü ortaya çıkarmaya yarayan “aile güçlendirmesi”, aile bireylerinin yeni durumlara karşı farklı çözümler geliştirmesine yardım eder, duygusal, fiziksel ve ruhsal acının azaltılması için destekler, aile işlevinin devamlılığını sağlar. Hemşireler hasta bakımında soruna/eksikliğe/disfonksiyona odaklanmak yerine hastanın ve ailenin güçlü yanları ile çalıştıklarında güçlendirme temelli bakımı başlatmış olurlar. Aile güçlendirmesi yaklaşımı ile hemşireler, ailenin gelecek için umutlarını sürdürmelerine, gereksinimlerini karşılamaya, aile işlevselliğinin devamlığına, kaynaklara ve bilgiye ulaşmalarına yardımcı olur. Aile güçlendirmesinin bileşenlerini, aile merkezli bakım, işbirliği içinde çalışma, güçlendirme hareketi ve sağlığı geliştirme kültürü oluşturur. Aile güçlendirmesi, aile, bakım vericiler ve bakım alan bireylere önemli yararlar sağlar. Aile güçlendirmesini uygulayan hemşireler, aile güçlendirme adımlarını kullanmalıdır. Bu adımlar, ailenin güçlü yönlerini belirleme, gelişimine yardımcı olma ve kendi gücünden faydalanmasını destekleme adımıyla başlayıp aile üyelerinin çocuğun bakımına katılmalarını sağlama ve bakım süreci hakkında bilgilendirme ile tamamlanır. Aile güçlendirme modelini kullanan hemşireler; yalnızca hastalıklara değil, insan ruhuna bakmayı öğrenir, kendi benliklerini daha kolay bulur, meslekten ve yaşamdan daha fazla doyum alır, daha kapsamlı veri toplar ve daha geniş uygulama ve etki alanına sahip olabilirler.

S-0765 - PRENATAL DÖNEMDE ELEKTROMANYATİK ALAN HASARINA KARŞI KORUYUCU KUMAŞ KULLANIMI

Ayşe Gizem ŞAHMELİKOĞLU1, Sacide KARAKAŞ2, Ayfer METİN TELLİOĞLU2, Mehmet BİLGEN3,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Anatomi Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, 3Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik Anabilim Dalı,

Elektromanyetik (EM) alandan koruyucu kumaşlar son birkaç yıl içinde birçok üretici tarafından pazarlanmaya başlamıştır. Ancak canlılar üzerinde EM alanın zararlı etkilerine karşı, kumaşların koruyucu etkilerini ortaya çıkartacak çalışmalara henüz rastlanmamıştır. Çalışmamız, 900 MHz lik cep telefonu frekansına maruz bırakılan gebe sıçanlarda koruyucu kumaşın böbrek üzerine etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır.

Gebe sıçanlar Sham (n = 3), EM (n = 3) ve EM + kumaş (n = 3) olmak üzere üç gruba ayrıldı. EM + kumaş grubundaki sıçanlar kumaş tarafından korundu, ancak EM grubundaki sıçanlar korumasız olarak bırakıldı. Sıçanlar, gebelikleri tamamlanana kadar her gün 1 saat 900 MHz EM alana (baş bölgesinde 200 mV / m'ye kadar) maruz bırakıldı. Doğumdan hemen sonra yavrular sakrifiye edildi ve böbrekler histolojik analiz için çıkarıldı. Rutin takip işlemleri yapılan dokulara Hematoxylin-Eosin, Periodic Acid-Shiff ve Masson's Tricrom boyama uygulandı. Bowman kapsülü ve glomerül çapları, proksimal tubül iç çapı, korteks ve medulla kalınlıkları ve bazal membran hasarı incelendi ve karşılaştırıldı.

Elektromanyetik alana maruz kalan şıçan yavrularının böbrek yapısı ve morfolojisinin büyük ölçüde etkilenmiş olduğu görüldü. Glomerüler bazal membran sürekliliği bozulmuştu. Bowman kapsülü ve proksimal tubül çaplarının artmış olduğu saptandı. Korteks ve medulla kalınlıklarının arttığı gözlendi. Ancak, EM + kumaş grubunda bu etkiler çok daha azdı.

Sonuç olarak bu kumaşların EM alanının neden olduğu zararlı etkilere karşı koruyuculuğu saptandı.

S-0766 - SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN AKRAN İLİŞKİLERİNDE SOSYAL BECERİ VE ÇATIŞMA YÖNETİMİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Ali EKŞİ1, Fulya ATALAY YALÇIN1, Gülce KİRAZLI1, İsmail Cem KANTARLI1, Ebru KALYONCU1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK SAĞLIK HİZMETLERİ M.Y.O.,

Üniversitede okuyan öğrenciler farklı yetişme tarzlarına, kültürlere, gelişim düzeylerine, sosyal becerilere sahiptirler. Sosyal beceriler öğrenilmiş davranışlardır. Duruma özgüdür ve sosyal ortamlara göre değişmektedir. Buna bağlı olarak çatışmalar gözlenebilmektedir. Bazı kişiler çatışmaya yapıcı, olumlu ve hoşgörülü yaklaşırken; bazıları ise yıkıcı ve olumsuz karşılayarak çatışmadan kaçmaktadır. Akranlar, bireyin gelişim sürecinde yalnızca bir sosyalleşme aracı değil, aynı zamanda kendisi hakkında bilgi sağlayan kaynaklardır. Sosyal ilişkinin niteliğine göre değişen bir iletişim şekli ortaya çıkar. Bu araştırmada, Ege Üniversitesi kampusu bünyesinde yer alan Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin akran ilişkilerinde sosyal beceri düzeyleri ve çatışma çözme becerileri durumunun incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini Ege Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem, Çocuk Gelişimi, Odyometri ve İlk ve Acil Yardım Programları'nda öğrenim gören 90 öğrenci arasından, sırasıyla küme ve rastgele örneklem seçim tekniği ile belirlenmiştir. Veriler uygulanan anket formu (Demografik Bilgiler Formu, Sosyal Beceri Envanteri, Çatışma Çözme Ölçeği) ile toplanmıştır. Sosyal Beceri Envanteri(SBE), 1986 yılında Riggio tarafından geliştirilmiş ve 1989 yılında yeniden revize edilerek bugünkü şeklini almış ve Yüksel(1998) tarafından Türkçe'ye uyarlanması ve geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. SBE, sosyal becerileri altı ayrı alt boyutta ölçmektedir. Bunlar; 1. Duyuşsal anlatımcılık, 2. Duyuşsal duyarlılık, 3. Duyuşsal kontrol, 4. Sosyal anlatımcılık, 5. Sosyal duyarlılık 6. Sosyal kontrol'dür. Çatışma Çözme Ölçeği ise Akbalık(2001) tarafından üniversite öğrencilerinin çatışma çözüm becerilerini belirlemek, çatışma çözüm eğitimi ve akran arabuluculuk programlarının değerlendirilmesi amacıyla geliştirilerek geçerlik-güvenirlik çalışması yapılmıştır ve 55 maddeden oluşan 4 dereceli (1,2,3,4 şeklinde puanlanan) likert tipinde bir ölçektir. Veriler, SPSS programına yüklenerek değerlendirilmiştir. $p<0,05$ istatistiksel açıdan anlamlı değer olarak kabul edilmiştir.

Veriler SPSS programında, Frekans dağılımı ve Ki-Kare Testi ile kullanılarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin sosyal beceri düzeyi ile çatışma çözme yönetimi arasındaki ilişkiye yönelik bulgular elde edilmiştir. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinde, sosyal beceri düzeyleri yüksek olan öğrencilerin çatışma çözme becerilerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlarla; üniversite öğrencilerinin sosyal gelişimlerine dikkat çekilmesi, akran ilişkilerinde dikkat edilmesi gereken noktalara yönelik verilerin toparlanması ve farklı çalışmalara yol gösterici olması beklenmektedir.

S-0767 - HASTANE ÖNCESİ ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNDE KESİCİ-DELİCİ ALET YARALANMALARI-KONYA ÖRNEĞİ

Hasan KÜÇÜKKENDİRCİ1, Osman ULUSAL1, Serap BATI1,

1Konya İl Sağlık Müdürlüğü,

Hastane öncesi acil sağlık çalışanları acil hastalık ya da yaralanma durumlarında olay yerine giderek tıbbi bakımı başlatan ekiplerdir. Mesai saatinin neredeyse tamamını dışarıda geçiren ambulans çalışanları diğer sağlık çalışanlarına göre iş sağlığı ve güvenliği açısından daha dezavantajlı bir gruptur. Dar bir alanda müdahale etme zorunluluğu, ambulansın hareketi, hızlı davranma gibi nedenler kesici aletle yaralanma riskini diğer sağlık çalışanlarına oranla daha da arttırmaktadır. Çalışmamızın amacı hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde çalışanların kesici delici alet yaralanma oranı ve nedenlerini belirlemektir.

Tanımlayıcı tipteki çalışma Ocak–Nisan 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Konya 112 çalışanları oluşturdu. Çalışma verileri herhangi bir örneklem yapılmadan araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan ankete katılmayı kabul eden 246 kişiyle yüz yüze görüşme tekniği ile uygulandı. Araştırma için gerekli izinler alındı. Verilerin analizinde SPSS 20 programı kullanıldı. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alındı.

Araştırmaya toplam 246 kişi katılmıştır. Kişilerin %49,2'si kadın, %50,8'i erkekti. %49,2'si 20 yaşın altındaydı. %66,3'ü ATT, %20,3'ü AABT ve %13,4'ü SM/Hemşirelerden oluşmaktaydı. %35,4'ü merkez, %64,6'sı ilçe istasyonlarda görev yapmaktaydı. Ankete katılanların %15,0'i kesici-delici bir aletle yaralanmıştı. Kadınlar erkeklere (p=0,038), merkezde çalışanlar ilçelerde çalışanlara (p=0,010) göre daha yüksek yaralanma oranına sahipti. Yaş grubu, meslek ve yaralanma durumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı. Kesici-delici bir aletle yaralananların %43,2'si 1 kez,%32,4'ü 2 kez,%24,7'si daha fazla yaralanmıştı. Yaralanmaların %75,6'sı araç içerisinde (%43,2'sinde araç hareketli,%32,4'ünde hareketsiz), %16,2'si olay yerinde gerçekleşmişti. Yaralanmaya neden olan alet %56,7 ile intraketti ve %75,7'si kontamine olmuştu.%89,2'sinin kontamine olduğu kaynak biliniyordu. Yaralanmaların %45,9'u kullanım sırasında, %32,4'ü kullanım sonrasında meydana gelmişti. Kişilerin sadece %21,6'sı yaralandığını bildirmişti. Bildirmeme sebebi olarak hastanın sonuçlarını kendilerinin takip ettiklerini ifade etti.

Ambulans çalışanlarının yaralanma oranları oldukça yüksek bulunmuştur. Yaralanmalar daha çok ambulans içerisinde meydana gelmiştir. Verilen eğitimlerde müdahalenin olay yerinde yapıldıktan sonra aracın hareket ettirilmesinin önemi vurgulanmalı, çalışanların kişisel koruyucu ekipman kullanma oranları arttırılmalıdır.

S-0768 - HASTANE ÖNCESİ ACİL BAKIMIN YÜKSELEN MESLEKİ RİSK FAKTÖRÜ ŞİDDET VE İLETİŞİM BECERİLERİ İLİŞKİSİ

Ali EKŞİ1, Gülce KİRAZLI1, İsmail Cem KANTARLI1, Ebru KALYONCU1, Fulya ATALAY YALÇIN1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK SAĞLIK HİZMETLERİ M.Y.O.,

Çalışmada, son yıllarda ülkemizde hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinin sosyalleşmesi ile birlikte, daha görünür hale gelen hastane öncesi acil sağlık personeline yönelik, hasta veya hasta yakınları tarafından uygulanan şiddetin farklı boyutlarıyla değerlendirilmesi ve şiddet olgularının iletişim becerileriyle ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Gelişmiş hastane öncesi acil sağlık sistemlerinde yıllardır, hizmetin etkinliğini ve etkililiğini olumsuz etkileyen önemli bir sorun olarak değerlendirilen konu ile ilgili bir literatür değerlendirmesi yapılacak, literatürden elde edilen veriler ışığında, hastane öncesi acil sağlık personeline yönelik şiddet farklı boyutlarıyla değerlendirilecek ve şiddet olgularının iletişim becerileriyle ilişkisi açıklanmaya çalışılacaktır.

Ülkemizde son yıllarda tüm sağlık personelinin sıkça karşı karşıya kaldığı şiddet olgularının, hastane öncesi acil sağlık personeli açısından farklı bir açılardan değerlendirilmesi gerekmektedir. Hastane öncesi acil sağlık personeli, sağlık hizmetini hastanın bulunduğu yere giderek vermektedir. Bu, çoğu zaman hastanın evi, işyeri ya da cadde, alışveriş merkezi veya pazar yeri gibi kamuya açık alanlar olabilmektedir. Yani hastane öncesi acil sağlık personeli, sağlık hizmetini çoğu zaman hiç bilmediği ve hiç gitmediği ortamlarda vermektedir. Bu durum hastane öncesi acil sağlık personelinin karşı karşıya kaldığı şiddet olaylarını hem sayı olarak arttırmakta, hem de nitelik olarak farklılaştırmaktadır. ABD'de yapılan bir çalışma, hastane öncesi acil sağlık personelinin %60'ından daha fazlasının doğrudan fiziksel şiddete maruz kaldığını göstermektedir. İsveç'te yapılan bir çalışmada ise hastane öncesi sağlık personelinin %80'ninin sözlü ya da fiziksel şiddete maruz kaldığı ve bu maruziyetin ortalama üç ayda bir tekrarladığı ortaya konulmaktadır. Bununla birlikte yapılan çalışmalarda, şiddet olaylarının oluşmasında ve personel tarafından yönetilmesinde, hastane öncesi acil sağlık personelinin sahip olduğu iletişim becerilerinin ve stres yönetimi bilgisinin etkili olduğunu göstermektedir.

Şiddet, tüm dünyadaki hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde önemli bir sorun olarak değerlendirilirken, ülkemizde son yıllarda hizmet alanının içerisinde olduğu hızlı sosyalleşme süreci, hastane öncesi acil sağlık personelinin karşı karşıya kaldığı şiddet olaylarını daha gözle görülür kılmaktadır. Hem iletişim stratejilerinin hem de stres yönetimi bilgisinin, şiddet olaylarının önlenmesinde ve yönetilmesinde önemli olduğu görülmektedir. Hem hizmet alanının etkinliği ve etkililiğinin olumsuz etkilenmemesi hem de hastane öncesi acil sağlık personelinin telafisi zor hasarlarla karşılaşmaması adına, gerek meslek eğitiminde gerekse hizmet içi eğitim programlarında, iletişim becerileri ile ilgili eğitimler yer almalı, personele stres yönetimi ile ilgili beceriler kazandırılmalıdır.

S-0769 - SAĞLIK TEKNİKER ADAYLARININ KİST HİDATİK HAKKINDA BİLGİ DÜZEYLERİ

Sevil ÖZCAN1, Hatice ERTABAKLAR2, Erdoğan MALATYALI2, Evren TİLEKLİOĞLU2, Sema ERTUĞ2,

1Adnan Menderes Üniversitesi - ASHMYO, 2Adnan Menderes Üniversitesi - Tıp Fak.,

Kist hidatik (KH), Echinococcus granulosus'un neden olduğu insan ve hayvanlarda görülen paraziter bir hastalıktır. Hastayla veya toplumla direkt temas halinde olan sağlık teknikerlerinin KH hakkında yeterli bilgi sahibi olmaları toplum sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (ASHMYO)' da öğrenim gören öğrencilerin KH hakkında bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik bir anket çalışması yapılmıştır.

Ankette katılımcıların sosyo-demografik özelikleri, parazitin bulaş yolları, korunma ve yaşam döngüsü hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik sorular yer almıştır. Anket verileri SPSS 15.0 programı kullanılarak; T-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Ki-kare ile değerlendirilmiştir.

Ankete çalışmasına katılan 603 öğrencinin 421'i kadın (%69,8), 168'i (%27,9) erkek olup 14 öğrenci (%2,3) ise bu soruya cevaplamamıştır. Katılımcıların 281'i (%46,6) sağlık meslek lisesi mezunu, 353'ü (%58,5) birinci sınıf öğrencisi, 250'si (%41,5) ikinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre dağılımları; Anestezi (AN, n=83), Çevre Sağlığı (ÇS, n=41), Diyaliz (DİA, n=61), Fizyoterapi (FZ, n=71), İlk Acil Yardım (İAY, n=145), Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik (TDS, n=96), Tıbbi Görüntüleme (TG, n=29) ve Tıbbi Laboratuar Teknikleri (TBL, n=77) şeklindedir. Ankete katılan sağlık tekniker adaylarının 173'ü (%28,7) evde hayvan baktığını; 290'ı (%48,1) daha önce KH'yi hiç duymadığını ifade etmiştir. Anket çalışması yapılan sekiz farklı programdan sadece ÇS programı öğrencileri parazitoloji dersi almıştır. Hastalığın bulaş yollarına ilişkin soruya verilen şıklardan doğru olanları işaretleme oranı ÇS öğrencilerinde en yüksek olduğu ve istatistiksel olarak farlılık gösterdiği saptanmıştır (p=.006). Ayrıca, KH terimini duydum şıkkını işaretleme oranı diğer liselerden mezun olanlara göre sağlık meslek lisesi mezunu olanlar lehine anlamlı şekilde farklıdır (p=.02). Veriler değerlendirildiğinde daha önce ders almış olan öğrencilerin bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, hasta ile ilk aşamada sıklıkla temas halinde olan sağlık teknikerlerinin KH konusunda bilgi ve farkındalıklarının arttırılmasının; hastalığın prevalansının azaltılmasında etkili olacağı kanısındayız.

S-0770 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMU VE ALGILANAN SOSYAL DESTEK DÜZEYLERİ

Gizem HELVACI1, Işıl KALAYCI2, Sercan ÖZBEK YAZICI1, Metin ÖZKUL2,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi , 2Süleyman Demirel Üniversitesi ,

Üniversite öğrencileri evden ve aileden ayrılma, yeni arkadaş ve grup seçimi, bir mesleğe aday olma ve iş bulmaya ilişkin belirsizlikleri kapsayan pek çok sorunla karşı karşıyadır. Sosyal destek öğrencilerin üniversite yaşamındaki sorunlarının çözümünde oldukça önemlidir. Aileler, arkadaşlar ve öğretmenler öğrencilerin önemli sosyal destek kaynaklarıdır. Sosyal desteğin yaşam doyumunu arttırdığına yönelik kanıtlar mevcuttur. Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu ve sosyal destek algısı düzeyinin yüksek olması öğrencilerin okula uyum ve akademik başarıları üzerinde olumlu bir etki göstermektedir.Araştırmada üniversite öğrencilerinin algılanan sosyal destek ve yaşam doyum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmaya katılmayı kabul eden Sağlık Bilimleri Fakültesinde Hemşirelik bölümünde öğrenim gören 154 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler kişisel bilgi formu, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği ve yaşam doyumu ölçeği kullanarak toplanmıştır. Veriler SPSS 20 paket programı ile değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaşam doyumu ve algılanan sosyal destek ölçek puan ortalamaları sırasıyla 19.88 ve 66.97 olarak bulunmuştur. Aynı zamanda yaşam doyumu ve algılanan sosyal destek düzeyi ile yaş, cinsiyet, sınıf, anne/baba eğitim seviyesi, spor yapma durumu gibi değişkenlerle aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin algılanan sosyal destek düzeyleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre öğrencilerin yaşam doyumları ve algılanan sosyal destek düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür (r=0.372). Diğer çalışmalar da sosyal destek ile yaşam doyumu arasındaki pozitif korelasyonu bildirmektedir.

Elde edilen sonuçlar sosyal desteğin yaşam doyumu üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Bu yüzden üniversite ortamında sosyal faaliyetlere ve hobilere uygun ortamların oluşturulması önemlidir. Aynı zamanda yaşam doyumunu arttırmak için, öğrencilere sorunların çözümünde yardımcı olacak destek programları sağlanmalıdır.

S-0771 - TİP 2 DİYABET HASTALARININ ALGILADIKLARI YAŞAM KALİTESİ DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Rukuye AYLAZ1, Nuri YILDIRIM2,

1İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2İnönü Üniversitesi Uzaktan Eğitim Halk Sağlığı Hemşireliği,

Tip 2 diyabet tedavisi gören hastaların tüm yaşam alanları ve yaşam kaliteleri etkilenmektedir. Çünkü hastalar tedavi sürecinde, belirli bir diyeti sürdürerek hastalığın semptomları ile baş etmek zorunda, diğer yandan da bireysel ve toplumsal amaçlarını yeniden gözden geçirmek zorundadırlar. Bu araştırma, Tip 2 Diyabet tanısı almış hastaların algıladıkları yaşam kalitesi düzeyinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı çalışma olarak Mayıs 2015 –Ocak 2016 tarihleri arasında araştırmanın yapıldığı ildeki Devlet Hastanesi dahiliye servisinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini Tip 2 Diyabet tanısı almış Devlet Hastanesi dahiliye servisinde bulunan 18 yaş üzerindeki tüm hastalar oluşturmaktadır. Örneklemini ise tip 2 diyabet tanısı almış hastalardan olasılıksız raslantısal olarak seçilen 200 hasta oluşturmuştur. Araştırma verileri, literatür bilgileri ışığında araştırmacı tarafından hazırlanan diyabet hastalarının tanıtıcı özelliklerini içeren tanıtım formu ve Pınar tarafından 1995 yılında Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Ölçek sekiz alt skaladan oluşmakta her bir alt boyutun puanı 0-100 arasında değişmektedir. Veriler araştırmacı tarafından, örneklem grubuna alınması planlanan hasta sayısına ulaşıncaya kadar, araştırmaya alınma kriterlerini taşıyan hastalar ile yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistik, bağımsız gruplarda t testi, Kruskal-Wallis ve Varyan analizi kullanılmıştır. Araştırmanın yapıldığı kurumdan ve Malatya Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan yazılı izin ve diyabet hastalarından sözlü onam alınmıştır.

Araştırmaya katılanların yaş ortalaması 54.59±13.60 minumum 21, maksimum 53 yaşındadır. Tip 2 diyabet tanısı almış hastaların tanıtıcı özelliklerine göre cinsiyet dağılımlarının yarıya yakının kadın olduğu, hastaların %30.5'inin orta öğretim, %25.5'inin ise ilköğretim mezunu olduğu görülmüştür. Tip 2 Diyabet tanısı almış hastaların cinsiyetlerine göre Yaşam Kalitesi Ölçek puan ortalaması kadınlarda 89.33±6.38, erkeklerde 89.55±5.76, alt alanlardan olan fiziksel fonksiyon puan ortalamasının kadınlarda 45.64±4.51, erkeklerde 45.56±4.57, mental sağlık puan ortalamasının kadınlarda 43.69±6.38, erkeklerde 43.55±4.27 olduğu saptanmıştır. Hastaların demografik özellikleri ile yaşam kalite ölçeği ve alt ölçeklerinin karşılaştırılmasında; yaş ve eğitim ile genel sağlık algısı, medeni durum, alkol ve vücut kitle indeksi ile fiziksel fonksiyon arasındaki ilişki istatistiksel olarak önemli düzeyde bulunmuştur ($p<0.05$).

Tip 2 Diyabet hastalarında kadın ve erkeklerin yaşam kalitesi toplam puan ortalamaları, fiziksel ve mental sağlık puan ortalamaları birbirine yakın ve hastaların yaşam kalite düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır. Sağlık profesyonelleri tarafından, hastaların yaşam kalitelerinin artırılmasının önemi konusunda farkındalığın artırılması önerilmektedir.

S-0772 - SAĞLIK ÖĞRENCİLERİNİN MANEVİ DESTEK ALGILARI

Tuğçe OKTAV1, Hilal Hatice ÜLKÜ1, Mürüvvet ABBAK1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Manevî Bakım, tıbbî ve psiko-sosyal rehabilitasyon hizmetlerinin önemli bir parçasıdır. Bakıma muhtaç kişilerin maneviyatını güçlendirmeyi, hayata bağlılıklarını artırmayı, iç (manevî) dünyalarıyla barışık olmalarını, manevî sapmaları ve korkuları gidermeyi amaçlayan sosyal nitelikli ve insan odaklı bakım hizmetidir. Manevi bakım sosyal bakım hizmetlerinde önemli bir role sahiptir. Manevi bakım kavramının gelişimsel süreci devam etmektedir. Bu kavramın sağlık eğitiminde ve uygulamalarında objektif bir şekilde değerlendirilmesi önemlidir. Bu çalışma hasta bakımından sorumlu olacak sağlık öğrencilerinin manevi bakım ve manevi destek algılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu ve 2014 yılında Kavas ve Kavas tarafından geliştirilen beşli likert tipi “Manevi Destek Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Cronbach alpha değeri 0,94’tür. Maddelerin puanlaması, “kesinlikle katılmıyorum” ifadesini taşıyan 0’dan “tamamen katılıyorum” ifadesini taşıyan 4’e doğru yapılmaktadır. 15 maddenin tamamı düz şekilde puanlanmaktadır. Toplam puan ortalaması arttıkça manevi destek/manevi bakım kavramlarının algılanma düzeyi de olumlu yönde artmaktadır. Araştırma bir üniversitenin sağlık alanında öğrenim gören öğrencileriyle yapılmıştır. Hastayla birebir karşılaşan ve hasta bakımından sorumlu olan öğrenciler örnekleme dahil edilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19,54±1,4, %74,6’sı kadın, %50,4’ü ön lisans öğrencisi, %84,4’ü normal öğretim görmektedir. Maneviyat uygulamalarına yönelik öğrencilerin %56,7’si hastasına bakım verirken güler yüzlü davrandığını, %32,7’si hastasını sadece dinlediğini belirtmiştir. Öğrencilerin %28’i maneviyatla ilgili eğitim aldığını söylerken, manevi destek algı puan ortalaması 51,39±7,57 bulunmuştur (min=0, max=60). Öğrenciler hastaların fiziksel iyileşmesi için manevi iyileşmesinin de gerekli olduğuna inanması maddesine en yüksek puanı verirken (X=3,68±0,6), manevi desteğin, hastalardaki manevi sapmaları gidereceği kanaatindeyim maddesine en düşük puanı vermişlerdir (X=3,07±1,01). Manevi destek algı puanı ve cinsiyet arasında (p=0,007) ve maneviyatla ilgili eğitim alma durumu arasında (p=0,029) istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Sağlık öğrencilerinin hasta bakımında manevi destek algılarının yüksek olduğu, kadın öğrencilerin manevi destek algılarının daha yüksek olduğu, öğrencilerin maneviyatla ilgili eğitim aldıklarında manevi destek algılarının yükseldiği bulunmuştur.

S-0773 - SAĞLIK ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIM AMAÇLARI

Hilal Hatice ÜLKÜ1, Tugce OKTAV1, Mürüvvet ABBAK1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Hızlı bir şekilde gelişmekte olan sosyal medya siteleri, çeşitli uygulamalarla popülerliğini gün geçtikçe artırmaktadır. İletişim, işbirliği ve paylaşımın önem kazandığı bilgi toplumunda sosyal medya, bu ihtiyaçların karşılanmasında önemli bir rolü vardır. Sosyal ağlar, kullanıcılara profil oluşturma ve görüntüleme, içerik yükleme, mesajlaşma, diğer insanlarla bağlantılar kurma gibi olanakları sunmaktadır. Bu araştırma öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarını belirlemek üzere yapılmıştır.

Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Şişman Eren tarafından 2014 yılında geliştirilen " Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach alpha değeri 0,89'dur. Araştırmanın evrenini bir üniversitenin sağlık alanında eğitim gören ön lisans ve lisans öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19,55±1,74 (min=18, max=41), %75,9'ü kadındır (n=322). %45'i hemşirelik, %14,4'ü ilk ve acil yardım, %13'ü anestezi bölümünde okumaktadır. %69,8'i internet erişimini mobil, %15,6'sı eduroamdan sağlamaktadır. %91,5'i en az 3 yıldır, %81,6'sı her gün, %71'i günlük olarak 3 saatten fazla internet kullanmaktadır. %77,1'i 3 yıldan fazla, %74,1'i her gün ve %57,1'i günlük 3 saatten fazla sosyal medya kullanmaktadır. En çok kullanılan sosyal medya %73,6 WhatsApp, %61,8 Instagram, en az kullanılan %2,8 Skype, %1,2 SlideShare, %1,7 LinkedIn, %1,9 Blog siteleri, %1,9 Forum siteleri, %3,5 Tumblr olarak belirlenmiştir. Sosyal medyayı en çok sohbet etmek (X=4,37±0,88), mesaj/e-posta göndermek (X=3,9±1,17) ve arkadaşlarının fotoğraflarına/paylaşımlarına yorum yapmak (X=3,89±1,18), en az ders için hazırladığı bir ödevi paylaşmak (X=2,52±1,32) ve beğendiği internet adreslerini paylaşmak (X=2,91±1,37) için kullandıkları belirlenmiştir. Katılımcıların cinsiyet değişkeni ile sohbet etme (p=0,037) ve ders için hazırladığı ödevi paylaşma (p=0,003) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin okuduğu bölüm ile arkadaşlarına dersle ilgili soru sorma (p=0,031), kişisel bilgileri/fotoğraflarını paylaşma (p=0,032) ve arkadaşlarının gönderilerine yorum yapma (p=0,014) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yarıdan fazlası interneti ve sosyal medyayı çok sık kullanmaktadır. Sosyal medya ve interneti, iletişim ve sosyal arkadaşlarıyla görüşmeler amaçlı daha fazla kullanırlarken, ders için bilgi paylaşımı gibi konularda daha az kullandıkları belirlenmiştir.

S-0774 - ÜNİVERSİTE SAĞLIK ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYAYA İLİŞKİN TUTUMLARI

Mürüvvet ABBAK1, Tugce OKTAV1, Hilal Hatice ÜLKÜ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Sosyal medya araçları, eğitim-öğrenme kültürünü ve uygulamalarını değiştirmekte, öğretme-öğrenme süreçlerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir. Sosyal medya kullanımının her geçen gün yaygınlaşmasıyla bu teknolojilerin eğitsel amaçlı kullanımına yönelik yapılan araştırmalar önem kazanmaktadır. Sosyal medya, öğrenciler arasında bilginin aktarımı için kullanılmakta, öğretmen-öğrenci, öğrenci-kaynak, öğrenci-öğrenci arasında dinamik bir ilişki oluşturmaktadır. Bu araştırma öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirlemek üzere yapılmıştır. Araştırmanın evrenini bir üniversitenin sağlık alanında eğitim gören ön lisans ve lisans öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ve 2015 yılında Otrar ve Argın tarafından geliştirilen “Sosyal Medya Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Cronbach alpha değeri 0,85’tir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19,55±1,74 (min=18, max=41), %75,9’ü kadın (n=322), %45’i hemşirelik bölümünde, %69,8’i internet erişimini mobil sağlamakta, %91,5’i en az 3 yıldır, %81,6’sı her gün, %71’i günlük olarak 3 saatten fazla internet kullanmakta, %77,1’i 3 yıldan fazla, %74,1’i her gün ve %57,1’i günlük 3 saatten fazla sosyal medya kullanmaktadır. Öğrencilerin yaşları ile sosyal etkinlik (r=-0,115, p=0,018) ve paylaşım ihtiyacı alt boyutları arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki (r=-0,120, p=0,013) bulunmuştur. Cinsiyet değişkenleri ve sosyal izolasyon alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (p=0,001<0,05). Katılımcı öğrencilerin bölümleri ile sosyal izolasyon alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (p=0,006<0,05).Öğrencilerin günlük internet kullanım süreleri ile sosyal yetkinlik ve paylaşım ihtiyacı alt boyutu arasında (p=0,000, p=0,000), haftalık internet kullanım süreleri ile paylaşım ihtiyacı alt boyutu arasında (p=0,002), haftalık sosyal medya kullanım süreleri ile sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretmenlerle ilişki alt boyutları arasında (p=0,000), günlük sosyal medya kullanım süreleri ile sosyal etkinlik alt boyutu ve paylaşım ihtiyacı alt boyutu (p=0,000) ve öğretmenlerle ilişki alt boyutu (p=0,001) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Öğrencilerin internet ve sosyal medya kullanım durumları arttıkça sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve sosyal izolasyon durumlarının değiştiği, öğrencilerin çeşitli sebeplerden dolayı sosyal medyayı çok sık kullandıkları belirlenmiştir.

S-0775 - HASTA-İLE İLETİŞİM: YOĞUN BAKIMDA ÇOK DAHA ÖNEMLİ!

Yağmur ARTAN1, Aynur TÜREYEN1,

1Ege Üniversitesi,

Yoğun bakım üniteleri birebir hasta izleme ve ileri teknoloji uygulamaları nedeniyle yaşamı tehdit eden hastalıkların yaşam fonksiyonlarının desteklendiği, özel tedavi bakım yöntemlerinin uygulandığı, karmaşık biyomedikal cihazların bulunduğu özel birimlerdir (1). Yoğun bakım hastaları, fizyolojik fonksiyonları dalgalanma gösteren, hayatta kalması için hasta-hekim-hemşire arasında kurulan uyumlu bir iletişim ile yürütülecek tedaviye ihtiyaç duyan hastalardır (2). İletişim, insan hayatının her anını kapsayan, insanların belirli ilişkileri sürdürmeleri ve bir yapı içinde anlaşmalarını sağlamak için gerekli olan temel bir öğedir. İletişimin anlamı ve önemi bireyin içinde bulunduğu duruma göre değişiklik göstermektedir. (3) Bu durum yoğun bakım ünitelerinde çok daha önemli olup, hastanın durumunun ciddiyeti, makinelere, tüplere bağlı olma, bilinç düzeyi, stres, belirsizlik duygularının tümü, gibi iletişim engelleri hasta için de sağlık ekibi için de iletişimin anlam ve önemini artırmaktadır. Girişimsel işlemlerin yoğun olarak uygulandığı, mortalite ve morbidite oranlarının yüksek olduğu yoğun bakım ünitelerinde, hastaların fizyolojik gereksinimleri kadar psikolojik ve sosyal gereksinimlerinin de karşılanması gerekli ve önemlidir (2). Yoğun bakım ünitelerinin ve hastalarının karmaşık yapısı, hemşirelerin işe odaklanmasına, hasta ile iletişimin engellenmesine neden olabilmektedir (4).Yoğun bakım ortamında etkili ve iyi iletişim kurulması ve gereksinimlerin karşılanması hastaların tedavi ve bakım kalitesinin yükselmesinde etkili olduğu gibi hasta psikolojisini de olumlu etkileyecektir (5,6). Kaynaklar 1. Dedeli, Ö. Durmaz Akyol, A. (2008). Yoğun bakım hastalarında psikososyal sorunlar. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi, 12(1-2), 26- 32 2. Aktaş Y.Arabacı B.L.Yoğun Bakımda Hasta ve Ailesiyle İletişim, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 2016; 1(3): 39-43 3. Kara B.(2014),Yoğun Bakım Hemşirelerinin Bilinci Kapalı Hastayla İletişim-Etkileşim Konusundaki Yaklaşımı, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Bitirme Tezi 4. Otuzoğlu M.(2010),Bir Yoğun Bakım Ünitesinde Entübe Hastalarla İletişimde Resimli İletişim Materyalinin Etkinliğinin Belirlenmesi, Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi 5. Nural N.Alkan S.Mekanik Ventilasyonda Olan Hastalarla İletişim: Olgu Sunumları, Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi 2014;18(1):29-34 6. Uzelli D. , Akın Korhan, E. (2014). Yoğun bakım hastalarında duyusal girdi sorunları ve hemşirelik yaklaşımı. F.N. Hemşirelik Dergisi, 22(2), 120-128.

S-0776 - YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN HASTA İLETİŞİMİNDE YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLERİN SAPTANMASI

Yasemin Ergün1, Şeyma Yıldıran 2, Özge Ülker3, Burak İşbar4,

1MARMARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ, 2Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 3Koç Üniversitesi Hastanesi, 4Okan Üniversitesi ,

Bu araştırma, yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin hasta iletişiminde yaşadıkları güçlüklerin saptanması amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evrenini, İstanbul ilinde bulunan Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve Dr. Siyami Ersek Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesindeki koroner ve KVC yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşireler oluşturmaktadır. Örneklem belirlenmeyip evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır (N=263). Verilerin toplanmasında 'Sosyo – Demografik Veri Formu', ile 'Yoğun Bakımda Çalışan Hemşirelerin Hasta İletişiminde Yaşadıkları Güçlükler ile ilgili Anket Formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzdelik, standart sapma, ortalama ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre; Hemşirelerin yaş ortalaması 28, çoğunluğunun kadın (%79,8) ve lisans mezunu (%72,6) dur. Mesleki deneyim yılı ortalaması 5,8 yıl; YB deneyim yılı ortalaması 3,5 yıldır. Hemşirelerden % 67,7'si YB'da kendi isteği ile çalışmakta ve % 71,5'i YB'da çalışmaktan memnundur. Memnun olan hemşirelerin % 54,4'ü KVC YB'da; %42,6'sı Koroner YB'da çalışmaktadır. Yarıya yakını (% 47,1) YB sertifikasına sahip; % 96,2'si YB ve %43'ü hastayla iletişim konusunda eğitim almış, hemşirelerin % 75,3'ü hastalarla ihtiyaç duyduğunda ve % 86,7'si işlem öncesi iletişim kurmakta; %71,9'u sözsüz iletişim araçlarını kullanmamakta; %71,5'i sözsüz iletişimin hastanın rahatlamasında etkisi olduğunu düşünmekte; % 94,7'si hastalarla iletişimde güçlük yaşamaktadır. İletişim güçlüğü yaşadığını belirten hemşireler; % 95,4'ü hastadan, %75,7'si kendilerinden ve % 67,7'si ortamdan kaynaklandığını ifade etmiştir. Hemşirelerden kaynaklı güçlüklere bakıldığında hemşirelerin; %63,5'i "nöbet ve uykusuzluk" nedeniyle iletişimlerinin sınırlandığını belirtmekte ve çözüm olarak "çalışan memnuniyetinin artırılmasını" (%72,6) önermektedir. Hemşirelerin %81,7'si hastadan kaynaklı iletişim güçlüğünü en çok "öfkeli ve tedaviyi reddeden hasta" ile sorun yaşamakta ve 55,9'u bu güçlüklere "müdahale edilemeyeceğini" düşünmektedir. Ortamdan kaynaklı iletişim güçlüğü olarak ; %69,6'sı "uyaran fazlalığı"nı belirtirken bu soruna öneri olarak %63,5'i hastalara yönelik özel oda olmasını belirtmiştir. Cinsiyet, YB'dan memnuniyet, YB sertifikasına sahip olma, YB'da çalışmayı isteme, YB'a ilişkin eğitim alma durumu ile YB hastasıyla iletişimde güçlük yaşama durumu arasında istatiksel olarak anlamlı fark bulunurken diğerleriyle anlamlı fark bulunmamıştır.

Hemşirelerin çoğunluğu yoğun bakım hastasıyla iletişimde güçlük yaşamakta, mevcut iletişim bilgileri hastayla iletişimde kurmada yetersiz kalmaktadır

S-0777 - TÜRKİYE'DE GESTASYONEL DİYABETES MELLİTÜS GÖRÜLME SIKLIĞI VE RİSK FAKTÖRLERİ: SİSTEMATİK DERLEME VE META ANALİZ

DEMET ÇELİK1, ZEKİYE KARAÇAM2,

1KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ , 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ ,

Gestasyonel diyabet, ilk kez gebelik sırasında ortaya çıkan değişik derecelerde glukoz intoleransının bir şeklidir. Gestasyonel diyabet hem anne hem de bebek için kısa ve uzun süreli olumsuz sonuçlara neden olabilir. Bu çalışmanın amacı, ülkemizde yapılan gestasyonel diyabet ile ilgili araştırmalara dayalı olarak gestasyonel diyabet görülme sıklığı ve risk faktörlerini belirlemektir.

Çalışma sistematik derleme ve meta-analiz niteliğindedir ve Mart-Nisan 2017 tarihlerinde Türkçe ve İngilizce literatür taranarak yapıldı. Uluslararası veri tabanlarında "gestational diabet and Turkey" anahtar kelimeleri ve ulusal veri tabanlarında ise "gestasyonel diyabet", "gebelikte diyabet ", "gebelik ve diyabet" ve "gebelik diyabeti" sözcük grupları ile tarama yapıldı. Çalışmaya Türkiye'de taramanın yapıldığı tarihe kadar yapılmış ve yayımlanmış, gestasyonel diyabet prevalansı ve/veya risk faktörünü bildiren 17 makale dâhil edildi. Bu sistematik derlemede doğum sonrası depresyonun görülme sıklığının belirlenmesi için birleştirilmiş yüzde hesabı yapıldı.

Araştırmalar 2004-2016 yıllarında yapılmış ve 2008-2016 yıllarında yayımlanmıştı. Araştırmalarda verilerin toplandığı ve yayımlandığı zaman arasındaki süre ortalaması 1,6 yıl (aralık: 0-4 yıl) idi. Çalışmalar Türkiye'nin 10 farklı ili ve dört bölgesinde yapılmıştı. Çalışmaların 16'ında verilerin hastanede ve 1'inde de sahada toplandığı görülmüştür. Çalışmaların örneklem hacmi 100 ile 21531 arasında değişmekte idi ve tarama gebeliğin 24-28. haftalarında yapılmıştı. Bu sistematik derlemeye dâhil edilen 17 çalışmada toplam 35512 gebenin incelendiği ve bunların toplam 2136'ında gestasyonel diyabet saptanmıştır. Bu verilere dayalı birleştirilmiş gestasyonel diyabet görülme sıklığı %6,0 (aralık: %2,6-%24,8) olarak hesaplanmıştır. Birleştirilmiş gestasyonel diyabet görülme sıklığının en yüksek %15,6 ile Karadeniz ve en düşük %3,1 ile Marmara bölgesinde olduğu görülmüştür. Bu sistematik derlemeye dâhil edilen çalışmalarda gestasyonel diyabet için bildirilen ve istatistiksel olarak anlamlı olan sekiz adet risk faktörleri olduğu saptanmıştır. Bunlar yaş, eğitim, ailede diyabet öyküsü, GDM öyküsü, iri bebek öyküsü, gebelikte aşırı kilo alımı, fazla kilolu olma, sigarayı bırakma olarak gösterilmiştir.

Bu çalışma ülkemizde gebelerin önemli bir bölümünde gestasyonel diyabet bulunduğu ve risk faktörlerinin mevcut literatüre benzer olduğu sonuçlarını ortaya koymuştur. Gestasyonel diyabetin rutin tarama işlemleri ile saptanmasının sürdürülmesi ve kontrol altına alınması ile anne-bebek sağlının korunmasına katkı sağlanabilir.

S-0778 - SOSYAL YUMURTA DONDURMA: NE ZAMAN? KİMLER YAPTIRMALI?

Zeynep DAŞIKAN1, Muhammet Uğur BAYTAR1, Tuğba ZAN1, Hilal KARADENİZ1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Kadınların toplumdaki statülerinin hızla değişmesi, kariyer yapma planlarının olması, uygun eş bulamamaları gibi faktörler şüphesiz tüm dünyada evlenme yaşının ilerlemesine neden olmaktadır. Bu durumun beraberinde getirdiği majör sorunlardan biri ise, anne olma yaşı için gerekli biyolojik saatin alarm vermesine rağmen çocuk sahibi olmanın ertelenmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadının yaş almasıyla birlikte yumurtalık rezervi ve dolayısıyla doğurganlık potansiyeli de gittikçe azalmaktadır. Ancak kadınların kendi doğurganlıkları konusundaki aşırı iyimser tutumları, ileri yaşlarda çocuk sahibi olabilme konusundaki bilgi yetersizliğini açıkça gözler önüne sermektedir.

Yumurta(oosit) dondurma, yumurtaların genç bir yaşta dondurularak daha sonra kullanılmasına olanak sağlayan bir işlemdir. Günümüze kadar kanser tedavisi, genetik yatkınlık gibi tıbbi nedenlerle nedenler ile kadın doğurganlığının korunması amacıyla yumurta dondurmaya yapılmaktaydı. Günümüzde ise genetik olarak kendi çocuğu ile anne olmak isteyip herhangi bir ilişkisi olmayan kadın, yaşla ilişkili infertiliteyi önlemek için yumurtalarını korumak isteyebilmektedir. Dolayısıyla yumurta dondurma sadece tıbbi nedenlerden ötürü değil , "yaşam tarzı " , " tıbbi olmayan " veya "sosyal " nedenlerden dolayı çocuk sahibi olmayı erteleyen kadınlar için de doğurganlığı koruyucu bir yöntem olarak kullanılabilmektedir. Günümüzde bu yöntemin gittikçe yaygınlaştığı görülmektedir. Facebook ve Apple şirketleri kadın çalışanlarının “yumurtalarını dondurma” masraflarını üstlendiklerini duyurmuşlar, Amerikan medyasında çıkan haberlerin pek çoğu da bu uygulamayı benzer bir yaklaşımla “kariyerini dondurma yumurtanı dondur” (freeze your eggs, free your career) gibi başlıklarla şirketlerin yumurta dondurma bütçesinin reklamını yapmışlardır. Sosyal yumurta dondurma başarısında en önemli iki kriter; kadının yaşı ve yumurtalık rezervleridir. Yumurtalık rezervlerinin azaldığını gösteren belirteçler hormon testleri (AMH, FSH, LH) ve ultrasonda yumurtalıklardaki antral folikül sayısıdır. Yumurta dondurmada en etkili ve maliyetli yaşın ise 35’ten önce ve ideal yaş aralığı olarak 30-35 yaş arasında kabul edildiği bilinmektedir. Bilimsel yayınların büyük kısmında yumurtalık rezervine göre çok özel durumlar dışında 38 yaş üzerinde dondurma önerilmemesinin vurgulandığı da görülmektedir. Ülkemizde ise yasal bir sınırlama bulunmamaktadır. ASRM(American Society for Reproductive Medicine) 2012 yılında oosit dondurma uygulamasını deneysel statüden çıkarıp yumurta dondurma işlemini üreme sağlığı tedavilerinde rutin ve standart bir uygulama olarak kabul ettiğini duyurmuştur. Bu bildiriden sonra uygulama oranı arttığı bilinmektedir. Ancak yanlış umutları artırmaktan kaçınmak için, yumurta dondurmanın ömür boyu doğurganlığın garantisi olarak değil, sadece üreme potansiyelini koruma şansı olarak sunulması oldukça önem arz etmektedir. Türkiye’de önceki yıllarda sadece kanser gibi zorunluluk hallerinde Sağlık Bakanlığı’nın izin verdiği “sperm ve yumurta dondurma” işlemi, 30 Eylül 2014 te çıkan ÜYTE yönetmeliği gereği yumurtalık rezervi düşük olan, erken menopoz hikayesi bulunan bekar kadınların üç uzman tabipten oluşan sağlık kurulu raporu ile durumlarını belgelendirilmesi durumunda kullanılabilmektedir.

Sosyal yumurta dondurma otuzlu yaşların başında yakın gelecekte gebelik planı veya şansı olmayan kadınlar için ideal bir uygulamadır. Fakat kadınların yaşı ilerledikçe şansın azaldığı konusunda farkındalık yaratılmalı, dogurganlık potansiyelleri konusunda eğitim verilmelidir. Yumurta dondurmanın çocuksuz kalma riskine karşı bir garanti elde edildiği kanısı oluşturulmamalıdır.

S-0779 - DOĞUM SONU DÖNEMDE EŞ DESTEĞİNİN YENİDOĞAN SAĞLIĞINA ETKİSİ

AYŞE SEVİM AKBAY1, PINAR UZUNKAYA1, ESRA BÜKECİK2, EMEL TAŞÇI DURAN3,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ, 2ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ, 3 SULEYMAN DEMIREL ÜNİVERSİTESİ,

Doğum sonu dönemde eş desteğinin yenidoğanın sağlığına etkisi tartışılacaktır.

Doğum sonrası dönem, yenidoğan, lohusa ve ailesi için önemli bir dönem olabilir çünkü bu dönem, hem kadının gebelik öncesi fizyolojik ve psikolojik özelliklerine tekrar dönme sürecini hem de yenidoğanın ilk altı haftasını kapsayan bir dönemdir. Bu dönemde kadının sağlıklı bir süreç geçirmesi ve desteğe sahip olması gerekir. Çünkü lohusa bu dönemde uyku düzeninin bozulması, uyuyamama, eşi ve diğer çocuklarıyla ilgili anksiyete, hafif depresyon, yorgunluk, baş ağrısı, disparoni, hemoroid ve ağrı gibi sorunlar yaşar ve bu sorunlar lohusanın hem kendisiyle hem de bebeğiyle ilgilenmesini etkiler. Bu yüzden hem bu sorunlarla baş etmesinde, hem de kendisi ve bebeğinin bakımıyla ilgilenmesinde desteğin önemi büyüktür.

Bu dönemde kadınların destek ihtiyacı yeterli miktarda karşılanırsa; karşılanan desteğin, kadının fiziksel ve mental iyilik hali üzerinde olumlu etkisi olacağı çalışmalarda belirtilmiştir. Özellikle eş tarafından sağlanan sosyal destek koruyucu bir rol oynar ve bu destek kadının fiziksel ve psikolojik sağlık halinde stresin etkilerini azaltmada da önemli yere sahiptir. Fiziksel ve psikolojik sağlık düzeyi artan kadın yenidoğanla daha fazla ilgilenebilir ve yenidoğanı da daha iyi gözlemleyebilir. Böylece yenidoğanın yaşadığı sorunları hemen gözlemleyip sağlık merkezlerine daha erken dönemde gidebilir. Ayrıca yanında kendisine destek veren birisinin olduğunu bilen lohusa kendisini daha güçlü hisseder. Eş desteğine sahip lohusa, emzirmedeki sorunları da daha az yaşar. Böylece daha uzun ve daha etkin emzirme süreleri yaşanır. Ayrıca sağlık durumu iyi olan lohusanın bebeğiyle arasındaki anne-bebek bağlanması daha fazla kuvvetlenir.

Doğum sonu dönemde kadının, bebeğinin bakımını daha iyi yapabilmesinde eş desteğine ihtiyacı vardır. Lohusa yeterli eş desteği aldığında hem lohusanın hem de yenidoğanın sağlık düzeyi artar. Bu yüzden hem eşlerin bu konuda bilinçlendirilmesi hem de lohusaya destek olması için programlar oluşturulmalı ve çalışmalar yapılmalıdır.

S-0780 - SAĞLIK BÖLÜMLERİNDE EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN KAN YOLU İLE BULAŞAN ENFEKSİYONLARA YÖNELİK YAŞADIKLARI RİSKLİ DURUMLAR VE KONTROL ÖNLEMLERİNE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİ

Gürcan ARSLAN1, Mukadder MOLLAOĞLU1, Fatma ÖZKAN TUNCAY1, Esra BAŞER1,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Bu araştırma Sağlık Bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin kan yolu ile bulaşan enfeksiyonlara yönelik yaşadıkları riskli durumlar ve bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu'nda yapılmıştır. Veriler anket yöntemi ile toplanmış ve toplam 575 kişi araştırmaya katılmıştır (406 hemşirelik bölümü öğrencisi, 84 ebelik bölümü öğrencisi, 85 Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencisi).

Yaş ortalaması 21.06 (1.74) 'dır. Öğrencilerin kanla bulaşan enfeksiyonlara yönelik yaşadıkları riskli durumlar sıralandığında ilk sırada enjektör ucunu kapatırken yaralanma (47.1) yer alırken, ampul kırarken yaralanma (33.0) ve ele iğne batması ile yaralanma (24.0) bunu izlemektedir. Öğrencilerin %73.6'sı (423) temas sonrası müdahale için herhangi bir sağlık birimine başvuruda bulunmamışken, %49.3'ü öğrenim gördükleri üniversitenin Enfeksiyon Kontrol Komitesi'ne (49.3) başvuruda bulunmuşlardır. Bilgi düzeyi ile ilgili sorulardan en çok doğru cevaplanan sorular;" Hepatit B iğne batması ile bulaşabilir (84.3), temas sonrasındaki enfeksiyon riski temasın tipine bağlıdır (76.0), hepatit C kronik hepatit yapar (75.1), kan ve vücut sıvıları ile temas riski bulunan her işlem sırasında eldiven kullanmalıyız (73.4)" olarak belirlenmiştir. "Kan ve vücut sıvıları ile temas riski bulunan işlemler sırasında çift eldiven kullanırsak, eldivenleri çıkardıktan sonra ellerimizi yıkamamıza gerek yoktur (83.1), Hepatit B tokalaşma ile geçer (76.0), hepatit B anneden bebeğe bulaşmaz (64.7), hepatit C ye karşı aşı vardır (62.4) ve iğne batması sonrası enfeksiyon riski, temas edilen kan miktarı ile ilişkilidir (58.6)" soruları bilgi düzeyi ile ilgili en çok yanlış cevaplanan sorular olarak değerlendirilmiştir.

Öğrencilerde kanla bulaşan enfeksiyolara yönelik önemli riskli davranışların bulunmasının yanısıra, korunmaya yönelik bilgi yetersizliği de bulunmaktadır. Evrensel yöntemlere müfredatta yeterince yer verilmesi ve klinik uygulamalarda öğrencilerin konuyla ilgili yeterince danışmanlık alması kanla bulaşan enfeksiyonların azaltılmasında önemlidir.

S-0781 - DOĞUM SONU DÖNEM İLE İLGİLİ GELENEKSEL İNANÇ VE UYGULAMALARA ÖRNEKLER

Nurdan AKÇAY DİDİŞEN1, Tuğba ALBAYRAK2,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Amaç, doğum sonu dönem ile ilgili geleneksel inanç ve uygulama örneklerinin karşılaştırmalı olarak gösterilmesidir.

İnsanoğlunun varoluşundan bu yana kendini koruma içgüdüsü, sağlıkta bazı geleneksel inanç ve uygulamaların doğmasına sebep olmuştur. İnsanların sağlıkla ilgili inanç ve uygulamaları, içinde yaşadığı toplumun kültürünün bir parçasıdır. Bireyin göç durumu, dini, etnik yapısı, iletişim özellikleri, toplum içindeki rol ve görevleri, sağlığı ve hastalığı nasıl algıladığı, sağlığı koruma ve geliştirme davranışları, hastalıklarla baş etme uygulamaları, ekonomik durum, aile yapısı, cinsiyet rolleri, evlilik örüntüleri, cinsel davranış, önleyici örüntüler, nüfus politikası, hamilelik ve doğum pratikleri, vücut imajındaki değişiklikler, beslenme, giyinme, kişisel hijyen, konut düzenlemeleri, genel sağlık düzenlemeleri, meslekler, alışkanlıklar, kültüre bağlı stres, madde kullanımı, boş zaman alışkanlıkları ve kendi kendine tedavi stratejileri ve terapilerin sağlığı etkileyen kültürel özellikler arasında olduğu görülmüştür.

Genel olarak, gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemlerinde anneye ve yenidoğana yapılan geleneksel uygulamaların bazıları anne ve bebek sağlığını tehdit edebilmektedir.Yenidoğanın tuzlanması (bebeğin teri kokmasın, pişik olmasın), sarılığında, bebeğin kulağının arkasının kesilmesi , çocuğa altın takma, altın suyu ve yumurta sarısı ile yıkama ya da sarı giysiler giydirme gibi yöntemlere başvurma, annelerin bebekleri öksürünce bebeklerinin sırtına gaz yağlı gazete sarmaları, sırta yada göğse çeşitli karışımlar (bal, pekmez, aspirin, zeytinyağı, kolonya) sürülmüş gazete koymaları, bebeklerini kundaklamaları sağlıkta zararlı geleneksel uygulamalar arasındadır. Lohusalık Hummasından (puerperal sepsis) korunmak için, al karasını korkutmak üzere bebeği ve anneyi yalnız bırakmamak, iğne değiştirmek, kırmızı kurdele bağlamak; çocuk okusun diye göbeğini camiye, okula gömmek, bebek bakımında bebeğin altına toprak sermek; çocuk yaşasın diye adını Yaşar koymak; hastalıklardan nazardan korunmak için tütsülemek, kurşun döktürmek, hocaya yatıra götürmek gibi geleneksel uygulamalar ülkemizde yaygındır. Topluma mal olmuş kültürel değerler, tutum ve davranışlar, inanç ve inanışlar kişilerin yaşam tarzlarını biçimlendirmekte ve dolayısıyla sağlık koşullarını da etkileyebilmektedir.

Burada sunulan doğum sonu dönem ile ilgili geleneksel inanç ve uygulamalardan zararlı ve eksik olanların tartışılıp değiştirilmesi, yararlı olan uygulamaların ise kanıt temelli ya da randomize kontrollü çalışmalar sonucunda desteklenmesi gerekmektedir. Her aşamada ayrıca kültürde ve statüde olan bireyler ile sağlık personelince tüm uygulamaların dikkatlice ele alınmasının gerektiğini düşünmekteyiz.

S-0782 - JİNEKOLOJİK OPERASYONLARDA ERAS PROTOKOLÜNÜN UYGULANMASI : SİSTAMATİK İNCELEME

GÜL KARACAN ERTEM1, Muhammet Uğur BAYTAR2, Duygu YILDIRIM3,

1Ege Üniversitesi Hemirelik Fakültesi, 2Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 3İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,

Yeni minimal invazif ve laparoskopik yöntemler geliştirilmiş olsa da özellikle majör jinekolojik operasyonlar sonrasında hastanede yatış süresinde ve günlük aktivitelere dönüş süresindeki uzunluk, kanama miktarı ve insizyon yerlerinde enfeksiyon riski hala istenilen seviyelerde değildir . Hem jinekolojik hem de diğer cerrahi operasyonlar sonrasındaki bu komplikasyonlara bir çözüm olarak , Cerrahi Sonrası İyileşmenin Hızlandırılması (Enhanced Recovery After Surgery-ERAS) protokolü uygulanmaya başlandı. ERAS 2001 yılında Kuzey Avrupa ülkelerinden beşinin (İskoçya, İsveç, Danimarka, Norveç ve Hollanda) bir araya gelerek , bilimsel bir protokol çerçevesinde, kanıta dayalı tıp kurallarına uygun olarak incelenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi amacıyla oluşturduğu merkezlerde geliştirildi. Bugüne kadar açıklanan ERAS programlarının başlıca hedefleri, ameliyat sonrası hastanede kalış süresini kısaltmak ve komplikasyonları, tekrar kabul oranlarını veya maliyeti artırmadan hastaların günlük normal faaliyetlerine dönmelerini hızlandırmaktır. Bu hedeflere ulaşmak için ERAS Protokolü , 1) ameliyat çevresinde hasta hedefleri ve beklentileri de dahil olmak üzere kapsamlı hasta eğitimi , 2) ameliyat öncesi açlık süresinin belirgin şekilde azalması ve ameliyat öncesinde oral karbonhidrat ve elektrolit sıvılarının etkin kullanımı, 3) opioid kullanımını azaltmak için non-opioid analjezik ajanlar ve bölgesel anestezi içeren multimodal ağrı kontrol rejimi 4) normal diyet ve aktivitenin hızlı bir şekilde yeniden başlatılması, basamaklarını temel alır. Bu çalışma jinekolojik operasyonlar sonrasında ERAS protokolünün ameliyat sonrası dönemdeki etkilerinin incelenerek farkındalık oluşturması için derleme olarak hazırlanmıştır.

Çalışma EBSCOHOST , MEDLINE ,Pubmed ve ScienceDirect veritabanlarında yapılan literatür taraması sonucunda 2010-2017 yılları aralığında ulaşılan "ERAS, Gynecology" anahtar kelimeleri kullanılarak ulaşılan 750 çalışmadan uygun olanların seçilerek derleme olarak planlanmıştır.

Genel jinekolojik cerrahide ERAS protokolü üzerine çalışmalar, hastanede kalış süresini önemli ölçüde azalttığını ve dolayısıyla tekrar kabul ve komplikasyon oranlarını arttırmadan olumlu ekonomik yararlar elde ettiğini göstermiştir. Ayrıca araştırmalar protokole göre uygulanan intraoperatif bölgesel anestezi kullanımı opiod gereksiniminde azalmayı , daha az karın ağrısı ve yorgunluğu ve ameliyat sonrası dönemde daha hızlı iyileşmeyi sağladığını göstermiştir.

ERAS ameliyat öncesinde , sırasında ve sonrasında uygulanan protokollerle ameliyat sonrası iyileşme sürecini hızlandıran , komplikasyon riskini azaltan ve buna bağlı olarak yeniden hospitalizasyon sürecinin önlenmesinden rol oynayan ve mevcut hospitalizasyonu en aza indiren etkili bir mekanizmadır. ERAS protokollerinin daha yaygın ve sık kullanılması genel hasta memnuniyetini arttıracağı gibi hastanede kalış süresini azaltarak ekonomik fayda da sağlayabilir. Bu alanda yapılacak daha fazla çalışma ile ERAS protokollerinin sağladığı faydaların ortaya konulmasına ihtiyaç vardır

S-0783 - SANTRAL VENÖZ KATETERDEN PUŞE (BOLUS) YÖNTEMİ İLE VERİLEN İLAÇ UYGULAMALARININ İNCELENMESİ

Gülşah GÜROL ARSLAN1, Dilek ÖZDEN1, Nurten ALAN1, İlkin YILMAZ1, Cahide AYIK1, Gizem GÖKTUNA1, 3,

1Dokuz Eylül Üniversitesi,

Hemşirelerin santral venöz kateterden (SVK) puşe (bolus) yöntemi ile ilaç uygulamalarının incelenmesi ve bilgi düzeylerinin belirlenmesidir.

Gözlemsel niteliktedir. Örneklemi Ocak 2016- Ağustos 2016 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin üçüncü düzey yoğun bakım ünitesinde 08:00-16:00 ve 16:00-08:00 mesai saatlerinde çalışan 30 hemşire (%88.23) oluşturmuştur. Hemşirelerin SVK'den ilaç uygulamaları iki gözlemci ile eş zamanlı olarak 12:00, 14:00 ve 18:00 saatlerinde sadece birer hasta üzerinden gözlenmiştir. Veriler, tanıtıcı özellikler formu ve SVK'den ilaç uygulama beceri listesi yolu ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde mean±SS, sayı, yüzdelik dağılım kullanılmıştır.

Hemşirelerin yaş ortalaması 30.53±4.2 yıl ve ortalama çalışma süresi 7.47±4.42 yıldır. Otuz hemşireden, üç farklı tedavi saatinde toplam 90 farklı ilaç uygulaması gözlenmiştir. Kateterler üç lümenli olup, lümenlerin %54.8'inden düz sıvı ve %13.3'ünden özellikli ilaç ve sıvı gitmekteyken %31.9'u boş hat olarak bırakılmıştır ve kullanılmamaktadır. Özellikli ilaç (inotrop) ve sıvı (TPN) giden hatların %50'sinin etiketlenmediği tespit edilmiştir. Hemşirelerin hepsi (%100) tüm tedavi saatlerinde, SVK'den ilaç uygulama beceri listesine göre ilaç kartı kontrolü, malzeme hazırlığı, hastanın kimlik kontrolü, ilaç kontrolü, hattın değerlendirilmesi ve ilaç tedavisini uygulaması işlem basamaklarını eksiksiz yerine getirmiştir. Hemşirelerin tedavi saatlerine göre (12:00, 14:00, 18:00) el hijyeni uygulama oranları sırasıyla %13.3, %16.7, %6.7; % 70'lik alkol ile giriş yeri silindikten sonra kuruyana kadar bekleme oranı %20, %23.3, %13.3; tedavi öncesi uygun sıvı ve miktarda yıkama %20, %13.3, %13.3; tedavi sonrası uygun miktarda yıkama %30, %26.7, %6.7; birden fazla tedavi uygulamalarında geçimsizlikleri önlemek için ara yıkama %3.3, %10, %6.7; tedavi sonrası el yıkama %23.3, %13.3, %16.7, işlem sonunda doğru kayıt tutma oranları %83.3, %76.7, %83.3 olarak belirlenmiştir. SVK'den ilaç uygulama beceri listesi için bakılan Cronbach Alpha değeri 0.96'dır.

Hemşirelerin, tedavi saatlerine göre SVK'den ilaç uygulamaları incelendiğinde birçok işlem basamağında eksik veya hatalı uygulamalar yaptığı, akşam saatlerine doğru uygulama hatalarında artış olduğu belirlenmiştir.

S-0784 - İLKÖĞRETİMDE OKUYAN KIZ ÖĞRENCİLERİN MENSTRÜASYON VE MENSTRUAL HİJYEN KONUSUNDAKİ BİLGİ VE UYGULAMALARINA PLANLI EĞİTİMİN ETKİSİ

Derya DEMİR UYSAL1, Funda GÜLER2, Hüsniye ÇALIŞIR3,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD. Muğla., 2Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Aydın., 3Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD. Aydın,

Adölesan dönemdeki kız çocuklarına doğru perineal hijyen davranışlarının öğretilmesi ve menstrual hijyen alışkanlığının kazandırılmasında hemşirelerin önemli sorumlulukları vardır. Bu çalışma, ilköğretim ikinci kademede okuyan kız öğrencilerin menstrüasyon ve menstrual hijyen konusundaki bilgi ve uygulamalarına planlı eğitimin etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Ön test-son test uygulamalı, yarı deneysel düzendeki bu araştırma Aydın'da bir ilköğretim okulunda 5., 6., 7. ve 8. sınıflarda okuyan kız öğrencilerle yapıldı. Araştırma örneklemini, menstrüasyonu deneyimi olan 11-14 yaş arası 46 kız öğrenci oluşturdu. Veriler, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini ve menarş yaşını içeren 8 soru; menstrüasyon siklusuna ilişkin bilgilerini, perineal ve menstrüel hijyen alışkanlıklarını içeren 16 soru (ön test-son test) olmak üzere toplam 24 sorudan oluşan veri formu ile toplandı. Araştırmanın sonraki aşamasında öğrencilere okul kitaplığı veya uygun bir sınıfta 10-12 kişilik gruplar halinde eğitim verildi. Eğitimin içeriğinde, kadın üreme sistemi, menstrual siklus, menarş, menstrüasyon hijyeni ve perineal hijyene yönelik bilgi ve beceriler yer aldı. Eğitimde menstrüasyon ve menstrual hijyen bilgilendirme kitapçığı, pamuklu iç çamaşırı, hijyenik ped, kadın üreme organları resim ve maketi kullanıldı. Eğitimler, powerpoint sunumundan yararlanılarak, interaktif eğitim teknikleri (demonstrasyon, soru-cevap, beyin fırtınası) kullanılarak ortalama 25-30 dakikada tamamlandı. Son olarak, eğitim tamamlandıktan 30 gün sonra öğrencilerin son test soru formunu doldurmaları sağlandı. Araştırmanın yapıldığı kurumdan, öğrenci ve ebeveynlerinden yazılı izin alındı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler ve bağımlı gruplarda t- testi kullanıldı.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 13,06±1,02 yıl ve %43,5'ü 14 yaş grubundadır. Öğrencilerin menarş yaşı ortalaması 12,10±0,2 yıl, menstrüasyon süresi ortalaması 5,21±1,48 gün ve menstrüasyonlar arası geçen süre ortalaması 31,32±7,78 gün olarak tespit edildi. Öğrencilerin menstrüasyon ve perine hijyeniyle ilgili bilgi ve uygulama puan ortalaması eğitim öncesi 8,93±2,15 puan iken eğitim sonrası 10,73±1,90 puan idi. Bu fark istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı bulundu ($t=5,446$; $p<0,001$).

Bu araştırmada ilköğretim ikinci kademede okuyan kız öğrencilere verilen planlı eğitimin, öğrencilerin menstrüasyon ve menstrual hijyen konusundaki bilgi ve uygulamalarına olumlu etkisi olduğu belirlendi.

S-0785 - SANTRAL VENÖZ KATETER ENFEKSİYONLARINI ÖNLEMEYE YÖNELİK KANITA DAYALI HEMŞİRELİK UYGULAMALARI

Berna KURT1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Günümüzde modern tıbbın vazgeçilmez tanı ve tedavi uygulamalarından olan santral venöz kateterler (SVK)(1,2) hızlı sıvı replasmanı,total parenteral nütrisyon (TPN), akut hemodiyaliz, kemik iliği nakli gibi önemli uygulamalarda (3,4,5,6) ayrıca onkoloji/hematoloji hastalarında antineoplastik ilaçların uzun süreli tedavisinde ve damar harabiyeti nedeniyle venöz damarların kullanılamaması gibi durumlarda kullanılan pratik bir yoldur (1,2,7,8,9,10,11). SVK gerekli önlemler alınmazsa ciddi komplikasyonlara neden olmaktadır. Kateteterle ilgili en ciddi komplikasyon kateter enfeksiyonudur (12). Hastaların ve çalışanların konforunu arttıran santral kateter komplikasyonları morbidite/mortaliteyi,hastane masraflarını ve hastanede kalış süresini arttırmaktadır (13-18). Kateter enfeksiyonu, hemşirelik bakımının göstergelerinden biridir. Literatürde (19,20,21) kateter bakımı ile ilgili pek çok çalışma bulunmaktadır. Kateter örtülerinin değişiminin 3 günden 7 güne çıkarılmasının enfeksiyonu önleme açısından daha güvenli olduğu (20), kan ve kan ürünlerinin periferik damar yolları kullanılarak verilmesinin enfeksiyon riskini azalttığı belirtilmektedir (19). TPN verilen kateterlerde istatistiksel olarak yüksek oranda enfeksiyon geliştiği saptanmış ayrıca SVK'de TPN kalış süresi arttıkça enfeksiyonun arttığı belirlenmiştir (22). Kateter giriş yeri bakımı için kullanılan klorheksidin ve povidone iodine karşılaştırılmasında klorheksidinin SVK ilişkili bakteriyemi riski povidon iyoda göre daha az bulunmuştur (12,23). Kateter yıkanmasında günde bir ve günde iki defa yıkama karşılaştırılmış, iki grup arasında anlamlı fark saptanmamıştır (24). Pulsatif yıkamanın ise sürekli infüzyona göre kolonizasyonu azalttığı özellikle S.Aureus'un üremesini engellediği belirtilmektedir (25). Heparin ve %0.9'luk NaCl etkinliğinin karşılaştırılmasında her iki yıkama solüsyonunun benzer olduğu görülmüştür (26). İnfüzyon setlerinin değişiminde lipid emülsiyonlarının verilmesi için kullanılan setlerin 24 saatte bir, dekstroz ve aminoasit içeren infüzyon setlerinin 72 saatte bir, propofol infüzyon setlerinin ise 6-12 saatte bir değiştirilmesi gerektiği ve gereksinim duyulmadıkça 72 saatten önce infüzyon setlerinin değiştirilmemesi gerektiği belirtilmektedir (27). Doktor tarafından takılan SVK'lerin bakım ve günlük kontrolünden hemşireler sorumludur. Günlük bakım ve etkili hemşirelik uygulamaları ile enfeksiyona neden olan etkenlerin zinciri kırılırken hastanede kalış süresi ve hastane masrafları da azalmaktadır.

S-0786 - DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE KADIN SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ ALANINDA YAPILAN ARAŞTIRMALARDA KURAM/MODEL KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASI

Şeyma İnciser PAŞALAK1, Kafiye EROĞLU1, Aygül AKYÜZ1,

1Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Hemşirelik araştırmalarında kuram ve model kullanımının giderek arttığı ancak istenilen sayılara ulaşılamadığı belirtilmektedir. Bunda kuram ve modellere yönelik bilgi eksikliğinin ve araştırmada nasıl kullanılacağının bilinmemesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Kullanımını engelleyen diğer nedenler arasında kuram/modellerin kendisinden kaynaklanan karışıklıklar, anlaşılmaması, bir kuram/modele göre araştırma metodolojisi oluşturmada zorluk yaşama, uygulamaya ve soruna yönelik uygun kuram ve modeli seçememe, seçilen kuram/modelin araştırmanın hangi bölümünde, nasıl kullanılacağının bilinememesi yer almaktadır. Bu çalışmada kuram ve modele dayalı Dünya'da ve Türkiye'de kadın sağlığı hemşireliği alanında yapılmış araştırmaların nitelik ve nicelik bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Böylece, araştırmalarda kuram ve model kullanımının artacağı ve hemşirelik bilimine katkıs sağlanacağı düşünülmektedir.

Tanımlayıcı tipteki çalışmada, hemşireler tarafından yürütülen kuram/modele dayalı çalışmalara ulaşmak için Yüksek Öğrenim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanı ve EBSCOhost, Pubmed veri tabanları taranmıştır. Tarama yapılırken yıl sınırlaması yapılmamış olup, Türkçe anahtar kelime olarak "hemşirelik, model, kuram, teori, kadın sağlığı", İngilizce anahtar kelime olarak; "theory, model, nursing, women's health" kelimeleri kullanılmıştır. Çalışmaya alınan araştırmalar konu, kapsam, hedef popülasyon ve modelin/kuramın araştırmada kullanım şekli açısından değerlendirilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda dünyada kuram ve modellerin kullanıldığı 25 araştırma makalesi, Türkiye'de ise 15'i lisansüstü tez çalışması olmak üzere 22, toplam 47 çalışmaya ulaşılmıştır.

Çalışmalarda en çok kullanılan kuramın Orem'in Öz Bakım kuramı olduğu (n=19) dikkati çekmektedir. Dünyada Rogers/ Üniter İnsan Kuramı (n=4) ve Roy Adaptasyon Modelinin (n=3) Orem/ Öz Bakım Kuramından sonra en sık kullanıldığı, Türkiye'de ise ikinci sırada Roy Adaptasyon Modeli'nin yer aldığı görülmüştür. Ülkemizde Kadın Sağlığı Hemşireliği alanında yapılan ve Henderson/ Temel Yaşam Gereksinimleri, Peplau/ Kişilerarası İlişkiler, Rogers/ Üniter İnsan Kuramı ve Leininger/ Transkültürel Hemşirelik kuram/modelleri kullanılarak yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Çalışmada dünyada ve ülkemizde kadın sağlığı hemşireliği alanında kuram/model kullanılarak yapılan çalışmaların sayılarının benzer biçimde az olduğu belirlenmiştir. Öte yandan tüm diğer disiplinlerde olduğu gibi hemşirelikte de mesleğe özgü bilgi birikiminin arttırılmasında kuram/modele dayandırılmış araştırmalarının yürütülmesinin önemi vurgulanmaktadır.

S-0787 - HEMŞİRELERİN HASTA TESLİMİ İLE İLGİLİ UYGULAMALARI VE DÜŞÜNCELERİ

Emel TUĞRUL1, Muazzez ŞAHBAZ1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

BU ÇALIŞMADA, HEMŞİRELERİN HASTA TESLİMİ UYGULAMALARI, DÜŞÜNCELERİ VE BİLGİLERİNİN BELİRLENMESİ AMAÇLANMIŞTIR.

Araştırma 1 mayıs 2016 ile 15 ekim 2016 arasında üç devlet hastanesi ve bir üniversite hastanesinde yapılmıştır. Çalışmaya 347 hemşire alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan veri toplama formu ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır.

Araştırmaya katılan hemşirelerin 321'i (%92.5) kadın ve 26'sı (%7.5) erkek ve yaş ortalaması 31.0±9.01 olduğu tespit edildi. Hemşirelerin %64'ü çalıştıkları kliniklerde hasta teslimlerinin yatak başında sözel, %21'i yatak başında yazılı, %8.9'u hemşire odasında sözel, %4.6'sı hemşire odasında yazılı ve %1.5'i ise yatak başında sözel, hemşire odasında yazılı olarak yapıldığını bildirmişlerdir. Hasta teslimlerinin ortalama süresinin ise 30.56±12.56 dakika olduğu saptanmıştır. Hemşireler hasta teslimini engelleyen etmenler arasında; gürültü (%60.5), bakım verilen hasta sayısının fazla olması (%39.2), çalışma saatlerinde iş yoğunluğunun fazla olması (%69.5), iletişim problemleri (%29.1), hasta tesliminde zamanın kısıtlı olması (%24.8) ve hemşirelik dışı görevlerin olması (%43.2) gibi etmenlerin olduğunu bildirmişlerdir. Hemşirelerin %94.2'si hastanın kimlik bilgilerinin, %94.8'i hastanın tıbbi tanısının, %92.8'i hastanın allerji bilgilerinin, %88.2'si hastanın yaşam bulgularının, %91.1'inin hastanın aldığı ilaçların, %91.1'i hastanın intravenöz kateter durumunun, %89.9'u hastanın aldığı intravenöz sıvıların hasta teslimi formunda olması gerektiğini düşünmektedir.

Çalışmaya alınan hastanelerde hemşireler hasta teslimini farklı biçimlerde ve farklı formlar kullanarak yapmaktadır. Hasta teslimlerinin yapılandırılması gerektiği ve standart uygulamaların yer alması gerektiği düşünülmektedir.

S-0788 - ÇOCUKLUK VE OBEZİTE

Nazife ALTINEL1, Doç. Dr. Hale TOSUN1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ,

Çocukluk döneminde temelleri atılan ve gün geçtikçe daha da artmaya devam eden kronik bir hastalık olan obezitenin azaltılması ve çocukluk dönemindeki obezitenin artışına dikkat çekmek, önlemler alınmasını sağlamak ve bu konuda farkındalık yaratmak amacımızdır.

Obezite, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından sağlığı bozacak ölçüde vücutta aşırı yağ birikmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Özellikle günümüz çocukluk döneminin %25-30 unu etkileyen obezite önemli bir halk sağlığı sorunudur. Çocukluk dönemi için kronik bir hastalık olarak alarm verici düzeydedir ve son 30 yılda 2 kat artış göstererek her yıl da artmaktadır. Çocukluk dönemi obezitesi kardiyovasküler hastalıklar, diyabet, eklem ve kemik hastalıkları, uyku apnesi, sosyal ayrımcılığın neden olduğu özgüven yetersizliği ve depresyonun risk faktörleri arasında yer almaktadır. Çocukluk dönemi obezitesinin gelişiminde birçok neden yer almaktadır. Düşük gelir seviyesi ve eğitim düzeyi, yüksek maliyetli güvenilir gıdaya ulaşma güçlüğü, güvensiz gıdaya erişim kolaylığı, yüksek oranda yağ içeren ve besin değeri düşük gıdaların tüketimi çocukluk dönemi obezitesinin gelişiminde etkilidir. Modern teknolojinin getirdiği bilgisayar oyunları ve televizyon özellikle fiziksel aktivetenin azalması ile beraberinde ki kaçınılmaz sedanter yaşam, çocukluk dönemi obezitesinin artmasında son derece önemlidir. Televizyon reklamlarının baş döndürücü görsel ve ses efektleri çocukların “sağlığına zarar verecek” nitelikteki yiyeceklere karşı ilgilerini ve tüketim isteklerini arttırmaktadır. Beslenme değeri olmadığı gibi sağlıklarına son derece önemli ölçüde zarar veren yiyeceklerin tüketimi çocukların sağlıklı beslenme alışkanlıklarının gelişiminde engel olmanın yanı sıra, yeterli ve dengeli beslenme alışkanlıklarının gelişiminde de son derece olumsuz etkiye sahiptir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün yapmış olduğu çalışmalarda Avrupa bölgesinde 2010 yılında okul çağı çocukların %40’ına yakınının vücut ağırlığı normalin üzerinde olup, çocukların %15’i de şişmandır.

Sonuç olarak, dünya genelinde obezitenin, çocukluk ve ergenlik dönemindeki yayılımı ve etkileri ile etkin şekilde mücadele etmek, başta birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışanlar olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının önemli sorumluluğudur. Özellikle de hemşireler, çocukluk dönemi obezitesine neden olan faktörlerin önlenmesinde, sağlıklı yaşam alışkanlıklarının gelişimi ve fiziksel aktivetinin sağlanması ve sürdürülmesine yönelik eğitim ve danışmanlık rolleri ile son derece etkili olabilirler. Unutulmamalıdır ki obezite çocuklarımızın sağlığı ve dolayısı ile geleceğimiz için büyük bir tehdittir.

S-0789 - HEMŞİRELİKTE DUYGUSAL EMEK

NAREG DOĞAN1, LEYLA KÜÇÜK2, ÖZLEM IŞIL1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ, 2İSTANBUL UNIVERSİTESİ FLORENCE NIGHTINGALE HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Kişilerarası iletişimin düzenleyicisi olan duygular hemşirelik mesleğinde önemli bir yer tutmaktadır. Hemşireler; hastanın gelişiminden duyulan mutluluk, hastanın durumu kötüleştiğinde hissedilen hayal kırıklığı, hasta yardımı reddettiğinde hissedilen sıkıntı, hastanın kendi çıkarları doğrultusunda hemşireyi yönlendirmeye çalışması sonucunda hissedilen öfke, hasta hemşireye güçlü bir bağla güven duyduğunda hissedilen güçlülük duyguları gibi birçok duyguyu deneyimlemektedirler. Hemşirelerin çalışırken hissetmesi ve göstermesi gereken duygu ve davranışlar olduğunu ifade eden Theodosius (2008) bunları; rasyonel, şefkatli, özgeci ve objektif, daima ciddi, anlayışlı, kontrollü, sakin ve empatik olma şeklinde sıralamıştır. Hemşirelerin bu duyguları kontrol etmesi ve yönetmesi, mesleki rolünün bir özelliği olarak değerlendirilebilir. Çalışma yaşamında bu duygu kontrolü karşı tarafta bir duygu yaratma çabası olarak kendisine yer bulmakta ve "duygusal emek" olarak adlandırılmaktadır.

Duygusal emek; iş gereği duyguların, yüz ve beden ifadelerinin diğer kişi tarafından gözlenecek şekilde düzenlenmesidir. Hissedilen duyguları düzenlemek ve yönetmek için çalışanların belirli davranış stratejileri geliştirdikleri ifade edilmiştir. Bunlar "Yüzeysel Davranış", "Derinlemesine Davranış" ve "Doğal Duygular" dır. Yüzeysel davranış gösteren hemşireler, sürekli hissetmediği duyguları sergilemekte ve belli bir süre sonra duygusal çelişki yaşamaktadırlar. Bunun sonucunda duygusal yabancılaşma, duyarsızlaşma, işten uzaklaşma, öz saygının azalması, tükenmişlik, iş doyumunda azalma, işten ayrılma, ruhsal ve fiziksel rahatsızlıklar gibi olumsuz durumlar meydana gelebilmektedir.

Altuntaş ve Altun (2015) yüzeysel davranış, duygusal tükenme ve duyarsızlaşma arasında, duygusal çaba harcama ve derinlemesine davranış ile duyarsızlaşma arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. "Derinlemesine Davranış"; hissedilmesi veya gösterilmesi gereken duyguların kişi tarafından önceden düzenlenmesidir. Bu stratejide de hemşireler duygusal emek sarf etmektedir. Doğal ve içten duygularla rol yapmadan, spontan ve gerçek duyguların sergilenmesi ise "Doğal Duygular" olarak adlandırılmıştır.

Yüzeysel davranış sergilenmesi hastaların sergilenen duyguları samimi bulmamasına neden olmakta ve hasta-hemşire arasındaki terapötik ilişkiyi olumsuz etkilemektedir. Hasta-hemşire etkileşiminin en önemli bileşeni olan terapötik iletişimin kurulabilmesi ve sürdürülebilmesi spontan ve gerçek duyguların sergilenebilmesi ile mümkün olacaktır.

S-0790 - SUÇ VE ÇOCUK

Fatma BOZDAĞ1, Öznur BAŞDAŞ2,

1Dr.siyami Ersek Göğüs Ve Kalp Damar Cerrahisi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 2Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Çocuk suçluluğu, ergin olmayan kişilerin kanunlara karşı çıkmaları veya suç teşkil eden bir eylemi işlemiş olmaları "çocuğun ceza kanunlarında suç sayılan bir fiili işlemesi sonucunda yargı organlarının önüne getirilmesi" olarak tanımlanmaktadır. 12-15 yaş aralığındaki çocuklar kısmi ceza ehliyetine sahiptir ve bu çocuklar işledikleri suçun anlam ve sonuçlarını kavrayabilme olgunluğuna sahip olmadıkları için belirli oranlarda yaptırımlar söz konusudur. Ancak 15-18 yaş aralığındaki çocukların cezai ehliyeti vardır ve suçun anlam ve sonuçlarını kavrayabilecek olgunlukta oldukları kabul edilmektedir. Literatürde çocuk suçluluğunun, çocuğun sosyalleşme süreci ile ilgili olduğuna dikkat çekilmektedir. Bireyin gelişim ve sosyalleşme sürecinde hızlı ve düzensiz kentleşme, düşük sosyo-ekonomik düzey, göç ve onun beraberinde getirdiği sağlıksız yerleşim ve yaşam koşulları, aile içi ilişkiler, parçalanmış ailenin yarattığı bozulmalar, aile içi şiddet, ailenin kalabalıklığı, cinsel ve duygusal istismar, öğrenim düzeyinin düşüklüğü, yetersiz kontrol çocukları sapmış davranışlara ve sokağa itmektedir. Sokakta yaşayan, suça maruz kalan ve suç işleyen çocuklar sokağı genelde hem bir çalışma, hem bir sapkın tutum sergileme (uyuşturucu madde kullanma/ satma, dilencilik yapma, hırsızlık, gasp ve cinayet vb. suçlar işleme, birtakım tacizlerle insanları rahatsız etme gibi) olarak kullanmaktadırlar. Türkiye'nin imzalamış olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS)'nin 37. Maddesinde ve ulusal yasası olan Çocuk Koruma Kanunu'nda çocukların işkence veya diğer zalimce, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ve cezaya tâbi tutulmayacağına, 18 yaşından küçük olanlara, işledikleri suçlar nedeniyle idam cezası verilemiyeceği gibi salıverilme koşulu bulunmayan ömür boyu hapis cezası da verilmeyeceği, yasadışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacağı ifade edilmektedir. Bununla birlikte Türkiye'de kanunla ihtilaf halinde olan 12-18 yaş grubundaki çocukların kapatıldığı kurumlar Çocuk Tutukevleri (Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları), Çocuk Eğitimevleri, Yetişkinlerin kapatıldığı hapishanelerde açılan çocuk koğuşlarıdır.

S-0791 - YAŞLI BİREYLER İÇİN KORUYUCU SAĞLIK HİZMETLERİNDE AKILLI TELEFON UYGULAMALARI

Sümeyye BAKIR1, Aylin TANER1, Tuğba ZAN1, Özlem DEMİREL BOZKURT1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bu derleme, yaşlı bireyler için koruyucu sağlık hizmetlerinde akıllı telefon uygulamalarının kullanımı ve yaygınlaştırılması hakkında sağlık profesyonelleri ve kamuoyunun farkındalığını arttırmak amacıyla hazırlanmıştır

Tüm dünyada akıllı telefon kullanıcılarının sayısı giderek artmaktadır. TÜİK 2016 Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'na göre hanelerin %96,9'unda cep telefonu/akıllı telefon bulunmaktadır. Mobil sistemlerin kullanımının hızlı bir şekilde artması ve akıllı telefon kullanımının yaygınlığı koruyucu sağlık hizmetleri ile ilgili mobil uygulamalar için hızla gelişen bir ortam sağlamaktadır. Sağlık profesyonelleri olarak hemşirelerin değişen ve gelişen rolleri içerisinde mevcut koruyucu sağlık hizmetlerinin etkinliğini ve işlevini artırmak için kullanımı gittikçe yaygınlaşan mobil uygulamaların farkında olmaları gerekmektedir. Yaşlı bireylere yönelik inovatif mobil sağlık uygulamalarının güvenli bir şekilde yaygınlaştırılması sağlık bakım hizmetlerinin kalitesi açısından önemlidir.

Dünya Sağlık Örgütü, mobil iletişim teknolojisi ve altyapısını kullanan, sağlığın yaygınlaştırılması, uzaktan hastalık yönetimi, sağlık verilerinin toplanması ve erken uyarı sistemi gibi fonksiyonlarda yararlı katkıları olan tamamlayıcı ve inovatif sağlık uygulamalarının hepsini mobil sağlık olarak tanımlamaktadır. Mobil sağlık, gelişmiş ülkelerde daha çok uzaktan hastalık yönetimi, iyilik halinin sürdürülmesi/zinde kalmak için yapılan sportif faaliyet ve elektronik hasta verisi transferi amaçlı kullanılırken, gelişmekte olan ülkelerde daha çok cep telefonu odaklı bilgilendirme, hastalıklar hakkında farkındalık yaratma ve hastalıklardan korunma amaçlı kullanılmaktadır. Koruyucu sağlık hizmetleri günümüzde sağlıklı su rezervlerinin temini ve halk sağlığını koruma tedbirlerinin yanı sıra beslenme, aile planlaması, kronik hastalıkların önlenmesi ve erken teşhisi gibi tüm nüfusun sağlık hizmetlerini kapsamaktadır. Cep telefonları ile daha fazla kişiye ulaşmak kolay olup sağlığın korunmasını artırıcı ve daha düşük maliyetli sağlık hizmeti sunmak mümkündür. Bu bağlamda akıllı telefon uygulamaları ile yaşlı bireylerin kan basıncı, kan şekeri, tansiyonu anlık olarak izlenip, yapılan spor ve beslenme ile ilgili bilgileri sağlık bakım uygulayıcılarına iletilerek, yaşam kalitelerine olumlu etki sağlayacak sağlıklı yaşam biçimi davranışları geliştirebilmeleri sağlanmaktadır. Yapılan çalışmalarda; abdominal obeziteli postmenapozal kadınlarda 12 hafta boyunca SMS ve internet kullanımının bel çevresi, kilo, kan basıncı değerlerinde gelişme sağladığı, yaşlılarda psikolojik iyilik hali için mobil telefonların yararlı olduğu belirtilmekte, yaşlı bireyler için yeni teknolojilerin geliştirilmesi önerilmektedir. Yaşlı bireyler için koruyucu sağlık hizmetlerinde akıllı telefon uygulamalarına yönelik daha fazla kanıta dayalı ve inovatif çalışmalara ihtiyaç vardır.

Akıllı telefonlar, yaşlı bireyin her zaman ve her yerde ulaşılabilir olması, kendisini güvende hissetmesi, sağlıklı kalması, farklı uygulamalar ile fizyolojik değerlerinin ölçülüp hastalıkların yönetilmesi ve sağlık harcamalarının düşürülmesine yönelik umut vaat etmektedir. Yaşlı bireylerin kendi sağlığını koruma ve yönetmede bilinçlendirilmesi konusunda hemşirelere önemli sorumluluklar düşmektedir.

S-0792 - ÜÇÜNCÜ BASAMAK BİR HASTANEDE YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNDE DEPRESYON VE YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mehmet SARGIN1, Mehmet Selçuk ULUER2, Zübeyir CEBECİ3, Fatma SARGIN4,

1ISPARTA ŞEHİR HASTANESİ, 2Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 3Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi, 4Egirdir Kemik Eklem Hastaliklari Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi,

Bu çalışmada üçüncü basamak bir hastanede çalışan yoğun bakım hemşirelerinde depresyon ve yaşam kalitesi düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırma Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yürütülmüştür. Yoğun bakım sertifikası olan ve yoğun bakımda 2 yıldan daha uzun süredir çalışmakta olan 120 yoğun bakım hemşiresi çalışmaya dahil edilmiştir. Yaşam kalitesinin değerlendirilmesi için, 36 madde ve 8 alt kategoriden oluşan, SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılmıştır. Depresyonun değerlendirilmesi amacıyla Beck Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerin uygulanması kapalı zarf içinde dağıtılarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni hali, çocuk sahibi olup olmadıkları, çalışma yılı ve sigara kullanıp kullanmadıkları gibi demografik verileri de sorgulanmıştır.

Çalışmaya dahil olan hemşirelerin yaş ortalaması±SS 31.29±5.23 olup, %65'i kadın ve %70'i evlidir. Çalışma yılı 4.32±2.52 yıl olup, çalışmaya dahil olan hemşirelerin %31'i sigara kullanmaktadır. Hemşirelerin cinsiyet, medeni hali, çocuk sahibi olup olmamaları ve sigara kullanıp kullanmamaları ile yaşam kalitesi ve depresyon ölçeği puanları arasında istatistiksel farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$).

Sonuç olarak bu çalışmada, bazı sosyodemografik özellikler 3. basamak bir hastanede çalışmakta olan yoğun bakım hemşirelerinin yaşam kalitesini ve depresyon düzeyini etkilemediği gösterilmiştir. Ancak daha fazla ve ayrıntılı sosyodemografik özelliklerin irdelenmesi önemli olabilir.

S-0793 - DOĞUM YAPAN KADINLARIN BAKIŞ AÇISINDAN ANNE SÜTÜ VE EMZİRME MİTLERİ

Zehra GÖLBAŞI1, Kafiye EROĞLU2, Didem KAYA1,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 2Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Toplumda anne sütü ve emzirme ile ilgili var olan yaygın inanışlar özellikle yaşamın ilk altı ayında tam emzirmenin önündeki engellerden biridir. Bu çalışma doğum yapan kadınların anne sütü ve emzirme ile ilgili mitlere inanma durumlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Çalışmanın örneklemini bir üniversite hastanesinde doğum yapan 282 kadın oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen "Bireysel Özellikler Formu" ve "Anne Sütü ve Emzirme Mitleri Formu" ile toplanmıştır. Anne Sütü ve Emzirme Mitleri Formu toplumda anne sütü ve emzirme ile ilgili sık karşılaşılan yanlış inanışları ifade eden maddelerden oluşmuştur ve her bir madde "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum" olmak üzere üçlü likert tipinde yanıtlanmaktadır. Formlar doğum yapan kadınlar taburcu olmadan önce araştırmacılar tarafından yüzü yüze görüşme yöntem ile uygulanmıştır. Veriler bilgisayarda SPSS (14.0) programında değerlendirilmiş, istatistiksel analizde ki-kare testi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında yer alan kadınların yaşa ortalaması 29,48 (SD=6,11) olup, %26,2'si ortaokul mezunudur, %82,3'ü çalışmamakta ve %53.5'i il merkezinde yaşamaktadır. Kadınların %62,1'inin daha önce emzirme deneyimi vardır. Kadınların %82,6'sı bu gebeliklerinde sağlık personelinden anne sütü ve emzirme ile ilgili bilgi almışlardır. Kadınların en fazla inandıkları mitler "Yetersiz besin ve sıvı alımı süt miktarını azaltır" (%92.9), Bebek sürekli ağlıyorsa anne sütü yetmiyordur" (%65.6), "Emzirmenin iki yıldan uzun süre devam etmesi çocukta anneye bağımlılık geliştirir" (%64.2) "Bazı annelerin sütleri bebeklerine yaramaz" (%64.9), "bebek sık emmek istiyorsa bu anne sütünün yetersiz olduğunu gösterir" (%60.3), dir. Emzirme deneyimi olan kadınların olmayanlara göre, çoğu anne sütü ve emzirme mitlerine katılma oranlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar doğum yapan kadınlar arasında anne sütü ve emzirme ile ilgili mitlerin yaygın olduğunu göstermiştir. Emzirme deneyimi olan kadınlar arasında bu mitler inanma oranı daha yüksektir. Bu nedenle emzirme eğitimi ve danışmanlığında mitler üzerinde durulmalı ve eğitim içerikleri güncel kanıtlar çerçevesinde şekillendirilmelidir ($p<0.05$).

S-0794 - TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE ÜNİVERSİTE

GULFER DOĞAN PEKİNCE1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SÖKE SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU,

Bu derlemenin amacı, üniversitelerde akademisyen ve öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği açısından durumlarına ilişkin bilgilere yer vermektir.

Derleme literatür taranarak oluşturulmuştur

Türkiyede nüfusunun % 49.8'ini kadınlar oluşturmaktadır. Okuma yazma bilmeyen kadın nüfus oranı erkeklerden beş kat fazladır. Kadınların istihdam oranı erkeklerin istihdam oranının yarısı kadardır. Eğitimli kadınların işgücüne katılma oranı daha yüksektir. Eğitim düzeyine göre işgücüne katılım oranına bakıldığında, yükseköğretim mezunu kadınlarda yüzde 70 olduğu görülürken, bu oran lise altı eğitimli kadınlarda yüzde 22 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu oran kadınların yüksek öğretime devam etmesinin kadın-erkek eşitliğini sağlamak için ne kadar önemli olduğunu açıkça göstermektedir. Akademik alanlarda kalıplaşmış toplumsal cinsiyet rollerinin alan seçiminde de etkisi bulunmaktadır. Diş Hekimliği, Eczacılık, Edebiyat, Dil, Tarih ve Coğrafya, Eğitim, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültelerinde kadın oranı erkeklerden fazla iken, Tıp, Mühendislik, Ziraat, Veterinerlik, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde erkek öğrencilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Üniversitelerde kadın öğrenci sayısına bakıldığında önlisans %47, lisans %46, yüksek lisans % 42 ve doktora % 43 olmak üzere toplamda %46 kız öğrenci bulunmaktadır. Akademide kadın oranlarına bakıldığında profesör %29, doçent %34,yardımcı doçent %39, öğretim görevlisi %43, okutman %61 ve araştırma görevlisi %20 olmak üzere toplamda %46 kadın akademisyen bulunmaktadır.

Toplumsal cinsiyet eşitliği anayasal bir haktır. Ancak bu hakkın kullanılması için kadınların işgücüne katılımıyla doğrudan ilişkili olan eğitim düzeyinin yükseltilmesi, kadınların yüksek öğretime devam etmesinin sağlanması, kadınların üniversiteleşme oranlarının arttırılması gerekmektedir.

S-0795 - AKUT İSKEMİK İNMENİN ACİL SERVİSTE YÖNETİMİ: HEMŞİRELİK BAKIMINDA KANITA DAYALI UYGULAMALAR

Sakine BOYRAZ1, Ebru BULUT1, Emine TARLABELEN KARAYTUĞ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,

Akut iskemik inmede (Aİİ), etkilenen beyin bölgesinde hızla yeniden kanlanmayı sağlayarak ölüm ve sakatlık oranlarını düşürmek amaçlanmaktadır. Aİİ tedavisinde zaman çok önemlidir. Aİİ'nin hiperakut döneminde acil serviste ki yönetimi kritiktir ve uzmanlık gerektirir. Aİİ'nin acil serviste izlem ve tedavisinde hemşirelerin önemli sorumlulukları vardır. Hastanın acil servise gelişinden, doku plazminojen aktivatörü (t-PA) başlanmasına kadar (kapıdan-iğneye zamanı) geçen sürede yapılacaklar, önceden düzenlenmiş bir protokol ile yönetilmelidir (Klas I, Kanıt B). Aİİ'li hastalar BT ve inme skalası ile tanılanır (Klas I, Kanıt B). Zamana spesifik İ.V. t-PA (inme semptomlarının başlamasından sonra ≤ 4.5 saat içinde uygun olan hastalarda) başlamadan laboratuar testleri ve kan şekeri değerlendirilmeli (Klas I, Kanıt B) ve kan basıncı >180/105 mmHg olduğunda tedavi edilmelidir (Klas I, Kanıt B). Uygun olan hastalarda t-PA için önerilen doz; 0.9mg/kg (en fazla 90 mg) ve toplam dozun %10'u başlangıçta İ.V.bolus (bir dakikada) olarak verilir.Geri kalanı 60 dakikada infüzyon şeklinde uygulanır (Klas I, Kanıt A). Bu tedavi, eğitim almış hemşireler tarafından uygulanmalı ve hasta kanama yönünden yakın takibe alınmalıdır (Klas IIb, Kanıt B). Hava yolu açıklığının sürdürülmesi (air-way) ve hipoksinin önlenmesi amacıyla (SpO2<%94) nazal kanül ile 2L/dk oksijen uygulanır (Klas I, Kanıt C). Hava yolu tıkanıklığı, aspirasyon riski ve intrakranial basıncı önlemek için yatak başı 30o yükseltilmelidir. Disfaji nedeniyle ilk 4-24 saat içinde oral alım durdurulmalı (Klas I, Kanıt B) ve sıvı desteği %0,9 NaCl (Klas I, Kanıt C) ile 30ml/kg/24 saat olacak şekilde başlanmalıdır.Kan glikozuna, acilde ve her 6 saatte bakılmalı (Klas I, Kanıt B) ve hipoglisemi (kan glikozu <60mg/dL) %50 dekstroz 25 mL yavaş IV infüzyonla hızla düzeltilebilir (Klas I, Kanıt C). Yatak kenarlıkları kaldırılmalı, etkilenen taraf ve hastanın başı nötral pozisyonda tutulmalı ve aileye hastanın durumu hakkında açıklama yapılmalıdır.

S-0796 - YAŞLI HASTALARIN AMELİYAT ÖNCESİ DÖNEMDE BESLENME DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİNDE KULLANILAN İKİ ÖLÇEĞİN KARŞILAŞTIRILMASI

Nurcan BOYACIOĞLU1, Nurdan GEZER2, Hülya GÜLFİDAN3, Dilara KUNTER2, Halise ÇINAR4, Sultan ÖZKAN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ad , 2Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD, 3Adnan Menderes Üniversitesi Araştırma Ve Uygulama Hastanesi Eğitim Hemşiresi, 4Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,

Cerrahi girişim planlanan yaşlı hastaların ameliyat öncesi erken dönemde malnütrisyonun tespit edilmesinde kullanılan iki ölçeğin değerlendirilmesidir

Çalışma bir üniversite hastanesinin cerrahi kliniklerinde tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Olasılıksız örneklem yöntemiyle 9 Kasım 2015-9 Şubat 2016 tarihleri arasında cerrahi kliniklere ilk kez yatan, çalışmaya katılmayı kabul eden tüm 65 yaş ve üzeri 100 hasta çalışmaya alınmıştır. Araştırmacılar tarafından hastaların BKİ, kol ve baldır çevresi ölçülmüş, veriler veri toplama formu, Mini Nutrisyonel Değerlendirme(MNA)ve NRS 2002 ölçeği ile toplanmıştır. Çalışma için kurum ve etik kurul izinleri alınmıştır.

Çalışmaya katılan hastaların sırasıyla yaş, BKİ, kol ve baldır çevresi ortalamaları 72,20±6,04, 27,99±5,66, 28,85±4,95, 45,08 ± 6,15'dir. Katılımcıların %76'sı erkek, %62'si ilköğretim mezunu,% 81'i evli , %59'u eşi ile yaşıyor,%96'sının sosyal güvencesi bulunmaktadır. Hastaların %36'sı üroloji, %32'si Kalp damar cerrahi servisinde yatmaktadır. Hastaların % 27'si son zamanlarda beslenme durumunda değişiklik olduğunu, %42'si kilo kaybettiğini, hastaların sadece %7'si isteyerek kilo kaybettiğini bildirmiştir. Kilo kaybı 6,78±4,83'dür. Hastaların %12'si beslenme durumundaki değişikliğin nedenini iştahsızlık olarak belirtmiştir. BKİ bakıldığında hastaların %74'ünün fazla kilolu-obez ,% 26'sının normal olduğu bulunmuştur. Malnütrisyon gösterge puan ortalamalarına göre hastaların %45'i malnütrisyon riski altında, %5'i de malnütrisyonlu olarak bulunmuştur. NRS2002 ölçek puanına göre hastaların %25'in de malnütrisyon riski mevcut olup beslenme planı yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır. MNA sonuçları NRS2002 ile zayıf düzeyde anlaşma göstermiştir (Kappa;0,340,p<,000) . Malnutrisyon gösterge puanı ile beslenmede değişiklik (r=,61, p=0,00) ve son zamanlarda kilo kaybı ile (r= 0,543 p=0,000,) pozitif yönde orta düzeyde ilişki bulunmuştur. Beslenmede değişiklik ile iştahsızlık arasında da (r=,60, p=0,00) pozitif yönde ve güçlü bir ilişki bulunmuştur.

Ameliyat olmak için yatan yaşlı hastaların yarısına yakınının malnütrisyon riski altında olduğu, %5'inin ise malnütrisyonda olduğu bulunmuştur. Hastaların beslenme durumu, cerrahi sonrası kliniği değerlendirmede önemli bir belirleyici faktördür ve malnütrisyon ile hastanın durumunun kötüye gidişi arasında güçlü bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle malnütrisyonlu hasta ameliyat öncesi dönemde beslenme değerlendirme araçları ile tespit edilmesi önerilir. Her iki ölçeğin uygulanması kolay, hızlı ve ucuz olmakla birlikte ,beslenme alışkanlığı, kol ve baldır çevresi değerlendirilmesi nedeni ile MNA yaşlı hastalarda kullanımı daha uygun olabilir. Bu çalışmanın daha büyük gruplarda yapılması önerilir.

S-0797 - GEBELERDE SOSYAL DESTEK DURUMU VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Belma TOPTAŞ1, Hilmiye AKSU1, Sevgi ÖZSOY1, Tuğba DÜNDAR1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu araştırmanın amacı gebelerde sosyal destek durumu ve etkileyen faktörleri belirlemektir.

Tanımlayıcı olarak yürütülen araştırmanın evrenini, Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde 2016 yılında doğum yapan kadınlar oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemi, evreni bilinen örneklem yöntemi kullanılarak hesaplanmış, örneklemi Non Stres Test (NST) polikliniğine gelen 350 gebe oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Soru formu ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği(ÇBASDÖ) ile 10 Nisan-10 Mayıs 2017 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Ölçekte aile, arkadaş ve özel insan (flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doktor) olarak 3 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek puan 12-84 arasındadır, puanın yüksek olması alınan sosyal desteğin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler, parametrik ve non-parametrik testler kullanılmıştır.

Gebeler, ortalama 25,7±5,03 yaşında ve gebelik haftaları 35,3 ±3,0'dır. Gebelerin %40'ının ortaokul mezunu olduğu, %85,1'inin çalışmadığı, eşlerinin %31,4'ünün lise mezunu olduğu, %42,9'unun gelirinin giderine eşit olduğu, %85,7'sinin sağlık güvencesinin olduğu belirlenmiştir. Gebelerin %94,9'unun gebeliği istediği ve %34,3'ünün ilk gebeliği olduğu saptanmıştır. Gebelerin %61,4'ü gebelik süresince eş tavrının çok iyi olduğunu, %42,9'u doğum öncesi kontrole eşlerinin her zaman geldiğini, %8,1'i gebeliği ilk önce eşleriyle paylaştıklarını belirtmişlerdir. Gebelerin %88'i gebelik boyunca en fazla eşlerinin kendilerine destek olduğunu ifade ederken, %47,7'si doğum sırasında annesinin, %33,1'i eşinin yanında olmasını istemiştir. Gebelerin çok boyutlu algılanan sosyal destek puan ortalaması 59,89±16,79 olarak bulunmuştur. Gebelikte algılanan aile alt ölçek sosyal destek puanı ortalamasının (25,14±6,54) diğer alt ölçek puanlarına (arkadaş 18,49±8,17, özel insan 16,25±8,46) oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Kadınların sosyal destek puan ortalaması ile aile tipleri, evlilik sayısı, eş tavrı, gebeliği isteme gibi durumları arasında anlamlı bir fark bulunmazken, gebe ve eşinin eğitim durumu, çalışma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0.05$).

Çalışmaya alınan gebelerin sosyal destek düzeyinin iyi olduğu ve en fazla sosyal desteği ailelerinden sağladıkları görülmüştür. Gebelerin sosyal destek alma düzeyleri gebe ve eşlerinin eğitim ve çalışma durumlarından olumlu yönde etkilenmektedir. Gebelerin çoğu gebelik süresince en fazla eşlerinin kendilerine destek olduğunu belirtmelerine rağmen, gebelerin doğum sırasında en fazla annelerinin yanında olmasını istediği saptanmıştır.

S-0798 - KALP CERRAHİSİ SONRASI YENİ BİR ALAN: KARDİYAK REHABİLİTASYON HEMŞİRELİĞİ

DILARA KUNTER1, NURDAN GEZER1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ,

Kardiyak rehabilitasyon (KR), kalp ameliyatı sonrasında bireyin tekrar topluma kazandırılması ve hastalık öncesi duruma olabilecek en yakın hale getirilmesinde sağlık alanında çok önemli bir konumda yer almaktadır. KR ekibinde yer alması gereken temel profesyoneller; hekim, hemşire ve fizyoterapisttir. İleri KR ekibinde ise konsültan olarak diyetisyen, psikolog, iş ve uğraş terapisti, sosyal hizmet uzmanı, eczacı ve eğitim danışmanı yer almalıdır. Hastaların tedavi planları içinde mutlaka yer alması gerektiği belirtilen kardiyak rehabilitasyonun, fonksiyonel kapasiteyi geliştiren, yaşam kalitesini artıran, hastanın işe erken dönmesini sağlayan ve özbakım aktivitelerini geliştiren bir program olduğu; kardiyovasküler olay ya da girişim sonrası hastanede temellerin atılmasıyla uzmanlaşmış bir merkezde gerçekleştirilen planlı rehabilitasyon programı çalışmalarının maliyet etkili klinik girişimler arasında yer aldığı ve optimal tedavi programlarına uzun süreli uyumun sürdürülmesine yardımcı olduğu belirtilmektedir. 19 Nisan 2011 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'te rehabilitasyon hemşiresinin görev ve sorumlulukları; hastanın bütüncül olarak ele alınması, günlük yaşam sürecinde gerekli olan iletişim ve bağımsız yaşam becerilerinin kazandırılması, kendine bakımı geliştirerek yaşam kalitesini artırmayı öğretmesi, desteklemesi ve gözlemesi olarak belirtilmektedir. Kardiyak bir olay sonrası KR, Avrupa Kardiyoloji Derneği, Amerikan Kalp Birliği ve Amerikan Kardiyoloji Topluluğu'nun Sınıf I önerisi olarak yer almaktadır. KR, erken ve geç dönem olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Faz I ve II erken, faz III geç dönemi kapsamaktadır. Son yıllarda ise KR, hastane ve poliklinik evreleri olmak üzere iki evreye ayrılmaktadır. Başlangıçta koroner olaylar sonrası hastaların egzersiz kapasitesini artırmak amacıyla ortaya çıkan kardiyak rehabilitasyonun temel bileşenini egzersiz oluştururken; günümüzde kardiyak rehabilitasyonun bileşenleri olarak birçok konu ele alınmaktadır. Bunlar; hastanın değerlendirilmesi, risk faktörlerinin değerlendirilmesi (lipid, hipertansiyon, kilo, diyabet, sigara), psikososyal sağlığın iyileştirilmesi, fiziksel aktivite ve beslenme danışmanlığı, kayıt ve değerlendirmedir. Ekibin önemli bir üyesi olan hemşire risklerin azaltılması ve rehabilitasyonun uygulanabilmesi için öncelikleri belirleyerek detaylı bir hasta bakım planı oluşturmalı ve hastayla paylaşmalıdır.

S-0799 - FARKLI KUŞAKLARDAKİ HEMŞİRELERİN MESLEĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRME DÜZEYLERİ

Rahşan ÇAM1, Büşra ŞAHİN1, Nurseli ÖZKAN1, Fatma Sena AZİZOĞLU1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Farklı kuşaklardaki hemşirelerin mesleğe ilişkin görüşleri ve kendini gerçekleştirme düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı kesitsel olarak gerçekleştirildi.

Araştırma verileri 10 Mart 2017- 10 Mayıs 2017 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesinde görev yapan, araştırmaya katılmayı kabul eden 157 hemşirenin Veri Toplama Formu ve Kendini Gerçekleştirme Ölçeği formlarındaki soruları yanıtlamalarıyla elde edildi. Sağlıklı Yaşam davranışları ölçeğinin kendini gerçekleştirme alt boyutu puan ortalamalarının 27,24 ± 6,79(min:14,max:53) olduğu belirlendi. Elde edilen verilerin istatiksel analizi SPSS(Statistical Package for Social Sciences; Lisans no:10241440) 15.0 Windows paket programı ile yapıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler(sayı, yüzde, ortalama) Mann Whitney U, Kruskal Wallis ve Kolmogorov-Smirnow testleri kullanıldı. İstatiksel anlamlılık sınırı $p< 0.05$ olarak kabul edildi.

Hemşirelerin % 10.8'inin kuşak dönemlerine göre X kuşağında,% 89.2'sinin Y kuşağında bulunduğu, yaş ortalamalarının 27.07 ± 6,01 (min:19,max:47) olduğu,% 93'ünün kadın ve % 56.7'sinin bekar olduğu belirlendi. Hemşirelerin % 54.8'i lisans, %21.7' si sağlık meslek lisesi, %15.9' u önlisans mezunu, hemşirelik mesleğinde çalışma yıllarının ortalama 6.16 olduğu ± 5,82 (min:0,50 max:26, %44.6'sının klinik hemşiresi, %31.2' sinin yoğun bakım hemşiresidir. Hemşirelerin %71.2' sinin mesleği sevdiği belirlendi. Hemşirelerin %79.6'sının mesleki bir derneğe üye olmadığı, %92.9'unun meslek içi seminer ve kurslara katıldığı, %56.9' unun eğitim sonrası öğrendiklerini kısmen uygulayabildiklerini, %33.1' inin lisans üstü eğitim almak istediği tanımlandı. Hemşirelerin %31.8'inin gelecek planı olmadığı %21' inin lisans tamamlamak istediği ve %10.8' inin akademisyen olmak istediği belirlendi. Hemşirelerin X ve Y kuşakları ile kendini gerçekleştirme ölçeği puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı. Hemşirelerin eğitim durumu, görev yaptığı klinik, hemşirelik mesleğini sevme durumu, meslekle ilgili gelecek planı yapma durumu ile kendini gerçekleştirme ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmadı.

Hemşirelerin kendini gerçekleştirme düzeyleri kişisel ve mesleki gelişimleri açısından önemlidir. Araştırma sonuçlarımıza göre hemşirelerin kendini gerçekleştirme düzeylerinin orta düzeyde olduğu belirlendi. Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelere motivasyon artırıcı (başarı ödüllendirilmesi, eğitim olanaklarının sağlanması, çalışma şartlarının iyileştirilmesi, kurs-kongre katılımlarının desteklenmesi gibi) uygulamaların sağlanması gerekmektedir.

S-0800 - HEMŞİRELERİN OTONOMİ VE HASTA BAKIM DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

NURDAN GEZER1, BÜŞRA ŞAHİN1, ESRA KONYAR1, BAHAR ÇELEBİLER1, BÜŞRA KÜTÜK1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu araştırma; hemşirelerin otonomi ve hasta bakım davranışları arasındaki ilişkinin durumunu incelemek amacıyla tanımlayıcı-kesitsel olarak gerçekleştirildi.

Araştırma verileri, Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesinde görev yapan, araştırmaya katılmayı kabul eden 164 hemşirenin Veri Toplama Formu, Otonomi Ölçeği ve Hasta Bakım Davranışları Ölçeği formlarındaki soruları yanıtlamalarıyla elde edildi. Hasta Bakım Davranışları Ölçeği, hasta ve hemşireler tarafından çift yönlü tanılamaya uygun 42 maddelik "Bakım Davranışları Ölçeği-42 (CaringBehaviors Inventory-42)'nin kısa formudur. Hasta bakım davranışları ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 6 en düşük puan 1'dir. Otonomi ölçeği bağımlı ve özerk kişilik ölçeklerini ölçmekte olup30 maddeden oluşmaktadır. Otonomi ölçeğinden elde edilen en yüksek puan 120 en düşük puan 0'dır.Elde edilen verilerin istatiksel analizi SPSS(Statistical Package for Social Sciences; Lisans no:10241440) 15.0 Windows paket programı ile yapıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler, varyans ve korelasyon analizleri kullanıldı.

Çalışma sonuçlarına göre hemşirelerin % 75'i kadın,% 59. 1'i lisans, mezun olduğu, %67.3'ünün 0-5 yıldır çalıştığı, % 56.1'inin servislerde, % 59.9'u sözleşmeli çalıştığı,% 45.7'sinin tekrar hemşirelik mesleğini seçmek istemediğini ifade ettiği,% 53.7'sinin mesleği bırakmak istediğini ifade ettiği ve % 42.1'inin hasta bakımına kısmen zaman ayırdığını düşündüğü belirlendi. Çalışmamıza katılan hemşirelerin Sosyotropi-Otonomi ölçeğinin otonomi alt boyutundan toplam (38-142) ortalama 105.67± 18.23, Bakım Davranışları Ölçeğinden toplam (2.96-6.30) ortalama 5.60± 0,64 puan almışlardır. Her iki ölçek puan ortalamasının yüksek olmasına rağmen bakım davranışları ve otonomi arasındaki ilişki(r=25,p=0.01) zayıf ve pozitif yönde anlamlı ilişki bulundu.

Çalışma sonuçlarına göre çalışmaya katılan hemşirelerin otonomileri yüksek, hasta bakım davranışları olumlu olarak değerlendirilebilir. Ancak otonominin hasta bakım davranışlarına zayıf bir etkisi olduğu söylenebilir.

S-0801 - AYDIN'DA BİR İŞYERİNDE TAŞERON ÇALIŞAN KADINLARIN SORUNLARI

Safiye ÖZVURMAZ1, Aliye MANDIRACIOĞLU2,

1Adnan Menderes Üniversitesi/ Hemşirelik Fakültesi, 2Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ,

Taşeron çalışma, ucuz ve kolay yönetilen işgücü sağladığı için ülkemizde yaygındır. Özellikle eğitimsiz, deneyimsiz, vasıfsız, diğer taraftan da çalışmak zorunda olan kadın çalışanların kabullendiği bir durumdur. Çalışmanın amacı Aydın'da bir şirkette taşeron çalışan kadın işçilerin çalışma yaşamının sağlıklarına ve yaşamlarına etkilerini belirlemektir.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomonolojik bir çalışmadır. Araştırmanın verileri 2016 Ekim ayı içinde toplanmıştır. Araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bir işyerinde çalışan taşeron kadın işçilerden araştırmaya katılmayı kabul eden 10 kişi ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış bu görüşmeler, kadınların izni ile ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Çalışma koşulları, işe bağlı sağlık sorunları, işyerinde çalışma arkadaşları ile ilişkileri, iş yoğunluğu, işte çalışmaktan memnuniyeti, günlük yaşamın dengelenmesi, çalışma yaşamında kadın olması ile ilgili sorunları, ev/ çocuk bakımı sorumlulukları konularında kendilerini ifade etmişlerdir. Verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılarak araştırmanın amacına uygun veriler kodlanmış ve yorumlanmıştır. Çalışmanın yapılabilmesi için araştırmanın yapıldığı işyerinden yazılı izin ve katılımcılardan çalışmaya katılmaya gönüllü olduklarına dair sözel onam alınmıştır.

Kadınların yaş ortalaması 35,22±7,10 (22-45) olarak belirlenmiştir. Tümü evli, çocuk sahibi ve ilkokul mezunudur. İşlerini kaybetme korkusu ve işverenin baskısı ile aşırı iş yükü altında, uzun saatler ve molasız çalıştıklarını ifade etmişlerdir. İş yerinde stresin ve çalışma koşullarının sağlıklarını olumsuz etkilediğinin farkında oldukları anlaşılmıştır. İşe bağlı olarak yaşadıkları sağlık sorunlarını; kas/ iskelet, deri, mide, psikolojik ve uyku problemleri olarak sıralamışlardır. Ev ve ailelerine yeterli zaman ayıramadıkları için sıkıntı duyduklarını diğer taraftan da evde zamanlarını da tamamen çalışarak geçirdiklerini belirtmişlerdir.

Taşeron çalışan kadın işçilerin çalışma yaşamındaki koşullar hem sağlıklarını hem de aile ve günlük yaşamlarını olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır. Kadınların eğitimsiz olmaları, düzenli gelir sağlayacak başka seçenekleri olmaması, taşeron işleri kabullenmesi ve bu durumun getirdiği sorunlarla karşılaşmasına neden olmaktadır.

S-0802 - ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜNDEKİ ÖĞRENCİLERDE ALGILI AKADEMİK KENDİ ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Safiye ÖZVURMAZ1, Aliye MANDIRACIOĞLU2,

1Adnan Menderes Üniversitesi/ Hemşirelik Fakültesi, 2Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ,

Bu araştırmanın amacı, Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, Ebe Anabilim Dalı, Ebelik Bölümü ve Beslenme Bölümü öğrencilerinin akademik öz yeterlik ve ilgili öğrenci özelliklerini belirlemektir.

Kesitsel tipte tasarlanan bu çalışma, Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Fakültesinde klinik stajlara devam eden öğrencilerin katılımı ile gerçekleşmiştir. Öğrencilerin demografik özellikleri, kariyer planları, öğrenme iklimi algıları, akademik özyeterlik algıları ve akademik başarı algılarına ilişkin soruları kapsayan anonim anket formu öğrenciler tarafından öz bildirim yöntemi ile doldurulmuştur. Bu fakültelerde klinik stajlara devam eden toplam 678 öğrenci dahil edilmiştir.

Toplamda öğrencilerin% 80.7'si kadın,% 30.9'u üniversite öğrencileri,% 38.2'si genç,% 31.0'ı yaşlılardı. Öğrencilerin ait olduğu bölümlerin dağılımı şöyledir:% 63.4 hemşirelik,% 26.6 ebelik ve% 10.0 diyetetik. Genel olarak, katılımcıların% 22.2 'si kendi başarısını iyi olarak değerlendirdi. Buna ek olarak,% 71.1 katılımcı orta ve% 6.7 kötü olarak değerlendirdi. Öğrencilerin yaklaşık% 30'u mezun olduktan sonra akademik kariyer yapmayı planlıyordu. Ortalama akademik öz - yeterlik puanları 18.66 ± 3.09 (7-28) olarak bulunmuştur. Cinsiyet ve sınıf düzeyi açısından anlamlı farklılık yoktu. Hemşirelik öğrencileri, başarı algılamalı öğrenciler ve mezuniyet sonrası doktorasını sürdürmeyi planlayan öğrenciler puanları anlamlı derecede yüksek bulmuştur. Böylece, öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı, başarı algısı ile korelasyona girer.

Öğrencilerin eğitimi ile ilgili olarak bunu dikkate alarak, akademik öz-yeterlikle ilgili inançlarını destekleyecek uygun rehberlik uygulamaları sağlanmalıdır.

S-0803 - GEBELİK VE DİSPNE

SÜREYYA BULUT1, KEZİBAN AMANAK2,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Dispne hoş olmayan veya konforsuz soluk alma hissidir. Tek bir nöral ileti yoluyla tanımlanamayan hem objektif hem de sübjektif faktörleri kapsayan karmaşık bir algıdır. Dispnenin pekçok nedeni vardır. Özellikle geçirilmiş enfeksiyonlar veya çevresel maruziyet hikayesi mutlaka araştırılmalıdır. Ancak gebelik durumu da vücudun birçok sisteminde olduğu gibi solunum sisteminde de birçok değişikliğe neden olmakta ve dispne bu döneme özgü de yaşanabilmektedir. Gebelik, solunum performansını etkileyen anatomik ve fizyolojik değişiklikleri oluşturur. Gebelik sırasında solunum sistemi fizyolojisinde önemli değişiklikler ortaya çıkar. Vücudun artan oksijen ihtiyacını karşılamak için progesteron hormonu ve beraberinde östradiol ve kortizol düzeyleri artar ve bu durum sayesinde solunum sayısı artar. Sık sık soluk alıp verme ve bazen de solunum sıkıntısı görülebilir. Progesteron dakika ventilasyonunu artırırken pulmoner vasküler rezistansı azaltır. Buna karşın b2 reseptör cevap azaltır ve hava yolu inflamasyonunu artırır. Gebelik sırasında ortaya çıkan östrojen artışına bağlı olarak nazofarenks mukozası ödemli ve hiperemik bir hal alır. Bu durum da nefes alamama duygusunu artırır ve özellikle üçüncü trimestirde bu durum maksimuma çıkar. Nazal obstruksiyon, burun akıntısı ve epistaksis meydana gelebilir. Gebelerde solunum işi yükünün artması özellikle 3. trimestrde dispne hissine yol açabilir. Yine son trimestrde bebeğin daha da büyümesiyle birlikte büyüyen rahmin diyafragmaya olan baskısı artabilir. Bu durum da yine solunum sıkıntısına neden olabilir. Bu bilgiler ışığında bu çalışma gebelik döneminde yaşanabilecek solunum problemlerinden biri olan dispne ve buna yönelik yapılabilecek uygulamalara dikkati çekmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu bilgiler ışığında; gebelik tarihinin doğru belirlenmesi ve ultrasonografik takibin solunum problemi olan gebenin takibinde önemli olduğu görülmüştür. Gebeliğin 32. haftasından itibaren non stress testlerle fetüs yakından izlenmelidir. Doğum eylemi sırasında gebe yakın takip edilmelidir. Doğum sırasında yeterli hidrasyon ve analjezi sağlanmalıdır. Analjezinin gebenin respiratuar durumunu olumsuz etkileyebileceği unutulmamalıdır. Yetersiz ağrı kontrolünün de bronkospazmı tetikleyeceği unutulmamalı doğum sırasında solunum şekli, sayısı, yaşam bulguları yakından takip edilmeli gebe ve fetüs dispne ve hipoksi açısından sık gözlenmelidir.

S-0804 - BİNGÖL İL MERKEZİNDE YAŞAYAN GEBELERİN SOSYO-DEMOGRAFİK VE DOĞUMSAL ÖZELLİKLERİ

Aliye BULUT1, Emel TOP1,

1Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Çalışmanın amacı, anne ve çocuk sağlığını etkileyen Bingöl Kadın-Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi polikliniklerine başvuran gebelerin sosyo-demografik ve doğumsal özelliklerini belirlemektir.

Çalışmanın evrenini Bingöl Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde takip edilen ve polikliniğe başvuran gebeler oluşturmuştur. Araştırma kapsamına alınan kişilere; genel demografik özellikler ve doğumsal özelliklerden oluşan bir anket formu uygulanmıştır.

Çalışmaya alınan kadınların yaş ortancası ve yaş ortalaması sırasıyla 27 ve 28.48±7.74'tür. Gebelerin aylık gelir ortalaması 2801.72±2076.34 TL (min:400 TL, max:10.000Tl) olup bu gelirden faydalanan kişi ortalaması 3.43±1.48 kişi olup min:1 kişi, max:10 kişidir. Katılımcıların %53.2'si doğurganlık için en ideal kabul edilen 19-28 yaş aralığındadır. Kadınların kendilerinin eğitim seviyelerinin (okur yazar olmayan kadın oranı %13.8) eşlerininkine (okur yazar olmayan erkek oranı %5.9) nazaran küçük olduğu görülmüştür. Sosyal güvencem yok diyenlerin oranı %19.2'dir. Kadınların %1.4'ü, 7 ve daha fazla sayıda gebelik yaşadığını, %17.7'si daha önce düşük yaptığını belirtmiştir

Gebelerin eğitim ve gelir düzeylerini düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca gebelerin toplam gebelik ve yaptıkları düşük sayısının yüksek olduğu saptanmıştır. Bu anlamda gebelerin ekonomik, sosyal ve psikolojik destek programları multi-disipliner bir yaklaşım planlanmalıdır.

S-0805 - HEMŞİRELERİN FARKLILIKLARIN YÖNETİMİNE İLİŞKİN ALGILARI VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ

Esma SEYYAR1, Mihriban YILMAZ1, Buse TÜRKMEN1, Esra KÜÇÜKSEVGİLİ1, Büşra DURSUN1, Semanur Kumral ÖZÇELİK1, Nefise BAHÇECİK1,

1Marmara Üniversitesi,

Araştırma, hemşirelerin farklılıkların yönetimine ve problem çözme becerilerine ilişkin algılarının belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Tanımlayıcı bir çalışma olan araştırmanın evrenini İstanbul İlindeki bir özel hastanede çalışan 262 hemşire oluşturdu. Örneklem seçimi yöntemine gidilmeyip evrenin tümüne ulaşılması hedeflendi. Araştırma 200 hemşirenin katılımı ile gerçekleştirildi. Veri toplama aracı olarak, "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Farklılıkların Yönetimi Ölçeği", "Problem Çözme Envanteri (PÇE)" kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel analizler, Mann Whitney-U testi ve Kruskal-Wallis-H testi, Spearman Korelasyon Analizi kullanıldı.

Hemşirelerin yaş ortalaması 27.69±5.98 olup, %90'ı kadın, %67.5'i bekar, %52'si lisans mezunu, %52'sinin annesi ilköğretim, %43'ünün babası lise mezunudur. Hemşirelerin %69'u serviste çalışmakta, %57'sinin mesleki deneyim süresi ve %44.5'inin kurumda çalışma süresi 1-5 yıldır. Hemşirelerin Farklılıkların Yönetimi Ölçeği Bireysel Tutum ve Davranışlar (BDT) alt boyutu, Örgütsel Değer ve Normlar (ÖDN) alt boyutu, Yönetsel Uygulamalar ve Politikalar (YUP) alt boyutu puan ortalamaları sırasıyla; 3.49±0.87, 3.55±0.69, 3.48±0.78'dir. Hemşirelerin Problem Çözme Envanteri (PÇE) puan ortalaması 93.86±18.41'dir. Annesi ilköğretim mezunu olan hemşirelerin annesi okuryazar ve üniversite mezunu olanlara göre (sırasıyla; z= -2.216; p=0.027, z=-2.388; p=0.017) Farklılıkların Yönetimi Ölçeği; BDT alt boyut puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu. Babası okuryazar olan hemşirelerin babası ilköğretim ve lise mezunu olanlara göre (sırasıyla; z= -2.560; p=0.010, z=-2.795; p=0.005) Farklılıkların Yönetimi Ölçeği YUP alt boyut puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulundu. Acil-ameliyathanede çalışan hemşirelerin servis ve yoğun bakımda çalışan hemşirelere göre (sırasıyla; z=-2.410;p=0.016, z=-2.372;p=0.018) Farklılıkların Yönetimi Ölçeği ÖDN alt boyut puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu. 29-33 yaş grubundaki hemşirelerin 34 ve üzeri yaş grubundaki hemşirelere göre (z=-3.051; p=0.002), kadın hemşirelerin erkek hemşirelere göre (z=-2.118; p=0.034) PÇE puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulundu. Annesi okuryazar olan hemşirelerin annesi ilköğretim ve lise mezunu olanlara göre (sırasıyla; z= -2.746; p=0.006, z=-2.220; p=0.026), babası okuryazar olan hemşirelerin babası ilköğretim ve lise mezunu olanlara göre (sırasıyla; z= -2.808; p=0.005, z=-2.691; p= 0.007) PÇE puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu. Problem Çözme Envanteri puanları ile Farklılıkların Yönetimi Ölçeği Bireysel Tutum ve Davranışlar alt boyutu, Örgütsel Değer ve Normlar alt boyutu, Yönetsel Uygulamalar ve Politikalar alt boyutu puanları arasında negatif yönlü, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulundu (sırasıyla; r=-0.228; p= 0.001, r=-0.221; p= 0.002, r=-0.237; p= 0.001).

Hemşirelerin problem çözme ve farklılıkların yönetimine ilişkin algılarının orta düzeyde olduğu görüldü. Hemşirelerin problem çözme ve farklılıkların yönetimine ilişkin algıları arasında negatif yönlü, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulundu.

S-0806 - CERRAHİ MENOPOZUN KADIN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİSİ

BELMA TOPTAŞ1, SEVGİ ÖZSOY1, HİLMİYE AKSU1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Cerrahi menopozun kadın sağlığı üzerindeki etkisini inceleyen çalışmaların analiz edilmesidir

Pubmed veri tabanında, “menopause”, “surgıcal menopause” ve “women's health” anahtar kelimeleri ile tarama yapılarak, son on yılda yayınlanan, tam metnine ulaşılan, 259 makale görüntülenmiş, bunlardan menopoza giriş şeklinin sağlığa etkisini karşılaştıran 45 araştırma incelenmeye uygun bulunmuştur. Sonuçlar kardiovasküler hastalıklar, bilişsel durumlar, kas-iskelet sistem rahatsızlıkları, sexual fonksiyonlar, kanserler ve diğer rahatsızlıklar başlıkları altında gruplandırılmıştır. Menopozun kardiovasküler hastalıklarla olan ilişkisini araştıran 13 çalışmadan 12’si, cerrahi menopoz ile kardiovasküler hastalıklar arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ve cerrahi menopozun arteriyel sertlik üzerine etkisinin doğal menopoza göre daha erken başladığını belirtmiştir. Yapılan 13 çalışmada, cerrahi menopozun bilişsel durumlara olumsuz etki yarattığı, erken yaşta cerrahi menopoz geçirmenin, özellikle anısal bellek ve anlamsal hafızanın daha hızlı azalmasına neden olduğu belirtilmiştir. Alzheimer hastalığının nöropatolojisinde, erken yaşta menopoza girme yer almaktadır. Menopozun sexual fonksiyonlara etkisini inceleyen 8 araştırmadan 7’si cerrahi menopozun sexual fonksiyonu azalttığını saptamıştır. Menopozun kas-iskelet sistem rahatsızlıklarına etkisini inceleyen 5 çalışmanın hepsi, cerrahi menopozun osteoporoz riskini arttırdığını göstermiştir. Yapılan dört çalışmadan biri cerrahi menopozun meme kanseri riskini arttırdığını, 3’ü over kanseri riskini ortadan kaldırdığı için cerrahi menopozun yaşam kalitesini arttırdığını ifade etmiştir. Diğer çalışmalarda cerrahi menopoz sonrası kilo artışının olduğu ve cerrahi menopoz sonrası sistosel ve rektosel riskini arttığı belirtilmiştir. Overlerin cerrahi olarak çıkarılması tıbbi bir zorunluluk ve çoğu zaman kadın için hayat kurtarıcıdır. Ancak yapılan çalışmalarda cerrahi menopoz birçok sistemde olumsuzluklara neden olurken, over kanseri riskini ortadan kaldırdığı için yaşam kalitesini arttırdığı görülmektedir. Sağlık profesyonelleri düzenli jinekolojik kontroller, sigarasız hayat, sağlıklı beslenme gibi konularda kadınları eğiterek, cerrahi menopoza götüren durumları önleyebilirler.

S-0807 - POSTPARTUM DÖNEMDEKİ KADINLARIN CİNSEL YAŞAM KALİTESİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Zehra GÖLBAŞI1, Vasfiye ÇOBAN2,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 2Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Araştırma Ve Uygulama Hastanesi,

Postpartum dönemde, fiziksel, biyolojik, psikolojik ve sosyal birçok faktörün kadınların cinsel işlevlerini etkilediği belirtilmektedir. Bu çalışma, doğum yapan kadınların postpartum dördüncü aydaki cinsel yaşam kalitesi ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini bir üniversite ve bir devlet hastanesinde doğum yapan kadınlar oluşturmuştur. Örnekleme araştırmaya katılmaya gönüllü olan 149 kadın alınmıştır. Postpartum dördündü ayda yapılan izlemde 3 kadına ulaşılmadığı için son örneklem 146 kadından oluşmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Özellikler Formu, Postpartum Kişisel ve Cinsel Yaşam Özellikleri Formu ve Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği (CYKÖ)- Kadın ile toplanmıştır. Kişisel Özellikler formu doğumdan sonra hastanede, diğer formlar doğumdan sonraki dördüncü ayda kadının evinde uygulanmıştır. Veriler SPSS 16.0 programında değerlendirilmiş ve istatistiksel analizde Pearson Chi-Square, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri kullanılmıştır.

Kadınların postpartum 4. aydaki CYKÖ puan ortalaması 69,69±18,72 olup, orta düzeyin üzerindedir. Kadınların %46,3'ünün gebelik öncesi, %48,3'ünün gebelikte ve %64,4'ünün postpartum dönemde en az bir cinsel sorunu olduğu saptanmıştır. Postpartum dönemde kadınların %62,4'ü cinsel ilişki sıklığının gebelik öncesi döneme göre azaldığını bildirmiştir. Kadınların doğum sonrası, dönemde cinsel istek, cinsel ilişki sıklığı ve cinsel yaşam memnuniyetinin gebelik öncesine göre düşük olduğu belirlenmiştir. Çalışmamızda kadının yaşı, eğitim düzeyi, eşin eğitim düzeyi, çalışma durumu, evlenme şekli, evlilikten memnuniyet, son gebeliğin planlı olması, epizyotomi bölgesinde sorun yaşanması, postpartum dönemde fiziksel görünümden ve eşle olan ilişkisinden memnuniyet gibi özelliklerin CYKÖ puanı üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Buna karşın kadınların sigara kullanımı, doğum haftası, doğum şekli, sezaryen kesi yerinde sorun yaşanması, postpartum dönemde cinsel ilişkiye başlama zamanı, emzirme, aile planlaması yöntemi kullanma ve postpartum cinsel danışmanlık alma gibi özelliklerin CYKÖ puanı üzerinde etkili olmadığı saptanmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda hemşirelerin, postpartum dönemdeki kadın ve eşini bu dönemde görülebilecek cinsel sorunlar, nedenleri ve çözüm yolları hakkında bilgilendirmeleri ve danışmanlık yapmaları önerilmiştir.

S-0808 - ENGELLİ ÇOCUK AİLELERİNİN AİLE STRESİ VE STRESLE BAŞETME TARZLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Zehra (IŞIK) ÇALIŞKAN1, Derya EVGİN1, Nuray CANER1, Bahriye KAPLAN1, Gonca ÖZYURT2,

1Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra Ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD, 2İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD ,

Engelli bir çocuğa anne-baba olmak ve bakım vermenin zorluğunu, aileler kendilerine özgü bir şekilde yoğun stres altında yaşamaktadırlar. Yaşanan yoğun stresle bağlantılı olarak da ailelerin fiziksel ve psikolojik problemlerle karşılaştıkları ve sorunlarla başa çıkmada zorlandıkları bilinmektedir. Ailelere götürülecek hizmetlerin etkili olabilmesi için onların stres kaynaklarının ve başetme yollarının bilinmesi gerekmektedir. O nedenle bu çalışma; engelli çocuk ailelerinin aile stresi ve stresle baş etme tarzlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikte yapılmıştır.

Çalışma, Nevşehir Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Birimi bünyesinde kayıtlı bulunan ve 0-18 yaş grubunda engelli çocuğu olan 191 aile ile yürütülmüştür. Etik kurul, kurum ve ebeveyn onamı alınarak yapılan çalışmada veriler, anket formu, Aile Stresi Ölçeği ve Stresle Başetme Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ile toplanmış, değerlendirilmesinde Independent t test, Oneway Anova, Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır.

Çalışmada, engelli çocuğu okul öncesi dönemde olan (0-5 yaş), çocuğunda birden fazla engeli olan, sorunlarla başa çıkmada destekçisi olmayan, çocuğun bakımında eşinden destek alamayan annelerin streslerinin daha yüksek ($p<0.05$) olduğu, anne yaşı ve eğitimi ile engelli çocuğun cinsiyetinin aile stresi toplam puanında etkili olmadığı ($p>0.05$) belirlenmiştir. Annelerin stresle başetmede yetersizliklerini gösteren yaklaşımlardan; boyun eğici yaklaşımı, okur-yazar olmayan ve engelli çocuğu okul öncesi dönemde (0-5 yaş) olan annelerin, çaresiz yaklaşımı ise çocuğun bakımında destek alamayan annelerin daha çok ($p<0.05$) kullandığı belirlenmiştir. Stresle başetmenin etkili olduğunu gösteren yaklaşımlardan; kendine güvenli yaklaşımı, zihinsel engelli çocuğu olanların ve çevresindekiler tarafından anlaşıldığını düşünenlerin, sosyal destek arama davranışını ise, komşuluk ilişkisi olumsuz etkilenmeyen ve çocuğun bakımında destek alanların, daha çok kullandığı saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca annelerin, kendine güvenli ve iyimser yaklaşım puanları (rho: 0.463; $p<0.001$), ile çaresiz ve boyun eğici yaklaşım puanları arasında (rho: 0.407; $p<0.001$) orta derecede anlamlı bir ilişki, sosyal destek arama ve boyun eğici yaklaşım puanları arasında da (rho: -0.262; $p<0.001$) negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Engelli çocuğu; okul öncesi dönemde, birden fazla engelli ve sosyal desteği az olan ailelerin, aile stresi ve stresle baş etmede yetersizlik açısından riskli kabul edilip düzenli takip edilmesi ve sosyal destek gruplarının oluşturulması önerilmektedir.

S-0809 - ÖDÜL SİSTEMİNİN ÇALIŞAN MOTİVASYONUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ:BİR SAĞLIK ÖRNEĞİ

Emine KAPLAN SERİN1, Hasan GENÇ2, Ahmet ÖZDEMİR1, Seyhan ÇITLIK SARITAŞ2, Deniz SÜNGÜ1,

1Adıyaman Üniversitesi, 2İnönü Üniversitesi,

Amaç: Bu araştırmada, hemşire çalışanlarının motivasyonunu sağlamaya yönelik ödül sisteminin çalışanların beklentilerine uygun olup olmadığı ve ödüllendirme sisteminin iş verimliliği ve tatminine etkisini incelemesi amaçlanmıştır

Gereç – Yöntem: Tanımlayıcı türde olan bu araştırma, 16 Mart- 18 Mayıs 2017 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi'nde çalışmakta olan 178 hemşire üzerinde gerçekleştirildi. Araştırmada katılımcılara 41 sorudan oluşan anket ve ölçek uygulanmıştır. Katılımcılara ait sosyodemografik özellikleri, hemşirelik mesleği ve çalıştığı birim ile ilgili 16 soruluk kısım anket bölümünü, 25 soru ise ödüllendirme, motivasyon, beklenen ödül -iş tatmini, beklenen ödül-motivasyon kısımlarından oluşan beş likert tipi ölçeğine ilişkindir. Verilerin analizi SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 17.0 istatistik programında yapılmıştır. Yüzdelik hesabı, ortalama, standart sapma değerleri hesaplanmış ve ki kare analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına dahil edilen katılımcıların yaş ortalaması 30.78'dir. Araştırmaya katılanların %75.3'ü kadın, %64.6'sı evli, eğitim düzeyi incelendiğinde %52.2'si lisans, %6'sı yüksek lisans, %27'si lise mezunu olarak hesaplanmıştır. Meslek açısından bakıldığında %65.7'si servis hemşiresi, 10.1'i sorumlu hemşire olarak çalışmakta, gelir düzey ortalaması 2400 tl, %78.7'si aldığı maaşın emeğinin karşılığı olmadığını ifade etti. Araştırmada yapılan ki kare analiz testi sonucu beklenen ödül ile iş tatmini, meslek hayatında süreklilik ve örgütte verimlilik arasında anlamlı pozitif ilişki bulundu. Ayrıca maddi nitelikli ödül ile yükselme olanakları, statü; manevi nitelikli ödüller ile motivasyon arasında anlamlı pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Sonuçlar: Kurumlarda çalışan hemşirelerin işlerinde etkili ve verimli çalışabilmeleri için motivasyonu sağlama yönelik çalışanların beklentileri doğrultusunda ödül sisteminin kullanılması olumlu katkısı olacağı sonucu bulunmuştur.

S-0810 - YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN KATETER İLİŞKİLİ ENFEKSİYONLARI ÖNLEMEYE YÖNELİK BAKIM UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

DİLEK ÇEÇEN1, DİLEK ÖZTEN2,

1MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 2MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ HAFSA SULTAN HASTANESİ,

Araştırma, yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin damar içi kateter enfeksiyonları önlemede etkili olan bakıma yönelik girişimlerini belirlemek ve verilen eğitimin etkinliğini değerlendirmek amacıyla girişimsel ve analitik olarak planlanmıştır.

Nisan 2014- Nisan 2015 tarihleri arasında, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi Cerrahi, Anestezi ve Reanimasyon Yoğun Bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin tümü araştırmaya dahil edilmiştir (n=30). Çalışmada, damar içi kateter bakımını değerlendirmek amacıyla, araştırmacı tarafından literatür bilgileri, Kurum tarafından kullanılan "Kateter uygulama ve bakım talimatları" ile Ulusal Hastane Enfeksiyonları Sürveyans Rehberi doğrultusunda hazırlanan "Periferik Venöz Katater Bakım Formu" ve "Santral Venöz Katater Bakım Formu" hazırlanmıştır. Araştırmacı tarafından yoğun bakım ünitelerine yapılan sürveyans izlemleri esnasında hemşirelerden habersiz yapılan gözlem yapılarak formlar doldurulmuş, ardından tüm hemşirelere katater bakımına ilişkin eğitim verilmiş ardından eğitim öncesi ve eğitim sonrası formlardan aldıkları puanlar değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda gözlemlenen kişilerin damar içi kateter bakımı esnasında doğru uyguladıkları davranış için 1 puan, uygulanmayan davranışlar için 0 puan verilmiş olup puan yüzdelikleri hesaplanarak SPSS 15.0 bilgisayar programına girilmiş ve değerlendirilmesinde, ortalama¬, ki kare, nonparametrik testlerden Mann whitney U ve kruskall wallis testeleri kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 27.73±4.37 olup, %86,7'si kadın, %63,3'ü lisans mezunu, %53,3'ü 5 yıl ve altında meslek deneyimine sahip olduğu saptanmıştır. Değerlendirme sonucunda hemşirelerin Santral venöz kateter ve Periferik venöz kateter bakımı uygulama sürecinde aldıkları toplam puanların karşılaştırıldığında, eğitim öncesi ve eğitim sonrası uygulama basamaklarındaki puanlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$).

Damar içi kateter bakımlarının doğru yapılması ve enfeksiyonlarının önlenmesinde belli aralıklarla eğitimlerin tekrarlanmasının gerekliliği düşünülmektedir.

S-0811 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK SEÇİMİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Nurgül BÖLÜKBAŞ1,

1Ordu Üniversitesi,

İnsan hayatının en önemli dönüm noktalarından birisi olan meslek seçimi, bireyin yaşam biçiminin de seçilmesi demektir. Bireyin gelecekteki yaşam tarzının belirlenmesinde dönüm noktası olan mesleki tercihini yaparken doğru ve isabetli karar vermesi önemlidir. Bu çalışma bir üniversitenin hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin; hemşirelik mesleğini seçme nedenleri ve bu seçimlerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde okuyan toplam 410 öğrenci oluşturdu. Örneklem seçimine gidilmeden anket formunun uygulandığı günlerde devamsız olan ve araştırmaya katılmayı istemeyen öğrenciler dışındaki tüm öğrenciler araştırma kapsamına alındı ve toplam 312 öğrenci ile araştırma gerçekleştirildi. Araştırmada geri dönüş oranı % 76.09'dur. Veriler öğrencilere araştırmacı tarafından hazırlanan sosyo-demografik veri formu (10 soru) ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği uygulanarak toplandı.Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği Zysberg ve Berry (2005) tarafından geliştirilmiş olup Türkçe geçerlilik ve güvenirliliği Önler ve Saraçoğlu (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçek likert tipinde 17 soru ve her soru için %0 (meslek seçiminde etkili olmadı), %10, %20, %30, %40, %50, %60, %70, %80, %90 ve %100 (meslek seçiminde en önemli etkendir) puanlarından birisi işaretlendiği, iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin toplam puanı ve alt boyut puanları hesaplanırken katılımcıların verdikleri puanlar toplanarak ölçekteki soru sayısına bölünür. Ölçekte tanılama yoktur ve alınan puanların aralığı bir anlam taşımamaktadır. Ölçeğin özgün çalışmasında maddelerin bağımsız değişkenlerle ilişkisinin değerlendirilebileceği belirtilmektedir. Ölçeğin geçerlik gevenirliliğinin yapıldığı çalışmada Cronbach alfa değeri; mesleki uygunluk .77, yaşamsal nedenler alt faktörü .63 ve toplam ölçek Cronbach alfa değeri .79 olarak belirtilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 20.0 paket programı ile ortalama, yüzdelik, tek yönlü Varyans analizi ve t testi kullanılmıştır. Araştırmanın uygulanabilmesi için Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan yazılı izin alınmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %48.7'si 18-20 yaş grubunda, %76.9 kız, %26.9'u 3. sınıf ve %25.6'sı 1. sınıftadır. Hemşirelik bölümünü öğrencilerin %70.5'i ilk girişte kazanmışlar ve %55.4'ü hemşirelik bölümünü birinci sırada tercih ettiklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin %51.9'u mesleği isteyerek seçmiştir. Öğrencilerin %70.2'sinin ailelerinde sağlık çalışanı yoktur. Öğrencilerin %58.3'ü mesleğini sevdiklerini belirtirken, %37.5'i iş bulma olanağının fazla olması nedeniyle hemşireliği tercih ettikleri saptandı. Öğrenciler en yüksek puanı "Hemşireliğin kişiliğime uygun bir iş olduğunu düşünüyorum" (76.0321) ve "Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir" (74.3974) ifadelerinden almışlardır. En düşük puan ise "Hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok" (22.9583) ve "Hemşirelikten başka seçim şansım yoktu" (28.2756) ifadelerinden almışlardır. Öğrencilerin meslek seçimi ölçeğinin alt boyutu olan mesleki uygunluk puan ortalaması 51.4878±40.65850, yaşamsal nedenler puan

ortalaması 43.2628 ±16.36155 olarak saptandı. Meslek Seçimi Ölçeği toplam puan ortalaması ise 51.1297±28.12606 olarak belirlendi.

-Öğrencilerin mesleği tercih nedeni iş bulma olanağının fazla olması olarak belirlenmiştir. -Öğrenciler meslek seçimi ölçeğinden en yüksek puanı hemşireliğin kişiliğime uygun bir iş olduğunu düşünüyorum ifadesinden elde etmişlerdir. -Cinsiyet, sınıf, bölümü tercih sıralaması, mesleği isteyerek seçme, mesleği sevme durumu ile meslek seçimi ölçeğinin mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler alt boyutları arasında istatistiksel olarak fark bulunmadı ($p>0.05$). -Öğrencilerin mesleki uygunluk alt ölçek puanı ve meslek seçimi toplam puanları birbirine yakın saptanırken, yaşamsal nedenler alt ölçek puanı ise daha düşük saptanmıştır.

S-0812 - HEMŞİRELİK LİTERATÜRÜNDE YENİ VE ÖNEMLİ BİR KAVRAM: ÖRTÜK BİLGİ

HÜLYA KESKİN1, AYNUR TÜREYEN1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Giriş:Akademi, teknoloji ve iş dünyasında bilgi üretmek önem kazandıkça bilginin kendisi üzerine çalışmalar da yaygınlaşmıştır.Bilgi geçmişten günümüze insanlık tarihi boyunca tartışmasız en önemli olgudur.Son yıllarda kanıta dayalı bilgi üretimi kadar örtük bilginin kullanımından da söz edilmektedir.İlk kez 1962 yılında Micheal Polanyi'nin dile getirdiği örtük bilgi;kollektif olmayan,bireyin kendisine ait öznel bilgidir.Örtük bilgiyi tanımlamak,kelimelerle ifade edebilmek,formüle etmek güçtür.Kişinin geçmiş tecrübe,inanış ve davranışlarına dayalı zihninde geliştirdiği, açığa çıkarmadığı bilgidir.İnsan eylemleri ve deneyimleri ile anlam kazandığı, tecrübeleri ile devam ettiği için belirli bir anda kazanılmaz ve anında aktarılıp paylaşılamaz.Literatürde buz dağının altındaki alan olarak ifade edilen örtük bilgi söyleyebileceğinden daha fazlasını bilmek anlamında kullanılır. Johannessen ve Olsen (2011) örtük bilginin; zihinsel, fiziksel, algısal ve duygusal öğrenme süreçleri sonucu ortaya çıktığını vurgulamaktadır. Süreç sonucunda elde edilenler ise deneme-yanılma, sezgi, örüntü (model) ve bütüncül (nedensel) kavramsal bilgidir. Amaç: Bu çalışmada örtük bilgi kavramı,hemşirelikte kullanımı ve önemi ile ilgili literatürün irdelenmesi amaçlanmıştır. Hemşirelikte Örtük Bilgi:İnsan zihninde var olan, kodlanmayan örtülü bilgi somut hale getirildiğinde açık bilgiye dönüşebilmektedir.Hemşirelikte örtük bilgi kavramı 30 yılı aşkın bir süredir literatürde var olan,klinik karar verme sürecinde sıklıkla kullanılan,teknolojik yeniliklerle paylaşımı yaygınlaşmış,sezgi ve deneyimlerle elde edilmiş teknik içerikli bilgilerdir. Hemşirelik kuramcılarından Patricia Benner(1984) örtük bilginin hemşirelik uygulamalarında önemli olduğunu ileri sürmüştür.Örtük bilginin kullanımında bilgi sahibi kişinin;"Böyle bir hissim var'', ''İnanıyorum'',''Hastanın yüzünü okuyorum'',"Bir şeyler olacağını biliyorum'' ifadeleri öne çıkar.Örtük bilgi sahibi hemşire hastanın yüz ifadesinden,oturmasındaki farklılıktan,ellerinin soğukluğundan,nefes alışındaki değişiklikten anlam çıkarabilir.Hastayı değerlendirirken bilgisinden,anılarından, deneyimlerinden,birikimlerinden,yararlanır,bunları sezgisel olarak hemşirelik girişimlerine dönüştürebilir. Başka deyişle, ,örtük bilgi bireyin ne yapacağını ,nasıl yapacağını bilme bilgisidir.Örtük bilginin daha çok deneyimli usta hemşirelerde mevcut olduğu,bir klinik alanda uzun süre çalışıldığında elde edildiği belirtilmektedir; örneğin Jinekoloji polikliniğinde yıllardır çalışmış usta bir hemşire hastanın davranışlarına göre,"…. bana öyle geliyor ki,bu hastanın şöyle bir sorunu var,…. bu kadın tekrar aynı enfeksiyon ile karşımıza gelebilir,….söylediklerinden şu olacağı aklıma geldi" gibi ifadelerle deneyimlerinden yaptığı çıkarımlarla sonuca varır,bakım girişimlerini ve eğitim programını bu sonuçlara göre planlar. Hemşirelik süreci içeren bu planlama;hemşirenin kişisel algı,bilgi,deneyim ve sezgilerinin toplamı olan örtük bilgiden kaynaklanmaktadır..Deneyimlerden birikimlerden oluşan örtülü unsurların ve örtük bilginin açığa çıkartılması, kayıtlı bir metne dönüştürülmesi, örtük bilginin açık bilgi haline getirilmesi ve araştırmalarla kanıtlandırılarak literatüre kazandırılması gerekir.Aksi halde örtük bilgi sahibinde kalır ve verimliliğinin yükseltilmesine katkıda bulunma potansiyelini kaybeder..Örtük bilgiden tüm meslektaşların yararlanması için örtük bilgiye sahip bireylerle ayrı ayrı bağlantı kurarak ve bilişim teknolojilerinden yararlanarak açık bilgiye dönüştürülmesi gerekir.Özellikle örtük bilgiye sahip bireylerin yaratıcı sorun çözme yetenekleri önem kazanır. Onlardan rutin

olaylardan çok özel, yaratıcılık gerektiren,olağandışı sorunlara çözüm üretmeleri beklenir.Bu strateji seçildiğinde aynı bilginin tekrar kullanılabilmesi,özel koşulların yaratılmasına bağlıdır. Sonuç;örtük bilgi her alanda olduğu gibi sağlık ve hemşirelik alanında da önemlidir.Örtük bilgi sahibi usta hemşirelerin bilgileri bilimsel kanıtlarla temellendirilip, açık yazılı hale getirilmelidir ve hemşirelik literatürüne kazandırılmalıdır.Özetle hemşirelikte örtük bilgi değerlidir,önemlidir,keşfedilmelidir,bilinirliği arttırılmalıdır,açık bilgiye dönüştürülmeli ve paylaşılmalıdır.

S-0813 - JİNEKOLOJİK OPERASYONLARDA GELENEKSEL PREOP VE POSTOP BAKIM UYGULAMALARINA KARŞILIK KANITA DAYALI BAKIM UYGULAMALARI

Dilek BİLGİÇ1, Hande DAĞ1, Nuran Nur AYPAR1, Buse BAHITLI1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bu derlemede amaç, jinekolojik operasyon öncesi ve sonrasında geleneksel bakım uygulamalarına karşılık kanıt temelli bakım uygulamalarını Uluslarası kanıt temelli bakım yönergeleri doğrultusunda ele alarak güncel yaklaşımları sunmaktır.

Kanıta dayalı uygulamaların gerçekleştirilmesi ile sağlık profesyonelleri tarafından güvenli, standart ve nitelikli bakım verilmesi amaçlanır. Hemşireler, hastalarında fiziksel, emosyonel rahatlığı ve desteği sağlamak amacıyla güvenli, etkili ve kaliteli bakım girişimlerini gerçekleştirmektedir. Bu anlamda cerrahi hastasının bakımına yön veren güncel kanıta dayalı yaklaşımlar önemli yer tutmaktadır. Bu derlemede rutinde yapılan uygulamalara karşın, kanıt temelli pre-op uygulamalara ait; jinekolojik ya da onkolojik operasyon geçirecek hastalarda nikotin, sigara ve alkol tüketimi, intravenöz antibiyotikler ve antimikrobiyal cilt hazırlığı, anemi varlığında demir tedavisi, açlık süresi, karbonhidrat yüklemesi, premedikasyon kullanımı ve lavman uygulaması başlıkları ele alınacaktır. Postop kanıt temelli uygulamalardan da, profilaktik antibiyotik uygulaması, venöz tromboli profilaksisi, İntravenöz sıvı uygulama süresi, erken ambulasyon ve beslenmeye geçiş, postoperatif laksatif kullanımı veya sakız kullanımı, üriner katater kalma süresi, yaşam bulgu takibi, woldayn kullanımı, yara yeri pansumanı, hasta güvenliği, ağrı yönetimi konuları tartışılacaktır.

Sonuç olarak; hemşirelerin jinekolojik pre ve post operatif bakım uygulamalarını kanıta dayalı güncel bilgiler ışığında değiştirmek için yeterli yetkinlikte olmaması, meslektaşlarının ve hekimlerin bu değişikliklere destek vermemesi, araştırma yapma ve okuma becerilerinin yetersiz olması gibi nedenlerle bakıma yenilikler yansıtılamamaktadır. Enhanced Recovery After Surgery (ERAS) protokollerine uyarak kanıta dayalı uygulama yapan, maliyet etkili ve hasta memnuniyetini arttıran, komplikasyon görülme oranını azaltarak hastaneden yatış süresini (histerektomi operasyonu sonrası 3 günden 1 güne düşüren) ve tekrarlı yatışı azaltan ve hemşirelerin bakım standartlarına karar verdikleri magnet hastane uygulamalarına da ülkemizde bu sebeplerle rastlanmamaktadır.

S-0814 - EĞİTİMCİLER OTİZMİN NE KADAR FARKINDA?

SELVİNAZ SAÇAN1, DERYA ADIBELLİ2, NAZAN ÖZTÜRK3,

1ADÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÇOCUK GELİŞİMİ BÖLÜMÜ, 2AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ KUMLUCA SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ, 3ADÜ SÖKE SAĞLIK HİZMETLERİ MYO,

Bu araştırma, eğitimcilerin otizm farkındalık düzeylerini belirlemek ve bilgi eksikliklerinin giderilerek farkındalıklarının arttırılması amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı türde olan bu araştırma, Mayıs-Haziran 2016 tarihleri arasında Aydın ili Efeler ilçesinde bulunan devlet ilkokulu ve bağımsız anaokullarında görevli öğretmen ve idarecilerle yapılmıştır. Çalışma için gönüllü olan 181 eğitimci örneklemi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, demografik bilgi formu ve otizm bilgi düzeyi formu ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20.0 programı; analizinde frekans, yüzdelik oran ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan eğitimcilerin % 63'ü kadın, % 37'si erkek, % 85.1'inin lisans ve üstü eğitime sahip, yarıdan fazlası (%54.7) sınıf öğretmenliği mezunudur. Eğitimcilerin % 97.8'i otizmi daha önceden duyduğunu ve daha çok kitle iletişim araçlarından bilgi aldığını (% 65.2) belirtmiş, %47'si otizmi bir hastalık olarak nitelendirmiş, yarıdan fazlası otizmli çocukların davranış problemleri olduğunu (%55.8), göz teması kurmadıklarını (%68.0), dönen cisimlere, reklamlara ve televizyona ilgilerinin çok fazla olduğunu (%69.6) belirtmiştir. Eğitimcilerin; çalışma yılının, mezuniyet alanının, çocuk sahibi olmanın, kaynaştırma sınıfında görev almanın ve otistik çocuklarla çalışmanın bilgi ve görüşleri etkilediği bulunmuştur ($p<0.05$).

Bu araştırmada, eğitimcilerin çoğunun otizm ile ilgili bir kısım bilgilerinin olduğu, ancak bu bilgileri daha çok kitle iletişim araçlarından öğrendikleri anlaşılmıştır.

S-0815 - 14-18 YAŞ ARASI BİREYLERİN SOSYO-EKONOMİK FARKLILIKLARININ BENLİK ALGISINA ETKİSİ

FADİME YENİÇOBAN1,

Erken çocukluk dönemlerinden itibaren gelişmeye başlayan benlik algısı özellikle ergenlik döneminde önemli bir gelişme gösterir. Ergenlik dönemindeki bireyler yakın çevresindeki kişilerden kendileri hakkında aldığı geri bildirimlerle bazı sonuçlara ulaşır. Bu dönemde bireyler kendi performanslarını sürekli olarak yaşıtları karşılaştırdıklarından, benlik algılarının gelişiminde hem kendileri hem de çevrelerinden aldıkları geri dönütler etkili hale geldiği düşünülmektedir. Bu araştırmada ise ergenlik döneminin ilk yıllarında ergenlerin benlik saygıları ile ilişkisi olabilecek değişkenlerin ergenlerin benlik saygısı düzeylerini yordamadaki güçleri ve benlik saygılarının sosyo-ekonomik açısından farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması amacı ile yapılmıştır.

Aydın Nazilli ilçesi Nazilli Menderes Anadolu Lisesine Rosenberg Benlik Algısı Ölçeği ve MEB Sosyo-Ekonomik düzey ölçeği uygulandı. Anketler analiz edilerek, sonuçlar yorumlanacaktır..

Bu bölümde Aydın Nazilli Menderes Anadolu Lisesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyin benlik algısına etki edip etmediği belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde frekans yöntemiyle excel ortamında elle gerçekleştirilmiş yöntemin analiz sonuçları ile karşılaştırmak amaçlanmıştır. Ergenlerin cinsiyet, anne baba eğitim durumu, sahip oldukları meslekleri, ailedeki birey sayısı, ailenin mülk durumu, evdeki oda sayısı, eşya sayısı, gelir düzeyleri ve benlik algıları yüzde ve frekans istatistikleri yardımıyla anlamlı hale getirilmiştir. Ergenlerin benlik algısı durumlarının sahip oldukları sosyo-ekonomik özelliklerine göre farklılaşma durumlarının belirlenmesi için Rosenberg Benlik Algısı Ölçeği kullanılmıştır.

Çalışmanın bulguları ele alındığında; sonuçlar: 1) 14-18 yaş arası ergenlerin cinsiyet değişkenine bağlı olarak benlik algısı düzeylerinde farklılık olmadığı saptanmıştır. 2) 14-18 yaş arası ergenlerin ailedeki birey sayısına bağlı olarak benlik algısı düzeylerinde farklılık olmadığı saptanmıştır. 3) 14-18 yaş arası ergenlerin aile gelir düzeyine bağlı olarak benlik algısı düzeylerinde farklılık olmadığı saptanmıştır. 4) 14-18 yaş arası ergenlerin babanın mesleğine bağlı olarak benlik algısı düzeylerinde farklılık olduğu saptanmıştır.

S-0816 - ÇOCUK GELİŞİMİ UZMANI GÖZÜYLE; PEDİATRİK YEME VEYA YUTMA BOZUKLUĞUNDA VE BESLENME ALIŞKANLIĞINDA AİLE ROLÜNÜN ETKİSİNİN META-ANALİZ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ

SEMRA ŞAHİN1, E. SEYLAN ŞAHİN1, NUR SENA ÖZ1, RABİA YILDIZ1, PELİN ÜLKER1, SABİNA AGHAYEVA1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Yeme davranışı biyolojik ve sosyal içeriği olan karmaşık bir davranıştır. Bazı durumlarda bu davranışla ilişkili olarak çocuğun, yiyeceği alma, yeme veya yutma aşamalarında sorun yaşadığı görülmektedir. Yeme davranışının sorun haline dönüşmesi; çocukta gerek fiziksel gerekse gelişimsel açıdan çeşitli problemlerin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Yeme davranışında gözlenen sorun organik bir kökene sahip değil ise, konu toplumsal açıdan ele alınmalı ve çözüm odaklı bir yaklaşımla çocukla birlikte çevrenin de incelenerek değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir. İlgili literatüre bakıldığında konunun yeterince ele alınmadığı ve belirli konular üzerinde odaklanıldığı görülmektedir.

Planlanan bu çalışmada konu ile ilgili yayınlanan toplam 50 ulusal ve uluslararası araştırma ve derleme makalesi meta-analiz yöntemiyle araştırılmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre ülkemizdeki konuya ilişkin makale sayısının az olduğu ortaya çıkmıştır.

Pediatrik yeme veya yutma bozukluğu ve beslenme alışkanlığı konusu ülkemiz çocukları için de önemli bir sorundur. Bu sorunun farklı disiplinler açısından incelenmesi oldukça önemli bir göstergedir. Ayrıca bu konuda daha fazla araştırmanın yapılması gerektiği meta-analiz çalışmasının diğer önemli göstergelerinden biridir.

S-0817 - İŞBİRLİKLİ ÖĞRENMEYE DAYANAN AİLE KATILIMLI BİLİM EĞİTİMİNİN 5-6 YAŞ ÇOCUKLARININ BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNE ETKİSİ

Ayşegül ULUTAŞ1, Emriye Hilal YAYAN1, Filiz AKDOĞAN1, Yeliz SUNA1, Burcu COŞANAY1, Mehmet Emin DÜKEN1,

1İnönü Üniversitesi ,

Bu araştırmanın amacı, işbirlikli öğrenmeye dayanan aile katılımlı bilim eğitiminin 5-6 yaş çocuklarının bilimsel süreç becerilerine etkisini incelemektir.

Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen "Genel Bilgi Formu", “Bilişsel Süreç Becerilerini Değerlendirme Formu" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde okul öncesi eğitime devam eden 30’u deney, 30’u kontrol grubu olmak üzere toplam 60 çocuk oluşturmaktadır. İşbirlikli öğrenmeye dayanan aile katılımlı bilim eğitimi programında çocukların bilimsel süreç becerilerini destekleyebilecek hortum, gölgeler, aynalar, bitkilerin nefesi, suyun gücü gibi etkinlikler yer almaktadır. Verileri analiz etmek için SPSS 22 paket programı kullanılmıştır.

Veriler normal dağılım göstermediğinden grup içi karşılaştırmalarda Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi, gruplar arası karşılaştırmalarda Paired Sample t Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, çocukların bilimsel süreç becerilerinin gelişiminde deney ve kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre 5-6 yaş çocuklarının bilimsel süreç becerileri üzerinde işbirlikli öğrenmeye dayanan aile katılımlı eğitim programının destekleyici yönde etkisinin olduğu söylenebilir

Araştırmanın sonucunda, çocukların bilimsel süreç becerilerinin gelişiminde deney ve kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı fark olduğu saptanmıştır.

S-0818 - BEYİN AKTİVİTELERİNİN 60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN BİLİŞSEL VE DİL GELİŞİMİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ayşegül ULUTAŞ1, Emriye Hilal YAYAN1,

1İnönü Üniversitesi ,

Bu araştırmanın amacı, beyin aktivitelerinin 60-72 aylık çocukların bilişsel ve dil gelişimine etkisini incelemektir.

Bu amaçla araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmış ve araştırma ön test-son test kontrol gruplu deneysel desene uygun olacak şekilde planlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Malatya il merkezinde resmi bir anaokulunda 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde okul öncesi eğitime devam eden, 60-72 aylık 38 çocuk (19 deney, 19 kontrol) oluşturmaktadır. Katılımcı çocukların belirlenmesinde tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri "Genel Bilgi Formu", "Ankara Gelişimsel Tarama Envanteri (AGTE)" ve "Çocuklar için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılarak elde edilmiştir. Beyin aktiviteleri uygulaması deney grubundaki çocuklara 10 hafta boyunca haftada iki gün, 40'ar dakikalık oturumlarla yapılmıştır. Veriler normal dağılım göstermediğinden grup içi karşılaştırmalarda Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi, gruplar arası karşılaştırmalarda Paired Sample t Testi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, çocukların bilişsel ve dil gelişimlerinde deney ve kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı fark ($p<0.05$) olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre 60-72 aylık çocuklara uygulanan beyin aktivitelerinin deney grubundaki çocukların bilişsel ve dil gelişimini desteklediği söylenebilir.

Araştırmanın sonucunda, çocukların bilişsel ve dil gelişimlerinde deney ve kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı fark ($p<0.05$) olduğu ortaya çıkmıştır.

S-0819 - ÇOCUK GELİŞİMİ ALANINDA KLİNİK BECERİ EĞİTİMİ

Bedriye Tuğba KARAASLAN1, Neriman ARAL1,

1Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü,

Çocuk gelişimi alanında sağlık sistemi içinde gelişimin değerlendirilmesi, izlemi ve desteklenmesi sürecinde kazanılması beklenen klinik becerilerin eğitimine duyulan gereksinim ve bu eğitimin nasıl yapılandırılması gerektiği üzerinde durulacaktır.

Çocuk gelişimi alanı, çocukların gelişimini değerlendirme, gelişimsel tanılama, çocuk ve ailenin gelişimsel gereksinimlerini belirleme, çocuk ve aileyi bu gereksinimleri karşılayacak müdahale programlarına yönlendirme, gelişimsel izlem ve gelişimsel destek aşamalarını içinde barındırmaktadır. Son yıllarda resmi ve özel yüksek öğretim kurumlarında çocuk gelişimi bölümü sayısının hızla artması ve çocuk gelişimcilerin sağlık sistemi içinde daha fazla yer alması, eğitim programlarının sağlık sisteminin bileşenlerine göre yeniden gözden geçirilmesi gerekliliğini gündeme getirmiştir. Sağlık bilimleri alanının önemli bir bileşeni olan klinik beceri eğitimi, bu noktada önem kazanmaktadır. Bu eğitimler, yaparak öğrenmeyi esas almakta ve öğrencileri bilgi, beceri ve tutum düzeyinde geliştirmeyi hedefleyen uygulamalar içermektedir. Bu derlemede, çocuk gelişimi alanında sağlık sistemi içinde gelişimin değerlendirilmesi, izlemi ve desteklenmesi sürecinde kazanılması beklenen klinik becerilerin eğitimine duyulan gereksinim ve bu eğitimin nasıl yapılandırılması gerektiği üzerinde durulacaktır. Süreçte kazanılması beklenen beceriler, biyopsikososyal yaklaşım çerçevesinde ele alınacak, bu becerileri geliştirecek eğitim modelinin kapsam ve aşamalarına, kullanılacak eğitim yöntemlerine, eğitim ortamı, eğitici ve öğrenen rollerine değinilecektir.

S-0820 - SURİYE GÖÇÜ VE EĞİTİM İHTİYACI

Hilal Hatice ÜLKÜ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Göç, toplumda sosyal, kültürel, politik, ekonomik ve eğitim gibi alanları yakından ilgilendiren ve etkileyen bir olaydır. Uluslararası göçler farklı kültürlerden gelen bireylerin etkileşimiyle ortaya çıkan kültürel uyum sorunlarını ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda beslenme, barınma, sağlık ve eğitim alanlarında sorunlarla karşılaşılmaktadır. Suriye'de yaşanan krizin komşu ülkeler üzerinde etkisi olmuştur. Ancak ülkelerin komşuluklarından dolayı birbiriyle yakın ilişkili olduğu için krizin etkilerini birbirlerinden ayırmak mümkün değildir ve etkilerinin bağımsız olmadığı düşünülmelidir. Suriye'de 2012 yılından itibaren insan hakları ihlalinde hızlı bir artış ortaya çıkmaktadır. Göç İdaresi istatistiklerine göre 2016 yılı itibariyle Türkiye'de 2.736.032 Suriyeli yaşamaktadır. Bunların 372.266'sı 0-4, 384.963'ü 5-9, 288.124'ü 10-14 ve 242.016'sı 15-18 yaş grubunu oluşturmaktadır. Eğitim, evrensel insan hakkı olarak tanımlanmıştır ve çocukların gelişimi için hayati öneme sahiptir. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 28. Maddesinin açıkça belirttiği gibi taraf devletler çocuğun eğitim hakkını kabul ederler ve bu hakkın fırsat eşitliği temelinde yapılmasını sağlamak zorundadırlar. Okul çağındaki mülteci çocukların ilköğretime devam zorunluluğu vardır. Bu çocukların eğitimleri karşılansa bile, okullarda maddi imkânsızlık, ayrımcılık, dil ve arkadaş edinememe gibi sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Böylece sağlıklı bir eğitim sürecinden geçmemekte ve ülkedeki kültüre uyumları engellenmektedir. Bu durum küçük çocuklarda dışlanma ve ait olamama duygusu yaşatmaktadır. Mülteci çocukların okullara uyum sağlaması için eğitimcilerin bu konuya daha fazla ilgi göstermesi gerekmektedir. Eğitim kurumlarının çocuklar için uyum programları başlatması eğitim sürecinin daha verimli geçirilmesi açısından önemlidir.

S-0821 - SAĞLIK SEKTÖRÜNDE GÖREV YAPAN ÇOCUK GELİŞİMCİLERİN UYGULAMALARININ İNCELENMESİ

Ayten DOĞAN KESKİN1, Hülya SALIK2, Ayşenur AKBAŞ2, Büşra BAYRAM2, Neriman ARAL2,

1SAĞLIK BAKANLIĞI, 2ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÇOCUK GELİŞİMİ BÖLÜMÜ,

Türkiye'de lisans düzeyinde çocuk gelişimi bölümleri sağlık bilimleri fakültelerine, sağlık bilimleri yüksekokullarına ve sağlık yüksekokullarına bağlı bulunmaktadır. Çocuk gelişimi bölümü, dört yıllık lisans eğitimi sonunda mezunlarına "Çocuk Gelişimci" unvanını vermektedir. Türkiye'de çocuk gelişimciler sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve diğer sektörlerde görev yapmaktadır. Türkiye sağlık eğitimi ve insan gücü raporuna göre, 2003- 2013 yılları arasında toplam 3032 çocuk gelişimci mezun olmuştur. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre 0- 18 yaş arasındaki her birey çocuk olarak kabul edilmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ise 2017 yılı itibariyle Türkiye'de toplam 22 milyon 891 bin 140 çocuk bulunmaktadır. Tüm bu veriler Türkiye'deki çocukların gelişimlerini değerlendirecek, destekleyecek ve takip edecek çocuk gelişimi alanındaki sağlık lisansiyeri ihtiyacını ortaya koymaktadır. Çocukların gelişimsel, biyolojik ve psikolojik birçok gereksinimi bulunmaktadır. Bu gereksinimlerden bilişsel, dil, motor, sosyal, duygusal olmak üzere çocukların gelişim alanlarındaki gereksinimleri konusunda çocuk gelişimcilere görev ve sorumluluklar düşmektedir. Bu sebeple çalışmada, sağlık sektöründe görev yapan çocuk gelişimcilerin bağlı olduğu birimlerde yaptığı çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır.

Sağlık sektöründe görev yapan çocuk gelişimcilerin uygulamalarının incelendiği bu çalışmada nitel (kalitatif) araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma türüdür. Nitel araştırmada en yaygın olarak kullanılan veri toplama yöntemleri başında görüşme tekniği gelmektedir. Bu çalışmada da Sağlık Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan toplam 381 çocuk gelişimciden 16'sı ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Çalışma kapsamında, Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu ve Türkiye Halk Sağlığı Kurumu'na bağlı olarak Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Aydın ve Manisa illerinde görev yapan çocuk gelişimcilerle görüşülmüştür. Katılımcılardan 1'i erkek 15'i kadındır. Katılımcıların yaş ortalaması 27.1 ve 9'u evli, 7'si bekardır. Katılımcılar Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi bölümü ve Ankara Üniversitesi Çocuk Gelişimi bölümü lisans mezunudur. Ayrıca katılımcılardan 3'ü yüksek lisans eğitimi almış ve doktora eğitimine devam etmekte, 1'i yüksek lisans eğitimini tamamlamış, 5'i ise yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

Görüşmeler sonucunda elde edilen verilere göre, sağlık sektöründe çalışan çocuk gelişimcilerin 0-18 yaş arasındaki çocuklara ulaşabildiği; çalışmalarını sıklıkla poliklinik, yataklı servis ve oyun odasında sürdürdüğü; müdahale olarak en fazla gelişimsel değerlendirme, gelişimsel destek ve gelişim takibi yaptıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

S-0822 - DİYABETİK KADINDA PREKONSEPSİYONEL BAKIM

Keziban AMANAK1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu makalede diyabetik kadında prekonsepsiyonel bakımda ebe ve hemşirelere düşen görevlerin tartışılması amaçlanmıştır.

Diyabet bir çok sosyal, psikolojik ve ekonomik etkileri olan global bir sorundur. Diyabet bir çok grubu olumsuz olarak etkilemekle birlikte gebelik planlayan kadınlarda hem anne hem de bebek olduğu için iki kat risk oluşturmaktadır. Uluslararası Diyabet Federasyonu (IDF)'nun başlattığı "Birleşmiş Milletler Diyabet Çözümü Kampanyası" da da hamile kadınların diyabetle ilgili özel ihtiyaçlarının ortaya çıkarılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu noktada karşımıza diyabetli kadınlarda prekonsepsiyonel bakımın önemi çıkmaktadır. Prekonsepsiyonel bakımda amaç; kadın sağlığını optimum hale getirip, kadını bilgilendirmek ve var olan sorunların fetus ve yenidoğan için oluşturacağı riski en aza indirgemektir. Bu amaca ulaşmak için; gebelikte maternal ve fetal risk azaltılmalı, doğumsal malfarmasyonlar önlenmeli, yüksek riskli kadınlar riski azaltacak seçenekler konusunda bilgilendirilmelidir. Burada hemşire ve ebelere önemli görevler düşmektedir. Hemşireler ve ebeler danışmanlık rolleri ile kadınları gebelik, diyabetin gebeliğe getirdiği riskler ve çözüm yolları konusunda bilgilendirmeli ve bilginin davranışa dönüşümü için kadını desteklenmelidir. Diayebetli kadında prekonsepsiyonel dönemde, normal kan glikoz düzeyinin sürdürülmesi, gebelik için uygun zaman belirlenmesi, fetüste konjenital malformasyon gelişiminin önlenmesi çok önemlidir. Konjenital malformasyon olasılığını azaltmak için, gebelik öncesi AKŞ 72-126 mg/dl arasında, Hba1c < 6%, öğün öncesi kapiller kan şekeri < 101 mg/dl, 2 saat (tokluk) kapiller kan şekeri < 140 mg/dl olarak tutulmaya çalışılmalıdır. Bu parametreleri sağlamak için kadının ciddi bilgilendirme ve desteğe ihtiyacı olacaktır. Bu kadınlarda diyet /egzersiz/insülin doz ayarlaması oldukça önemlidir. Hemşireler/ebeler diyetle ilgili olarak; diyetin önemi, nasıl yapılması gerektiği, diyette yer alması ve almaması gereken besinleri kadına anlatmalı ve su içmenin önemini vurgulamalıdır. Egzersizle ilgili olarak; egzersizin önemi ve nasıl yapılması gerektiği ile ilgili bilgi vermeli ve gerekirse profesyonel yardım için yönlendirilmelidir. İnsülin doz ayarlaması ile ilğili olarak ise doktor kontrolünün önemi vurgulanmalı ve kadına hipoglisemi ve hiperglisemi belirtileri anlatılıp, acil bir durumda zaman kaybetmeden doktora başvurması gerektiği konusunda bilgi verilmelidir.

Diyabetli kadınlarda prekonsepsiyonel bakım gerekli bilgilendirilmenin yapılması ve kazanılan bilginin davranışa dönüşümü için kadının desteklenmesi, böylece yaşam kalitelerinin yükseltilmesi ebelere ve hemşirelere düşen önemli görevlerdendir. Diyabetin gebelik üzerine olan etkisinin ve diyabetli kadında gebelikte oluşabilecek sorunların azaltılması, diyabetli anne adaylarının birinci ve ikinci basamak sağlık hizmetlerinde izlenmesiyle mümkün olacaktır. Sağlık çalışanlarının diyabetli gebeleri izlem konusunda daha dikkatli davranmaları, maternal ve fetal mortalite ve morbidite oranlarının düşürülmesinde etkili olacaktır.

S-0823 - YASAL TAHLİYE OLMAK İÇİN BAŞVURAN KADINLARDA İSTEYEREK DÜŞÜK SIKLIĞI VE TERCİH ETTİKLERİ AİLE PLANLAMASI YÖNTEMLERİ

Ayten KAPLAN1, Ayten TAŞPINAR2,

1Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Ebe , 2Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Öğretim Üyesi,

Yasal tahliye olmak için başvuran kadınlarda isteyerek düşük sıklığı ve tercih ettikleri aile planlaması yöntemlerini belirlemektir.

Tanımlayıcı olarak planlanan araştırmanın evrenini bir kamu hastanesinin aile planlaması polikliniğine yasal tahliye için başvuran kadınlar, örneklem hacmini ise 211 kadın oluşturmuştur. Veriler Mayıs 2015- Nisan 2016 tarihler arasında, soru formu ile tahliye öncesinde toplanmıştır. Verilerin analizi bilgisayar ortamında sayı, yüzdelik ve ortalama dağılımları kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın kurum izni ve kadınlardan sözlü izin alınmıştır.

Kadınların yaş ortalaması 31,61±6,61 olup %66,8'i ilk/ortaokul mezunudur. Toplam gebelik sayısı ortalaması 3,84±1,78, yaşayan çocuk sayısı ortalaması 2,10±1,07'dir. Kadınların %66,8'inin bir, %22,3'ünün iki ve %10,9'unun üç ve daha fazla küretajı olup küretaj sayısı ortalaması 1,54±1,13'dir. Kadınların %92,5'inin geçmişte herhangi bir dönemde aile planlaması yöntemi kullandığı, en fazla kullanılan yöntemin ise geri çekme (%41,2) olduğu saptanmıştır. Son gebeliklerinde %71'inin geri çekme/takvim yöntemi, %20,5'inin herhangi bir modern yöntem kullanırken, %8,5'inin ise hiçbir yöntem kullanmadan gebe kaldıkları saptanmıştır. Birden fazla küretajı olanların %50'sine önceki küretajlarından sonra sağlık personeli tarafından aile planlaması konusunda bilgi verildiği, bu küretajlarından sonra %50,7'sinin rahim içi araç kullanacağı, %12,8'inin tüpligasyon olacağı, %11,4'ünün henüz bir yönteme karar vermediği, %3,8'inin ise geri çekme yöntemini kullanacağı saptanmıştır. Kadınların %57,3'ü küretajın bir aile planlaması yöntemi olmadığını, %34,1'inin ise bu konuda bir fikri olmadığını belirtmiştir. Herhangi bir yöntemi kullanırken veya yöntem kullanmadan ilişkiye girdiğinizde gebe kalma riskiniz ortaya çıkarsa ne yaparsınız sorusuna kadınların %63,5'i bilmiyorum derken %18,5'i haznemi yıkarım, %17,1'i hemen bir sağlık kuruluşuna giderim demiştir. Kadınların sadece %26,1'i acil korunma yöntemini duyduğunu, %10,4'ü daha önce en az bir kez acil kontrasepsiyon kullandığını, %10,4'ü daha önce bir sağlık personelinden bu konuda danışmanlık aldığını belirmiştir.

Yasal tahliye sonrası verilen aile planlaması danışmanlığının yetersiz olduğu, kadınların küretajı halen bir aile planlaması yöntemi olarak gördükleri saptanmıştır. Bu yanlışın düzeltilmesi ve etkin aile planlaması danışmanlığının yapılması konusunda aile planlaması alanında çalışanlara önemli görevler düşmektedir.

S-0824 - EBE ADAYLARININ EL YIKAMA İLE İLGİLİ BİLGİ TUTUM VE İNANÇLARI

Ayten TAŞPINAR1, Hilal DOĞAN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Öğretim Üyesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Üçüncü Sınıf Öğrencisi,

Ebe adaylarının el yıkama ile ilgili bilgi, tutum ve inançlarının incelenmesidir.

Tanımlayıcı olarak planlanan araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü 2, 3 ve 4. sınıflarında eğitim gören öğrenciler oluşturmuştur (N=267). Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek çalışmaya katılmaya gönüllü tüm öğrenciler çalışmaya dahil edilmişlerdir (n=166). Araştırmanın verileri, Nisan 2017'de, tanıtıcı soru formu ve. El Yıkama Davranışını Planlı Davranış Modeli Açısından Değerlendirme Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Fakülte dekanlığından araştırmanın kurum izni, ölçeği Türkçe 'ye uyarlayan yazarlardan yazılı izin ve öğrencilerden sözlü izin alınmıştır. Veriler bilgisayar ortamında sayı, yüzdelik ve ortalama dağılımları kullanılarak analiz edilmiştir.

Yaş ortalaması 21,22±1,39 olan öğrencilerin %42,2'si üçüncü sınıftır. Öğrencilerin %50,6'sı el yıkama konusunda ilk eğitimini ilkokulda, %21,1'i anaokulunda, %16,9'u sağlık yüksekokulunda aldığını, %90,4'ü klinik uygulamalarda hijyenik el yıkamayı tercih ettiğini, %46,4'ü sık sık ellerini yıkadığını, %89,2'si kliniklerde ellerini yıkarken su ve sıvı sabun kullandığını, %87,3'ü ellerini yıkadıktan sonra mutlaka kuruladığını, %91'i el kurulamak için en uygun yöntemin tek kullanımlık havlu veya kağıt havlu olduğunu, %53'ü nonsteril eldiven giyilen işlemlerden önce ve sonra, %44,6'sı eldiveni çıkardıktan sonra ellerini yıkadığını, %72,9'u el yıkama konusunda eğitim alma gereksinimi duymadığını, %83,7'si klinikte el yıkamasını etkileyen herhangi bir engel olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin El Yıkama Davranışını Planlı Davranış Modeli Açısından Değerlendirme Ölçeği toplam puan ortalaması 128,21±12,91 (Range:99-161)

Ebe adaylarının klinik uygulamalarda el yıkama ile ilgili mevcut bilgi, tutum ve inançlarının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu tür araştırmaların belirli sürelerle tekrarlanması ve diğer sağlık personeli adayları ile de yapılarak varsa bu konuyla ilgili eksikliklerin belirlenip giderilmesi önerilebilir.

S-0825 - GEBELİK ÖNCESİ DANIŞMANLIK

Keziban AMANAK1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu makalede gebelik öncesi bakım danışmanlığın başlıca parametreler doğrultusunda tartışılması hedeflenmiştir.

Gebelik her kadın için çok özel olmasına rağmen bazı fiziksel ve psikolojik rahatsızlıkları beraberinde getirebilir. Dolayısıyla gebelikten önce çiftlerin sağlıklı olması, gebeliğe riskli girmemeleri açısından önemlidir. Bu nedenle çiftlerin gebelik öncesinde sağlık durumlarını optimal seviyeye getirmeleri gerekir. Bu durum iyi bir gebelik öncesi danışmanlıkla sağlanabilir. Gebelik öncesi danışmanlıkta amaç; çiftlerin sağlığını optimum hale getirip, olumsuz sağlık koşullarının kadın, fetus ve yenidoğan için oluşturacağı riski en aza indirgemektir. Bu amaca ulaşmak için; gebelikte maternal ve fetal risk azaltılmalı, doğumsal malfarmasyonlar önlenmeli, yüksek riskli kadınlar riski azaltacak seçenekler konusunda bilgilendirilmelidir. Bu girişimler için en uygun zaman gebelik öncesi dönemdir. Gebelik öncesi bakımda önem verilmesi gereken konular beslenme, gebeliğin erken döneminde ilaç kullanımı ve radyasyon maruziyeti, aile hikayesi ve genetik risk, sigara ve madde kullanımı, yüksek riskli davranışlar ve çevresel etmenler, aşılanma, sosyal ve mental sağlıkla ilgili konulardır.

İyi bir doğum öncesi bakım hizmeti birçok olumsuz gebelik sonucunu önleyebilir. Burada ebe ve hemşirelerin sunacağı danışmanlık hizmeti anne, fetüs ve yenidoğan sağlığına olumlu katkı sağlanabilir.

S-0826 - EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİMLERİNE İLİŞKİN DOYUM DÜZEYİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Ayten TAŞPINAR1, Hilal GENCER2, Rojda BAYAR2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Öğretim Üyesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Dördüncü Sınıf Öğrencisi,

Öğrenci merkezli eğitimin benimsendiği günümüzde, öğrencilerin ruh sağlığını, güdülenmelerini ve başarı düzeylerini etkileyen kurum ve öğrenimlerine ilişkin memnuniyet ve beklentilerinin belirlenmesi önemlidir. Ebelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeyleri ve etkileyen faktörleri belirlemektir.

Tanımlayıcı olarak planlanan araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümünde eğitim gören öğrenciler oluşturmuştur (N=350). Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş gönüllü tüm öğrenciler çalışmaya dahil edilmişlerdir (n=267), (yanıt oranı=%76,3). Araştırmanın verileri, Şubat 2017'de, anket formu ve Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Formu kullanılarak toplanmıştır. Fakülte dekanlığından araştırmanın kurum izni, ölçeği Türkçe'ye uyarlayan yazarlardan yazılı izin ve öğrencilerden sözlü izin alınmıştır. Veriler SPSS 16.0 paket programında sayı, yüzdelik, ortalama, tek yönlü varyans analizi ve t testi ile analiz edilmiştir.

Yaş ortalaması 20,42±1,76 olan öğrencilerin %28,8'i birinci sınıftır. Öğrencilerin %40,1'inin okulundan kısmen memnunken %67,8'i bölümünden memnun, %91'inin mesleğini sevdiği, %58,8'inin okul başarısını orta düzeyde bulduğu, %47,9'unun sosyal-kültürel faaliyetlere, %72,7'sinin bilimsel faaliyetlere, %97'isinin okulun/üniversitenin düzenlediği sportif faaliyetlere hiç katılamadığı, %6'sının herhangi bir işte çalıştığı saptanmıştır. Öğrencilerin öğrenimlerine ilişkin Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Formu'ndan aldıkları toplam puan ortalaması 3,09±0,69 (range:1-5) olarak saptanırken alt boyut madde puan ortalaması en yüksek 3.32 ± 0,72 ile öğretim elemanları alt boyutu olmuştur. Bunu sırasıyla; okul yönetimi (3,13 ± 0,80), eğitim öğretimin niteliği (3,08 ± 0,79), kararlara katılım (3,04 ± 0,83), bilimsel sosyal ve teknik olanaklar (2,89 ± 0,81) alt boyutları izlemiştir. Okunulan sınıf, okuduğu bölüm ve okuldan memnun olma durumu, şuan yaşadığı yer ve aile tipi öğrencilerin öğrenim doyumlarını etkileyen faktörlerdir ($p<0,05$).

Ebelik öğrencilerin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeylerinin orta düzeyde olduğu ve en yüksek puan ortalamasının öğretim elemanlarına ilişkin alt boyuta ait olduğu belirlenmiştir. Ebelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeyini etkileyen çalışmaların farklı yüksek öğretim kurumlarında da yapılarak, sonuçlarının bir araya getirilip değerlendirilmesi ve öğrencilerin doyum düzeyini artıracak çözümlerin belirlenmesi önerilebilir.

S-0827 - KADIN SAĞLIK ÇALIŞANLARI KALICI AİLE PLANLAMASI YÖNTEMLERİ HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYOR? TEK DURUMLU BİR ÖRNEK OLAY ÇALIŞMASI

RUKİYE DEMİR1, AYTEN TAŞPINAR2,

1AYDIN HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu araştırmanın temel amacı; kadın sağlık çalışanlarının kalıcı aile planlaması yöntemleri hakkındaki görüşlerini belirlemektir.

Nitel araştırma biçiminde desenlenen çalışmada, “tek durumlu örnek olay yöntemi” kullanılmıştır. Yüz-yüze gerçekleştirilen bireysel görüşmeler yoluyla “yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği” ile veriler toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Aydın ili merkez ilçelerinden birinde bulunan bir Toplum Sağlığı Merkezi’nde görev yapan kadın sağlık çalışanları oluşturmuştur. Örneklem seçmede; amaçlı örneklem türlerinden “ölçüt dayanıklı örneklem” tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 11 kadın sağlık çalışanı oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde, tümevarımsal içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan kadın sağlık çalışanlarının tamamına yakını kalıcı aile planlaması yöntemlerini “çiftlerin artık çocuk sahibi olmak istemediklerinde kadın ve erkekte üreme yollarının kapatılması, bağlanması’’ şeklinde tanımlamıştır. Katılımcıların tamamı erkeklere hiç aile planlaması danışmanlığı vermediğini, büyük çoğunluğu erkeklere de aile planlaması eğitimi verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Kadın sağlık çalışanları danışmanlıklarında sadece kadınların öğrenmek istedikleri yöntemi anlattıklarını söylemişlerdir. Çalışmaya katılan kadın sağlık çalışanlarının neredeyse tamamı aile planlaması konusunda eğitim aldıklarını ve danışmanlık yaptıklarını, fakat çoğu danışmanlıklarında kalıcı aile planlaması yöntemlerine yer vermediklerini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan kadın sağlık çalışanlarının tamamının aile planlaması konusunda eğitim aldıkları, yalnız kadınlara danışmanlık verdikleri ve danışmanlıklarında tüpligasyon ve vazektomi yöntemlerine yer vermedikleri, ön yargılarının danışmanlık hizmetlerini etkilediği belirlenmiştir.

S-0828 - ANNE VE YENİDOĞAN BAKIMINDA İNOVATİF YAKLAŞIMLAR

AYTEN TAŞPINAR1, RUKİYE DEMİR2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2AYDIN HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ,

Bu derlemenin amacı, anne ve yenidoğan bakımında inovatif yaklaşımlara değinmek ve bu yaklaşımların gerekliliğini vurgulamaktır.

Sağlık alanında yenileşim, iyi bir fikrin, sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi ve daha kaliteli hasta bakımı gibi uygulanabilir ve başarılabilir bir sonuca dönüştürülmesi süreci olarak tanımlamıştır.Öncelikle yapılacak yeniliğin farkında olmak ve bununla ilgili bir görüş açısı kazanmak gerekir. Sonraki aşamada alınan kararın yapılacak yenilikle ilgili olup olmadığı kararlaştırılır, daha sonra yenilik uygulanır. Son olarak onay aşamasında, eski yaklaşım yerine en yeni yöntemi günlük aktivite veya uygulama parçası olarak kabul etmek yer alır. Ebeler, anne ve yenidoğan bakımıyla ilgili topluma ve mesleğe ilişkin önemli bir farklılık oluşturacak yaratıcı ve yenilikçi çözümler üretme açısından önemli pozisyonlarda yer almaktadır. Ebelik uygulamalarında inovasyon, anne ve yenidoğan sağlığının desteklenmesi, hastalıklarının önlenmesi, risk faktörlerinin tanımlanması, önlenmesi ve sağlığı geliştirici davranışların artırılması, doğum öncesi, doğum, doğum sonu dönemde gerekli anne ve bebek bakım ve tedavisinin daha nitelikli verilebilmesi için yeni bilgilerin/metotların/hizmetlerin bulunmasında, ortaya çıkartılmasında önemli rol oynamaktadır.

Anne ve bebek sağlığı yaşadığı toplumun sağlığını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle; annenin ve bebeğin sağlığının korunması büyük önem arz etmektedir. Mesleki gelişimlerin yakından takibini yapmak ve bilgilerini güncellemek ebelere düşen görevler arasında bulunmaktadır. Ayrıca; son teknoloji ve bilgiler ışığında hizmet sunması ebenin sorumluluğu altındadır. Anne ve bebek bakımının kalitesini arttıracak inovatif yaklaşımları 6 gruba ayırarak sınıflandırılmıştır bunlar;sağlık hizmet sunumu,tıbbi ürünler ve sağlık teknolojileri,sağlık işgücü,sağlık finansmanı,toplumun katılımı,liderlik ve yönetim alanlarında gerçekleştirilecek yenilikleri kapsamaktadır. İnovatif yaklaşımlar birçok faktörden de etkilenmektedir. Dünya'da ve Türkiye'de anne ve yenidoğan bakımında kangru bakımı,fototerapi,anne dostu hastane programı, misafir anne uygulaması,anne ölümleri izleme ve değerlendirme programı gibi önemli bazı inovatif yaklaşımlar vardır.

Anne ve yenidoğan mortalitesini ve morbiditeyi azaltmak için uygulanan inovatif yaklaşımların gerekliliği ve gerekliliği konusunda literatürde birçok ortak görüş bulunmaktadır. Ancak bu yaklaşımları ve uygulanan programların kullanılabilirliğini ve kapsamını arttırmak ve anne ve bebek bakımında istenilen seviyeye gelmek için ve için ülkeler, talep, arz, sağlık hizmetleri kalitesi ve olanak sağlayan ortamın güçlüklerini aşmalıdır. Bunun için anne ve bebek bakımında kilit rol oynayan ebelere ve diğer sağlık personellerine, eğitimcilere ve yöneticilere önemli sorumluluklar düşmektedir. Ayrıca; meydana gelebilecek önlenebilir ölümleri azaltmak ve anne ve bebek sağlığında istenilen seviyeye ulaşmak için ülkelerin sağlık politikaları sistemlerini günümüz şartlarına uyarlayıp, bu hizmetleri toplumun her kesimine eşit ve düzenli dağıtmaları ve sürekli geliştirmeleri büyük önem arz etmektedir.

S-0829 - PRENATAL EMZİRME ÖZ YETERLİLİK ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Hale UYAR HAZAR1, Esin UZAR AKÇA2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, 2Pamukkale Üniversitesi Hastanesi,

Annelerin büyük çoğunluğu bebeklerini nasıl besleyecekleri kararını antenatal dönemde verdikleri için, gebelik sırasında emzirme yeterliliği değerlendirmesi gerekir. Bu araştırmanın amacı, Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirliğini saptamaktır.

Metodolojik bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini Nisan-Haziran 2015 tarihleri arasında gebe polikliniğine gelen ve gebeliğin son trimesterinde (29 hafta ve üzeri) olan 200 gebe oluşturmaktadır. Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği, dört ana alt boyutta 5'li likert tipine göre geliştirilmiş bir ölçektir. Veriler; Tanıtıcı bilgi formu ve Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde kapsam geçerliği için content validity ındex (CVI), yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA), güvenirlik için cronbach α analizi kullanıldı.

Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği'nin açımlayıcı faktör analizi sonucunda KMO kat sayısı 0,84 ve Barlett's Sphericity Testi sonuçları $\chi 2$ = 1812,608; df=171; p= 0.000 olarak bulundu. Faktörlerin toplam varyansa yaptıkları katkı birinci faktör için %31,69, ikinci faktör için % 12,59, üçüncü faktör için %9,52 ve dördüncü faktör için % 5,25'dir. Belirlenen dört faktörün varyansa yaptıkları toplam katkı ise % 59,06 olduğu görüldü. Doğrulayıcı faktör analizine göre, ölçeğin model uyum indeksleri; Ki-Kare ($\chi 2$ =254,23, p=.000, sd=146) değeri başta olmak üzere uyum indeksleri, $\chi 2$/sd= 1,74, RMSEA=0,06, CFI=0,96, NFI=0,92, NNFI = 0,96, GFI=0,88, AGFI=0,85'dir. Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı 0,86, dört ana alt boyutlarının cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı; İstekler alt boyutunda α=0,83, Bilgi toplama alt boyutunda α= 0,80, Diğer insanların yanında emzirme alt boyutunda α= 0,73, Beceri alt boyutunda α= 0,73 olarak belirlendi.

Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği'nin, Türk kültüründe uygulanması için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu belirlendi. Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği, prenatal dönemde emzirmeyi arttırmak için girişimler tasarlamak ve değerlendirmek isteyen sağlık profesyonelleri için uygun bir araçtır.

S-0830 - GEBELİKTE BAŞ AĞRISI

Hatice AKER1, Hale UYAR HAZAR2, Zekiye KARAÇAM2,

1Aydın İl Sağlık Müdürlüğü, İncirliova Toplum Sağlığı Merkezi, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü,

Bu derlemenin amacı gebelikte baş ağrısını daha iyi anlayabilmek amacıyla konuya ilişkin makaleleri incelemektir.

Gebelik doğal bir olay olmasına rağmen fizyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan birçok değişikliği ve bunların yanısıra rahatsızlık ve şikayetleri de beraberinde getirmektedir. En yaygın yaşanan rahatsızlık ve şikayetlerden biri de baş ağrısıdır. Gebelik sırasındaki baş ağrısı, gebelikteki hormonal dalgalanmalarla ve özellikle de östrojenle ilişkilidir. Östrojenin çekilme ve iyileşme dönemlerinde baş ağrısının kötüleştiği belirtilmektedir. Gebelikte östrojen seviyeleri ilk trimester boyunca sürekli olarak artmakta, ikici ve üçüncü trimesterde stabil kalmakta ve doğumdan sonra keskin olarak azalmaktadır. Ayrıca gebelik sırasındaki baş ağrısı, tiroid hormon düzeylerindeki azalma ile de ilişkilidir.

Özçelik ve Karaçam (2014)'ın 2010 yılında Aydın/Türkiye'de 607 gebe kadın üzerinde yaptıkları çalışmada %28,5 oranında, Aydemir (2014)'in 2013 yılında Aydın/Türkiye'de 128 gebe kadın üzerinde yaptığı çalışmada %48,4 oranında baş ağrısının saptandığı belirtilmektedir.

Gebelikte baş ağrıları birçok nedene bağlı olarak ortaya çıkabilir ve gebelikte baş ağrısının etiyolojisi, sıklığı, şiddeti ve yaşamsal sonuçları çok büyük farklılıklar gösterebilir. Baş ağrısı olan bir gebe değerlendirilirken, baş ağrısının primer veya sekonder olup olmadığının ayrımının yapılması önemlidir. Gebelikte görülen serebral sinüs trombozu, benign intrakraniyal hipertansiyon, posterior reversibl ensefalopati sendromu, reversible vazokonstrüksiyon sendromu, pitüiter apopleksi gibi sekonder baş ağrıları gebenin hayatını tehlikeye atabileceği için baş ağrısı tipinin belirlenmesi ve fetüse zarar vermeden tedavi edilmesi gerekmektedir. Gebelikte görülen baş ağrısı primer ise; bu gruptan hangi tipe uyduğunun tespiti yapılmalıdır. Gebelikte sık görülen primer baş ağrılarından migren, gebelikte yükselen östrojen seviyesine bağlı olarak düzelir. Ancak Auralı migreni olan gebelerde preeklampsi riski yüksek olduğu için daha yakından izlenmelidir. Bu nedenle baş ağrısı ile gelen bir gebede öncelikle preeklampsinin dışlanması önemlidir. Gebelerin izlem ve bakımını yapan ebe ve hemşirelerin doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası dönemlerde anne sağlığını koruma ve yükseltme ile ilgili sorumluluklarını yerine getirirken, hizmetin verimliliğini arttırmak ve erken doğumu önlemek için başağrısı tespitini doğru ve zamanında yapmalıdır.

S-0831 - GAZETELER GÖZÜYLE SERVİKS KANSERİ

Dilek ÖĞÜT1, Hale UYAR HAZAR2, Dilan GÖKÇE3,

1Aydın Halk Sağlığı Müdürlüğü Koçarlı Toplum Sağlığı Merkezi, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, 3Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ebelik Anabilim Dalı,

Kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesinde medya içerisinde yer alan yazılı ve görsel materyallerin önemi oldukça fazladır. En çok ele alınan konulardan biri olan sağlıkla ilgili medyada çok sayıda kaynak bulunmaktadır. Medya ve sağlık profesyonelleri işbirliği içerisinde yapılan bilgilendirmeler farkındalığın ve hizmet talebinin artmasına yardımcı olacaktır. Günlük gazete haberlerinin gündeminde yer alan konulardan birisi de serviks kanseridir. Gazete haberleri, serviks kanseri sıklığı ve buna bağlı morbidite ve mortalitenin azalmasına, hastaların karmaşık ve pahalı tedavilere maruz kalmasının önlenmesine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı gazeteler gözüyle serviks kanserini incelemektir.

Bu çalışma tanımlayıcı tipte retrospektif bir araştırmadır. 01.01.2016-15.05.2017 tarihleri arasında yayımlanan, 15-21 Mayıs 2017 Tarihleri arasındaki haftalık gazete satışları 100.000'in üzerinde olan ve internet sitesi üzerinden ulaşılabilen 15 gazete değerlendirmeye alındı.

Çalışmaya dahil edilen gazetelerden toplam 1144 haber ele alındı. Bu incelenen haberlerin "rahim ağzı" anahtar kelimesiyle %63,11, "smear" anahtar kelimesiyle %30,08, "HPV DNA" anahtar kelimesiyle %6.81 oranında haber ile karşılaşıldı. Bu haberlerin konu başlıkları "kanser taramaları", "hastalığa ve hastalıktan korunmaya yönelik bilgilendirme" ve "kanseri yenme durumu" ve "serviks kanseri ile ilgili geliştirilen cihazlar" olarak gruplandırıldı.

Bu çalışmada, kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesini arttırıcı yönde katkı ve farkındalık sağladığı düşünülen ve gazetelerde yer alan serviks kanserine yönelik haberlerde; serviks kanseri tarama sıklığı, serviks kanserinden korunmak için nelere dikkat edilmesi gerektiği, serviks kanseri ile ilgili son gelişmeler ve serviks kanserini yenme durumu ile ilgili sonuçlar elde edildi.

S-0832 - MEME KANSERİNİN BASINDAKİ YERİ

Dilan GÖKÇE1, Hale UYAR HAZAR2, Dilek ÖĞÜT3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ebelik Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, 3Aydın Halk Sağlığı Müdürlüğü, Koçarlı Toplum Sağlığı Merkezi,

Günümüzde medya insanların hayatını dolduran en önemli ve tek iletişim araçlarından birisi haline gelmiştir ve insanların hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Sağlığın korunması ve geliştirilmesi konusunda da medya aktif bir iletişim aracı olarak kullanılmaktadır. En çok ele alınan konulardan biri olan sağlıkla ilgili medyada çok sayıda kaynak bulunmaktadır. Kronik hastalıkların yaygınlaşması ile bilgiye ulaşma ve kronik hastalıkların yönetimi ile ilgili medyanın kullanımı artmaya devam etmektedir. Haberi hazırlayan kişinin odaklandığı konu ve aktarmayı seçtiği bilgi ile hedef kitlenin ilgisi çekilmeye ve haber popüler hale getirilmeye çalışılmaktadır. Günlük gazete ya da televizyon haberlerinde gündemde olan konulardan birisi de meme kanseridir. Bu haberlerde en sık kanserden korunma yolları, kansere yakalanma ve iyileşme öykülerine rastlamaktayız. Bu çalışmanın amacı meme kanserinin basındaki yerini ortaya koymaktır.

Çalışma tanımlayıcı tipte retrospektif bir araştırmadır. Araştırmada 22-28 Mayıs 2017 tarihleri arasında haftalık gazete satışları 100.000'in üzerinde olan ve baskılarına internet üzerinden ulaşılabilen 12 gazetenin 01.01.2016-22.05.2017 tarihleri arasındaki yayımları incelendi. Bu gazeteler, "meme", "kanser" ve "mamografi" anahtar kelimeleri kullanılarak tarandı. Araştırma verileri haberlerdeki meme kanseri ile ilgili bilgileri kayıt etmek için geliştirilen veri çekme aracı ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzde kullanıldı.

Gazetelerin incelenen sayılarında toplamda 781 haber ele alındı. Bu incelenen haberlerin "meme" anahtar kelimesiyle %56,3, "kanser" anahtar kelimesiyle %29,7, "mamografi" anahtar kelimesiyle %13,9 oranında haber ile karşılaşıldı. Bu haberlerin konu başlıkları "kanser taramaları", "hastalığa ve hastalıktan korunmaya yönelik bilgilendirme" ve "kanseri yenme durumu" olarak gruplandırıldı.

Kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesine olumlu yönde katkı ve farkındalık sağladığı düşünülen ve gazetelerde yer alan meme kanserine yönelik haberler, meme kanseri taraması, meme kanserinden korunmaya yönelik nelere dikkat edilmesi gerektiği ve meme kanserini yenme durumu ile ilgili sonuçları ortaya koydu.

S-0833 - GEBELİKTE EMZİRME ÖZ YETERLİLİĞİNİN DOĞUM SONRASI İKİNCİ AYDA BEBEĞİN SADECE ANNE SÜTÜYLE BESLENMESİ İLE İLİŞKİSİ

Esin UZAR AKÇA1, Hale UYAR HAZAR2,

1Pamukkale Üniversitesi Hastanesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü,

Bebeğe ilk altı ay anne sütü dışında hiçbir sıvı ya da katı besin verilmemesi ve bebeği iki yaşına kadar ek gıdalarla birlikte emzirmeyi devam ettirilmesi ideal beslenmesinin temel koşuludur. Gebelikte emzirme öz yeterliliğinin doğum sonrası ikinci ayda bebeğin sadece anne sütüyle beslenmesi ile ilişkisini belirlemektir.

Araştırma analitik-kesitsel olarak yürütüldü. Araştırmanın örneklem hacmi güç analizine göre belirlendi ve 312 kadın örneklemi oluşturdu. Verilerin toplanmasında, tanıtıcı bilgi formu, prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği ve postnatal görüşme formu kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatikler, student T testi, Mann-Whitney U testi, Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA) ve Kruskall-Wallis testleri kullanıldı.

Kadınların doğumdan sonra bebeğini sadece anne sütü ile besleme süreleri ile prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği toplam puanları arasında istatiksel açıdan anlamlı fark bulunmadı (MWU(Z)=-0,026, p=0,979). Kadınların eğitim durumu ile prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği toplam puanları arasında anlamlı fark olduğu (KW(χ2)= 15,950, p=0,001), yapılan ileri analizde gruplar arasındaki farkın Üniversite mezunu olanların ilkokul (p=0,001), ortaokul (p=0,001) ve lise mezunu (p=0,002) olanlara göre prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği toplam puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu belirlendi. Kadınların çalışma durumu ile prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği toplam puanları arasında, çalışan kadınların lehine istatiksel açıdan anlamlı fark olduğu belirlendi (MWU(Z)= -2,876, p=0,004). Kadınların meslek durumu ile prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği toplam puanları arasında anlamlı fark olduğu (KW(χ2)= 6,932, p=0,031), buna göre serbest meslek sahibi olanların diğer meslek sahibi olanlara göre puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu belirlendi (p=0,009). Kadınların sosyal güvencesinin olma durumu ile prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği toplam puanları arasında, sosyal güvencesi olan kadınların lehine istatiksel açıdan anlamlı fark olduğu belirlendi (MWU(Z)= -2,287, p=0,022). Emzirme deneyimi olan ve olmayan kadınların prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği toplam puan ortalaması arasındaki farkın, emzirme deneyimini olan kadınlar lehine istatiksel açıdan anlamlı olduğu belirlendi (MWU(Z)= -3,014, p=0,003).

Bu araştırmaya göre kadınların prenatal emzirme öz yeterliliğinin, doğum sonrası ikinci ayda bebeğin sadece anne sütü ile beslenmesi ile ilişkisi yoktur.

S-0834 - EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ DERNEKLERİNE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Nursen BOLSOY1, Yonca ÇİÇEK2, Elif DAMAR3,

1Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bİlimleri Fakültesi, 2Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 3Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Türkiye'de ebelerin var olan derneklerini tanıma, üye olma, dernekleri güçlendirme ve faaliyetlerine katılma konularında yetersiz ve ilgisiz oldukları bilinmektedir. Araştırma geleceğin ebeleri olan ebelik öğrencilerinin mesleki derneklerine ilişkin bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma tanımlayıcı ve kesitseldir. Araştırmanın evrenini Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü öğrencileri (N=350) oluşturmuştur. Araştırmada evrenin tamamına ulaşmak hedeflenmiş, araştırmaya katılmayı kabul eden 312 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından oluşturulan Soru Formu kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamaları 20.85± 2.06 olup, %26.9'u 4. Sınıftır. Öğrencilerin %2.6'sının ebe olarak çalıştığı, %65,4'ünün ebelik dernekleri hakkında çok az bilgiye sahip olduğu, bilgi sahibi olanların %81.2'sinin bilgiyi ebelik bölümü derslerinden aldığı, %56.0'sının Türk Ebeler Derneği'nin görev ve sorumluluklarını çok az bildiği, %83.6'sının üyelik koşulları hakkında bilgisinin olmadığı, %97.2'sinin derneğin faaliyetleri hakkında bilgisinin olmadığı, % 93.5'inin Ebelikte Eğitim Araştırma Derneği üyelik koşullarını bilmediği, % 85.3'ünün dünyada bulunan ebelik dernekleri hakkında bilgisinin olmadığı belirlenmiştir. Ebelik öğrencilerinin %43.6'sının ebelik mesleği ile örgütlenme çabalarını yeterli bulmadığı, %7.1'inin derneklerin ebelik mesleğine katkısı olmadığını düşündüğü, %41.3'ünün derneklerin mesleki ve özlük haklarını koruyup korumadığı konusunda kararsız olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %85.3'ü ebelik dernekleri hakkında daha fazla bilgi almak istediği, % 89.7'si derneklerin gerekliliğini düşündüğü, %82.7'si derneklere üye olmak istediği belirlenmiştir. Derneğe üye olmak isteyen öğrencilerin %46.5'i haklarının korunması için, % 15.9'u meslektaşları ile birlikte olmak için, %41.5 i mesleki gelişmelerden haberdar olmak için, %37.6 sı ise mesleğin gelişimine katkıda bulunmak için üye olmak istemektedir. Öğrencilerin %48.0'ı nereden üye olunacağını bilmediğini, %33.9'u dernek aidatlarının yüksek olduğunu düşünmektedir

Öğrencilerin ebelik dernekleri konusunda bilgilerinin yeterli olmadığı, bu nedenle de bilgi alma gereksiniminde oldukları ve ebelik derneklerinin gerekliliğine inandıkları belirlenmiştir. Derneklere üyeliklerin artması için derneklerin öğrencilere yönelik faaliyetlerinin arttırılması, öğrencilerin 1. Sınıftan itibaren üye olabilecekleri komisyonlarının oluşturulması ve öğrencilere yönelik aidat planlanması önerilebilir.

S-0835 - ULUSLARARASI EBELER KONFEDERASYONU TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN PROJELER

Ceylan ÖZTÜRK1, Aytül HADIMLI1,

1Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü,

Uluslararası Ebeler Konfederasyonu (ICM), küresel anlamda ebeliği güçlendirmek için fon desteği de sağlayan Birleşmiş Milletler Ajansları, Sivil Toplum Kuruluşları ve hükümetlerle işbirliği halinde proje ortaklıkları kurmaktadır. Bu ortaklıklar ile özelikle Afrika ülkeleri başta olmak üzere gelişmemiş ülkelerde görev yapan ebelerin eğitimlerinin ve çalışma koşullarının desteklenmesi ve dolayısıyla anne ve bebek sağlığının iyileştirilmesi hedeflenmektedir. ICM resmi web sitesinde de belirttiği üzere son olarak ortak amacı ebelik hizmetlerinin güçlendirilmesi ve bu yolla anne-bebek sağlığının iyileştirilmesi olan üç farklı proje geliştirmiş ve yürütmüştür. Bunlar "Eşleştirme Projeleri ve Programları", "Az Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Ebelik Hizmetlerinin Kapsamının Geliştirilmesi" ve "10.000 Mutlu Doğum Günü" isimli projelerdir. Eşleştirme projesi, ebelik derneklerinin bilgi ve deneyim paylaşımı yolu ile kapasitelerinin ve aralarındaki işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesi temeline dayanan bir projedir. Eşleştirme ile üye iki ebelik derneği arasında çift yönlü karşılıklı yarar sağlama amaçlanır. Bu proje kapsamında Tanzanya ile Kanada, Papua Yeni Gine ile Avustralya, Vietnam ile Japonya, Mali ile İsviçre Ebeler Dernekleri ortak çalışmışlardır. Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ebelik hizmetlerinin kapsamının geliştirilmesi projesi Bill&Melinda Gates Vakfı tarafından aktarılan hibe ile ICM ve Instituto de Cooperación Sosyal Integrare ortaklığında yürütülmüştür ve amacı anne-yenidoğana verilen sağlık hizmetinin kapsamının (kullanılabilirlik, erişilebilirlik, kabul edilebilirlik ve kalite) geliştirilmesidir. ICM'in Laerdal Global Health sponsorluğunda Temmuz 2014-Aralık 2016 tarihleri arasında Zambiya ve Malavi Ebelik dernekleriyle gerçekleştirdiği iki yıllık bir proje olan 10.000 Mutlu Doğum Günü'nde ise amaç, projenin yürütüldüğü ülkelerdeki bebek ölüm oranlarının düşürülmesidir. ICM projede, Laerdal Global Health ile koordinasyonu sağlama ile Malavi ve Zambiya'da ebelere yönelik eğitimlerin yürütülmesinden sorumlu olmuştur. Misyonu, ebelik derneklerini güçlendirmek, ebelik mesleğini ilerletmek, ebeleri normal doğum konusunda desteklemek ve böylelikle kadınların üreme sağlığı ile yenidoğanın ve ailelerin sağlığını geliştirmek olan ICM bu doğrultuda geçmişte ve günümüzde pek çok projeye imza atmıştır. Bu bağlamda bildiride ICM'in son yıllarda yürütmüş olduğu projeler hakkında kapsamlı bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

S-0836 - DOĞUMHANEDEN SERVİSE ANNE VE YENİDOĞAN TESLİMİNDE SBAR İLETİŞİM TEKNİĞİ KULLANIMI

Keziban AMANAK1, Süreyya BULUT2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Doğumhaneden servise anne ve yenidoğan tesliminde SBAR iletişim tekniği kullanımının yararları ve bu konuda ebe/hemşirelerin farkındalığının artırılması amaçlanmıştır.

Hasta güvenliği sağlık hizmetlerinde bakım kalitesini oluşturan en önemli unsurlardan biridir. Tıbbi hatalar tüm ölüm nedenleri arasında 5. sırada yer almaktadır. Kadın hastalıkları ve doğum alanı tıbbi uygulama hatalarının en sık yaşandığı birimlerden biridir. Bu noktada karşımıza çıkan konulardan biri perinatal hasta güvenliği kavramı içinde yer alan doğumhaneden servise anne ve yenidoğan transferinde gerçekleşen teslim işlemidir. Burada amaç, yenidoğan ve annenin doğum sonrası mümkün olan en güvenli çevrede bakım almasını sağlayarak anne ve yenidoğan ölümlerini önlemektedir. Yapılan çalışmalarda tıbbi hataların büyük oranda iletişim eksikliğinden kaynaklandığı bildirilmektedir. Doğumhaneden servise anne ve yenidoğan transferinde ebe ve hemşirelerin teslim sürecinde birbirlerine aktardığı bilginin tam ve eksiksiz olması hayati önem taşımaktadır. Teslimde aktarılan bilgilerin tam ve eksiksiz olması için araştırmacılar tarafından çeşitli iletişim teknikleri geliştirilmiştir. Bunlar arasında en sık kullanılanlar; SBAR, I Pass The Baton, 5 P's, Handoffs profesyonel iletisim teknikleridir. Bu tekniklerden en kullanışlı olanlardan biri Situation, Background, Assessment, Recommendation kelimelerinin baş harflerinden oluşan SBAR tekniğidir. SBAR, sağlık profesyonellerinin hasta tesliminde hasta ile ilğili birbirlerine iletilmesi gereken bilgileri hızlı, tam, net ve açık bir biçimde iletilmesini sağlayan bir tekniktir. SBAR tekniğinin içeriği kısaca Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. SBAR tekniğinin içeriği S Situation Durum Hastayla ilgili mevcut durum nedir? (Hastanın yaşı, cinsiyeti, tanısı, hastanın şikayeti, hayati bulguları, hastanın durumunun stabil olup olmadığı, tedavi planı, hastanın istekleri ve ihtiyaçlar) B Background Tıbbi Öykü Klinik geçmiş veya geliş nedeni ne? (hastanın hastaneye yatış nedeni, hastanın tıbbi öyküsü, yapılan tetkikler, alerji olup/olmadığının sorgulanması vb. A Assesmention Değerlendirme Ben problemin ne olduğunu düşünüyorum? (hastanın tedavisi ve hastanın tedaviye verdiği cevabın değerlendirmesi, risk açısından hastanın değerlendirilmesi) R Recommendation Öneri Ben ne önerirdim? (Hastayı teslim eden sağlık personelinin hasta hakkında önerilerini belirttiği bölümdür)

Doğumhaneden servise anne ve yenidoğan transfer edilirken soru sorma ve cevaplama fırsatlarını içeren SBAR tekniği kullanılarak hasta tesliminin gerçekleşmesi anne ve yenidoğan ile ilgili bilgilerin hızlı, tam, net ve açık olarak iletilmesini sağlayabilir. Böylelikle anne ve yenidoğana ilişkin tüm riskler tam olarak tanılanıp, çözüm üretilerek anne ve bebek sağlığına olumlu katkı sağlanabilir.

S-0837 - BİR KAMU ÜNİVERSİTESİNDE ÖĞRENİM GÖREN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN SOSYAL VE AKADEMİK UYUMLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Yasemin AYDIN KARTAL1, Cansu IŞIK1, Saadet YAZICI1,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi,

Bu çalışma bir kamu üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal ve akademik uyumları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yürütüldü.

Tanımlayıcı ve analitik desende planlanan çalışma, 25 Ocak-20 mayıs 2017 tarihleri arasında yapıldı. Çalışmanın evrenini, bir kamu üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi, Tıp Fakültesi ve Sağlık Meslek Yüksekokulu birinci sınıfında öğrenim gören yabancı uyruklu 77 öğrenci oluşturdu. Çalışmada örneklem seçimini gidilmemiş olup, çalışmaya katılmayı kabul eden 69 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturdu (Katılma Oranı:%89.6). Veriler, "Kişisel Bilgi Formu", "Üniversiteye Uyum Ölçeği" ile toplandı.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,78±2.07 ve %72.5'nin kız olduğu belirlendi. Öğrencilerin çoğunlukla %53.6 Somali ve %10.1 Türkmenistan uyruklu olduğu ve %73.9'nun 3 yıldan fazla Türkiye'de yaşadığı belirlendi. Öğrencilerin üniversiteye uyum ölçeği toplam puan ortalaması 94,52±13,36 iken, sosyal uyum 80,59±11,85 ve akademik uyum puan ortalamasının 13,92±2,97 olduğu saptandı. Bununla birlikte öğrencilerin en fazla dil sorunu ve ekonomik sorun yaşadığı belirlendi. Erkek öğrencilerde akademik uyumun anlamlı olarak yüksek olduğu belirlenirken, önceden Türkçe bilenlerin üniversiteye uyumları ve sosyal uyumlarının daha yüksek olduğu saptandı. Ayrıca ekonomik durumun üniversiteye uyumu anlamlı olarak etkilediği belirlendi.

Öğrencilerin üniversiteye uyum düzeylerinin yüksek olduğu ve cinsiyet, ekonomik durum ve önceden Türkçe bilme durumu gibi değişkenlerinin akademik ve sosyal uyumun önemli yordayıcıları olduğu belirlendi.

S-0838 - AİLE SAĞLIĞI MERKEZİNDE ÇALIŞAN EBE VE HEMŞİRELERİN AİLE SAĞLIĞI ELEMANI KAVRAMI HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ:NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA

FEZA SEREN ŞEN1, MERVE CÖMERT1, ESİN ÇEBER TURFAN2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Tüm ülkeler tarafından sağlık hizmetlerinin ulaşılabilir olmasını sağlamanın yolu; birinci basamak sağlık hizmetlerini güçlendirme olarak belirlenmektedir. Bu yolla kişilerin yaşam kalitelerinin ve sağlık standartlarının arttırılması hedeflenmektedir. Bu hedefler doğrultusunda Türkiye'de Sağlık Sistemi, 2004 yılında çıkarılan ''5258 Sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'' ve onu takiben düzenlenen mevzuat ile değişikliğe uğramıştır. Böylece 1961 yılında kabul edilen ''224 Sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun'' ile öngörülen sağlık sistemi yerine ''Aile Hekimliği Modeli''ne geçiş süreci başlamıştır (Tekin ve ark.2014). Aile hekimliği uygulamasında aile sağlığı elamanının önemi yadsınamaz. Uygulamada ASE, aile hekimi ile birlikte hizmet veren hemşire, ebe, sağlık memuru, acil tıp teknisyenini ifade etmektedir (Arantaş ve ark. 2012). ASE olarak tanımlanan sağlık çalışanlarının işlevleri teknik becerilerle sınırlı ve sadece hekimin işlerine yardımcı olma konumu ile sınırlandırılmıştır. Bu sistem tüm sağlık çalışanlarının hekimin isteğine bağlı olarak istihdam edilmesinin önünü açmaktadır (Özkan ve Çatıker, 2007). Ülkemizde sağlık hizmetleri sektöründe yaşanan büyük değişimden sağlık hizmeti sunucuları önemli ölçüde etkilenmiştir. Sağlık personelinin net olmayan görev, yetki ve sorumlulukları sağlıkta dönüşüm ile birlikte daha da belirsizleşmekte, her reformda olduğu gibi sağlık hizmetleri sektörü içerisinde sağlık personelinin mesleki görev, yetki ve sorumlulukları, özlük hakları istihdam açısından sıkıntılar yaşamaktadır (Sönmez ve Sevindik,2013). Bu çalışmanın amacı aile sağlığı merkezlerinde çalışan ebe ve hemşirelerin aile sağlığı elemanı kavramı hakkındaki düşüncelerini saptamaktır.

Araştırma, Nisan 2017'de İzmir Bornova Mevlana Mahallesi 24 No'lu Aile Sağlığı Merkezi'nde çalışmaya katılmayı kabul eden 4 ebe 6 hemşire ile kalitatif olarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında derinlemesine görüşme tekniğiyle aile sağlığı elemanı kavramıyla ilgili 6 açık uçlu soru ve sosyodemografik anket formu kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemi ile uzman görüşü alınarak çözümlenmiştir.

Çalışmada ebe ve hemşirelerin 4/5'ü ASE adından rahatsız olduğunu, 2/5'ü ASE olarak hekimlerini kendileri seçmediklerini, 1/5'ü yasal hakların kendilerini korumadığını, 4/5'i görev tanımlarının değişmediğini, 4/5'ü aile hekimliği sisteminden memnun olduklarını ancak hasta sayısının fazlalığı, ekonomik şartların yetersizliği, eleman eksikliği gibi sorunların ortadan kaldırılmasıyla çalışma şartlarının daha iyi olacağını belirtmişlerdir. Geri kalan 1/5'ü ise AH sisteminden memnun olmadıklarını, 1. Basamak sağlık sisteminin daha iyi olduğunu savunmuşlardır. Ebe ve hemşirelerin 4/5'i bu sistemin ebelerin lehine olduğunu ancak ASE olarak değil meslek isimleriyle çalışmak istediklerini belirtmişlerdir.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, aile sağlığı elemanının aile hekimliği sisteminde çok önemli bir rolünün olduğu, özellikle bu alana ebelerin istihdam edilmesinin gerekliliği ve gerekli şartların iyileştirilmesi dahilinde aile hekimliği uygulamasının daha kaliteli hizmetler verebileceği ebe/hemşirelerin gözüyle vurgulanmıştır.

S-0839 - EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKA DÜZEYLERİ İLE EMPATİ EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Cansu IŞIK1, Yasemin AYDIN KARTAL1, Saadet YAZICI1,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi,

Bu çalışma bir kamu üniversitesinde öğrenim gören ebelik birinci sınıf öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri ile empatik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yürütülmüştür.

Tanımlayıcı ve analitik desende planlanan çalışma, 15 Şubat-20 mayıs 2017 tarihleri arasında yürütülmüştür. Çalışmanın evrenini, bir kamu üniversitesinin Sağlık bilimleri Fakültesi, Ebelik bölümü birinci sınıfta öğrenim gören 75 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş olup, çalışmaya katılmayı kabul eden 73 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur (Katılma Oranı:%97). Veriler, “Kişisel Bilgi Formu”, “Empathic Tendencies Scale (ETS)” ve “Emotional Intelligence Evaluation Scale (EIES)” ile toplanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 18,92±0.8 olduğu ve %80.8’nin Ebelik bölümünü isteyerek tercih ettiği belirlendi. Öğrencilerin Empatik Eğilim Ölçeği toplam puan ortalaması 71.75±8.91 iken, Duygu Zeka Değerlendirme Ölçeği toplam puan ortalaması 135.26±21.53 olduğu saptandı. Kendini motive etme, duyguların farkında olma, empati ve sosyal beceriler alt ölçek boyutunda duygusal zekaları normal düzeyde olduğu belirlenirken, duyguları yönetme alt ölçek boyutunun düşük düzey olduğu belirlendi. Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği toplam puan ortalaması ve Empatik Eğilim Ölçeği Toplam puan ortalaması arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı ($p<0.05$). Ebelik bölümünü isteyerek tercih eden öğrencilerin EIES duyguların farkında olma alt ölçek boyutu anlamlı olarak yüksek bulundu.

Öğrencilerin duygusal zeka seviyeleri normal ve empatik eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlendi. Ayrıca öğrencilerin duygusal zeka seviyesi arttıkça empatik eğilimlerininde arttığı belirlendi.

S-0840 - KADINLARIN DOĞUM AĞRISINA YÖNELİK ALGI VE DUYGULARI: PRİMİPARLAR; KORKU, PANİK, KAYGI YAŞIYOR VE DESTEK İSTİYORLAR

FATMA GÜDÜCÜ TÜFEKCİ1, SİBEL ÖZTÜRK2, NEŞE KARAKAYA3,

1ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 3ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Doğum yapan kadınların doğum ağrısına yönelik algı ve duygularını değerlendirmek, etkileyen faktörleri belirlemektir.

Tanımlayıcı-karşılaştırmalı olan araştırmanın evrenini, Mart-Ekim 2016 tarihleri arasında bir hastaneye doğum için başvuran ve normal doğum yapan kadınlar oluşturdu. Araştırmada, 300 kadın ile çalışıldı. Verilerin toplanmasında "Anket formu" ve Visual Analog Skala kullanıldı. Veriler, doğumdan sonraki ilk bir saat içinde ve yüz yüze görüşme yöntemi ile araştırmacılar tarafından elde edildi. Veriler, yüzdelik dağılımlar, ortalama, ki-kare, varyans ve korelasyon analizi ile değerlendirildi. Araştırmada, etik ilkelere uyuldu.

Kadınların yaş ortalamasının 27.10±5.68 ve %54.3'ünün 25-35 yaş grubunda olduğu saptandı. Kadınların %63.7'sinin okuryazar ve ilköğretim mezunu olduğu, %87.5'inin çalışmadığı, %66.7'sinin multipar olduğu belirlendi. Kadınların%60.7'si doğum ağrısını dayanılmaz algıladı, %45.7'si baş etmek için farklı yöntemler kullandı (egzersiz, rahatlama yöntemleri, dua ve analjezi). Kadınların %72.6'sının doğum sırasında çoğunluğu ebelerden olmak üzere destek aldığı saptandı.Yirmi beş yaş ve daha küçük kadınların önemli düzeyde daha fazla ağrı algıladıkları ($p<.05$), panikledikleri ($p<.01$) ve halsizlik hissettikleri ($p<.01$) bulundu. Primiparların önemli düzeyde daha yüksek korku ($p<.001$), panik ($p<.001$), kaygı ($p<.001$) yaşadıkları, destek alma ihtiyacı hissettikleri ($p<.001$) ve bebeğini kaybetme duygusu ($p<.05$) yaşadıkları saptandı. Multiparların önemli düzeyde daha çok kendilerine güvendikleri bulundu ($p<.001$). Gebelik sürecinde, uyku sorunu yaşayan kadınların önemli düzeyde daha çok korku ($p<.01$), panik ($p<.01$), kaygı ($p<.001$) yaşadıkları, destek alma ihtiyacı hissettikleri ($p<.01$), bebeğini kaybetme duygusu ($p<.05$) ve halsizlik ($p<.01$) yaşadıkları saptandı. Kadınların doğumda kendine güvenmelerinin korku, panik, kaygı yaşama, destek ihtiyacı ve halsizlik ile negatif yönde orta düzeyde korelasyon gösterdiği bulundu ($p<.001$). Kendine güvenme dışında diğer bütün algı ve duyguların birbiri ile pozitif yönde orta düzeyde korelasyon gösterdiği saptandı ($p<.001$).

Kadınların doğum ağrısını dayanılmaz algılamaları ve baş etmek için farklı yöntemler kullanmaları, daha çok ebelerden destek almaları buna yönelik girişimlerin geliştirilmesine işaret etmektedir. Yirmi beş yaş ve daha küçük kadınların daha fazla ağrı algılamaları, paniklemeleri ve halsizlik hissetmeleri desteklenmelerini gerektirmektedir. Primiparların daha yüksek korku, panik, kaygı yaşamaları, destek alma ihtiyaçları, bebeğini kaybetme duyguları ve daha az kendilerine güvenmeleri daha çok desteklenmelerini gerekli kılmaktadır. Kadınların doğumda kendine güvenmelerinin korku, panik, kaygı yaşama, destek ihtiyacı ve halsizlik ile negatif yönde bir ilişki göstermesi, kendine güvenmeleri sağlandığında, olumsuz bütün algı ve duyguların yaşanmayacağına işaret etmektedir.

S-0841 - EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYET SONRASI MESLEKİ KARİYER PLANLAMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Şebnem KURUL1, Meltem GÖCEN2, Hafize ÖZTÜRK CAN1,

1Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, 2Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü,

Üniversite yılları öğrencilerin kariyerlerini keşfetme aşaması ve kariyer seçeneklerini değerlendirme dönemleridir. Bu aşamada öğrencilerin doğru seçim yapmaya yönlendirmek gelecekteki çalışma yaşamları açıcından son derece önemlidir. Öğrencilikten itibaren kariyer planlamaya başlamak, mezuniyet sonrasında kolay iş bulmayı, çalışılacak alanla ilgili yetenekleri geliştirmeyi ve profesyonel yaşama kolaylıkla uyum sağlamayı kolaylaştırmaktadır. Bu araştırmada, ebelik öğrencilerinin mesleki kariyer planlama hakkındaki düşüncelerini ve bu konuda yapılması gereken uygulamalara ilişkin önerilerini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini Sağlık Bilimleri Fakültesi 1. Sınıf ve Sağlık Yüksekokulu 2., 3. ve 4. Sınıf öğrencileri (n=355) oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini araştırma sürecinde okulda bulunan ve katılmayı gönüllü olarak kabul eden 286 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında, öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile mezuniyet sonrası kariyer planlarına yönelik görüşlerini değerlendiren açık ve kapalı uçlu 33 sorunun yer aldığı Anket Formu kullanılmıştır. Veriler SPSS 16.0 Windows paket programında analiz edilmiştir. verilerin analizinde frekans, yüzde ve ki-kare testi kullanılmıştır. İstatistiksel önemlilik düzeyi $p<0,05$ kabul edilmiştir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin %30.1'i 3.sınıf, %28.3'ü 4.sınıf, %24.1'i 2.sınıf ve %17.5'i 1.sınıf ebelik öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.98±2.10 (min:18,max:39) yıl olup %97.2'si evli ve %61.2'si Anadolu lisesi mezunudur. Araştırmamızdaki öğrencilerin %65.0'inin ebelik bölümünü 1-5.sırada ve %63.3'ünün isteyerek tercih ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerin %92.0'si ebelik mesleğini sevdiğini ve %72.7'si mezun olduktan sonra mesleği yapmayı istediklerini belirtmişlerdir. Çalışmamızdaki öğrencilerin %59.1'inin mezuniyet sonrasına yönelik mesleki kariyerlerini planladıkları, kariyerlerini planlayan öğrencilerin ise %30.8'inin kariyer planını 2.sınıfta yaptıkları saptanmıştır. Mezuniyet sonrası kariyer planları incelendiğinde; 4.sınıf öğrencilerin (%33.3) yüksek lisans yapmayı, 3.sınıf öğrencilerin (%37.0) birinci basamak hizmetlerde, 4.sınıf öğrencilerin (%31.0) ikinci-üçüncü basamak hizmetlerde çalışmayı diğer sınıflara göre anlamlı düzeyde daha fazla çalışmak istediği saptanmıştır ($p<0.05$). Öğrencilerin çalışmak istedikleri birimler incelendiğinde; %53.5'i doğumhanede, %30.8'i birinci basamakta, %29.0'u aile planlaması polikliniğinde, %22.4'ü yenidoğan servisinde çalışmak istediklerini bildirmişlerdir. Mezuniyet sonrası öğrencilerin %46.5'i hastanede ebe, %37.8'i birinci basamakta ebe ve %25.9'u akademisyen ebe pozisyonunda olmak istediklerini ifade etmişlerdir. Çalışmamızdaki öğrencilerin sadece %6.6'sının kariyer planına yönelik eğitim aldığı ve %10.5'inin danışman hocasından destek aldığı saptanmıştır. Ebelik Mesleğinde Kariyer Planlamaya yönelik öğrencilerin %30.1'i 3.sınıfta, %68.5'i kariyer planlama uzmanları tarafından verilen, %51.4'ü zorunlu bir dersin yer alması gerektiğini belirtmişlerdir. Çalışmamızdaki öğrencilerin yaklaşık tamamı

(%97.6) mesleki kariyerleri için özel alanlarda sertifika almak istediklerini; %75.9'u suda doğum, %67.1'i Ria, %63.6'sı egzersiz, %56.6'sı hypnobirthing, %52.4'ü kanguru bakımı, %51.7'si yoga ve masaj alanında kendilerini geliştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%91.6) mezuniyet sonrası KPSS sınavına girmeyi planladıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma sonucunda ebelik öğrencilerinin yaklaşık yarısından fazlasının mesleki kariyerlerini planladıkları ve özellikle mesleki derslerin yoğunlaştığı ikinci sınıfta kariyer planlarını yaptıkları saptanmıştır. Ebelik öğrencilerin kariyer planlarında yeterli düzeyde yönlendirme yapılmadığı sonucuna yönelik olarak lisans eğitim müfredatına kariyer planlama dersinin eklenmesi önerilmektedir.

S-0842 - MÜZİĞİN GEBELİK DOĞUM VE DOĞUM SONU DÖNEME ETKİSİ

ŞEYMA ÇATALGÖL1, ESİN ÇEBER TURFAN2,

1BALIKESİR ÜİVERSİTESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma müziğin gebelik, doğum ve doğum sonu dönemdeki etkilerine dikkat çekmek amacıyla tartışılmıştır.

Araştırma, bir derleme çalışması olup; Nisan-Mayıs 2017 tarihleri arasında Balıkesir Üniversitesi ağı üzerinden EBSCOhost arama motoru ve Cochrane kütüphanesi kullanılarak 2006–2017 tarihleri arasında yayınlanmış tüm makaleler incelenerek yapılmıştır. Yapılan literatür taramasında, müziğin gebelik, doğum ve doğum sonu dönemdeki etkilerini incelemeye yönelik " Music, Pregnancy, Labor, Postpartum " anahtar kelimeleri kullanılmıştır.

Gebelik döneminde müzik dinlemenin kadınlarda, anksiyete ve depresyon bulgularını azalttığı, elektronik fetal monitörizasyon bulgularını iyileştirdiği, kadınların vital bulgularını stabil hale getirdiği bildirilmektedir. Ayrıca müziğin, fetüsün kalp atımını, fetal hareketlerini, işitsel fonksiyonel gelişimini ve doğum sonu dönemde yenidoğanın davranışlarını ve büyümesini olumlu yönde etkilediği yapılan çalışmalarla bildirilmektedir. Al Qahtani ve Noura (2005) yaptıkları çalışmada; fetüse prenatal dönemde anne karnından kulaklıkla dinletilen müzik ve farklı seslere karşı fetüslerin, kalp atımı hızlarındaki artış ve fetal hareket ile cevap verdiklerini ortaya koymuştur. Müzik, doğum eyleminde; dikkati başka yöne çekerek doğum ağrısının hafifletilmesini, servikal dilatasyon ve efasmanın daha hızlı ilerlemesini, travay süresinin kısalmasını, kadının yaşadığı anksiyetenin azaltılmasını sağlamaktadır. Çatalgöl ve Genç (2013) yaptıkları araştırma sonuçlarına göre; travayda ney dinleyen gebelerin doğum sürecinin kısaldığı, Görsel Kıyaslama Ölçeği'ne göre ağrı algılarının hafiflediği, uykuya dalma oranlarının anlamlı derecede yüksek bulunduğunu belirtmişlerdir. Doğum sonu dönemde müziğin, annenin vital bulgularının stabil hale gelmesinde, anksiyete ve depresyon bulgularının azaltılmasında, anne bebek bağlanmasını güçlendirmede, emzirmeyi kolaylaştırmada ve süt salınımını arttırmada yardımcı olduğu bildirilmektedir. Keith ve ark. (2012) yaptıkları çalışmada, preterm bebeği olan annelere pompa ile süt sağdıkları sırada müzik dinletilmiş olup, kontrol grubuna göre annelerin sağdıkları süt miktarının fazla olduğu ve ilk altı gün içerisindeki sütün içeriğindeki yağ oranının da daha yüksek bulunduğunu belirtilmiştir.

Müziğin anne ve bebek üzerinde bildirilen tüm bu olumlu etkileri nedeniyle, gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde ebelik/hemşirelik uygulamalarında yer almasına önem verilmelidir.

S-0843 - EMZİRME PROBLEMLERİ VE PROBLEMLERE İLİŞKİN YAPILAN GİRİŞİMLER: TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALARA DAYALI BİR SİSTEMATİK DERLEME

Zekiye KARAÇAM1, Müge SAĞLIK2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Çalışmanın amacı, ülkemizde yapılan emzirme ile ilgili çalışmalara dayalı olarak doğum sonrası dönemde karşılaşılan emzirme problemleri ve problemlere ilişkin yapılan girişimlerin kapsamını belirlemektir.

Bu çalışmada, Ekim 2016–Şubat 2017 tarihlerinde "emzirme ve / veya anne sütü (breastfeeding and / or mother milk)" anahtar kelimeleri ile Türkçe ve İngilizce literatürler Google Akademik, PubMed, Ulusal Tez Merkezi, Dergi park, Ulakbim ve Türk Medline arama motorlarından tarama yapılmıştır. Veriler tablolaştırılarak sunulmuştur ve ortak özellik gösteren bazı veriler için birleştirilmiş yüzde hesabı yapılmıştır.

Bu sistematik derlemede yer alan çalışmaların 16'sının kesitsel, 14'ünün deneysel / yarı-deneysel, 2'sinin vaka-kontrol ve 2'sinin vaka raporu deseninde olduğu görülmüştür. Çalışmalarda toplam 6736 ebeveyn ve 592 bebek yer almıştı. On sekiz gözlemsel araştırmanın verilerine dayalı olarak yapılan birleştirilmiş yüzde hesaplaması sonucunda en sık bildirilen problemlerin emzirme sorunu yaşama (%24,5), anne sütü yetersizliği/süt yetersizliği endişesi/bebeğin doymadığını düşünme/bebeğin yetersiz kilo alımı (%15,7), annenin emzirme tekniğini bilememesi/bilgi ve deneyim yetersizliği/eğitim ve yardım gereksinimi (%17,8) olduğu görülmüştür. Yine bu araştırmalarda kadınların memeler ile ilgili düz / çökük / küçük meme ucu (%7,7), ağrı / hassasiyet (%3,9), şişlik / dolgunluk / engorjman (%10,8), kızarıklık / ısı değişimi (%28,8), çatlak / yara / kanama (%26,1) ve mastit (%5,6) sorunlarını bildirdikleri saptanmıştır. Bu sistematik derlemeye dahil edilen deneysel/yarı deneysel ve vaka raporu niteliğindeki çalışmalarda emzirme problemlerini azaltmada ve emzirme başarısını geliştirmede dokuz araştırmada gebelikte ve prenatal eğitim/danışmanlık/motivasyon/izlemin, yedi araştırmada da laktasyon süreci başlatmada güçlü motivasyon (1), proaktif laktasyon yönetimi ve sosyal destek (1), meme problemlerini azaltmada nemli sıcak uygulama (1), anne sütü ve zeytinyağı kullanımı (1) ve göğüs kalkanı kullanımı (1), prematüre bebeklerin anne sütü ile besleme ve emzirme başarısını artırmada kap ile besleme (1) ve emzik kullanımının (1) etkili olduğu bildirilmiştir.

Bu sistematik derlemede, kadınların çok sayıda emzirme ile ilgili problem yaşadıkları ve problemlerin azaltılmasında daha çok prenatal eğitimin / danışmanlık / izlemden yararlanıldığı sonuçları elde edilmiştir.

S-0844 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN CİNSEL MİTLERE İNANMA DURUMLARININ BELİRLENMESİ

NİLÜFER TUĞUT1, MÜKERREM BAŞLİ2, İREM CİVELEK3,

1CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 3UMHURİYET ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitlere inanma durumlarının bazı değişkenlere göre belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini, Cumhuriyet Üniversitesi' nde bir Sağlık Yüksekokulu' nun Hemşirelik Bölümü' nde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören öğrencilerin tamamı oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup katılımcılar gönüllülük esasına göre seçilmiş ve 335 öğrenci ile araştırma yürütülmüştür. Araştırmanın verileri Sosyo-Demografik Veri Formu ve Cinsel Mitler Ölçeği (CMÖ) ile toplanmıştır. CMÖ'den alınan puan arttıkça cinsel mitlere sahip olma durumunun arttığı kabul edilmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 23.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik dağılım, ortalama, t testi, varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında $p<0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilerinin neredeyse hepsi (%99,4) 18-24 yaş arasında olup yarıdan fazlasını (%60,6) kız ögrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin yarısından fazlası (%53,7) ilde yaşamaktadır. Öğrencilerin anne ve babalarının çoğunlukla ilkokul mezunu olduğu (sırasıyla %48.4-%35.5) görülmüştür. İlk cinsel bilgiyi büyük çoğunlukla arkadaş ve anneden aldıkları (sırasıyla %35.2- %33.1) belirlenmiştir. Öğrencilerin cinsel mitlere inanma durumları puan ortalaması 73.15±18.95'dir. Kız öğrencilerin CMÖ puan ortalamasının (68.05±16.85), erkek öğrencilerin puan ortalamasına (80.99±19.39) göre daha düşük olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Sınıf olarak ilk sınıfların ölçek puan ortalaması son sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0.05$). Anne eğitimi lise ve üniversite olan öğrencilerin ölçek puan ortalamaları düşük bulunmuştur ($p<0.05$). Bilgiyi anneden alanların ölçek puan ortalaması düşük saptanmıştır ($p<0.05$). Sorularına yeterli cevap aldığını belirtenlerin ölçek puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı belirlenmiştir ($p<0.05$).

Öğrencilerin cinsel mitlere inanma durumları orta düzeydedir. Kız öğrencilerin cinsel mitlere inanma durumları erkeklere göre düşüktür. Hemşirelik eğitiminin ilerleyen aşamalarında cinsel mitlere inanma durumu azalmaktadır. Bilgiyi annesinden alanların ve sorularına yeterli cevap alanların cinsel mitlere inanma durumu düşüktür.

S-0845 - TARÇININ TİP 2 DİYABET ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Dilek SAĞIR1, Bilge BAL ÖZKAPTAN1,

1Sinop Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Sinop. ,

Diyabetes Mellitus (DM), günümüzde sıklığı ve neden olduğu komplikasyonlar nedeniyle tüm dünyada gittikçe önemi artan kronik bir hastalıktır. Diyabet gibi kronik hastalıkların yönetiminde modern tedavi yaklaşımlarının yanı sıra bitkisel tedavilere başvuru oranları yüksektir. Diyabete etkisi derinlemesine araştırılan fonksiyonel gıdalardan birisi olan tarçın; diyabetli bireyler tarafından sıklıkla kullanılmaktadır.Bu çalışmanın amacı tarçının tip 2 diyabet üzerindeki etkisi konusunda yapılan çalışmaların incelenmesidir.

Ocak-Mayıs 2017 tarihleri arasında Science Direct, EBSCO, PubMed veri tabanları kullanılarak, tip 2 diyabet (type II Diabetes), tarçın (cinnamon) ve etki (effect) anahtar kelimeleriyle yıl sınırlaması yapılmaksızın yapılan tüm çalışmalar incelenmiştir. Konu ile ilgili sistematik derleme ve metaanizler dışında yer alan randomize kontrollü çalışmalar incelenmiştir.

Yapılan çalışmalarda tarçının tip 2 diyabet üzerinde olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir. 2003 yılında yayınlanan ilk klinik çalışma olan, Tip 2 diyabet hastası ile yapılmış plasebo kontrollü çalışmada, tarçın ile tedavi edilen grubun serum glukoz düzeyleri %18-29 oranında düştüğü belirtilmektedir. Lu ve arkadaşlarının çalışmasında (2012) tarçının tip 2 diyabetli hastalarda besin desteği olarak kullanılmasının kan glukoz kontrolünü sağladığı, Ping ve ark. tarafından (2010) deney hayvanları ile yapılan çalışmada tarçın yağının kan glikoz ve lipit düzeyi ile pankreas adacıklarının fonksiyonunu düzenleyici rolü olduğu belirtilmektedir. Çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre hipoglisemik etkinin görülebilmesi için günlük en az 1 g toz tarçının kullanılması gerekmektedir.

Yapılan bu çalışma ile elde edilen sonuçlar doğrultusunda tarçını tip 2 diyabet hastalarının tedavi edici bir ajan olarak kullanabilmesi için daha ileri, daha uzun süreli deneysel araştırmalara ve geniş toplumlarda yapılacak klinik çalışmalara gereksinim olduğu düşünülmektedir.

S-0846 - ÜLKEMİZDE COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMİNİN SAĞLIK ALANINDA KULLANIMI

AYSEL TOPAN1, ÖZLEM ÖZTÜRK2, HÜSEYİN TOPAN1,

1BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ, 2KARABÜK ÜNİVERSİTESİ,

Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS), konuma dayalı gözlemlerle elde edilen grafik ve grafik-olmayan bilgilerin toplanması, saklanması, işlenmesi ve kullanıcıya sunulması işlevlerini bir bütünlük içerisinde gerçekleştiren bir bilgi sistemidir. CBS, farklı adlar altında pek çok alanda yaygın olarak kullanılmaktadır. Bunlardan birisi sağlık alanıdır. Bu çalışmada, Ülkemizde sağlık alanında gerçekleştirilen CBS çalışmaları derlenerek mevcut durumun tespiti ve geleceğe yönelik önerilerin sunulması amaçlanmıştır.

Ülkemizde sağlık alanında gerçekleştirilen CBS çalışmaları derlenmiş, bu çalışmaların gerçekleştirildiği iller, çalışmaları yürüten meslekler, çalışmaların kapsamı, kapsadığı zaman ve çalışmaların devam edip etmediği belirlenmiştir.

Ülkemizde CBS'nin sağlık alanında kullanımı 2000'li yıllarda başlamaktadır. Bu çalışmaların, genellikle araştırmacıların bulundukları illerde yapıldığı, farklı hastalıkların yayılımının en fazla birkaç yıllık sürelerle izlendiği, farklı hastalık türleri ve çevresel etkenler ile aralarındaki ilişkilerin ortaya konulamadığı, çalışmaların kapsamlı bir yapıda yürütülmediği veya bunun mümkün olmadığı için süreklilik kazanmadığı görülmüştür.

CBS'nin sağlık alanında kullanımı, hastalıkların konumsal yayılımının zamana bağlı olarak gözlenmesi ve olası etkenlerle aralarındaki ilişkinin geoistatistiksel testlerle ortaya konularak etkin bir eylem planı oluşturulabilmesi bakımından oldukça önemlidir. Ancak Ülkemizde yapılan çalışmaların birbirinden bağımsız, süreklilik kazanmamış ve olası etkenlerin göz ardı edildiği bir yapıda olduğu sonucuna varılarak öneriler sunulmuştur.

S-0847 - CERRAHİ HEMŞİRELERİNİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYİ

KÜBRA YILMAZ ŞENYÜZ1, DİLEK AKTAS1, GÜLAY YAZICI2, SEMA KOÇAŞLI2,

1ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ, 2ANKARA YILDIRIM BEYAZIT UNIVERSITESİ,

Her mesleğin görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyen yasal düzenlemelerin olması gerekmektedir. Hemşirelik mesleğinde var olan yasal düzenlemeler, hemşireliğin yapısının, bütünlüğünün ve itibarının koruması, mesleki olarak var olması açısından önemlidir. Hemşireler, yasal düzenlemelerle belirlenen görev, yetki ve sorumluluklarının farkında olmazlar ise bu durum mesleğin otoritesini arttırmaktan çok, kısıtlayıcı olabilmektedir. Mahkeme kararlarına bakıldığında, pek çok mahkeme hemşireliği hekime bağlı görmekte ve hemşireliğin sorumluluğunu, doktorların talimatlarını yerine getirme ve hasta bakımı gibi sınırlı bir alanda görmektedir. Bugün hemşirelik mesleğinde yasal olarak bağımsız roller olsa da, hastanedeki hekim istemlerine bağlı uygulamalar, hiyerarşik yapıdaki sorunlar hemşirelerin otonomilerini sınırlandırmakta ve yasal hakları konusunda kafa karışıklığına sebep olmaktadır Yasaları bilmeden yapılan bazı girişimlerin, hemşireyi yasalar önünde suçlu duruma düşürebilme olasılığının olması, hasta güvenliğinin sağlanması ve yasalar karşısında hemşirenin kendisini koruması için görev, yetki ve sorumluluklarını bilmesi önemlidir . Cerrahi birimlerde ise; hastaya verilen bakımın niteliği açısından bu farkındalık daha da önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı; cerrahi birimlerin yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları hakkındaki yasalar konusunda bilgi düzeylerini ölçmektir

Verilerin toplanması: Cerrahi birimlerde çalışan hemşirelere araştırma hakkında bilgi verildikten sonra, veri toplama araçları elden teslim edilmiştir. Teslim edilen formların yine elden doldurularak tarafımıza teslim edilmesi istenmiştir. Verilerin analizi: Verilerin analizinde Microsoft Office Excel 97-2003 programı ile IBM SPSS Statistics 20 programı kullanılarak, frekans dağılımlarına bakılmıştır. Araştırmanın etik boyutu: Araştırmanın uygulanmasında, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan gerekli etik kurul izni alındıktan sonra, çalışmanın yürütüleceği eğitim ve araştırma hastanesi ile özel hastaneden de gerekli izinler alınmıştır. Çalışmaya katılan hemşirelere, veri toplama araçlarını doldurmadan önce sözlü ve yazılı olarak çalışma hakkında bilgi verilmiş ve gerekli izinleri alınmıştır.

Araştırmaya toplam 75 hemşire katılmıştır. Hemşirelerden %65.3'ü (49) Eğitim ve Araştırma Hastanesinde çalışırken %34.7'si (26) özel hastanede çalışmaktadır. Hemşirelerin yaş ortalaması 31.6±6.7, ortalama meslekte çalışma yılları ise 10±6,9'dur. Hemşirelerin %72'si (54) görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili eğitim almış olup, %64'ü (48) kendisi yasal sorumluluklarını incelemiştir. Hemşirelerin %34.7'si non-invaziv monitorizasyon teknikleri kullanarak hastanın moniterize edilmesi, %36' sı aspirasyon uygulaması, %34.7'si emboli önleyici girişimler, %33.3'ü nörolojik muayene yapma ve intraaortik balon pompası yerleştirilmiş hastayı izleme, %64'ü enteral/parenteral beslenme gereksinimlerini belirleme, %41.3'ü laboratuvar tetkikleri için örnek toplama ve laboratuvara

gönderme, %45.3'ü kardiyak ritmi izleme ve yorumlama, %56'sı konsültasyon yapılmasının takibi ve katılımı ile ilgili görev ve sorumlulukları konusunda yanlış cevap vermişlerdir.

Hemşirelerin görev, yetki ve sorumluluklarını bilmesi, yanlış uygulamaların önlenmesi, hasta güvenliğinin sağlanması, kendisini yasal olarak koruma altına alması açısından önemlidir. Bu bakımdan hemşirelerin yasal düzenlemeler hakkında bilgisinin olmasının, mesleğe başlarken ve hizmet içi eğitimlerde yasal düzenlemeler hakkında eğitimler düzenlenmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

S-0848 - BEDEN KİTLE İNDEKSİ'NİN LOMBER DİSK HERNİSİ AMELİYATI GEÇİREN HASTALARDA HASTANEDE KALMA SÜRESİ VE YAŞANAN SORUNLARA ETKİSİ

Arzu TAT ÇATAL1, Fatma CEBECİ2,

1Süleyman Demirel Üniversitesi, 2Akdeniz Üniversitesi,

Beden Kitle İndeksi (BKİ)'nin Lomber disk hernisi (LDH) ameliyatı geçiren hastalarda hastanede kalma süresi ve yaşanan sorunlara etkisini belirlemektir.

Tanımlayıcı, kesitsel, ilişki arayıcı tipte olan çalışmanın örneklemini, Ocak-Haziran 2016 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin Nöroşirurji kliniği'nde Lomber Disk Hernisi nedeniyle cerrahi operasyon geçiren hastalar oluşturmuştur. Örneklem seçimine gidilmemiş, Ocak-Haziran 2016 tarihleri arasında 6 ay boyunca kliniğe gelen, örneklem kriterlerine uyan ve kabul eden 39 hasta örneklemi oluşturmuştur. Araştırma öncesinde etik kurul onayı, kurum izni ve hastalardan yazılı onam alınmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu ve Vizüel Analog Skala (VAS) ile yüzyüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde (SPSS 23 programı kullanılmış) sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, korelasyon testi kullanılmış ve $P \leq 0.05$ düzeyi anlamlı kabul edilmiştir.

Hastaların %69.2'sinin erkek, %38.5'inin 45 yaş ve altında, % 30.8'inin ilkokul mezunu, % 79.5'inin evli, %41'inin çalışmadığı, %74.4'ünün gelir giderinin eşit olduğu, % 56.4'ünün düzenli egzersiz yapmadığı, %53.8'inin sigara içtiği, %51.3'ünün fazla kilolu, %20.5'inin ise obez olduğu görülmektedir. Hastaların ameliyat sonrası hastanede kalma süresi ortalama 3.85±2.02 gün (min=1- mak=9), toplam hastanede kalma sürelerinin ortalaması ise 5.77±2.81 (min=1- mak=14) gündür. Hastalar taburculukta bel ağrısı (%84.6), bacak ağrısı (%56.4), hareket etmekten korkmak (%53.8), halsizlik-güçsüzlük-yorgunluk (%48.7), kabızlık (%43.6), uykusuzluk (%41.0) sorunlarını yaşamışlardır. BKİ ile ameliyat sonrası hastanede yatma süresi ve toplam hastanede yapma süresi arasında bir ilişki saptanmamıştır ($P>0.05$). Taburculukta BKİ ile bel ağrısı ve toplam yaşanan sorun sayısı arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($P<0.05$).

Araştırma sonucunda hastaların BKİ ile taburculukta bel ağrısı ve yaşadıkları toplam sorunlar arasında ilişki bulunmuştur. LDH ameliyatı sonrası fazla kilolu ve obez olan hastaların bel ağrısı ve diğer sorunları yaşama oranının yüksek olması, hasta bakımında bu durumun ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

S-0849 - EVLİ KADINLARIN SERVİKAL KANSERE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYİ , ÖZ-ETKİLİLİK VE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİ

Zeliha TİRAKİ1, Medine YILMAZ2,

1Ege Üniversitesi , 2İzmir Katip Çelebi Universitesi,

Tanımlayıcı ve ilişkisel tipte olan bu çalışmanın amacı 18-65 yaş arası evli kadınların servikal kansere ilişkin bilgi düzeyi ile öz-etkililik ve sağlık okuryazarlığı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Bir aile sağlığı merkezine başvuran 18-65 yaş arasındaki 400 evli kadından oluşmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Görüşme Formu", "Servikal Kanser ve Korunmaya İlişkin Bilgi Düzeyi Formu", "Öz Etkililik-Yeterlilik Ölçeği", "Tıpta Yetişkin Okuryazarlığının Hızlı Tahmini-REALM Ölçeği" kullanılmıştır.

Kadınların %67'si smear yaptırmıştır. Bilgi düzeyi score medyanı 13'dür (min-maks=1-21). İlerleyen yaş ile birlikte bilgi puanı artmaktadır (p=0.001). Ortaokul mezunu olanların bilgi düzeyi puanı en düşüktür (p=0.009). Kadınların özetkililiği orta düzeydedir (83.18±7.70). Eğitim durumu arttıkça ÖEYÖ toplam puan ortalaması artmaktadır. Kadınların %55.2'si 7-8.sınıf seviyesinde sağlık okuryazarıdır. İlk evlenme yaşı 18 yaş ve altında, okuryazar/ilkokul mezunu ve ileri yaşta olan kadınların sağlık okuryazarlık düzeyi azalmaktadır (p=0.000). Kadınların bilgi düzeyi puanı ile ÖEYÖ puanı arasında "orta düzeyde, pozitif yönde, düşük (r=0.26, p=0.00), REALM puanı ile pozitif yönde, düşük (r=0.16, p=0.01) korelasyon olduğu belirlenmiştir.

Çalışma sonuçları kadın sağlığını geliştirmek için olumlu sağlık davranışlarının kazandırılmasında sağlık okuryazarlığının dikkate alınmasının önemini göstermektedir.

S-0850 - KÜLTÜREL ETKİLİLİK ÖLÇEĞİNİN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Medine YILMAZ1, Hatice YILDIRIM SARI1, Şafak DAĞHAN2,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, 2Ege Üniversitesi,

Metodolojik tipteki bu araştırmanın amacı Kültürel Etkililik Ölçeği'nin Türkçe psikometrik özelliklerinin incelenmesidir.

Araştırmanın örneklemi 132 4. sınıf hemşirelik öğrencisinden oluşmuştur. Orijinal ölçek 20 maddeli olup 6 alt ölçekten oluşmaktadır. Kapsam Geçerlik İndeksi, iç tutarlılık için Cronbach 's alpha, madde-total korelasyonu ve test-retest teknikleri kullanılmıştır. Güvenirlik için hem açımlayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizleri kullanılmıştır.

Ölçeğin Kapsam geçerlik indeksi 0.86 bulunmuştur. Doğrulayıcı ve açımlayıcı faktör analizi sonrası ölçek üç alt faktör ve 15 maddeden oluşmaktadır. Açıklanan total varyans %56.67'dir (CFI =0.93, GFI=0.90, NFI=0.88, SRMR=0.04, RMSEA=0.053). Cronbach’s alpha değeri 0.79'dur. Test- re-test korelasyon değeri r = 0.99, p = 0.001'dir.

Kültürlerarası Etkililik Ölçeği, sağlık bakım çalışanlarının kültürel etkililik tanılamada kullanabileceği geçerli ve güvenilir bir araçtır.

S-0851 - TALASEMİLİ ÇOCUKLARIN YAZILI BASINDAKİ YANSIMALARI

Atiye KARAKUL1, Selmin ŞENOL2,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,

Günümüzün iletişim kaynaklarından biri olan gazetelerdeki "talasemi" haberleri incelendiğinde talasemili çocukların sadece bir nesne olarak ele alındığı görülmüştür. Bununla beraber haberler tirajı yükseltmek amacıyla talasemili çocukların insani yönünü göz ardı eden, yargılayıcı, damgalayıcı ve ötekileştirici nitelikte ifadelerle talasemili çocukların haklarının ihlal edildiği yönündedir.

Bu araştırma, tanımlayıcı tipte söylem analiz çalışmasıdır. Türkiye'de online olarak yayınlanan ve tirajı en yüksek olan 5 gazete 31.03.2012-31.03.2017 tarihleri arasında “talasemi, çocuk, medya ” anahtar kelimeleri kullanılarak incelenmiştir. Evreni, 1825 gün/gazetedeki(365günx5 gazete) anahtar kelimeleri içeren haberler oluşturmaktadır. Gazetelerde “talasemi” ile ilgili ulaşılan haberler;haberin tipi, haberin duygu tonu (haberi okuyanda yarattığı etki), haberin kaynağı, haberin içeriği, haberin topluma kazanımı, haberdeki fotoğraf varlığı ve fotoğrafın konu ile ilgisi ve haberin başlıkları altında incelenmiş olup sonuçlar sayı ve yüzdelik olarak değerlendirilmiştir.

Talasemiyle ilgili Türkiye kaynaklı 151 habere ulaşılmıştır. Bu haberler genellikle talasemi günü, kan bağışları, talasemi önleme yöntemleri, evlilik öncesi testler, hasta çocukların iyileşmesi ile ilgili haberleri kapsamaktadır. Talasemili çocukları içeren 16 habere ulaşılmıştır. Haberlerin, %95.7'sinin manşetinde, %68’inin ise içeriğinde çocuklarla ilgili hak ihlali yönünde olduğu saptanmıştır. Özel yaşamın gizliliğinin korunmadığı, talasemili çocukların damgalandığı, ötekileştirildiği ve yargılayıcı nitelikte ifadeler kullanıldığı görülmüştür. Bu haberlerin %79.5’inde haber konusu olan talasemili çocukların tam yüz fotoğraflarının olduğu dikkat çeken diğer noktadır. Ayrıca, haberlerin sadece %25.6’sında yazarın adı bulunurken, %43.4’ünde sadece ajans adı verilmiştir.

Bu çalışmada, habercilikte en temel ilke olan "haklara saygılı/ duyarlı olma" davranışının "insan/çocuk/hasta hakları" konusunda ciddi bir "duyarlılık gereksinimi olduğu" çıkmaktadır. Bu konuda "insan/çocuk/hasta hakları"ndaki bu tablonun yazılı basındaki yansımalarının ivedilikle, hassasiyetle ve yeniden gözden geçirilme gereksinimi vurgulanmıştır.

S-0852 - İNSÜLİN İNFÜZYON POMPASININ ETKİSİ VE KULLANIMI

Elif ÜNSAL AVDAL1, Berna Nilgün ÖZGÜRSOY URAN1, Yasemin TOKEM1, Funda SOFULU1, İsmail AYVAZ1,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Diyabetik hastalarda tedavinin temel amaçları; normale yakın glikoz değerlerine ulaşmak, hipoglisemiyi azaltmak, görülebilecek mikrovasküler komplikasyonları en aza indirmek ve yaşam kalitelerini artırmaktır. Bunun için hedef; hipoglisemiye neden olmadan optimal glisemik kontrolün sağlanmasıdır. Tip 1 diyabet tedavisinde hastalara daha esnek yaşam tarzı sunan, öğün seçiminde ve zamanlamasında daha esneklik sağlayan sürekli cilt altı insülin infüzyon (SCİİ) pompa uygulaması önemli bir tedavi seçeneği olarak ön plana çıkmaktadır. SCİİ tedavisi, diyabetlilerde bazal ve bolus insülinin egzojen olarak en ideal şekilde verilmesini sağlamaktadır. SCİİ tedavisinin endikasyonları: 1. Sık ortaya çıkan hipoglisemi öyküsü 2. Çoklu doz insülin enjeksiyon rejimleri ile sıkı glisemik kontrolün sağlanamaması 3. Şafak fenomeni 4. Kan glikoz düzeylerinin belirgin değişkenlik göstermesi 5. Gebelik 6. Yaşam düzeninin esneklik gerektirmesi (Vardiya sisteminde çalışan, sık seyahat etmek zorunda olan veya güvenliğin önemli olduğu işlerde çalışan diyabetli kişiler) 7. Düşük insülin gereksinimi SCII adayları, insülin pompa kullanımını teknik ve pratik olarak uygulayabilecek yetenekte olmalıdır. SCII tedavisi başlanacak hastaların bu konuda teknik eğitimin yanı sıra, karbonhidrat sayımı ve buna göre bolus miktarını belirlemeyi, kan şekeri yüksekliğine göre ek bolus dozu hesaplamayı, kan şekeri dengesine ve günlük yaşamına göre bazal insülin hızı ayarlamayı, hipoglisemi ve diyabetik ketoasidoz önlenmesi için uyulacak kuralları da içeren insülin pompa tedavisi eğitiminden geçmesi gerekmektedir. Pompa en fazla 60 dakika çıkarılabilmekte, bu nedenle de hastaların pompayla birlikte yaşamayı ve uyumayı öğrenmeleri gerekmektedir. Buna karşılık,insülin pompa tedavisi daha esnek bir yaşam tarzı sağlayarak yaşam kalitesini olumlu yönde etkilemektedir. SCII'nin bazı avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. İnsülin uygulamasının bireyin gereksinimlerine göre yapılması, yaşam biçimine esneklik kazandırması, kan şekeri yüksekliğini düzeltmesi, hipoglisemi sıklığını ve şiddetini azaltması, diyabete bağlı komplikasyonların önlenmesi gibi hayati önem taşıyan avantajlarının yanı sıra ketoasidoz, hipoglisemi, lokal lezyonlar, retinopati ve hipoglisemiye duyarsızlık gibi dezavantajları bulunmaktadır. Pompanın avantajlarını arttırmak, dezavantajlarını azaltmak hastanın çok iyi eğitilmesi ile mümkün olmaktadır. Hastanın bilgi eksikliğinin giderilmesi, böylece pompanın güvenle kullanılması için hastaların bilgi, uygulama tekniği ve doğru davranışları geliştirilmelidir.

S-0853 - ASTIM VE KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALIĞI OLAN HASTALARDA YORGUNLUK VE UYKU KALİTESİ DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

İsmail AYVAZ1, Hülya AYGÖR2, Öznur USTA YEŞİLBALKAN3, Asiye AKYOL4,

1Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD., 2Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi,, 3Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD., 4Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD,

Kesitsel ve tanımlayıcı olarak planlanan araştırmanın amacı; Astım ve KOAH tanısı olan hastalarda yorgunluk ve uyku kalitesi düzeyini etkileyen faktörleri belirlemektir.

Araştırmanın evrenini;Haziran-Kasım 2016 tarihleri arasında İzmir ilinde bulunan bir üniversite ve dal hastanesinde tedavi gören tüm Astım ve KOAH'lı hastalar oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup, araştırma sınırlılıklarına uyan (18 yaş ve üzeri, soruları okuyup/anlayabilen, işitme, görme ve mental sorunu olmayıp araştırmaya katılmayı kabul eden, iletişim kurabilen, en az 6 ay önce KOAH ve Astım tanısı konulmuş olan, akut atak döneminde olmayan hastalar) ve belirlenen tarihler arasında başvuran 315 KOAH ve 217 astım hastası örneklemi oluşturmuştur.Araştırmanın verileri;"Hasta Tanıtım Formu""Astım ve KOAH Yorgunluk Ölçeği"ve"Astım ve KOAH Uyku Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın yürütülebilmesi için hemşirelik fakültesi etik kurulundan,araştırmanın yürütüleceği kurumdan ve araştırmaya katılan hastalardan yazılı izin alınmıştır.Verilerin değerlendirilmesinde;sayı, yüzde,normal dağılım testi (levene)student-t testi,Kruskall Wallis,Mann-Whitney U,ANOVA,tek yönlü varyans analizi,Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Yorgunluk puan ortalaması KOAH'lı hastalarda 84.91±11.38 astımlı hastalarda ise 80.76±09.35 iken uyku ölçeği toplam puan ortalaması KOAH'lı hastalarda 89.73±11.28, astımlı hastalarda ise 82.96±10.51 olarak belirlenmiştir.KOAH'lı hastaların yorgunluk ve uyku kalitesi puan ortalamalarının yaş, medeni durum ve birlikte yaşadığı kişilere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı($p>0.05$);cinsiyet,çalışma durumu, sigara kullanma durumu, tanı süresi,hastalığa ilişkin bilgi alma durumu, düzenli ilaç kullanma,solunum sıkıntısı yaşama ve yardımcı cihaz kullanma durumuna göre ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir($p<0.05$).Astımlı hastaların yorgunluk ve uyku kalitesi puan ortalamalarının yaş, cinsiyet,medeni durum, birlikte yaşadığı kişilere göre istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı($p>0.05$);çalışma durumu, sigara kullanma durumu, tanı süresi,hastalığa ilişkin bilgi alma durumu, düzenli ilaç kullanma,astım şikâyetleri nedeniyle haftada bir-iki kez uyanma,inhaler cihazını günde bir-iki kez kullanma, günlük işlerini etkileme ve nefes darlığı deneyimleme sıklığı durumlarına göre ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir($p<0.05$).Her iki gruptaki hastaların(KOAH/Astım) yorgunluk ve uyku kalitesi arasında negatif düzeyde güçlü ilişki saptanmıştır($r=-0.726$, $p=0.004$/($r=-0.643$, $p=0.028$).

Yorgunluk KOAH'lı ve astımlı hastalarda yaygın olarak görülen ve hastaların uyku kalitesini etkileyen bir semptomdur.

S-0854 - DİYABETİN TIBBİ BESLENME TEDAVİSİ İÇİN AMERİKAN DİYABET BİRLİĞİNİN (ADA- 2017) GÜNCEL ÖNERİLERİ

FUNDA SOFULU1, NESİL GÖREN ATALAY2, AYNUR TÜREYEN3,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ, 2İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ, 3İZMİR EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ İÇ HASTALIKLARI ABD,

Bu derlemede 2017 ADA' ya göre, diyabetli hastalarda kan şekeri kontrolünü sağlayacak klinik yaklaşım ve temel sağlıklı beslenme ilkeleri tartışılmıştır.

DİYABETİN TIBBİ BESLENME TEDAVİSİ İÇİN AMERİKAN DİYABET BİRLİĞİNİN (ADA- 2017) GÜNCEL ÖNERİLERİ GİRİŞ ve AMAÇ: Diyabet yönetimi; merkezde diyabetli bireyin olduğu, hekim, diyabet hemşiresi ve diyabet diyetisyenin yer aldığı multidisipliner bir ekip gerektirir. Diğer yandan diyabet (hatta pre-diyabet) yönetiminin temel taşlarından biri Tıbbi Beslenme Tedavisidir(TBT). Bu nedenle diyabet yönetiminde; TBTnin doğru olması kadar önerilen TBTye bireyin tam uyumu da çok önemlidir. Bu derlemede 2017 ADA' ya göre, diyabetli hastalarda kan şekeri kontrolünü sağlayacak klinik yaklaşım ve temel sağlıklı beslenme ilkeleri tartışılmıştır. GENEL BİLGİLER: Diyetisyen; diyabetli bireyin yaşına, cinsiyetine, boyuna, ağırlığına, vücut yağ kütlesine, vücut yağ dağılımına, fiziksel aktivite durumuna, sosyo-ekonomik koşullarına ,beslenme alışkanlıklarına, diyabetin tipine göre TBT'ni hazırlar. Diyabetli bireyin TBT'ye uyumunu ya da uyumsuzluğunu belirleyerek, bireysel gereksinimlerini, beslenmede gerekli değişiklikleri yapabilirlilik durumunu, değişime istekliliğini inceler. Diyabette TBT'nin doğru uygulanması için bireysel eğitim oldukça önemlidir. Diyabet hemşiresi; her yaştan diyabetli için öznel olarak planladığı ve sürdürdüğü diyabet eğitimi içinde;diyabet,tedavi,kendi kendine diyabet yönetimi ve öz bakım becerilerini içeren eğitim adımlarının yanı sıra yaşam tarzı değişiklikleri özellikle de diyetisyenin önerdiği TBTye uyumundaki engelleyici durumları-sorunları saptar,sorunlara yönelik bireysel eğitimini ve bakımını planlar ve bu süreçte diyetisyen ile koordineli çalışır. Özetle, diyabet ekibinin olmazsa olmaz iki ekip üyesi olan diyetisyen ve diyabet hemşiresi iletişim içinde olmalı ve mesleki sorumluluklarını tam, eksiksiz yerine getirebilmek için, diyabette beslenme tedavisi ile ilgili kanıta dayalı uygulamaları ve kılavuzlardaki güncel bilgileri sürekli izlemelidir. ADA 2017 DİYABET BESLENME ÖNERİLERİ : ADA 2017 yılında yayınladığı kılavuzunda; diyabette metabolik hedef değerlere ulaşmak için temel sağlıklı beslenme ilkeleri konusunda öneriler vermekte ve diyabette TBT için amaçları yeniden güncellemektedir. ADA 2017 kılavuzlarına göre Diyabetin önlenmesinde ve tedavisinde TBT amaçları; 1. Bireye özgü sağlıklı beslenme alışkanlıklarının oluşmasını sağlayarak ve uygulamaları destekleyerek bireyselleştirilmiş hedefleri sağlamak ve korumak, 2. Besin öğesi alımını yaşam tarzına uygun şekilde modifiye ederek, diyabetin kronik komplikasyonlarını önlemek veya komplikasyonların gelişme oranını azaltmak, 3. Bireyin kişisel ve kültürel tercihlerini ve değişime istekliliğini dikkate alarak beslenme gereksinimlerini belirlemek, 4. Besin seçiminde bilimsel kanıtlarla desteklenmiş sınırlamaları yaparken yemek yemenin zevkini sağlamak, 5. Tip 1 ve Tip 2 diyabetli gençler ve yetişkinler, diyabetli gebe veya emziren kadınlar için yaşamın değişik dönemlerinde bireyin gerekli besin gereksinimlerini karşılamak, 6. İnsülin veya insülin salgılatıcı ilaç kullananlarda, akut hastalıklarda, diyabet tedavisi, hipogliseminin

tedavisi ve önlenmesi, egzersiz konusundabireye kendi kendini yönetme eğitimini vermektir. SONUÇ:ADA-2017 kılavuzlarının öerilerine göre; temel ilke TBT kişiye özel olmalıdır. Diyabetli bireylerin yeterli ve dengeli beslenebilmeleri için enerji ve tüm besin ögelerinden önerilen miktarlarda almaları gerekir. KAYNAKLAR 1. American Diabetes Association. Lifestyle management. Diabetes Care 2017;40(Suppl. 1):S33-S43.

http://www.turkendokrin.org/files/DIYABET 2017_web.pdf 2. Diabetes UK Nutrition Working Group Members: Evidence-based nutritional guidelines for the prevention and management ofdiabetes. May 2011. Digital Media 3. Franz MJ, Powers M, Leontos C, et al. The evidence for medical nutrition therapy for type 1 and type 2 diabetes in Adults. J Am DietAssoc 2010;110:1852-89. 4. Franz M, et al. Evidence-based nutrition principles and recommendations for the treatment and prevention of diabetes and related complications. Diab Care 25(1): 148-98, 2002.

S-0855 - POSTPARTUM FİZİKSEL SEMPTOM ŞİDDETİ ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

GÜLDEN ARKAN1, NURAY EGELİOĞLU CETİŞLİ2,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK EĞİTİM ARAŞTIRMA HASTANESİ, 2İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ KADIN SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ AD,

Bu çalışma, postpartum dönemdeki kadınların yaşadıkları fiziksel semptomlar ve şiddetini belirleyen Postpartum Fiziksel Semptom Şiddeti Ölçeği'nin Türkçe geçerlilik ve güvenirliğinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Metodolojik araştırma türüne uygun olarak yürütülen çalışmanın verileri Mayıs - Eylül 2016 tarihleri arasında il merkezindeki dört farklı Aile Sağlığı Merkezine başvuran, postpartum dördüncü haftadaki 154 anneden toplanmıştır. İlk uygulamadan dört hafta sonra, ikinci uygulamada 120 anneye ulaşılarak test tekrar test verileri toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak "Birey Tanılama Formu" ve "Postpartum Fiziksel Semptom Şiddeti Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı/yüzde, korelasyon analizi, Cronbach alfa analizi, test-tekrar test analizi, bağımlı gruplarda t testi yöntemi kullanılmıştır.

Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında uzman on akademisyene uzman görüşüne başvurulmuştur. Ölçeğin uzmanlar arasındaki görüş farklılıklarını incelemek amacıyla Kendall W İyi Uyuşum Analizi ile değerlendirilmiştir. Bu test ile uzman görüşleri arasında uyumun olduğu ve Kapsam Geçerlik İndeksi değeri 0,96 olarak saptanmıştır. Dil geçerliliği sağlanan ölçeğin, bir hastanenin kadın doğum servisinde yatan postpartum dönemindeki on anneye ön uygulaması yapılmıştır. Ön uygulamadan elde edilen veriler araştırma kapsamına alınmamıştır. Ölçeğin madde toplam puan ortalaması 6.78±0.45 (0-49 puan) olarak saptanmıştır. Madde-toplam puan korelasyon katsayılarının 0.15-0.59 arasında değiştiği, 16. maddenin (r=0.15) 0.20'in altında olduğu belirlenmiştir. Bu madde dışarıda bırakılarak ölçeğin cronbach alfa değeri hesaplanmış ve cronbach alfa değerinin 0.79 olduğu ve bu değerin değişmediği belirlenmiş. Bu maddenin ölçeğin güvenirliğini değiştirmediği, ölçeği desteklediği bulunmuş ve ölçekten çıkarılmaması gerektiği sonucuna varılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığının oldukça güvenilir düzeyde olduğu belirlenmiştir (cronbach alpha=0.79). Ölçek dört hafta ara ile uygulanmış test-tekrar test ölçümleri arasında fark olmadığı (p>0.05) ve t değerinin 1,96 olduğu saptanmış ve zamana göre değişmezliği belirlenmiştir (r= 0.67, p= 0.00).

Postpartum Fiziksel Semptom Şiddeti Ölçeği Türk toplumunda kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçektir. Ölçeğin değerlendirmesinin kolay ve hızlı olması, doğum sonrası karşılaşılabilecek tüm fiziksel semptomları değerlendirmesi, araştırmaya katılanların ve araştırmacıların yükünü azaltacak, hem sağlık çalışanları hemde araştırmacılar açısından uygulanmasını kolaylaştıracaktır

S-0856 - MİDYAT (MARDİN) KÖYLERİNDE HALK İLACI OLARAK KULLANILAN BİTKİLER

Yusuf GÜL1, Gülin RENDA2,

1Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, 2Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakognozi Anabilim Dalı,

Günümüzde hastalıkların tedavisinde, kentlerde ve köylerde toplumun her kesimi tarafından diğer tedavi seçeneklerinin yanı sıra doğal kaynaklar kullanılmaktadır. Bu çalışmada, Midyat ilçesi ve bu ilçeye bağlı köylerde halk arasında tedavide kullanılan bitkiler üzerinde tarama çalışması yapılmıştır.

Bu amaçla Midyat'a bağlı 46 yerleşim birimine bilimsel geziler düzenlenmiş ve 320 kişiyle görüşülerek tedavi amacıyla kullanılan bitkiler ile ilgili bilgiler toplanmıştır. 66 adet bitkisel materyalin yöresel adları, ne amaçla ve nasıl kullanıldıkları kaydedilmiştir. Türlerin teşhisinde herbaryum örneklerinden ve Flora kitaplarından yararlanılmıştır.

Bitkilerin bölgede mide, baş ve romatizma ağrıları, yara tedavisi, öksürük, grip ve soğuk algınlığı, diyabet, hipertansiyon, üriner sistem hastalıkları ve hemoroit başta olmak üzere birçok hastalıkta kullanıldığı belirlenmiştir. En yaygın kullanılan taksonların; Pistacia eurycarpa, Rubia tinctorum, Paliurus spina-christi, Bryonia multiflora, Eryngium campestre, Hordeum vulgare, Tribulus terrestris, Teucrium polium , Ecballium elaterium, Crataegus aronia var. aronia, Alkanna striata, Allium cepa, Anchusa strigosa, Cerasus mahaleb, Vitis vinifera ve Quercus brantii olduğu saptanmıştır.

Midyat yöresinde bitkilerin halk arasında kullanımı bilimsel kanıtlarıyla birlikte ayrıntılı olarak sunulmuş ve böylece bu konudaki bilgilerin gelecek kuşaklara unutulmadan aktarılması sağlanmıştır.

S-0857 - ÜÇ FARKLI ŞEKİLDE ALINAN KAN ÖRNEKLERİNİN KAN GLUKOZ DEĞERLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

TÜLAY SAĞKAL MİDİLLİ1, EDA ERGİN1, EBRU BAYSAL2, ZEKİ ARI3,

1MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 3MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ,

Hem literatürde hem de klinik uygulamada kan şekeri ölçüm tekniğinin standart bir uygulama şeklinin olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla, hem sağlık personeli hem de düzenli kan şekeri ölçüm takibi olan hastalarda hatalı sonuçlara yol açmaması için doğru kan şekeri ölçüm tekniğini tespit etmek oldukça önem arz etmektedir. Glukoz değerlerini karşılaştırmak amacıyla 3 farklı şekilde alınan kan örneklerini karşılaştıran yurtiçi ve yurtdışı bu konuyu destekleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışma, alanda ilk olması ve bundan sonraki çalışma¬lara ışık tutması açısından özgün bir değere sahiptir. Bu çalışmanın amacı üç farklı şekilde alınan venöz kan ve kapiller kanların ilk ve ikinci kanların kan glukoz değerleri arasındaki farklılıkları ve ilişkiyi belirlemektir.

Bu çalışma yarı deneysel, tek gruplu eş zamanlı örneklemi olarak planlanmıştır. Türkiye'nin batısında Manisa ilinde yer alan, bir üniversite hastanesinde gerçekleşmiştir. Bu çalışma hastanenin kan alama birimine başvuran 190 katılımcıdan oluşmaktadır. Üç farklı şekilde alınan kan örnekleri; (a) venöz kan, (b)yalnızca su ve sabunla yıkanmış sağ elin orta parmağından alınan kapiller kanın birinci ve ikinci kandamlaları ve (c) su ve sabunla yıkanmış ve alkollü pamukla temizlenmiş sol elin orta parmağından alınan kapiller kanın birinci ve ikinci kandamlalarıdır.

Kan örneklerinin kan glukoz değerleri sırasıyla; 100.38 ± 24.73, 99.21 ± 22.60, 101.37 ± 24.22, 99.36 ± 22.66 and 101.59 ± 23.71. Üç farklı şekilde alınan kan örneklerinin kan glukoz değerleri arasında tüm ölçümler için istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (F= 2.440, p= 0.120). Su ve sabunla yıkanmış (t= -4.589, p= 0.000), ve su ve yabunla yıkanmış alkollü pamukla temizlenmiş (t= -5.291, p=0.000) parmaklardan alınan kapiller kanın birinci ve ikinci kandamlalarındaki kan glukoz değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Venöz kan ve kapiller kanın birinci ve ikinci kandamlalarındaki kan glukoz değerleri arasında güçlü bir ilişki bulunmuştur (r=0.917, r=0.909, r=0.908, r=0.911, p=0.000, sırasıyla).

Kapiller kan glukoz değerlerini hızlı bir şekilde belirlemede venöz kan glukoz değerleri yerine kullanılabileceği, yalnızca nötral sabun ve su ile ellerin yıkanması kapiller glukoz ölçümü için yeterli olabileceği ve temiz bir elden alınan birinci ve ikinci kandamlaları kapiller kan glukoz ölçümü için kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

S-0858 - ÇALIŞAN ADÖLESANLARDA KİŞİSEL HİJYEN UYGULAMALARI

Filiz ADANA1, Duygu YEŞİLFİDAN1, Öner ALTINTOP1, Zeynep TÜRKAL1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı,

Bu araştırma çalışan adölesanların hijyen uygulamalarını geliştirmek amacıyla planlanmıştır.

Girişimsel olan araştırma 2015-2016 akademik ders yılı bahar yarıyılında Aydın ilinde yapılmıştır. Çalışma, adölesanların haftada bir iş günü devam ettikleri bir Mesleki Eğitim Merkezinde yapılmıştır. Okula 705 öğrenci kayıtlı olmasına rağmen devamlı öğrenci sayısı 585'tir. Çalışmada öğrencilere kişisel hijyenin önemi ve hijyen uygulamalarına ilişkin yapılandırılmış bir eğitim verilmiş, eğitim uygulaması 91 öğrenci ile 2 saat/hafta olarak 4 hafta sürdürülmüştür. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş uygulamanın yapıldığı günlerde okula devam eden ve gönüllü öğrencilerle çalışma sürdürülmüştür. Eğitimler sınıf ortamında, araştırmacılar tarafından yürütülmüştür. Öğrencilere eğitim öncesi anket formunda kişisel bilgiler, kişisel hijyen uygulama araç kullanımı ve kişisel hijyen uygulamalarına ait sorular; eğitim sonrası anket formunda ise kişisel hijyen uygulama araç kullanımı ve kişisel hijyen uygulamalarına ait sorular sorulmuştur. Eğitim sonrası anket uygulaması uygulama tamamlandıktan iki hafta sonra yapılmıştır. Veriler SPSS istatistik paket programında (Version 15,Chicago IL,USA) değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirmesinde; temel istatistiksel analizler, ki kare testi kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 17,17±134 olup; %87.9'u (80) erkek, %12.1'i (11) kadın olup, %40.7'si köyde ve ilde en uzun süre yaşamış, %98.9'u en uzun ege bölgesinde yaşamıştır. %41.0'ının 1 kardeşi vardır. %71.9'unun babasının eğitim durumu ilköğretim, %71.1'inin annesinin eğitim durumu ilköğretimdir. %65.9'u sosyoekonomik düzeylerinin gelir gidere denk olduğunu , %57.1'i evde yaşadığını, %76.9'u aile tipinin çekirdek aile olduğunu, %90.9'u anne ve babasının birlikte olduğunu, %67.4'ü annesinin çalışmadığını, %77.8'i babasının çalıştığını belirtmiştir. Öğrencilerin %28.6'sının bölümü bayan kuaförlüğüdür. %66.7'sinin okulda geçirdiği süre 10 saattir, %64.8'i daha önceden kişisel hijyen ile ilgili eğitim almamıştır. Eğitim sonrası öğrencilerdeki hijyen uygulamalarının eğitim öncesine göre anlamlı derecede düzeldiği bulunmuştur. ($p< 0,05$)

Çalışan adölesanlardaki hijyen uygulamaları, eğitim öncesi ve eğitim sonrası olarak karşılaştırıldığında eğitim sonrası farklılıklar bulunmuştur. Çalışmada öğrencilerin hijyen uygulamalarının zayıf olduğu, hijyen eğitiminin hijyen uygulamalarına etkisinin olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda konuya ilişkin eğitimlerin periyodik olarak verilmesi ve doğru alışkanlıkların kazanılmasının sağlanması gerekmektedir.

S-0859 - ÇALIŞAN ADÖLESANLARDA PSİKOAKTİF MADDE KULLANIMI

Filiz ADANA1, Zeynep TÜRKAL1, Fatma AKCAN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi,

Bu çalışma bir mesleki teknik eğitim merkezinde öğrenim gören öğrenciler (Çalışan adolesanlar) arasında psikoaktif madde kullanım düzeyi ve etkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Analitik-kesitsel araştırma 2015-2016 Akademik ders yılı güz döneminde (Şubat-Mayıs ayları arasında) yapılmıştır. Anket uygulaması 22-26 Mart 2016 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Çalışmanın yapıldığı Efeler Mesleki Eğitim Merkezinde 705 öğrenci (120 kız, 585 erkek) kayıtlıdır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş öğrencilerin tamamına ulaşmak (census) hedeflenmiştir. Ancak 120 öğrencinin akademik dönem içinde kaydının silinmesi, 110 öğrencinin uygulamanın yapıldığı günlerde okulda bulunmaması, 141 öğrencinin anketleri eksik-hatalı doldurması ve 35 öğrencinin anket uygulamasına katılmayı reddetmesi nedeni ile 299 (32 kız, 267 erkek) öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilme kriterleri Efeler Mesleki Teknik Eğitim Merkezine kayıtlı öğrenci olmak ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmaktır. Anket uygulaması sınıf ortamında, gözlem altında yapılmış ve yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci ve üçüncü bölümde madde kullanımına ait sorular bulunmaktadır. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan Aydın Milli Eğitim Müdürlüğünden Araştırmanın yapılacağı okul olan Efeler Mesleki Eğitim Merkezi için gerekli olan izinler ve araştırmaya katılan öğrencilerden/velilerden yazılı onam alınmıştır. Veriler SPSS istatistik paket programında (Version 15, Chicago IL, USA) değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirmesinde; temel istatistiksel analizler, ki- kare testi kullanılmıştır.

Öğrencilerin % 10.6'sı (32) kadın, % 89.4'ü (267) erkek olup, % 94.3'ü (283) en uzun Ege Bölgesinde % 44.0'ı (132) köyde yaşamış olduğunu, % 97.3'ü (292) evde yaşadığını, %40.1'ı (120) tek kardeşe sahip olduğunu, % 49.1'i (147) bazen mazeretsiz olarak okul devamsızlık yaptığı belirtmiştir. Öğrencilerin %52.5'i (157) sigara içtiğini ifade etmiştir. Öğrenciler sigara başlama nedeni olarak, %12.0'si (36) denemek, %11.0'i (33) eğlenmek, %22.3'ü (67) arkadaş etkisi, %6.0'si (18) aile etkisi, %11.0'i (33) sıkıntılardan kurtulmak olduğunu belirtmiştir.Öğrencilerin %56.4 (169)'ü maddeye ulaşmada güçlük çekmediğini, %3.7'si (11) esrar, %2.3'ü (7) eroin, %3.7'si (11) ecstasy, %3.3'ü (10) kokain, %3.0'ü (9) uçucu madde (tiner/bally), %2.3'ü (7) benzodiazepin, %2.7'si (8) kristal, %0.3 'ü (1), kolonya/çakmak gazı, %0.3'ü (1) jam kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin cinsiyetleri ile sigara kullanım durumları karşılaştırıldığında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre anlamlı derecede daha fazla sigara kullandığı bulunmuştur.

Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre anlamlı derecede daha fazla sigara kullandığı bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda çalışan adolesanların madde kullanım açısından daha kapsamlı çalışmalarla değerlendirilmesi ve özellikle erkek öğrencilerle bu konuda girişimsel çalışmaların planlanması önerilebilir

S-0860 - ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN AİLE İÇİ SÜREÇLERLE İLGİLİ SORUNLARI: FENOMENOLOJİK ÇALIŞMA

BENGÜ ÇETİNKAYA1, SİBEL SERAP CEYLAN2,

1Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi , 2Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Aile bir sistemdir ve aile içinde her bireyin formal ya da informal rolleri vardır. Engelli bir çocuğun aileye katılımıyla tüm aile bireyleri ve rolleri etkilenir. Engelli çocuğu olan annelerle yapılan çalışmalarda, annelerin çalışmadığı ve engelli çocuğun bakımında primer rol aldıkları belirtilmektedir. Bu durum engelli çocuğu olan annelerin aile içi süreçlerdeki bozukluktan kaynaklı birçok sorun yaşamasına yol açmaktadır. Literatür incelendiğinde konuyla ilgili yapılmış çalışmaların büyük çoğunluğunun nicel araştırma olduğu görülmektedir. Nitel araştırma olarak yürütülen bu araştırmanın zihinsel engelli çocuğu olan annelerin aile içi süreçlerle ilgili kendi deneyimlerini derinlemesine anlayabilmemize ve sorunlara yönelik girişimler geliştirilebilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Araştırma bu amaçlarla planlanmıştır.

Araştırma nitel (Qualitative) araştırma türündedir. Fenomenolojik desende tasarlanan çalışmada 11 orta ve ağır düzeyde zihinsel engelli çocuğu olan anne ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak derinlemesine görüme yapılmıştır. Katılımcıların izniyle ses kaydı alınmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Verilerin kodlamaları yapılmış, kodlardan temalara ulaşılmıştır.

Temalar, “ilişkiler” ve “güçlükler” olarak belirlenmiştir. İlişkiler teması eşle ilişkiler, diğer çocuklarla ilişkiler, sosyal ilişkiler alt temalarından, güçlükler teması ise bakım verme ile ilgili güçlükler, aile içi rollerle ilgili güçlükler, maddi güçlükler alt temalarından oluşmaktadır.

Zihinsel engelli çocuğa bakım veren anneler aile içi süreçlerle ilgili sorunlar yaşamaktadır. Araştırma sonuçlarının bu sorunlara yönelik yönelik girişimler oluşturulmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

S-0861 - ÖZ-YETERLİK İÇİN SEMPTOM YÖNETİM ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

FİLİZ ÖZEL1, AYŞE ÖZKARAMAN2, FİSUN ŞENUZUN AYKAR3,

1KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 2ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 3EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu araştırmanın amacı; Öz-Yeterlik için Semptom Yönetim Ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yaparak bu ölçeği ulusal ve uluslar arası literatüre kazandırmaktır.

Araştırmada, 13 ifadeden oluşan Öz-Yeterlik için Semptom Yönetim Ölçeği kullanılmıştır. Öncelikle ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılabilmesi için dil ve kapsam geçerlikleri yapılmış, dil ve kapsam geçerlikleri sonucunda oluşan Türkçe ölçek; iki farklı hastanede tedavi gören kronik hastalığa sahip bireylere uygulanmıştır. Bu uygulamadan elde edilen veriler, ilk olarak ölçeğin yapı geçerliğini test etmek adına yapısal eşitlik modeli kullanılarak değerlendirilmiş ve yine güvenilirlik testleri de bu veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Öz-Yeterlik için Semptom Yönetim Ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucunda iyi derecede uyum indekslerine sahip olduğu ($\chi 2$=223,14, X2/sd= 4.13, RMSEA=0.077, CFI=0.90, IFI=0.91, NNFI=0,90 ve NFI=0,91); 1 boyut ve 12 sorudan oluştuğu ortaya konulmuştur.

Bu araştırmada, Öz-Yeterlik için Semptom Yönetim Ölçeği'nin Türkçe versiyonu elde edilerek ulusal literatüre bu ölçeğin kazandırılmıştır.

S-0862 - FABRİKA ÇALIŞANLARININ İŞ GÜVENLİĞİ BİLGİ DÜZEYİ VE KİŞİSEL KORUYUCU KULLANIMI

Ayşe SEZER BALCI1, Nurcan KOLAÇ1, Rojbin ÜRKMEZ1, Özcan ARSLAN1, Selin KARA1,

1Marmara Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı bir fabrikada çalışan işçilerin iş güvenliği konusunda bilgi düzeyleri ve kişisel koruyucu kullanım durumlarını belirlemektir.

Araştırmanın evrenini bir üretim fabrikasında Mart-Mayıs 2017 tarihleri arasında çalışan işçiler oluşturmuş, örneklem seçimi yapılmamıştır (N=298). Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan, tanıtıcı bilgi formu, kişisel koruyucu donanım kullanımı ve bilgi düzeyini değerlendiren anket kullanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan izin alınmış, çalışanlara Aydınlatılmış Onam Formu okutulup izinleri alınmıştır. Verilerin istatiksel analizlerinde; tanımlayıcı istatistiklerden sayı ve yüzde kullanılmıştır.

Katılımcıların yaş ortalaması 34.66±8.89, %84.6'sı erkek, %76.5'inin çocuğu vardır. %79.2'si ilköğrenim, %18.1'i lise mezunu, %32.9'u beş yıldan fazla süredir çalışmaktadır. %77.2'si kişisel koruyucu kullanım haklarını bildiğini belirtmiştir. Fabrikada kullanmaları zorunlu olan kişisel koruyucular için sırasıyla maske (%81.5), kulaklık (%69.8), eldiven (43.3), ayakkabı (19.1), gözlük (8.7) olarak ifade edilmiştir. İşyeri riskleri olarak gürültü (%72.5), toz-duman (%51.3), kimyasal (%41.6), keskin araç (%32.6) olarak belirtilmiştir. Kişisel koruyucu kullanım sorumluğunun %19.1 işçi, %56'sı işveren, %16.1'i iş sağlığı ve güvenliği uzmanı, %8.7'si iş sağlığı hemşiresinde olduğunu belirtmiştir. %11.1'i iş kazası riski yaşadığını ifade etmiştir. %21.8'i koruyucu malzeme kullanmayı rahatsız edici bulmakta, %15.8'i koruyucu ekipman kullanmasa bile kendisine zarar gelmeyeceğini düşünmekte, %43.6'sı çalışma ortamındaki tozlar nedeniyle nefes almakta zorlandığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak fabrika çalışanlarının önemli bir bölümü koruyucu ekipman kullanmamakta ve ekipman kullanmamasını risk olarak görmemektedir.

S-0863 - OFİS ÇALIŞANLARINDA METABOLİK SENDROM VE SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI

Selin KARA1, Esma ERDOĞAN1, Merve ÇETİN1, Emre YILDIZ1, Ayşe SEZER BALCI1, Nurcan KOLAÇ1, İŞ YERİ HEKİMİ Ali DEMİRCAN2,

1Marmara Üniversitesi, 2Eczacıbaşı Holding,

Çalışmanın amacı; ofis çalışanlarında Metabolik Sendrom sıklığı (MetS) ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını belirlemektir.

Tanımlayıcı-kesitsel tipteki araştırmanın evrenini Ocak 2017-Nisan 2017 tarihleri arasında İstanbul İlinde bulunan özel bir banka ve şirketin ofis çalışanları oluşturmuştur (N=1200). Çalışma, katılmaya gönüllü 140 kişi ile tamamlanmıştır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II (SYBDÖ II) ve Adult Treatment Panel III (ATP III) tanı kriterleri kullanılarak toplanmıştır. ATP III tanı kriterleri için; kan basıncı ve bel çevresi ölçümleri yapılmış, ayrıca sağlık ofisinde açlık kan şekeri, serum trigliserid düzeyi ve HDL değeri ölçümü için kan alınmıştır. Araştırma öncesi Marmara Üniversitesi Tıp Etik Kurulu'ndan etik izin alınmış, katılımcılara çalışmanın amacı açıklanarak Gönüllü Onam Formu imzalatılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, ANOVA ve bağımsız gruplarda t testi kullanılmıştır.

Çalışanların %50'si kadın, %62.1'i evli, %52.9'unun eğitim düzeyi lisans ve üzeri, %22.9'unun kronik hastalığı bulunmakta, %36.4'ü sigara kullanmakta, %42.9'u normal kilolu, %36.4'ü ise fazla kiloludur. Abdominal obezite oranı kadınlarda %45.7, erkeklerde %28.6 olarak bulunmuştur. Tüm çalışanlarda ATP III tanı kirterlerine göre MetS sıklığı %18.6 olarak bulunmuştur. Kadınlarda bu oran %17.1, erkeklerde ise %20'dir. MetS sıklığı ile bağımsız değişkenler karşılaştırılmış; evlilerde MetS oranı (%25.3) bekarlardan (%7.5) istatistiksel olarak anlamlı daha yüksektir (x2=6.85; p=0.00). MetS sıklığı kronik hastalığı olan bireylerde %37.5'ken, kronik hastalığı olmayanlarda %13.1'dir (x2= 9.94; p=0.00). Katılımcılardan 20-40 yaş arası olanlarda MetS oranı (%7.1), 41-60 yaş arası olanlardan (%45.2) istatistiksel olarak anlamlı daha yüksek bulunmuştur (x2=28.21; p=0.00). Masa başında günlük çalışma süreleri 8 saat olanların %17.4'ünde, 8 saat üzeri çalışanların ise %20.8'inde MetS varlığı saptanmıştır. Çalışanların SYBDÖ II puan ortalaması 141.96±25.34 (min=89, max=205) olarak bulunmuştur. Zayıf olanların SYBDÖ II puan ortalamaları 124.50±9.19; normal kiloda olanların 148.20±26.85, fazla kilolu olanların ise 138.19±23.59 bulunmuştur. MetS tanısı alanların SYBDÖ II puan ortalaması 139.88±26.78, MetS tanısı almayanların puan ortalaması ise 142.43±25.10'dir.

Sonuç olarak ofis çalışanlarının %18,6'sında metabolik sendrom olduğu bulunmuştur.

S-0864 - OFİS ÇALIŞANLARINDA KAS İSKELET PROBLEMLERİ

Kübra GÜN1, Merve AKPOLAT1, Ayşe SEZER BALCI1, Nurcan KOLAÇ1,

1Marmara Üniversitesi,

Araştırmanın amacı ofis çalışanlarında kas iskelet sorunlarını belirlemektir.

Tanımlayıcı türdeki çalışmanın örneklemini Ocak-Nisan 2017 tarihleri arasında özel bir holdingin ofis bölümünde çalışan, çalışmaya katılmaya gönüllü 60 birey oluşturmuştur. Araştırmanın bağımsız değişkenleri: yaş, cinsiyet, çalışma yılı, Bağımlı değişkeni; Ergonomi Uyum Ölçek puanıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Sosyo-demografik Anket Formu, Cornell Kas İskelet Rahatsızlıkları Anket puanı kullanılmıştır. Cornell Kas İskelet Sistemi Rahatsızlıkları Anketi, çalışanların, çalışma duruşlarından kaynaklanan kas iskelet sistemi rahatsızlıklarını tespit etmek amacıyla, Hedge ve ark. (1999) tarafından hazırlanmış, Erdinç ve ark. (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Cornell Kas İskelet Sistemi Rahatsızlıkları Anketi ile kas iskelet sistemi rahatsızlığının görülme sıklığını, şiddetini ve iş performansına olan etkisini, oransal olarak saptamak mümkün olabilmektedir. Araştırmaya başlamadan önce Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan izin alınmış, çalışanlara Aydınlatılmış Onam Formu okutulup izinleri alınmıştır. Verilerin istatiksel analizlerinde tanımlayıcı istatistiklerden sayı, yüzde kullanılmıştır.

Katılımcıların %40'ı 26-30 yaş aralığında, %31.7'si 31-39 yaş aralığındadır.%75'i kadın, %68.3'ü 1-10 yıldır çalışmakta, %58.3'ü günlük 8-10 saat bilgisayar başında zaman geçirmektedir. Günlük ortalama mola verme süreleri incelendiğinde; %20'si 10 dakika, %20'si 20 dakika, %33.3'ü 30 dakika mola vermektedir. Kornell Kas İskelet Rahatsızlıkları Anketine göre katılımcıların %46.7'si sırtta, %45'i boyun bölgesinde, %36.7'si bel ve el bileklerinde, %35'i sağ omuzda, %33.3'ü sol omuzlarında ağrı, sızı veya rahatsızlık hissetmektedir. %33.4'ü sırtında, %31.6'sı boyunda, %23.4'ü belde, %18.4'ü el bileğinde hissedilen ağrı, sızı ve rahatsızlığın, yapılan işe engel teşkil edecek nitelikte olduğunu belirtmiştir. Kornell kas İskelet Rahatsızlıkları Anketinin etki skorları hesaplandığında en fazla etki skoru 280 iken, en düşük etki skoru ise 0'dır. Etki skoru 0 olanların ortalama mola sürelerinin fazla olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak katılımcılar en fazla sırt ve boyun ağrısından yakınmaktadır.

S-0865 - ERGONOMİYE UYGUN OTURMA PROGRAMI'NIN OFİS ÇALIŞANLARININ ERGONOMİK OTURMA DAVRANIŞINA ETKİSİ-ÖN TEST SONUÇLARI

Merve AKPOLAT1, Kübra GÜN1, Ayşe SEZER BALCI1, Nurcan KOLAÇ1,

1Marmara Üniversitesi,

Araştırmanın amacı ergonomiye uygun oturma eğitiminin ofis çalışanlarının ergonomik oturma davranışına değerlendirmektir.

: Ön-son test kontrol gruplu deneysel bir araştırmadır. Araştırma Ocak-Haziran 2017 tarihleri arasında İstanbul İli Anadolu yakasında özel bir holding ofis bölümünde yapılmıştır. Araştırmanın örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında Power and Sample Size Calculation Programı (PS) kullanılmış, α=0.01, ortalama fark=5 ve standart sapma=4.38 olarak alınmıştır. Buna göre %99'lık güç için her bir grupta 22 kişinin örnekleme alınması gerektiği bulunmuştur. Ancak katılımcı kayıplarının olacağı öngörülerek çalışmada örnekleme alınacak kişi sayısı 60 olarak belirlenmiştir (kontrol ve deney gruplarının 30'ar kişi). Araştırmanın bağımlı değişkenleri: yaş, cinsiyet, çalışma yılı, Ergonomi Uyum Ölçek puanı, bağımsız değişkenleri; ofis ortamında çalışan bireylerde ergonomiye uygun oturma programı. Eğitim programı; ergonomik oturma davranışı geliştirmek hedeflenmiştir. Eğitim programı; Ergonominin tanımı, ergonominin çalışma yaşamındaki önemi, ergonomiye uygun oturma, ergonomiye uygun oturmamaya bağlı sağlık sorunları, ofis egzersizlerini içermektedir. 'Ergonomiye Uygun Oturma Programı' deney grubunda yer alan kişilere 4 oturum şeklinde verildi. Eğitimden sonra katılımcılara ergonomiye uygun oturma görseli ve ofis egzersizlerini içeren masa takvimleri dağıtıldı. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Sosyo-demografik Anket Formu, Bilgisayarlı Çalışma Ortamlarında Ergonomi Uyum Ölçeği (BÇOEUÖ) kullanılmıştır. Amerikan Çalışma Güvenliği ve Sağlık Yönetimi Bölümü (US OSHA Department) tarafından geliştirilen, Erdoğan, Erkoç ve Şakar (2007) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Bilgisayarlı Çalışma Ortamlarında Ergonomi Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan izin alınmış, çalışanlara Aydınlatılmış Onam Formu okutulup izinleri alınmıştır. Verilerin istatiksel analizlerinde tanımlayıcı ve karşılaştırmalı istatistikler kullanılmıştır.

Deney ve kontrol grubunun BÇOEUÖ ön test puanları incelendiğinde çalışma pozisyonu (Z=-2.70, p=0.00) ve klavye-giriş aletleri (Z=0.24, p=0.00) puanları arasında fark saptanmıştır. Deney ve kontrol grubunun BÇOEUÖ oturma pozisyonu, görüntüleme alanları, çalışma alanları ve genel ön test puanları arasında fark saptanmamıştır (p>0.05).

Deney ve kontrol grubunun ön test puanlarında istenen farksızlık sağlanmış, son test verileri toplanmaktadır.

S-0866 - KADIN SAĞLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER: KOCAGÜR ÖRNEĞİ

Azize SÜNBÜL1, Hale UYAR HAZAR2,

1Efeler Toplum Sağlığı Merkezi, Kocagür Sağlık Evi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü,

Kadın sağlığı toplum sağlığı için önemli bir olgudur ve aile ve toplumdan kaynaklanan psiko-sosyal faktörler, kadının bireysel sağlık durumu, doğurganlık davranışı, sağlık hizmetlerinin kalitesi gibi pek çok faktörden etkilenmektedir. Bu çalışmanın amacı, kadın sağlığını etkileyen faktörleri Kocagür örneğinde incelemektir.

Bu araştırma analitik-kesitsel tipte bir çalışmadır. Aydın'da, Şubat-Mayıs 2017 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini 15-49 yaş arası 220 kadın örneklemini de evrenin tamamı olan 220 kadın oluşturdu. Araştırma verilerinin analizi bilgisayar ortamında yapıldı. Verilerin analizinde, sayı, yüzde, ortalama, tek grup ortalaması t-Testi kullanıldı.

Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 30.03±9.86 olup eşleri 18-63 (Min-Max) yaş aralığındadır. Kadınların evlendiklerindeki yaş ortalaması 16,92±2,93, eşlerinin yaş ortalaması 19,28±3,55'dir. Kadınların %74,4'ünün tanışarak, anlaşarak evlendiği, %30,1'inin birden fazla sayıda evlendiği görüldü. Kadın sağlığını etkileyen doğurganlıkla ilgili faktörlere bakıldığında; kadınların ilk gebelik yaşı ortalaması 17,59±3,01, gebelik sayısı ortalaması 4,14±2,25, gebelik aralarında iki yıldan az aralıkta geçen gebelik sayısı ortalaması 2,03±1,36 olup, iki yıldan daha az aralıkta ve bir ya da daha fazla sayıda gebelik deneyimleyen kadınların oranı %56,2'dir. Kadınların gebelik sayıları riskli gebelik sayısı değerinin üstündedir (t=6,51; p<0,001). Doğum sayısı ortalaması 3,31±1,63, düşük sayısı ortalaması 0,38±0,73 olan kadınların %27,1'inin isteyerek yada kendiliğinden düşük yaptığı, küretaj sayısı ortalaması 0,17±0,60 olan kadınların %10,8'i düşük sonrası yada isteyerek küretaj olduğu görüldü. Kadın sağlığını etkileyen doğurganlık dışı faktörlere bakıldığında; kadınların %3,4'ünün doğal menopoza girdiği, %21,7'sinin astım, hipertansiyon, kalp, diyabetüs mellitüs, migren, böbrek, eklem, psikolojik, mide ülseri ve karaciğer sirozu gibi kronik/sistemik hastalığının olduğu, %26,1'nin hemoglobin değerinin 11,00 mg/dl'nin altında olduğu görüldü. Kadınların %86,70'i sözel şiddete maruz kalırken, cinsel şiddete maruz kalma oranının %0,00 olduğu, %63,55'inin eşinden, %61,08'inin komşularından, %53,20'sinin babasından şiddet gördüğü belirlendi.

Kadın sağlığını etkileyen sosyo-demografik, doğurganlıkla ilgili ve doğurganlık dışı faktörler arasında yer alan önlenebilir faktörlerde ebe ve kadın-doğum hemşirelerine önemli sorumluluklar düşmektedir. Kadınların sağlığını etkileyen faktörlerin belirlenip, buna yönelik hizmetin planlanması ve kadın sağlığını korumada katkı sağlaması beklenmektedir.

S-0867 - ÇOKLU İLAÇ DİRENÇLİ LOKALİZE PSEUDOMONAS AERUGİNOSA ENFEKSİYONLARINA KARŞI ANTİMİKROBİYAL FOTODİNAMİK TEDAVİNİN ETKİNLİĞİ

Hüseyin TAŞLI1, Nermin TOPALOĞLU AVŞAR2, Ayşe AKBIYIK3,

1Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı , 2İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Mühendislik Ve Mimarlık Fakültesi, Biyomedikal Mühendisliği Bölümü, 3İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı ,

Günümüzde giderek artan oranlarda yaygın antibiyotik direnci nedeniyle lokalize Pseudomonas aeruginosa enfeksiyonlarının tedavisinde güçlük yaşanmaktadır. Nitekim, Dünya Sağlı Örgütü (DSÖ) 27 şubat 2017'de yayınladığı bildirgede, gösterdiği çoklu ilaç direnci (Multiple Drug Resistance-MDR) nedeniyle insan sağlığını tehdit eden, yeni antimikrobiyallere ihtiyaç duyulan bakteri listesinde karbapenem dirençli P.aeruginosa öncelikli sırada ele alınmıştır. Son yıllarda, toksik olmayan fotosensitizan (photosensitizer-PS) ve fotosensitizanı uyaran düşük yoğunlukta zararsız görülebilir ışık kombinasyonundan oluşan antimikrobiyal fotodinamik tedavi (antimicrobial photodynamic therapy-aPDT)'nin lokalize MDR P.aeruginosa enfeksiyonların tedavisinde potansiyel olabileceği üzerinde yoğun olarak tartışılmaktadır. Bu sistematik derleme, MDR P.aeruginosa karşı aPDT'nin etkinliğinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Sistematik derlemede "PubMed, ScienceDirect, Google Scholor, Google Akademik, Springer, CAB-Direct, ProQuest-Central, IGI-Global, Taylor-Francis" veritabanlarından "fotodinamik tedavi, antimikrobiyal fotodinamik tedavi, çoklu ilaç direnci, Pseudomonas aeruginosa, photodynamic therapy, antimicrobial photodynamic therapy, multiple drug resistance" anahtar kelimeleri ile ulaşılabilen Ocak 2007-Mayıs 2017 tarihleri arasında yayınlanan araştırmalar incelenmiştir.

Araştırmada genel tarama sonucunda 1200 veriye ulaşılmıştır. Başlığında ve/veya özetinde belirlenen anahtar kelimelerin herhangi birini veya birkaçını içeren 22 verinin özeti incelenmiş olup, tam metne ulaşılabilen 13 araştırma çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmaların 4 in-vivo koşullarda, 9'u in-vitro koşullarda gerçekleştirilmiştir. Metilen mavisi (Methylene blue-MB) veya MB-ETDA kombinasyonlarının kullanıldığı 3 aPDT deneyinde; indosiyanin yeşilinin kullanıldığı bir aPDT deneyinde MDR P.aeruginosa'da %99'luk bir azalma saptanmıştır. Toluidin blue (TBO)'nun kullanıldığı iki aPDT deneyinde sınırlı antimikrobiyal etkinlik saptanırken; porfirin türevlerinin kullanıldığı bir deneyde güçlü bir antimikrobiyal etkinlik elde edilmiştir (6-8 log'luk azalma). Kitosan nanopartiküllerinin ve antibiyotiklerin kullanıldığı aPDT deneylerinde 2-8 log'luk düşüş gerçekleştiği; HB-La+3, rutenyum ve gümüş nanopartiküllerin, chlorin-e6'nın PS olarak kullanıldığı in-vivo aPDT deneylerinde mikrobiyal yükün önemli ölçüde azaldığı, yara iyileşme süresinin kısaldığı tespit edilmiştir.

aPDT geniş spektrumlu antimikrobiyal etkinlik göstermesi, gözardı edilecek düzeyde doku toksisitesine neden olması, çoklu tedavilerde bile fotorezistans gelişiminin olmaması, kolay ulaşılabilirliği, maliyetinin düşük olması itibariyle iyileşmeyen MDR P.aeruginosa lokalize enfeksiyonların tedavisinde umut vaat edici gibi görünmektedir.

S-0868 - GLUTENSİZ DİYETLER VE KULLANILMA DURUMLARI

NAZMİ SAVAŞ1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ,

Glutensiz diyetler ve kullanılma durumlarının incelendiği çalışmaları derlemektir.

Gluten başlıca; buğday,arpa,çavdar,yulaf gibi tahıl ürünlerinde temel olarak bulunan bir protein türüdür.Tahıl grubu hamuru içeriğinin iskelet yapısını oluşturmaktadır.Gluten içeriğini, gliadin ve glütenin adlı iki aminoasit formdan oluşturmaktadır.Bu aminoasitler çözünmez protein yapıdadır.Glutensiz diyet ise gluten proteinini içermeyen diyet ürünüdür. Glutensiz diyet;çölyak,irritable bağırsak sendromu,dermatit,otizm,tip-1 diyabet ve romatoid artrit gibi çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılabilmektedir.Glutensiz diyetin uygulanması hastalarda semptomların kontrol altına alınmasında ve komplikasyonların önlenmesine yardımcı olmaktadır. Glutensiz diyetlerde özellikle tahıl grubunun temelini oluşturan, temel besin olan ekmek ve çeşitleri sınırlı seçeneklerde olmaktadır.Bu durum vücutta vitamin,mineral,lif gibi çeşitli besin ögelerinin eksik alımına zemin hazırlayabilmektedir.Bu yüzden eksiklikleri besin değeri yüksek,sağlıklı tercihlerle giderilmelidir.

Buğday ununda yaklaşık 18 farklı aminoasit formu bulunmaktadır.Toplam proteinlerin 2/3'ü glutamin,prolin,sistein ve sistin aminoasitlerinden oluşmakta olup bu aminoasitlerin her biri farklı görevlere sahip olmaktadır.

Literatüre bakıldığında;çeşitli çalışmalarda glütensiz diyetler ve kullanılma durumları incelenmiştir.Glutensiz diyetlerin,gluten intoleransı(çölyak),dermatitis herpetiformis(duhring hastalığı),tip-1 diyabet(juvenil diyabet),irritable bağırsak sendromu,otizm,romatoid artrit ve çeşitli nörolojik rahatsızlıklarda kullanımı üzerine olumlu etkileri kanıtlanmıştır.Tüm bu etkiler glütenin içerisinde bulunan çeşitli aminoasit formlarından kaynaklanıyor olabilir.Ayrıca bu etkiler,gluten tolerasyonundan dolayı kişiden kişiye göre değişebilmektedir.Glutensiz ürünlerin fiyatları gluten içeren ürünlere göre çok daha pahalı bulunmuştur bu da bireylerin glütensiz diyetleri uygulama durumunu azaltabilmektedir.Ağırlık kaybı veya ağırlık kazanımı üzerine ise henüz kesin bilimsel kanıtları bulunmamaktadır.

S-0869 - YEŞİL ÇAY EKSTRAKTININ İNSAN KAYNAKLI TÜKRÜK A-AMİLAZI VE KARBONHİDRAT SİNDİRİM ENZİMLERİ ÜZERİNE DURDURUCU ETKİSİ

EBRU AYDIN1,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ GIDA MÜHENDİSLİĞİ,

Bu çalışmada yeşil çay ekstraktındaki polifenollerin insan kaynaklı tükrük α-amilazı ve karbonhidrat sindirim enzimlerine (α-glikozidaz) etkisi incelenmiştir. Ayrıca enzim aktivitelerinin tespitinde test içeriğindeki mevcut polifenollerin ayrılmasının çok önemli olduğu gösterilmiştir (OH gruplarındaki indirgeme potansiyeli).

İnsan tükrük a-amilaz aktivitesi için yöntem geliştirmenin ilk basamakları, insan tükürük alfa amilazın amilopektin üzerindeki etkinliklerinin belirlenmesini içerir ve yöntem, amilopektinden redüksiyon şekeri üretiminin analizi ile optimize edilmiştir. Alfa-glukozidaz aktivitesi için geliştirilen yöntem ise, sükroz, maltoz ve izomaltozdan glikoz üretimini sıçan bağırsak dokularındaki sindirim enzimlerinin kullanılması ve hekzokinaz metodu kullanılarak tespitine dayanmaktadır.

Yeşil çay ekstraktının amilopektinin α-amilaz sindirimininde ~ 1 mg / ml IC50 değerinde orta derecede inhibitörü olduğu bulunmuştur. Yeşil çay özütü, in vitro ortamda maltaz, sükraz ve izomaltaz aktivitelerini sırasıyla 0.95 ± 0.05, 0.44 ± 0.04 ve 0.69 ± 0.02 mg / ml IC50 değerleri ile inhibe etti. Pozitif bir kontrol olarak akarboz (0.1 mM) sırasıyla 90 ± 3.5, 64 ± 4.8 ve 100 ± 2 oranında sukraz, izomaltaz ve maltazı engelledi.

Bulgular, yeşil çayın tükürük α-amilazı ve bağırsak a-glukozidazlarının inhibisyonunu sağlayarak karbonhidrat metabolizmasını etkileyebildiğini göstermektedir. Yeşil çay ekstraktının nişastaların hidrolizi üzerindeki durdurucu etkisi ve tokluk şekerini düşürme potansiyelerinden dolayı, diyabet tedavisinde kullanılan akarboz ilacı ile benzer etkiye gösteren bir role sahip olabilirler.

S-0870 - FİZİKSEL ENGELLİ ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN DEPRESYON VE ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Fettah SAYGILI1, Nesrin YAĞCI2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, 2Pamukkale Üniversitesi,

Çalışmamız, fiziksel engelli çocukların ebeveynlerinin depresif semptomlar, anksiyete düzeyleri ile kas-iskelet ağrı şiddetlerinin belirlenmesi ve çocukların yaş gruplarına göre karşılaştırlarak incelenmesi amacıyla planlanmıştır.

Çalışmaya 2-18 yaş arasında fiziksel engelinden dolayı herhangi bir özel eğitim merkezinde eğitim görmekte olan çocuğa sahip 100 ebeveyn (56 Kadın, 44 Erkek) katılmıştır. Ebeveynler çocukların yaşına göre üç gruba ayrılmıştır. Grup I: 2-6 yaşlarında çocuğa sahip olanlar (n=28), Grup II: 6-12 yaşlarında çocuğa sahip olanlar (n=36), Grup III: 12-18 yaşlarında çocuğa sahip olanlar (n=36). Araştırmada demografik veri formu, Beck Depresyon Envanteri (BDE), Beck Anksiyete Envanteri (BAE) ve çocuklarının sağlık durumunun ebeveynlerin ruh sağlığını ne kadar etkilediğini belirlemek için Vizüel Analog Skalası (VAS) kullanılmıştır. Katılımcılara ait veriler Denizli, Ankara, Antalya ve İzmir deki dört özel eğitim merkezinden toplanmıştır.

Çalışmaya katılan tüm katılımcıların BDE puanı ortalama; 10,9 ± 9,82, BAE puanı ortalama; 9,95 ± 10,18, VAS puanı ortalama; 4,78 ± 3,34cm olarak tespit edilmiştir. Gruplar BDE, BAE ve VAS skorları açısından karşılaştırıldıklarında aradaki fark anlamlı bulunmamıştır.($p>0,05$). Ebeveynlerin yaşları ile BAE skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf ilişki mevcuttur ($p=0,043$; $r=-0,202$).

Çalışmamızın sonuçları göstermiştir ki engelli çocuğa sahip ebeveynlerde anksiyete ve depresif semptomlar görülmekte ve çocuklarının sağlık durumu ebeveynlerin ruh sağlığını etkilemektedir. Literatürdeki çalışmalar fiziksel engelli çocuğa sahip kadınların erkeklere göre daha depresyona yatkın olduğunu belirtirken, bizim çalışmamızda böyle bir sonuca ulaşılamamıştır. Gelecekteki çalışmalarda örneklem büyüklüğünün arttırılması ve fiziksel engelli çocuğu olan ebeveynlerle sağlıklı çocuğu olan ebeveynlerle karşılaştırılmasının daha sağlıklı sonuçlar vereceği inancındayız.

S-0871 - SAVAŞIN ÖTEKİLERİ: KADINLAR

Ayten CAN1, Sibel KARASULU1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

İnsanlığın varoluşundan bu yana menfaatlerin çakıştığı noktalarda, gerek bireyler arası, gerekse dünya tarih sayfalarında adı geçen devletlerarası savaş ve çatışmalara rastlamak mümkündür. Askeri ve ekonomik güç kullanarak siyasi nedenlerle şiddetli çarpışmaların yaşandığı savaşları, sebepleri kadar bu kavramı oluşturan dinamikleri ile de tanımlamak mühimdir. Bu dinamikleri oluşturan öğelerin başında da en fazla mağdur olan ve korunmaya gereksinim duyan kadınlar yer almaktadır. Oysaki geleneksel savaş öykülerinin görünmezleri addedilen kadınlar, savaş hazırlığında, çatışma anı ve sonrasında önemli roller üstlenmektedirler. Fiili olarak savaşa katılan kadınlar var olduğu gibi cephe gerisinde de çok önemli görevler üstlenen kadınların sayısı da azımsanmayacak kadar çoktur. Özellikle tüm savaş cephelerinde özveri ile görev yapan sağlık çalışanları, hemşire ve hastabakıcıların üstlendikleri rol göz ardı edilmeyecek niteliktedir. Erkekliğin maskülenliği ile özleştirilmiş olan savaşı değerlendirirken bu eylemin her noktasında rastlanan toplumsal cinsiyeti göz ardı etmemek gerekir. Kadınların toplum içinde kabul gören annelik rolleri, fiziksel zayıflıkları ve duygusal yapıları sebep gösterilerek, barış yanlısı oldukları yönünde oluşan genel kanı cinsiyet özcü bir yaklaşımdır. Dolayısıyla bu tanım savaş zamanı her alanda aktif rol üstlenen kadın profilini tam anlamıyla yansıtmamaktadır. Oysa ki kadınların feminen yapılarından ileri gelen toplumsal cinsiyet kısıtlamaları, kadını savaş eyleminin temel parçası olmaktan alıkoyamamıştır. Bu çalışmada, kadınların cinsiyete dayalı savaş deneyimleri ve üstlenmiş oldukları roller,savaş hazırlığı, savaş ekonomilerindeki etkileri, çatışma süreci ve sonrasında barışın sağlanması bağlamında değerlendirilecektir.

S-0872 - I. DÜNYA SAVAŞI YILLARINDA AYDIN VİLAYETİ MECLİS-İ UMUMİSİ'NİN HALK SAĞLIĞININ KORUNMASINA YÖNELİK ALDIĞI ÖNLEMLER

Ayten CAN1, Tuba BAYKAL2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, 2Germencik Belediyesi,

İnsanlık tarihinden günümüze kadar ulaşan bir kan dökme eylemi olarak tanımlanan savaş toplumların normal yaşantısını engellemekte önemli bir halk sağlığı sorunlarına da neden olmaktadır. Dünya tarihinin en kanlı savaşlarından biri olan ve 1914-1918 yılları arasında yapılan ve I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu İttifak Devletleri, Almanya ve Avusturya-Macaristan'ın yanında yer almış, İtilaf Devletleri'ne; İngiltere, Fransa, Rusya, İtalya'ya karşı savaşmıştır. Savaş sırasında binlerce Osmanlı askeri şehit olmuş, bir milyonun üzerinde asker ise yaralanmış veya esir olmuştur. Savaş sadece askerleri etkilememiş sivil halk da savaşın olumsuz yönlerinden çok fazla etkilenmiştir. Savaştan etkilenen bölgelerde insanlar doğdukları toprakları, evlerini terk etmek zorunda kalmışlar, açlık ve salgın hastalıklarla da uğraşmak zorunda kalmışlardır. Osmanlı İmparatorluğu zorlu savaş koşullarıyla baş etmeye çalışırken aynı zamanda halk sağlığını korumaya yönelik tedbir almaya da çalışmıştır. Bu konuda elimizde önemli bir kaynak olan "Aydın Vilayet-i Meclis Umumisinin 1330 Senesinde Vuku' Bulan İctimasına Ait Zabıtnamesi" dir. Önemli bir kaynak olan bu zabıtnamede 1914-1915 yıllarına ait Aydın Vilayeti'ne (Aydın, İzmir, Manisa, Muğla ve Denizli sancaklarını kapsamaktadır.) dair birçok konu ve sorun yer almaktadır. Halk sağlığının korunması da önemli bir sorun olarak görülmekte, frengiden sıtmaya birçok salgın hastalıkla mücadele etmenin yolları aranmakta, sağlık personeli yetiştirilmesi, hastane açılması ve salgın hastalıkların yayılmasını önlemek amacıyla tedbir alınmasına çalışılmaktadır. Bu bildiride I. Dünya Savaşı'nın ilk yıllarında Aydın Vilayet Meclisinin halk sağlığının korunmasına yönelik almak istediği önlemler anlatılacaktır. Bu kapsamda öncelikle savaş ve savaşın insanlar üzerindeki yıkıcı etkisinden söz edilecek, ikinci aşamada vilayet meclislerinin kuruluşu ve çalışma yapısı üzerinde durulacaktır. Son aşamada, Aydın Vilayet Meclis-i Umumisi kararlarında halk sağlığının korunmasına yönelik alınmak istenen önlemler üzerinde durulacaktır.

S-0873 - TRANSGENİK HAYVANLARIN FARMAKOLOJİ VE TOKSİKOLOJİDE KULLANIM ALANLARI

Ferda AKAR1, Merve AVCIOĞLU1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Transgenik hayvan kendi genomunda ‘ transgen ’ olarak adlandırılan yabancı DNA parçası taşıyan hayvanlardır. Bu hayvanlar, geleneksel üretim metotlarının yerine laboratuvarda rekombinant DNA teknolojisinin kullanılmasıyla üretilir. Bir transgen (aktarılan gen), bir genin kontrol elementleri (enhancer element ve promotor) ve buna ilaveten diğer bir genin protein kodlayan DNA baz dizisini içerir. Transgenik hayvanların üretim teknikleri; mikroenjeksiyon, elektroporasyon, lipofeksiyon, viral vektörler ile, spermatozitler ile, embriyonik kök hücrelerine ve somatik hücre çekirdeğine gen aktarım yöntemidir. Transgenik çalışmalar sonucunda elde edilen yavruların birçoğu transgenik olmamaktadır. Bu yüzden transgenik olanı buluncaya kadar transgeni taşıyıp taşımadığı kontrol edilmektedir. Polimeraz zincir reaksiyonu, Southern, Slot ve Western Blot teknikleri kullanılarak hayvanların transgenik olup olmadığı saptanmaktadır. Transgenik hayvan üretimi sayesinde tıp, veteriner, biyoloji alanında yeni araştırmalar yapılmıştır. Transgenik hayvanlar üzerinde doğrudan denemeler yapılarak ciddi problemler oluşturan hastalıkların etiyolojileri daha iyi tanımlanır. Güncel şekilde kullanımı olan ilaçlara yeni endikasyon alanları sağlanır ve yeni ilaç denemeleri için klinik gözlemler elde edilir. Transgenik hayvanlar genlerinde başka bir organizmaya ait rekombinant gen taşıdıkları için tedavi edici proteinlerin üretilmesinde büyük önem taşırlar. Transgenik hayvanlar arasında en çok kemirgenler kullanılmaktadır. Transgenik kemirgenler sayesinde psikiyatrik, kalıtsal, metabolik veya dejeneratif hastalıklar modellenebilmektedir. Parkinson, Alzheimer, Huntington, Amiotrofik Lateral Sklerozis (ALS) ve Kanser gibi hastalıklar transgenik hayvanlar kullanılarak modellenmiş ve ilaç denemeleri yapılmıştır. Transgenik hayvanlar farmakoloji alanı dışında toksikoloji alanında da kullanılmaktadır. Hayvanların toksikolojik değerlendirmede kullanılmaları güvenilir bir temele dayandırılmıştır ve pratik olarak uygulamalar için de zorunludur. Transgenik hayvanlar ayrıca insanlarda pek çok amaç için kullanılacak ve potansiyel risk teşkil eden ve toksik olan sentetik kimyasalların belirlenmesinde de oldukça başarılı şekilde kullanılır. Transgenik hayvanlar kimyasalların ve çevresel faktörlerin insanlara zarar vereceğini belirlemek için kullanılır. Transgenik hayvanlar sayesinde zehirlenmelerin sonucunda hangi tedavi şekillerinin kullanılabileceği belirlenmektedir. Bazı gıdaların toksisitesinin ölçülmesinde transgenik hayvanlar kullanılmaktadır. Gelecekte insanlık transgenik hayvanlarla hem bilimsel alanda hem de gıda ve ilaç alanında çok daha fazla karşı karşıya kalabileceği öngörülmüştür.

S-0874 - KADINLARIN MENSTRUASYON HAKKINDAKİ BİLGİ, TUTUM VE ALGILARI: GÖZLEMSEL ARAŞTIRMA

Hale UYAR HAZAR1, Rojda BAYAR2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, AYDIN, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, AYDIN,

Bu çalışma, kadınların menstruasyon hakkındaki bilgi, tutum ve algılarını belirlemeyi amaçlayan gözlemsel bir araştırmadır.

Analitik-kesitsel tipte olan bu araştırma, Şubat 2017-Mayıs 2017 tarihlerinde Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik, Beslenme ve Diyetetik ve Çocuk Gelişimi bölümlerinde okuyan 771 kız öğrenciden 446 öğrenci üzerinde yürütüldü. Araştırma verilerinin toplanmasında literatür doğrultusunda hazırlanan Tanıtıcı Bilgi Formu ve Menstruasyon Tutum Ölçeği kullanıldı. Geçerlik-güvenirlik çalışması Brooks-Gunn ve Ruble (1980) tarafından yapılan ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0,79, yapılan bu çalışmada 0,62'dir. Fakülte dekanlığından araştırmanın yürütülebilmesi için kurum izni, öğrencilerden sözlü izin alındı. Verilerin analizi bilgisayar ortamında yapıldı ve veriler sayı, yüzde, ortalama ve Cronbach Alfa kullanarak analiz edildi.

Araştırmaya katılan öğrenciler 20,52±1,82 yaşındadır. Öğrencilerin %58,6'sını Ebelik Bölümü, %37,9'unu birinci sınıflar oluşturmaktadır. Öğrencilerin toplum içinde adet gününden nasıl söz ettiği incelendiğinde, %59,35'inin "adet", %3,49'unun "halam geldi" diye adlandırdığı belirlendi. Ailelerinin ilk adetlerine tepkileri incelendiğinde, %51,12'sinin "büyüdüğümü söyledi" diye belirttiği, adet döneminde yapılmayan davranışlar incelendiğinde ise %82,79'unun "Kur'an-ı Kerim okumak", %66,08'inin "abdest almak", %64,84'ünün "camiye girmek" diye belirttiği görüldü. Öğrencilerin %81,3'ünün adet olduğunu gizlediği ve %22,2'si ped alırken utandığı, %34,2'sinin farklı özelliklerde menstruasyon takvimi kullandığı belirlendi. Menstruasyon tutum ölçeği puan ortalaması 103,95±9,94 olan öğrencilerin en yüksek puan aldığı tutumlar; "Memelerde hassasiyet sırt ağrısı, kramplar ya da diğer fiziksel belirtilerden aybaşımın yaklaştığını söyleyebilirim 4,11±0,94", "Daha önceki duygusal değişiklik tecrübelerimden, aybaşımın başlayacağını tahmin etmeyi öğrendim 4,05±0,94", "Aybaşı, tüm yaşamda var olan düzenin açık bir örneğidir 4,01±0,87" iken, en düşük puanı aldıkları tutumlar; "Aybaşı sırasında kendimi, diğer zamanlarda olduğu kadar formda hissederim 2,42±1,05", "Huzursuzluğunu, yaklaşan aybaşı dönemine bağlayan kadın sinir hastasıdır 2,42±1,11", "Aybaşı olmaya bağlı moral bozukluğundan yakınan kadın, bunu yalnızca mazeret olarak kullanıyordur 2,46±1,12" olduğu görüldü.

Sonuç olarak öğrencilerin menstruasyon, ilk adet kanaması hakkında bilgi eksikliği olduğu ve menstruasyon hakkındaki tutum ve algılarının yanlış olduğu saptandı. Ders içeriklerinde cinsel sağlık ve üreme sağlığı konularına yer verilmesinin yararlı olacağı ve ebe ve hemşirelerin bu programlarda yer almasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

S-0875 - ENGELLİ KADINLARDA GEBELİK, DOĞUM VE DOĞUM SONU DÖNEMLERDE İZLEM VE EBELİK BAKIMI

Sibel ŞEKER1, Neslihan ÇEBİTÜRK2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Engellilik evrensel bir kavramdır. Herkesin hayatı boyunca herhangi bir engele maruz kalma ya da hayatının bir döneminde, özellikle yaşlılık döneminde engeli olan bir aile üyesine sahip olma ihtimali yüksektir. Engeli olan kişiler, engeli olmayanlara oranla daha olumsuz sağlık sonuçlarına sahiptirler. Dünya Sağlık Örgütü 2015 raporunda, dünya genelinde 1 milyardan fazla engelli olduğu bildirilmiştir. Bu sayı dünya nüfusunun yaklaşık %15'ine karşılık gelmekle birlikte her yedi kişiden birinin herhangi bir engele sahip olduğu anlamına da gelmektedir. Ülkemizde engellilik oranlarını gösteren kayıtlar oldukça yetersizdir. TÜİK 2011 araştırmasına göre Türkiye'de 4.882.841 engelli bulunmaktadır. Bu engellilerin %57,2'si kadındır. Sağlık hizmetleri planlanırken engellilere yönelik düzenlemeler sınırlı kalmaktadır. Kadınların engelli olmasından kaynaklı yardım istemeyişi ve kendini ifade edemeyişi daha uzun süre şiddete maruz kalmalarını da beraberinde getirmektedir. Türkiye'de engelli kadın nüfusunun %44.52'si evlidir. Engeli olan kadınlar diğer tüm kadınlar gibi aynı annelik haklarına sahiptir. Sağlık çalışanları özellikle gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde engelli kadınları riskli grup olarak ele almaktadır. Sağlık personelleri engeli olan kadın ile ilgilenmek istememektedir. Bazı sağlık çalışanları engelli kadınların gebeliklerini sonlandırmalarını istemekte, gebelikleri riskli olarak değerlendirildiğinden sezaryene zorlanmakta, doğum sonrası bebeğin bakımına katılımı sınırlandırılabilmektedir. Tüm bu yaşanılan olumsuzluklar, engeli olan kadınların doğumlarını yıllar geçse dahi 'acı' ve 'tek kalmak' olarak anımsamalarına neden olmaktadır. Engelli kadınlarla en fazla temas kuran sağlık personeli ebedir. Engeli ne olursa olsun kadınların üreme sağlığına yönelik gereksinimleri bakım alanın da katılımının sağlanacağı şekilde sağlanmalıdır. Doğum odaları ve hasta odaları engelli kadının özelliklerine göre düzenlenmeli, sağlık çalışanlarının ayrımcılıktan uzak bir şekilde izlem ve bakımlarını yapmaları sağlanmalıdır.

S-0876 - PERCEPTIONS ON SUPPORTIVE CARE GIVEN TO WOMEN IN LABOR WHO DELIVER BY VAJINAL BIRTH

Sibel ŞEKER1, Nurcan SATAN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Aydın Kadın Doğum Ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi,

Birth is an important turning point in the lives of many women. The delivery experience is positively perceived by some women whereas for some others it is traumatic. Supportive midwifery care which aims at actively assisting the woman delivering, meeting emotional needs and requests, providing comfort, improving birth outcomes, boosting her self-esteem and facilitating her transition into the motherhood role in the labour ward can help ensure a positive delivery experience at a desired level. Supportive care in labor also includes avoid disturbing behaviors, comfortable behaviors, provide information and education. Comfortable behaviors include physical support, emotional support and advocacy. Education includes giving information to adapt compliance about labor process. This research aimed that determining the perceptions on supportive care given to women in labor who deliver by vajinal birth as well as the requirements for giving adequate supportive care to these women in labor.

This is a descriptive study. The participants are 325 women who had given vaginal birth in Aydin Maternity and Paediatric Hospital under Aydin Association of Public Hospitals of the Health Ministry between March-May 2016. Data were collected in postpartum 24 hours with a literature based 22-question data form which defines the socio-demographic and obstetric features of the woman and the Scale for Perception Of Supportive Care Given to Woman in Labor developed by Uludağ and Mete (2013). This scale consists of three subscales: education, comforting behaviors and disturbing behaviors.

The participants average of age was 26.643±5.774 (min.:18, max:44), 43.4% graduated primary school, and the number of pregnancies median was 2 (min:1, max:8). The scale for Perception Of Supportive Care Given to Woman in Labor average of total score 122.80±14.872, comforting behaviors subscale score average 56.277±8.376, education subscale score average 27.779±3.322, disturbing behaviors subscale score average 38.225±4.046. The average of womens income was reduced, their scale score increases ($r=-0.139$, $p=0.016$, $p<0.05$). Unemployment women perceived more support at birth ($Z=-2.256$, $p=0.024$, $p<0.05$).

The total scores of the scale and subscales were affected by participants' income level and employment status.There was no statistically significant relationship between participants' education status, average of age, marriage status, number of pregnancies, average of gestational week, attended prenatal education classes and total score of the scale.

S-0877 - GEBELİKTE SİGARA KULLANIMI VE ETKİLERİ

Sibel ŞEKER1, İlknur ÖZBENT2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Günümüzde özellikle kadınlar arasında madde kullanım oranları gittikçe artmaktadır. Özellikle kolay ulaşılabilir ve ucuz olması nedeniyle kullanımı oldukça sıktır. Bağımlılık oluşturması nedeniyle bırakılması zor olduğundan çoğunlukla gebelik sırasında kullanımı da sürdürülmektedir. Gebelik sırasında kullanılan sigaranın içeriğinde bulunan nikotin ve karbonmonoksit; uterin arterlerde vazokonstriksiyona neden olur ve kandaki oksijen oranını azaltır. Bunun sonucunda plasental dolaşımda yetersizlik, düşük, ektopik gebelik, ablatio plasenta, preterm doğum, erken membran rüptürü, intrauterin gelişme geriliği, düşük doğum ağırlıklı bebek gibi gebeliği, fetüsü ve yenidoğanı riskli hale getirebilecek sorunlar ortaya çıkabilir.

S-0878 - ADÖLESANLARDA ŞİDDET VE CİNSEL İSTİSMARIN BİREYSEL YAŞAMLARINA ETKİLERİ

Sibel ŞEKER1, Neriman AYDEMİR APAK2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Adölesan dönemi cinselliğin merak edildiği, öğrenildiği ve başladığı dönemdir. Bu dönemde yanlış öğrenilen davranışlar, alışkanlıklar ve olumsuz yaşantılar kişinin yaşamı boyunca olumsuz davranışlar geliştirmesine neden olabilir. Bunun yanısıra cinselliğe olan merakın artışı şiddet ve istismara neden olabilir. Teknolojik gelişmeler günümüzde çocuk ve ergenlere yönelik pornografi amaçlı suçların artmasına neden olmaktadır. Özellikle aile desteğinin azaldığı durumlar bu dönemde cinsel istismarı artırabilmektedir. Medyada çıkan haberler cinsel şiddet ve istismar olaylarının açığa çıkarılmasının yanında adölesanların merakını artırabilmektedir. Cinsel yaşantının başlangıcında olumsuz deneyim yaşayan kişilerde ise öfke, ruhsal ya da bedensel sorunlar ortaya çıkabilmekte, olumsuz cinsel yaşantılar sürdürülebilmektedir. Bu nedenle adölesanların ve ailelerinin cinsellik konusunda doğru bilgileri alabilecekleri eğitim programlarının hazırlanması ve cinsel şiddet ve istismar konusunda bilgilendirilmeleri, cinsel şiddet ve istismara uğrayanların desteklenmesi, takibi önemlidir.

S-0879 - YÜKSEK RİSKLİ GEBELİKLERDE KİLO ALIMI

Sibel ŞEKER1, Gülden ÖZATEŞ2, Zekiye KARAÇAM1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Gebelikte kilo alımı; gebelik süreci, anne, fetüs ve yenidoğan sağlığı açısından oldukça önemlidir. Düşük riskli gebeliklerde kilo alımının nasıl olacağına ilişkin Dünya Sağlık Örgütü, Institute of Medicine ve ülkemizde Sağlık Bakanlığı'nın önerileri mevcuttur. Ancak gebeliğe diyabet, hipertansiyon gibi kronik hastalıkların eklendiği yüksek riskli gebeliklerde kilo alımına yönelik öneriler bulunmamaktadır. Yüksek riskli gebeliklerde özellikle metabolik sorunlar, ödem, hareket kısıtlılığı gibi durumlar kilo alımını etkileyebilmektedir. Dolayısıyla gebelik aşırı ya da yetersiz kilo alımıyla sonuçlanabilmekte, var olan risk ya da risklere kilo alımına bağlı sorunlar da eklenmektedir. Bu alanda yapılan çalışmaların yetersizliği kilo alımı açısından öneride bulunmayı ve risklerin azaltılmasına ilişkin girişimlerin belirlenmesini olumsuz etkilemektedir.

S-0880 - TRAJECTORY MODEL KULLANIMI: SMA TANILI ÇOCUĞUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nurdan AKÇAY DİDİŞEN1, Hatice UZŞEN1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ ÇOCUK SAĞLIĞI VE HAST. HEMŞİRELİĞİ AD.,

Bu olguda Spinal musküler atrofi (SMA) tanılı çocuk hasta ve ailesine kronik hastalığın yönetilmesinde trajectory model doğrultusunda hemşirelik bakımı verilmesi amaçlanmıştır.

Hemşirelik disiplinine özgü bilgi üretimi araştırmalarda kuramların test edilmesi ile mümkündür. Hemşirelik kuramlarının amacı hemşirelik biliminin gelişmesini sağlamaktır. Hemşirelik kuram ve modellerinin kavramsal çatısı, hemşirelikte eğitim, yönetim, uygulama ve hemşirelik araştırmalarına temel oluşturmakta ve yönlendirmektedir. Kuram ve modeller araştırma sürecinin aşamaları ve hemşirelik bilgisi arasındaki ilişkinin oluşturulmasında önemli rol oynamaktadır. Trajectory model Anselm L. Straus ve Juliet Corbin tarafından, 30 yıl boyunca çeşitli kronik hastalıkların interdisipliner araştırılması ile oluşturulmuştur ve "Corbin-Strauss-Model" olarak bilinmektedir. Trajectory terimi, kronik hastalığı yönetmek ve şekillendirmek için hastaları, aileleri ve sağlık çalışanları tarafından alınan önlemleri farklı aşamalar ve fazlar ile ifade etmektedir. Spinal musküler atrofi (SMA), çocuklarda ve genç yetişkinlerde en sık görülen, spinal kord ön boynuz hücreleri ve beyin sapı nükleuslarının dejenerasyonu ile karakterize edilen ilerleyici proksimal kas güçsüzlüğü ve felç ile sonuçlanan otozomal resesif geçişli bir hastalıktır. SMA'nın 100 bin canlı doğumda, 11 kişide görüldüğü tahmin edilmektedir. SMA ilerleyici bir durum olduğundan solunum ve beslenme desteği önemli olup güçsüzlüğün yol açtığı kas güçsüzlüğü, göğüs duvarı ile spinal deformiteler, solunum yetmezliği gibi komplikasyonların önlenmesi amaçlanır. SMA'nın güncel yönetimi, komplikasyonları azaltmaya ve yaşam kalitesini arttırmaya odaklanan destekleyici ve multidisipliner bir bakıma dayanmaktadır. Etkili ve kapsamlı hemşirelik bakımı ve fizik tedavi skolyozun önlenmesinde, sekresyonların mobilizasyonunda ve temizlenmesinde destekleyici olmaktadır.

Hemşireler, SMA'lı bebeklerin bakımında, komplikasyonların gelişiminin izlenmesi ve önlemesinde merkezi bir rol oynamaktadırlar. Kaliteli bakım ile ilgili kanıta dayalı bilgileri harmanlayarak, SMA'lı çocukların yaşam kalitesini arttırmak için ailelerine eğitim vermek temel görevlerindedir. Ayrıca SMA otozomal resesif geçişli genetik bir hastalık olduğundan hastalık süreci aileler için çok üzücü ve yıpratıcıdır. Bu nedenle genetik danışmanlık bakımın ayrılmaz bir parçasıdır. Hemşire, solunum terapistleri, diyetisyenler, fizik tedavi uzmanları ve diğer uzmanlarla disiplinler arası yönetimin yaşam kalitesini arttıracağı ve hasta ömrünü uzatacağı düşünülmektedir.

Hasta ve ailesine kronik hastalığın yönetilmesinde trajectory model doğrultusunda hemşirelik bakımı verilmiştir. Trajectory fazda hasta ayrıntılı olarak değerlendirilmiş, hemşirelik girişimleri planlanarak uygulanmış ve hastalığın bireyselliğini etkileyen faktörler belirlenerek bu konuda bireyselleştirilmiş ve aile merkezli bakım uygulanmıştır. Sonuç olarak kuram ya da modellerin hemşirelik uygulamalarında etkili kullanımları, hemşirelik kuramlarını test etmek ya da hemşirelik kuramlarını geliştirmek ve bu yolla mesleki bilgi birikimine katkı sağlamak açısından önemlidir.

POSTER BİLDİRİLER

P-001 - ADOLESANLARIN GENEL BESLENME ALIŞKANLIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

HACI ÖMER YILMAZ1, ÇAĞDAŞ SALİH MERİÇ1, NURCAN YABANCI AYHAN1,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma adolesanların genel beslenme alışkanlıklarının değerlendirilmesi amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

Çalışmanın örneklemini Ankara ilinde bir ilköğretim okulunda öğrenim görmekte olan 11-13 yaş arası 99 erkek (%54,4) ve 83 kız (%45,6) toplam 182 adolesan oluşturmaktadır. Çalışma verileri, adolesanların sosyo-demografik özellikleri ve genel beslenme alışkanlıklarının yer aldığı anket formu ile toplanmıştır. Çoktan seçmeli soruların yer aldığı anket formu ile adolesanlara ilişkin genel bilgiler; öğün atlama, öğün aralarındaki besin tüketimleri, açıkta açılan besinlerin satın alıp almadıkları, televizyon izleme durumları ve okulda beslenme ihtiyaçlarını nasıl karşıladıkları sorgulanmıştır. Adolesanların vücut ağırlığı ve boy uzunluğu araştırmacılar tarafından ölçülmüştür. Veriler istatistiksel olarak SPSS programında değerlendirilmiştir.

Erkek ve kız adolesanların ortalama Beden Kütle İndeksi (BKİ) değerleri sırasıyla; 19,1±2,8 ve 18,4±2,7 kg/m2'dir. Erkeklerin %69,5'i ve kızların %70,1'i günde 3 öğün tüketmektedir. Erkeklerin %85,4'ü öğün atlarken bu oranın kızlarda %74,8 olduğu; ayrıca her iki cinsiyette de en sık atlanan öğünün ara öğünler olduğu saptanmıştır. Adolesanların öğün atlama nedenleri sorgulandığında ilk sırada iştahsızlığın (%58,2), ikinci sırada ise okula geç kalma durumlarından dolayı zaman kısıtlılığının (%29,7) olduğu belirlenmiştir. Adolesanların okuldaki beslenme şekli ve okuldaki yemekhaneden memnuniyet durumları incelendiğinde erkeklerin %32,6'sının, kızların ise %35,4'ünün evden yemek getirdiği, ayrıca erkeklerin %34,7'sinin, kızların %31,2'sinin yemekhane hizmetlerinden memnun olmadıkları, memnun olmama nedenlerinin ilk sırasında ise yemeklerin lezzetsiz olması (erkek ve kızlar sırasıyla %50,0 ve %53,8) yer almaktadır. Erkek adolesanların %30,6'sı, kızların %16,7'si açıkta satılan yiyecekleri tükettiğini beyan etmiştir. Adolesanların televizyon izleme ve reklamlardan etkilenme durumları incelendiğinde erkeklerin %34,3'ünün, kızların %33,7'sinin günde 3 saatten fazla televizyon izlediği, erkeklerin %65,6'sının, kızların ise %58,5'inin reklamlardan etkilendiği saptanmıştır.

Adolesan dönemde kazanılan beslenme alışkanlıkları ileri yaşlarda görülebilecek birçok kronik hastalık ile doğrudan ilişkilidir. Bu dönemde beslenme alışkanlıklarının saptanması ve doğru beslenme alışkanlıklarının kazanımı toplum sağlığı açısından önemlidir.

P-002 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM KALİTESİ VE BAZI BESLENME ALIŞKANLIKLARI

ÇAĞDAŞ SALİH MERİÇ1, HACI ÖMER YILMAZ1, NURCAN YABANCI AYHAN1,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ,

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin beslenme alışkanlıkları ile yaşam kalitelerinin incelenmesi amacıyla yürütülmüştür.

Bu çalışma Ankara Üniversitesi'nde eğitim alan 215 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Öğrencilere sosyo-demografik bilgiler, genel beslenme alışkanlıkları ve SF-12 Kısa Sağlık Ölçeği'nin de yer aldığı anket formu uygulanarak veriler toplanmıştır. Vücut ağırlıkları ve boy uzunlukları araştırmacılar tarafından ölçülmüş, Beden Kütle İndeksi (BKİ) hesaplanmış, WHO sınıflamasına göre gruplandırılmıştır. Mental ve fiziksel sağlık durumunun değerlendirilmesi için SF-12 Kısa Sağlık Ölçeği kullanılmış olup, ölçek 12 sorudan oluşmaktadır. Her sorunun farklı cevapları bulunmaktadır. Sorulara verilen her cevap farklı katsayılar ile çarpılarak toplam puan hesaplanmakta, bu puana fiziksel sağlık durumu için 56,57706 ve mental sağlık durumu için 60,75781 standardizasyon değerleri eklenerek bileşenlerin toplamı hesaplanmaktadır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin ortalama yaşları 20,6 ± 1,6 yıl, ortalama BKİ değerleri 21,2 ± 2,9 kg/m2'dir. Öğrencilerin %95,3'ünün öğün atladığı, %74,9'unun düzenli olarak kahvaltı yaptığı, %92,6'sının günde en az 5 porsiyon meyve-sebze tüketmediği ve %68,8'inin haftada en az üç kere ve bir seferde en az 30 dakika fiziksel aktivite yapmadığı saptanmıştır. Erkek üniversite öğrencilerinin ortalama fiziksel sağlık puanları kız öğrencilere göre daha yüksek ($p<0,05$) iken, kız öğrencilerin ortalama mental sağlık puanları erkeklere kıyasla daha yüksektir ($p>0,05$). BKİ'ye göre üniversite öğrencilerinin yaşam kaliteleri incelendiğinde normal ağırlıkta olan öğrencilerin ortalama fiziksel ($p<0,05$) ve mental ($p>0,05$) sağlık puanlarının zayıf ve şişman olarak değerlendirilen öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Çalışma sonucunda yüksek BKİ değerine sahip üniversite öğrencilerinin ortalama fiziksel ve mental sağlık puanlarının diğer gruplara kıyasla daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda normal BKİ değerine sahip olmayan öğrencilere fiziksel ve mental sağlık durumlarını sürdürebilmeleri için yeterli ve dengeli beslenmenin önemi vurgulanmalıdır.

P-003 - BÖBREK TAŞI OLUŞUMUNDA KAFEİN ALIMININ ROLÜ

Makbule GEZMEN-KARADAĞ1, Mehmet Arif İÇER1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BESLENME VE DİYETETİK ANABİLİM DALI,

Günümüzde dünya nüfusunun yaklaşık %80'i kafein içeren ürünler tüketmektedir (1). Artan kahve, çay, kakao ve alkolsüz içeceklerin tüketimi ile artmış kafein alımı, kronik hastalıklar üzerinde kafeinin olası potansiyel etkilerini akla getirmektedir. Potansiyel etkileri sebebiyle üzerinde çalışmalar yapılan konulardan biri böbrek taşı oluşumu ve kafein alımı arasındaki ilişkinin incelenmesidir (2,3). Kafein içeriği olan içeceklerin tüketiminin, idrarla kalsiyum atımını arttırarak taş oluşum riskini arttırdığına değinen bir çalışmanın (3) aksine, kafein alımının üriner oksalat atımını azaltarak ve üriner kalsiyum atımını arttırarak taş oluşum riskini azaltığını ortaya koyan çalışmalarda mevcuttur (2,4). Kafeinin bir diğer muhtemel mekanizması ise distal nefronlar üzerinden antidiüretik hormonun aktivitesine etki ederek ürin akışını arttırması ve idrarı daha dilue hale getirmesidir (5). Besin Tüketim Sıklığı anketleri uygulanarak 217,883 katılımcının verilerinin kullanıldığı bir çalışmada; yüksek oranlarda kafein alımı söz konusu olan katılımcıların düşük oranlarda kafein alımı olan katılımcılara kıyasla kalsiyum oksalat ve ürik asit süpersatürasyonlarının ortalama %7 daha az olduğu tespit edilmiştir (4). Yapılan başka bir çalışmada taş öyküsü olmayan bireylerde taş oluşum insidansı ve içecek tüketimi arasındaki ilişki dört yıl süreyle değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda böbrek taşı oluşma riski günde 1 veya daha fazla porsiyon kahve tüketenlerde haftada bir porsiyondan daha az kahve tüketenlere kıyasla %26 daha az bulunmuştur (2). Herrel ve diğerlerinin (2012) 10 sağlıklı birey ve 3 kalsiyum-oksalat taş oluşumu mevcut olan hasta ile yürüttüğü çalışmada ise; taş oluşumu ve kola tüketimi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (6).

Sonuç olarak, böbrek taşı oluşumundan muhtemel koruyucu etkileri söz konusu olan kafein alımının hekim kontrolünde akılcı kullanımı düşünülebilir. Ancak kesin yargılara varabilmek için öncelikle insan çalışmalarının arttırılması, mekanizmaların tam olarak ortaya konması ve etkin dozun tayininin yapılması gerekmektedir.

P-004 - DİYABET VE MAGNEZYUM

Emine KOÇYİĞİT1, Eda KÖKSAL1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Diyabet, fiziksel aktivite düzeyinde azalmanın yol açtığı obezite gibi yaşam tarzı değişikliklerinin beraberinde getirdiği, hemen hemen her ülkede görülme sıklığı ve önemi artan en yaygın kronik hastalıklardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm dünyada diyabet olgularının %90'dan fazlasını tip 2 diyabet oluşturmaktadır. Tip 2 diyabet olgularında %25-39 oranında magnezyum eksikliğinin görüldüğü, bu eksikliğin kötü glisemik kontrole sahip bireylerde arttığı ve bireylerin magnezyum seviyelerinin metabolik kontrol parametreleriyle ters ilişkili olduğu belirtilmektedir. Magnezyum, fosfat iyonlarına ihtiyaç duyan ve glukoz metabolizmasında yer alan çok sayıda enzimin kofaktörüdür; glukoz regülasyonu, periferal dokularda insülin aktivitesi ve pankreatik insülin sekresyonunda rol oynamaktadır. Düşük Mg seviyelerinin insülin reseptörlerinde tirozin kinaz aktivitesini azaltıp, intrasellüler kalsiyum seviyelerini artırarak insülin sinyalizasyonununda bozulmalara neden olduğu bildirilmektedir. İntrasellüler Mg seviyesi pankreatik beta hücrelerde insülin sentezini etkileyerek, hücresel iyon metabolizması, oksidatif stres, endotelyal fonksiyon ve proinflamatuar yanıt üzerinde etki göstermektedir. Geniş kapsamlı kohort çalışmalarla kötü glisemik kontrollü, uzun dönem mikro ve makrokomplikasyon geliştiren tip 2 diyabetli bireylerde hipomagnezeminin belirgin olduğu belirtilmektedir. Araştırmalar tam tahıllar, yağlı tohumlar ve yeşil yapraklı sebzeler gibi magnezyumdan zengin besinlerin tüketimindeki artış ile tip 2 diyabet gelişiminin önlebileceği sonucuna varmıştır. Prospektif çalışmaların verileri ile oluşturulan metaanaliz çalışması (1966-2007) diyetle magnezyum alımı ile tip 2 diyabet riskinin pozitif ilişkili olduğu, günlük 100 mg magnezyumun relatif risk oluşturduğunu belirtmektedir. Orta yaşlı prediyabetik bireylerde yüksek magnezyum alımının diyabetin ilerleyişini engelleyebileceği düşünülmektedir. Serum magnezyum tayininin diyabetin belirlenmesinde ve komplikasyonların gelişiminin önlenmesinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Diyetle magnezyumdan zengin besinlerin tüketiminin artırılması diyabet parametrelerinin kontrolününün sağlanmasında öne çıkmaktadır.

P-005 - KANSERİN ÖNLENMESİNDE ANTİOKSİDANLARIN ROLÜ

Murat ARI1, Serdal ÖĞÜT2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Derlemenin amacı kanser ile beslenme ilişkisi değerlendirilip, besin öğelerinin özellikle antioksidanların kanser üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine genel bir bakış yapmaktır.

Kanser,dünyada ve ülkemizde tüm ölüm nedenleri arasında kalp hastalıklardan sonra ikinci sırada yeralmaktadır.Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre,2012 yılında 14.1 milyon kişi kansere yakalanmış, 8.2 milyon kişi de hastalıktan hayatını kaybetmiştir.2008 yılında kansere yakalanan kişi sayısı 12.7 milyon ve kanserden hayatını kaybedenlerin sayısı ise 7.6 milyonu bulmuştur.Kaliteli yaşamda en önemli gereksinimlerden biri sağlıklı beslenmedir. Özellikle serbest radikallerin etkisinden kurtulmak için antioksidan beslenme önemlidir.Antioksidan besinler,insanların normal fizyolojik faaliyetleri sırasında ortaya çıkan veya çevre ve beslenme yoluyla alınan serbest radikallere ve reaktif bileşiklere elektron veya hidrojen vererek onları indirgeyen ve bu şekilde oluşabilecek olumsuz etkileri önemli ölçüde azaltan besin maddeleridir.İyi bir antioksidan,serbest oksijen radikallerini belirli bir şekilde ortadan kaldırır,redoks metallerini tutar,antioksidan ağı içerisinde diğer antioksidanları tetikler,gen ekspresyonunda pozitif bir etkiye sahiptir.Epidemiyolojik çalışmalarda, şişmanlarda meme, prostat, akciğer, yumurtalık, kolon, rektum, böbrek gibi bazı kanser türlerine daha sıklıkla rastlanmıştır.Bu kanserlerin önemli bir bölümünün beslenmeye bağlı olduğu tahmin edilmektedir. En güçlü antioksidan içeren besinler,antosiyaninler (böğürtlen, karadut, kiraz, vişne), kateşinler (siyah çay, yeşil çay), likopen (domates, karpuz, kayısı), beta karoten (havuç, kavun, kayısı), resveratrol (üzüm), elajik asit (nar, üzüm, kiraz, çilek), kapsaisin (kırmızı acı biber), kuversetin (kırmızı soğan, elma), C vitamini (greyfurt, portakal, biber, brokoli, kivi), E vitamini (badem, ayçiçeği çekirdeği), selenyum (patates, yumurta), polifenol (soya, çilek, erik, elma), glucosinolates (brokoli, brüksel lahanası), lutein (brokoli, ıspanak, kırmızı üzüm, kivi) olarak sıralanabilir.

Tüm kanser vakalarının yaklaşık 1/3'üne yediklerimiz ve içtiklerimiz yol açmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucu doğal antioksidanların kullanımı kanseri önleme bakımından önemli olsa da, toksik etkisinden dolayı fazla tüketilmemesi gerekmektedir.

Kanser hastalığında genetik farklılıklar önem teşkil etse de çevresel faktörlerde önemlidir. Bu çevresel faktörlerin en önemlisi beslenme alışkanlıklarıdır. Yapılan birçok çalışmada kanser hastalarında düşük antioksidan seviyesi ve yüksek oksidatif stres gözlemlenmiştir. Doğru beslenme şekli ile kanser hastalığına yakalanma riskini azaltabiliriz.

P-006 - BÖBREK TAŞI OLUŞUMUNDA SEBZE/MEYVE TÜKETİMİNİN ROLÜ

Mehmet Arif İÇER1, Makbule GEZMEN-KARADAĞ1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, BESLENME VE DİYETETİK ANABİLİM DALI,

İnsanoğlu çok eski çağlardan beri besinleri kronik hastalıkların iyileştirilmesinde bir tedavi aracı olarak kullanmaktadır (1). Kronik hastalıkların iyileştirilmesine yönelik olumlu etkilerinin daha çok polifenol içeriklerinden ileri geldiği düşünülen sebze ve meyve tüketiminin anti-litojenik etkilere sahip olduğunu belirten çalışmalar mevcuttur (2,3). Sebze/meyve tüketimi ile artmış potasyum alımının kalsiyum atımını azaltarak (4) ve üriner sitrat atımını arttırarak (5) antilitojenik etki yarattığı bildirilirken bazı çalışmalarda bu koruyucu etkinin fenolik bileşiklerden ileri gelebileceği bildirilmiştir (2,3). Ayrıca sebze/meyve tüketimi üriner sitrat atımını arttıran bir alkali yük oluşturarak (3), diyetsel fitat alımındaki artış ile gastro intestinal (Gİ) sistemde kalsiyum ile çözülmez formlar oluşturarak ve sıvı alımına katkı sağlayarak taş oluşumunu önleyici etki gösterebileceği ifade edilmektedir (5). Yapılan çalışmalardan elde edilen verilere göre böbrek taşı oluşumu ile sebze/meyve tüketimi arasında negatif bir ilişki olduğu görülmüştür (3,5). Sorenson ve diğerlerinin (2014) 36 farklı meyve ve 66 farklı sebzenin tüketim sıklığının ve tüketim porsiyonlarının sorguladığı bir çalışmada; böbrek taşı öyküsü olan katılımcıların böbrek taşı öyküsü olmayan katılımcılara kıyasla daha düşük miktarlarda sebze ve meyve tüketiminin olduğu bildirilmiştir ($p<0.05$) (3). Taş oluşum öyküsü olmayan 12 sağlıklı birey (8 erkek, 4 kadın) ile yürütülen başka bir çalışmada ise; katılımcılara 2 hafta süreyle sebze ve meyvenin bol tüketildiği ardından 2 hafta süreyle sebze ve meyve tüketiminin hiç olmadığı diyet verilmiştir. Çalışma sonunda 'sebze/meyve tüketimi idrarda potasyum ve sitrat konsantrasyonunu etkilemeksizin anti-litojenik etki gösterebilir' sonucuna varılmıştır (5).

Sonuç olarak sebze/meyve tüketimi belirtilen farklı birçok mekanizma ile antilitojenik etkilere sahip olabilir. Ancak unutulmamalıdır ki oksalat içeriği sebebiyle özellikle koyu yeşil yapraklı sebzelerin fazla miktarlarda tüketimi kalsiyum oksalat taş oluşum riskini arttırabilir (6).

P-007 - AMARANTHUS SPP: GIDA BİLEŞİMİ VE FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ

Ali GÖNCÜ1, H. Ayla SARI1, Ali Kemali ÖZUĞUR1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Çine Meslek Yüksekokulu,

Amarant (Amaranthus spp), Amaranthacea famiyasının dicotyledonus sınıfına ait bir antik tohumdur. Bu familyaya ait türlerden yaklaşık 10 tanesi sebze, tahıl ya da süs bitkisi olarak kullanılmaktadır. Güney Hindistan'ın tepeleriyle Kaşmir'den Butan'a kadar olan Himalaya bölgesinde yetişmektedir. Rajgira, Ramdana, Sil, Batu, Pung, Ganhar, Cholai, Maarsu, Keerai, Bhabhri, Harave ve Sawal gibi isimlerle de anılmaktadır. Besleyici değeri sebebiyle popülerlik kazanmıştır. Aynı zamanda gluten içermediğinden çölyak hastalarının beslenmesinde de kullanılmaktadır.

Amarant tanesi, %13-21 protein, %48-69 nişasta, %5-11 yağ, %3-5 lif ve %2-3 kül içermektedir. Tanelerinin zengin amino asit içeriği ve yüksek kalitedeki protein içeriği ile birçok gıda maddesinin üretilmesinde fonksiyonel olarak kullanılmaktadır. Buna ilaveten amarant yağının önemli düzeyde çoklu doymamış yağ asidi ve doğal antioksidan kaynağı olarak kullanılabileceği de belirtilmektedir. Diğer tahıl taneleriyle karşılaştırıldığında daha çok protein ve diyet lifi, yaklaşık iki katı esansiyel aminoasit olan lisin ve daha çok kalsiyum ve demir içerdikleri belirtilmektedir.

Amarant'ın antikanserojen, antialerjik ve antihipertansiv özellikleri ile kolesterol düşürücü etkisinin olduğu da bilinmektedir. LDL kolesterol seviyesinde düşürücü etki göstermesi nedeniyle toplam kolesterolü düşürdüğü bildirilmektedir. Buna ilaveten amarant taneleri ve yağı ile üç hafta süre ile beslenen diyabetik farelerin serum insülin seviyelerinde artış, kan glikoz seviyelerinde ise azalma görüldüğü gözlemlenmiştir. Amarantın birçok hastalık riskini azaltabilmek için fonksiyonel bir gıda bileşeni olarak kullanılması gerektiğine işaret edilmektedir.

P-008 - PROPOLİSİN ANTİMİKROBİYAL ÖZELLİĞİ

H. Ayla SARI1, Ali Kemali ÖZUĞUR1, Ali GÖNCÜ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Çine Meslek Yüksekokulu,

Propolis Son yıllarda önemi giderek anlaşılan bir arı ürünüdür. Üzerine yapılan çalışmalarda propolisin antibakteriyel, antifungal, antioksidan etkisi bir çok araştırmada vurgulanmaktadır. Propolisin bu etkileri değişik sektörlerde yararlanılmasına olanak sağlamaktadır. Çalışmada propolisin antimikrobiyal etkileri üzerine yapılan araştırma sonuçların derlenmesi amaçlanmıştır.

Propolis, bal arılarının (Apis mellifera) bitkilerin filiz ve tomurcuklarından topladığı reçinemsi maddeleri ve bitki salgılarını, enzimleriyle biyokimyasal değişikliğe uğratıp bir miktar bal mumu karıştırarak oluşturdukları organik bir maddedir. Ham propolisin yapısında yaklaşık %40-60 reçine ve bitkisel balsam (fenoller, fenolik asitler, esterlerflavanonlar, dihidroflavononlar, flavonlar, flavonoller, chalkonlar, fenolik gliseritler, alifatik ve fenolik asitler, alkoller, aldehitler ve ketonlar), %20-35 balmumu, %5 esansiyel yağlar (mono ve sequiterpenler), %5 polen ve %5 mineraller (Ca, Mg, K, Na, Fe, Cu, Zn, Mn) ve diğer organik maddeler bulunduğu bildirilmekle birlikte propolisin yapısındaki bileşiklerin tür ve düzeyleri elde edildiği bal arısının ırkına, bitki türüne, bitkinin yetiştiği coğrafik bölgeye ve mevsime göre değişebilmektedir.

Propolis üzerine yapılan çalışmalarda; propolisin birçok antimikrobiyal özellikler taşıdığı ayrıca vitamin ve minarellerce zengin olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmalarda propolis ekstratında, pinobanksin-3-acetate (flovonoid), pinocemrin, galangin, benzly-p coumarette ve kafeik asitin antimikrobiyal aktivetisi olduğu tespit edilmiştir. Başka bir çalışma sonucunda propolisin Gram + ve Gram – bakterilere karşı antibiyotik etki gösterdiği bildirilmiştir. Diğer bir çalışmada ise propolisin Toxoplasma gandii ve Trichomanas vaginalisi 24 saat içinde öldürdüğü tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalar sonuçlarında propolisin mikroorganizmalara karşı etkili olduğu görülmektedir. Propolisin gerek tıp gerekse diğer sektörlerde daha etkin kullanımı için üretiminin desteklenmesi gereken bir ürün olduğu belirtilmelidir.

P-009 - ÜNİVERSİTE SINAVINA HAZIRLANAN DERSHANE ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME ALIŞKANLIKLARI

Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ1, Hülya YARDIMCI1, 2,

1Ankara Üniversite Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Çalışma üniversite sınavına hazırlanan lise çağındaki bireylerin beslenme alışkanlıklarının değerlendirilmesi amacıyla planlanıp yürütülmüştür.

Araştırmaya mezun veya halen lise öğrenimine devam eden farklı okul ve dershanelerden 17-19 yaş aralığında 81 erkek ve 102 kız öğrenci olmak üzere 183 birey katılmıştır. Çalışma Şubat 2015 - Nisan 2015 tarihleri arasında devam etmiştir. Öğrencilerin genel özellikleri, genel beslenme alışkanlıkları ve besin tüketim sıklıkları araştırmacılar tarafından hazırlanan veri toplama formuyla, bireylerle yüz yüze görüşülerek elde edilmiştir. Niteliksel verilerin, sayı yüzde tabloları ile dağılımları verilmiştir. İkili grupların karşılaştırılmasında Independent T Testi, daha fazla sayıda grupların karşılaştırılmasında parametrik hipotez testlerinden One-way ANOVA Testi kullanılmıştır. Bağımsız grupların karşılaştırılmasında Fisher'in kesin ki-kare testi kullanılmıştır. Güvenirlik katsayısı olarak $p<.05$ değeri kullanılmıştır.

Öğrencilerin %41.5'i 17 yaş, %45.4'ü 18 yaş ve %13.1'i 19 yaşındadır. Çoğunluğu (%85.2) ailesi veya akrabalarıyla birlikte evde kalmakta, dershaneye hem hafta sonu hem hafta içi gitmekte (%54.1) ve dersneye giderken toplu taşıma araçlarını (%48.6) kullanmaktadır. Beslenme alışkanlıkları incelendiğinde öğrencilerin günde toplam 5 öğün yaptıkları (%30.6), en sık atlanan ana öğünün kahvaltı olduğu (haftada en az bir kez atlama sıklığı %48.6) saptanmıştır. Kahvaltı, öğle ve akşam yemeklerinin atlanmasında en çok ifade edilen neden canım istemiyor/iştahsızım olarak belirlenmiştir. Kız öğrencilerin günlük öğün tüketim sıklıklarının medyan değeri erkeklere kıyasla daha yüksek bulunmuştur ($p>0.05$). Öğrenciler üniversite hazırlık dershanelerinde genellikle ders aralarında yiyecek-içecek tüketmekte (%90.7), tamamına yakını ev dışında yemek yemek zorunda kalmaktadır. Dışarıda yemek yenilen öğünün genellikle öğle öğünü (%95.6) olmasına rağmen bireylerin %77.6'sı normal beden kütle indeksine sahiptir. Her zaman ders aralarında yiyecek/içecek tüketenlerde ve ev dışında yemek yemek zorunda kalanlara göre; her zaman bu eylemleri yapmayanların beden kütle indeksleri daha yüksek bulunmuş ancak bu durum istatistiksel açıdan önemli değildir ($p>0.05$). Kız öğrencilerin ev dışında her zaman yemek yemek durumunda olmaları ve dershanede ders aralarında yiyecek/içecek tüketim oranı erkek öğrencilere göre yüksek bulunmuştur (sırasıyla $p=0.159$; $p=0.000$). Öğrencilerin besin tüketim sıklıkları incelendiğinde, en az haftada 1 kez olmak üzere gazlı içecekler %67.8; bisküvi %90.2; çikolata %95.6; hazır kek %80.3; sandviç %68.3; cips %62.8; ekmek arası kuru besinler %90.2 ve hazır poğaça %86.3 oranında tüketilmiştir.

Araştırma üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin beden kütle indeksi değerlerinin normal olmasına rağmen kahvaltı atlama ve hızlı-hazır besinleri tüketme gibi kötü beslenme alışkanlıkları olduğunu göstermektedir. Bu durumda bireylerin besin tercihinde önemli faktör olan obezojenik ortamın özellikle sınava hazırlanma dönemi gibi stresin arttığı durumlarda besin tercihlerinin düzeltilebilmesi amacıyla önlemler alınmalı, dershane gibi saatler boyu bulunulan kurumların kantin ve kafeteryalarında öğrencilere daha sağlıklı besinler sunulmalıdır.

P-010 - PROBİYOTİKLER VE STRES

Ayşe Nur SONGÜR1, Nejla SABAH2, Funda Pınar ÇAKIROĞLU2,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ,BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ, 2ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Bu derlemenin amacı literatürler eşliğinde probiyotiklerin stres üzerindeki etkilerini değerlendirmektir.

Stres, bireyin duygusal ya da fiziksel durumuna karşı olası bir tehdit sezdiğinde vücudunda ya da beyninde oluşan tepki, başka bir ifadeyle organizmanın fiziksel ve ruhsal sınırlarının zorlanmasıyla ortaya çıkan bir durumdur. Stres, vücudun farklı bölümlerinde çeşitli fizyolojik sonuçlara yol açarak insan metabolizmasını etkilemektedir. Dolaşım sisteminde çarpıntı, kalp atışlarında düzensizlikler ve artışlar, göğüs ağrısı, miyokart enfarktüsü, hipertansiyona; solunum sisteminde aşırı soluk alıp verme, bronşiyal astıma; sindirim sisteminde iştah kesilmesi, aşırı yemek yeme, hazımsızlık, gastrit, ülser, karın ağrısı, ishal ve kabızlığa; üreme sisteminde cinsellikle ilgili problemlere; hormonal sistemde hipertiroit ve diyabete; deri sisteminde egzama, sedef hastalıkları, saç dökülmesi ve kıl dökülmesine ve hareket sisteminde kireçlenme, kas gerilemesine bağlı hastalıklara, migren gibi kronik baş ağrılarına sebep olmaktadır. Stresin birçok sistem üzerinde etkisi olmakla birlikte son yıllardaki çalışmalarda sindirim sistemi üzerindeki etkileri ve bunların azaltılmasına yönelik girişimler üzerinde sıklıkla durulmaktadır. Stres, karaciğerde depolanan şekerin salınmasını tetikleyen adrenalinin artışına sebep olur. Artan adrenaline cevap olarak kan, bağırsaklardan kaslara yönlendirilir ve dolaylı olarak stres, bağırsaklarda şişme, iltihaplanma ve çeşitli lokal kanamalara yol açar. Bundan dolayı, stresin sindirim sistemi üzerindeki etkilerinin azaltılmasına yönelik stratejiler belirmek için yapılan çalışmalarda barsak mukozasında pozitif etkiler bırakabilen, bağışıklık sistemine etki ederek enfeksiyonları önleyebilen probiyotiklerden sıklıkla bahsedilmiştir.

Yapılan çalışmalarda probiyotiklerin karın ağrısını, kusmayı, mide bulantısını, gastrointestinal rahatsızlıkları azaltarak stresin sindirim sistemindeki olumsuz etkilerine karşı olumlu etkiler gösterdiği bulunmuştur. Probiyotiklerin bu olumlu etkileri proinflamatuar ve antiinflamatuar sitokinler arasındaki dengeyi muhafaza etme ve bozulmuş aferent nöronal aktiviteyi modüle etme gibi yollarla sağladığı belirtilmektedir. Ayrıca probiyotiklerin stresin sadece fiziksel sonuçların üzerinde etkili olmakla kalmayıp aynı zaman stresin psikolojik sonuçlarından biri olan depresyon üzerinde de olumlu etkilerinin olduğu söylenmektedir. Önemli bir probiyotik kaynağı olan kefirin, depresyon hafifletici ve sinir yatıştırıcı etkisi olduğu; probiyotiklerin majör depresyonun standart bakım planında bir adjuvan olarak kullanılabileceği gibi görüşlerin belirtildiği çalışmalar mevcuttur.

Sonuç olarak, gastrointestinal semptomlar dahil olmak üzere birçok rahatsızlığa neden olan stresin olumsuz etkilerinin azaltılmasında bireylerin diyetlerine yapılacak olan probiyotik takviyelerin yardımcı olabileceği ve bu konudaki araştırmaların artırılmasının gerektiği düşünülmektedir.

P-011 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME ALIŞKANLIKLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ: PİLOT ÇALIŞMA

EMRE ADIGÜZEL1,

1Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi,

Üniversite öğrencileri arasında aileden uzakta yaşamını idame ettirme zorunluluğu bazı yaşam tarzı değişikliklerini de beraberinde getirmektedir. Şüphesiz bu değişikliklerin başında beslenme alışkanlığı gelmektedir. Özellikle eğitim hayatına ailelerinden uzakta devam eden öğrenciler arasında öğün atlama ve hazır besin tüketim sıklığının daha yüksek olduğu öngörülmektedir. Bu öngörüden hareketle üniversite öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarını etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışma, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde eğitim gören 68 öğrenci ile (20,5±1,84 yıl) gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini içeren bir anket formu uygulanmıştır. Anket formu ile sosyodemografik özelliklerin yanı sıra, günlük ana ve ara öğün tüketim sayıları, öğrenci yemekhanesini tercih etme sıklığı, haftada en az 3-4 kez atlanılan öğünler ve fast-food tüketim sıklığı sorgulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin 24 saatlik hatırlatma yöntemi ile besin tüketim kayıtları alınmış ve elde edilen veriler beslenme bilgi sistemi (BeBİS) programı ile değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılan erkek öğrencilerin sayısı 17 (%25,0), kız öğrencilerin sayısı ise 51(%75,0)'dir. Ailesiyle birlikte yaşayan sadece 6 öğrenci (%8,8) mevcuttur. Öğrencilerin %91,2'si ailelerinden uzakta eğitim almaktadır. Ailelerinden ayrı yaşayan 41 öğrenci (%60,3) YURTKUR'a bağlı yurtlarda barınmaktadır. Buna karşın 11 öğrenci (%16,2) özel yurtlarda, 9 öğrenci (%13,2) öğrenci arkadaşlarıyla birlikte konutta, 1 öğrenci (%0,01) ise yalnız başına konutta barınmaktadır. Öğrencilerin %60,3'ü günde üç ana öğün yaptığını belirtmiştir. Günde iki ana öğün ve bir ana öğün yaptığını belirten öğrencilerin oranları ise sırasıyla %38,2 ve %1,5'tir. Öğrencilerin %17,6'sı ara öğün yapmadığını bildirmiştir. Günde bir ara öğün yaptığını belirten öğrencilerin oranı %39,7'dir. Hergün kahvaltı yapanların oranı %69,1; haftada 3-4 gün kahvaltı yapanların oranı %11,8 ve sadece hafta sonları kahvaltı yapanların oranı da yine %11,8 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin %69,1'i sıklıkla (haftada 3-4 gün) en az bir ana öğün atladıklarını belirtmişlerdir. En sık atlanılan öğün ise %39,7 ile öğle öğünüdür. Ayrıca öğrencilerin %48,5'i haftada 1-2 kez; %27,9'u haftada 3-4 kez fast-food tükettiklerini belirtmiştir. Öğrencilerin %17,6'sı hergün öğrenci yemekhanesini tercih ettiğini belirtmiş, %20,6'sı ise hiçbir zaman yemekhaneye gitmediğini bildirmiştir. Ailesiyle brlikte yaşayan öğrencilerin %33,3'ü; ailesinden ayrı yaşayanların ise %40,3'ü günde iki ana öğün yaptığını belirtmiş olup gruplara arası fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin %33,3'ü; ailesinden ayrı yaşayan öğrencilerin ise %72,6'sı sıklıkla günde en az bir öğün atlamakta olup gruplar arası fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Ayrıca ailesiyle birlikte yaşayıp hergün fast-food tüketen öğrenci yoktur. Buna karşın ailesinden ayrı yaşayan öğrencilerin %9,7'sinin hergün fast-food tükettiği saptanmıştır.

Ailesinden ayrı yaşayan öğrencilerde sağlıksız beslenme davranışının daha yaygın olduğu görülmüştür. Özellikle üniversitelerde sağlıklı kahvaltı alışkanlığını teşvik edecek faaliyetler önemsenmelidir. Hem üniversitelerde hem de yükseköğrenim öğrenci yurtlarında öğrencilerin sağlıklı ana öğünler yapması desteklenmelidir.

P-012 - GİNSENG VE DİYABET ÜZERİNE ETKİSİ

Hacer ALATAŞ1, Gamze AKBULUT2,

1Mustafakemalpaşa Devlet Hastanesi,Beslenme Ve Obezite Birimi,Bursa,Türkiye, 2Gazi Üniveritesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,Ankara, Türkiye,

Ginseng kalp ve dolaşım sistemi,merkezi sinir sistemi,ve bağışıklık sistemi üzerinde birçok faydalı etkiye sahiptir.Son yıllardaki çalışmalar, klinik öncesi bulguların, ginsengi diyabetin önlenmesinde ve tedavisinde iyileştirici olduğunu göstermiştir. Bu araştırma hayvan çalışmalarında gözlemlenen faydalı etkilerden sorumlu olabilen ginsenglerin bileşenlerini keşfetmek, tanımlamak ve diyabet üzerine etkilerini belirlemek için derlenecektir. Ginsengin aktif maddesi ginsenosidler olup bitkiye atfedilen tıbbi etkilerden sorumlu olan maddelerdir. Ginsengin içermiş olduğu ginsenosidler farklı sistemlere etki etmektedir. Ginsengin bilimsel çalışmalarda kabul edilen etkileri kavrama ve öğrenme fonksiyonları üzerine etki, antioksidan etki, antiplatelet etki, antihiperlipidemik etki, hipoglisemik etki, antiviral etki, antineoplastik etki, kardiyovasküler sistem üzerindeki etki, kortikotropin sekresyonunu stimüle etkisi ,karaciğerde RNA miktarını ve protein sentezini arttırması, cinsel fonksiyonu arttırması şeklindedir. Ginseng ve aktif bileşenlerin antidiyabetik mekanizması karmaşık olup, ya insülin üretimi /sekresyonunu, glukoz metabolizmasını ve alımını düzenlemekte ya da ınflamatuar yolakları insüline bağımlı ve bağımsız şekilde etkilemektedir. Ginseng karaciğerde glukoz üretimini engelleyerek, intestinal sistemde glukoz absorbsiyonunu engelleyerek, pankreasta insülin üretimini ve sekresyonunu arttırarak, adipoz doku ve iskelet kasında glukoz alımını arttırarak hipergilisemi üzerine etki etmektedir. Karaciğer glukoz üretimi üzerinde etkili olan saponinler ;Rb2,Re,Rg1,Rg2,intesnal sistemde etkili olan saponin;Rg1 pankreas üzerinde etkili olan saponinler;Rb1,Rg3,Rh2,Compound K,Rg1 iskelet kası ve adipoz dokuda glukoz alımını arttıran saponinler;Rb1,Rg3,Re ve PPT şeklindedir. Ginseng kökleri ;çiğnenerek,toz ,kapsül , kaynatılarak ya da demleme yoluyla alınabilir. Bir çok klinik çalışmalarda; Ginseng köklerinin 0,5-3 g/gün , Ginsenoit extraktlarının 100-400 mg/gün alınacağı gösterilmiştir. 3 yaşın altındaki çocuklar, hamile ve emziren kadınlar, organ nakli alan ve veren kişiler için yeterli çalışma bulunmamaktadır. Postparandial glukoz ve insülin seviyesine etki etmesi diyabetteki koruyucu etkilerinden olup aynı zamanda tedavi edicidir. Yüksek dozlarda toksik olabileceği için günlük alım miktarına dikkat edilmelidir. Oral hipoglisemik ajanlar, insülin,ve kan sulandırıcı kullananların dikkatli olmaları uzman kontrolünde kullanmaları gerekmektedir.

P-013 - GESTASYONEL DİYABET VE PROBİYOTİKLER: MATERNAL, PRENATAL VE POSTNATAL ETKİLERİ

Fatma ATAY1, Emine Hilal ŞENER2, Ahmet Hulusi DİNÇOĞLU2,

1Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ciddi morbidite ve mortalite sebebi olarak karşımıza çıkan diyabet insan sağlığı için tehdit oluşturmaktadır. Gebelikte diyabet, anne ve çocuk sağlığını başta kardiovasküler ve endokrin sistem olmak üzere diğer vücut sistemlerini kısa ve uzun vadede olumsuz yönde etkilemektedir. Bu derlemede, gebelikte probiyotik içerikli beslenmenin maternal, prenatal ve postnatal etkileri incelenmesi amaçlanmıştır.

Maternal aşırı kilo alımı ya da intrauterin hiperglisemi maruzuyeti annede başta gestasyonel diabetes mellitus (GDM) olmak üzere preeklampsi, sezeryan doğum, preterm doğum, makrozomi gibi komplikasyon riskini arttırmakta iken yenidoğanda, hiperinsülinemi, kardiyomiyopati, ölü doğum, makrozomi; postnatal dönemde kısa vadede respiratuvar distres sendromu, hipoglisemi, polistemi, hiperbilirubinemi, hipokalsemi/hipomagnezemi'ye uzun vade de ise obezite ve tip 2 diyabete neden olmaktadır. Annenin doğru ve dengeli beslenmesi gebelik sürecinde karşılaşılan diyabette ya da diyabetin önlenmesinde büyük önem taşımaktadır. Özellikle gebelikte probiyotik içerikli besinlerin alınması bağırsak florası üzerindeki etkisi nedeni ile gestasyonel diyabeti önleyebileceği belirtilmektedir. Bağırsak mikrobiyatası ve metabolitleri sağlığının korunması, bağışıklığın sürdürülebilmesi ve hastalık riskinin azaltılmasında önemli bir role sahiptir. Annenin probiyotik içerikli beslenmesi kendi bağırsak florası ve yenidoğan bağırsak florasının gelişiminde de oldukça önemlidir. Gebelikte probiyotiklerin tüketiminin doyma ve intestinal hormonlar üzerinde etkili olduğu, bağırsak mikrobiyata fermantasyonunu iyileştirdiği, açlık durumunu azalttığı, postprandial glukoz cevabını düzelttiği, adipoz dokuda azalmaya neden olduğu ve glikolizi arttırdığı belirtilmektedir.

Sonuç olarak annenin gebelik öncesi ve gebelikte probiyotikten zengin beslenme şekline uyum sağlaması obezitenin önlemesinde olduğu gibi GDM üzerinde de etkin olabileceği düşünülmektedir. Böylece GDM'nin ortaya çıkmasının önüne geçilerek maternal, prenatal ve postnatal komplikasyonlar önlenmiş olacaktır.

P-014 - FERMENTE SÜT ÜRÜNLERİNİN ZENGİNLEŞTİRİLMESİ

Sevinç AKÇA1, Aslı AKPINAR1,

1Celal Bayar Üniversitesi,

Son yıllarda insanların beslenme alışkanlıklarının birçok hastalığın oluşumunda son derece önemli olduğu görüşü tüm dünyada kabul görmüştür. Gelişmiş ülkeler başta olmak üzere tüm dünyada insan sağlığının korunması veya yeniden kazanılmasında gıdaların zenginleştirilmesi üzerine çalışmalar hız kazanmıştır. Tıp bilimi, hastalıkların tedavisi için yeni olanaklar araştırırken aynı zamanda çalışmalarını insanların uzun ve sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi amacıyla olası hastalıkları önleme yolunda beslenme desteğinin önemi üzerine odaklamıştır. Sağlık üzerine olumlu etkileri nedeniyle fonksiyonel ürünler pazarının giderek önem kazandığı günümüzde, fonksiyonel süt ürünleri tüketicilerin ilgi odağı haline gelmiştir.. Süt endüstrisinde yapılan ar-ge çalışmalarının sonucunda ürünleri zenginleştirerek vücuda daha faydalı hale getirilebilmesi gibi daha yenilikçi anlayışlara sahip gıdalar ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda süt ürünlerinin zenginleştirilmesinde iki yaklaşım vardır. Bunlardan birincisi sütün direkt olarak besleyici ögelerle zenginleştirilmesi, ikincisi ise sütün ürün haline dönüştürüldükten sonra zenginleştirilmesidir. Tüketicilerin tercihlerine bakıldığında Türkiye' de en çok tüketilen süt ürünleri fermente süt ürünleridir. Fonksiyonel süt ürünleri içerisinde fermente süt ürünleri büyük bir paya sahiptir. Fermente süt ürünleri, insan sağlığına yararlı probiyotikler, prebiyotikler, tatlandırıcılar, vitaminler, mineraller, bazı meyveler, baharatlar ve yağlar ile gıda maddelerinin besin değerini artırması yönünden zenginleştirilmesine önemli katkı sağlamaktadır. Bünyesindeki besleyici değeri yüksek olan fermente ürünler, besin maddeleri nedeniyle süte göre daha faydalı, bağışıklık sistemini kuvvetlendiren, antikanserojen ve kolesterolü düşürücü etkiye sahip ürünlerdir. Fermente süt ürünlerinin zenginleştirilmesindeki amaç besinlerde kaybedilen ögelerin yerine koyulması ve günlük diyetlerde yer alan besinlere daha fazla öge ekleyerek beslenme yetersizliği sorunlarını önlemeye çalışmaktır. Bu kapsamda eklenen miktarların kontrolü, zenginleştirilmiş besinin tüm tüketicilere ulaştırılmasının sağlanması ve işlem sırasındaki kayıpların önlenmeye çalışılması zenginleştirmeden beklenen yararların sağlanabilmesi için önemlidir.

P-015 - PROSTAT KANSERİ HÜCRELERİNDE OKSİDATİF STRESE KARŞI HİDROKSİTİROZOL ETKİSİ

Olcay BOYACIOĞLU1, Seda ÖRENAY BOYACIOĞLU2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Aydın, TÜRKİYE, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik Anabilim Dalı, Aydın, TÜRKİYE,

Hidroksitirozol (3,4-dihidroksifenil etanol) zeytinyağı ve zeytin karasuyunda bulunan ana fenolik bir bileşendir. Zeytin yağında in vitro anti oksidan aktivitesi en yüksek olan bileşendir. Prostat kanseri (PCa) üzerinde hidroksitirozolün faydalı etkisi tam olarak anlaşılamamıştır. PCa, erkeklerde görülen en sık ikinci kanser nedenidir. Tümör baskılayıcı olan fosfat ve tensin homologu (PTEN) geninde mutasyona sahip PCa hatları agresif kanser türleri olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada, N,N,N',N'-tetrakis (2-piridilmetil) etilenediamin (TPEN) uygulaması ile oksidatif stres oluşturulan PCa hücre hatlarında hidroksitirozolün antioksidan aktivitesinin hücrelerin PTEN durumu ile modüle edilebileceği varsayılmıştır.

Değişik PTEN statüsüne [22Rv1 (+/+), DU-145 (+/−), and PC3 (−/−)] sahip insan PCa hücre hatları, %10 sığır fetüsü serumu (FBS) ile takviye edilmiş RPMI 1460 besiyerinde, 37°C'de ve %5 CO2 altında muhafaza edildi. Oksidatif stres PCa hücrelerini TPEN ile muamele ederek oluşturuldu. Ardından, hücreler 72 saat süreyle 25 uM'ye kadar hidroksitirozol veya kontrol olarak fosfat tamponlu tuz (PBS) ile muamele edildi. Hücre canlılık seviyeleri Cell Titer-Glo Luminescent Assay ile ölçülmüştür. Sonuçlar varyans analizi (ANOVA) testi ile analiz edilmiştir. P değerinin 0,05'ten düşük olduğu farklılıklar anlamlı kabul edildi.

Hidroksitirozol, TPEN'in 22Rv1 hücre hattı üzerindeki etkisini tersine çeviremedi. PC3 ve 22Rv1 hücre dizilerinde hidroksitirazol ile kanser hücrelerinin tedavisinde potansiyel olarak bir fayda olabilir. 22Rv1 hücre hattı, hidroksitirozolün koruyucu etkisine karşı PC3 ve DU-145'ten çok daha fazla duyarlıdır.

Bu deney kurgusundaki bir kısıtlama, karşılaştırmaların farklı PTEN statüsüne sahip olan hücre hatları üzerinde yapıldı ancak bu hücre hatları üzerinde aynı zamanda birçok diğer karakteristik farklılıklar mevcut olabilir. Bununla birlikte, bulgular hala antioksidan ajanların etkinliğinin hücrelerin PTEN durumuna bağlı olduğu hipotezine uygundur. Bu, PTEN +/+ genotype sahip 22Rv1'in hidroksitirozol'e en fazla tepki göstermesi ile tutarlıdır. Ayrıca çalışma, vahşi tip PTEN'in PC3 hücrelerinde eksprese edildiği veya PTEN'in 22Rvl'de knock out ile ifadesinin ortadan kadırılmasıyla daha kontrollü bir şekilde tekrarlanabilir.

P-016 - BALIN DİYABET HASTALARI İÇİN KULLANIMI

Ali Kemali ÖZUĞUR1, H. Ayla SARI1, Ali GÖNCÜ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Çine Meslek Yüksekokulu,

Diyabet hasta sayısı Dünyada ve ülkemizde hızla artmaktadır. Bu artışla birlikte yapılan çalışmalarda hız kazanmış ve hasta diyetleri ile ilgili yeni veriler değerlendirilmektedir. Örneğin son yıllarda, Avusturya, Yeni Zelanda, Kanada, Fransa ve İngiltere'deki diyabet dernekleri hazırladıkları diyetlerde, gıdaların glisemik indeks (Gİ) düzeylerini de dikkate almaya başladıkları belirtilmektedir.

Arı ürünlerinin birçok hastalığa karşı koruyucu, destekleyici ve tedavi edici olduğu bilinmektedir. Son yıllarda balla ilgili olarak, bal tipinin ölçülmesi, glisemik indeks üzerine etkisi, diyabet hastalarının kullanım olanakları ile ilgili çalışmalar hız kazanmıştır. Bal, balarılarının genellikle çiçeklerden topladıkları balözünden yapıp kovanlardaki petek gözlerine doldurdukları, doğal bir maddedir. Şeker ve şekersiz olmayan kısımlardan oluşur.

Baldaki şekerlerin yaklaşık % 70'ini glikoz ve fruktoz oluşturmaktadır. Yapılan çalışma sonuçlarında bal tipine göre, balda ki fruktoz ve glikoz (F/G) oranının glisemik indeks üzerine etki yapmadığı yönünde sonuçlar içermektedir. Ayrıca diyabet hastalarının çay şekeri yerine bal tüketebilecekleriyle ilgili verilerde bazı çalışmalarda bildirilmiştir. Yapılan diğer bir çalışma sonucunda bal ve sakoroz verilen hastalarda Gİ'i sırasıyla 0,59 ve 1,28 olarak belirtilmiştir.

Bal tipinin belirlenmesi ile doktorun belirteceği miktarda bal kullanımının olanaklı olduğu bildirilse de bu konuda daha çok çalışma yapılması hastaların tereddütlerini de giderecektir.

P-017 - FONKSİYONEL BİR GIDA: SİYAH SARIMSAK

H. Ayla SARI1, Ali GÖNCÜ1, Ali Kemali ÖZUĞUR1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Çine Meslek Yüksekokulu,

Geleneksel tedavi amacıyla uzun zamandan beri yaygın olarak kullanılan sarımsak, lezzeti besin içeriği açısından da beslenmemizin vazgeçilmezleri arasında yer almaktadır. Bütün bunlara karşın keskin kokusu nedeniyle tercih nedeni olmaktan çıkmıştır ve tüketiminden rahatsız olan kişiler için diğer sebzelerde bulunmayan sülfür bileşenlerine sahip olan sarımsağın tüketimini artırmak için kokusunu giderme amaçlı çeşitli çalışmalar yapılarak alternatif bir ürün olarak siyah sarımsak ortaya çıkmıştır.

İlk olarak 2003 yılında Japon ve Koreli araştırıcıların çalışmaya aldıkları fermantasyon cihazında üretilmeye başlanan siyah sarımsak, enzimatik olmayan esmerleşme sonucu oluşmuştur, siyah renkli olması Maillard reaksiyonunda oluşan şeker ve aminoasitlerden kaynaklanmaktadır. Fermantasyon işlemi süresince sülfür içeriği hidrofilik sülfür içeriğine dönüşür, sarımsak kararlı hale gelir, kokusuz bileşenlere dönüşüm süreci başlar. S-allyl cysteine (SAC) ve diallyl sulphide, diallyl disulphide, diallyl trisulphide, dithiins ve ajoene bileşenlerine ayrışır.

Beyaz sarımsakta suda çözünebilen alicin bulunurken, siyah sarımsakta yağda çözünen SAC bulunmaktadır. Fermantasyon süresince alliin allicin'e değil SAC'a dönüşmektedir. SAC, aynı zamanda da antioksidan aktivite içeren bileşiklerdir. Bununla birlikte siyah sarımsakta ise taze sarımsağa göre S-allyl cysteine miktarı daha fazladır. Yapılan çalışmalarda fermantasyon sonunda sarımsakları da ki SAC miktarı 24µg/g'den 194µg/g'ye çıkmaktadır. Siyah sarımsağın raf ömrünün paket açıldıktan sonra 1 yıl, kapalı pakette ise 2 yıl olduğu bildirilmiştir.

Siyah sarımsak ve ürünlerinin yararlarının fark edilmesi ve yan etkilerinin bulunmaması gibi nedenlerden dolayı ilgi artmıştır ve siyah sarımsak ezmesi, unu, kapsülü gibi alternatif ürünlerin ortaya çıkmasını sağlayan fonksiyonel bir gıda olarak marketlerde satılmaya başlamıştır.

P-018 - FRUKTOZ İÇEREN ŞEKERLER VE KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARLA İLİŞKİSİ

Caner ÖZYILDIRIM1, Pınar SÖKÜLMEZ KAYA1,

1Ondokuzmayıs Üniversitesi,

Batı tarzı yaşam ve bunun özellikle gıda işleme teknolojisi üzerine getirdiği avantajlar ile birlikte gıda alımı ve kompozisyonunda önemli değişiklikler oluşturmuştur. Batı diyeti, doymuş ve trans yağlardan, kırmızı etten gelen proteinden, sodyumdan ve şekerden zengin bir özellik göstermektedir. Bununla paralel olarak çeşitli kronik hastalıkların da majör sağlık sorunları haline gelmesi özellikle son yıllarda tüketimi büyük artış gösteren şekerleri şüpheli bir konuma düşürmüştür. Beslenme şekli, kardiyovasküler hastalıkların (KVH) gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu makalenin amacı beslenmeyle doğrudan ilişkili olan abdominal obezite, hipertansiyon, hipertrigliseridemi, diyabet, hiperinsülinemi gibi KVH için değiştirilebilir risk faktörleri üzerine fruktozun etkisini değerlendirmektir.

Fruktoz, serbest olarak meyvelerde ve balda bulunan bir monosakkarittir. Fruktoz, glikoz ile karşılaştırıldığında daha düşük bir glisemik indekse sahiptir, insülin yanıtı oluşturmaz ve glikozdan daha tatlıdır. Ayrıca güçlü bir lipojenik ve adipojenik bir bileşendir. İnsanlar binlerce yıl fruktozu diyetlerinde büyük ölçüde taze meyvelerden sağlamaktayken, günümüzde Batı diyeti ile büyük miktarlarda tüketmektedirler. Doğal yiyeceklerle yüksek miktarlarda alınmamasına rağmen son yıllarda sükroz ve yüksek fruktozlu mısır şurubu (HFCS) gibi tatlandırıcı olarak tatlılarda, şekerlemelerde, tatlandırılmış içeceklerde sıklıkla kullanılmaktadır. Günümüzde diyetteki ana fruktoz kaynağı sükroz ve HFCS gibi eklenti şeker formlarıdır. Eklenti şeker, sükroz ve / veya yüksek HFCS veya şekerli içeceklerin artmış alımının; dislipidemi, KVH ve metabolik sendrom ile ilişkili olduğunu gösteren epidemiyolojik kanıtlar bulunmaktadır. Yüksek miktarda fruktoz tüketiminin KVH ile ilişkili risk faktörleri üzerine etki ederek KVH riskini artırdığı görülmektedir. Bu sebeplere dayanarak da birçok sağlık otoritesi kılavuzlarında şeker tüketimini kısıtlamayı tavsiye etmektedir. Çok sayıda çalışma diyette yüksek miktarlarda fruktoz içeren şeker tüketiminin, KVH için risk faktörü olarak bilinen artmış açlık trigliseridi ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca yüksek fruktoz tüketiminin, özellikle kan yağlarının dengesini bozarak dislipidemiye de sebep olmaktadır. Fruktozun tokluk mekanizmasında da etkili olan insülin yanıtı oluşturmaması, artmış besin tüketimine, dolayısıyla artmış enerji ve kilo alımına yol açarak obezite ve insülin direncine neden olmaktadır. KVH için risk faktörü olarak düşünülen bir diğer faktör ise serum ürik asit seviyesidir. Çalışmalarda yüksek fruktoz tüketiminin artmış serum ürik asit seviyelerine neden olduğu, bunun da oksidatif strese ve endotel disfonksiyona neden olabilmesi KVH için büyük bir risk oluşturmaktadır.

Fruktoz, kardiyovasküler hastalıklarla ilişkili risk faktörleri üzerinde doğrudan etkilidir. Özellikle yağ metabolizmasına etki ederek hipertrigliseridemiye neden olmakta ve kardiyovasküler hastalıklar için büyük bir risk oluşturmaktadır. Ayrıca artmış enerji alımına yol açması kilo alımını tetikleyerek obezite neden olmaktadır. Bunun beraberinde insülin direnci, diyabet ve adipozite gelişebilmektedir. Tüm

bunlar birleştiğinde fruktoz içeren şekerlerin tüketiminin, kardiyovasküler hastalıkların gelişmesinde kilit rol oynayabileceği görülmektedir.

Fruktoz içeren şekerler, tükettiğimiz hazır gıdaların birçoğunda yüksek miktarlarda bulunması, bireylerin bilerek veya bilmeyerek bu şekerleri yüksek miktarlarda tüketmesine neden olmaktadır. Çalışmalara göre fruktoz, KVH risk faktörleri üzerine doğrudan etki etmektedir. Bu da KVH için büyük bir problem teşkil etmektedir. Tüm bu verilere bakıldığında, günlük fruktoz içeren şekerlerin tüketiminin sınırlandırılması KVH gelişme riskini azaltabilir.

P-019 - LİSE SON SINIF ÖĞRENCİLERİNDE SINAV KAYGISININ VE BESLENME DURUMLARININ İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

CANER ÖZYILDIRIM1, YUSUF PİLAVCI1, PINAR SÖKÜLMEZ KAYA1,

1ONDOKUZMAYIS ÜNİVERSİTESİ,

Lise dönemi, öğrenciler için sınavların oldukça yoğun geçtiği bir dönemdir. Özellikle son sınıfta üniversite sınavlarının da dahil olmasıyla öğrenciler oldukça stresli bir dönem geçirmektedir. Bu dönemde öğrencilerin hem adölesan dönemde olması hem de sınav kaygısı sebepleriyle, beslenmeleri daha önemli hale gelmektedir. Bu çalışma, lise son sınıf öğrencilerinde sınav kaygısının beslenme durumlarına etkisini araştırmak için planlanıp yürütülmüştür.

Araştırma Şubat-Mart 2016 tarihinde Samsun ilinin Atakum, Bafra, Canik, İlkadım ve Ondokuzmayıs ilçelerinde eğitim veren Anadolu, İmam Hatip, Meslek Lisesi gruplarından toplam 15 lisede öğrenim görmekte olan 176'sı (%55.5) erkek, 141'i (%44.5) kadın toplam 317 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından yüzyüze görüşme tekniği ile öğrencilere beslenme ve sınav kaygısı durumlarını öğrenmek amacıyla 2 farklı anket uygulanarak toplanmıştır. Elde edilen veriler 20.0 SPSS paket programında değerlendirilmiştir. İstatistiksel olarak $P<0.05$ anlamlı kabul edilmiştir.

Yaş ortalaması 17,5 olan. öğrencilerin %9.1'i (n=29) günde 1-2, %77'si (n=244) günde 2-4, kalan %13.9'u (n=44) 4 öğünden fazla tüketmekte; %56.2'sinde (n=178) kaygı ve endişe olduğu saptanmıştır. Kaygının cinsiyet ve beden kütle indeksi (BKİ) ile bir ilişkisi görülmemiştir ($p>0,05$). Kaygının; kahvaltı, öğle ve ikindi öğünlerini atlamaya neden olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Öğrencilerin %38'inin (n=121) zaman bulamama, %31.5'inin (n=100) iştahsızlık ve kalanların da diğer sebeplerle öğün atladığı görülmektedir. Sınav öncesindeki iştah durumu değerlendirildiğinde %23.2'ünün (n=74) iştahının kesildiği, %12'sinin (n=38) mide bulantısı sebebiyle bir şey yiyemediği, %18' (n=57) iştahının azaldığı, %12.6'sının (n=40) iştahının arttığı görülürken ($p<0,05$); öğrencilerin %34.1'inin (n=108) iştahlarının değişmediği görülmüştür ($p<0,05$). Ayrıca bu öğrenciler sınav öncesinde kek, bisküvi, çikolata, cips vb. atıştırmalıklar tüketmektedir (%54.3).

Elde edilen verilere göre beslenmeyle sınav kaygısının bir ilişkisi olduğu açıktır. Öğrencilerin çoğu kaygıyla ilişkili olarak iştahının değişmediğini belirtse de özellikle okul zamanlarında tüketilen kahvaltı, öğle ve ikindi öğünlerini atlamak ve kek, bisküvi, çikolata gibi atıştırmakları tüketmek gibi yanlış beslenme alışkanlıkları edinmiştir.

P-020 - BİTKİ STEROLÜ İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ GIDALAR VE SERUM KOLESTEROLÜNÜ AZALTICI ETKİLERİ

Reyhan IRKIN1, Ozer KINIK2,

1Balıkesir Üniversitesi Gıda Mühendisliği, 2Ege Universitesi Ziraat Fakültesi Süt Ve Ürünleri Bölümü,

Hiperkolesterolemi önemli bir kardiyovasküler risk faktörüdür. Sağlıklı bir beslenme ve yaşam şekli kardiyovasküler riskleri azaltabilir. Plazma kolestrol düzeyinin azaltılmasında ilaç kullanılmaksızın oluşturulan yeni yaklaşımlarda fonksiyonel gıdaların fitostroller ile zenginleştirilmesi hiperkolesteroleminin kontrolünde tavsiye edilmektedir. Bitkisel sterollerin ölüm ve kardiyovasküler hastalıklar açısından kolesterol azaltıcı yönünde özellikleri bulunmuştur. Bitki materyalleri, meyve, sebze ve tahıllar hücrelerinin biyolojik membranlarında gerekli önemli düzeyde bitki sterolleri içermektedirler. Ortalama sterol tüketiminin 150-350 mg/gün ve az miktarda stanolden (doymuş steroller) oluşmasının gerektiği ve bu miktarın bölgelere gore değişmekle birlikte vejeteryan kişiler için daha yüksek olduğu bilinmektedir. Bitki sterolleri ile zenginleştirilmiş gıdaların tüketilmesi bağırsaklarda kolesterol absorpsiyonunu azaltmakta ve plazmadaki düşük yoğunluklu lipoproteinlerin düşürülmesinde etkili olmaktadır. Bitki sterolleri, kolesterol ve plazma b-sitosterolleri alımının bitkisel gıda alımı ile ilişkili olduğu, yaş, cinsiyet , ırk ve vücut kitle indeksi ile ilgili olmadığı tespit edilmiştir. Bitki sterolleri gıdalara kolesterol düşürücü olarak yıllardır ilave edilmektedirler. Klinik çalışmalarda diyet içerisine %2 bitki sterolü veya stanol ilave edilmesinin plazmadaki düşük yoğunluklu lipoprotein miktarını %10 azalttığı belirlenmiştir. Bu derlemede bitki sterolü ile zenginleştirilmiş gıdalaraın kolesterol azaltıcı etkileri ve ilgili çalışmalara değinilecektir.

P-021 - FERMENTE GIDALARDA LAKTİK ASİT BAKTERİLERİ KULLANILARAK FOLAT BİYOFORTİFİKASYONU

Reyhan IRKIN1, Ozer KINIK2,

1Balıkesir Üniversitesi Gıda Mühendisliği, 2Ege Universitesi Ziraat Fakültesi Süt Ve Ürünleri Bölümü,

Folat, nükleotidlerin, vitamin ve bazı amino asitlerin sentezi ile ilgili insan yaşamında önemli yere sahip esansiyel bir vitamin ve önemli faktördür. Folat insan metabolizmasında sentezlenemez ve folat eksikliğinin giderilebilmesi, nöral tüp hasarlarının ve diğer ilgili hastalıkların giderilmesi açısından önem taşımaktadır. Kimyasal olarak folik asitten sentezlenmiş folat gıdaların zenginleştirilmesinde kullanılabilir, fakat yüksek miktarlarda alınmasında B12 eksikliği gibi problemlere yol açabilmektedir. Süt ve fermente süt ürünleri doğal folat ve folat bağlayan proteinler için iyi birer kaynaktırlar ve folatın biyoyararlığını ve stabilitesini arttırırlar. Pek çok bitki, mantar ve bakteri folatı sentezleyebilir. Bununla birlikte fermente süt ürünlerindeki folat miktarı diğer fermente ürünlere göre daha yüksektir. Son yıllarda fermente süt ürünlerinde folat zenginleştirilmesi amacıyla Lactobacillus amylovorus bakterisi bir yan kültür olarak kullanılmaktadır. Bifidobacterium türleri değişik ortamlarda belirli miktarlarda vitamin üretebilmektedirler. Bunların pek çoğu Bifidobacterium adolescentis ve Bifidobacterium pseudocatenulatum olmakla birlikte farklı türler arasında da folat üreten suşlara rastlanmaktadır. Deney farelerin folat üreten bifidobakteriler ile beslenmesinden sonra kan plazmalarında folat miktarlarının yükselmesi in vivo olarak folatın sentezlendiğini ve absorblanabildiğini göstermektedir. Süt ürünlerinde en yüksek folat miktarının Bifidobacterium catenulatum ATCC 27539 ve en düşük Bifidobacterium animalis ssp. animalis ATCC 25527 ile üretildiği gözlenmiştir. Folat üreten mikroorganizmaların seçilerek gıdalarda doğal folat miktarını arttırmak amacıyla kullanılması önemli bir yaklaşımdır. Belirli mikroorganizmalar seçilerek fermente süt ürünlerine veya doğrudan probiyotik mikroorganizma olarak sindirim sisteminin bir parçası halinde kullanılabilmektedirler. Bu derlemede folatın önemi ve çeşitli tür bakteriler ile kültür şartlarında bazı fermente ürünlerde folat üretimi tartışılacaktır.

P-022 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İÇME SÜTÜ TÜKETİM ALIŞKANLIKLARININ BELİRLENMESİ

Recep DAĞDELEN1, Ömer ÇAT2, Emre ŞAHUTOĞLU2, Filiz YILDIZ-AKGÜL2, Hüseyin Nayil AKGÜL2, Ayse Demet KARAMAN2,

1Adnan Menderes Universitesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu araştırma Adnan Menderes Üniversitesi lisans öğrencilerinin içme sütü tüketim alışkanlıklarını ve sütün besin değeri hakkındaki bilgi düzeylerini saptamak amacıyla yapılmıştır. Ayrıca öğrencilerin erkek veya kadın olmalarının ve farklı fakültelerde eğitim alıyor olmalarının öğrencilerin içme sütü tüketim alışkanlıklarında ve bilgi düzeylerinde önemli düzeyde farklılık oluşturup oluşturmadığı da araştırılmıştır.

Bu amaçla çalışma, Beden Eğitimi, Fen-Edebiyat, Veteriner, Ziraat Fakültesi olmak üzere dört farklı fakültede eğitim gören 417 öğrenci ile yüz yüze görüşmek suretiyle yapılan ve 14 sorudan oluşan anket ile gerçekleştirilmiştir.

Ortalama yaşları 18-24 arasında olan farklı lisans programlarında öğrenim gören 186 erkek ve 231 kadın üniversite öğrencileri arasında yapılan anket çalışması sonucunda, öğrencilerin ortalama % 51'inin günde bir bardak veya daha fazla sütü çoğunlukla gece yatarken tükettiği saptanmıştır. Öğrencilerin % 52'si pastörize günlük sütün en sağlıklı süt olduğu, %70'i bireyin günlük kalsiyum ihtiyacının 2/3'ünün süt ve ürünlerinden karşılandığını belirtmişlerdir. Bununla beraber sütün beslenme ve sağlık açısından önemli olduğunu düşünmeyen 22 öğrenci olduğu tespit edilmiştir. 'Süt satın alırken hangi hususlara dikkat ediyorsunuz', 'Sütü ne zaman tüketmeyi tercih edersiniz', 'Pazarlarda, mandıralarda ambalajsız süt ve süt ürünlerini tüketiyor musunuz ve 'Sütün besin değeri hakkında ne biliyorsunuz' sorusuna bayan ve erkek öğrencilerin verdiği cevaplar arasında önemli fark olduğu ($p<0.05$) belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin fakülte farklılıklarının öğrencilerin içme sütü tercih çeşitliliğinde, sokak sütü (çiğ süt), ambalajsız süt ve ürünleri almalarında, süt içmenin insan sağlığı üzerine olan etkisi hakkındaki görüşlerinde farklılık yaratmadığı ($p>0.05$) saptanmıştır. Bununla beraber Beden Eğitimi Fakültesi öğrencilerinin genel olarak sütün besin değeri ve sağlık üzerine etkileri hakkında bilgilerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Öğrencilerin içme sütü tercihlerinde ise en önemli faktörlerin ise son tüketim tarihi ve markası olduğu, öğrencilerin büyük çoğunluğunun (% 60,7) çiğ süt satın almadığı da bulunmuştur

Genel olarak, lisans öğrencilerin süt tüketim alışkanlıklarının düşük olmasına karşın, içme sütünün besin değerine ve yarayışlılığına ilişkin bilinçlerinin sınırlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Bu nedenle Aydın ilinde ve üniversitede, süt sanayicileri ve öğrenci ailelerinin işbirliği ile sürekli ve etkin bir şekilde eğitimlerin uygulamaya konulması gerekmektedir.

P-023 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BESLENME ALIŞKANLIKLARININ BELİRLENMESİ

NURHAN GUNAY1, İSMAİL BÖLÜK2, HÜSEYİN NAİL AKGÜL2, AYSE DEMET KARAMAN2,

1Adnan Menderes Universitesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi,

P-024 - D VİTAMİNİ VE MİKROBİYOTA ETKİLEŞİMİ

Özge MENGİ1, Eda KÖKSAL1,

1Gazi Üniversitesi,

Bu derleme, D vitamini ile mikrobiyota arasındaki ilişkinin tartışılması amacıyla hazırlanmıştır.

D vitamini ve mikrobiyota ilişkisi konusunda 2017 yılı Nisan ayında farklı veri tabanlarından son 5 yıla ait literatür taraması yapılmıştır.

Diyet, intestinal mikrobiyotanın değişimine etki eden önemli faktörlerden biridir. Son yapılan çalışmalar D vitamininin, bağırsak mikrobiyota kompozisyonunu değiştirebileceğini göstermektedir. D vitamini gereksinmesinin %20 kadarı diyetle karşılanmaktadır. D2 vitamini (ergokalsiferol) maya, mantar ve bazı sebzelerde bulunurken, D3 vitamini (kolekalsiferol) hayvansal kaynaklı besinlerde bulunmakta ayrıca deride sentezlenmektedir. D vitamini bağışıklık sisteminin önemli bir bileşenidir. 1,25(OH)2D3, ince bağırsakta ve kolonda yüksek düzeyde bulunan D vitamini reseptörünü (VDR) aktive ederek bağırsak fizyolojisini ve homeostazı kontrol eden birçok geni düzenlemektedir. 1,25(OH)2D3, D vitamini reseptörlerine bağlanarak genomda 1000'den fazla genin (insan genomunun yaklaşık %3'ü) ekspresyonunu düzenlemektedir. Son yapılan çalışmalara göre D vitamini; epitel hücre bütünlüğünü, immün yanıtı ve bağırsak mikrobiyota kompozisyonunu düzenlemektedir. D vitamininin mikrobiyota kompozisyonu üzerindeki rolü, vücutta sadece D vitamini eksikliğinin olup olmaması ile açıklanabilecek kadar basit değildir. Çünkü 1,25(OH)2D3 oluşumu; genom, epigenom, diyet, güneşe maruziyet gibi faktörler tarafından düzenlenen bir çok enzimatik ve non-enzimatik dönüşümün sonucudur. Ayrıca 1,25(OH)2D3 aktivitesi D vitamini reseptörlerinin işlevini uygun yerine getirmesine de bağlıdır. D vitamini eksikliği bağırsak bariyer fonksiyonunu bozarak lipopolisakkaritler gibi endotoksinlerin dolaşıma geçmesine sebep olabilir. Lipopolisakkaritlerin inflamasyonu tetiklediği bilinmektedir. D3 vitamini, lipopolisakkaritlerin aktive ettiği NF-kappa B p65'in sitoplazmadan çekirdeğe taşınmasını engellemekte, böylece inflamatuar genlerin aktivasyonunu önlemektedir. Yapılan bir çalışmada 90 gün boyunca günde 5,000 IU D vitamini suplemanı kullanımının otoimmün hastalarda bütirat (anti iflamatuvar kısa zincirli yağ asidi) üreten yararlı bakteri sayısını arttırarak disbiyozisi iyileştirdiği gösterilmiştir. D3 vitamini takviyesi verilen sağlıklı bireyler üzerinde yapılan başka bir çalışmada da bağırsak mikrobiyotasında değişiklikler gözlemlenmiş, Pseudomonas, Escherichia ve Shigella gibi patojenik bakteri türlerinin azaldığı, genel bakteri popülasyonunun arttığı görülmüştür.

her ne kadar çalışmalarda D vitaminin bağırsak mikrobiyota kompozisyonu üzerine olumlu etkileri bulunsa da, D vitaminin terapötik bir müdahale görevi görebileceği olası mekanizmaların aydınlatılması açısından ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

P-025 - AÇLIK METABOLİZMASI VE İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ

Serap GÖKÇE1, Cansu DUMANLI2,

1ADÜ SBF, 2ADÜ ASYO,

Yaşamımızı sürdürmek için beslenme ve metabolik olaylar hayati önem taşır. Alınan besinlerin metabolize edilmesi gastrointestinal sistemde gerçekleşir ve açlık, tokluk, iştah beslenme alışkanlıklarını belirleyen durumlardır. Açlık; vitamin, mineral, gıda ve enerjinin şiddetli azaldığı bir durumdur. Malnütrisyonun abartılı hali olarak tanımlamak da mümkündür. Vücuda alınacak besin miktarını ve iştahı düzenleyen sinirsel merkezler, hipotamalusta bulunur. Sindirim sistemi ve yağ dokusu gibi dokulardan hipotalamusa gelen uyarılar açlık, tokluk ve iştah durumunu belirlemede anahtar rol oynar. Hipotalamusa gelen uyarılara aracılık eden; leptin, nöropeptid Y, oreksinler, insülin, glukagon, ghrelin gibi birçok hormonların ve çok çeşitli sitokinlerin katıldığı saptanmıştır. Açlık mekanizmasının nasıl işlediğini anlamak bize bu durumlarda baş etmede büyük kolaylık sağlayacaktır.

P-026 - DİABETES MELLİTUS VE TAKVİYE EDİCİ GIDALAR

Serap GÖKÇE1, Sebahat DOĞAN2,

1ADÜ SBF, 2ADÜ ASYO,

Diabetes Mellitus tüm dünyada en sık rastlanan endokrin hastalıktır. Hiperglisemi ile karakterize, karbonhidrat, protein ve lipid metabolizmalarının bozukluğu ile seyreden, kronik ve progresif bir hastalıktır. Takviye edici gıdalar normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla günlük alım dozu belirlenmiş ürünledir. Gıda takviyesi olarak günümüzde çeşitli vitaminler ve bazı bitkisel preparatlar kullanılmaktadır. Tip2 diabetes mellitus tedavisinde farmakolojik tedaviye ek olarak gıda takviyeleri kullanılmaya başlanmış ve bu konuya ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Bununla ilgili literatürde pek çok çalışma yapıldığı bildirilmiştir. Yapılan bazı çalışmalarda birlikte kullanılmalarının etkinlikleri savunulurken; farklı çalışmalarda ise etkilerinin olmadığı veya plasebo etki oluşturdukları belirtilmektedir. Bu nedenle kullanılan ürünlerin etkinliği ve güvenliği konusunda bilimsel kanıtların henüz yeterli olmadığı ileri sürülmektedir. Bu konuda yeni araştırmaların yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

P-027 - HAMİLELİK VE EMZİRME DÖNEMLERİNDE KETEN TOHUMU KULLANIMININ ETKİLERİ: GÜVENLİ Mİ DEĞİL Mİ?

DUYGU KAYA BİLECENOĞLU1, Sevde Esra SERT2,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ 09010 AYDIN, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beslenme Ve Diyetetik Bölümü 09010 AYDIN,

Keten bitkisi (Linum usitatissimum) ülkemizde pek çok bölgede kültürü uzun yıllardan beri kültürü yapılan ve sağlığa faydalı bileşikler taşıyan önemli bir bitki türüdür. Halk arasında özellikle tohumları ve bu tohumlardan elde edilen yağı sıkça gıda amaçlı tüketilmekle birlikte, kabızlığın tedavisinde ve irritabl bağırsak sendromu başta olmak üzere çeşitli tıbbi amaçlarla da kullanılışı vardır. İçeriğinde α-linolenik asit içeren sabit yağ, protein, müsilaj, steroitler, siyanogenetik glikozitler ve yüksek oranda çözünür ve çözünmez lif ve fitoöstrojenler bulunur. Fonksiyonel besin sınıfında yer alan keten tohumu hamileler ve emzirme dönemindeki kadınlar tarafından da gerek omega-3 yağ asitleri takviyesi gerekse kabızlığı gidermek amacıyla başvurulan bir besin kaynağı olduğu saptanmıştır. Bazı kaynaklarda gebelik ve laktasyon döneminde kullanılmasında herhangi bir zararlı veya istenmeyen etkisi olmadığı belirtilmektedir (1). Fakat keten tohumu gibi fitoöstrojen içeren gıdaların gebelik ve/veya laktasyonda kullanımının, bebeğin gelişimi ve büyümesini kontrol eden önemli hormonal sistemlerde bazı değişikliklere neden olabileceği unutulmamalıdır. Bu konuda gebelik ve/veya embriyonel/fetal gelişim, doğum/doğum sonrası gelişim üzerindeki etkiler bakımından hayvanlar üzerinde yapılan birtakım çalışmalar mevcuttur (2-4). İnsanlara yönelik potansiyel risk açısından klinik çalışmalar henüz yetersiz olduğundan gebelik ve laktasyon döneminde kullanılmaması gerekmektedir. Referanslar: 1. The European Scientific Cooperative on Phytotherapy (ESCOP) Monographs. 2nd ed. Biddles Ltd, Guilford and King's Lynn; 2003. 2. Troina, A.A., Figueiredo, M.S., Moura, E.G., Boaventura, G.T., Soares, L.L., Cardozo, L.F.M.F., Oliveira, E., Lisboa, P.C., Passos, M.A.R.F., Passos, M.C.F. Maternal flaxseed diet during lactation alters milk composition and programs the offspring body composition, lipid profile and sexual function. Food and Chemical Toxicology 48: 697–703, 2010. 3. Troina, A.A., Figueiredo, M.S., Passos, M.C.F., Reis, A.M., Oliveira, E., Lisboa, P.C., Moura, E.G. Flaxseed bioactive compounds change milk, hormonal and biochemical parameters of dams and offspring during lactation. Food and Chemical Toxicology 50: 2388–2396, 2012. 4. Guarda, D.S., Lisboa, P.C., Elaine de Oliveira, José Firmino Nogueira-Neto, Egberto Gaspar de Moura, Mariana Sarto Figueiredo. Flaxseed oil during lactation changes milk and body composition in male and female suckling pups rats Food and Chemical Toxicology 69, 2014, Pages 69–75

P-028 - TÜKETİME HAZIR SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNİN PROTEİN İÇERİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Sümeyye GÜZEL1, Alev KESER1,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Bu araştırma farklı markalarda satışa sunulan tam yağlı süt ve süt ürünlerinin protein içeriklerinin karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

Araştırmaya Ocak-Nisan 2017 tarihleri arasında Ankara'da bulunan satış kapasiteleri yüksek olan 5 hipermarketten sağlanan 23 çeşit markanın 211 adet ürünü dahil edilmiştir. Yiyeceklerin 100 gramının, içeceklerin 100 mililitresinin toplam protein (g) içerikleri değerlendirilmek üzere kaydedilmiştir. Parametrik test varsayımları sağlanmadığından farklılıkların karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. $p<0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen 211 ürünün 144'ünün (%68.2) etiket bilgisinde protein miktarı yer almaktadır. Değerlendirilen ürünler arasında 3.9±0.49 g/100 g ile sade yoğurtlar en yüksek, 2.00±0.00 g/100 ml ile ayranlar en düşük protein içeriğine sahiptir. Sade ve meyveli/kakaolu sütler sırasıyla 2.8±0.51 g/100 mL 2.8±0.42 g/100 mL protein içermektedir. Sade yoğurtların protein içeriği (3.9±0.49 g/100 g), dondurmalar (3.6±1.30 g/100 g) ve meyveli yoğurtlar (3.7±1.19 g/100 g) ile benzer olup ayran (2.0±0.00 g/100 mL), kefir (2.7±0.03 g/100 mL) ve tüketime hazır pudinglerden (2.4±0.20 g/100 g) istatistiksel olarak önemli düzeyde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$).

Protein; büyüme ve gelişme için gerekli olan, hücrelerin, immun sisteminin, enzimlerin ve bazı hormonların temel yapı taşını oluşturan önemli bir besin ögesidir. Günlük diyette enerjinin %12-15'inin proteinlerden gelmesi ve tüm yaş gruplarının her gün süt ve süt ürünlerinden tüketmesi önerilmektedir. Bu araştırma sonucunda ayranların ve kefirlerin protein miktarının standart sapmasının sırasıyla 0.00 ve 0.03 olması besin etiketlerinin güvenilirliği ile ilgili soru işareti yaratmıştır. Sorumlu paydaşların farklı markalardan temin ettikleri hazır besinlerin içeriklerini analiz ederek etiket bilgilerine uygunluğunu değerlendirmeleri, tüketici güveninin sağlanması açısından önemlidir.

P-029 - KOENZİM Q10 VE YAŞLANMA

SEVİNÇ GENÇ1,

1ANKARA ÜNİVERSİTESİ,

Koenzim Q10, vücutta bütün hücrelerde bulunan, insan vücudunda doğal olarak sentezlenen bir bileşiktir. Koenzim Q10 (CoQ10) adı verilen yüksek enerji turnoverli organ dokularında (kalp, beyin, karaciğer, böbrek) yüksek miktarlarda saptanmıştır.Organizmanın molekül, hücre, doku, organ veya sistemlerinde zamanla geri dönüşümsüz yapı ve fonksiyonel değişikliklerin tümüne yaşlanma denmektedir. Yaşlanma ile birlikte vücutta bulunan CoQ10 miktarında da azalma olmaktadır. Bu derlemenin amacı literatürler eşliğinde CoQ10'nun yaşlanma üzerindeki etkilerini değerlendirmektir.

Yapılan araştırmalar doğrultusunda CoQ10 eksikliği bulunan hastalara oral yoldan CoQ10 verildiğinde klinik açıdan iyileşme sağlandığı bildirilmiştir.Yaşlanmanın etiyopatogenezi tam olarak bilinmemekte genetik faktörler, enfeksiyonlar, ilaçlar, radyasyon ve en önemlisi stres gibi faktörlerin neden olabileceği düşünülmektedir. CoQ10, plazmada bulunan diğer antioksidanlarla karşılaştırıldığında düşük konsantrasyonlarda olmasına rağmen, plazma oksidatif strese maruz kaldığında ilk tepkimeye giren antioksidandır.

CoQ10 güçlü bir antioksidan olup, yapılan deneysel ve klinik çalışmalar ile yaşlanmayı önleyici etkisi elektron transport sisteminde, bütün vücut hücrelerin mitokondrilerinde hücrelerin hayati fonksiyonları ve kas kontraksiyonu için gerekli olan ATP sentezini sağlayarak yaşlanmayı önlediği saptanmıştır. Hücre zarlarındaki doymamış yağ asitlerinin lipit oksidasyonunu önlemesi ve ateroskleroz gelişiminde önemli bir faktör olan LDL kolesterolün oksidasyonunu engellemesinden ötürü yaşlanmayı önleyebilir.Bu antioksidan özelliğinden dolayı da serbest radikallerin temizlenmesinde önemli bir faktördür.

CoQ10 yaşlanmayı önleyici etkisi yapılan çalışmalarla gösterilmiştir. Bununla ilgili deneysel ve klinik çalışmalar olmasına rağmen altında yatan etki mekanizmaları hala netlik kazanmış değildir. Daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

P-030 - ÖZEL VE DEVLET HUZUREVLERİNİN MENÜLERİNİ KALİTE VE YETERLİLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRME.

Yağmur DEMİREL1, DOÇ DR Saniye BİLİCİ1, DOÇ DR Eda KÖKSAL1,

1Gazi Üniversitesi,

Huzurevlerinde kaliteli bir beslenme hizmetinin ana hedefleri, sağlığı koruyan ve geliştiren, var olan hastalıklara uygun tıbbi beslenme tedavisini destekleyici ve yaşlı sağlığında komplikasyonların önlenmesine odaklı bir hizmet sunumudur. Bu doğrultuda, menülerin planlanması, uygulanması ve kalite standardizasyonun sağlanması önemlidir. Bu çalışma, özel ve devlete bağlı hizmet veren huzurevlerinde uygulanan menülerin kalite kriterlerine uygunluğu ve beslenme yönünden yeterliliğini değerlendirmek amacıyla planlanıp yürütülmüştür.

Çalışmada, Türkiye'nin üç büyük şehri İzmir, Ankara ve İstanbul şehirlerinde bulunan toplam 3 özel çalışan ve 3 devlete bağlı hizmet veren huzurevinin 21 günlük dönüşümlü uygulanan menüleri değerlendirmeye alınmıştır. Menülerin enerji ve besin öğeleri içerikleri toplu beslenme hizmetlerine özgü kullanılan bir porsiyon standart yemek tarifeleri kullanılarak BEBİS programında hesaplanmıştır. Çalışmada kullanılan menü planlama kalite indikatörlerinin belirlenmesinde Crogan ve ark. geliştirdiği FoodEx-LTC anketi ve Capra ve ark. geliştirdiği memnuniyet anketi temel alınmıştır. Menü kalite indikatörleri dış faktörler, duyusal özellikler, iç faktörler ve öğünler arası uyum başlıkları altında toplamda 10 item sorgulanarak değerlendirilmiştir.

Menülerin kalite indikatörlerine göre ortalama puanları, özel huzurevleri ve devlet huzurevleri için sırasıyla 6,3± 2,52 ve 7,3± 0,56 olarak bulunmuştur. Menülerin mevsime uygun olarak hazırlanma konusunda oldukça yetersiz olduğu, öğünlerin birbiri içerisinde ve günler arasında benzer içerikli yemekler nedeniyle çeşitlilik sağlamada olumsuzluklar olduğu saptanmıştır. Enerji ve besin öğeleri yeterlilikleri değerlendirildiğinde; enerjinin proteinden gelen oran ortalaması %17±1.1 olarak saptanmış ve uygun bulunmuştur. Bununla birlikte enerjinin yağdan gelen oranı yüksek (%36.8±1.5) iken, karbonhidrat oranı ortalaması (%46.2±2.0) önerilen düzeyin altındadır.

Yaşlı nüfusta görülen artış, her geçen gün yaşlılara ve yaşlı politikalarına verilen önemin artmasıyla sonuçlanmaktadır. Huzurevlerinde verilen beslenme hizmetlerinden memnuniyetin arttırılması ile yaşlı sağlığının korunması, geliştirilmesi ve/veya iyileştirilmesi hedeflenmelidir. Bu kapsamda yapılan çalışma, menülerin planlanmasında yemeklerin duyusal özellikleri ile içeriklerinin birbiri ile uyumunun geliştirilmesi, besinlerin mevsime uygun seçilmesi ve maliyette ekonomik ve dengeli seçimlerin yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

P-031 - NUTRASÖTİK BİLEŞENLERİN İNFLAMATUAR BAĞIRSAK HASTALIĞI ÜZERİNE POTANSİYEL ETKİLERİ

Hatice ÇETİNKAYA1,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,

Bu derlemenin amacı inflamatuar bağırsak hastalıklarına etkisi olan nutrasötiklerin tanımlanması ve insanlar üzerine uygulanan çalışmaların sonuçlarını değerlendirmektir.

Crohn ve ülseratif kolit hastalıklarını içeren son on yılda prevalansı artan inflamatuvar bağırsak hastalığının alışılagelmiş tedavisi aminosalisilatlar, azathioprine ve kortikosteroidler gibi farmakolojik ajanların kombinasyonundan oluşur. Son zamanlarda tedavide spesifik proinflamatuar sitokinler, adezyon molekülleri, antiinflamatuar sitokinlerin indüklenmesini ve T hücre aktivasyonunu hedefleyen monoklonal antikorlar içeren biyolojik ajanların kullanımı artmıştır. Fakat maliyetleri yüksek olan bu ilaçların kullanımı güvenlik endişelerini artıracak, oldukça ciddi bazı yan etkileri meydana getirebilir. İnflamatuar bağırsak hastalığı olan hastalar ömür boyu ilaç tedavisine ihtiyaç duyarlar, ancak ilaçların yan etkileri ve yüksek maliyetlerinden dolayı IBD yönetimi için daha güvenli, ucuz ve etkili bir alternatif araştırılmaya başlandı. Araştırma kapsamında biyoaktif peptitler, fitokimyasallar, diyetsel protein kaynakları, çoklu doymamış yağ asitleri(EPA, DHA, PUFA), aminoasitler, probiyotikler ve prebiyotikler gibi nutrasötik bileşenlerin IBD hastalarına etkileri incelendi.

Nutrasötikler, besinlerde bulunan besin ögelerinin dışında daha çok faydalı bileşen barındıran, hastalıkları tedavi edici özellikleri bulunan, besin kaynaklarından elde edilen ürünleri ifade etmek için kullanılan genel bir terimdir. Nutrasötik bileşenlerin insan sağlığına olan faydalı etkileri son on yılda ortaya çıktı. İn vitro ve inflamatuar bağırsak hastalığı olan hayvan modelleri ile yapılan çalışmalarda mukozal bariyer bütünlüğün devamlılığında, inflamatuar yolların kontrolünde ve immün cevabın düzenlenmesinde rolü olan antioksidan savunması, hücre profilerasyonu ve gen ekspresyonunu içeren bazı biyolojik süreçlerde nutrasötiklerin yer aldığı görüldü.

IBD hastaları üzerinde gözlenen bazı klinik örneklerde bitkisel ürünler ya da vitaminler gibi nutrasötiklerin geleneksel tedavi için güvenli takviyeler olduğu kabul edildi. Ve ulaşılan bilgiler inflamatuar bağırsak hastalığı olan insanların tedavisinde yüksek ihtimal kullanımını destekledi. Yapılan araştırmalar, nutrasötik bileşenlerin maliyeti sürekli artan IBD tedavisine etkili ve ucuz bir alternatif olabileceğini desteklerken; klinisyenleri bu yeni yaklaşıma daha fazla önem vermeye davet ediyor. Bununla beraber, nutrasötik bileşenlerin etkilerini ortaya koymak için yapılan kanıta dayalı çalışmalar hala yetersizdir ve daha çok araştırma yapılması gerekmektedir.

P-032 - İSTANBUL'DAKİ ENGELLİLER YAZ KAMPINA KATILAN BİREYLERİN ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİNİN, BESLENME ALIŞKANLIKLARININ VE BESLENME-DİYET HİZMETLERİNE ULAŞABİLME DURUMLARININ İNCELENMESİ

Araştırma Görevlisi Kübra YILDIZ1,

1İstanbul Medeniyet Üniversitesi,

Engelli bireyleri genel nüfusa göre daha düşük seviyede sağlık kalitesinde yaşadığı gerçeği, literatürde sayısı giderek artan verilerle desteklenmektedir. Yapılan çalışmada Türkiye'nin çeşitli yerlerinden engelli bireyin katıldığı bir yaz kampında katılımcıların antropometrik ölçümleri, beslenme alışkanlıkları, beslenme-diyet hizmetlerine ulaşabilme durumları incelenerek bu alanda yapılacak olan iyileştirme çalışmalarına rehber teşkil etmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmaya katılan bireylerin üst orta kol, bel çevresi ve baldır çevreleri mezura ile, triseps, biseps, subskapular ve suprailiyak noktalarından deri kıvrım kalınlıkları kaliper yardımı ile ölçülmüştür. İlgili formüllerden bireylerin vücut ağırlıkları, kas kitleleri ve yağsız doku kitleleri hesaplanmıştır. Beslenme alışkanlıkları ve beslenme-diyet hizmetlerine ulaşım durumları anket yöntemiyle değerlendirilmiş olup elde edilen veriler SPSS.22 paket programıyla analiz edilmiştir.

Çalışmanın analizleri devam etmekte olup bulgular kongrede sunulacaktır.

Çalışma sonuçları kongrede tartışılacaktır.

P-033 - FOKSİYONEL GIDA 'SARIMSAK (ALLİUM SATİVUM)' VE SAĞLIK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ : GÖZDEN GEÇİRME

Merve KEMİKSİZ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

amaç sarımsağın sağlık üzerine yararları ele almaktır.

Yapılan birçok çalışma; fonksiyonel besinlerin insan sağlığını iyileştirmede ve/ veya hastalıkların oluşumunu önlemede etkili olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar sayesinde sağlıklı beslenme bilinci giderek artmaya devam etmektedir. Günümüzde birçok tıbbi bitki geleneksel tedavi amacıyla çok yoğun bir şekilde kullanılmaktadırlar. Bu bitkilerin en önemlilerinden biri de sarımsaktır (allium sativum). Sarımsak mutfakta kullanılmasının yanı sıra tıbbi amaçlar için de kullanılan bir fonksiyonel besindir. Bu derlemede Türkiye'de yayılış gösteren ve ekonomik öneme sahip bir fonksiyonel besin olan sarımsağın sağlık üzerine yararları ele alınmıştır.

Hastalıkları önlemek ve iyileştirmek, sağlığı devam ettirmek için yıllardan beri kullanılan sarımsağın birçok bilim adamı tarafından da kabul edilen antimikrobiyel, antifungal, antineoplastik, antikardiyovasküler, immunostimulatör ve hipoglisemik etkileri mevcuttur.

Son zamanlarda alternatif tıbbın ve doğal ürünlerin popülaritesindeki artış, sarımsak ve türevlerine potansiyel doğal ilaçlar olarak ilgi uyandırmıştır. Sarımsağın, kendi başına birçok amaçla tedavi edici olarak önemli bir klinik potansiyele sahip olabileceği gösterilmesine rağmen geniş popülasyonlarda sarımsağın faydalı etkisini doğrulamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

P-034 - ÜNİVERSİTEDE BESLENME EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN ÖĞRENCİLERİN BESİN TERCİHLERİNİN BELİRLENMESİ

Pınar SÖKÜLMEZ KAYA1, Canan ASAL ULUS1, Zeynep UZDİL1,

1Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Çalışmamız Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde beslenme eğitimi alan ve beslenme eğitimi almayan üniversite öğrencilerinin besin tercihlerinin belirlenmesi ve beslenme eğitiminin besin tercihleri üzerine etkilerinin saptanması amacıyla yapılmıştır.

Çalışmada Ondokuz Mayıs Üniversitesi' nin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören beslenme eğitimi alan 156 öğrenci (Grup I), Mühendislik ve Fen –Edebiyat Fakültesi'nde öğrenim gören, beslenme eğitimi almayan 126 öğrenciye (Grup II) ulaşılmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerin severek tükettikleri besin tercihleri ve tüketim sıklıklarını içeren sorular anket formu ile elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi SPSS 21.0 istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. $p<0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Besin tercihleri incelendiğinde yoğurt tüketimini Grup I'in, Grup II'e göre daha fazla tercih ettiği (sırası ile %72.4 ve %61.1) ve meşrubat, beyaz ekmek, fındık ezmesi, çay şekeri ve kaymağı ise Grup II 'in Grup I'e kıyasla daha yüksek oranda tercih ettiği saptanmıştır ($p<0.05$). Taze sıkılmış meyve suyunu Grup II'de haftada birden fazla tüketenlerin sıklığı %44.4, Grup I'de %57.7' dir. Diğer besin tercihleri gruplar arasında karşılaştırıldığında Grup II'nin aromalı içecekleri haftada birden fazla tüketenlerin sıklığı %43.7 iken Grup I' de %30.2'dir ($p<0.05$). Grup II'de her gün maden suyu tüketenlerin sıklığı %24.6, cips, hazır çorba, hamur tatlısı ve tereyağını haftada birden fazla tüketenlerin sıklığı sırası ile %63.5, %46, %53.9 ve %19 olup, gruplar arası karşılaştırıldığında Grup II'nin Grup I'e göre istatistiksel açıdan anlamlı olarak daha yüksek oranda tüketimlerinin olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Beslenme eğitimi alan üniversite öğrencilerinin almayan öğrencilere göre sağlıklı besinleri daha çok tercih ettikleri, sağlıklı olmayan besinleri daha az sevdikleri ve sağlıksız oldukları bilinen besinleri daha az tükettikleri bulunmuştur. Bu sonuç üniversitelerde verilen beslenme eğitiminin besin tercihlerine yansıdığını göstermekte ve sağlıklı beslenme alışkanlığı kazanmasına zemin hazırladığı düşünülmektedir.

P-035 - HİBİSCUS SABDARİFFA BİTKİSİNİN SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Şenay ÇATAK1, Serdal ÖĞÜT1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Amacı Hibiscus sabdariffa bitkisinin sağlık üzerine olan etkilerinin incelendiği çalışmaları derlemektir.

Hibiskus sabdariffa L, Malvaceae ailesinden bir bitkidir. Yüksekliği üç metreye ulaşabilen ve yeşil veya kırmızımsı bir kök taşıyabilen kuvvetli bir çalıdır. Her iki yarım kürenin tropikal ve subtropikal bölgelerinde yaygın olarak yetişse de Hindistan'a ve Malezya'ya özgü tropik bir bitkidir. Bitkinin besleyici faydaları içeriğindeki flavonoidlerin, özellikle antosiyaninlerin biyoyararlanımı ile ilişkilidir. Hibiscus sabdariffa, soğuk ve sıcak içecek olarak dünya çapında kullanılan bir tropik bitki olup hipertansiyon, inflamasyon ve karaciğer hastalığı gibi birçok hastalığa karşı potansiyel koruyucu etkileri ile bilinir.

Hibiscus sabdariffa'da bulunan fenolik bileşikleri sitrik asit, hidroksisitrik asit ve hibiskus asit gibi organik ve fenolik asitler oluştururken; içeriğindeki flavonoidleri ise kuarsetin, luteolin ve gossipetin gibi bileşikler oluşturur. Yapısında yer alan antosiyaninler bitkiye kırmızı rengini verir.

Literatüre bakıldığında; farklı çalışmalarda Hibiscus sabdariffa'nın sağlık üzerine etkileri incelenmiştir. Antilipidemik, antidiyabetik, antikarsinojenik ve yaşlanma karşıtı etkilerinin olduğu kanıtlanmıştır. Tüm bu etkiler antioksidan içeriğinin yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Bitkinin kemoprotektif aktivitesi, antioksidan etkileri nedeniyle potansiyel antimutagenik ajanlar olarak işlev gören fenolik bileşiklerle ilişkili olabilir.

P-036 - BİR ARI MUCİZESİ OLARAK PROPOLİS VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Şenay ÇATAK1, Serdal ÖĞÜT1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Amaç, bir arı mucizesi olan propolisi tanımlamak ve sağlık üzerine olan olumlu etkilerinden bahsetmektir.

Propolis, ağaçların kabukları, yaprakları ve bitki salgılarından bal arıları (Apis mellifera) tarafından toplanan yapışkanımsı bir maddedir. Bal arıları bu maddeleri kovanın iç yüzeyinin kaplanması, yarık ve çatlakların kapatılması, peteklerin kenarlarının onarılması, kovan girişinin kolaylıkla savunacakları duruma getirilmesi gibi çeşitli amaçlarla kullanırlar. Propolisin eski çağlardan bu yana doğal bir ilaç olarak kullanıldığı bildirilmiştir. Genel olarak propolis %50 reçine ve bitkisel balsam, %30 balmumu, %10 esansiyel ve aromatik yağlar, %5 polen ve %5 diğer organik maddelerden oluşur. Propolisin içeriğinde 300'den fazla bileşik bulunduğu tahmin edilmektedir. Bu bileşiklerden en fazla oranda bulunanları polifenollerdir ve bunları fenolik asit ve aldehitler, ketonlar vb. takip etmektedir. Aynı zamanda çeşitli mineral ve vitaminler de içermektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda 3,5-diprenyl-4-hydroxycinnammic acid (artepillin C) gibi yeni bileşenler tanımlanmıştır. Bu bileşenin bağışıklık kuvvetlendirici ajanlardan biri olduğu tahmin edilmektedir.

Propolis hücre bölünmesini engelleyerek, bakterinin sitoplazmik membran ve hücre duvarı geçirgenliğini bozarak, protein sentezini inhibe ederek ve bakteriyel hareketliliği kısıtlayarak bakteriyel büyümeyi engeller. Bir çok araştırmacı propolisin invitro ve in vivo ortamda anti tümör etkisini raporlamıştır. Propolisin tümör hücreleri üzerinde gelişmeyi önleyici etkisi bulunmuş ve bundan sorumlu bazı bileşikler izole edilmiştir. Propolis insanlar tarafından cerrahi hastalıklar, yaralanmalar ve yanıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Propolis merhemi anestezik, bakteri öldürücü ve yara iyileştirici özelliklerinin yanı sıra kan ve lenf sistemini geliştirici özelliklere de sahiptir. Propolis; ağız içinde bulunan bakteri, mantar ve virüs gibi farklı patojen mikropları öldürmekte, ayrıca ağız yaraları ve ülseri, protez, aftöz stomatit, diş eti çekilmesi, Periodontitis, diş eti iltihabı, diş hassasiyeti ve diş çürümesi gibi farklı ağız ve diş hastalıklarına karşı başarılı bir şekilde uygulanmaktadır. Propolis çok değişik kimyasal maddeler içermesi ve antibakteriyal ve antioksidan etkisinden dolayı ilaç, kozmetik sanayi apiterapi merkezlerinde ve gıda sektöründe de çok yönlü olarak kullanılan bir maddedir.

Propolisin çok önemli farmakolojik aktif bileşenleri olan flavonoidler ve kaffeik asit / kaffeik asit fenolik esteri (CA/CAPE) gibi çeşitli fenoliklerin, antioksidan özelliklerine bağlı olarak nöroprotektif, kardiyoprotektif, gastroprotektif, hepatoprotektif ve nefroprotektif ve radyasyonun zararlı etkilerine karşı koruyucu etkili olduğu tespit edilmiştir. Propolisin antioksidan etkinliği, özellikle onun yüksek flavono

P-037 - FRÜKTOZ VE HASTALIKLARLA İLİŞKİSİ

Merve ARIK1, Reci MESERİ1, Rana Nagihan TAŞKIRMAZ1, Özge KÜÇÜKERDÖNMEZ1,

1Ege Üniversitesi SBF Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Şişmanlık en önemli sağlık sorunlarından biridir ve beraberinde farklı hastalıklar da görülmektedir. Şişmanlığa yol açan birçok etmenden söz edilmekle birlikte bunlardan en önemlisi kötü beslenme ve hareketsiz yaşamdır. Son yıllarda yüksek fruktozlu mısır şuruplarının gıda sanayisinde birçok besinin içerisinde kullanıldığı bilinmektedir. Günümüzde çok sık tüketilen kolalı içecekler, gazozlar ve paketli hazır yiyecekler fazla miktarda bu ürünleri içermektedir. Yüksek fruktoz içerikli bu besinler şişmanlıkla birlikte non-alkolik yağlı karaciğer hastalığı, insulin direnci, metabolik sendrom, Tip 2 Diyabet ve böbrek hastalıklarının gelişmesine yol açmaktadır. Yüksek fruktoz ile beslenenlerde özellikle viseral şişmanlık ve dislipidemi artmaktadır. Bu durum ise, ateroskleroz ve koroner arter hastalığı için en önemli risk etmenlerinden birisidir. Yapılan çalışmalarda, son yıllarda şişmanlık ve şişmanlığa bağlı hastalıkların gelişiminde yanlış beslenme, aşırı hazır paketli yiyecek tüketimi, hareketsizlik ve özellikle besin sanayide sıklıkla kullanılan yüksek fruktozlu mısır şuruplarının etkili olabileceği tartışılmaktadır. Fruktozun bazı hastalıklarla ilişkisi üzerinde oldukça fazla durulsa da tüm fruktoz kaynaklarının aynı etkiye sahip olmadığı göz önünde bulundurulmalıdır. Doğal meyveler, eklenmiş fruktozun etkilerinin aksine antioksidan, askorbik asit, polifenoller, potasyum ve posadan zengin olup bazı hastalıklardan koruyucu etki gösterebilmektedirler. Sonuç olarak yeterli ve dengeli beslenme sağlıklı yaşamın temelidir. Her früktoz kaynağı aynı etkiye sahip değildir. Şişmanlık ve ilintili hastalıklardan korunmada tüketilen früktoz miktarına ve kaynağına özen göstermek gerekir.

P-038 - AKDENİZ DİYETİNİN KOGNİTİF FONKSİYON BOZUKLUKLARI ÜZERİNE ETKİLERİ

Hayrunisa İÇEN1, Simay FERELİ1, İzel Aycan BAŞOĞLU1, Fatma Esra GÜNEŞ1,

1Marmara Üniversitesi,

Derlemenin amacı Akdeniz diyetine uyumun kognitif fonksiyonlardaki gerilemeyi geciktirmeye ya da önlemeye yönelik etkilerini araştırmaktır.

Dünya nüfusunun gittikçe yaşlanmasına bağlı olarak demans ve Alzheimer hastalığı gibi kognitif fonksiyonların azalmasıyla ilişkili hastalıkların sıklığı yükselmekte ve bu hastalıklara sahip kişilerin bakımı ekonomik ve sosyal yükü artırmaktadır. Günümüzde bu hastalıkların oluşmasını geciktirmek veya prognozunu yavaşlatmak için etkin bir farmakolojik yaklaşım bulunmadığından preklinik aşamalarda alınacak tedbirler önem kazanmaktadır. Hastalığın etiyolojisi tam olarak bilinmemekle beraber kabul gören kesinleşmiş risk faktörleri yaş, kadın cinsiyet ve aile öyküsüdür. Kognitif fonksiyonlarda azalma çeşitli vasküler risk faktörleriyle ilişkilidir, buradan yola çıkılarak beslenmenin rolünü araştırmaya yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Özellikle hastalığın önlenmesinde ya da başlamasının ertelenmesinde diyet önemli bir faktördür. Akdeniz diyetinin kognitif fonksiyonlardaki azalmaya bağlı hastalıklarda ve bunlardan kaynaklanan ölümlerde azalma sağladığı görülmüştür. Akdeniz diyeti özel bir diyet modeli değil, Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerin geleneksel beslenme biçimidir. Bu beslenme biçimi yüksek meyve, sebze, tahıl ve kurubaklagil ile düşük doymuş yağ, kırmızı et ve et ürünleri, orta düzeyde balık ve alkol (özellikle şarap), düşük-orta düzeyde süt ürünleri tüketimi ile karakterize, çoklu besin ögesi alımı sağlayan en sağlıklı beslenme modellerindendir. Akdeniz diyeti bileşenlerinin sağlığı koruyucu etkisine dair tutarlı kanıtlar mevcuttur ve bu durum besin ögelerinin interaktif ve sinerjik kombinasyonlarından kaynaklanmaktadır. Bu açıdan sağlık üzerine etkisinin değerlendirilmesi için tek bir besin ögesinin etkisi yerine, besinlerin bir arada tüketildiğindeki etkileri değerlendirilmelidir.

Son yıllarda bir çok araştırmada Akdeniz diyetine uyumun kognitif fonksiyonlarda gerileme riskini azalttığı gösterilse de net sonuçların ortaya konulması gerekmektedir. Bu derlemenin amacı Akdeniz diyetine uyumun kognitif fonksiyonlardaki gerilemeyi geciktirmeye ya da önlemeye yönelik etkilerini araştırmaktır.

P-039 - YÜKSEK PROTEİNLİ DİYETLERİN METABOLİZMA ÜZERİNE ETKİSİ

Hülya DEMİR1, Aslıhan SOYAL1,

1Yeditepe Üniversitesi,

Bu çalışmada literatürde mevcut bulgular incelenecek ve ileride daha kapsamlı çalışmalara yol göstermesi bakımından “Kilo kaybı istikrarı durumunda protein alımının artması düşük kan basıncı ile ilişkilidir ve diyabetik hastalarda yüksek protein alımı, düşük glikozile hemoglobin ile ilişkilidir” sonucuna ulaşılması hedeflemektedir. Mevcut sınırlı epidemiyoloji çelişkili veriler sağladığından, uzun vadeli ateroskleroz riski üzerindeki genel etki net olmamakla birlikte farklı görüşlere yer verilecektir.

Protein, karbonhidrat veya yağdan daha doyurucu olan yüksek proteinli diyetler (enerjinin% 25 - % 35'ü) ağırlık kaybı için sıklıkla kullanılmaktadır. Yüksek proteinli diyetler de genellikle karbonhidrat protein ile yer değiştirir ve doymuş yağda düşük veya yüksek olabilir. Her ne kadar karbonhidrat alımı azaldıkça serum trigliserid daha düşük olsa dahi yüksek yoğunluklu lipoprotein kolesterolü ve düşük yoğunluklu lipoprotein kolesterolü üzerindeki etkiler, karbonhidrat kısıtlamasına ve doymuş yağ alımına güçlü bir şekilde bağlıdır ve bazı durumlarda, kilo kaybına rağmen yoğunluk lipoprotein kolesterolü yükselebilmektedir. Bu bulgulardan hareketle konunun uzmanları, kilo kaybı üzerine yüksek proteinli diyetlerin etkilerini araştırmaya başlamış yapılan çalışmalarda ise aşırı kilolu diyet proteini yüzdesini yükseltmeyi savunmuştur. Bu savunmanın gerçekliği hakkında makro besleyici durumun, vücut ağırlığı üzerindeki etkisi açısından yeterince kapsamlı ve uzun vadeli çalışmalar yapılamamıştır.

P-040 - GÜNÜMÜZDE POPÜLER OLAN BESİNLER (AMARANT(H), CHİA TOHUMU, GOJİ BERRY, KARABUĞDAY, MAŞ FASULYESİ, KİNOA, SİYEZ BULGURU, KETEN TOHUMU)

Ayşenur AÇIKGÖZ1, Özge KÜÇÜKERDÖNMEZ1, Rana Nagihan TAŞKIRMAZ1, Reci MESERİ1,

1Ege Üniversitesi SBF Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Besin ve İlaç Dairesine (FAO) göre 2017 yılında günlük enerji alımımızın %51'ini buğday, mısır ve pirinçten sağlıyoruz. Bu bildirinin amacı, sayılan bu enerji verici besinler dışında kalan, eski çağlardan beri kullanılan ancak günümüzde popüler olan besinlerinin, genel olarak besin içeriği ve hastalıklarla ilişkisini tartışmaktır. Bu besinlerin çoğu Aztek ve Maya uygarlığında kullanılan besinlerdir. Amarant için yüksek lizin miktarı ve gluten içermemesi, Chia'nın bilinen en yüksek bitkisel α-linolenik asit kaynağı olmasını, Gojiberry'nin (Kurt üzümü) en iyi doğal zeaksantin kaynağı olması, karabuğdayın yüksek lif oranı, gluten içermemesi ve düşük arginin/lizin oranı, Maş fasulyesinin Helicobacter Pylori'ye karşı aktiviteye sahip olması, kinoanın nitelikli protein yapısı ve glutensiz olması, siyezin diploid yapısı ve Keten Tohumu'nun içerdiği yüksek çoklu doymamış yağ asidi miktarı üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak, bu besinler her ne kadar özellikli yapılarıyla dikkat çekseler de yeterli ve dengeli beslenme sağlığın temelidir. Tek bir mucize besin yoktur, yeterli ve dengeli beslenme içerisinde tüm besinlere yer verilmelidir.

P-041 - TİP 2 DİYABET VE PROBİYOTİK-PREBİYOTİKLER

Nurefşan KONYALIGİL1, Emine KURTBEYOĞLU1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ,

Kötü glisemik kontrol ile karakterize kronik bir hastalık olan diyabetin tüm dünyada görülme sıklığı giderek artarak epidemik seviyelere ulaşmıştır. Tip 2 diyabetin risk faktörleri arasında yaş, genetik yatkınlık, sedanter yaşam, yanlış beslenme bulunmaktadır. Doymuş-trans yağ, basit şekerlerden zengin lif içeriği bakımından fakir olan beslenme tarzı intestinal bariyerin bozulması, proinflamatuar mekanizmaların aktivasyonu ve metabolik endotoksemiye yol açan bakteriyel populasyonunun değişimiyle ilişkilidir. Araştırmalar Tip 2 diyabetin gelişiminde olası faktörlerden birisinin bağırsak mikrobiyotasındaki değişiklikler olduğunu rapor etmektedir. Tip 2 diyabetli bireylerle sağlıklı bireylerin bağırsak mikrobiyotasının birbirinden farklı olduğu çalışmalarla desteklenmiştir. Tip 2 diyabetik bireylerde bağırsaklarda gram negatif bakteri çoğalması dolaşımdaki bakteriyel lipopolisakkaritlerin miktarını arttırarak kronik endotoksemiye neden olmakta ve sonuç olarak insülin direncine yol açmaktadır. Son yapılan çalışmalarda intestinal mikrobiyal dengeyi düzenleyen probiyotik ve prebiyotiklerin insülin salınımını etkileyip bağırsak mikrobiyotasını değiştirerek diyabetin tedavisinde etkili olabileceği gösterilmiştir. Tip 2 diyabette probiyotik ve prebiyotik kullanımıyla artan kısa zincirili yağ asitleri, enteroendokrin hücrelerinden sentezlenen önemli hormonlardan biri olan glukagon benzeri peptit-1 salınımını arttırır ve bu hormon glukagon salınımını baskılar, hepatik glukoneogenezi azaltır, insülin duyarlılığını geliştirir. Çalışmalar probiyotik ve prebiyotiklerin lipid profili ,glikoz metabolizması ve insülin duyarlılığı üzerine yararlı etkileri olduğunu bildirmesine rağmen, Tip 2 diyabetin önlenmesiyle ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır. Probiyotik-prebiyotiklerin sağlık üzerine etkilerinin daha iyi anlaşılabilmesi ve tüketilebilecek güvenli miktarın belirlenebilmesi için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

P-042 - KRİLL YAĞI VE KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLAR

Nurefşan KONYALIGİL1, Emine KURTBEYOĞLU1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ,

Kronik hastalıklar arasında yer alan kardiyovasküler hastalıklar, tüm dünyada ölüm ve hastalıkların en sık nedeni olarak görülmektedir. Tütün kullanımındaki artış, inaktif yaşam tarzı, yüksek yağ ve enerji içeren sağlıksız beslenme tarzı kalp damar hastalık sıklığını giderek arttırmaktadır. Yüksek yağlı diyetler kardiyovasküler hastalık riskini arttırdığı için yağ tüketimini azaltma hedeflenmektedir. Ancak doymuş yağların fazla tüketilmesi kardiyovasküler hastalık riskini attırırken, doymamış yağlardan zengin beslenme tarzının kardiyovasküler hastalık riskini azaltması; tüketilen yağ miktarının yanında yağ türünün de önemli olduğunu göstermektedir. Çalışmalar diyetle alınan doymuş yağ asitlerinin yerine doymamış yağ asiti olan omega 3 yağ asitlerinin alınmasının kolesterol seviyeleri üzerine olumlu etkileri olduğunu göstermiştir. Sağlık açısından omega 3 yağ asitlerinin önemi arttıkça eikosapentanoik (EPA) ve dekasoheksanoik (DHA) asitlerinden zengin besinlerin ve gıda takviyelerin tüketimi önem kazanmıştır. Son yıllarda krill yağı içerdiği omega 3 yağ asitleri nedeniyle balık yağına alternatif bir kaynak olarak düşünülmektedir. Krill yağının balık yağından farklı olarak içerdiği omega 3 yağ asitlerinin fosfolipit yapıda olması biyoyararlanımı arttırmaktadır. Ayrıca krill yağı antioksidan özelliği arttırıp krill yağının okside olmasını engelleyen ve kardiyovasküler hastalıklar üzerine olumlu etileri olan astaksantin içermektedir. Yapılan çalışmalarda krill yağının plazma LDL, VLDL kolesterol seviyelerini azalttığı, HDL kolesterol seviyesini arttırdığı bildirilmiştir. Sonuç olarak krill yağının kan lipit profiline olumlu değişiklikler yaparak kardiyovasküler hastalık riskini azaltmak için kullanılabileceği görülmüştür. Çalışmalarda krill yağının kullanımına bağlı herhangi bir yan etki gözlenmemiştir. Ancak krill yağının yan etkileri ve kullanılabilecek dozu üzerine yapılacak daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

P-043 - ANTİOKSİDAN VİTAMİNLER VE DİYABET

EMİNE KURTBEYOĞLU1, NUREFŞAN KONYALIGİL1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ,

Diabetes mellitus dünyada prevalansı giderek artan, glisemik kontrolün bozulması ile karakterize, yüksek mortalite ve morbidite riski taşıyan bir hastalıktır. Diyabetin patogenezinde rol oynayan kan glukoz seviyesindeki artış oksidatif stresi artırarak diyabet komplikasyonlarının oluşumunda rol oynamaktadır. Ayrıca diyabette artmış lipid peroksidasyonu sonucu hücre membran akıcılığı değişmekte, bu da oksidatif hasarı artırarak metabolik kontrolü azaltmaktadır. Bazı çalışmalarda A, C, E vitamini gibi antioksidan vitaminlerden zengin meyve ve sebze tüketiminin diyabet gelişme riskini düşürdüğü gösterilmiş olsa da, klinik çalışmalarda antioksidan vitaminlerin etkisi konusunda tam net veriler bulunmamaktadır. Yaşlı, hamile, emzikli gibi özel gruplarda vitamin desteği yararlı olabileceği gibi normal durumdaki diyabet hastalarında böyle bir destek tedavisine ihtiyaç bulunmamaktadır. Yetersizlik belirtileri ve özel durumu olmayan diyabetlilerde ise bireylere ek vitamin verilmesi konusunda yeterli kanıt bulunmamaktadır. Ancak diyabetli bireylerde artmış oksidatif stres durum ve azalmış antioksidan düzeyleri göz önüne alındığında, antioksidan vitaminlerden zengin sebze ve meyvelerin tüketiminin artırılmasının, oksidatif stresin azalmasını sağlayarak diyabetin oluşturduğu komplikasyonların azalması veya engellenmesi açısından yararlı olabileceği düşünülmektedir. Yapılan çalışmalarda A vitamini türevi olan retinoidlerin organizma çeşitli stres formlarına maruz kaldığında homestazın sürdürülmesine yardımcı olduğu, C ve E vitaminlerinin kullanımının hastalarda kan basıncı ve kan şekerini düşürdüğü gösterilmiştir. Sonuç olarak yapılan çalışmalarda olumlu etkiler gözlense de, çelişkili olan veriler de mevcuttur, bu nedenle antioksidan vitaminlerin diyabet hastalığı üzerine etkilerinin tam anlaşılabilmesi için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

P-044 - AKDENİZ DİYETİ VE OBEZİTE

EMİNE KURTBEYOĞLU1, NUREFŞAN KONYALIGİL1,

1ERCİYES ÜNİVERSİTESİ,

Dünya Sağlık Örgütü tarafından sağlığı bozacak ölçüde vücutta aşırı yağ birikmesi olarak tanımlanan obezite, günümüzde sıklığı giderek artan, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin en önemli sağlık sorunları arasında ilk sıralarda yer alan bir hastalıktır. Vücut sistemleri ve psikososyal durum üzerinde yarattığı olumsuz etkilerden dolayı pek çok sağlık problemlerine neden olan obezitenin önlenmesinde diyetin ve fiziksel aktivitenin rolü oldukça önemlidir. Dünyada güncelliğini koruyan Akdeniz diyeti, yüksek miktarda sebze meyve, tam tahıl ürünleri, zeytinyağı, düşük miktarda hayvansal besinler ve doymuş yağ içermesinin yanı sıra tuz kısıtlaması, sık su tüketimi ve fiziksel aktivitenin de ön planda olduğu, sağlıklı beslenmenin önemli bir sembolüdür. Akdeniz diyeti meyve, sebze ve kurubaklagillerden sağlanan karbonhidratın kompleks karbonhidrat olmasından dolayı yüksek posalı ve düşük glisemik indeksli bir diyet olma özelliğine sahiptir. Düşük glisemik indeksli ve yüksek posalı besinlerden zengin bir diyetin gastrik boşalmayı azaltarak, tokluğu artırdığı, postprandiyal glisemiyi azaltarak, glisemik kontrolü düzenlediği ve bu etkiler sayesinde vücut ağırlığını koruduğu düşünülmektedir. Ayrıca Akdeniz diyetinin içerdiği tekli doymamış yağ asitlerinden zengin bir besin olan zeytinyağı sayesinde obeziteden etkilenen lipit profili, kan basıncı, insulin direnci, oksidatif stres ve endotelyal disfonksiyona karşı koruyucu olduğu kaydedilmiştir. Literatürde Akdeniz diyetine sıkı bağlılık gösteren bireylerde obez olma ihtimalinin %12-50 oranında daha az olduğu gösterilmiştir. Biyokimyasal, klinik ve epidemiyolojik araştırmaların birçoğu Akdeniz Diyeti'nin obezite, kardiyovasküler hastalık, diyabet, alzeihmer demans gibi hastalıklar üzerine olumlu etkisi olduğuna dair güçlü kanıtlar göstermektedir. Bu kanıtlar beslenme düzeninin değiştirilerek bu gibi hastalıkların ve komplikasyonların azalabileceğini belki de önlenebileceğini göstermektedir.

P-045 - GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ÜRÜNLER VE BESLENME

Hacer ALATAŞ1, Saniye BİLİCİ2,

1Mustafakemalpaşa Devlet Hastanesi,Beslenme Ve Obezite Birimi,Bursa,Türkiye, 2Gazi Üniveritesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,Ankara, Türkiye,

Genetik mühendisliği yöntemleriyle genetik yapıları değiştirilmiş bitki, hayvan ve mikroorganizmalara genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) denilmektedir. Bu derlemede GDO 'ların gıda,tarım ve hayvancılık alanındaki kullanımları, avantaj ve dezavantajları, tüketici kanısı ve yasal düzenlemelerden bahsedilmiştir. GDO'lar soya, kanola, mısır, domates, pamuk, tütün, altın pirinç gibi tarımsal üretimde; renin gibi enzim, renklendirici, tatlandırıcı, koruyucu olarak gıda endüstrisinde, soya fasülyesi ve mısır gibi hayvan beslenmesinde kullanılmaktadır. Ayrıca bu ürünler kek,çikolata,bisküvi,yağ,margarin,ketçap,salam,sosis yapımında kullanılıp gündelik hayatta tüketilmektedir. Literatürde; bu gıdaların sağlık üzerinde olumsuz etkileri olduğunu hayvan deneyleri ile bildiren bilimsel çalışmalar vardır. Ancak bazı bilim insanları, bu çalışmaların sonuçlarının tartışmalı olduğunu belirtmektedir. Diğer yandan transgenik gıdaların, insan sağlığı üzerinde kısa ve uzun dönemde oluşturabileceği etkileri belirleyen bilimsel araştırmalar ise bulunmamaktadır. Bu nedenle, transgenik gıdaların insan sağlığına ne gibi etkilerinin olduğu ya da olacağı belirsizdir. GDO'lara yönelik olumlu görüşler; bu teknolojinin daha fazla ve kaliteli ürün elde edilmesini sağlayacağı, kimyasal ilaç ve gübre kullanımını azaltacağı, besinlerin üretim maliyetlerini ve besin değerlerini artırarak dünyanın birçok yerindeki açlık sorununa ve kötü beslenmeye çözüm getireceği, bazı besinlerin alerjenik özelliklerini ortadan kaldıracağı, besinlere eklenecek öğelerle hastalıklara karşı kolayca bağışıklama sağlayacağı şeklindedir. Olumsuz görüşler ise; bu teknoloji ile üretilen besinlerin, toplumda görülen alerjik reaksiyonları artıracağı, toksik etkiler oluşturacağı, kanserojen olabileceği ve antibiyotiklere dirençli mikroorganizmaların gelişimine yol açabileceği şeklindedir. Ekolojik ve sosyo-ekonomik açıdan ise; bu ürünlerin zaman içinde dünyadaki genetik çeşitliliği azaltabileceği ve ekonomik açıdan dışa bağımlılığa neden olabileceği şeklindedir. Sonuç olarak,bu ürünlerin yararlı ya da zararlı olduklarına dair kesin bir yargıya varmak, şu an için mümkün değildir. Etiketleme ile ilgili yasal önlemler mutlaka alınmalı, tüketicilerin satın aldıkları ürünlerin GDO içerip içermediğini bilmeleri sağlanmalıdır. İnsanlardaki biyogüvenlik kaygısını en aza indirmek ve toplumu bu konuda bilgilendirmek için çeşitli eğitim etkinlikleri düzenlenmelidir.

P-046 - VEJETARYEN TARZI BESLENME TÜRLERİNİN SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Selin Ceyla SERAN1, Hülya DEMİR1,

1Yeditepe Üniversitesi,

Bu araştırmada amaç, vejetaryen tarzı beslenmenin bütün türlerinin sağlığa etkilerinin değerlendirilmesidir. Genel olarak vejetaryen tarzı beslenenler ve homojen beslenenlerin sağlığının; göz, böbrek, kemik hacmi ve yoğunluğu, diş, kalp, kanser türleri, kronik ve metabolik hastalıklar, bağırsak sağlığı gibi kısımlarını kapsar. Bu araştırma; vejetaryenliğin tanımını, vejetaryenliğin dünyadaki epidemiyolojisini, vejetaryenliğin tarihçesini, vejetaryen beslenme rehberini, vejetaryen besin piramidini, kırmızı et ve vejetaryen protein kaynaklarının karşılaştırılmasını, yaşamın evrelerinde vejetaryen beslenmeyi, bebek ve çocuklara vejetaryen besin tavsiyelerini, çiğ beslenmeyle oluşabilecek eksiklikleri ve çiğ sütün gerçeklerini, sebze ve meyvelerin işlenmesinin antioksidanlara etkisini, frutaryen olan bir hastanın ketoasidoza girmesi hakkında yapılan bir çalışmayı, ortoreksiya nervosa ve vejetaryenlik ilişkisini, kalp hastalıkları ve hipertansiyonla vejetaryenlik ilişkisini, diyabet ve vejetaryenlik ilişkisini, obezite ve vejetaryenlik ilişkisini, kanser ve vejetaryenlik ilişkisini, osteoporoz ve kemik sağlığı ile vejetaryenlik ilişkisini, böbrek sağlığı ve vejetaryenlik ilişkisini, demans ve vejetaryenlik ilişkisini, göz sağlığı ve vejetaryenlik ilişkisini, gut mikrobiyota ve vejetaryenlik ilişkisini ve son olarak vejetaryenler ve olmayanlardaki ölüm oranlarını 5 prospektif çalışmadan sentezleyerek elde edilmiş verilerini içermektedir.

P-047 - ERKEKLERDE SPERM KALİTESİNE BAZI PENOFENOLLERİN ETKİSİ

Teslime Özge YÖRÜSÜN1, Yasemin AKDEVELİOĞLU1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

Erkeklerde infertilitenin patofizyolojisi belirsiz olsa da, kanıtlar oksidatif değişikliklerin anormal sperm hücre fonksiyonunu ve fertilizasyon kapasitesinin potansiyel sorumlusu olduğunu ortaya koymaktadır. E vitamini, C vitamin, glutatyon, koenzim Q10 ve doğal polifenoller gibi antioksidanlar serbest radikallerin neden olduğu hasarı azaltarak, kan testis bariyerini güçlendirerek ve sperm DNA'sını koruyarak/onararak erkek infertilitesinde rol sahiptir. Polifenoller (flavonidler, fenolik bileşikler, stilbenoidler ve lignan) çok sayıda fenol grubu içeren bitkisel kaynaklı bileşiklerdir. Özellikle soğan, fesleğen, tarçın, turunçgiller, karpuz, havuç gibi pek çok meyve ve sebzede yaygın olarak bulunmaktadırlar. Soğanın bileşiminde bulunan quercetinin antioksidan etkileri ile spermatogenez, sperm hareketliliği ve testosteron seviyesi üzerinde olumlu etkileri bulunmuştur. Taze soğan ekstraktının güçlü antioksidan etkiye sahip olduğu ve sayı, motilite ve canlılık gibi sperm parametrelerini geliştirdiği görülmüştür. Khaki ve arkadaşları, bileşiminde flavonoid, fenilpropanoid ve rosmarinik asit gibi antioksidan bileşiklere sahip olan fesleğenin toplam sperm sayısını artırdığını belirtmiştir. Benzer şekilde turunçgillerin de toplam sperm motilitesi, toplam antioksidan kapasite (TAC) ve süperoksit dismutaz (SOD) aktivitesinde artış ve MDA düzeylerinde azalma sağlamasının bileşimlerindeki hesperidin, naringin, diosmin, neohesperidin, rutin gibi flavonoidler, C vitamini ve kumarinler gibi antioksindanlarla ilişkili olduğu düşünülmektedir. İnfertil erkeklere 6 ay boyunca günde bir kez eşit miktarda soğan, zencefil, fesleğen, tarçın, portakal kabuğu, karpuz çekirdeği ve havuç tohumu içeren 700 mg'lık bir kapsül verilmesi sonucunda sperm sayısı, motilitesi, ileri hareketli ve normal morfolojideki sperm sayısında artışın yanı sıra çiftlerin % 17.9'unda yardımcı üreme teknikleri kullanılmadan gebelik başarısı elde edilmiştir. Yapılan bir rat çalışması, 28 gün boyunca 75 mg/kg/gün tarçın tüketiminin sperm sayısı ve hareketliliğini önemli ölçüde artırdığını göstermiştir. Sonuç olarak bitkilerde bulunan polifenoller reaktif oksijen türleri (ROS) oluşumunu baskılayarak sperm kalitesini artırmaktadır. Ancak polifenollerin insanlar üzerinde yapılacak çalışmalarla biyomekanizmalarının, farmakolojik ve toksikolojik etkilerinin net olarak ortaya konması gerekmektedir.id içeriğiyle ilişkili olduğu düşünülmektedir.

P-048 - BESLENME VE DİYET POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN KADINLARDA ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLER İLE İNSÜLİN DİRENCİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Aysun KÖKTÜRK1, Özge MENGİ2, Hülya YARDIMCI1,

1Ankara Üniversitesi, 2Gazi Üniversitesi,

Bu çalışma beslenme ve diyet polikliniğine başvuran kadınlarda antropometrik ölçümler ve insülin direnci arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yapılmıştır.

Çalışma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Zonguldak'ta özel bir hastanenin diyet polikliniğine başvuran 25 kadın üzerinde Mart 2017-Nisan 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Çalışmada bireylerin boy uzunluğu (cm) ölçümleri stadiometre ile, bel çevresi (cm) ölçümleri esnemeyen bir mezura yardımıyla saptanmıştır. Vücut ağırlıkları ve vücut kompozisyonları multi-frekanslı biyoelektriksel impedans analiz cihazı yardımıyla belirlenmiştir. Veriler SPSS 22.0 versiyonunda tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Çalışmaya 20-58 yaşları arasında (ortalama yaş:38.4±9.6 yıl) toplam 25 kadın katılmıştır. Kadınların antropometrik ölçümleri değerlendirildiğinde ortalama vücut ağırlıkları 80.3±13.1 kg, boy uzunlukları 159.7±6.8 cm, BKİ'leri 31.6±5.8 kg/m2 ,bel çevreleri 98.3±15.0 cm, toplam yağ kütleleri 31.8±8.9 kg, abdominal yağ kütleleri 15.1±4.3 kg olarak saptanmıştır. Biyokimyasal verileri değerlendirildiğinde ortalama açlık kan glukozu, insülin, HOMA-IR değerlerinin sırası ile 98.6±10.5 mg/dl; 9.3±3.7 µU/ml; 2.3±1.0 olduğu belirlenmiştir. Diyastolik (ortalama:7.6±1.1 mm/Hg) ve sistolik (ortalam:11.3±1.1 mm/hg) kan basınçları ortalamaları ise normal sınırlardadır. Bireylerin %60.0'ının BKİ değerinin 30.00 kg/m2 ve üzerinde (ortalama 35.4±3.8 kg/m2) ve %80.0'inin bel çevresinin 88 cm üzerinde (103.2±12.1 cm) olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan bireylerde HOMA-IR değerleri ile toplam yağ kütlesi ($p=0.005$), abdominal yağ kütlesi ($p=0.012$), bel çevresi ($p=0.001$), BKİ değerleri ($p=0.004$), açlık kan şekerleri ($p=0.002$), trigliserid düzeyleri ($p=0.027$) ve HbA1c ($p=0.012$) değerleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler saptanırken, HDL düzeyleri ($p=0.76$) ve LDL düzeyleri ($p=0.587$) arasında anlamlı ilişkiler saptanmamıştır.

Çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde, kadınlarda artmış vücut yağ kütlesi insülin direnci gelişimini ve metabolik sendrom faktörlerini tetikleyebilmektedir. Bireylerin büyük çoğunluğunun BKİ'lerine göre obez sınıfında olmaları ve artmış bel çevreleri göz önüne alındığında kardiyovasküler hastalıklar ve tip 2 diyabet açısından risk altında oldukları söylenebilir. Yaşın ilerlemesi ile oluşabilecek kronik hastalıkların önlenmesi ve sağlığın korunması amacıyla, kadınlarda sağlıklı beslenmenin uygun fiziksel aktiviteler ile desteklenmesi önemlidir.

P-049 - RESVERATROLÜN GLUKOZ KONTROLÜ VE İNSÜLİN DUYARLILIĞI ÜZERİNE ETKİSİ

Gülsüm ŞAHİN1, Alev KESER1,

1Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ,

Bu derlemenin amacı, resveratrolün kan glukoz kontrolü ve insülin duyarlılığı üzerindeki etkilerini araştırmak, hangi mekanizmalarla etkilerde bulunduğunu saptamaktır.

Diabetes mellitus (DM) son yıllarda görülme sıklığı giderek artan en önemli halk sağlığı sorunlarından biridir. Epidemiyolojik veriler, diyabet prevalansı ile yaşam tarzı arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Yaşam tarzına yönelik değişiklikler glisemik kontrolü iyileştirebilir ve diyabete bağlı morbiditeyi ve komplikasyonları azaltabilir. Bu nedenle diyabetin önlenmesinde ve tedavisinde özellikle beslenme ile ilgili önerileri de içeren yaşam tarzı değişiklikleri önemli bir yere sahiptir. Meta-analiz çalışma sonuçları Tip 2 DM'li bireylerde resveratrol tüketiminin (2.4-400 mg/kg/gün) açlık glukoz ve insülin düzeyini, HbA1c ve HOMA-IR değerini önemli düzeyde azalttığını göstermiştir. Ancak resveratrolün diyabetik olmayan bireylerde glukoz kontrolünü ve insülin duyarlılığını önemli düzeyde etkilemediği belirlenmiştir. Stilbenlerin alt sınıfında bulunan resveratrol (3,5,4'-trihidroksistilben) üzüm, yer fıstığı, kakao, dut, çilek, yaban mersini gibi bitkilerin kök, gövde veya yapraklarında bulunan bir polifenoldür. Resveratrolün glukoz kontrolü üzerindeki etkilerini; glukoz metabolizmasında ve adacık hücrelerin fonksiyonunda rol oynayan bir deasetilaz olan sirtuin 1'in in vivo ekspresyonunu aktive ederek, insüline bağımlı glukoz taşıyıcısı olan GLUT-4'ün ekspresyonunu arttırarak, insülin yokluğunda glukoz alımını aktive ederek gerçekleştirdiği düşünülmektedir. İnsülin duyarlılığı üzerindeki etkilerini ise insülin sekresyonu inhibisyonuyla β hücre degredasyonunu azaltarak, insülin sinyal yolaklarının modülatörü olarak bilinen Akt ekspresyonunu etkinleştirerek gerçekleştirdiği düşünülmektedir. Ayrıca, hücresel stresi azaltarak, inflamatuar gen ekspresyonunu inhibe ederek ve peroksizom proliferatörü tarafından uyarılan reseptör-γ aktivitesini artırarak inflamasyonu önleyebildiği böylelikle diyabetik ratlarda inflamatuar yanıtı azaltarak insülin direncini azaltabildiği belirtilmektedir. Ayrıca resveratrol yağ hücrelerinde trigliserit birikimini azaltarak tüm organizmada adipositeyi azaltabilir ve böylece insülin duyarlılığını artırabilir.

Sonuç olarak bazı besinlerde yaygın olarak bulunan resveratrol, insülin duyarlılığını artırarak ve glukoz metabolizmasını düzenleyerek diyabetin kontrolünde ve önlenmesinde olumlu bir etkiye sahip olabilir. Randomize kontrollü insan çalışmaları ile resveratrolün potansiyel etkileri araştırılmalıdır.

P-050 - METABOLİZMA HIZINI ARTTIRAN BAZI BESİNLER

KATRE BÜŞRA ERGİN1, SERDAL ÖĞÜT2,

1SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, 2SAĞLIK BİLİMLERİ FAKULTESİ,

Metabolizma hızı, organların çalışması için vücudun gün boyu ihtiyaç duyduğu minimum enerji (kalori) değeridir. Her insanın metabolizma hızı cinsiyetine, yaşına, kas yoğunluğuna, vücudundaki yağ miktarına göre değişebilir. Metabolizma hızı yüksek olanlar düşük olanlara göre gün boyu daha fazla kalori yakar ve bu özellikle kilo verme döneminde önem kazanır. Diyetimizde tükettiğimiz bazı besinler diğerlerine kıyasla metabolizma hızımızı artırıcı etkiler gösterebilir. Bu derlemede, metabolizma hızını arttıran bazı besinler ele alınmıştır.

Bu araştırmada, metabolizma hızını artıran besinler ile ilgili besin maddeleri araştırılmıştır. Bu amaçla ulusal ve uluslararası indeksler taranmış bu konuda ilgili literatürler derlenmiştir.

Yapılan araştırmalar sonucu, kahve, acı biber, zencefil, yeşil çay, tarçın gibi besin maddelerinin tüketilmesi sonucu, metabolizma hızının arttığı belirlenmiştir. Kahve, kafein içeriğinden dolayı metabolizmayı hızlandırmak için önerilen içecekler arasındadır. Acı biber, yendikten sonra 3 saat boyunca metabolizma hızını 1.2-2 katına kadar yükseltebilir. Zencefil, yemeklerden sonra metabolizma hızını yaklaşık %20 oranında arttırır. Yeşil Çay, metabolizma hızını arttıran kafein ve fenol denilen bileşikler içermektedir. Tarçın, sindirimi sırasında vücut sıcaklığını yükselterek termik etki yaratır. Buna bağlı olarak bu besinleri tüketen kişilerde yağ yakımının arttığı gözlemlenmiştir.

Metabolizma hızını artıran besinlerin belirli miktarda alınmasıyla yağ yakımını sağladığı yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Bununla birlikte, bu gıdaları belirli bir bakış açısına göre değerlendirmek gerekir. Bu besinlerin aşırı miktarda alınması sağlığı olumsuz yönde etkileyeceği birçok araştırma ile gösterilmiştir. Bu nedenle bu gıdaları tüketenler tüketim oranlarına daha fazla dikkat etmeli, belirli miktardan fazla tüketmemelidir

P-051 - GEBE KADINLARDA DEPRESYON VE BESLENME DURUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Suhide Bilge DENİZ 1, Yasemin AKDEVELİOĞLU2, 3,

1BANAZ TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZİ, 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK,

Depresyon dünyada en sık görülen hastalıklardan biridir. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Ruh Sağlığı Daire Başkanlığının 09.02.2017 tarih ve 87 sayılı yazısında Dünya Sağlık Günü kapsamında bu yılın teması ''Depresyon'' olarak belirlenmiştir. Gebelikteki psikososyal sorunlar ve depresyon ise hem annenin hem de fetüsün iyilik halini olumsuz yönde etkilemektedir. Gebe kadınlarda depresyon üzerinde beslenmenin önemli bir rolü bulunmaktadır. Gebelik boyunca besin ögelerinin yetersiz alınması veya besin rezervlerinin tükenmesi depresyon riskini artırabilir.

Doğum öncesi depresyon, halk sağlığı açısından önemli bir sağlık problemidir. Doğurganlık dönemindeki kadında, gebelik ve doğumla beraber psikolojik değişiklikler görülür. Birçok çalışma, doğumun anksiyeteye yol açtığını göstermiştir(1). Gebelikte her trimesterin kendine özgü psikolojik uyum süreci bulunmaktadır. Birinci trimesterde yeni duruma ve gebe olunduğu gerçeğine uyum söz konusu iken ikinci trimesterde fetüsle olan biyolojik bağ daha derin ve yakın hissedilir. Üçüncü trimesterde ise doğum yaklaştıkça doğumun nasıl olacağına, çocuğun sağlıklı olup olmayacağına ilişkin endişeler gebelerde stres sebepleridir(2).

Doğum öncesi kadınlarda depresyon patofizyolojisinde beslenmenin önemli rolü bulunmaktadır. Gebelik boyunca besin rezervlerinin tükenmesi depresyon riskini artırabilir(3). Özellikle diyetin omega-3 yağ asidi bakımından fakir olması durumu depresyon riskini artırmaktadır. Balık tüketimi ve omega-3 yağ asitlerinin depresif bozukluklara karşı koruyucu etkisi olduğu hipotezi öne sürülmüştür. Diyetle omega-3 yağ asidi alımı ve depresyon arasındaki ilişkiyi araştıran gözlemsel çalışmalarda diyette omega-3 yağ asidi alımı fazla olan bireylerde daha düşük depresyon riski bulunmuştur(4). Gestasyonun 8-13. haftalarında yaşları 18-41 arasında değişen 106 gebe üzerinde yapılan çalışmada depresyon skoru yüksek olan gebelerin omega-6 / omega-3 oranı 9'un üzerinde bulunmuştur(5). Teofilo ve arkadaşlarının gebelikte serum lipidleri ile depresif belirti skorları arasındaki ilişkiyi değerlendirdikleri bir çalışmada her bir mg / dl HDL-c için EPDS skorunda -0.080 birimlik azalma olduğu gözlenmiştir. Diğer lipidlerin ise EPDS skorları arasında herhangi bir ilişki gözlenmemiştir(6). Londra'da yapılan çalışmada gebe kadınların (gestasyonun 10-22.haftasındaki 2020 gebe) diyetteki çinko alımları ile depresyon arasındaki ilişki değerlendirilmiş ve düşük çinko alımının yüksek CES-D puanı ile ilişkili olduğu bulunmuştur(7). Yapılan epidemiyolojik çalışmalarda, gebelik sırasında çinko ve demir alımıyla depresif belirtiler arasında anlamlı ilişki bulunmuştur(8,9). Bunlara karşın manganez alımının gebelikte depresif belirtilerle ters orantılı olduğu bulunmuştur(10). Singapur'da gestasyonun 26-28. haftalarında yapılan bir çalışmada plazma folat konsantrasyonları depresyonu olanlarda olmayanlara göre anlamlı derecede düşük bulunmuştur(11). Gestasyonun 24-28. haftalarında alınan 687 gebe üzerinde yapılan çalışmada düşük 25 (OH) D3 düzeyleri ile yüksek EPDS skorları arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur(12). Japonya'da 86 gebe üzerinde yapılan başka bir çalışmada depresyon skoru yüksek olan gebelerin (n:53) diyetle folat alımının (179.9 µg/gün) depresyon skoru düşük (n:33) olan gebelere göre (197.1 µg/gün) anlamlı derecede düşük olduğu gözlenmiştir(13).

Dünyada gebe kadınlarda beslenme durumunun depresyon üzerinde etkisini inceleyen pek çok araştırma bulunmasına rağmen ülkemizde bu konuyu irdeleyen araştırma sayısı oldukça yetersizdir. Nispeten az sayıda çalışma, gebelik sırasında beslenme durumu ile depresyon arasındaki ilişki üzerine odaklanmıştır. Gebelik döneminde yeterli ve dengeli beslenme programı oluşturma konusunda bir farkındalığın yaratılması, uzun vadede diyet tedavi planının oluşturularak depresif belirtilerin azaltılmasına destek sağlanması hedeflenmelidir.

P-052 - BİR FONKSİYONEL BESİN OLARAK ANTOSİYANİNLER

Fatma KARTAL1,

1Gümüşhane Üniversitesi,

Bu derlemede antosiyaninlerin sağlık ve çeşitli hastalıklar üzerindeki yararlı etkilerini yapılan çalışmalar ışığında izlemek amaçlanmıştır.

Antosiyaninler meyve ve sebzelerde yaygın olarak bulunan, normal bir beslenmeyle vücuda alınan renk pigmentleridir. Sağlığa yararlı etkileri nedeniyle flavanoidlerin bu grubu yoğun ilgi kaynağı olmuştur. Antosiyaninlerin vazoprotektif, anti-inflamatuar, antikanserojen, antidiyabetik ve anti-obezite gibi antioksidan etkileri olduğu yapılan birçok çalışmada gösterilmiştir. Meyvelere renk verme gibi duyusal özelliklerinin yanı sıra, çeşitli lipitlerin oksidasyonunu önlerler ve serbest radikallere karşı savaşırlar. Antimikrobiyal bir rol oynadıkları da yapılan çalışmalarda gösterilmiştir. Ayrıca besinlerdeki biyoaktif bileşikler olan, sağlık üzerinde yararlı etkileri olan bu pigmentler insülin direncini arttırarak, kan glikozunu düşürebilir, DNA hasarını ve hücre çoğalmasını önleyerek, çeşitli kanser türlerine yakalanma riskini azaltabilirler. Hwang ve arkadaşlarının, antosiyaninlerin obezite ve hepatik yağ birikim üzerine etkisini araştırdıkları bir çalışmada; farelerin bir grubuna yüksek yağlı diyetle birlikte 200mg/kg/gün antosiyanin fraksiyonu (AF) verilmiş. Bir grubu da sadece yüksek yağlı diyetle beslenmiş ve bu gruplar karşılaştırılmıştır. Sonuçta AF'nin farelerde serum lipit paremetrelerini iyileştirdiği, hepatik TG birikimini ve ağırlık kazanımını azalttığı gösterilmiştir.

Antosiyaninler, sebze ve meyvelere kırmızı ve mor rengini veren bir madde olup, çok güçlü bir antioksidandır. Aynı zamanda antimikrobiyal, antimutajenik, antidepresan, retinal koruyucu, nöroprotektif etkileri de bulunmaktadır. Antosiyaninler sağlıklı dokuları ve hücreleri koruyarak kalp hastalıkları, çeşitli kanser türleri, diyabet, obezite gibi birçok hastalığa karşı koruyucu özelliği olan önemli bir fenolik bileşiktir. Ayrıca duyusal özelliklerinden gıda sektöründen kozmetik sektörüne kadar pek çok alanda yararlanılan önemli bir pigmenttir.

P-053 - BÜTİRİK ASİDİN EPİGENETİK MEKANİZMA YOLUYLA SAĞLIK ÜZERİNE ETKİSİ

Mustafa Fevzi KARAGÖZ1, Makbule GEZMEN KARADAĞ1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Bu derlemede bağırsak mikrobiyotası tarafından doğal olarak üretilen bütirik asidin genomun okunması sırasında meydana gelen epigenetik farklılıklar üzerindeki etkisini incelemek amaçlanmıştır.

Çalışmada bütirik asidin epigenetik üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla 2017 yılı Ocak-Mart aylarında "ulakbim, sciencedirect, pubmed" gibi ulusal ve uluslararası veri tabanlarından literatür araştırması yapılmıştır.

Epigenetik, genetik kod diziliminde değişikliğe yol açmadan DNA' nın okunması sırasında oluşan farklılıklardır. Bu epigenetik mekanizmalar DNA metilasyonu, histon modifikasyonları, kromatinin yeniden düzenlenmesi, miRNA üretimi olarak bilinmektedir. DNA ve histon metilasyonu için gereken metil grupları tek karbon metabolizmasından sağlanmakta olup tek karbon metabolizmasını bozacak herhangi bir diyetsel durum (örneğin folat yetersizliği) metilasyonun olumsuz etkilenmesine sebebiyet verebilmektedir. Epigenetik mekanizmalardan bir diğeri olan histon asetilasyonu, histon asetil transferaz ve histon deasetilaz enzimleri aracılığıyla bir dengede yürütülmektedir ve kanser gelişimi ile yakından ilişkilidir. Bu bağlamda bütirik asit, temel kaynağı olarak sayılan diyet posasının tüketilmesiyle bağırsak mikrobiyotası tarafından doğal olarak üretilmekte ve histon deasetilaz inhibitörü gibi davranarak antikarsinojen etki göstermektedir. Kanserle ilgili olan çalışmalarda sodyum bütiratın insan adenokarsinoma hücrelerinde asetilasyonu artırarak hücre farklılaşmasını sağladığı görülmüştür. Süt yağı ve balda doğal olarak bulunan bütirik asit öncülü tribütirin hepatokarsinojeneze karşı korunmaya katkıda bulunmuş ve ayrıca hepatosit nodüllerinin sayısında ve inatçı preneoplastik lezyonların boyutunda küçülme sağlamıştır. Diyetle alınan posanın dirençli nişasta ve pektik ögelerden zengin olması bütirik asit oluşumuna en iyi katkıyı sağlarken, süt ve ürünlerinin alınması da bütirik asidin besinsel alımını destekleyici niteliktedir. Bütirik asidin kanserden koruyucu etkisini nicel olarak 500 mg/kg/gün alındığında gösterdiği bildirilmiştir. Günlük önerilen 25 g posa tüketimi sağlandığında bu değerlere yakın düzeyde bütirik asit üretimi sağlanmaktadır.

Bu durum göz önüne alındığında bağırsağa yapılan mekanik işlemler (ilaç kullanımı vs) bütirik asit oluşumunu azaltıp histon deasetilaz inhibisyonunu olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bütirik asidin yetersiz olması bağırsak enterosit hücrelerinin enerji kaynağının azalmasına ve epigenetik düzenlenmenin aksamasına neden olabilir.

P-054 - DİYETSEL BİYOAKTİF BİLEŞİKLERİN HİSTON ASETİLASYONU ÜZERİNE ETKİSİ

Mustafa Fevzi KARAGÖZ1, Makbule GEZMEN KARADAĞ1, Mehmet Arif İÇER1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Diyetsel biyoaktif bileşiklerin epigenetik mekanizmalardan biri olan histon asetilasyonu üzerindeki etkisini incelemek amacıyla bu derleme hazırlanmıştır.

Çalışmada diyetsel biyoaktif bileşiklerin epigenetik üzerindeki etkisini incelemek amacıyla 2017 yılı Ocak-Mart aylarında literature araştırması yapılmıştır.

Epigenetik, genetik kod diziliminde değişikliğe yol açmadan DNA' nın okunması sırasında oluşan farklılıklardır. Bu epigenetik mekanizmalar DNA metilasyonu, histon modifikasyonları, kromatinin yeniden düzenlenmesi, miRNA üretimi olarak bilinmektedir. Meydana gelen bu değişiklikleri sağlayan epigenetik mekanizma üzerinde biyoaktif bileşikler etkili olabilmektedir. Turpgillerde bulunan bir izotiyosiyanat olan sülforafan faz-2 detoksifikasyonunu düzenlemektedir. Kolon kanseri hücrelerinde doza bağlı olarak histon deasetilaz (HDAC) aktivitesini durdurduğu bilinmektedir. Bunu gözlemlemek amacıyla sülforafanın uzun dönem (10 hafta) kullanımında farelerden izole edilen ileum, kolon ve prostat hücrelerinde H3, H4 asetilasyonunu tetiklediği görülmüştür. Ayrıca merkaptürik asit yolağında oluşan sülforafan-sistein ve sülforafan-N-asetilsistein HDAC durdurucu aktiviteyi düzenlemektedir. Güçlü etkileri olduğu bilinen ve zerdeçalda başlıca bulunan bir diğer diyetsel biyoaktif bileşen kurkumin insan lenfoma hücrelerinde NF-KB aktivitesini durdurarak antikarsinojen etki göstermektedir. Tip1 ve Tip2 diyabette görülen hiperglisemi, histon asetilasyonu ile NF-KB aktivitesini artırırken IL-6 ile TNF-α salınımını yükseltir, ki bu inflamatuvar sürecin kurkumin aracılığıyla durdurulduğu in vitro ortamda kanıtlanmıştır. Geleneksel tıbbi tedavide sarımsak gibi allium cinsi bitkiler hipoglisemik etki, kalp sağlığı, enfeksiyon, radyasyon, kanser vb. durumlara karşı kullanılagelmiştir. Bu besinlerin içeriğinde bulunan bileşenlerden diallildisülfit (DAD) ve S-allilmerkaptosistein (SAMC)' in antioksidan etki sağladığı bilinmektedir. Bu bileşenlerin histon astetilasyonunu tetiklerken, eritrolösemi hücrelerinin büyümesinin durdurulmasına katkı sağlamaktadır. Bir diğer fitokimyasal olup başlıca narenciyede bulunan kuersetin diyet polifenollerinden olup, sirtüin1 (SIRT1; NAD bağımlı histon deasetilaz)' i aktifleştirmektedir. Kuersetin HDAC' ın inhibisyonunu uyararak hücre döngüsünü inhibe eder ve apopitozu uyarır. Böylece tümör büyümesini ve anjiyogenezi baskılamaktadır.

Anlatıldığı üzere biyoaktif bileşiklerin ve dolayısıyla temel kaynağı olan bitkilerin uzun süre kullanımı sonucunda bireye ait epigenom değişebilir ve metabolik hastalıkların önlenmesi ve tedavisinde önemli katkı sağlayabilir. Bu durumu desteklemek amacıyla günlük önerilen en az 5 porsiyon sebze ve meyve tüketimi sağlanmalıdır.

P-055 - D VİTAMİNİ: BAĞIRSAK MİKROBİYOTASI ÜZERİNE DÜZENLEYİCİ ETKİSİ

HATİCE BÖLÜKBAŞI1, YASEMİN AKDEVELİOĞLU1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ,

Bu bildirinin amacı güncel bilgiler ışığında D vitaminin bağırsak mikrobiyotası üzerine düzenleyici etkisini belirlemek ve yeni bir bakış açısı kazandırmaktır.

Mikrobiyota insan vücudunda deri, solunum, gastrointestinal ve ürogenital sistemde kolonize olmuş kompleks bir mikroorganizma topluluğu olarak tanımlanmaktadır. İnsan mikrobiyotası bireye özgü olmakla birlikte endojen ve ekzojen faktörlere karşı duyarlı olup yaşam boyunca değişim göstermektedir. Disbiyozis; mikrobiyota kompozisyonunun değişimi ve bakteri dengesinin bozulması sonucu fonksiyonlarını kaybetmesidir. Aktif D vitamini metaboliti bağırsakta önemli düzenleyici etkilere sahiptir. Vitamin D reseptörü (VDR) ince bağırsak ve kolondan yüksek düzeyde eksprese edilmekte ve 1,25(OH)2 D3 ile birlikte gastrointestinal sistem bütünlüğünün sürdürülmesinde etkili olmaktadır.

D vitamini seviyesi ile mikrobiyotada bakteri çeşitliliğinin azalması sonucu gelişen hastalıklar arasında ilişki olduğu bilinmektedir. D vitamini eksikliği sonucu bağırsak bariyer geçirgenliği bozulmakta, lipopolisakkaritler (LPS'ler) gibi endotoksinlerin dolaşıma geçmesi sonucu sistemik inflamasyon gelişebilmektedir. Mikrobiyatada sağlıklı bakteri dengesinin bozulması ve bakteri çeşitliliğinin azalması sonucu sadece gastrointestinal sisteme ait hastalıklar değil bağırsak dışı hastalıklar da gelişmektedir. Yapılan son çalışmalarda; inflamatuar barsak hastalarında D vitamini seviyesinin düşük olduğu ve D vitamini yetersizliğinin yağlı karaciğer hastalığı, insülin direnci ve metabolik sendrom gibi hastalıkların patogenezinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Güncel bir çalışmada ise 8 hafta boyunca D vitamini suplementasyonunun fırsatçı patojenleri azalttığı ve bakteri çeşitliliğini artırdığı bildirilmektedir. Ayrıca Ruminococcaceae, Akkermansia, Faecalibacterium ve Coprococcus gibi yararlı bakterilerin sayısında artış sağlarken, Helicobacter sayısında azalma sağlamaktadır.

Sonuç olarak; D vitamini immün hücre farklılaşmasını ve olgunlaşmasını uyarmakta, kolon bariyer fonksiyonunu iyileştirmekte ve antimikrobiyal peptidlerin, müsinlerin ve sitokinlerin salgılanmasını modüle etmektedir. Aynı zamanda mukozal geçirgenliği kontrol eden hücrelerarası bağları güçlendirerek bağırsak mukozal bariyerinin bütünlüğünü korumaktadır.

P-056 - ÇOCUK KANALLARINDA YAYINLANAN ÇİZGİ FİLMLERDEKİ ŞİDDET OLGUSUNUN ANALİZİ

Özgür ÖZEN1, Faik KARTELLİ2, Tangül AYTUR ÖZEN3,

1ÖSÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİTEKNİK BİLİMLER MYGO ÖRSEL İŞİTSEL MEDYA YAPIMCILIĞI BÖLÜMÜ, 2DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ FİLM TASARIM BÖLÜMÜ, 3SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

BU ÇALIŞMA, ÇOCUK KANALLARINDA YAYINLANAN ÇİZGİ FİLMLERDEKİ ŞİDDET OLGUSUNUN ORTAYA ÇIKARILMASI AMACIYLA YAPILMIŞTIR.

Araştırmanın analizinde; Türkiye'de en çok izlenen çocuk kanallarından 7 tanesi seçilmiştir. Bu çocuk kanalları; CARTOONNETWORK, DİSNEY CHANNEL, MİNİKA ÇOCUK, MİNİKAGO, PLANET ÇOCUK, TRT ÇOCUK, YUMURCAK TV dir. Her çocuk kanalının yayın akışındaki çizgi filmler ele alınarak; her kanal için yedi farklı çizgi filmin analizi yapılmıştır. Yedi kanal ve toplam 49 çizgi filmin şiddet düzeyleri incelenmiştir. Analizi yapılan çizgi filmlerin yayın süresi, içerik kısmı, çizgi filmdeki çekim sayısı, yapım türü (yerli-yabancı), şiddet varsa şiddetin türü ve süresi yüzde analizi ile değerlendirilmiştir

Analiz sonucunda; çocuk kanallarındaki çizgi filmlerin % 77,56'sının yabancı yapım, %22,44' ünün yerli yapım olduğu görülmüştür. Televizyondaki çizgi filmlerin çoğunluğun yabancı yapım olduğu saptanmıştır. Çizgi filmlerdeki şiddet varlığı incelendiğinde; % 61,22'sinde şiddetin var olduğu belirlenmiştir. Analiz yapılan çocuk kanallarında şiddet içeren çizgi film sayıları incelendiğinde; şiddet içeriğinin saptandığı çizgi film kanallarından Cartonnetwork, Disneychannel ve Minikago'da yedi çizgi filmin yedisinde; Minika çocuk da ise yedi çizgi filmin beşinde; Planetçocuk kanalında yedi çizgi filmin dördünde şiddetle karşılaşılmıştır. Devlet kanalı olan TRT Çocuk ile özel televizyon kanalı olan Yumurcak TV'nin yayınlandığı çizgi filmlerde herhangi bir şiddet öğesine rastlanmamıştır. Yedi farklı çocuk kanalındaki analizi yapılan 49 çizgi filmin 11'inde duygusal şiddete, 24'ünde sözel şiddete, 26'sında fiziksel şiddete rastlanmıştır. Duygusal şiddet bulgusunun görüldüğü çizgi filmlerin sekizinde (% 72,72) şiddet, 1-25 saniye boyunca gösterilmiştir. Sözel şiddet bulgusunun görüldüğü çizgi filmlerin 16'sında (% 66,7) şiddet 1-25 sn boyunca izlenmiştir. Fiziksel şiddet bulgusunun görüldüğü çizgi filmlerin dokuzunda (% 34,60) şiddet 1-25 saniye arasında gösterilmiştir.Şiddet analizi yapılan çizgi filmlerde en fazla şiddet türü olarak fiziksel şiddete rastlanılmıştır.

Analizi yapılan çizgi filmlerde, iyiler ve kötüler arasında problemler şiddet uygulanarak çözümlenmekte olduğu görülmektedir. Ayrıca çizgi filmlerdeki şiddet içeren görüntüler ekranda belirgin olarak gösterilmektedir. Bu yüzden şiddet içeren görüntülerde genel çekim, yarı genel çekim, boy çekim gibi çekim ölçekleri kullanılmıştır. Televizyondaki şiddetten çizgi filmler yoluyla çocukların etkilendiği görülmüştür. Bu etkiyi azaltmak için ebeveynlere, çocuk kanallarına, yapım şirketlerine, RTÜK'e görevler düşmektedir. Ebeveynler çocuklarıyla birlikte çizgi filmleri seyrederlerken seçici olmalıdırlar. Çocuk kanallarındaki çizgi filmlerin çoğunluğu yabancı yapımdır. Yerli yapım çizgi film sayısı yeterli değildir. Bu sayıyı arttırmak için yapım şirketleri devlet tarafından desteklenmelidir. Böylelikle eğitici çizgi filmlerin sayısı arttırılmış ve çocukların şiddet etkilenme seviyesi azaltılmış olur.

P-057 - AFETLERDE TRİAJ

MEDİHA KOZAN1,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ,

Afet, sadece depremle ortaya çıkan bir felaket olarak algılanmamalıdır. Afet tam anlamıyla, deprem, çığ, sel, heyelan gibi doğal kaynaklı ve insan ihmallerinin; neden olduğu çoklu trafik kazaları, orman yangınları fabrika hataları, atom bombası gibi, çok sayıda insanın sağlığını etkileyen ölümüne neden olan ve insan faaliyetlerini durduran olaylardır

Bir olayın afet sayılabilmesi için insan yerleşkelerini ve insan hayatını etkileyen ve kaynakların yetersizliğine neden olan durumlar olmalıdır. Afet öncesi yaşanacak büyük felaketleri en aza indirmek için gerekli afet yönetimi planı olan zarar azaltma ve hazırlık aşamasında insanları afet konusunda eğitmek ve personel yetiştirmek gerekmektedir.

Afet sonrasında ise müdahale ve iyileştirme aşamaları ile yaşam standartlarını afet öncesi duruma getirilmeye çalışılmalıdır. Afet sonrası yapılan müdahale aşamasında; çok sayıda afetzedenin hayatını kurtarmak için triaj uygulaması büyük önem arz etmektedir. Çoğu ülkede afetlerde bu uygulama kullanılmaktadır. Triaj afet sonrası hayat kurtarmak için etkili bir uygulamadır

Ülkemizdeki Van depremindeki triaj uygulamalarını da göz önünde bulundurursak afet sırasında triajın ne boyutta önemli olduğunu, afetzedeleri kurtarmak için çok etkili bir yöntem olduğunu ve toplumumuza yarar sağlayacağı açıktır. Afetlerde triyaj uygulaması konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarımızın sürekli bir eğitim ve denetlemelerle hazır bulundurulması afetlerde can kaybını ve sakat kalım oranını düşüreceği kanaatindeyiz

P-058 - İNTRAKRANİYAL APSE SAPTANAN KONJENİTAL KALP HASTALIKLI OLGU

Hatice Feray ARI1, Murat ARI2, Timur MEŞE3, Murat Muhtar YILMAZER3,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Ve Cerrahisi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Genel Pediatri, 2Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, 3Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Ve Cerrahisi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Kardiyoloji ,

Predispozan durumlarda nöbet,başağrısı,kusma gibi nonspesifiksemptomlar,intrakraniyal apsenin ilk belirtileridir. Tanıda gecikilirse nörolojik sekeller ve ölüm görülebilmektedir.

Çift çıkışlı sağ ventrikül, düzeltilmiş büyük arterlerin transpozisyonu, ventriküler septal defekt tanılarıyla çocuk kardiyolojiden takipli 2004 ve 2005 yılında palyatif girişimlere rağmen Eisenmenger sendromu gelişen bosentan,ilioprost,spironalakton alan,3 gündür ateş yüksekliği,bel ve baş ağrısı yakınmasıyla dış merkezden yönlendirilen 13 yaşında erkek olgunun ilk bakısında genel durumu orta,bilinci açıktı. Kardiyak oskültasyonda sol sternal kenarda 3/6 üfürüm ve SaO2:%76 saptandı. Nörolojik muayenesi olağandı. Tetkiklerinde Hb:18.5 Htc:%55.5 MCV:63.8 Lökosit:23910 Nötrofil:12560 serum iyonları,karaciğer ve böbrek fonksiyonları,kan gazı olağandı. CRP:12.3 idi. Telekardiyografisinde kardiyomegalisi mevcuttu.İnfektif endokardit olasılığıyla birer saat arayla üç kan kültürü alındı,seftriakson başlandı. Ekokardiyografisinde vejetasyon görülmedi.

İzlemde bilinç bulanıklığı gelişti,intrakraniyal apse şüphesiyle kraniyal BT çekildi. Sol frontal lob orta frontal gyrus düzeyinde 55x45mm,çevresinde yaygın ödemli,sol lateral ventrikül anterior hornunu basılayan, orta hatta 6mm şift yapan,çevresel kontrastlanmış yoğun içerikli sıvı birikimi görüldü,apse düşünüldü. Kraniyal BT'yi desteklemek amacıyla kraniyal MR çekildi. Supratentoryal kesitlerde sol frontoparietalde,frontobazale uzanan T1A düşük sinyalli,T2A yüksek,periferde düşük sinyalli alanlar ve çevresinde hipointens halolu patolojik sinyaller izlendi. Kapsüler tarzda kontrast tutulumu görüldü. En geniş yerinde 56.2x47mm bulundu. Antiödem amaçlı baş yükseltildi,mannitol,furosemid ve %3 NaCl IV başlandı,apsesinin drenajı için beyin cerrahisiyle görüşüldü, drene edildi. Postoperatif dönemde yoğun bakıma alındı. Başvurudaki kültürlerinde üreme olmadı. Tekrar kan kültürleri alındı, ampirik vankomisin,meropenem,metronidazol başlandı. Beslenmesi total parenteral nutrisyon,solunum desteği nazal kanülle oksijen ile sağlandı. Kontrol kraniyal BT'de operasyon sahasında sentrum semiovale düzeyinde sol frontal lobda subkortikal beyaz cevherde 16x14mm intraserebral kanama,apsenin 53x29mm ve içerisinde kanamaya bağlı hiperdens alanlar,2mm şift görüldü. Olgunun apse drenajında Streptococcus intermedius üredi fakat kan kültürlerinde üremesi olmadı.Antibiyogram duyarlılığına uygun antibiyoterapisine devam edildi.İzlemde solunum sıkıntısı geriledi, oksijeni azaltıldı ve kesildi.Enteral ve ardından oral beslenmeye başlandı.

Öyküde infektif endokardite predispoziyonu olmayan konjenital kalp hastalıklı çocuklarda ateş yüksekliği,bilinç bulanıklığı,kusma gibi KİBAS bulguları ön planda olmasa bile intrakraniyal apse düşünülmesi ve kraniyal görüntüleme yapılması hayat kurtarıcı olabilir.

P-059 - PAKLİTAKSEL DİRENÇLİ KOLON VE PROSTAT KANSERİNDE METİL JASMONAT'IN ROLÜ

Seda ÖRENAY BOYACIOĞLU1, Olcay BOYACIOĞLU2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik Anabilim Dalı, Aydın, TÜRKİYE, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Aydın, TÜRKİYE,

Sonradan kazanılmış veya tedavi öncesi var olan ilaç direnci, kemoterapinin başarısını engelleyen nedenlerden biridir. Bu çalışmada metil jasmonatın paklitaksel dirençli insan kolon (HT-29 ve HCT-116) ve prostat (PC3) kanseri hücre hatları üzerindeki etkinliğini araştırmayı amaçladık.

PC3, HCT-116 ve HT-29 hücre hatlarını 400 nM'ye kadar direnç hale getirmek için artan paclitaxel dozlarıyla muamele edildi. Paklitaksel dirençli hücreler ve dirençli olmayan ebeveyn hücreler, 5 mM'a kadar metil jasmonat ile muamele edildi ve hayatta kalan hücre canlılığı Cell Titer-Glo Luminescent Assay yöntemi ile ölçüldü. Test sonuçları varyans analizi (ANOVA) ile analiz edildi. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $P < 0.05$ değeri seçildi.

Paklitaksele karşı, HCT-116 hariç diğer hücre hatlarında ebeveyn hatlarına kıyasla küçük bir direnç elde edildi. PC3 ve HT-29 hücreleri ebeveyn hatlarıyla karşılaştırıldığında, ebeveyn HCT-116 hücre hattı doz artımları sırasında dirençli kaldı. Metil jasmonatın uygulanmasından sonra paklitaksel'e dirençli hücrelerin ebeveyn hücrelerinden daha fazla öldükleri gözlenmiştir.

Sonuç olarak, bu çalışmada paklitaksele dirençli kolon ve prostat kanseri hücrelerinde metil jasmonatın sitotoksik etkisi tespit edildi. HCT-116'da metil jasmonatın sitotoksik etkisi gözlemlenmemiştir. Bu çalışma, ilaç direnci sorunu nedeniyle etkili bir şekilde tedavi edilmesi zor olan kanser hastaları için kemoterapötik ilaç rejimlerinin yeniden düzenlenmesine yardımcı olabilir. Gelecekteki çalışmalar HCT-116'nın metil jasmonata karşı gösterdiği dirençliliğin altında yatan mekanizmaların açıklanmasına yardımcı olabilir.

P-060 - GEBELİKTE İMMÜNİZASYON VE FETAL ETKİLER

Merve VİCİR1, Emine Hilal ŞENER2, Aynur BAŞALP2,

1Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Aktif immünizasyon; bebekleri, çocukları ya da erişkinleri enfeksiyona yakalanma riskinin en yüksek olduğu dönemden önce aşılayarak enfeksiyonlara bağlı oluşabilecek hasarların önüne geçme amacı ile yürütülen önemli bir temel sağlık hizmetidir ve modern tıptaki en etkili müdahalelerden birisidir. Bu derlemede, gebelikte immunizasyonun fetal etkileri ele alınacaktır.

Gebelik sırasında doğal enfeksiyonlardan ya da hamilelik sırasındaki aktif immunizasyondan dolayı üretilen maternal IgG antikorlar plasentaya geçerek fetal sirkülasyona girer ve doğumdan sonraki aylar için yeni doğanda koruma sağlar. Maternal immunizasyon hem anne hem de bebek üzerinde koruma sağladığı için dikkat çekici bir yöntemdir. Bu yöntem sayesinde maternal ve neonatal sağlığı geliştirmek umut verici bir strateji olmuştur. Gebelik esnasında fetusda konjenital malformasyon, büyüme geriliği, ölü doğum ve nörolojik sekellere sebep olan varisella, rubella gibi enfeksiyonlardan korumak, preterm eylem ve prematüriteyi azaltmak, gebelikte daha şiddetli seyreden influenza, hepatit B gibi hastalıklardan anneyi korumak, yenidoğanın ilk 6 ayında enfeksiyöz hastalık riskini, infant morbidite ve mortalitesini azaltmak, aşılamanın başlıca amaçlarıdır. Olası teratojenite endişesini azaltarak ilk trimesterde zaten artmış olan abortus riskini düşürmek için aşılar mümkünse 2. ve 3. trimesterde uygulanmalıdır. Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP) tarafından önerilen tetanoz-difteri aşısı rutin olarak, influenza ve hepatit B aşıları ise riskli gebelikte yapılabilen güvenilir aşılardır. Daha önce poliovirüsa karşı olarak aşılanmış veya aşılanmamış gebelere IPV (inaktif polio aşısı) verilebilir. MMR (kızamık kabakulak kızamıkçık) ve suçiçeği aşıları, fetusa potansiyel toksik etkilerinden dolayı gebelerde mümkünse uygulanmamalıdır. Gebelikte sadece enfeksiyonlara yönelik tarama yapılmakla kalınmamalı, antijenleri negatif olanlara tekrar gebe kalabilecekleri düşünülerek emzirme döneminde rubella ve varisella aşıları yapılmalıdır.

Sonuç olarak, maternal immunizasyon için önerilen inaktif aşılar fetüsta doğumsal pasif bağışıklık sağlayarak (4-5 aylık) bebeği belirli bir süre korumasına rağmen aşılama istenilen seviyenin altındadır. Bu nedenle gebelikte karşılaşılabilecek riskli durumlara karşı anne ve bebeğin korunmasında, maternal immunizasyonun uzmanlarca teşvik edilmesi kritik önem taşımaktadır.

P-061 - ÜRİNER İNKONTİNANSIN KONSERVATİF YÖNETİMİNDE İNTERDİSİPLİNER YAKLAŞIMA SAHİP MİYİZ?

SEMİHA YENİŞEHİR1, İLKİM ÇITAK KARAKAYA2, DİLARA ÖZEN3, MEHMET GÜRHAN KARAKAYA4,

1MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ/FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ , 2MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ//FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 3MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ/FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 4MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ/FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Üriner inkontinansın (Üİ) karmaşık doğası, hastalardan en iyi tedavi sonucunun alınabilmesi için birçok meslek dalına özgü bilgi ve becerilerin bir araya getirilmesini gerektirmektedir. Bu çalışma, ülkemizde Üİ'nin konservatif yönetiminde interdisipliner çalışma açısından bulunduğumuz durumu değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada, Mayıs 2017 tarihli taramada Pubmed veri tabanında yer alan, Türkiye adresli ve üriner inkontinans başlıklı uluslararası yayınlar ele alınmıştır (n=186). Konservatif tedavi konulu araştırmalar üzerine odaklanabilmek için cerrahi tedavi konusunda olanlar çalışma dışında tutulmuştur. Çalışmaya dâhil edilen 98 makalenin yayınlandıkları yıllar ile incelenen Üİ tipleri (stress, urge, mixed, diğer) kaydedilmiştir. Makale yazarlarının meslekleri (doktor, hemşire, fizyoterapist, ebe, vs.) ve kurumları (aynı/farklı) incelenmiş, veriler sayı ve yüzde olarak analiz edilmiştir.

Çalışmaya dâhil edilen 98 makalenin 1996-2017 yılları arasında, %55'inin ise son 5 yılda yayınlandığı görülmüştür. İncelenen makalelerin %60'ından fazlası birden fazla Üİ tipiye ilişkilidir. Makalelerin %70.4'ünde yazarların tümünün hekim, %6.1'inde hemşire, %3.1'inde fizyoterapist, %1'inde ebe olduğu görülmüştür. Yazarlarını hekim ve hemşirelerin oluşturduğu makale sayısı 13 (%13.3), hekim ve fizyoterapistlerin oluşturduğu makale sayısı 2'dir (%2). Diğer meslek grubu kombinasyonlarının yazar oldukları makale sayıları da oldukça düşük bulunmuştur (%4.1). Makalelerin %38.8'inde farklı kurumlarda çalışan yazarların bir araya geldiği, %61.2'sinde ise tüm yazarların aynı kurumda çalışıyor oldukları saptanmıştır.

Pubmed veri tabanında yer alan Türkiye adresli çalışmaların analiziyle elde edilen sonuçlara göre konuyla ilgili sağlık profesyonelleri olarak üriner inkontinansın konservatif yönetimine yaklaşımımızın interdisipliner olmaktan uzak olduğu söylenebilir. Ülkemizdeki interdisipliner ve çok merkezli çalışmaların eksikliğine işaret eden bulguların, ileriki çalışmalar adına bir farkındalık oluşturabileceği düşünülmektedir.

P-062 - KURKUMİN VE ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİ

Cansu AKAR1, Şevkinaz KONAK1, Tugay DEMİR1, Burcu ÇETİN1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

Kurkumin en aktif polifenolik bileşiklerdendir ve geleneksel bitkisel tedavilerde ve ayurveda tıpta önemli bir yer tutar. Kurkumin, Curcuma longa köksaplarından elde edilen diyetsel baharat turmerikin içinde bulunur. Kurkumin, ilginç bir şekilde, antiinflamatuar, antioksidan, kemopreventif ve kemoterapötik etkiler dâhil çok fazla sayıda yararlı özelliğe sahiptir. Bu çalışmanın amacı kurkuminin antioksidan özelliklerini ortaya koymaktır.

Kurkumin antioksidan özellikleriyle, böbrek, kalp, beyin dokusu ile karaciğer iskemi reperfüzyon hasarında oksidatif stresi ve doku hasarlanmasını azalmaktadır. Kurkumin Katalaz, Süperoksid Dismutaz ve Glutatyon Peroksidaz enzimlerinin aktivitelerini artırarak hücre zarında bulunan lipitlerin peroksidasyonunu azalmaktadır. Kurkuminin yapısındaki fenolik ve metoksi gruplarının serbest radikallerle reaksiyona girmesiyle fenoksil radikali oluşmaktadır. Kurkuminin böbreklerde oksidatif hücre hasarına karşı lipit peroksidasyonunu inhibe ettiği gözlenmiştir. Kurkumin tedavisi ile total süperoksit dismutaz aktivitesinin arttığı, MDA konsantrasyonunun ve myeloperoksidaz aktivitesinin azaldığı bilinmektedir. Ayrıca karaciğerde iskemi reperfüzyon hasarından sonra antioksidatif biyomolekül ekspresyonunu artırıp, nötrofil infiltrasyonunu ve reaktif oksijen metabolitlerini azalttığı görülmektedir. Kurkumin diyetle alındığında nörodejeneratif hastalıklardan olan Alzheimer hastalığından korunma sağlanmaktadır. Kurkumin, dokuda antioksidan enzim ekspresyonunu ve aktivitesini artırmakta, nötrofil infiltrasyonunu inhibe etmektedir. Antioksidan enzimlerin aktiviteleri üzerine kurkuminin etkileri doza bağımlı olarak incelendiğinde doz artışına paralel olarak enzim aktivitelerinde artış görülmektedir. Güçlü bir antioksidan olan kurkuminin; böbrek, testis, kalp, beyin dokusu ve karaciğerde oluşan hasarlarda oksidatif stresi ve doku hasarlarını azalttığını gösteren birçok çalışma bulunmaktadır. Yalnızca antioksidan ve serbest radikal süpürme özellikleri ile değil süperoksit dismutaz, katalaz ve glutatyon peroksidaz enzimlerinin aktivitelerini artırarak koruyucu etki sağladığı bilinmektedir.

Sonuç olarak, güçlü bir antioksidan olan kurkuminin dokularda antioksidan parametreleri stimüle ettiği ve serbest radikalleri temizlediği görülmektedir. Bu olumlu etkilerin hepsi bir bütün olarak değerlendirildiğinde; oksidatif strese karşı, kurkuminin antioksidan olarak kullanılabileceği ve bu bulguların yapılacak yeni çalışmalarla desteklenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

P-063 - TÜMÖR GELİŞİM MODELLERİ VE KANSER KÖK HÜCRESİ

Özde ÖĞÜTLÜ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi,

Bu makale, tümör gelişim modelleri içerisinde kanser kök hücresinin önemini vurgulamayı amaçlayan bir literatür derlemesidir.

Tümör, hücrelerin anormal şekilde farklılaşması ve kontrolsüz olarak çoğalması ile karakterize önemli bir hastalık grubudur. 19. yüzyılda tümörlerin mikroskobik incelenmesi, tek bir tümörün morfolojisinin bile önemli biçimde heterojen olabileceğini ortaya koymuştur. Bir tümör, her zaman tek bir hücreden köken almasına rağmen, yavru hücrelerinin bu kadar çok çeşitte olmasının iki nedeni vardır. İlk neden, tümördeki hücreler bölündükçe onları birbirinden farklı yapan başka mutasyonları biriktirmeleridir. İkinci neden ise, tümör boyunca mikroçevrenin farklı olması ve bu durumun o tümördeki her kanser hücresinin farklı davranmasına yol açmasıdır. 20. yüzyılın ortalarındaki yapılan çalışmalar, tek bir hücrenin bir tümör başlatabileceğini göstermesine rağmen, bu iş için doğru hücrenin olması gerektiğini ortaya koymuştur. Çünkü, tümördeki her bir hücrenin farklı olduğu ve farklı rollere sahip olduğu anlaşılmıştır. Bu bulguların da ışığında, ikinci model olan hiyerarşik veya kanser kök hücre modeli ortaya atılmıştır. Bu model, kanser hücrelerinin hiyerarşik olarak normal dokuların hücreleriymiş gibi düzenlenmesine dayanmaktadır. Kanser kök hücresi; kendini yenileme ve tümör hücrelerini oluşturabilme yeteneğine sahip hücrelerdir. Kendini yenileme kabiliyeti; kök hücrenin kuluçka ortamı içindeki bir takım medyatörlerin uyarısı ile hücre içinde meydana gelen genetik ekspresyonlar tarafından yönetilmesidir. Kanser kök hücreleri embriyolojik kök hücrelerin sahip olduğu özelliklerin çoğunu taşımaktadır. Farklılık; embriyonik kök hücreler başka hücrelere farklılaşırken kanser kök hücrelerinden sadece kanser hücreleri oluşur. Kanserleşme modellerinde hücrelerin önlenemeyen büyümesinin bir seri genetik kazanım sonunda olduğu ve bu genetik aktivasyonların hücrelerin çoğalma potansiyellerinin artması, hücre çoğalmasını inhibe eden genlerin sessizleşmesi ve programlı hücre ölümüne ait genlerin atlanarak ortaya çıktığı düşünülmektedir.

P-064 - 3 BOYUTLU MODELLEMENİN TIP ALANINDA KULLANIMI

MEHMET ASIM ÖZER1, FİGEN GÖVSA1, ALİ KEMAL ALP2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, ANATOMİ ANABİLİM DALI, BORNOVA/İZMİR, 2EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ, ANATOMİ ANABİLİM DALI BORNOVA/İZMİR,

Anatomi eğitimi temel olarak kadavralar ile sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra maketler ve son zamanlarda kullanılmaya başlayan üç boyutlu modelleme bu konuya destek olmaktadır. Bu modellerin 3 boyutlu yazıcılar ile basılması ve öğrencilere verilmesi, öğrencilerin sadece uygulamalarda değil her zaman ve her yerden anatomik materyallere ulaşabilmesi için önemlidir. Bunu yanı sıra tümörler, anevrizmalar ya da varyasyonlar üç boyutlu olarak modellenerek lezyonun büyüklüğü, diğer organlarla, damarlarla, sinirlerle ve kemikle ilişkisi ortaya konur. Bu şekilde cerrahlar ameliyat öncesinde iki boyutlu klasik görüntüleme yöntemleri yerine, vakaları üç boyutlu olarak inceleyebilir, dokunabilir ve müdahale edebilirler. Böylelikle operasyon için en uygun yöntem ortaya konabilir. Ayrıca bu modeller ileride benzer vakalar için lisans ya da lisansüstü eğitimde kullanılabilir. Ayrıca bilgisayar destekli programlar kullanarak kişinin anatomisi belirlenmesi kişiye özgü üç boyutlu implantların geliştirilmesi ve üretilebilmesini de sağlayacaktır. Bu sayede işlemler çok daha uygun fiyatlarla yapılabilir.

Anabilim dalımızda bu işlem için kişinin MR ya da BT görüntüleri kullanılmaktadır. Bu görüntüler 3D Slicer ve ITK Snap gibi yazılımlar kullanarak 3 boyutlu olarak modellenmekte ve Stl veya Obj gibi formatlar elde edilmektedir. Bu örnekler Simplfy 3D 3.1.1 versiyonu kullanılarak G-code formatına çevrilmekte ve bölümümüzde bulunan Mass Portal Pharaoh XD model üç boyutlu yazıcı ile basılmaktadır. Bu süreçte basım materyali olarak PLA (Biopolimer Polilaktik Asit) veya ABS (Akrilonitril Butadin Stiren) kullanılmaktadır. Böylelikle 3 boyutlu modelin katı örneği elde edilmektedir.

Üç boyutlu yazıcı teknolojisi, birçok farklı malzemeyi kullanarak üç boyutlu modeli katmanlarına ayırıp, tasarlanan modeli gerçek bir ürün olarak ortaya çıkarılmaktadır.

Üç boyutlu yazıcılar başta tıp alanında olmak üzere gibi birçok sektörde üretim teknolojisinde devrim yaratacak ve geleceği değiştirecek ve şekillendirecektir.

P-065 - SİGARA BAĞIMLISI KİŞİLERDE KRONİK OBSTRUKTİF AKCİĞER HASTALIĞI (KOAH) FARKINDALIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Lale TÜRKMEN1, Elif Burcu BALİ1, Bahtiyar BAKIR2, Pınar CİHAN1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Laboratuver Teknikleri Programı, Gölbaşı, 06830, Ankara, 2Gazi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Programı, Gölbaşı, 06830, Ankara,

Kronik obstruktif akciğer hastalığı (KOAH) tam olarak geri dönüşümlü olmayan hava akımı kısıtlanması ile karakterize, önlenebilir ve tedavi edilebilir bir hastalıktır. KOAH, Dünya'da önemli ve giderek artan bir morbidite ve mortalite nedenidir. Dünya'da KOAH %5 ile %20 sıklığında görülmektedir. KOAH, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre en sık görülen 4. hastalıktır. Aynı zamanda, Ülkemizde de en sık görülen 4. hastalıktır. KOAH yaşam boyu süren ve çok sık görülen bir hastalık olmasına rağmen, halkın KOAH bilicinin yetersizliği doktora başvuruda gecikmeye neden olmaktadır. Bu durum hastalığın tedavisini engelleyen en önemli faktörlerden birisini oluşturmaktadır. Bahsedilen nedenlerden dolayı, çalışmamızda sigara bağımlısı kişilerde KOAH'ı bilme durumu, nedenleri ve tedavi yöntemleriyle ilgili bilinç düzeyi araştırılması amaçlanmıştır.

Çalışmamızda araştırma evrenini Ankara Mamak ilçesinde yaşayan ve sigara kullanan 40 yaş üstü 100 kişi oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında yüz yüze anket formu kullanılmıştır. Anket formunda yaş ve cinsiyet yanında hastalığı bilme durumu, sigara- KOAH ilişkisi, KOAH nedenleri, korunma ve tedavi yöntemleri ve bilgi kaynakları sorulmuştur.

Araştırma grubuna "KOAH nedir?" sorulduğunda, akciğer hastalığı yanıtı %34 ile en yüksek oranı oluşturmuştur. Diğer taraftan KOAH nedenleri olarak sigara ve alkol kullanımı %62 ile birinci faktör olarak görülmüştür. Korunma yöntemleri değerlendirildiğinde tedavi olmak (%37), sigarayı bırakmak (%29) ve ilaç kullanmak (%13) seçenekleri en yüksek oranı oluşturmuştur.

Araştırmamızda KOAH hastalığını bilme durumunun yeterli olmamasına rağmen, nedenleri ve tedavisi konusunda orta düzeyde bir bilinç olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmamız sonucunda, KOAH hastalığı ile ilgili ülke genelinde daha kapsamlı çalışmaların yürütülmesinin gerekliliği bir kez daha anlaşılmıştır.

P-066 - SAĞLIK TEKNİKERİ ADAYLARININ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON KONUSUNDAKİ BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Lale TÜRKMEN1, Elif Burcu BALİ1, Bahtiyar BAKIR2, Duygu ÜSTÜN1,

1Gazi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Laboratuver Teknikleri Programı, Gölbaşı, 06830, Ankara, 2Gazi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Programı, Gölbaşı, 06830, Ankara,

Sağlık bakımıyla ilişkili enfeksiyonlar hem hastalar hem de sağlık çalışanları için tehdit oluşturmaktadır. Mikroorganizmaları etkisiz hale getirmek veya yok etmek için antiseptik, dezenfektan ve sterilanların doğru seçimi ve prosedürlerin doğru bir biçimde uygulanabilmesi hastanelerde etkili bir enfeksiyon kontrol programının en önemli parametrelerinden biridir. Sterilizasyon ve dezenfeksiyonun iyi bilinmesi bu konudaki doğru seçim ve uygulamayı, sonuçta enfeksiyon riskini minimize etmeyi sağlar. Bu sebeplerden dolayı, bu çalışmada sağlık teknikeri adaylarının sterilizasyon ve dezenfeksiyon konusundaki bilgi, tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma, enine kesitsel (prevalans) tipte olup araştırma evrenini Gazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 100 sağlık teknikeri adayı oluşturmuştur. Çalışma yüz yüze anket formu ile gerçekleştirilmiştir. Anket formunda sağlık teknikeri adaylarının sterilizasyon-dezenfeksiyonu bilme durumları, sterilizasyon-dezenfeksiyonun önemi, etkinliği, hastanelerdeki enfeksiyon zincirini önleyip önleyemeyeceği ve el yıkamanın güvenilirliği ile ilgili sorular yer almıştır.

Araştırmamızda, sağlık teknikeri adaylarının sterilizasyon–dezenfeksiyon bilme oranları sırasıyla %71 ve %81 olarak bulunmuştur. Araştırma gruplarının sterilizasyon ve dezenfeksiyonun sağlık kuruluşlarında gerekliliği sorulduğunda %100 evet yanıtı alınmıştır. Araştırma grubunun dezenfeksiyon yöntemleri ile ilgili bilgi düzeyleri değerlendirildiğinde, %44 ile dezenfektan seçimi en yüksek oranı oluşturmuştur. Diğerleri sırasıyla; ısı (%25), deterjan (%16) ve çeşitli kimyasallar (%15) olarak belirlenmiştir. Sterilizasyon yöntemleri ile ilgili bilgi düzeyleri değerlendirildiğinde, %75 ısı ile sterilizasyon seçimi en yüksek oranı oluşturmuştur. Diğerleri sırasıyla; kimyasal maddeler (%22) ve uv ışınları (%3) ile sterilizasyon olarak belirlenmiştir. El yıkamanın enfeksiyonları önleme durumu değerlendirildiğinde, önler yanıtı %54 olarak bulunmuştur.

Araştırmamızda, sağlık teknikeri adaylarının sterilizasyon ve dezenfeksiyonu bilme oranı yüksek bulunurken, yöntemler konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır. Diğer taraftan, gerek hastanelerde gerekse toplumda enfeksiyon zincirini kırmada en önemli uygulamalardan biri olan el hijyeni konusundaki bilgi düzeyleri oldukça düşük bulunmuştur. Bilinmektedir ki, sterilizasyon ve dezenfeksiyon her sağlık personelinin bilgi sahibi olması gereken rutin işlemlerdir. Araştırma sonuçlarımız bu konudaki eğitim programlarının tekrar gözden geçirilmesinin gerekliliğini bir kez daha ortaya koymuştur.

P-067 - BAZI ACHİLLEA L. TÜRLERİNİN İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE BİYOLOJİK ETKİLERİ VE HALK ARASINDA KULLANIMI

MERYEM AYRANCI1, HAKAN VATANSEV2, HATİCE FEYZA AKBULUT3,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, Konya, Türkiye, 2Necmettin Erbakan Üniversitesi, Seydişehir Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü, Konya, Türkiye, 3Süleyman Demirel Üniversitesi, Atabey Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü, Isparta, Türkiye,

Achillea L. dünya çapında geniş dağılımlı ve eski çağlardan beri kullanılan tıbbi bir bitkidir. Bu türler Anadolu'nun en önemli ekonomik bitkileridir. Amacımız bazı Achillea L. türlerinin insan sağlığı üzerine biyolojik etkilerini ve halk arasında kullanımını araştırmaktır.

Achillea türlerinin, bitkisel çay ve halk ilacı olarak kullanılan bitkiler arasında önemli bir yeri vardır. Anadolu'da değişik isimlerle bilinmekle beraber genellikle "civanperçemi" olarak adlandırılan değişik Achillea türlerinin bitkisel çay olarak tüketilmesinin yanı sıra ülkemizde daha çok iştah açıcı, idrar söktürücü, mensturasyon düzenleyici, yara iyileştirici etkilerinden dolayı kullanıldığı bilinmektedir. Aynı zamanda soğuk algınlığı, bronşit, karın ağrısı, baş ağrısı, kulak ağrısı, ülser, prostat, sarılık, diyare gibi rahatsızlıklara karşı da halk arasında kullanıldıkları görülmektedir. Achillea millefolium, Achillea wilhelmsii C. Koch, Achillea ptarmica, Achillea pannonica, Achillea nobilis (ayvadana, bayır pelini, kurt otu), Achillea aleppica (yılan otu, yılan çiçeği), Achillea armenorum (baytaran), Achillea biebersteinii (pire otu, sarı civanperçemi), Achillea multifida (ebülmülk), Achillea setacea (tilki kuyruğu, yılan dili), Achillea coarctata ve Achillea oligocephala (çortuk) halk ilacı olarak kullanılan önemli türler arasındadırlar.

Achillea türleri üzerinde yapılan kimyasal çalışmalar bu türlerin uçucu yağ bakımından zengin olduğunu ve başlıca terpenoidler (monoterpen, seskiterpen, diterpen, triterpen), lignanlar ve flavonoidler taşıdığını göstermektedir. Ayrıca fenolik asitler, aminoasit türevleri, yağ asitleri, alkanlar ve inulin de içermektedirler.Achillea türleri üzerinde yapılmış biyolojik aktivite çalışmalarında özellikle antioksidan, antiinflamatuvar, antinosiseptif ve antimikrobiyal aktiviteleri üzerinde yoğunlaşılmış olup, çeşitli Achillea türlerinin analjezik, ateş düşürücü, diüretik, balgam söktürücü, antiülser, koleretik, karaciğer koruyucu, yara iyileştirici, antihipertansif, antiromatizmal, sitotoksik, antispermatojenik, östrojenik, spazm çözücü, antidiyabetik, antihelmentik, antikonvülzan ve antidepresan aktiviteleri ile ilgili pozitif sonuçlar elde edilmiştir. Bu aktivitelerin başlıca olarak bitkilerin taşıdığı uçucu yağ ve özellikle içerdiği seskiterpen laktonlar, flavonoidler ve fenolik asitlerden kaynaklandığı belirtilmiştir.

Sağlık üzerine birçok etkisi bulunan Achillea türlerinin nasıl kullanılması gerektiği ve dozu ile ilgili literatürde standart bir bilgi bulunmamaktadır. Bu bitkinin etkinliğini belirlemek için sınırlamaları ele alan, iyi tasarlanmış, iyi yürütülen klinik araştırmalara ihtiyaç vardır.

P-068 - İNSÜLİN DİRENCİ İLE HEMATOLOJİK PARAMETRELER ARASINDAKİ İLİŞKİ

MERYEM AYRANCI1, HAKAN VATANSEV2, HATİCE FEYZA AKBULUT3,

1Necmettin Erbakan Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, Konya, Türkiye, 2Necmettin Erbakan Üniversitesi, Seydişehir Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü, Konya, Türkiye, 3Süleyman Demirel Üniversitesi, Atabey Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü, Isparta, Türkiye,

İnsülin direnci eksojen ya da endojen insüline karşı bozulmuş biyolojik yanıt olarak tanımlanır.Tip 2 diyabetin patogenezinde insülin direncinin önemli yeri vardır. İnsülin direncinin yaygın ateroskleroz ve endotel disfonksiyonu ile birlikteliği gösterilmiştir. Diyabetik olgularda gözlenen kardiyovasküler komplikasyonların gelişiminde insülin direncinin önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Bu nedenle, insülin direncinin gösterilmesi tip 2 diyabet ve/veya kardiyovasküler hastalık riskinin yüksek olduğu olguları tanımlamak açısından klinik önem taşır. Bu çalışmada, HOMA-IR değerleri ile eritrosit parametreleri olan ortalama eritrosit hacmi (MCV), ortalama eritrosit hemoglobini (MCH), ortalama eritrosit hemoglobin konsantrasyonu (MCHC) değerlerii arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladık.

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Endokrinoloji polikliniğine başvuran 129'u erkek, 180'i kadın hasta olmak üzere 309 hastanın laboratuvar sonuçları açlık plazma glukozu, açlık plazma insülini, MCV, MCH, MCHC parametreleri yönünden değerlendirilmiştir. HOMA-IR; "HOMA-IR = [FPG (mg/dl)*FPI (µU/ml)]/405" formülü ile hesaplanmıştır. Hastalar HOMA-IR değerlerine göre; <2,5: HOMA-IR (-), ≥2,5: HOMA-IR (+) olmak üzere iki gruba ayrıldı. İstatistiksel analizler IBM SPSS 20 veri analiz programı kullanılarak Student T testi ve bağımsız örnek karşılaştırmaları için Mann-Whitney U testi ile yapıldı. İstatistiksel anlamlılık olarak $p<0,05$ alınmıştır.

HOMA-IR grupları eritrosit parametreleri yönünden karşılaştırıldığında;HOMA-IR (+) olan hasta grubunda MCV, MCH değerlerinde azalma ($p=0,148$; $p=0,381$ sırasıyla), MCHC değerlerinde ise artma ($p=0,350$) olduğu görülmüştür.

İnsülin direnci olan hastalarda eritrosit agregasyonunun arttığı, eritrosit ömrünün azaldığı yapılan çalışmalarda gösterilmiştir. Çalışmamızda elde edilen sonuçlarda, bu çalışmalardan farklı olarak anlamlı farklılıklar görülmemiştir.

P-069 - ASTRAGALUS COMPACTUS LAM.'IN FİTOKİMYASAL ANALİZİ VE SİTOTOKSİK AKTİVİTESİ

Gülin RENDA1, Serhat SEVGİ2, Omer BAYAZEID3, Büşra KORKMAZ1, Funda YALÇIN3,

1Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakognozi Anabilim Dalı, 2Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalı, 3Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakognozi Anabilim Dalı,

Fabaceae (Leguminosae) familyasına ait olan Astragalus L. cinsi, Türkiye'de "geven" ismiyle bilinir ve 224'ü endemik olmak üzere 424 tür ile yayılış gösterir. Bazı Astragalus türlerinin kökleri boğaz ve mide ağrılarında, diyabette, lösemide, yara iyi edici olarak ve hepatoprotektif, diüretik, kardiyoprotektif, antioksidan, immünstimülan ve antiviral özelliklerinden ötürü uzun yıllardan beri kullanılmaktadır. Astragalus türleri polisakkaritler, triterpen saponinler, flavonoitler, alkaloitler, fenolik bileşikler ve organik asitler içermektedir.

Bu çalışmada Astragalus compactus bitkisinin toprak altı kısımları üzerinde fitokimyasal çalışmalar yapılmıştır. Bitki köklerinin metanol ekstresinin fraksiyonlanması ile elde edilen alt fraksiyonlardan, çeşitli kromatografik teknikler (kolon kromatografisi, vakumlu sıvı kromatografisi ve orta basınçlı sıvı kromatografisi) kullanılarak sikloartan triterpen saponin yapısında Astragalozit I, Astragalozit II, Astragalozit IV, Astrasieversianin II ve Siklosefalozit II bileşikleri saf olarak izole edilmiştir.

Bileşiklerin yapı analizleri spektral yöntemler (1D ve 2D NMR, MS) yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca ana ekstrenin ve izole edilen bileşiklerin sitotoksik aktivitesi HeLa hücre hattı üzerinde araştırılmıştır. Ham metanol ekstresi HeLa hücreleri üzerinde sitotoksik etki gösterirken, izole edilen saponin yapısındaki bileşiklerin etki göstermediği bulunmuştur.

Bitkinin aktivitesinin taşıdığı polisakkarit yapısındaki maddelerden ileri gelebileceği düşünülmektedir.

P-070 - HUMAN HEALTH RISK ASSESSMENT FOR LAMBDA-CYHALOTHRIN RESIDUES IN TOMATO

Cafer TURGUT1, Melis YALÇIN1,

Pestisitler tarımdaki zararlıları, hastalıkları ve yabancı otları kontrol altında tutmak ve gıdayı korumak için yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Pestisitler enzimleri ve sistemleri hedef alarak böcek, fungus veya bakteri gibi çeşitli canlıları kontrol altına almaktadır. Pestisitlerin yoğun kullanımı insan sağlığı ve çevre için risk oluşturmaktadır. Özellikle Türkiye'de domates üretiminin artan talebi ve verim kayıplarını önlemek için daha fazla pestisit kullanılmaktadır. Bu çalışma, farklı zaman aralıklarında domatesleri örnekleyerek Lambda cyhalothrin'in insana yönelik risk değerlendirmesini araştırmayı amaçlamaktadır. Lambda cyhalothrin genellikle böceklerin voltaj kapılı sodyum kanallarını engelleyerek pamuk, tahıl, zeytin, mısır, fındıkları güve ve afitlere karşı korumak için kullanılır. Lambda cyhalothrin'in çevreye dağılımı ve sürekliliği, maruz kalma miktarını hesaplamak için önemli bir konudur.

Aydın ilinde seralarda toplanan domateslerde Lambda cyhalothrin kalıntıları, uygulamadan 0, 1, 3, 7, 14, 21, 28, 35 gün sonra örneklenmiştir. Örneklerin ekstraksiyonu yapıldıktan sonra ve GC / MS ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, pestisitlere maruz kalma ile ilişkili potansiyel sağlık risklerini tahmin etmek için kullanılmıştır. Lambda cyhalothrin'in tehlike indeksi, Lambda cyhalothrin'in EDI (Tahmini günlük alım) ve ADI (Kabul edilebilir günlük alım) değerlerini göz önüne alarak oluşturulmuştur.

Başlangıçta Lambda cyhalothrin kalıntısı miktarı 0.049 mg / kg'dır ve sonunda 0,019 mg / kg olarak elde edilmiştir. Tehlike indeksi değerleri% 0.34 ile% 0.98 arasında tespit edilmiştir.

Sonuçlar, kalıntı seviyelerinin MRL'lerin (maksimum kalıntı sınırları) altında olduğunu ve ciddi maruziyet sorunu olarak değerlendirilemeyeceğini, ancak lambda-cyhalothrin'in tehlike indeksi değerleri hakkında daha ayrıntılı bir araştırmanın yapılması gerektiğini göstermektedir.

P-071 - PUBLIC PERCEPTION OF PESTICIDE RISKS ASSOCIATED WITH FOOD

Melis YALÇIN1, Cafer TURGUT1,

Pestisitler, tarımdaki zararlıları kontrol etmek için yaygın olarak kullanılmaktadır. Pestisitin gıda üzerinde yoğun kullanımı halk sağlığı ve çevre kirliliği ile ilgili çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Pestisitlerin insan sağlığına zararlı etkileri olduğundan gıda güvenliği son zamanlarda önemli bir konu haline gelmiştir.

Gıda ile ilgili pestisit riskleri konusunda halkın algılamasını incelemek için 6 grupta 216 tüketiciye 59 soru soruldu ve bu tüketicilerin% 65'i kadın,% 35'i erkekti. Katılımcılar, sorulara ne ölçüde katıldığı ya da katılmadığı sorulmuştur.

Türk tüketicilerinin % 32'sinin gıda güvenliği konusunda çok endişe ettiği gözlemlenmiştir. Halkın % 11'i, muhtemelen kişinin sağlığına zarar veren yiyeceklerle ilgili endişe eğilimindedir. Sağlığınıza zarar veren çevresel kirlilik düşünüldüğünde, Türkiye'deki tüketicinin % 25'i sağlık risklerini görmüştür. Meyve, sebze veya tahıllardaki pestisit kalıntıları göz önüne alındığında, Türkiye'deki halkın % 27'si kendileri için endişelenmektedir. Balıklarda cıva ve domuzlarda dioksin gibi kirleticiler, Türkiye'de en çok endişe kaynağıdır.

Bu kamusal yorumlar sayesinde, gıda ürünlerinin risk değerlendirmesi için ve gıda riskleri ile ilgili bilgileri paylaşmak için güçlü ve bağımsız bilimsel kuruluşların kurulması önerilebilir. Çiftlikte üretilen ürünlerin kontrol altına alınması her aşamada güvenli gıda ve kamu otoriteleri tarafından yapılmalı ve tüketici bilincinin artırılması için daha fazla çalışılmalıdır .

P-072 - ESRAR KULLANIM BOZUKLUĞU TANISI ALAN HASTALARDA ALEKSİTİMİ DÜZEYİNİN ARAŞTIRILMASI

Hatice Birgül CUMURCU1, Mustafa ÖZLÜ2,

1İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı., 2Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi Psikiyatri Kliniği.,

Aleksitimi; bedensel duyumların ayırt edilmesinde güçlük, empati duygusundan yoksunluk, duyguları dile getirmede yetersizlik, hayal ve fantezi dünyasında kısıtlılık, somut ve içe dönük düşünmeye eğilim özelliklerini bir arada sergileyen bir kişilik özelliği olarak tanımlanmaktadır (1,2). Aleksitiminin, fiziksel hastalık ve psikiyatrik bozukluklar için bir risk faktörü olduğu düşünülmektedir (3). Ayrıca alkol ve esrar gibi madde kullanım bozukluklarıyla da bağlantılı olduğu gösterilmiştir (4). Çalışmamızda; güncel bilgiler ışığında esrar kullanımı olan kişilerin aleksitimi düzeylerinin saptanması amaçlanmıştır.

DSM-5'e göre esrar kullanım bozukluğu tanısı alan ve araştırmaya dâhil olma kriterlerini karşılayan hasta grubu ile yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyleri açısından eşleştirilmiş araştırmaya dâhil olma kriterlerini karşılayan sağlıklı gönüllü katılımcılar çalışmaya alındı. Psikiyatri uzmanı tarafından hasta ve kontrol grubuna sosyodemografik bilgi formu doldurularak DSM-5 tanı kriterleri temel alınarak yarı yapılandırılmış psikiyatrik görüşme yapıldı. Sonrasında hasta ve kontrol gruplarına; Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20) uygulandı.

Hasta ve kontrol gruplarının aleksitimi düzeyleri açısından değerlendirilmesi amacıyla ölçek puanları karşılaştırdığımızda ise; hasta grubu TAÖ Toplam ve alt puanları açısından kontrol grubuna göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde daha yüksekti. TAÖ Toplam, TAÖ-A DTZ (duyguları tanıma zorluğu) ve TAÖ-B DİZ (duygularını ifade etme zorluğu) puan ortalamaları hasta grupta istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde daha yüksekken ($p<0.05$); TAÖ-C DVD (dışa vuruk düşünce) puan ortalaması da daha yüksekti, ancak aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p>0.05$). Esrar kullanımı olan hasta grubunun daha yüksek aleksitimik özellikler gösterdiği saptandı.

Çalışmamızda esrar kullanıcılarında TAÖ Toplam ortalama puanını 55.74±13.96 olarak saptadık ve esrar kullanımı olmayan kontrol grubuna göre anlamlı derecede yüksek olduğunu belirledik. Ayrıca esrar kullanımı olan grupta TAÖ alt ölçeklerinin hepsinin ortalama puan değerleri, kontrol grubunun puan ortalamalarına göre daha yüksekti. Esrar kullanıcılarının duyguları tanıma, duyguları ifade etme ve dışa vuruk düşüncede kontrol grubuna göre daha çok zorluk yaşadığı görülmektedir (alt ölçeklerdeki anlamlılık düzeyi TAÖ-A DTZ, $p<0.001$; TAÖ-B DİZ, $p<0.047$ ve TAÖ-C DVD $p=0.530$). Esrar ve bağımlılık yapıcı madde kullanan hastalar daha aleksitimik görülmektedir. Çeşitli çalışmalar, bu kişilerde aleksitimik özelliklerin fazla görülmesini bağımlılık yapıcı maddelerin yüksek aleksitimik düzeylere sahip erişkin madde bağımlılarındaki duygusal öz-farkındalık eksikliklerini telafi etmek amacıyla kullanıldığını iddia ederken (3), bazı çalışmalarda stresli durumlarla karşı karşıya kalındığında, bu durumlardan kaynaklanan kaygının giderilmesi amacıyla aleksitimiyi bir başa çıkma yöntemi olarak kullandıkları şeklinde değerlendirmektedir (5).

P-073 - REPRODÜKTİF DÖNEM VE POST-MENOPOZAL DÖNEMDEKİ KADINLARIN DERİ KIVRIM KALINLIĞI ÖLÇÜMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Ayfer METİN TELLİOĞLU1, Sacide KARAKAŞ1, Mevlüt TÜRE2, Selda DEMİRCAN SEZER3, Ayşe Gizem ŞAHMELİKOĞLU4, Gülşah ONGUN4,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, 3Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları Ve Doğum Anabilim Dalı, 4Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Obezite son yıllarda oldukça sık rastlanan ve bakım maaliyetleri yüksek, önemli bir hastalıktır. Menopoz hormonal etkisi ve azalan fiziksel aktivite ile birlikte kilo alımına sebep olmakta, yağ kitlesinin artması ile yağsız dokuların yerini yağ dokuları almaktadır. Çalışmamızın amacı reprodüktüf dönemdeki kadınlar ile post-menopozal dönemdeki kadınların deri altı yağ dokusu, bel ve kalça çevresi ölçümlerinin yapılması ve karşılaştırılmasıdır.

Çalışmaya en az 1 yıldır menstürel periyot görmeyen 57 postmenopozal kadın(ort yaş 57) ve düzenli adet gören 51 kadın(ort yaş 37) dahil edildi. Hastaların dermografik özellikleri kaydedildi. Yapılan bu çalışmada 9 bölgeden ölçüm alındı. Bunlar axiller(ADK), triceps(TDK), abdomen(AbDK), biceps(BDK), suprailiak(SİDK), subskapula(SSDK), göğüs(GDK), uyluk(UDK), baldır(BDK) deri kıvrımıdır. Ölçümlerde hassaslık seviyesi 0.2mm olan ve uçları arasında her açıklıkta standart 10gr/mm²'lik bir basınç sağlayan skinfold kaliper kullanıldı. Ölçümler birliktelik sağlanması amacıyla sağ taraftan alındı ve bütün ölçümler denek ayakta iken uygulandı. Ölçümü hatalı yapmamak için baş ve işaret parmakları ile ölçüm yapılan noktanın 1cm gerisinden sadece deri ve derialtı yağ(kas dokusu hariç) tutuldu, sonuç okunarak kaydedildi. Ayıca bel ve kalça çevresi ölçülerek bel/kalça oranı hesaplandı. Veriler uygun istatistiksel yöntemlerle değerlendirildi.

Ölçümlerimiz sırasıyla reprodüktif dönemdeki kadınlarda; bel çevresi;81,68±11, kalça çevresi 101,98±8,88 bel/kalça oranı; 0,79(0,76-0,83) GDK;13,06±4,90 ADK;18,02±6,69 TDK;23,57±5,55 BDK;13,80±5,32 SSDK;19,66±7,06 AbDK;24,41± menopoz dönemdeki kadınlarda; bel çevresi;90,47±11,37 kalça çevresi 104,04±14,14 bel/kalça oranı; 0,88(0,80-0,91) 0,88(0,80-0,91) GDK;16,91±5,08 ADK;20,36±5,10 TDK;24,12±5,85 BDK;14,98±4,20 SSDK;23,47±5,61 AbDK;27,62±6,13 SİDK;21,38±6,44 UDK;31,30±6,73 BDK;27,44±7,71 bulundu. Yaptığımız ölçümlerden; bel çevresi, bel kalça oranı, göğüs, aksiler, subscapular, abdominal ve suprailiak deri kıvrım kalınlıkları ölçümleri açısından iki grup arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$) Pearson Correlation analizine göre bel çevresinin, yaş, menopoz süresi ve çocuk sayısıyla korele olduğu bulunmuştur.

Çalışmamız post menopozal dönemde obezite riskinin daha fazla olduğunu göstermektedir. Menopoz döneminde, uzmanlar tarafından belirlenecek olan ve kişiye uygun diyet ile egzersiz programları yapılması ve bunların düzenli olarak takibi sağlık açısından önemli olacaktır.

P-074 - ŞİZOFRENİ HASTALIĞI OLAN BİREYLERİ İŞE YERLEŞTİRME İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER VE BEKLENTİLER: HASTA, AİLESİ VE İŞVERENLER

Yüksel CAN ÖZ1, Gül ÜNSAL BARLAS2,

1KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ, 2MARMARA ÜNİVERSİTESİ ,

Bu çalışmada şizofrenili bireylerin işe yerleştirilmesi ve yerleştirildikleri işe devam edebilmelerine ilişkin sorunları tanımlamak, işe girme engellerini belirlemek ve işe girmelerinin yararlarını saptamak amaçlanmıştır. Bu sorunları saptamak üzere şizofrenili bireyler ve aileleri, katkı sağlayacak durumda olan işverenlerin görüş, beklenti ve deneyimlerine başvurulmuştur.

Şizofrenili bireylerin bir iş sahibi olamamaları nedeniyle yaşadıkları sorunları ve işe girmelerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla, her bireyden farklı ve ayrıntılı bilgiye ulaşmak ve soruna yönelik bireysel bakış açısını kavrayabilmek amacıyla niteliksel yöntemlerden “derinlemesine görüşme tekniği” kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Kocaeli ilinde İzmit Bizim Bahçe Şizofreni Yakınları Dayanışma Derneği’ne üye olan şizofreni tanısı almış hastalar, aileleri ve 250 kişi ve üzerinde çalışanı olan (büyük sanayi kuruluşu) özel sektör şirketlerin insan kaynakları yetkilileri oluşturmuştur. Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ile “bireysel derinlemesine görüşme tekniği” kullanılarak yüz yüze görüşmeler ile “veri doygunluğu” yöntemi ile toplanmıştır. Çalışma 25 şizofrenili birey, 13 hasta yakını ve 8 işveren katılımcı ile tamamlanmıştır.

Nitel verilerin değerlendirilmesi sonucunda şizofrenili bireylerin yaşadıkları sorunları ve önerilerini içeren 5 ana tema, ailelerin sorunları ve önerilerini içeren 4 ana tema, işverenlerin şizofrenili bireylerle ilgili endişeleri ve işe alım için yapılabileceklerini içeren 8 ana tema belirlendi.

Şizofrenili bireyler ve aileleri, işverenler tarafından destek verilerek bir işte çalışmalarının sosyalleşmeleri için fırsat olacağı ve özgüvenlerinin artacağını ifade etmişlerdir. İşverenler ise, engellerin kalkması ve önyargıların kırılması için şirket çalışanlarının bilgilendirmesinin yaralı olacağını ifade etmişlerdir.

P-075 - BİYOLOJİK MATRİKSLER VE ANA SÜTÜNDEKİ PESTİSİT KALINTILARININ ANALİZ METODU: KÜTLE SPEKTROMETRESİ

Hale SEÇİLMİŞ CANBAY1, Serdal ÖĞÜT2,

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK MİMARLIK FAKÜLTESİ BİYOMÜHENDİSLİK BÖLÜMÜ, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Yüksekokul, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü,

İnsanlar, pestisitler, poliklorlu bifeniller, ftalatlar, bisfenol gibi EDC'lerin bir karışımlarına maruz kalmaktadırlar. Pestisitlerin canlılar üzerindeki etkisini görmek için, , uzun yıllardan beri biyolojik matrikste ve anne sütünde araştırmalar yapılmaktadır. Yeterli termal kararlılık, düşük polarite ve lipid çözünürlüğü nedeniyle, pestisitler çevre kirleticileri içerisindedir. Sonuç olarak pestisitler, besin zincirinde, hayvanlarda ve insanlarda, örneğin balık, yaban hayatı, yağ dokusu, kan, üre ve anne sütünde tespit edilmiştir [1,2].

Analitik ve toksikolojik yöntemlerin önünde, örnek hazırlık işlemlerin ana amacı, enstrümental tanımlama yöntemlerine uygun bir konsantrasyonu sağlamak ve bozucu türlerin etkisini ortadan kaldırmaktır [3].

Kan/serum da çok önemli bir biyolojik maddedir. Kan/serumdaki pestisit konsantrasyonu çok düşük olabilir, bu da pestisitlerin bu maddelerde tespitinde, kütle spektrometresi gibi pahalı ekipmanlar gerektirir. Maruz kalmanın biyolojik belirteçlerinin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere idrar numunelerinin toplanması, bazı pestisitlerin hızlı metabolizması ve atılım şekilleri nedeniyle nispeten yaygınlaşmıştır. Pestisitlerin idrar örneklerinin analizi, pestisit maruz kalmanın insan tahmini için kritik bilgiler sağlayabilir [4-13]. Anne sütünde pestisit analizleri son derece önemlidir. Çünkü bebekler için olası olumsuz sağlık etkileri ile ilgilidir. Pestisitı kalıntılarına çevresel maruz kalmanın biyolojik bir işaretini oluşturmaktadırlar [14].

Genellikle, biyolojik matriksler ve anne sütündeki pestisitlerin tespiti, düşük tespit sınırları ve yüksek hassasiyet; hassasiyet ile karakterize edilen kütle spektometre yöntemlerine dayanmaktadır. Seçici ve hassas kütle spektometre yöntemleriyle kromatografik yöntemler birleştirilmektedir. 1. Liu, S., Pleil, J. D. 2002. Mass Spectrometry Analysis 769: 155-167. 2. Liberda, E. N.,Tsuji, L. J. S., Martin, I. D., Cote, S., Ayotte, P., Dewailly, E., and Nieboer, E. 2014 Science of The Total Environment 470-471: 818-828. 3. Mishra, A Shukla, S.K., Gupta, A.K. 2014. Journal Chromatography Separation Techniques 5(4): 1-3 4. Hernandez, F., Pitarch, E., Beltran, J,, Lopez, F.J. 2002. Journal of Chromatography B 769:65–77. 5. Gill, U.D., Schwartz, H.M., Wheatley, B. 1996. Chemosphere 32:1055-1061. 6. Richardson, E.R., Seiber, J.N. 1993. Journal of Agricultural Food Chemistry 41:416-422 7. Lacassie, E., Dreyfuss, M.F., Gaulier, J.M., Marquet, P., Daguet, J.L., Lachatre, G.2001. Journal of Chromatography B 759:109–116. 8. López, F.J., Pitarch, E., Egea, S., Beltran, J., Hernández, F. 2001. Analitical Chimica Acta 433:217–226. 9. Pitarch, E., López, F.J., Serrano, R., Hernández, F. 2001. Fresenius' Journal of Analytical Chemistry 369:502–509. 10. Tsoukali, H., Theodoridis, G., Raikos, N., Grigoratou, I. 2005. Journal of

Chromatography B 822:194–200. 11. Park, M.J., In S.W., Lee, S.K., Choi W.K., Park Y.S., Chung H.S. 2009. Forensic Science International 184:28–31. 12. Yue, Y., Yong Liang, L.L., Dong, L., Dong, Q., Zhong, H. 2010. J Chromatogr B 878:3089–3094. 13. Adgate, J.L., Barr, D.B., Clayton, C.A., Eberly, L.E., Freeman, N.C.G., Lioy, P.J., Needham, L.L., Pellizzari, E.D., Quackenboss, J.J., Roy, A., Sexton, K. 2001. Environmental Health Perspectives 109 (6): 583-590. 14. Polder, C., Thomsen, G., Lindström, K.B., Løken, J.U., Skaare, A. 2003. Chemosphere 73:14-23.

P-076 - DEVE SÜTÜ: DEVE SÜTÜ VERİMİNİN ARTIRILMASI, ISI STABİLİTESİ VE BU SÜTÜN İNSAN SAĞLIĞI DA OLMAK ÜZERE ÇEŞITLI ALANLARDA KULLANIMI

Selda BULCA1,

1ADU MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ GIDA MÜHENDİSLİĞİ,

Develer, az yiyecek hayatta kalabilecek sert iklim şartlarına dayanıklı hayvanlardır. Develer, et, süt ve yün için kullanılmaktadır. Değişen ekolojik koşullar altında deve yetiştirme, daha fazla süt üretimi için en iyi seçenektir. Deve sütleri, dünyanın pek çok yerinde insan diyetinin önemli bir bileşenidir. Tüm gerekli besin maddelerini içerir. Deve sütünün çok önemli bir kısmı çiğ olarak tüketilmektedir. Deve sütünün raf ömrü pastörizasyon ve sterilizasyonla daha da artırılabilmektedir. Bununla birlikte, deve sütünün ısıl işlemde gösterdiği değişiklikler konusunda yapılmış çalışmaların sayısı oldukça azdır ve teknolojik uygulamalarda deve sütünün ısıl işlemle oluşan bu değişiklikleri bilmek oldukça önemlidir. Araştırmalara göre, deve sütünde bulunan serum protein fraksiyonunun ısı stabilitesinin inek sütündekine göre daha farklı olduğu tespit edilmiştir. Deve sütü kolostrumunda IgG (Imminoglobulin G) ve serum albumini zengindir, ancak bunun konsantrasyonu doğumdan 3 gün sonra azalmaktadır. Deve sütü serum proteinlerinin ana fraksiyonu olan α-Laktalbumin iken, inek sütünde esas serum protein fraksiyonu β-laktoglobulindir ki bu protein fraksiyonu yüksek oranda alerjik potansiyele sahiptir. Deve sütünde β-laktoglobulin fraksiyonu çok az veya hiç bulunmadığı için hipoalerjenik olarak bilinir ve bu özelliğinden dolayı bebek beslenmesinde kullanılabilmektedir. Ayrıca, deve sütünün tıbbi amaçlı veya sağlıklı besin olarak kullanıldığı bilinmektedir. Deve sütünün antibakteriyel ve antiviral özelliklerinden dolayı günümüzde bir başka uygulama alanı olarak insan tedavisinde kullanılmaktadır Deve sütü, daha patojen mikroorganizmalardan biri olan mycobacterium tuberculosisi yok eder. Diyabet için kullanılan yüksek insülin konsantrasyonuna sahiptir. Bunlara ilave olarak deve sütü, yüksek oranda vitamin konsantrasyonu nedeniyle safra atrezisi hastalarının hastalıklarını stabilize etmek için kullanılır. Ayrıca kronik yorgunluk üzerine olumlu bir etkiye de sahiptir. Bu derlemede, özellikle deve sütünün farklı rasyon kombinasyonu kullanmıyla artırılması için besleme koşullarının etkisi, ısı stabilitesi, deve sütünün katkı maddesi olarak kullanılmasının avantajları üzerinde durulacaktır

P-077 - ESRAR KULLANIM BOZUKLUĞU TANISI ALAN HASTALARDA ANKSİYETE VE DEPRESYON DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Mustafa ÖZLÜ1, Hatice Birgül CUMURCU2,

1Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi Psikiyatri Kliniği., 2İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı.,

Esrarın sanılandan daha zararlı olabileceğini gösteren epidemiyolojik ve nörobilimsel kanıtlar mevcuttur (1). Son yıllarda, gençlerin sağlık ve refahı üzerine esrar kullanımının etkileri konusunda kaygılar ve tartışmalar giderek artmaktadır (2,3). Klinik gözlemler akut veya kronik esrar kullanımının öncelikle zehirlenme ve bağımlılık oluşturabilmesinin yanında davranışsal, bilişsel değişiklikler ile şizofreni, bipolar bozukluk, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, major depresyon ve anksiyete bozukluğu gibi psikiyatrik bozukluklara da yol açabileceğini göstermektedir (4). Çalışmamızda; güncel bilgiler ışığında esrar kullanımı olan kişilerin depresyon ve anksiyete düzeylerinin saptanması amaçlanmıştır.

DSM-5'e göre esrar kullanım bozukluğu tanısı alan ve araştırmaya dâhil olma kriterlerini karşılayan hasta grubu ile yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyleri açısından eşleştirilmiş araştırmaya dâhil olma kriterlerini karşılayan sağlıklı gönüllü katılımcılar çalışmaya alındı. Psikiyatri uzmanı tarafından hasta ve kontrol grubuna sosyodemografik bilgi formu doldurularak DSM-5 tanı kriterleri temel alınarak yarı yapılandırılmış psikiyatrik görüşme yapıldı. Sonrasında hasta ve kontrol gruplarına; Hamilton Depresyon Derecelendirme Ölçeği (HAM-D) ve Hamilton Anksiyete Değerlendirme Ölçeği (HAM-A) uygulandı.

HAM-D ve HAM-A ölçeklerinin hasta ve kontrol grupları arasında yapılan karşılaştırılmasında; esrar kullanımı olan kontrol hasta grubunun HAM-D, HAM-A Toplam, HAM-A Psişik, HAM-A Somatik puan ortalamaları kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksekti ($p<0.05$) Hasta grubunun HAM-D puan ortalaması 13.10±6.00 iken, kontrol grubunun 4.48±3.30 idi. Hasta grubunun HAM-A Toplam puan ortalaması 13.53±7.27 iken, kontrol grubunun HAM-A Toplam puan ortalaması 5.91±4.42 olarak saptandı.

Çalışmamızda esrar kullanımı olan hasta grubunun HAM-D puan ortalamasını 13.10±6.00 olarak saptadık ($p<0.001$). Depresyonun varlığını gösteren HAM-D ölçeğinin kesme puanını 14 olarak aldığımızda; Esrar kullanan grubun HAM-D ölçek puan ortalamasının kontrol grubunun ölçek puan ortalamasına göre anlamlı olarak daha yüksek olmakla birlikte, bu sonuç depresyonun varlığını göstermemekteydi. Benzer şekilde, anksiyetenin varlığını gösteren HAM-A Total kesme puanı 14 olarak alındığında, HAM-A Total puanı esrar kullanımı olan hasta grupta anksiyete bozukluğu varlığını göstermemekteydi, ancak kontrol grubuna göre HAM-A toplam puanı anlamlı olacak şekilde daha yüksekti (HAM-A Toplam 13.53±7.27 ve $p<0.001$). Esrar kullanımı ile artmış anksiyete ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişki yapılan birçok çalışmada da gösterilmiş ve bu birlikteliğin hem sebep hem de sonuç olarak karşımıza çıkabileceği saptanmıştır. Biz esrar kullanımı ve depresif belirtilerin gelişimi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu düşünmekteyiz. Esrar kullanımı ve depresif belirtilerin birlikteliğinin, neden-sonuç ilişkisinin açıklanması üzerine daha detaylı çalışmalara gereksinim olduğu kanısındayız.

P-078 - NÜKLEOZ(T)İD ANALOĞU TEDAVİLERİNDE GELİŞEN HBV POL/S GENİ MUTASYONLARI

Sevin KIRDAR1, Neriman AYDIN1, M. Hadi YAŞA2, Murat SAYAN3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Gastroenteroloji Bilim Dalı, 3Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Merkez Laboratuvarı, PCR Ünitesi, Kocaeli,

Kronik Hepatit B tedavisinde kullanılan antiviral ilaçlar, lamivudin (LAM), adefovir (ADV), tenofovir (TDF), telbivudin (LdT) ve entekavir (ETV) gibi nükleotid/nükleosid analogları (NA) ile interferon olmak üzere iki grupta toplanır. Antiviral ilaçlar uzun süre kullanıldığında ilaç direnci mutasyonlarına yol açabilirler (1). Hepatit B virusu (HBV) genomunda yer alan pol geni, yüzey (S) geni ile biribiri üzerine tamamen çakışacak şekilde düzenlenmiştir. HBV pol geninde hem primer hem de onarıcı nükleoz(t)id analoğu (NA) direnç mutasyonları, hepatit B yüzey antijenini (HBsAg) kodlayan bölgede değişikliklere neden olabilmektedir. Son yıllarda HBV pol/Sgeni çakışmasına bağlı olarak "ilaca bağlı gelişen potansiyel aşı kaçağı mutasyonu" (ADAPVEM; Antiviral Drug-Associated Potential Vaccine-Escape Mutant) kavramı kullanılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada, nükleoz(t)id analoğu tedavisi alan kronik hepatit B (KHB)hastalarında, klinik ve epidemiyolojik önemi olan HBV pol/S geni mutasyonlarının tanımlanması amaçlanmıştır.

Çalışmaya, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Gastroenteroloji Ünitesinde Mayıs 2010 ile Haziran 2014 tarihleri arasında KHB tanısı ile takip edilen, bir yıl ve/veya daha uzun süre antiviral tedavi alan 100 hasta dahil edildi. Serum örneklerinden HBV DNA düzeyleri gerçek zamanlı PCR yöntemi ile, HBV genomundaki Pol/Sgenlerindeki mutasyonlar direkt dizi analizi ile belirlendi.

Çalışma grubunda, 16 hastada, HBVDNA düzeylerinin düşük (<200 IU/ml) olması nedeniyle değerlendirme yapılamadı. HBV pol geni dizilenebilen 84 hastanın 53 (% 63.09)'ü erkek, 31 (%36.91)'i kadındı. Yaş ortalaması 47 ± 14.99 (yaş aralığı: 20-67) yıl olarak belirlendi. Çalışılan 84 örneğin 36 (%43)'ında ilaç direnciyle ilişkili primer/onarıcı mutasyonlar(rtI169S,rtL180M,rtT184L,rtA194V,rtM204I/rtL91I,rtQ149K,rtQ215H/S,rtN238D) saptandı. Pol/Sgeni geni çakışmasına bağlı olarak 7 hastada HBsAg aşı kaçağı mutasyonları (sT126I, sP120S, sG145A,s S193L), 9 hastada HBIg kaçağı(sP120R,sT123N, sE164D,sY134F,sQ129H,sT118A,sP127K), 27 hastada immün kaçak mutasyonu (sI110L,sT127P,sS114A,sT123A) ve bir hastada sT131I tanı kaçağı HBsAg mutasyonu saptandı. ADAPVEM prevalansı ise %15.4 olarak bulundu.

Bu çalışma ile KHB'li hastalarda yaygın olarak kullanılan lamivudin ve diğer NA tedavileri sırasında ADAPVEM oluşturma potansiyeli bulunduğu gözlenmiştir. Bu nedenle KHB'li hastaların NA ile tedavilerinde antiviral ilaç direnç ve ADAPVEM'ler ortaya çıkarılmalı ve halk sağlığı yönünden değerlendirilmelidir.

P-079 - KARIŞTIRICI ETKENLERİN KONTROLÜNDE MANTEL HAENSZEL TESTİ

PINAR OKYAY1, FERHAT YILDIZ1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ,

Neden-sonuç ilişkisinin incelendiği çalışmalarda, çalışma gruplarının uygun biçimde seçilmemesi durumunda karıştırıcı etkenlerin (confounding factors) neden-sonuç ilişkisini etkilemesi ile hastalığın rölatif riski olduğundan daha fazla veya daha az olarak hesaplanabilmektedir. Söz konusu "karıştırıcı etkenler", pek çok farklı değişken olabilir. Karıştırıcı etkenlerinin kontrolünde kullanılan Mantel-Haenszel ki-kare testinin en önemli özelliği, karıştırıcı etkenlerin etkisini aşama aşama izleme olanağı verdiğinden, riskin gerçek boyutunu ortaya çıkarmasının yanında, "karıştırıcı etken" kavramın anlaşılırlığında da kolaylık sağlamasıdır. Bilinmesi, bu nedenlerle ilgili disiplinlerin eğitiminde önemlidir. Bu yazının amacı, Mantel-Haenszel ki-kare testinin arkasındaki mantık ve elle yapılışı ile iki farklı istatistik programda (EpiInfo ve SPSS) uygulanışının ve örneklerinin anlatılmasıdır.

Bu metinde, Mantel-Haenszel ki-kare testinin hangi gereksinimler nedeniyle ortaya çıktığı elle ya da istatistiksel programlarla nasıl uygulandığı ve pratikte farklı araştırma yöntemlerinde nasıl kullanıldığı literatür taramasına dayalı olarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Hastalık kontrol merkezi olan CDC (Centers for Disease Control and Prevention) internet sitesinden ücretsiz edinilen EpiInfo programında veriler 2x2 gözlü tablolara girilir. Değişken sayısına göre tablo sayısı artırılabilmekte ve sonuçlar kolaylıkla okunabilmektedir. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) istatistik paket programında ise, veri tabanı oluşturulması gerekmektedir, sonrasında verilerin analiz edilmesi ile Mantel-Haenszel ki-kare testi yapılabilmektedir.

Mantel-Haenszel ki-kare testinin elle ya da programla uygulanmasında kullanılan bütün tablolar 2x2 gözlü ve bu nedenle serbestlik deceresi daima birdir (sd=1). Bu testte, klasik ki-kare değeri hesabında kullanılan gözlenen ve beklenen değerler vardır ancak bu değerlerin hesabında kullanılan formüller farklıdır. Ki kare hesabından farklı olarak, gözlenen değerlerin varyansı da hesaplanır. Mantel-Haenszel ki-kare değerinin geçerliliği 5 kuralı ile kontrol edilir, geçerli ise Mantel-Haenszel ki-kare değeri kullanılabilir. Bu işlem; elle yapılabildiği gibi, Epi Info ve SPSS ile de yapılabilmektedir.

Araştırmayı tasarlarken karıştırıcı etkenleri kontrol etmek (eşleştirme gibi) veya sonrasında ileri istatistik analizler (çoklu regresyon, ko-varyans analizi gibi yöntemler) ile kontrol seçenekleri arasında Mantel Haenszel ki kare testi, "karıştırıcı etkenler" kavramını en iyi anlatan yöntem olarak öne çıkmaktadır.

P-080 - HATAY YÖRESİNE ÖZGÜ BAZI NAR VE NAR EKŞİSİ ÇEŞİTLERİNİN ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTELERİNİN ARAŞTIRILMASI

Sevim ÇİFTÇİ YEGİN1, Aytaç GÜDER1, Duygu ODABAŞ ALVER1,

1GİRESUN ÜNİVERSİTESİ,

Nar (Punica granatum), yenilebilir kısmı önemli miktarlarda, asit, şeker, polisakkarit, vitamin ve polifenol içermektedir. Mikroorganizmaların antibiyotiklere karşı direnç kazanmaları ve yeni patojen mikroorganizmaların keşfinden dolayı günümüzde araştırmacılar, tıbbi bitkilerin antimikrobiyal özelliklerini araştırmaya yönelmişlerdir. Bu çalışma ile farklı şekillerde kullanılan nar meyvesinin antimikrobiyal aktivitesinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Çalışmada Hatay ili Hassa ilçesinde yetiştirilen farklı türdeki Hicaz narı, Katır Başı, Nuz nar, Ekşi nar ve Tatlı nar olmak üzere 5 çeşit nar örneklerinin suları, çekirdek ekstrakları ile hicaz nar, ekşi nar çeşitlerinin ekşileri kullanıldı. Örneklerin antimikrobiyal aktivitelerinin belirlenmesinde, Pseudomonas aeruginosa, Escherichia coli, Staphylococcus aureus (29213), Staphylococcus aureus (43300) Klebsiella pneumoniae türü bakteriler ve antifungal aktivitenin belirlenmesinde Candida albicans maya türü kullanıldı.

Çalışma örneklerinde en geniş zonu çekirdek ekstraktları göstermiştir (10-20 mm).

Nar örneklerinin suyunun, çekirdek ekstraktlarının ve ekşilerinin test mikroorganizmalarına karşı antimikrobiyal aktiviteleri incelendiğinde; en etkili çekirdek ekstraktında kısmende ekşisinde olduğu gözlenmiştir.

P-081 - SALVADORA PERSİCA (MİSVAK) BİTKİSİNİN SPEKTROSKOBİK VE KROMATOGRAFİK YÖNTEM YARDIMIYLA TOPLAM FENOLİK MADDE VE TOPLAM FLAVONOİT MADDECE İNCELENMESİ

Elif APAYDIN1,

1Giresun Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarı,

Bu çalışma Salvadora Persica (misvak) bitkisinin toplam fenolik madde ve toplam flovanoit maddece incelenmesidir. Misvak bitkisinin tüm dünyada diş sağlığı ve ağız temizliği alanında kullanıldığı bilinmektedir.

Bu çalışmada, aktardan satın alınan misvak toz haline getirildi , su ve metanol ile soxhlet ekstraksiyonu yapıldı. Daha sonra Folin Ciocalteu yöntemi ile toplam fenolik madde tayini ve alimünyum nitrat yöntemi ile toplam flavonoit madde tayinleri yapıldı. Ayrıca bu iki yöntemde standart olarak kullanılan gallik asit ve kuarcetinin nitel ve nicel analizi Yüksek Performanslı Sıvı Kromatografi (HPLC) yöntemi ile tayin edildi.

Bitki ekstraktlarının yüksek oranda fenolik ve flavonoid madde içerdiği belirlendi. Bununla birlikte solvent ekstraktlarında, toplam fenolik ve toplam flavonoit madde bakımından farklılıklar olduğu gözlendi.

Ekstraksiyon solventinin, bitki ekstraktı analiz sonuçlarında farklılık oluşturduğu sonucuna varıldı. Sonuçlar literatürde yer alan çalışmalar ile paralellik göstermektedir.

P-082 - ELEKTRONİK ATIKLAR VE ÇEVRE SAĞLIĞI

Çiğdem YILMAZ AYDIN1, E.Didem EVCİ KİRAZ1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI,

Günümüzde elektrikli ve elektronik cihazlarda teni ürünlere hızlı geçiş olması ile elektronik atık (e-atık) adı verilen yeni bir çöp kavramı açığa çıkmıştır. E-atıkların uygun olmayan yöntemlerle toplanması, depolanması ve bertaraf edilmesi nedeniyle açığa çıkan ağır metaller çevre ve insan sağlığını etkilemektedir. Bu derlemenin amacı e-atık mevzuatı hakkında bilgi vermek, atıkların çevre ve insan üzerine etkilerini ortaya koymak ve çözüm önerilerinde bulunmaktır.

Pubmed, Google Akademi veri tabanları kullanılarak, ilgili kanunlar ve yönergeler incelenerek, uzmanların önerilerinden yararlanılarak derleme niteliğinde hazırlanmıştır.

Türkiye'de 1991'de yayınlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne 2002 yılında yapılan ilaveyle elektronik atık tanımı yasal mevzuata girmiştir. Ardından Avrupa Birliği 2002/96/EC ve 2002/95/EC sayılı direktiflerinin ulusal mevzuata uyumlaştırılması Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılarak "Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Sınırlandırılmasına Dair Yönetmelik" olarak 30.05.2008 tarih ve 26891 sayılı resmi gazetede yayınlanmıştır.1 Düzenlemeler yapılarak "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği (AEEE)" adı ile 22 Mayıs 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Basel sözleşmesi kapsamında uluslararası ticareti tehlikeli atık kapsamında yasak olmasına rağmen gelişmiş ülkelerdeki e-atıkların %50-80 i gelişmekte olan ülkelere ihraç edilmektedir. Global e-atık izleme raporuna göre ise 2014'te dünyada ortaya çıkan e atık miktarı 41,8 metrik ton olup kişi başı e-atık miktarı 5,9 kgdır.3 Yasal olmayan işletmeler tarafından yapılan işlemler sonrası çevreye, insan ve çevre sağlığını olumsuz etkileyecek ağır metaller yayılmaktadır. İnsan sağlığına olan etkileri araştırmalarda istatiksel olarak anlamlı bir şekilde ortaya koyulmaktadır.

Kanuni yaptırımlar düzenlenerek e-atıkların emniyetli ve güvenli şekilde toplanması, bertaraf edilmesi ve geri dönüşüm işlemlerinin uygun şekle getirilmesi gerekmektedir. Elektronik atıkların ithaline engel olunarak özellikle elektronik bağış adı altında gelen desteklerin içeriğine dikkat edilmesi gerekmektedir. Ayrıca üretilecek elektrikli ve elektronik malzemelerin çevre dostu olması yönünde gerekli çalışmalar yapılarak üreticilerin temiz/çevreci ürün üretmeye zorlanması gerekmektedir. Geri dönüşüm işlemlerinde ise ülkelerde modernize edilmiş yöntemlerin kullanılması teşvik edilmeli ve gerekli kanuni yaptırımlarla desteklenmeli, denetlenmelidir.

P-083 - ÇİĞ SÜTTE BULUNAN SOMATİK HÜCRE SAYISININ YOĞURTUN KALİTE ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE OLAN ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Selda BULCA1,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ GIDA MÜHENDİSLİĞİ,

İnsan beslenmesinde ve ülkemiz ekonomisinde önemli bir yere sahip olan sütün, fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik özellikleri üzerine hayvanla ilgili faktörler, sağım yönetimi ve hijyeni, sütün işlenene kadarki süreçte depolama koşulları gibi birçok faktör etkili olmaktadır. Günlük hayatta halk sağlığı, tüketicilerin güvenilir gıda isteklerinin artması ve yaşanan ekonomik rekabet çiğ süt kalitesini daha da önemli kılmaktadır. Bu noktada çiğ süt kalitesinin bir göstergesi olan somatik hücre sayısının (SHS) önemi karşımıza çıkmaktadır. Somatik hücre sayısı; ineğin ırkı, yaşı, laktasyon evresi, stres, mevsim, besleme ve mastitis gibi faktörlere bağlı olarak önemli değişim göstermektedir ve Somatik Hücre Sayısı'nın (SHS) 200.000 hücre/ml'den yüksek olması memenin enfeksiyonunun göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Somatik hücre; sütte bulunan lökositlerin ve meme epitel hücrelerinin genel adıdır. Epitel hücreler bu oran içerisinde çok düşük düzeyde olmasına rağmen sütte toplam somatik hücre sayıları belirlenirken etkilidirler. Beyaz kan hücreleri olarak adlandırılan lökositler lenfosit, makrofaj ve nötrofiller gibi hücrelerden oluşurlar ve toplam somatik hücre sayısının % 98'ni teşkil ederler. Sütteki SHS'nin sayısındaki artış meme sağlığının bozulduğu şeklinde değerlendirilerek mastitisin belirlenmesinde dolaylı bir ölçüt olarak kullanılmaktadır. Mastitis, tüm dünyada görülen sütün nitelik ve niceliğini etkileyen ve süt endüstrisinde önemli ekonomik kayıplara sebep olan bir meme içi enfeksiyonudur. Sütteki SHS'nin kabul edilebilir sınırların üzerinde olması insan sağlığı açısından önemli riskler oluşturabildiği gibi süt ürünlerinin işlenmesinde kaliteye yönelik bazı sorunların ortaya çıkmasına, üretilen süt ürününün raf ömrünün kısalmasına neden olabilmekte ayrıca, inekte önemli süt verim kaybına yol açmaktadır. Avrupa Birliğine giriş sürecinde olan ülkemizde kaliteli süt üretimini artırabilmek amacıyla sütte SHS'na daha fazla önem verilmesi ve bu konuda yapılacak yurtiçi çalışmalarının sayısının artırılması gereği ortaya çıkmaktadır. Çiğ sütlerde normal olarak düşük sayılarda bulunmakla beraber, SHS'nin normalin üzerine çıkması doğrudan süt hayvanının mastitisli olduğunun göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Avrupa Birliği standartlarına göre çiğ sütte bulunabilecek SHS'nın üst sınırı 400.000 hücre/ml'dir. Mastitisli süt tüketiminin insan sağlığını tehdit etmesi nedeniyle 14 Şubat 2000 tarihinde yayınlanan Türk Gıda Kodeksinde çiğ ve ısıl işlemi görmüş sütler ile ilgili olarak inek sütünde SHS'nin 500.000 hücre/ml'nin altında olması gerektiği bildirilmiştir. Bu derlemede, mastitisin yurtiçi ve yurtdışında üretilen yoğurdun kalite özellikleri üzerine olan etkileri ve ürünlerde oluşan kalite kayıpları tartışılarak bu kayıpların minimum seviyeye çekilebilmesi için hangi önlemlerin alınması gerekliliği ortaya konulmuştur.

P-084 - KLİNİK UYGULAMADA AKRAN DESTEĞİ ALAN 1. SINIF ÖĞRENCİLERİN YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DURUMU

LEYLA BAYTAR1, TUĞÇE AYDEMİR1, ÖZLEM DOĞU1,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Çalışma, klinik uygulamada akran desteği alan hemşirelik ve ebelik 1. sınıf öğrencilerinin, sağlık eğitimine yeni başladıkları dönemde sınıf ortamı ve uygulama alanlarında birbirleriyle yardımlaşma durumlarını değerlendirmek amacıyla planlandı.

Tanımlayıcı olarak planlanan bu araştırma, ilgili kurumdan izin alındıktan sonra Mart-Mayıs 2017 tarihleri arasında yürütüldü. Evreni, bir kamu üniversitesinin hemşirelik ve ebelik bölümü 1. sınıf lisans öğrencileri ile oluşturur iken örneklemi, çalışma hakkında bilgi verildikten sonra katılmayı kabul eden 180 öğrenci ile yürütüldü. Veriler, "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve 17 maddeden oluşan Çınar ve Çalışkan tarafından (2012) yılında Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılan “Akran Desteği Ölçeği” ile toplandı. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0.85 olarak örneklemimiz için yüksek güvenilir olarak değerlendirildi. İstatistiksel olarak $p<0.05$ anlamlı kabul edildi.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19.08±1.62, %66.7’si hemşirelik (n:120), %33.3’ü ebelik (n:60), %65.6’sı Anadolu lisesi mezunu (n:118), %81.7’si çekirdek aile yapısına sahip (n:147), %50.6’sı şehirde yaşadığını (n:91), %11,1'inin sağlık sigortasının olmadığı (n:20) ve ortalama 2 kardeşe sahip oldu belirlendi. Çalışmaya dahil edilen 1. sınıf öğrencilerinin akran desteği genel puan ortalaması 47.86 ±12.05 ve fiziksel yardım alt puan ortalaması 25.63 ± 7.08, akademik yardım alt puan ortalaması 11.20±2.85, duygusal yardım alt puan ortalaması 11.01±3.75 olarak elde edildi.

1. sınıf hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin sınıf ortamı ve uygulama alanlarında birbirleriyle yardımlaşma ve dayanışma durumlarını iyi düzeyde olduğu görüldü.

P-085 - 3. VE 4. SINIF ÖĞRENCİLERİN ÖZ ETKİLİLİK DURUMU İLE PERİFERİK İNTAVENÖZ KATATER BAKIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

EDA KARASU1, ÖZLEM DOĞU1, CELALETTİN ÇEVİK2,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ, 2BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ,

Öğrencilerin öz etkililik ve yeterlilik durumu ile derslerdeki başarı ve akademik performasyon arasında pozitif yönde ilişki olduğu bilinmektedir. Çalışmanın amacı, 3. 4. sınıf öğrencilerin Periferik İntavenöz Katater (PİK) bakımının hakkında bilgi durumunu belirlemek ve öğrencilerin bilgi durumunu Öz Etkililik-Yeterlik (ÖEY) düzeylerine göre karşılaştırmaktır.

Tanımlayıcı ve analitik tipte olan araştırma, iki Kamu Üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik ve Ebelik Bölümü'nde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında 3. ve 4. Sınıfta eğitim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerine Mart-Nisan 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 3. ve 4. Sınıfta olan toplam 790 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, evrenin tamamına ulaşılması planlanmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden ve onamı alınan toplam 736 öğrenciden (%93,0) veri toplanmıştır. Veriler "Kişisel Bilgi Formu", "İntravenöz (IV) Katater Bakımı Bilgi Formu" ve "Öz Etkililik ve Yeterlilik Ölçeği" ile toplanmıştır. Kişisel bilgi formu öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerini sorgulayan 15 soru, IV katater bakımı hakkında bilgi sorgulayan ve araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda hazırlanan 14 soru ve bireyin öz-etkililik-yeterlik algısını sorgulayan 23 soru olmak üzere toplam 52 sorudan oluşmuştur. 1982 yılında Sherer ve arkadaşları tarafından geliştirilen ve 1999 yılında Gözüm ve Aksayan tarafından Türkçe'ye uyarlanan Öz-Etkililik-Yeterlik Ölçeği 5'li Likert tipi bir öz-değerlendirme ölçeğidir. Ölçekten en az 23, en fazla 115 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması bireyin ÖEY algısının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. Ölçeğin bu çalışmadaki örneklem grubu için Cronbach Alpha katsayısı 0.84 olarak yüksek güvenilir aralıkta bulunmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra, ölçek puan ortalamaları ve kolerasyon testi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde, öğrencilerin yaş ortalamasının 21,62±1,38 (min:19, max:33) olduğu, %84.6'sının kadın, %53.4'ünün 3. sınıf ve annelerinin (% 66.8) ve babalarının (% 48,4) çoğunlukla ilköğretim mezunu olduğu saptanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin % 52,9'unun yurtta kaldığı,, % 67.7'sinin gelirinin giderine denk olduğu, %70,8'inin mesleği isteyerek seçtiği ve %79.1'inin ise tercihte ilk 5 arasında yer aldığı belir¬lenmiştir. Öğrencilerin PİK bilgi puan ortalamasının 9.36±3.56 (Min 0 – Max 14) iyi düzeyde olduğu, ÖEÖ davranışa başlama 32.21±3.79, davranışı sürdürme 27.44±3.34, davranışı tamamlama 17.07±3.90, engellerle mücadele 9.21±2.41 ve toplam ÖEÖ' nin puan ortalamasının 85.94±10.26 olarak iyi düzeyde olduğu görülmüştür. PİK bilgi durumunun ÖEÖ puan orta¬laması arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı fark oluştuğu, ÖEÖ algısı arttıkça bilgi puanının da yükseldiği saptanmıştır (r=.254; p= .000).

Çalışmaya katılan öğrencilerin PİK bilgi puanı ve ÖEÖ puan ortalamaları iyi aralıkta olduğu ve ÖEÖ algısı arttıkça bilgi puanına olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

P-086 - GIDA MÜHENDİSLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN FONKSİYONEL GIDALARA YÖNELİK BİLGİ VE TUTUMLARI

Renan TUNALIOĞLU1, Ferit ÇOBANOĞLU1, Sıdıka BOZKIRAN1, Halil İbrahim YILMAZ1,

1Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi,

Bu çalışmada eğitim ve öğretim aldıkları bilim alanında yer alan fonksiyonel gıdalar hakkında, Adnan Menderes Üniversitesi (ADÜ) Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği bölümü öğrencilerinin bilgi, tutum, davranış, tüketim ve alışkanlıklarını araştırmak amaçlanmıştır. Araştırmada, öğrencilerin endüstriyel ya da ev üretimi olarak mevcut olan fonksiyonel gıdalardan en çok hangisini tükettikleri ortaya konulmuştur. Ayrıca bu öğrencilerin "Gıda Mühendisi" olarak mezun olduktan sonra, araştırma veya çalışma alanlarında söz sahibi olmaları durumunda fonksiyonel gıdaların bireyler için besleyici ve sağlık değeri ya da fiziksel ve ruhsal performanslarındaki etkisine dair farkındalık ve beklentileri incelenmiştir.

Araştırmanın orijinal verilerini, tam sayım yöntemine göre belirlenen ADÜ Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği bölümü birinci ve son sınıf öğrencileri ile yapılan yüz yüze anket çalışması oluşturmuştur. Veriler SPSS programında analiz edilmiş, tanımlayıcı istatistiklerle ile verilere ait ortalama ve yüzde değerleri bulunmuştur.

Araştırmaya toplam 64 öğrenci katılmış olup, bu öğrencilerin %89,1'i kadın, %10,9'u erkektir. Öğrencilerin yaş ortalaması 21,4'tür. Öğrencilerin sağlık durumları incelendiğinde, %78,1'inin sağlıklı, %10,9'unun kronik rahatsızlığa, %3,1'inin de kronik olmayan bir rahatsızlığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %57,8'i birinci sınıf, %42,2'si son sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.Ailelerin gelir düzeyleri incelendiğinde, %6,3'ünün 5000 Tl'den fazla,%20,'ünün 750-1500 TL arasında olduğu, öğrencilerin bir aylık harçlık miktarları %28,1'inin 500 TL'den az, %9,4'ünün 1001-2000 TL arasında olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin %53,1'i fonksiyonel gıdalar hakkında bilgiye sahip iken, %46,9'u bilgiye sahip değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin vücut kitle indeksi %21,12 olup, genel olarak herhangi bir obezite sorunu görülmemektedir. Fonksiyonel gıdalar besleyici değerine ilave olarak bir bireyin sağlığında, fiziksel performansında veya ruhsal durumunda olumlu etkiye sahip olan gıdalardır yargısına kişilerin %68,8'i, fonksiyonel gıdalar vücutta bir veya birden fazla fonksiyon üzerine iyi olma halini (belli bir organ için ya da belirli bir hastalık için olumlu sonuçlar yaratıcı, iyileştirici, tedavi edici ya da risk azaltıcı) sağlayan ve/veya hastalık riskini azaltma gibi etkilere sahip gıda olarak gıdalardır yargısına kişilerin %59,4'ü, fonksiyonel gıdalar, kişilerin daha sağlıklı bir yaşama ulaşmada etkinlik gösteren gıdalardır yargısına kişilerin %67,2'si evet yanıtını vermiştir. Öğrencilere bazı fonksiyonel gıdaların tüketim sıklığı sorulduğunda öğrenciler probiyotik yoğurdu ayda ortalama 3,60 kez, bitkisel çayları ortalama 3,70 kez , tahıl yönünden zengin kahvaltılık gevreği ortalama 3,68 kez, maden suyunu ortalama 3,54 kez, cevizi ise ortalama 4,09 kez kullanmaktadırlar. Fonksiyonel gıda tüketmek yaşam sitiliyle ilişkilidir yargısına öğrencilerin katılım ortalaması %3,71, bazı fonksiyonel gıdalar fiziksel ve zihinsel performansı arttırır yargısına öğrenciler ortalama %3,64, fonksiyonel gıdaların düzenli olarak kullanımı yaşam kalitesini iyileştirir yargısına öğrenciler ortalama 3,62 ile

katılmaktadırlar. Öğrencilerin %53'ü gıda mühendisi olduklarında, fonksiyonel gıdaları evde üretmek istemektedir. Gıda mühendisi olduklarında öğrencilerin %55'i, fonksiyonel gıdaları iş hayatlarında üreterek, geliştirmek istemektedirler. Bunun yanında öğrenciler mezun olduklarında %31'i gıda işletmelerinin üretim, %22'si denetim, %29'u da AR-GE bölümlerinde geri kalan %18'i ise başka alanlarda görev almak istemektedirler.

ADÜ Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin fonksiyonel gıdalara yönelik farkındalık düzeylerinin oldukça iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Son sınıf öğrencilerinin söz konusu farkındalık düzeyinin birinci sınıflara göre daha fazla olduğu olduğu tespit edilmiştir. Meslek hayatlarına geçtiklerinde, fonksiyonel gıdaları hem üretim, hem de tüketim aşamasında tercih etmeyi düşündükleri belirlenmiştir.

P-087 - BEBEK MAMALARINDA KORUYUCU MADDE ANALİZİ

ULVİYE ACAR ÇEVİK1, SERKAN LEVENT1, DERYA OSMANİYE1, BEGÜM NURPELİN SAĞLIK1, YUSUF ÖZKAY1,

1ANADOLU ÜNİVERSİTESİ,

Parabenler kozmetik ürünlerde, ilaçlarda ve gıdalarda antimikrobiyal amaçlı kullanılan koruyuculardır. Yapılan in vitro çalışmalar, PB'lerin MCF-7 insan meme kanseri hücrelerinin büyümesine neden olduğunu ve östrojen bağımlı genlerin ekspresyonunu etkilediğini göstermektedir. Parabenler genelde insanlar tarafından uzun süre zararsız olarak kabul edildiyse de, son yirmi yılda parabenlerin güvenliliği konusunda endokrin bozucu potansiyelleri vurgulanarak pek çok endişe uyanmıştır. Bu çalışmada, çeşitli marketlerden satın alınan 6 farklı firmaya ait 5 adet kaşık maması, 5 adet kavanoz maması, 2 adet bebek bisküvisi,1 adet organik meyve suyu olmak üzere toplam 13 adet bebek mamasında paraben analizi gerçekleştirilmiştir.

Analizler LCMS-IT-TOF cihazında gerçekleştirilmiştir. Analizler Shim-pack FC ODS (2 x 150 mm, 3 µm) (Shimadzu, Japonya) kolon kullanılarak Su:Asetonitril (95:5) mobil fazıyla 40 dakikalık gradient metoduyla yapılmıştır. Yüksek Çözünürlüklü Kütle spektrumunda gözlenen pikler drugbank.ca veri tabanından molekül ağırlığı 10 ppm aralığında taranmıştır.

Analiz edilen bebek maması örneklerinde parabene rastlanılmamıştır.

Yapılan çalışmalar sonucunda incelenen bebek mamalarının içeriğinde paraben olmadığı saptanmıştır.

P-088 - SPORCULAR İÇİN ÜRETİLEN PROTEİN İÇERİKLİ GIDA TAKVİYE ÜRÜNLERİNDE İÇERİK ANALİZİ

BEGÜM NURPELİN SAĞLIK1, SERKAN LEVENT1, DERYA OSMANİYE1, BETÜL KAYA ÇAVUŞOĞLU1, YUSUF ÖZKAY1,

1ANADOLU ÜNİVERSİTESİ,

Parahidroksibenzoik asit esterleri diğer adıyla parabenler geniş bir antimikrobiyal aktivite spektrumuna sahip, geniş pH aralığında etkin ve kararlı, nispeten az toksik, ucuz koruyucu maddelerdir. Parabenler hem bakterilere hem de küf ve mayalara karşı etkili koruyucudardır. Bu özellikleri parabenin kozmetik ürünlerde, ilaçlarda ve gıdalarda yaygın olarak kullanımını sağlamaktadır. Zararsız olarak görülen bu koruyucuların günümüzde yapılan araştırmalar sonucunda aslında çok da masum olmadıkları görülmektedir. Bu maddeleri içeren kozmetik ürünleri kullanan kişilerde alerjik kontak dermatit gelişmesi tetiklenmesi, zayıf östrojenik aktiviteleri ve vücut dokularında yağ bileşeni şeklinde birikebilmeleri MCF7 insan meme kanseri hücrelerinin büyümesini artırabilmesi, östrojenik aktivitelerinin yanı sıra kromozomal anormalliklere neden olabildiği raporlarda gösterilmiştir Bu çalışmada, OTC ilaç sınıfına giren protein içerikli gıda takviyelerinde ve enerji içeceklerinde içerik taraması ve paraben analizi yapılmıştır. Özellikle sporcuların tükettiği bu ürünlere bugünlerde okul çağındaki çocuklar arasında büyük bir rağbet olduğu ve 12 yaşlarında olan küçük çocukların bile enerji içecekleri ile birlikte bu tür gıda takviyeleri kullandıkları bilinmektedir. Bu amaçla 6 adet enerji içeceği, 10 adet protein ya da aminoasit içeren suplement ve 5 adet L-karnitin içeren supleman olmak üzere 16 ticari firmanın toplam 21 ürünü marketlerden satın alınmıştır.

Analizde LCMS-IT-TOF cihazı kullanılmıştır. Yüksek Çözünürlüklü Kütle spektrumunda gözlenen pikler drugbank.ca veri tabanından molekül ağırlığı 10 ppm aralığında taranmış ve ilgili bileşiklerin kalitatif analizleri gerçekleştirilmiştir.

Analiz sonucunda hiçbir üründe paraben tespit edilememiştir.

Ancak geniş bir yaş aralığı tarafından kullanılan bu ürünlerin yüksek karbonhidrat (özellikle fruktoz ve sakkaroz) içeriğine sahip olması dikkat çekmiştir.

P-089 - LAPAROSKOPİK KOLESİSTEKTOMİ UYGULANAN HASTALARDA GENEL ANESTEZİ İÇİN TERCİH EDİLEN FARKLI AJANLARIN LAKTAT VE KARACİĞER ENZİMLERİ ÜZERİNE OLAN ETKİLERİ

Mehmet SARGIN1, Ahmet TOPAL2, Mehmet Selçuk ULUER3, Eray YAŞAR2, Şeref OTELCİOĞLU2,

1Isparta Şehir Hastanesi, 2Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi, 3Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi,

Bu çalışmada, sabit basınç (12 mmHg) ile CO2 pnömoperitoneumu uygulanan laparoskopik kolesistektomi hastalarında anestezi idamesinde kullanılan farklı ajanların karaciğer enzimleri ve laktat değişiklikleri üzerine olan etkilerini değerlendirmeyi amaçladık.

Elektif laparoskopik kolesistektomi ameliyatı planlanan 75 hasta rastgele 3 gruba ayrıldı [Sevofluran (Grup S), desfluran (Grup D) ve propofol (Grup P)]. Karaciğer fonksiyon testleri preoperatif ve postoperatif 24. saatte değerlendirildi. Laktat seviyesinin belirlenmesi için arteryal kan örnekleri alındı: (T_1) pnömoperitoneumdan hemen önce, (T_2), pnömoperitoneumdan 10 dakika sonra (T_3), pnömoperitütondan 30 dakika sonra (T_4), CO2'nin desülflemesinden 60 dakika sonra.

Hastaların demografik verileri Tablo 1'de özetlenmekte ve üç grup arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Gruplar arasındaki laktat değerlerinin karşılaştırılması Tablo 2'de özetlenmekte ve T_1, T_2 ve T_4 ölçüm zamanlarında üç grup arasında anlamlı fark bulunamamıştır (P> 0.05). Bununla birlikte, T_3 ölçüm zaman noktasında, laktat değerleri Grup P'de Grup S ve D'ye göre anlamlı düşüktür (P <0.05). Gruplar arasında karaciğer enzim (AST, ALT, ALP, GGT ve LDH) değerlerinin karşılaştırılması Tablo 3'te özetlenmektedir. Postoperatif AST ve ALT değerleri Grup P'de Grup S ve D'ye kıyasla anlamlı düşüktür (P <0.05) ve Postoperatif ALP ve LDH değerleri Grup D ve Grup P'de Grup S'ye kıyasla anlamlı düşüktür (P <0.05).

Propofolün postoperatif AST ve ALT değerleri ile peroperatif laktat değişikliklerini sevofluran ve desfluran'a kıyasla olumlu bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır

P-090 - MARKETLERDEN SATIN ALINAN BEBEK MAMALARINDA İÇERİK ANALİZİ

BETÜL KAYA ÇAVUŞOĞLU1, SERKAN LEVENT1, DERYA OSMANİYE1, ULVİYE ACAR ÇEVİK1, YUSUF ÖZKAY1,

1ANADOLU ÜNİVERSİTESİ,

Bebekler üzerine deney yapılması, onları bazı besinlerden mahrum bırakarak, hangi besinin daha yararlı olduğunu belirlemek, etik açıdan imkansız olduğundan dolayı, bebek mamalarının içeriklerini belirlemek için yapılan bilimsel çalışmalar genellikle annelerden toplanan sütle yapılırlar. Bu nedenle bebek mamaları anne sütü baz alınarak hazırlanan karışımlardır. Her marka bebek maması aynı içeriğe sahip olmasa da, her birinin kesinlikle içerdiği bazı besin grupları vardır. Bebek mamalarının ana bileşenleri proteinler, lipidler, karbonhidratlar, mineraller ve vitaminlerdir. Toz bebek formülünün bilesimi, kalitesi ve etiketleme koşulları ulusal, bölgesel veya uluslararası düzenlemelerde veya standartlarda açık bir şekilde belirtilmektedir. Bu çalışmada, bebek mamalarında içerik analizi yapılmıştır. Bu amaçla, çeşitli marketlerden satın alınan 7 farklı firmaya ait 5 adet kaşık maması ve 4 adet kavanoz maması, olmak üzere toplam 9 adet bebek mamasında analiz gerçekleştirilmiştir.

Analizler LCMS-IT-TOF cihazında gerçekleştirilmiştir. Analizler Shim-pack FC ODS (2 x 150 mm, 3 µm) (Shimadzu, Japonya) kolon kullanılarak Su:Asetonitril (95:5) mobil fazıyla 40 dakikalık gradient metoduyla yapılmıştır. Yüksek Çözünürlüklü Kütle spektrumunda gözlenen pikler drugbank.ca veri tabanından molekül ağırlığı 10 ppm aralığında taranmıştır.

Bebek mamalarında A vitamini, E vitamini, C vitamini, B1 vitamini, B2 vitamini, niasin, B12 vitamini, pantotenik asit, folik asit, biotin, fruktoz ve sakkaroz içerik analizi için LCMS-IT-TOF cihazı kullanılmış ve ilgili bileşiklerin kalitatif analizleri gerçekleştirilmiştir.

Analiz edilen bebek mamalarında etikette belirtilen içerik ile yapılan analiz sonucunda bulunan içerik bileşiminin aynı olduğu saptanmıştır.

P-091 - ANTİEPİLEPTİK KULLANIMINA BAĞLI DİSKİNEZİDE SES REHABİLİTASYONU: NADİR BİR OLGU SUNUMU

YAĞMUR KÖYEL1, BENGÜ ÇOBANOĞLU2, EZGİ SULTAN KAYA1, OSMAN KALKAN1, HASRET ÜLGER1, İSA KAYA1, AHMET GÖKÇAY1, FATİH ÖĞÜT1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ, 2KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ,

Geç diskinezi için epilepsinin risk faktörü olarak sayılması gerektiğini ortaya koymak, antiepileptik kullanımına bağlı olarak gelişen diskinezinin ses ve konuşma üzerine etkisini araştırmak

Premetürite, 40 gün küvezde kalma ve C/S 1250 gr doğum öyküsü bulunan 17 yaşındaki bayan hasta ilk kez yaklaşık 3.5 yıl önce (2014) ailenin tarifine göre uykudan uyandırılmasında güçlük yaşanmış fakat bu esnada kasılma ve başka klinik aktivite görülmediği bildirilmiştir. 1 ay sonra benzer tablo 1 kez daha olmuştur. O dönemde EEG ve Kranial MR sonuçlarının normal olduğu aileye bildirilmiştir. 1-2 ay sonra ağızda çekilmeler, sağ ağız kenarında uyuşma-kasılma başlamış ve başlangıçta uykuda olan nöbetler gün içirisine de yayılmıştır. Bazı nöbetlerinde sabit bir noktaya dalma ile birlikte ağız kenarında çekilmeler de olabildiği bildirilmiştir. Epix, Topamax, Tegretol, Trileptal, Depakin, Frisium gibi ilaçları değişik zamanlarda farklı kombinasyonlarda kullanmasına rağmen son 20 gün içerisinde çok fazla sağ yüz yanında kasılma şeklinde fokal motor nöbetleri olması nedeniyle IVIG(Intra Venöz İmmunglobulin) tedavisi verilmesi amacıyla nöroloji servisinde yatarak tedavi edilmiştir. Hastanın yatışındaki rutinlerinde TSH:7 (ılımlı yüksek) onun haricinde diğer değerler normal olarak bildirilmiştir. EEG uyanıklıkta bir kez normal olarak değerlendirilirken, 1 kez kas kaydı ile birlikte kayıt alındığı ve sol frontosentral bölgede epileptiform deşarjlar görülmüştür. EMG'de sağ orbikülaris- oris, sağ masserter ve sağ hyoid üstü kaslarından yapılan kayıtlamada 20-80 msn arasında süreleri değişen, aritmik zaman zaman duran zaman zaman hızlanan ve eş zamanlı komşu kaslara yayılan miyoklonik karakterde kasılmalar görüldüğü rapor edilmiştir. Hasta bu süreçte KBB kliniğine yönlendirilmiştir. Tarafımızca değerlendirilen hasta Diskinezi tanısı konularak tedavi programına alınmıştır.

Epilepsiye eşlik eden diskinezi hastalığının ses ve konuşma üzerine etkisini değerlendirilmesine yardımcı olan nadir bir olgu sunulmuştur. KBB kliniğinde tarafımızca değerlendirilen hastaya ses terapilerine başlamadan önce çeşitli dil-damak egzersizleri ve diyafram nefesi çalışmaları gösterilmiştir. Daha sonra ses terapilerine başlanmıştır. Ses terapileriyle esas olarak abdomen kaslarını kullanarak fonasyon sırasında solunumun kontrol edilmesi, vokal kordların doğru vibrasyonunun sağlanması ve oronazofarengeal rezonansın geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca ilgili kaslardaki gerilimi azaltabilmek için relaksasyon egzersizleri uygulanmıştır. Hastanın video kayıtları alınmış ve hastanın konuşma esnasında istemsiz hareketlerinde azalma olduğu tespit edilmiştir.

Epilepsi tanılı hastalarının antiepileptik ilaç kullanımı esnasında rutin kontrollerine KBB hekimleri dahil edilmeli ve diskinezi varlığında uygun ses ve konuşma terapileri başlanarak hastanın daha rahat konuşması sağlanmalıdır. Aynı şekilde gerilim disfonisi veya orofarengeal diskinezi nedeniyle KBB kliniğine başvuran hastaların nörolojik bir hastalığa sahip olabileceği akılda tutulmalıdır. Bu nedenle hastaya yaklaşımda hastanın öyküsü detaylı bir şekilde alınmalı ve benzer durumlar göz önüne alınarak tedavi süreci planlanmalıdır.

P-092 - FONKSİYONEL DİSFONİ ETİYOLOJİSİNDE SORGULANMASI GEREKENLER: FARKLI BİR OLGU SUNUMU

Yağmur KÖYEL1, Osman KALKAN1, Bengü ÇOBANOĞLU2, Ezgi Sultan KAYA1, Hasret ÜLGER1, Fatih ÖĞÜT1,

1Ege Üniversitesi, 2Karadeniz Teknik Üniversitesi,

Fonksiyonel ses hastalıklarından Kas Gerilim Disfonisi-2b (Supraglottik Lateral Kontraksiyon) etiyolojisinde hipofiz adenomu operayonu olabileceği konusunda farkındalık yaratmak

52 yaşında kadın hasta konuşma güçlüğü ve disfoni şikayetiyle kliniğimize başvurmuştur. Hasta 24.11.2015 tarihinde Hipofiz adenomu operasyonu geçirmiştir. Operasyon sırasında beyin kanaması olmuştur. Operasyon sonrası 23.12.2015 tarihinde çekilen beyin tomografisi sonuçlarına göre Sol temporal lob anteriorunda 28x15 mm boyutlu araknoid kist ile uyumlu hipodens alan gözlemlenmiştir. Bu durumun haricinde hastanın beyin tomografi sonuçları olağandır. Yaklaşık bir sene önce başka bir merkezde Supraglottik Lateral Kontraksiyonu baskılamak amacıyla botox uygulaması önerildiği tarafımıza bildirilmiştir. Kliniğimizde Videolarengostroboskopi (VLS) ile yapılan muayenede hastaya fonksiyonel ses hastalıklarından kas gerilim disfonisi-2b (Supraglottik Lateral Kontraksiyon) tanısı konulmuştur.

Kliniğimizde Videolarengostroboskopi (VLS) ile yapılan muayenede hastaya fonksiyonel ses hastalıklarından kas gerilim disfonisi-2b (Supraglottik Lateral Kontraksiyon) tanısı konulmuştur. Kliniğimizde hastanın geçirdiği postoperatif dönem göz önüne alınarak ses terapisi planlanmıştır. Bu ses terapileriyle esas olarak abdomen kaslarını kullanarak fonasyon sırasında solunumun kontrol edilmesi, vokal kordların doğru vibrasyonunun sağlanması ve oronazofarengeal rezonansın geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca ilgili kaslardaki gerilimi azaltabilmek için relaksasyon egzersizleri uygulanmıştır. Hastanın ses terapilerinde ses şiddetinde artma gözlemlenmiştir.

Videolarengostroboskopi (VLS) inceleme sırasında Hipofiz operasyonu geçirmiş ses şikayeti ile müracaat eden hastalarda fonksiyonel nedenlerin olabileceği göz önünde tutulmalıdır. Özellikle ses terapilerinden olumlu sonuç alınmasında hastanın kooperasyonu ve algılama gücü ve genel postür bozuklukları önemli oranda dikkat edilmelidir. Ayrıca bu hastalarda Kas Gerilim Disfonisini gidermenin en iyi yolu kişinin en iyi şekilde uyum sağlayacağı ses eğitim tekniklerini kullanarak ses oluşumunda rol oynayan kas gruplarını gevşetmek ve rezonansı değiştirmektir. Bu şekilde ses daha kolay ve rahat oluşturulur.

P-093 - ÜLKEMİZDE EPİZYOTOMİ VE PERİNE BAKIMI UYGULAMALARI

Sinem GÜLÜMSER1, Birsen KARACA SAYDAM1,

1Ege Üniversitesi,

Epizyotomi obstetrik pratikte en sık kullanılan cerrahi işlemdir. American College of Obstetricians and Gynecologists, American College of Nurse-Midwives, Society of Obstetricians and Gynaecologists of Canada gibi kuruluşlar rutin epizyotomi uygulanmasının vajinal bir doğumu desteklemek için gerekmediğini ancak fetal risk veya maternal distress oluştuğunda, maternal veya fetal endikasyon durumlarında epizyotominin kullanılabileceğini, gerekmedikçe kulanımının sınırlandırılmasını önermektedir. Bu çalışmada ülkemizde bu konuda yapılan çalışmalar ile güncel durumu araştırmak amaçlanmıştır.

Araştırma tanımlayıcı retrospektif bir çalışmadır. Bu amaçla internette arama motorlarına “epizyotomi, perine travması, perineal bakım” anahtar kelimeleri girilerek son 5 yılda (2012-2016 dahil) Türk Tıp Dizinine girmiş olan dergilerde yayınlanan araştırmalar incelenmiştir. Çalışmalarda, anahtar kelimelerden biri veya birkaçının yer alması hedeflenmiş ve araştırmacılar tarafından içerik analizi yapılarak incelenmiştir. Veriler; araştırmacıların kendilerine ait bilgisayarlarında 07-15 Mart 2017 tarihlerinde toplanmış, anahtar sözcüklerin yer aldığı tüm yayınlara ulaşılıp incelenmiştir. Elde edilen bulgular 17 sorudan oluşturulan anket formuna kaydedilmiş, SPSS 17.0 programında sayı yüzde analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Güven aralığı %95 olarak alınmıştır ($p<0.05$).

İncelenen yayınların %.80.0'inin "araştırma" %20.0'sinin "derleme" makale olduğu; %.40.0'ının "ebelik/hemşirelik" dergisinde yayınlandığı; çalışmaların yayınlanma yılının en fazla 2016 yılı olduğu belirlenmiştir. Çalışmalarda epizyotomi oranının %76.5 ve %64.0 aralığında olduğu belirlenmiştir. Epizyo kesisi çoğunlukla median ve medio-lateral tiptedir. Epizyo sonrası perine bakımında büyük oranda normal/soğuk su uygulandığı belirlenmiştir. Epizyo ve perine travması sonrası %80.0 oranında eğitim verilmiştir.

Ülkemizde özellikle primipar olan gebelere epizyotomi yapılma oranı oldukça yüksektir. Bu oranı azaltmak için çalışmalar yapılmasına rağmen, bu çalışmaların yayına dönüşmediği görülmektedir. Toplumsal farkındalığı sağlamak için öncelikle meslek mensupları ve adaylarının yapılan yayınlarla konuyu özümsemesi ve yayılmasını sağlaması gereklidir. Bu çalışmanın sonucunda, epizyotomi uygulamasının en aza indirilmesi için farkındalık çalışmaları yapılması, yayınlanması ve müdahalesiz doğumu destekleyici politikaların uygulanması önerilebilir.

P-094 - EBELİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN TIBBİ HATA YAPMA EĞİLİMLERİNE VE HASTA BAKIM DAVRANIŞLARINI ALGILAMALARINA ETKİSİ

AYŞEGÜL DURMAZ1, ÇİĞDEM GÜN2,

1DPU SYO, 2MAKÜ SBF,

Günümüzde hasta güvenliği ve hasta haklarının yükselen değerler olması, öğrencilerin yetkinliğini arttırma çabaları, sağlık profesyonellerinin eğitiminde simülasyon kullanımının giderek yaygınlaşmasını sağlamıştır. Bu nedenle mesleki eğitimleri sırasında simülasyon öğretim yöntemi kullanılan öğrencilerin hasta bakım davranışlarını algılamalarının ve tıbbi hata yapma eğilimlerinin değerlendirilmesi önemlidir.

Yöntem: Simülasyon öğretim yöntemi kullanılarak (deney grubu:D)(60) ve kullanılmadan (kontrol grubu:K)(60) mesleki eğitim alan toplam 120 öğrenci örnekleme alınmıştır.Öğrenciler excel programında üretilen rastgele sayılar kullanılarak iki gruba ayrılmıştır. İki gruba da Kişisel veri formunun yanısıra ‘‘Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeği’’ve‘‘Bakım Değerlendirme Ölçeği’’ öz-bildirime dayalı uygulanmıştır.Eğitimde eşitlik ilkesi gözetilerek veri toplama süreci sonrasında gönüllülük kriteri esas alınarak kontrol grubuna da simülasyon eğitimi verilmiştir. Uygulama öncesinde simülasyon destekli eğitimin yönetimi, içeriği, hedefler, sorular ve vakalar alanında 3 uzman akademisyenin görüşüne sunulmuş ve öneriler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır.Verilerin değerlendirilmesinde yüzde gibi tanımlayıcı istatistiklerin yanısıra karşılaştırma amacıyla Mann-Whitney ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.5’dir. %77.5’i bölümünü isteyerek seçmiştir ve çoğunluğu(%60.5) düz lise mezunudur ve mezun olduktan sonra klinik sahada ebe olarak çalışmayı düşünmektedir(%67.4). Öğrencilerin %86.8’i bakımı ebeliğin birincil görevi olarak görmektedir. Öğrencilerin bakım değerlendirme ve tıbbi hataya eğilim ölçeklerinden aldıkları puanlar incelenmiş, deney ve kontrol grupları karşılaştırıldığında deney grubunun bakım değerlendirme puan ortalamaları(D:70.89, K:50.11) ve tıbbi hataya eğilim puan ortalamalarının (D:74.36 K:46.64) kontrol grubundan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç: Ebelikte mesleki eğitimde kullanılan simülasyon destekli öğretim yönteminin ebelik öğrencilerinin bakım davranışları algısını yükselttiği ve tıbbi hataya eğilimlerini azalttığı bulunmuştur. Bu nedenle sağlık eğitimi veren bölümlerde simülasyon uygulamalarının yaygınlaşmasının hem eğitim kalitesini hem de geleceğin nitelikli sağlık personeli sayısını artıracağı öngörülmektedir.

P-095 - DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE EBELİK EĞİTİMİ

Hacer ÜNVER1, Çiğdem ERDEMOĞLU1,

1İnönü Üniversitesi,

Dünyada ilk ebelik okulları 1673'te Fransa'da, 1701'de Almanya'da, 1725'te Londra'da açılmıştır. Dünyada ebelik eğitimi ve hizmetleri ülkenin tarihsel, kültürel, sosyopolitik durumlarından etkilenmiştir. Dünyada ebelik eğitimi incelendiğinde ülkeler arasında farklılık bulunmaktadır. Belçika'da bir yıl hemşirelik eğitiminden sonra özel alan olarak, Finlandiya'da eğitimin başlangıcında dört hemşirelik dalından biri olarak ebelik seçilebilmektedir. Amerika'da ebelik eğitimi, en az 3 yıl eğitim alarak yetişen lisans mezunu ebeler (licenced midwife) ve hemşirelik eğitimi üzerine 18 aylık eğitimle yetiştirilen hemşire ebeler (nursemidwife) olmak üzere iki düzeyde yapılmaktadır. Lisans mezunu ebeler evde ve doğum merkezlerinde doğum yaptırabilmekte, serbest çalışabilmekte ve birçok ilacı reçete edebilmektedirler. Bu durum ebelerin daha kapsamlı bakım vermelerini sağlamaktadır. Amerika Birleşik Devletlerinde 3 çeşit ebelik programı vardır. 1- Sertifikalı Ebelik Hemşirelik (CNMs) ve Sertifikalı Ebeler (CMs) 2- Lisanslı veya Sertifikalı (direk giriş) Ebeler Sertifikalı Profesyonel Ebeler (CPMs) 3- Ebelik Mesleğinden Olmayan / Deneyimli Kişiler Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde Avrupa Birliği'nin direktifleri doğrultusunda "ebe" olabilmek için üç ayrı yol önerilmektedir: 1. En az 10 yılık temel eğitim (lise eğitimi) üzerine teori ve uygulama dahil en az 3 yıllık tam zamanlı ebelik öğretimi 2. AB direktifleri ile uyumlu hemşirelik eğitimi üzerine teori ve uygulama dahil en az iki yıllık ya da 3600 saatlik tam zamanlı ebelik öğretimi 3. AB direktifleri ile uyumlu hemşirelik eğitimi ve konu alanı ile ilgili sertifikalı olarak bir yıllık mesleki uygulama üzerine teori ve uygulama dahil en az 18 aylık ya da 3000 saatlik tam zamanlı ebelik öğretimi. Ülkemizde 1800'lü yıllarda formal eğitime başlayan Ebelik mesleği 1982 yılında lise düzeyinde eğitime başlamış, 1996 yılında lisans eğitimi hakkını kazanmıştır. Ebelik lisans eğitimi 2016-2017 eğitim-öğretim yılında ikisi KKTC'de olmak üzere toplam 45 üniversite bünyesinde yer alan Hemşirelik Yüksekokulu, Sağlık Yüksek Okulları (SYO) ve Sağlık Bilimleri Fakültelerinin Ebelik bölümlerinde verilmektedir. Bunun yanı sıra lisans eğitimini tamamlayan ebeler, ebelik ya da farklı bir anabilim dalında yüksek lisans eğitimlerini yapabilmektedirler. Ebelik biliminin gelişmesinde önemli bir yere sahip olan lisansüstü eğitim 2003 yılında başlamış ve halen on dört üniversite tarafından verilmektedir. Sağlık Bilimleri Enstitüleri Enstitüleri içerisinde yer alan ve aralarında Ebelik Anabilim Dallarının da bulunduğu bu üniversiteler; Mersin, Ege, Cumhuriyet, Çukurova, Kocaeli, İstanbul, Adnan Menderes ve Atatürk Üniversitesi, Balıkesir, Celal Bayar, İstanbul Bilim, İnönü, Eskişehir Osmangazi, Karabük, 'dür. İlk kez 2013 yılında Atatürk Üniversitesi'nde Ebelik Anabilim Dalında başlanan doktora programıyla öğretim yılında eğitime başlanmıştır. Şu an İstanbul Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi'nde doktora programları yürütülmektedir. Ebelik Anabilim Dallarının sayısı ve ebelik doktora programlarının artmasıyla birlikte birlikte mesleğimiz gelişmeye devam edecek ve ebelik profesyonel bir meslek olarak daha güçlü adımlarla ilerleyecektir.

P-096 - PREMENSTRUEL SENDROM VE EBELİK

Elif Tuğçe ÇİTİL1, Funda ÇİTİL CANBAY2, Nurten KAYA1,

1İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, 2Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü,

Puberteden menopoza kadar olan dönemde kadın sağlığından sorumlu olan ebeler, kadın ve ailesinin sağlığının geliştirilmesinde önemli rollere sahiptir. Böylece 15-49 yaş aralığında üreme çağındaki kadınların menstruasyonuna ilişkin bakım girişimlerinin yönetilmesi ve bu konuda sağlığın korunması ve geliştirilmesi ebelerin yetki alanları içerisindedir. Bu noktadan hareketle derleme, Premenstruel Sendrom (PMS)'u tanımlamak ve sorunun yönetilmesinde ebelik girişimlerini açıklamak için hazırlandı.

Bu derlemenin kuramsal içeriği hazırlanırken; PMS konusuna ilişkin Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanan derlemeler, sistematik araştırmalar ve doğum ve kadın sağlığı kitapları incelendi.

PMS, en önemli menstruasyon sorunlarından biridir ve birçok kadının yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. PMS, kadınlarda menstruel döngünün geç luteal döneminde memelerde şişkinlik, baş ağrısı, halsizlik ve kilo alımı gibi fiziksel ve depresif duygu durum, irritabilite, gerginlik gibi ruhsal belirtilerin ortaya çıkıp bu durumun genellikle mensturasyonun başlamasıyla ortadan kalktığı bir tablodur. PMS 1930'lu yıllardan beri tanımlanan bir kavram olmasına karşın nedeni tam olarak anlaşılamamış, çoklu faktörlerin etkili olduğu düşünülmüştür. PMS, 150 kadar farklı belirti ile kendini gösterebilmektedir. Bu belirtilerde en önemli yeri duygudurum ve davranış değişiklikleri almaktadır. PMS tanısı olan kadınların bakım ve tedavisindeki temel hedef, belirtilerin azaltılması ve sosyal, mesleki işlevselliğin düzeltilmesi dolayısıyla da yaşam kalitesinin artırılmasıdır.

Kanıt temelli ve bireyselleştirmiş ebelik bakımında, kadın ve ailesinin sağlığının geliştirilmesi oldukça önemlidir. Milyonlarca kadını olumsuz etkileyen, kadın sağlığı sorunlarından biri olan PMS belirtilerini tanımak ve uygun bakımı vermek kadın sağlığının korunmasında ve geliştirilmesinde önemli rolü olan ebelerin görevleri arasındadır. Ebeler, PMS belirtilerini tanımalı ve sorunu olan kadınları, PMS ile baş etme yöntemleri ve tedavisi konusunda yönlendirmelidirler.

P-097 - EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN İNFİLTRASYON TAKİBİ İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ ARASINDA İLİŞKİ

ZEYNEP BOZGAÇ1, CELALETTİN ÇEVİK2, ÖZLEM DOĞU1,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ, 2BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ,

Etkili problem çözme stratejileri ve güçlü bir bilgi temeline dayalı karar verme yeteneği problem çözme yeteneği ile sağlanmakta olup; yüksek düzeyli düşünmeyi gerektiren, etkili çözüm yollarının belirlenmesi ve karar verilmesini kapsayan bilişsel ve davranışsal bir süreçtir. Bu doğrultuda çalışma, hemşirelik öğrencilerinin klinikte sık karşılaştıkları intavenöz katater komplikasyonu olan infiltrasyon takibi ile problem çözme becerileri düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı araştırma türünde olan araştırmanın evreni iki Kamu Üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören ebelik öğrencileri oluştururken, örneklemini Mart-Mayıs 2017 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden 259 öğrenci (%90,0) oluşturmuştur. Veriler “Kişisel Bilgi Formu”, " İnfiltrasyon Takibi Bilgi Formu" ve “Problem Çözme Envanteri”(PÇE) ile toplanmıştır. Kişisel bilgi formu öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerini sorgulayan 20 soru, IV katater sonrası infiltrasyon gelişimini önleme yönelik bakımı hakkında araştırmacılar tarafından ilgili lüteratür doğrultusunda hazırlanan bilgi formu 10 soru ve öğrencinin problem çözme yeteneğini değerlendiren 35 soru olmak üzere toplam 66 sorudan oluşmuştur. 1982 yılında Heppner ve Petersen tarafından geliştirilen ve 1990 yılında Taylan tarafından Türkçe’ye uyarlanan Problem Çözme Envanteri Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten en az 32, en fazla 192 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması, bireyin problem çözme becerileri konusunda kendini yetersiz algıladığını gösterir. Ölçeğin bu çalışmadaki örneklem grubu için Cronbach Alpha katsayısı 0.88 olarak yüksek güvenilir aralıkta bulunmuştur. Verilerin analizinde yüzdelik, aritmetik ortalama, ve colerasyon testi kullanılmıştır. İstatistiksel olarak $p<0.05$ anlamlı kabul edildi.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde, öğrencilerin yaş ortalamasının 21,52±1,41(min:19, max:33) olduğu, %97.5' inin düz lise, anne (%69.9) ve babalarının çoğunluğunun (44.8) ilköğretim mezunu olduğu, %83.0'ının mesleğini sevdiği ve %74.1'inin isteyerek seçtiği belirlendi. Öğrencilerin %89.6'sı okullarında laboratuarının olduğunu, %90.7'si temel ilkeler dersinde aktif olarak laboratuarı kullandığını ve %77.2'si laboratuar eğitimleri ile uygulamalarında kendilerine daha çok güvendiğini ifade etti. Çalışmaya dahil edilen öğrencilere intravenöz katater uygulamasında en sık gözlemlenen infiltrasyon komplikasyonun 1.sebebi olan aseptik tekniğe dikkat etme durumları sorulduğunda %82.6'sı "evet" olarak cevap verir iken %10.4'ü "kısmen" cevabını vermiştir. Öğrencilerin infiltrasyon bilgi puan ortalamasının 6.88±2.99 (Min 0– Max 10) orta düzeyde olduğu, PÇE toplam puan ortalamasının 117.94±.22.61 olarak yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. İnfiltrsayoan bilgi durumunun PÇE puan orta¬laması arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı olmayan fark oluştuğu, PÇE algısı arttıkça bilgi puanının azaldığı saptanmıştır (r=-.040; p= .524).

Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin problem çözme envanterinin yüksekliği bireyin problem çözme becerisinin düşük olduğunu ve infiltrasyon bilgi puanını ile ters yönde etkilediği söylenebilir.

P-098 - EBELİK 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİNİN BELİRLENMESİ VE BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

TUĞÇE AYDEMİR1, LEYLA BAYTAR1, ÖZLEM DOĞU1,

1SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Araştırma, ebelik öğrencilerinin öğrenme stilleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmış tanımlayıcı bir çalışmadır.

Araştırma Mart-Nisan 2017 tarihleri arasında, Sağlık Bilimleri Fakültesinde yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, ebelik 1. sınıf öğrenciler (n=64) oluşturmuştur. Araştırmada veriler, "Birey Tanıtım Formu" ve "Felder ve Soloman Öğrenme Stilleri Envanteri" kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce ölçek geçerlik güvenilirliğini gerçekleştiren Sayın Özer Keskin'den, Fakültesi Dekanlığı‟ndan ve örneklem kapsamına alınan her bir öğrenciden yazılı/sözlü izin alınmıştır. Verilerin analizinde yüzdelik, aritmetik ortalama, Student t testi, Kruskall Wallis, Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Cronbach Alpha katsayısı 0.66 olarak örneklemimiz için güvenilir olarak değerlendirildi. İstatistiksel olarak $p<0.05$ anlamlı kabul edildi.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin, yaş ortalaması 19.10±1.22 olduğu, % 70.3‟ünün Anadolu lisesinden mezun olduğu, %73.4'ünün ve %50.0'sının anne ve babasının ilköğretim mezunu olduğu, %78.1'inin yurtta kaldığı ve %73.4'ünün mesleği kendi isteği ile seçtiği görüldü. İlgili fakültenin simülasyon labaratuvarının olduğu ve ebelik öğrencilerinin %76,6'sının klinik ve labaratuvarda aktif katılım gösterdiği ve öğrencilere ders çalışma yöntemleri sorulduğunda %79.7'sinin %79.7'sinin "kendi ders notlarım" şeklinde ifade ettiği görüldü. Öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stiline göre dağılımı incelendiğinde; öğrencilerin % 90,6'sının sıralı, %93.82'inin görsel, %65.6'sının hissederek ve %78.1'inin yaparak öğrenme stiline sahip oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin öğrenme stili ile yaş, lise eğitimi, anne-babanın eğitim durumu arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır. Görsel, hissederek ve yaparak öğrenme stiline sahip öğrencilerin uygulamada daha aktif olduğu, sıralı ve sezgisel öğrenme stiline sahip öğrencilerin ders çalışırken kendi ders notlarını kullanmayı tercih ettiği gözlendi.

Hemşirelik bilim, sanat ve beceriye dayalı bir meslek olması nedeniyle öğrencilerin öğrenme stillerinin çoğunun görsel, hissederek ve yaparak olması olumlu bir durum olarak ele alınmıştır.

P-099 - OMUZ YARALANMASI OLAN BİREYLERDE SKAPULA POZİSYONU, OMUZ FONKSİYONLARI VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: PİLOT ÇALIŞMA

ASUDE ARIK1, ESRA ATEŞ NUMANOĞLU1, AYŞENUR KARAMAN1, ZAFER ERDEN1, GÜRSOY COŞKUN1, FİLİZ CAN1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ,

Omuzun ve üst ekstremitenin fonksiyonel olarak kullanılabilmesinde skapulanın normal pozisyonu ve hareketleri önemlidir. Omuza ait problemler sonucu skapulanın pozisyonu ve skapular hareketlilikte sapmalar meydana gelir. Bu çalışmada omuz problemi olan hastalarda skapula pozisyonu ile omuz fonksiyonları ve yaşam kalitesi arasındaki etkilenimi incelemek amaçlanmıştır.

Çalışmaya değişik omuz problemleri olan yaşları 43 ile 68 arasında değişen 6 kadın 7 erkek hasta dahil edildi. Hastalarda skapula pozisyonundaki değişimi belirlemek amacıyla referans noktalardan bilateral olarak 3 farklı şekilde (T3 vertebra ile skapulanın medial kenarı arası, T7 vertebra ile skapulanın inferior kenarı arası ve scapulanın inferior kenarı ile oturma yüzeyi arası) mezura ile ölçüm yapıldı. Hastaların yaşam kalitesi SF-36 yaşam kalitesi ölçeği ile, omuz fonksiyonları Constant Omuz Skoru ile değerlendirildi.

T3 vertebra ve skapula medial kenarı, T7 vertebra ve skapula inferior kenarı, skapula inferior kenarından oturma yüzeyine yapılan ölçümler sonucu sağ ve sol taraf arasında ortaya çıkan farklar ile Constant skoru ve SF-36 arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmadı ($p>0.05$). Skapula pozisyonunu değerlendirmek amacıyla yapılan 3 farklı ölçüm yönteminden sadece T7 vertebradan skapula inferior kenarına ve inferior kenardan oturma yüzeyine yapılan ölçüm arasında orta kuvvette aynı yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulundu ($p=0.05$, $r=0.54$), diğer ölçümler arasında anlamlı ilişkiye rastlanmadı ($p>0.05$). Constant skoru ve SF-36 sonuçları arasında anlamlı ilişkiye rastlanmadı ($p>0.05$).

Çalışmamızda omuz yaralanmaları sonrası skapula pozisyonunda meydana gelen değişimler ile yaşam kalitesi ve omuz fonksiyonları arasında ilişkiye rastlanılmadı. Yapılan bu pilot çalışma sonucunda skapula pozisyonunun hareket esnasında da değerlendirilerek bu parametrelerin değerlendirilmesi düşünülmektedir.

P-100 - ADÖLESAN İDİYOPATİK SKOLYOZLU HASTALARDA KONSERVATİF TEDAVİNİN VÜCUT AĞIRLIĞI TAŞIMA ASİMETRİSİNE ETKİSİ

Burçin AKÇAY BAYRAKTAR1, Ata ELVAN1, Metin SALMANİ1, Alphan ÇAKIROĞLU1, Gonca İNANÇ1, İ. Engin ŞİMŞEK1, İ. Safa SATOĞLU1, Ömer AKÇALI1, Adile ÖNİZ1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi,

Adölesan idiyopatik skolyozu (AİS) olan hastalarda omurgadaki lateral deviasyon ve pelvik shifte bağlı olarak sağ-sol ayak üzerindeki ağırlık taşıma yüzdeleri değişkenlik göstermektedir. Bu çalışma ile konservatif tedavinin vücut ağırlığı taşıma asimetrisi üzerine etkisi olup olmadığını araştırmak hedeflenmektedir

Çalışmaya 2014-2017 tarihleri arasında, 12-16 yaş arası AİS tanısı almış 20 katılımcı (2 erkek-18 kız, yaş ortalaması:14 ±2 yıl) dahil edilmiştir. Katılımcılara korse ve egzersiz tedavisini içeren konservatif tedavi uygulanmıştır. Skolyoza özel Schroth egzersizleri günde 1,5saat, haftada 3gün ve toplam 6 hafta olmak üzere 18 seans, korse tedavisi ise günde 23 saat verilmiştir. Hastaların Cobb açıları (A-P x-ray grafisi üzerinden) kaydedilmiştir. Sağ ve sol ağırlık aktarma yüzdeleri Balance Master System (NeuroCom International Inc. Clackamas,OR,USA) ver. 8.1 ile tedavi öncesi, tedavi sonrası ve tedavi sonrası 3. ayda değerlendirilmiştir. İstatistiksel analiz için Paired Samples T Test kullanılmıştır.

Katılımcıların tedavi öncesi Cobb açıları ortalaması 32.05±6.20°, korseli çekilen x-ray sonucundaki Cobb açıları ortalaması 16.80±10.66°'dir. Tedavi öncesi (TÖ) vücut ağırlığını taşıma yüzdesi ortalaması sol ayak üzerinde %54.50±6.87, sağ ayak üzerinde ise %45.50±6.87 olarak kaydedilmiştir. Tedavi sonrası (TS) vücut ağırlığını taşıma yüzdesi ortalaması sol ayak üzerinde %54.65±4.77, sağ ayak üzerinde ise %45.50±4.90 olarak kaydedilmiştir. TS 3. ay ölçümleri sonucunda ise vücut ağırlığını taşıma yüzdesi ortalaması sol ayak üzerinde %52.21±5.63, sağ ayak üzerinde ise %47.78±5.63 olarak ölçülmüştür. Tedavi öncesi ve sonrasında ağırlık taşıma yüzdeleri açısından sol-sağ arasında anlamlı fark gözlenmektedir ($p<0,05$). Ancak TS 3. aydaki ölçümlerde aynı anlamlı sonuca rastlanmamakta ve ortalamalara bakıldığında da sol ve sağ arasındaki asimetrinin azaldığı gözlenmektedir ($p > 0.05$).

AİS'li hastalarda sağ ayak üzerine ağırlık aktarımının daha az olduğu belirtilmektedir. Çalışmamızın sonuçları da literatürü destekler yöndedir. Ayrıca konservatif tedavinin akut etkisinin vücut ağırlığı taşıma asimetrisini değiştirmediği dikkat çekicidir. Ancak konservatif tedavinin 3 ay sonraki etkilerinin sol ve sağ ayak üzerinde ağırlık taşıma asimetrisini olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Konservatif tedavinin uzun dönem etkilerinin incelendiği çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

P-101 - BOLU'DA PATATES TOPLAYAN ÇİFTÇİLERDE UZUN SÜRE ÇÖMELME SONUCU OLUŞAN TEK TARAFLI DÜŞÜK AYAK

BARIŞ ALKAN1, TAMER ÇANKAYA2, EMRE ALTINDAĞ3, YALKIN ÇALIK4,

1BOLU İZZET BAYSAL DEVLET HASTANESİ KÖROĞLU ÜNİTESİ ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ DEPARTMANI, 2ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 3GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ, 4BOLU İZZET BAYSAL FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ,

Bu çalışmada zamanının çoğunu çömelerek çalışmak durumunda kalan tarım işçilerinde görülebilen peroneal nöropatinin klinik özellikleri ile takip ve tedavi sonuçlarını değerlendirmek amaçlandı.

Çalışmaya 2010-2014 yılları arasında polikliniğe başvuran hastalardan peroneal nöropati tanısı almış, özgeçmişinde çömelerek çalışma öyküsü olan,teşhis edildikten sonra ki 1 ay içerisinde 20 seans klasik fizyoterapi programına alınmış ve ayak bileği ortezi (AFO) verilen 12'si erkek, 9'u kadın toplam 21 tarım işçisi hastanın dosyası alındı. Elektromyografide (EMG) tedavi öncesi, birinci ve üçüncü ayda tibialis anterior, ekstansor digitorıum brevis, peroneus longus ve gastroknemius kasları ile periferik sinir iletim hızları değerlendirildi.

Çalışmaya alınan hastaların 12'si (%57,1) erkek, 9'u (%42,9) kadındı. Hastaların tümünde tek taraflı (13sağ,8 sol) düşük ayak mevcuttu. EMG de tedavi öncesi 13 hastada (%61,9) proksimal bileşik kas aksiyon potansiyelinde (BKAP) azalma saptandı. Hastalara uygulanan medikal ve fizyoterapi ile birlikte AFO uygulamasının istatistiksel anlamlı olarak tedavi edebildiği gözlendi. ($p<0,05$). Hastaların 3.aydaki tedavi sonrası ölçümlerde 3 hastada (%14,2) hala perones longus kasında BKAP düşüktü. Bu hastalarda fibrilasyon ve pozitif keskin dalga paterni gözlendi. Bu hastalara cerrahi tedavi önerildi.

Klinik ve elektromiyografi ile tanı konulan bu olgular göstermiştir ki, Bolu'da uzun süre çömelerek patates toplayan çiftçilerde düşük ayak görüldüğünde diğer sebeplerle beraber özellikle peroneal sinir hasarı hatırlanmalıdır, bu türden sinir hasarında 3 ay klinik gözlem, fizyoterapi, AFO kullanımı ve EMG ile takip önemlidir. İyileşme görülmeyen vakalarda cerrahi gereklidir.

P-102 - KLİNİK ÖNCESİ FİZYOTERAPİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ

Tahir KESKİN1, Ferdi BAŞKURT1, Zeliha BAŞKURT1, Tuba İNCE PARPUCU1,

1Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri bireylerin hem öğrencilik hem de sosyal yaşamlarında vazgeçilmez bir ögedir. Bu çalışmanın amacı, fizyoterapi öğrencilerinde eleştirel düşüme eğilimi ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesidir

Bu çalışma tanımlayıcı tiptedir. Çalışmanın evrenini 2016- 2017 eğitim öğretim yılında bir üniversitede lisans eğitimi gören klinik öncesi fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri oluşturmuştur. Herhangi bir örnekleme yöntemine başvurulmayıp çalışmaya katılmayı kabul eden bütün öğrenciler çalışma kapsamına alınmıştır. Çalışmanın örneklemini 192 klinik öncesi fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmanın veri toplama aşamasında Sosyo- demografik özellikler formu, Kalifornia Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri kullanılmıştır. Öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri ile problem çözme becerileri puanları arasındaki ilişki Pearson's Korelasyon testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Yaş ortalaması 20.02±1.30 olarak belirlenen örneklem; 147 kız, 45 erkek olmak üzere toplam 192 kişiden oluşmaktadır. Birinci sınıf öğrencilerin eleştirel düşünme eğilim puan ortalaması 214.45±21.05, ikinci sınıfların 206.18±20.05, üçüncü sınıfların 206.00±23.34 dir. Örneklemin eleştirel düşünme eğilim puan ortalaması ise 208.97±21.67 olarak belirlenmiş olup bu puan düşük düzeydedir. Birinci sınıf öğrencilerin problem çözme beceri puan ortalamaları 89.07±15.47, ikinci sınıfların 86.71±15.66, üçüncü sınıfların 92.42±17.82 dir. Örneklemin problem çözme beceri puan ortalaması ise 89.21±16.34 olarak belirlenmiştir. Eleştirel düşünme eğilimleri ve problem çözme becerileri puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır ($r=-0.566$, $p<0.001$).

Klinik öncesi fizyoterapi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı ilişki olduğu ve öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri arttıkça problem çözme becerilerinin de arttığı söylenebilir.

P-103 - THE BACK ILLNESS PAIN AND DISABILITY NINE-ITEM SCALE (BACKILL) TÜRKÇE VERSİYON, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI (PİLOT ÇALIŞMA)

Mübeccel Nur ÇARHOĞLU1, Seyit ÇITAKER2,

1Hitit Üniversitesi Sungurlu Meslek Yüksekokulu,Terapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,Fizyoterapi Programı,Çorum,Türkiye, 2Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Bölümü,Ankara,TÜRKİYE,

Bel ağrısı, yaygın olarak görülen bir sağlık problemidir. Dünya nüfusunun % 65-80'i yaşamlarının herhangi bir döneminde bel ağrısı ile karşılaşmaktadır. Yapılan çalışmalar Türk toplumu için bu oranın % 44,1 olduğunu belirtmektedir. Her ne kadar bel ağrılarında prognoz iyi olarak değerlendirilse de bel ağrısına bağlı sakatlık tedavisi güç olan bir durumdur. Lomber bölge ağrılarında tedavi ve rehabilitasyonun planlama ve uygulama aşamalarında hastanın hem değerlendirilmesinde hem de takibinde ölçüm anketleri kullanılmaktadır. Ölçüm anketlerinin doğru kullanımı başarılı bir tedavi programı için gereklidir. Bu da bel ağrısı şikayeti olan hastalarda objektif değerlendirmenin yanı sıra kişinin fiziksel, sosyal ve iş yaşamının subjektif olarak geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış anketlerle ölçülmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Bel ağrısı şikayeti olan hastalarda anketlerin kullanımın önemi birçok çalışmada vurgulanmıştır. The Back Illness Pain and Disability Nine-ITEM Scale (BACKILL) L. Tesio ve arkadaşları tarafından 1997 yılında bel ağrısının etkisini hasta raporlu değerlendirmek için geliştirilen bir skaladır. Skala, bel ağrısını ve mobiliteyi sorgulayan dokuz maddeden oluşmaktadır. BACKILL Skalasının Türkçe versiyon, geçerlik ve güvenirliği bulunmamaktadır.Çalışmanın amacı The Back Illness Pain and Disability Nine-Item Scale (BACKILL)'in Türkçe versiyon, geçerlik ve güvenirliğini belirlemektir.

Çeviri ve kültürel adaptasyon Beaton ve arkadaşları tarafından belirtilen metoda göre altı aşamada yapıldı. Komisyon tarafından oluşturulan BACKILL skalasının son hali pilot olarak 35 sağlıklı kişiye ve bel ağrısı şikayeti bulunan 15 hastaya yüz yüze uygulanarak anlaşılabilirliği test edildi. Anlaşılabilirlik testi sonrası aynı komisyon tarafından BACKILL Skalasının Türkçe versiyonu oluşturuldu. BACKILL Skalası Türkçe versiyonunun iç güvenirliği ve test-tekrar test değerlendirmeleri; bel ağrılı hastalara yapılacaktır. Ayrıca BACKILL Skalası Türkçe versiyonu, geçerlik ve güvenirliği kanıtlanmış Oswestry Bel Ağrısı Anketi ve Roland-Morris Özürlülük Anketi ile karşılaştırılacaktır. Elde edilen veriler uygun istatistiksel yöntemlerle incelenerek, BACKILL Skalasının Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirliği belirlenecektir.

BACKILL Skalası Türkçe versiyonunun anlaşılabilirliği 35 sağlıklı kişi ve 15 bel ağrılı hasta üzerinde değerlendirilerek anlaşılır olduğu belirlendi.

BACKILL Skalasının Türkçe versiyonu anlaşılabilirdir. Çalışmanın ilerleyen aşamalarında BACKILL Skalasının Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirliğine bakılacaktır. Skalanın Türkçe versiyonu Türkiye'de yapılacak olan klinik çalışmalara, araştırmalara ve bel ağrılı hastaların değerlendirilmesinde önemli katkılar sağlayacaktır.

P-104 - GENÇ ERİŞKİNLERDE VÜCUT KİTLE İNDEKSİ VE SAĞLIKLA İLGİLİ YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

TUBA İNCE PARPUCU1, ZELİHA BAŞKURT1, FERDİ BAŞKURT2, MESUT ERGAN1,

1SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, 2SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Vücut ağırlığı ile morbidite ve mortalite arasındaki ilişkiyi inceleyen çok çalışma olmasına rağmen vücut ağırlığı ve sağlıkla ilgili yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi inceleyen az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı genç erişkinlerde vücut kitle indeksi (VKİ) ve sağlıkla ilgili yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

Toplam olarak 87 genç erkek ve kadın (ortalama yaş = 27.06; standard sapma = 4.25) çalışmaya dahil edilmiştir. VKİ kişilerin kendi ifade ettikleri boy ve ağırlıkları (kg/m2) olarak hesaplandı ve ‘zayıf’ (<18.5), ‘normal kilo’ (18.5-24.9) ve ‘fazla kilolu’ veya ‘obez’ (≥25.0) olarak gruplara ayrıldı. Sağlıkla ilgili yaşam kalitesi SF-36 ile değerlendirildi.

Çalışmaya katılanların % 65.5’i normal kilo, % 5.7’si zayıf, % 28.7’si fazla kilo veya obez idi. Normal ağırlık ve düşük kilolu bireylerle karşılaştırıldığında, 'fazla kilolu' veya 'obez' deneklerin yaşam kalitesi skorları düşüktür. Gruplar arası karşılaştırma gösterdi ki sağlıkla ilgili yaşam kalitesi alt skorlarında (ağrı ve zihinsel rol kısıtlamaları alt ölçekleri hariç) anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir ($p<0.05$). Benzer şekilde vücut kitle indeksi ve yaşam kalitesi arasında negatif korelasyon bulunmuştur ($p<0.05$).

Verilerin kesitsel niteliğinin sınırlarını kabul eden sonuçlar, sağlıklı yaşam kalitesinin genç erişkin popülasyonda VKİ normal aralıktan arttıkça azaldığını ortaya koymaktadır. HRQoL'un neredeyse tüm yönleri, artmış VKİ'den olumsuz bir şekilde etkilenmektedir. Dolayısıyla, koruyucu programlar bu popülasyonda normal ağırlığı korumayı veya yeniden kurmayı hedeflemelidir.

P-105 - PRİMER DİZ OSTEOARTRİTİNDE SÜRELİ KALK YÜRÜ TESTİ İLE FONKSİYONEL DURUM VE AĞRI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

FATİH ÖZDEN1, NAZAN TUĞAY1, BAKİ UMUT TUĞAY1, CEM YALIN KILINÇ1,

1MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ,

Çalışmanın amacı primer diz osteoartriti olan bireylerde süreli kalk yürü testi ile ağrı şiddeti ve fonksiyonel durum arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Çalışmaya Amerikan Romatoloji Birliği (ACR) kriterlerine göre primer diz osteoartriti (OA) tanısı alan 53 olgu (48 kadın, 5 erkek) dahil edildi. Olguların demografik ve klinik bilgileri kaydedildi. Hastalara Süreli Kalk ve Yürü Testi (SKYT) ile birlikte istirahat ve aktivite sırasındaki ağrı şiddetini belirlemek için Görsel Analog Skalası (GAS), fiziksel fonksiyonlarını değerlendirmek için Batı Ontario ve McMaster Üniversitesi Osteoartrit İndeksi (WOMAC) kullanıldı.

Çalışmaya dahil edilen olguların yaş ortalaması 58.81± 9.11 yıl idi. GAS istirahat ve aktivite ağrı şiddeti ortalamaları sırasıyla 1.54±1.37 ve 4.42±1.54 olarak bulundu. WOMAC ağrı, sertlik, fiziksel fonksiyon ve toplam puan ortalamaları sırasıyla 9.01 ± 2.36, 1.81 ± 1.48, 38.13 ± 9.07 ve 48.96 ± 11.75 idi. SKYT ortalaması 11.02 ± 2.32 saniye olarak hesaplandı. SKYT ile GAS ve WOMAC skorları arasında ilişki olmadığı görüldü ($p > 0.05$).

Çalışmadan elde edilen sonuçlar, primer diz osteoartriti olan hastalarda SKYT skorlarının istirahat ve aktivite sırasındaki ağrının şiddetinden etkilenmediğini ve olguların fiziksel fonksiyonel durumları ile ilişkili olmadığını göstermiştir.

P-106 - KAS İSKELET SİSTEMİ PROBLEMİ OLAN HASTALARA VERİLEN EV EGZERSİZ PROGRAMININ ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ : PİLOT ÇALIŞMA

MUHAMMED ARCA1, ELİF DİLARA DURMAZ2, ABDURREZAK KEŞİM2, SEDAT KURT2, ABDULLAH DEĞER2, FIRAT NERGİZ2, MEHMET ŞİRİN GÖN2,

1DİCLE ÜNİVERSİTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI, 2GAZİ YAŞARGİL EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ,

Fizik tedavi polikliniğinden egzersiz eğitimi verilmek üzere fizyoterapi salonuna yönlendirilen hastalara verilen egzersiz eğitiminin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

18-65 yaş aralığında bel, boyun, omuz, diz ağrısı ile fizyoterapiste egzersiz eğitimi için 68 hasta yönlendirilmiştir. Bu hastaların demografik bilgileri için kişisel bilgi formu doldurulmuştur. Egzersiz eğitimi verildikten sonra sonra ağrıları visuel analog skalasıyla (VAS) değerlendirilmiştir. 30 gün sonra hastalar telefonla aranarak ağrıları ve verilen egzersizleri yapıp yapmadıkları sorgulanmıştır.

Çalışmaya katılan hastaların %55.9'u (38) kadın ve %44.1'i (30) erkek idi. Yaş ortalaması 35.58±11.49 olan hastaların %73.5'i evli, %45.6'sı ilköğretim mezunu, %45.6'sı ev hanımı idi. Hastaların %38.2'si (26) boyun, %39.5'i (27) bel, %11.8'i (8) omuz, %10.3'ü (7) diz ağrısıyla başvurmuştur. Eğitim verilen hastalardan % 52.9'u (36) egzersizlerini yapmamış %47.1'i (32) egzersizlerini yapmıştır. Egzersiz yapan hastaların %78.1'i bu süreçte analjezik kullanmadığını belirtmiştir. Egzersiz yapanlarla yapmayanların egzersiz öncesi ve sonrası VAS sonuçları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunmuştur ($p<0.05$). Sonuçlar:

Bel, boyun, diz ve omuz ağrısıyla fizyoterapiste egzersiz eğitimi için yönlendirilen hastaların verilen egzersizlerini yaptıklarında ağrılarının azaldığını belirtmişlerdir. Egzersiz yapmayan hastaların oranları yüksek olduğu için egzersiz eğitiminin kapsamı genişletilmelidir. Ayrıca egzersiz eğitiminin kalitesini artırmak ve düzenli takibin sağlanabilmesi için hasta başına düşen fizyoterapist sayısının artırılması gerekmektedir

P-107 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE HALLUKS VALGUS PREVELANSI VE ŞİDDETİNİN AYAKKABI SEÇİMİYLE İLİŞKİSİ

Emine CİHAN1, Cansu ŞAHBAZ PİRİNÇÇİ2, Cahit Burkay EKER3, Necmiye ÜN YILDIRIM4,

1Selçuk Üniversitesi,Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 2Atatürk Eğitim Ve Araştırma Hastahanesi, 3Deha Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi, 4Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,

Halluks valgus, ayak başparmağındaki anormal açılaşma, rotasyon ve lateral fleksiyon ile karakterize bir deformitedir. Çalışmamızda üniversite öğrencilerinde halluks valgus prevelansının ve şiddetinin, ayakkabı seçimiyle ilişkisinin belirlenmesi ile bu deformitenin yaşam kalitesi üzerine olan etkisinin araştırılması amaçlandı.

Çalışmaya sağlık bilimlerinde okuyan 800 öğrenci katıldı. Öğrencilerin demografik bilgileri, ayakkabı seçimleri ve deformitenin genetik geçişli olup olmadığı sorgulandı. Öğrencilerin ayakları bilateral ve çıplak olacak şekilde, standart ayakta dik duruş pozisyonunda değerlendirildi. Deformite şiddetinin belirlenmesi için Manchester Skalası, yaşam kalitesinin belirlenmesi için ise Kısa Form-36 (SF-36) kullanıldı. Parametreler arası ilişkiye Pearson Korelasyon testiyle; kategorik veriler arası ilişkiye Ki-Kare Testiyle bakıldı

Yaş ortalaması 19.44 ± 1.67; VKİ 20.81 ± 2.58 olan 68 (%8.5) öğrenciye ait toplam 124 ayakta hafif (%80.1) ve orta (%11) şiddette halluks valgus saptandı. 12 (%8.9) ayak ise normaldi. Orta şiddette halluks valgus gözlenen öğrencilerde bu deformitenin genetik geçişli olduğu, hafif şiddetli halluks valgus gözlenenlerde ise bu deformitenin ortopedik olmayan ayakkabı seçimiyle doğru orantılı olarak arttığı bulundu ($p<0.05$). halluks valgus ve VKİ arasında anlamlı bir farklılık gözlenmezken, deformite gözlenen kişilerde ağrı ($p<0.05$) ve fiziksel rol güçlüğü ($p<0.05$) arasında doğru orantı bulundu.

Yapılan derleme çalışmalarında halluks valgusun toplumda özellikle kadın cinsiyette, yüksek olduğu ve yaş ortalaması arttıkça, instabiliteye neden olup düşme riski oluşturduğu rapor edilmiş, çalışmamızın sonuçları da literatürle paralellik göstermektedir.

P-108 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE PES PLANUSUN FONKSİYONELLİK ÜZERİNE ETKİSİ

Emine CİHAN1, Cansu ŞAHBAZ PİRİNÇÇİ2, Cahit Burkay EKER3, Necmiye ÜN YILDIRIM4,

1Selçuk Üniversitesi,Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 2Atatürk Eğitim Ve Araştırma Hastahanesi, 3Deha Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi, 4Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,

Çalışmamızın amacı pes planus tanısı konmuş sağlık alanındaki öğrencilerde pes planusun ayak ağrısı, yetersizlik ve aktivite kısıtlılığı üzerine olan etkisini araştırmaktır

Çalışmaya, pes planus teşhisi konulan 67 (12 erkek, 55 kadın) öğrenci dahil edildi. Alt ekstremite cerrahisi geçiren ve obezitesi olan kişiler çalışma dışı bırakıldı. Demografik bilgileri, ortopedik ayakkabı/tabanlık kullanımları ve ayakta kalma süreleri kaydedildi. Pes planusa bağlı ağrı, yetersizlik ve aktivite kısıtlılığının değerlendirilmesi için Ayak Fonksiyon İndeksi (AFİ) kullanıldı. Parametreler normal dağılım göstermediği için parametreler arası ilişkiye Spearman Korelasyonu ile; kategorik veriler arasındaki ilişkiye ise Ki-Kare Testiyle bakıldı.

Katılımcıların yaş ortalaması 19,32 ±1,18; VKİ değeri 22,41∓3,52 olarak bulundu. Tabanlık veya ortopedik ayakkabı kullanan 4 kişide pes planusun asemptomatik olduğu gözlendi. VKİ ile pes planus arasında anlamlı bir farklılık bulundu ($p<0.05$). Pes planuslu öğrencilerde uzun süre ayakta kalmaya (≥5saat/gün) bağlı olarak ağrının arttığı ($p<0.05$); ancak diğer alt parametrelerde anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlendi ($p>0.05$).

Çalışmamıza katılan öğrencilerin, sorumlu oldukları staj görevleri nedeniyle uzun süre ayakta kalmaları ve yanlış ayakkabı tercihi pes planusu semptomatik hale getirebilmektedir. Bu öğrencilere, dinlenme periyotlarını fonksiyonel şekilde kullanımının öğretilmesi, gerekiyorsa tabanlık kullanımının teşvik edilmesi görüşündeyiz. Ağrı düzeyi yüksek grubun fizyoterapiste yönlendirilmesi ile uygun egzersiz programının çizilmesinin fonksiyonelliklerini artıracağı kanısındayız.

P-109 - DÜZENLİ SPOR YAPAN KİŞİLERDE Q AÇISI İLE VÜCUT KİTLE İNDEKSİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Cansu ŞAHBAZ PİRİNÇÇİ1, Emine CİHAN2, Necmiye ÜN YILDIRIM3,

1Atatürk Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 2Selçuk Üniversitesi, 3Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,

Quadriceps açısı (Q açısı) patellafemoral mekanikleri değerlendirmesinde kullanılan önemli parametrelerden biridir. Çalışmamızın amacı düzenli spor yapan kadın ve erkeklerde, Q açısının vücut kitle indeksi (VKİ) ile olan ilişkisini araştırmaktır.

Çalışmaya haftada 3-4 gün düzenli aerobik egzersiz yapan 52 (19 kadın, 33 erkek) kişi dahil edildi. Demografik bilgiler kaydedildi. Q açısı, diz ekstansiyonda bilateral olarak, sırtüstü yatış pozisyonunda gonyometre ile ölçüldü. Parametreler normal dağılım göstermediği için Spearman Korelasyonu yapıldı.

Çalışmaya katılanların yaş ortalaması 31,03 ±7,81 Vki değeri 23,62±2,97 olarak bulundu. Sağ diz Q açısı 12,83±1,97 iken sol diz Q açısı 12,55±2,94 olarak kaydedildi. Erkeklerin sağ diz Q açısı 11,90±1,56, sol diz Q açısı 11,34±2,96 iken bayanların sağ diz Q açısı 14,44±1,55 sol diz Q açısı ise 14,65±1,24 olarak ölçüldü. Kişilerin vücut kütle indeksi ile sağ diz Q açısı ($p<0.01$; r: -360) arasında ve sol diz Q açısı ($p<0.05$; r:-353) arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulundu.

Q açısı,quadriceps kası ile pelvis, femur ve tibianın diziliminden ve kişininantropometrik özelliklerinden etkilenir. Açıdaki değişimlerin ön diz ağrısı ve spor yaralanmaları için risk faktörü olduğu bilinmektedir. Çalışmamız literatürle paralel olarak kadınlarda bu açının erkeklere göre daha yüksek olduğunu ve vki ile ters orantılı olarak azaldığını göstermiştir. Quadriceps kas kuvvetinin artırılarak risk faktörlerinin engelleneceği kanısındayız.

P-110 - MENİSKÜS YARALANMASINA SEBEP OLAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

AYŞENUR KARAMAN1, ASUDE ARIK1, ESRA ATEŞ NUMANOĞLU1, FİLİZ CAN1, ZAFER ERDEN1, GÜRSOY COŞKUN1,

1HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

Menisküs yaralanması olan hastalarda yaralanmaya sebep olabilecek faktörlerin araştırılması, ağrı ve fonksiyon kaybını önlemeye yardımcı olacaktır. Bu çalışma menisküs yaralanmasına sebep olabilecek faktörlerin incelenmesi amacı ile planlanmıştır.

Çalışmaya, menisküs yaralanması tanısı konulan 94 erkek, 58 kadın toplam 164 kişi katıldı. Menisküs yaralanması olan hastaların 24'ü dejenerasyon, 22'si tamir, 68'i yırtık, 22'si parsiyel menisektomi, 17'si total menisektomi idi. Hastaların yaş ortalaması 35.92±15.62, boy ortalaması 169.28±17.27, kilo ortalaması 74.44±14.69, vücut kitle indeksi ortalaması (VKİ) 25.86±4.46 idi. Hastaların anamnezlerine göre, yaralanmayı oluşturan sebepler; tekrarlayan aktivite, travma, düşme, spor yaralanması olarak 4'e ayrıldı. Eşlik eden yaralanmalar, hastaların dosyalarından alınan bilgiye göre; ön çapraz bağ yaralanması (ACL yaralanması), osteoartrit, patellofemoral ağrı sendromu (PFS) , ayak-ayak bileği problemleri ve çoklu bağ yaralanmaları olarak kaydedildi. Menisküs yaralanmasına sebep olan faktörlerin incelenmesi amacı ile VKİ, yaş, boy, kilo, oluşum sebebi ve eşlik eden yaralanmalar ile menisküs yaralanması arasındaki ilişkiye bakıldı.

Menisküs yaralanması ile VKİ (p=0.72; F:0.630); yaş (p: 0.136 F:1.77); kilo (p:0.66 F:0.59); boy (p:0.82 F: 0.37) arasında ilişkiye rastlanmadı. Oluşum sebebine göre hastaların %35.4'ü tekrarlayan aktiviteler sonucunda, %12.2 si bir travma sonucu, %17.1 i düşme sonrası, %28.7 si ise spor yaralanması sonucunda menisküs yaralanması tanısını aldı. Oluşum sebebi ile menisküs yaralanması arasında anlamlı bir ilişki bulunamadı (p:0.734 F:0.502). Tekrarlayan aktiviteler ile hastaların %44.11'inde menisküs yırtığı olurken, %45'inde menisküs dejenerasyonu oluşmuştu. Hastalardan elde edilen bilgilere göre menisküs yaralanmaları ile eşlik eden yaralanmalar arasında fark vardı (p=0.03 F:0.06). Menisküs yaralanması olan hastaların %44 üne ACL yaralanmasının eşlik ettiği; %9.8 oranda osteoartrit ve %3 oranında patellafemoral ağrı sendromu eşlik ettiği bulundu.

Menisküs yaralanması hastaların yaş, boy, kilo, vki'i içeren fiziksel özelliklerinden etkilenmemektedir. Tekrarlayan aktiviteler en sık menisküs yaralanmasına sebep olan faktörlerdendir. ACL yaralanması menisküs yaralanmasına en sık eşlik eden problemdir.

P-111 - NON-SPESİFİK BOYUN AĞRILI HASTALARDA BOYUN AĞRI LOKALİZASYONU VE AĞRI ŞİDDETİNİN VÜCUT KÜTLE İNDEKSİ İLE İLİŞKİSİ

Şeyda CUMA1, Seyit ÇITAKER2,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Kilo artışıyla birlikte yağ hücreleri metobolizmayı olumsuz yönde etkilemekte, yağ hücrelerinden salınan bazı hormonlar ağrıya neden olan inflamasyonu arttırmaktadır (1). Bu çalışmanın amacı non-spesifik boyun ağrılı hastalarda ağrının şiddeti ve lokalizasyonunun vücut kütle indeksiyle ilişkisini incelemektir.

Çalışmaya yaş ortalaması 30,28±12,38 yıl olan non-spesifik boyun ağrılı 60 hasta (41 kadın, 19 erkek) dahil edildi. Hastalar boyun ağrı lokalizasyonu açısından sadece boyun ağrısı olan, boyun+omuzlarda ağrısı olan ve boyun+omuzlar+ kollarda ağrısı olan olarak üç gruba ayrıldı. İstirahat, uyku ve aktivitedeki ağrı şiddeti Görsel Analog Skala ile sorgulandı. İstatistiksel analizlerde SPSS 22 programı kullanıldı ve anlamlılık düzeyi $p \leq 0,05$ alındı.

Hastaların vücut kütle indeksi arttıkça istirahat ($r=0,348$) ve aktivite ($r=0,458$) ağrı şiddetlerinin arttığı ve ağrı yayılımının genişlediği belirlendi ($r=0,376$) ($p<0,05$).

Non-spesifik boyun ağrılı hastalarda fazla kilo ağrı şiddetini arttırmakta ve ağrı yayılımını genişletmektedir. Non-spesifik boyun ağrılı hastalarda kilo kontrolüne de dikkat edilmelidir.

P-112 - LOW BACK OUTCOME SCORE ANKETİ'NİN TÜRKÇE VERSİYON, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.

Ghofran ALHOMEDHA1, Seyit ÇITAKER1, Gürkan GÜNAYDIN1, Refia SEZER2,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, 2İzzet Baysal Physical Theraphy and Rehabilitation Training and Research Hospital,

Çalışmanın amacı Low Back Outcome Score anketi'nin Türkçe versiyonunun Türk toplumu için uygunluğu, geçerlik ve güvenirliğini belirlemek. Klinik olarak kullanılmasının etkinliğini sorgulamaktır.

Araştırmanın evrenini Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'ne başvuran hastalar oluşturacaktır. Araştırma örneklemine bel ağrısı şikâyeti bulunan 18 yaşından büyük 105 hasta alınacaktır. Örneklem seçme yöntemi rastgele olarak belirlenmiştir. Veri toplama araçları yardımcı araştırmacılar tarafından uygulanacak ve yüz yüze gerçekleştirilecektir. Anketin güvenirliği test-tekrar test ve iç tutarlılık analizleri ile yapılacaktır. Anketin zamana göre değişmezliğini belirlemek için yapılacak olan Test-tekrar test yöntemi 60 hastaya 1 hafta arayla uygulanacak ve Intraclass Correlation Coefficient (ICC) yöntemiyle belirlenecektir. Anketin iç tutarlılığın belirlenmesi için Cronbach Alpha değerine bakılacaktır. Tüm veriler toplandıktan sonra geçerlilik analizi yapılacaktır. Anketin geçerliği yapı geçerliği yönünden incelenecektir. Yapı geçerliği Pearson korelasyon analizi ile belirlenecektir.

Cronbach alfa değeri 0.892 olarak bulunmuştur ve bu anketin iç tutarlılığı yüksektir. Test-tekrar test analiz değerleri 0.881 - 1.000 arasında mükemmel korelasyona sahiptir. Faktör analizi sonuçları anketin tek faktörlü olduğunu göstermektedir. LBOS'un Pearson korelasyon katsayısı 0.880, 'Oswestry Özürlülük Endeksi' 0.880, 'Quebec Sırt Ağrısı Bozukluk Ölçeği' 0.903, 'SF Ağrısı Özürlülüğü Ölçeği' 0.868 ve 'Bournemouth Sırt Ağrısı için Anket Formu' ile 0.849 olarak hesaplandı LBOS'un anketlerin çoğuyla mükemmel korelasyon olduğunu kanıtlamaktadır

LBOS anketinin Türkçe versiyonu geçerlidir ve güvenilirdir.

P-113 - NECK OUTCOME SCORE ANKETİNİN TÜRKÇE VERSİYON, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ (PİLOT ÇALIŞMA)

Şeyda CUMA1, Seyit ÇITAKER2, Jale MERAY3,

1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 3Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi ,

Boyun ağrısı, en yaygın kas iskelet sistemi şikayetleri arasında ikinci sıradadır.(1)Boyun ağrısının düzeyini değerlendirmek kişilerin sağlıkla ilgili yaşam kalitelerini, günlük yaşama katılımlarını ve limitasyonlarını belirlemek açısından çok önemlidir. Geleneksel değerlendirme metodlarından farklı olan fonksiyonel ölçüm metodları, günümüzde yaygın olarak klinisyenler ve klinik araştırmacılar tarafından kullanılmaktadır.(2) Fonksiyonel ölçekler, teşhis için klinik belirti ve semptomlara odaklanmak yerine, ağrının günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki etkisine odaklanır.(3) Bu amaçla boyun ağrısının şiddetini, etkilerini belirlemek için ölçeklere ihtiyaç vardır.(4) The Neck Outcome Score (NOOS); boynun hareketliliğini, semptomları, kişinin uyku bozukluğunu, günlük aktivitelere katılımını ve yaşam kalitesini sorgulayan 34 sorudan oluşan bir ankettir.(5) Yüksek iç tutarlılık, iyi içerik ve yapı geçerliğine sahip olan NOOS anketinin Türkçe versiyonu, geçerliği ve güvenirliği bulunmamaktadır.Çalışmanın amacı NOOS anketinin Türkçe versiyon, geçerlik ve güvenirliğini belirlemektir.

Çeviri ve kültürel adaptasyon Beaton ve arkadaşları tarafından belirtilen metoda göre altı aşamada yapıldı. Komisyon tarafından oluşturulan NOOS anketinin son halinin anlaşılabilirliği pilot olarak 35 hasta 69 sağlıklı olmak üzere toplamda 104 kişiye yüz yüze uygulanarak test edildi.Anlaşılabilirlik testi sonrası aynı komisyon tarafından NOOS anketinin Türkçe versiyonu oluşturuldu. NOOS anketinin Türkçe versiyonunun iç güvenirliği ve geçerliği değerlendirmeleri; boyun ağrılı bireylere yapılacaktır. Ayrıca NOOS anketi Türkçe versiyonu, geçerlik ve güvenirliği kanıtlanmış olan Boyun Özür Göstergesi ve Kısa Sağlık Ölçeği-36 ile karşılaştırılacaktır.Elde edilen veriler uygun istatistiksel yöntemlerle incelenerek, NOOS anketinin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirliği belirlenecektir.

NOOS anketinin Türkçe versiyonunun anlaşılabilirliği 104 kişide değerlendirilerek anlaşılır olduğu belirlendi.

NOOS anketinin Türkçe versiyonunun anlaşılır olduğu belirlendi.Anketin Türkçe versiyonu Türkiye'de yapılacak olan klinik araştırmalara ve boyun ağrılı bireylerin kapsamlı değerlendirilmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

P-114 - DİZ OSTEOARTRİTLİ HASTALARDA MULLİGAN KONSEPT HAREKETLE MOBİLİZASYON TEKNİĞİ VE BANTLAMASININ AĞRI, FONKSİYON, KAS KUVVETİ VE PROPRİYOSEPSİYON ÜZERİNE AKUT ETKİSİ

Ezgihan AYGÜN1, Deran OSKAY2,

1SBÜ Bursa Yüksek İhtisas Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü, 2Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Bölümü,

Osteoartrit(OA), eklem kıkırdağının ilerleyici ve geri dönüşsüz yıkımı ile karakterize, dejeneratif bir hastalıktır. OA, sadece intrakapsüler dokuyu değil, aynı zamanda periartiküler dokuları(ligament, tendon, kas gibi) da etkiler. Brain Mulligan'ın geliştirdiği hareketle birlikte mobilizasyon(MWM) yöntemi fizyoterapistler tarafından ağrının azaltılması ve fonksiyonun artırılması için sıklıkla kullanılan manuel terapi yöntemidir. MWM'de, eklemi yeniden pozisyonlayarak hastanın aktif hareketi ile birlikte normal dizilimi geri kazandırmak hedeflenir. Mobilizasyonun etki süresini uzatmak için mobilizasyona paralel düzeltici bantlama tekniği kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı; OA'li bireylerde MWM'nin ve rotasyonel bantlamanın ağrı, fonksiyon, kas kuvveti ve propriyosepsiyon üzerine olan akut etkisini araştırmaktır.

Çalışmaya OA tanısı konulmuş, Kellgren Lawrence radyolojik evrelendirme kriterlerine göre evre 2 veya 3 değerini almış, 40-70 yaş arasında 60 gönüllü birey alındı. Basit bir randominizasyon yöntemiyle 3 gruba ayrıldı. 1. Gruba MWM ve rotasyonel bantlama, 2. Gruba MWM ve plasebo bantlama, 3. Gruba plasebo bantlama uygulandı. Uygulamalar öncesi ve sonrası hastalar değerlendirildi. Fonksiyon; kalk ve yürü testi, merdiven inme testi, merdiven çıkma testi, ağrı (fonksiyonel testler sırasında ve istirahatteki ağrı) görsel anolog skalası(VAS) ile değerlendirildi. Propriyosepsiyon(45°de) ve kas kuvveti (60°/snde) izokinetik dinamometre ile değerlendirildi. Hastaların kas kuvveti hissindeki değişimi sorgulamak için Global Rating Scale kullanıldı.

Tedavi öncesi ve sonrası grup içinde 1. Ve 2. Grupta kalk ve yürü testi süresinde, merdiven inme testi süresinde ve merdiven inme testi sırasındaki ağrıda azalmada, 1. Ve 3. Grupta merdiven çıkma testi süresinde, her üç grupta da merdiven çıkma testi sırasındaki ağrıda azalmada anlamlı sonuçlar bulunmuştur($p<0,05$). Sadece 1. Grupta sağ hamstring kuvvetinde anlamlı artış olmuştur($p<0,05$). Gruplar arasında sadece sağ hamstring kuvvetinde fark olduğu görülmüştür($p<0,05$). Bu fark 1. Ve 2. Grup arasında anlamlı bulunmuştur($p<0,01666$).

MWM ve bantlama birlikte kullanıldığında fonksiyon ve ağrıda olumlu sonuçlar vermiştir. Sadece MWM fonksiyonu artırmakta ve ağrının azaltılmasında yetersiz kalmıştır. Ama bu teknik propriyosepsiyon ve kuvvette akut herhangi anlamlı bir değişiklik ortaya çıkarmamıştır.

P-115 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİ

Nazan TUĞAY1, Baki Umut TUĞAY1, Fatih ÖZDEN1, Gözde DOKUMACI2, Hakan ALTINDAŞ3, Onur YILMAZ4, Şahin ÇAKIR5, Berkan TAŞDEMİR6,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 2Nursel Özdemir Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi, Muğla, 3Özel Bal Fizik Tıp Merkezi, Balıkesir, 4İlke Yaşam Cerrahi Tıp Merkezi Hatay, 5Sevgi Fizik Tedavi Merkezi, Malatya, 6Melikgazi Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Kayseri ,

Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerini belirlemek ve cinsiyetler açısından karşılaştırmaktır.

Çalışmaya Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde öğrenim gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden 540 öğrenci (328 kız (%60.7), 212 erkek (%39.3)) dahil edildi. Olguların sosyodemografik bilgileri kaydedildi ve fiziksel aktivite düzeylerini belirlemek için Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi – kısa form (UFAA) kullanıldı.

Çalışmaya dahil edilen 540 öğrencinin yaş ortalaması 21.13±1.92 yıl, kız ve erkek öğrencilerin yaş ortalaması sırasıyla 20.73±1.74 yıl ve 21.75±2.02 yıl idi. UFAA-kısa form skoru ortalamasının tüm öğrencilerde 2225.12±1682.95 MET-dk/hafta idi. Kız (2082.33±1676.21 MET-dk/hafta) ve erkek (2446.03±1673.35 MET-dk/hafta) öğrencilerin UFAA-kısa form skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı ($p<0.05$). Öğrencilerin %11.1'inin fiziksel olarak aktif olmadığı, %64.1'ünün fiziksel aktivite düzeyinin düşük, %24.8'inin fiziksel aktivite düzeyinin yeterli olduğu belirlendi. Erkek öğrencilerde bu dağılım sırasıyla %7.5, %61.8 ve %30.7, kız öğrencilerde %13.4, %65.5 ve %21 idi. Kız ve erkek öğrencilerin UFAA-kısa form skoruna göre fiziksel aktivite düzeylerinin dağılımı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görüldü ($p<0,05$).

Çalışmadan elde edilen sonuçlar üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin düşük ve erkek öğrencilerin kız öğrencilerden fiziksel olarak daha aktif olduğunu göstermiştir. Fiziksel aktivitenin yararları göz önünde bulundurulduğunda, sağlıklı bir toplum için gençlerin fiziksel aktivite düzeylerinin artırılması önemlidir. Üniversite öğrencilerindeki fiziksel aktivite davranışlarındaki düşüklüğün nedenlerinin araştırıldığı çalışmalara ve elde edilen sonuçlara göre etkili stratejilerin geliştirilip uygulanmasına ihtiyaç vardır.

P-116 - ACİL SERVİSLERDE ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELİNİN YAŞADIĞI ROL ÇATIŞMASI VE ROL BELİRSİZLİĞİNİN İŞ STRESİ ÜZERİNE ETKİSİ

Mehmet Halil ÖZTÜRK1, Nurdan GEZER2,

1Denizli İl Sağlık Müdürlüğü Deliktaş 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonu, 2Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD,

Acil servislerde çalışan sağlık personelinin yaşadığı rol çatışması ve belirsizliğinin, iş stresi üzerine etkisini açıklamaktır

Acil sağlık hizmetleri kaza, ani ve hayati hastalıklar nedeniyle hızlı bir şekilde sağlık hizmeti almak zorunda olan bireylere verilen sağlık hizmetleridir. Bu hizmetlerin özünde insan hayatı yatar ve hizmeti veren çalışanlara insan hayatının devamının sağlanması gibi önemli bir sorumluluk yükler. Bu nedenle acil birimler çalışma ortamı, iş niteliği ve insanlar arası ilişkiler nedeniyle stres yüklü ortamlardır. Hasta bir bireye hizmet verme güçlülüğünün yanı sıra, stres yaratan, birbirinden farklı pek çok olayla karşılaşmaları, kısa zamanda karar verme sorumluluğu ve zorunluluğu, çalışma yükü ve toplumun talepleri, acil sağlık hizmeti sunanları ruhsal ve bedensel olarak zorlamaktadır. Çalışanların pozisyonlarından kaynaklanan rolleri ve bu rollere ilişkin yerine getirmeleri gereken görevleri Vardır. Rol; belirli bir konumda yer alan veya belirli bir fonksiyonla görevlendirilen kişiden beklenen davranış' olarak tanımlanmaktadır. Bireyin üstlendiği iki veya daha fazla rolün aynı zamanda ortaya çıkması ya da bireyden birbirine zıt isteklerde bulunulması rol çatışmasına yol açabilmektedir. Yapılan çalışmalarda rol çatışmasının bireyde, içsel çatışma yarattığı, işe ilişkin işin gerilim oluşturduğu, iş doyumunu düşürdüğü, yöneticiye olan güveni azalttığı belirtilmektedir. Bireyin işle ilgili rolleri ve kendinden beklenen başarı konusunda yeterli bilgisi yoksa ya da işle ilgili rol tanımları yeterli yapılmamışsa ya da günün koşullarına uygun olmayan iş tanımları yapılmışsa, birey ne yapacağını bilememekte ve kaygı duymaya başlamaktadır. Bu durum da rol belirsizliğine yol açmaktadır. Belirsizlik durumunda yaşanan bu kaygı, kişide kendine güvensizlik, yararlı olamama duygusuyla birlikte psikolojik gerilime neden olmaktadır . Rol çatışması ve rol belirsizliği, bireyleri mutsuz, huzursuz, çalışmaya isteksiz ve stresli hale getirmektedir. Stres, tüm insanların yaşamında en sık karşılaştığı bir olgu olup; "organizmanın bedensel ve ruhsal sınırlarının tehdit edilmesi ve zorlanması ile ortaya çıkan bir durum" olarak tanımlanmaktadır. İş stresi ise; iş ve örgütsel talepler, kısıtlamalar ve fırsatlara bireysel özelliklerin aracılık ettiği bir durumdur. İşe bağlı gerginlik kişide depresyon, anksiyete, çaresizlik duyguları gibi ruhsal, baş ağrısı, kaslarda gerginlik, uykusuzluk gibi fizyolojik etkilere yol açmaktadır. İşe bağlı gerginliğin işte verimi ve üretimi düşürmeye, örgüte bağlılığının azalmasına iş doyumunda azalmaya , işe geç gelmeye, özür uydurarak hiç gelmeme ya da işi tamamen bırakmaya ve bunların sonucunda da deneyimli personelin kurumda uzun süre tutulamaması gibi kurumsal sonuçları ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle bireyin rolünün açıkça belirlenmiş olması gerekir.

Kurumda verimliliğin ve üretkenliğin artması, ekonomik kayıplara engel olmak , kurumun başarısının devamlılığın sağlanması için örgütteki strese yol açan işe bağlı nedenler yanı sıra iş ile ilgili rol belirsizlikleri ve çatışmaları giderilmelidir.

P-117 - LEVİNE KORUMA MODELİ: BİR KISA BARSAK SENDROM OLGUSU

MERVE GÜMÜŞ1, ŞEYDA BİNAY1, SELMİN ŞENOL1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu çalışmada, KBS'li olguda bakımın güçlüğüne karşın, Levine Koruma Modeli kullanımı ile hemşirelik girişimlerinin daha açık, net ve aydınlatıcı sonuçlara fırsat tanıdığına dikkat çekmektir.

Kısa barsak sendromu (KBS) total ince bağırsağın %70'inin kaybı ya da konjenital kısalığı sonucu ortaya çıkan absorbsiyon kaybı durumu olarak tanımlanır. Bu sendromda tedaviye dirençli diyare, sıvı elektrolit dengesizliği, malnutrisyon ve dehidratasyon görülebilir. Çocuklarda KBS'nin en yaygın nedenleri arasında nekrotizan enterokolit, volvulus, jejunal atrezis ve gastroşiz bulunur. Kısa barsak sendromunda(KBS) problem barsak emici yüzey kaybı, transit zamanın kısalması, barsak dismotilitesi ve kalan barsağın yeterli beslenememesidir. İnsidansı her yıl 100.000 doğumda 3-5 olan KBS, düşük bir yaşam kalitesi ve ciddi morbidite ile ilişkilidir. Beş yıl içinde %10-15 oranında bir ölümle sonuçlanır. Bu hastalarda total parenteral beslenme (TPB) gerekli kalori ve sıvı volümünün sağlanması ve büyüme gelişmeyi desteklemek adına önemli bir uygulamadır ve sağ kalım oranını arttırır. Oral yoldan tekrar beslenebilmeleri için, erkenden değerlendirilip tedavilerine başlanması gerekir. KBS'li hastalarda iyi bir bakımın sağlanabilmesi için, altta yatan hastalık ve cerrahi işlemin türü göz önünde bulundurulmalıdır. Levine'in felsefesine göre; insan yaşamındaki her değişikliğe bir bütün olarak yanıt verir. Bireylerin kendi çevreleri dışında anlaşılmaları zordur. Hemşire enerji, yapı, kişisel ve sosyal bütünlüğünün korunması yoluyla modelin hedefini gerçekleştirir. Modelin amacı; adaptasyonu desteklemek ve koruma ilkelerini kullanarak bütünlük sağlamaktır. Levine hemşirelik sürecini vurgulayarak, hemşirenin bilimsel ve yaratıcı yeteneği ile bakım sunabileciğini savunur. Bu olguda hemşirelik yaklaşımı Levine "Koruma Modeli" çerçevesinde ele alınmıştır.

Olgu 4 aylık, erkek çocuk. Sezeryan ile 3750 gram ağırlığında doğmuştur. 53 günlükken uçak yolculuğu sonrası aşrı kusma, oral alamama şikayetiyle hastaneye başvurmuş, başka bir kurumda kısa barsak tanısı almıştır. Olguya son tedavi gördüğü hastanemizde ileostomi açılarak çocuk gastroenteroloji servisine yatışı yapılmıştır. Olgu şuan 6.120 gram ağırlığında (%25persantil), 62 cm uzunluğundadır (%50 persantil). Total parenteral beslenme (TPN) ile 46 cc/h (24 saat süre ile toplam 1335 cc), Nazogastrik tüp ile 6x40cc başka bir anneden temin edilen anne sütü almaktadır. Oral olarak sıvı alımı yoktur. Aldığı çıkardığı sıvı dengededir. İleostomili olguda dışkı cıvık, sulu ve yeşil renktedir. Günde 2-3 kez ileostomi torbası boşaltılmaktadır. Anne bebeğini doğumundan 2.aya kadar emzirdiğini fakat hastalık sürecinde sütünün yetmediğini belirtmiştir. Üniversite mezunu olan anne sosyal medya aracılığıyla, bebeğini emziren başka bir anneye ulaşmış ve olgunun anne sütü almasını sağlamıştır. Oral dönemde emme gereksinimi devam eden olguda, emzik kullanımı sağlanmıştır. Olgu psiko seksüel, bilişsel ve psikososyal gelişimi yaşı ile uyumludur. Olgunun tüm sistemlere ilişkin bakım süreci çalışmanın tamamında ayrıntılı olarak sunulacaktır.

Olguda tanı ve tedavi sonucu gelişen komplikasyonlar Levine'in koruma modeline göre kategorize edilerek yönetilmiştir. Hemşirelik süreci ile verilen bütüncül bakım, komplikasyonların azaltılmasını, hastanın yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve bakımın sistemli olarak yapılmasını sağlamıştır.

P-118 - ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK DESTEK VE AKADEMİK MOTİVASYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gülşah SUNAY1, Sibel ERGÜN2, Celalettin ÇEVİK2, Türkan ÇALIŞKAN2,

1Balıkesir Kamu Hastaneleri Birliği, 2Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu ,

Bu çalışmanın amacı Balıkesir Üniversitesi Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin motivasyon düzeyleri ve akademik destek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Araştırma kesitsel tipte olup 16 Nisan-10 Mayıs 2017 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Balıkesir Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören 987 öğrenci oluşturmakta olup tabakalı örnekleme yöntemiyle sınıflara orantılı 529 öğrenciyle yüz yüze görüşülmüştür. Araştırmada akademik destek ölçeği ve akademik motivasyon ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni akademik destek düzeyi ve akademik motivasyon düzeyidir. Bağımsız değişkenler yaş, cins, bölüm, sınıf, gelir, anne baba eğitim durumu, yaşanılan yerdir. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 kabul edilmiş analizde t test, Mann-whitney U testi, Varyans analizi, Kruskal Wallis varyans analizi ve spearman korelasyon kullanılmıştır.

Araştırma grubunun yaş ortalaması 20,67±1,77 olup %77,7'si kadın, %32,9'u dördüncü sınıf öğrencisi, %87,7'si hemşirelik, %12,3'ü ebelik bölümü öğrencisi, %52,7'si yaşamının büyük çoğunluğunu il merkezinde geçiren, %69,8'inin annesi %76,2'sinin babası lise ve üzeri öğrenime sahip, annelerinin %82,0'ı ev hanımı, babalarının %32,5'i serbest meslek mensubu kişilerdir. Katılımcıların akademik destek puanı 50,12±16,35, bilgi destek alt boyut puanı 22,69±7,68, akademik motivasyon puanı 120,67±26,87, motivasyonsuzluk puanı 15,27±5,33'dür. Akademik destek puanı ebelik bölümünde hemşirelik bölümüne göre, arkadaş grubuna dahil olanlarda olmayanlara göre, 0-3 kardeşi olanlarda 4 ve üzeri kardeşi olanlara göre anlamlı olarak yüksektir($p<0,05$). Akademik destek puanı cinsiyete göre, yaşamının büyük kısmının geçirildiği yere, anne eğitim durumuna göre, baba eğitim durumuna, babanın mesleğine, gelir durumuna şu an kalınan yere göre benzerdir ($p>0,05$). Akademik motivasyon puanı anne eğitim durumu düşük olanlarda anlamlı olarak düşük babası memur olanlarda anlamlı olarak yüksektir($p<0,05$). Akademik motivasyon puanı cinsiyete, bölüme, arkadaş grubuna, yaşamının büyük kısmının geçirildiği yere annenin mesleğine, gelir durumuna şu an kalınan yere göre benzerdir($p>0,05$). Araştırma grubunda akademik destek puanı arttıkça akademik motivasyon puanı pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı olarak artmaktadır($p<0,05$).

Akademik destek puanı ortalamanın üstünde, akademik motivasyon puanı yüksektir. Akademik destek arttıkça akademik motivasyon artmaktadır.

P-119 - SİSTEMİK LUPUS ERİTEMATOZUSLU HASTALARDA YORGUNLUK

HÜLYA KANKAYA1, AYFER KARADAKOVAN1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Sistemik Lupus Eritematozus (SLE); multifaktöryel nedenlerle gelişen otoimmun, kronik, enflamatuar, organ tutulumlarına neden olan bir bağ dokusu hastalığıdır. Sistemik Lupus Eritematozus'da çok çeşitli belirti ve bulgular görülebilmekte bu bulgular bazen hiç görülmezken, bazen gittikçe belirgin hale gelebilmektedir. Semptomlar geçici veya uzun süreli olabilmekle birlikte en yaygın görülen semptomlardan biri de yorgunluk olup SLE'li hastaların %50-90'ını etkilemektedir. Yorgunluk; bireylerin aktivite performansını etkileyen, hastalar tarafından halsizlik, bitkinlik, kuvvetsizlik, konsantrasyon güçlüğü, uykusuzluk, yaşam kalitesini ciddi düzeyde etkileyenbir semptom olarak tanımlamaktadır. Subjektif bir algı ve değerlendirmesi güç olan yorgunluk; biyolojik (uyku kalitesi, fiziksel aktivite), psikososyaldurumlar (depresyon, anksiyete, sosyal destek eksikliği), diyet (vitamin D) ve komorbidite (Obezite, fibromiyalji) gibi faktörlerle ilişkilidir. Sistemik LupusEritematozus'lu hastalarda hastalık aktivitesindeki artışın beraberinde yorgunluğu da arttırdığı düşünülmektedir. Yorgunluk ile hastalık aktivitesi arasında ilişkinin incelendiği çalışmaların çoğunda; yorgunluk ile hastalık aktivitesi arasında zayıf düzeyde ilişki saptanırken, bazı çalışmalarda ilişki saptanmamıştır. Çalışma bulgularına göre; hastalık aktivitesinin yorgunluğun zayıf bir göstergesi olduğu söylenebilir. Yorgunluk, hastalık aktivitesi, klinik ve laboratuvar göstergeler olmadan da görülebilmektedir. Fonseca ve ark. tarafından yapılan çalışmada; SLE'li kadınların %90'ınında yorgunluk saptanmış, yaşlı, eğitim düzeyi düşük ve fiziksel yetersizliği fazla olan bireylerde yorgunluğun arttığı görülmüştür. Yorgunlukla birlikte görülen ve yaşam kalitesini azaltan diğer semptomlar; psikolojik stres ve ağrıdır. Waldheim ve ark. tarafından yapılan çalışmada, ağrısı fazla olan SLE'li hastalarda daha fazla yorgunluk, anksiyete, depresyon görüldüğü, yaşam kalitesinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Böylece; ağrısı fazla olan SLE'li hastalara yapılan ağrıya yönelik girişimlerin diğer semptomlarla birlikte semptom yükünü azaltacağı düşünülmektedir. Hastaların günlük yaşamları, yaşam kaliteleri ve diğer semptomlarını etkileyen yorgunluğun, hastaların çoğunluğunun sağlık bakım yönetim planlarında yer almadığı görülmektedir. Etkileri göz önüne alındığında, hastalık yönetimi programlarında yorgunluğun tanılanması, yönetimine verilen önemin arttırılması, hemşire liderliğinde eğitim ve yönetim programlarının geliştirilmesi gerektiği düşünülebilir.

P-120 - PERİTON DİYALİZ KATETERİ İLE İLİŞKİLİ ENFEKSİYONLARIN ÖNLENMESİNDE 2017 GÜNCELLEMELERİ

Elif BÜLBÜL1, Yeliz VARIŞOĞLU2,

1Sağlık Bilimlimleri Üniversitesi, 2Bezmialem Vakıf Üniversitesi,

Periton kateteri ile ilişkili enfeksiyonlar peritonitlerin en önemli predispozan faktörüdür. Kateter ile ilişkili enfeksiyonların önlenmesi veya tedavi edilmesindeki hedef peritonitlerin önlenmesidir. Kateter çıkış yeri enfeksiyonları cilt yüzeyinde eritemli veya eritemsiz pürülan akıntı şeklinde tarif edilmektedir. Akıntısız eritem görüntüsü kateter çıkış yeri enfeksiyonlarının öncü belirtisi olabileceği gibi bantlara karşı alerjilerde de oluşabilir. Periton diyalizi kateter tünel enfeksiyonları kateter tüneli boyunca ciltte eritem, ödem, hassasiyet, sertleşme ile kendine gösterebilir ve tanısında ultrasonografik görüntüleme yöntemleri kullanılır. Kateter çıkış yeri enfeksiyonlarına sıklıkla Staphylococcus aureus veya Pseudomonas aeruginosa neden olmaktadır ve sıklıkla tünel enfeksiyonları buna eşlik etmektedir.

Öneriler Kateter ilişkili enfeksiyonlar içim en az yılda bir tarama yapılmalıdır (1C). Kateter yerleştirmeden önce antibiyotik profilaksisi uygulanmalıdır (1A). Hasta ve ailesine eğitim verilmelidir (1C). Periton diyalizi eğitimi yeterli nitelikte ve deneyimli hemşireler tarafından yapılmalıdır (1C). Antibiyotikli merhem veya kremler kateter çıkış yerine her gün uygulanmalıdır (1A). Kateter çıkış yeri en az haftada iki kez ve her banyodan sonra temizlenmelidir (1C). PD kateteri takılmadan önce burun sürüntüsünde S. Aureus taşıyıcılığı izlenmelidir (2D), eğer varsa topikal mupirosin uygulanmalıdır (1B). Çıkış yeri enfeksiyonu varlığında çıkış yeri her gün temizlenmelidir (1C). Çıkış yeri temizleme malzemelerinin enfeksiyonları önlemede birbirlerine üstünlükleri gösterilmemiştir (2B). Periton kateteri çıkış yeri bakımında kullanılan temizleme malzemeleri, antisepsikler ve topikal antibakteriyeller Povidone-iyodin Klorheksidin solüsyonları Amuchina/hipoklorid solüsyonları Mupirosin krem Gentamisin krem/pomat Siprofilaksosin otolojik solüsyon Antibakteriyel bal Polysporinli merhem Polyhezanide Kanıt düzeyinde olmayan öneriler Antiseptik prosedürün devamlılığı enfeksiyonların önlenmesinde en önemli noktadır ve periton diyaliz uygulamasının temiz ortamda yapılmasıdır. Periton diyaliz eğitiminin sayı ve süresi enfeksiyon oranı üzerinde etkilidir. Eğitim sonrası periton diyaliz hemşiresinin ev ziyareti ile enfeksiyon risklerini belirlemesi açısından önerilmektedir. Kötü glisemik kontrol kateter ile ilişkili enfeksiyonlar için risk oluşturmaktadır. Periton diyalizi ekibinin düzenli toplanarak her bir enfeksiyon atağının değerlendirilmesi ve buna yönelik plan ve hedeflerin konulmalıdır.

P-122 - ZEHİRLENMELER VE İNTİHAR GİRİŞİMİNDE HEMŞİRELERİN MESLEKİ SORUMLULUKLARI

Nurten ALAN1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Zehirlenme; toksik maddelerin alınmasına bağlı olarak, ölüme dek uzanan değişikik klinik tabloların ortaya çıkmasıdır. Kadınlarda zehirlenmeler daha çok intihar amaçlı olurken, çocuk ve erkeklerde daha çok kaza sonucu görülür(5,8), Erken müdahale ve uygun tedavi ile ölümler önlenebilmektedir. En sık zehirlenme nedeni ilaçlar olup en sık zehirlenmeye neden olan ilaçlar ise analje ziklerdir. Literatürde zehirlenme olgularının daha çok genç yaş grubunda ve kadınlarda görüldüğü bildirilmiştir(1,5,7, 8). İntihar; genellikle bireyin çok yoğun olarak hissettiği herhangi bir zorlanma sonucu öz benliğine yönelmiş bir saldırganlık halidir. Baş etme mekanizmalarının yetersiz olduğu bu eylem sadece ruhsal bir süreç olmayıp, aynı zamanda bireysel, ekonomik, kültürel ve toplumsal yönleri olan bir olgudur(1,2,3,7,8). İntihar girişimi insidansı, kadınlarda, gençlerde, evli olmayanlarda, işsiz ve düşük öğrenim düzeyinde, kötü yaşam koşullarında, ruhsal bozukluk varlığında daha yüksektir(1).Birey, gerçekten ölmek arzusunda olabileceği gibi, acısını, çaresizliğini ve umutsuzluğunu dile getirmek için de bu eylemi gerçekleştirebilir. İntihar, işsizlik ve zor yaşam koşullarına kolay uyum sağlayamayan ve stres yaratan yaşam koşullarına karşı tepki veren normal kişilerden, ağır ruhsal rahatsızlıkları bulunan hastalara kadar geniş bir kesimde görülebilmektedir(1, 3, 5,7). İntihar davranışının; intihar düşüncesi, intihar girişimi, tamamlanmış intihar olarak üç boyutu vardır. Her intihar girişimi sonrasında bireylerin intiharı tekrarlama olasılığı yüksektir(1). Kazayla zehirlenme veya intihar girişiminde bulunmuş bireyler, çoğunlukla ilk olarak acil serviste tedavi edilmektedir(4,5). Kaza sonucu zehirlenme veya intihar nedenine yönelik girişimlerin planlanması açısından nedenin bilinmesi önemlidir.

Öncelikle acil tıbbi gereksinimleri doğrultusunda girişim yapılmalıdır. Hemşireler, intihar girişiminde bulunan birey ve ailesinin gereksinimlerinin erken dönemde belirlenmesinde önemli role sahiptir(2,5). Sakin bir ortamda damgalamayan, empatik ve destekleyici yaklaşımları önemlidir. Bireyin kendini rahat ifade etmesi sağlanması intihar girişiminin tekrarlanma riskini azaltabilir. Anksiyete, üzüntü, karamsarlık gibi duyguların niteliği ve nedeni konuşularak çözüm yolları araştırılmalıdır(1,2,6). Tekrar intihar etme riski olduğu için aileye bu konuda eğitim verilmelidir(2). Toplumu bilinçlendirmek için hemşirelerin eğitici ve danışmanlık rollerini aktif olarak kullanmaları gerekmektedir(7).

P-123 - OBEZ ÇOCUK VE ERGENLERDE HİPERTANSİYON SIKLIĞI

Derya EMRE YAVUZ1, Ayhan ERDEM2, Zeynep ERDOĞAN3, 2,

1Marmara Üniversitesi , 2Beykoz Devlet Hastanesi , 3Bülent Ecevit Üniversitesi ,

Çalışmamız obez Türk çocuk ve ergenlerde kan basıncı değerlerini ve HT sıklığını araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Çalışma 3. basamak hastanenin çocuk polikliniğine başvuran çocuk ve ergenlerde gerçekleştirildi. Obeziteden başka sağlık sorunu olmayan, yaşları 4-19 arasında değişen (ortalama 12,0 ± 3,3 yıl) ve vücut kitle indeksi (VKİ) ≥95 persantil olan 52 obez çocuk (Erkek:32, Kız:20) çalışmaya alındı. Kontrol grubunu yaşları 4-19 arasında (ortalama 11,0 ± 4,1 yıl) ve VKİ normal sınırlarda olan 44 sağlıklı çocuk (Erkek:25, Kız:19) oluşturdu. Olguların kan basıncı (KB) sırtüstü yatar vaziyette 10 dakika dinlendikten sonra civalı sfigmomanometre ile 3 kez ölçüldü, son 2 ölçümün ortalaması hesaplandı. Yaş ve cinsiyetine göre sistolik veya diyastolik KB ≥95 olanlar hipertansif olarak kabul edildi. Obez çocuklar HT mevcudiyetine göre 2 alt gruba ayrıldı. Grupların karşılaştırılmasında Independent-Samples T Test kullanıldı, $p < 0,05$ ise istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. Etik kurul onayı alındı.

Yaş ve cinsiyet uyumlu iki grubun VKİ ortalaması karşılaştırıldığında, obezlerin kontrol grubundan anlamlı daha yüksek VKİ olduğu saptandı (sırasıyla 29,4±5,1 kg/m2 ve 26,7±7,8 kg/m2, p= 0,04). Obez çocukların hem sistolik hemde diyastolik KB değer ortalamalarıda kontrol grubundan anlamlı yüksek bulundu (sırasıyla sistolik KB: 116±13 mmHg ve 111 ± 9 mmHg, p= 0,03, diyastolik KB: 71 ± 10 mmHg ve 6±8 mmHg, p= 0,01). Obez 52 çocuğun 15'inin (%28,8) iki ebeveyninde, 19'unun (%37) bir ebeveyinde obezite mevcuttu. HT saptanan 13 obez çocuğun (%25) VKİ ortalaması HT olmayan obezlerinkinden anlamlı yüksek bulundu (32,8±6,3 kg/m2 ve 28,2±4,1 kg/m2, p= 0,04).

Erişkin yaşta kardiyovasküler hastalıkların oulşumunda çocuk çağında başlayan obezite ve HT'nun etkisi vardır. Sağlıklı çocuklarla kıyaslandığında HT prevalansı obezlerde 3-10 kat yüksektir. Çalışmamızda Türkiye'deki obez çocuklarda HT sıklığı literatürle uyumlu olarak yüksek bulunmuştur. Birinci basamak sağlık hizmetinde obez çocuklarda rutin KB ölçümünün, erken dönemde önlemlerin alınması için hayati önemi olduğu kanısındayız.

P-124 - SAĞLIK PROFESYONELLERİ VE ETİK

Handan DEMİROĞLU1,

1BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ ADANA HASTANESİ,

Etik sözlük anlamı ile; Çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması ve ya kaçınması gereken davranışlar bütünü olarak tanımlanmakta olup Yunanca ethos= töre kelimesinden türemiştir. Etik insanın toplumsal ölçekte gerçekleştirdiği ve başkalarını etkileyen sonuçları olan davranışları, eylemleri ve bunları biçimlendiren düşünme süreçleri ile ilgilidir.

Sağlık alanının ve toplumun doğasında meydana gelen dönüşümler sonucunda sorunlara karşı bir tür önlem niteliği taşıyan etik kurallara ve onlara kaynaklık eden temel etik ilkelere yönelik ilgiyi arttırmıştır. Bu çeşitlilik içinde etik değerin belirleyici özelliği, davranışlara yön gösteren ve onları gerekçelendiren bir öneri veya yönerge niteliği taşımasıdır. Farklı bir anlatımla etik değerler, zihinde davranışı belirleyen düşünme süreçleri için ölçüt, toplum ölçeğinde davranışı düzenleyen kurallar için kaynak oluştururlar. Herhangi bir etik yargıya varmak için bireyin bir takım temel ilkelere gereksinimi vardır. Sağlık profesyonelleri tıbbı etik sorunlarını çözme aşamasında , farkında olarak yada olmayarak bu temel etik ilkelerini kullanmaktadırlar. Sağlık profesyonellerinin hastaları ile ilişkilerine yol gösterici bu etik ilkeler ; BİRİNCİL İLKELER : Özerklik, Yararlılık, Zarar Vermeme İKİNCİL İLKELER : Dürüstlük, Gizlilik, Adalet,Sadakat Sağlık profesyonelleri uygulamalarında neleri yapması gerektiği etik kodlarla açıklanmıştır. Etik kodlar mesleğin başlıca hedeflerini, değerlerini ve yükümlülüklerini netleştiren kurallardır. Hemşireler mesleki sorumlulukları kapsamında sağlam ya da hasta bireye sunduğu bakım sürecinde, etik ilişkiden kaynaklanan etik ilkelere uygun davranmak zorundadırlar. Bakımın planlama aşamasından uygulanmasına kadar geçen süreçte, etik çatışma ya da etik ikilem diye isimlendirdiğimiz bir dizi sıkıntı ile karşı karşıya gelinebilmektedir . Buna karşın, tedbirsiz ve dikkatsiz davranışlar sonucu meydana gelen hatalar ise “hatalı tıbbi uygulama” (malpractice) olarak değerlendirilmekte olup son 30 yılda tüm dünyada tartışılan, etik, hukuki, tıbbi, eğitimsel ve yönetimsel yönleriyle çok yönlü, çok boyutlu bir konudur.

Hemşireler etik ilkelere uygun davranmaya çalışsalar da bazı durumlarda istenmedik uygulama hatalarının ortaya çıkmasını engelleyememektedirler. Çünkü, hasta bireye uygulanacak her bakım ve tedavinin normal sapmaları ve riskleri bulunmaktadır. Hukuk anlayışı çerçevesinde tüm sağlık profesyonellerinin uygulamalarını “izin verilen risk” kavramı çerçevesinde yapma zorunluluğu vardır.

P-125 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON

DERYA EMRE YAVUZ1, SEMANUR KUMRAL ÖZÇELİK1,

1MARMARA ÜNİVERSİTESİ,

Bu derleme hemşirelik eğitiminde simülasyonun önemini vurgulamak ve klinik beceri gelişimi için gerekliliğini anlatmak için yazılmıştır.

Hemşirelik eğitiminde amaç teoriyle uygulamayı birleştirilebilen, problem çözme yeteneği olan ve sorgulayabilen hemşireler yetiştirilmesidir. Klinik eğitim, öğrencinin eleştirel düşünme, psikomotor, iletişim ve yönetim becerilerini geliştirmeyi ve hemşirelik mesleğini yerine getirirken güven duygusunu arttırmayı amaçlamaktadır. Bu becerilerin kazandırılmasında en etkili öğretim yöntemlerinden biri öğrencinin öğrenme sürecine aktif olarak katılımını sağlayan interaktif yöntemlerdir. Yapılan çalışmalarda hemşirelik öğrencileri, klinik öncesi eğitimlerin ve laboratuvar ortamlarının yeterli olmadığını, sınıf ortamında öğrendikleri teorik bilgileri klinik ortamda yeterince uygulayamadıklarını ve kendilerini klinik beceriler açısından yeterli bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğrenci hemşirelerin hasta ile karşılaşmadan önce hasta bakımını tecrübe edebilecekleri teknik ekipman ve donanımın olduğu ve simülasyon eğitiminin verildiği laboratuvar ortamlarının oluşturulması gerekmektedir. Sağlık alanında geliştirilen simülasyon eğitimi öğrencilere interaktif bir öğretim ve öğrenme ortamı sağlamaktadır. Klinik beceri laboratuvarlarında kullanılmak üzere, plastik mankenler ve organ modelleri gibi ileri teknoloji içermeyen simülasyonlar yanı sıra günümüzde ileri teknoloji ürünü aslına uygunluğu yüksek girişimsel, dokunmatik hasta simülatörlerde geliştirilmiştir. Yapılan çalışmalarda, bilgisayarlı simulasyon eğitimi öğrencilerin kendilerine güveni arttırdığı, kritik durumlarda karar verme, iletişim ve öğretim becerilerini geliştirdiği gösterilmiştir. Simulasyonun hemşirelik eğitiminde kullanımı klinik karar verme sürecini hızlandırdığı, eleştirel düşünmeyi geliştirdiği bildirilmiştir.

Sonuç olarak klinik beceri laboratuvarında simülasyon eğitimi hemşirelik öğrencilerinin klinik becerisinin gelişimi, empati yeteneğinin artışı, klinik çalışmalara hazırlanması, karar verme, uygulama becerisi ve öz güven duygusunu geliştireceği için oldukça önemlidir.

P-126 - THE EFFECT OF DEPRESSION ON ADHERENCE TO ANTIHYPERTENSIVE MEDICATIONS IN ELDERLY INDIVIDUALS WITH HYPERTENSION

Ezgi DEMİRTÜRK1, Rabia HACIHASANOĞLU AŞILAR2,

1Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Rize, 2Erzincan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan,

This descriptive study was performed to find the effect of depression on adherence to antihypertensive medications in elderly individuals with hypertension.

The study population consisted of hypertensive individuals aged 65 and over who presented to one of the Karaağaç, İnönü or Mimar Sinan Family Health Centers located in the provincial center of Erzincan. No sampling was attempted and 350 people who met the inclusion criteria were included in the study. The study data were collected between May and September 2014 by way of face-to-face interviews using a descriptive questionnaire, the Medication Adherence Self-Efficacy Scale-Short Form and the Geriatric Depression Scale.

Depression was found in 57.1% of all the elderly in this study and in 72.6 % of those aged 80 and over, the mean depression score of all the elderly being 15.12±6.43. An age of eighty years and over, being female, not being a high school/university graduate, being single/widowed/divorced, having less income than expenses, perceived poor health, and living alone were found to be the major variables for an increased prevalence of depression. Being illiterate, having less income than expenses, perceiving a poor health, not having the diastolic blood pressure under control, and having depression were found to significantly decrease the medication adherence self-efficacy score, whereas having an additional chronic disease, year of diagnosis and lengthened treatment time significantly increased the medication adherence self-efficacy score. A moderately significant negative correlation was found between depression and the mean medication adherence self-efficacy score.

Early diagnosis and treatment of depression symptoms is an important factor in the management and treatment of hypertension. For this reason, it is important for the nurse and other health professionals working in primary care to observe hypertensive elderly people for depression symptoms, to consider the effect of depression on adherence to medication in coping with the disease and to give precedence particularly to the elderly who are at an advanced age, who are female, who are illiterate, who have not received high school/university education, who are single/widowed/divorced, who have less income than their expenses, who perceive their health as being poor, who live alone, and whose diastolic blood pressure is not under control.

P-127 - AVRUPA ÖZEL EĞİTİM BİRİMLERİ KLİNİK MENTORLÜK UYGULAMASININ ETKİNLİĞİNİN ÖĞRENCİ, KLİNİK MENTOR VE PİLOT EĞİTİCİ GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Fisun ŞENUZUN AYKAR1, Ayşegül BİLGE1, Yasemin YILDIRIM1, Gülbin KONAKCI2, Cemile AKBİNAR2, Sadık HANÇERLİOĞLU1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Tıp Anabilimdalı,

Bu niteliksel araştırmanın amacı hemşirelik eğitiminde klinik mentor uygulamasının etkisini öğrenci, klinik mentor ve pilot eğitici görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir.

Avrupa Birliği projesi olarak yürütülen bu araştırmada veriler; öğrenciler, klinik mentorlar ve pilot eğitici ile üç grup oluşturularak Odak grup görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Bu görüşme formatı ile katılımcıların algıları ve deneyimleri hakkında derinlemesine bilgiler elde edilmesi sağlanmıştır. Açık uçlu ve yarı yapılandırılmış bir soru formu oluşturularak katılımcılara sistematik olarak sorular yöneltilmiştir. “Diğer uygulamalar ile karşılaştırıldığında bu uygulamanın en büyük farkı neydi?” , “Bu uygulamanın yararları nedir?” , “Bu uygulamadaki öğrenme deneyimini geliştirmek için ne yapardınız?” gibi sorular sorulmuştur. Her bir grup ile görüşme 45-60 dakika sürmüş olup, görüşmeler katılımcılardan izin alınarak dijital ses kayıt cihazına kayıt edilmiştir. Her görüşme sonrasında bu kayıtlar araştırma ekibi tarafından bilgisayar ortamında düz yazı haline getirilmiştir. Katılımcıların aynı sorulara verdiği cevaplar sırasıyla alt alta getirilerek tablo oluşturulmuştur. Bu yöntem ile veriler özetlenerek düzenlenmiş ve içerik analizi için uygun hale getirilmiştir. Daha sonra içerik analizi yöntemine geçilmiştir. Veri analizinin bu aşamasında betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan verilerden birbirine benzeyen veriler bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur.

Öğrenciler, klinik mentorlar ve pilot eğitici ile yapılan odak grup görüşmeleri sonucunda; bu proje ile “öğrenme stillerine özel öğrenme ortamı sağlandığı’’, ’’güvene dayalı bir ilişki kurulduğu’’, “daha hızlı gelişim’’, “daha bağımsız hareket edebilme’’, “daha hızlı adapte olma”’, “öğretim üye ve elemanlarına daha hızlı ve daha kolay ulaşılabilirlik” ve ”daha iyi işbirliği’’ sağlandığı ifade edilmiştir.

Beş Avrupa ülkesi ile eş zamanlı ve eş güdümlü olarak yürütülen bu projede; öğrenci ve mentor görüşlerine göre pilot mentorluk uygulamasının olumlu sonuçlarının olduğu ve hemşirelik eğitimine entegre edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

P-128 - DİYABET RİSKLİ BİREYLERE VERİLEN PLANLI EĞİTİMİN ETKİNLİĞİ

Arzu KIVRAK1, Hülya BAYBEK1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi ,

Araştırma diyabet riskli bireyleri belirleyerek bu bireylere diyabet risk faktörleri konusunda verilen planlı eğitimin etkinliğinin belirlenmesi amacıyla, tek grup ön test son test deneme öncesi modeli olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini Fethiye merkezde yaşayan, daha önce diyabet tanısı almamış, 18 yaş üzeri bireyler oluşturmaktadır. Kişi sayısı öngörülemediği için örneklem büyüklüğü evreni bilinmeyen gruplarda kitle oranların kestirilmesinde kullanılan örnekleme formülü ile hesaplanmış, çalışmanın yapıldığı tarihlerde ASM gelen ve örnekleme alınma kriterlerini taşıyan 600 gönüllü örneklemi oluşturmuştur. Gönüllülere Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği tarafından da refere edilen FİNDRİSC Diyabet Risk Skoru uygulanmış, orta, yüksek ve çok yüksek risk grubundaki kişiler eğitime davet edilmiştir. Eğitime katılma oranı %31.9'dur. Eğitime katılacak bireylere "Diyabet Risk Faktörleri Bilgi Düzeyi Ölçeği" uygulanarak (cronbach's alfa=0.873) ön-test yapılmıştır. Eğitim tek seans olarak bir saat sürecek şekilde ve görsel materyalle desteklenerek verilmiştir. Verilen eğitimin içeriği; diyabet risk faktörleri ve bu hastalıklardan korunmaya yönelik sağlıklı yaşam biçimi davranışları kazandırma olarak planlanmıştır. Eğitimin sonunda "Diyabet Risk Faktörleri Bilgi Düzeyi Ölçeği" ile son-test uygulanmıştır. Ölçeğin değerlendirilmesinde puanlama sistemi kullanılmıştır. Anketin puan aralığı 0 ile 13 arasındadır. Anketten alınan puan arttıkça bireylerin farkındalık düzeyi artmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programında tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney U testi, Krukal-Wallis H testi, Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmede 0.05 önemlilik düzeyi kabul edilmiştir. Çalışma etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür.

Araştırmaya katılanların %52.3'ünün kadın %47.7'sinin erkek oldukları, çoğunluğunun 45 yaş altında (%50.7), %44.3'ünün ilkokul mezunu olduğu ve %42.3'ünün ailesinde diyabet hastası olan bireylerden oluştuğu belirlenmiştir. Diyabet risk bilgi puanı 13 puan üzerinden yapılan değerlendirmede; eğitim öncesinde 6.12±2.562 (Mak-Min:11-2) ve eğitim sonrasında 9.81±1.828 (Max-Min: 13-5) olarak hesaplanmıştır. Bireylerin %36.3'ünün düşük risk, %29.2'sinin hafif risk, %17.5'unun orta risk, %12.7'sinin yüksek risk ve %4.3'ünün çok yüksek risk grubunda olduğu belirlenmiştir. Eğitim öncesi ve eğitim sonrası diyabet risk bilgilerinin cinsiyete, yaşa, eğitim durumuna göre anlamlı farklılık ($p>0.05$) göstermediği; ailesinde diyabet hastası olmayanların eğitim sonrası diyabet risk bilgilerinin daha yüksek olduğu (U.296.500, p:0.024), eğitim sonrası bilgilerinin eğitim öncesine göre önemli (Z:-6.929, p:0.000) derecede arttığı belirlenmiştir.

Diyabet riskinin önlenmesinde, riskli bireylerin bilinçlendirilmesinin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hastalık risk yönetiminde bu eğitimlerin tekrarlanarak verilmesi önerilmektedir.

P-129 - AİLE SAĞLIĞI MERKEZİNE BAŞVURAN BİREYLERİN DİYABET RİSK FARKINDALIKLARININ BELİRLENMESİ

Arzu KIVRAK1, Hülya BAYBEK1, Gizem ÖZBUDAK2,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi , 2Ege Üniversitesi ,

Araştırma diyabeti olmadığını belirten hastaların diyabet risk farkındalık durumlarının belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Fethiye I Nolu Aile Sağlığı Merkezine bağlı olan, diyabet tanısı almamış 32.600 birey oluşturmuştur. Evren sayısı bilinen örneklem belirleme formülü kullanılarak, örneklem büyüklüğü 379 olarak hesaplanmış, %10 arttırılarak 417 kişi örnekleme hacmi olarak belirlenmiştir. Çalışma, veri toplama döneminde anket uygulamayı kabul eden 417 gönüllü üzerinden yürütülmüştür. Veriler 5 sorudan oluşan "Kişisel Bilgi Formu" ve Çoşansu tarafından hazırlanan 15 sorudan oluşan "Diyabet Riski Farkındalık Anketi" (Cronbach's alfa değeri 0.734) ile toplanmıştır. Veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Diyabet Riski Farkındalık anketinin değerlendirmesinde puanlama yöntemi kullanılmıştır. Anketin puan aralığı 0-15'dir. Anketten alınabilecek puan arttıkça farkındalık düzeyinin arttığı kabul edilir. Araştırmanın bağımlı değişkenini diyabet riski farkındalık puanı (DRF-puan); bağımsız değişkenlerini ise kişisel bilgi formundaki değişkenler oluşturmuştur. DRF-puanlarının bağımsız değişkenlere göre karşılaştırılmasında ikili değişkenler için Mann Whithney U testi, 3 ve üzeri değişkenler için Kruskal-Wallis-H testi kullanılmıştır. Önemlilik belirlenen yaş değişkenin çoklu karşılaştırılmasında Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi kullanılmıştır. 0.05 seviyesi önemlilik düzeyi olarak kabul edilmiştir. Çalışma etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür.

Araştırma sonucunda bireylerin %46.3'ünün 20- 45 yaş arası, %54'ünün erkek, %31.9'unun lise mezunu, %33.6'sının sigara içtiği, %29.3'ünün egzersiz yapmadığı, %46.5'inin daha önce diyabet kontrolü yaptırmadığı, %55.4'ünün ailesinde diyabet öyküsü olduğu belirlenmiştir. Bireylerin diyabet riskleri farkındalık anketinden 15 puan üzerinden 9.76±2.212 (Max-Min: 15-2) puan aldıkları belirlenmiştir. Kadınların ($p=0.000$), daha önce diyabet kontrolü yaptıranların ($p=0.020$), ailesinde diyabet öyküsü olanların ($p=0.006$) diyabet risk farkındalıklarının daha yüksek olduğu; 20 yaş altında olan bireylerin ise diyabet risk farkındalığının diğerlerinden daha düşük olduğu ($p=0.001$) belirlenmiştir. Eğitim ve gelir durumunun diyabet risk farkındalığı üzerinde önemli etkisi yoktur ($p>0.05$).

Araştırma sonucunda bireylerin diyabet risk farkındalıklarının orta düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Diyabet farkındalığı düşük olan gruplara yönelik eğitimler planlanması önerilmektedir.

P-130 - GÜVENLİ VE YASAL İSTEYEREK DÜŞÜK KADINLARIN İNSAN HAKKIDIR

GÜLCAN KIRDÖK1, ŞENAY ÜNSAL ATAN1, OYA KAVLAK1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu derleme, kadının insan hakkı olarak görülen güvenli ve yasal isteyerek düşük uygulamasının Türkiye'de ve dünyadaki durumunu tartışmak amacıyla hazırlanmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre 2010-2014 yılları arasında, dünya genelinde her yıl 56 milyon düşük gerçekleşmiş, tüm gebeliklerin %25'i isteyerek düşük ile sonlanmıştır. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması'na (2013) göre, ülkemizde isteyerek düşük oranı %4.5'dir. Günümüzde düşüğün yasal konumu ülkelere göre farklılıklar göstermektedir. Dünyada, ülkelerin %25'i isteyerek düşüğü bütünüyle yasaklamakta veya kadının yaşamı tehlike altındaysa izin vermekte, %13.8'i bedensel sağlığın korunması amacıyla, %21.3'i sosyoekonomik nedenlerle, %39.5'i ise bir nedene bağlı olmadan izin vermektedir. Düşüğün yasal olarak uygulandığı ülkelerde genellikle düşük hizmetlerine ulaşım kolaydır ve uygulama eğitimli sağlık personeli tarafından gerçekleştirilmektedir. İsteyerek düşüğün yasaklandığı ülkelerde ise, sınırlı sayıda kadın sağlıklı düşük yapabilme olanağını yasal olmayan yollardan elde edebilirken, kırsal kesimlerde yaşayan ya da yoksul kadınlar kendi başlarına gebeliklerini sonlandırmaya çalışmaktadır. Buna bağı olarak; sepsis, kanama, genital ve abdominal travma, uterus perforasyonu, pelvik enflamatuar hastalık, tubal tıkanıklık, sekonder infertilite gibi komplikasyonlar görülebilmekte, hatta kadınlar yaşamlarını kaybedebilmektedir.

Bir ülkede isteyerek düşüğün güvenli biçimde uygulanması ve ulaşılabilir olması büyük ölçüde düşük yasalarının ve politikalarının niteliğine bağlıdır. Yasaların en geniş biçimde olanak sağladığı ülkelerde bile yasalardan kaynaklanan düzenlemeler ile kadınların önünde isteyerek düşük hizmetlerinden yararlanmalarını sınırlayacak engeller oluşturulabilmektedir. Zorunlu danışmanlık ve bekleme süreleri, üçüncü kişilerden alınması gereken onay gereksinimi, yaş sınırlamaları, kaynak yoksunluğu, eğitimli sağlık personeli eksikliği, sağlık kuruluşlarının yetersizliği, hizmetin verildiği kurumların duyurulmaması isteyerek düşük hizmetlerinden yeterince ve zamanında yararlanmak için kadınların önündeki en belirgin engellerdir.

Sonuç olarak gebeliğin sonlandırılması, insan hakları, halk sağlığı, üreme sağlığı, sağlık hakkı, aile planlaması, sağlık hukuku ve tıp etiği yönlerini de kapsayan ve yaşamın değeri kavramının sarmaladığı bütüncül yaklaşımla ele alınmalıdır. Ülkemizde isteyerek düşüğün 1983 yılında yasalaşması ile üreme ve cinsel sağlık haklarının gerçekleşmesi yönünde olumlu ve önemli bir adım atılmıştır, ancak aile planlaması hizmetlerinin yaygınlaştırılmasında, isteyerek düşük hizmetlerinin nitelik ve ulaşılabilirlik yönünden güçlendirilmesinde ve bu konuda sağlık eğitimi ile kadınların bilinçlendirilmesinde sağlık profesyonellerine önemli görevler düşmektedir.

P-131 - REKÜRRENS SERÖZ BORDERLİNE OVER TÜMÖRLÜ HASTANIN BAKIMI: OLGU SUNUMU

GÜLCAN KIRDÖK1, OYA KAVLAK1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Amaç: Çalışmada rekürrens seröz borderline tümör tanılı olgumuzun hemşirelik bakım yönetiminin sunulması amaçlanmıştır.

Giriş: Borderline over tümörü (BOT) ilk olarak 1929'da Taylor tarafından yarı malign over tümörü olarak tanımlandı. BOT, %11 oranında rekürrens ve %2-4'de invaziv hastalık gelişme riskine rağmen, mükemmel sağkalım oranına sahiptir. Türk jinekolojik onkoloji grubu tarafından yapılan 539 vakalık çalışmada, BOT'ların ortalama tanı konma yaşı 40 olarak bulunmuştur. BOT'un en sık karşılaşılan bulguları %75 abdominal ağrı veya rahatsızlık, bağırsak hareketlerinde düzensizlik, uzun süreli bitkinlik ve kilo kaybıdır. BOT'un en sık görülen histopatolojik tipi seröz borderline tümördür ve vakaların yaklaşık %90' ı bilateraldir. Borderline over tümörlerinde temel tedavi, cerrahidir. Fertilite koruyucu cerrahi sonrası rekürrens oranları; adnekstektomi sonrası %2,4-15, kistektomi sonrası %15-36'dır. Cerrahi tedavinin fertilite üzerinde olumsuz etkileri olabileceğinden yumurta toplama ve dondurma işlemi düşünülebilir.

Materyal ve Metot: Çalışmanın verileri Gordon (1982) tarafından oluşturulan Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri' ne göre hazırlanmış olan Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi jinekolojik veri toplama formu ile elde edilmiştir. Olgu Sunumu: Bayan S.G 28 yaşında, virgo hastamız kasık ağrısı ve abdominal rahatsızlık sebebiyle ilk olarak dış merkeze başvurmuş. Alt abdomen BT incelemesinde sağ overde 62 mm, sol overde 70 mm boyutlarında lezyonlar görülmüş. Hastamız bu bulgularla Ege Üniversitesi Hastanesi'ne başvurmuş ve 25.01.2016 tarihinde bilateral over kisti tanısı ile hastanemize yatışı yapılmıştır. Cerrahi operasyon planlanan hastamıza 28.01.16 tarihinde L/S ile bilateral kist extirpasyonu yapılmıştır. Kesin patoloji sonucu seröz borderline tümör olarak raporlanmıştır. Jinekolojik onkoloji konseyinde görüşülen hastaya izlem kararı alınmış ve fertilite açısından danışmanlık verilmesi önerilmiştir. İndüksiyonla oositlerinin toplanarak dondurulması önerilmiş ve bununla ilgili riskler anlatılmış ancak hasta önerilen işlemi reddetmiştir. Hastanın takipleri sırasında adneksl erde fizyolojik değişiklikler izlenmiş olup Mart 2017 tarihinde yapılan ultrasonda sol overde yaklaşık 3cm boyutunda izoekoik nodüler oluşum izlenmiştir. Bunun üzerine tekrardan kliniğimize yatışı yapılan hastaya 10.05.17 tarihinde laparotomi uygulanmıştır. Bilateral overlerden kistektomi yapılıp, postop 2. gününde komplikasyon gelişmeyen hasta taburcu edilmiştir. Toplanan veriler doğrultusunda bayan S.G ye konulabilecek NANDA hemşirelik tanıları; akut ağrı, uyku örüntüsünde bozulma, enfeksiyon riski, kanama riski, konstipasyon riski, anksiyete, etkisiz baş etme, fertilite kaybı korkusu, durumsal düşük benlik saygısı riski, ve benlik kavramını güçlendirmeye hazır oluş olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Olgunun genç yaşta olması ve reprodüktif dönemde fertilitesini etkileyebilecek bir hastalıkla tek başına baş etmeye çalışması, bireyselleşmiş bakımın önemini ön plana çıkarmaktadır. Hemşirelik bakımı yönetiminde hastanın tedavi öncesi ve sonrası devam eden semptomlarının hafifletilmesi, ebeveynlik ile ilgili geleceğinin planlanması ve yaşam kalitesinin korunarak bu süreci olumlu olarak atlatabilmesinde hemşirelerin rolü yadsınamaz derecede büyüktür.

P-132 - YOKSULLUK VE ÇOCUK

PROF. DR. AYTEN ZAYBAK1, ARŞ.GÖR. ECE KURT1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Unicef'in 2016 raporuna göre, dünyada 385 milyon çocuk aşırı yoksulluk içinde yaşamını sürdürmektedir. Yoksulluk; insanların sadece gelir, tüketim gibi maddi nesnelerden yoksun olmalarını değil, aynı zamanda sağlık, eğitim, ulaştırma, sosyal güvence ve toplumsal faaliyetlerdeki hizmetlerden de mahrum olmalarını ifade etmektedir. Yoksulluğun ilk sıradaki nedenleri arasında; ebeveynlerin eğitim yetersizliği ve iş olanaklarının sınırlı olması yer almaktadır. Yoksulluğun diğer bir nedeni de çocukların aile yapısıdır ve kalabalık ailelerde yoksulluğun görülme oranı daha fazladır. Anneyle yaşayan çocukların baba ile yaşayan çocuklardan daha yoksul olduğu ve daha kötü koşullarda yaşadığı bilinmektedir. Bu bildirinin amacı; çocuklukta yoksulluğun ekonomik ve sosyal boyutu, sağlık ile ilişkisi ve konuya yönelik hemşirelerin hizmet yaklaşımının ele alınmasıdır.

Yoksulluğun çocuk sağlığına etkileri incelendiğinde, yoksullukla birlikte görülen; kronik açlık, demir eksikliği, olumsuz çevre koşulları gibi faktörler beyin gelişimini etkileyebilmektedir. Bu nedenle uzun süreli demir eksikliği zihinsel gelişimi olumsuz etkiler ve çocukta hafif derecede zihinsel gerilik oluşturabilmektedir. Yeterli miktarda meyve, sebze, balık veya etten alınan A vitamini, demir veya çinko gibi temel besleyici maddeler alınmadığı zaman çocuklarda ölüm, körlük, bodurluk, motor ve bilişsel gelişimde gerilik ve IQ düşüklüğü görülebilmektedir. Ayrıca, yoksul ailelerin çocuklarının, öz güven gelişimlerinin eksik olduğu belirtilmektedir. Benlik saygısı, mutsuzluk, kaygı ve bağımlılık duygularında azalma, bu çocuklar ve arkadaşları arasındaki iletişimdeki ekonomik farklılıklardan dolayı ortaktır. Farklı sosyo-ekonomik statüdeki akran gruplarına özenme ve daha üst sosyo-ekonomik sınıfa yükselme çabaları da suça yönelme eğilimlerini arttırmaktadır.

Sonuç olarak, yoksulluk bütün dünyada her geçen gün artan bir toplumsal sorundur ve özellikle çocuk sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Hemşirelerin, beslenme, bağışıklama, ev kazaları, sık görülen çocukluk dönemi hastalıkları konularında aileleri eğitmeleri ile birçok hastalık ve ölümlerin önlenmesi olasıdır. Hemşire, ergenlerin duygusal, düşünsel ve davranışsal sağlığını değerlendirip, riskli aileleri belirleyerek bozuklukların önlenmesi için girişimlerde bulunmalıdır. Herhangi bir bozukluğun belirlenmesi durumunda, tedavi planının yapılarak etkinliği değerlendirilmeli, gerekirse aileleri ilgili sağlık kurumlarına yönlendirilmelidir.

P-133 - KRONİK BÖBREK HASTALIĞI VE VASKÜLER ERİŞİM YOLLARI

ŞERİFE ÇETİN1, ZERRİN ÇİĞDEM2, HATİCE ÖZSOY3,

1Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kayseri Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, 2Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, 3Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Gölhisar Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu,

Kronik böbrek hastalığının dünyada ve ülkemizdeki durumu , renal replasman tedavi türleri ve vasküler erişim yollarının kullanımı konusunda hemşirelik yönetimini literatür doğrultusunda incelemek.

Günümüzde, dünya'da 2 milyondan fazla kişi Renal Replasman Tedavisi (RRT) ile yaşamını sürdürmektedir. Gelecekteki 10 yıl içinde bu sayının 2 katına çıkması, tedavi maliyetinin yılda 1.5 trilyon dolara yaklaşması beklenmektedir. Amerika'da yaklaşık 678.000 böbrek yetmezliği hastası ve her yıl 21000 yeni olgu artışı vardır. son dönem böbrek hastası prevelansı beyazlara kıyasla siyahlarda yaklaşık 3.7 kat, Yerli Amerikalılar'da 1.4 kat ve Asya'da 1.5 kat fazladır. Ülkemizde diyaliz tedavisi uygulanan hasta sayısı 60.860'tır. Bunun % 93.6'sını Hemodiyaliz (HD) ve % 6.4'ünü periton diyalizi oluşturmaktadır. Böbrek transplantasyonu yapılan hasta sayısı ise 2015 yılında 3204'tür. Her geçen yıl daha fazla hasta RRT türlerinden sıklıkla HD'e gereksinim duymaktadır. Bu amaçla ideal bir vasküler erişim yoluna ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla HD tedavisi uygulanan bireyin yaşam süresi ve kalitesi direkt olarak vasküler erişim yoluyla ilişkilidir.

Vasküler yol olarak; Arterio-Venöz Fistül (AVF), Arterio-Venöz Greft (AVG), kalıcı (tünelli) ve geçici (tünelsiz) kateter olmak üzere dört ayrı yöntem kullanılmaktadır. İlk tercih edilen vasküler yolun uzun süre kullanılabilmesi, diğer vasküler yollara göre daha az komplikasyon gelişmesi nedeniyle AVF olması istenmektedir. Vasküler erişim yolunun oluşturulması, bu yolun etkin ve uzun süre kullanılması, komplikasyon gelişmemesi, yeterli HD sağlanması multidisipliner (nefrolog, kalp-damar cerrahisi, radyolog, hemşire/diyaliz sağlık teknikeri, hasta) yaklaşım gerektirmektedir. Vasküler erişim yollarının diyaliz öncesi, sırası ve sonrasında yapılan fizik muayeneleri, dinamik venöz basınç izlemi, kötü arteriyal kan akımı, resirkülasyon oranında artış, komplikasyonların erken tespit edilmesi, enfeksiyon kontrol önlemleri alınarak doğru uygulanan iğne kanülasyonları ve kateter pansumanlarıyla daha uzun süre kalıcılığı sağlanabilmektedir.

Ekip içinde HD hemşirelerinin diğer branşlara göre daha spesifik rolleri ve yüksek mesleki otonomileri bulunmaktadır. Bu kapsamda, hastanın vasküler erişim yolunun muayenesi, HD'e giriş için hazırlanması ve izlemi, diyalize başlanması, takip edilmesi, sonlandırılması, hastaya rehberlik edilmesi, sosyal destek verilmesi ve hasta eğitimi (beslenme, vasküler giriş yolunun korunması, hijyen kuralları, …) gibi sorumlulukları hemşire gerçekleştirmektedir.

P-134 - METABOLİK SENDROM RİSKİ OLAN BİREYLERE VERİLEN EĞİTİMİN ETKİNLİĞİ

Hülya BAYBEK1, Arzu KIVRAK1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi ,

Araştırma metabolik sendrom riskli bireyleri belirleyerek bu bireylere metabolik sendrom risk faktörleri konusunda verilen planlı eğitimin etkinliğinin belirlenmesi amacıyla, tek grup ön test son test deneme öncesi modeli olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini Fethiye merkezde yaşayan, daha önce metabolik sendrom tanısı almamış, 18 yaş üzeri bireyler oluşturmaktadır. Kişi sayısı öngörülemediği için örneklem büyüklüğü evreni bilinmeyen gruplarda kitle oranların kestirilmesinde kullanılan örnekleme formülü ile hesaplanmış, çalışmanın yapıldığı tarihlerde ASM gelen ve örnekleme alınma kriterlerini taşıyan 900 gönüllü örneklemi oluşturmuştur. Gönüllülere Erdoğmuş tarafından hazırlanıp, geçerlik-güvenirlik çalışması yapılmış olan "Metabolik Sendrom Risk Belirleme Formu" uygulanarak, orta ve yüksek risk grubundaki kişiler (%66.6, n:599) eğitime davet edilmiştir. Eğitime katılma oranı ise %17.9 (n:109)'dur. Eğitime katılacak bireylere "Metabolik Sendrom Risk Faktörleri Bilgi Düzeyi Ölçeği" (cronbach's alfa=0.807) ile ön-test yapılmıştır. Ön test sonrası bireylere eğitim verilmiştir. Eğitim tek seans olarak bir saat sürecek şekilde ve görsel materyalle desteklenerek verilmiştir. Verilen eğitimin içeriği; metabolik sendrom risk faktörleri ve bu hastalıklardan korunmaya yönelik sağlıklı yaşam biçimi davranışları kazandırma olarak planlanmıştır. Eğitimin sonunda "Metabolik Sendrom Risk Faktörleri Bilgi Düzeyi Ölçeği" ile son-test uygulanmıştır. Ölçeğin değerlendirilmesinde puanlama sistemi kullanılmıştır. Anketin puan aralığı 0 ile 19 arasındadır. Anketten alınan puan arttıkça bireylerin farkındalık düzeyi artmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programında tanımlayıcı istatistikler ve Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmede 0.05 önemlilik düzeyi kabul edilmiştir. Çalışma etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür.

Araştırmaya katılanların %51.9'unun kadın %48.1'inin erkek oldukları, çoğunluğunun 26-45 yaş aralığında (%49.6) ve ilkokul mezunu olan (%55.3) bireylerden oluştuğu belirlenmiştir. Metabolik sendrom risk bilgi puanı 19 puan üzerinden yapılan değerlendirmede; eğitim öncesinde 9.32±3.485 (Mak-Min:16-2) ve eğitim sonrasında 15.69±2.349 (Max-Min: 19-10) olarak hesaplanmıştır. Bireylerin %33.4'ünün düşük risk, %44.6'sının orta risk ve %22'sinin yüksek risk grubunda olduğu belirlenmiştir. Bireylerin eğitim sonrası bilgilerinin eğitim öncesine göre önemli (Z:-9.197, p:0.000) derecede arttığı belirlenmiştir. Verilen eğitimin kadınlar ve erkeklerde etkili olduğu (p:0.000); tüm yaş gruplarında eğitim sonrası risk bilgilerinin önemli derecede arttığı (p:0.000); ilkokul, ortaokul ve lise mezunlarının eğitim sonrası bilgilerinde önemli derecede artış gözlenirken (p:0.000), lisans mezunlarının risk bilgilerinin eğitim öncesinde de önemli derecede yüksek olduğu ve bu nedenle verilen eğitimin bu grupta önemli bilgi artışına neden olmadığı (p>0.05) belirlenmiştir.

Metabolik sendrom riskinin önlenmesinde, riskli bireylerin bilinçlendirilmesinin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hastalık risk yönetiminde bu eğitimlerin tekrarlanarak verilmesi önerilmektedir.

P-135 - SANAT OLARAK HEMŞİRELİK

ŞÜKRİYE ŞAHİN1, ŞULE ALPAR2,

1MARMARA ÜNİVERSİTESİ , 2MARMARA ÜNİVERSİTESİ,

Hemşirelik biliminde sanatın yerini, önemini ve etkisini vurgulamak amacıyla yazılmıştır.

Hemşirelik mesleği, profesyonel bilgi, uygulama ve araştırma ile birlikte kişilerarası ilişki kurma becerileri ve deneyimleri gerektiren sanata dayalı, sosyal, estetik, kültürel değerlerden etkilenen bir disiplindir. Hemşirelik bakımı sosyal, duygusal, düşünsel, algısal ve davranışsal birçok boyutu olan oldukça karmaşık süreçleri içerir. Hemşirelerin, bakımı tüm bu boyutları içerecek şekilde planlamaları ve uygulamaları gerekmektedir. Hemşirelik mesleğinde sanatın kullanımı hemşirelik bakımının olanaklarını arttırmakta ve hemşirelik uygulamalarına zenginlik katmaktadır. Hemşireler, bakım verirken daha etkili olabilmek için açık fikirli ve yaratıcı olmalı, empati, estetik sezgi, alturistik ilgiye sahip, sorumluluk bilinci gelişmiş, cesaretle adım atabilen bir yapıda olmalıdır. Aynı zamanda hemşireler profesyonel ve terapötik ilişki sınırlarını belirleyebilmeli, bireylerin yaş ve gelişim düzeylerine göre temel iletişim tekniklerini etkin bir şekilde kullanabilmelidir. Sözsüz ifadeler ancak sanat gibi estetik ilişkilerle açığa çıkarılabilir. Sanat, hemşirelik mesleği için bir gerekliliktir. Hemşirelikte sanat yaratıcı uygulamalar, estetik duyu demektir. Hemşirelik yaratıcı düşüncelerle şekillenir, bu yönüyle sanat temellidir. Hemşirelik sanatı hemşirenin gerekli bilgi ve becerilerini her bireye özgü olarak uygulaması üzerine temellenir. Hemşireliğin sanatsal boyutu; hastaların gereksinimlerini ve kaygılarını anlamak, hastaların yeterliliğini geliştirmek, değiştirmek, iyileştirmek ve güzelleştirmek için sağlık durumlarına yön vermektir. Hemşirelikte sanat, uygulama becerilerinin geliştirilmesinde aracılık rolü üstlenirken hastalık ve rahatsızlıklar daha iyi açıklanır, hastaların tedavi ve iyileşme süreçleri daha iyi yönetilebilir. Hemşirelikte sanatsal uygulamalara yönelik araştırmalara bakıldığında Teksöz ve Ocakçı'nın (2013) yaptığı araştırmada, çocukların hastanedeki yaşam kalitesini arttırmak için, hastane olanakları çerçevesinde oyun, tiyatro, palyaço gibi sanatsal etkinliklerin düzenlenmesi, Bilgiç ve Acaroğlu'nun (2015) araştırmasında müzik terapi sonrasında kanser hastalarının ağrı, yorgunluk, bulantı, endişe gibi semptomların azaldığı, Koç' un (2006) araştırmasında da 7-14 yaş arasındaki preoperatif dönemdeki çocukların anksiyete düzeylerinin azaltılmasında hastane palyaçolarının kullanımının etkili bir yöntem olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak hemşireliğin temelini oluşturan sanat, hemşireler için oldukça önemli bir yere sahiptir. Hemşirelerin kendilerini ve hastalarını daha iyi anlamaları, bakım uygulamalarındaki belirsizliklerle ve karşıt durumlarla baş edebilmeleri için iyi bir yöntemdir.

P-136 - HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYONUN ROLÜ

ŞÜKRİYE ŞAHİN1, ŞULE ALPAR2,

1MARMARA ÜNİVERSİTESİ , 2MARMARA ÜNİVERSİTESİ,

Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımının öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarının geliştirilmesinde önemli rol oynayan etkili bir eğitim yöntemidir. Bu derleme hemşirelik eğitiminde simülasyon eğitimin önemini vurgulamak amacıyla hazırlanmıştır.

Hemşirelik, bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını ve esenliğini koruma, geliştirme ve hastalık halinde tedavi edici amacına yönelik, bakımın planlanması, örgütlenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinden sorumlu, bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplinidir. Hemşirelik eğitimi, öğrencinin belirtilen rolleri kazandıracak yeterlilikte bilgi, beceri, tutum ve etik standartları içselleştirmesine ve bunları davranışlarının bir parçası haline getirmesine katkı sağlayan bir eğitim sistemini gerektirmektedir. Hemşirelik eğitiminde özellikle bilişsel, duygusal ve psikomotor davranışların kazandırılmasında en etkili öğretim yöntemlerinden biri öğrencinin öğrenme sürecine aktif olarak katılımını sağlayan interaktif yöntemlerdir. İnteraktif yöntemlerden biri olan simülasyonun, öğrencilere klinikte var olan durumu gerçekçi bir öğrenme ortamında deneyimleyerek hem bilişsel hem de psikomotor becerilerin gelişmesi yönünde katkı sağladığı bilinmektedir. Simülasyon, gerçekte var olan görevlerin, ilişkilerin, fenomenlerin, ekipmanların, davranışların ya da bazı bilişsel aktivitelerin taklit edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı, öğrencilerine güvenli bir çevrede daha fazla vaka ile karşılaşma ve pratik yapma olanağı sunarak öğrencilerin, uygulamaları daha iyi öğrenmesini ve eleştirel düşünme becerilerinin artmasını sağlamaktadır. Yapılan bazı araştırmalarda hemşirelik öğrencileri, sınıf ortamında öğrendikleri teorik bilgileri klinikte yeterince uygulayamadıklarını ve klinik beceriler açısından kendilerini yeterli bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Terzioğlu ve arkadaşlarının çalışmasında; öğrencilerin beceri geliştirme uygulamalarında, gelişmiş maketler ve uygulamaya tepki veren modeller kullanılmasının kendilerini yeterli ve güvende hissetmelerinde daha etkili olduğu, Alinier ve arkadaşlarının hemşirelik 2. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, bilgisayarlı simülasyon eğitimi alan öğrencilerin objektif olarak yapılandırılmış klinik değerlendirme testinden daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır. Bremner ve arkadaşlarının öğrenci hemşirelerle yaptığı çalışmada ise, öğrenciler bilgisayarlı simülatör ile verilen eğitimin; öğrenciler hastayı fiziksel değerlendirme becerilerinde kendilerine güvenlerini arttırdığını (%61), iyi ve mükemmel bir deneyim sağladığını (%91) ifade ederek, hemşirelik eğitiminde zorunlu olması gerektiğini (%68) vurgulamışlardır. Sonuç olarak, hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı hemşirelik öğrencilerinin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine yönelik katkı sağlar. Öğrencilerin, klinik öncesi sanal ya da laboratuvar ortamında klinik yeterliliklerinin arttırılmasında önemli bir eğitim yöntemidir.

P-137 - GENETİK MİRAS AİLEVİ HİPERKOLESTEROLEMİ: BİR ŞEYLER YAPMALI!!!

Seçil BEYECE İNCAZLI1, Serap ÖZER2,

1Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı, İZMİR, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İZMİR,

Ölümcül kardiyovasküler hastalık (KVH) riskinin, genel popülasyona göre 20 kat daha fazla olduğu "Ailevi Hiperkolesterolemi" (AH), yönetilebilir ve etkin tedavi ile komplikasyonların azaltılabildiği bir hastalıktır. Ancak dünyada ve ülkemizde sağlık profesyonelleri de dahil olmak üzere toplumda hastalık ile ilgili farkındalık oranları oldukça düşüktür. Dünyada 10 milyondan fazla AH hastası olduğu, ancak sadece %20'sine tanı konduğu ve tanı konanların da %16'sında etkin tedavi uygulandığı bilinmekle birlikte, ülkemizdeki sıklığı ile ilgili veri yoktur. Plazmada düşük yoğunluklu lipoprotein kolesterol (LDL-K) düzeylerinde yükselme ile karakterize AH, çoğunlukla tanı konamayan, yaşamı tehdit eden, lipid metabolizmasının otozomal dominant geçişli genetik bozukluğudur. Homozigot ve heterozigot olmak üzere iki farklı formda görülmektedir. Homozigot formu, nadir görülmekle birlikte, daha erken ve şiddetli kardiyovasküler hastalık ile karakterizedir. Klinik KVH gelişmeden tanı konulan ve etkin tedavi uygulanan hastalarda, yaşam süresinin 10-30 yıl arttırılabildiği bildirilmektedir. Erken KVH ve ölümle sonuçlanma oranları oldukça yüksek olan AH'nin, kontrol altına alınabilir bir hastalık olarak kabul edilmesi, sağlık profesyonelleri için önemli bir hareket noktası olmalıdır. Çeşitli nedenlerle etkin hastalık yönetiminin sağlanamadığı AH tanılı hastalarda, uygun içerik ve yeterlilikte bilgilendirmenin ve hasta aktivasyonun sağlanması, sigara/alkol kullanımının önlenmesi, düzenli fiziksel aktivite, kilo ve kan basıncı kontrolü ile birlikte uygun beslenme önerilerini içeren yaşam şekli değişikliklerinin ve sürekli izlemi sağlayacak yöntemlerin uygulanması önerilmektedir. Yaşam kalitesini; tedavinin güçlüğü, tedaviye ömür boyu devam etme zorunluluğu, erken KVH/ölüm riskini bilme ile ilişkili psikolojik yük ve aile/sosyal yaşam/gelecek planlarındaki kısıtlayıcı etkiler nedeniyle düşüren AH'de hemşirenin rolü; eğitim yolu ile toplumu bilinçlendirmek, tarama programları ile risk grubundaki bireyleri erken dönemde tanılamak ve tedaviye yönlendirmek, sürekli izlem ve ulaşılabilir sağlık hizmeti sunumu ile hastanın etkin rol aldığı bir bakım yönetimi sürecini sağlayabilmektir. Ülkemizde AH hastalarının belirlenmesi ve tanı konma süreci sıkıntılı olduğundan aile öyküsü, hemşireler için en öncelikli ve atlanmaması gereken konu olmalıdır.

P-138 - İYİLEŞTİRİCİ BİR GÜÇ VE MUCİZEVİ ETKİ: KALP YOGASI

GİZEM ÖZBUDAK1, SERAP ÖZER2,

1Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Göğüs Hastalıkları Kliniği, İZMİR, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İZMİR,

Bu derleme makalenin amacı; hemşirelerde kalp yogası kavramını tanımlayarak bir farkındalık oluşturmak, güncel araştırma bulguları ile kalp yogasının iyileştirici gücü ve mucizevi etkilerinden yani yararlarından bahsetmek, yogayı tamamlayıcı ve bütünleyici bir yaklaşım ve egzersiz türü olarak KVH' ın bakım sürecine entegre etmektir.

Kardiyovasküler hastalıklar (KVH); dünya çapında morbidite, mortalite, engellilik ve iş gücü kaybının önde gelen nedenleri arasında yer almaktadır. Bulaşıcı olmayan hastalıklar içerisinde en önemli hastalık grubunu oluşturan bu hastalıklar, aynı zamanda ciddi bir sosyoekonomik yük oluşturmaktadır. Oluşumunda birçok risk faktörü tanımlanmasına karşın, KVH'da en sık karşımıza çıkan faktörler; hipertansiyon, hiperlipidemi, hiperglisemi, obezite ve anksiyete-depresyondur. Kardiyovasküler hastalıkların yaklaşık %80'i bu değiştirilebilir risk faktörlerinden kaynaklanmaktadır. Sigarayı bırakma, fiziksel aktivite düzeyini arttırma ve sağlıklı beslenme gibi yaşam şekli değişikliklerinin KVH ve diğer kronik hastalıkların oranlarının düşmesinde katkısı olduğu konusunda fikir birliği bulunmaktadır. Primer ve sekonder korunmada çeşitli yöntemlerin etkileri gösterilmesine karşın, en etkili yaklaşımın sağlıklı bir yaşam şekli ve stres yönetimini içeren yaklaşım olduğu gösterilmiştir. Stres yönetimi ve egzersizi temel alan yaklaşımlardan birisi de yogadır. Kalp yogası; psikososyal semptomları azaltmanın yanı sıra kardiyovasküler ve bilişsel fonksiyonları geliştiren, dengeli bir fiziksel egzersiz olarak tanımlanmakta, nefes kontrolü ve meditasyon uygulamasını içermektedir. Yogadaki hafif egzersizler; kasları güçlendirmekte, nefes teknikleri; miyokardın oksijenasyonunu sağlamakta, meditasyon da; stresi azaltmaktadır. Aynı zamanda yoga egzersizleri lipid düzeylerinin, kan glikozu ve basıncının daha iyi kontrol edilmesine yardımcı olmaktadır. Antihipertansif kullanımını da azaltan yoganın tüm bu etkileri; stres hormonu olan adrenalini azaltıp, mutluluk hormonu olan endorfini artırmasının bir sonucudur. Bu derleme makalenin amacı; hemşirelerde kalp yogası kavramını tanımlayarak bir farkındalık oluşturmak, güncel araştırma bulguları ile kalp yogasının iyileştirici gücü ve mucizevi etkilerinden yani yararlarından bahsetmek, yogayı tamamlayıcı ve bütünleyici bir yaklaşım ve egzersiz türü olarak KVH'ın bakım sürecine entegre etmektir.

P-139 - DOĞURGANLIK BİLİNCİNE DAYALI DOĞAL AİLE PLANLAMASI YÖNTEMLERİNE BAKIŞ

Ebru BURMA1, Şenay ÜNSAL ATAN1, Oya KAVLAK1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Doğurganlık bilinci; kadın ve erkek üreme anatomisi ve fizyolojisi arasındaki ilişkiyi ve buna bağlı olarak doğurganlık işlevini bilmek olarak tanımlanır. Doğal aile planlaması; çiftlere doğurganlık bilincinin kazandırılması ile kendi doğurganlıklarını düzenlemesi konusunda daha bilinçli karar vermelerini sağlamaktadır. Bu makale, doğurganlık bilincine dayalı doğal aile planlaması yöntem kullanımının önemi ve kullanım biçimlerini incelemek amacıyla ilgili literatürden derlenerek hazırlanmıştır.

Ülkemizde kadınların sadece %27'sinin ovülasyon zamanı hakkında bilgi sahibi olması doğurganlık bilincinin toplumumuzda yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Gebelikten korunma ya da gebeliği sağlamada, sağlık kuruluşlarının sunduğu etkili aile planlaması yöntemleri olmasına rağmen, araştırmalar kadınların halen doğal ve geleneksel yöntemleri tercih ettiğini bildirmektedir.

Doğal aile planlaması yöntemleri, fertil dönemde doğal belirtilerin gözlenmesine dayalı yöntemleri içermektedir. Bu yöntemlerin uygulanabilmesi için fertil ve infertil dönemlerin periyodik tekrarlaması, spermin kadının genital yolunda 48-72 saat canlı kalabilmesi, ovumun ömrünün 24-48 saat olduğunu bilmesi ve kadının kendi sikluslarını ve siklus içerisinde oluşan değişiklikleri takip etmesi gerekmektedir. Doğurganlık bilincine dayalı yöntemler, fertil dönemde cinsel ilişkiden kaçınma ya da bu sürede bariyer yöntemler kullanılarak uygulanır. Fertilite belirtilerine dayanan yöntemler; servikal mukus yöntemi, bazal vücut ısısı yöntemi, servikal palpasyon yöntemi ve bu her üç yöntemin birleşimi olan semptotermal yöntemdir. Standart günler ve iki gün yöntemi diğer doğal aile planlaması yöntemleridir. Ayrıca, günümüzde fertilite durumunu saptamada kimyasal ve hormonal testlerden de yararlanılmaktadır. İdrarda LH piki tayini ve tükürük ya da servikal mukusta fern kristalizasyonu testi ovülasyon gününü belirlemede etkili yöntemlerdir.

Sonuç olarak eğitimli hemşireler, toplum sağlığı merkezlerinde ve ana-çocuk sağlığı merkezlerinde üreme çağındaki kadınlara doğurganlık bilincine dayalı aile planlaması yöntemlerinin olası yarar ve riskleri konusunda danışmanlık hizmeti sunarak bireylerde doğurganlık bilincinin oluşturulmasında önemli role sahiptirler.

P-140 - TEKRARLAYAN OVER SERÖZ ADENOKARSİNOMLU OLGUNUN BAKIM YÖNETİMİ

Ebru BURMA1, Oya KAVLAK1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Giriş: : Over kanseri hayatı tehdit eden ve jinekolojik kanserler arasında mortalite hızı en yüksek olan kanserlerden biridir. Over kanseri tüm dünyada yedinci en sık görülen kanser olmakla birlikte Avrupa'da 2012 yılında tanı alan 65.000'i aşkın vaka ile kadınlarda en sık görülen altıncı kanser olmuştur. Türkiye'de kanser istatistiklerine yönelik ulaşılabilen en yeni verilere göre; kadınlarda görülen kanser türleri içinde over kanseri yüz binde 5,9'luk görülme sıklığı ile yedinci sıradır. Over kanserinde hastalığın evresi en önemli prognostik faktörlerdendir. Evreye ek olarak; hastalığın boyutu, asit hacmi, hastanın yaşı, bağımsız prognostik değişkenlerdendir. Over kanserinin yüksek mortalite oranı, hastaların daha kötü prognoza sahip olduğu ileri evrelerde tanı alması gerçeğinden kaynaklanmakta ve beş yıllık sağkalım oranı %40 civarındadır. Seröz adenokarsinomlar overin invaziv epitelyal tümörlerindendir. Tanı anında vakaların sadece 1/3'ü evre I'dir. Bu tümörler sıklıkla bilateral, oldukça agressif ve genellikle cerrahi sırasında peritoneal yayılımla birliktedir. Tüm over kanserlerinin yaklaşık %40'ı seröz adenokarsinom olup en sık görülen malign over tümörüdür. Çalışmada tekrarlayan platin refrakter over seröz adenokarsinom tanılı olgumuzun hemşirelik bakım yönetiminin sunulması amaçlanmıştır. Materyal ve Metot: Çalışmanın verileri Gordon (1982) tarafından oluşturulan Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri' ne göre hazırlanmış olan Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi jinekolojik veri toplama formu ile elde edilmiştir.

Bayan N.E 55 yaşında, evli ve primipar hastamız, Ekim 2015 tarihinde 10 gündür süren abdomende bası ve kasık ağrısı şikâyeti ile kliniğimize yatışı yapılmıştır. Bilateral Evre IB Grade III over seröz kistadenom, retroperitoneal lenf nodu tutulumu, pelvis dışına peritoneal yayılım ve omentuma yayılımı gözlenmiştir. Tedavide cerrahi olarak TAH+BSO, PLND, omentektomi ve apendektomi yapılmış, 6 kür kombine taxol ve karbo-platin kemoterapi protokolü uygulanmıştır. Ekim 2016 tarihinde hastanın kontrol muayenesi sırasında sol sigmoid kolona nüks ettiği tespit edilerek debulking cerrahisi uygulanarak 6 kür daha kemoterapi uygulanmıştır. Kemoterapi bitimi 1.5 ay sonrasında sol yan ağrısı tariflemesi üzerine tekrar yatışı yapılan hastanın sol eksternal iliak ve presakral lenf nodu tutulumu ve CA-125 değerinin ani artışı tespit edilmesi üzerine kemoterapi protokü değiştirilerek, 8 kür Caeylex alması planlanmıştır.

Tekrarlayan over kanseri olan olgularda tedavi yönetimi multidisipliner bir ekip tarafından planlanmalı ve hastalar tedavi seçiminde yer almalıdır. Tekrarlayan kanser sürecine maruz kalmak hastanın, fiziksel sorunlar ile baş etmeye çalışmasına, diğer yandan geleceğe ilişkin belirsizlikler yaşamasına da neden olmaktadır. Hastaların hemşirelik bakım yönetiminde öncelik, tedavi semptomlarının hafifletilmesi ve yaşam kalitesinin korunmasına yöneliktir. Bu durumda olan hastalar yaşam kalitelerini etkileyen ve onların güçsüzleşmesini sağlayan birçok semptom yaşarlar. Bu semptomlardan en önemlileri, anoreksiya, ağrı, kabızlık, bulantı, mide rahatsızlıkları, nefes darlığı ve aşırı yorgunluktur. Toplanan veriler doğrultusunda bayan N.E ye ağrı, iştahsızlık, kaşeksi, tat

değişiklikleri, saç dökülmesi, bulantı, kusma, mukozit, yorgunluk, dispne, uyku düzeninde bozulma, depresyon, anksiyete, cinsel örüntüde değişiklik ve aile içi süreçlerde bozulma tanıları NANDA tanıları doğrultusunda konulmuştur.

Tekrarlayan over kanseri olan hastaların bütüncül bir bakım alması ve yönetiminde eğitim verici, bakım verici ve savunucuk rolleri ile mutidisipliner ekip içinde hemşireler önemli bir konuma sahiptir.

P-141 - ANIMSAMA TERAPİSİ

Sakine FIRINCIK1, Merve KIZILIRMAK2,

1Karabük Üniversitesi, 2Eskişehir Devlet Hastanesi,

Anımsama, kişinin önemli bulduğu geçmiş yaşantılarını düşünmesi ya da anlatması sürecidir. Özellikle ileri yaştaki bireyler için yakın zamanda yaşanan olayların hatırlanması ne kadar zor olursa olsun, geçmiş yaşantılar her zaman berraklığını korumakta; adeta yıllarla geçtikçe kristalleşmektedir. Son yıllarda uzmanlar, ileri yaştaki bireylerle yaptıkları çalışmalarda anımsamayı terapötik bir araç olarak kullanmaya başlamışlardır. İlk defa 1976'da Ebersole tarafından bir grup çalışmasında anımsama yöntemi kullanılmıştır. Avrupa ülkelerinin ileri yaştaki bireylere yönelik psikolojik hizmetlerinde, zamanla kendine önemli bir yer edinmiş ve günümüzde yaygın olarak "anımsama terapisi" ya da kısaca "anımsama" adını almıştır. İlk kez bir hemşirelik ve yaşlı bakımı uygulaması olarak ortaya çıkmıştır. Daha sonra ise psikolojik danışma, psikiyatri, sosyal hizmetler gibi başka pek çok alanda uygulama zemini bulmuştur. Genellikle grup uygulaması ön plandadır. Geçmişe ait önemli yaşantıların, olumlu deneyimlerin ve başarıların hatırlanması, grup üyelerince sözlü olarak etkileşim içinde paylaşılması prensibine dayanır. Olumlu yaşantıların grup ortamında paylaşılması ile ileri yaştaki bireylere kendilerini daha güçlü, değerli ve özgüvenli hissettirmeyi amaçlamaktadır. Grup üyelerinin yaşamlarındaki değerleri, ortaya çıkardıkları ürünleri ve başarılarını görebilmelerini sağlamayı hedeflemektedir. Grup içinde kişilerarası iletişime, karşılıklı geribildirim vermeye ve yeni arkadaşlıkların kurulmasına olanak vermektedir. Güçlü yönlerin ve geçmişteki başarıların hatırlanması, bugünkü baş etme becerilerine ve olumlu benlik algısının sürdürülmesine de olanak vermektedir. Anımsama Terapisi, Batı'da; Huzurevleri, dinlenme evleri gibi yatılı ve yaşlı merkezleri gibi yatılı olmayan kurumlarda yaygın bir biçimde uygulanırken ülkemizdeki kurumlarda bu hizmet verilmemektedir. Grupla anımsama uygulamalarında üyelere resim veya eşya göstermek, müzik dinletmek gibi konu başlığına ilişkin görsel ve işitsel nitelikte hatırlatıcılar sunmak kullanılan yardımcı yöntemlerdir. Paylaşımlar sözel ifadenin yanında yazma, kolaj, resim yapma, albüm oluşturma, anısı olan küçük eşyaları sergileme gibi eğlenceli yöntemlerle zenginleştirilebilmektedir. Anahtar Kelimeler: anımsama terapisi, ileri yaştaki bireyler, hemşirelik

P-142 - MOTİVASYONEL GÖRÜŞME

Merve KIZILIRMAK1, Sakine FIRINCIK2,

1Eskişehir Devlet Hastanesi, 2KARABÜK ÜNİVERSİTESİ,

Son yıllarda giderek önem kazanan Motivasyonel Görüşme tekniği, problemli bağımlıların tedavisi için William R. Miller ve Stephen Rollnick tarafından geliştirilen, motivasyonel görüşme eğitimi alan hemşire, doktor ya da psikolog tarafından uygulanabilen bir tekniktir. Motivasyonel görüşme; danışanların sorunlarını keşfetme ve çözmelerine yardım ederek davranış değişimi sağlamak için yapılan danışan merkezli bir görüşme biçimidir. Bu teknik, ambivalansı çözerek motivasyonu sağlamaya odaklanır. Bu süreçte dışsal motivasyonu içsel motivasyona dönüştürmek önceliklidir. Motivasyonel görüşme, kronik hastalıklarda davranış değişikliği sağlamak için fiziksel ya da ruhsal hastalığı olan bireylerde kullanılmaktadır ve özellikle değişim için isteksiz ya da kararsız olan bireylerde elverişlidir. Motivasyonel görüşmenin temel ilkeleri empati gösterme, çelişkilerin belirlenmesi, direnci çözme ve öz-yeterliliği destekleme şeklindedir. Motivasyonel görüşmede kullanılan başlıca teknikler ise “OARS” olarak adlandırılır; açık uçlu sorular sorma (open-ended questions), doğrulama, onaylama (affirmation), yansıtmalı dinleme (reflective listening), özetleme (summarizing). Yapılan çalışmalar motivasyonel görüşmenin özellikle kronik hastalıklarda, hastalığa uyumun sağlanmasında, olumlu davranış değişikliği sağlanmasında, tedavi ve bakımın istendik düzeyde sağlanmasında ve rehabilitasyonda etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca motivasyonel görüşme tekniğinin başarısının danışmanın eğitim geçmişine dayanmadığı; etkinliğin daha çok danışan-danışman arasındaki ilişki kalitesinden ve danışmanın motivasyonel görüşme becerisinden kaynaklandığı ileri sürülmektedir. Sağlıklı davranış değişikliği yaratma ve sürekliliğini sağlamada önemli rolleri olan hemşireler, eğitimini alarak motivasyonel görüşmeyi birçok alanda rahatlıkla kullanabilirler. Hemşireler tarafından, motivasyonel görüşmenin hizmet verdikleri alanlarda hastalar üzerindeki etkisini değerlendirmek için nicel ve nitel çalışmalar yapılabilir. Anahtar Kelimeler: motivasyonel görüşme, hemşirelik, psikiyatri

P-143 - YANIK HASTASINDA VAKA YÖNETİMİ VE YAŞAM PLANLAMASI

Dilek YILDIRIM TANK1, Sevim ÇELİK2, Elif DİRİMEŞE2, Nurten TAŞDEMİR2,

1Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Doktora Programı , 2Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

Yanıklar, yol açtıkları mortalite ve morbidite nedeni ile toplumlar için büyük bir problem teşkil etmektedir. Yapılan tahminlere göre her yıl yaklaşık 265.000 kişi yanık nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Yanık hastasının rehabilitasyonu oldukça uzun, ağrılı ve komplike bir süreçtir. Yanık hastasının vaka yönetimi ve yaşam planlaması; hasta ve ailelerinin psikolojik destek ve tıbbi bakımını içerir. Hastaların optimal bakımı multidisipliner bir ekip yaklaşımı gerektirir. Etkin vaka yönetimi, bakımdaki boşlukları önlemenin yanı sıra hasta ya da ailenin potansiyel eğitim ihtiyaçları ya da ömür boyu ihtiyaçları açısından rehabilitasyonu ile yanık hastasının bakım ve yaşam kalitesinin artmasına neden olur. Bu derleme, yanık hastaları ve komplikasyonları ile ilgili genel bilgiler sunmanın yanında vaka yönetimi ve yaşam planlaması açısından öneriler sunmaktadır.

P-144 - DESTEKLEYİCİ BAKIM GEREKSİNİMLERİ ANKETİ KISA-34 (SCNS-SF34) FORMUNUN TÜRKİYE'DE GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Sadık HANÇERLİOĞLU1, Kadriye SAYIN KASAR1, Öznur USTA YEŞİLBALKAN1, Yasemin YILDIRIM1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Çalışma; kanserli bireylerde "Destekleyici Bakım Gereksinimleri Kısa Anket Formu'nun (SCNS-SF34)" Türkiye'de geçerlilik ve güvenirliğini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Metadolojik olarak planlanan çalışma, Eylül 2016-Mayıs 2017 tarihleri arasında, bir üniversite hastanesinde yürütülmüştür. Örneklemini, 6 ay önce kanser tanısı konmuş, günübirlik kemoterapi alan (ayaktan) 229 hasta oluşturmuştur. Ölçek toplam 34 soru ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırma için gerekli izinler alınmıştır. Geçerlilik çalışmalarına yönelik; dil, yapı geçerliliği, güvenirlik çalışmalarına yönelik ise; iç tutarlık (test yarılama, cronbach alfa) aşamaları uygulanmıştır. Ölçeğin geçerliliği, faktör analizi ve kapsam (içerik) geçerliliği ile güvenirliği ise madde-toplam puan korelasyonu ile değerlendirilmiştir. Kapsam geçerliliği için Kendal W Analizi, iç tutarlılık için Cronbach Alfa Katsayısı, madde analizi için Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır.

Ölçeğin dil geçerlilik çalışmalarına yönelik 8 uzman tarafından Türkçeye ve tekrar İngilizce'ye geri çevirisi yapılmıştır. Kapsam geçerliliği için sekiz uzmandan görüş alınmıştır. Ölçekte yer alan maddelere ilişkin uzman görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0.969 olarak bulunmuştur ($n=229$; madde sayısı=34). Alt ölçeklerin Cronbach Alfa değerleri; psikolojik alt boyutun 0.952, sağlık sistemi ve bilgi alt boyutun 0.909, hasta bakımı ve destek alt boyutun 0.938, fiziksel ve günlük yaşam alt boyutun 0.920 ve cinsellik alt boyutunun 0.914'dır. Madde toplam puan korelasyonu ile ölçekteki her bir maddenin toplam puan ile ilişkisi ve alt boyutların ilişkisi incelemiştir. Buna göre, ölçek değerleri $r=0.368$ ile 0.813 arasında değişmektedir. Madde toplam puanı ile alt boyutların korelasyon değerleri 0.745 ile 0.884 arasında değişmektedir. Madde toplam test korelasyonunun yeterli olabilmesi için gerekli minimum değer 0.30 olarak belirtilmektedir. Yapı geçerliği kapsamında, Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Anaysis-PCA) ve Varimax rotasyonu kullanılarak açımlayıcı faktör analizi ile değerlendirilmiştir. Toplamda üç madde varyansa katkılarının azlığı nedeniyle ölçekten çıkartılmış ve ölçek 31 maddeye indirilmiştir.

Destekleyici Bakım Gereksinimleri Anketi Kısa Formu'nun (SCNS-SF34) Türkiye'de kanser hastaların gereksinimlerini belirlemede geçerli ve güvenilir olarak kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

P-145 - HASTANEDE ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELİNİN İŞ GÜVENLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nefise BAHÇECİK1, Semanur Kumral ÖZÇELİK1, Hatice DERELİOĞLU1, Tuerxun GULHUMAER1, Gamze DUDU GEZMEZ3,

1Marmara Üniversitesi,

Araştırma, özel hastanede çalışan sağlık personelinin iş güvenliğinin değerlendirilmesi amacıyla yapıldı.

Araştırma İstanbul ilinde yer alan iki özel hastanede çalışan 102 sağlık personeli (hemşire, hekim ve diğer) ile Nisan 2016 tarihinde gerçekleştirildi. Veriler "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve ''İş Güvenliği Ölçeği'' ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney-U testi, Kruskal Wallis-H testi kullanıldı.

Sağlık personellerinin yaş ortalaması 29,33±8,82 olup, %88,2'si kadın, %57,8'i evlidir. %90.2'si iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitim aldığını, %25'i güvenli bir ortamda çalışmadığını düşünmekte, çalıştığı yerde iş kazası görülme durumunu %36.3'ü orta, %55.9'u nadir olarak nitelendirmektedir. %27,5'i iş kazası geçirdiğini, %17.6'sı ise son bir yılda delici-kesici alet yaralanmasına maruz kaldığını belirtmiştir. Sağlık personellerinin İş Güvenliği Ölçeği puan ortalaması 3,35±0,62, Koruyucu Önlemler ve Kurallar, Sağlık Taraması ve Kayıt Sistemleri, Malzeme Araç ve Gereç Denetimi, Fiziksel Ortam Uygunluğu, Mesleki Hastalıklar ve Şikayetler, Yönetsel Destek ve Yaklaşımlar, Kazalar ve Zehirlenmeler alt boyutu puan ortalaması sırasıyla 4,01±0,75; 3,63±0,92; 3,65±0,89; 3,81±0,90; 2,53±0,83, 3,29±0,83, 3,30±0,98'dir. 1 yıl ve altı çalışan grubun "Mesleki Hastalıklar ve Şikâyetler" alt boyutu puanları 2-5 yıl (p=0,049) ve 5 yıl üzeri (p=0,007) gruba göre, çalışma yılı 5 yıl üstü olan grubun "Sağlık Taraması ve Kayıt Sistemleri" puanı 1 yıl ve altı (p=0,007) ve 2-5 yıl (p=0,001) olan gruba göre, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitim alan grubun "Fiziksel Ortam Uygunluğu" alt boyutu puanları eğitim almayan gruba göre (p=0,008), iş yerinde tehlikeyi azaltmak için çözüm ve kontrol uygulamasının yapıldığını düşünen grubun "Koruyucu Önlemler ve Kurallar" alt boyut puanı çözüm ve kontrol uygulamasının yapıldığını düşünmeyenlere göre (p=0,017), iş yerinde tehlikeyi azaltmak için çözüm ve kontrol uygulamasının yapıldığını düşünen grubun "Fiziksel Ortam Uygunluğu" alt boyut puanı çözüm ve kontrol uygulamasının yapıldığını düşünmeyenlere göre (p=0,023) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Ölçek toplamında tüm sağlık personelleri hastanelerinde genel olarak iş güvenliğinin sağlanmadığını, ancak Koruyucu Önlemler ve Kurallar, Sağlık Taraması ve Kayıt Sistemi, Malzeme Araç ve Gereç Denetimi, Fiziksel Ortam Uygunluğu boyutunda sağlandığını belirtmişlerdir.

P-146 - ŞİZOFRENİDE BENLİK KAVRAMI VE HEMŞİRENİN ROLÜ

Seher KAŞLI1, Kerime BADEMLİ1,

1Akdeniz Üniversitesi,

Benlik kavramı, birey için önemli algı, duygu ve düşüncelerin bütünüdür. Benlik kavramı bireyin kendini algılama, anlamlandırma biçimidir ve kendisi hakkındaki düşündüklerini kapsar. Şizofreni hastalığı bireyin benlik kavramı üzerinde ciddi düzey zarar verme riskine sahiptir. Şizofreni bireyde duygu, düşünce ve davranışı etkileyerek işlevsellikte bozulmalara neden olan kronik ruhsal bir hastalıktır. Şizofreni özellikle bireyin benlik kavramı üzerindeki negatif etkileri nedeniyle yıkıcıdır. Bu bir 'ben' hastalığıdır, bireyler şizofreni hastalığına sahip olmaktan ziyade 'şizofrenik' hale gelir. Şizofrenili bireyin benlik kavramı, hastalık deneyiminden kaynaklı yeniden düzenlenir. Şizofreni hastalarında benlik kavramının değerlendirildiği çalışmada hastaların günlük yaşam aktivitelerini bağımsız yerine getirebiliyor olması, aile ortamında duygu dışavurumunun düşük olması, genel olarak yaşam memnuniyetinin olması, hastalık semptomlarının az olması ve sosyal işlevselliğin yüksek olmasının hastaların benlik kavramını olumlu etkilediği belirtilmektedir. Hemşire, şizofreni hastasının benlik kavramını olumlu yönde desteklemeli ve hastaların işlevselliklerini geliştirmelidir. Psikiyatri hemşiresi hastanın kendine ilişkin duygularını açıklığa kavuşturmalı, hastanın yaşadığı duyguları ifade etmesini desteklemelidir. Yapılan çalışmalarda hemşire liderliğindeki grup müdahaleleri ile hastaların kendine güveninin arttığı ve şizofren hastaların benlik kavramlarının geliştiği bulunmuştur. Şizofreni hastalarında uygun hemşirelik müdahaleleri ile hastaların tedaviye uyumunun artırılabildiği, sorunlar ile etkili baş edebildikleri ve benlik algılarının olumlu yönde geliştirilebildiği vurgulanmaktadır.

P-147 - MADDE KULLANIM BOZUKLUĞUNDA AİLEYE YAKLAŞIM VE HEMŞİRENİN ROLÜ

Seher KAŞLI1, Kerime BADEMLİ1,

1Akdeniz Üniversitesi,

Madde kullanım bozukluğu ülkemizde ve dünyada giderek artan bir toplum sağlığı sorunudur. Madde kullanım bozukluğu; birey, aile ve toplumda olumsuz sonuçlara neden olan tıbbi, psikolojik ve sosyal açıdan önemli bir toplum sağlığı sorunudur. Uzun süreli madde kullanımı olan bireylerde bilişsel, duygusal ve davranışsal değişiklikler meydana gelmektedir. Aileler bireyde meydana gelen değişiklikleri fark etmekte ve çoğu zaman durumla nasıl baş edebileceklerini bilememektedir.Madde kulanım bozukluğu nedeniyle, aile içi ilişkiler bozulmakta, aile bireylerinin tümü olumsuz etkilenmekte ve sonuçta aile içi çatışmalar yaşanmaktadır. Boşanmalar, aile içi krizler, ekonomik kayıplar, yasal sorunlar, toplum tarafından damgalanma ve toplumdan geri çekilme madde kullanım bozukluklarının aile üzerindeki olumsuz etkilerindendir.Madde kullanım bozukluğu olan bireylerde;aile işlevselliğinin azaldığı, ailelerin anlamlı düzeyde yük yaşadığı bilinmektedir. Ailelere yönelik sosyal destek ve eğitim içeren müdahale programlarına ihtiyaç vardır.Madde kullanım bozukluğu olan bireylerin aileleri ile yapılan bir çalışmada; ailenin anlamlı düzeyde yük yaşadığı belirtilirken, ailenin madde kullanım bozukluğu konusunda eğitilmesinin önemi vurgulanmaktadır. Aile eğitimlerinin; madde kullanım oranını, bireyde meydana gelen davranışsal ve aile içi problemleri, şiddet ve yasa dışı davranışları azalttığı belirtilmektedir. Hemşire, danışman rolüyle madde kullanımına yönelik sağlık bakımı ve yasal konuları içeren eğitim planlamalıdır. Ailenin yaşadığı iletişim problemleri ve çatışmaların çözümlenmesinde, etkin kişiler arası iletişimi geliştiren beceriler kazandırmalıdır.Birey ve aileyi sivil toplum örgütlerinin de desteğiyle topluma kazandırmalıdır. Hemşirelik yönetmeliğinde yer alan hemşirenin görev yetki ve sorumluluklarında, madde bağımlılığı açısından riskli grupta yer alan ve ruh sağlığı bozulma riski taşıyan; çocuk, ergen, kadın, yaşlı, işsiz ve engelli gibi grupların ruh sağlığının korunmasında ve sürdürülmesinde görev alması ve destekleyici programlar oluşturması gerektiği belirtilmektedir.Hemşire ailenin sosyal destek düzeyleri, baş etmeleri, günlük yaşamları, aile içindeki rol değişimlerini değerlendirmelidir. Madde kullanım bozukluğu olan birey ve ailelerinin gereksinimleri doğrultusunda işlevselliğini artırıcı müdahale programları geliştirmelidir.

P-148 - KOLOREKTAL CERRAHİ SONRASI KONSTİPASYONUN ÖNLENMESİ- KANITA DAYALI UYGULAMALAR

İlker YILMAZ1,

1Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Konstipasyon özellikle kolorektal kanserlerde en sık gözlenen, yaşam kalitesini olumsuz etkileyen majör bir distres kaynağıdır. Konstipasyon kolorektal kanserlerde birçok nedenden ötürü görülebilmektedir. Kolorektal cerrahi sonrası konstipasyon insidansı net olarak bilinmese de %50-%95 arasında gözlemlendiği belirtilmektedir. Yine Amerika'da yapılmış olan bir çalışmanın sonuçlarına göre konstipasyon nedeniyle ayaktan tedavi hizmetlerinin giderinin yıllık 235 milyon Dolar olduğu bildirilmiştir. Konstipasyona eğer gerekli müdahaleler yapılmaz ise sonuçlar ölüme götürebilmektedir. Bu çalışmada kolorektal cerrahiler sonrasında görülen konstipasyonu önlemeye yönelik kanıta dayalı uygulamalar anlatılacaktır.

Cerrahi sonrası konstipasyonun nedenleri genel olarak beş başlık altında alınmıştır bunlar; Kitlenin bağırsaklara basısı yada sinir sistemi üzerinden bası yaparak bağırsak hareketlerini engellemesi, hastalık ve operasyona bağlı hareketsizlik ve yetersiz sıvı alımı, tedavi sürecinde kullanılan laksatiflerin bağırsak hareketini bozması, kemoterapi etkileri ve ağrı kontrolü için kullanılan opioidlerdir. Klasik yaklaşımlarda standart bağlı tedavi yaklaşımları kullanılırken artık sorunu oluşturan etkene yönelik tedavi uygulanmasının daha etkili olduğu bilinmektedir. Teknolojik gelişimlerle birlikte konstipasyona müdahale için birçok alternatif tedavi yöntemleri kullanılmaktadır. Konstipasyonla ilgili en önemli müdahale ise sorun ortaya çıkmadan müdahalelerin yapılmasıdır. Burada da hasta ile birebir çalışan hemşirelerin önemli rolleri bulunmaktadır.. Özellikle ameliyat sonrası dönemde birden fazla nedenle konstipasyon riski daha yüksek düzeylerde görülmektedir. Konstipasyon sorununu engellemek ve mevcut sorunu çözmek için hemşirelerin yapabileceği uygulamaların kanıta dayalı olarak yapılması ise ayrı bir önem arzetmektedir. Bu çalışmada konstipasyona yönelik hemşirelik girişimleri kanıta dayalı olarak ele alınmıştır.

Kanıta dayalı uygulamaların kliniğe aktarımıyla bakım kalitesinde artış olacaktır. Konstipasyona erken müdahale ile hem hastanın komforu hem memnuniyet düzeyi artacak hem de iyileşmeye katkı sağlayacaktır. Bunun yanında komplikasyonların görülmemesi maliyet açısından da yarar sağlayacaktır.

P-149 - KAFA İÇİ TÜMÖR TEDAVİSİNDE TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR VE HEMŞİRELİK

İlker YILMAZ1,

1Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Teknolojik gelişmelerle birlikte kafa içi tümörlerin tedavilerinde klasik yaklaşımın dışında yeni yaklaşımlar da kullanılmaktadır. Bu yaklaşımlardan güncel ve yeni olanları gammaknife ve cyberknife gibi teknolojilerdir. Gammaknife ve cyberknife ülkemizde yaygın olmayan fakat sağladığı yarar ile tedavi sürecinde önemli bir alternatif sunmaktadır. Tedavi giderleri günümüzde SGK tarafından da karşılanmaktadır. Yaygınlaşan bu teknolojinin kullanımında hemşirelik bakımı çok önemlidir. Hazırlanan bu derlemede gammaknife ve cyberknife sonrası hemşirelik bakımı ile ilgili bilgiler verilecektir.

Gammaknife ve cyberknife beyin cerrahide kafa içi lezyonların radyasyon ile tedavisini sağlayan yeni teknolojilerdir. Stereotaktikradyocerrahi (SRS), cerrahi uygulanmaksızın kafa içindeki lezyonları tedavi etmekte kullanılan bir yöntemdir. Radyoterapiden farklı olarak beyindeki iyi tanımlanmış, küçük hedeflere tek bir, ince odaklanmış, yüksek dozda radyasyon veren hassas radyasyon terapi tekniğidir. Ülkemizde henüz yeni olan SRS, aslında çok eski zamanlardan beri kullanılmaktadır. Gammaknife uygulaması için başın sabit tutulması amacıyla çerçeve yardımıyla, rijit immobilizasyon sağlanması gerekmektedir. Cyberknife'ta ise non rijit immobilizasyonla hastalar tedavi edilmektedir. Daha yeni bir teknoloji olan cyberknife'ta ileri görüntüleme yöntemleri ve robotik cerrahi sistemini kombine etmektedir. Her iki tekniğin kullanımıyla birlikte kansız, kısa sürede tedavi sağlanmaktadır. Teknolojik gelişmeler hemşirelik rollerinde de değişim zorunluluğunu getirmektedir. Hasta bakım hizmetlerinin koordinasyonu, hemşirelerin SRS bilgilerini geliştirmelerini gerektirmektedir. Tedaviye başlamadan önce hastaların hastaneye uğrayıp kan testlerini yaptırmaları ve süreçte neler yapacaklarını hemşirelerle görüşmeleri gerekmektedir. Hemşireler kişiyi yapılacak uygulamaya hazırlamakla yükümlüdür. Bu süreçte genel ameliyat öncesi bakıma benzer girişimler uygulanır. Bunlara ek olarak hastanın anksiyetesini azaltmak için uygulama hakkında bilgi verilmesi önemlidir. Tedavi gününde ise hastanın genel durumu, nörolojik değerlendirmesi, vitallerinin takibi, IV damar yolu açılması, kafa derisini temizliği yine hemşirelerin sorumluluğundadır. Girişim sonrasında görülmesi muhtemel olan komplikasyonların izlenmelidir. Bu nedenle hastaların işlem sonrası bir süre izlenmesi gerekmektedir. SRS sonrası hastalarda sık olarak baş ağrısı, bulantı- kusma, epileptik nöbet gibi komplikasyonlar görülebilmektedir. Bunlara yönelik hemşirelerin non-farmalojik yöntemlerle komplikasyonlara yaklaşımı ve hastanın güvenliğine yönelik alacağı önlemler tedavinin etkinliği ve hastanın konforu açısından önemlidir

Hemşirelerin yeni tedavi yaklaşımlarıyla artan görev ve rollere uyum sağlanabilmesi için teknolojiyi takip etmeleri gerekmektedir. Teknolojiye ayak uyduramayan meslekler zamanla yok olacaktır. Bu nedenle yeni yaklaşımlar için uygun rehberler ve kılavuzların da hazırlanmasıyla hem kaliteli bir bakım verilecektir hem de mesleğin saygınlığı artacaktır.

P-150 - KRONİK HASTALIKLARDA TRANSTEORETİK MODELE DAYANDIRILARAK MOTİVASYONEL GÖRÜŞME TEKNİĞİNİN KULLANILMASI

Ayşe DOĞRU1, Zeynep ARABACI1, Jülide Gülizar YILDIRIM2,

1Kastamonu Üniversitesi, 2Katip Çelebi Üniversitesi,

Kronik hastalıkların yönetiminde hastanın öz-yönetim becerisi kazanması, çeşitli eğitim öğretim yöntemleriyle güçlendirilmesi hastalığın tedavisinde önemlidir. Transteoretik modele dayandırılarak motivasyonel görüşme tekniği sağlık davranışlarının değişimi ve kazandırılmasında geliştirilmiş bir yöntemdir. Motivasyonel görüşme davranış değişimi aşamasında olan bireyin bilişsel ve davranışsal süreçlerini, değişim konusunda kendisine olan güvenini, karar alma algısını ve değişimini zorlaştıran faktörler tespit edilebilmektedir. Chen ve ark.'larının tip 2 diyabetliler çalışmasında; toplam 250 diyabetli hasta ile 3 aylık motivasyonel görüşme sonrasında: diyabetlilerin öz yönetim, öz yeterlik, yaşam kalitesi, bazı laboratuvar ve HbA1c değerlerinin olumlu yönde etkilediğini depresyon, anksiyete ve stres ile karşılaşma oranlarının azaldığı bulunmuştur. Sjöling ve ark.'nın çalışmasında 31 hipertansiyonlu hasta ile 15 ay boyunca ve yapmış oldukları motivasyonel görüşme sonucu; fiziksel aktivite değişikliğinin hastaların sağlığını olumlu etkilediği bulunmuştur. Smith ve ark.'nın obez bireylerle yapmış olduğu çalışmada ise motivasyonel görüşme sonrasında bireylerin kan şekerlerini daha iyi izledikleri, kontrol altına aldıkları ve günlük izlemlerini kayıt ettikleri belirlenmiştir. Rubak ve ark.'nın yapmış olduğu meta analiz çalışmasında da motivasyonel görüşmenin; Günlük sigara içme sayısını, HbA1c'sini, vücut kütle indeksini, toplam kan kolesterol değerlerini, sistolik kan basıncını, kan alkol konsantrasyonunu ve standart etanol içeriğini olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Literatürdeki transteoretik model temelli motivasyonel görüşme tekniğinin kullanıldığı çalışmalar da motivasyonel görüşmenin kronik hastalık yönetiminde etkili olduğunu, sorunun fizyolojik veya psikolojik olmasının herhangi bir etki göstermediğini vurgulanmıştır. Motivasyonel görüşme tekniği, değişimi kolaylaştırmak için bireyin içinde bulunduğu değişim aşamasında en uygun girişimlerin kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Bireylerde davranış değişimine hazır olduğu aşama dikkate alınarak uygulanan girişimlerin, davranış değişimine karşı direnç oluşturmadıkları da belirtilmektedir.

Olumsuz sağlık davranışını değiştirmek güç olmasına rağmen değişimin sağlanması, hastaların iyileşme süresi için oldukça önemlidir. Hemşireler bireylerin sağlık davranışlarını olumlu yönde etkilemektedirler. Çünkü hemşireler sağlık hizmetlerinin sunulmasında bireylerle sürekli bir iletişim halindedir. Hemşirelik uygulamaları ile örtüşen bu modelin yaşama geçirilebilmesi için motivasyonel görüşme tekniğini uygulamaları ve modeli toplum grupları üzerinde test edilebilecek çalışmaların yapılması gerekmektedir.

P-151 - MOBİL SAĞLIK UYGULAMALARININ KRONİK HASTALIKLARIN ÖZ YÖNETİMİNE ETKİSİ

İsmail AYVAZ1, Yasemin TOKEM1, Elif ÜNSAL AVDAL1, Berna URAN ÖZGÜRSOY1, Funda SOFULU1, Asiye AKYOL2,

1Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD., 2Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD. ,

Mobil sağlık uygulamasıyla; toplumun bilinçlendirilmesi, hastalıklar hakkında farkındalık sağlanması ve yönlendirme amaçlı SMS mesajlarından, görüntülü tele-konsültasyon ve tele-ziyaret uygulamalarına; cep telefonundan veya internet sitesinden randevu almaktan, bireyin akıllı telefon uygulamaları ile kendine renk körlüğü testi uygulamasından ve özellikle uzaktan kronik hastalıkların yönetimine kadar çok geniş bir yelpazede uygulama alanı bulunmaktadır

Dünyada kronik hastalıklardaki hızla artış; hastane ve sağlık sistemi üzerindeki yükünü arttırmakta ve sağlık harcamalarını baş edilemez düzeylere çıkarmaktadır. Sağlık personeli yetersizliği de tabloya eklenince sağlık sektöründe teknolojinin daha etkin ve verimli olarak kullanılmasının zorunlu olduğu belirgin şekilde ortaya çıkmaktadır.

Kalp ve damar hastalıkları ve diyabete bağlı ölümlerin yüzde 80'den fazlası ve kronik obstrüktif akciğer hastalıklara bağlı ölümlerin yüzde 90'dan fazlası, gelişmekte olan ülkelerde görülmektedir. Davranış değişikliğini hedefleyen iyi tasarlanmış bir m-sağlık çözümleri ile hastaların glisemik kontrolü, algılanan sağlık durumu ve hastane başvurusu ve yatışı önlenebilir

21. yüzyılda sağlıkta gerçekleşecek bu büyük dönüşüm sağlık sisteminin hastane ve hekim odaklı bir sağlık sistemden, birey odaklı bir sistem haline geleceğini ve "kişiselleşeceğini" de işaret etmektedir. Kişiselleşen sağlık kavramı; sadece hasta olduğunda sağlık sistemine başvuran ve takip edilmeyen bireyden farklı olarak, kendi sağlığıyla ilgili sorumluluk alan, sağlıklı yaşamaya, hasta olmamaya özen gösteren, sağlık verilerini yanında taşıyan, gerektiğinde hastalığıyla ilgili verilerin 7/24 kontrol altında tutulduğu proaktif bir yaklaşımı betimlemektedir

P-152 - HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE GÜNCEL YAKLAŞIM: KANIT KULLANIMI LİTERATÜR İNCELEMESİ

SİBEL ALTINTAŞ KÖSTEKLİ1, SEVİM ÇELİK1, ELİF DİRİMEŞE1, NURTEN TAŞDEMİR1,

1BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ,

ÖZET Farklı alanlardan elde edilen kanıtlar kullanılırken bireysel, toplumsal gereksinimler, tercihler mutlaka göz önüne alınmalı, profesyonel karar verme sürecini içerdiği unutulmamalıdır. Bu konuda yapılacak en önemli adım; hemşirelik eğitim programları ve sürekli eğitim programları ile hemşirelerin bu konudaki yeterliliklerini geliştirmektir. Bu sebeple kanıta dayalı uygulamalar hemşirelikte daha yaygın kullanılmalı, kanıta dayalı uygulama süreçlerinin hemşirelik eğitimine, klinik uygulamalara ve akademik çalışmalarla entegre edilmesi gereklidir. Yapılan araştırmalarda; bu sebeple kullanılan güncel yaklaşımlar; hemşirelerin etkili, hızlı ve doğru karar verebilmesini sağlayan interaktif etkileşimli 'Bilgisayara Dayalı Karar Destek Sistemleri' (BDKDS), klinik uygulama rehberleri ve eğitimlerde kullanılan kavram haritaları ve simülasyon programları yer almaktadır. Ancak üstün teknolojili simülasyon uygulamaları gibi yeni ve güncel eğitim programlarının kullanılabilirliği henüz yaygın değildir. Ülkemizde; hemşirelik eğitim kurumlarının çoğunluğunda üniversitenin BAP birimi veya döner sermayesi desteği ile kurulan beceri/simülasyon laboratuvarları ile kurulması, laboratuvarların tasarımında sıklıkla sahip olunan fiziksel çevre ve maddi olanakların dikkate alınması ve öğrenci sayısının fazla, öğretim elemanı sayısının yetersiz olması ve maliyet sorunlarının çok olması gibi yaşanan güçlüklerden dolayı beceri eğitim ve anatomik modelleri sıklıkla kullanılan simülasyon araçlarıdır.

P-153 - SARKOPENİDE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

FUNDA SOFULU1, FİSUN ŞENUZUN AYKAR2,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ, 2İZMİR EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ İÇ HASTALIKLARI ABD,

Bu derlemede sarkopenili hastalarda güncel hemşirelik yaklaşımları tartışılmıştır

SARKOPENİDE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI ‘Sarcopeni’ terimi için ilk işlevsel tanımlama Baumgartner ve ark. tarafından kas kitlesinin genç erişkin populasyon kas kitlesi ortalamasının altında kalması şeklinde tanımlanmıştır. 2009 yılında birçok farklı kurumun üyelerinden (EUGMS, ESPEN, IANA, IAGG-ER) oluşan Avrupa Sarkopeni Çalışma Grubu (EWGSOP) oluşturulmuştur. Bu grup sarkopeniyi; “fiziksel engellilik, düşük hayat kalitesi ve ölüm gibi istenmeyen sonuçların riskini taşıyan, iskelet kas kütlesinin ve gücünün ilerleyici ve jeneralize kaybı ile karakterize bir sendrom” olarak tanımlamıştır. Sarkopeni sıklığı yaşın ilerlemesiyle artmaktadır. Yapılan çalışmalarda sarkopeni prevelansının 60-70 yaş arasında %5-13 iken 80 yaş ve üzerinde %11-50 arasında değiştiği veya 60 yaş ve üzeri grupta %84 olduğu belirtilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü’nün tahminlerine göre 2000 yılında 600 milyon olan 60 yaş ve üzeri nüfusun, 2025 yılında 1,2 milyara ulaşacağı ve yine günümüzde sarkopeniden etkilenen nüfusun 50 milyon olduğu tahmin edilirken önümüzdeki 40 yıl içinde bu sayının 200 milyona ulaşacağı öngörülmektedir. Sarkopeni gelişimine birçok faktör katkıda bulunur. Bunlar arasında yaşlanma sürecinin kendisi, optimal diyette yetersizlikler, immobilite/ sedanter yaşam, kronik hastalıklar ve çok sayıda ilaç kullanımı sayılabilir. Sakropeninin başlangıç ve ilerleyişi sinsidir ve çoğu kez önemli kısıtlamalar ortaya çıkmadan göze çarpmaz. Hemşirelerin sarkopeniyi fark etmeleri ve sarkopeninin klinik etki ve sonuçlarının bilincinde olmaları önemlidir çünkü doğru değerlendirme, erken teşhis ve girişimler,erken dönem morbidite ve mortaliteyi azaltabilir. Yaşlılarda sarkopeni de hemşireler öncülük yapmalı ve farklılık sağlamalıdırlar. Hastalar işlevlerinde, günlük işlerinde ya da tüm sağlık durumlarında dikkate değer azalma olduğunu, harekete bağlı zorlukları, istemsiz kilo kaybını ve günlük yaşam etkinliklerinde zorlukları tanımladıkları zaman, hastaların hemşireler tarafından değerlendirme gereklidir. Yaşlı bireylerin bakımında hemşire, diyetisyenle işbirliği içinde çalışmalı ve düzenli kontrollerle özellikle risk altında bulunan gruptaki yaşlıların beslenme sorununun erken tanımlanmasında rol almalıdır.. Bu derlemede sarkopenili hastalarda güncel hemşirelik yaklaşımları tartışılmıştır. Hemşire yaşlı bireylerin beslenme durumlarını –fiziksel aktivitelerini tanılayarak, sarkopeni risklerini ortaya koymalıdır. Bu risklerin sarkopeni üzerine etkilerini bilerek koruyucu uygulamalarda bulunmalıdır. KAYNAKLAR 1. Cruz-Jentoft AJ, Baeyens JP, Bauer JM, Boirie Y, Cederholm T, Landi F, et al. Sarcopenia: European consensus on definition and diagnosis: Report of the European Working Group on Sarcopenia in Older People. Age Ageing. 2010;39(4):412-23. 2 2. Visser M, Schaap LA. Consequences of sarcopenia. Clin Geriatr Med. 2011;27(3):387-99. 3. Fielding RA, Vellas B, Evans WJ, Bhasin S, Morley JE, Newman AB, et al. Sarcopenia: an undiagnosed condition in older adults. Current consensus definition: prevalence, etiology, and consequences. International working group on sarcopenia. J Am Med Dir Assoc. 2011;12(4):249-56. 4. Vandewoude M, Bautmans

I. Sarcopenia: Is it preventable? In: Cruz-Jentoft AJ, Morley JE (eds.). Sarcopenia. Wiley-Blackwell. 2012; 392-407.

P-154 - TİP 1 DİYABETTE KÖK HÜCRE TEDAVİSİ

FUNDA SOFULU1, ELİF ÜNSAL AVDAL1, BERNA NİLGÜN ÖZGÜRSOY URAN1, İSMAİL AYVAZ1, YASEMİN TOKEM1,

1İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ,

TİP 1 DİYABETTE KÖK HÜCRE TEDAVİSİ Diyabetes mellitus (DM); insülin hormon sekresyonunun ve/veya insülin etkisinin mutlak veya göreceli azlığı sonucu karbonhidrat, protein ve yağ metabolizmasında bozukluklara yol açan kronik hiperglisemik bir hastalıktır . İnsülin bağımlı tip I diyabet (insülin-dependent type I; IDDM) ve insülin bağımlı olmayan tip II ya da erişkin diyabeti (non-insülin-dependent type II; NIDDM) olmak üzere genel olarak 2 tip diyabet vardır. Tip 1 diyabetin kesin tedavisi için, Uluslararası -juvenil Diyabet Araştırma Vakfı (JDRF)'nın da belirttiği iki önemli husus vardır; bunlardan birincisi, harabiyete uğramış adacık hücrelerinin yerine konması (replasmanı) ve bu amaçla alternatif kaynakların bulunmasıdır. İkincisi ise, bu nakil işleminden sonra yaşam boyunca immün sistemi baskılayan (immünsüpresif) ilaçlar kullanılmaksızın tedavinin sağlanmasıdır. Yani, kalıcı replasmanın sağlanması gerekmektedir. Yakın zamana kadar, beta hücrelerinin yerine konulmasını amaçlayan iki temel strateji geliştirilmiştir; pankreas ve adacık nakli. Adacık nakli pankreas nakline göre daha güvenli, daha az invazif ve ekonomik açıdan daha az külfetli bir süreci içermektedir. Adacık naklinin uzun dönem başarısının henüz istenen düzeyde olmaması, bazen birden fazla vericiye ihtiyaç duyulması ve kronik immün sistemi baskılayıcı tedavinin potansiyel risklerinin dışlanamaması beta hücre replasmanı için araştırmacıları beta hücre serisi, kök hücre ve ksenogreft gibi alternatif kaynak çalışmalarına yönlendirmiştir. Bu amaçla dünyanın farklı laboratuvarlarında çeşitli kök hücre kaynaklarından (embriyonik, erişkin ve fetal) adacık ya da beta hücrelerini laboratuvar koşullarında üretip tip 1 diyabetin tedavisinde kullanmaya yönelik çabalar devam etmektedir. Kök hücre ve diyabet konusunda yeterince deneyimi olan Florida üniversitesinin Tıp Fakültesinde Tip I diyabetin göbek kordon kanından elde edilen kök hücre ile tedavi edilebilirliğini, klinik olarak araştırmak amacıyla FDA dahil birçok kurumdan yasal izin alınmış ve insan çalışmaları başlatılmıştır. Kök hücre nakli ile immun sistem önce baskılanmakta, daha sonra yeniden yapılandırılmaktadır. Bu sebeple bazı ciddi riskleri olması muhtemeldir. Bu makalede kök hücre nakli ile ilgili yenilikler tartışılmıştır. Her şeye rağmen, kök hücre tedavisinin bir gün tip 1 diyabet tedavisinde yeni bir alternatif olması beklenmektedir. Anahtar Kelimeler; Diyabet, Kök Hücre,Nakil

P-155 - TAMAMLAYICI VE DESTEKLEYİCİ TEDAVİ VE MASAJ TERAPİSİ

Gürcan ARSLAN1,

1Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Gelişmiş ülkelerde son yıllarda sağlık sorunları ve sağlığı koruma konusunda modern tıp dışındaki yollara başvurma düzeyinde bir artış gözlemlenmektedir. Genel olarak bu yollar Tamamlayıcı ve Destekleyici Tedavi olarak isimlendirilmektedir. Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Ulusal Merkezi (BDKM), Tamamlayıcı ve Destekleyici Tedavi terapilerini beş kategoride sınıflandırmaktadır: 1) alternatif tıbbi sistemler ya da tedavi ve uygulama alanındaki komple sistemler; 2) zihin-beden müdahaleleri veya zihinlerin bedensel işlevler ve semptomlar üzerindeki etkisini kolaylaştırmak için tasarlanmış teknikler; 3) bitki örtüsü dahil, biyolojik temelli sistemler; 4) Kayropraktik ve masaj terapisi gibi manipulatif ve vücut temelli yöntemler; ve 5) enerji terapileri. Tıp tarihinde bilinen en eski tedavi yöntemlerinden bir masajdır. Destekleyici tıp hareketinin bir parçası olarak tekrar popüler olan Masaj Terapisi (MT), yakın zamanda uyanıklığı artırmak, ağrıyı azaltmak, bağışıklık fonksiyonlarını güçlendirmek, depresyonu azaltmak ve kan basıncını düşürmek için uygulanan tedaviye destek amaçlı kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; MT, durum kaygısı, kan basıncı ve nabız değerleninde düşmeye neden olurken kortizol seviyesinde herhangi bir değişime neden olmamıştır. Bunların yanında masajın uyku problemleri, baş ağrısı, sırt ağrısı, gerilimi azaltma ve kas kramplarını rahatlatma gibi etkilerinin de olduğu belirtilmektedir. Sağlık problemlerinin tedavisinde sıklıkla medikal tedavi ile kullanılmakta olan masaj hemşirelik alanında da tedavi ve bakım sorumlulukları içinde yer almamakta ve yaygın olarak kullanılmaktadır. Alternatif tedavi seçeneklerinden uygulama kolaylığı nedeni ile masajın hemşirelik bakımında önemli bir yer tutacağı ve daha geniş gruplarda çalışılması, farklı tekniklerin uygulanmasın yaralı olacağı düşünülmektedir.

P-156 - TATİL KALP SENDROMU

Hülya ESKİİZMİRLİ AYGÖR1, Serap ÖZER2, Fisun ŞENUZUN AYKAR2,

1Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,

İlk kez 70'li yılların başında tanımlanan Tatil Kalp Sendromu (TKS); kardiyovasküler hastalığı olmayan bireylerde aşırı alkol tüketiminden sonra akut olarak gelişen bir ritim bozukluğudur. Bu sendrom hafta sonları veya resmi tatillerden sonra daha fazla oranda görüldüğü için bu isimle anılmaktadır. Tatil Kalp Sendromu düzenli ve düzenli olmayan alkol kullanıcılarında görülebilmektedir. Ancak bir defalık aşırı alkol tüketiminde de ortaya çıkabilmektedir. Bu sendromu yaşayan bireyler sağlıklı görünmekte ve kardiyovasküler hastalığa ait klinik bir veri taşımamaktadır. Bireysel veya ailesel öyküde; yapısal kalp sorunlarını tanımlayan semptomlar, kardiyomiyopati, kalp kapak hastalıkları, koroner arter hastalığı, elektrolit dengesizliği veya yüksek troid hormon düzeyi gibi aritmiye neden olabilecek durumlar bulunmamaktadır. Diğer bir karakteristik özellik ise; alkol tüketilmediği sürece yeni bir olayın gerçekleşmemesidir. Bireyler tarafından en sık bildirilen semptomlar aşırı alkol tüketiminin ardından ritim bozukluğunun ve çarpıntının olmasıdır. Yaygın olarak bildirilen diğer semptomlar arasında prekordial basınç veya ağrı, senkop ve dispne yer almaktadır. Atrial fibrilasyon, TKS ile ilişkili en yaygın aritmidir. Bunun dışında atriyal flutter, prematür atriyal ve ventriküler atımlar da görülebilmektedir. Sendrom tekrarlayabilse de, klinik seyir olarak iyi huyludur ve genellikle spesifik antiaritmik tedavi gerektirmemektedir. Atriyal fibrilasyon ve flutter genellikle 6-12 saat içinde kendiliğinden düzelmekte; alkol tüketimi durdurulduktan ve intravenöz sıvılar verildikten sonra hiçbir tedavi uygulanmamaktadır. Bu durumda en önemli konu; yaşamı tehdit eden aritmiler yönünden izlem yapılması ve kardiyojenik şok bulgularını belirlemek için yaşamsal bulguların sürekli takibidir. Tatil Kalp Sendromunun tüm sağlık profesyonelleri tarafından bilinmesi hem erken tanı hem de bakım yönetimi sürecinin yapılandırılması için çok önemlidir. Bu nedenle amaç; sendromla ilgili hem sağlık profesyonellerinin hem de bireylerin farkındalığının arttırılmasını sağlamaktır.

P-157 - DÜŞMELERİN ÖNLENMESİNDE GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİNİN KULLANIMI

Birgül VURAL DOĞRU1, Emine KARAMAN1, Fisun ŞENUZUN AYKAR1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Dünya Sağlık Örgütü düşmeyi yaşlılık döneminin en önemli sağlık problemlerinden biri olarak görmekte yaşlıların üçte birinin her yıl düştüğünü, 70 yaş üzeri olan yaşlılarda bu oranın daha yüksek olduğunu bildirmektedir. Yaşlanma ve ev ortamındaki engeller düşmelerin en önemli iki nedeni olarak gösterilmektedir. Kullanılan bazı ilaçlar, yaşın ilerlemesi ile birlikte kronik hastalıkların görülme sıklığındaki artış, görme bozukluğu, kuvvetsizlik gibi fiziksel değişimler, kırılganlığı ve düşme eğilimini arttırmaktadır. Düşmeler kırıklara, bağımsızlık kaybına, hatta yaşamın sonlanmasına bile neden olmaktadır. Ayrıca yaralanmaya neden olmayan düşmeler psikolojik travma ve düşme korkusu yaratabilmekte bu durum esneklik, hareketliliğin azalması ve güç kaybına yol açabilmektedir. Düşmeler ve sonuçları yaşam kalitesini olumsuz etkilemekle birlikte sağlık maliyetlerinin de artmasına neden olduğundan düşmelerin izlenmesi ve önlenmesi oldukça önemlidir. Düşmelerin izlenmesi ve önlenmesine yönelik çeşitli teknolojiler kullanılmakta olup bu teknolojilerden biride giyilebilir teknolojilerdir. "Giyilebilir teknoloji", "giyilebilir cihaz" ve "giyilebilirler" terimlerinin hepsi vücuda rahatlıkla giyilebilen aksesuar ve kıyafetleri temsil eden elektronik ya da bilgisayar teknolojileridir. Bu giyilebilir cihazlar birçok bilgisayar, akıllı telefon gibi cihazların yapabildiği hesaplama işlemlerini gerçekleştirebilmekte hatta bazı durumlarda bu giyilebilir cihazlar taşınabilir cihazlardan daha üstün sonuçlar verebilmektedir. Akıllı saatler, bileklikler, kemer ve yüzük, kafa ve kol bantları, gözlükler, vücuda yerleştirilen mikroişlemciler, lensler, giyilebilir hava yastığı, akıllı çorap ve kumaşlar, e-tekstil ürünleri giyilebilir teknoloji örnekleridir. Wu ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada gövdeye yerleştirilen ivmeölçer algılayıcıları ile bireylerin düşmelerinin tespit edilmesi ve yardım isteyen kişilerin bulunduğu yere otomatik olarak yardım talebi gönderen bir sistem geliştirilmiştir. Ranasinghe ve arkadaşlarının düşmeleri önlemeye yönelik giyilebilir kablosuz ve pilsiz gerçek zamanlı insan hareketlerini izleme ve algılaması için geliştirdiği bir başka teknolojik ürün ile yaptıkları pilot çalışmada %94-100'lük bir başarı elde edilmiştir. Tamura ve arkadaşları tarafından düşme esnasında otomatik olarak şişen, baş ve kalçayı koruyan ceket şeklinde bir hava yastığı geliştirilmiş olup bu hava yastığının düşüş şoku ve yaralanmaları azaltabildiği belirtilmektedir. Giansanti, kinematik algılayıcılar yardımı ile düşmelerin önlenmesini sağlamak amacıyla giyilebilir bir klinik araç tasarlamış olup bu aracın düşme riskinin belirlenmesi için yüksek duyarlılık ve özgüllük gösterdiği belirlenmiştir. Sonuç olarak; Giyilebilir teknoloji geleneksel, hantal cihazlara göre, esnek, konforlu, taşınabilir, kullanımı kolay sistem platformuna sahiptir. Literatürde giyilebilir teknolojik ürünlerin düşmelerin tespiti ve önlenmesine yönelik yapılmış çalışmalar sınırlı sayıda olup bu ürünlerin etkisinin değerlendirildiği kanıt temelli çalışmaların yapılması önerilmektedir.

P-158 - HEMŞİRELERDE KANITA DAYALI HEMŞİRELİĞİN SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Cuma SONĞUR1, Özlem ÖZER2, Çiğdem GÜN3, 2,

1Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi Bölümü, 2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi Bölümü, 3Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBF Hemşirelik Bölümü,

Bu çalışmanın amacı, hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe ilişkin algılarını incelemek hemşirelerin sosyo-demografik özelliklerinin kanıta dayalı hemşirelik algısında farklılık oluşturup oluşturmadığını araştırmaktır.

Çalışmanın evrenini Burdur'da faaliyet göstermekte olan bir kamu hastanesinde görev yapan tüm hemşireler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçilmemiş, bütün evrene ulaşılmaya çalışılmış ve toplam 218 kişiden veri elde edilmiştir. Veriler anket tekniğiyle toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, hemşirelerin kanıta dayalı uygulama niyeti alt boyutuna ilişkin puanları yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermiştir. Buna göre uygulama boyutunda yaşı 37 ve üzeri olan katılımcıların puan ortalamaları yaşı 36 ve aşağısı olan katılımcılara göre daha yüksektir. Ayrıca kanıta dayalı hemşirelik ile ilgili duygular alt boyutunda hemşirelerin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş ve kadın katılımcıların puan ortalamaları erkek katılımcılara göre daha yüksek bulunmuştur. Son olarak kanıta dayalı hemşireliğe yönelik inanç ve beklentiler alt boyutunda hemşirelerin mevcut birimde çalışma sürelerine göre de anlamlı farklılıklar bulunmuş ve mevcut çalışma süresi ≤2 yıl olanların puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur.

P-159 - AŞIRI KORUYUCU TUTUM SERGİLEYEN AİLELERDE TALASEMİLİ ÇOCUK OLMAK

Atiye KARAKUL1, Selmin ŞENOL2,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD., 2Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD.,

Bu derleme, talasemili çocuğu olan ailelerin aşırı koruyucu tutumlarına dikkat çekerek, bu konudaki önleyici profesyonel hemşirelik yaklaşımlarını vurgulamak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu derleme Nisan-Mayıs 2017 tarihinde yerli ve yabancı literatür taraması yapılarak hazırlanmıştır.

Beta talasemi düzenli kan transfüzyonu, demir şelasyon tedavisi, sık hastaneye yatma, tıbbi takip, hastalığın getirdiği komplikasyonlar, beden görünümünde gerçekleşen değişimler nedeniyle çocukların yaşam fonksiyonlarını ve bütün hayatını etkiler. Hastalığın yönetimi zordur. Bu zor süreçte çocukların/ailelerin yaşam kalitesi, stresle baş etme durumları, hastalık sürecine uyumları, sosyal etkileşimleri ve çocukların okul başarıları düşük; anksiyete ve depresyon seviyeleri yüksektir. Aile döngüsünün bozulması, iletişim zorlukları, sosyal destek ve aile doyumunun azalması, maddi zorluklar, ailenin hastalığa uyum ile ilgili yaşadığı güçlükler vb tüm sorunlar, aile bireyleri arasında ciddi düzeyde strese neden olabilmektedir. Ayrıca çocukların sürekli kan transfüzyonuna gereksinim duyması, oral şelasyon tedavisinin takibi, demir birikimini neden olabileceği komplikasyonlar nedeniyle aileler, çocuklarına karşı daha dikkatli davranma, korumacı tutum sergileme eğilimi göstermektedir. Ailelerin talasemili çocuğuna sürekli sınırlamalar koyması, çocuğun psikomotor, bilişsel, sosyal-duygusal gelişimini etkileyerek bağımlı kimlik geliştirmesine neden olabilmektedir. Bunun sonucunda aşırı korunan çocuk, tek başına öz bakım becerilerini yerine getiremeyen, problem çözmede yeterli yetkinliğe ulaşmamış, özgüven eksikliği ve engellenme duygusu yaşayan, kendini korumayı öğrenemediği için savunmasız birey olma riski taşır. Aşırı korumacı tutum sergileyen ailelerde büyüyen çocukların arkadaşlık ilişkisi zayıf, toplum içinde çekingen, girişkenlikten yoksun olabilir.

Ailenin ve çocuğun hastalık sürecinin yarattığı stres ile optimal düzeyde baş etmeyi öğrenebilmeleri, ruhsal açıdan daha az etkilenmeleri konusunda profesyonel sağlık bakım vericilerine büyük rol düşmektedir.

P-160 - ERKEKLER İÇİN YENİ BİR AİLE PLANLAMASI YÖNTEMİ: VASALGEL

Nurcan BAŞARAN1, Özlem DEMİREL BOZKURT1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Kadınların kullanımı için etkili kontraseptif için çok çeşitli seçenekler bulunurken, erkeklere yönelik yöntemler sınırlı sayıdadır. Aile planlaması yöntemleri için daha ileri teknolojik gelişmelerin veya yeniliklerin gerekli olduğunu gösteren, daha uygun fiyatlı, etkili ve pratik kontraseptiflere karşı dünya çapında karşılanmamış bir ihtiyaç vardır. Mevcut ürünlerin genişletilmesi ile her iki partnerin de aile planlaması sorumluluğunu paylaşmasına olanak sağlanabilecektir. Bu derlemede, erkeklerin de aile planlamasına katılması açısından yeni bulunan bir yöntem olan Vasalgel™ yönteminin tanıtılması amaçlanmıştır.

İdeal erkek kontraseptif gereksinimleri şunları içermektedir: Her iki taraf için de kabul edilebilir ve etkili olmalı, cinsel davranıştan bağımsız olarak uygulanabilmeli, libido ya da cinsel tercihlere müdahale etmemelidir. Kabul edilemez yan etkilere sahip olmamalıdır. Kadın yöntemleri ile eşdeğer etkinliğe sahip olmalıdır. Geri dönüşümlü erkek gebelikten koruma yöntemleri (erkek prezervatifi, spermisid, periyodik yoksunluk ve çekilme) nispeten yüksek başarısızlık oranlarına sahiptir. Vazektomi, erkeklerin kullanabileceği tek uzun etkili kontraseptif yöntemdir. Ancak genellikle kalıcı olarak düşünülür çünkü tersine çevrilmesi teknik açıdan zor ve pahalıdır. Bu nedenle çeşitli nüfuslar tarafından kabul görmemektedir. Vasalgel ™, uzun etkili, hormonsuz ve geri dönüşümlü bir doğum kontrol jelidir. ABD'de geliştirilen yüksek molekül ağırlıklı bir polimerdir. Polimer alındıktan sonra vasdeferensin iç yüzeyi önceki haline dönmekte olup, kontrasepsiyon süresi isteğe bağlı olarak hafta-ay-yıl olabilmektedir. Vasalgel ™, esas olarak stiren-alt-maleik asitten (SMA asit) oluşmaktadır. Skrotal kese açıldıktan sonra vasdeferens içine enjekte edilmektedir. İmplantasyondan sonra, SMA asidi dokuya yapışmış gibi görünen bir hidrojel oluşturmakta, vasdeferens'in lümenini doldurup sperm geçişine mekanik bir bariyer görevi görmektedir. Spermler polimer ile karşılaştığında polimerin yüzeyindeki artı-eksi yükler spermatozoon membranının bozulmasına ve motilitesini yitirmesine sebep olmaktadır. Vas deferensi tamamen tıkamadığı için vazektomiye göre daha az geri-basınç oluşturmaktadır. Vazektomide uygulama sonrası tam bir kontrasepsiyon için yaklaşık üç ay kadar bir süreye ihtiyaç duyulurken vasalgel anında etki göstermektedir.

Aile planlaması hizmetlerinde istenilen başarıya ulaşabilmek için erkeklerin bu konuda sorumluluk almaları önemlidir. Bu nedenle erkeklere yönelik yöntem çeşitleri arttırılmalıdır.

P-161 - DOĞUM SONU KANAMA TANISINDA OBJEKTİF BİR YÖNTEM: BRASSS-V

Begüm KARASU1, Özlem DEMİREL BOZKURT1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Doğum sonu kanama (DSK), Türkiye'de ve dünyada anne ölümlerinin önde gelen nedenidir. Kan kaybının değerlendirilmesinde yapılan tüm yanlışlar anne hayatını tehdit eden ciddi sonuçlara yol açabilir. Yıllardan beri kan kaybının klinik değerlendirilmesinde farklı yöntemler kullanılmıştır. Klinik değerlendirmenin birincil olarak amacı kanamanın miktarını belirleyip erken müdahaleye yönlenebilmektir. DSK'nın tanısında kan kaybının doğru bir şekilde ölçülebilmesi için objektif yaklaşımların önemi üzerinde durulmaktadır. Bu derlemenin amacı, DSK'nın belirlenmesinde objektif bir yöntem olarak kullanılan BRASSS-V kan toplama aracı hakkında farkındalık yaratmaktır.

Bu çalışma literatür taraması yapılarak derleme olarak planlanmıştır.

DSK, Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımı ile doğumdan sonra ilk 24 saat içerisinde meydana gelen, hemodinamide bozukluğa yol açan, anne hayatını tehdit eden, kan ve kan ürünlerinin replasmanını gerektirecek obstetrik kanamalar olarak tanımlanmıştır. Doğumun II. evresinin tamamlanmasını takiben vajinal doğumda 500ml, sezaryen sonrası 1000ml'den fazla kanama olmasıdır. DSK'nın değerlendirilmesinde bugüne kadar kullanılan yöntemlerin pahalı, karmaşık, uygulanması zaman gerektiren, sübjektif ve standardizasyonun tam sağlanamaması durumlarından dolayı pratikte kullanılmaları güvenilir değildir. Gelişmekte olan ülkelerde ve özellikle kırsal yerleşim yerlerinde, anne ölümlerini azaltmak için bir model oluşturulması fikrinden hareketle, doğum eyleminde kaybedilen kan miktarını objektif ölçebilen, kan toplama torbaları geliştirilmiştir. BRASSS-V; doğumun üçüncü evresinde hastanın kalçasının altına yerleştirilen, kalibre edilebilen, 100 ml aralıklı toplamda 2500 ml hacimli, sıvı olmayan materyali tutabilmek için özel filtreli koni şeklinde bir objektif ölçüm aracıdır. Torbanın üst kısmında yanlarda bulunan iki adet ip bağı kadının karın çevresine gevşekçe bağlanır. Yapılan araştırmalarda kullanılan ölçüm doğruluğu, kullanım kolaylığı ve hemşire/ebelerin hasta bakımında önemli yeri olan kanama takibini yapabilmeleri açısından pratik bir araç olarak doğrulanmıştır.

Sağlık çalışanlarının objektif yöntem olan BRASSS-V ile doğum eyleminde kanama miktarını belirlemesinin, doğum sonu kanamaya bağlı anne ölümü ve ciddi hastalığını azaltmak için esas hedef olan erken müdahaleye fırsat vereceği düşünülmektedir. Aşırı kan kaybı teşhisi konduğunda, doğru önlemler erken zamanda alınabildiğinde, doğum sonu kanama ile ilişkili sonuçlarda düzelme olacaktır.

P-162 - İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN SAĞLIĞA YANSIMALARI VE HEMŞİRENİN ROLÜ

Ruken BARUT1, Pınar UZUNKAYA1, MÜCAHİDE ÖNER1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Bu bildirinin amacı, iklim değişikliğinin sağlığa yansımalarını değerlendirmek ve hemşirenin rolünü tartışmaktır.

İnsanların doğduğu, büyüdüğü ortam özellikleri, sağlığın sosyal belirleyicilerindendir. 2017 yılı ICN temasında yer alan ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin 13. Hedefi olan iklim değişikliğinin yeterli gıdaya, temiz havaya, temiz içme suyuna ve güvenli barınaklara yönelik olumsuz etkileri vardır. Hemşireler ve hemşirelik örgütleri iklim değişikliğine yönelik sağlık stratejilerini belirlemek ön plandadır.

İklim değişikliği insan sağlığını olumsuz etkilemektedir. Sıcak hava dalgalarına bağlı ölümler, solunum, dolaşım sistemi hastalıkları ve infeksiyon hastalıkları iklim değişikliği sonucu görülen sağlık sorunlarıdır. Artan sera gazı nedeniyle sıcaklıkların artması vücudun sıcaklığını düzenleyememe veya doğrudan veya dolaylı sağlık komplikasyonlarına neden olarak hastalık ve ölüm düzeylerinde artışa neden olmaktadır. Sıcaklık aşırılıkları, kardiyovasküler hastalık, solunum yolu hastalığı, serebrovasküler hastalık ve diyabetle ilgili koşullar gibi kronik durumları daha da kötüleştirebilmektedir. Yüksek sıcaklıklara uzun süre maruz kalma, kardiyovasküler, böbrek ve solunum yolu hastalıkları için hastaneye kabulün artması ile ilişkilendirilmektedir. Özellikle çocuklar, yaşlılar ve ekonomik açıdan dezavantajlı kişiler gibi savunmasız bazı gruplar, iklim değişikliklerinden hassas grup olduklarından özellikle etkilenirler. Prenatal veya çocukluk döneminde enfeksiyona maruz kalma, enfeksiyonlar, toksik maddelere, bulaşıcı hastalıklara ve malnutrisyona maruz kalmanın potansiyel etkileri yaşam boyu devam edebilir. Yaşlıların, bedenlerinde düzenleme yetenekleri azalmıştır. Sıcaklıkla birlikte ölüm riski artar ve inme, kardiyovasküler hastalıklar gibi mevcut sağlık durumları kötüleşir. Yoksul grup, küresel değişimlerden en az sorumlu olan grup olmasına rağmen, küresel ısınmasının getirdiği doğa olaylarından en fazla etkilenirler.

Hemşirelerin sağlık sorunlarını çözmede önemli rolü vardır. İklim değişikliklerinin sağlık üzerine etkilerinin artması ile 2008 yılında Kanadalı Hemşireler Derneği (CNA), iklim değişikliğine yönelik hemşirelerin rehberlik ve strateji geliştirmede liderlik etmeleri gerektiğini savunulmuştur. Hemşirelerin sera gazı emisyonuna yönelik politikalara destek vermeleri, bireylerin iklim değişikliklerine adapte edilmeleri, bireyleri sera gazlarının zararlı etkilerine karşın sağlığa yararlı aktivitelere teşvik etmeleri gibi toplumu bilinçlendirmeleri önerilmiştir. Ayrıca hemşireler, diğer meslek gruplarıyla çalışmalıdır.

P-163 - ADÖLESAN ÇAĞI ÇOCUKLARDA OBEZİTE

MÜCAHİDE ÖNER1, RUKEN BARUT1,

1Hacettepe Üniversitesi,

bu bildirinin amacı, adölesan çağda çocuklarda görülen obezitenin, çocukların sağlığına etkisini tartışmaktır.

Tarihte aşırı kilo ve obezite hemen tüm toplumlarda sağlık ve zenginlik belirtisi olarak algılanmıştır. Açlık ve yokluk bugün de bazı topluluklarda var olsa da, beslenme noksanlığı ve enfeksiyon hastalıklarına bağlı sağlık sorunları yerini, aşırı beslenme ve obezitenin getirdiği sağlık sorunlarına bırakmıştır. Obezite, başlangıçta gelişmiş ülkelerin sorunu olarak kabul edilirken gelişmekte olan ülkelerde de gelir düzeylerinin artması, enerji alımı artarken enerji harcanmasının azalmasıyla birlikte kaçınılmaz olmuştur. Günümüzde önlenebilir ölümlerin sigaradan sonra gelen ikinci önemli nedeni obezitedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 1998 Deklarasyonu'nda modernizasyon ve ekonomik büyümenin, standartlarda artışa yol açarak obeziteyi küresel bir epidemi haline getirdiğini, 2002 yılında ise 21. yüzyılın en önemli sağlık sorunu olarak kalacağını bildirmiştir

Obezite sadece gelişmiş ülkelerin problemi olmaktan çıkmış, gelişmekte olan ülkeleri de etkisine almaya başlamıştır (12). Son yıllarda ülkemiz genelinde yapılan obeziteye ilişkin prevalans çalışmalarında da, obezitenin erişkin, çocuk ve adölösanlarda artmakta olduğu tespit edilmiştir (13, 14). Türkiye'de 9-17 yaş arası çocuklar üzerinde yapılan bir araştırmaya göre obezite oranı erkeklerde % 11.2, kızlarda ise % 9.4'tür Ülkemizde 2009 yılında Türkiye Okul Çağı Çocuklarında Büyümenin İzlenmesi (TOÇBİ) Projesi Araştırması beslenme ile ilgili göstergelerin izlenmesini sağlamıştır. TOÇBİ Araştırmasında hedef grup olan 6-9 yaş grubu çocuklar arasında fazla kilolu olma %14,3 ve şişmanlık %6,5 olarak bulunmuştur. Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesinde 2010 yılında okul çağı çocukların %40'ına yakınının vücut ağırlığı normalin üzerinde olup, çocukların %15'i de şişmandır.

Sağlıklı olmayı etkileyen temel davranışların başında "yeterli ve dengeli beslenme" yer almaktadır. Türkiye'de ve dünyada adölesanlar arasında obezite önemli bir sorundur. Çocukların sağlıklı beslenmesi ve fizik aktivite yapmalarına ilişkin politikaların güçlendirilmesi, uygulamalar için ivedilikle öncelik verilmesi gerekmektedir.

P-164 - BASI YARASINDA KANITA DAYALI UYGULAMALAR

BERNA ORHAN1, NEFİSE BAHÇECİK1,

1MARMARA ÜNİVERSİTESİ,

Basınç yaraları, hastaların yaşam kalitelerini azaltır, hastanede yatış süresini ve sağlık bakım sistemleri için maliyeti artırır. Basınç yarasının oluşumunda temel etmen basınçtır ve oluşumunu etkileyen etmenler basıncın yoğunluğu, süresi ve dokunun toleransıdır. Basınç yaralarının önlenmesinde hemşirelik bakımı olmazsa olmazdır. Bu nedenle bakımın uygulanmasında kanıt temelli girişimler yapılmalıdır. Bunlar riskin değerlendirilmesi, deri bakımı, pozisyon değişimi, eğitim, destek yüzeylerin kullanılmasıdır. Bu çalışmanın amacı basınç yaralarının önlenmesinde kanıta dayalı uygulamaları, kanıt güçlerini ve bu uygulamaların etkilerinin önemini vurgulamaktır.

P-165 - LİSE ÖĞRENCİLERİNDE YEME BOZUKLUKLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Yadigar Büşra KIRBAŞ1, Fatma Nevin ŞİŞMAN1, Ayşe ERGÜN1,

Bu çalışma lise öğrencilerinde yeme bozuklukları ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapıldı.

Bu kesitsel tipteki araştırma Ocak-Mayıs 2015 tarihleri arasında, İstanbul'un bir ilçesinde bulunan liselerde yapıldı. Araştırmanın evrenini bu ilçede bulunan 18 lisede öğrenim gören öğrenciler oluşturdu. Araştırmaya tabakalı küme örnekleme yöntemi ile seçilen 7 okuldan 660 öğrenci katıldı. Veriler sosyo-demografik özellikler ve yeme tutumunu etkileyebilecek faktörleri içeren anket formu, Yeme Tutum Ölçeği (YTT 26) ve Vücut Algısı Ölçeği ile özbildirime dayalı olarak toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve non-parametrik testler kullanıldı. Çalışmaya başlamadan önce yazılı kurum izni, etik onay, ölçeklerin kullanım izni ve öğrencilerden sözlü onay alındı.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 16,28± 1.05 olup % 64.2'si erkektir. Öğrencilerin %66,5'inin annesinin çalışmadığı, %49,4'ünün ilkokul mezunu olduğu ve % 67,3'ünün ailesinin ekonomik durumunun orta düzeyde olduğu belirlendi. Öğrencilerin YTT-26 puan ortalaması 18.74±13.02 bulundu.Kesim noktasına göre değerlendirildiğinde %40,3'ünün anormal yeme tutumu gösterdiği ve yeme bozukluğu açısından riskli olduğu belirlendi. Yeme tutumu riskli bulunanların vücut algısı puan ortalaması (155,90±23,77), normal yeme davranışına sahip olanlardan (146,77±30,17) istatistiksel olarak anlamlı yüksek bulundu (z=-3,514; p<0,01). Yeme Tutum Ölçeği puanı cinsiyete göre karşılaştırıldığında kızların puanı (21.68±12.04) erkeklerden (17.10±13.27);ailesinde kilolu birey olanların puanı (19,30±12,63) ailesinde kilolu birey olmayanlardan (18,22±13,17); sağlık durumunu kötü olarak tanımlayanların puanı (27,23±18,53) sağlığını orta (20,81±12,55), iyi (17,40±11,76) ve mükemmel (19,31±15,45) olarak tanımlayanlardan istatistiksel olarak anlamlı yüksekti. Ayrıca evde abur cubur bulundurma, yemeği tencereden yeme, sıkıldığında ve öfkeli ya da olumsuz ruh halindeyken yemek yeme, öğünler arasında düzensiz yeme ve geç vakitte yada gece yemek yeme sorularına her zaman yanıtını verenlerin YTT-26 puan ortalaması diğerlerinden istatistiksel olarak anlamlı yüksekti.

Lise öğrencilerinin yeme tutumunu olumlu yönde değiştirmek için aile temelli sağlıklı beslenme programları önerilebilir.

P-166 - LİSE ÖĞRENCİLERİNDE FİZİKSEL AKTİVİTEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE STRES İLE İLİŞKİSİ

Nilay KAYA1, Ayşe ERGÜN2, Fatma Nevin ŞİŞMAN2,

1Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 2Marmara ÜniversitesiSağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Bu çalışmanın amacı lise öğrencilerinde fiziksel aktiviteyi etkileyen faktörleri ve stresle ilişkisini belirlemektir.

Bu kesitsel araştırmanın evrenini Ocak-Mayıs 2015 tarihleri arasında İstanbul'un bir ilçesinde bulunan lise öğrencileri (N=16.872) oluşturdu. Tabakalı küme örnekleme yöntemi ile seçilen 750 (anadolu lisesi: 150; meslek lisesi:600) öğrenci ile çalışma tamamlandı.Veriler kişisel bilgi formu, Adölesan Fiziksel Aktivite Anketi (AFAA) ve Algılanan Stres Ölçeğiyle toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda t testi ve varyans analizi, non-parametrik testler ve korelasyon analizi kullanıldı.

Öğrencilerin %50,5'i erkek, %10,8'i kilolu/obez olduğu belirlendi. Yüzde 53,5'inin düzenli egzersiz yapmadığı, %36,5'inin evinin çevresinde spor salonu/yürüyüş alanı bulunmadığı saptandı. Öğrencilerin AFAA puan ortalaması 2,34±0,77'idi. Adölesan fiziksel aktivite anketi ile algılanan stres ölçeği puanları arasında negatif yönde çok zayıf bir ilişki saptandı($r=-0,120$, $p<0,05$). Kız öğrencilerin AFAA puan ortalaması (2,23±0,71) erkeklerden (2,45±0,81) düşük bulundu. On ikinci sınıflar ve baba eğitimi ilkokul ve altında olanların puanı diğerlerinden daha düşüktü. Evinin çevresinde spor salonu/yürüyüş alanı bulunmayanların AFAApuan ortalamaları (2,15±0,71) bulunanlara göre (2,45±0,78), istatistiksel olarak anlamlı düşüktü. Sağlığı algılama durumuna göre fiziksel aktivite anketi puan ortalamaları arasında anlamlı fark vardı($Kwx2=13,195$, $p<0,05$).

Bu sonuçlar doğrultusunda,lise öğrencilerinde fiziksel aktiviteyi arttırmakiçin sağlığı geliştirme programları uygulanması önerilebilir. Eğitim programlarında araştırmada riskli olarak belirlenen kız öğrenciler, on ikinci sınıflar, baba eğitim düzeyi düşük olanlar ve sağlığını kötü algılayanlara ağırlık verilmelidir.

P-167 - TÜRKİYE'DEKİ SURİYELİ MÜLTECİ KADINLARIN SAĞLIK SORUNLARI

Nazlı PEHLİVAN1, Sümeyye BAKIR2, Özlem DEMİREL BOZKURT2,

1BUCA KADIN DOĞUM VE ÇOCUK HASTLIKLARI HASTANESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Kadın Sağlığı, kadınların fiziksel, ruhsal, emosyonel, kültürel ve sosyal yönden tam bir iyilik halinde olmaları şeklinde tanımlanmaktadır. Savaş, iç savaş ve çatışma ortamının kadın sağlığı üzerine getirdiği birçok fiziksel, ruhsal ve sosyal sorunlar bulunmaktadır. Türkiye, sınırlarında yaşanan savaş nedeniyle göç akımlardan oldukça fazla etkilenmektedir.Bu derlemenin amacı Türkiye'de bulunan Suriyeli mülteci kadınların sağlık sorunlarını vurgulamaktır.

Çalışma literatür taranarak derleme şeklinde planlanmıştır.

Türkiye'de 2017 yılında kayıtlı 2.992.567 Suriyeli mülteci bulunmakta ve bunların %46,8' ini kadın nüfus oluşturmaktadır. Kadınlar özellikle 15-49 yaş grubu dönemde gebelik ve doğum sırasında aslında normal fizyolojik ve sosyal süreçler olmasına rağmen, sağlıkları üzerinde hastalık ya da ölüm gibi özel etkisi olan durumlarla karşılaşırlar ve daha özel sağlık bakımına gereksinimleri olur. Sığınmacı kadınların başlıca sağlık sorunları, sağlık hizmetlerine ulaşamama ve yeterli bakım alamamaktan kaynaklanmaktadır. Bu sorunlar bulaşıcı hastalıklar, beslenme ve barınma sorunları, cinsel şiddet ve saldırı ,üreme sağlığı, çevre sağlığı , psikiyatrik, kronik hastalıklar olarak sıralanabilir. Yapılan çalışmalarda, Şanlıurfa'da bulunan Suriyeli kadınların % 51,3' ünün adölesan yaşta evlilik yaptığı, cinsel yönden aktif olanların % 37.8'i kontrasepsiyon kullanmadığı, %26.7'sinin gebeliği döneminde hiç bir sağlık kuruluşuna başvurmadığı ve buna bağlı olarak %47.7'sinin Türkiye'ye geldikten sonra düşük ya da ölü doğum nedeniyle gebelik kaybı yaşadığı belirtilmiştir. Sağlık sistemlerine başvurmadaki engeller nedeniyle antenatal bakım almamış Suriyeli kadınların %50'sinde demir eksikliği, %45.6'sında B12 eksikliği ve %10.5'inde folik asit eksikliği olduğu belirtilmiştir. Yeterli düzeyde antenatal bakım alamayan kadınların gebelik sonuçları incelendiğinde, gestasyonel diyabet, perineal travma, postpartum hemoraji ve sezaryen doğum oranlarının oldukça yüksek olduğu, jinekolojik muayene geçiren kadınların birçoğunda çeşitli cinsel yoldan bulaşan enfeksiyon oranlarının yüksek olduğu belirtilmiştir. Gümüş ve arkadaşlarının yaptıkları bir çalışmada ise Suriyeli kadınların sadece %14,7'sinin kendi ülkesinde meme ve serviks kanseri tarama kontrollerini yaptırdığı, % 4'ünün düzenli olarak kendi kendine meme muayenesi yaptığı, yarıya yakınında hatalı taharetlenme alışkanlığı olduğu ve %9,5'inin cinsel istismara maruz kaldığını belirtilmiştir. Göç ettikten sonra kadınlar sosyal izolasyon, yalnızlık, dil engeli ve kültürel farklılıklar nedeniyle birçok şeye yabancılaşmaktadır. Aynı zamanda düşük maaşla daha uzun saatler çalışma, sağlık sigortasından yararlanamama, cinsel ve fiziksel istismara uğrama, şiddet, eğitim fırsatlarına erişememe, bilgiye erişimde sıkıntılar yaşama gibi unsurlar Suriyeli kadınların hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.

Doğurganlık özelliği nedeni ile kadın sağlığının, çocuğun ve ailenin dolayısı ile toplumun sağlığı ile yakından ilgili olması, toplumların kadın sağlığını özel olarak ele almaları gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda kültürel ve dil farklılıkları bulunan kadın mültecilerin sağlık hizmetlerine ulaşımının sağlanması ve yeterli bakım alması için daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

P-168 - YABANCI UYRUKLU HASTALARA BAKIM VERMENİN HEMŞİRE VE EBELERE SAĞLADIĞI MESLEKİ KATKILAR VE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Nihal TAŞKIRAN1, Gökçe Sibel TURAN2, Rüveyda YÜKSEL3, Necla ÖNGÜÇ4, Emine SADIK5,

1Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksek Okulu, 2Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 3Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 4Söke Amerikan Kültür Koleji Anadolu Sağlık Meslek Lisesi, 5Kuşadası Devlet Hastanesi,

Bu araştırma, yabancı uyruklu hastalara bakım vermenin hemşire ve ebelere sağladığı mesleki katkılar ile bakım becerilerini etkileyen faktörleri ve bu esnada karşılaşılan güçlükleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, Aydın ili TC Sağlık Bakanlığı'na bağlı, yabancı uyruklu hasta kabul sayısı yüksek iki ilçe hastanesinde yürütülmüştür. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, yabancı uyruklu bir hastaya en az bir kez bakım vermiş ve araştırmaya katılmayı kabul eden 150 hemşire ve ebe (117 hemşire, 33 ebe) ile yürütülmüştür. %90 güven aralığında katılım oranı %44'tür. Araştırma verileri, literatür bilgileri doğrultusunda tanıtıcı bilgi formu, yabancı uyruklu hastalara bakım vermenin mesleğe katkısını ve karşılaşılabilecek zorlukları sorgulayan soru formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde sayı ve yüzde dağılımları kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan hemşire ve ebelerin yaş ortalamaları 39.93±6.68 olup, neredeyse yarısının lisans (%44) mezunu olduğu belirlenmiştir. Hemşire ve ebeler büyük oranda (%90.7) yabancı uyruklu hasta ile karşılaştıklarını, hastaların çoğunlukla tatilleri esnasında başlayan bir hastalık (%78.8) ya da geçirilen bir kaza (%65.3) nedeni ile kliniğe başvurduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca yolculuğu sırasında hastalanan (%37.3) veya daha önce teşhis konmuş bir hastalığın tedavisi (%37.3) için başvuran hasta sayısı da azımsanmayacak kadar yüksektir. Yabancı uyruklu hastaya bakım vermede hemşire ve ebelerin çoğunluğu (%84.7), mesleki açıdan yabancı dil öğrenmenin gerekli olduğunu vurgularken, en çok yetişkinlere (%70) ve 65 yaş üstü hastalara (% 67.8) bakım vermede zorluk yaşadıklarını, kültürel farklılıkların özellikle tedavi ile ilgili yaklaşımlarda (%68.7), sağlığı koruma davranışlarında (%64) ve cinsellik uygulamalarında (%61.3) bakım verme becerilerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Ayrıca araştırma bulguları doğrultusunda, hasta yaşı ve dini inanç farlılıkları bakım verme becerisini anlamlı şekilde etkilemektedir ($p<0.005$).

Bu araştırmada, bakım kalitesinin artması için yeterli düzeyde yabancı dil bilgisinin gerekliliği, farklı kültüre sahip yabancı uyruklu hastalara bakım vermenin bakım süreçlerine olumlu katkı sağladığı, hasta yaşı ve dini inanç farlılıklarının bakım verme becerisini olumsuz etkilediği belirlenmiştir.

P-169 - EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK İSTİSMARI HAKKINDA GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Keziban KAYALI1, Zuhal EMLEK SERT1,

1Ege Üniversitesi,

Bu araştırma Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi 1. sınıf öğrencilerinin çocuk istismarı hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma tanımlayıcı tipte olup, 01.03.2017/01.04.2017 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında EÜ Hemşirelik Fakültesi'nde eğitim ve öğretim gören 1.sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Anket formu araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulmuştur. Yaş, cinsiyet, aile yapısı, kardeş sayısı, gelir durumunun sorulduğu beş sosyodemografik soru ve öğrencilerin çocuk istismarına ilişkin bilgi düzeylerinin ve tutumlarının sorulduğu 10 soru olmak üzere toplamda 15 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın gerçekleştirilmesi için EÜ Hemşirelik Fakültesi'nden izin alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere araştırmanın kapsamı-amacı açıklanmış ve sözlü onamları alınmıştır. Anket formları öğrencilere dağıtılarak doldurmaları sağlanmıştır. Yanlarında bulunularak soruları cevaplandırılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 50'si çocuklara karşı tutumunu sevgi dolu, % 20.4'ü koruyucu, % 15.7'si ise arkadaş gibi olarak bildirmiştir. Öğrencilerin % 21.3'ü çocuk istismarı durumuyla karşılaşmış olduğunu belirtmiş olup, % 29.6'sı çocuğa yönelik şiddettin en çok aile ve ev ortamında, % 25.9'u toplumsal alanlarda, % 16.7'si ise sanal ortamda olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin % 41.7'si sokakta yaşamak, çalışmak ya da dilenmek zorunda kalan çocukların şiddet görme olasılığının daha yüksek olduğunu belirtirken, % 26.9'u fiziksel ve zihinsel engelli çocukların şiddet görme olasılığının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin % 50.8'i yakınlarının bir çocuğu dövdüğünde, ilgili yerlere giderek şikayetçi olacaklarına, emin olmadıklarını belirtmiş olup, sorumluluklarındaki bir çocuk aile üyeleri tarafından cinsel istismara uğradığını söylerse ona asla inanmayacaklarına ise % 87 oranında katılmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin % 96.3'ü çocuk istismarının yalnızca cinsel istismarı kapsadığına katılmamaktadırlar. Araştırmaya katılan öğrencilerin çocuk istismarı konusundaki bilgi düzeylerini ölçmek için sorulan 21 sorunun her birine yüksek oranda (ortalama % 82.94) doğru cevap verdikleri belirlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda; EÜ Hemşirelik Fakültesi 1. Sınıf öğrencilerinin çocuk istismarı ve nasıl değerlendirileceği hakkında bilgi sahibi oldukları saptanmıştır.

P-170 - YETİŞKİNLERİN D VİTAMİNİ , GÜNEŞE MARUZ KALMA , BİLGİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI

Nurcan KOLAÇ1, Ayşe YILDIZ2,

1Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Ana BİLİM Dalı, 2Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Gerontoloji BÖLÜMÜ,

Bu derlemede; erişkinlerin D vitamini güneş ışığına maruz kalma konusundaki , bilgi davranış ve tutumlarını sunmayı amaçlanmıştır .

Toplumun D vitamini konusunda bilgi tutum ve davranışlarını öğrenmek amacıyla yapılan çalışmların Asya ve Afrika ülkelerinde daha sık olduğu görülmektedir. Çin de, kadınların % 63.2 si ,Vietnam da ise katılımcıların % 53'ü güneş ışığına maruz kalmaktan hoşlanmadığını ifade etmiştir. Aynı çalışmada bireylerin eğitim düzeyileri D vitamini konusundaki bilgilerini etkilemiştir. Güneş ışığını D vitamini kaynağını olduğunu doğru bilenler bir hafta içinde güneş ışığından bir saatten daha az yararlandıklarını belirtmişlerdir. Avustralya da 4.709 ofis çalışanı ile yapılan bir araştırmada katılımcıların % 80 'i D vitamininin kemik sağlığı açısından önemini doğru ifade ederken ,yarısından fazlası ise yeterli D vitamini almak için güneşte 10 dakika süre ile kalmanın yeterli olduğunu düşünmektedir. Katılımcıların % 28 i ise kış mevsiminde 20 dakikadan daha fazla güneşe maruz kalmanın gerekli olduğunu ifade etmiştir.Kuveyt de yapılan bir çalışmada ise katılımcıların % 85.5 'i güneş ışığını D vitamini olarak doğru ifade ederken aynı grup katılımcının % 60'ı ise D vitaminini besin maddelerinden alınabileceğini belirtmiştir. Suudi Arabistan 'da yapılan bir çalışmada ise katılımcıların % 77' si D vitamini hakkında bir şey duymadığını ifade ederken % 31'i D vitamininin kemikler üzerinde etkisi olduğunu % 66.2 si ise D vitaminin nin sağlık üzerindeki diğer olumlu etkilerini bilmediğini ifade etmiştir Çin de üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada öğrencilerin % 90. 5' nin D vitamini kaynağının güneş olduğunu % 68' nin ise D vitamini konusunda doğru bilgiye sahip olmadıkları bulunmuştur. Öğrenciler meyve ve sebzelerin, D vitamini için önemli bir kaynak olduğunu yanluş olarak belirtirken ,sadece %25.2 'si güneşten yararlanma süresini doğru olarak tanımlamıştır.

Erişkin toplumunda D vitaminin en önemli kaynağının güneş olduğu ve kemik sağlığı üzerinde etkisi olduğu bilinmektedir . Ancak genç ve orta yaş erişkinler yeterli sürede güneş ışığından yararlanmamaktadır. D vitamini kaynakları arasında özellikle sebze ve meyveler in gösterilmesi bilgi eksikliği açısından önemlidir.

P-171 - KANSERLİ BİREYLERDE DÜŞMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Öznur USTA YEŞİLBALKAN1, Sema ÜSTÜNDAĞ1, Ayşe ÖZKARAMAN2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu araştırma kanserli bireylerde düşme riskini, düşmeleri etkileyen faktörleri ve düşmeleri önlemeye ilişin alınan önlemleri saptamak amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırma bir üniversite hastanesinin onkoloji servisinde Nisan 2016- Mayıs 2017 tarihleri arasında araştırmanın yapılması için etik kurul onayı, kurum izni alındıktan sonra yürütülmüştür. Araştırmada örneklem seçim yöntemine gidilmemiş, veri toplama sürecinde araştırmaya dahil edilme ölçütlerine uyan ve katılmayı kabul eden 93 hasta araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri; "birey tanıtım formu", düşme riskini değerlendirmek için "itaki düşme riski ölçeği" (19 Madde) ve "ECOG Performans Durum Değerlendirme Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde, sayı, yüzde hesaplamaları ve nonparametrik testler kullanılmıştır. Araştırma verileri toplanmaya devam etmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin (n=93) yaş ortalaması 51.97±15.82, %53.8'si kadın, %77.4'ü evli %31.2'si ev hanımı, %44.1'i ilk okul mezunudur. Hastaların % 57.2'si alt düzeyde bağımlı hastadır. Bireylerin % 22.6'sine GİS kanseri, %17'si Yumuşak doku kanseri tanısı konmuş olup % 44.1'nin metastazı olduğu belirlenmiştir. Hastaların yarısından çoğu (%59.1) kemoterapi almaktadır. Hastaların % 44.1'inin hafif düzeyde (9.5-10.9 gr/dL) anemisi olduğu belirlenmiştir. Hastaların düşme risk puan ortalaması 11.37 ±3,243'tür. Hastaların % 29'u (n=27) tedavisi başladıktan sonra en az bir kez düşme deneyimlediğini ve % 20.4'ü evde düştüğünü bildirmiştir. Araştırmaya katılan tüm bireylerin yüksek düşme riskinin olduğu belirlenmiştir. Hemoglobin düzeyi ortalaması (Min 6; Max 15) 10.56±1.570, Sistolik Kan basıncı ortalaması (Min: 82; Max: 140) 115,37±12.562 ve Diyastolik Kan basıncı ortalaması (Min 52; Max: 100) 71.63 ± 9.014 ile düşme risk puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır (p 0.549). ECOG puanı ile düşme risk puanı arasında ise anlamlı (p:0,0029/r: 0.263) ilişki saptanmıştır.

Araştırmada onkoloji servisinde yatan hastaların hepsi yüksek düşme riskine sahiptir. Hasta düşmeleri tamamen önlenebilir olmasa da etkili bir düşme yönetimiyle düşme oranları azaltılabilmektedir. Düşmeyi önleyici girişimleri uygulamaları kanser ve tedavisi ile ilişkili semptomları sıklıkla yaşayan bu kırılgan popülasyonda sekonder olarak yaralanmasını engelleyecek ve hastaların yaşam kalitelerini arttıracaktır.

P-172 - OBEZ KADINLARDA CİNSEL İŞLEVLERİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER; DEPRESYON, BENLİK SAYGISI

Öznur USTA YEŞİLBALKAN1, Şükran ÖZER1, Sema ÜSTÜNDAĞ2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ ,

Amaç: Bu tanımlayıcı tipteki araştırmanın amacı obez kadınlarda, cinsel işlevler ile depresyon ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi incelemekti.

Araştırma Mayıs 2015-Temmuz 2015 tarihleri arasında Bayraklı Bölgesinde bir ASM'de yürütülmüştür. Araştırmada basit rastgele örneklem seçme yöntemi kullanılmış olup, araştırmanın evrenini polikliniklere başvuran evli, BKİ>25 ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan toplam 137 kadın birey oluşmuştur. Araştırmanın yapılabilmesi için ilgili kurum izni ve araştırmaya katılan bireylerden sözel onam alınmıştır. Araştırmanın verileri; "Birey Tanıtım Formu", "Kadın Cinsel İşlev Ölçeği (KCİÖ)", "Beck Depresyon Ölçeği", "Coompersmith Benlik Saygısı Envanteri" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde dağılım hesaplamaları ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin %74,5'i pre-obezdir. Bireylerin %21,2'sinin kronik hastalığı mevcuttur. Hipertansiyon obez kadınlarda en ön sırada yer alan kronik hastalıktır. Obez bireylerin %48,9'u cinsel sorun yaşadığını belirtmiştir. Bu sorunlar %29,9 isteksizlik, %20,9 orgazm olamama, %20,9 ağrı olarak sıralanmaktadır. Bireylerin %93,4 cinsel danışmanlık almadığını bildirmiştir. Obez kadınların %22,6' sında orta düzeyde depresyon, %77,4'ünde benlik saygısının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Bireylerin cinsel işlev puan ortalamaları ile BKİ arasında ilişki olmadığı, depresyon ile negatif yönde orta düzeyde ilişki olduğu ($r=-0.51$, $p<0.01$), benlik saygısı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde ilişkisi olduğu ($r=0.25$, $p<0.01$) belirlenmiştir.

Obez kadınlarda cinsel işlevi etkileyen faktörler arasında depresyon ve benlik saygısı anlamlı ilişki bulunmaktadır. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında hizmet veren hemşirelerin obez bireylerin cinsel fonksiyonlarını değerlendirmesi, çıkan sonuçlara göre hastalarını yönlendirmesi ve danışmanlık hizmetlerini arttırması önerilebilir.

P-173 - DÜNYA'DA VE TÜRKİYE 'DE BAĞIŞIKLAMAYA SOSYOLOJİK AÇIDAN BAKIŞ

Pınar DOĞAN1, Hatice BAL YILMAZ2,

1İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD., 2Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği AD.,

Dünya'da ve Türkiye'de çocukluk çağındaki bağışıklanma durumuna sosyolojik açıdan bakış sağlamak için yazılmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre bağışıklama bir kişiyi bir enfeksiyon hastalığına karşı bağışık veya dirençli hale getirilmesi için tipik olarak bir aşının uygulanmasıdır.

Aşılama, en sık görülen hastalıklar üzerinde çocuk ve hatta erişkin sağlığını korumada en güvenilir, düşük maliyetli sağlık yatırımlarından biridir. Bağışıklama hizmetlerinde temel amaç; toplumda, özellikle bebek ve çocuklarda aşı ile korunabilir hastalıkların ortaya çıkışını engel olmak, dolayısıyla bu hastalıklardan kaynaklanan ölümlerin ve sakatlıkların önüne geçmek ve aşısız çocuk bırakmamaktır. Dünya Sağlık Örgütü orta derece endemik ülkelerde halkın sağlık eğitimi ve sanitasyonun düzeltilmesinin yanında geniş kapsamlı çocukluk çağı aşılamalarını önermektedir. DSÖ yılda 2 ila 3 milyon kişinin ölümünün bağışıklama ile engellediğini ve Küresel Aşı Eylem Planının başarılı olmasıyla 1,5 milyon kişinin daha ölümünün önüne geçileceği bildirmiştir. Dünya genelinde hala 19,4 milyon bebeğe temel aşılar ulaşmamıştır. Dünya genelinde 2015 yılında bebeklerin yaklaşık %86 sı (116 milyon) üç dozda difteri-tetanoz-boğmaca (DTP3) aşısı alarak ciddi hastalıklara, sakatlıklara veya ölümlere neden olabilecek bulaşıcı hastalıklara karşı korunması sağlanmıştır. Difteri, boğmaca, tetanos gibi aşılara erişemeyen çocukların %60 'ın dan fazlası;Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Hindistan, Etiyopya, Endonezya ,Irak ,Nijerya, Pakistan ,Filipinler, Uganda ve Güney Afrika da bulunmaktadır. Türkiye'de ilk aşılama 1930'da Çiçek aşılaması ile başlamıştır. Günümüzde ise 13 çeşit hastalık için toplam 21 doz aşı uygulanmaktadır. Ülkemizde de dünyadaki gelişmelere paralel olarak aşıyla önlenebilir hastalıkların kontrolünde ilerlemeler sağlanmış olmasına karşın henüz belirlenen hedeflere ulaşılamamıştır .

Günümüzde de aşı uygulaması bulaşıcı hastalıklardan korunmada önemli bir yere sahiptir. Aşı bireyi koruduğu gibi toplumları da salgınlardan korumaktadır. Aşılama çalışmalarının başarılı olabilmesi için toplumun her kesiminde yerel ve ulusal düzeyde tanıtma ve bilgilendirme programları düzenlenmelidir.

P-174 - HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ARAŞTIRMA ETİĞİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ

Emine GERÇEK1, Sultan ÖZKAN1, Fatma DEMİREL2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu,

Bilim, bireyin belli bir sorunun çözümü için bilimsel yöntemler kullanarak o soruna yanıt arama sürecidir. Bu süreç problemin tanımlanması ve çözümüne yönelik tüm seçeneklerin değerlendirilmesi ve uygulanmasını kapsamaktadır. Çözüme yönelik yöntemler veri toplamadan verilerin değerlendirilmesi ve yorumlanmasına kadar uzanan geniş bir yelpazede incelenebilir. Bilimsel araştırma sonuçlarının başka araştırmacılarla paylaşılabilmesi, eleştirilebilmesi ve bunlardan yararlanabilmesi için yayınlanması gerekir. Bilimsel araştırma sonuçlarının yayına dönüşmesi noktasında "araştırma etiği" devreye girmektedir. Çalışmanın amacı son sınıf hemşirelik öğrencilerinin araştırma etiği konusundaki görüşlerini değerlendirmektir.

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırmanın evrenini bir üniversitenin sağlık yüksekokulunda 2016-2017 eğitim-öğretim yılı güz döneminde okuyan son sınıf hemşirelik öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma kapsamına hemşirelikte araştırma dersini alan ve araştırmaya katılmaya istekli 191 son sınıf hemşirelik öğrencisi alınmıştır. Araştırmada Koklu (2003) tarafından geliştirilen ve 26 maddeden oluşan ölçme aracı kullanılmıştır. Veriler öğrencilerin kendi öz-bildirimlerine dayalı olarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzde hesaplamaları ile ki-kare analizi kullanılmıştır.

Öğrencilerin %71.2'sinin kız olduğu, annelerinin %51.3'ünün ilkokul mezunu ve %85.9'unun çalışmadığı, olduğu, babalarının %35.1'inin ilkokul mezunu ve %31.4'ünün işçi olduğu, %42.4'ünün aylık gelirinin 301-600 TL arasında olduğu, %83.2'sinin çekirdek ailede yaşadığı, %71.2'sinin arkadaşıyla evde kaldığı belirlenmiştir. Öğrencilerin araştırma etiği konusundaki görüşleri incelendiğinde; %66'sı meslektaşları ile yapılan tartışmalarda ortaya çıkan fikirleri araştırmasında temel alma fikrini, %48.7'si aynı araştırma makalesini birden fazla dergide yayınlatmayı, %48.2'si aynı araştırmayı birden fazla toplantıda sunmayı, %25.1' i başkasına ait çalışmaların rapor edilmesinde seçici olmayı (destekler nitelikte olanlara yer verme gibi), %21.5'i aynı verileri kullanarak birden fazla makale yazmayı, %14.1'i araştırma verilerini değiştirmeyi etik bulduklarını bildirmişlerdir. Ayrıca, hemşirelik öğrencilerinin %98.4'ü bir başkasına ait olan ölçme aracını izin almadan kullanmayı, %96.9'u araştırma yöntemini eksik raporlaştırarak tekrar edilebilmesini imkânsızlaştırmayı, %96.3'ü gizliliğe ilişkin verilen sözleri ihlal etmeyi ve %95.8'i başka araştırmacıların verilerini izni olmadan kullanmayı etik bulmadıklarını bildirmişlerdir. Aynı araştırma makalesini birden fazla dergide yayınlatma ve araştırmanın katılımcıya zarar verebilecek sonuçlarını gizleme ile cinsiyet faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Hemşirelik eğitiminde hemşirelikte araştırma dersinin daha önceki yıllardan başlayarak verilmesinin öğrencilerin araştırma etiği konusundaki farkındalık düzeyini arttıracağı düşünülmektedir.

P-175 - ÇOCUKTA DİYABETİN ÖNEMİ VE HEMŞİRELİK

Kübra DELİCAN1,

1Bezmialem Vakıf Üniversitesi,

Bu derleme çocukların tip 1 diyabete sahip olması ve yönetmesinin önemi vurgulanmak amacıyla yazılmıştır.

Pankreasta bulunan beta hücrelerden salgılanan insülinin yetersiz ya da hiç salgılanmamasına bağlı olarak insülin yönetiminin yapılamadığı otoimmun hastalığa tip 1 diyabet denir. Etiyolojisi tam olarak bilinmemekle birlikte çocukluk ve gençlik çağlarda ortaya çıkmaktadır. Bu yaşam çağlarında ortaya çıktığı için "juvenil diyabet" olarakta adlandırılmaktadır. Uluslararası diyabet federasyonu (IDF) nun 2015 yılı tahminlerine göre dünyadaki çocuk nüfusu 1.92 milyardır ve bu çocuklardan 542.000' i Tip 1 diyabet hastalığına sahiptir. Ayrıca her yıl 86.000 çocuğa yeni teşhis konulmaktadır. Tip 1 diyabetli çocuğun en yüksek prevalansa sahip olduğu yer Avrupa'dır. Türkiye'de ise bu oran 17.000 – 18.000 arası olduğu tahmin edilmektedir. Aynı zamanda DSÖ, 2030 yılında diyabetin ölüm nedenleri arasında yedinci sırada yer alacağını öngörmektedir. DSÖ verilerine göre orta ve düşük gelirli ailelerde diyabet prevalansı artmaktadır. İyi bir diyabet yönetimi olmadığı takdirde hastada böbrek yetmezliği, körlük, ekstremite amputasyonları, miyokard infarktüs ve paraliz gibi ciddi komplikasyonlar görülebilmektedir. Başarılı bir yönetim için aile, çocuk ve iyi bir sağlık ekibiyle mümkün olabilmektedir. Ciddi ölçüde komplikasyon riski ve ölüm oranının yüksek olduğu bu hastalıkta hasta ile sürekli iletişim halinde olan hemşirelik mesleğinin yeri ve öneminin oldukça büyük olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Öncelikle iyi bir hemşire eğiticisi olunmalı daha sonra danışmanlık rolü ile desteklenerek başarılı takip ve gözlem ile başarılı yönetim sağlanmalıdır. Yapılan bir çalışmada diyabet hastalarının en başarısız olduğu konunun kendi kendini yönetimi olarak saptanmıştır. Bu da bizlere hemşirelerin eğitici rollerinin biraz daha kullanmaları gerektiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, diyabet dünyada epidemisi yüksek olan ciddi bir otoimmun hastalıktır. Ciddi komplikasyonlara neden olabilen diyabet iyi bir yönetim ile yaşam standartlarını artırarak, yaşam süresini uzatabilmektedir. Bu bağlamda multidisipliner bir yaklaşımla hasta ve aile eğitiminin, komplikasyonları önleyecek nitelikte olduğu öngörülmektedir.

P-176 - POSTPARTUM DEPRESYON VE EMZİRMENİN ÇİFT YÖNLÜ İLİŞKİSİ: BAĞLANMA TEORİSİNDEN BİR BAKIŞ

Emine GERÇEK1, Fatma Demirel2,

1Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu,

Depresif anneler emzirme konusunda daha fazla kaygılanmakta, sütlerinin besleyiciliğinin ve miktarının yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Bu nedenle emzirme konusunda olumsuz sonuçları azaltmak için depresyondaki anneyi tanılamak ve bakım ve tedavisine yönelik uygulamaları gerçekleştirmek oldukça önemlidir. Bu derlemenin amacı postpartum depresyon ve emzirme arasındaki ilişkiye bağlanma teorisinden bir bakış sunmaktır.

Obstetrik bakımda öncelikli hedef fiziksel olarak sağlıklı bir anne ve bebeğe sahip olmaktır. Ancak, doğum ile ilişkili olarak anneyi ve ailesini derinden etkileyen psikososyal sorunlar da aynı derecede önemlidir. Annenin doğumundan memnun olmaması, postpartum depresyon, anksiyete ve korkular, üzüntü ve suçluluk duyguları, erken dönem anne bebek ilişkisinin kurulamaması, emzirme sorunları, annenin kayıp duygusu, beden imajındaki değişiklikler, evde rol ve sorumluluklarını yerine getiremeyeceği endişesi gibi konular kadını olumsuz etkileyen durumlardır. Kadınların yaklaşık %13'ünde doğumdan sonraki ilk 12 hafta içinde doğum sonu depresyon görüldüğü belirtilmektedir.

Ülkemizde yapılan çalışmalarda postpartum depresyon prevalansının %17 ilâ %30 arasında değiştiği bildirilmiştir. Postpartum depresyon sıklığını araştıran çalışmalarda yeni doğum yapan kadınların yaklaşık %10-15'inde postpartum depresyon geliştiği belirtilmiştir. Bu oran, ilk doğum sonrası bir yıl içerisinde %19.2'ye ulaşabilmektedir. Küçükoğlu ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında annelerin depresyon belirtileri ile bebeğin beslenme şekli arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Yapılan çalışmalarda doğum sonu depresyon yaşayan annelerin emzirme öz-yeterlilik düzeylerinin de düşük olduğu belirlenmiştir. Avustralya'da 159 anne üzerinde yapılan bir çalışmada, anne sütü verme süresi uzun olanların depresif belirti düzeylerinin düşük olduğu belirtilmiştir. Benzer başka bir çalışmada, depresif belirtinin yüksek olmasının anne sütüne devamsızlık konusunda öngörücü bir faktör olduğu vurgulanmaktadır. Güvensiz bağlanma ile psikopatolojiler arasında bir bağ bulunduğu bildirilmiştir. İngiltere'de yapılan çalışmada antenatal dönemde bebeğe bağlanması yetersiz olan kadınların anksiyete, ruhsal hastalık ve depresyon, fetüsten rahatsızlık duyma ve fetal istismar olasılığında artış olduğu bildirilmiştir.

Sonuç olarak; annelere doğum öncesi bakımda kapsamlı bir emzirme eğitiminin verilmesi, ebe ve hemşirelerin eğitime başlamadan önce veri toplayarak anne adayının emzirme durumunu etkileyebilecek fizyolojik, psikolojik ve sosyo-kültürel özellikleri değerlendirerek depresyon gibi erken tanılanarak uygun yaklaşımların sağlanması gerekmektedir.

P-177 - SAĞLIK ÇALIŞANLARININ GENEL SAĞLIK DURUMLARI, FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

MERVE YETİM1, SAİME EROL2,

1SBÜ FATİH SULTAN MEHMET EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ-MARMARA ÜNİVERSİTESİ, 2MARMARA ÜNİVERSİTESİ,

Çalışma,sağlık çalışanlarının genel sağlık durumları, fiziksel aktivite düzeyleri, ikisi arasındaki ilişki ve etkileyen faktörleri göstermek amacı ile planlanmıştır.

Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımla yürütülen araştırmanın evrenini İstanbul'da bir eğitim araştırma hastanesinde çalışan 432 sağlık çalışanı oluşturdu. Araştırmanın verileri gerekli izinler alındıktan sonra Şubat – Mayıs 2017 tarihleri arasında gönüllü olanlardan toplandı. Veriler,27 sorudan oluşan anket formu, Genel Sağlık Anketi-28 (GSA-28) ve Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (UFAA), kısa form ile toplandı. GSA-28, dört alt boyut ve 28 sorudan oluşmaktadır, anketten 5 puanın üstünde alanlar ruh sağlığı açısından riskli grup olarak değerlendirilmektedir. UFAA yedi sorudan oluşmakta ve oturma, yürüme, orta düzeyde şiddetli aktiviteler ve şiddetli aktivitelerde harcanan zaman hakkında bilgi sağlamaktadır. Veriler, tanımlayıcı istatistikler, Varyans analizi (ANOVA), t testi, Kruskal Wallis Varyans analizi, Mann-Whitney U testi ve Pearson Korelasyon Analizi değerlendirilmiştir.

Sağlık çalışanlarının yaş ortalaması 32.06±7.43'idi ve GSA-28 toplam puan ortalaması 4.73±5.37 bulundu. Çalışanların %41,2'si 5 puan ve üzerinde alarak ruh sağlığı açısından riskli bulundu. GSA-28 toplam puan ortalaması, kadınlarda, bekar olanlarda, lise mezunlarında, BKI'i18.49 ve altı olanlarda, yoğun bakım çalışanlarında, haftalık 60 saat ve üstünde çalışanlarda, kronik hastalığı olanlarda, düzenli fiziksel aktivite yapmayanlarda diğerlerinden istatistiksel olarak anlamlı daha yüksekti ($p<0.05$). UAFF anketine göre çalışanları %51.6'si inaktif, %41.4'ü düşük ve %6.9'u yeterli fiziksel aktivite yapmaktadır. UFAA puan ortalaması, erkelerde, bekarlarda, lisans mezunlarında, BKI 18.49 ve altında olanlarda, sigara, alkol kullanmayanlarda, acil servis çalışanlarında diğerlerinden istatistiksel olarak anlamlı yüksek bulundu ($p<0.05$). GSA-28 ve UFAA' den alınan puanlar arasında negatif yönde zayıf ilişki bulunmuştur ($r= -0,208$; $p= 0,000$).

Fiziksel aktivite düzeyleri ile GSA-28 kesim puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p<0.05$). Fiziksel aktivite düzeyi yeterli olanlar, olmayanlara göre GSA-28'den daha yüksek oranda 5'in altında puan alarak ruhsal açıdan daha sağlıklı bulunmuşlardır.

P-178 - SAĞLIK BAKIM UYGULAMALARINDA ETİK İKİLEMLER

HALE TOSUN1, NESRİN İLHAN1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ ,

Etik ikilem bakımın sunumu sırasında, hastanın değerleri ve beklentileri ile hemşirenin değerlerinin ve kendisinden beklenenlerin çatışması ile oluşur. Hasta ile sürekli olarak iletişim halinde olan hemşirenin olası bir etik sorunu çabuk fark edebileceği öngörülmektedir. Bu noktadan hareketle derleme literatür bilgisi dahilinde; hemşirenin sağlık bakımı uygulamalarında deneyimlediği etik ikilemlerin çözümlenmesinde ki karar verme sürecinde bulunması gereken etik ilkeleri belirlemek amacı ile planlanmıştır.

Sağlık bakımı ve tedavi uygulamalarının temelinde bilimsel bilgi varlığı mutlak bir gerekliliktir. Bununla birlikte sağlık teknolojisindeki hızlı gelişmeler hemşirelerin karşılaştıkları etik ikilemlerin yoğun şekilde yaşanmasına neden olmaktadır. Etik ikilem herhangi bir durum karşısında istenmedik iki veya daha fazla seçeneğin bulunması durumu olarak tanımlanabileceği gibi ahlaki ve etik değerlerin çatışması olarak da ifade edilmektedir. Bir ikilem karşısında tek bir çözümü seçmek, diğer çözümlerin yanlış olduğu anlamına gelmemelidir. Etik ilke ve değerler belirlenen çözüm yolu için rehberdir. Etik ikilemler sağlık bakımı uygulamalarında yaşanabileceği gibi, tanı ve tedavi sürecinde, gerçeğin söylenmesi ve bilgilendirme adına da yaşanabilmektedir.

Etik ikilemlerle karşılaşan hemşirenin çözüm üretme, çözüm yollarını belirleme ve seçme karar verme süreci doğrultusunda gerçekleştirilmelidir. Karar verme sürecinde önemli olan etik ilkelere en uygun olan davranışı hareket stratejisinin belirlenmesidir. Karar verme sürecinde pek çok alternatif yaklaşım olmakla birlikte en çok tercih edileni “etik karar verme modeli” dir. Bu modelde hemşirenin hastanın değerleri ve beklentileri doğrultusunda, birey ile yaşanan sorun için uygun etik ilkenin hangisi olduğuna karar vererek sürecin başlatılması önerilmektedir.

Karar verme sürecinde; hastasının değerleri ve beklentileri doğrultusunda, birey için en uygun etik ilkenin hangisi olduğuna karar verilerek başlatılması önerilmektedir. Hastanın inanç ve değerlerine dayanarak bağımsızca karar verme hakkına sahip olduğunu savunan özerklik ilkesi; hastanın güvenilir, saygılı ve etkili hizmet almak konusunda koruyucu davranılmasının beklendiği yararlılık ilkesi; benzer durumlarda herkesin yeterli sağlık hizmeti alma hakkının bulunduğu adalet ilkesi; gerçeği söylemek adına doğruluk ilkesi ya da bireyin bilgilenerek karar vermesi amacı ile aydınlatılmış onam ilkesi bu karar verme sürecindeki hareket stratejisini belirleyecek ilkelerdir.

P-179 - AVRUPA ÖZEL EĞİTİM BİRİMLERİ KLİNİK MENTORLÜK UYGULAMASI PROJESİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Fisun ŞENUZUN AYKAR1, Ayşegül BİLGE1, Yasemin YILDIRIM1, Gülbin KONAKCI2, Cemile AKBİNAR2, Sadık HANÇERLİOĞLU1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Tıp Anabilimdalı,

Bu araştırmanın amacı hemşirelik eğitiminde klinik mentor uygulamasının etkisini saptamaktır.

Proje olarak yürütülen bu araştırmada beş Avrupa ülkesi (Belçika, Polonya, Portekiz, İspanya, Türkiye) ile aynı anda klinik mentor eğitici eğitimi, klinik mentor eğitimi, öğrenci ve mentor birebir uygulaması, anket formu uygulaması, odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmektedir.

Projenin ilk aşamasında araştırma ekibi Barselona'da diğer ülke araştırma ekipleri ile birlikte "Train the Trainer" eğitimi almışlardır. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servis'de uygulanması planlanan proje kapsamında ikinci aşamada "Klinik Mentor" olarak çalışacak olan lisans mezunu üç hemşireye, proje ekibi tarafından klinik mentorluk eğitimi verilmiştir. Üçüncü aşamada Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi intörn öğrencilerinden gönüllü olan üç öğrenci Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servis'de mentorlerle intörn uygulamasını gerçekleştirmiştir. Birebir uygulama yedi hafta sürmektedir. Mentorler ve öğrencilerin çalışma zamanları aynıdır. Bu uygulama aşamasında öğrencilere ve proje ekibine beş ülkede ortak olarak uygulanan anket formları uygulanmış, uygulama sonunda odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Proje, ikinci öğrenci grubu birebir uygulaması ile devam etmektedir.

Bu proje beş Avrupa ülkesi ile eş zamanlı ve eş güdümlü olarak sürdürülmekte olup, öğrenci ve mentor görüşlerine göre mentorluk uygulamasının hemşirelik eğitiminde olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

P-180 - KORONER ANJİOGRAFİ ÖNCESİ HASTALARIN ALGILANAN SOSYAL DESTEK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Süreyya BULUT1, Serap GÖKÇE2,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Koroner anjiyografi; koroner arterlere kontrast madde verilerek; doğal/cerrahi bypass greftleri olmak üzere kalbi besleyen tüm koroner damarları incelemek ve koroner anatomiyi ortaya koymaktır. Ciddi riskler taşıyan invaziv bir işlem olması nedeniyle sadece iyi eğitilmiş kişiler tarafından uygun endikasyonda yapılmalıdır. Anjiyografi işleminde oluşabilecek komplikasyonların önlenmesi ve işlemin etkin olarak yapılabilmesi için hemşirenin işlem öncesi ve sonrası yapacağı uygulamalar önemlidir. Hemşire, işlem öncesinde hastayı iyi değerlendirmelidir. Angiografi öncesi bekleme sürecinde yaşanan anksiyete; mortalite ve morbiditeyi olumsuz etkilemektedir. Yapılan çok sayıda araştırma sosyal destek sisteminin bireyin anksiyetesini azaltma, sosyolojik ve psikolojik sorunlarının çözümü, önlenmesi ve tedavisinde, zor durumlarla başa çıkabilmesinde güçlü bir kaynak olduğunu ortaya koymuştur. Sosyal destek, bireyin çevresinden elde ettiği sosyal ve psikolojik destek olarak tanımlanabilir. Sosyal destek; stres olsun, olmasın bireyin sağlığını sürdürmesinde gerekli, yokluğu ise doğrudan hastalık oluşumuna yol açmaktadır. Hemşireler, sosyal desteğin elde edilmesi için gerekli koşulları bilmeli, sosyal desteğin yeterli olup olmadığını anlamalı, sosyal desteğin yetersiz olduğu durumlarda danışmanlık yapmalıdır. Sosyal desteğin sağlanmasında en önemli görev hemşirelere düşmektedir. Bu çalışma hastaların koroner anjiografi işlemi öncesinde Algılanan Sosyal Destek düzeylerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Çalışma Eylül 2016- Mayıs 2017 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi anjiografi laboratuvarında ilk kez koroner anjiografi olan 82 hasta ile yapılmıştır. Çalışma kriterlerine uyan hastalara işlem öncesi Kişisel Bilgi Formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek ölçeği yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Zimet, Dahlem, Zimet ve Farley (1988) tarafından geliştirilen Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Eker ve Arkar (1995) tarafından Türkçeye uyarlanmış, 12 maddeden oluşan, “Kesinlikle hayır, Kesinlikle evet” şeklinde 7 dereceli likert tipinde düzenlenmiştir. Ölçekten alınabilecek puanın yüksek olması algılanan sosyal desteğin yüksekliğini göstermektedir.

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması 61.13 + 9.97, %62.2’si erkek, %48.8’ü eşi ve çocukları ile birlikte yaşamakta, %80.5’i çekirdek aile yapısında, %67.1’inin geliri giderine denk, %67,1’i çalışmamakta, %36,6’sı ilçede yaşadığını belirtmektedir. Hastaların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek ölçeği puan ortalaması 63.64+18.60 (12-84) olarak saptanmıştır. Hastaların cinsiyet ve yaş grubu değişkenleri ile ölçek puan ortalamaları karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($P<0.05$).

Çalışma sonucunda sosyal desteğin koroner anjiografi işleminde önemli olduğu ve hastaların sosyal destek algılarının iyi olduğu görülmüştür.

P-181 - BERGEN UYKUSUZLUK ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ

Tuba BAY1, Ayşe ERGÜN1,

1Marmara Üniversitesi,

Bu çalışmanın amacı Bergen Uykusuzluk Ölçeğinin (BUÖ) Türk toplumunda geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmaktır.

Ölçek toplam 1293 adölesana uygulandı ve dört hafta sonra 110 öğrenciye tekrar test yapıldı. Ölçeğin geçerliği için dil, kapsam ve yapı geçerliği analizleri, güvenirlik için iç tutarlılık ve test-tekrar test analizi kullanıldı. Ölçeğin kapsam geçerliği 10 uzmanın görüşü, yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi, iç tutarlılığı cronbach alfa güvenirlik katsayısı, test-tekrar test sonuçları Pearson korelasyon analizi ile değerlendirildi.

Bergen Uykusuzluk Ölçeğinin cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,72 bulundu. Madde-toplam korelasyonları ≥0,36 ve test-tekrar test korelasyonu 0,74 bulundu. Kapsam geçerliği indeksi %99 bulunarak uzmanlar arası görüş birliği olduğu, ölçekte bulunan ifadelerin kültürümüze uygun olduğu ve ölçülmek istenen yapıyı temsil ettiği belirlendi. Doğrulayıcı faktör analizi BUÖ'nin 6 soruluk 2 faktörlü yapısını doğruladı.

Bergen uykusuzluk ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği kabul edilebilir bulundu. Ölçek Türk adölesanlarda uykusuzluğu ölçmek için kullanılabilir.

P-182 - LİSE ÖĞRENCİLERİNDE ELEKTRONİK MEDYA KULLANIMININ UYKU ALIŞKANLIKLARINA VE UYKUSUZLUĞA ETKİSİ

Tuba BAY1, Ayşe ERGÜN1,

1Marmara Üniversitesi,

Bu çalışma lise öğrencilerinin elektronik medya kullanımının uyku alışkanlıklarına ve uykusuzluğa etkisini belirlemek amacıyla planlandı.

Bu kesitsel araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında İstanbul Şişli İlçesinde öğrenim gören (N=18817) lise öğrencileri oluşturdu. Örneklem seçimi için okullar türüne göre 3 tabakada (anadolu lisesi, meslek ve teknik lisesi ve özel lise) listelendi ve her tabakadan kura yöntemi ile rastgele sınıf seçimi yapıldı. Araştırma toplam 1513 öğrenci ile tamamlandı. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Bergen Uykusuzluk Ölçeği (BUÖ) ve Uyku ve Yaşam Tarzı Anketi ile toplandı.

Öğrencilerin yaş ortalaması 15,54±1,14 ve %57.7'si kadındı. Hafta içi uyku süresi ortancası 7 saat ve hafta sonu uyku süresi ortancası 10 saat olarak bulundu.Yüzde 55,1'inin hafta içi ve %45,1'inin hafta sonu ortalama uyku süresinin altında uyuduğu, %17,4'ünün sıklıkla uykuya dalmada zorluk çektiği, %35,9'unun sıklıkla okulda uykulu olduğu, %32,6'sının sıklıkla uyanmakta zorluk çektiği belirlendi. Öğrencilerin %26,1'inin yatak odasında televizyon olduğu, %14,7'sinin günde 2 saat ve daha fazla televizyon ve %36'sının günde 2 saat ve daha fazla bilgisayarda vakit geçirdiği saptandı. Öğrencilerin toplam BUÖ puan ortalaması 15,95±8,09 bulundu. Kız öğrencilerde, okul başarı durumu kötü olanlarda, anne, baba, kardeş ve arkadaş ilişkileri orta ve kötü olanlarda, uyurken telefonunu yastığının altında/başucunda bulunduranlarda, yatakta (uyumadan önce) 30 dakika ve daha fazla telefon/tablet/bilgisayar kullananlarda, hafta içi 2 saat ve üstü internet kullananlarda BUÖ puan ortancası diğerlerinden anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$).

Elektronik medya kullanımının adölesanların uyku süresini azalttığı, uykusuzluğa neden olduğu ve uyku alışkanlıklarını dolayısıyla da okul performansı ve yaşam kalitesini olumsuz etkilediği saptandı.

P-183 - BİLİŞSEL UYARIM TERAPİSİ

EBRU BAŞKAYA1, SATI DEMİR2,

1UŞAK ÜNİVERSİTESİ , 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ,

Bilişsel Uyarım Terapisi (CST), bireylerin sosyal ve bilişsel fonksiyonlarını geliştirmeyi amaçlayan farmakolojik olmayan bilişsel bir müdehale yöntemi olarak tanımlanır. Bilişsel Uyarım Tedavisi (CST), hafif ve orta şiddetli demansı olan kişilerde kullanılan bir tedavi yöntemidir. Bilişsel uyarım terapisi, gerçeklik yönelimli terapinin gözden geçirilmesi ve ardından Dr. Aimee Spector ve arkadaşları tarafından yapılan pilot çalışmalardan elde edilen kanıtlarla geliştirilmişmiş bir terapi şeklidir. Terapi genellikle grup terapisi şeklinde uygulanır. Terapinin içinde yer alan etkinlikler genellikle bilişsel yeteneklerin uyarılmasına yönelik olan programlardan oluşur. CST' de açık öğrenmeden ziyade örtük öğrenmeyi kullanma; olay veya durumdan ziyade düşünceye odaklanma anahtar ilkelerdir. Bu ilklerin amacı; demanslı hastaların güven duygularını artırarak, başarısızlık düşüncelerini azaltarak güçlü bireyler inşa etmektir. Bilişsel uyarım terapisi farmakolojik tedaviye göre daha az maliyetlidir. CST tedavisinin bildirilen hiçbir yan etkisi yoktur. CST tedavisinin yararı bellek düzelmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi üzerine olmaktadır Aynı zaman da kelime bulma ve anlama da dahil olmak üzere dil becerileri üzerinde de önemli etki yaptığı bildirilmiştir. CST'nin anıların oluşumunu destekleyen seanslar arasında süreklilik ve tutarlılıkla optimum bir öğrenme ortamı sağladığı düşünülür. CST, bireylerin günlük yaşam aktivitelerinde bilişsel yeteneklerinin kullanımını sağlayarak, iletişim becerilerini artırır ve kendilerini pozitif şekilde değerlendirmelerine olanak sağlar. Bilişsel uyarım terapisi yaşam kalitesini artırır. Grup CST müdahalesi bilişsel fonksiyonlar içinde yer alan dil üzerine olumlu bir etkiye sahiptir. Sonuç olarak; yaşlı nüfusun artması ile birlikte demans vakalarında artış olacağı düşünülmektedir. Bilişsel uyarım terapisi, hemşireler tarafından hastaların tedavisinde tamamlayıcı bir terapi olarak kolaylıkla uygulanabilir. Ancak sahadaki uygulaması az olduğu kadar, bu alanda yapılmış ulusal çalışmaların sayısı da yok denecek kadar azdır. Bu nedenle hemşirelik uygulamalarında bilişsel uyarım terapisinin kullanımı ve etkilerine yönelik müdahale tipi çalışmalara gereksinim duyulmaktadır.

P-184 - PERİMENOPOZAL DÖNEMDE KONTRASEPSİYON GEREKSİNİMİ

Figen KAZANKAYA1, Ümran SEVİL1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

İleri yaş gebelikler anne ve bebek için yüksek sağlık riskleri getireceğinden bu dönemde kontrasepsiyon büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma perimenopozal dönemde kontraseptif yöntem kullanmanın önemini değerlendirmek amacıyla literatür taraması yapılarak derleme şeklinde hazırlanmıştır.

Çalışmalar kadınların menopozdan sonra bir yıl, eğer kadın 45 yaşından önce menopoza girmişse iki yıl daha kontraseptif kullanmasını önermektedir. Aynı çalışmada kadınların %80.2'sinin kontrasepsiyonu, menopozdan sonra ne zaman bırakacaklarını bilmedikleri belirlenmiştir. İngiltere'de 2003 yılındaki gebeliklerin %35'inin 40 yaş ve üzerinde olduğu bildirilmiştir. Türkiye'de ise 20-24 yaşları arasında olan kadınlarda istenmeyen doğumların oranı sadece %7 iken 40 yaş ve üzeri olan kadınlarda bu oran %42'ye kadar çıkmaktadır. İleri yaş gebeliği ve doğumlar ciddi psikolojik, fiziksel, sosyolojik ve ekonomik problemleri de beraberinde getirmektedir. Bu olgularda spontan abortus, konjenital anomalili fetus doğurma, kronik hipertansiyon, preeklampsi, malprezentasyon, gestasyonel diabet, plesanta previa, preterm doğum, düşük doğum ağırlığı, ölü doğum, postpartum kanama, operatif vajinal doğum, elektif ya da acil sezaryan, spontan abortus riskleri artmaktadır. Ayrıca 20-25 yaş grubu ile karşılaştırıldığında 45 yaş üzeri gebeliklerde maternal ve perinatal mortalite sırasıyla 10 ve 3 kat daha fazla gözlenmektedir.

Perimenopozal dönemdeki kadınlarda gebelik, anne ve bebek için yüksek sağlık riski taşıdığından, korunmanın büyük önemi vardır. Ayrıca kontraseptif yöntemleri kullanan kadınlar, belli aralıklarla kontrol muayenesine geleceğinden, özellikle ileri yaştaki kadınların jinekolojik hastalıklar açısından değerlendirilmeleri için iyi bir fırsat olacaktır. Bu nedenle hemşirelerin bu yaş grubu için kontraseptif seçeneklerini, olası yarar ve risklerini bilmesi ve uygun danışmanlık hizmeti sunması önemlidir.

P-185 - MULTİPLE SKLEROZLU HASTALARIN TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TIP YÖNTEMLERİ KULLANIMININ YAŞAM KALİTELERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Nurgül GÜNGÖR TAVŞANLI1, Begüm ES1, İffet Ezgi ÖZEL1,

1Celal Bayar Üniversitesi,

Kronik ve progressif hastalıklardan biri olan Multiple Skleroz, santral sinir sisteminin hasarı sonucu oluşan yaşam süresinin önemli bir bölümünü etkileyen, bireyin fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel fonksiyonlarında kısıtlamalara sebep olan önemli bir sağlık sorunu olmaktadır.Modern tıp, medikal tedavinin hastalar üzerindeki etkilerinin gözlemlenebildiği kanıta dayalı, karşılaştırmalı yöntemleri içermesi nedeniyle günümüzde etkin olsa da tıbbi tedavilerde kullanılan ilaçların ciddi yan etkilerinin olması, bazı kronik hastalıkların kesin sonuç alıcı tedavisinin olmaması yada hastalığın seyrinin uzun yıllar görülmesi, doğallığın her zaman tercih edilmesinin etkili ve yan etkisinin az olduğu düşüncesi gibi birçok faktöre bağlı olarak Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp kullanımını yaygın duruma getirmektedir.

Araştırma verileri 1 Mart-01 Mayıs 2017 tarihleri arasında CBÜ kütüphanesinden Pubmed, Sciencedirect, Google Akademik, Ulusal Tez merkezi veri tabanlarından taranmış olup son 10 yılın verileri elde edilmiştir. Medline, Pubmed, Sciencedirect,Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarına “Multiple Skleros, Alternative and Complementary Medicine , quality of life, ” anahtar kelimeleriyle, Pubmed, Sciencedirect, Google Akademik, Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarına “Multiple skleroz, Tamalayıcı ve Alternatif Tıp, Yaşam kalitesi,” anahtar kelimeleri girilerek taranmıştır.

MS hastalığının tedavi sürecinde kullanılan geleneksel ilaçlar, alevlenmelerin sıklığını, özürlülüğün ilerlemesini ve hastalığın şiddetini azaltmayı amaçlamaktadır. Amerikan ilaç ve gıda dairesi tarafından hastalığın yönetimini değiştiren 10 dan fazla geleneksel tıp tedavisi olmasına rağmen (beta interferon,..vb)MS hastalığının progressive formlarında, ağrı, gerginlik,spazm,bilişsel yetersizlik,yorgunluk,depresyon,mesane ve bağırsak disfonksiyonları, titreme, uykusuzluk, dengesizlik gibi semptomların yönetimin de yetersiz kalabilmekte ve hastaların günlük yaşamlarını etkileyebilmektedir.Bu sorunlarla baş etmede hastalar kendi öz bakımlarında aktif rol oynamakta bu nedenle de geleneksel tıp tedavilerinin yanında tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemlerini uygulamaktadırlar.

Ulusal Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Merkezi (NCCAM) sınıflandırılmasına göre Ms li hastaların en yaygın kullandığı manipulatif ve vücut temelli uygulamalar arasında; masaj ve fizik tedavi, biyolojik temelli uygulamalar da ise; bitkisel tedaviler, vitaminler ve diyet destekleri olmaktadır.

P-186 - AMELİYATHANEDE GÜVENLİ LAZER KULLANIMINA YÖNELİK ÖNERİLER

ÇİĞDEM KAYA1, EBRU BAŞKAYA1, PERİHAN SOLMAZ1,

1UŞAK ÜNİVERSİTESİ ,

Günümüzde teknoloji alanındaki gelişmeler yaşamın her alanında olduğu gibi tanı ve tedavi amacıyla geliştirilen cihazlar ile sağlık alanında da etkisini göstermiştir. Sağlık sistemi içerisinde ameliyathaneler çok sayıda teknolojik araç ve gereçlerin kullanıldığı ve çeşitli cerrahi girişimlerin uygulandığı yerlerdir. Dolayısıyla hasta ve çalışan sağlığı için risk oluşturan birçok faktörü içermektedir. Lazer, “Light Amplificatioıı by- Stimulated Emission of Radiation” kelimelerinin baş harflerinden oluşmakta olup anlamı ışığın yoğunlaştırılıp bir güç kaynağına dönüştürülmesi olarak ifade edilir. Sağlık alanında lazer kullanımı 1960 lı yıllara kadar uzanmakta olup, ilk olarak kulak, burun ve larenks bölgesindeki hastalıkların tedavisinde kullanılmıştır. Lazerin, hızlı ve kansız ameliyatların yapılmasını sağlaması, yara iyileşmesini olumlu yönde etkilemesi, kalp pili taşıyan hastalarda elektro koter gereksinimini ortadan kaldırması ve ameliyat süresini kısaltması gibi avantajları bulunmaktadır. Bu nedenle günümüzde birçok ameliyatta yaygın olarak kullanılmakta olup, dikkatsiz ve uygunsuz kullanımı hasta ve sağlık ekibi üzerinde hasara ve ameliyathanelerde yangınlara neden olabilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ameliyathane yangınlarının görülme sıklığının yılda 550 ila 650 arasında olduğu tahmin edilmektedir. Bu yangınların %20-30'u ciddi şekil bozukluğu ve sakatlanmalara neden olmakta; %1 ila 2'si ölümcül olabilmektedir. Lazer kullanımının bu olumsuz sonuçlarının önlenebilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Bu derlemede; ameliyathanede lazer kullanımının avantajlarına, dezavantajlarına ve lazer kullanımı esnasında uyulması gereken güvenlik önlemlerine yer verilmiştir.

P-187 - AİLEVİ AKDENİZ ATEŞİ HASTALIĞINDA GÜNCEL HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Elif ZENGİN1, Gülcihan Aybike DİLEK1, Canan DEMİR BARUTCU1, Serkan KÖKSOY1, Mümin POLAT1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

Ailevi Akdeniz Ateşi (Familial Mediterranean Fever; FMF); ateşin eşlik ettiği, seröz zarların ağrılı, non-enfeksiyöz enflamasyon nöbetleri ve zamanla amiloidoz gelişimi ile karakterize bir hastalıktır. Hastalık tipik olarak tekrarlayan ateş ve peritonit, artrit, plörit gibi poliserözit atakları görülür. Bu çalışmada Ailevi Akdeniz Ateşi ile ilgili güncel hemşirelik yaklaşımları ele alınmıştır.

Hastalık tipik olarak tekrarlayan ateş ve peritonit, artrit, plörit gibi poliserözit atakları görülür. Ateş, bulguların başında gelir. . Hastaya bol giysi giymenin, alkol, kafein ve ağır yemeklerden kaçınmanın, sıcak hava ve egzersiz sırasında bol sıvı alımının önemi anlatılmalıdır. Karın ağrısı Ailevi Akdeniz ateşi olan hastaların %95 inde en sık görülen özelliktir. Rahatlama ve nefes egzersizleri yaptırılarak duyu organlarının acıyı uyaranlardan uzak tutulması, hastanın başka şeylere odaklanması sağlanır. Hastaya aktivite kısıtlaması getirilebilir, pasif egzersizler önerilir. Hastanın hekim onayı olmadan ilaç almaması gerektiği söylenir. Göğüs ağrısı Ailevi Akdeniz Ateşi hastalığında plevrit ya da perikardite bağlı oluşur. Göğüs ağrısı olan hastalar rahat biçimde oturtulur/yatırılır. Destek oksijen verilir.

Eklem bulguları hastaların %75 inde saptanır. Ailevi Akdeniz Ateşinde en sık rastlanan ikinci atak şeklidir. Eklem ataklarında, hastaya rom egzersizleri önerilebilir. Eklem tutulumunda stres yönetimi ve uyku düzeni önemli bir yere sahiptir. Çeşitli yayınlarda cilt ile ilgili bulguların sıklığı %12-43 arasında saptanmıştır. Erizipel benzeri eritem, en karakteristik cilt lezyonudur ve Ailevi Akdeniz Ateşi için tipik olan yegane döküntüdür. Hastaya psikolojik destek sağlanır. Renal amiloidozis Ailevi Akdeniz Ateşi hastalarını tehdit eden en önemli komplikasyondur.

Ailevi Akdeniz Ateşi hastalarında amiloidoz gelişirken erken dönemde idrarda proteinüri görüldüğünden tam idrar tetkikinin mutlaka düzenli aralıklarla izlenmesi gerekir. Proteinüri saptanan hastalarda amiloidoz renal veya rektal biyopsi ile mutlaka gösterilmelidir.

P-188 - İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN "TEMEL İLK YARDIM EĞİTİM PROGRAMI"NIN ETKİNLİĞİ

Kamer GÜR1, Işıl IŞIK2, Ceyda SARDOĞAN2, Aşkın SELVİ3, Volkan AYAZ2, Hürmüz YÜKSEL2,

1Marmara Üniversitesi, 2Yeditepe Üniversitesi, 3Medicana International Hastanesi,

Bu çalışmanın amacı ilköğretim öğrencilerine verilen Temel İlkyardım Eğitim Programının (TİYEP) etkinliğini belirlemektir.

Araştırmanın türü ön test son test düzenli yarı deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini, Ekim-Aralık 2015 tarihlerinde bir devlet okulunun 4. Sınıfında okuyan 345 öğrencisi oluşturdu. Çalışmaya katılım oranı % 97.2' dir. Veri toplama formları, sosyo demografik özelikler ve literatür doğrultusunda (Öztürk, 2006) hazırlanan temel ilkyardım uygulamaları hakkındaki 49 sorudan oluştu. Sorular, kısa hikâyeler şeklinde yazıldı. Doğruyu, yanlış ve bilmiyorum şeklinde cevaplamaları istendi. Veriler araştırmacı gözetiminde yüz yüze toplandı. TİYEP'ından iki hafta sonra sınıf ortamında son test uygulandı. Sayı-yüzde ve Marginal Homogeneity testleri kullanıldı. Okul idaresi ve velilerden onam alındı. TİYEP: literatür doğrultusunda, temel ilk yardım konularında hazırlanan bu program sınıflarda iki ders saatinde yapıldı. Vakalar, hikayeler ve senaryolar şekline sunuldu. Önce hemşireler sonra öğrenciler ilk yardım uygulaması yaptı. Konular; burun kanamaları, göze yabancı cisim kaçması, burkulmalar, yanıklar, sıyrık ve kanamalardı.

Öğrencilerin %53,1'i kız, %46,9'u erkekti. Yüzde 76.3'ü daha önce ilkyardım konusunda eğitim almadıklarını ifade etti. Program öncesinde acil servis numarasını bilenlerin oranı %93,9' iken sonrasında %96,6 idi. Uygun ve yeterli malzemesi ile dolu ilkyardım dolabı olan sınıf oranı %29,6 iken eğitim sonrasında %43,6'idi. "Ali'nin burnu kanadığında her iki burun kanadından baskı yapmasına yardım ederim" ifadesine doğru diyenler 42,4'den % 65,1'e (p=.002), "Filiz'e sadece göz kapaklarını açıp kapamasını söyleyerek cismin dışarı atılmasını sağlarım" ifadesine doğru diyenler % 47,7'den % 67,6'ya (p=.000), "Ayşe'nin burkulan ayak bileğine soğuk uygulama yaparım" ifadesine doğru diyeler %29.5'den %49,4'e (p=.163), "Zeynep'in sıcak su ile yanan elini tazyiksiz suyun altında 20 dk kalmasını sağlarım" ifadesine doğru diyenler %47,4'den % 82,9'a (p=.001), "yanan bölgede oluşan kabarcıkları patlatmamasını söylerim" ifadesine doğru diyen öğrenci oranı %55,8'den % 82,0'a (p=.865) yükseldi.

Okul hemşireliği stajı yapan öğrenciler ve danışmanları tarafından uygulanan TİYEP'ı, 4. sınıf öğrencilerinin bazı temel ilkyardım konularını bilmeleri üzerine etkili bulundu.

P-189 - EMZİRMENİN POSTPARTUM DEPRESYON ÜZERİNE ETKİSİ

BÜŞRA ATEŞ1, BETÜL SEÇEN1, ELİF BÜLBÜL1,

1BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ,

Gebelik ve doğum sonu dönem kadın yaşamındaki önemli gelişimsel olaylardan biridir. Postpartum dönemde meydana gelen morfolojik ve fonksiyonel tüm değişiklikler kadının ruhsal alanına yansır ve depresyon gibi psikolojik problemlerin ortaya çıkmasına neden olabilir. Bu araştırma, postpartum dönemde olan kadınlarda postpartum depresyonun emzirme üzerine etkisini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırma, Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde 50 örneklem üzerinde tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Verilerin toplanmasında sosyo-demografik veri formu, Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği (EDSDÖ) ve Emzirme Öz yeterlilik Ölçeği (EÖYÖ) kullanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede yüzdelik ve korelasyon hesaplaması yapılmıştır.

Araştırma kapsamındaki annelerin yaş ortalaması 30,26±6,34 (n=50), gebelik sayısı ortalaması 1,42±0,49, yaşayan çocuk sayısı ortalaması 1,94±0,93, doğum sayısı ortalaması 2,0±0,96'dır. Annelerin %66'sı lise ve altı mezunu, eş eğitim düzeylerinin %60'sının lise ve altı mezunu olduğu saptanmıştır. Kadınların evlenme yaşları ortalaması 23, eşlerinin yaş ortalaması 33'tür ve %64'ü çekirdek aile mensubu kadınların %20'si eşi ile iletişimini "kötü" olarak belirtmiştir. Doğum sonrası kadınların %82'si sağlık sorunu yaşamamış, %16'sı preeklampsi geçirmiş ve %22'si daha önce ölü doğum yapmıştır. Araştırma kapsamındaki kadınların %70'i iyi bir anne olduğunu düşünmekte ve sadece %12'si doğum sonrası psikolojik problem yaşadığını ifade etmiştir. Araştırma verilerine göre EDSDÖ'nin ortalaması 6,9, EÖYÖ'nin ortalaması %50,76'dır ve %82'sinin depresyonunun bulunmadığı belirlenmiştir. Öz yeterlilik ve depresyon arasındaki korelasyonda negatif anlamlı fark bulunmuştur ($r:-0,413$, $p<0,01$).

Emzirme öz yeterliliği atıkça depresyon düzeyi azalmaktadır. Bu araştırma sonucuna göre, hemşirenin rolleri göz önünde bulundurulduğunda, doğum sonu bakımında emzirme öz yeterliliğini geliştirmeye yönelik bakımlarının planlanması önerilmektedir.

P-190 - ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Derya ASLAN1, Ayşe DOST2,

1ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ, 2İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ,

SHMYO öğrencilerinin bağımsızlık kazandıkları bu yaş aralığında bireysel sağlık sorumluluklarını almaları, değişen yaşam koşullarına uygun sağlıklı davranışları geliştirebilmeleri için sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına dair farkındalıklarını arttırmak amaçlanmaktadır.

Bu çalışma Uludağ Üniversitesi SHMYO öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. İstanbul Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan gerekli izinler alınmıştır. Araştırmanın evreni Uludağ Üniversitesi SHMYO öğrencilerinden oluşmaktadır (n= 594). Evren içerisinden araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden tüm öğrencilerin örneklem grubuna alınması planlanmıştır. Anketi yanıtlayan gönüllü sayısı 225'tir. Çalışma tanımlayıcı tipte olup veriler anket yoluyla toplanmıştır. Çalışma verileri Kişisel Bilgi Formu ve "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği" ile toplanmıştır "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II" (HLSB-II) kullanılmıştır. Ölçek 52 madde ve altı faktörden oluşmaktadır. Bunlar; manevi gelişim, kişilerarası ilişkiler, beslenme, fiziksel aktivite, sağlık sorumluluğu ve stres yönetimidir. Ölçek bireyin sağlıklı yaşam biçimi ile ilişkili olarak sağlığı geliştiren davranışları ölçmektedir. Derecelendirme 4'lü likert şeklindedir. Ölçeğin tamamı için en düşük puan 52, en yüksek puan 208'dir.

Öğrencilerin HLSB-II ölçeği puanları genel toplamda (131.31 ±19.16) ve alt boyutlardan sağlık sorumluluğu (20.99 ± 4.35), fiziksel aktivite (17.74 ± 4.77), beslenme (20.16 ± 3.84), manevi gelişim (26.15 ± 4.63), kişilerarası ilişkiler (25.73 ± 4.37) ve stres yönetimi (20.54 ± 3.99) bulunmuştur. Öğrencilerin en yüksek puanı manevi gelişim alt boyutundan, en düşük puanı ise fiziksel aktivite boyutundan aldıkları belirlenmiştir.

Sonuç olarak çalışmamızda öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları puanı orta düzeyde bulunmuştur.

P-191 - GEBELİKTE CİNSEL SAĞLIK

Funda TOSUN GÜLEROĞLU1, Nalan GÖRDELES BEŞER2,

1BOZOK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÜKSEKOKULU, 2Ömer Halisdemir Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu,

Cinsel sağlık cinsel açıdan fiziksel, emosyonel, mental ve sosyal tam olarak iyi olma hali ve bunun devamlılığı olarak tanımlanmaktadır. Ancak, cinsel sağlık gebelik, laktasyon, menopoz ve yaşlılık gibi dönemlerde yaşanan biyolojik, hormonal ve psikolojik değişikliklerden olumsuz yönde etkilenebilmektedir. Gebelik, kadın ve erkeğin cinsel ilişkilerinde pek çok değişikliğin yaşandığı bir dönemdir. Gebelikte ortaya çıkan fizyolik değişimler (sık idrara çıkma, bulantı kusma, bel ve bacak ağrıları, solunum sıkıntısı, kramplar, varisler, vajinal akıntı vb.), fetüse zarar verme korkusu, yorgunluk, ağrılı koitus ve libidoda azalma gibi pek çok etken gebelerin cinsel fonksiyonlarını etkileyebilmektedir. Gebelik boyunca cinsel fonksiyonlarda trimesterler arasında da büyük değişim vardır. Doğuma yakın son trimesterde cinsel ilgi ve aktivitede azalma meydana gelir. Erbil (2017)'in son trimesterde gebelerin cinsel fonksiyonlarını değerlendirdiği çalışmada gebelerin %92'sinin cinsel disfonksiyon yaşadığı, yine benzer bir çalışmada gebelik ilerledikçe cinsel disfonksiyon sıklığının arttığı saptanmıştır. Yapılan araştırmalarda gebelik döneminde en fazla cinsel istek, uyarılma, orgazm ve cinsel doyumda azalma olduğu belirlenmiştir. Yanıkkerem ve ark. (2016) gebelikte cinsel ilişki sıklığını incelendikleri çalışmada, en çok sırasıyla fetüse zarar verme korkusu, düşük yapma korkusu ve cinsel istekte azalma faktörlerinin ilişki sıklığını azalttığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, gebelikte çok sayıda değişiklik olur ve bu değişiklikler cinsel fonksiyonları dolayısıyla cinsel sağlığı olumsuz yönde etkileyebilir. Cinsel sağlığın bozulması ile sadece fiziksel sağlığın değil, ruhsal sağlığın, ardından aile sağlığının ve sosyal sağlığın da bozulması söz konusudur. Bu nedenle gebelik döneminde cinsel sağlık üzerinde durulması gereken ve multidisipliner bir yaklaşım gerektiren bir durumdur. Şüphesiz ki bu yaklaşım içerisinde hemşireler kadın cinsel sağlığının korunması ve geliştirilmesinde önemli roller üstlenmektedirler. Bütüncül hemşirelik yaklaşımı çerçevesinde, kadınların cinsel sorunlarını rahatlıkla ifade edebilmelerini sağlayacak uygun ortamların oluşturulması, cinsel fonksiyonlarının değerlendirilmesi ve hemşirelik bakım planında ele alınması, bireylerin eğitimlerinde cinsel sağlığın korunmasına yönelik eğitimlere daha geniş yer verilmesi gerekmektedir.

P-192 - SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN, GEBELİKTE UYGULANAN ORAL GLİKOZ TOLERANS TESTİ (OGTT) HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatih KARA1, Serkan KÖKSOY1,

1Selçuk Üniversitesi,

Gebeliklerin %7'sinde Gestasyonel Diyabetes Mellitus (GDM) görülmektedir. Bu oran popülasyon ve kullanılan tanı yöntemlerine bağlı olarak %1 ile 22 gibi geniş bir aralıkta değişmektedir. Irklara, bölgelere ve beslenme alışkanlıkları gibi nedenlere göre değişmekle birlikte; özellikle makrozomi ve 4000 gr üzeri doğum vs gibi komplikasyonların oluşmasına sebep olmak suretiyle perinatal morbiditeye neden olmaktadır. Oral Glukoz Tolerans Testi (OGTT) gebelik öncesi bilinen diyabet dışında gebelikte diyabetin teşhis edilmesi, diyabete bağlı perinatal mortalite ve morbiditenin azaltılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Son zamanlarda OGTT testi ile ilgili olarak televizyon programlarında ve gazetelerde ortaya atılan iddialar nedeniyle kafa karışıklığı yaşanmaktadır. Bu durum; özellikle bilimsel bilgiyi(!) internetten, gazetelerden ve TV programlarından öğrenen ebeveynler, bu testi yaptırmaktan kaçınmaktadırlar. Araştırmamızın ana amacı OGTT hakkında sağlık profesyonellerinin tutumunun değerlendirilmesidir.

Burdur ilinde göre yapan sağlık profesyonellerinin OGTT testi hakkında bilgi, görüş ve bilinç durumlarını ölçmeyi amaçlayan tanımlayıcı bir çalışma olarak tanımlanmıştır. Araştırmanın evrenini, Burdur ilinde görev yapan sağlık profesyonelleri evren olarak kabul edilmiştir. Burdur ilinde görev yapan sağlık profesyoneli sayısı 1.605 olarak hesaplanmıştır. %95 güven düzeyi, %5 hata payı dikkate alınarak, örneklem grubumuz 311 olarak hesaplanmıştır.Verilerin toplanması amacıyla anket oluşturulmuştur. Tüm sorular yazarlar tarafından hazırlanmıştır. Demografik soruları yanı sıra, GDM ve OGTT hakkındaki görüşlerini içeren sorulardan oluşmaktadır.

Araştırmamızın sonuçlarına göre OGTT testini kabul etmeyen ebeveyn sayısı 105 (%50,5) olarak tespit edilmiştir. Test ile ilgili son zamanlarda olumsuz bilgi edinen (haber, tv, gazete vb) kişi sayısı 114 (%55,1) olarak ölçülmüştür. OGTT sonrası hiperglisemi, hipoglisemi ve koma olaylarını duyan kişi sayısı 88 (%42,5) olarak tespit edilmiş ve OGTT testinin komplikasyonlu bir işlem olduğunu düşünen kişi sayısı 92 (%44,4) olarak tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Sonuç olarak gebelik fizyolojik bir süreçtir ve anneye önemli oranda yük oluşturmaktadır. Gebelikte GDM taraması ise annelerin sağlığı açısından önemlidir. Ancak son zamanlarda gebelere uygulanan şeker yüklemesinin haber bültenlerinde yer bulması sağlık profesyonellerinde de görüş farklılıklarına yol açmıştır. Bu konuda sağlık profesyonellerinin hizmet içi eğitim eksikliklerinin giderilmesi hayati öneme sahiptir. Topluma yol gösteren bu kişileri OGTT konusundaki eksikliklerin giderilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

P-193 - SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN KESİCİ DELİCİ ALET YARALANMASI VE ENFEKSİYON OLUŞUMU KONUSUNDAKİ TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatih KARA1, Serkan KÖKSOY1,

1Selçuk Üniversitesi,

Sağlık profesyonellerinin çalışma ortamında sağlığını etkileyen çok sayıda tehlike ve risk faktörü vardır. Bu risk ve tehlikelerin başında enfeksiyon, kesici delici alet yaralanmaları, stres, şiddet, radyasyon, toksik, kimyasal, biyolojik ajanlar, ısı, ışık, gürültü, ergonomik sorunlar gelmektedir. Özellikle dikkatsizlik sonucu gelişebilen kesici ve delici alet yaralanmaları en kolay önlenebilir kazalardan birisidir. Hastalara yapılacak olan invaziv girişimler öncesinde, esnasında ve sonrasında kullanılan tıbbi malzemelerin yanlışlıkla kendi doku bütünlüğünü bozması olayı kesici ve delici alet yaralanması olarak değerlendirilmektedir. Kesici-delici alet yaralanmalarında hastadan gelen kan ve diğer vücut sıvılarına maruz kalındığında en çok HIV, HCV, HBV gibi kan kaynaklı patojenlerin bulaşması gerçekleşmektedir. Bu durum ise sağlık çalışanlarında korku, stres ve anksiyete oluşturmaktadır.

Burdur ilinde göre yapan sağlık profesyonellerinin kesici-delici alet yaralanmaları hakkında bilgi, görüş ve bilinç durumlarını ölçmeyi amaçlayan tanımlayıcı bir çalışma olarak tanımlanmıştır. Araştırmanın evrenini, Burdur ilinde görev yapan sağlık profesyonelleri evren olarak kabul edilmiştir. Burdur ilinde görev yapan sağlık profesyoneli sayısı 1.605 olarak hesaplanmıştır. %95 güven düzeyi, %5 hata payı dikkate alınarak, örneklem grubumuz 311 olarak hesaplanmıştır. Verilerin toplanması amacıyla anket oluşturulmuştur. Tüm sorular yazarlar tarafından hazırlanmıştır. Demografik soruları yanı sıra kesici delici alet yaralanmaları hakkındaki görüşlerini içeren sorulardan oluşmaktadır.

Araştırmamızın sonuçlarına göre; katılımcılar ortalama 7,17 yıl ortalama çalışma süreleri tespit edilmiştir. Ortalama olarak 1,51 alet yaralanması görülmüştür (Min=0, Max=30). En çok kazanın yaşandığı yer olarak ameliyathane, yoğun bakım ve acil servistir. En çok kazaya neden olan alet enjektör ve ampül olduğu görülmüştür. Alet yaralanması sonucunda bulaşan hastalıkların HIV, Hepatit B,C olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Hepatit A seçeneğini işaretleyen (n=45) kişiler de vardır. Alet yaralanmasına neden olan faktörler arasında ağırlıklı olarak dikkat eksikliği ve hasta yoğunluğu görülmüştür.

Sonuç olarak kesici delici alet yaralanmaları her sağlık profesyonelinin karşılaşabileceği bir durum olduğu görülmektedir. Özellikle hasta sirkülasyonunun yoğun olduğu yerlerde alet yaralanması sık görülmektedir. Ancak alet yaralanması ile bulaşmayacak olan Hepatit A etkeni işaretleyen personellerin olduğu dikkat çekmiştir. Sağlık profesyonellerinin dikkatini dağıtacak faktörlerin belirlenmesi ve kişi başına düşen hasta sayısını düşürülmesi bu duruma faydalı olabileceği görüşündeyiz. Ayrıca bulaşıcı hastalıklar konusunda eğitimlerin verilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

P-194 - HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE YENİ BİR YAKLAŞIM: WEB TABANLI EĞİTİM

FADİME KİRLEK1, ŞENAY ÜNSAL ATAN2,

1EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, 2EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Bu derlemenin amacı, hemşirelik eğitim sisteminde teorik ve pratik olarak verilen eğitimin etkinliğini artıracak bir potansiyele sahip olan web tabanlı eğitimin ne olduğu ve önemi hakkında bilgi vermektir.

Günümüzde, hemşirelik bakımı ve eğitim kalitesini artırmak için bir takım stratejiler geliştirilmektedir. Bu nedenle hemşirelik müfredatı, öğrencilerin en iyi bilgi ve becerileri kazanmalarını sağlamak için yapılandırılmalıdır. Geleneksel öğretim yöntemlerinin eğitim alanındaki artan talebi karşılama yetersizliği, artan sayıda öğrenciye eğitim verme ihtiyacı ve iletişim alanındaki gelişmeler uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanımını oluşturmuştur. Birçok eğitim kurumu, İnternete getirilen yeniliklerin sonucunda web tabanlı uzaktan eğitime geçiş yapmaktadır. Hemşire eğitimcileri, yenilikçi eğitim teknolojileri arasında olan web tabanlı eğitim modellerini kullanmaya başlamalıdır. Web tabanlı uzaktan eğitim, "web'in öğrencilerle öğretmenler arasındaki materyalleri ve etkileşimleri sağlamak için kullanıldığı bir öğretim stratejisi" olarak tanımlanmaktadır. Hemşirelik öğrencilerine temel hemşirelik becerilerini öğretmek için web tabanlı öğrenme videolarının hazırlanması ve kullanılması önerilir. Hemşirelik becerileri eğitimi verilirken, öğrenciler web aracığıyla önceden hazırlanmış olan videoların izlenmesi için sınıftan başka bir fırsata sahip olurlar. Böylece hemşirelik eğitiminin önemli bir bileşenini hemşirelik becerilerinin kazanılması güçlenecektir. Bununla birlikte, web temelli materyallerin istenilen gerekliliklere uygun olarak hazırlanması ve güçlü geribildirimler verebilecek ve kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayacak modeller olarak tasarlanmalıdır. Buna ek olarak, hemşirelik eğitim müfredatının bir parçası olan web tabanlı eğitim modelinin uygulanmasının beceri eğitim programlarına entegre edilebilir. Ayrıca, web tabanlı öğrenme modeli klinik beceri eğitimi yanı sıra teorik öğrenme için hazırlanabilir.

Web tabanlı eğitimin etkileri ile ilgili çok sayıda literatür bulunsa da, web tabanlı öğrenmenin temel hemşirelik becerilerinin kazanılması üzerindeki etkisini inceleyen az çalışma bulunmaktadır. Genellikle acil durumlara müdahale, yara bakımı ve doğum mekanizması gibi teorik bilgilerin edinilmesi ile ilgili çalışmalar yer almaktadır. Daha fazla hemşirelik öğrencisini etkin bir şekilde eğitmenin yenilikçi yollarının bilinmesi ve mevcut sağlık ortamı için daha iyi ve uygun olarak hazırlanması gereklidir.

P-195 - PRETERM BEBEĞİ OLAN ANNELERİN ANNE SÜTÜ BANKASI HAKKINDAKİ BİLGİ VE TUTUMLARI: NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA

Gülsün ATAR1, Çağrı ÇÖVENER ÖZÇELİK2,

1Şişli Hamidiye Etfal Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Hemşire; Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, 2Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yrd. Doç. Dr.,

Araştırma yenidoğan yoğun bakım ünitesinde preterm bebeği olan annelerin anne sütü bankası ile ilgili bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı olan araştırma, Haziran – Ekim 2016 tarihleri arasında İstanbul'da bir eğitim araştırma hastanesinin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yatan 26 preterm bebek annesi ile yapıldı. Veri toplama aracı olarak; Anneyi Tanıtıcı Bilgi Formu, Ses Kayıt Cihazı, Yarı Yapılandırılmış Form kullanıldı. Niteliksel verileri değerlendirmek için içerik analizi kullanılmıştır.

Araştırmamıza katılan annelerin yaşları 19-38 arasında değişmektedir; ortalaması 27,96 ± 5,75 yıldır; %34,6'sı lise mezunudurlar; %23,1'nin daha önceden erken doğum öyküleri vardır, %84,6'sı süt bankasını duymadığını belirttiler. Bulgularda 10 tema oluşturuldu; anne sütü farkındalığı, anne sütü paylaşımı, bilgi eksikliği, üzüntü, endişe, anne sütü paylaşımının dini boyutu, anne sütü bankası algısı, anne sütü bankası farkındalığı, anne sütü bankasının kurulumu ve kararsızlıktır.

Annelerin çoğunun süt bankası ile ilgili bilgisi bulunmamaktadır. Annelerin büyük bir kısmı süt bankası kurulmasına sıcak bakmakta olup, bir kısım anne ise bilgi eksikliği, sütlerin karışacağı, süt kardeş evlilikleri, hastalık bulaşma riski, güvensizlik düsüncesiyle istememişler veya kararsız kalmışlardır.

P-196 - GEÇERLİLEŞTİRME TERAPİSİ

MERVE KIZILIRMAK1, SATI DEMİR2,

1ESKİŞEHİR DEVLET HASTANESİ, 2GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Geçerlileştirme terapisi, 1963-1980 yılları arasında Naomi Feil tarafından bilişsel bozulmalar yaşayan özellikle çok yaşlı (80 ve üzeri) demans hastaları için geliştirilen bireysel ya da grup terapisi şeklinde uygulanabilen ve Avrupa'da kullanılan en yaygın ilaçsız tedavi yöntemlerinden biridir. Geçerlileştirme terapisi oryantasyon bozukluğu olan yaşlılar ile iletişim kurabilme tekniğidir. Bu teknik, oryantasyonu bozulmuş hasta ile empati kurarak davranışları anlamaya, davranışların altında yatan anlamları çözmeye ve açığa çıkmamış çatışmaların duygulanım boyutuna odaklanmaya çalışır. Bireyin iç dünyasına girilerek ve değerli olduğu hissettirilerek işlevselliğinin en üst seviyeye çıkması ve rahatlaması sağlanır. Doğrulama, bireyin yeni bakış açıları kazanmasına zorlamadan, anıları, kayıpları ve ihtiyaçları doğrultusunda olur. Geçerlileştirme terapisi, tekrar etme, anımsatma, zıttını hayal etme, dokunma, göz teması kurma gibi sözlü ve sözsüz yaklaşık 14 iletişim tekniğini içerir. Geçerlileştirme teknikleri, bilişsel gelişim yerine sosyal kontrolü, bilişsel düşünmeyi, duygusal zekayı, farkındalığı yansıtmayı, konuşmayı ve hareket alanlarını seçer. Geçerlileştirme terapisi, eğitim alındığı sürece uzmanlar ya da aile üyeleri tarafından uygulanabilmektedir. Yapılan birçok araştırma doğrulama terapisinin demanslı hastaların psikolojik semptomlarının sıklığını ve şiddetini azalttığını, iletişim becerilerini (konuşma göz teması kurma) önemli derecede artırdığını, saldırgan davranışlarını azaldığını, işlevselliklerinin ve konsantrasyon gibi bazı bilişsel fonksiyonlarını geliştirdiğini göstermektedir. Haftada birkaç kez, birkaç dakika yapılan terapinin bile olumlu sonuçlar doğurduğu gözlenmiştir. Bununla birlikte demanslı hasta bakımında doğrulama terapisini kullanan hemşirelerin iletişim becerilerinin geliştiği, hastalarla daha yakın iletişim kurdukları, hastaların ihtiyaçları ve davranışlarına yönelik daha etkili bir bakım verdikleri gözlenmiştir. Birçok yönüyle hassas gruplar arasında yer alan demanslı hastalara kaliteli ve nitelikli bir sağlık bakımı vermek amacıyla geçerlileştirme terapisi uygulanmasının hemşireler ve hastalar için önemli olduğu açıktır. Ayrıca, hemşirelik uygulamalarında geçerlileştirme terapisinin etkinliğini değerlendiren ulusal ve deneysel çalışmalara gereksinim duyulmaktadır.

P-197 - AMELİYAT VE TABURCULUK SONRASI BULANTI- KUSMA; HASTA ÜZERİNE ETKİLERİ

GÜLSEREN MARAŞ1, HÜLYA BULUT1,

1GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ,

Taburculuk sonrası bulantı-kusmayı (TSBK), risk faktörlerini, insidansını, komplikasyonlarını, hastaların baş etme yöntemlerini ve bulantı kusmaya yönelik hemşirelerin sorumluluklarını ortaya çıkaran derlememiz aynı zamanda TSBK'ya dikkat çekmek amacı ile yapılmıştır.

Günübirlik cerrahi sonrası her yıl milyonlarca insan ameliyat sonrası hem hastanede hem de evde bulantı-kusma deneyimlemektedir. Ameliyat sonrası bulantı-kusma, antiemetik ilaçlara ve bakım protokollerine rağmen genel anestezi alan cerrahi hastalarında en sık görülen ameliyat sonrası komplikasyon olarak devam etmektedir. Hastaları etkileyen bu önemli sorun ile hastalar çoğunlukla evde kendi çözüm yöntemleri ile baş etmelerine rağmen TSBK'ya ilişkin ülkemizde konu ile ilgili yeterli çalışmaya rastlanmamıştır.

Günübirlik cerrahi geçiren hastaların %35-50'si taburculuk sonrası bulantı-kusma yaşamaktadır. Yapılan çalışmalarda kadın cinsiyet, 50 yaş ve altında olma, ameliyat sonrası bulantı ve kusma öyküsü, ayılma ünitesinde opioid uygulanması ve ayılma ünitesinde bulantı-kusma yaşamış olma taburculuk sonrası bulantı-kusma insidansını arttıran en önemli faktörler olarak belirlenmiştir. Ameliyat sonrası bulantı-kusmanın fizyolojik sonuçlarının yanı sıra hastanın iyileşme sürecinin kalitesini etkileme, hasta memnuniyetini azaltma, aspirasyon ve yara açılma riskini arttırma, ameliyat sonrası hastanede kalış süresinin uzamasına neden olma, yüksek riskli hastalarda hastaneye tekrar yatma potansiyelini arttırma gibi birçok olumsuz etkisi olduğu ortaya konmuştur. Hastaların evde yaşadıkları bulantı kusma ile baş etmede farmokolojik tedavilerin yanı sıra; teropatik yöntemler, akupunktur/akustimülasyon, zencefil, kullandıkları ağrı kesicileri sebep görerek bırakma, evde uzanıp hareketsiz kalma, temiz hava alma, birşeyler yeme içme ve sağlık personeli ile iletişime geçme gibi yöntemleri kullandıklarını ifade etmiştir.

Taburculuk sonrası bulantı ve kusma eve döndükten sonra cerrahi hastalarında bir sorun olmaya devam etmektedir. Günübirlik cerrahi hemşiresinin, ameliyat öncesi görüşme sırasında ve taburcu edilmeden önce kendi kendine bakım kolaylaştırmak için bilgi sağlaması, hastaların sonuçlarını değerlendirmesi, etkili hasta bakım stratejileri geliştirmesi ve güçlendirmesi suretiyle bakımın devamlılığını post op 24-48 saat sonrasına kadar sürdürmesi önemlidir. Kendi kendine bakım vermek ve sorunu çözmek için hastaların bilgi ve becerileri kazanmalarında hemşirenin rolü, hastaların kendi kendine bakım kabiliyetlerini arttırmayı sağlamaktır.

P-198 - KARDİYOVASKÜLER HASTALIK RİSKLİ BİREYLERE VERİLEN EĞİTİMİN ETKİNLİĞİ

Hülya BAYBEK1, Arzu KIVRAK1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi ,

Araştırma kardiyovasküler hastalık riskli bireyleri belirleyerek bu bireylere kardiovasküler risk faktörleri konusunda verilen planlı eğitimin etkinliğinin belirlenmesi amacıyla tek grup ön test son test deneme öncesi modeli olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini Fethiye merkezinde yaşayan daha önce kardiovaskuler hastalık tanısı almamış, 18 yaş üzeri bireyler oluşturmaktadır. Kişi sayısı öngörülemediği için örneklem büyüklüğü evreni bilinmeyen gruplarda kitle oranların kestirilmesinde kullanılan örnekleme formülü ile hesaplanmış, çalışmanın yapıldığı tarihlerde ASM gelen ve örnekleme alınma kriterlerini taşıyan 710 gönüllü örneklemi oluşturmuştur. Gönüllülere TEKHARF puanlama sistemine göre uyarlanmış Türk yetişkinleri için kardiyovasküler risk puanlaması uygulanmış, orta ve yüksek risk grubundaki kişiler eğitime davet edilmiştir. Eğitime davet edilen bireylerin eğitime katılma oranı %76'dır. Eğitime katılacak bireylere Arıkan ve arkadaşları tarafından geçerlilik ve güvenirliliği gösterilen "KARRİF-BD" uygulanarak ön-test yapılmıştır. Eğitim tek seans olarak bir saat sürecek şekilde ve görsel materyalle desteklenerek yapılmıştır. Verilen eğitimin içeriği; Kardiyovasküler risk faktörleri ve bu hastalıklardan korunmaya yönelik sağlıklı yaşam biçimi davranışları kazandırma olarak planlanmıştır. Eğitimin sonunda KARRİF-BD ile son-test uygulanmıştır. Ölçeğin değerlendirilmesinde puanlama sistemi kullanılmıştır. Anketin puan aralığı 0 ile 28 arasındadır. Anketten alınan puan arttıkça farkındalık düzeyi artmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programında tanımlayıcı istatistikler, independent sample t testi, Mann Whitney U testi, ANOVA, Krukal-Wallis H testi, paired t testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmede 0.05 önemlilik düzeyi kabul edilmiştir. Çalışma etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür.

Araştırmaya katılanların %57'sinin kadın %43'ünün erkek oldukları, çoğunluğunun 45-49 yaş arasında olan bireylerden (%24.4) oluştuğu, yarısına yakınının (%48.9) ilkokul mezunu olduğu, %10.8'inin daha önce kardiyovasküler hastalıklar hakkında eğitim aldığı belirlenmiştir. Kardiovaskuler hastalık risk bilgi puanı 28 puan üzerinden yapılan değerlendirmede eğitim öncesinde 15.50±4.234 (Max-Min: 26-4) ve eğitim sonrasında 22.36±2.662 (Max-Min: 28-11) olarak hesaplanmıştır. Bireylerin %62.4'ü düşük risk, %17.5'i orta risk ve %20.1'i yüksek risk grubundadır. Eğitim öncesi ve eğitim sonrası kardiyovasküler hastalık risk bilgilerinin cinsiyete, yaşa, eğitim durumuna, daha önce kardiyovasküler hastalıklar hakkında eğitim alma durumuna göre anlamlı farklılık ($p>0.05$) göstermediği; eğitim sonrası bilgilerinin eğitim öncesine göre önemli ($t:-16.345$, $p:0.000$) derecede arttığı belirlenmiştir.

Kardiovaskuler hastalık risklerinin önlenmesinde riskli bireylerin bilinçlendirilmesinin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hastalık risk yönetiminde bu eğitimlerin tekrarlanarak verilmesi önerilmektedir.

P-199 - İRANDA"DA BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNDE HASTA MEMNUNİYETİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KESİTSEL TANIMLAYICI BİR ÇALIŞMA

HOSSEIN ASGAR POUR1, Reza NOROUZZADE2, Mohammad Reza HEIRAI2, SERDAL ÖĞÜT3,

1Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, 2Hemşirelik Ve Ebelik Fakültesi, 3Adnan Menderes Üniversitesi,

P-200 - FARKLI KLİNİK İZOLATLARDAN ELDE EDİLEN KLEBSİELLA PNEUMONİAE SUBSP. OZAENAE VE KLEBSİELLA ORNİTHİNOLYTİCA'NIN ÇOKLU ANTİBİYOTİK DİRENÇ DURUMU VE ANTİBİYOTİKLERE GÖSTERDİĞİ DİRENÇ VE HASSASİYET PROFİLİNİN BELİRLENMESİ

Nur CEYHAN-GUVENSEN1, Dilek KESKİN2, Funda SANKUR3,

1Mugla Sıtkı Koçman Unv, 2Adnan Menderes Unv, 3Mugla Sıtkı Koçman Unv,

Bu çalışmanın amacı, Ocak ve Aralık 2015 yılları arasında Muğla Sıtkı Koçman Universitesi eğitim ve araştırma hastanesine gelen klinik örneklerden izole edilen K. pneumoniae subsp. ozaenae ve K. ornithinolytica 'ya karşı kullanılan çeşitli antibiyotiklerin hassasiyet durumları retrospektif olarak belirlenmiştir.

Çeşitli klinik örneklerden izole edilen bakteriler konvansiyonel yöntemlerle idantifiye edilmiş, tür düzeyinde tiplendirme ve antibiyotik duyarlılıkları için BD Phoenix otomatize mikrobiyoloji sisteminden (Becton Dickinson) yararlanılmıştır. MİK değerleri EUCAST (European Committee on Antimicrobial Susceptibility Testing) sınır değerlerine göre ayrı ayrı yorumlanmıştır.

Klebsiella pneumoniae subsp. ozaenae strainlerinin Sefepim ve Ertapenem antibiyotiklerinin direnç oranları 56% olarak bulunmuştur. .Klebsiella pneumoniae subsp. ozaenae karşı Amikasin and Trimetroprim/Sulfametaksozole hassasiyeti ise sırasıyla 67% ve 78% olarak bulunmuştur. . Toplam 9 K. pneumoniae subsp. ozaenae'nin 4 (44%) tanesi hiç bir antibiotiğe karşı direnç göstermemiştir. K. ornithinolytica strainlerine karşı Trimetroprim/sulfamethoxale 50% oranında direnç gösterirken, K.ornithinolytica'nın ise Imıpenem, Amikacin, Ceftazidime and Trimetroprim/Sulfametaksozole karşı %100 oranında direnç göstermiştir.

Klebsiella pneumoniae subsp. ozaenae tedavisinde Amikasin and Trimetroprim/Sulfametaksozole tavsiye edilirken, K.ornithinolytica'nın tedavisinde ise Imıpenem, Amikacin, Ceftazidime and Trimetroprim/Sulfametaksozole tavsiye edilmektedir.

P-201 - FARKLI KLİNİK İZOLATLARDAN ELDE EDİLEN KLEBSİELLA OXYTOCA 'NIN ÇOKLU ANTİBİYOTİK DİRENCİNİN BELİRLENMESİ VE ANTİBİYOTİK DİRENC VE HASSASİYET DURUMLARI

Nur CEYHAN-GUVENSEN1, Dilek KESKİN2, Funda SANKUR3,

1Mugla Sıtkı Koçman Unv, 2Adnan Menderes Unv, 3Mugla Sıtkı Koçman Unv,

Bu çalışmanın amacı, Ocak ve Aralık 2015 yılları arasında Muğla Sıtkı Koçman Universitesi eğitim ve araştırma hastanesine gelen klinik örneklerden izole edilen K.oxytoca'ya karşı kullanılan çeşitli antibiyotiklerin hassasiyet durumları retrospektif olarak belirlenmiştir.

Çeşitli klinik örneklerden izole edilen bakteriler konvansiyonel yöntemlerle idantifiye edilmiş, tür düzeyinde tiplendirme ve antibiyotik duyarlılıkları için BD Phoenix otomatize mikrobiyoloji sisteminden (Becton Dickinson) yararlanılmıştır. MİK değerleri EUCAST (European Committee on Antimicrobial Susceptibility Testing) sınır değerlerine göre ayrı ayrı yorumlanmıştır. 17 idrar, 3 balgam 3 yara, 6 trakeal aspirat ve 1 abse örneği çalışmanın materyalini oluşturmuştur.

Laboratuvara getirilen 30 adet K. oxytoca'nın direnç profiline baktığımızda sefepim, aztreonam ve Ertapenem'e karşı sırasıyla%47, %40 ve %30 dirençli olduğu tespit edilmiştir. Amikasin ve seftazidime karşı sırasıyla %95 ve %90 hassasiyet bulunmuştur. 30 . k.oxytoca straininden 9 (%30'u) hiçbir antibiotiğe karşı direnç göstermemiştir.

Sefepim, Amikasin ve Ertapenem K.oxytoca enfeksiyonlarının tedavisinde yüksek oranda direnç gösterdiğinden dolayı kullanılmaz. Amikasin ve Seftazidim ise çoklu direnç gösteren K.oxytoca enfeksiyonlarının tedavisinde tavsiye edilir.

P-202 - BAĞIMLILIK VE İMMÜN YANIT

Serkan KÖKSOY1, Aynur BAŞALP1,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,

Araştırmamızın temel amacı, madde kullanımına bağlı olarak immün sistem parametrelerindeki değişikliklerin ne düzeyde gerçekleştiği, enfeksiyonlara karşı antikor yanıtın nasıl gerçekleştiği ve buna bağlı olarak immün sistemde herhangi bir defekt oluşturup oluşturmadığı ve hücresel ve hümoral immün yanıtın ne şekilde etkilendiğinin araştırılıp ortaya koyulmasıdır.

Madde bağımlılığı, ilaç mahiyetine sahip bir maddenin beyni etkilemesinden kaynaklanan, maddenin keyif verici etkilerini duyumsamak veya yokluğundan kaynaklanan huzursuzluktan sakınmak için, devamlı veya periyodik olarak madde alma arzusu ve bazı davranış bozukluklarıyla karakterize bir beyin hastalığı olarak açıklanabilir. Türkiye'de ve dünyada bağımlılık yapıcı madde alım oranları önemli ölçüde artmakta ve maddeye başlama yaşları ise gittikçe çok küçük yaşlara düşmektedir. Kişiyi bedensel, ruhsal ve sosyal yönden olumsuz anlamda etkisi altına alan bağımlılık yapıcı maddelerle mücadele etmek, gençleri ve çocukları bu maddelerden korumak ancak etkili bir halk sağlığı yaklaşımıyla mümkün olabilecektir. Bunlardan en çok bilineni ve en eskisi olan alkol, ortalama yaşam süresini en az 10 yıl kısaltmaktadır. Araştırmamızın temel amacı, madde kullanımına bağlı olarak immün sistem parametrelerindeki değişikliklerin ne düzeyde gerçekleştiği, enfeksiyonlara karşı antikor yanıtın nasıl gerçekleştiği ve buna bağlı olarak immün sistemde herhangi bir defekt oluşturup oluşturmadığı ve hücresel ve hümoral immün yanıtın ne şekilde etkilendiğinin araştırılıp ortaya koyulmasıdır. Sonuç olarak bağımlılığın çok değişik tipleri mevcuttur. Kanıta dayalı tıp sisteminde bağımlılığın rasyonel bir tedavisinin olmayışı durumu zorlaştırmaktadır. Tedavi amacıyla verilen ilaçların tamamının da bağımlılık yapması ve tedavi süreçlerinin uzun olması nedeniyle tüm hücre, doku ve sistemler bozulmaktadır. Bozulan bu sistemlerin üzerine bağışıklık sisteminin oluşturacağı proenflamatuvar yanıt ve antienflamatuvar yanıt ile durumun olumlu ve olumsuz etkilerinin anlaşılması üzerine yapılan çalışmaların ise son derece kısıtlı olduğu görülmüştür.

Tedavi amacıyla verilen ilaçların tamamının da bağımlılık yapması ve tedavi süreçlerinin uzun olması nedeniyle tüm hücre, doku ve sistemler bozulmaktadır. Bozulan bu sistemlerin üzerine bağışıklık sisteminin oluşturacağı proenflamatuvar yanıt ve antienflamatuvar yanıt ile durumun olumlu ve olumsuz etkilerinin anlaşılması üzerine yapılan çalışmaların ise son derece kısıtlı olduğu görülmüştür.

Tedavi amacıyla verilen ilaçların tamamının da bağımlılık yapması ve tedavi süreçlerinin uzun olması nedeniyle tüm hücre, doku ve sistemler bozulmaktadır. Bozulan bu sistemlerin üzerine bağışıklık sisteminin oluşturacağı proenflamatuvar yanıt ve antienflamatuvar yanıt ile durumun olumlu ve olumsuz etkilerinin anlaşılması üzerine yapılan çalışmaların ise son derece kısıtlı olduğu görülmüştür.

P-203 - KONTRAST MADDE NEFROPATİSİNİ ÖNLEMEDE ÜZÜM ÇEKİRDEĞİ PROANTOSİYANİDİN EKSTRESİ

Hatice YÜCELER KAÇMAZ1, Gülsüm Nihal ÇÜRÜK2,

1Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2İzmir Ekonomi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu derlemede konrast madde nefropatisini (KMN) önlemede kullanılan integratif yöntemlerden biri olan üzüm çekirdeği proantosiyanidin ekstresi (Grape Seed Proanthocyanidin Extract-GSPE) hakkında bilgi sunulmaktadır.

İlk ortaya çıkışından bu yana radyolojik görüntülemede vazgeçilmez hale gelen kontrast maddenin (KM) yılda yaklaşık 80 milyon girişimde kullanıldığı tahmin edilmektedir (1). Gerek tanı gerekse tedavi işlemlerinde KM kullanımı ile daha kaliteli ve fonksiyonel görüntü elde edilmesi, KM uygulanan hastaların giderek artmasına neden olmaktadır (2,3). KM kullanımının artması, akut böbrek yetmezliğinin (ABY) önemli bir nedeni olan KMN'yi de beraberinde getirmektedir (4). KM kullanımı sonrası ortaya çıkan akut böbrek hasarı, hastanede gelişen ABY nedenleri arasında üçüncü sırada yer almaktadır (5). Çoğu hastada kalıcı hasara neden olmayan KMN, hastanede yatış süresinde uzama, morbidite, mortalite ve maliyet artışına neden olması açısından son derece önemlidir (6-8).

KMN'yi önlemek için yapılan çalışmalar hala devam etmekle birlikte, ratlar üzerinde yapılan çalışmalarda GSPE'nin nefropati üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir (9). GSPE'nin KMN'ye neden olduğu belirtilen oksidatif hasar üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu ve serbest oksijen radikallerinin etkisini güçlü bir şekilde inhibe ettiği saptanmıştır (10-12). Ayrıca hücre kültür çalışmaları ile antikarsinojenik özelliği ortaya konurken (13) hayvan çalışmaları ile antiapoptotik (14) ve kardiyoprotektif (15) özelliğe sahip olduğu da tespit edilmiştir. Mansouri et al.'ın (16) diyabetik ratlarda yaptığı çalışmada GSPE'nin renal antioksidan enzim aktivitesini artırarak oksidatif stresi azalttığı bildirilirken, kullanılan bazı toksik ilaçlara karşı böbrek koruyucu etkisi olduğu histolojik olarak belirlenmiştir (17-20). Özkan ve ark.'ın (9) ratlarda yaptığı çalışmada GSPE'nin kan üre azotu (Blood Urea Nitrogen-BUN) ve serum Cr seviyelerini azaltarak KMN gelişimini önlediği gösterilmiştir.

Hayvanlar üzerinde yapılan çalışmalarda etkinliği ortaya konulan GSPE'nin, insan üzerinde yapılan çalışmalarla da desteklenerek KMN'yi önlemede kullanılabilecek bir ajan olabileceği düşünülmektedir.

P-204 - YENİDOĞANDA NONFARMAKOLOJİK AĞRI YÖNETİMİ: BİR DERLEME

Aylin ÇAKŞAK1, Ayfer AÇIKGÖZ2,

1Çankırı Karatekin Üniversitesi, 2Eskişehir Osmangazi Üniversitesi,

Bu çalışma farmakolojik yöntemlerin yanısıra nonfarmakolojik yöntemlerin de ağrıyı azaltmadaki etkisini incelemek amacıyla planlandı.

Ağrı, gerçek ya da olası doku hasarı olarak tanımlanabilen durumlarda görülen, duygusal ve duyusal olarak hoşa gitmeyen deneyim olarak tanımlanmaktadır. Subjektif bir olgu olup bireye özgüdür, hayatta kalmak için gerekli koruyucu biyolojik bir sistemdir. Ağrı her yaştaki bireyi etkilemektedir. Ancak 1980'li yıllara kadar yenidoğanların sinir sisteminin tam olarak gelişmemiş olması nedeniyle ağrıyı algılama ve yorumlamada yetersiz oldukları düşüncesi yaygındı. 1980'lerden sonra yapılan çalışmalarda, fetüsün 20. haftasında ağrıyı algılamak ve yorumlamak için gerekli periferik ve merkezi sinir sisteminin tüm anatomik yapıları ve işlevlerinin olduğu belirlenmiştir ve özellikle hastanede yatan yenidoğanlarda bu konu daha fazla önemsenmeye başlanmıştır. Bunun nedeni yaşamının ilk haftasını yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde geçirmek zorunda kalan preterm ve term yenidoğanların sayısız ve çok farklı nedenlerle ağrıyı deneyimliyor olmalarıdır.

Nonfarmakolojik uygulamalardan emzirme, emzik verme, kundaklama, kanguru bakımı, pozisyon verme, oral sükroz verme, anne sütü, cenin pozisyonu, müzik dinletme, masaj, çevresel uyaranların azaltılması, yenidoğan ağrısı üzerine değerlendirildiği deneysel çalışmalarda ve derlemelerde ağrı azaltıcı etkisi belirlenmiştir.

Çalışmaların sonuçlarına göre nonfarmakolojik uygulamalardan emzirme, emzik verme, kundaklama, kanguru bakımı, pozisyon verme, oral sükroz verme, anne sütü, cenin pozisyonu, müzik dinletme, masaj, çevresel uyaranların azaltılması, yenidoğanın ağrısını azaltmaktadır. Fakat nonfarmakolojik ağrı azaltıcı uygulamaların etkinliğinin belirlendiği daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

P-205 - PREMATÜR OVARİAN YETMEZLİK İÇİN YENİ UMUT: IN VITRO AKTİVASYON (IVA)

Selin AHSUN1, Sümeyye BAKIR1, Gül ERTEM1,

1Ege Üniversitesi,

Prematür ovarian yetmezlik (POY), doğuştan germ hücrelerinin az olması, hızlı atrezi ya da doğum sonrası germ hücrelerinin tahrip olması nedeniyle oluşan, 40 yaşın altında amenore varlığında tespit edilen bir durumdur. Bu sorunun çözümünde InVitro Aktivasyon (IVA) yöntemi umut vaat etmektedir. Bu derleme POY olan kadınlarda uygulanan InVitro Aktivasyon (IVA) yöntemine dikkat çekmek amacıyla ilgili literatür taranarak hazırlanmıştır.

POY, foliküllerin tükenmesi veya kalan kısmın stimülasyona yanıt vermemesi ile doğurganlık kaybının ortaya çıktığı, menopoza benzer semptomların yanı sıra infertilitenin de görülebildiği bir sorundur. POY hastalarında menstrual sikluslar kesilse de bir kısım hastada overlerde hala rezidüel uyuyan foliküller bulunmaktadır. Prematür ovarian yetmezlik varlığında gebelik oluşturulması, rezidüel uyuyan follüküllerindeki kendi yumurtalarının aktivasyonunu sağlayan InVitro Aktivasyon (IVA) ile sağlanabilmektedir. Kişinin kendi overlerinin laparoskopik olarak çıkarılması ve 1 mm'lik küçük şeritlere ayrılarak sessiz yumurtaların tespit edilmesi, ardından ilaçlı bir tüp içerisinde aktive olması sağlanarak kişiye nakledilip olgun yumurta elde edilmesi olarak uygulanmaktadır. Nakil sonrası klasik tüp bebek prosedürü ile devam edilmektedir.

IVA ile over dokusu oto-transplantasyonu sağlanarak POY olan hastalarda başarılı follikül gelişimi ile gebelik oluşturulabilmektedir. Bu yöntemle iki sağlıklı bebek dünyaya gelmiştir. İlerleyen zamanlarda erken menopoza girmiş kadınlardan yumurta elde edilip, yumurta kalitesini geliştirme metodu ile birleştirildiğinde gebelik şansı oluşturulabilecek olması erken yaşta menopoza giren kadınlar için de umut vericidir. Bir sağlık profesyoneli olarak hemşirelerden POY tanısı alan hastalarda IVA yöntemi hakkında danışmanlık yapması ve farkındalık oluşturması beklenmektedir.

P-206 - HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE İNTERAKTİF BİR YÖNTEM: SİMÜLASYON

Nilay ORKUN1, İsmet EŞER1,

1Ege Üniversitesi,

Bu derlemenin amacı hemşirelik eğitiminde interaktif bir yöçntem olan simülasyon ve simülasyon uygulamları hakkında bilgi vermektir.

Hemşirelik; geçmişte sadece bakımın ve rahatlığın sağlanmasına yönelik bir meslek iken, hemşirelikteki değişimler hastalıkları önleme, sağlığı yükseltme üzerine yoğunlaşmış ve giderek genişleyen rollere sahip olmuştur. Bu nedenle hemşirelik eğitimi; öğrencilere belirtilen rolleri kazandıracak yeterlilikte bilişsel, duyusal ve psikomotor öğrenme alanlarını kapsayan bir eğitim sistemini gerektirmektedir. Hemşirelik eğitiminde temel amaç; teori ile uygulamayı birleştirebilen, öğrenme sürecinde eleştirel düşünebilen ve etkin problem çözme becerisi kazanmış hemşireler mezun edebilmektir. Hemşirelik öğretiminin önemli bileşenlerinden birisi olan klinik deneyim öğrencilere rol modellerini gözleme, kendi kendilerine uygulama yapma, görülen, işitilen, hissedilen ve yapılanlar hakkında düşünme olanağı sağlamaktadır. Tüm bunları gerçekleştirmek için hemşirelik öğrencilerine teori ve uygulamayı entegre edebilecek şekilde eğitim verilmelidir. Hemşirelik eğitiminde temel sorunlardan biri öğrencinin teorik bilgiyi klinik uygulamaya yeterince aktaramamasıdır. Bunun nedenleri arasında; eğiticilerin teorik bilgiye uygulamadan daha çok önem vermeleri, öğrencilere öğrendikleri bilgiyi uygulamaya nasıl aktaracaklarını yeterince kavratamamaları, hemşirelik uygulama laboratuvarlarının gerçek klinik ortamı yeterince yansıtmaması ve öğrencilere yeterli el becerisi kazandırma olanağı sunmaması yer almaktadır. Öğrencilere bilişsel ve psikomotor davranışların kazandırılmasında en etkili eğitim yöntemlerinden birisi de öğrencinin öğrenme sürecine aktif olarak katılımını sağlayan interaktif yöntemlerdir. Bu yöntemler içerisinde yer alan simülasyon, öğrencilere gerçek yaşam durumlarını, deneyimledikleri gerçekçi bir öğrenme ortamı sağlayarak öğrencilerin hem bilişsel hem de psikomotor ve tutumsal bilgi ve becerilerinin geliştirilmesinde etkin olmaktadır. Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı; deneyime dayalı öğrenme imkanı sunarak, öğrencilerin kendilerine güvenlerinin artmasını ve klinik karar verme becerilerinin geliştirmelerini sağlamaktadır. Simülasyon eğitimi ile öğrenciler; hastanın mevcut durumunu yanlış anlama veya başarısızlık korkusu olmaksızın, güvenli bir ortamda tam bir bakım uygulama yeteneği, teknik beceri, karar verme, değerlendirme, ekip çalışması ve yönetim becerisi kazanmaktadır. Simülasyon eğitimi, öğrencilerin gerçeğe daha yakın koşullarda kliniğe hazırlanması sağlayarak öğrencinin başarısını artırmaktadır. Ayrıca yapılan çalışmalarda bu yöntemin hemşirelik eğitimine önemli katkılar sağlayacağını göstermektedir.

P-207 - HEMŞİRELİK VE EBELİK ÖĞRENCİLERİNDE ALEKSİTİMİNİN PSİKİYATRİK BELİRTİLERLE İLİŞKİSİ

Çiğdem ŞEN1, Gülgün DURAT2, Selin İlayda METEDEN3,

1Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, 2Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi , 3Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik ve ebelik bölümlerinde okuyan öğrencilerde aleksitimi ve psikiyatrik belirtiler arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılan araştırmanın örneklemini Nisan ve Mayıs 2017 tarihleri arasında bir devlet üniversitesinin hemşirelik ve ebelik bölümlerinde öğrenim görmekte olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 203 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-26), Kısa Semptom Envanteri (KSE-53) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzdelik, ortalama, Ki-kare ve Spearman korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan 203 öğrencinin %53.2'si hemşirelik bölümü öğrencisi olup, yaş ortalaması 20.39±1.73'dir. %92.1'nin tanılanmış ruhsal bir rahatsızlığı bulunmamaktadır. Katılımcılar TAÖ-26 kesme puanına göre (≥11=aleksitimik) aleksitimik olan ve olmayan şeklinde iki gruba ayrılarak karşılaştırılmıştır. TAÖ-26'a göre %37.9 'nun (n=77) aleksitimik belirti gösterdiği saptanmıştır. KSE-53'e göre somatizasyon düzeyi normal olanların %70.1'inin, hostilite düzeyi normal olanların %51.3'ünün, anksiyete düzeyi normal olanların, %70.1'nin, depresyon düzeyi normal olanların %53.2'sinin aleksitimisinin olduğu belirlenmiştir. Yine depresyon düzeyi hafif olanların ise %37.7'sinin, anksiyete düzeyi hafif olanların %27.3'ünün aleksitimisinin olduğu belirlenmiştir. TAÖ puan ortalaması (8.67±4.28) ile KSE-53 puan ortalaması (0.90±0.66) arasındaki korelasyon analizine bakıldığın da pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = 312$, $p<0.01$).

Sonuç: Bu çalışma hemşirelik ve ebelik öğrencilerinde aleksitimi ile psikolojik belirtilerin ilişkili olduğunu ortaya koyarak, duyguları ifade edememenin bireylerde somatik yakınmalara sebep olduğu, ayrıca hostilite, anksiyete ve depresyon düzeyini arttırdığını göstermektedir.

P-208 - CERRAHİDE SEPTİK ŞOK VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Yeliz SÜRME1,

1Erciyes Üniversitesi,

Şok, doku perfüzyonunun azalmasına neden olan ve çeşitli sistemik etkiler yaratan yaygın bir dolaşım yetersizliğidir. Yetersiz perfüzyon ve oksijen açığının devam etmesi, hücresel ölüm, organ ve sistem yetersizliğine neden olur. Bu nedenle geri dönüşümsüz komplikasyonları, hücre hasarını ve ölümü engellemek için erken dönemde tanı konulup tedavi edilmesi çok önemlidir. Bu derlemede cerrahide septik şok ve hemşirelik bakımı hakkında vurgu yapmak hedeflenmiştir.

Septik şok, tedavi edilemeyen sepsise sistemik bir yanıt olarak düşünülür. Bir enfeksiyona bağlı olarak sistemik inflamatuvar yanıt sendromu bulgularının ortaya çıkması sepsis olarak tanımlanır. En yaygın enfekte edici mikroorganizmalar, gram (-) basillerdir. Aynı zamanda funguslar, virüsler, parazitler ve gram (+) bakteriler de sepsise neden olur.

Akut inflamasyonun klinik belirti ve bulguları yalnızca enfeksiyon varlığında görülmeyebilir. Büyük cerrahi, yanık veya iskemi/reperfüzyon hasarı (deri bütünlüğü bozulduğundan enfeksiyonlara yatkınlık artar) masif kanama, gibi durumlarda herhangi bir enfeksiyon veya etkeni ortada yokken de aynı tablo ile karşılaşmak olasıdır. Yapılan çalışmalarda cerrahi sonrası gelişen ve hayatı tehdit edici en önemli komplikasyonlardan birinin de septik şok olduğu saptanmıştır. Sepsis düşünülen bir hastada organ fonksiyon bozukluğu görüldüğünde; sıvı antibiyotik, Vazopressor, Rekombinan ‘’human’’aktive protein C (rhAPC) tedavisi yapılabilmektedir. Cerrahi yarası, dekübiti, üriner kateteri, intravönöz girişimi tüm hastalar enfeksiyon belirti ve bulguları yönünden takip etmelidir.

Sonuç olarak hemşirelerin cerrahide gelişebilecek septik şok belirti ve bulgularını tanıyıp, değerlendirmeleri ve hemşirelik bakımını yönlendirmeleri önemlidir.

P-209 - YAŞLI BİREYLERDE KANITA DAYALI BİR UYGULAMA: TERAPÖTİK DOKUNUŞ

Birgül VURAL DOĞRU1, Emine KARAMAN1, Fisun ŞENUZUN AYKAR1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Sağlık alanındaki ilerlemeler, ekonomik, sosyal ve kültürel imkanların artması ile birlikte ortalama yaşam süresi uzamaktadır. Yaşam süresinin uzaması kronik, dejeneratif ve malign hastalıklarda artışa neden olmaktadır. Bu sorunlara yönelik kullanılan teknolojilerin yüksek maliyeti, hastaların bu olanaklara ulaşmasındaki güçlükler, güncel tedavi ve bakım yöntemlerine karşı duyulan kuşku ve olası yan etkilerinden duyulan korku tamamlayıcı ve integratif tedavi yöntemlerine olan ilgiyi arttırmıştır. Bu yöntemlerden biri olan terapötik dokunuş (TD), bireyin enerji alanındaki dengesizliği gidermek ve iyileşmeyi sağlamak için, evrensel enerjinin belirli bir amaçla niyet edildiği ve şefkatle kullanıldığı, uygulayıcının elleri ile kasıtlı olarak yönlendirilen enerji modülasyon sürecidir. Yapılan çalışmalarda TD'nin hastalar üzerinde olumlu fizyolojik, psikolojik ve davranışsal etkilerinin olduğu dolayısıyla stres, anksiyete, ajitasyon, ağrı, olumlu ruh hali, yaşamsal bulgular, günlük yaşam aktiviteleri ve yaşam kalitesini etkilediği belirtilmektedir. Literatürde huzurevi, yaşlı bakım evleri gibi bir çok uygulama alanında TD'nın uygulandığı görülmektedir. Gregory ve Verdowun yaşlı bakım evinde yaptıkları çalışmada TD uygulamasının yaşlılarda, solunum, kalp hızı, ödem, dalgınlık, bağırma, sesli konuşma, ağlama ve ağrıyı azalttığı, gevşemeyi, uyku süresi ve kalitesini arttırarak olumlu fizyolojik ve davranışsal değişiklikleri geliştirdiği belirlenmiştir. Mccormack'ın yaşlı bireylerde cerrahi girişim sonrası ağrı üzerinde TD'nın etkisini değerlendirdiği çalışmada; TD grubunda ağrı düzeyinin, plasebo ve kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde azaldığı belirlenmiştir2. Senderovich ve arkadaşlarının geriatrik palyatif bakım ünitesinde yaptıkları retrospektif bir başka çalışmada; TD uygulanmayan hastaların palyatif performans puanlarının daha düşük olduğu, TD grubundaki hastaların çoğunluğunda ise uyku ve rahatlama olduğu gözlenmiştir. Woods ve arkadaşlarının, demanslı bireylerde TD'nın etkilerini inceledikleri araştırmada; TD uygulanan grupta stres, huzursuzluk ve tükrük kortizol düzeylerinde anlamlı bir azalma bulunmuştur. Sonuç olarak; kanıtlar TD'yi yaşlı bireyler için faydalı bir müdahale olarak desteklemektedir. Ancak uluslararası literatürde TD'nin etkisinin incelendiği çok sayıda çalışma bulunurken, ülkemizde kanıt oluşturacak düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu nedenle eğitimini almış profesyoneller tarafından bu yöntemin değerlendirildiği kanıt temelli çalışmaların yapılması önerilmektedir.

P-210 - GENÇLERİN ÜREME SAĞLIĞINA İLİŞKİN BİLGİ VE TUTUMLARI KONUSUNDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ, DOKTORA VE TIPTA UZMANLIK TEZLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Neslihan GÖZÜKARA1, Şenay ÜNSAL ATAN1, Oya KAVLAK1,

1Ege Üniversitesi,

Bu çalışmada gençlerin üreme sağlığına ikişkin bilgi ve tutumları konusunda yapılan yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık tezlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmanın evrenini Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi' ne kayıtlı 2007-2017 yılları arasında yapılan yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık tezleri oluşturmuştur. Bu çalışmada "üreme sağlığı" anahtar kelimesi kullanılmıştır. Sistematik inceleme yöntemiyle yapılan çalışmaya sekiz yüksek lisans, bir doktora ve iki tıpta uzmanlık tezi alınmıştır. Tüm tezlere tam metin olarak ulaşılmıştır.

Tezlerden altı tanesi tanımlayıcı, üç tanesi karşılaştırmalı tanımlayıcı, bir tanesi yarı deneysel tanımlayıcı, bir tanesi tanımlayıcı retrospektif ve bir tanesi tanımlayıcı kesitseldir. Tezlerin bulgularında; gençlerin üreme sağlığı ve cinsel sağlığa ilişkin bilgi düzeylerinin düşük olduğu, akran eğitiminin üreme sağlığı konusunda önemli ölçüde bilgi düzeyini arttırdığı, gençlerin bilgiyi internet, gazete, televizyon gibi kitle iletişim araçlarından sağladıkları, vakitlerinin büyük kısmını bar ve kafelerde geçirdikleri ve büyük çoğunluğun üreme sağlığının üniversitelerde seçmeli ders olarak verilmesi gerektiğini belirttikleri bulunmuştur.

Son yıllarda gençlere yönelik yapılan üreme sağlığı konusundaki araştırmaların sayısında azalma vardır, konu ile ilgili güncel durumu değerlendirebilmek için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir. Dünyanın birçok yerinde cinsel aktiviteye başlama yaşı düştüğü için gençlere üreme sağlığı/cinsel sağlık konusunda eğitim verilmesi önemlidir. Gençler cinselliği en çok arkadaşlarıyla konuşmaktadır. Bu nedenle üniversite ve aile sağlığı merkezlerinde çalışan ebe ve hemşirelerin üreme sağlığı konusunda hizmet içi eğitim almaları ve akran eğitimi ile gönüllü olan gençleri eğiterek üreme sağlığı eğitimi birimlerinde aktif olarak hizmet vermeleri sağlanmalıdır. Ayrıca yapılan eğitimlerin uzun dönem etkinliğini sağlamak için eğitilen gençlerin belirli sürelerle izlenmesi yararlı olacaktır. Gençlerin en sık barlara ve kafelere gittikleri bulgusuna dayanarak bu gibi yerlerde eğitici broşürler dağıtılabilir ya da afişler asılabilir. İnternette en çok kullanılan video sitelerinde üreme sağlığı eğitim videolarının yer alması sağlanabilir.

P-211 - ENDOMETRİUM KANSERİ OLGU SUNUMU

Neslihan GÖZÜKARA1, Oya KAVLAK1,

1Ege Üniversitesi,

Endometrium kanseri kadınlarda en sık görülen jinekolojik kanserdir. İnsidansı dünyada 8.3/100000 iken Türkiye'de 9,3/100000'dir. Türkiye'de kadın kanserleri arasında 4. sıradadır. Ortanca tanılama yaşı 61'dir. Endometriyal kanser yavaş büyüyen bir tümördür ve geç metastaz yapar. Bu nedenle özellikle lokalize olanlarda mortalite hızı düşük bulunmuştur. Karşılanmamış östrojene maruziye tendometrium kanseri için en tipik risk faktörüdür. Diğer risk faktörleri arasında tamoksifen kullanımı, diyabet, nulliparite, erken menarş ve geç menopoz sayılabilir. Hastalarda en sık görülen ve en çok kuşku uyandıran semptom anormal uterin kanamadır.

Bayan C.K 46 yaşında evli, ev hanımı ve multipar olan hastaya 26 yaşındayken myomauteri tanısı konmuş, tedavi önerilmemiş takip edilmesine karar verilmiş. Hasta 6 ay önce menoraji, kasıkta ağrıve konstipasyon şikayetleriyle kliniğe başvurmuş, fullküretaj uygulanmış ve endometriumadenokarsinomugrade 1 tanısı konularak opere edilmiş. Hastaya TAH+BSO operasyonu uygulanmıştır. Hastanın ek bir kronik hastalığı ve sürekli kullandığı ilaç bulunmamaktadır. Geçmişte hiç hormon tedavisi almamış. Aile öyküsüne bakıldığında annede koroner arter hastalığı ve kolon kanseri, babada ise larinks kanseri öyküsü mevcut. Hasta karın ağrısı ve kasında şişlik şikayeti ile hastaneye başvurmuş ve batındaki asit nedeniyle parasentez yapılmış ve patoloji örneği alınmıştır. Sonucun pozitif çıkması ile kemoterapi tedavisine karar verilmiştir.

Jinekolojik kanser tanısı alan bireylerin, geçirdikleri operasyonlara bağlı olarak kadınlık algıları değişmekte ve yetersizlik duygusu hissetmektedirler. Tanı konulmadan önceki evrelerde bireyler kanser belirtilerini normal olarak algılayabildikleri için tanı konulma süreci gecikebilmektedir. Tanı sonrası hastanede yatış süresi ve depresyon nedeniyle aile içi süreçlerde bozulmalar görülebilir. Elde edilen veriler doğrultusunda bütüncül yaklaşımla konulan hemşirelik tanıları: ağrı, konstipasyon, aktivite intoleransı, durumsal düşük benlik saygısı, bilgi eksikliği, yorgunluk, cinsel örüntüde etkisizlik,anksiyete, enfeksiyon riski, aile içi süreçlerde bozulma riskidir.

Hemşirelerin hastaya bakım verirken bütüncül yaklaşmaları ve çalıştıkları alanda olan yenilikleri takip ederek bakım sürecine dahil etmeleri önemlidir.

P-212 - PELVİK TABAN KAS EGZERSİZLERİ VE MOBİL SAĞLIK

Aylin TANER1, Özlem DEMİREL BOZKURT2,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, 2Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,

Bu derleme, pelvik taban kas egzersizlerine (PTKE) yönelik geliştirilen mobil sağlık uygulamaları hakkında farkındalık yaratmak amacıyla hazırlanmıştır.

İlk kez 1950'li yıllarda Arnold Kegel tarafından bahsedilen pelvik taban kas egzersizleri (PTKE), pelvik taban disfonksiyonunu, prolapsusu ve üriner inkontinansı sınırlamak ve tedavi etmek için tavsiye edilen bir uygulama olmuştur. PTKE etkili olabilmesi için doğru kasların kasılması ve belirlenmiş egzersiz programına uyulması oldukça önemlidir. Egzersizlerinin düzenli olarak yapılması durumunda, pelvik organ prolapsusunun azaldığı, mesane boynu ve üretranın abdominal kavite içinde stabilizasyonunun sağlandığı, pelvik taban hakkında kişinin bilincinin arttığı, üriner inkontinansın önlendiği, cinsel problemlerin azaldığı ve cinsel yaşamdan memnuniyetin arttığı belirtilmektedir. Bu nedenle sağlıklı bireylerin de düzenli olarak PTKE yapmaları oldukça önemlidir. Günümüzde, yaşamı kolaylaştırmak ve günlük hayattaki aktiviteleri daha kolay yapabilmek için teknoloji yaygın olarak kullanılır hale gelmiştir. Özellikle mobil cihazlar arasında yer alan akıllı telefonlar bir bilgisayardan farksız hale gelerek, herkes tarafından artan oranlarda birçok amaçla kullanılmaya başlanmıştır. Çalışma hayatının yoğun temposu içinde egzersiz yapmaya zaman ayıramayan sağlıklı kadınlar, her an yanlarında taşıdıkları cep telefonlarındaki akıllı uygulamaları kullanarak düzenli olarak PTKE yapabileceklerdir.

Yapılan çalışmalarda, düzenli ve etkili yapılan eğitim ve egzersizlerin pelvik taban disfonksiyonunu, prolapsusu ve üriner inkontinansı önlediği belirtilmektedir. PTKE'nin öğrenilmesi ve düzenli uygulanmasına rehberlik sağlayan çeşitli mobil sağlık uygulamaları bulunmaktadır. Mobil sağlık uygulamalarının üriner semptomların kontrolü ve pelvik taban kas egzersizi uygulamasının yaygınlaşması için etkili olacağı ve klinik olarak önemli iyileşmeler sağlayabileceği belirtilmektedir.İsveç'te stres üriner inkontinansa yönelik geliştirilen bir mobil uygulama üzerinden yapılan randomize kontrollü çalışma sonuçlarına göre, mobil uygulamayı günlük düzenli kullananlarda semptom şiddetinde düzelmeler olduğu, yaşam kalitesinin arttığı, kadınlar için etkili, klinik açıdan da önemli gelişmelerin sağlandığı bulunmuştur. Bir başka çalışmada da uygulamaların inkontinans tedavisi için yararlı, insanlar için kolay erişilebilir ve kullanışlı olduğu belirtilmiştir. Mobil uygulamalarda, eğitim ve egzersizlerle ilgili istatistiksel kayıt tutulmakta ve başlangıç ve sondaki kasılma gücü, dayanıklılık, kontrol yeteneği, maksimum güç ile ilgili değerlendirme yapılabilmektedir. Üriner semptomları olan bireylerin bu semptomları belgeleyebilmeleri, ilerlemeyi görmeleri, müdahalelerin etkililiğini değerlendirmeleri ve sağlık profesyonellerine durum raporlayabilmeleri için günümüzde kullanılan mobil uygulamaların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması oldukça önemlidir.

Pelvik taban kas egzersizlerine yönelik mobil uygulamaların kanıta dayalı bilgileri içermesi, sağlık profesyonelleri ve hastalar için iki ayrı oturum seçeneklerinin olması ve bu uygulamalar konusunda hastalara danışmanlık verilmesi tedavinin etkililiğini arttırabilir ancak etkinliğini değerlendirebilmek için kontrollü çalışmalara ihtiyaç vardır. Hemşirelerin eğitici ve danışman rollerinden dolayı kadınları

düzenli PTKE uygulamalarını yaşamlarının bir parçası haline getirmeleri için teşvik etmeleri önerilmektedir.

P-213 - YENİDOĞAN VE ETİK

Dilek ZENGİN1, Hatice BAL YILMAZ1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Kendileri hakkında karar verme yeterliliği bulunmayan yenidoğanın sağlığını korumak, gereksinimi olan tedaviyi almasını sağlamak ve bebek için en yararlı olanı yapmak yenidoğan bakımında en önemli etik ilkelerdir. Etik ilkeler doğrultusunda yenidoğanın haklarını korunmak ve en üst düzeyde bakım almasını sağlamak yenidoğan hemşiresinin sorumluluğudur.

Yenidoğanın karar verme yetisinin olmaması nedeniyle bebek için yasal karar vericiler ebeveynleridir. Yenidoğan Hakları Barselona Deklerasyonu'na göre her yenidoğan yaşama hakkına sahiptir. Bu hakka dil, din, ırk, ekonomik durum, cinsiyet, doğum yeri ve diğer ayrımlar yapılmaksızın tüm insanlar ve hükümetler saygı göstermelidir. Ancak Deklerasyon'da"Yaşama sınırını aşan derecede immatür olan yenidoğanın yaşatılması için girişimde bulunulmamalıdır" ifadesi de yer almaktadır. Anne babalar normal bir bebek beklerken ciddi mental ve fiziksel anomalisi olan bir bebekleri olduğunda etik ikilemler yaşayıp, ileri derecede engelli doğan bebeğin tedavisini reddebilirler. Hemşire bebeğin yaşam hakkını savunma ve ya anne babaların tedaviyi reddetme isteğini kabul etme konusunda ikilem yaşayabilir. Çoğunlukla da yaşam ve ölümle ilgili karar verilme ihtiyacı olan bebekler arasında seçim yapılması, yararsız olan tedaviden kaçınılması, ölmek üzere olan yenidoğana yararsız tedavilerle ağrı ve acının yaşatılmaması gibi etik konuların değerlendirilmesi önemlidir. Ayrıca bebeğin ailesinin varlığı, bebeğin gereksinimi olan tedavi ve bakımın verilmesi gibi durumlar karar verme sürecine yansımaktadır. Bu nedenle yenidoğan yoğun bakım ünitesinde verilecek tüm kararların güvenilir bilimsel bilgi ve etik uygulamalara dayandırılmalıdır.

Yenidoğan yoğun bakım da çalışan sağlık çalışanlarının ikilem yaşanılan durumda verecekleri kararda;yenidoğan etiği hakkında bilgisi, ebeveynlerin kararı, karar vericinin belirlenmesi gibi durumlar belirleyici olmaktadır.

P-214 - KOLOREKTAL KANSERDEN KORUNMA VE HEMŞİRENİN SORUMLULUKLARI

Gülsüm Nihal ÇÜRÜK1, Hatice YÜCELER KAÇMAZ2,

1İzmir Ekonomi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Kolorektal kanserden (KRK) korunmaya yönelik hemşirenin sorumlulukları hakkında bilgi vermek ve farkındalık oluşturmak amacıyla derlenmiştir.

Kolorektal kanserler (KRK), mevcut birçok tarama ve tanılama yöntemi olmasına rağmen, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemli bir sağlık sorunu olmaya devam etmektedir. Bu hastalıkla ilişkili morbidite ve mortalitenin azaltılmasında tarama yöntemlerinin önemli olduğunu gösteren kanıtlar bulunmaktadır. Bireylere risk değerlendirmesinin yapılması ve uygun tarama yöntemlerine yönlendirilmeleri gerekir.

Hemşirelerin risk değerlendirmesi ve tarama yöntemleri konusunda eğitim vermesi gibi rolleri hafife alınmamalıdır. Kanser kontrolünde hemşire kanseri önleme, tarama ve tanılamada danışmanlık yapma, bakım verme, sağlık eğitimi yapma, kanser vakalarını yönetme ve araştırma yapma rollerine sahiptir.

Uygun KRK taramaları ile KRK ilişkili morbidite ve mortalite azaltılabilir ve bireyin yaşam kalitesi artırılabilir.

P-215 - YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE AİLE MERKEZLİ BAKIM

Dilek ZENGİN1, Hatice BAL YILMAZ1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ,

Yirminci yüzyılın ortalarına kadar sağlık çalışanları yaygın bir şekilde çocukların hastaneye aileleri ile kabul edilmemesi gerektiğini düşünmekteydi. Bu durum, kronik hastalığı nedeniyle uzun süre hastanede kalan çocuklarda psikososyal travmaya yol açmıştır. Florance Blake 1954 yılında, çocuğun hastanede yalnız kalmasının getirdiği olumsuz sonuçları ortaya koyan ilk araştırmacı hemşiredir. 1970 ve 1980'li yıllarda ailelerin çocuklarının bakımına aktif katılımı görüşü hastanede yatan çocukların duygusal ve gelişimsel gereksinimlerinin karşılanmasını sağlamış ve 1990'lı yıllarda aile merkezli bakım felsefesinin benimsenmesine katkıda bulunmuştur.

Aile merkezli bakım felsefesi, bakımın planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde ailenin bakıma katılması ve çocuğun bakımında sağlık çalışanı kadar söz sahibi olduğunun kabul edilmesidir. Çocuk sağlığı hemşireliğinde aile merkezli bakım; çocuk ve ailesinin fiziksel, duygusal, sosyal, entellektüel, kültürel ve spiritüel yönlerden bir bütün olarak ele alındığı holistik/bütüncül bakım yaklaşımlarını içerir. Yenidoğan yoğun bakım ünitesindeki fiziki koşullar; bebeğin kuvözde olması, gürültü, yüksek teknolojili cihazlara bağlı olması, bebeğe bağlı cihazların ailelerin belirli mesafede kalmasına neden olması ve ailenin cihazları kontrol edememesi gibi nedenler kendilerini yetersiz hissetmelerine neden olmaktadır. Bakımdan uzak tutulan, bebeğine ulaşmaya çalışan anne gergin, sinirli olabilir, kendini güçsüz hissedebilir. Aile merkezli bakım kapsamında hemşire bebeğin aile ile bir bütün olduğunu kabul eder. Bebeğin sağlığının kazanılması, sürdürülmesi için hemşire ve ebeveyn birlikte hareket etmelidir. Hemşire terapotik ilişki içerisinde ebeveynlerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde bakım vermelidir. Hemşire ebeveynlerin stresini artırıcı etmenleri tanımlamalı ve ebeveynlere açıklamalar yapmalıdır. Yenidoğan yoğun bakımda tüm sağlık çalışanları annenin bebeğin bakımına katılması konusunda güvenini artırmalı, bebeği ile iyi ilişki kurmasını desteklemelidir. Anne, bebeğini tutmak, bakımına katılmak ve bebeğini istediği zaman görebilmek gibi konularda desteklenmelidir.

Bebeğin güvenlik, sağlık, korunma ve beslenme gibi konularda anneye bağımlı olduğu dönemde, anne ile kurulan erken bakım ilişkisinin bebeğin gelişimi üzerine olumlu etkisi bilinmektedir. Prematüre bebekler gibi yüksek riskli hastalarda anne ile bebeğin birlikte yatırılması, annenin bilgi ve tecrübelerinin artmasını, ayrıca bebeği ile bağ geliştirmesini sağlar. Ailenin bebeğin bakımına katılması, yenidoğan ünitesinde çalışanlara duyduğu güvenin artmasını sağlarken kaygı ve stresin azalmasına da etkili olabilir. Bu durum bebeğin bakım kalitesinin artmasını ve uzun dönemde olumlu gelişimsel sonuçların görülmesini destekler.

P-216 - TREACHER COLLİNS SENDROMLU BİR OLGUNUN ODYOLOJİK, KONUŞMA VE DİL DEĞERLENDİRMESİ

Gülce KİRAZLI1, Pelin PİŞTAV AKMEŞE2, Fatih ÖĞÜT3, Tayfun KİRAZLI3,

1Ege Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 2Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü, 3Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi KBB ABD,

Treacher Collins Sendromu (TCS), nadir bir genetik bozukluktur. Bu sendromun insidansı 1/50.000'dir. TCS, birinci ve ikinci brankiyal yarık gelişim bozukluğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Vakaların %40'ında kalıtımsal olarak görülmektedir. Klinik bulguları tipik olarak yarık damak, koanal atrezi, iletim tipi işitme kaybıyla birlikte dış kulağın malformasyonu, yüz kemiklerinin hipoplazisi ve göz kapağının kolobomudur. Bu çalışma, nadir görülen bu olgunun işitme, konuşma ve dil gelişimi açısından takibini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

4 yaş 10 aylık olan Treacher Collins Sendromuna sahip hasta, Ege Üniversitesi Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı'na otolojik ve odyolojik değerlendirme amacıyla yönlendirilmiştir. Hastanın annesi sensörinöral tip işitme kaybına sahip olup işitme cihazı kullanmaktadır. Hastada bilateral dış kulak atrezisi, solunum problemi, göz kapağında kolobom ve yüz anomalisi mevcuttur. Hasta işitme, konuşma ve dil gelişimi açısından ileri odyolojik, konuşma ve dil testleriyle değerlendirilmiştir.

Kliniğimizde hasta otoskopik muayeneden sonra elektrofizyolojik ölçümler ile değerlendirilmiştir. Klik uyaran ile yapılan işitsel uyarılmış beyin sapı cevap (BERA) odyometrisinde hava yolunda bilateral 65 dB nHL şiddetinde V. dalga elde edilmiştir. Kemik yolu ABR'de bilateral 45 dB nHL şiddetinde V.dalga saptanmıştır. Yapılan konuşma ve dil değerlendirmesinde, hastanın gelişimi yaşıtlarından geri olarak elde edilmiştir. Bilateral mikst tip işitme kaybı olan hasta her iki kulakta da konvansiyonel işitme cihazından fayda görmediği için, hastaya temporal kemiğe implante edilen işitme cihazı (BAHA) softband olarak takılması önerilmiştir.

İşitme kaybı treacher collins sendromunda sık görülen bir bulgudur. Tanı konulduğunda bu sendromun kontrolleri için başta otolojik ve odyolojik açıdan olmak üzere dil ve konuşma değerlendirmesinin yapılmasına öncelik verilmesi ve multidisipliner yaklaşımda düzenli aralıklarla takibin yapılması önerilmektedir.

P-217 - ÇOKLU KANAL TUTULUMU OLAN BPPV TEDAVİSİNDE EPLEY VE BARBEQUE MANEVRALARININ ETKİNLİĞİ

Merve USTA1, Gülay GÜÇLÜ ASLAN1, İbrahim ÇUKUROVA1,

1Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi,

Benign paroksismal pozisyonel vertigo (BPPV), periferik vertigonun en yaygın görülen nedenidir, nöroloji ve kulak burun boğaz polikliniklerinde önemli sayıda hastada görülür. BPPV'de nistagmusun yönünü ve karakterini tutulan semisirküler kanal ve altta yatan fizyopatolojik mekanizma belirler. Patolojinin olduğu kanalı belirlemek için manevralar yapılır ve tutulan kanala göre çeşitli repozisyon manevraları tedavide kullanılır. Repozisyon manevraları hastalığı ortaya çıkaran patolojinin direkt olarak tedavi edilmesini amaçlayan manevralardır. Minimum riskleri yanında oldukça etkin olduklarından, BPPV tedavisinde ilk seçenek olarak uygulanmaları gereken yöntemlerdir. Çoklu kanal patolojileri hem tanısal hem de tedavi basamakları açısından farklı zorluklar içermektedir. Sunulan bu olgu ile tedaviye dirençli çoklu kanal tutulumu olan BPPV için uygulanan Epley ve Barbeque manevraların etkinliğinin gösterilmesi amaçlanmıştır.

Baş hareketleriyle tetiklenen ,kısa süreli, nörovejetatif yakınmaların eşlik ettiği etrafın döndüğü tarzda baş dönmesi tarifleyen 62 yaşındaki bir erkek olgu sunulmuştur.

Olguya, yapılan Dix- Hallpike testi sonrası sağa ve sola yatışta geotrofik horizontoratatuvar nistagmus görülerek sağ ve sol posterior kanal BPPV tanısı konmuştur. Yapılan roll testi sonrasında sağa yatışta ageotrofik horizantal nistamus görülerek sol horizantal kanal BPPV tanısı konulmuştur. Tedaviye dirençli çok kanallı benign paroksismal pozisyonel vertigolu hastaya tedavide Epley ve Barbeque manevraları uygulanmıştır. Repozisyon manevraları uygulanarak semptomların büyük oranda iyileşmesi sağlanmış ve ev egzersiz programı olarak horizontal ve vertikal bakış stabilitesi egzersizleri önerilmiştir.

Çok kanallı BPPV vakaları istisnai olmasa da, klinik tanı ve tedavide önemli zorluklar içermektedir. Tedaviye yönelik doğru manevranın seçiminde provakatif testlerle elde edilen nistagmus bulgularını doğru analiz etmek önemlidir. Uygulanan vestibüler rehabilitasyon yöntemleri ile olguda tam düzelme sağlanmıştır.

P-218 - KULAK ÇINLAMASI(TİNNİTUS) OLAN VE KULAK ÇINLAMASI(TİNNİTUS) OLMAYAN YETİŞKİNLERİN BENLİK SAYGISI,DEPRESİF DUYGULANIM VE PSİKOSOMATİK BELİRTİ DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

OSMAN KALKAN1, YAĞMUR KÖYEL1, EZGİ SULTAN KAYA1, HASRET ÜLGER1, PELİN ÖZCAN1, İMRAN KILIÇ2, Ezgi OSMANOĞLU3, FATİH ÖĞÜT1,

1EGE ÜNİVERSİTESİ, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ, 3Jandarma Genel Komutanlığı,

Çalışmamızda 18-60 yaş aralığındaki kulak çınlaması(tinnitus) olan ve kulak çınlaması(tinnitus) olmayan yetişkinlerin Rosenberg benlik saygısı ölçeği testi ile benlik saygısı,depresif duygulanım ve psikosomatik belirti düzeylerinin kıyaslanmasıdır.

Çalışmamızda 18-60 yaş aralığındaki kulak çınlaması (tinnitus) olmayan ve kulak çınlaması(tinnitus) olan yetişkinlerin Rosenberg benlik saygısı ölçeği testi kullanılmış ve benlik saygısı, depresif duygulanım ve psikosomatik belirti düzeyleri arasındaki farklılıklar araştırılmıştır.

Çalışmaya 33 kulak çınlaması(tinnitus) olan ve 20 kulak çınlaması(tinnitus) olmayan gönüllüler dahil edilmiştir. Çalışmaya katılan kulak çınlaması(tinnitus) olmayan 20 gönüllüden 20'si de yüksek benlik saygısına sahiptir. %100'ü aynı kategoride yer almıştır. Çalışmaya katılan 33 kulak çınlaması(tinnitus) olan gönüllüden 28'i (%84.8'i) yüksek benlik saygısına sahipken 5'i (%15.2'si) orta düzeyde benlik saygısına sahiptir. Çalışmaya katılan kulak çınlaması(tinnitus) olmayan 20 gönüllüden 8'i (%40'ı) depresif duygulanıma sahip değilken, 12'si (%60'ı) az depresif duygulanımına sahiptir. Çalışmaya katılan 33 kulak çınlaması(tinnitus) olan gönüllüden 6'sı (%18.2'si) depresif duygulanıma sahipken,15'i (%45.5'i) az düzeyde depresif duygulanıma sahipken ,12 kişi (%36.4'ü) orta düzeyde depresif duygulanıma sahiptir. Çalışmaya katılan kulak çınlaması(tinnitus) olmayan 20 gönüllüden 19'u (%95'i) az psikosomatik belirtiye sahipken 1'i (%5'i) orta düzeyde psikosomatik belirtiye sahiptir. Çalışmaya katılan 33 kulak çınlaması(tinnitus) olan gönüllüden 14'ü (%42.4'ü) az psikosomatik belirtiye sahipken, 8 gönüllü (%24.2'si) orta düzeyde psikosomatik belirtiye sahip ve 11 gönüllü (%33.3'ü) yüksek düzeyde psikosomatik belirtiye sahiptir.

1) Kulak çınlaması(Tinnitus) olup olmamasının benlik saygı arasında fark yaratmadığı görülmüştür. 2) Kulak çınlaması(Tinnitus) olup olmamasının depresif duygulanım ile pozitif yönde ilişkisi vardır. 3) Kulak çınlaması(Tinnitus) olup olmamasının psikosomatik belirti düzeyleri ile pozitif yönde ilişkisi vardır.

P-219 - SANTRAL İŞİTSEL İŞLEMLEME BOZUKLUKLARINDA (S) İİB TERAPİ YAKLAŞIMLARI

Seval CEYLAN1,

1ATATÜRK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ KULAK BURUN BOĞAZ KLİNİĞİ, İZMİR,

Santral İşitsel İşlemleme Bozukluğu (S)İİB: İşitsel uyaranın nöral işlemlenmesinde bozukluk vardır. Periferik işitme sistemiyle alınan işitsel bilginin santral işitsel yollardan işitsel kortekse kadar iletimi ve işlemlenmesi bozulmuştur. Santral sinir sistemi plastisitesini korumak ve fonksiyonel bozuklukları azaltmak için erken müdahale önemlidir. ASHA (2005) tarafından (S) İİB tedavisinde top-down (yukarıdan aşağıya) ve bottom-up (aşağıdan yukarıya) tedavi yaklaşımlarının her ikisinden de yararlanılması gerektiği belirtilmiştir.

Top Down Model: Network model olarak tanımlanan top down model sinir sisteminde bilginin işlenmesine ağırlık verir. Bu model öğretmen desteklidir. Modelin amacı; bilişsel ve dil stratejilerini geliştirerek fonolojik farkındalığı arttırmaktır. • Sınıfta oturma yerlerinin düzenlenmesi, öğretmenin anlaşılır şekilde konuşması ve önemli bilgilerin tekrar edilmesi, • Hastalar kendine güven ve problem çözme konularında bilişsel olarak eğitilir. Dil, konuşma terapistleri ve eğitimcilerin kullandığı 3 çeşit top-down yaklaşım vardır. 1. Fast ForWord (FFW): Dil ve konuşma bozukluklarında fonolojik becerileri geliştirmek ve işitsel eğitim sağlamak amacıyla kullanılan bir bilgisayar oyunudur. 2. Lindamood Phonetic Sequencing (LIPS): Okuma zorluğu çeken 5 ile 9 yaş arasındaki çocuklarda spesifik sesler üretilirken dudak, dil ve ağız pozisyonlarının öğretilerek heceleme ve okumaya yerleştirilmesi esasına dayanır. 3. Fonolojik Farkındalık Eğitimi): Çocuklarda tanıma, çıkarma, belirleme, ritim sağlama veya ses yineleme öğretimini içerir.

Bottom-Up Model: Daha çok odyologlar tarafından desteklenir. Akustik sinyalin arttırılması, işitsel eğitim ve çevresel düzenlemelerden oluşur. 1. Gürültü etkisini azaltmak için sınıf değişikleri yapmak ve görsel işaretler kullanmak, 2. Dinlemede FM sistemi veya işitme cihazı kullanımı, 3. Hastaların direktifleri yerine getirme becerilerini geliştirmek 4. Dikotik (Dichotic) İşitsel Eğitim: İki farklı işitme uyaranı simultane olarak iki kulağa gönderilerek eğitim gerçekleştirilir. Dil problemleri, okuma problemleri ve (S)İİB olan hastalarda bu yöntem kullanılır. 5. Konuşma–Ses diskriminasyonu eğitimi 6. Earobic: Çocuklarda işitsel becerilerin geliştirilmesine odaklanan ve fonemik farkındalığa yardımcı olan bir okuma programıdır. Bilişsel ve dil becerilerinin gelişmesinde etkilidir. (S)İİB'da Tomatis Yöntemi: İletişim ve öğrenme bozuklukları, otizm, (S)İİB olan hastalarda işitsel uyaran olarak müzik kullanılan bir terapi yöntemidir. Tomatis yöntemi 4 evrede uygulanabilir. Bu evreler pasif evre, aktif evre, stabilizasyon evresi ve koruma evresidir. Pasif evrede mozart müziği hastalara dinletilir Aktif dönemde hastalarda şarkı söyleme ve konuşma gibi aktif faaliyetler gerçekleştirir. Stabilizasyon evresinde aktif ve pasif dinleme gerçekleştirilir.

(S) İİB hastalarında top-down ve bottom-up terapi yaklaşımlarının her ikisinden de faydalanılır. Son yıllarda (S)İİB hastalarında tomatis metodu kullanılması artmaktadır. Tomatis metodu işitsel algı, diskriminasyon ve işitsel hafıza konularında gelişmeler sağlar.

P-220 - BİLATERAL SENSORİNÖRAL İŞİTME KAYIPLI HASTALARDA CE-CHIRP ABR VE CLICK ABR YÖNTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

SEVAL CEYLAN1, ATİLLA GÜMÜŞGÜN2, FERHAN FERATLAR1,

1ATATÜRK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ KULAK BURUN BOĞAZ KLİNİĞİ, İZMİR, 2ATATÜRK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ KULAK BURUN BOĞAZ KLİNİĞİ İZMİR,

CE-Chirp uyaran, koklear nöral gecikmeyi telafi etmek amacıyla Claus Elberling tarafından geliştirildi. İçerdiği periyodik frekans aralığından dolayı, baziller membranda bulunan karakteristik bölgelere aynı anda ulaşmaya yardımcı olur. Click ve CE-Chirp uyaranlar aynı frekans spektrumuna (350 Hz - 11300 Hz) sahiptir. CE-Chirp ün Click uyarandan farkı; kokleadaki nöral gecikmeyi telafi etmek için düşük, orta ve yüksek uyaran bileşenlerinin gönderilme zamanlarının ayarlanmasıyla kokleanın tüm frekans bölgelerini aynı anda uyarmasıdır. Bu çalışmanın amacı bilateral sensorinöral işitme kaybı olan hastalarda Click ve CE-Chirp uyaranla gerçekleştirilen işitsel beyin sapı yanıtını karşılaştırmaktır.

Bilateral sensorinöral işitme kaybı olan 21 erkek hastanın CE-Chirp ABR ve Click ABR bulguları karşılaştırıldı. Hastalar test sırasında sedatize edildi. CE-Chirp ABR ve Click ABR testleri; Eclipse EP 15 ABR sistemi, Rate: 20.1, Polarite: Alternating, Artefakt Dışlama: 40 µv, insert ER 3A kulaklık sistemi kullanılarak gerçekleştirildi. Her iki kulakta click uyaran kullanarak 100 dB'den başlayarak 10 dB'lik düşüşlerle eşik araştırıldı. Aynı test düzeni CE-Chirp uyaranla tekrar edildi.

CE-Chirp ABR ortalama test süresi, Click ABR' nin ortalama test süresinden daha kısa bulundu. CE-Chirp ABR eşikleri, Click ABR eşiklerinden daha iyi bulundu. CE-Chirp ABR 'nin dalga V latansları, Click ABR dalga V latanslarından farklı bulundu. CE-Chirp ABR V. dalga amplitüdleri Click ABR amplitüdlerinden farklı bulundu.

CE-Chirp uyaran ABR test süresini azaltır ve bize daha güvenilir sonuçlar verir. Sonuç olarak CE-Chirp ABR bilateral işitme kayıplı hastaların değerlendirilmesinde Click ABR' den daha avantajlıdır.

P-221 - DİKOTİK DİNLEME TESTİNDE SÜREKSİZ YUMUŞAK VE SERT ÜNSÜZLERİN HATALI YANITLARA ETKİSİ

Emre ESKİCİOĞLU1, Serhat TAŞLICA1, Çağdaş GÜDÜCÜ1, Barış NARİN1, Adile ÖNİZ1, Murat ÖZGÖREN1,

1Dokuz Eylül Üniversitesi,

Dikotik dinleme testi, beynin konuşma algısı temelindeki yapısal ve işlevsel asimetrik durumunu araştırmak için kullanılan önemli bir yöntemdir. Bu nedenle, dikotik dinleme testinde katılımcılara sunulan hece çiftlerinin ve tercih edilen hatalı hecelerin analiz edilmesi değerlidir. Bu çalışmada, hece kombinasyonlarının hatalı yanıtlara etkisini göstermek amaçlanmıştır.

Normal işiten, yakın zamanda üst solunum yolu enfeksiyonu geçirmemiş, sağlak, anadili Türkçe olan 32 birey (yaş: 21,72 ± 3,59; 16 kadın, 16 erkek) çalışmaya katıldı. Dikotik dinleme testinde iki kulağa /ba/, /da/, /ga/, /ka/, /pa/, /ta/ heceleri aynı anda gönderildi. Hecelerinin tüm ikili kombinasyonları rastgele değişen aralıklarla dinletildi. Katılımcılar ilk veya en iyi duydukları heceyi yanıt klavyesine sağ ellerini kullanarak işaretledi. Katılımcıların verdiği yanıt dinledikleri hecelerin ikisinden de farklı ise "hata" olarak kabul edildi. Süreksiz yumuşak ünsüzler (b, d, g) ile başlayan heceler uzun ses oluşum zamanlı (LVOT) heceler, süreksiz sert ünsüzler (p, t, k) ile başlayan heceler kısa ses oluşum zamanlı (SVOT) heceler olarak belirlendi. Hataların hece kombinasyonlarına göre dağılımları Ki-Kare uyum iyiliği testiyle incelendi.

Katılımcıların yaptığı hataların dağılımı anlamlı olarak beklenenden faklı bulunmuştur ($p<0,001$). Grupları karşılaştırdığımızda, sol kulağa LVOT, sağ kulağa SVOT hece çifti dinletildiğinde gözlenen hata sayısı beklenen hata sayısından yüksek bulundu. Her iki kulağa LVOT heceler dinletildiğinde gözlenen hata sayısı beklenenden düşük bulundu. Sol kulağa SVOT, sağ kulağa LVOT hece dinletildiğinde veya her iki kulağa SVOT heceler dinletildiğinde ise gözlenen hata sayısı beklenenden farklı bulunmadı.

Dikotik dinleme testinde katılımcılara dinlettirilen hece çiftlerinin yumuşak ve sert ünsüzler ile ne şekilde düzenlendiği ve bu hecelerin hangi kulağa gönderildiği hata oranlarını etkilemektedir. Katılımcıların özellikle aynı anda sert ve yumuşak ünsüzlerle başlayan heceleri duyduklarında daha çok hata yaptıkları görülmüştür. Hataların farklı ses oluşum sürelerine (Voice Onset Time) sahip hecelerde daha sık ortaya çıkıyor olması beynin sesin zamansal ayrımı ve dil işlemleme mekanizmalarının anlaşılmasına ışık tutabilir.

P-222 - TÜRKİYE ULUSAL YENİDOĞAN İŞİTME TARAMASI : DÜNÜ, BUGÜNÜ

Figen GÜNDÜZER1,

1Hacettepe Üniversitesi,

Bu çalışmada, işitme kaybıyla doğan ya da doğum sonrası dönemde işitme kaybı ortaya çıkan çocuklarda, işitme kaybının çocuğun konuşma gelişimini etkilemeden, psikolojik ve sosyal açıdan sağlıklı bir birey olarak toplumdaki yerini almasını sağlayacak şekilde erkenden saptanması ve bu konunun önemi konusunda sağlık personelinin ve toplumun bilinçlendirilmesi amacıyla başlatılan, Türkiye Ulusal Yenidoğan işitme taramasının gelişim sürecini anlatmak amaçlanmıştır.

Tarama, hedeflenmiş bir populasyonda belli bir bozukluğun semptom vermeden önce tespit edilmesi amacıyla yapılır. Taramada amaç, hasta olanı olmayandan ayırmak ve erken tedavisini sağlamaktır. Tarama testleri, hastalıkların belirti ve bulgu vermeden belirlenmesini sağlar. Tanılanmamış ya da geç tanılanmış doğumsal işitme kaybı, çocuğun dil, sosyal, duygusal, bilişsel, akademik gelişimini ve vokalizasyonunu dolayısıyla yaşam kalitesini önemli derecede etkiler. Yenidoğan İşitme Tarama Programlarına ilişkin istatistikler, sağlıklı yenidoğanlarda işitme kaybı oranı 1-3/1000 arasında iken, bu oranın yenidoğan yoğun bakım bebeklerinde %2-4 olduğunu göstermektedir. Yenidoğanlarda işitme kaybının tanısı en azından 100 yıldır çok sayıda çalışmaya konu olmuştur. Türkiye'de Yenidoğan İşitme Tarama Programı 2004 yılında Ulusal program olarak uygulanmaya başlamıştır.

Son beş yılın istatistiklerine bakıldığında Türkiye'de Yenidoğan İşitme kaybı oranı 2,2/1000'dir. 2000 Yılında Ankara'da 1 merkez ile başlayan çalışmalar 2005 Yılında 24 ilde 36 merkeze, 2012 yılında 81 ilde 863 merkeze ulaşmıştır.

Yenidoğan işitme taramalarının evrensel boyutta yaygınlaştırılması, her bebeğin işitmesinin kabul edilmiş objektif test yöntemleriyle test edilmesi, her ülkenin kendi koşullarına göre bir tarama protokolü oluşturması ve yenidoğan işitme taramalarının öncelikle doğum hastanelerinde başlatılması önerilmektedir.

P-223 - ÇOK KÜLTÜRLÜ DANIŞMANLIK

EBRU BAŞKAYA1, ÇİĞDEM KAYA1, PERİHAN SOLMAZ1,

1UŞAK ÜNİVERSİTESİ,

Postmodernist düşüncenin etkisiyle çeşitlilik, etnik köken, kültürel farklılıklar, çok kültürlülük, alt kimlik, kişisel özgürlükler ve kültürel kimlik gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Bu kavramların ortaya çıkmasıyla beraber psikolojik danışma ve psikoterapi alanlarındaki çağdaş yaklaşımlar da şekillenmeye başlamıştır. Pedersen ve Lee, son otuz yıl içerisinde çok kültürlü danışmanlığın, önemli ruh sağlığı yaklaşımlarından birisi haline geldiğini vurgulamaktadır. Watkins, çok kültürlü danışmanlık yaklaşımını; psikolojik danışmanın dördüncü kuvveti olarak nitelendirmektedir. Çok kültürlü danışmanlık, psikolojik danışma süreci ve sonucu üzerindeki kültürel, etnik ve ırksal etkileri vurgulayan yaklaşımları içermekte olup; danışanın ve danışmanın kültürel farlılıklarını, danışmanlık kuram ve uygulamasını eşit biçimde önemseyen bir psikolojik yardım sürecidir. Çok kültürlü danışmanlıkta, dil ve iletişim en temel bileşendir. Kültürler arası iletişimin alanı, iletişimin hem sözel hem de sözel olmayan şekillerine yönelik bakış açılarının ortaya konmasını sağlar. Çok kültürlü danışmanlık uygulamaları; çok kültürlü danışmanlık yaklaşımından kaynaklanan kavramlarla zenginleşmiştir. Bu kavramlardan bir tanesi farkındalıktır. Farkındalık; artık bir meslek olarak danışmanlığın, yalnızca belli bir kültürel gruptan gelen danışanlarla ilgilenmediği gerçeğini içermektedir. Aynı zamanda ortaya çıkan bu kavram, meslek içerisinde etkin olmayı ve yeni bir toplumsal sorumluluk duygusuna sahip olmayı da gerekli kılmıştır. Danışmanlar, danışanın problemlerine çözüm ararken, problemi ortaya çıkaran temel değişkenlerden birinin sınırlı kültürel ortamlar olduğunu bilmelidirler. Çünkü çok kültürlü danışmanlık yalnızca danışman ile danışan arasında bir ilişki olmanın da ötesinde; kültürler arası iletişim ve etkileşimi artırmak için de etkili bir yoldur. Çok kültürlü danışmanlığın kuramsal temeli; Rogers'ın da belirttiği gibi aile ortamının, kültürün ve danışmanlık uygulamalarının yalnızca bireylerin benliklerinin gelişimine katkıda bulunmadığı; bu bileşenlerin etkilerinin insan ilişkilerinin yer aldığı birçok ortam için de geçerli olduğu sayıltısına dayanır. Sonuç olarak; küreselleşmenin artmasıyla birlikte çok kültürlü danışmanlık giderek daha da önem kazanmaktadır. Bununla birlikte hemşirenin rollerinden biri de danışmalık rolüdür. Bu kapsamda farklı kültürlere sahip olan bireylerin kültürel değerlerine saygı duyulmalı ve bu doğrultuda gerekli hemşirelik bakımları verilmelidir.

P-224 - YAŞLILIK VE BESLENME

Kerime ÖĞÜT DÜZEN1, Serdal ÖĞÜT2,

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Yaşlılığa bağlı hastalıkların önlenmesinde, geciktirilmesinde ve tedavi edilmesinde beslenme etkin bir rol oynamaktadır. Yeterli ve dengeli beslenme, fonksiyonel durumun sürdürülmesi ve sakatlıklardan korunmada önemlidir. Bu derleme yaşlılık döneminde beslenmenin önemi konusunda bilgi vermek amacıyla yapılmıştır.

Nüfusun yaşlanması, 21. yüzyılda ön plana çıkan en önemli demografik olgulardan biridir. Günümüzde dünyada, insanlar daha uzun yaşamakta, doğum oranları azalmakta ve dolayısıyla yaşlı nüfus sayısal ve oransal olarak artmaktadır. Türkiye'de yaşlı nüfus 2012 yılında 5 milyon 682 bin 3 kişi iken son beş yılda %17,1 artarak 2016 yılında 6 milyon 651 bin 503 kişi oldu. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise 2012 yılında %7,5 iken, 2016 yılında %8,3'e yükselmiştir. Yaşlılık bütün canlılarda görülen biyolojik bir süreçtir ve zaman faktörüne bağlı olarak kişinin çevreye uyum sağlama yeteneği ile hücre fonksiyonlarının iç ve dış faktörler arasında denge kurma potansiyelinin kademeli olarak azalmasıdır. Beslenme ise, insanın büyüme, gelişme, sağlıklı ve üretken olarak uzun süre yaşaması için gerekli olan ögeleri vücuduna alıp kullanabilmesidir. Yaşlılık döneminde beslenme sağlığın en önemli belirliyicilerinden biridir. Yaşlılığa bağlı hastalıkların önlenmesinde, geciktirilmesinde ve tedavi edilmesinde etkin bir rol oynamaktadır. Yaşlılık döneminde yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması; sağlığın korunması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesi, yaşam süresinin ve kalitesinin arttırılmasında önem taşımaktadır. Yaşlılıkta sağlıklı beslenmede; besin çeşitliliği sağlanmalıdır, günde en az üç öğün beslenilmelidir, ideal vücut ağırlığı ve kas gücü korunmalıdır, besinler doğru hazırlanmalı, doğru pişirilmeli ve doğru saklanmalıdır, sebze ve meyve tüketimi arttırılmalıdır, ekmek ve diğer tahıllar yeterli miktarda tüketilmelidir, doymuş yağ tüketimi azaltılmalıdır, su ve diğer sıvılar yeterli miktarda tüketilmelidir, posa tüketimi arttırılmalıdır, kalsiyum içeriği yüksek besinler tüketilmelidir, tuz ve sodyum tüketimi azaltılmalıdır, şeker tüketimi azaltılmalıdır, alkol ve sigara içilmemelidir.

Beslenme, yaşamın her döneminde sağlığın temelini oluşturur. Yaşlılık döneminde de yeterli ve dengeli beslenme ile yaşlılıktaki sağlık sorunlarının azalması, yaşla beraber ortaya çıkan kronik hastalıkların olumsuz etkilerinin azalması ve sağlıklı yaşam süresinin uzaması sağlanır.

P-225 - YAŞLIDA SOMATİK YAKINMALARA YAKLAŞIM

AYŞEN MERT BENGİ1, EMEL CEYLAN1, MAKBULE NESLİŞAH GAFUROĞLU TAN2, GÜLŞEN KURT3,

1ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ YAŞLI SAĞLIĞI VE BAKIMI AD, AYDIN, 2DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ AİLE HEKİMLİĞİ AD, İZMİR, 3NAFİZ KÖREZ SİNCAN DEVLET HASTANESİ, ANKARA,

GİRİŞ: Somatizasyon, psikolojik çatışma ve huzursuzluğu bedensel belirtilerle ifade etme eğilimidir(1). Fizik bulgularla açıklanamayan bedensel yakınmalarla giden, tıbbi yardım arama davranışıyla karakterize bir bozukluktur(2). Sıklıkla depresyon ve anksiyeteye eşlik eder(3). Somatik yakınmalarla başvuran yaşlılar hastalıklarının ve yakınmalarının fiziksel bir nedeni olduğuna dair güçlü bir inanç beslerler(4).

GELİŞME: Çalışmalar somatizasyonun her zaman her yerde görülebileceğini belirtmektedir(5). %90'ı 25 yaşından önce başlar ve ilk belirtiler ergenlik döneminde ortaya çıkar. Prevalansı kadınlarda %0.2-2, erkeklerde %0.2'den azdır(6). Çoğu çalışmada yaşla somatizasyon belirtileri arasında ilişki saptanmadığı bildirilmiştir. Yaşlı ve genç somatizasyon bozukluğu hastaları arasında demografik faktörler, sağlık hizmeti için başvurma sıklığı, tıbbi yardım arama davranışı açısından fark olmadığı gösterilmiştir(7). Tıbbi öyküler çevresel, belirsiz ve tutarsızdır. Yakınmalar dramatik, emosyonel ve abartılmış, canlı bir dille anlatılır. Hastalar bağımlı, benmerkezci ve övülmeye açtır(6). Hasta, yakınmasının kendisinden çok ne kadar hasta olduğu, hastalığının anlamı ve yaşantılarını ne kadar etkilediğiyle ilgilenir(8). Somatik yakınma ile başvuran yaşlı hastalarda depresyon, anksiyete, bedensel hastalık ve somatizasyon için yatkınlıkla giden kişilik özellikleri nedeniyle doğru tanı koymak zordur(7). Hastaların %50'sinde başka bir ruhsal bozukluk olabileceği de unutulmamalıdır(6). Yaşlıların yaşam aktivitelerindeki bağımlılık düzeyi arttıkça depresyon, anksiyete ve somatizasyon düzeylerinin yükseldiği saptanmıştır(9). Somatizasyon tanısı için Somatizasyon Ölçeği, SCL-90 Ruhsal Belirtiler Tarama Listesi, The Patient Health Questionnaire gibi ölçekleri kullanılabilir(10,11,12). Tedaviyi tek bir hekim üstlenmeli, muayene kısa sürmeli, her yeni somatik yakınma için kısa fizik muayene yapılmalı, ek laboratuvar tetkiklerinden kaçınılmalı, gerçek fiziksel semptomların olabileceği akılda tutulmalıdır(6). Yapılandırılmış davranış yönelimli grup terapileri düzenlenebilir. Depresyon eşlik ettiğinde trisiklik antidepresanlar, selektif seratonin geri alım inhibitörleri verilebilir. Bedensel yakınmalar için kullanılan ilaçlar gözden geçirilmelidir(13).

SONUÇ: Somatik yakınma ile başvuran yaşlı hastalarda komorbid bedensel hastalık, somatizasyon davranışı ya da hekime ait bazı faktörler nedeniyle doğru tanıyı koymak zordur. Tarama testlerinin kullanılması psikiyatrik bozukluğun psikolojik belirtilerini yakalamayı ve hastalığı tanımayı kolaylaştırır. Somatik yakınmalarda etkinliği kanıtlanmış tedavi bulunmamaktadır. Yaşlı hastalarda bedensel hastalıklar ve somatik yakınmalar arasındaki ilişki ve tedavi stratejileri net olarak anlaşılamamıştır(9).

P-226 - YAŞLıLARDA MULTİFAKTÖRYAL VE KOMPLEX BİR DURUM: SARKOPENİ

Ülkü Nur SÖKMEN1, Güzel DİŞCİGİL1,

1ADÜ Yaşlı Sağlığı Ve Bakımı ABD,

Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşlı nüfus giderek artmaktadır. Global yaşlanma birlikteliğinde yaşlıya ait kronik sağlık problemleri ve geriatrik sendrom kavramlarını gündeme getirmiştir. Geriatrik sendromlar, hastalık tanımıyla tam olarak açıklanamayan ,pratikte yaş ve hastalığın birçok sistem üzerinde etkileşmesi sonucu atipik semptomlarla kendini gösteren bulgular bütünüdür.Sarkopeni, kronik hastalıklar, sedanter yaşam, malnutrisyon gibi durumlara sekonder daha erken yaşlarda görülebilse de primer olarak 65 yaş ve üzerinde sıktır. Multifaktöriyel bir etkileşim sonrasında düşme ve kırıkların görüldüğü, fonksiyonelliğin azalıp bağımlılığın arttığı ve ölüm ile sonlanmasından dolayı sarkopeni bir geriatrik sendrom olarak değerlendirilir.Çalışmamızda sarkopeni ve sarkopeniye yaklaşım anlatılacaktır.

Sarkopeni ile ilgili bilimsel çalışmalar taranarak derleme yapıldı.Bu taramalarda sarkopeni,sarkopeniye yaklaşım,sarkopeni ve ayırıcı tanılar kelimeleri anahtar sözcük olarak kullanıldı.

Sarkopeninin başlamasında ve ilerlemesinde etkili olabilecek pek çok mekanizma vardır Bunların göreceli etkileri zaman içinde değişkenlik gösterebilir. Dönem dönem farklı mekanizmalar öne çıkabilir .Bu mekanizmaları ve altında yatan nedenleri iyi anlamak gerekir. Sarkopeni tanısı için kas kütlesi,kas gücü ve fiziksel performansın değerlendirilmesi ve bu parametreler için hangi yöntemin daha iyi olduğu ve aynı bireylerde farklı zamanlarda ki ölçümlerde ne tip değişikliklerin olacağının saptanabilmesi gerekir.

Sarkopeni yaşlılarda sık görülen,multifaktöryel, global bir sağlık sorunudur.Sarkopeni tanısı kas kütlesi,kas gücü ve fiziksel performansın doğru teknikler ve takiple değerlendirilmesi ile konulur.Sarkopenik bireylerin günlük yaşantılarında disabilitesi artmış ve fonksiyonel düzeyde azalma sözkonusu olduğu için kırılganlık tablosunun gelişmesi çok olasıdır.Düşmelerle ve hastaneye yatışla sonuçlanan ,uzun dönem bakım gerektiren ,tedavi maliyetlerini arttığı bir sürece neden olabilir.Uygun beslenme tedavileri ve doğru egzersiz programları sarkopeniden korunma ve Sarkopeni tedavisinin her aşamasında etkilidir.

P-227 - YAŞLILARIN EV ÇEVRESİ KOŞULLARI VE DÜŞME DURUMLARI

Nurcan KOLAÇ1, Saime EROL1, Ayşe YILDIZ2,

1Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Ana BİLİM Dalı, 2Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Gerontoloji Bölümü,

Yaşam alanının bireyin fiziksel ve fonksiyonel özelliklerine uygun olması, yaşam kalitesini arttırmakta ve düşme riskini azaltmaktadır. Bu çalışma, yaşlı bireylerin ev çevresi koşulları ve düşme durumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır

Araştırma, tanımlayıcı tasarım ile Türkiye-İstanbul İlinde bulunan dört Aile Sağlığı Merkezine yürütüldü. Araştırmanın popülasyonunu 2014 yılı Nisan-Kasım ayları arasında dört merkeze başvuran, 60 yaş ve üstünde, mental durumu iyi ve katılmak için gönüllü olan 188 birey oluşturdu. Araştırma için kurumlardan gerekli izinler alındı. Veriler araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda geliştirilen, dokuzu tanıtıcı, 44'ü yaşadıkları ev çevresi koşulları ve düşme durumlarını sorgulayan 53 sorudan oluşan anket formu kullanılarak görüşme yöntemi ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde), çevrenin düşmeye etkisini göstermek için ise ki-kare analizi kullanıldı.

Yaş ortalaması 73.54 olan bireylerin %39,9'u 70-79 yaş grubundadır. Katılımcıların %64.9'u kadın, %35,1' erkektir ve %51,6'sı ilkokul mezunudur. Bireylerin %75.5'i düzenli olarak bir ilaç kullanmakta olup en sık kullandıkları ilaç grubu %35,1'ile diyabet ve kolesterol ilaçlarıdır. Son bir yıl içinde en az bir kez düşenlerin oranı %33,0'tür ve düşmelerin %30,6'sı banyo, tuvalet, %27.4'ü bahçe ve çevresinde olmuştur. Bireyin yaşadığı ev ve çevre koşulları sorgulandığında: %76.6'sı kapılarında eşik olduğunu, %94.2'si evin zemininde halı kilim olduğunu, %43.6'sı küvet ve duşta tutunma barlarının olmadığını belirtti. Yaşlı bireylerin %46.3'ü koridorda kutu, masa vb. eşyalar bulunduğunu ($p<0.001$), %30.9'u gece lambası ($p<0.003$) , %18.1'i yatak başında etajer ($p<0.002$), %47.9'u telefon olmadığını ($p<0.003$) ve %8.5'i giyisi ve eşyalarına kolay ulaşamadığını ($p<0.002$) belirtti. Bireylerin %17.6'sı banyolarında havalandırma sistemi olmadığını ($p<0.003$), %10.6'sı terlik ya da ayakkabılarının kaydığını ($p<0.001$), %9.6'sı etek ve pantolon boylarının ayaklarına takıldığını ($p<0.001$) belirtmiştir. Tüm bu çevresel faktörler ile düşme arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Araştırma popülasyonun yaşam çevresi koşulları fiziksel ve fonksiyonel özelliklerine uygun bulunmamıştır. Düşmelerin büyük çoğunluğu banyo ve tuvalet çevresindeki olumsuzluklardan etkilenmektedir, sonucuna varılmıştır

P-228 - HUZUREVİNDE VE TOPLUMDA YAŞAYAN YAŞLI BİREYLERİN YAŞAM DOYUMU

Saime EROL1, Meryem DUMAN1, İsmail ÇAPAROĞLU1,

1Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Bu araştırma, kurumda ve toplumda yaşayan yaşlı bireylerde yaşam doyumunu ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışma tanımlayıcı araştırma tasarımı ile Şubat – Mayıs 2016 tarihleri arasında İstanbul'da iki huzurevi ve bir Aile Sağlığı Merkezi bölgesinde toplam 153 yaşlı birey ile yürütüldü. Araştırmanın verileri, demografik özellikler formu, Standardize Mini Mental Test ve Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ) kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile toplandı. YDÖ beş maddeli ve yedili likert tipi bir ölçektir. Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilip, Türkçe uyarlaması Köker (1991) ve Yetim (1993) tarafından yapılmıştır. Ölçekten alınan puan yükseldikçe yaşam doyumu da yükselmektedir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Kruskall-Wallis varyans analizi ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Etik kuruldan, kurumdan ve bireylerden gerekli izinler alınmıştır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin %43.8'i kurum, %56.2'si toplumda yaşamaktadır. Kadınların %44.1'i kurum, %55.9'u toplumda, erkeklerin %43.5'i kurum, %56.5'i toplumda yaşamaktadır. Okuryazar olmayan yaşlıların %50'si kurum %50'si toplumda yaşarken, yüksek öğretim görmüş olanların tamamı kurumda yaşamaktadır. Kurumda yaşayan bireylerin %28.4'ünün toplumda yaşayanların %22.1'inin aktivite düzeyi kötüdür. Tüm yaşlı bireyler Yaşam Doyumu Ölçeğinden ortalama 17.90±4.93 puan almışlardır. Kurumda yaşayan yaşlıların, evli olanların, eğitim düzeyi, gelir düzeyi yüksek olanların, kronik hastalığı olmayanların, ilaç kullanmayanların, düzenli egzersiz yapanların yaşam doyumları istatistiksel olarak anlamlı daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$).

Yaşlı bireylerin yaşam doyumları kurumda yaşamaktan olumlu yönde etkilenmektedir. Meni durumun evli olması, sağlıklı olmak, bağımsız olmak, eğitim düzeyi ve gelir düzeyinin yüksek olması yaşam doyumunu olumlu yönde etkilemektedir.

P-229 - KURUMDA VE TOPLUMDA YAŞAYAN YAŞLILARDA SOSYAL İZOLASYON VE YAŞAM MEMNUNİYETİ

Mehmet Fatih ELMAS1, Oya CAFEROĞLU1, Saime EROL1,

1Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Araştırma, kurumda ve toplumda yaşayan yaşlı bireylerin yaşam memnuniyeti, sosyal izolasyon düzeyleri ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı araştırma tasarımı ile yürütülen çalışmanın popülasyonunu, Ocak - Nisan 2016 tarihleri arasında, İstanbul'da iki huzurevi ve bir Aile Sağlığı Merkezinde araştırmaya alınma kriterlerini karşılayan toplam 124 yaşlı birey oluşturdu. Etik kuruldan, kurumdan ve bireylerden gerekli izinler alındı. Veriler, demografik özellikler anketi, Mini Mental Test, Nottingham Sağlık Profili"nin Sosyal İzolasyon alt boyutu ve Yaşam Memnuniyeti Anketi kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile toplandı. Nottingham Sağlık Profili 38 madde ve altı altboyuttan oluşmaktadır, sosyal izolasyon alt boyutu 5 maddelidir. Yaşam Memnuniyeti Anketi, beş maddeli ve yedili likert tipindedir, alınan yüksek puanlar yaşam memnuniyetinin yüksek olduğunu gösterir. Veriler, tanımlayıcı istatistikler, Kuruskal Wallins Varyans analizi, Mann-Whitney U testi ve Pearson korelasyon analizi ile değerlendirildi.

Toplumda yaşayan yaşlı bireylerin %50.7'si, kurumda yaşayanların ise %49.3'ü kadındır. Kurumda yaşayanların %44.2'sinde toplumda yaşayanların %55.8'inde kronik hastalığa sahiptir. Toplumda yaşayanların %45.9'u, kurumda yaşayanların %54.1'i ilaç kullanmaktadır. Toplumda yaşayan bireylerin sosyal izolasyon ölçeği puan ortalaması (61.96 ±29.75) kurumda yaşayanların ortalamasından (47.78 ±31.91) istatistiksel olarak anlamlı yüksek bulundu ($p<0.05$). Toplumda yaşayanların Yaşam Memnuniyeti Ölçeği puan ortalaması (18.66 ±4.87) kurumda yaşayanların puan ortalamasından (20.39 ±5.62) istatistiksel olarak anlamlı düşük bulundu ($p<0.05$). Kronik hastalığa sahip olmayanların ($p<0.05$), akraba ve arkadaş ilişkilerinden çok memnun olanların yaşam memnuniyeti puan ortalamaları memnun olmayanlardan istatistiksel olarak anlamlı yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Yaşam Memnuniyeti ve sosyal izolasyon ölçeği puan ortalamaları arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon saptanmıştır ($r= -.400$; $p=0.00$).

Toplumda yaşayan yaşlıların sosyal izolasyonları kurumda yaşayanlardan daha yüksek ve yaşam memnuniyetleri daha düşüktür. Yaşam memnuniyeti kronik hastalığa sahip olmayan, akraba ve arkadaş ilişkilerinden çok memnun olanlarda daha yüksektir.

P-230 - YAŞLILARDA SİRKADİYEN RİTME BAĞLI UYKU BOZUKLUKLARI VE GÜNLÜK YAŞAMA YANSIMASI

Halime TOZAK YILDIZ1, Mesut YILMAZ1,

1Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Bu çalışma; yaşlılarda sirkadiyen ritme bağlı uyku bozukluklarını ve günlük yaşam üzerindeki etkilerini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Tanımlayıcı ve analitik olarak planlanan çalışma deneysel olmayan tasarım modelindedir. Çalışma bir devlet hastanesinin dahiliye polikliniğine başvuran 60 yaş üstü 100 bireyin gönüllü katılımıyla yürütülmüştür. Veriler 22 soruluk anket kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS 15.0 programında frekans, yüzde hesaplamaları ve ki-kare testleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Karşılaştırmalarda 0.05 önemlilik düzeyi kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin tanımlayıcı özellikleri incelendiğinde, %52.0'sinin erkek, %29.0'u 60-64 yaş arası, %52.0'si ilkokul mezunu, %55.0'i evli, %55.0'i orta gelir düzeyinde, %81.0'inin çocuğu olduğu ve %41.0'ininde eşiyle birlikte yaşadığı, %74.0'ünde kronik hastalık bulunduğu ve ilaç kullandığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan yaşlıların %78'inde uyku sorunu olduğu belirlenmiştir. Uyku sorunu yaşama ile günlük yaşam alışkanlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Uyku sorunu yaşama ile çay kahve tüketimi (X2:3.98), sigara kullanımı (X2:0.03), odanın güneş ışığı alma durumu (X2:3.97) ve unutkanlık/ dikkat eksikliğinden şikayet etme durumu (X2:4.85) arasında istatiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır($p<0.05$). Araştırmaya katılan yaşlıların uyku sorunlarını ile uyku özellikleri arasındaki ilişki incelendiğinde; günlük ortalama uyku saatleri (X2:10.3), her gün alışkın olduğu saatte uyuma (X2:3,89), uykuya dalma sorunu olması (X2:16.5), sabah kalktığında dinlenmiş hissetme (X2:12.54), gece uyku arasında sık uyanma(X2:31.9), uykuya dalarken bacaklarında huzursuzluk hissetme(X2:15.7) ve gün içerisinde uyku atağı olma durumları (X2:17.0) arasında istatiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır($p<0.05$).

Yaşlanma ile birlikte uyku sorunlarında ve uyku kalitesinde azalma olduğu görülmektedir. Çalışma sonucunda yaşam alışkanlıklarının ve uyku özelliklerinin uyku sorunlarını etkilediği belirlenmiştir. Yaşlı bireylerin uyku kalitesini arttırmaya yönelik yaşam tarzı değişiklikleri yapmaları önerilebilir.

P-231 - YAŞLILARDA MOBİLİTEYİ ETKİLEYEN ÜÇ AYAK PATOLOJİSİ

Engin PÜLLÜM1, Rahşan ÇEVİK AKYIL2,

1Aydın Devlet Hastanesi Fizyoterapi Birimi, 2ADÜ Söke Sağlık Yüksek Okulu,

Yaşlı kişilerin kendine yetebilme ve bağımsızlığını sürdürebilme yeteneğini iki önemli faktör belirlemektedir, bunlar; bilincin iyi olması ve ambulasyonu sürdürebilme yeteneğidir. Ambulasyonla direkt ilişkisi nedeniyle yaşlılarda görülen ayak sorunları özel önem taşımaktadır. Ayak sorunlarından kaynaklanan immobilite, yaşlıların yaşam kalitelerini ve toplumun üretici bir üyesi olarak kalma yeteneklerini önemli ölçüde sınırlandırmaktadır. Ayak sorunları, yaşlılarda önemli bir sorun oluşturan düşmenin risk faktörleri arasında anlamlı bir yer tutmaktadır. Düşmeler, yaşlılarda yaralanmalarla ilişkili ölümlerden büyük ölçüde sorumlu tutulmakta; düşmeler sonucunda hayatta kalanlar da aktivitenin kısıtlanması, yumuşak doku yaralanmaları, kırıklar gibi çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmakta ve sonuçta uzun süreli hastane bakımı ve immobilizasyona ihtiyaç göstermektedir.

Plantar fasiitis, fasyanın özellikle kalkaneusa yapışma yerinde tekrarlayan mikrotravmalar sonucu oluşan bir aşırı kullanım yaralanmasıdır. Nedenleri, antrenman programında yapılan değişiklikler, uzun süreli sert zeminde yürüme, ayakta durma veya merdiven çıkma, muayenede plantar fasyanın kalkaneusa yapışma yerinde palpasyonla ağrı vardır, baş parmak dorsifleksiyonu ağrılı olabilir. Halluks valgus, başparmağın diğer parmaklara doğru lateral olarak saptığında ve ilk metatarsal baş medialde belirginleşir, HV, yaşlılarda sık karşılaşılan bir durumdur ve kurumsal ve klinik ortamlarda yüksek prevalans oranları (% 74'e kadar) görülmekle birlikte önemli fonksiyonel sakatlık, ayak ağrısı oluşturur. Nedenleri, Sıkı ayakkabı, bunyon, arka ayak pronasyonu, pes planus, aşil tendon kontraktürü, yaygın eklem laksitesi, birinci metatarso-küneiform eklemin hipermobilitesi, nöromüsküler bozukluklar (serebralfelç vb.), genetik. Topuk dikeni, sıklıkla medial kalkaneal tuberositas üzerinde plantar fasyanın insersiyosunda, topuk içi boyunca duyulan ve gittikçe artan ağrı(özellikle topuk medialinde) ile karakterizedir. Ağrı, sabah kalkınca ve ilk adım atıldığında daha şiddetlidir. Nedenleri, patogenezde tekrarlayan i incinmelerin yol açtığı, küçük ayak kasları ve plantar aponevrozun insersiyosundaki kronik hasar ve yineleyen mikrotravmalar, ayak deformiteleri, obezite, aşırı sportif egzersizler. Plantar fasiitis akut dönemde; istirahat, soğuk ve bandaj, rehabilitasyon programı, plantar fasyanın germesi ve taban kaslarının kuvvetlendirilmesi, ilerleyen dönemde gastro-soleus, quadriceps, hamstring, ve kalça fleksör ve ekstansörlerinin germe ve kuvvetlendirilmesidir. Halluks valgusun konservatif tedavisi; ayakkabı modifikasyonu, parmak arası makara, gece ateli, germe egzersizleridir. Topuk dikeninin tedavisi; ortopedik ayakkabı, tabanlık veya topukluk ile taşınan yükü azaltma, SOAİİ, lokal kortikosteroid ve anestezik enjeksiyonları, iyontoforez, mikrodalga ve US uygulamalarıdır.

Ayakkabı önerileri; bükülmeyen bir topuk konturu, deforme olduktan sonra kolayca eski şeklini alabilen uyumlu bir iç tabanı, yumuşak, hafif kavisli taban. Hasta eğitimi, ayak hijyeni, yıllık ayak muayenesi ve ayakkabı reçeteleri önerilir. Doktora bildirilecek durumlar; ayaktaki kırık, kesik, çizik, kalluslar, ayakta oluşan renk değişikliği ve renk bozulmaları, batmalar, ağrı ve duyu kaybı, ayak mimarisindeki değişikliklerdir.

P-232 - SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN KÜLTÜREL YETKİNLİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYONUN KULLANIMI

Sümeyye BAKIR1, Şenay ÜNSAL ATAN1,

1Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,

Bu derleme, simülasyonun sağlık profesyonellerinin kültürel yetkinlik alanındaki eğitiminde kullanımı hakkında bilgilendirme yapmak amacıyla ilgili literatür taranarak hazırlanmıştır.

Sağlık bakımında kültürel yeterlilik, çeşitli inançlara, davranışlara sahip olan hastaların sosyal, kültürel ve dil ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen bir bakım sunulması olarak tanımlanmaktadır. Kültürel ve dil olarak farklı olan hastalar, sağlık bakım hizmetlerine ulaşma konusunda, sağlıkla ilgili tavsiye ve yapmaları gerekenleri anlamada zorluk yaşamaktadırlar. Bu konudaki sorunları önlemek için sağlık çalışanlarının ırk ve etnik açıdan farklı gruplara uygun hizmetleri sunma konusundaki rolleri oldukça önemlidir.

Kültürel yetkinlik, farklı kültürdeki insanlarla çalışmak ve bakım sağlamak için gereken tutum, bilgi ve becerileri ifade eder. Yapılan bir çalışmada, kültür ve dil çeşitliliği olan toplulukların uygun sağlık bakımı almakta zorluk yaşadıkları, sağlık profesyonelleriyle iletişim kurarken dil farklılıklarının engel oluşturduğu belirtilmiştir (4). Bu sorunun çözümünde uygun dil hizmetlerine erişimin öncelikli hale gelmesi, birden fazla dil bilen sağlık personelinin hemşirelere destek olması, bir sağlık profesyoneli olarak hemşirelerin kültürel çeşitlilik konusunda farkındalığının arttırılması önerilmektedir. Etkili bir öğrenme ve öğretme stratejisi olarak kabul edilen simülasyon, Avusturalya'da sağlık profesyonelleri için kültürel yetkinliği destekleyen, sağlık bakımında iletişim eğitimi için uygun özgün, kültürel kaynak ve metadolojilerin kısıtlılığının açıklandığı kültürel hassasiyeti olan bir iletişim programı geliştirilerek kullanılmıştır. Program dahilinde oluşturulan beş modülde simüle hastayla birlikte deneyim ve bakış açılarının değiştirilmesi hedeflenmiştir. Bu bildiride, bu programın tanıtımı yapılacaktır

Son güncel gelişmelerden sonra, Türkiye'ye üç milyona yakın mülteci gelip yerleşmiştir. Ülkemizde de, kültürel ve dil olarak farklı olan bu kişilerin sağlık hizmeti alma ve iletişim konusunda yaşadığı sorunların çözümünde eğitimli sağlık profesyonellerinin varlığı önemlidir. Bu kişilerin eğitiminde inovatif bir eğitim aracı olarak simülasyon kullanılabilir.

P-233 - KARACİĞER HASTALIKLARINDA FONKSİYONEL BESİNLER VE NUTRASÖTİKLER

Serdal ÖĞÜT1, GİZEM ÇETİNKAYA2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ,

İlaçların yan etkilerinin artması ve pahalı olması sebebiyle insanlar doğal bitkisel ürünlere yönelmişlerdir. Bu yönelim bilim dünyasının da ilgisini çekmiştir. Fonksiyonel besinler ve nutrasötikler üzerine yapılan çalışmaların sayısı artmıştır ve artmaya devam etmektedir.

Karaciğer, detoksifikasyonda görev alan en önemli organdır. Bu anlamda bu tür müdahalelerden en çok etkilenen organlardan biridir. Bu bitirme projesinde fonksiyonel besinlerin ve nutrasötiklerin karaciğer üzerine olumlu etkilerinin yer aldığı çalışmalar sunulmuştur.

Sonuçlar değerlendirildiğinde maydanozun, fesleğen ve beyaz hindibaya göre daha güçlü bir hepatoprotektif etkiye sahip olduğu görülmüştür. Üzüm çekirdeği ekstresi CCl4 intoksikasyonu sonrasında toksik karaciğer sirozunun tedavisinde düşük aktivite oluşturmuştur. Ancak CCl4 intoksikasyonu sürecinde müdahalesinin karaciğer sirozu oluşumunda koruyucu etki sergilemiştir. Bu yüzden üzüm çekirdeği ekstresinin karaciğer sirozunda profilaksi olarak önerilebileceği düşünülmüştür. Havuç suyunun düzenli alımının antioksidan durumunu geliştirebileceği ve karaciğer ve böbrek dokusunda peroksidan aktiviteyi inhibe edebileceği öne sürülmüştür.

Zeytinyağı ve çörekotu yağı ratlarda CCl4 indüklü karaciğer hasarında protektif etki göstermektedir. Karaciğer dokusunu iyi etmede çörekotu yağı zeytinyağından daha etkilidir. Çörekotu TC, TG, LDL-K ve VLDL-K düşürmede zeytinyağına göre daha başarılıyken, zeytinyağı HDL seviyesini yükseltmede çörekotuna göre daha başarılıdır.

P-234 - KALSİYUM MİNERALİNİN OBEZİTE ÜZERİNE ETKİSİ

Serdal ÖĞÜT1, ÖZLEM DENİZ ÇOBAN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ,

Obezite son yıllarda çok sık rastlanan, sadece tıbbi yönü ile değil, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla da değerlendirilmesi gereken önemli bir halk sağlığı sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre obezite ve obeziteye bağlı hastalıklar dünyada her yıl 1 milyondan fazla insanın ölümüne neden olmaktadır. Beslenme bilimi beslenmenin insan sağlığı üzerine etkilerini, beslenme şekli ile bazı hastalıkların görülme sıklığı arasında doğrudan ilişkili olduğunu kanıtlamıştır. Bugün yeni bilgiler ışığında obezite hastalığı ile ilgili, ulusal beslenme politikaları geliştirmek, kamu organizasyonlarının ve gıda sektörünün sorumlulukları çerçevesinde yer almaktadır.

Obeziteyi önlemek ya da azaltmak için yağ ve karbonhidratların kilo alımına etkisini azaltıcı yeni stratejiler geliştirilmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Gıdalarda doğal olarak bulunan bazı gıda bileşenlerinin çeşitli mekanizmalar ile kilo kontrolünde etkili olduğu bildirilmekte ve obezitenin engellemesinde yeni bir yaklaşım olarak çalışılmaktadır. Yeni kanıtlar, artan kalsiyum alımının kilo kontrolünde de yardımcı olabileceğini düşündürmektedir. Bu derleme kalsiyum metabolizması ve kalsiyumun serum lipitleri, kan basıncı ve obezite üzerine etkilerine ilişkin önceki literatürleri özetlemektedir. İki değerlikli katyon olarak kalsiyum bağırsakta yağ asitleriyle çözünmeyen sabunlar oluşturabilir ve böylece diyet yağının bir kısmının emilimini önleyebilir. Doymuş yağ emiliminin azalması, VLDL üretiminde azalma ve karaciğerde LDL alımında artış ile serum kolestrol düzeyinde azalmaya neden olur. Diyetteki kalsiyum ayrıca safra asitlerini de bağlayabilir, bu da kolestrolün karaciğerdeki safra asitlerine dönüşümü artırır.

Sonuç olarak içerdikleri biyoaktif bileşiklerle doğal gıdalar obezitenin güvenli ve etkili bir şekilde önlenmesi ve tedavisi için mükemmel bir alternatif strateji olabilir.

Çeşitli gıda bileşenlerinin antiobezite etkileri ümit verici olmasına rağmen fazla yönü ile daha fazla araştırma yapılmasına gereksinim vardır.

P-235 - SÜT ÇOCUKLUĞU DÖNEMİNDE ANNE SÜTÜ VE TAMAMLAYICI BESLENMENİN ÖNEMİ

Serdal ÖĞÜT1, Nuriye KÖYMEN ŞAHİN2,

1Adnan Menderes Üniversitesi, 2ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ,

Doğumdan sonraki ilk iki yıl, optimal büyüme ve gelişme için "kritik pencere" dönemidir. Bu dönemde, yetersiz ve dengesiz beslenme önemli morbilite ve mortalite nedenidir.

Anne sütü doğumdan itibaren ilk altı ay, bebeğin tüm besinsel ihtiyaçlarına tek başına cevap verebilen mükemmel bir içeriğe sahip, doğal bir gıdadır. Altıncı aydan sonra yeterli ve uygun şekilde başlanan ek gıdalarla birlikte emzirmeye iki yaşın sonuna kadar devam edilmelidir. Zamanında başlatılan uygun tamamlayıcı beslenme, süt çocuğunun sağlıklı büyüme ve gelişiminin devamı için en önemli faktörlerden birisidir. Tamamlayıcı beslenme döneminde emzirmeye mutlaka devam edilmelidir.

Bebek, anne ve toplum sağlığı için anne sütü ve emzirmenin faydaları diyetisyenler ve diğer sağlık personelleri tarafından anlatılmalı ve desteklenmelidir. Annelere emzirme konusunda danışmanlık eğitimi verilmesi ilk altı ayda sadece anne sütü ile beslenme oranını önemli ölçüde artıracaktır.

Bu bağlamda “Anne Sütünün Teşviki ve Bebek Dostu Hastaneler” programı desteklenmeli ve bebek dostu hastane sayısı artırılmalıdır.

P-236 - ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ORGAN/DOKU BAĞIŞI-NAKLİ İLE İLGİLİ BİLGİ, DÜŞÜNCE VE TUTUMLARINA TIP EĞİTİMİNİN ETKİSİ

MİKAİL YILMAZ1, SERPİL DEMİRAĞ1,

Bu çalışmamızda amaç, tıp eğitimi sonrasında hekim olmaya yaklaşmanın, tıp fakültesi öğrencilerinin organ-doku bağışı ve nakli konusundaki bilgi, düşünce ve tutumları üzerindeki etkisini araştırmak ve aynı zamanda konuya ilgilerini çekmektir.

Tek merkezli ve kesitsel bir araştırma olarak planlanan çalışmada, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 1. ve 6. sınıfta öğrenim gören 380 öğrencinin tamamına ulaşılması planlanmıştır. 187'si 1. sınıf öğrencisi ve 136'sı 6. sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 323 kişi çalışmaya dahil edilmiştir (katılım oranı %85,0). Veri toplama aracı olarak 4 bölümden ve 48 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Çalışmanın veri girişi ve analizleri SPSS 18.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde, ortalama ± standart sapma, minimum ve maksimum, ortanca (25.-75.persantil) olarak verilmiş olup, analitik analizlerde Mann-Whitney U, Spearman korelasyon ve Ki-kare testleri kullanılmıştır. Analizlerde $p<0,05$ ise sonuçlar anlamlı kabul edilmiştir.

Katılımcıların %57,8'i (187 kişi) 1. sınıf, %42,2'si (135 kişi) 6. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %52,0'si (168 kişi) kadın, %48,0'i (157 kişi) erkektir. Öğrencilerin %10,2'si (33 kişi)organ bağışı, %8,4'ü (27 kişi) organ nakli ile ilgili eğitim almıştır. 6. sınıf öğrencilerinin organ bağışı ve organ nakli eğitim alma oranları 1. sınıf öğrencilerine göre anlamlı olarak daha fazladır. Organ bağışı konusunda eğitim alanların %72,7'si konuyla ilgili yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin %5,6'sı (18 kişi) organ bağışında bulunmuş, %48,6'sı (157 kişi) organ bağışında bulunmak istemektedir. 6. sınıf öğrencilerinin organ bağışında bulunma ve bağışta bulunmak isteme oranları daha yüksektir. Organ bağışında bulunmak isteyenlerin %70'inden fazlası, insanlara yarar sağlamak istemektedir. Organ bağışında bulunmak istemeyenlerin ise %35'i (14 kişi) yeterli bilgiye sahip olmadığı için bağışta bulunmak istememektedir. Organ bağışı bilgi puanında sınıflar arasında anlamlı farklılık yokken ($p>0,05$), organ nakli bilgi puanı ($p<0,001$) ve organ bağışı tutum puanı ($p<0,05$) 6. sınıf öğrencilerinde anlamlı derecede yüksektir. Organ bağışı eğitimi alanların, organ bağışı tutum puanı daha yüksektir ($p<0,001$). Organ bağışı ve organ nakli bilgi puanları ile organ bağışı tutum puanı arasında anlamlı, fakat zayıf bir ilişki mevcuttur (organ bağışı bilgi puanı için $r=0,163$ ve $p<0,05$, organ nakli bilgi puanı için $r=0,192$ ve $p<0,05$).

Öğrencilerin organ bağışı ve nakli ile ilgili eğitim alma oranları oldukça düşüktür. Tıp eğitimi boyunca öğrencilerin organ bağışı konusundaki tutumları pozitif yönde etkilenmiştir. Ancak, öğrencilerin birçoğu, organ bağışında bulunmak ve bağış çalışmalarına katılmak konusunda yeterli duyarlılığa sahip değildir. Öğrencilerin organ bağışında bulunmak istememe sebeplerinin en başında bilgi eksikliğinin gelmesi, yapılacak olan etkin eğitimlerin organ bağışı sayılarını olumlu yönde etkileyeceğini göstermektedir. Hekim adaylarının eğitim programlarına konuyla ilgili derslerin koyulması faydalı olacaktır. Ayrıca, halkın bilinçlenmesi ve organ bağışı sayılarının arttırılması konusunda, medya araçları etkin olarak kullanılmalıdır.

P-237 - GEBELİKTE KULLANILAN DESTEK TEDAVİSİNE UYUM VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

YETKİN ŞENTOSUN1, GÜZEL DİŞCİGİL1,

Anne ve bebek sağlığı, sağlıklı toplumun temelini oluşturur. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde, anne ve çocuk sağlığı açısından gebelik öncesi ve sonrası danışmanlık ve izlem önemli bir yer tutmaktadır. Anne ve bebek sağlığı için gebelik döneminde destek tedavisi olarak folik asit, demir ve D vitamini önerilmektedir. Çalışmamızın amacı Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniğine başvuran gebelerde destek tedavisi kullanım durumu ve tedaviye uyumu etkileyen faktörleri saptamaktır.

Çalışmamız; 1 Haziran 2016 - 30 Eylül 2016 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniğine başvuran 2. ve 3. trimester gebelerde yüz yüze anket uygulanarak yapılmışır. Tek merkezli, kesitsel analitik bir çalışmadır. Dahil edilme kriterlerine uygun 488 gebeden 402'si (%82,4) çalışmaya katılmıştır. Elde edilen veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı analizler; sayı, yüzde, ortalama, minimum ve maksimum değer şeklinde yapılmış olup gruplar arası karşılaştırmalarda Ki-kare testi kullanılmıştır. Anlamlılık değeri olarak $p<0,05$ alınmıştır.

Çalışmamıza katılan gebelerin yaş ortalaması 29'du. Gebelerin yaklaşık üçte biri (s=129; %32,1) yüksekokul/üniversite mezunu olup çoğunluğu (s=322; %80,1) kentsel bölgede yaşıyordu. Gebeliklerin önemli bir kısmı planlanmış gebelik (s=274; %68,2), %42,3' ü (s=170) ise ilk gebelikti. Yalnızca %16,2' si (s=65) gebelik öncesi danışmanlık hizmeti almıştı. Gebelerin %17,9' u (s=72) folik asit, %6,6' sı (s=25) demir, %18,4' ü (s=74) D vitamini hiç kullanmıyordu. Gebelerin %21,6' sının (s=87) folik asiti, %43,9' unun (s=167) demiri, %19,4' ünün (s=78) D vitaminini yeterli düzeyde kullanması çalışmamızın en dikkat çeken bulgularındandı. Gebeleri düzenli kullanmaya en sık teşvik eden durumlar; faydalı olduğunu düşünmek (s=237; %59,0) ve ebe/hekim tarafından bilgilendirilmek (s=210; %52,2) olarak saptandı. Kentsel bölgede yaşamak, yüksekokul/üniversite mezunu olmak, yüksek gelir düzeyine sahip olmak, eşinin veya kendisinin sağlık çalışanı olması destek tedavisine uyumun daha fazla olduğu durumlardı. Gebeliğin planlanmış olması, gebelik öncesi bilgilendirilmiş olmak veya danışmanlık almak destek tedavisine uyumu arttırmaktaydı. Gebelik öncesi tıbbi yardım alma, önceki gebelikte destek tedavisi kullanma, gebelerin aile hekimlerini tanıması, aile hekimi tarafından takip edilmesi ile destek tedavisine uyum arasında bir ilişki saptanmadı. Çalışmamızda, aile hekimini tanıma (s=381; %94,8), aile hekimi tarafından bilgilendirilme (s=250; %62,2) ve aile hekimi tarafından takip edilme (s=277; %68,9) oranı yüksek olmasına rağmen, destek tedavisi hakkında ilk danışılan olma (s=70; %17,4) ve gebelik öncesi aile hekimliğinden danışmanlık alma (s=9; %2,2) oranları düşüktü.

Gebelikte destek tedavisi kullanıldığı halde yeterli kullanım oranları oldukça düşüktür. Aile hekiminin görevlerinden biri olan gebelik öncesi bilgilendirme ve danışmanlık ile destek tedavisi kullanımı artmaktadır. Bulgularımız destek tedavisini teşvik etmede aile hekimlerinin daha etkin rol oynaması gerektiğini ortaya koymaktadır.

P-238 - TİP 2 DİYABETİ OLAN HASTALARDA YÖNETİM PLANLARINA UYUM

NİLÜFER TURAN1, MUSTAFA ÜNÜBOL1, OKAY BAŞAK1,

Diyabet tedavisinde amaç, yaşam kalitesini yüksek tutmak ve komplikasyon gelişimini önlemektir. Araştırmacılar son 10 yılda hastalarda tedaviye uyum konusuna yönelmiştir. Bunun için birçok ölçek geliştirilmiştir. En sık kullanılanı sekiz soruluk Morisky Sekiz Maddeli İlaç Uyumu Ölçeğidir (MMSA-8). Diyabete özgü olmadıkları gibi, ölçeklerin hepsi ilaç tedavilerine uyum üzerine odaklanmıştır. Oysa tip 2 diyabetli hastalarda yaşam tarzı değişikliği ilaç tedavisi kadar önemlidir. Çalışmanın amacı Aydın ilinde tip 2 diyabeti olan hastalarda yönetim planlarına hasta uyumunu değerlendirmek ve uyumun önündeki engelleri ve uyumu artırıcı kolaylaştırıcıları belirlemektir.

Çalışma Eylül 2016 ve Şubat 2017 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi hastanesi diyabet polikliniğine başvuran diyabet hastalarıyla yapıldı. Örneklem büyüklüğü 192 olarak hesaplandı. Demografik ve diyabetle ilişkili verilerin toplanması için bir anket geliştirildi. Tedaviye uyum için Morisky uyum ölçeği kullanıldı. Yaşam tarzı değişikliklerine uyumu ölçmeye yönelik üç yeni soru geliştirildi. Anket uygulaması bir araştırmacı (NT) tarafından yüz yüze yapıldı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra korelasyon analizlerinde Spearman ve Kendall's Tau_b korelasyonları, grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U testi kullanıldı. Sürekli değişkenlerin dağılım normalliği Shapiro-Wilk testi ile değerlendirildi. Anlamlılık düzeyi olarak 0,05 kabul edildi.

Çalışmaya katılan 192 diyabetli hastanın %54,2'si (s=104) kadın ve yaş ortalaması 57,7±10,9 (O: 57,5) yıl idi. Ortalama 10,5±7,8 (O: 9,0) yıldır diyabetli olan hastaların günde kullandıkları diyabet ilaç dozu sayısı 4,1±1,5 (O: 4,0) ve toplam ilaç dozu sayısı ise 8,1±4,2 (O: 7,0) idi. Açlık kan şekeri ortalaması 178,5±77,0 (O: 151,5) mg/dL ve HbA1C ortalaması %7,9±2,2 (O: 7,1) olan katılımcıların Morisky uyum ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması ise 5,6±1,6 (O: 6,0) idi. Diyabet hastalarının tedaviye uyumları yaşla birlikte artmakta (r=0,151; p=0,036) ve diyabet süresi arttıkça azalmaktaydı (r=-0,177; p=0,014). Tedaviye uyum azaldıkça AKŞ (r=-0,353; p=0,000) ve HbA1C (r=-0,410; p=0,000) düzeyleri artmaktaydı. Diyet (r=0,326;p=0,000) ve egzersizle (r=0,216;p=0,000) ilgili yaşam tarzı değişikliklerine uyum arttıkça tedaviye uyum da artmaktaydı. Genel olarak verilen tavsiyelere uymayanlarda tedaviye uyum da azdı (z=3,851; p=0,000). Diğer demografik ve diyabetle ilişkili özellikler uyum üzerinde etkili değildi.

Diyabet hastalarında tedaviye uyumda yaş etkili görünmekte, ancak diyabet süresi uzadıkça uyum azalmaktadır. Sağlıklı yaşam tarzı önerilerine uyum gösterenler tedaviye de uymaktadırlar. Tedaviye uyumun artması glisemik kontrolü artırmaktadır.

P-239 - ADÜ AİLE HEKİMLİĞİ POLİKLİNİĞİ'NDE HASTA MEMNUNİYETİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

CEYDA YUVANÇ1, AYFER GEMALMAZ1,

Üniversitemizin Aile Hekimliği polikliniğindeki hasta memnuniyeti düzeyini ve bu duruma etki eden faktörleri belirlemek, uygulamadaki eksiklikleri tespit ederek giderilmesine yardımcı olmak ve uzmanlık eğitimi programımızın değerlendirilmesine katkı sağlamaktır.

Çalışmaya ADÜ Aile Hekimliği polikliniğine 1Kasım 2016-31 Ocak 2017 tarihleri arasında başvuran 715 hastadan katılmayı kabul eden ve alınma kriterlerini karşılayan 199 hasta dahil edildi. Katılımcılardan sosyodemografik soru formu, 23 soruluk EROPEP-TR ölçeği ve genel memnuniyet düzeylerini ölçmeye yönelik 3 sorudan oluşan anket formunu doldurmaları istendi. İstatistiksel analiz için SPSS 18.0 programı kullanıldı. Tanımlayıcı analizlerde yüzdeler, ortalama ve standart sapma; gruplar arası karşılaştırmalarda ki-kare testi, student-t testi ve ANOVA kullanıldı. Normal dağılmayan verilerin analizinde Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanıldı. İstatisitiksel anlamlılık olarak $p<0,05$ olarak kabul edildi

Yaş ortalaması 34,43 ±13,44 olan katılımcıların %64,8'i kadındı. Katılımcıların % 54,8'i evli, % 64,8'si üniversite mezunu, % 63,8'i çalışıyordu. % 61,3'ünün aylık geliri1300-2999 TL olup, % 99,0'nın sosyal güvencesi vardı, % 71,9'u il merkezinde yaşıyordu ve % 23,6'sının en az bir kronik hastalığı mevcuttu. Grubun % 55,8'i muayene olmak için başvurmuştu. İlk kez başvuranların oranı % 72,4 idi (Tablo 1). Ölçekteki her bir soruya 4 ve üzeri puan verenler memnun olarak kabul edildi. Katılımcıların % 50,8'i memnun iken, % 49,2'si memnun değildi. Memnuniyet düzeyi en yüksek olan soru % 94,3 ile 'Doktorun işini tam yapması', memnuniyet düzeyi en düşük olan soru ise % 44,2 ile 'Doktorunuza telefon ile ulaşabilmeniz' idi. Katılımcılardan yaşı 56 ve üzerinde olanlarda; 1,2,3,11,22. sorularda, erkeklerde; 5. soruda, gelir düzeyi orta (1300-2999 TL) olanlarda; 22.soruda, belde ve ilçede yaşayanlarda; 1,2 ve 3. sorularda, diyabeti olanlarda; 8 ve 22. sorularda ve hipertansiyonu olanlarda; 1,2,3,11,12,13,14,20,21,22. sorularda memnuniyet düzeyi anlamlı olarak yüksekti.

Sosyodemografik bazı değişkenlerin hasta memnuniyeti üzerinde etkisi olduğu saptanmıştır.